SIGNATURA: I 278

[illegible]

[illegible]

[illegible]

273 I 154
278

הנביא אל חנניה הנביא שמע
נא חנניה לא שלחך יהוה
ואתה הבטחת את העם הזה

לאמר כה אמר יהוה צבאות
אלהי ישראל לכל הגולה אשר
הגליתי מירושלם בבלה: ג״ן

I - 154
28 4°

Sermones de ſanctis Franciſci Maronis doctoris theologie illuminatiſſimi (a deuio priſtini exemplaris accuratiſſime purgati) cum tractatibus ſubtiliſſimis de Baptiſmo: Angelis: Humilitate: Suffragiis mortuorum: Articulis fidei: Penitentia: Indulgentiis Ieiunio: Corpore chriſti: Septem donis ſpiritusſancti: Ultimo iudicio: ſup Pater noſter: Magnificat: Miſſus eſt.

N. 16.96
UNIVERSIDAD Y PROVA BIBLIOTECA DE ZARAGOZA
I 273.

Tabula Sermonū de ſanctis ⁊ tractatuū in hoc ope contentoꝝ pclariſſimi ſacre theologie doctoris ⁊ illuminati magiſtri Frāciſci Maronis ordinis minoꝝ.

Ordine indicis turbato: in errorē cōfuſionis indicandoꝝ incidere neceſſe eſt. Nā vt ſacre ſcꝑe atteſtantur lr̄e iob. x. diuiniſſimi: vbi null⁹ ordo ibi horror inhabitat. Errata igit̄ hui⁹ libri ⁊ tabule poris alphabetalit̄ male dirigentis caſtigātes: p ingeniꝫ nr̄i modicitate languētia ſcꝫ nō ſine laborē pſtine reſtitutim⁹ ſanitati. Aduertat igit̄ lector hui⁹ tabule pine ꝙ nūerus in fine linee aut vniuſcuiuſqꝫ ſermonis hui⁹ regiſtri poſit⁹: locū eiuſdē vt frōtiſpiciū ſingulox doceat folioꝝ infallibiliter demōſtrat.

In die

Natiuitatis dn̄ice Sermo primus.
Verbū caro. Fo i
Natiuitatis domini. Sermo ſecundus.
Verbum caro. iij
Natiuitatis dn̄i. Sermo tertius.
Verbum caro. vi
Natiuitatis domini. Sermo quartus.
Verbum caro. vij
Natiuitatis domini. Sermo quintus.
Gloria in altiſſimis deo. vij
Natiuitatis domini. Sermo ſextus.
Orietur vobis ti. ix
Natiuitatis domini. Sermo ſeptimus.
Domine mi rex. xi
Natiuitatis domini. Sermo octauus.
Paruulus natus eſt. xiij
Natiuitatis domini. Sermo nonus.
Nat⁹ eſt nob. xv Natiuitatꝫ qōnes xv
Natiuitas xp̄i vtꝝ fuerit naturalis. xvi
Stephāi Ser pm⁹. Ecce ego mit. xxiij
Stephani Sermo ſcōs. Lapi. eos. xxv
Stephani. Ser. tius. Plen⁹ gr̄a ⁊. xxvij
Johis euā. ⁊ apli. Sermo primus
Dilectus mihi. xxix
Johis euā. Ser. ſcōs. Ego iohes xxxiij
Johis euā. Ser. tn⁹. Gr̄a ⁊ veri. xxxvi
Johis euā. Ser. q̄rtus. Aqla grā. clxiij
Johis euā. Ser. qnt⁹. Vie ei⁹ vie. clxvi
Circūciſionis dn̄i Sermo pm⁹
Poſtq̄ꝫ ꝯſumati ſunt. xxxviij
Circūciſionis dn̄i. Ser. ſcōs.
Vocatum eſt nomen. xxxix
Circumciſionis domini. Sermo tn⁹.
Vocatum eſt nomen eius ieſus. clxvij
Epiphanie dn̄i. Sermo pmus
Vidimus ſtellam eius xli
Epiphanie octaua. Sermo primus.
Venit ieſus. xliij
Epiphanie octaua. Sermo ſecundus
Baptizatus eſt ieſus xlvi
Agnetis. Ser. Venerit nuptie agni. lij
Vincentij ⁊ Anaſtaſij Sermo
Hec eſt victoria liij
Pauli Conuerſionis Sermo primus
In lucem ſolemꝗꝫ lvi
Pauli conuerſionis Sermo ſecundus
Audiui archana. lviij
Conuerſionis pauli. Sermo tertius
Conuerſus eſt furor. lix
Conuerſionis pauli. Sermo quartus
Vas electionis. lxxviij
Purificatiōis Marie Sermo
Poſtq̄ꝫ impleti ſunt dies lx
Mathie apli Ser. Cecidit ſors. lxiij
Gregorij vel alteri⁹ doctoris Sermo
Vidi quis tantum precederet clxvij
Annunciationis. Marie. Ser. pmus
Aue maria lxiiij
Annunciationis Marie Ser. ſcōs
Annunciaui lxvij
Annunciatiōis Marie Sermo tius.
Ecce ancilla domini clxxi
Annunciationis Marie Sermo qrt⁹
Aue gratia clxxij
Annunciatiōis Marie. Sermo qnt⁹
Dies primus erit clxxiij
Philippi ⁊ Jacobi apoſtoloꝝ Sermo
Fac tibi duas cci
Crucis inuētio Ser. Agpa. ſig. clxxvi
Michaelis apparitio Sermo primus
Laudate eum omnes an. clxxx
Michaelis apparitio Sermo ſcōs
Erunt ſicut angeli clxxxij
Michaelis apparitio Sermo tertius
Angelis ſuis deus cxviij
Johannis Bap. Sermo primus
Inter natos mulierum lxix
Johannis Bap. Sermo ſecundus
Accepimus gratiam pro gratia lxxi
Johis bap. Ser. terti⁹ Fuit hō miſ. cv
Johis bap. Ser. q̄r. Johes ē no. lxxiij
Johis bap. Ser. qn. Ille erat lu. lxxvi
Petri ⁊ pauli apoſtolorum. Sermo
Petrus ⁊ Johannes lxxvij
Pauli cōmemoratio Sermo
Vas electionis lxxviij
Marie Magdalene Sermo prim⁹
Maria optimam partem lxxxi
Marie magdalene Sermo ſecundus
Magna eſt velut mare lxxxij
Marie Magdalene Sermo tertius
Remittunt̄ ei peccata lxxxviij
Vincula petri Ser. Quōcūꝗꝫ liga. xcij
Clare ordinis minoꝝ Sermo
Alia eſt claritas clxxvij
Aſſūptiōis marie Ser. pm⁹ eleuata ē. c
Aſſumptionis Marie Sermo ſcōus
Ad preceptum tuum eleua. ci
Aſſumptionis Marie Sermo terti⁹
Erit in nouiſſimis ciij
Aſſumptionis Marie Sermo q̄rtus
Aſtitit regina cv
Ludouici epi or. mi. Sermo primus
Humiliauit ſemetipm cvi
Ludouici epi Sermo ſcōs
Luce ſplendida. clxxviij
Auguſtini require i feſto ſcti Gregorij vel Ambroſij ⁊ accipe vt tibi videbitur.
Johannis Bap. decollatio Sermo
Corruit in platea veritas cviij
Natiui. marie Ser. pm⁹ Lib. gn̄a. cxi
Natiui. marie Ser. 2⁹. Orietſtel. cxij
Natiuitatis Marie. Sermo tertius
Orietur ſtella. cxiij
Franciſci ⁊ eius ſtigmatū Ser. pmus
Tu ſignaculum cxv
Frāciſci ⁊ eius ſtigmatū Sermo ſcōs
Quid ſunt plage iſte cxxij
Franciſci Sermo Cōuerſus. clxxxiij
Frāciſci Sermo Tu ſignaculū. clxxxv
Michaelis archāgeli Require ſup̄ in apparitiōe ei⁹ ⁊ accipe vt placuerit.
Hieronimi Reqre ē in feſto ſcti Gregorij aut Ambroſij ⁊ accipe vt placuerit
Franciſci fundatoris ordis mino. Sermo primus Conuerſus vidi clxxxiij
Frāciſci Ser. ſcōs Tu ſigcu. clxxxv
Frāciſci Reqre ē. duos alios ſermōes in feſto ſtigmatum eiuſdem.
Luce euangeliſte Sermo primus
Ego ſum raphael. cxxiij
Luce euā Ser. Ego ſū rapha. clxxxviij
Simonis ⁊ Jude aploꝝ. Reqre ē in feſto Philippi ⁊ Jacobi aploꝝ
Oim ſcōꝝ Ser. p. Vidi tur ma. cxxvi
Oim ſcōꝝ Ser 2⁹ Videſ te. tur. clxxxi
Cōmemoratio omniū defunctoꝝ Sermo primus. Dominus mortificat cxxxi
Cōmemoratio oim defūctoꝝ. Sermo ſcōs. Dominus mortificat cxxxiij
Cōme. o. de. Ser. 3⁹. Mortui e. cxxxvi
Cōme. o. de. Ser. 4⁹. Vidi mor. cxci
Martini epi Ser. Ecce virga. cxliij
Clemētis ppe Ser. Adiuua ſi. cxliij
Katherine vgis Ser. Nō eſt tal. cxlvi
Andree apli Ser. p⁹ Vn⁹ ex du. cxlvi
Andree apli Ser. 2⁹ Vn⁹ ex du. cxlviij
Ambroſij epi Ser. Docti fulge. cxlix
Marie virginis noie q̄o cli
Conceptionis Marie Sermo pmus
Abſit iſtam rem facere cliij
Cōcep. Ma. Ser. 2⁹ Cādor ē lu. clvi
Lucie vgis Ser. O q̄ꝫ pulchra eſt clxij
Marie vgis ſermones applicabiles cli
De Creatōe ei⁹ aie Ser. p. Dixit d. clix
De eodē noie ei⁹ Ser. 2⁹ Nō ē de ſa. cli
De eodē noie ei⁹ Ser. 3⁹ Que ē. cxcliij
De ſacerdote nouo Sermo primus
Eſto mihi parens cxcvij
De ſacerdote nouo Sermo ſecundus
Interroga ſacerdotē cxcviij

Tractatus varij de

Baptiſmo Ad regenerationē cxcviij
Angelis Circa materiā cxviij
Humilitate Diſcite a me ccij
Suffragijs mortuoꝝ Querit̄ cxxxviij
Articulis fidei Circa arti. ccxij
Penitētia Penitentiā ccxviij
Indulgentijs Quodcunꝗꝫ xcij
Jeiunio Jeiuniū vt ait ccxxi
Corpe xp̄i Memoriam ccxxix
Septē dōis ſpūſſcti In pnci. ccxxxvij
Vltimo iudicio De vitio ccxxxviij
Tractat⁹ alij tres videlicet ſuper
Pater noſter Voluntas dei ccxv
Magnificat Magnificat ccxxv
Miſſus eſt. In menſe aūt ccxli

Tabula alphabetica

Tabula ꝑ alphabetū oim̄ contentoꝝ in ſermonib̄ꝫ ꝛ tractatib̄ꝫ p̄ñtis voluminis

Ut aūt qđ q̄ris facilꝰ inuenias: nota q̄ ꝑ numeꝝ in fine linearū poſitū notanꝰ folia: ſed ꝑ q̄tuor lr̄as ſcꝫ A B C D locꝰ ſignificaꝰ folij ꝑ numeꝝ p̄cedentē demōſtratꝰ. Jllo inſuꝑ addito ſi q̄ñ hec quatuor lr̄e deficiunt q̄ ad alia iſignia q̄ in margine libri ſignanꝰ recurrendū eſt. vt exēplificatū ad p̄mā ꝯtēplationē aut cōſiderationē aut miſteriū q̄ ita ſignata inuenies I ꝯtem. II ꝯtem. aut I cōſi. aut II cōſi. aut aliquē paragraphū itra colūnā ſi q̄ñ hec deficiūt poſitū put materie opoꝛtunitas poſtulauerit.

Abſolutionū gñā q̄tuoꝛ xciij C
Abſoluit eccleſia a vinculo quadruplici cxlij XII ar.
Ablutā añia ꝑ remedia q̄tuoꝛ xliiij B
Ab aſſumptione eucariſtie excipiūtur quatuoꝛ gñā hoīm cxxxvi. De tertia
Actus angeloꝝ tres cxxi B
Actus filioꝝ de quib̄ mꝰ ꝯſolaꝰ q̄. lix A
Auſteritatē vite ꝯſiſtere in q̄. cc XVI ꝯ
Actus neceſſarij ad ablutionem peccati quatuoꝛ lxxxiiij A
Actꝰ ꝯtritōis ꝯtinet v̄itates q̄t. lxxxv D
Actꝰ inducētes ad pñiam q̄. lxxxviij H
Actꝰ cōuer. bti Pauli ſeptuplex lxxx B
Actus penitentiales cōſumētes imundiciam peccati ſeptem lxi B
Aluerne mōtē figura duplex cxvi V ꝯtē
Andreas hūit ꝯformitatē cū x̄o q̄t. cxlvi C
Angeli quando vbi ꝛ quales fuerint creati clxxxi I cōſi
Angeli boni perſtiterunt: mali vero ruerunt clxxxi I conſi.
Angeloꝝ oꝛdines clxxxi IIII ꝯſi.
Angeloꝝ oꝛdo inter ſe clxxxi III ꝯſi.
Angeli an mittanꝰ omnes ꝛ cuſtodiant cxxi V contem.
Angeloꝝ bñficia nouem cxviij A
Angeloꝝ miſteria q̄tuoꝛ cxx II cōtē
Ange. cuſtodiūt īfideles ꝓꝑ q̄. cxxi Du
Angeloꝝ bñficia multa cxxi II cōtē
Angeli Michaelis opa q̄. cxxi IIII ꝯtē
Angeloꝝ q̄ſtiones quatuoꝛ cxxij F
Angelꝰ p̄mꝰ peccauit pctō q̄dru. cxxi C

A

Angeloꝝ beneficia homini facta tredecim cxxij Nota
Angelica natura fuit crea. cū q̄. cxx I ꝯtē
Angeloꝝ officia q̄tuoꝛ ccxix Eſt ṅi
Angeloꝝ noīa q̄tuoꝛ cxxiij B
Angeli in ſcriptura ſacra reperiuntur q̄tuoꝛ ccxliij II mi
Angeloꝝ bñficia q̄tuoꝛ cxxi III ꝯtem.
Angeli ꝯditiones beato Luce cōueniētes duodecim cxxv C
Angeli conditiōes anime conuenientes duodecim cxxvi H
Angelꝰ docuit diſcipłos q̄tuoꝛ lxxvi D
Angelus bonus in acceſſu ꝛ receſſu qualiter ſe habeat cclviij
Angelꝰ malus in ſuo acceſſu ꝛ receſſu q̄liter ſe habeat cclix
Annūciatiōis miſteria ſeptem lxvij C
Annunciationis angelus habuit reſpectus quatuoꝛ lxvij D
Annunciatio fuit in Nazareth facta p̄pter eius ꝓꝑietates quatuoꝛ lxviij E
Annūciatiōis tp̄a quatu. lxviij IIII ꝯſi.
Annūc. anꝰ mēſis dies ho. lxviij IIII ꝯ
Annūciatōis effectꝰ quatuoꝛ lxviij V ꝯſi
Annūc. q̄lia fuerit remedia lxviij. VI ꝯſi
Annūciati. ſublimia q̄tuoꝛ lxviij VI ꝯſi
Annūc. q̄lia fuerit miracła lxviij VII ꝯ
Annunciationis illius quot ꝛ q̄lia fuerint gaudia lxix VIII ꝯſi.
Annunciationis dies eſt in qua cōſummata ſunt ſolēnia duodecim clxxiij Jn iſta
Annunciationis x̄pi veritates quatuoꝛ ccxlij Prima q̄ inter
Annūciatiōis q̄ōnes de mēſe ſeptimana die ꝛ hoꝛe quatuoꝛ ccxliij Scđa q̄o
Annunciationis angelus in qua effigie vel figura apparuerit ccxliij Querit ter
Annunciationis angeli katholica documenta quatuoꝛ ccxliij Queriꝰ q̄nto
Annūciationis angelo ad naturam humanam qualis reuerētia cclv VI mi.
Annūciate marie etas cxlvi Sed q̄.
Annūciationis angeli locutio qualis furit ccli VII mi
Annūc. ma. bñdictio ſextup. ccliij IIII mi
Annunciate marie turbationis cauſe q̄druplex ccliij Iſtis p̄miſſis
Annūciationis cōfirmaꝰ ſolutio per an

A

gelum quadruplex cclvij II mi.
Annunc. ꝯfirmatio ad q̄ſitū q̄dru. vbi ſ̄
Annunciatio beati Johannis Bap. habuit ſolennia quatuoꝛ lxix I cōſi
Anima virginis fuit creata propter quatuoꝛ clx IIII mi
Anime in ſtatu baptiſmali priuilegia q̄tuoꝛ ccxviij Jntelligē
Anima habet cōditiōes angelicas duodecim cxxv Prima eſt
Aiaꝝ trāſire de coꝛpe in coꝛpꝰ ꝛ phoꝝ erroꝛes circa illam varij cxcij Prima opi.
Anime erroꝛum excluſio vbi ſ̄
Anima dicitur incoꝛruptibilis propter multa cxxxxvij I arti.
Anima hꝫ conditiones duodeci cxxv A
Anima de coꝛpoꝛe egrediens emittit ſuſpiria tria cxxxiij Nota.
Anima in naufragio perdit priuilegia quatuoꝛ ccxviij Ex iſta
Anime nobilitates tres lxxij B
Anima pauli habuit priuilegia quatuoꝛ lxxx Ex quibus colli.
Animi turbatio q̄druplex ccliij Eſt aūt
Apoſtoloꝝ virtutes vndecim lxij D
Apoſtoloꝝ articuli duodecim ccxxij
Apoſtoli duo per multiplicem binariū aut duo figurantur cci Prima
Apoſtoli philippus ꝛ Jacobus a cauſa quadruplici cōmendanꝰ cci Primum
Appropinquatio ad chꝛiſtum multiplex cxlvij Quintū miſteriū.
Aquile proprietates ſeptē clxv Jntelli.
Aquile proprietates beato Johāni cuā. conuenientes clxxiij B
Aquam in calice ponendo facimus hoc qđ fecit x̄pus ccxxxij Sꝫ circa
Articloꝝ fidei declaratiōes mlte ccxxij
Articulus fidei p̄mus continet veritates tres documenta tria ccxxij I ar.
Articulus ſecundus continet veritates tres documenta duo ccxxiij II ar
Articulus tertius continet veritates duas documenta quatuoꝛ ccxxiij III ar.
Articulus quartus continet veritates q̄tuoꝛ documenta quatuoꝛ ccxxiij IIII ar
Articulus quintus cōtinet veritatē vnā documenta duo ccxxiij V ar.

B

Articulus ſextus continet veritatē vnā documenta plura. ccxxiij VI ar
Articulus ſeptimus continet veritatē vnā documēta duo. ccxxiij VII ar.
Articulus octauus continet veritatem vnā: documentū vnū. ccxxv VIII ar.
Articulus nonus continet veritatē vnā documentū vnū. ccxxv IX ar
Articulus decimus continet veritatem vnā: documentū vnū. ccxxv X ar.
Articulus vndecimus continet veritates duas: documēta duo. ccxxv XI ar.
Articulus duodecimus cōtinet veritates duas: documēta duo. ccxxv XII ar.
Aſſūpta fuit maria virgo in aia ꝛ coꝛpe glificata q̄druplicīter. cv. Circa p̄mū.
Aſſumptionis marie multa vide in lr̄a E. Eleuata: ꝛ lr̄a. V. Virginis.
Aſſumptionis marie queſtiones multe cij. I. q̄ſtio
Aue dictio accipiꝰ in ſacra ſcriptura q̄druplicīter ccli I miſte.
Aue opponiꝰ eua ſeptuplr̄ cclij I miſte.

Aptiſmi genera q̄tuoꝛ xliij II ar.
Baptiſmi cauſe q̄t. xlviij III ar.
Baptiſmus fluminis quare ad cetera baptiſmata cōparatur. xliij III ar.
Baptiſmi gradus q̄tuoꝛ. xlviij E
Baptiſmi inſtitutio q̄druplex. xlix F
Baptiſmi inſtitutio habuit loca q̄tuoꝛ xlix. F.
Baptiſmi effectus q̄druplex. xlviij E
Baptiſmi priuilegia q̄tuoꝛ. l C
Baptiſmꝰ q̄ñ fuerit inſtitutꝰ xlv VI ar.
Baptiſmi priuilegia q̄tuoꝛ. l C
Baptiſmi cerimonialia q̄tuoꝛ xlix H
Baptiſmi miracula plura. li A
Baptiſmi x̄pi miracula q̄tuoꝛ li A
Baptiſmo debemꝰ nos baptiſari quadruplici. xlviij C
Baptiſmi diffinitio. xlviij I ar.
Baptiſmꝰ accipiꝰ q̄druplr̄. xlviij B
Baptiſmꝰ nō iteraꝰ ꝓpter duo. l B
Baptiſmi priuilegia q̄tuoꝛ. l B
Baptiſmi ꝓprietates q̄tuoꝛ. xlix A
Baptiſmus eſt ſecunda natiuitas hominis ꝓpter multa. xlviij A

Baptiſmus fuit inſtitutus in mōte oli/
ueti ꝓpter multa. xlix V ar.
Baptiſmus fuit inſtitutus die iouis ꝓp̄
quatuoꝛ xlix VI ar.
Baptiſmi aqua hꝫ ꝓprietates quatu. l B
Baptiſmi documenta quatuoꝛ li E
Baptiſmi ſignacula quatuoꝛ li F
Baptiſmi miracula quatuoꝛ li A
Baptiſmi preconia quinqꝫ li XV ar.
Baptiſatus fuit chriſt' ꝓpter quiqꝫ li E
Baptiſmus chriſti quo fuit bapaiſatus
lij XVII ar
Bella quatuoꝛ in quib' fortitudine in/
digemus xxvij III ar.
Beatitudines angelis nunciate ſeptem
lvi A
Beatitudines figurate per ſtellas ſe/
ptem lvij Prima
Beatitudines ſeu fructus ligni vite duo
decim cxxxi A
Bonoꝛum genera quatuoꝛ interioꝛa cc
IIII articulus
Bona exterioꝛa quatuoꝛ cciij IIII ar
Bona gratie quatuoꝛ lxv III ꝯſi
Beneficia nominis chriſti quatuoꝛ xli B
Beneficia incarnatiōis duodecim vi E
Beniamin conditiones multe lxxix F
Beniamin tribus priuilegia quatuoꝛ
lxxviij B
Caſtitas eſt quadruplex ccxlvi. Et
notandum
Caſtitatis radices ſunt quatuoꝛ cl A
Caſtitas militat cōtra concupiſcentiam
quadruplicīter liiij E
Caſtitas eſt quadruplex ccxlvi Prima.
Cantare debemus canticum quadru/
plicem cl B
Celi ſtellati ꝓprietates decem doctorib'
cōuenientes cl K
Celi dicuntur eſſe duodecim cl B
Celi vltimi manſiones duodecim cl C
Celum in tribus locis fuiſſe apertū xxv
Ubi eſt
Circumciſionis chriſti ſacramenta octo
xxxviij B
Circumciſionis diffinitio oſtenditur.
xxxviij I articu.
Circumciſio excediuir a gratia triplici/

ter clxiiij Scōm'q
Circūciſionis cauſa clxv Primū vt
Circumcidi voluit xp̄us q̄druplici cau/
ſa clxv Primo.
Circumciſio fuit inſtituta propter ſex.
clxv Quartum
Clementie miracula q̄tuoꝛ cxlv IIII ſta
Clerici laboꝛant contra virtutes quat/
tuoꝛ cxliij G
Clerici debent conari ad virtutes quat/
tuoꝛ cxliij G
Clerici debent habitare in ciuitatib' q̄t/
tuoꝛ xliij D
Claritatis octo ꝓprietates appropꝛiate
ſancte Clare clxxvij S
Conuerſiones reperiuntur quattuoꝛ
lix. Legimus
Cōuerſio pfecta reqrit q̄. lxxxij XXIII ꝯ
Conuerſio magdalene fuit mirabilis ꝓ
pter q̄tuoꝛ lxxxij XXIII ꝯſi.
Conuerſiones in ſcriptura mirabiles q̄/
tuoꝛ lix B
Cōtritio q̄d ſit oñdit' mltip lxxxiij Qn̄.
Cōtritiōis ipedimenta q̄t. lxxxiiij I aci'
Cōtri. neceſſitas declarat' q̄dru. lxxxv E
Contri. vtilitas pꝫ ex q̄t. lxxxvi IIII ꝯſi
Contritio eſt pena maxima q̄ꝺ ꝓbat' mlt
tipliciter lxxxvi III cō
Cōfeſſiōis cōditiōes vndeci lxiiij Iſte xi
Cōfeſſio pctōꝝ ꝓbat' mltiplr lxiij Iſta cō
Cōfeſſionis ꝓprietas figurat' p lineas vn
decim lxiiij Iſte xi
Crucis xp̄i miſteria clxxvi Primo
Coꝛpoꝝ genera quatuoꝛ cxiij I ſacra.
Charitas iohannis euāg. ad xp̄m oñdi/
tur q̄druplicīter xxxvi V ſta
Charitatis inſignia in aliq̄ xxxvi V ſta.
Conceptionis xp̄i actus q̄d. ccliij II mi
Cōceptiōis xp̄i q̄ſita q̄tuoꝛ ccliij vbi ſ
Cōfirmatio ſolutōis angeli ad mariam
annunciatā q̄druplex cclvij II mi.
Contēplatiōis adminicula q̄t. lxxxij B
Damnati ſi vellēt poti' nō eſſe q̄ ſic
eſſe clx Dubitatio A
Defuncti ſi poſſint abſolui ab eccleſia
militante clxij XII ar.
Deſertū itrauerit ſcti pres ꝓp̄ q̄. lxxv V ꝯ
Demones quā poteſtatē hūt nos duce/

di ad operandū clxxxIIII ꝯſi
Demones an habeāt coꝛp' clxxxi IIII ꝯ
Demonū oꝛdo quo ſupra
Dionyſius miſit Iohā. euan. in ſcriptis
verba quatuoꝛ xxxiij B
Dies Veneris ex duodecim factis ſolēni/
zatur clxxiij In iſta aūt
Dies ſpūalis octo xxxviij B
Dictio ē in ſacra ſcriptura repeta q̄dr. cdi
Diuini amoꝛis ſigna xiiij Primum ſig.
Dilectiōis ſigna quatuoꝛ xxxvi V ſtatus
Dilectionis gradus q̄tuoꝛ lxxxij III cō.
Dimitatē videre hoies q̄t. xxxvi VII ſta.
Dignitas p̄mitatꝫ declarat' i oꝛdinibus
quatuoꝛ cxlvi B
Dignitas p̄mitatis fuit exaltata in oꝛ/
dinibus q̄tuoꝛ cxlvi D
Dignitas p̄mitatis fuit vilificata in oꝛ/
dinibus q̄tuoꝛ ve. te. cxlvi D
Dignitas primitatis fuit reſtaurata i oꝛ
dinibus q̄tuoꝛ cxlvij Quartum
Dignitas primitatis reſplenduit in be.
Andrea quintupliciter cxlvij Quintuꝫ
Documēta circa planōes cxlvij In qui.
Documēta circa duos vltimos fines in
fine ſeculi venturos xciij F
Documēta circa pctā q̄tuoꝛ xcv E
Doctoꝛes in ſcholis gamalielis fuerunt
quatuoꝛ lxxix II ꝯſi
Domus euertit' octupliciter xij Primuꝫ
Duodenarij nūeri ꝓprietates lxx G
Dona ſpūſſancti compata operibus die
rum ſeptem cxxxxvij In pncipio.
Eccleſia delectat' ꝛ gaudet de filijs
quadruplicīter lix A
Effectus gratie in anima noſtra quatu/
oꝛ lxv III cō
Egritudis cā ꝛ cognitio clxxxix Sꝫ no.
Eleuatio quid ſit ciij I q̄ō
Eleuata eſt mr̄ dñi ꝓpter q̄tuoꝛ ciij II q̄ō
Eleuatio marie q̄ñ ꝛ q̄lis fuit ciij VI q̄ō
Eleuatio eius cū quib' vbi per quē locū
ad quē locū fuit ciij VIII q̄ō
Eleuationis marie ſup oēs colles figu/
ratio ciij XI q̄ō
Eleuata fuit virgo i ſtatu q̄d. ciij VIII q̄ō
Euitat' pctm̄ via q̄druplici xciiij F
Euertit' dom' octupliciter xij Primū G

Expoſitio ſuper pater noſter ccxv
Expoſitio ſup magnificat ccxxv
Eucariſtie ſacramentū cōmendat xp̄ꝫ
tripliciter ccxxix Primum eſt
Eucariſtie ſacramentū ꝯtinet credibi/
lia q̄tuoꝛ ccxxx I ꝯtē
Eucariſtia documenta duo xxx Sꝫ ex
Eucariſtie veritates q̄tuoꝛ xxx Sꝫ cir.
Eucariſtie ſacramenti cauſe quattuoꝛ
xxxi Intelligendum
Eucariſtie q̄ōnes q̄tuoꝛ xxxi Sꝫ circa
Eucariſtie documenta circa conſecra
tionem xxxi Sꝫ circa
Eucariſtie documenta circa modū ꝯſi
ciendi xxxi Quantuꝫ
Eucariſtie ſacramentū quā intentionē
reqrat oñdit' virtute q̄druplici xxxij cā ſi
Eucariſtie obſtacula duo xxxiij III ꝯſi
Eucariſtie ſacramentū nō cognoſcere
obſtacula quatuoꝛ xxxiij Primū
Eucariſtie intelligentiaꝫ impediūt ob
ſtacula duo xxxiij II cō
Eucariſtiam declarāt ſolennitates q̄t/
tuoꝛ xxxiiij Prio
Eucariſtie ſacramentū figurant ſimi/
litudines quatuoꝛ xxxiiij Circa ſe.
Eucariſtie circumſtantie xxxiiij II ꝯſi.
Eucariſtie locus fuit ꝯſecrat' quadru
pliciter xxxv Sed ar.
Eucariſtia fuit inſtituta ꝓter quatuoꝛ
xxxv De quarta
Eucariſtia ſumit' quadruplicīter xxxv
Quantum ad
Eucariſtiā recipere obligant' fideles ſe
cundū q̄druplicē gradū xxxv De ſcda g
Eucariſtiā ſumere excludunt' genera
hoim q̄tuoꝛ xxxvi De tertia
Eucariſtia quotiens ſumi debet oſten
ditur veritatib' q̄tuoꝛ xxxvi De quarta
Eucariſtie dubia q̄tu. xxxvi Sꝫ rema.
Eucariſtie ſublimia q̄t. xxxvi De p̄ma
Eucariſtie p̄uilegia q̄t. xxxvi De ſcda
Eucariſtie bn̄ficia q̄t. xxxvi De tertia
Eucariſtie digne ſumentium pꝛemia
q̄tuoꝛ xxxvij Quartum
Familiaritas Iohānis euā. ad xp̄ꝫ
multiplex xxxiiij IIII ar.
Felicitatis partes duodecim cxx B

F

Fines duos vltimos in fine ſeculi futu/ ros xciij F
Figure eucharistie q̃tu. xxxliij Circa ſe.
Figure veteris teſtamẽti de xp̄i natiuita te q̃tuor lx I ꝯtem.
Figuratum fuit nomẽ ieſu quadruplici/ ter xxxix V ar
Figurat̃ gratia ſeptuplr lxxi E
Feria q̃rta incipim⁹ ieiunare ꝓpter mul ta ccxxi IIII q̄o
Firmatur pctm̃ in anima quadruplici/ ter xci VI ꝯſi.
Floruit virgo maria virtute quadrupli/ ci lxij D
Floret p̄latus virtute q̃dru. cxlv III ſta.
Formoſitas gr̃e m̃tiplex lxxij IIII que.
Formidanda eſt mors pctõribus ꝓpter q̃nq; cxxxvij VIII ar.
Fortitudo accipit̃ q̃druplr xxvij I ar.
Fortitudine commendati fuerunt quat/ tuor xxvij E.
Fortitudinis modi quatuor xxvij II ar
Fortitudinis gña q̃tuor. xxvij F
Fortitudine indigemus contra quatuor bellorꝫ genera xxvij III ar
Fortitudinis ꝓprietates qua.xxviij V ar
Fortitudines male q̃tuor xxviij V ar.
Fortitudinis bone p̄mia q̃.xxviij VI ar.
Fructus commendatur ꝓpter quatuor lxvi IX cõ.
Fructus patrie duodecim cxxi A
Fructus gr̃e multiplex lxv III cõſi.
Filij virginis marie magnitudo q̃dru/ plex cclv IIII mi
Filiationis ieſu xp̄i queſtio duplex cclvi Secunda veritas
Franciſci cõmendatio quadruplex cxvi Primo
Franciſco impreſſuꝫ fuit ſignum ſtigma tum mõ q̃truplici cxvi IIII ꝯtẽ.
Franciſco data fuerũt ſtigmata ꝓpter q̃/ tuor cxvij VI cõ
Franciſci ſtigmata habuerũt teſtimonia q̃tuor cxvij VII cõtẽ.
Franciſci transformatio habuit mirabi/ lia octo cxliij A
Franciſcus recepit vulnera ꝓpter rõnes octo cxliij A
Franciſcus aſſimilat̃ orõibus ſctõꝝ ſepte clxxxiij Per ſeptem
Franciſcus eſt ſimilis chriſto q̃ ad duo/ decim clxxxiij. Et primo
Franciſc⁹ ad xp̄i exẽplũ ſignat̃ ſcd̃m ſe/ ptem ſigilla clxxxiij Circa tertium
Franciſci ſapientia. clxxxv Quarto

G

Galilea interpretatur quadruplici/ ter ccxlv Ex no.
Gabriel in ſacra ſcriptura eſt noiatus ex p̄ſſe ꝓpter q̃tuor ccxliij Eſt etiã
Gaudia marie ſeptem comparata ſtel/ lis ſeptem cclix Primo.
Gabrielis interpretatio q̃druplex ccxliij. Iſtud aũt nomen
Gamalielis ſchola fecit doctores quatu or lxxix II cõſi.
Genera p̄ceptorꝫ q̃tuor xciij G
Genera mortis q̃tuor cxxxiij II cõſi.
Genera mortuorꝫ q̃tuor cxxxij VIII cõſi
Genera viatorꝫ q̃tuor
Genera valorum quatuor lxxviij Intel.
Genera operum reperiuntur quatuor. cxiij A
Gratia quid eſt oſtenditur multipliciter lxiiij XI conſi.
Gratie plenitudo quadruplex lx C
Gratie diuine effectus m̃tiplex lxv III cõ.
Gratia ponitur in anima quadruplici/ ter lxiiij I cõ.
Gratia eſt deſideranda propter quatuor bona lxv II cõ.
Gratie effectus quatuor lxv III cõſi
Gratia acquiritur per hominẽꝫ quadru pliciter lxv IIII cõ.
Gratia augetur in nobis quadruplici/ ter lxv V cõſi
Gratia ſeruatur in nobis virtute q̃dru/ plici lxvi D
Gratia perdita recuperat̃ in nobis actu q̃druplici lxvi VII cõſi.
Gratie ſigna quatuor lxvi VIII cõſi
Gratie fructus conferunt nobis quatu/ or lxvi G
Gratie impedimenta quatuor lxvi X cõ.
Gratia fuit infuſa in animam vir.q̃dru/ pliciter lxvij XI cõſi

H

Gr̃a diſtribuit̃ q̃druplr lxvij. B
Gr̃a eſt figurata in ſcriptura ſextuplici/ ter. lxxi. E
Gr̃e p̄cioſitas ꝛ q̃õnes m̃te lxxij. II. q̃o.
Gr̃e formoſitas eſt quadruplex vt oſten ditur lxxij. III queſtio
Gr̃e ꝛ ale nobilitas oñdit̃ quadruplici/ ter lxxij. IIII. queſtio.
Gr̃e vtilitas q̃druplex. lxxij. V. queſtio.
Gr̃a acq̃rit̃ multiplr. lxxij. VI. queſtio
Gr̃aꝫ iuenerũt i oculis ꝑſone ſeptẽ. lxxiij F
Gratiã amiſerũt ꝑſone ſeptẽ ꝓpter pctã ſeptem lxxiij. E
Gr̃e ſig̃ nõ vera q̃nq;. lxxiij. VIII. q̃ſtio
Gr̃e ſig̃ vera q̃nq; lxxiij. B
Gr̃a p̄uilegiati fuerũt q̃tuor. lxxiij. IX. q̃o
Gr̃aꝫ luciferi hꝫ btũs iohes bap. q̃õ ſe/ ptẽ declarat̃ regulis lxxiiij. X. q̃ſtio
Ominum in ve.te.q̃druplex genus ſolenne xvi. I. arti.
Homies in ve.te.trãſlatos fuiſſe quatu/ or xxxiij. XIX. ꝯſide.
Homo ꝯ malas paſſiones ſe habet qua druplicter dxiij. Octauũ de
Hoiuꝫ ſtat⁹ q̃druplex ccxix. Sꝫ ad
Hora vel dies ꝯſecratõis hoſtie fuit ꝯſe crata q̃druplr ccxxxv. Intelligẽdũ eſt
Hora ꝯpletorij fuit ꝯſecrata miſterio q̃/ druplici ccxliij. Primo
Hora ꝯpletorij fuit p̄uilegiata p̄uilegio quadruplici. quo ſupra
Hoſtia ſacra requirit quatuor creden/ da. ccxxx. Intelligendum
Hoſtiã ſacram ꝯcomitantia. ccxxx. In/ telligendum.
Hoſtie documẽta ꝛ in ipa credunt̃ qua/ tuor. ccxxx. Sed ex iſtis
Humilitas q̃d eſt cciij. Primus eſt.
Humilitas vñ oriat̃ cciij. II. arti.
Humilitatis g̃dus cciij. III. arti.
Hũilitas m̃tiplex cciij. IIII. arti.
Hũilitatꝫ ꝓprietates cciij. V. arti.
Humilitatis cauſe ꝛ effectus quatuor. cciij. VI. ꝛ. VII. articulo.
Hũilitatꝫ inſignia q̃tuor. cciiij. VIII. ar.
Hũilitatis figmenta q̃tuor. cciiij. IX. ar.
Humilitatis fomẽta ꝛ motiua. cciiij. X. articulo ꝛ. XI.

I

Hũilitatis p̄uilegia. cciiij. XII. arti.
Hũilitatis bñficia ccv. XIII. arti.
Hũilitatis exaltatões. ccv. XIIII. arti.
Humilitatis inclinationes ꝛ ſolennia. ccv. XV. ꝛ. XVI. articulo.
Humilitas bti ludouici aſſimilat̃ hũili/ tati xp̄i in tribꝫ. dxxviij. Tertio
Iacobus maior poſuit articulũ ter/ tium ccxxiij. III. articulo
Iacobus minor poſuit articulum nonuꝫ ccxxv. IX. articulo
Ieiunium xp̄us inſtituit propter multa. ccxxi. III. queſtio.
Ieiuniũ valet ad ſeptẽ ccxxi. II. q̃ſtio
Ieiunam⁹. xl. diebꝫ ꝓpt̃ octo. ccxxi. III. q̃o
Ieiunium incipit feria q̃rta propter mul ta ccxxi. IIII. queſtio.
Ieiunium vñ dicat̃ ccxxij. V. queſtio
Ieiunium regit̃ triplex. ccxxij. V. queſtio.
Ieiuniũ q̃ñ dꝫ fieri ccxxij. VI. queſtio.
Ieiuniũ q̃ etate dꝫ celebrari. ccxxij. q̃ſtio.
Ieiunium ſi põt redimi. ccxxij. queſtio
Ieiuniũ ſi poſſet ꝑ alio fieri. ccxxij. q̃ſtio.
Ieiunium ſi valeat factum in pctõ mor/ tali ccxxij. queſtio
Ieiunium ſi medicina ipediat̃. ccxxij. q̃o.
Ieiuniũ q̃ nõ tenet̃ facere. ccxxij. in fine
In peccato conſideranda ſunt quatuor. xciij. Intelligendum
Indulgẽtia q̃d ẽ oñdit̃ m̃tiplr. xciiij. C
Indulgentia a pena ꝛ a culpa nõ dat̃ ꝓpt quatuor xcv. Quartum do.
Indulgentiarꝫ theſauri de quibus dan/ tur quatuor xcv. C.
Indulgentie autoritas ꝯfirmatur qua/ druplicitor xcvi. D
Indulgẽtie ꝑficiũt q̃druplr xcvi. E
Indulgẽtie cauſant bõa q̃tuor. xcvi. A
Indulgẽtie ſonãt q̃druplr xcvij. B
Indulgẽtie freq̃ntatio ꝑficit in purgato rio oſtendit̃ quadruplr xcvij. C
Indulgẽtie q̃lit ꝑficiũt. xcviij. V. ꝯſidera
Indulgẽtie ipedimenta q̃tuor. xcviij. C
Indulgẽtie q̃bꝫ ꝑficiũt oſtenditur multi/ pliciter xcviij A
Indulgẽtie vbi ꝑficiunt oſtendit̃ multi/ pliciter xcix. E
Indulgentie quare ꝑficiunt oſtenditur

multiplicit er xcix.X.ꝯſi.
Ind ulgētie ꝓficiūt ꝓpt q̄tuor. xcvi.E
Indulgētiaꝝ ꝑitates q̄tuor. xcix.D
Indulgētiaꝝ documēta q̄tuor. xcix.F
Inferni mā̄ſiones q̄tuor.cxxxiij.XI.ꝯſi.
In hꝫ intellectū ſextuplicē cxliij. Eſt tn̄
Incarnatōis q̄dditas i.I.ꝯtem.
Incarnatōis mirabilia.xij. v.I.pn.
Incarnatōis bn̄fi.xij. viij.I.beneficium
Incarnatōis copulatōnes q̄tuor.i.I.ꝯtē.
Incarnatōis teſtimōia q̄tuor.i.II.ꝯtem.
Incarnatū fuit ꝟbū q̄druplr.i.III.ꝯtem
Incarnatum fuit verbuꝫ in ciuitate qua
druplici i.IIII.ꝯtemplatio
Incarnatio celebrata fuit media noctis
hora ꝓpter quatuor ij.II.ꝯtemplatio.
Incarnatōis hore miſteria q̄tuor.ij.V.cō
Incarnatōis miſteria q̄tuor.ij.VI.ꝯtem.
Incarnatōis miſterium fuit ꝯſummatū
ꝓpter quatuor ij.VII.ꝯtemplatio.
Incarnatōis miſterij ſublimatio mirabi
lis quadruplex ij.VIII.ꝯtem.
Incarnatio fuit decorata quadrupliciter ij.IX.ꝯtemplatio
Incarnationis ꝓprietates q̄nq̄.ij.X.ꝯtē.
Incarnatōis dignitates q̄nq̄.iij.XI.cō.
Incarnatōeꝫ in ve.te.ꝓphatā.ix.II.ꝯtē.
Incarnatōeꝫ i ve.te.p̄miciatā.x.III.ꝯtē.
Incarnatōis ꝓmiſſio q̄druplex.xv.I.tp̄s
Incarnatōis q̄ſtiones plures xv.D
Incarnationis neceſſitas ⁊ cauſalitas.
clxx.A
Incarnationis xp̄i que mulier fuit ca
pax clxxij.D
Incarnatio a quibus non intelligitur.
clxxiij.Circa tertium.
Incarnatōis acꝰ q̄druplex.cxliij.II.mi.
Incarnatōis q̄ſtio q̄druplex vbi.s̄.
Johannis euangeliſte.
Johānes euangeliſta fuit de ſtirpe qua
druplici. xxix.B
Johanni ꝯueniunt ꝓprietates numeri q̄
drati quatuor xxix.II.ꝯſi.
Johānis meritum fuit maius illo Petri
ꝓpter quatuor xxx.Intelligendum
Johannis virginitas fuit ꝯſecrata ma
trimonio xxx.IIII.con.
Johannis familiaritas ad xp̄m oſtendi
tur quadrupliciter xxx.VI.con.
Johānes fuit apoſtolus quē dilexit xp̄s
ꝓpter quatuor.vbi.s̄
Jo.xp̄s honorauit q̄druplr. xxx.VI.ꝯtē.
Joh.xp̄s fecit actꝰ q̄tuor.xxxi.VIII.ꝯtē.
Joh.xp̄us ꝯmendauit matrem propter
quatuor. xxxi.I.ꝯtem.
Joh.ſblimatio q̄druplex. xxxi.Tertia
Johā.adduxit ꝑconia q̄tuor.xxxi.X.ꝯtē.
Joh.habuit viſiōes q̄tuor.xxxi.XI.ꝯtem
Joh.notabilia q̄tuor. xxxij.In qua
Johannes dicitur aquila ꝓpter ꝓprieta
tes aquile quatuor xxxij.I
Johannes non fuit p̄ncipalis inter apo
ſtolos ꝓpter quatuor xxxij.XV.ꝯtem.
Joh.in inſula fuerunt demonſtrata qua
tuor xxxiij.XVII.ꝯtem.
Joh.miſit dionyſiꝰ ꝟba q̄tuor.xxxiij.B
Joh.miracula q̄tuor. xxxiij.XVIII.ꝯtē.
Johannes fuit aſſumptus in corpore ⁊
anima ſicut virgo Maria qꝺ oſtendiť
quadruplr xxxiij.XIX.ꝯtem.
Joh.fuit aſſumptus nunq̄ꝫ moriturus vt
ꝯcludiť q̄druplr xxxiij.XX.ꝯtem.
Joh.nō vidit mortem nec corruptioneꝫ
vt tres alij.vt.s̄.
Joh.habuit maius ꝑuilegium q̄ꝫ ꝑ.ma.
imo q̄ꝫ xp̄s.vt ſupra
Joh.veniet ante iudicium vniuerſale qꝺ
ꝓbať autoritate quadruplici.vt ſupra
Joh.fuit de gn̄e q̄druplici xxxiiij.A
Johannes fuit vocatus p̄mus a xp̄o ꝓ
pter quatuor xxxiiij.II.arti.
Johānis ꝟginitas fuit matrimonio ꝯſe
crata xxxiiij.III.ar.
Joh.xp̄s oſtendit familiaritatem in mi
ſterijs quatuor xxxiiij.IIII.ar.
Joh.charitas ⁊ dilectio ad xp̄m oſtendi
tur excelſa q̄druplr xxxiiij.V.ar.
Joh.puritas oſtendiť ex ſignaculo qua
druplici xxxiiij.VI.articulo
Joh.in ſomno ſup̄ pectus dn̄i reuelata
ſunt miſteria q̄tuor xxxv.VII.arti.
Joh.ſolus in paſſiōe xp̄i ex̄tis vidit redē
ptiōis ſacr̄a q̄tuor xxxv.VIII.ar.
Joh.ſbſtitutio recepit inſignia nobilita
tis quatuor xxxv.IX.ar.
Joh.ꝑuilegiū in gaudio dn̄ice reſurrecti
onis floruit ꝟtute q̄druplici.xxxv.X.ar.
Joh.mira potētiſſima q̄tuor.xxxv.XI.ar
Joh.marty. q̄le fuit oñdiť.xxxv.XII.ar.
Joh.trāſlatio quō fuit fcā.xxxv.XIII.ar.
Joh. imortalitas ꝓbať quadrupliciter.
xxxv.XV.ar.
Joh.habuit felicitates ordinum angelo
rum nouem xxxv.A
Joh.ſtatꝰ.xij.in q̄bꝫ claruit in eo diuina
gratia xxxvi. Quia igiť
Joh.in p̄mo ſtatu gn̄atio facta fuiſſe oñ
ditur xxxvi.Quia.
Joh.in ſcðo ſtatu vocatōis gr̄a fuit colla
ta ꝑuilegijs q̄tuor xxxvi.II.ſtatus
Johā.in tertio ſtatu fuit collata gr̄a ſue
ꝟginitatis ꝯſecrate xxxvi.III. ſtatus
Johannis charitas declarať multiplici
ter xxxvi.V.ſtatus
Joh.familiaritas quā xp̄s ei oñdit mul
tipliciter xxxvij.VI.ar.
Joh.obdormitio in qua vidit diuinam
eſſentiam xxxvij.VII.ſtatus
Johā.fuit de ordine quadruplici vt oſtē
ditur xxxvij.IX.ſtatus
Joh.aduētus añ iudiciū vniuerſale oſtē
diť rōne q̄druplici xxxvij.XII.ſtatus
Joh.poſuit arti.in ſymbolo ſcðm.cxxxiij
Johā.nunq̄ꝫ ē moriturus oñdiť rōe ⁊ au
toritate q̄druplici xxxvij.A
Joh.ꝯuenīūt miſteria.x.⁊ p̄mo q̄ fuit ma
gnus oñdiť vt appareat ad ſilitudinē ⁊
ꝓprietatē aquile clxiij.I.miſterium
Joh.gn̄atio oñdiť fuiſſe magne deuotio
nis clxiiij.Quia vero
Joh.meritū fuit maius illo petri qꝺ oſtē
diť q̄druplicit er clxiiij.II.ꝯtē.
Johā.ꝯueniunt ꝓprietates aquile ſepteꝫ
clxv.XIIII.ꝯtemplatio
Joh.xp̄s nō dedit p̄ncipatum ꝓpt q̄tuor
documenta clxv.XV.ꝯtempla.
Joh.in ſtatu ſue relegatōis notabilia eue
nerūt q̄tuor clxv.XVII. ꝯtemplatio
Joh.tranſlatio habuit mirabilia quatu
or clxv.XIX.ꝯtempla.
Johā.imortalitas ꝓbatur autoritate q̄dru
plici clxv.XXI.ꝯtem.
Joh.imortalitatem theophilus ſcribēs
ponit mirabilia q̄tuor.clxvi.Intelligēdū
Johannes eſt aſſumptus ad ordinem ſe
raphicuꝫ probatur autoritate quadrupli
ci clxvi.XXII. ꝯtempla.
Johannis Baptiſte.
Johā.bap. annunciatiōis ſolennia qua
tuor lxix.I.ꝯſideratio.
Johannis baptiſte ꝯceptōis ꝑuilegia q̄
tuor lxix.II.con.
Johānis baptiſte annunciatōis ſblima
tiones q̄tuor ccvi. III.con.
Johannis baptiſte ꝯceptōis ꝑuilegia q̄
tuor lxix.III. con.
Johā. baptiſte natiuitatis mirabilia q̄
tuor lxx.IIII.con.
Johannes baptiſta in ſtatu ſue religio
nis floruit mente q̄druplici.lxx.IIII.ꝯſi.
Johannis quando chriſtum baptizauit
magnalia quatuor. lxx.V.ꝯſidera.
Joh.xp̄m baptizanti apparuerunt mira
bilia tria lxx.V.con.
Joh.habuit habitudines ad xp̄m in ba
ptiſmo q̄tuor lxx.Intelligendum
Johā. leges date ad viuendum quatu
or lxx.VI.ꝯſidera.
Johānes dedit de xp̄o teſtimonia qua
tuor lxx.VII.con.
Johā.laudes a xp̄o date q̄tuor.vt.s̄.
Joh.fuit in patria de ordine quadrupli
ci lxx. VIII.con.
Johan.fuit aſſimilatus rebus quatuor.
lxx.C.
Johā.deſcendit ad infernū vbi ſunt mā
ſiones quatuor lxxi.E
Johā. ſurrexit cum xp̄o ⁊ ordibus ſan
ctoꝝ quatuor lxxi.X. con.
Johannis anima fuit collocata in ordi
ne angelorum quod probatur quadru
pliciter lxxi.XII.con.
Joh.fuit gratia ꝑuilegiatus in ſtatu ec
cleſie militantis.vbi.s̄.
Johannes baptiſta habet tantam gra
tiam in regno celeſti quantam habitu
rus erat lucifer ſi ſtetiſſet:qꝺ oſtendiť ex
regulis ſeptem lxxi E
Johā.habuit ꝑuilegia luciferi ſi ſtetiſſet
tredecim lxxiij. Sed aliter
Johannes in ſtatu ſue annunciationis
fuit dotatus ꝑuilegio q̄druplici. lxxv.F

I

Joh. in ſtatu ſue ꝯceptõnis fuit dotatus bñficio q̃druplici lxxv. II. con.
Joh. in ſtatu ſue gñatõis fuit ſolēnatus miraculo quadruplici B
Johãnes fuit de cognatione quadruplici lxxv. IIII. con.
Joh. fugit ad deſertũ ꝓpť q̃tuoꝛ. lxxv. V. cõ
Johã. in ſtatu ſue ꝯuerſatõis floruit ꝟtu te quadruplici lxxv. VI. con.
Jo. fuit d̄ ꝓfeſſiõe q̃druplici. lxxv. VII. cõ
Joh. officium q̃druplex lxxv. VIII. cõ.
Johã. dignitas lxxv. IX. con.
Johã. ꝯfeſſio lxxv. XII. con.
Johã. oꝛiginalis cognatio habet verita tes quatuoꝛ lxxvi. I. ꝯſidera.
Johannes fuit ꝓphetatus ꝓphetia qua druplici lxxvi. II. con.
Johã. angelus cũ annuncians docuit di ſcipulos q̃tuoꝛ lxxvi. III. con.
Johã. ſanctificatio demonſtratur qua druplicitér lxxvi. IIII. con.
Joh. habitauit in vtero matris cũ ꝓuile gio quadruplici lxxvi. V. con.
Johã. natiuitas habuit inſignia quatu oꝛ lxxvi. VI. con.
Joh. q̃tuoꝛ ꝓuilegia cix. Pꝛimum ẜ.
Johannes vocatur lucerna ardens. cix. Vocat autem
Joh. compaꝛ̃ quatuoꝛ oꝛdinibus eccleſie militantis cix. A
Joh. fuit in veteri teſtamento pꝛenunci atus ſb̃ typo q̃druplici. ccv. Pꝛima ꝯſi.
Johã. originis veritates catholice qua tuoꝛ ccvi. II. ꝯſideratio
Joh. ſanctificatio. ccvi. V. ꝯſi.
Joh. mr̃is occultatio ccvij. VI. con.
Jo. exultatio in vtero mr̃is. ccvij. VII. cõ
Joh. cũ xp̃o ꝯiũctio in vtero ⁊ mr̃is par turitione ccviij. VIII. ⁊. IX. con.
Johã. circũciſio vbi facta fuerũt miracu la quatuoꝛ ccviij. X. ꝯſideratio
Joh. acceſſus ad deſertũ. ccix. XIII. con.
Johannis multe ꝯditões quas habuit ccx. XVI. conſideratio
Joſeph interp̃tatio quadruplex. cclvij. VIII. miſterium.
Judicij vlti. xij. i q̃rẽda. ccxxxviij. De vl.
Judicij iudex erit xp̃us ꝓbaꝛ̃ rõne dupli ci cccxxxviij. Quantum
Judicij iudex cũ q̇bꝫ ſignis ⁊ an benign⁹ vel ſeuer⁹ appebit. ccxl. Scd̃o ⁊ Tertio
Judicij tempus annus menſis dies ⁊ ho ra ccxl. Secunda pars ꝓncipalis
Judicij locus ex pte iudicis ⁊ iudican dorum ccxl. III. pars ꝓncipalis
Judicis familia q̃ erit. ccxli. IIII. ꝓn.
Judicij teſtes q̇ erũt ccxli. V. ꝓncipa.
Judiciũ triplex ccxli. Quantum ad
Judicij accuſatoꝛes ⁊ aduocati. ccxli. Quantum ad nonum
Judiciũ de q̇bꝫ erit ccxli. Quantum
Judicij ſnĩa ccxlij. XI. con.
Judicij excuſatio. ccxlij. XII. con.

K

Aracteris diffinitio xxxviij. C
Karacterꝫ diffinitio. clxvij. Pꝛimũ
Karacterꝫ inſignia q̃tuoꝛ cxcvij. Circa
Karacteris ꝟtutes. vbi ſupꝛa
Karitas Joh. euãge. ad xp̃m oſtendiť q̃druplicitér xxxv. V. arti.
Karitatꝫ iſignia in aliq̃. xxxvi. V. ſtatus.
Katherine laudes cxlvi. Nõ eſt talis

L

Apidatus fuit ſtephanus propter quatuoꝛ xxvi B
Laus bti petri apľi mltiplex. lxxvij. Cir
Linee vndeci q̇bꝫ ſol deſcẽdit in curatõe Ezechie curationẽ peccatoꝝ ſignantes. lxiij. Iſte vndecim
Libri vite diffinitio oñdiť multiplr ⁊ ar ticuli duodecim cxlv. II. ar.
Libꝛ vite q̇s ſcripſit oſtendiť multipli citer cxlvij. II. ar.
Libꝛ vite ptes hẽt duas cxlv. III. A
Libri vite ſcp̃ta q̃dã eẽ delebilia q̇dam indelebilia cxlv. IIII. arti.
Liber q̃n fuit ſcp̃tus oſtendiť multiplici ter cxlv. V. arti.
Liber ille vbi fuit ſcriptus oſtenditur cxlvi. VI. articu.
Libꝛ hunc legũt q̃tuoꝛ. cxlv. VII. articu.
Liber iſte eſt clauſus perſonis quatuoꝛ cxlvij. VIII. arti.
Liber vite eſt a quo delentur peccato res cxlv. IX. arti.
Liber vite eſt ſigñ⁹ ſigill' ſeptẽ. cxlv. X. ar.
Librum iſtum nõ continere damnatos. cxlv. XI. articu.
Libꝛo vite ſcriptos intrare ciuitatem pa radiſi cxlv XII ar.
Liber iſte aperieť i iudicio cxlv XIII ar.
Librum vite per ſeptem ſigilla ſignatuꝫ nequeuntes intelligere ſeptem artes li berales deficiunt clxxij Sed que.
Locus vnde virgo fuit aſſumpta habet ꝓꝛietates q̃tuoꝛ ciij X q̃õ
Ludouici generationis pꝛiuilegia qua tuoꝛ cvij I con.
Ludouici virtutes quatuoꝛ cviij III cõ.
Ludouici dignitas q̃druplex cviij V cõ
Ludouici moꝛs habuit q̃tuoꝛ cviij VI ꝯ
Ludouici coꝛona q̃druplex cviij VII cõ
Luce euan. ꝯueniunt ꝯditiones angeli duodecim cxxv C
Luciferi ꝯditiones tredecim lxxiiij C
Lucis deſcriptiones ſpũiſancto ⁊ virgi ni conuenientes ſeptem clix Pꝛimo
Lucis diffinitio q̃druplex clix Pꝛimum
Lux debet eſſe anima ꝓpter q̃tuoꝛ clix A
Luces reperiunť q̃tuoꝛ clx C
Luces celi reperiunť q̃tuoꝛ vt s̃.
Lux fuit creata ꝓpter q̃tuoꝛ clx IIII mi.
Lucis ꝓꝛietates bea. ludouico cõuentẽ tes ſeptem clxxix Circa pꝛi.

M

Athias apoſtolus habuit virtutes vndecim lxij D
Marie interp̃tatiões pl'es cclviij X mi
Marie iterp̃tatiões ſeptẽ cclviij X mi.
Maria virgo commendatur a quatu oꝛ lxiij B
Marie ꝓꝛietates quatuoꝛ clx C
Maria diciť ſtella maris ꝓpter ꝓꝛieta tes decem clxi VII mi.
Maria dicitur liber propter multa cxi Circa pꝛimum
Maria nata fuit ex regib⁹ ſeptẽ cxij B
Maria dicitur ſtella propter quatuoꝛ cxiij II ar.
Marie oꝛt⁹ oꝛtui ſtelle comparať ꝓpter q̃tuoꝛ cxiij II ar.
Marie vita curſui ſtelle compaꝛ̃ ꝓpter quatuoꝛ cxiij III ar.
Maria ſtelle matutine compaꝛ̃ ꝓpter de cem cxiij B
Marie interpꝛetatio triplex ⁊ alia cxiij Decima eſt
Marie virtutes quatuoꝛ ſtelle cõuenien tes cxiiij Circa q̃rtũ
Maria q̃n nata fuit die illa de⁹ creauit quatuoꝛ clx II mi.
Maria dicitur ſtella regia ꝓpter qua tuoꝛ cxv IIII ſa.
Maria diciť ſtella ſplẽdida ꝓpter qua tuoꝛ cxv V ſacra.
Maria diciť ſtella maris ꝓpter ꝓꝛieta tes decem di D
Maria diciť ſtella matutina vt s̃
Marie dignitas regia declaratur qua druplicitér cclvij Et notã
Maria habuit dignitates duodecim
Marie interrogate multoꝛum reſponſa cxciij Pꝛimo ⁊c.
Marie benedictio triplex dxxũ Pꝛimo
Maria fuit afflicta tripľr cxcvi Pꝛio q̃
Marie virtutes ⁊ virginitas ab ea in uenta cxcvi Pꝛimo ſan.
Marie vide multa in litera V. ſ. virgi nis ⁊ lr̃a E eleuata
Marie nominantur in ſcriptura ſep tem ccclviij Et notã.
Marie gaudia ſeptem aſſimilata ſtellis ſeptem cclix Pꝛimo
Magnificat expoſitio cccxv
Magdalene vita duplex actiua ſcꝫ ⁊ cõ téplatiua lxxxi Pꝛimo
Magdalena fuit de tribu iuda lxxxij. I conſideratio.
Magdalenam genuiſſe chꝛiſtum in mẽ te ⁊ ꝓuilegia tribus iude quatuoꝛ lxxxij I conſideratio
Magdalene cõfeſſio de xp̃o cõtinet tria lxxxij I conſi.
Magdalene conuerſio habuit quatuoꝛ lxxxij II conſi.
Magdalene offenſio ⁊ ſatiſſactio qua druplex lxxxij II cõſi
Magdalena dilexit xp̃m in gradibus dilectionis quatuoꝛ lxxxij III cõ
Magdalena dilexit xp̃us in excuſatio ne quadruplici lxxxij IIII cõſi
Magdalene contemplatio habuit ad minicula quatuoꝛ lxxxij V cõ.
Magdalena figurata fuit in mulieribꝫ

quatuoꝛ lxxxiij VI cõſt
Magdalene coꝛona q̃dru. lxxxiij VII ꝯ
Magdalena habuit penitentie ſigna q̃tuoꝛ
Magdalene nomen ꝛ cognomen conuenit ſcḋm interpꝛetationẽ actui ꝯtritiõis q̃druplicitet lxxxvi II ps pn
Magdalene nomen ꝛ cognomen interpꝛetatio conuenit anime contrite q̃druplicitet lxxxvij E
Magdalene impedimẽta eius cõtritõi obſiſtentia quatuoꝛ lxxxvij In illo
Magdalenã ad pniam reducunt actus q̃tuoꝛ lxxxvij Iſtis autẽ
Magdalene circa pedes xp̃i obſequia q̃tuoꝛ lxxxviij E
Magdalene obſequia ſignificant miſteria quatuoꝛ ad veram penitentiam p̃miſſa cõtritione concurrẽtia lxxxviij E
Magdalena fuit illuminata perfecte pfectione quadruplici lxxxviij E
Magdalene xp̃us oſtendit benignitatẽ q̃druplicem lxxxviij A
Magdalene xp̃s i ſua reſurrectiõe õdit cõſolationez q̃druplicẽ lxxxviij M
Mater habet conſolationem de filijs q̃druplicitet lix R
Matrimonium in ſtatu innocentie fuit ſignum coniunctionis chꝛiſti cum eccleſia liiij Intelli.
Matrimonium inter virginez et ioſeph an fuerit verum cclvij Sed queritur
Manſiones celi duodecim cij C
Martini in ſtatu ſeculari pfectio oſtenditur virtute quadruplici cxliij I ar
Martini pfectio in ſtatu cõuerſiõis virtus quadruplex cxliij II ar.
Martini pfectio in ſtatu pfeſſionis quadruplex cxliiij III ar.
Martini perfectio in ſtatu pontificali q̃druplex cxliij IIII ar
Martini pfectio in ſtatu conſumatiõis q̃druplex cxlv V ar.
Martyrium quid ſit xxiij I ar.
Martyrium requirit quatuoꝛ xxiij I ar.
Martirij genera q̃tuoꝛ xxiij II ar
Martirij gradus quatuoꝛ xxiij III ar.
Martirium ſuſtinendũ pro quibꝰ ſit rebus xxiij IIII ar.
Martyrij ſuſtinendi fines quatuoꝛ xxiij V arti.
Martirio pꝛeparare ſe debent fideles q̃druplicitet xxiij VI ar.
Martyrium fuit in ſtatu quadruplici xxiij VII ar.
Martyria i ſtatu gratie pena ſextuplex xxiij E
Martir pꝛimꝰ ꝛ pthomartir dicitꝰ beatꝰ Stephanus pꝛopter quatuoꝛ xxiij VII et VIII articulus
Martirium b Stephani fuit ornatum virtutibus q̃tuoꝛ xxiij IX ar.
Martirium b. Stephani fuit oꝛnatum pꝛiuilegijs q̃tuoꝛ xxiij X ar.
Martirij b. Stephani beneficia q̃tuoꝛ xxv XI ar.
Martirij beati Stephani dignitates q̃tuoꝛ xxv XII ar.
Martyrij b. Stephani remũeratio quadruplex xxv XIII ar.
Martirij bea. Stephani coꝛona q̃druplex xxv E
Martirij beati Stephani lapidatio fuit pꝛopter quatuoꝛ pꝛopter que lapidari debebant talia cõmittẽtes xxv I ar.
Martires tẽpoꝛum quatuoꝛ xxvi II ar.
Martiria tempoꝛe gratie ſextuplicia xxvi F
Martyr pꝛimus dicitꝰ be. ſteph. pꝛter q̃tuoꝛ ratiões xxuij VII ar
Martyrij bea. ſtepha. pꝛiuilegia q̃tuoꝛ xxiij X articulus.
Martyrij beati ſtephani beneficia quatuoꝛ xxvi IIII ar.
Martyrij beati ſtephani pꝛemia multa xxvi V arti.
Medicina dicitur optima pꝛopter quatuoꝛ lxxxv II ꝯſi.
Medicine artis documenta b. luce appꝛopꝛiata duodecim lxxxviij Pꝛimum
Miſteria neceſſaria ad penitentiam q̃tuoꝛ lxxxiij E
Miſericoꝛdia dei in euangelio in tribꝰ perſonis maxime declaratur xcij. Tercia ratio.
Miſericoꝛdia dei in veteri teſtamento in quatuoꝛ pſonis oſtenditur vbi ſ
Milicie ſolẽnitas requirit q̃tuoꝛ cxxvi. Intelligendum eſt
Milicia celeſtis habet quatuoꝛ cxxvi Nunc ad
Milicie celeſtis veteris te. ſex viſiones. cxxvij Circa qḋ
Milicie noui teſtamenti viſiões ſunt ſex cxxvij Circa qḋ
Michaelis opa q̃tuoꝛ cxxi IIII cõ.
Moꝛtis diffinitio declaratur q̃druplicitet cxxxiij I cõ. I ar.
Moꝛs quid ſit cxxxvij II ar.
Moꝛtis q̃ ſit diffinitiõ oñditur cxxxvij I ar
Moꝛs in ſcriptura reperitur q̃dr. cvij B
Moꝛtis ꝓpꝛietates duodeci cxxxij II cõ
Moꝛtuoꝝ genera q̃tuoꝛ cvij B
Moꝛtuoꝝ remedia q̃tuoꝛ cxxxij IIII cõ
Moꝛtuoꝛum remedia pꝛoficiũt ad quatuoꝛ cxxxiij V cõ.
Moꝛtuoꝝ remedia q̃ntum ꝓficiant oñditur veritatibus q̃tuoꝛ cxxx iij VI cõ.
Moꝛtis ſententie generalitas debꝫ nos ꝓhibere a ſupbia cxciij Circa pꝛimũ
Moꝛtuoꝝ remedia a quibus ꝓſunt oſtẽditur cxxxiij IX con.
Moꝛtuoꝝ remedia ꝓſunt tempoꝛibus q̃tuoꝛ cxxx X cõ.
Moꝛs eſt triplex cxxxiij Nota
Moꝛtuoꝝ remedia in quibꝰ locis pꝛoſint cxxxiij XI cõ.
Moꝛtuoꝝ ſuffragiũ neceſſariũ figuratũ cxcij Quarto decla.
Moꝛtui quomodo nouerint ſibi fieri illa remedia oñditur mltiplr cxxxiij XII cõ
Moꝛiẽs emittit ſuſpiria tria cxxxiij No
Moꝛtuoꝝ cõmemoꝛatio oſtenditur q̃ ad quatuoꝛ cxxxiij Pꝛimo
Moꝛs oſtenditur quadruplici ſeparatione cxxxiij I cõ
Moꝛtis ꝯſideratio quadruplex cxxxiij I conſideratio.
Moꝛtis iudicium eſt ſeuerum pꝛopter quatuoꝛ cxxxv III cõ.
Moꝛtis oꝛtus oſtenditur q̃druplicitet. cxxxv IIII conſi.
Moꝛs fuit dſtructa q̃druplr cxxxv V cõ
Moꝛs ẽ odibilꝰ pſonis q̃tuoꝛ cxxxv VI ꝯ
Moꝛs eſt amabilis perſonis quatuoꝛ cxxxv VII cõ.
Moꝛs ẽ odibilꝰ ꝛ amara ꝓpter q̃. cxxxv VI ꝯ
Moꝛientiũ q̃ones q̃tuoꝛ cxxxvi VIII cõ
Moꝛientiũ ſacr̃a quatuoꝛ cxxxvi IX cõ.
Moꝛienti facienti viam longã neceſſaria ſunt quatuoꝛ cxxxvi IX cõ
Moꝛtuoꝝ receptacula qua. cxxxvi X cõ
Moꝛtuoꝝ q̃re q̃ua ſit reme. cxxxvi XI ꝯ
Moꝛtui in purgatoꝛio melius ſtant q̃ĩ hoc mũdo ꝓpter quatuoꝛ cxxxvi D
Moꝛs hois oñdit aĩe incoꝛruptionem multiplicitet cxxxvij I ar.
Moꝛtuoꝝ q̃ones tres cxxxvij Pꝛimum
Moꝛtis penã xp̃us aſſumpſit ꝓpter peccatũ oſtenditur cxxxvij III ar.
Moꝛs noſtra p xp̃i moꝛtem fuit deſtructa oſtenditur cxxxvij IIII ar.
Moꝛimur triplici moꝛte cxxxvij IIII ar
Moꝛs ẽ quotidie memoꝛãda ꝓpter multa cxxxvij V ar.
Moꝛs eſt a nobis ſollicite expectanda oſtenditur multiplr cxxxvij VI ar
Moꝛs eſt a pctõꝛibus foꝛmidanda pꝛopter quatuoꝛ cxxxvij VII ar
Moꝛs a iuſto non eſt ꝑtimeſcenda ꝓpter quatuoꝛ cxxxvij VIII ar
Moꝛtuos in triplici ſtatu quõ debemus honoꝛare cxxxviij IX ar
Moꝛtuis quibus poſſimus ſubuenire cxxxviij X ar.
Moꝛtuis debemus ſubuenire q̃druplicitet cxxxviij XI ar.
Moꝛtuis poſſumus ſubuenire quadruplicitet cxxxviij XII ar
Moꝛtuoꝝ ſuffragiũ qḋ ẽ oñditur mltiplicitet cxxxviij Circa pmũ
Moꝛtuis quõ ſuffragia ſunt vtilia oſtẽditur multiplr cxxxviij III ar.
Moꝛtuoꝛum q̃ones de coꝝ ſuffragijs cxxxix Dubitatio pꝛima
Moꝛtuoꝝ carceres q̃tuoꝛ cxl Nota bñ.
Moꝛtuoꝝ purgatoꝛiũ qñ fuer inſtitutum cxl VII ar
Moꝛtuoꝝ pene q̃tuoꝛ cxl VIII ar.
Moꝛtuoꝝ exequie quõ ꝛ quid valeant oſtenditur cxlij IX ar.
Moꝛtuoꝝ cerimonie multe clxij X arti.

M

Mortuos ſepelire ſi ſit opus miſericor/
die oſtenditur multipliciter cxlij XI ar.
Mortui an poſſint abſolui ab eccleſia
cxlij XII arti.
Mortuorum ſuſcitatores in ſacra ſcri/
ptura quinqȝ cvij In ſacra
Mris euāgelice miſteria octo xij Pri.
Mulier euangelica matri xp̄i aſſimila/
tur xiij Idcirco
Mutatiōes puelle quando nubit qua/
tuor lij E

N

Natiuitas chriſti quid eſt ꝛ ꝙ eſt q̄/
druplex xvi II ar.
Natiuitatis xp̄i bñficia q̄nqȝ viij I ps.
Natiuitati xp̄i proprietates otaue ſolis
quatuor conueniunt ix D
Naſcitur xp̄us generibus perſonarum
quatuor ix C
Natiuitatis xp̄i figure ve.te. q̄tu.ix I ꝯ.
Natiuitatis xp̄i ꝓphetie q̄tuor ix II con.
Natiuitatis xp̄i teſtimonia q̄t x III con.
Natiuitatis xp̄i queſtiones plēs xv I q̄o
Natiuitaſ xp̄i an fuerit naturaſ xvi Ultꝫ
Natiuitas xp̄i fuit in vete.teſta. per qua
tuor ordines ſanctorum patrum ordina/
ta xvi I ar.
Natiuitatis tempus dies ꝛ hora xviij
Natiuitatis cauſa multiplex xv I temp⁹
Natiuitas xp̄i fuit reuelata autoritate q̄
druplici x IIII cō. IIII ar
Natiuitas xp̄i fuit in nouo te. euangeli/
zata x X cō.
Natiuitas xp̄i fuit celebrata in locis q̄/
tuor x VI cō
Natiuitas xp̄i fuit cognominata a qua/
tuor ciuitatibus x VII cō.
Natiuitas xp̄i fuit conſumata tempore
quadruplici x VIII cō
Natiuitas xp̄i fuit manifeſtata die do/
minica ꝓpter quatuor x IX con
Natus eſt xp̄us hora noctis media ꝓpt
quatuor x X cō
Natiuitas xp̄i priuilegia ſingularia q̄/
tuor xi XI con
Natiuitas xp̄i ornata fuit miraculis q̄/
tuor xi XIII cō
Nati. mirabilia duodecī vi Circa p̄mū
Natiuitas x p̄i angelus cōtulit beneficiā
quinqȝ viij I ps
Natiuitas xp̄i eſt in qua fuit hoibus ac/
quiſita pax quintuplex viij II ps
Natiuitas virginis habuit priuilegia ſe
ptem cxi A
Natiuitas virginis proceſſit a ſeptē re/
gibus cxij B
Natiuitas Johan bap. habuit mirabi/
lia quatuor lxix II con
Nazareth interpretatur quintupliciter
ccxlv V miſte.
Nois ieſu xp̄i articuli decē lxxxviij D
Nomen xp̄i eſt terribile demonibus pro
pter quatuor lxxxix XI ar
Nomen xp̄i eſt biſſyllabum ꝛ habet par
tes plures lxxxix I con
Nominis xp̄i littere quatuor ſignificā/
tes virtutes quatuor xxxix II cō.
Nominis xp̄i ſignificatiōes q̄. xl III cō.
Nomen xp̄i habet ſignificationem qua/
druplicem cclv III mi.
Nomen xp̄i fuit figuratum in ve.te.mul
tipliciter xl IIII con
Nomen xp̄i fuit ſcriptum in locis qua/
tuor xl V con
Nomen xp̄i fuit ꝑnunciatum a perſo/
nis quatuor xl VI con
Nomen xp̄i fuit impoſitum perſonis q̄/
tuor xl VII cō.
Nomen xp̄i fuit approptiatum quadru/
pliciter xl VIII cō
Nominis xp̄i merita quatuor xl IX con.
Nominis xp̄i cōtra ip̄m vitia q̄.xli X cō.
Nominis xp̄i beneficia q̄tuor xli XI cō.
Nomis xp̄i ꝑconia q̄tuor xli XII conſi.
Nomen datur in celu q̄druplici cvij C
Nomina angelorum quatuor cxxiij B
Nobilitaſ marie ꝛ Joſeph ccxlvij IX mi
Nuptiarum genera ſeptem lij Circa
Nuptijs comparatur ſacramentum in/
carnationis propter quatuor liij B
Nuptiarum donaria quatuor vt ſ
Numeri duodenarij proprietates qua/
tuor lxxx G
Numeri quadrati proprietates quatuor
xxix Intelligendum eſt tamen
Nſequia angeloȝ nouem cxviij A

O

Obſeqa marie magd. mita lxxxviij C
Obligati debitis habent ſolacij gradus
quadruplicem lxxxviij N
Obedientie inſignia quatuor cvij A
Oditur res ꝓpter quatuor lxxxiij B
Opera que xp̄s retinuit apud ſe facien/
da q̄tuor cxij Ubi notādum
Operibus ſp̄üſſan. deſtruunt opera dia
boli ſeptem cxxxvij
Opa dei in principio facta cōgrua ope/
ribus ſp̄üſſancti. ſeptem vt ſ
Opa dei in ꝑncipio facta ſeptem vt ſ
Opera ſp̄üſſan. ſeptem vt ſ
Ordies a ꝑnci. eccle deſiciū q̄.xcviij A
Ordinū diā in eccla q̄druplex cix A
Ordo angeloȝ clxxxi
Originalis peccati diffinitio oſtenditur
quadrupliciter cliij C
Originale peccatū q̄d ſit clvij II ps
Originale qualiter ꝯtrahiſ oſtenditur
quadrupliciter cliij II con.
Originale hoies ꝯtrahūt q̄d.clviij V ar
Originale a quo infligiſ oſtēditur qua/
druplicter cliij III conſi
Originale cui imponiſ oſtenditur qua/
druplicter cliij IIII cōſi.
Originalis peti obſtacula q̄t.cliij V ꝯſi.
Origiale vbi cōtrahiſ cliij VI cōſi.
Originale q̄ñ contrahiſ cliij VII cō.
Originale diluiſ q̄dru. cliij VIII con.
Originale deleſ modis q̄tuor vt ſ
Origiale cōmiſcēt ꝑſone q̄t.cliij IX ꝯſi
Originale ꝑſone ꝯtrahūt q̄t.cliij X cōſi
Origi. ꝛ ei⁹ ꝯtractōis leges q̄tuor vbi ſ
Ax bone volūtatis dat hoib ꝓpter
quinqȝ viij Quoꝝ p̄mū
Pax eſt cōmendabilis ꝓpt quat.cliij K
Paupertis grad⁹ quadruplex cvij A
Partus virginis miſteria octo xi I mi.
Partus virginis dedit xp̄o natiuitatē
duplicem vbi ſ
Parturitionis actus q̄tuor ccliij II mi.
Parturitiōis queſtiōes q̄.ccliij Sꝫ q̄riſ
Pauli ꝯuerſionis fruct⁹ duplex lvij K
Pauli ſtatus duodecim lvij I ſtatus
Pauli generatio vbi ſ
Paulus fuit doctor in ſcholis gamalie/
lis quartus lvij II ſtatus
Pauli religio quadruplex lvij E

P

Paulus fuit ꝯſecutus miſcōiam ratiōe
quadruplici lvij IIII ſta.
Pauli ꝯuerſio hūit miracula q̄t.lvx V ſta.
Pauli bap. hūit miracula q̄.lviij VI ſta.
Pauli ꝯuer. hūit ꝑuates q̄.lviij VII ſta.
Pauli pena q̄druplex lviij VIII ſta.
Pauli dignitates quatuor lviij IX ſta.
Pauli intellectualis contemplatiōis ꝑ/
uilegia quatuor lviij X ſta.
Pauli ꝯfirmatōis ſolēnia q̄t.lviij XI ſta
Paulus poſitus eſt in ordine ſeraphico
q̄ḋ deducitur vis quadru. lviij XII ſta⁹
Paulo conueniunt miſterialiter ꝛ figu/
ratiue ꝯuerſiones quatuor lix Legim⁹ I
Pauli ꝯditiōes corpis quat. lx Tertio
Pauli laus multiplex lxxvij Scdo
Paul⁹ fuit vas de tribus bonis lxxviij I ꝯ
Pauli cōditiōes male mītē lxxix IIII cō
Pauli ꝯuerſio hūit act⁹ ſeptē lxxx In q̄
Paul⁹ meruit indulgētiā ꝓpt q̄t. lxxx E
Paul⁹ fuit examinat⁹ q̄dru.lxxx VII cō.
Paulus fuit adornatus virtute quadru
plici lxxx VIII cō
Pauli raptus hūit ꝑconia q̄tu. lxxxi D
Pauli aīa hūit ꝑuilegia q̄tu.lxxxi Ex q̄
Paul⁹ cōſcenſit ſe alijs q̄dru.lxxxi XI cō
Paulus floruit miraculo q̄dru. lxxxi E
Pauli ꝛ petri conſumatio habuit notabi
lia quatuor lxxxi XII con
Petri laus multiplex lxxvij Circa p̄mū
Pnia ꝑfecta requirit q̄t. lxxxiij E
Penitentie inſignia quat. vbi ſ in fine
Penitētie tractatus ꝛ quō pnia accipiſ
quadrupliciter ccxviij Primo
Penitentie gradus octo clxiij Primus
Penitentie naufragiū declaratur multi
pliciter ccxviij Quantum
Pnia requirit q̄tuor ccxix Intelligendū
Pnia fuit iſtituta ꝓpter q̄tuor ccxx V ps
Pnie ꝯditiōes q̄tuor ccxx Quīti adꝑi.
Pniam recipiēs debet hēre conditiones
quatuor ccxxi III pūc.
Pnia eſt recipienda de neceſſitate in ca/
ſibus quatuor ccxxi IIII pūc
Pēa ꝑ pctō ori. iſlicta tripl'r clviij VIII ꝯ
Pena triſticie ōclaraſ q̄druplr lxxxvi E
Pene purgatorij quatuor cxl VIII ar.
Peccati diffinitio ꝛ cōpaſ detrimento q̄/
druplici lxxxix Quia ergo

M N

Mortuos ſepelire ſi ſit opus miſericor/
die oſtenditur multipliciter cxliij XI ar.
Mortui an poſſint abſolui ab eccleſia
cxliij XII arti.
Mortuorum ſuſcitatores in ſacra ſcri/
ptura quinq cvij In ſacra
Mlris euāgelice miſteria octo xij Pri.
Mulier euangelica matri xp̄i aſſimila/
tur xlij Idcirco
Mutatiões puelle quando nubit qua/
tuor lij E

Natiuitas chriſti quid eſt ꝛ q̄ eſt q̄/
druplex xvi II ar.
Natiuitatis xp̄i bñficia q̄nq viij I pa.
Natiuitati xp̄i proprietates ortus ſolis
quatuor conueniunt ix D
Naſcitur xp̄us generibus perſonarum
quatuor ix E
Natiuitatis xp̄i figure ve.te. q̄tu. ix I ꝯ.
Natiuitatis xp̄i ꝓphetie q̄tuor ix II con.
Natiuitatis xp̄i teſtimonia q̄t x III con.
Natiuitatis xp̄i queſtiones pl'es xv I q̄o
Natiuitas xp̄i an fuerit naturaľ xvi Utr̄
Natiuitas xp̄i fuit in vete. teſta. per qua
tuor ordines ſanctorum patrum ordina/
ta xvi I ar.
Natiuitatis tempus dies ꝛ hora xviij
Natiuitatis cauſa multiplex xv I temp⁹
Natiuitas xp̄i fuit reuelata autoritate q̄
drupl̄ici x IIII cō. IIII ar
Natiuitas xp̄i fuit in nouo te. euangeli/
zata x X cō.
Natiuitas xp̄i fuit celebrata in locis q̄/
tuor x VI cō
Natiuitas xp̄i fuit cognominata a qua/
tuor ciuitatibus x VII cō.
Natiuitas xp̄i fuit conſumata tempore
quadruplici x VIII cō
Natiuitas xp̄i fuit manifeſtata die do/
minica ꝓpter quatuor x IX con
Natus eſt xp̄us hora noctis media ꝓpt̄
quatuor x X cō
Natiuitas xp̄i priuilegia ſingularia q̄/
tuor xi XI con
Natiuitas xp̄i ornata fuit miraculis q̄/
tuor xi XIII cō
Nati. mirabilia duodecim vi Circa p̄mū

Natiuitas x p̄i angelis cōtulit beneficia
quinq viij I pa
Natiuitas xp̄i eſt in qua fuit hoibus ac/
quiſita pax quintuplex viij II pa
Natiuitas virginis habuit priuilegia ſe
ptem cxi A
Natiuitas virginis proceſſit a ſeptē re/
gibus cxij B
Natiuitas Johan bap. habuit mirabi/
lia quatuor lxix II con
Nazareth interpretatur quincupliciter
cclv V miſte.
Nois ieſu xp̄i articuli decē lxxxviij D
Nomen xp̄i eſt terribile demonibus pro
pter quatuor lxxxix XI ar
Nomen xp̄i eſt biſſyllabum ꝛ habet par
tes plures lxxxix I con
Nominis xp̄i littere quatuor ſignificā/
tes virtutes quatuor xxxix II cō.
Nominis xp̄i ſignificatiões q̄. xl III cō.
Nomen xp̄i habet ſignificationem qua/
druplicem cclv III mi.
Nomen xp̄i fuit figuratum in ve.te. mul
tipliciter xl IIII con
Nomen xp̄i fuit ſcriptum in locis qua/
tuor xl V con
Nomen xp̄i fuit ꝑnunciatum a perſo/
nis quatuor xl VI con
Nomen xp̄i fuit impoſitum perſonis q̄/
tuor xl VII cō.
Nomen xp̄i fuit appropriatum quadru/
pliciter xl VIII cō
Nominis xp̄i merita quatuor xl IX con.
Nominis xp̄i cōtra ip̄m vitia q̄. xli X cō.
Nominis xp̄i beneficia q̄tuor xli XI cō.
Nomis xp̄i ꝑconia q̄tuor xli XII conſi.
Nomen datur in caſu q̄druplici cvij E
Nomina angelorum quatuor cxxiij B
Nobilitaſ marie ꝛ Joſeph ccxlvij IX mi
Nuptiarum genera ſeptem lij Circa
Nuptijs comparatur ſacramentum in/
carnationis propter quatuor liij B
Nuptiarum donaria quatuor vt ſ̄
Numeri duodenarij proprietates qua/
tuor lxx G
Numeri quadrati proprietates quatuor
xxix Intelligendum eſt tamen
Obſequia angelorum nouem cxviij A

O P

Obſequia marie magd. mlta lxxxviij C
Obligati debitis habent ſolaciū gradus
quadruplicem lxxxviij A
Obedientie inſignia quatuor cvij A
Oditur res ꝓpter quatuor lxxxiij B
Opera que xp̄s retinuit apud ſe facien/
da q̄tuor cxxij Ubi notādum
Operibus ſpūſſan. deſtruunt opera dia
boli ſeptem cxxxxvij
Opa dei in principio facta cōgruunt ope/
ribus ſpūſſancti. ſeptem vt ſ̄
Opa dei in p̄ncipio facta ſeptem vt ſ̄
Opera ſpūſſan. ſeptem vt ſ̄
Ordies a p̄nci. eccl'ie diſtincti q̄. xcviij A
Ordinū dſia in eccl'ia q̄druplex cix A
Ordo angelorum clxxxi
Originalis peccati diffinitio oſtenditur
quadrupliciter cliij C
Originale peccatū q̄d ſit clvij II pa
Originale qualiter ꝯtrahit oſtenditur
quadrupliciter cliij II con.
Originale hoies ꝯtrahūt q̄d. clviij V ar
Originale a quo infligit oſtēditur qua/
drupliciter cliij III conſi
Originale cui imponit oſtenditur qua/
drupliciter cliij IIII cōſi.
Originalis pcti obſtacula q̄t. cliij V ꝯſi.
Origiale vbi cōtrahit cliij VI cōſi.
Originale q̄ñ contrahit cliij VII cō.
Originale diluit q̄dru. cliij VIII con.
Originale delet modis q̄tuor vt ſ̄
Origiale cōmiſcet ꝑſone q̄t. cliij IX ꝯſi
Originale ꝑſone ꝯtrahūt q̄t. cliij X cōſi
Origi. ꝛ eī⁹ ꝯtractōis leges q̄tuor vbi ſ̄
Ax bone volūtatis dat hoib ꝓpter
quinq viij Quorum p̄mū
Pax eſt cōmendabilis ꝓpt̄ quat. cliij K
Paupertatis grad⁹ quadruplex cviij A
Partus virginis miſteria octo xl I mi.
Partus virginis dedit xp̄o natiuitatē
duplicem vbi ſ̄
Parturitionis actus q̄tuor ccliij II mi.
Parturitiōis queſtiões q̄. ccliij Sꝫ q̄rit
Pauli ꝯuerſionis fruct⁹ duplex lvij K
Pauli ſtatus duodecim lvij I ſtatus
Pauli generatio vbi ſ̄
Paulus fuit doctor in ſcholis gamalie/
lis quartus lvij II ſtatus
Pauli religio quadruplex lvij E

Paulus fuit ꝯſecutus miſcoͥam ratiōe
quadruplici lvij IIII ſta.
Pauli ꝯuerſio hūit miracula q̄t. lvx V ſta.
Pauli bap. hūit miracula q̄. lviij VI ſta.
Pauli ꝯuer. hūit ꝑuates q̄. lviij VII ſta.
Pauli pena q̄druplex lviij VIII ſta.
Pauli dignitates quatuor lviij IX ſta.
Pauli intellectualis contemplatiōis ꝑ/
uilegia quatuor lviij X ſta.
Pauli ꝯſumatōis ſolēnia q̄t. lviij XI ſta
Paulus poſitus eſt in ordine ſeraphico
q̄d deducitur via quadru. lviij XII ſta⁹
Paulo conueniunt miſterialiter ꝛ figu/
ratiue ꝯuerſiones quatuor lix Legim⁹ I
Pauli ꝯditiões corpis quat. lx Tertii
Pauli laus multiplex lxxvij Scdo
Paul⁹ fuit vas de tribu beniā. lxxviij I ꝯ
Pauli cōditiões male mtie lxxix IIII cō
Pauli ꝯuerſio hūit act⁹ ſeptē lxxx In q̄
Paul⁹ meruit indulgētiā ꝓpt̄ q̄t. lxxx E
Paul⁹ fuit examinat⁹ q̄dru. lxxx VII cō.
Paulus fuit adornatus virtute quadru
plici lxxx VIII cō
Pauli raptus hūit ꝑconia q̄tu. lxxxi D
Pauli aīa hūit ꝑuilegia q̄tu. lxxxi Ex q̄
Paul⁹ cōcordat ſe alijs q̄dru. lxxxi XI cō
Paulus floruit miraculo q̄dru. lxxxi E
Pauli ꝛ petri conſumatio habuit notabi
lia quatuor lxxxi XII con
Petri laus multiplex lxxvij Circa p̄mū
Pnia pfecta requirit q̄t. lxxxiij E
Penitentie inſignia quat. vbi ſ̄ in fine
Penitētie tractatus ꝛ quō pnia accipit
quadrupliciter ccxvij Primo
Penitentie gradus octo clxiij Primus
Penitentie naufragiū declaratur multi
pliciter ccxvij Quantum
Pnia requirit q̄tuor ccxix Intelligendū
Pnia fuit inſtituta ꝓpter q̄tuor ccxx V pa
Pnie ꝯditiões q̄tuor ccxx Quārū adp̄ri.
Pniam recipiēs debet hic conditiones
quatuor ccxxi III pūc.
Pnia eſt recipienda de neceſſitate in ca/
ſibus quatuor ccxxi IIII pūc
Pēa p pctō ori. inflicta tripl'r clviij VIII ꝯ
Pena triſticie declarat q̄drupl'r lxxxvi E
Pene purgatorij quatuor cxl VIII ar.
Peccati diffinitio ꝛ cōpat detrimento q̄/
druplici lxxxix Quia ergo

P Q R S

Pctm̄ nihil ē quō intelligit̃ v Primo
Peccati mortalis mḡnitudo oſtenditur quadruplicitér lxxxix II cō.
Peccati turpitudo declaratur quadru/pliciter lxxxix III cō
Pctm̄ cōmittit̃ q̄druplr̃ xc IIII cō.
Pctm̄ euitat̃ via q̄druplici xc V cō.
Peccatū firmat̃ q̄druplicitér xci VII cō.
Pcti remedia ne pcedat q̄tuor xci IX cō.
Peccatoꝝ remedia quatuor xci A
Pcti feidiuatō. documēta q̄tuor. xcij IX ꝯ
Pctm̄ ꝑmittit de⁹ ꝓpter q̄tuor xcij X cō.
Pctm̄ cedit in bonū electoꝝ q̄druplr̃ vbi ſupra Eſt ſciendum
Pctōꝝ pena duplex xc Intelligendum
Peccatoꝝ reat⁹ duplex vbi ſ.
Preceptoꝝ gen⁹ q̄druplex xcliij G
Principiū accipit̃ q̄druplr̃ v Quinta
Principis ꝯditiones xciiij D
Primitatꝫ dignitas declarat̃ i q̄.cxlvi B
Primitas fuit exaltata i ordie q̄dr. vbi ſ
Primitas fuit dehōeſtata i q̄tu. xlvi D
Primitas fuit renouata in tribus ordi/nibus xlvij IIII mi.
Primitas fuit cōſummata in b. Andrea ſupra xlvij V mi.
Profeſſio dī crucifixio xp̄i q̄.cvij Pri̇o q̄
Profeſſio regit̃ q̄druplex cxliiij III ar
Pugna regit̃ quadruplex xxviij A
Purgatoriū ſic iferni tria q̄ncꝫ cxl VII (ar.
Purificatiōis cerimonie q̄.lxi B
Purificationis documēta q̄tuor lxi A
Purificatiōis miſteria virgini ꝯuenien/tia quatuor lxi IIII cō
Purificatōe floruit ꝟgo ꝟtute q̄d. lxij D
Purificatiōis ſacr̄m recepit virgo pro/pter quatuor lxij V cō.
Purificatiōis ſacr̄m recepit ꝟgo i tēplo illuſtrato q̄druplici miſterio lxij IIII cō.
Puella dſpōſata recipit mutatōs q̄.lij E
Predicatorꝫ ꝯditōes p̄tes iij Prio ergo
Preſens ꝓ futuro accipi declarat̃ quantu/pliciter cclvi Sed notandū
Uerēda circa naufragiū ꝛ p̄mo q̄ ſit tabula prima poſt naufragium ccxix Quantum ad tertium
Que ē ſecunda tabula poſt naufragium ccxix Quantum ad ſecundum
Queſtiones mixte circa confeſſionem ſa/cramenti ccxxx Intelligendum eſt
Queſtiones de opatiōe ſpūſan. in anīa ccxxxvij. In aduētu
Q̄ōnes moriētiū q̄ ſint cxxxi VIII con.
Q̄ōnes d̄ ſuffragijs mixte cxxxviij IX ar
Quadrati numeri ꝓprie. q̄tuor lxxx G
Eat⁹ pctōꝝ duplex xcv Intelligē.
Religiōes tpe xp̄i q̄tuor lxxix III ꝯ
Remedia mortuoꝝ valent ad quattuor cxxxviij XI arti.
Res bēt odio ꝓpter quattuor lxxxiij B
Riui felicitatis eterne duo cxxix P
Regni xp̄i queſita cclvi V mi.
Acerdos nou⁹ dī parens rōne qua/druplici cxcvij Primo inſiſtendū
Sacerdotis interp̄tatio q̄.cxcvij Circa
Sacerdotꝫ p̄conia q̄.cxcviij Scda exbi.
Sacerdotis celebratio ſublimat̃ q̄dru/pliciter cxcviij Quarta exbi.
Sacerdotꝫ ꝯditōes duodeci cxcix Q̄ꝟ.
Sacerdotij diffinitio cxcvij Eſto mihi
Sacerdotij p̄mitas xp̄i q̄t. cxcix Primū
Sacerdotij ſignaculū q̄d ē cxcix Scdꝫ
Sapientie ſig̃ tredecim q̄tuor doctoribꝫ appropriata clxix Primo videndum
Stultitie ſig̃ tredecim. clxx Circa ſcdm
Sors in ſacra ſcriptura dicitur mitti oc/caſionibꝫ ſeptē lxiij C
Sanguis xp̄i ab eo effuſus quinquies clxvij Et notandū
Sanguis xp̄i virtus q̄d. ccxxxij Primū
Sctificatōis diffinitio declarat̃ clvi I ar
Sctifi. ꝟginis teſtiōnia q̄tuor clvi II ar.
Sanctificata fuit virgo quadruplicitér cū ſit ſanctificatio q̄druplex clvi III arti
Sanctificata fuit gradu quadruplici cū ſctificatiōis gradus ſunt q̄t. clvij IIII ar.
Sanctificata fuit q̄druplicit̃ clx V miſte
Sctificatio ꝟgis itroducit̃ q̄d. clvi Pri.
Sacramenta ve. te. duo lx Poſtq̄
Sacramētiꝟitates q̄tuor ccxxx Q̄ō adt
Scr̄m euch. q̄re ſit iſtitutū ccxxxv De q̄r
Sacramēta ꝯnexa q̄tuor ccxxxv Sꝫ ac.
Sctificatōis virginis ſig̃ q̄tuor lxvij A
Sacrilegoꝝ queſtiones mixte cxlij III ar
Senſus ſcripture q̄druplex clxix Eſt ū
Sexta feria eſt ꝑuilegiata priuilegio q̄/druplici ccxliij Scda q̄o
Sephan⁹ lapidat⁹ fuit ꝓpter q̄t xxvi B

S T V

Sedes dō q̄ fuerit x̄p̄o dāda cclvi V mi.
Stella polus que dicit̃ ſtella maris ꝓprie/tates decē cclviij Prima
Stelle matutine ꝓprietates decē virgi/ni ꝯuenientes cxiij B
Stelle appētꝫ magꝫ cā q̄dru. xli I mi.
Stelle magꝫ appētis figura xlij II mi.
Stella dī matutina ꝓpter q̄tuor vbi ſ.
Stelle refulgētia dcla. q̄ mōis xlij III mi
Stelle iſluentie q̄druplex xlij IIII mi.
Stelle mot⁹ q̄druplex xlij V mi.
Stelle miracula quatuor xlij VI ar
Stelle priuilegia q̄tuor xlij VII ar
Stella q̄lis ſit in corpe natura ꝛ qualis figura cxiij I ſacra ꝛ II
Stelle creatiōis tp̄s cxiij III ſacra
Stelle ſeptē ſūt bñdicte. ſep. lvij iſte ſe
Stelle maris ꝓprietates marie conueni/entes decē ccxlviij Prima q̄
Stelle maris decē virtutes vbi ſ.
Status ſctōꝝ ſeptuplex cxxix Prim⁹ ſta
Suffragia dant̃ mortuis a quat. cxxxviij Circa pri.
Suffragioꝝ gn̄a q̄tuor cxxxviij II ar
Suffrag. ꝓ defūctis valitora q̄tuor vbi ſ.
Suffragioꝝ valitas pro defunctis ꝓpter quatuor cxxxviij III ar.
Suffra. q̄bꝫ nō pſunt oſdit̃ cxxxix IIII ar
Suffra. q̄bꝫ n̄ pſūt q̄mltiplr̃ cxxxix VI ar
Suffragium figuratum ꝓ mortuis cxcij Quarto decla.
Solēnitates q̄ fiūt ꝓ defūctis ſi eis pro/ſint cxlij IX ar
Spūſſan. dono ꝯtractatus ccxxxvij.
Spūſſan. dona a ꝓpropriata ſeptem ope/ribus dei ccxxxvij In p̄n.
Spūſſ. donis deſtruūt̃ opa dia. ſep. vbi ſ.
Spūſſan. opatiōis in ꝯceptiōe xp̄i que/ſita cclvij Quarto q̄.
Rinitas tota fuit opata in btā vir. opatione quadruplici cclij III mi.
Tabl̃a p̄ma p⁹ naufragiū ccxix Q̄n. ad t.
Tabula ſcda poſt nau. ccxix Q̄ntum ad
Trāſgreſſio eue fuit q̄druplex clviij Pri
Trāſgreſſionis eue oppoſita q̄tuor vbi ſ.
Templū fuit illuſtratū miſterio quadru/plici lxij IIII cō.
Tempe illo florere debemus virtutib⁹ quatuor: xxiiij. Notandū.
Tpe illo ꝫria egūt gn̄a hoim q̄tu. vbi ſ
Tempus triplex ccxliij Primū nature
Turbatio eic quadruplex cclij Eſt aūt
Turbationis marie ſalutate ab angelo cauſa quadruplex ccliij Iſtis p̄miſſis
Aloꝝ gn̄a q̄t. regiunt̃ lxxviij Intel.
Uaſa dicūt̃ creature quatu. vbi ſ.
Uas fuit apoſtol⁹ Paul⁹ ꝓpter ꝯditio/nes tredecim lxxviij I cō
Uas dī plenū mōis q̄t. cclij II mi.
Ue in ſcriptura ſūt tria cclij Quarto ve
Ueritas eſt inſtanter p̄dicanda ꝓpter q̄/tuor: cx Quantū ad pri.
Ueritas impugnatur ꝓpt q̄. cx Sꝫ ē no.
Ueritas nō defendit̃ ꝓpter q̄tuor. cxi E.
Uerbum quid eſt iij Uerbū eīn
Uerbū eſt duplex vbi ſ.
Uerbū diuīū ꝛ noſtrum ꝯueniunt in qua/tuor: iij Primo eīn
Uerbi diuini ꝯditiones excellentiſſime quinqꝫ: v Quarto
Uerbi incarnati diffinitio declarat̃ qua/druplicitér: i I cō
Uerbi incarnatio oſidit ꝟitates q̄. i II cō
Uerbi icarnati loc⁹ q̄druplex i IIII cō.
Uerbū fuit icar. media hora noctꝫ ij. V ꝯ
Uerbi incarnati hora fuit cōſecrata mi/ſterio quadruplici, vbi ſ.
Uerbi icarnati miſteria q̄tuor. ij VI cō.
Uerbi icarnatōis cā fuit q̄dru. ij VII cō.
Uerbū incarnatū fuit ſublimatū mira/culo quadruplici ij VIII cō.
Uerbū incarnatū fuit decoratū priuile/gio quadruplici ij IX con
Uerbi icarnati ꝯrietates eū ornantes quatuor: ij X cō.
Uerbi icarnati dignitas q̄dru iij XI cō.
Uerbū ꝟginis angelo ꝯſentientis dupli/citer fuit platū: cclviij Primo
Uirt⁹ itellectual̃ q̄d. clxxxvij Cir. ſcdm
Uirtutꝫ auſteritatꝫ ꝯſiſtit i q̄. cx XVI ꝯ
Uictorie in ve. te. figurate ſeptē: lv B.
Uictorie in no. te. ſeptē, vbi ſ.
Uiſiōes declarantes feſtū oim ſanctoꝝ: duodecim cxxvij I vi.
Unitatꝫ ꝓprietates b. Andree a ꝓpropria/te duodecim cxlvi A.
Uirginitates cōſecrate quatuor xxx D
Uirgīes deputate ad xp̄i mi. q̄. xxx V cō

V

Uirginitatiſ inuētrix fuit virgo cxcvi Pri. ſā.
Uirginitas pōt accipi q̄d.cc xlvi Eſt etiā
Uirginis virginitas fuiſſet iminuta ſi nō
fuiſſet p̄ſuata qđ declaraſ q̄.cliiij XII ꝯſi
Uirgo niſi fuiſſet p̄ſeruata a peccato ori
ginali in maiori fuiſſet detrimēto q̄ ſit
pena eterna inferni clv XIII ꝯſi
Uirgo ſi ante mortez filij fuiſſet mortua
non fuiſſet ad paradiſum tranſlata pro/
pter multa clv XIIII cōſi
Uirgo quō fuerit in peccato originali in
telligitur quadrupliciter clv C
Uirginis p̄ſeruatio oſtenditur auctori/
tatibus pluribus lv XIX ꝯſi.
Uirgo illūinat ierarchias q̄.clxi VI mi.
Uirgo floruit in purificatione virtute q̄
druplici lxij D
Uirgo debuit eſſe integerrima ratione
quadruplici ccxlvi Primā ad p̄mū
Uirgo debuit deſpōſari ratione ꝛ cauſa
ſeptuplici ccxlvi VII mi.
Uirgo eſt plena ſeptupl'r cclij II mi.
Uirgo fuit bn̄dicta ſeptu'r.ccliij IIII mi.
Uirgo fuit obediens ſcđm ꝯditionē tri/
plicem cclviij Et notandū
Uirginis nati. hūit p̄uilegia ſeptē cxi A
Uirgis nati. pceſſit a regibꝫ ſept.cxij B
Uirgo dr̄ ſtella ꝑpter q̄t. cxiij C
Uirgo ſtelle compaſ ꝑpter q̄tuor vbi ſ̄
Uirgis vita curſui ſtelle compatur pro/
pter quatuor cxij III cōſi
Uirgo compaſ ſtelle matutine propter
eius proprietates cxiij Decima eſt
Uirginis natiuitas habuit creata ꝛ ea/
dem die facta quatuor cxiij A
Uirgo dr̄ ſtella regia ꝑpt q̄t.cxv IIII ſa.
Uirgo dr̄ ſtella ſplēdida ꝑpt q̄. cxv V ſa.
Uirginis eleuatio fuit declarata q̄tuor
modis ci Circa p̄mū
Uir. eleuata fuit ſup māſiōes duoꝫ. ci B
Uirginis eleuationis diffinitio ꝛ q̄ſtio/
nes duodecim cij I q̄ſtio
Uirginis eleuatio ꝑpter teſtimoniū ſcri/
pture quadruplex ciij Erit in no.
Uirgis eleuatio ꝓbaſ mō q̄dru. cv B
Uirginis eleuatio fuit ꝓnunciata teſti/
monio quadruplici cij V qō
Uirginis aſſumptio facta fuit miraculis
ſolennis quadrupliciter cij VI qō
Uirginis aſſumptio facta fuit die domi
nica propter quatuor cij VII qō
Uirgo aſſumpta fuit in ſtatu triplici p/
batur quadrupl'r cij VIII qō.
Uirgo fuit aſſumpta cū q̄tuor ciij IX qō
Uirgini aſſumpte ſocietates obuiā ve/
nientes quatuor ciij D
Uirgo fuit aſſumpta de valle ioſaphat
ratōne quadruplici ciij X qō
Uirgo aſſūp. tr̄ſiuit p celos decē. ciij XI q.
Uirgo eſt exaltata ſuper nouez ordines
angeloꝝ ciij Circa tertiū
Uirgis aſſūptiōis figure nouē ciiij D
Uirgi fuerūt collate brindies duo. cv A
Uirgis aſſūptio ꝓbaſ argumēto tri. cv B
Uirgis aſſūptio ꝓbaſ exēplo tripl. cv Q
Uirgis aſſūp. ꝓbaſ p̄cepte tripl. cv C
Uirginis glorificatio ꝓbaſ documēto a
ꝯtrarijs triplici cvi Quarto
Uirginis glorificatio ꝓbaſ teſtimonio
triplici cvi E
Uirginis annunciate turbationis cau/
ſa quadruplex cclij Eſt aūt
Uirgis marie quatuor documēta vbi ſ̄
Uirgis filij magnitudo q̄.cclv IIII mi.
Uirginis hūilitas in cōſentiendo ange
lo: hūit dignitatē quadru clvij I mi.
Uirginis verbum angelo conſentientis
pōſt ꝯſiderati ꝑpter q̄ntupl'r cclvi IIII p.
Uita q̄d ſit cxxxiij Nota ꝙ
Pūs factus eſt q̄dru. iij Ubi ſcies
Xp̄s quō dicit p̄imogenitus marie
xiij IIII miſterium.
Xp̄s natꝰ eſt gn̄ibꝫ pſonaꝝ q̄tuor lx C
Xp̄s cū q̄bꝫ fuerit natꝰ xxi IX ar.
Xp̄us baptizari voluit ꝑpter duos li C
Xp̄us fuit nominatus a ciuitate quadru
plici xliij C
Xp̄i baptiſmꝰ hūit tria miracula xlvi L
Erarchie q̄tuor lxxviij B
yerarchie quatuor xxviij D
ymitantur principiata ſuum principiuꝫ
quadrupliciter cxv I con.
ymitari debemus beatum Marthiam
in virtutibus duodecim lxij D
ymitatores peccatoꝝ quatuor cclvi D

Finis tabule

Sermones de laudibus ſancto-rum [et] dn̄icales p totū annū, cū aliq̄bus tractatibus vtiliſſimis p p̄dicandi officio, p̄clariſſimi ſacre theologie doctoris illu-minati magiſt̄i Frācisci de Ma-ronis ordinis minorū feliciter incipiunt.

Sermo primus de laudibus natiuitatis domini noſtri ieſu chriſti.

[V]Erbū caro factū eſt ꝛc. Joh. i. ca. Quia inter cetera ſcri/pture oracula v/bū ꝓpoſitū ſingu/lariſſime rumiaſ a fidelibus Ideo ad ꝯmēdationē ſolēnitatꝭ inſtātis: ꝛ de/clarationē incarnatōis xp̄i iſtud v̄bū cō/ueniēter aſſumpſi. In q̄ ꝗdē verbo ſacra/tiſſimo incarnati verbi miſteriū tripliciter eſt aſſumptū. Primo quidē oſtendiſ vt ſtupendū miraculū: qđ habet ardui/tatē trāſcendentē cū p̄mittiſ Uerbū ca/ro factū eſt. Naꝫ ſm beā Leonē vtrāq3 naturā ꝯueniſſe in vnā pſonā niſi fides credat ſ̄mo nō explicat. Tātū iſtud mi/raculū fuit ſtupendū: ꝙ etiā ſup̄mo ange/lo erat ignotū: vt p̄teſtaſ Dio. de di. no. ca. i. dicēs: Iſta cōpoſitio inq̄t diuina e̅ ieſu ſm nos ē magis archana omni rei: ꝛ inexplicabilis omni verbo: ꝛ ignota oī/mēti: vt etiā ip̄e p̄mus angelus q̄uis di/gniſſima creaturarū eēt ignoraret: ꝑpter qđ de tāto miraculo dicit. i. Reg. iij. Ec/ce ego faciā verbū in iſrl. qđ qui audie/rit tinnient ambe aures eius: q̄ illud qđ factū eſt: eſt verbū p id qđ facta ſunt oīa

Nō imerito ſtupēt aures hoīuꝫ. hoc eīn miraculū a ſeculo nō eſt audituꝫ. Scđo ip̄ius incarnati verbi miſteriuꝫ explicaſ vt archanū ſtabilimentū: qđ habet ſubli/mitatē hypoſtatice immanētie cū ſequi/tur: ꝛ habitauit in nobis. In noſtra eīn hūanitate latuit pſona diuinitatis. Un̄ beatꝰ Dio. de di. no. c. ij. dicit: ꝙ xp̄s ꝯſti/tuiſ in eo ꝙ naturā noſtrā aſſumens: nul/lam tn̄ plenitudinis diuine paſſus ē mu/tationē. de qua inhabitatōe loquiſ apo/ſtolus ad Coꝝ. ij. ca. ſic di. In xp̄o inq̄t habitat ōis plenitudo diuinitatis corpa/liter. i. ſubſiſtēter: q̄ ſub xp̄i humanitate latebat tota diuinitas triū pſonaꝝ: vt p/baſ p̄mo de tri. ca. iij. Tertio ip̄ius in/carnati verbi miſteriū oñdit: vt ſereniſſi/mū ſpectaculū qđ habet claritatē cheru/bice illuſtratiōis cū ſubiungiſ: Et vidi/mus gl'iaꝫ eius ꝛc. lꝫ eīn incarnatōis mi/ſteriū diuīce ſit incōp̄henſibile p natu/rā tn̄ eſt manifeſtū p reuelatōeꝫ diuinā. vn̄ Diony. in loco p̄allegato dicit ꝙ cōm/poſitio Jeſu ex duabꝫ naturis p̄us ſm ſe erat latētiſſima: nūc aūt manifeſtiſſima nobis p reuelationē: de quo ſpectaculo ſereniſſimo habeſ Joh. i. De plenitudie inq̄t eius oēs accepimus gr̄am p gr̄a: q̄ lex p moyſen data eſt: gr̄a ꝛ veritas p ie/ſum xp̄m facta eſt. Et hec de editōe the/matꝭ. Ut igiſ incarnatōis miſteriū in ſer/mone ꝓpoſito p ſolēnitate xp̄i ieſu intro/ducimus: idcirco erga illud miſteriū mē/te fideli īſiſtēdo: occurrūt cuilibet fideli a'ꝯ.xiij. ꝯtēplatōes. Quaꝝ ſcꝫ p̄ma ē. quid ē incarnatio v̄bi. dicit eīn Augꝰ. i. de tri. eſt illa ineffabilis vnio hūane na/ture ad pſonā verbi q̄ fuit tāta vt hō fi/eret deus: ꝛ deus fieret hō. Ubi tn̄ eſt in/telligendū ꝙ in hac incarnatōe bn̄dicta fuerūt q̄tuor ſanctiſſime copulationes. p̄ma cō/templatio

Et p̄ma fuit parētis cū ꝓle de cuiꝰ co/ A pula inenarrabili ſacroꝝ heraut Hie/re. i. ſic d. i. Faciet idē dn̄s nouū ſup terrā mulier circūdabit viꝝ. Iſtud eīn ex h̄ fu/it nouū max: me ꝙ hō exn̄s in vtero eſſet plenus ſ̄m ture. xp̄s eīn tūc ſic fuit virtuo/ſus ſicut mō eſt in celo Scđa fuit ale cū

carne: qꝛ formato xp̄i corpore ex puriſſi/
mis ſanguinib⸗ ꝟginis deus aiaȝ quā de
nihilo creauerat illi corpi ɔiūxit: qꝛ ſicut
ſcribit Dam̄. iij. li. ſniaꝝ ſuaꝝ. Caro xp̄i
fuit ſacra caro ⁊ aiata caro: verbū em̄ aſ
ſumpſit nō ſolū carnē: ſȝ carnē cū anima.
Tercia fuit aie cū diuītate in rōne in
inſtāti: qꝛ mox vt aia xp̄i fuit creata fuit
btā: ⁊ vidit diuinā eēntiā in vtero mr̄is
vt oñdit̃. iij. ſniaꝝ. Quarta fuit vnio
toti⁹ nature hūane xp̄i cuȝ ſuppoſito ꝟbi
in pſona xp̄i. vtraqȝ em̄ natura fuit co/
pulata in eandē pſonā cuius vnionis ꝟ/
tutē ꝟbū dei viui ɔcedit̃ eē factū: vt oēs
catholici tractatores volūt. ſ. vt ꝟbū ꝙtū
eſt de ſe ē inuiſibile dicētib⸗ paſtoribus:
Videamus h̄ ꝟbū qđ factū ē. Iſta em̄ ē
illa vnio de q̃ Bern̄. di. ꝙ ipa tenet arcē
oiuȝ vnionū q̄ eſt circa vnionē triū pſo/
II. ɔtē/ naꝝ in eadē natura. Scđa ɔtēplatio
platio. eſt ꝙ iſtud ꝟbū fuit icarnatū. Qđ catho
lice fidei veritas q̄druplici ꝓbat ⁊ ɔfir/
mat teſtionio. Et p̄mo p ꝑriarchaꝝ ora
cula: qꝛ iacob moriēs cū bñdiceret filios
ſuos dixit Gen̄. xlix. Nō auferet̃ ſceptꝝ đ
iuda ⁊ dux de femore ei⁹ donec veniat q̄
mittēdus ē ⁊ ipē erit expectatio gētiuȝ
gētes em̄ puꝝ hoieȝ expectare nō debe/
bāt: qꝛ maledictus hō q̄ ɔfidit in hoie.
Scđo p ꝓphaꝝ teſtionia ɔfirmat̃. vñ
Hiere. v. ɔq̄rēs de peregrinatiōe diuia
dic̄. Quare dñe q̄ſi colon⁹ es in terra ⁊c̄.
Quare futur⁹ es q̄ſi vir vagus. q. d. Dñe
⁊ ds pōt iſtius icarnatōis miſteriū cape
quo ds fact⁹ eſt hō ſi exercēs officia hūa
na: vt colon⁹ ⁊ viator declinās ad manē
dū. Tertio ɔfirmat̃ teſtionio oiuȝ euā
geliſtaꝝ: qꝛ oēs q̄tuor euāg: liſte circa p̄n
cipiū ſue doctrine icarnatōeȝ ꝟbi dei cu
rāt aſtruere: vt pȝ: ſic̄ de illo qđ ē totius
eccl̄e radix ⁊ fundamētū. Quarto ɔfir
mat̃ p aploꝝ documēta inter q̄s btūs ia
cob⸗ incarnatōeȝ ꝟbi pleniſſime ſcribēs
ait. In māſuetudie ſuſcipite inſitū ꝟbū
qđ pōt ſaluare aias vr̄as p̄mo ca. ſic̄ em̄
lignū inſitū trahit ad ſuū modū illud cui
inſerit̃ cū ſit in vno ligno: ita ꝟbū aſſum
pſit hūanā naturaȝ in vnitate pſone: ſic̄

inſertuȝ illud fac̄ fructificare mō ſuo: ſic̄
ꝟbū dei fac̄ naturā hūanā mereri ſuffici
enter ꝓ toto gn̄e hūano. Tercia ɔtē/ III. ɔtē/
platio ē q̄liter ꝟbū fuit icarnatū. Et di/ platio.
co. ſ. Primo ꝙ fili⁹ dei fuit icarnatus ſic̄ pr̄
⁊ mr̄ vniunt̃: qꝛ ſicut pr̄ ⁊ mr̄ ſunt duo in
carne vna ſcȝ ꝓlis genite: vt hr̄ Gen̄. ii.
ita ꝙ vna caro ꝓlis tota ꝓducit̃ ab vtro
qȝ: ſȝ p̄ncipaliter a pr̄e. Ita pr̄ eternus ⁊
ꝟgo maria ſunt duo in vna pſona. ſ. xp̄i
quē genuerūt: ita q̄libet totā naturā ſuā
ſȝ p̄ncipaliter pr̄ p̄ncipalē naturā. ſ. diui
uā. mr̄ ꝟo hūanā. ita ꝙ in vna ⁊ eadē pſo
na fuit pr̄is ⁊ mr̄is natura copulata. Iō
dic̄ Aug⁹. ꝙ gn̄atio ꝟbi de pr̄e ſine mr̄e
fuit eterna. de mr̄e ſine pr̄e fuit tp̄alis ⁊c̄.
Scđo fuit icarnatus ſic̄ aia ⁊ corpus
ɔiūgunt̃: qꝛ ſic̄ aia ab extrinſeco adueni
ens cū corpe genito a parētib⸗ faciūt ho
minē vnū: ita diuinitas de celꝰ deſcēdēs
cū hūanitate quā ꝟgo genuit ē vnū cor/
pus: tñ min⁹ p̄ncipaliter p carnē a ꝟgine
genitā ſic̄ parētes vni⁹ ſunt genitores p
ſolā carnē. ideo dic̄ Atha. in ſymbolo ꝙ
ſic̄ aia rōnalis ⁊ caro vnus ē hō: ita ds ⁊
hō vn⁹ ē xp̄s pſona: ſȝ nō natura. Ter
tio fuit icarnatus ſic̄ accidēs ſuſtētat̃ in
ſuppoſito ſeruata tñ natura ſb̃e ꝓprietaꝰ: qꝛ
ita natura ꝟbi naturā hūanā aſſumpſit
ſic̄ q̄ddā veſtimētū ego induerē. Iđo dr̄
Apoc̄. ꝙ ꝟbū dei erat veſtitū veſte alba
ꝓpt̄ puritatē carnis ſue. ⁊ erat aſꝑſus ſan
guine ꝓpter paſſionē. Quarto fuit icar
natus ſic̄ ſpōſus ⁊ ſpōſa copulant̃: qꝛ ſic̄
vinculū mr̄imoniale ē indiſſolubile. ita v
nio ꝟbi q̄ deſpōſauit naturā hūanā ſolui
nō pōt ſic̄ docet Aug. iccirco ds aſſimila/
uit regnū celoꝝ hoi regi q̄ fec̄ nuptias fi
lio ſuo Math. xxij. Iſte aūt nuptie ſm̄
Greg. fuerūt in incarnatōe ꝟbi facte q̄n.
natura hūana fuit copulata ꝟbo. ⁊ ideo
dic̄ apl̄s ꝙ ſacrm̄ mr̄imonij magnū ē: qꝛ
ſignat iſtā btāȝ vnionē ⁊c̄. Quarta cō III. ɔtē
tēplatio ē in q̄ loco fuit ꝟbū icarnatuȝ. ⁊ platio.
dico ꝙ in vtero ꝟginis: qꝛ inuenta ē hñs
de ſpū ſctō Mat. ij. c. p āgelos cuſtodie/
tes eā vt ait Origen̄. Intelligēdū eſt
tñ p locū incarnatōis ꝙ xp̄s fuit denoia

tus a q̄druplici ciuitate. Et p̄mo a ciui/
tate ſuō: qꝛ ibi gn̄atus fuit. Et iſta fuit ci
uitas dauid in q̄ naſcebant̃ reges de da
uid deſcēdentes. ex q̄b⸗ oriꝰ ē xp̄s vt hr̄
Mat. i. iō in pſ̄. di. Ex ſyō ſpēs decoris
eius. Scđo a ciuitate nazareth: qꝛ ibi
ɔcept⁹ ⁊ alitus fuit. iō hī dictū fuerat p p
phetā. Qm̄ nazareus vocabit̃. vt teſtat̃
euāgeliſta: qꝛ ibi icarnatio fuit icboata.
ideo ꝑualuit vt ihs nazaren⁹ vocaret̃. ⁊
ſic ſcriptū fuit in titulo triūphali. Ter/
tio a ciuitate bethleē qꝛ ibi nat⁹ ē. ſic̄ da
uid pr̄ ei⁹ iuxta illud ꝓpheticū qđ euāge/
liſta dixit. Tu bethleē terra iuda neq̄q̄
minima es in p̄ncipib⸗ iuda ⁊c̄. Quar/
to a ciuitate hierl̄m: qꝛ ibi fuit ſepult⁹ ſic̄
dicim⁹ de ſctīs: vt ſctūs Petr⁹ de roma. ⁊
ſm̄ iſtā diſtinctōeȝ diuia ſcriptura diuer
V. ɔtem ſimōe xp̄ȝ denoiat. Quīta ɔtēplatio ē
platio. in q̄ tp̄e ꝟbū fuit icarnatū. di ꝙ in media
noctꝭ hora iuxta illđ Sap. xviij. Dū me
diū ſilētiū tenerēt oia ⁊c̄. Iſta aūt hora
fuit q̄druplici miſterio ɔſecrata: vt pȝ ē
in ſmōe p̄cedēti. Et p̄mo miſterio icar
natōnis: qꝛ lȝ ꝟgo vt credit̃ fuerit hora
cōpletorij ſalutata. tñ ex p̄allegato ꝟbo
Sap. ɔuincit̃ hora noctꝭ media dediſſe
ɔſenſū tenēte collocutiōe vſqȝ ad mediā
noctꝭ ptē. Scđo miſterio natiuitatꝭ ſue:
qꝛ in media noctꝭ hora xp̄s credit̃ eē na
tus: qꝛ paſtores cuſtodiebāt vigilias no
ctis ſup̄ gregē ſuū Lu. ij. Et iō tali hora
miſſa celebrat̃. Tertio miſterio ſue hū/
dicte apparitōis: qꝛ media noctꝭ hora ap
paruit diſcipul' āmbulās ſup̄ mare mat. xi
ij. ſi tñ q̄rta vigilia noctꝭ ē i media nocte
Quarto miſterio ſue paſſiōis acerbe:
qꝛ media noctꝭ hora credit̃ ei⁹ paſſio fu/
iſſe icboata: tūc em̄ fuit capt⁹ ligat⁹ ⁊ ala
pis ceſus: vt ait ſctūs Bonaue. Sic̄ em̄ il
la media noctꝭ hora trāſiēs p egyptū in
terfecit oē p̄mogenitū: vt hr̄ Exo. xxiij.
cap̄. ſilr̄ mō ſm̄ btm̄ Hiero. in hora na/
tiuitatꝭ xp̄i fuerūt oēs ſodomite q̄ erāt in
mūdo ſuffocati. ⁊ ꝓpt̄ iſta ſacra miſteria
hora illa fuit a ſctīs p̄rib⸗ ad laudē dei ſin
VI. ɔtē/ gularit̃ deputata. vñ ꝓpha dic̄. Media
platio nocte ſurgebā ad ɔfitēdū tibi. Sexta

ɔtēplatio eſt q̄b⸗ iſtud ſacrm̄ icarnatōis
xp̄i declarat̃. Et ſciēdū ē ꝙ int̃ cetera ſunt
q̄tuor icarnatōis miſteria. Primū em̄ fu
it đ adā. xp̄s em̄ ſm̄ aplm̄ ex icarnatiōis
miſterio fuit vocat⁹ ſcđs adā: vel nouiſſi
mus adā: qꝛ ſic̄ p̄m⁹ adā fuit die. vi. for/
mat⁹ de terra imaculata a deo. ita xp̄s fu
it feria. vi. de maria ꝟgine imaculata ge
nitus ſic̄ deduc̄ ādreas apl̄s ɔ egeā in
diſputatōe quā fec̄ cū eo. ⁊ ſicut p̄m⁹ adā
fuit fact⁹ in aiaȝ viuentē: ita ſcđs adā in
ſpm̄ alios viuificantē: vt teſtat̃ btūs pau
lus in epl̄a ſua. Scđm fuit de filio hois
xp̄s em̄ in ſacro incarnatōis ſue fuit fili⁹
hois appellatus vt ait Dam̄. nō ꝙ filius
ꝟginis imediatus fuerit hō cōis gn̄is. ſȝ
etiā qꝛ fili⁹ imediat⁹ oiuȝ p̄mogenitoꝝ ſu
oꝝ ab Adā in quē materia de q̄ fuit for/
mat⁹ illa fuit p̄ſeruata a labe pcti vt tenēt
oēs catholici ⁊ ſpāliſſime btūs Auguſ.
Tertiū fuit de lapide āgulari xp̄s em̄ ex
ſacro ſue icarnatōis dict⁹ fuit lapis āgu/
laris: qꝛ ſic̄ lapis āgularis duos pietes cō
iūgit adinuicē: ita xp̄s duas naturas i ſe
inſepabilit̃ copulauit. Quartū fuit đ me
diatore. xp̄s ei ex ſacro ſue icarnatōis di
ctus fuit mediator ſicut apl̄us tradit ad
Heb. iij. Hic noui teſta. mediator ē: qꝛ
ſic̄ mediator ponit̃ ad recōciliandū ptes
diuerſas: ita xp̄s icarnat⁹ ē ad recōciliā
dū nos cū deo. ⁊ qꝛ ɔueniētiſſim⁹ media
tor ē q̄ attinet vtriqȝ pti: ita ds pr̄ volu
it xp̄m p icarnatōis miſteriū fieri noſtri
gn̄is attinentē q̄ eternalit̃ ē ⁊ fuerat de
gn̄e diuio ⁊c̄. Septia ɔtē. ē q̄b⸗ cauſis VII. ɔtē
ſacrm̄ icarnatōis fuit ɔſumatū. Circa h̄ platio.
iducunt̃ q̄tuor catholice ꝟitates. Qua/ nota
rū p̄ma ē: qꝛ tota trinitas icarnauit ꝟbū
qꝛ vt docet Aug. i. de tri. Perſone diuie
ſic̄ inſepabiles ſunt: ſic inſepabilit̃ opan
tur. ⁊ iō ɔcludit ꝙ xp̄i icarnatō a tota tri
nitate facta ſit ⁊c̄. Scđa ē ꝙ ſola pſo/
na pr̄is miſit ꝟbū ad icarnādū: qꝛ ſic̄ ſo/
lus fili⁹ a ſolo pr̄e ē: ita ⁊ a ſolo mitti de/
buit. vt ait Aug⁹. Pr̄ a nullo mittit̃. qꝛ a
nllo hȝ eē. iſta tñ ꝟitas dȝ accipi: qꝛ ſpūſ
ſctūs miſit filiū in lege. Iſa. Spūs dñi euā
gelizare pauperib⸗ miſit me. Tertia

eſt ꝙ ſola ꝑſona ſpūſſcti ꝑmiſſa ē tāq̄ ad
diſponēdū officiū trinitat̄ʒ in vtero ꝟgi
nis añ .ꝗ incarnaret̄ ꝟbū dicēte gabriele
ad ꝟginē Lu. ij. Spūſſctūs ſupueniet i te
ꝛc̄. Quarta ē ꝙ ſola ꝑſona ꝟbi fuit icar/
nata: vt dic̄ Aug. i eodē loco: demōſtrās
ꝑ exēplū groſſuʒ ſic̄ ſi tres artifices fabri
carēt vnā loricā quā vn⁹ idueret: ita eſt
ꝙ tota ſcʒ trinitas opata ē in icarnatiōe
ꝛ tñ ſolus fili⁹ induit carnē nr̄e mortalita
tis. ꝛ h̄ ideo: qꝛ potētia toti⁹ trinitatis
erat neceſſaria i icarnatōe ꝟbi. ꝛ idcirco
dic̄ āgel⁹ ad ꝟginē Lu. ij. Nō erit i poſſi
bile apd̄ deū oē ꝟbū. nō ipoſſibile ↄuer/
VIII. cō tit̄ cū neceſſario ſic̄ ſcit̄ʒ. Octaua ↄtē.
tēplatio eſt qb̄ miracul̄ h̄ ſacr̄m icarnatiōis fuit
ſblimatū. Et dr̄ ꝙ q̄druplici miraclo de
corat̄. Et ꝑmū ē de diuina annihilatiōe:
qꝛ cū ois creatura ad deū cōpata ſit q̄ſi
nihil: igit̄ in eo ꝙ pr̄ fecit filiū de infimis
creatur̄ʒ q̄ſi naturā ſuā anihilauit: cū
hō ſit infima creatura oiuʒ creaturaꝝ rō
E nabiliū. Scōm fuit de diuina diminu/
tione: qꝛ cū eſſet imēſus ꝛ incircūſcript⁹
celi ambitu fuit in vni⁹ puelle vtero tota
liter ꝛ ꝑfecte ↄtētus ſic̄ ſpera ſolis ↄtine
tur in ſpeculo puo ꝛc̄. Terciū fuit de
ꝟginis ſublimatōe. ſic̄ magnū miraculū
putaret̄ ſi vnus hō infirmus poſſet vola
re ſup̄ totū celū ſicut angelus: ita magnū
miraculuʒ reputari dʒ ꝙ ꝟgo genuit ita
ꝑfectū filiū ſic̄ deus pr̄: cū ipemet pr̄ ſm
totū ſuū conatū ip̄m genuerit: vt ait ma
giſter ſniaꝝ. Quartū miraculuʒ eſt de
hūana exaltatōe: qꝛ in aſſumptōe ꝟbi fu
it natura hūana ſic exaltata: vt vnus hō
ſit eq̄lis deo vt habet̄ ab Aug⁹. i. de tri.
Qd̄ miraculū certe mihi ē valde ſtupen/
dū pluſq̄ ſi diceret̄ vnū hoieʒ eſſe eq̄leʒ
ſoli. quā eq̄litatē declarās xp̄s in Johe.
dic̄: Ego ꝛ pr̄ vnū ſumus. Et qꝛ incar/
natōis miſteriū ꝓpter ſuā ꝟtuoſitatē eſt
abſcōditū dic̄ apl̄s. i. Coꝝ. ij. Uob in/
quit p̄dicamus dei ſapiāʒ in miſterio ab
ſcōditā quā deus pr̄ p̄deſtinauit añ ſecu
IX. ↄtē/ la. Nona ↄtēplatio ē: qb̄ ꝑuilegijs eſt
platio. diuina incarnatio decorata. Dr̄ ꝙ ꝓpter
ꝑuilegia xp̄i q̄ fuerūt innumerabilia ſue
bñdicte mr̄i q̄tuor ꝑuilegia fuerūt in in/
carnatiōe ↄdonata. Quoꝝ ꝑmū fuit in
ↄceptiōe: qꝛ ip̄a ↄcepit filiū ſine vlla cor/
ruptōe ꝟginitatis iuxta illud vaticiniuꝫ
Eſa. Ecce ꝟgo ↄcipiet ꝛc̄. nec in illa cō/
ceptōe fuit aliq̄ infectio: qꝛ ex puris ſan/
guinib̄ ꝟginis glīoſe fuit xp̄s ↄcept⁹ vt
teſtat̄ btūs Dio. de di. no. Scōm fuit F
in ꝟbi ↄſeruatōe: qꝛ xp̄s plus habitauit in
ſua mr̄e q̄ alij p .xxxvi. dies vt ait Am/
bro. qꝛ alij ad min⁹ añ tp̄us tale nō ſunt
formati. Xp̄s aūt dāte ↄſenſu ꝟgine btā
fuit ſtati format⁹ ꝛ incarnat⁹ vt ait Da/
maſ. iij li. ſniaꝝ ſuaꝝ. Terciū fuit in ꝟ
bi generatōe: qꝛ ſic̄ ceteri ptūm gignunt̄
de ſubſtātia pr̄is ꝛ ptiʒ de ſubſtātia ma/
tris: ita xp̄s de ſubſtātia. ſ. mr̄is ſm hūa/
nitatē fuit ſic̄ de ſubſtātia pr̄is ſm diui/
nitatē. Et idō cū ſm ſubſtātialitatē cau
ſet̄ germanitas: tātā germanitatē habu
it xp̄s ad ſolā mr̄eʒ q̄tū nos habem⁹ ad
pr̄eʒ ꝛ mr̄eʒ ꝛ maiorē q̄to fuit de puriſ/
ſimis ptib̄. Et ideo in euāgelio veriſſi/
me dicit̄ mr̄ eius. Quartū fuit in eius
ptuitōe: qꝛ ip̄m edidit ſine dolore ſicut
ↄceptat ſine corruptōe: qꝛ ſp̄ clauſa māſit
ꝛ integra. ꝛ ideo dicit̄ Jſa. vi. ꝙ ꝟgo bn̄/
dicta añq̄ ptuiret pepit: qꝛ ſine dolore
edidit. Decima ↄtēplatio ē qb̄ ↄtrie/ X. ↄtem
tatib̄ ſacr̄m icarnatōis fuit ornatū. Di/ platio
cit̄ aūt ꝙ ornamētis corpalib̄ iuxta qd̄
opponunt̄ dolores ↄtrij: eo ꝙ oppoſita iu/
xta ſe poſita magis eluceſcūt. ita i ſacro
incarnatōis fuerūt multe ↄtrietates ad/
inuicē. Quaꝝ ꝑma fuit: qꝛ ibi fuit deſū
mo gn̄e q̄tū ad diuinitatē dicēte aplo ꝙ
cū in forma dei eſſet nō rapinā. ē eſſe ſe
eq̄. deo. Et infimus q̄tū ad hūanitatē:
qꝛ ē de infimo gn̄e eo ꝙ infimum gdū te
net in gn̄e rōnabiliū. vn̄ btūs Dion. vo/
cat ip̄aʒ hūanitatē deitatē: qꝛ ſemetip̄m
exinaniuit. Scōa fuit: qꝛ ibi fuit fini/
tū ꝛ infinitū. qꝛ ſm diuinitatē maior eſt G.
oib̄ creaturis: ꝛ celi ſcʒ ābitu incircūſcri
ptus. ſm hūanitateʒ ꝟo in vtero ꝟginis
clauſus. Jccirco tūc iplēta ē illa ꝓphetia
Uerbū breuiatū fec̄ dn̄s ſup terrā. Ter
tia fuit: qꝛ ibi fuit diues ꝛ paup: qꝛ tūc in

xp̄o ſm deitatē ſunt abſcōditi om̄s the/
ſauri ſapie ꝛ ſcie dei pr̄is. ſm hūanitatē
ꝟo fuit ſine domo nat⁹: pānis paupib̄ in
uolut⁹. vn̄ pſā. Simul in vnū diues ꝛ pau
per. Quarta fuit: qꝛ ibi fuit fortis ꝛ ifir/
mus: qꝛ ille q̄ portat oia ꝟbo ꝟtutis ſue ꝑ
quē facta ſunt oia fact⁹ eſt ita validus ꝙ
mr̄ portabat. iō dic̄ Hiere. Futur⁹ es ſic̄
vir fortis. Jſtiʒ aūt adiūgit̄ alia ↄtrietas
ꝙ ieſus fuit ſil̄ viator ꝛ compbenſor ſm
alaʒ. vt hr̄. iij. ſniaꝝ. de q̄ ↄtrietate pōt in/
telligi illud qd̄ hr̄ in euāgelio. Spūs q̄/
dē pmptus ē ꝛc̄. Undecia ↄtē. eſt qb̄
XI. ↄtē/ dignitatib̄ fuit ſblimatū ſacr̄m icarnati/
platio. onis. Di autē ꝙ dignitate q̄druplici ſcʒ
Pria: qꝛ creatura ſp̄ referebat̄ ad deuʒ
ſiue ad creatorē. de⁹ aūt nō referebat̄ ad
creaturā. nūc aūt ꝑ icarnati ꝟbi miſteriū
cepit de⁹ referri ad creaturā ſiue ꝑ hūa/
nitatē aſſumptā: qꝛ ſm Gre. Hō ois cre
ature aliq̄d hʒ. iō ꝑ ꝑncipatōeʒ ois crea
tura refert̄ ad ip̄m. Scōa fuit hois ſbli
matio: qꝛ natura hūana in icarnatōe ſic
fuit ꝟbo ↄiūcta ꝙ hoies fr̄es dei extunc
appellari pn̄t. Tertia fuit āgeloꝝ hono
rificatio: qꝛ ſic nobiles barones honorā
tur ſi ſorores eoꝝ nubāt regi. ita āgeli fu
erūt honorati: eo ꝙ btē ꝟginis aia q̄ eo
rū ſoror germana erat: qꝛ. ſ. ab eodē pr̄e
pducta. ſ. deo ꝛ ad ei⁹ imaginē fuit in in/
carnatōe ꝟbi deſpōſata. Quarta fuit
diuie potētie demōſtratio: qꝛ lʒ de⁹ ſuā
nimiā potētiā eo ꝙ oia de ꝑma materia
formādo demonſtrauit: vt ait Aug⁹. ſup
Gen̄. tñ maior ē in eo ꝙ aias ꝛ ꝑmā ma/
teriā de nihilo creauerit: qꝛ pl⁹ diſtat ali/
q̄d de nihilo facere q̄ aliq̄d ď aliq̄ facere
ꝛ eadē rōe qn̄ de⁹ fec̄ ꝙ hō eēt de⁹: qꝛ pl⁹
diſtat creatura a deo q̄ ab āgelo: imo in
infinitū. Jdcirco nullus inuēt⁹ ē dignus
XII. cō/ apire libꝝ. vt dictū fuit Apoc̄. xi. Duo
tēplatō decia ↄtē. ē qb̄ miracul̄ iſta natiuitas fu
it ornata. ꝛ referunt̄ q̄tuor ſinglariſſima
miracula. Quoꝝ ꝑmū fuit de tēpli fra/
ctiōe. Scōm de olei emanatōe. Ter/
tiū ď carnaliū hoiuʒ extinctōe. Quartū
de ſybille reuelatiōe. Et hec oia patēt in
ſermōib̄ p̄cedētib̄ hn̄ intuēti ꝛc̄. De/

cimatertia ↄtē. ē q̄ die ꝛ q̄ hora fuit mā/ XIII cō
feſtata iſta bn̄dicta natiuitas. Et di ꝙ die tēpltaō
dn̄ica. illa em̄ die xp̄s fuit nat⁹ vt pʒ ex di
ctis ſctoꝝ. Hora ꝟo noct̄ʒ media nat⁹ ē
vt dictū fuit ſup̄ in p̄cedētib̄ ſermōib̄ q̄
dies ꝛ q̄ hora fuerūt q̄druplici miſterio
ↄſecrate: vt pʒ in p̄cedētib̄ ſermonib̄. q̄
re in eoꝝ articulis. Rogemus dn̄m ꝛc̄.

De eodem Sermo. II.

Erbū caro factū

eſt. Jo. i. Hoc breue ꝟbū de ꝟ
bo abbreuiato intelligit̄: in q̄
breui ꝟbo tria p̄dicatori ꝟbi diuini neceſ
ſaria miſtice innuunt̄. dʒ em̄ p̄dicator hr̄e
ꝑmo itellectū illuſtratū ꝑ cogitatōeʒ. Af
fectū inflāmatū ꝑ dilectōeʒ. Effectū ↄſu
matū ꝑ boni opis adipletōʒ. Nā p̄dica/
tor ſine cogitatōe nō pōt docere. Sine
dilectōe nō pōt placere. Sine boni opis
adipletōe nō pōt monere. Prio ḡ op/
tet p̄dicatorē hr̄e itellectū illumiatū ꝑ co
gitatōeʒ qd̄ ꝓbat ꝟbi deſcriptio cū di ꝟ/
bū. Uerbū em̄ cordis ē formata cogita/
tio ꝛ cognitio ab ea re quā ſcim⁹. vt dic̄
Aug. vi. de tri. Formata aūt cogitatio ꝛ
ↄgnitio ꝛ ſacre ſcp̄ture ſtudioſa medita
tio illuſtrāt itellectū p̄dicatoris ſine q̄ il
luſtratōe nō poterit illumiare intellectū
auditoris. ſic̄ em̄ recipiēs opꝫ eē denu/
datū a natura recepti ita q̄libet alios illu
minās ꝛ ꝑficiēs opꝫ i ſe ꝑfici ꝛ illuſtra
ri. Nēo em̄ dat qd̄ nō hʒ. Un̄ p̄dicatori
ſic illuſtrato pōt ad lr̄aʒ dirigi illud ꝟbū
pſā. Lucerna pedib̄ meis ꝟbū tuū. ꝟbuʒ
em̄ p̄dicatoris dʒ eſſe lucerna pedib̄ ſcʒ
affectōib̄ auditoris ad ābulādū in viaʒ
moris. Scōo opꝫ p̄dicatorē hr̄e affe/
ctū inflāmatū ꝑ dilectōeʒ: qd̄ ꝓbat car/
nis ↄditio cū addit̄ caro. Nēo em̄ carnē
ſuā odio habuit. Apl̄s ad phil̄. v. Cha/
ritatis aūt dilectio neceſſaria ē p̄dicato/
ri. qꝛ ſm btm̄ Gre. in omel̄. Qui erga a/
liū charitatē nō hʒ: p̄dicatoris officium
ſuſcipe nullaten⁹ dʒ. vn̄ p̄dicator exultās
ꝑ dilectōeʒ pōt dicere illud pſā. Cor meū
ꝛ caro mea exultauerūt in deum viuum.
Tertio opꝫ p̄dicatorē hr̄e affectum

ꝯſummatū ꝑ boni oꝑis adimpletōez: qḋ ꝓbat facti executio cuꝫ ſbdiᵗ. Factum eſt. Qui eñ facto nō iplet qḋ ꝟbo docet mādatū ſoluit: ꝛ minimus ē in regno celoꝝ. Qui aūt fecerit ꝛ docuerit h̄ btūs in facto ſuo erit: ꝛ magnᵘ vocabiᵗ i reḡ celoꝝ. Rogabimus ḡ dn̄m ꝓ nob̄ carnē factuꝫ vt ipe ꝑ ſuā miſericordiā nob̄ ꝯcedat cogitatōez in itellectu: dilectōez in affectu: ꝛ boni oꝑis adimpletōez in effectu. vt āt hec faciliᵘ ipetremus ꝟginē glōioſam deuotiſſime ſalutemus dicētes: Aue maria ꝛc̄. Verbū caro factum ē. ut eꝝ vbi. s. ſm btm̄ Augᵘ. xiiij. de tri. q̄uis deᵘ ꝑ ſuā oipotētiā genᵘ hūanū alio mō q̄ ꝑ ꝟbi ſui incarnatiōez reparare ꝛ ſaluare potuiſſet. tñ nulᵘ alius modᵘ fuit ita ꝯgruᵘ ꝛ ꝯueniēs repatōi hūani gn̄is ſic̄ ꝑ incarnationē ꝟbi diuini. vt ſic̄ hō in eſſe exierat ꝑ ꝟbū increatū ꝛ ꝑ culpā ceciderat ꝑ ꝟbū a demone inſpiratū: ſic a culpa reſurgeret ꝑ ꝟbū incarnatū. nā hō ꝑfecte reparī nō poterat niſi recuparet mētis innocētiā dei amicitiā. ꝛ ſtatus ſui excellētiā. Sui aūt ſtatᵘ excellētiā hō recuparare nō poterat niſi eiᵘ repator eſſet deᵘ: qꝛ ſi eſſet pura creatura tūc hō pure creature tāq̄ ſuo repatori ſbditᵘ fuiſſet. ꝛ ſic ſui ſtatᵘ excellentiā nō repaſſet. Nō etiā dei amicitiam recuparare nō poterat niſi ꝑ ꝯuenientē mediatorē q̄ tāq̄ amicᵘ in vtrūq̄ manū mittere poſſet: ꝛ vtriuſq̄ ꝑtis eſſet ꝯformis. vt ſic̄ deo eq̄lis ꝑ deitatē: ita hoi ſimilis eēt ꝑ hūanitatē. Nō inſup mentis innocētiā recuparare nō poterat niſi dimiſſa culpa quā dimitti nō licebat ꝑ iuſticiam diuinā: niſi ꝑ ſatiſfactiōez ꝯdignam. Et qꝛ ꝓ toto gn̄e hūano nō niſi deᵘ ſatiſfacere poterat nec ſatiſfacere debebat niſi hō q̄ peccauerat. ideo ꝯgruētiſſimū fuit genus hūanū ꝑ deū hoiez reparī. Vñ ait Leo papa in ſermone iſtiᵘ ſolēnitatꝫ: Vnuꝫ ꝛ idē dei ꝛ hoium mediator niſi eſſet verus deᵘ nō afferret remediū. ꝛ niſi eſſet veruꝫ hō nō ꝓberet exemplū. qꝛ ḡ hō ꝑfecte reparī nō poterat niſi recuparet mentis innocentiā. dei amicitiā. ꝛ ſui ſtatus excellentiā. Et iſta nō pn̄t ꝯuenienter fierī: niſi ꝑ incarnatōez ꝟbi: vt declaratū eſt. ideo ꝓ ſalute hūani gn̄is: Verbū caro factū eſt. In q̄ q̄dē ꝟbo tria exꝓmunᵗ q̄ ad ſacrm̄ dn̄ice incarnatiōis neceſſario reqrunᵗ. Quoꝝ pmū ē aſſumētꝫ ꝑſone nobilitas. Scōm ē aſſumpte nature veritas. Tertiū ē vnionis medie indiſſolubilitas. Aſſumēs ē ꝑſona deifica: qꝛ ꝟbū. aſſumptū ē vnio hypoſtatica: qꝛ factū eſt. Primū ḡ qḋ reqriᵗ ad ſacrm̄ incarnatōis dn̄ice ē ꝑſone aſſumētis nobilitas. q̄ eſt ꝟbū. Verbū eñ ē ſcōa ꝑſona in trinitate deifica: qꝛ eadē ꝑſona q̄ dī filius eo q̄ naturaliter natus dī ꝟbū: eo q̄ intellectualiᵗ dī genituꝫ ꝛ ꝓductū. eo eñ ꝟbū q̄ filius ſm Aug. vij. de tri. Euāgeliſta tñ potiᵘ vtiᵗ h̄ noie ꝟbi q̄ noie filij ad denotādū q̄ gn̄atio diuina ē oino intellectualis ꝛ imaterialis ſine oi corruptōne. hoc ḡ ꝟbū eſt ꝟbū intellectuale nō imaginabile: ꝟbū imateriale nō ſenſibile. cū eñ ſit duplex ꝟbū in nob̄ vt docet Aug. xiiij. de tri. Verbū. ſ. cordis qḋ latet interius: ꝛ ꝟbū oris qḋ ſonat exterius. Nomē ꝟbo pn̄cipalius ꝟbo mentali qḋ latet interius q̄ ꝟbo vocali qḋ ſonat exteriᵘ attribuiᵗ. qꝛ vox exterius nō dī ꝟbū niſi qꝛ ſignificat interiorē mētis ꝯceptū dicēte Auguſtino in ſermōe de btō Johē baptiſta. Vox ſonᵘ eſt ꝛ index cogitatōis. ꝟbi tñ diuini ꝓprietatē nō mutat ꝟbum ſenſibile qḋ ſonat exteriᵘ: ſꝫ ꝟbū intellectuale qḋ ſonat interius. nā ꝟbū diuinū increatū ꝛ ꝟbū creatū in q̄tuor ꝯditōibꝫ ꝯueniūt q̄ ꝓprietatē ꝟbi diuini declarāt ꝛ oñdūt. Pᵒ eñ ꝯueniūt in intellectuali emanatiōe. Scōo in mētali exꝓſſione. Tertio in exemplari diſpoſitione. Quarto in corporali manifeſtatione.

Primo nāq̄ ꝟbū diuinū ꝛ ꝟbū mētale cōueniūt in intellectuali emanatione. Vtrūq̄ eñ ꝟbuꝫ in intelligēdo ꝯcipiᵗ: vtrūq̄ in intellectuali pte ꝓduciᵗ: qꝛ ad vtrūq̄ actus intellectualiter terminaᵗ. vñ deus pr̄ pōt dicere illud ps̄. Eructauit cor meū ꝟbū bonū. Cor dei pr̄is verbū bonū eructauit qñ eternaliter ꝟbū īfinite bonitatꝫ itellectuali emanatōe gn̄a

uit. Scōo ꝯueniūt in mētali exꝓſſiōe. ꝑ vtrūq̄ eñ verbū res intellecta totaliter exꝓmiᵗ. ſi eñ plus vel minus ꝑ verbū exꝓmereᵗ q̄ a dicēte dicereᵗ ꝛ exꝓmereᵗ dicētis mēori ꝟbū nō adeq̄reᵗ ac ꝑ h̄ imꝑfectū ꝟbum inueniretᵗ: vt docet Aug. xiiij. de tri. Cōueniūt eñ totali exꝓſſione. ꝟbū eñ ē noticia exꝓſſiua ꝛ declaratiua ex. vij. de tri. Vñ de ꝟbo diuino pꝫ eſt exꝓſſiuū ꝛ declaratiuū veritatis ait btūs Jacobꝫ in canonica ſua. Voluntarie eñ genuit nos ꝟbo veritatis: qꝛ eñ vtrūq̄ ē intelligibile inq̄tū hꝫ rōnez veritatis. ideo ꝟbū diuinū dī ꝟbū veritatis: qꝛ ē exꝓſſiuū ꝛ declaratiuū cuiuſlibet intellectōis. Tertio ꝯueniunt in exemplari diſpoſitōe. ꝑ vtrūq̄ eñ ꝟbuꝫ res fiēda exemplariter diſponiᵗ: qꝛ ſine ꝟbo nulla res artificialiter ꝓduciᵗ: vt ſic̄ ſm artificialē ꝓductionē pcedit in artifice ipa cognitio. ſic deus ab eterno oia diſpoſuit fienda in ꝟbo. vñ ſup illud ps̄. Dixit ꝛ facta ſunt. Gloſa dic̄ q̄ deus pr̄ ab eterno ꝛ eternaliter ꝟbū dixit ꝛ genuit in q̄ oia diſpoſuit fiēda. De ꝟbo autē diuino pꝫ eſt noticia ſue ſapīa diſpoſitiua ſcribiᵗ Eccl. i. Fons ſapie ꝟbū dei in excelſis. Verbū dei in excelſis ē fons ſapie: qꝛ deus pr̄ ꝑ ꝟbū ſic̄ ꝑ fontē ſapie oia ſapiēter diſpoſuit in nūero: pōdere: ꝛ mēſura Sap. xi. ꝛ ad Heb. xi. Intelligimᵘ aptata eē ſecula ꝟbo dei. Quarto ꝯueniunt in exteriori manifeſtatione. vtrūq̄ eñ ꝟbū q̄dā aſſūpto iduiᵗ: vt nob̄ exteriᵘ māifeſteᵗ. ſic̄ eñ ꝟbū mētale qñ voce iduiᵗ voce ſentiᵗ: nec tñ in vocē cōuertiᵗ cū voci vniᵗ: ita ꝟbū diuinū carne veſtiᵗ: ꝛ in carne ſentiᵗ nec in carnē ꝯuertiᵗ dū carni vniᵗ. De h̄ aūt ꝟbo carni iūcto ꝛ in carne nob̄ manifeſtato ait btūs Jacobꝫ in canōica ſua. In māſuetudine ſuſcipite inſitū ꝟbū. ꝟbū eñ dī inſitū: qꝛ nature hūane in vtero ꝟginali ē inſituꝫ vt q̄ nō poſſumᵘ lucē iacceſſibilē cernere in ſe: ſaltē obūbratōez carnis vnite videamᵘ, ꝟbū. ſ. in carne: ſolē in nube: lumē in teſta: cereū in laterna. Ecce ḡ ꝟbū icarnatū quō ꝛ ꝟbū nr̄m q̄dāmō manifeſtatū ſꝫ nō ꝑfecte: qꝛ ꝟbū diuinū ꝛ ꝟbū noſtrū in pluribꝫ ſunt diſſilia q̄ ſilia. ꝟbuꝫ nāq̄ nr̄m ē variabile ꝛ mutabile: ſꝫ ꝟbū diuinū ē oino iuariabile ꝛ ſtabile. ꝟbum nr̄m ē accidēs: ſꝫ ꝟbū diuinū ē ſuppoſitū ꝛ ꝑ ſe ſbſiſtēs. Verbū nr̄m a gignēte diſtinguiᵗ eſſentialiᵗ. ſꝫ ꝟbū diuinū a pr̄e dicēte nō diſtinguiᵗ eēntialiᵗ: ſꝫ tm̄ ꝑſonaliᵗ. ꝟbo nr̄o ꝯuenit nomē geniti: ſꝫ non nomē filij. ꝟbo āt diuio ꝯueit ꝟiſſime tā nomē geniti q̄ nomē filij: qꝛ ꝟbū diuinū ꝓcedit a pn̄cipio viuēte ꝛ ꝑ rōnē vitalē ꝛ ſm rōnē ſilitudis ꝑfecte in eadē natura ſbſiſtēs q̄ ꝯcludūt ꝑfectōez ꝛ ꝓpriā rōnē filij. ꝟbū āt nr̄m q̄uis ſit a pn̄cipio vitali ꝛ ꝑ actōez vitalē ſm rōnē ſilitudis nō tñ ē euſdē nature: ſpē: vel nūero cum gignēte nec etiā ſbſiſtēs: ſꝫ alteri vt itellectui nr̄o iherēs. vñ ꝟbū nr̄m in iſinitū deficiēs a ꝟbo diuio alloq̄ndo ſciaꝫ ꝛ ꝑfectōez ꝟbi pōt dicere illḋ ps̄. Mirabiᵗ facta ē ſcia tua ex me ꝯfortata ē ꝛ nō potero ad eaꝫ. Sic ḡ pmo deſcribiᵗ ſacrm̄ dn̄ice icarnatōis q̄ ad ꝑſone aſſumētꝫ nobilitatē: qꝛ ꝟbū. Scōo deſcribiᵗ q̄ ad aſſūpte nature ꝟitatē: qꝛ caro vbi ꝑ ſynedochē poniᵗ ps ꝓ toto: ps que ē caro ꝓ hoie toto. iuxta illḋ Iſa. Videbit ois caro ſalu. dei. nō tñ dixit ꝟbū aia facta eſt ſꝫ dixit ꝟbū caro factū ē. ꝛ h̄ ad exꝓmendū nature aſſūpte ꝟitatē ꝛ paſſibilitatē ꝓpᵗ qḋ dic̄ apl's ad Ro. i. Qō factᵘ ē ex ſeie dauid ſm carnē. xp̄s eñ factᵘ ē ex ſeie dauid ſm carnis corpulētā ſbaꝫ: nō āt ſm ſeminātis ꝯcupiſcētiā. Vbi ſciēdū ē q̄ xp̄s factus eſt ſm carnem: ſup̄ carnem: ꝓter carnem: ꝛ ꝓpter carnem. Primo xp̄s factus eſt ſm carnem ꝑ carnis aſſumptionem. Secundo ſup̄ carnem ꝑ ſancti ſpiritus operatōez. Tertio pter carnem ꝑ carnis incorruptionem. Quarto ꝓpter carnē. ꝓpter carnis liberatōez. Primo dicitᵗ q̄ xp̄s factus eſt ſm carnem ꝑ carnis aſſumptionem: qꝛ xp̄s filius dei veram carnez noſtrā ſumpſit de ꝟgine maria que eſt euſdē ſpeciei cum carne nr̄a. ſicut aia ſua eſt euſdē ſpeciei cum carne nr̄a: qꝛ qḋ ē inaſſumptibile ē incurabile 2°

vt ait Dama.iij.ſniaꝝ ſuaꝝ. Et ideo vere poſſum⁹ dicere de xp̄o illd Gen̄. xxxvij. Caro ei ꝛ frat noſter eſt. Scd̄o xp̄s factus eſt ſupra carnē ꝑ ſanctiſpūs opatio nē. Caro ei nr̄a formata eſt opatiōe natu rali ſic caro xp̄i fuit formata opatiōe ſup naturali.i.opatiōe ſpūſſcti Vn̄ dixit an gel⁹ ad virginē: Spūſſctūs ſupueniet i te ꝛ virtus altiſſimi obūbrabit tibi. Iſta obūbratio eſt carnis xp̄i formatio qꝛ tūc corp⁹ xp̄i opatū eterno lūini copulabat. Vn̄ xp̄s potuit dicere illud Sapie. vij. In ventre mr̄is figurat⁹ ſuz caro. Et ſi gnāter dicit: qd̄ figurat⁹ eſt caro: nō gn̄a tus caro: qꝛ caro xp̄i nō fuit generata ab hoīe ſꝫ a ſpūſctō: ſicut a ſūmo artifice fi gurata fuit. formata tn̄ cū opatiōe natu rali mr̄is ꝛ ei⁹ opatiōe gn̄ata. Ter tio xp̄us fact⁹ ē ꝑter carnē ꝑ carnis icor ruptionē. Nō ſolū qꝛ in morte xp̄i ei⁹ ca ro nō vidit corruptionē: vt dī Actuū.ij. Verum in hāc ſingularē xp̄i natiuita tem nihil de carnis corruptiōe trāſijt et ꝯcupiſcētia nihil de peccati lege mana uit: vt mūdus eſſet ab omi inqnamento carnis ꝛ ſpirit⁹.ij. Coꝛ.vij. Quarto xp̄s factus ē ꝑter carnē ꝓpter carnis libe rationem: vt carne carnem liberās ne ꝑ deret qs condidit. Vn̄ de ipo ſcribit ad Heb.v. ꝙ in dieb⁹ carnis ſue fact⁹ eſt oi bus obtpantib⁹ ſibi cā ſalutꝫ eterne. ſic g̊ ſacrm dominice icarnatiōis deſcribit.

Scd̄o q̄ ad nature aſſūpte veritatē: da caro. Tertio deſcribit q̄ ad vnionis medie idiſſolubilitatē: cū dī factū ē. Iſta eñ glīoſa factio eſt nature hūane cū pſo na vbi indiſſolubilis vnio: vn̄ cū dī vbū caro factū eſt eſt ſenſus: verbū diuinum hūanitati ypoſtatice eſt vnitū. Iſta autē glīoſa factio nō ponit aliquā mutationē in pſona aſſumēte ſed in natura aſſum pta. qꝛ iſta factio ſiue vnio glīoſa eſt in natura aſſūpta ſubiectiue. in verbo autē nō eſt niſi terminatiue: natura eñ aſſū pta fundat relationē vnionis ad pſonā diuinā verbi. ſed verbū terminās iſtam relationē vnionis nō mutat nec in re ab ſoluta nec in re reali relatiua: vt patꝫ in

alijs. Deus eñ termiat nouā relationē creature ad ipm̄ ſine ei⁹ mutatiōe: qꝛ ſci bile nō refert ad ſciam niſi qꝛ ſcia refert ad ipm̄.v. Methaph. ſic in ꝓpoſito. Eſt g̊ ſciēdū ꝙ iſta glīoſa factio q tota ē po ſita ex pte nature aſſūpte: nō ex pte verbi ſiue pſoe aſſumētꝫ niſi termiatiue hꝫ ſū mā ptātē in cā origiali: perfectā puri tatē in cā materiali: inſolitaꝫ nouitatē i cā formali: ſaluberrimaꝫ vtilitatē in cā fi nali. Prio g̊ iſta glīoſa factio hꝫ ſūmā ptātē in cā origiali: Cā.n. origial ſiue ef ficiēs iſti⁹ factiōis eſt trinitas pſonaꝝ: qꝛ opa trinitatꝫ ſūt indiuiſa ad extra: vt dicit btūs Aug⁹. eo ꝙ hn̄t eādē potētiā opandi. Et iō oēs tres pſone ꝑ eaꝝ po tētiā infinitā opate ſūt iſtā bn̄dictā icar nationē. tn̄ h̄ nō obſtāte termiata eſt ad ſolā pſonā verbi. Exēplū ſi tres ꝟgines facerēt vnū indumētū: ꝛ tn̄ vna illaꝝ in dueret ipm̄. tūc verū eſt dicere ꝙ idumē tū factū eſt ab oib⁹ trib⁹ illis virginib⁹ cū vna tn̄ illaꝝ induta eſt illo veſtimento. Sic eſt de xp̄o qꝛ ſm aplm̄ eſt i ſilitudi nē hoīm fact⁹ ꝛ hitu inuēt⁹ vt hō. Nam oēs tres pſone opate ſūt hāc incarnatio nē: ſola tn̄ pſona vbi hitu iſto iduta eſt: iō ſpālr de xp̄o ihu ait. pš. Notū fec dn̄s ſalutare ſuū. in hac ei incarnatiōe de⁹ q̄ ē tota trinitas fecit iſta factiōe glīoſa ꝑ icarnationē notū eē ſalutare ſuū.i. xp̄m de q̄ dixit ſctūs Simeō do loqns: Vide rūt ocli mei ſalutare tuū. Et ſm Hiero nymū ſup illū locū pš. Notū fec dn̄s ſa lutare ſuū: vbicūqꝫ i veteri teſtamēto ſa lutare ponit i hebreo habet ihs. Scd̄o iſta glīoſa factio hꝫ pfectā puritatē i cā materiali: qꝛ caro xp̄i fuit formata ex pu riſſimis ſanguinib⁹ btē ꝟginis. ſm Da maſ.iij.li. ſniaꝝ ſuaꝝ. btā aūt virgo pfe ctā habuit puritatē vtpote: qꝛ pri⁹ ↄ̄ nata ſctā ꝙꝫ nata: qꝛ in mr̄is vtero ſctificata a ſpūſctō obūbrata: plenitudie grē decora ta ꝛ ſup oēs mlieres bn̄dicta. Et iō de ei⁹ puritate dicit Anſel.i li. de ↄceptu ꝟ ginali. Decebat vt virgo ↄcipet ea puri tate q̄ maior ſub celo neqt itelligi. De q̄ ſcribit Lu.ij. Hoc aūt totū factū eſt vt

adipleret qd̄ dictū eſt a dn̄o ꝑ ꝓphām di centē: Ecce virgo ↄcipiet: ꝛ pariet filiuz ꝛ vocabit nomē ei⁹ Emanuel qd̄ eſt int ꝓtatū nobiſcū de⁹. Et ſumit ab Iſa. vij. ca. Tertio iſta factio glīoſa hꝫ iſolitā nouitatē i cā formali qd̄ eſt vnio ypoſta tica nature hūane cū pſona diuina. Eſt aūt hec factio glīoſa: tā iſolita ꝛ noua ꝙ nō hꝫ ſibi totalit ſilem i natura. Qꝛ hec nō eſt vnio accidentꝫ cū ſbo: neqꝫ hec eſt vnio materie cū forma vel cōpoſito. ſed eſt vnio nature aduenientꝫ i ſuppoſito ali eno. natura aūt hūana. q̄ de ſe nata ē ſbſi ſtere i ſuppoſito ꝓprio ſbſiſtit i ſuppoſito diuio. Et ſuppoſitū verbi diuini termiat depēdētiā talis nature ſic ſe hꝫ ſba ter miando depēdētiā ꝗtitatis. Vnde qꝛ iſta vnio eſt tā iſolita ꝛ tā noua. Iō ſcri bit. Iere xi. ca. Nouū faciet dn̄s ſup traꝫ femia circūdabit viꝝ. h̄ eſt xp̄ꝫ. In q̄ vir tute diuia eſt vnio iſta tā iſolita ꝛ noua.

Quarto iſta glīoſa factio hꝫ ſaluber rimā vtilitatē i cā finali. Nā de⁹ fact⁹ ē hō. ad nos informandū ꝑ ſuaꝫ ſapiam: ad nos iuſtificanduꝫ ꝑ ſuā gratiam. ad nos ſāctificādū ꝑ ſacraleꝫ efficaciaꝫ. ad nos redimēdū ꝑ ſalutarē potētiā dicēte aplo.i. Coꝝ.i. Xp̄s fact⁹ eſt nob̄ ſapia q̄ ad pmūꝫ. iuſticia q̄ ad ſcd̄m: ſctificatio q̄ ad tertiū: redēptio q̄ ad quartū. Dica mus g̊. vbū caro factū ē. Vt aūt ex euā gelio hodierno. ꝛ nō aliunde meditādo oñdat magis ꝓpoſitum Eſt ſciendū ꝙ.b. Io. euāgeliſta diuiſſim⁹ in euāgelio ho dierno ponit qnqꝫ ↄditiōes excellētiſſi mas verbi diuini qb⁹ ei⁹ nobilitas ꝛ ꝓ prietas declarat. Prima eſt eternitas itermiabilis. Scd̄a eſt pſonalitas di ſtinguibilis. Tertia eſt infinitas icō ꝓhenſibilis. Quarta eſt vnitas i pli ficabilis. Quinta eſt ſātitas illimita bilis. In q̄tuor pmis ↄditiōib⁹ euange liſta ſuās modū rethoricū ꝓponit q̄tuor ꝓpōnes q̄ꝝ ſꝫ poſterior incipit in ꝓpōne illa in q̄ pōr termiat vt pꝫ intuenti cū dī: In pncipio erat verbū. qd̄ q̄tuor mōis itelligit. Et oib⁹ illis mōis verbi icarna ti eternitas declarat. Nā vno mō itel

ligit cum dī. In pncipio. put pncipium accipit notiōaliter ꝓ pma pſona patris. Qꝛ eñ ſm Aug. ix. de trinitate. Pater ē pncipiū toti⁹ deitatis. Iō dī in pncipio qꝛ in pr̄e erat verbū. Cū eñ eſſe verbi ſit in ipſo. ꝛ in ipo eſt verbū. Sed eſſe verbi eſt in pr̄e: qꝛ vna eſt eſſentia vtriuſqꝫ: g̊ ꝑ ſona verbi eſt i pr̄e ſicut in pncipio toti⁹ deitatis. Scd̄o mō exponit put pnci piū accipit eēntialr ꝓ tota trinitate: qꝛ ei oēs tres pſone vnū ſūt pncipiū creatura rū. Iō in pncipio erat verbū qꝛ i trinita te pſonaꝝ erat verbū. Nā verbū eſt ſcd̄a pſona in trinitate deifica. Tertio mō expōit put pncipiuꝫ accipit ꝓuatiue. ita ꝙ vocet ꝓuatio initij. Et tūc eſt ſenſus: In pncipio erat verbū.i. ſine initio erat verbū. Quarto mō exponit put pnci piū accipit poſitiue ꝓ principio ꝛ initio creaturaꝝ. Et tūc eſt ſenſus. In pncipio creaturaꝝ erat verbū: qꝛ tūc exiſtebat pn cipiū ꝛ initiuꝫ oim creaturaꝝ. ſicut de⁹ dicit eſſe i h̄ ↄtinuo: qꝛ coexiſtit i hoc cō tinuo ſine loco: qd̄ aūt i initio oim coexi ſtit añ oēs creaturas fuit: g̊ in principio erat verbū: qꝛ añ oēs creaturas erat vbū. Dō ad ꝓpoſitū oib⁹ iſtis mōis ↄcedit eternitas verbi diuini. Siue eñ verbuꝫ ſit in pr̄e a q̄ gignit. Siue in trinitate ꝑ ſonaꝝ in qua ordinat. Siue in eternita te q̄ nō incipit: ſiue añ oia que creant ꝑ verbi eternitas cōprobat. De cui⁹ eter nitate ait. pš. In eternū dn̄e verbū tuuꝫ ꝑmanet i celo. Et Iſa. lxxvi. Verbum dn̄i manet in eternū. Scd̄o oñdit hu ius. verbi a pr̄e diſtinctionē i pſonalita tis cū dicit. Et vbū erat apud deū. Hec eñ dictio apud neceſſario iportat diſtin ctionē pſonalitatis: qꝛ nemo dicit exiſte re apd̄ ſemetipm̄. Et ideo hec ꝓpoſitio apud cogit ſuū caſuale ſtare ꝓ alia pſo na. ꝙꝫ ꝓ pſona verbi: nō niſi ꝓ pma pſo: g̊ verbū erat apud deū pr̄em a q̄ pſonali ter diſtinguit: a q̄ itellectualiter gignit: ꝛ cū q̄ eternaliter ſociat. Vn̄ hoc verbū eſt vita eterna apd̄ dicentē ſm ꝙ.b. Io.i canonica ſua. primo teſtat. dicēs Qd̄ fuit ab initio: qd̄ vidim⁹ oclis nr̄is: ꝛ man⁹ nr̄e

cōtrectauerūt de verbo vite z vobis an/
nūciam⁹ vitā eternā q̄ erat apud prēm
z appruit nobis. Tertio exp̄mit verbi
neceſſitatē incōp̄henſibilē cū dicit euā/
geliſta. Et de⁹ erat verbū. De⁹ eñ ſm
imenſitatē infinitā a nobis icōp̄hēſibil'
eſt. Et videte quō ſtatim mutaſ' ſuppoſi
tio hui⁹ termini de⁹. In ſcd̄a nanq̄ ꝓpo
ſitione ſupponit vt patuit ꝓ pſona pr̄is.
Nūc in iſta tertia ſupponit nō ꝓ pſona
pr̄is ſ ꝓ eēntia: qꝛ pſona pr̄is nō erat ꝟ
bū: ſ eſſentia q̄ in pr̄e eſt: eſt verbum. z
ſic de⁹ erat verbū. Qꝛ ſic̄ arguit Aug⁹.
lxxxiij. qōnū. qōe. v. Si de⁹ nō genuit ſi/
bi filiū equalez. aut qꝛ noluit. aut qꝛ non
potuit. Sz nō qꝛ noluit: qꝛ tūc inuid⁹ fuiſ
Nō qꝛ nō potuit: qꝛ tūc impotēs fuiſt. im
potētia āt z iuidia ſūt a dō penit⁹ exclu
dēda: quare genuit ſibi ꝟbum eq̄le. ſed
nihil eſt eq̄le dō. niſi de⁹: ḡ de⁹ erat ꝟbuꝫ
De cui⁹ deitate ait hc. Jo. apoca. xix. vo
cabiſ' nomē ei⁹ verbū dei. id eſt verbū qd̄
eſt deus intrāſitiue: ſic̄ dr̄ creatura ſalis
Quarto exp̄mit hui⁹ verbi vnitatem
inplificabilē cū dicit h. ſ. ꝟbū ſingulare
z nō aliud erat in pn̄cipio apud deum:
qꝛ non ſunt nec eſſe pn̄t plura verba ſb̄/
ſiſtētia i deitate eo ꝙ verbū adeq̄t totaꝫ
fecūditatē ꝓductiuā in deo pr̄e. Vñ iſtō
eſt verbū ſingulare z inplificabile qd̄ pa
ſtores videre deſiderabāt Luc. ij. Uide
am⁹ inquit ꝟbū qd̄ factū ē qd̄ fec̄ dn̄s
z oñdit nobis. Aliud eñ tūc viderūt et
aliud crediderūt: viderūt pueꝝ natū: et
crediderūt ꝟbū ſingl'r icarnatū. Quin
to exp̄mit verbi cāſitatē illimitabilem.
Ei⁹ ei cāſitas nō limitaſ'. qꝛ ꝑ verbū de⁹
oia opaſ'. Oia inq̄t ꝑ ipm̄ facta ſūt z ſine
ipo factū eſt nihil. vbi p̄mo oñdit verbi
cāſitatē ſufficiētē: qꝛ oia ꝑ ipm̄ facta ſūt
Scd̄o oñdit cāſitatē idefſicientē: qꝛ ſine
ipo factū eſt nihil. Primo ḡ oñdit ei⁹
cāſitatē ſufficientē: qꝛ de⁹ pr̄ oia fecit ꝑ
verbū. Nō ſicut maior ꝑ minorē: nec ſic̄
rex ꝑ balliuū: nec ſic̄ ꝑ cām mediatam vt
ſol calefacit ꝑ radiū: nec ſic̄ ꝑ cām iſtru/
mētalē: vt artifex ꝑ inſtrumētū neq̄ ſic̄
ꝑ cām formalē: vt ſuppoſituꝫ ꝑ formale

pn̄cipiū. ſed ſicut artifex per ſuā artē di/
ſponentē: ꝓductiuā potētiā hn̄tē: qa ſm
Aug. vi. de tri. Verbū eſt ars oı̄pote/
tis dei: plena oim̄ rōnū viuētū. Vñ ver
bū diuinū eſt ars diſpoſitiua z aſſimila/
tiua ſiue exemplaria z rō ꝓductiua. Qꝛ
ſm Aug. lxxxiij. q. Deli⁹ interp̄tamur
verbū. vt ſignificeſ' ad prēm reſpect⁹ ad
oia que ꝑ ꝟbū fiūt opatiua potētia Vñ
de cauſalitate ſufficiente ꝟbi diuini. ait
aplꝰs ad Heb. i. Portās oia ꝟbo vtutꝫ
ſue. Et in Pſalm̄. Verbo dn̄i celi firma
ti ſunt. Poſtea addit cāſitatē ꝟbi indefi
cientē: qꝛ ſine ipo factū eſt nihil. hoc au/
tem ꝓut pōt elici ex ꝟbis bti Aug⁹. ſuꝑ
Jo. omeſ'. prima dupl'r expōiſ'. Uno mō
ꝓut nihil accipiſ' negatiue. Alio mō ꝓut
accipiſ' priuatiue ꝓ pctō. Prio mō dicit
Aug. ꝙ nulla forma: nlla cōpages: nlla
ꝯcordia: nulla qualiſcūq̄ ſb̄ſtantia pōt
hr̄e eſſe: niſi ꝑ iſtud ꝟbū z ab iſto verbo
de q̄ dictū eſt: Oia diſpoſuiſti i nūero pō
dere z mēſura Sapie. xi. Prout aūt ac/
cipiſ' priuatiue ꝓ pctō. tūc debet intelligi
ſic. ꝙ pctm̄ qd̄ eſt nihil ſine hoc verbo fa
ctū eſt. Pctm̄ eñ duo ipoꝛtat. vnū natu/
ralit'. z aliud formal'r. Importat eñ ma
terial'r ipi⁹ peccātis actōem debita cir/
cūſtantia puatā. Et ſic aliq̄d eſt z a deo
eſt. qꝛ ois actio q̄ eſt a cā ſcd̄a. etiaꝫ eſt a
cā prima. Formal'r aūt ipoꝛtat puatōeꝫ
circūſtantie ad hōſtatē moralē req̄ſite.
Et qꝛ puatio in ſe nihil eſt. ſic peccatum
formal'r in ſe nihil eſt. nec vt ſic hꝫ cām
efficientē ſed deficientē. ſ. liberꝝ hois ar/
bitriū qd̄ deficit in agēdo. z idō ſibi ipu/
tandū eſt pctm̄: z puniendus eſt ꝓ pctō.
qꝛ pctm̄ nihil eſt formal'r. Nō eñ debet
puniri ꝓ bono. qꝛ bonū z ens ꝯuertiſ' ḡ
actio q̄ eſt q̄d materiale i pctō puniſ' cū
ſit ens. z bonū puniſ'. ergo non ꝑ ens qd̄
eſt nihil z puatio. vñ qꝛ pctōꝛ puat actū
ſuum debita circumſtantia quaꝫ debe/
ret dare actui ſuo: z nō dat: puniendus
eſt z damnādus. ſic eñ peccatum nō eſt
a deo qui nō deficit. z ſic pctm̄ nihil eſt.
et ſine hoc verbo factū eſt defectiue. ſ. a
libero arbitrio. Vñ ſic non eſt a deo ꝗꝺ

qd̄ ait Anſel. de cōcordia p̄deſtinatiōis
Sic oia facit deus q̄ iuſta vel iniuſta vo
luntate fiūt. i. oia opa nr̄a bona vel mala
ſ in bonis facit ꝙ ſint z ꝙ bona ſint. in
malis aūt ꝙ ſint: ſ nō ꝙ mala ſint. h eſt
dr̄e facit actōeꝫ ſb̄ſtractā ſ nō ipaꝫ puā
tione in actōe fundatā. Vñ notandū ꝙ
pctm̄ dupliciter dicit' nihil Uno mō a d̄
fectu Alio mō ab effectu. Primo mō di/
co ꝙ formaliter defectus z puatio ē. Se
cūdo mō hꝫ miſerabilē annullare pctōrē
vñ ait Aug⁹. ſuꝑ Joh. Omel. iij. Pctm̄
nihil eſt z nihil fiūt cū peccant hoies: qꝛ
hoies mali nihil ſunt in compatōe entis
z hoies cū peccāt nullius ſiūt valoris: q̄
uis oēs pctōres ꝑ defectū peccati ꝯdu/
cant cauſalitati ꝟbi incarnati. De q̄bus
ait pš. Verba oris eius iniq̄tas z dol⁹.
z ideo timendū eſt ꝯſiliū ſapiētis Eccl.
xxxvij. Ante oia opa verbū verax prece/
dat te: verbū eñ nequā immutat coꝛ. Ex
verbo oriunſ' q̄tuoꝛ ptes. bonū: malū: vi/
ta z moꝛs. dn̄atrix aūt coꝝ eſt lingua aſſi
dua. Deteſtemur ergo verbū falſitatis z
veneremur in iſta ſolēnitate ꝟbū diuinū
qd̄ eſt verbū veritatis. z venerādo in p̄
ſenti ad h verbū incarnatū videndū tā
in eēntia diuina q̄ȝ in hūana natura ꝓdu
cat nos q̄ ſine fine viuit et regnat. Amē
De eodem Sermo. III.

Erbū caro factū
eſt z habitauit in nob Joh. i.
qꝛ ſm ſermonē ꝓpheticū ꝟbū
abbreuiatū fecit dn̄s ſuꝑ terrā. Ideo be
atus Johēs hāc abbreuiatiōeꝫ factā in
eterni incarnatōe verbi breuiter in ꝟbo
ꝓpoſito introducit deſcribēs eā breuiter
in his ꝟbis. Et p̄mo vt incomp̄henſibi/
le diuine potentie miraculū cum p̄mittiſ'
Verbum caro factū eſt zc̄. Secundo vt
incompabile beneficiū diuine clementie
cum addit. Et habitauit in nobis. Mi
raculū aūt illud diuine potentie trāſcen
dit intellectum cherubici fulgoris. ſ bn̄/
ficiū diuine clemētie incendit affectū ſe/
raphici ardoris. Circa p̄mū eſt ſcien/
dum ꝙ. xij. ſ. mirabilia fuerunt in hac ſa/

cra incarnatōe diuinit⁹ celebrata. Quo
rum p̄mum fuit: qꝛ ille q̄ erat comp̄hen/
ſoꝛ in pr̄ia factus eſt viatoꝛ in ſemita: qꝛ
xp̄s ſm diuinitatē ab eterno exiſtens com
p̄hēſoꝛ in ſuꝑna celeſti hierarchia fact⁹ ē
nūc viatoꝛ ſm corpus: q̄uis aia eius be
ata in inſtāti ſue ꝯceptōis viderit facie
diuinā eſſentiā. de quo miraculo ꝓpheta/
uerat Hiere. xiiij. dicēs: Quaſi colonus
factus es in terra: z quaſi viatoꝛ decli/
nās ad manēdū. Fuit eñ colonus: qꝛ co
luit agrum eccleſie militātis. ſ declina/
uit ad manēdum: qꝛ in terris viſus eſt z
cū hoib ꝯuerſatus eſt. Scd̄m mira/
culum fuit. qꝛ ille q̄ erat omnipotens fa/
ctus eſt infirmus: qꝛ lꝫ ille natus non aſ/
ſumpſerit defectus noſtros q̄tū ad aiaꝫ
vtpote ignorantiā zc̄. tñ aſſumpſit imbe
cillitates nr̄as q̄tum ad corpus: cum tñ
ipe creauerit celos: de q̄ miraculo ꝓphe/
tauerat Hiere. vbi ſuꝑ dicēs. Quare fu
turus es quaſi vir vagus z fortis q̄ non
poteſt ſaluare Tertium miraculū fuit
qꝛ ille q̄ erat diues in omnib poſſidens
vniuerſa factus eſt ꝓpter nos pauper et
egens: ita ꝙ virgo mater ipm̄ in pſepio
reclinaret: qꝛ nō erat ei locus in diuerſo/
rio. De quo miraculo ait pš. Simul in
vnum diues z pauꝑ. i. in vno ſuppoſito
fuit ditiſſima diuinitas z pauꝑrima hūa/
nitas. Quartū miraculū fuit ꝙ ille qui
erat eternus z incōmutabilis factus eſt
moꝛtalis z defectibilis ita vt hēt vñ ex
vno poſſet moꝛi z ex altero reſurgere ꝓp
ter nr̄aꝫ ſalutē. de q̄ miraculo hr̄ Jo. viij
vbi dr̄. Quinq̄ginta annos nōdū hēs z
abraham vidiſti. dixerunt iudei ad xp̄m
quib ipe rn̄dit. Amen dico vob anteq̄
abraham fieret ego ſum. ſ. q̄tū ad eter/
nitatem. Quintum miraculū fuit ꝙ il
le qui erat infinitus quē. ſ. celi cape non
poterāt infra corpus virginis puti vte/
ri totaliter z ſine diminutione fuit conce
ptus. De q̄ miraculo apoſtolus ad ephe
ſios dicit. Qui cum in forma dei eſſet nō
rapinam zc̄. Et ſequitur: exinaniuit. id
eſt exiguum ſe fecit. Sextum miracu/
lum fuit ꝙ ille q̄ erat incōp̄henſibilis cu/

I. pnci.
D
mirabilia

tuſq; intellectui creato ꝗtūcūq; angeli-
co fuit factꝰ ſenſibilis ⁊ ꝯtractabilis manibꝫ
ad Phil. ij. c. In ſimilitudinē hoīuꝫ factꝰ ⁊
bitu inuētꝰ vt hō q̄ poſt lucē inacceſſibilē
inhitabat ſm apl'm de q̄ dic̄ Jo. in cano
nica ſua ꝙ fuit. Septimū miraculū ꝙ il-
lud miſteriū qđ poterāt demōes ex puris
naturalibꝫ cognoſcere fuit occultatū eis pe
nitꝰ. vñ ſm Drigen. cā deſpōſatōis ma-
rie fuit vt ſacrm̄ ſue ꝟginitatis diabolo ce
laret. qđ tñ naturalit̄ noſce poterat. De
q̄ miraclo clamat Jſa. xxvi. di. Dñe exal.
ma. tu. vt nō vi. ⁊ ig. ho. tu. deuo. Octa-
uū miraculū fuit ꝙ illud ſacrm̄ qđ fuit bo
nis āgel' celatū fuit ſimplicibꝫ paſtoribꝫ
reuelatū: vt hr in Luc. de paſtoribꝫ q̄ cu-
ſtodiebāt vigilias noctis ſup gregē ſuū. de
āgelo loquit' apl's ad Eph. iij. c. di. Du
bi aūt ſctōꝝ mimo data ē hec grā in gē.
euāg. inueſti. diui. xpi ⁊ illuminare oēs q̄
ſit diſpēſatio ſacri abſcō. Nonū miracu
lū fuit ꝙ ille q̄ ē in cel' ſine mr̄e factꝰ ē in
terris ſine pr̄e: q2 fuit de puriſſima ꝟgie
gn̄atꝰ ex puris ſanguibꝫ eiꝰ formatus. iu-
xta illud Jſa. Et ecce ꝟgo ꝯcipiet. Deci
mū miraculū fuit ꝙ ille q̄ ſuſtētat ⁊ reficit
oīa q̄ ſm apl'm portat oīa ꝟbo ꝟtutis ſue
lacte ꝟgineo ē cibatꝰ ⁊ ſuſtētatꝰ ille q̄ eſt
btōꝝ cibꝫ. vñ d̄ mr̄e ipm lactāte di in Lu.
Btūs vēter q̄ te por. ⁊c̄. Undecimū mi
raculū fuit ꝙ illa q̄ ſpū ſcō ꝯcepit ita fuit
a maledictiōe eue excēpta vt ſine dolore
pareret mūdi ſaluatorē ⁊ cū corpis plēa
itegritate. De q̄ miraculo fuit Jſa. vi. ꝓ-
phetatū vbi di. Anteq̄ pturiret pepit. Du
odecimū miraculū fuit ꝙ d̄ maſſa illa pec
catrice q̄ in adam ꝓ tota ſua poſterita-
te fuit corrupta. natꝰ fuit ⁊ genitꝰ atq; cō
ceptꝰ ſaluator ſine origiali pctō. Cuiꝰ rō
eſt ſm Aug. ſup Gen̄. q2 nō ſm rōnē ſe-
minalē ſꝫ ſm corpulētā ſbaꝫ fuit genitꝰ.
De q̄ miraculo ꝑhibuit teſtioniū Joh.
bap. Jo. i. di. Ecce agnꝰ dei. ſi agnꝰ q̄ ino
cēs Jſta em̄. xij. miracula fuerūt nob̄ fi-
gurata ꝑ. xij. titulos q̄s poſuit Moyſes
ad radices mōtis ſynai qñ edificauit al-
tare dño ꝓ ſacrificio pacificoꝝ. Jſtud em̄
altare fuit xp̄s in q̄ fuit dei ⁊ hōis pax re
formata in cuiꝰ ꝯſtructōe fuerūt illa. xij. mi
racula ꝑ. xij. illis titulis vt ibidē p3 ⁊c̄.

Circa ſcōm ꝑncipale ē ſciēdū ꝙ. xij. bñ- II. ꝑnci-
ficia fuerūt in hac abbreuiatōe nob̄ celi- pale.
tus collata. Primū fuit meritū fidei nr̄e: E
q2 meritū ⁊ oīs ꝟtꝰ ꝗto magis ē ardua
tāto magis ē meritoria. ⁊ q2 ſūme arduū
eſt tm̄ miraculū credere: iō maxie merito
riū. de q̄ bñficio di Jo. vi. Hec ē vo. pa.
mei q̄ mi. me. vt oīs q̄ vi. fi. ⁊ cre. in eū ha.
vitā eter. ⁊c̄. Scōm fuit māifeſtatio di
lectōis pr̄ne. nullo em̄ mō alio ꝑ effectū
ſuū amorē d̄s poterat māifeſtare ꝗ dā-
do ſuū vnigenitū ꝯſbalē in q̄ ē tota dei-
tas eiꝰ. De q̄ bñficio ait Joh. iij. di. Sic
d̄s dilexit mū. vt vnige. ſuū daret vt oīs
q̄ cre. in eū nō peat. Tertiū fuit collatio
plenitudis diuie gr̄e: q2 añ xp̄i natiuita-
tē totū genꝰ hūanū cecū fuit grā mltipli-
ci iuxta illd̄ ꝓpheticū. Nō ē mihi volun-
tas in vob̄ dic̄ dñs. ſꝫ poſt eiꝰ bñdictā na
tiuitatē plenitudo gr̄e abūdauit. vñ di
Jo. i. Lex ꝑ moyſen data ē: grā ⁊ ꝟitas
ꝑ ihm xp̄m. Quartū fuit pcti deſtructio
q2 pctm̄ qđ in veteri lege regnauerat ſm
apl'm ad Ro. ꝑ xp̄i aduētū fuit totaliter
diſſipatū. De iſto bñficio loq̄t apl's ad
Ro. Deꝰ mi. fi. ſuū in ſili. car. pcti. Quin
tū fuit expugnatio hoſtis antiq̄ q̄ totū ge-
nus vicebat hūanū ſecū trahēs in interi-
tū q̄ fuit a xp̄o nato deuictus iuxta illud
Luc̄. Cū fortis armatꝰ ⁊c̄. De q̄ bñficio
ait Leo in ſermone hodierno. Jn q̄ ꝯfli-
ctu ꝓ nob̄ inito. magno ⁊ mirabili iure
equitatis certatū ē. Sextū fuit inclinatio
maieſtatis diuine q̄ nob̄ benigne ꝯdeſcē
dit vt dignaret' ille q̄ erat pr̄ ⁊ dñs fieret
frater ⁊ ſeruꝰ iuxta illud apl'i ad Heb. ij.
di. ꝙ xp̄s nō ꝯfundit' nos vocare fr̄es di
cēs. Narrabo nomē tuū fr̄ibꝫ meis. Se-
ptimū fuit ſblimatio nature hūane. natu
ra em̄ hūana q̄ oibꝫ angelis añ erat ſbie-
cta nunc ꝑ iſtam ſanctā natiuitatem eſt
ſuper omnes exaltata tranſcendens om-
nem celeſtem hierarchiam ⁊ in ſuperce-
leſti hierarchia collocata. vñ ſignant' di-
cit btūs Grego. ꝙ añ xp̄i aduentū ange
li ſuſtinebāt ꝙ adorarentur ab homini-

bus: vt p3 in Job. v. Et poſt xp̄i incar-
natiōeꝫ talē adoratiōeꝫ fieri ꝓhibuit. vt
p3 Apoc̄. xij. Octauū fuit euacuatio ve
tuſtatis antiq̄: q2 ſm Pe. in acti. Juguꝫ
iportabile fuerat impoſitū in lege veteri
illud aūt fuit ſblatū in ortu xp̄i de illo lo-
quit' apl's ad Ro. di. Finis legis ē xp̄s ad
iuſticiā oi credēti. finis aūt ꝓ ꝯſūmatōe
accipi pōt: q2 in eius ortu fuit ꝟtualiter
lex ꝯſumata. Nonū fuit inſtitutio noui-
tatis ꝑfecte q̄ eſt in nouo teſtō: q̄ dr̄ lex
libertatis iuxta illud apl'i ad Ro. Nox p-
ceſſit dies aūt ⁊c̄. Jſtius aūt noui diei q̄
cōpat' ad legē ſicut ad noctē aurora fuit
in natiuitate btī Joh. bap. ſꝫ mane fuit
in xp̄i natiuitate: q2 ibi ſtella pura. ſ. luci-
fer. h̄ ſol ſequēs. De iſto bñficio dr̄ apo-
ca. xij. Et dixit q̄ ſedebat in throno. Ec-
ce noua facio oīa: q2 in xp̄i natiuitate fue
rūt oīa ſpūaliter renouata. Decimū fu
it redēptio hūani gn̄is. qđ fuerat ꝑ tyrā
nū crudeliſſimū captiuatū: q2 euꝫ nullus
poterat redimere niſi offerret ꝗtū totuꝫ
hūanū genꝰ valebat qđ nō h3 aliq̄ pura
creatura. Jccirco natus ē dei filius q̄ di-
ues ē ad offerendū ꝓ tm̄. De q̄ bñficio ait
btūs Pe. in canōica. i. di. Sciētes ꝙ nō
corruptibilibꝫ auro vel argēto redempti
eſtis: ſꝫ ꝑcioſo ſanguie dn̄i noſtri ieſu xp̄i
Undecimū fuit placatio diuine offen-
ſe q̄ ſm btm̄ Anſel. in li. Cur deus hō ꝑ
aliū placari nō poterat niſi ꝑ pueꝝ natū
eo ꝙ culpa erat infinita: q2 infinite offen
ſus ⁊ omis pura creatura ē finita. De q̄
bñficio dicit' ad Eph. ij. Jp̄e em̄ ē pax no
ſtra q̄ fecit vtraq; vnū. Duodecimū fu
it btitudo extrinſeca: q2 ſm theologos
ſicut eſſentia diuina ē obiectū btifical po
tētiaꝝ intrinſecaꝝ: ita xp̄i hūanitas po-
tētiaꝝ extrīſecaꝝ. ꝓpter h̄ dicūt ꝙ ſi adā
nō peccaſſet: xp̄s fuiſſet natus ad reficiē-
dū potētias exteriores. De q̄ bñficio ait
Jo. x. di. Per me ſi q̄s itroierit ſaluabit'
⁊ ingredie' ꝗtū ad potētias interiores
⁊ egredie' ꝗtū ad potētias exteriores.
⁊ paſcua inueniet. Jſta. xij. bñficia fuerūt
figurata Exo. xv. ꝑ. xij. fontes q̄ erāt in
helym qđ interp̄tat' ꝑ deitatē: q2 ſic̄ ex il
lis fontibꝫ fuerūt refocillati filij iſrl' in de
ſerto: ita ꝑ iſta. xij. bñficia reficiunt' xp̄ico
le in h̄ mūdo ab illa deitate. ⁊ ſic̄ illi fon
tes erāt fluētes: ita iſta bñficia Cū igit'
xij. mirabilia inducāt intellectū noſtruꝫ
ad admiratōneꝫ: iccirco ſunt nob̄ in hac
ſolēnitate xp̄i diligēter ꝯſiderāda cū fi-
deli ꝯſideratōe. vt nō circa terrena ſꝫ cir-
ca celeſtia ſit occupata mēs noſtra vt in
nob̄ illud apl'i. ij. Cor. iij. impleat': Nos
aūt reuelata facie ⁊c̄. Jtē ꝯſequētia. xij.
bñficia incitēt noſtꝝ affectū ad ſinceraꝫ
dilectōeꝫ vt nō ſimus tā ingrati ſic̄ illi q̄
bus fuit dictū: Eduxi vos ꝑ deſertū. xl.
annis: nec ſunt attrita veſtimēta veſtra
māna de celo plui vob̄: ⁊ obliti eſtis me.
Debemus igit' ardētiſſime ſacrm̄ diuie
natiuitatis amare vt dicamus cū Hiere.
xv. Jnuēti ſunt ſermones ⁊ comedi eos
factū eſt mihi ꝟbū tuū in gaudiū: ⁊ in le-
ticiā cordis mei: qm̄ iuocatū ē nomē tuū
ſup me dñe deus exercituum. Qđ mihi ⁊
vobis ꝯcedat xp̄us ieſus dei ⁊ virginis
filius. Amen.

De eodem Sermo. IIII.

Erbum caro fa-
ctū eſt Joh. i. Scōm beatū
Aug. iij. de tri. Quāuis deꝰ
ꝑ ſuā oīpotentiā genus hūanū alio mō
ꝗ ꝑ ꝟbi incarnatōꝫ repare ⁊ ſaluare po
tuiſſet: tñ nullus alius modus fuit ꝯueni
entior. vt ſicut hō in eſſe exierat ꝑ ꝟbum
incarnatū ⁊ increatū: ⁊ ꝑ culpā ceciderat
a demone. ſic a culpa reſurgeret ꝑ incar-
natū. Sui aūt ſtatus excellentiā hō recu
perare nō poſſet: niſi ei reparator eſſet deꝰ
q2 ſi eſſet pura creatura: tūc hō pure cre
ature tāq̄ ſuo reparatori ſubditus fuiſſet.
⁊ ſic ſui ſtatus excellentiam nō repaſſet.
Eſt ḡ ſciēdū ꝙ iſta glioſa factio h3 q̄-
tuor excellētias. Habet em̄ ſummā ptā
tē in cauſa originali. Perfectā puritateꝫ
in cauſa materiali. Jnſolitā nouitateꝫ in
cauſa formali. Saluberrimā vtilitatē in
cauſa finali. Primū p3: qm̄ cā origina-
lis ſiue efficiēs iſtius factōis ē trinitas ꝑ
ſonaꝝ: q2 opa trinitatis ſunt indiuiſa ad

extra: vt dicit btūs Aug. eo ꝙ habēt eā/
dē potentiā operandi. Et iō oēs tres pſo/
ne ꝑ eaꝝ potentiā īfinitā opate ſunt iſtā
bñdictā incarnationē. tñ h̄ nō obſtante:
termīata ē ſolū ad pſonā filij. Exēplū ſi
tres virgines facerēt vnū idumētū: z vna
tm̄ idueret ipm̄. Sic de xp̄o q2 ſm aplm̄
in ſilitudinē hoīm fact⁹ z hitu inuētus
vt hō. Scōm etiā pꝫ: q2 caro xp̄i fuit
I. ꝯtem platio formata ex puriſſimis ſāguibꝫ btē ꝟgis:
ſm Damaſ. li. iij. ſniaꝝ. Btā aūt ꝟgo ꝑ/
fectā hūit puritatē: vtpote q2 prius erat
ſctā ꝙ̄ nata: q2 ī mr̄is vtō ſctificata: et ab
oī labe pctī originalꝭ p̄ſuata: plenitudie
gr̄e decorata: z ſuꝑ oēs mlieres bñdicta
Et iō de ei⁹ pulchritudie dīc Anſel. De
cebat vt virgo ea puritate niteret: q̄ ſub
deo maior neqt itelligi. Tertiū patet
qm̄ eſt vnio ypoſtatica nature hūane cū
pſona diuia. Eſt aūt iſta factio tā iſolita
z noua: ꝙ nō hꝫ ſibi ſilem totalit̄ ī natu/
ra. q2 hec nō eſt vnio accidētis cū ſbiecto
nec materie cū forma vel cōpoſito: ideo
ſcribit̄. Hiere. xxxi. ca. Nouū faciet dñs
ſuꝑ terrā: femia circūdabit viꝝ h̄ eſt xp̄ꝫ
in q̄ ꝟtute diuia eſt vnio iſta tā iſolita z
noua. Quartum pꝫ qm̄ ex iſta factio
ne glioſa de⁹ factus eſt hō ad nos infor/
mandū ꝑ ſuā ſapiaꝫ: z redimēdū ꝑ ſalu
tarē potētiā. di. aplo. i. Coꝝ. Xp̄s factus
eſt nobis ſapia iuſticia z ſctificatio z re/
dēptio. Sic ḡ verbū caro factū eſt: in q̄
verbo tria exprimunt̄: q̄ ad ſacramentū
dñice icarnatiōis neceſſario reqrunt̄. ſcꝫ.
Primum aſſumentis pſone nobilitas.
Secundū aſſūpte nature veritas. Ter
tiū vnionis medie indiſſolubilitas. Aſ/
ſumēs eſt pſona deifica: q2 verbū. Aſſū/
ptum eſt pſona hūana: q2 caro. Aſſum/
ptio eſt vnio ypoſtatica: q2 factū eſt. Pri
mum ḡ qd̄ requirit̄ eſt pſone aſſumētis
nobilitas: q2 verbū. Verbū em̄ eſt ſecun
da pſona in trinitate deifica filius vicꝫ.
Euāgeliſta tñ potius vtit̄ noie verbi ꝙ̄
filij. ad denotandū ꝙ gñatio eſt omino
intellectualis et imaterialis ſine oī coꝝ
coꝛruptiōe: vñ de⁹ pr̄ pōt dicere illud pš.
Eructauit coꝛ meū verbū bonū. Eructa
uit qñ eternaliter verbū infinite bonita/
tis itellectuali emanatione generauit.
Secundū aſſūpte nature vnitas: q2 ca
ro. vbi ꝑ ſynecdochē ponit̄ ps ꝓ toto: ps
q̄ eſt caro ꝓ toto hoie: iuxta illd̄ Iſa. Vi/
debit ois caro ſalutare dei. Nō tñ dixit:
verbū aīa facta eſt: z h̄ ad exp̄mendū
nature aſſūpte vnitatē z paſſibilitatem.
Xp̄s em̄ fili⁹ dei verā carnē aſſumpſit de
virgine q̄ eſt eiuſdē ſpeciei cū noſtra: iu/
xta illud Gen. iij. Caro em̄ z frater nr̄ ē.
Tertiū vnionis medie indiſſolubili/
tas: q2 iſta glioſa factio eſt nature hūa/
ne cū pſona verbi indiſſolubilis vnio: cū
dicit̄ Verbū caro factū eſt. eſt ſenſus: ꝟ/
bū diuinū hūanitati ypoſtatice vnitū eſt
qd̄ a ſeculo nō eſt auditū. q2 vtraq3 natu
rā ī vnā ꝯueniſſe pſonā niſi fides credat
ſmo nō explicat ſm leonē papā. Q2 igit̄
icarnati verbi miſteriū in ſmōe ꝓpoſito
ꝓ ſolēnitate natiuitatꝭ xp̄i eſt itroductū
iō circa iſtud miſteriū iſiſtēdū mēte de
uota occurrūt ꝯtemplatiōes declarāde.
Et oēs iſtas ꝯtēplatiōes hēs ſuꝑ in pri
mo ſmone z ibi reqre. Sermo. V

Loria ī altiſſimis

deo z in terra pax hoibꝫ bone
volūtatis. Lu. ij. ca. Q2 ſm p̄
clarā. Dañ. ꝓpheciā duo ſūt officia ſpiri
tuū ſupnoꝝ. Quoꝝ p̄mū eſt deo aſſiſte/ I. offm̄
re ꝑ mētis erectionē beatificaꝫ. Scōm
eſt nobis miſtrare ꝑ cordis ꝯdeſcēſionē II. offm̄
miriſicā: di. Dañ. milia miliū miſtrabāt
ei z c̄. Iccirco btūs Lu. euā. qui incarna
tionis xp̄i ſacra ſinglarit̄ ꝓpalauit: iſtud
duplex officiū in h̄ hymno z cātico ange
lico introducit di. Glia in altiſſimis deo
z c̄. Iſtū ei hymnū angeli ī natiuitate xp̄i
cātauerūt. In q̄ qdē cātico duo facit: q2
p̄mo demōſtrat̄ officiū aſſiſtēdi in grāꝝ
actiōe cū pmittit: Gloria ī altiſſimis.
Scd̄o declarat̄ officiū miſtrādi ī bonoꝝ
annūciatiōe: cū ſequit̄: Et in tra pax z c̄.
Iſta duo officia fuerūt p̄figurata ī Gen.
ꝑ illā ſcalā quā vidit Iacob ꝑ quā āgeli
aſcēdebāt ad deū. ſ. ad ſibi aſſiſtendū: et
deſcēdebāt ad nobis miſtrādū. Qd̄ aūt

vidit dñm innixū ſcale: ſignificat ꝙ ipē
met venit in hūc mūdū: ad nobꝭ miſtran
dū. vñ ait ī euāgelio: Fili⁹ hoīs nō venit
miſtrari z c̄. Et ꝓpter h̄ fuit vocat⁹ āgel⁹
teſtamēti in zacharia: q2 officiū āgelicū
in ſuū aſſūpſit. De prīo officio angeloꝝ
qd̄ eſt deo aſſiſtere ꝑ internā ſurſū actio
nē: loquit̄. Io. in. Apo. vi. Audiui vocē
āgeloꝝ multoꝝ dicētiū al'ia. De ſcd̄o qd̄
eſt nobꝭ miſtrare ꝑ externā ꝯdeſcēſionē
loquit̄ Math. vi. ꝙ āgeli miſtrabāt xp̄o
I. pars thema/ tis. p⁹ ꝯſūmatā tēptationē. Circa p̄mā ꝑ/
tem thematis in q̄ angeli ſic deo aſſiſtē/
tes ei grās referūt de qnqꝫ bñficijs q̄ a na
I. bene ficium. to puero receperūt ſingularit̄. Et pri
mū fuit: q2 ꝑ natū pueꝝ fuit eoꝝ natura
ſūme nobilitata: dū aīa rōnalꝭ q̄ eſt ſoror
āgeloꝝ (q2 ab eodē p̄re gēita: q2 ad ima
ginē prīs ſicut angeli facta: min⁹ ab eis
differēs ꝙ̄ ſoror a frē qntū ad ꝟtutē) fu
it deſpōſata dei filio inſeꝑabili copula ī
incarnati verbi miſterio. lꝫ. n. diuitas fu
erit ſeꝑata ab hūanitate in triduo mor/
tis: nō tñ ab aīa. Iō pl⁹ angeli ꝙ̄ hoīes
exultabāt: vñ dī in Apoca. ꝙ angeli di.
Gaudeam⁹ z exultem⁹ z demus gliam
deo: q2 venerūt nuptie agni: z vxor ei⁹ p̄
parauit ſe ꝑ plenitudinē ſctificatiōis
aīe xp̄i quā habuit ꝓut ſiqꝫ vnirēt̄ ſibi z c̄.
II. bene ficium. Scōm bñficiū fuit q2 ꝑ hūc puerum
fuit eoꝝ hierarchia reꝑata. Et iō ſic boni
ciues gaudēt de reſtauratione ciuitatis
ſue deſtructe z referunt grās: ſic ange/
li nato puero ciuitatē celeſtē quā ꝑ caſū
demonū diminutā z depopulatā repara
re veniebat nō ſolum ſicut prius: ſed pri
uſꝙ̄ prius: vt pꝫ in virgine matre: et in
ipſo capite: imo q̄ valorē omniū prioꝝ
in vnū trāſcendebat. Ideo dicit Ageus
ꝓpheta ī figura ꝙ maior erat futura glo/
III. bñ/ ficium. ria dom⁹ dei nouiſſime ꝙ̄ p̄me. Ter/
tium beneficiū eſt: q2 ꝑ natū pueꝝ fuit
hoſtiū ſuoꝝ ſeuitia ſuꝑata: lꝫ. n. Micha
el z angeli ei⁹ vincerēt in celo z alios in
de expellerēt: tñ ſuꝑ terrā plus inualuit
draco cū angelis ſuis: vt nō ſolū vinceret
ſed regnaret in mūdo. ſ. victoria habita
z volēte Michaele. z angel' ei⁹ gen⁹ hūa
nū vinceret̄ deuictūqꝫ traheret ī infernū
donec nat⁹ eſt q̄ draconē fugaret de mū/
do di. ī Io. Nūc p̄nceps mūdi eijcietur fo/
ras. de q̄ victoria dī in Iſa. ij. Gloriā me
am alteri nō dabo: z laudē meā ſculptili
bus. i. demonibꝫ: q2 eā vſurpauerāt vſqꝫ
ad xp̄i aduentū: z c̄. Quartū bñficiuꝫ IIII. be neficiū.
fuit: q2 ꝑ natū pueꝝ fuit eoꝝ cuſtodia ro
borata. quid. n. ꝓderat nobis ante hanc
natiuitatē angeloꝝ cuſtodia: cū oēs fi
naliter ꝑderemur. z quid eis ꝓderat ad
beatitudineꝫ cū gaudiū accidentale nō
acquirerent de ſaluatꝭ: ſicut ꝑ natū pue/
rū poſtea acqſiuerūt: ideo dicit̄. iij. Iſa.
ꝙ angeli pacis: amare flebant. Sed
pro ſecunda cuſtodia dicit̄ in Lu. Gau/
dium erit in celo corā angelis dei ſuper
vno peccatore penitētiam agente: quia
nullo modo amittit̄: ſed ſaluat̄: ideo dici
tur Iſa. lx. Ecce gloria domini ſuper te
orta eſt. Quintū beneficiuꝫ fuit: quia V. bene ficium.
per natuꝫ puerum fuit eoꝝ emiſperium
aut eccleſia illuſtrata. Sicut ei ſol illu/
minat oīa que ſunt in hoc mundo: ſic
chriſtus etiam quantū ad humanitateꝫ
illuſtrat omnia que ſunt in celo. Unde
per chriſti natiuitatem tota hierarchia
angelica nouā acquiſiuit illuminationē
z decorem qualē alias non habuiſſet cū
a ſuperioribꝫ in ipſis inferioribus diui/
na claritas īfundat̄ ſm Diony. Chriſt⁹
aūt ab inſtanti ſue ꝯceptiōis beatus vl/
timate exiſtēs ſm aīam ſtatim potuit
omnes angelos illuſtrare: ſed forte diſtu
lit vſqꝫ ad aſcēſionē. Vñ ſicut gaudent
hoīes de ortu ſolꝭ: ſic angeli letabant̄ de
natiuitate xp̄i. Vñ de incēdio q̄ xp̄s in/
flāmat z lumine q̄ illuſtrat angelos: di/
cit̄ in pš. Qui facis angelos tuos ſpūs:
z miniſtros tuos ignē vrentem. Ideo cla
mabāt angeli ī Eze. Benedicta gloria
domini de loco ſācto ſuo. Circa ſcd̄am II. pars thema.
partem thematis in qua angeli ſunt mi
niſtrantes mūera diuina nobiſcū dicūt:
Et in terra pax hoibꝫ bo. vo. Eſt atten/
dēdū ꝙ ī xp̄i natiuitate fuit hoibꝫ qntu/
plex pax acqſita: ſic aū multa ꝯ pugnas
habuerāt. Et p̄mo fuit acqſita pax mōa

ſtica q̄ eſt vnꝰ ad ſeipm̄:in aia cū hūana
fuerat ſp̄ pugna inter intellectū ⁊ volūta
tē:q̄ꝛ intellectus ē mgr̄ dirigēs:volūtas
ꝟo ſicut dn̄a imperans in aia rōnali.q̄ꝛ ſm̄
Anſel.ip̄a ē regia in toto aīe regno. In/
tellectus ḡ docebat volūtatē:vt deo obe/
diret:vtꝰſe ſibi ſicut dn̄o hūiliaret ſꝫ ſe repu
tās liberā nolebat deo obedire:⁊ inde na
ſcebant oēs trāſgreſſiones ve.te. Vn̄ ſp̄
intellectus repugnabat volūtati:⁊ volū
tas intellectui. Vn̄ xp̄s in ſua natiuitate
volūtatē hūiliauit:q̄ꝛ ſemetipm̄ exina/
niuit formā ſerui accipiēs:factꝰ obediēs
deo p̄ri ad Phil.ij.c. Et ſic pacē mona/
ſticā fecit deus aīe nr̄e exēplo hūilitatis
de q̄ pace loquēs ap̄ls ad Gal.vi.q̄ fru/
ctus ſp̄ūs.i.aīe rōnalis ē pax iſta.ſ.duaꝝ
potētiaꝝ. Scd̄o fuit acq̄ſita pax ico/
nomica:q̄ eſt eoꝝ q̄ habitāt in vna domo
q̄ꝛ cū aia ſenſitiua q̄ hꝫ vires ſicut bru/
ta.⁊ intellectiua q̄ hꝫ vires ſicut angeli ſp̄
pugnauerāt:q̄ꝛ in veteri teſtō dum viue
bāt carnaliter totū regnū aīe dabatꝰ viri
bus ſenſitiuis iniuſte:ſicut ſi q̄s ꝯſtitue/
ret ſeruos principari ⁊ p̄ncipes ſeruire.
Naturaliter enim intellectiue ſenſitiuas
principari debent:ideo non erat pax:ſed
ip̄o nato:q̄ꝛ p̄ legē eius docetꝰ vita ſp̄ūalꝰ
fuerūt etiā reducte vires itellectiue ad ſuū
dn̄ūz:⁊ pax fuit in domo illa in q̄ tūc ha/
bitabāt. Sꝫ hāc pacē p̄turbāt q̄ carnali/
ter viuūt de q̄ rixa loquitꝰ ap̄ls ad Gal.
vi. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊ ſp̄ūs
aduerſus carnē.⁊ de pace eī ꝯpoſita loqui
tur ad Heb. Solliciti ſeruare vnitatem
ſp̄ūs in vinculo pacis.qn̄ eīm iſte aīe cō/
ueniūt ē vnꝰ ſp̄ūs ad bn̄ op̄andū. Ter
tio fuit acq̄ſita pax politica q̄ eſt eoꝝ q̄
ſunt in eodē regno:q̄ꝛ ad lr̄az in eiꝰ na/
tiuitate fuit tāta habūdātia pacis vt de
ſcriberetꝰ vniuerſus orb.vt dicitꝰ in Luc.
iuxta illud p̄s. Orietꝰ in diebꝫ eius iuſti/
cia ⁊ habūdātia pacis ⁊c̄. Iſtā pacē cuꝫ
fratre ſuo q̄libet dꝫ habere ⁊ cuſtodire:
q̄ꝛ oēs ſumus frēs:ab eodē p̄re creati:⁊
de eadē mr̄e eccl̄ia ꝓgeniti. Iſtā pacem
habuit xp̄us etiā cū inimicis:iuxta illud
p̄s. Cū his q̄ oderūt pacē erā pacificus.

Per iſtā pacē a xp̄o hereditas diuina p̄/
mittitꝰ Mat.v. Bti pacifici qm̄ filij dei
vocabūtꝰ.q̄ ſi filij ⁊ heredes ⁊c̄. Quar/
to fuit acq̄ſita pax hierarchica:q̄ eſt āge/
loꝝ ad hoies:q̄ꝛ p̄us inter eos fuerāt ini
micitie:ſicut inter ciues ciuitatū oppoſita/
ruꝫ quaꝝ altera erat infernus:cuiꝰ ciues
erāt añ xp̄i aduentū oēs hoies. Altera
paradiſus:cuius ciues erant ſoli angeli.
Iſta inimicitia fuit p̄figurata p̄ inimici/
tiā q̄ erat inter hieruſm̄ ⁊ babylonē:q̄ di/
citꝰ ciuitas ꝯfuſionis. Nato aūt xp̄o.q̄ꝛ
hoies facti ſunt ciues celeſtis p̄rie.ideo
angeli pacificati pacē nobis p̄dicauerūt
Olī eīm āgeli p̄ſeq̄bantꝰ hoies vt.iiij. Re
gū de ſennacherib:⁊ in plaga egypti de
p̄mogenitis.⁊.ij. Regū vbi dicitꝰ q̄ an/
gelus p̄cuſſit.lxx.milia viroꝝ. Poſt autē
natiuitatē xp̄i laudāt deū in Apoc.vi. d̄
demone q̄ p̄iectus ē accuſator fratꝝ no/
ſtroꝝ in ſtagnū:vbi hoies vocāt frēs.de
qua pace loquitꝰ ap̄ls ad Eph.vi.q̄ xp̄s
euāgelizauit pacē his q̄ ꝓpe.i.angelis ⁊
his q̄ lōge.i.hoibꝫ q̄ adhuc erāt deo lon
ginq̄. Quinto acq̄ſita fuit pax ꝯtrar
tica q̄ eſt dei cū ſua creatura.q̄ꝛ inimici/
tia dura ⁊ implacabilꝰ fuerat dei ad hūa
nū genus poſt p̄mā hoīs offenſam intm̄
vt deus tactus dolore cordis intrinſecus
dixit d̄ hoie. Penitet me feciſſe hominē.
Vn̄ ꝓpter hoiez maledixit terre vt ha/
betꝰ Gen̄ i. Maledicta terra ⁊c̄. Iō xp̄s
natus iſtas inimicitias ſoluit in carne
ſua quā de ꝟgine ſumpſit.vt ait ap̄ls ad
Eph. ⁊ vt ſolidior amicitia remaneret
naturā humanā inſolubiliter deſpōſauit
cū deitate. Et q̄to hec inimicicia erat cru
delior tāto pax erat magis optata cūctꝭ
mortalibꝫ.ideo dicitꝰ lapis angularis:q̄ꝛ
in ſe ꝯiūxit parietem vtriuſq̄ nature ad
pacē ꝯfirmādā. Iſta eſt illa pax ⁊c̄ q̄ di/
citꝰ in li. Sapie. Donū ⁊ pax ē electꝭ dei
⁊c̄. Sꝫ iſta pax nō ꝯnūciatꝰ ab angelis
niſi hoibꝫ bone voluntatis. Ad h̄ eīm q̄
hoies ſint bone volūtatis q̄nq̄ req̄runtꝰ
Quoꝝ.ſ.p̄mū eſt q̄ pctā p̄terita nr̄e
voluntati diſpliceāt ⁊ abnēgentꝰ futura:
ſicut Iob dicebat: Vnū locutus ſuꝫ q̄d

vtinā non dixiſſem ⁊ vltra nō adijciam.
Scd̄m ē q̄ volūtas noſtra mala ope
ra odiat in quocūq̄:⁊ bona op̄a diligat
qn̄ videt iuxta illud p̄s. Dilexiſti iuſtici
am ⁊c̄. Tercium eſt q̄ volūtas noſtra
habeat affectū charitatꝭ ad p̄ximos:q̄ꝛ
qui diligit fratrē ſuū in lumine eſt:⁊ qui
odit euꝫ homicida eſt.vt ait Ioh.in ca/
nonica ſua ⁊c̄. Quartuꝫ eſt q̄ volūtas
noſtra diligat plus celeſtia q̄ꝫ terrena:⁊
plus d̄ ip̄is loquatꝰ ⁊ tractet ⁊ cogitet cō
muniter dicēte Ioh.in cāonica ſua. Qui
diligit mundū nō eſt charitas patris in
eo. Quintū eſt q̄ homo magꝭ diligat
deū q̄ꝫ ſeip̄m dicēte dn̄o in Math. Qui
odit animā ſuam in hoc mūdo ⁊c̄. Et in
actibꝫ dicitꝰ q̄ ſancti nō dilexerūt animas
ſuas vſq̄ ad mortē. Hominibꝫ igitꝰ bo/
ne volūtatis q̄ꝫtum ad iſtos modos fuit
ab angelis annūciata pax eterna. Quaꝫ
nobis ꝯcedat xp̄s Ieſus dei ⁊ virginis
marie filius. Amen.

Sermo.VI.

Orietur vobis ti/

mentibꝫ nomen meū ſol iuſti/
cie Malach.iiij.c.q̄ꝛ ſm̄ btm̄
Diony.de diui.nomi.c.iiij. Sol iſte quē
oculis corporeis cernimus eſt euidēs di
uine bonitatis imago p̄ ceteris ſenſibili
bus creaturis.idcirco Malachias ꝓphe
ta natiuitatē filij dei deſcribens futuram
ip̄aꝫ ſub ſolis ſilitudine introducit.⁊ ſm̄
hoc in ꝟbo ꝓpoſito xp̄i natiuitas duplici
ter cōmendatꝰ ſcꝫ Primo ſicut memoria
le inenarrabilis dignitatis cum p̄mittitꝰ
Orietꝰ vob̄ timētibꝫ nomē meū ⁊c̄. Se
cundo vt locale inobfuſcabilis claritatꝭ
cum ſequitꝰ Sol iuſticie ⁊c̄. De p̄mo.ſi/
cut eīm ſol nō lucet ſibip̄ſi ſꝫ ceteris crea
turis quas illuminat:ſic dei filius nō fuit
ſibip̄ſi natus:ſꝫ hominibꝫ quos redemit
Intelligendū eſt tn̄ q̄ xp̄s fuit ſingulari
L ter natus q̄tuor generibꝫ p̄ſonaꝝ.ſ. Pri/
mo ꝯiugibꝫ cū ſumma honeſtate coha/
bitantibꝫ:q̄ꝛ maria ⁊ ioſeph ibi erāt p̄n̄/
tes vt habetꝰ in Luc. Scd̄o angelis ſpi/
ritualiter exultātibꝫ.ideo dixerūt. Ho/
die natus ē nobis ſaluator mūdi.vt ha/
betꝰ in textu. Tertio paſtoribꝫ ſollicite vi
gilantibꝫ vt habetꝰ ibidē q̄ angeli paſto
ribꝫ p̄mo annūciauerūt dicētes eis: An
nuncio vobis gaudiū magnū ⁊c̄. Quar/
to regibꝫ celeſtia ꝯtemplantibꝫ:q̄ꝛ lꝫ re/
ges.ſ.magi in epiphania venerit ad xp̄m
cū ſtella ſm̄ btm̄ Auguſ.illa die p̄mo eis
apparuit dū curſus ſideꝝ expectabant.⁊
ꝯſimili mō xp̄s hodie naſcitꝰ q̄tuor gene
ribꝫ p̄ſonaꝝ. Et p̄mo illis q̄ in ſtatu ma/
trimoniali pure ⁊ honeſte nō ſicut bru/
ta animalia ꝯuerſantꝰ:q̄ꝛ iſti figurati ſūt
p̄ mariā ⁊ ioſeph inter quos fuit regula
digniſſimi matrimonij. Secūdo illis q̄
ſunt in ſtatu religionis:⁊ ſicut homines
mūdi cōmorantꝰ:q̄ꝛ ſm̄ Hiero. In carne
p̄ter carnē viuere nō terrena vita eſt ſed
celeſtis.vn̄ dicit Diony.de btō Iohāne
euāgeliſta q̄ in hoc mūdo manēs ince/
perat vitā angelicā. Tertio illis q̄ ſunt
in ſtatu p̄latōis:ſicut viri paſtores q̄ nō
de ſeip̄is paſcēdis ſꝫ de ouibꝫ ſuis ſollici
tantꝰ.vn̄ beatus Ambro.ſup̄ Luc. Nox
naſcētis xp̄i figurabat ſeculū:grex ꝓplm̄
⁊ paſtores ſacerdotes ⁊c̄. Quarto naſci
tur illis q̄ ſunt in ſtatu nobilitatis:⁊ ad
celeſtia potius q̄ꝫ ad terrena afficiuntꝰ ſi
cut illi reges q̄ tractabant celeſtia ⁊ non
terrena.ideo xp̄i natiuitas reſpectu illo/
rum omniū dicitꝰ lux in lib. Regū vbi di/
citꝰ. Sicut lux aurore mane oriente ſole
abſq̄ nubibꝫ rutilat:q̄ꝛ illa hora ē ſingu/
lariter gaudioſa. Secundo cōmendatꝰ
xp̄i natiuitas in verbo ꝓpoſito ſicut loca
le ⁊c̄.ibi ſol iuſticie.ſicut eīm ſol ē pulcrius
locale quod fit in rebꝫ ſenſibilibꝫ:ſic pu/
er iſte natus ē pulcrior q̄ꝫ ſit in rebꝫ ſup̄/
celeſtibꝫ.ip̄e eīm ē equalis pulcritudinis
cū ſp̄ū ſancto in quem deſiderāt angeli
p̄ſpicere:vt ait Petrus in canonica ſua.
Intelligendū eſt tn̄ q̄ ortus ſolis hꝫ qua
tuor ꝓprietates natiuitati xp̄i ꝯueniētes
Quaruꝫ p̄ma eſt q̄ male beſtie effugantꝰ
iuxta illud. Ortus eſt ſol ⁊ ꝯgregati ſūt
⁊c̄. Scd̄a eſt q̄ homines aſſecurantꝰ.vn̄
ſequitur in p̄s. Exibit homo ad opus D
ſuum ⁊c̄. Tertia eſt q̄ infirmi alleuiantꝰ:

q; ſm aſtrologos. Sol ē planeta beni/
uolus ⁊c̄. Quarta ē ꝙ tūc ſenſus ꝗeſcant
⁊ ideo ſomnus illius hore ē ꝗetiſſimus:
I. pars ſic in xp̄i natiuitate Primo demones
thema/ ceperūt exterreri: q; iā ſenſerāt ꝙ iſte na
tis. ſcebat͛ cū vn⁹ ipoꝝ dixit i euāgelio: Ve/
niſti añ tp̄s torq̄re nos ⁊c̄. Sc̄do cepe/
rūt hoīes aīari dicēte angelo. Annūcio
vob̄ gaudiū magnū qḋ erit oī p̄plo: q;
natus ē nob̄ hodie ſaluator mūdi. Ter
tio ceperūt īfirmi alleuiari: q; ſcti p̄res
q̄ erāt in līguore īfirmi in ſcptur̄is diuis
a ſe editis nouerāt tp̄s eius ſic̄ iudei no
uerūt locū natitatis xp̄i. ⁊ iō fuit eis ni/
mia ꝯſolatio ſic̄ ē captiuis cū fili⁹ regis
naſcit͛: q; redimi ⁊ libari ſperāt. Quar
to ceperūt hoīes ⁊ eoꝝ ſenſus ꝗetari: q;
tūc fuit tāta abūdātia pacis in terra vt
vniuerſus orb̄ viri romāo ipio ꝗete obe
diret: vt dī in Lu. ex deſcp̄tōe vniuerſali
tūc facta. iō natita3 ei⁹ eſt bñ ortui ſolis
cōpata. vt ꝑ ipo dicat͛ illud Eccli. xxvi.
Sic̄ ſol oriēs mūdo in altiſſimus ꝺeita
ſupple xp̄s ih̄s dei filius natus ē in h̄ mū
do. q; igit͛ de ſol' ortu iuſticie ē ſolēnitas
gaudij nr̄i p̄cipui. idcirco circa ei⁹ natiui
tatē occurrūt mēte deuote multa ꝯtem
I. ꝯtem plāda. Quoꝝ p̄ma ꝯtēplatio iſta ē q̄/
platio. liter bñdicta natitas fuit in veteri teſtō
p̄figurata. Ad cui⁹ euidentiā ē ſciēdū ꝙ
in veteri teſtō inueniunt͛ q̄tuor figure p̄/
clare de xp̄i natitate. Quaꝝ p̄ma fuit de
flore pullulāte Iſa. xi. vbi dī ꝙ ꝟga de ra
dice ieſſe ⁊ flos d̄ radice ei⁹ aſcēdet. Iſta
ꝟga ieſſe fuit illa ꝟgo de ꝓgenie dauid q̄
fuit fili⁹ ieſſe Math. i. q̄ fuit ꝟga rectiſſi
ma: q; nullus torſiōe pc̄ti obliq̄ta. ⁊ de
radice huius ꝟge aſcēdit flos ille cui pul
critudo in diuis appropriat͛: ſic̄ pr̄i forti/
tudo. vñ ap̄ls ad Heb. i. Qui cū ſit ſplē
dor glīe ⁊c̄. Iſte. ſ. flos ꝓceſſit de radice
hui⁹ ꝟge: q; dei filius fuit ex ꝓprijs ꝟgi/
nis ſanguīb; ꝓgenitus. Sc̄da fuit de ꝟ/
ga vigilāte Hiere. i. c. dī. Virgā vigilā
tē ego video. Et ſequit͛. bñ vidiſti vigila
bo ego ſup ꝟbo meo vt faciā illud. Iſta
ꝟga vigilās eſt ꝟgo mater q̄ nō ſolū vn
q̄ꝫ dormiuit ꝑ pc̄tm̄ mortale. de q̄ ſom/
no ap̄ls dicit. Surge q̄ dormis ⁊ exur/
ge a mortuis. ſ3 neq; dormitauit ꝑ pecca
ti venialis maculā: ⁊ deus pr̄ vigilauit
vt faceret verbū ſuū in ea ſm illud Io. i.
Verbū caro factū ē. Tertia fuit de por
ta clauſa Ezech. xliiij. Vidi inq̄t portā
clauſam ab oriēte q̄ nō aperiet͛ ⁊ hō non
tranſibit ꝑ eā: ſ3 tm̄ dn̄s deus iſrael. ⁊ tñ
erit clauſa in eternū. illud ſanctuariū fu/
it ꝟginis corpus qḋ fuit dn̄o dedicatū
iuxta illud ps. Sāctificauit tabernacu/
lum ſuū altiſſimus. iſtius ſanctuarij por
ta orīētalis fuit clauſa: q; ipa ꝑmanſit in
ortu xp̄i integra ⁊c̄. Quarta fuit de pe/
tra exciſa Dañ. iij. vbi viſus ē lapis ab/
ſciſus de mōte. i. de ꝟgine ſacra que fuit
compata mōti ſyon ꝓpter magnitudinē
ſue ꝟtutis in ps. Nunq̄d ſyon dicet hō.
De iſto mōte fuit abſciſus xp̄s ſine ma/
nib; i. de eius corpe fuit formatus ſine hu
manis opib;. Et ſequit͛ in ꝓphetia ꝙ il/
lius lapidis regnū nō diſſipabit͛. Se II ꝯtē/
cunda ꝯtemplatio eſt qualiter iſta bea/ platio.
ta natiuitas fuit in veteri teſtamento ꝓ/
phetata circa quā inducunt͛ quatuor ꝓ/
phetie. Quaꝝ p̄ma eſt ps. xi. In ſole
poſuit tabernaculū ſuū: ⁊ ipe tanq̄ ſpon
ſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. Taberna/
culū xp̄i eſt eius hūanitas in qua habi/
tauit oīs plenitudo diuinitatis corꝑali
ter ſm ap̄lm. iſtud tabernaculū poſuit in
ſole qñ naturā humanā aſſumpſit ad di
uinitatē: ſ3 in ſua natiuitate ꝓceſſit de ta
bernaculo. i. de ꝟginis vtero: ſicut ſpon/
ſus qm̄ ſine aliq̄ moleſtia mr̄is ⁊ ſponte
Aug. in ſermone de natiuitate ꝟginis.
Iſta in leticia dn̄m parturiuit: nō ſicut
alij nati q̄ violēter extra ad modū latro
num expellunt͛. Sc̄da ꝓphetia ē Iſa.
vij. c. vbi dicit͛. Ecce ꝟgo ꝯcipiet ⁊c̄. Et
ſequit͛. ⁊ vocabit͛ nomē eius emanuel qḋ
interp̄tat͛ nobiſcū deus vel deitas: quia
fructus quē virgo pepit non ſolū floruit
hūanitate p̄clara: ſ3 reſplenduit diuini/
tate ꝑfulgida. Tertia ꝓphetia ē Hie
re. xiiij. c. vbi ꝓpha loquēs ad dn̄m dicit.
Quaſi colonus futurus es in terra: ⁊ q̄ſi
viator declināſ ad manendū q̄re futu/

rus es velut vir vag⁹ ⁊ fortis q̄ nō poteſt
ſaluare. Fuit em̄ colonus cū in ſua ꝯce/
ptione ꝟginis vteꝝ fecūdauit: ⁊ q̄ſi via
tor ⁊c̄. q; nouē menſib; in ꝟginis vtero
habitauit. Fuit q̄ſi vir vagus: q; in diuer
ſorio natus: ⁊ vir fortis q̄ nō pōt ſaluare
q; fuit pānis inuolutus. Quarta ꝓ/
phetia ē in ps. xviij. Exultauit vt gigas
ad currendā viā. a ſummo celo egreſſio
eius. ſ3 em̄ puer natus fuerit paruulus ꝑ
humanitatem: fuit tñ gigas infinite ma/
gnitudinis ſm deitatem. iſte gigas ñ co
actus a patre: ſ3 ſponte fecit duos cur/
ſus. Quoꝝ p̄mus fuit a ſūmo celo egreſ
ſio eius. Secundus fuit a monte oliueti
ad dexterā patris eius in aſcenſione: ſi/
cut p̄mus fuit in incarnatiōe ibi. Et oc/
curſus eius vſq; ad ſummū eius. Ter
III. ꝯtē tia ꝯtemplatio eſt qualiter iſta bñdicta
platio natiuitas fuit in veteri teſtō p̄nunciata:
ad qḋ declarandum p̄ter p̄miſſa indu/
cunt͛ quatuor teſtimonia. Quoꝝ p̄mum
fuit Iſa. xl. vbi dicit͛ Rorate celi deſup ⁊
nubes pluāt iuſtū: apiat͛ terra ⁊ germi/
net ſaluatorē. Iſte nubes ſunt p̄me hie/
rarchie ſupceleſtes in quib; deitas habi
tat ſm multiplicē ſacre ſcripture figurā
Iſte pluerunt iuſtum qñ oēs tres ꝑſone
ꝑ ꝟbū pariter incarnauerūt ſm Aug. i.
de trini. Et terra fuit apta ad germinan
dum ſaluatorem qñ virgo benedicta p̄/
buit aſſenſum angelo: q; ꝑ ꝯſenſum aīa
C opat͛. Sc̄m fuit Iſa. lv. ca. vbi dī. Quō
deſcēdit hymber de celo ⁊ nix: ⁊ illuc vl/
tra nō reuertat͛ ſ3 infundit terrā ⁊ germi
nare eā facit. ſic erit verbū qḋ egredietur
de ore meo nō reuertet͛ ad me vacuum:
ſ3 faciet quecūq; volui ⁊ ꝓſperabitur in
his ad que miſi illud. verbū patris eſt fi
lius ꝟginis matris. Tertiū fuit Hiere.
iij. Creauit dn̄s nouum ſup terram muli
er circūdabit viꝝ. Iſtud nouū fuit imple
tum qñ mater dei ꝓtulit filium q̄ erat dei
verbū ⁊ ſapia ſm ap̄lm ⁊c̄. Quartū fuit
Baruch. iij. c. Hic eſt inq̄t deus noſter
nō eſtimabit͛ alius ad eū. Et ſequit͛. poſt
hec in terris viſus ē ⁊ cū homib; ꝯuerſa
tus eſt. Tūc aūt cepit cū hoīb; ꝯuerſari
cum viſibiliter voluit de virgine naſci.
Quarta ꝯtēplatio eſt q̄liter iſta ſacra IIII. ꝯ
natiuitas fuit in eodē veteri teſtamento tēplatō
multipliciter reuelata qḋ auctoritate q̄/
drupliciꝯfirmat͛. Primo auctoritate pa
triarchaꝝ: vbi em̄ natiuitas xp̄i nō fuiſ/
ſet reuelata iacob nō dixiſſet illud. Non
auferet͛ ſceptrū de iuda ⁊ dux de femore
eius donec veniat q̄ mittēdus eſt: ⁊ ipe
erit expectatio gentiū Geñ. xlix. Secū/
do auctoritate pontificū dicente Moy
ſe. Obſecro dn̄e mitte quē miſſurus es. D
quod nō dixiſſet niſi ⁊ ipe redemptorē
expectaret quē p̄nūciauerat iacob. Ter
tio auctoritate ꝓphetaꝝ dicente Dañ in
tranſlatiōe. lxx. interp̄tū Cū venerit ſan/
ctusſanctoꝝ ceſſabit vnctio veſtra. ⁊ etiā
in nr̄a Dañ. xiiij. vt impleat͛ viſio ⁊ ꝓphe
tia vt vngat͛ ſanctusſanctoꝝ ⁊ deleat͛ ini
quitas terre ⁊ inducat͛ iuſticia ſempiter
na. qḋ nō dixiſſet niſi de xp̄i natiuitate
certificatus fuiſſet. Quarto auctoritate
ap̄loꝝ dicēte Iacobo. i. ca. In māſuetu/
dine ſuſcipite inſitum verbū: qḋ ſaluare
pōt animas veſtras. verbū em̄ diuinum
inſitum fuit humane nature. Quin/ V. ꝯtem
ta contemplatio eſt qualiter iſta felix na platio
tiuitas fuit in nouo teſtamento euange/
lizata. Et ſciendum eſt ꝙ quatuor gene
ra ꝑſonarum chriſti ortum annunciaue/
runt. Et primo ab angelis euangelizan
tibus vt habet͛ in Luc. tunc em̄ fuit iſte
hymnus angelicus primo cantatus Glo
ria in excelſis deo ⁊c̄. Secundo a ſtellis
refulgentibus: quia ſtella que regib; ap/
paruit eis vt fertur de xp̄i ortu locuta fu/
it. Tertio a regibus inquirentibus: q;
querendo xp̄m annunciabant xp̄i ortum
dicentes: Ubi eſt qui natus eſt rex iude
orum. Quarto a paſtorib; enarrantib;
quia omnes qui audierant mirati ſunt
de his que dicta ſunt a paſtoribus ad
ipos vt in Luc. in q̄b; p̄ncipalit͛ notat͛
ꝙ iſti⁹ ſolēnitatis ꝑticipes ſunt. ſ. religio
ſi deſignati ꝑ angelos: ſacerdotes ꝑ pa/
ſtores. ꝟgines ꝑ ſtellas incorruptibiles.
⁊ ſeculares ꝑ reges. Et ideo dicit ange/
lus in Luc. Annūcio vob̄ gaudium qḋ

erit omni ꝑplo:qꝛ hodie ſaluatoꝛ mūdi
VI. ꝯtē natus ē ⁊c̄. Sexta ꝯtēplatio ē vbi fu/
plano. it iſta natiuitas celebrata. Ubi ē ſcien/
dū ꝙ btūs Lu. ⁊ Math. notāt q̄tuoꝛ lo
ca.ſ. pmo q̄dem regnuꝫ iude vbi regna/
uit dauid:qꝛ iure hereditario illō regnū
debitū fuit xp̄o ſm humanitatē. ideo di
xit gabriel ad virginē in Luc̄. Dabit ei
dn̄s ſedē dauid pr̄is ſui ⁊c̄. Scd̄o ciui
tatem bethleē in qua natus eſt dauid. ⁊
vocat̄ ciuitas dauid vt pꝫ. i. Reg. vi. c. q̄
q̄dem iure hereditario ꝑtinebat marie
⁊ ioſeph Luc̄. ij. Ibant oēs vt ꝓfiterent̄
ſinguli in ſuā ciuitatē. aſcendit autē io/
ſeph a galilea ⁊c̄. vn̄ Math. ij. Cuꝫ na
tus eſſet ieſus in bethleem ciuitate iude
Bethleē q̄ppe domus panis interp̄tat̄:
qꝛ panis angeloꝝ ⁊ hominū ibi naſcit̄.
Tertio diuerſoꝛiū:qꝛ vt fert̄ ꝓpter ni
miam multitudinē gētium nō potuerūt
habere hoſpitiū cū eſſent paupes q̄uis
de regali ſtirpe. Quarto p̄ſepiū:qꝛ v̄/
go pueꝝ pānis inuolutuꝫ reclinauit in p̄
ſepio:qꝛ non habebat in diuerſoꝛio locū
vt dicit̄ Fuerunt ibi bos ⁊ aſinus come/
dētes iuxta ꝓphetiā Abacuch di. In me
dio duū aīaliū cognoſceris: quoꝝ alteꝝ
vt fert̄ Ioſeph duxiſſe dicit̄ vt poꝛtaret
virginem ſcꝫ grauidā ⁊ bouē vt inde fa/
ceret ſumptus ſuos. Septima ꝯtem/
VII. cō/ platio eſt cui loco fuit iſta natiuitas ap/
tēplatō propꝛiata. Et dicit̄ in ſacra ſcriptura ꝙ
xp̄s cognominat̄ a quadruplici ciuitate
de quaꝝ qualibet dicit̄ fuiſſe. Et pꝛimo
dicit̄ fuiſſe de ciuitate ſyō:qꝛ ibi ꝓgenit᷒
ſicut aliq̄s denominat̄ a ciuitate vn̄ fue/
rūt ſui p̄mi ꝓgenitoꝛes. In ſyō em̄ fuerūt
ꝓgeniti. xij. reges ex dauid. ⁊ ideo illa ci
uitas fuit dauid appellata. Scd̄o de ci/
uitate bethleē iuxta illud ꝓpheticum qd̄
induxerūt iudei herodi in Mat. ij. Et
tu bethleē terra iuda ⁊c̄. Tertio de ciui
tate nazareth in Math. qꝛ ibi educatus
fuit. vn̄ in titulo triūphali poſitū fuit Ie
ſus nazarenus rex iudeoꝝ. vn̄ ꝓphete p̄/
dixerūt ꝙ eſſet nazareus vocād᷒. Quar
to de ciuitate hierl̄m in multis ꝓphetijs
qꝛ ibi ſepultus ē. ſolent em̄ ſancti a loco
vbi ſepeliunt̄ nominari: ſic̄ ſanctus Pe/
trus in roma. ſctūs Iacob᷒ in galicia ⁊c̄
ſm iſtā variatōeꝫ intelligunt̄ varia teſti
monia in ſacra ſcriptura de xp̄o. Octa VIII cō
ua ꝯtemplatio eſt quo tp̄e fuit iſta nati/ tēplatō
uitas ꝯſumata. Circa quā notant̄ qua/
tuoꝛ tp̄a. Et p̄mo ex ꝑte mūdi inuetera/
ſcentis: qꝛ ꝑactis q̄nq; milib᷒ annis ab
oꝛtu mūdi circa ſextū millenarium xp̄s
naſcit̄ ſicut p̄mus adā ſexta die fuit foꝛ/
matus de terra imaculata Gen̄. i. Scd̄o
ex ꝑte ſolis occurrētis: qꝛ ſic̄ refert Iſi/
doꝛus. Xp̄s fuit in ſolſtitio natus. in q̄li/
bet em̄ cētenario retrocedimꝰ ꝑ vnam
diem. vt pꝫ de facto In illo aūt ſolſtitio
terminat̄ curſus ſolis deſcēdētis ad me/
ridiem. ⁊ inchoat̄ curſus aſcendentis ad
aq̄lonem. ſic in xp̄i natiuitate fuit ꝯſuma
tus curſus eius a celo ⁊ ichoatus regreſ/
ſus. ſicut etiā a natiuitate q̄libet appꝛopi
quat ad moꝛtē. Tertio ex ꝑte virginis
parientis: qꝛ in. xij. anno v̄ginis bn̄dicte
angelus eā ſalutauit cū eſſet duodennis
vt refert hiſto. qꝛ dei filius nō diſtulit in/
carnatōneꝫ quā deſiderauerat eternali/
ter ex q̄ v̄go naturaliter eſſe potuit ma/
ter vera qd̄ fit in anno. xij. Quarto ex ꝑ
te ꝓphete p̄uidentis. xp̄s em̄ iſtud fuit re
uelatū Dan̄. vt habet̄. xi. cap̄. q̄ vſq; ad
xp̄m ducem nūerat hebdomadas ſeptu
agintaduas q̄ intelligunt̄ annoꝝ iuxta il
lud Ezech. iiij. c. Die ꝓ anno dedi tibi ⁊
tot anni reqᷓrunt̄ a tp̄e Dan̄. vſq; ad xp̄i
natiuitatē. ideo ſacrm̄ iſtius tēꝑis deſi/
gnās Paul᷒ ad Gal. iiij. di. At vbi venit
plenitudo tp̄is miſit deus filiū ſuū. No IX. ꝯtē/
na ꝯtemplatio eſt q̄ die natiuitas xp̄i fu/ platio
it manifeſtata. dicit̄ ꝙ in die dn̄ico. dicit̄
em̄ ꝙ illa die xp̄s fuit natus vt colligit̄ a
xp̄i annunciatiōe ex dictis ſanctoꝝ. q̄ q̄/
dem dies inuenit̄ in ſacra ſcriptura qua
druplici miſterio ꝯſecrata. Et p̄mo mi/
ſterio angelice creatōnis. illa em̄ die vt
ait Iſidoꝛus ſub noīe lucis angelos cō/
didit. De qua creatiōe habet̄ Gen̄. i. ca.
Scd̄o ſacrō dn̄ice generatōis. ideo xp̄s
voluit naſci illa die qua fuerūt angeli cre
ati. Tertio ſacrō dn̄ice reſurrectōis. In

hac em̄ die xp̄s reſurrexit vt pꝫ ex euāge
liſtꝭ. Quarto ſacrō ſpūalis inflāmatōis
qꝛ illa die fuit miſſus ſpūſſctūs: vt pꝫ in
actib᷒. iō ꝓ iſta ſolēnitate ⁊ die inducit̄ il/
lud ps̄. Hec dies quā fec̄ dn̄s exultem᷒
X. Item ⁊c̄. Decima ꝯtēplatio ē q̄ hora iſta ſo
platio lēnitas fuit celebrata. ⁊ dī ꝙ xp̄s fuit na/
tus in media nocte q̄ hora fuit ſāctifica/
ta q̄druplici miſterio. Et p̄mo miſterio
deuote ꝯfeſſiōis. Illa em̄ hora ſancti pa
tres in veteri teſtō xp̄i oꝛtū petētes ſur/
gebāt ad laudandū deū di. ps̄. Media
nocte ſurge. ad ꝯfi. ti. ⁊ Mat. xxv. Me/
dia nocte clamoꝛ factus ē. ſ. āgeloꝝ: ecce
ſpōſus venit. i. xp̄s natus ē. Scd̄o miſte
rio deifice incarnatōnis. iſta em̄ hora dī
dei filiū deſcēdiſſe de cel̄ p̄mo in vteꝝ v̄/
ginis. vn̄ dī Sap̄. xviij. Dū mediū ſilē/
tiū tenerēt oīa ⁊c̄. ⁊ ſequit̄ Oēs ſmo tu᷒
dn̄e ⁊c̄. Tertio miſterio dn̄ice gn̄atōis:
vt colligit̄ ex Luc̄. qꝛ paſtoꝛes cuſtodie/
bāt vigilias noctis ſup̄ gregē ſuuꝫ. ⁊ ita
tenet eccl̄ia. Quarto miſterio dn̄ice paſ/
ſionis. Iſta em̄ hora fuit paſſio xp̄i ichoa/
ta vt colligit̄ ex euāgelio: tūc ip̄m mini
ſtris cedētib᷒. ideo iſta hora ſurgit eccl̄a
ad laudandū deū. iſta ē illa hora in q̄ fu/
it egyptus ꝑcuſſa ⁊ filij iſrl̄ liberati. vt
hētᷓ in Exo. Undecima ꝯtēplatio ē q̄/
XI. ꝯtē/ bus p̄uilegijs natiuitas xp̄i fuit ſblima/
platio ta. dī ꝙ q̄tuoꝛ fuerūt p̄uilegia ex ꝑte gene
rātis. Quoꝝ p̄mū fuit ꝙ ip̄a genuit ita
nobilē filiū ex tp̄e ſic̄ deus pr̄ ab eterno
eundē. idē em̄ ē filius dei pr̄is ⁊ v̄ginis
vt ait Anſel. de ꝯceptu v̄ginali. Scd̄m
fuit qd̄ xp̄s hītauit in v̄gine q̄tū ceteri
in ſuis matrib᷒. xlvi. dieb᷒ q̄b᷒ foꝛmant̄
natoꝝ coꝛpa ſm Aug. vn̄ oñdit qd̄ non
hoꝛruit ſꝑdidiſſimū v̄ginis vteꝝ: qꝛ nouē
menſib᷒ ibi ſtetit. ſbito em̄ nō ſucceſſiue
coꝛpus ei᷒ diuia v̄tute fuit foꝛmatū cum
aīa: ceteri aūt nō ſic. Tertiū fuit qꝛ totā
ſuā ſbſtantiā de v̄gine xp̄s aſſumpſit. ſꝫ
aliq̄ ꝑtim a pr̄e: ⁊ ꝑtim a mr̄e. ideo dicit
btūs Dion̄. qd̄ de puris v̄ginis ſangui/
nib᷒ dei filius fuit foꝛmatus. Quartū fu/
it qd̄ mater ip̄m pepit ſine doloꝛe: ⁊ ſine
ſilꝫ vlla coꝛruptiōe cū v̄ginitate ꝑfecta:
vt teſtat̄ Auguſti. in ſermone. ideo dicit
Oꝛigenes ſup̄ Math. Mater eius cu/
ius eius: q̄ in celis ē ſine mr̄e ⁊ in terris ē
ſine pr̄e ⁊c̄. Duodecima ꝯtēplatio eſt XII ꝯtē
q̄b᷒ pꝛiuilegijs fuit iſta natiuitas dotata platio
ex ꝑte naſcētis. Dicit̄ aūt ꝙ q̄tuoꝛ. Et p̄
mū fuit de pcti p̄uatōe: qꝛ cum ceteri na
ſcant̄ filij ire nihil in hac ſingulari nati/
uitate de lege pcti manauit. vt dic̄ Leo.
Scd̄m fuit de charitatis illuſtratōe: qꝛ
iſte puer nō fuit natus ignotus ſicut cō/
muniter ceteri: ſꝫ habuit plus de ſapien/
tia q̄ȝ angeli: qꝛ tantā in terris q̄tam in
celis. Tertiū fuit de gr̄e ꝑfectōe: qꝛ eius
aīa tm̄ habuit de gr̄a qd̄ plus hīe neq̄/
uit ⁊c̄. Quartū de generꝭ ꝯſumatiōe: qꝛ
tūc fuit aīa eius ita bn̄dicta ſicut nūc eſt
in patria vidēdo diuinā eſſentiā. ⁊ ideo
xp̄s dī ſimul viatoꝛ ⁊ cōp̄hēſoꝛ. Com/
p̄henſoꝛ q̄tū ad aīaꝫ. ſꝫ viatoꝛ q̄tuꝫ ad
coꝛpus: qꝛ nondū loq̄bat̄ q̄tū ad coꝛp᷒
ſm Greg. ſup̄ Math. inducit ſignanter
apl̄m ꝙ deus miſit filiū ſuū in ſilitudinē
carnis pcti: qꝛ aliq̄s penas pcti aſſum/
pſit ſine dubio. vn̄ ſilr̄ꝫ vocē emiſit cete/
ris p̄mo ploꝛās vt credit̄ iuxta illud Ua
git infans ⁊c̄. Decimatertia ꝯtēpla/ XIII cō
tio eſt q̄b᷒ miracul̄ iſta natiuitas fuit oꝛ/ tēplatō
nata. ⁊ referunt̄ inter alia q̄tuoꝛ miracu/
la ſingulariſſima. Quoꝝ p̄mū fuit de tē/
pli fractōe. p̄nūciatus em̄ fuerat ꝑ idola
de quodā tēplo a romanis edificato qd̄
duraret donec v̄go pareret. qd̄ illi putā
tes impoſſibile putauerūt templū ꝑpe/
tuo duratuꝝ. ſꝫ in natiuitate xp̄i fundi/
tus fuit deſtructum Scd̄m fuit de olei
emanatōe: qꝛ tota illa die dī fons q̄dam
oleū emanaſſe. Tertiū fuit de carnaliuꝫ
hoīuꝫ extinctiōe: qꝛ vt refert Hiero. ho/
ra natiuitatis xp̄i fuerūt extincti ſodo/
mite totius mundi: qꝛ tanta neq̄tia cum
oꝛtu puritatꝭ nō potuit ꝑmanere. Quar
tum fuit de ſibille reuelatōne. ip̄a em̄ die
oñdebat impatoꝛi arcū celi cuꝫ v̄gine ⁊
filio ſuo quē dixit eſſe colendū ſicut deū.
ideo ꝓ iſta ſolēnitate ꝯuenīēter aſſumit̄
illud ps̄. Notū fecit dn̄s ⁊c̄. Decima/ XIIII:
quarta ꝯtēplatio eſt q̄b᷒ p̄conijs iſta na ꝯtēpla.

tiuiſtas fuit magnificata. ⁊ ponunť hic q̄/
tuoꝛ p̄clara p̄conia. Quoꝝ p̄mū eſt de no
ſtre carnis aſſumptōe qn̄ fuit ſm Greg.
v̄bo aſſociata. tūc deitas fuit induta no
ſtra carne ſicut habitu. ideo btūs Greg.
dicit. Gaude caro facta v̄bi ſocia. ſic em̄
gaudēt religioſi qn̄ induuť habitu ſuo hō
notabilis q̄ honorat ſuā religionē. ſic nō
immerito letabanť qn̄ fuit indutus btūs
Lodouicus: ſic debemus gaudere de v̄/
bi incarnatōe. de quo dic̄ apl's ad Phi.
Exinaniuit ſemetip̄m ⁊c̄. Scđm eſt: qꝛ
aīa rōnalis fuit deitate deſpōſata copu/
la inſepabili iuxta illā parabolā Math
xxij. vbi dī. Simile ē regnū celoꝝ hoī regi
qui fecit nuptias filio ſuo. ſ. qn̄ aīaz rō/
nalē imediate ei deſpōſauit p ſacr̄m in/
effabilis vnionis. Tertiū fuit: qꝛ natu/
ra āgelica fuit nobilitata. ſicut em̄ aliq̄s
domicell' diceretur nobilitari ſi ſoroꝛ ſua
nuberet regi ⁊ ei honoꝛ maximus repu/
tareť. ſic angeli q̄ ſunt frēs q̄ſi anime rō/
nalis ⁊ qꝛ ab eodē p̄re ⁊ ad eius imagi/
nē pgeniti vniformiter ⁊ ab eadē matre
qꝛ vtriq̄ de natura ſpūali fuerūt in hac
v̄bi copula dignificati. Quartum fuit ꝙ
natura diuina ineffabiliter fuit inclinata
vt ita dicā q̄ſi deus ⁊ ad nihiluz redigi
voluit qn̄ ſeip̄m hūiliauit. ſicut creatura
nihil ē ad deū compata. Teſte Iſa. ideo
dicit apl's. ſemetip̄m exinaniuit in ſi ho/
minū factus. Iſtā bn̄dictā natiuitatē de
ſcribēs Iſa. dic̄. Quis ſuſcitabit ab ori/
ente iuſtū vocauit euz vt ſequereť ſe: qꝛ
xp̄s in ſua origine incepit ad p̄rez redire
vt de ipo dicať illud ps. A ſol' oꝛtu vſq̄
ad occaſum lau. no. dn̄i. ⁊ illud Eccl'ia. i.
Oꝛiť ſol p eius natiuitate. ⁊ occidet p
eius moꝛte: ⁊ ad locū ſuū reuertiť in gl'ia
eius aſcendit qn̄. ſ. in p̄ris gloꝛiā introi/
uit. ad quā nos pducat Amen.

De eodem Sermo. VII.

Omine mi rex hec
eſt mulier ⁊ h eſt filius eius.
iiij. Regū. viij. Sicut aūt gie/
zi accerſitū a rege iſrl' ad narrandū ma/
gnalia de Helyſeo clamauit verbum p/
poſitum oſtendēs matrē ⁊ filiuz eius in
q̄bꝫ magiſter ſuus fuerat mirabilia ope/
ratus: ita ego vocat' ab inclito rege iſra
el ad annūciandū magnalia xp̄i in eius
natiuitate p̄clara dixi oſtendēdo matrē
⁊ filium oculis ↄtemplatōis interne in q̄
bus fecit mirabilia ſummus. ſ. Dn̄e mi
rex hec ē mulier ⁊ h eſt filius eius. Et qꝛ
in celebritate natiuitatis xp̄i reperiunť
duo p̄ncipalia. ſ. miſteriū matris parien
tis ſine integritatis amiſſione. miſteriū — I. p̄ncī.
ꝓlis pcedētis ſine diuinitatis diminuti/
one. idcirco q̄ntū ad p̄mū p̄mittiť hec eſt — II p̄ncī,
mulier. ⁊ q̄ntum ad ſcđm ſubſequiť. ⁊ hic
eſt filius eius. De p̄mo miſterio. ſ. ma
tris parientis inducit illa parabola ſalua/
toris Luc̄. iiij. Que mulier habēs drag/
mas decem: ⁊ ſi pdiderit vnā ex illis nō
ne accendit lucernā ⁊ euertit domū ⁊ q̄/
rit diligenter donec inueniat. ⁊ cum inue
nerit ↄuocat vicinas ⁊ amicas dicens:
Cōgratulamini mihi: qꝛ inueni dragmā
quā pdiderā. Iſta mulier euāgelica fuit
mater dn̄i bn̄dicta ſm ſenſum allegori/
cum intellecta: que ſub nomine mulieris
in nouo teſtamento q̄druplicitur legiť
eſſe deſcripta. Primo q̄dem ſub nomine
mulieris diciť eſſe cōmendata dicēte an/
gelo Luc̄. i. Bn̄dicta tu in mulieribus.
Secundo ſub eodem nomine diciť inter
rogata di. ei filio Luc̄. ij. Quid mihi ⁊
tibi mulier ⁊c̄. Tertio ſub eodem nomi
ne diciť recōmendata Ioh. xix. dicēte ei fi
lio. Mulier ecce filius tuus. Quarto ſb
eodem nomine legiť fecundata dicente
ap'lo Gal. iiij. Miſit deus filium ſuū. ſ.
factuz ex muliere. ⁊ iſta q̄dem mulier euā
gelica introducta in parabola inueniť
habere octo miſteria. Quoꝝ p̄mum fuit
qꝛ ipa decem dragmas habuit. Scđm
ꝙ vnā ex illis pdidit. Tertiū ꝙ lucernā
accendit. Quartū ꝙ domū euertit. Qui/
num ꝙ ipaz dragmā diligenter queſiuit:
Sextū ꝙ illā tandem inuenit. Septimū
ꝙ amicas ⁊ vicinas ↄuocauit. Octauuz
ꝙ ipas ad leticiā inuitauit. Primū er — I. miſte
go miſteriū mulieris euāgelice eſt qđ ip — rium
ſa decez dragmas habuit. vn̄ p̄mittiť in

parabola que mulier habēs decem dra/
gmas. iſte decē dragme ſm dicta ſancto/
rum ſunt decē ordines ſpirituū btōꝝ in
celeſti patria ſboꝛdiatoꝝ. quoꝝ ſunt no/
uē oꝛdines angeloꝝ ⁊ ſctōꝝ ad iſtos oꝛ/
dines aſſumptoꝝ ad repandum eoꝝ rui
nam. ⁊ decima dragma eſt ſanctoꝝ q̄ nul
lum meritū ꝓpriū habuerūt: ſꝫ ſolūmodo
merito paſſionis xp̄i ſunt ſaluati ſic̄ par
uuli baptizati: vt docet magiſter ſenten
tiaꝝ: qꝛ em̄ angeli habuerūt ꝓpriū meri/
tū: ideo nō fuit dignū vt iſti aſſumerenť
ad aliquem eoꝝ. ⁊ foꝛte nonnulli adulti
nō meruerūt tm̄ ſicut infimi angeli. ⁊ iō
non meruerunt ad eoꝝ oꝛdinez aſſumi.
Iſtas aūt decē dragmas habuit hec mu/
lier bn̄dicta in eo quod fuit eternaliter p̄
deſtinata vt p tempe eſſet ſup illos decē
oꝛdines exaltata. ⁊ iſtud duplicuter de/
clarať. ſ. Primo: qꝛ ſm btm̄ Dionyſ. in li/
bꝛo de angelica hierar. in oꝛdinibꝫ hie/
rarchie celeſtis. Quicq̄d pfectōis habēt
ſupioꝛes ⁊ inferioꝛes quemadmodū in
oꝛdinibꝫ eccleſiaſticis oīs ſacerdos eſt
diaconus ⁊ ſic deſcendēdo. ⁊ ideo diciť
ꝙ omnes oꝛdines vocanť angeli cuz iſti
ſunt infimi. Secūdo declarať: qꝛ ſm be/
atum Iſido. p̄mo de ſum. bo. exponentē
Ezech. xxviij. cum loquiť ad luciferꝫ in
pſona p̄ncipis mūdi. Omis lapis p̄cio/
ſus operimentum tuum: ſardis topazi'
iaſpis: chꝛiſolitus: onix: berillus: ſaphy/
rus: carbūculus: ⁊ ſmaragdus ibi nume
ranť nouem oꝛdines lapidum p̄cioſoꝝ q̄
deſignāt nouem oꝛdines angeloꝝ quos
apoſtata angelus tanq̄ ſupmus in ſe ha
buit affixos. ⁊ ideo recte mater dn̄i no/
ſtri ieſu xp̄i decem dragmas diciť habu/
iſſe: qꝛ ſup illos decem oꝛdines extiterat
II. mi/ aſſumenda. Secundum miſteriuz eſt
ſterium qđ. ſ. poſtq̄ iſta mulier euangelica iſtas
decem dragmas ſic habuit vnā ex illis p
didit. ſ. decimā in qua ſoli homīes inclu/
dunť: vt patuit ſup. ⁊ hoc teſtať magi/
ſter ſniaꝝ. Iſta aūt amiſſio fuit facta qn̄
natura hūana ex pctō p̄moꝝ parentū fu/
it pdita ſicut dupliciter declarať. Et p̄/
mo: qꝛ mox vt natura hūana in ꝑtibꝫ pa
rentibꝫ fuit infecta: iſta dragma de libꝛo
vite fuit deleta Exo. xxxij. Qui pecca/
uerit mihi delebo eū de libꝛo meo. ⁊ iſtud
pctm̄ redūdauit in oēs ſm apl'm. Scđo
declarať: qꝛ niſi humana natura fuiſſet
poſt iſtud pctm̄ p xp̄m repata nunq̄ fu/
iſſet in patria aſſumpta illa decima dra/
gma. nouē tm̄ ibi manētibꝫ oꝛdinibꝫ an/
geloꝝ. vn̄ p ipa dragma dr̄. inueni ouem
quā pdiderā. Sꝫ tunc occurrit difficul/
tas quō mater dn̄i tunc illā dragmā pdi
dit: qꝛ nondū ipa erat. diciť aūt qꝛ lꝫ nō
dum eſſet in effectu exhibita: tm̄ iā erat
in mente diuina exemplariter p̄cognita
cū tota ſua excellētia ⁊ in illo eſſe decimā
dragmā p̄habuit ⁊ poſtea eā amiſit mō
iā dicto. Tertiū miſterium eſt: qꝛ iſta — III. mi/
mulier poſtq̄ iſtam dragmā pdidit lu/ — ſterium
cernam accendit. Illa autez lucerna eſt
xp̄i humanitas de qua dī ad lr̄am in ps̄
cxxxi. Illuc pducā coꝛnu Dauid paraui
lucernam xp̄o meo. Et itez in alio ps̄.
Lucerna pedibꝫ meis verbum tuum. ⁊
iſta quidem lucerna tunc fuit accenſa qn̄
xp̄i humanitas igne diuinitatis extitit
inflammata in eo quod tali humanitati
verbi diuinitas fuit perſonaliter vnita:
que diuinitas in ſcriptura deſcribiť ad
modum ignis incendentis Deutero. x.
cap̄. Deus tuus ignis eſt. Sꝫ occurrit
difficultas: quia non videť ꝙ hec muli/
er hanc lucernam ↄſtātem ex licinio no
ſtre humanitatis ⁊ ex flāma ſupne diui/
nitatis accenderit: tū ipa ſolum ad natu
ram humanam coopata fuit. cui dicebat
filius Iohānis. ij. cap̄. Quid mihi ⁊ ti/
bi eſt mulier qꝛ. ſ. ab ea diuinitatem non
habebat p quā miracula faciebat: qꝛ ſo/
lum licinium humanitatis genuerat: ⁊ il
li q̄ ſolū liciniū foꝛmāt ex hoc lucernam
nō inflammāt. Tum quia ipa mater do
mini nō vniuit diuinitatem hūanitati:
ſicut accendēs lucernā ↄiungit licinium
igni: qꝛ talis vnio tranſcendit facultatē
cuiuſcūq̄ nature create. ⁊ ideo dic̄ Au/
guſti. i. de tri. ꝙ tota trinitas xp̄m incar/
nauit. ⁊ ſic hec mulier bn̄dicta non vide
tur accendiſſe lucernā iſtam. Intelligen/

dum tñ eſt ꝙ in ſenſibilibꝫ iſtis aliter ac/
cendiť lucerna ab igne: ⁊ aliter a vigili
muliere. Ab igne q̄dē ſicut ab agēte pñ/
cipaliter ꝑ ſuā ꝟtutē. A muliere ꝟo ſi/
cut ab agēte miniſterialiter: nō in ꝟtute
ꝓpria. ⁊ ſic in ꝓpoſito ignis diuinitatꝭ in
cendit iſtā lucernā pñcipaliter incarnā/
do. ſꝫ hec mulier ipāꝫ accēdit miniſteria
liter diſponēdo. ſicut declarať dupliciter
Primo: qꝛ ille q̄ materiā igni miniſtrat
dr̄ accēdere lignū qd̄ igni ſbmīttit: ⁊ qꝛ
mater dñi ieſu materiā igni diuinitatis
ſubminiſtrauit dū naturā aſſumptibileꝫ
a diuinitate gñauit. ideo recte dr̄ accēdiſ
ſe lucernā iſtaꝫ. Scd̄o declarať: qꝛ ille q̄
approximat licinīū igni ad inflāmandū
dr̄ lucernā accēdere. mulier aūt iſta bñdi
cta licinīū noſtre hūanitatis ad flāmam
diuinitatis approximauit cū ipāꝫ hūa/
nitatē de potētia ad actuꝫ: aut de nō eſſe
ad eſſe ꝑduxit: qꝛ illa q̄ nō ſunt plus di/
ſtāt a deo q̄ꝫ illa q̄ exiſtūt actualiť. ⁊ iſta
lucerna ſic accēſa ē de q̄ dr̄ Apoc. xxi. c. ꝙ
IIII. miſterium lucerna ſupne ciuitatꝭ ē agnus. Quar
tū miſteriū ē ꝙ iſta mulier euāgelica poſt
q̄ꝫ hāc lucernā ſic accēdit: totaꝫ domum
euertit. Iſta aūt domus eſt totū vniuer/
ſum in q̄ dñs habitat ſicꝫ pr̄familias in
ſuo domicilio. De q̄ domo dicꝫ aplus ad
Thi. ii. c. In magna domo nō ſolū ſunt
vaſa aurea ⁊ argētea: ſꝫ etiā erea ⁊ ficti/
lia intendēs qd̄ in vniuerſo ſicut in vna
magna domo ſunt varii creaturaꝝ gra/
dus. ſꝫ intelligēdū ē ꝙ aliq̄ domus euer/
tiť ſm octo opatōes. Quaꝝ pma ē qñ
illud qd̄ eſt ſupius poniť inferius. Se
cūda ē ꝙ illud qd̄ ē inferius poniť ſupe/
rius. Tertia eſt qñ illud qd̄ eſt añ poniť
retro. Quarta eſt qñ illud qd̄ ē retro
poniť ante. Quinta eſt qñ illud qd̄ eſt
ad dexteram poniť ad ſiniſtrā. Sexta
eſt qñ illud qd̄ eſt ad ſiniſtram poniť ad
dexteram. Septima eſt qñ illud qd̄ eſt
ꝓpe poniť longe. Octaua eſt qñ illud
qd̄ eſt longe poniť ꝓpe. Nunc autem ad
ꝓpoſitum iſta mulier benedicta Primo
illud qd̄ erat ſupius poſuit inferius: qꝛ
cum verbum diuinum eſſet ſupmum fe/
cit ipm̄ eſſe infimum: ex eo qd̄ exinani/
uit ſemetipm̄ vt dicit aplꝰs ad Phil. ii.
Carnē ſumēdo de ea q̄ caro eſt infima:
qꝛ de genere corruptibiliū naturaꝝ. Se
cūdo illud qd̄ erat inferius poſuit ſupiꝰ:
qꝛ cum creatura rōnalis ſit infima in ge
nere intellectualium creaturaꝝ. tñ in ꝟ/
ginis vtero ipa fuit electa vltra celſitudi
nem creaturaꝝ in eo ꝙ fuit aſſumpta a ꝟ
bo qd̄ verbū nuſq̄ꝫ angelos apprehēdit:
ſemen abrae apprehēdit vt dicit aplꝰs ad
Heb. ii. c. Tertio iſta mulier illud quod
erat ante poſuit poſt: qꝛ cū in veteri te/
ſtamēto angelus eſſet pꝛior homine nō ſo
lum ordine duratōis: ſꝫ etiā dignitatis
⁊ pfectōis. Cuius pꝛioritatis ſignum fuit
ꝙ angelus a ioſue ſe adorare pmiſit: tñ
in nouo teſtamēto ꝑ ꝟginem angelus fa
ctus eſt poſterior homine: qꝛ ſcribitur in
Apoc. ꝙ exercitus q̄ ſunt in celo ſeque/
banť hominē xp̄m. Quarto iſta mulier
illud quod erat poſterius fecit eſſe pꝛius
qꝛ ꝑ ipāꝫ homo q̄ erat angelo poſterior
factus in infinitum pꝛior in eo ꝙ homo fa
ctus ē deus eternus dicit de ſeipo Apo/
cal. i. c. Ego ſum alpha ⁊ o. Quinto iſta
mulier illud quod erat ad dexteram fe/
cit ad ſiniſtram: qꝛ cum in veteri teſta/
mento iudei eſſent ad dexteram ſicut ele
cti: poſt partum ꝟginis facti ſunt ad ſi/
niſtrā tanq̄ꝫ reprobi ſm Dañ. ꝓpheciam.
Non erit eius ppl̄s q̄ eum negaturus ē.
Sexto iſta mulier illud qd̄ erat ad ſini/
ſtram poſuit ad dextram: quia cum gen/
tiles in veteri teſtamento erāt ad ſini/
ſtram ſicut reprobi: ꝑ ptum ꝟginis fa/
cti ſunt ad dexteram tanq̄ꝫ electi ſm ꝓ/
phetiam Iſa. In eum gentes ſperabūt.
Septimo iſta mulier illud qd̄ erat ꝓpin
quum fecit eſſe remotum: qꝛ cū maxima
ꝯiunctio ⁊ ꝓximitas ſit cuiuſlibet natu/
re ad ꝓpꝛium ſuppoſitum. in iſto virginis
partu natura humana fuit a ꝓpꝛio ſuppo
ſito. i. ꝓpꝛii generꝭ remota ⁊ in alieno ſup
poſito ſuſtentať vt dicere poſſit illud pſ̄
Dominus aūt aſſumpſit me ⁊c̄. Octa/
uo iſta mulier illud quod erat remotum
fecit eſſe ꝓpinquum: qꝛ cum natura crea/

ta ⁊ natura increata diſtent in infinitū.
in iſta verbi copula fuerunt tanta ꝯiun/
ctione copulata vt mutuo ſibi cōmunica
rent ſua idiomata ꝑ ineffabilem vnionē
ideo dicit aplꝰs. xi. c. Ipe eſt pax noſtra
qui fecit vtraq̄ꝫ vnum. ⁊ ſic pꝫ quō hec
mulier mirabilis totam domum vniuer
V. miſterium. ſi mirabiliter euertit. Quintū miſteri
um eſt ꝙ iſta mulier euāgelica poſtq̄ꝫ to
tam domū euertit dragmam ꝑditam di/
ligenter queſiuit. Ad hoc autem qd̄ ali/
quid diligenter querať duo requiruntur
Et pmum eſt vt inq̄rendo nihil ꝑ negli/
gentiam omittať: qꝛ negligentie oppont
tur diligentia. Scd̄m eſt vt totus cona/
tus ad querendum applicet: qꝛ vbi cona
tus dimittiť diligentia nō ꝑficiť. Et ſm
hoc iſta mulier queſiuit dragmā ꝑditam
ꝑ actus meritorios duplici rōne. Primo
quia circa tales actus nunq̄ꝫ aliq̄d omi
ſit. cum eñ omnis omiſſio ſit adminus
pctm̄ veniale: ipa nunq̄ꝫ venialiter pec/
cauit. vt habeť in lib. de natura ⁊ gratia
Secundo: qꝛ circa tales actus ſe totali/
ter exercuit. alioquin ſi toto conatu non
egiſſet aliq̄d omiſiſſet. Sed occurrit dif
ficultas ⁊ eſt quō ꝑ tales actus meritori
os dragmaꝫ ꝑditam queſiuit. Dicendū
eſt qd̄ ꝑ tales actꝰ dr̄ aliq̄ res queri ꝑ q̄s
quis ſatagit deuenire in locum in quo
res ꝑdita recondita manet ſꝫ ꝑ actus ſu
os meritorios ꝟgo beata ſatagebat ve
nire ad celum empyreum in q̄ filius eius
iſtam dragmam repoſuerat in ſua. ſ. aſcē
ſione. ideo diligenter eam querebat ſm
illud Sap. In omnibꝫ requiem queſiui
VI. miſterium ⁊c̄. Sextum miſterium eſt qd̄ poſt in
quiſitionem dragmā ꝑditā mulier repe/
rit. ⁊ iſta inuentio fuit facta qñ mater do
mini fuit in celum aſſumpta. tūc eñ deci
ma dragma pmo fuit ab ea req̄ſita: tum
quia pmo ei occurriť aſcendenti ab infi/
mo ordine ad ſupmum cum iſte ſit infi/
mus ordo omniū ſanctoꝝ: tum quia in/
uenire ꝓpꝛie eſt intus venire. Et qꝛ ma/
ter dñi in ſua aſſumptione ꝑ omnes or/
dines tranſiuit aſcendendo pmo hūc or/
dineꝫ inuenit: qꝛ pmo ei intus venit ſm
illud Eccľ. Inueni mihi multā requiem
Septimū miſterium eſt ꝙ poſtq̄ꝫ hec VII. miſterium
mulier dragmam ꝑditam inuenit: ami/
cas ⁊ vicinas ꝯuocauit. Iſte aūt amice
ſunt beate intelligentie que fuerunt in ꝟ
gine ab infantia ſua ꝯuerſate ſm ſniam
Origeñ. Cum tñ ex ſocietate aſſidua ſo
leat oriri amicitia. Vicine aūt fuerūt ani
me ſepate: qꝛ nature ꝯformitate fuerunt
ꝓpinque. ſꝫ iſta mulier ſcꝫ vicinas ꝯuo/
cauit poſtq̄ꝫ fuit glorificata ꝑ ꝟtutē ſpi/
ritusſancti actiuam que ſibi fuit data: q̄
ꝟtute omnes ſuperiores ſeu inferiores
ad ſe trahunt: ⁊ in deum ſurſum agunt:
vt docet btūs Diony. de angelica hie/
rar. Et iſto modo diciť verbum thema
tis ꝙ filius iſtius mulieris ꝯuocat ami/
cas ⁊ vicinas repta oue perdita. i. ange
los ⁊ ſpūs a corporibus ſeparatos ⁊c̄.
Octauum miſterium eſt ꝙ hec mulier VIII miſterium
poſtq̄ꝫ ꝯuocauit amicas ⁊ vicinas ipas
inuitauit ad gaudiū di. Congratulami/
ni mihi qꝛ inueni dragmam quam per/
dideram. Iſta ꝯgratulatio declarať du/
pliciter. Et pmo quia cum quilibet ſan
ctus in patria gaudeat de felicitate alte/
rius ſicut de ꝓpꝛia: eo ꝙ ibi ꝑfecte impleť
illud p̄ceptum. Diliges ꝓximum ⁊c̄. ſm
btm̄ Auguſ. ⁊ q̄ꝫto melior eſt quilibet tā
to magis mens bene ordinata de eius
bono gaudet. Idcirco ſicut mater dñi fu
it excellētiſſima: ita tota ſuperna patria
fuit de eius glorificatione ſumme gaui/
ſa. Secundo declarať: quia noua felici/
tas fuit actualiter acquiſita omnibꝫ ſan/
ctis in aſſumptione iſtius mulieris, ꝓ eo
ꝙ felicitas ſuperioꝝ in patria redundat
in inferiores ꝑ actus hierarchicos: qui
ſunt illuminare ⁊ ꝑficere. Et ideo quia
iſta fuit ſup omnes exaltata: ideo fuit oī
bus noua illuminatio ⁊ ꝑfectio acquiſi/
ta. ⁊ ideo non immerito congratulabā/
tur ei vicini ⁊ cognati ſancte elyzabeth.
Luc. i. ca. De ſecundo ſcꝫ miſterio pñ/
cipali qd̄ eſt p̄cedentis ꝓlus ⁊c̄. cum ſeq̄/
tur. Et hic eſt filius eius introducitur il
lud euangelicum oraculum Luc. i. Pepe
rit filium ſuum pmogenitum ⁊ pānis eū

inuoluit ꝛ reclinauit in p̄ſepio: q2 non
erat ei locus in diuerſorio vbi btũs Lu
cas euãgeliſta intẽdit aſtruere octo mi/
ſteria ꝑtinẽtia ad iſtũ ſacratiſſimũ par/
tũ. Quoꝝ ꝓmũ eſt de parientis felicitate
cũ dicit Pepit ꝛ nõ ꝑturijt. qð eſt pare/
re cũ dolore: q2 xp̄i mater ip̄m pepit ſine
dolore ſicut ꝯcepit ſine corruptiõe. vt ait
Augu. Vñ ꝑ ip̄a ſunt ꝓphetia Iſa. lxvi.
Añq̄ ꝑturiret pepit. q. d. ꝙ nõ fuit ma/
ter dñi ſicut alie. ſ. mulieres in q̄bꝫ partu
ritio ꝓuenit partũ: q2 in iſta partus nati
uitatis ꝓuenit parturitiõeꝫ paſſionis: q2
cũ dolore alie: iſta cũ leticia dñm parturi
uit ſꝫm qð dicẽ Aug. in ſermone de nati/
uitate btẽ ꝟginis. de q̄ leticia loquitur
Iſa. dicẽs. Letamini cũ hierl'm ꝛ exulta
te in ea oẽs q̄ diligitis eã: gaudete cum
ea gaudio vniuerſi. De q̄ vniuerſitate
pariẽdi patet ſic loquit' apl's ad Gal. x.
cap̄. Filioli mei quos iteꝝ parturio ꝛc̄.
Scðm miſteriũ eſt de parientis vera
II. miſterium maternitate cum ſequit' Filiũ: q2 eñ mr̄
ꝛ filius dicunt' relatiue: ideo verꝰ filius
infert verã matrẽ cuius ẽ filius. ꝛ iſta ma
ternitas attẽdit' ſꝫm duplicẽ natiuitateꝫ
quã habuit xp̄s a mr̄e ſua. Quaꝝ ꝓma
dr̄ natiuitas in vtero. De q̄ hr̄ Math.
ij. c. Qð in ea natũ eſt de ſp̄uſctõ ẽ. Se/
cunda dr̄ natiuitas ex vtero. de qua dici
tur Luc̄. ij. Qð ex ea naſcet' ſanctũ: vo/
cabit' filius dei. ꝛ q2 ꝓpter iſtã duplicẽ na
tiuitatẽ fuit facta vera mater xp̄i: dicit'
de ip̄a Luc̄. ij. ꝙ mater eius cõſeruabat
oĩa verba hec ꝯferens in corde ſuo ꝛc̄.
Tertium miſterium eſt de partus ꝓ/
III. miſterium prietate: cum ſequit' Suum. Iſtud eñ
vocabulum eſt ꝓnomẽ poſſeſſiuũ. ꝛ ideo
deſignat ꝓprietatem. ꝛ iſte partus magꝭ
ꝓprie fuit ſuus q̄ꝫ partus alicuius mulie/
ris matri ſue duplici rõne. Et ꝓmo: q2
in ꝯſubſtantialitate habuit totalitatem
cum eñ nos ſimus partim de ſubſtantia
patris: ꝛ partim de ſubſtantia matris
iſte fuit totaliter de ſubſtantia matris.
ideo dicit apoſtolus ip̄m factum ex mu/
liere ꝛ non ex homine. Secundo: quia
non habuit in generatione ſocietatem:
quia ſicut chriſtus fuit in excelſis de pa/
tre ſine matre: ita in terris de matre ſi/
ne patre. ideo ꝓpter germanitatem ma/
tris ꝛ filij dicit Symeon animam ma/
tris eſſe filij. Unde Luce. ij. Et tuam
ip̄ius inquit animam pertranſibit gla/
dius. Quartum miſterium eſt de par IIII. miſterium
tus ꝓncipalitate cum ſequitur: Primo/
genitum ꝛc̄. Ad cuius declarationem
eſt ſciendum ꝙ ꝓmitas habet duplicem
habitudinem ſcilicet vnam excluſiuam
ad anteriora: ſꝫm quam ꝓmum dicit' an/
te qð nullus. Et aliam incluſiuã ad po/
ſteriora ſꝫm quam ꝓmum dicitur. eo qð
habet ſecundum. Nunc ad propoſituꝫ
filius virginis non dicitur eius primo/
genitus: quia habuerit ſecundum: ſed
quia ante ipſum non habuit alium: quo
ad habitudinem ꝓmam. ꝛ iſto modo di/
citur ꝓmogenitus quilibet vnigenitus.
vnde in lege vnigeniti redimebantur:
cum lex non eſſet data niſi de ꝓmogeni/
torum redemptione. Et iſto modo apo
ſtolus vnigenitum de patre vocat eius
ꝓmogenitum ad Hebreos. Quin/ V. miſterium
tum miſterium eſt de parientis ſeduli/
tate cum ſequitur. Et pannis eum in/
uoluit. Unde hic accipiuntur duo do/
cumenta deuotiſſima. Primum eſt ꝙ
beata virgo in ſuo puerperio non habu
it ancillam que ſibi miniſtraret: quia ip/
ſamet partum ſuum inuoluit. Secun/
dum eſt: quia congruum fuit vt digniſſi
ma ancilla partui digniſſimo deſeruiret
ꝛ quia nulla alia erat ita digna: decuit
vt ip̄a mater eſſet ibi ſcilicet ancilla: qð
predixerat angelo. Ecce ancilla domi/
ni ꝛc̄. Sextum miſterium eſt de par/ VI. miſterium
tus localitate: cum ſequitur. Et reclina/
uit eum in preſepio: qð fuit locus conue
niens virginis partui. non quidem ſꝫm
naturam: ſed propter figuram. Primo
ſicut preſepium eſt locus vbi reponitur
cibus animalium domitorum ꝛ domeſti
corum: ita partus virginis eſt cibꝰ man/
ſuetorum ꝛ humilium in ſacramento eu/
chariſtie ſꝫm deductionem beati Augu/
ſtini. Secundo declaratur: quia ſicut in

preſepio reponitur cibus animalium ir/
rationabilium: ita virginis partus q̄ꝫ/
tum ad ſuam ſubſtantiam corporalem
eſt cibus in patria quo reficitur homo
vetus exterior q̄ꝫtum ad corporis ſen/
ſum: ſicut homo interior fructus eius di
uinitate. De qua duplici ſocietate. ſ. ho/
minis interioris ꝛ exterioris dicit ſalua
tor in Ioh. Per me ſi quis introierit ſal
uabitur: ꝛ ingredietur ꝛ egredietur ꝛ pa
VII. miſterium ſcua inueniet. Septimum miſterium
eſt de parientis virginis egeſtate: cuꝫ ſe
quitur Non erat ei locus: cum enim ve/
niſſent ad ꝓpriam ciuitateꝫ: non inuene/
runt domicilium vbi pareret virgo pre/
gnans. ideo dicit beatus Iohãnes In
ꝓpria venit ꝛ ſui eum non receperunt: q2
illi de Bethleem cum eſſent eius paren
tes ip̄m hoſpitare noluerunt. Intelligẽ/
dum autem eſt ꝙ iſta virgo duplici ca/
ruit loco. Et ꝓmo loco in quo iaceret. ꝛ
ideo dicit ꝙ non erat ei locus. Secun/
do caruit cuna in qua ipſum reclinaret.
ꝛ ideo reclinauit ipſum in preſepio. ſed
contra iſtas duas egeſtates habuit duo
remedia beata virgo. Primo cõtra ege/
ſtatẽ loci: quia peperit ſine dolore. ꝛ ideo
non indiguit loco ſicut alie pro laboris
reconciliatione. Secundum remedium
contra egeſtateꝫ cunabuli: quia puer na
tus vagiebat ſine ſapientie diminutiõe.
VIII. miſterium ꝛ ideo regi poterat ſine cuna ꝛc̄ Octa
uum miſterium eſt de loci humilitate: cũ
ſequitur In diuerſorio. Diuerſoriũ eñ
eſt locus vilis ꝛ omnibus cõmunis. In/
telligendum tamen eſt ꝙ duo dicunt' de
iſto diuerſorio que augebant loci humi/
litatem. Et ꝓmum eſt ꝙ erat ſtabulum iu/
mentoꝝ. Unde dicit beatus Auguſtinꝰ
ꝙ partus virginis agnoſcebat' in ſtabu/
lo ꝛ manifeſtabat' in celo. Secundũ eſt
ꝙ in iſto diuerſorio erant bos ꝛ aſinus
comedentes in preſepio: quando recli/
natus eſt xp̄us ſꝫm ꝓphetiam Iſa. i. cap̄.
Cognouit bos poſſeſſorem ſuum: ꝛ aſi/
nus preſepe dñi ſui. Et ſic patet ꝑ iſta
miſteria nouiſſima quomõ xp̄s ſuam ori
ginem triplicem voluit radicare in pro/
fundiſſima hũilitate. ꝛ quia paupertas
ſanctiſſima ẽ aliquo modo mater humi/
litatis: idcirco ſue matris puerperiũ vo
luit declarare in altiſſima paupertate vt
ꝑ hãc nos alliceret ad diuitias ſupne pa
trie. Quas nobis ip̄e dei ꝛ ꝟginis filius
ꝯcedat: q̄ in vnitate perfecta viuit ꝛ re/
gnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen

De eodem Sermo. VIII.

Paruulus natus

eſt nobis ꝛ filius datus ẽ no
bis. ꝛ factus eſt ꝓncipatus
ſuꝑ humeꝝ eius Iſa. ix. Ad huius au/
ctoritatis aliquã introductionẽ ſciendũ
eſt ꝙ ꝓpter peccatum ꝓmi parentis ſci/
licet Adam facta eſt guerra inter deum
ꝛ hominem. ꝛ porta paradiſi clauſa eſt:
ꝛ genus humanum exul factum eſt de ce
leſti curia: ꝛ facta eſt diſcordia ita dura
ꝙ non inueniebat' aliqua creatura in ce
lo nec in terra nec ſubtus terrã: que poſ/
ſet facere iſtam pacem: omnes homi/
nes erant ſerui demonis. Unde argue
bat vel arguere poterat ſic hoſtis anti/
quus contra ꝓmũ hominẽ Adam infi/
nite peccaſti: quia contra infinituꝫ. ideo
tanta eſt offenſa q̄ꝫtus ille qui offendit'.
ſed peccando infinitum offendiſti: quia
deum. ꝛ ſic peccatum tuum eſt infinitum
ſatiſfacere non potes de peccato cuꝫ ſis
finitus: ꝛ nulla alia creatura a te non de/
bet: quia non homo cum homo pecca/
uerit. ꝛ ꝓmo debeat ſatiſfacere ꝛ nõ po/
teſt: vt dictum eſt. nec etiaꝫ creatura po
teſt que ſimiliter eſt finita. ergo ſuper te
dominabor ꝛ ꝓncipabor. ꝛ te iuſte di/
ris verberibus eternaliter flagellabo.
Obmuteſcit homo: ſuccũbit homo: ꝛ
tanq̄ꝫ conuictus de crimine ad predicta
reſpondere non valens digne damna/
tur: digne ligat': digne ad limbum depor
tatur. ꝛ tanta erat ante xp̄i aduentum
demonis valitudo ꝙ duabus quaſi ma/
nibus contra genus humanum eſt inſe/
uiens. Una q̄ ad peccatũ impelleret ꝛ
non ſineret hominẽ ꝑ viaꝫ rectitudinis
ambulare. Altera q̄ ad ſe oẽs traheret.

Nam lꝫ alíq ſancti patres p̄mā manum
euaderent. Scđam nullatenus euadere
poterāt patres ꝑo antiqui ꝯſiderātes
ſui ſtatus miſeriaꝫ o q̄ꝫtis deſiderijs q̄ꝫ/
tiſue ſuſpirijs: q̄ꝫtiſue ſingultibus xp̄i in
carne p̄ntiā affectabant: quot vocib⁹: q̄t
clamorib⁹ aures diuine miſericordie pe/
netrabāt. Clamat Moyſes Exod. vij.
Obſecro dn̄e mitte quem miſſurus es.
Clamat Dauid. Dn̄e inclina celos tu/
os ꝛ deſcende. Et alibi. Excita potenti
am tuam ꝛ veni. ꝛ Iſa. lxiiij. Utinā di/
rumperes celos ꝛ deſcenderes ꝛc̄. Cle/
mentiſſimus autē deus cuius natura bo
nitas: cuius voluntas pietas: cuius op⁹
miſericordia ꝛ equitas q̄ nō vult mortē
peccatoris: ſed vt magis ꝯuertat̄ ꝛ vi/
uat: diſpoſuit hominem liberare de ty/
rānide ꝛ ſeruitute tā dura cum ergo iu/
xta apoſtolum ad Gal. venit plenitudo
temporis a deo deſtinati a ꝓphetis va/
ticinati vt patris pietas impleretur. mi/
ſit deus filium ſuum vnigenitum natum
ex muliere factum ſub lege: vt eos q̄ ſub
lege erant redimeret. vnde fecit talem
rōnem ꝯ dyabolum. Infinitus ꝛ homo
poteſt ꝛ debet ꝓ peccato p̄mi parentis
ſatiſfacere ꝑ te ex datis: ſed ego ſum infi
nitus ꝛ homo. Infinitus inq̄ꝫtum deus.
ꝛ homo: q̄ꝛ de ꝟgine nat⁹. ergo ego poſ/
ſum ꝛ debeo de peccato iſto ſatiſfacere.
Iſtam rōnem fecit ſaluator in cruce mo
riens qn̄ ſm̄ apoſtolum ad Col. ij. acce/
pit chirographum de manu dyaboli. in
quo ſcripta erat rō ꝯtra ꝛ affixit illud cru
ci. ꝛ de iſto ſaluatore diu expectato Iſa.
inſpiratus ſpū ſancto diu an̄ ꝓduxit ꝟba
ꝓpoſita ſcꝫ Paruulus natus eſt nob̄ ꝛc̄.
In q̄b⁹ q̄dem ꝟbis ſic aliq̄liter introdu
ctus Iſa. ponit tria ſigna immenſi amo/
ris q̄ oſ̄dit deus pr̄ hūano generi. Pri
mum eſt facti eximij ꝓ nobis ꝑpetrati
euidentia. Scđm eſt doni ꝑmaximi
nob̄ dati excellentia. Tertiū eſt pati/
buli ꝛ opprobrij ꝓ nob̄ ſuſcepti penitētia
I. ſignū Quantū ad p̄mū vbi dicit̄ q̄ deus pr̄
oſtendit p̄mum ſignum magni amoris
humano generi quod fuit facti eximij ꝓ
nobis ꝑpetrati euidentia cum dr̄: Par/
uulus natus eſt nobis. Unde ſciendum
eſt q̄ quando vnus hō facit ꝓ alio vnū
magnum factum ſignum eſt magni amo
ris. Unde ſi dominus rex francie vellet
ſe tantum humiliare q̄ placeret ſibi con/
trahere parentelam cum vno paupercu/
lo homine vnius ville ꝛ accipere filiam
eius in vxorem ꝛ facere reginam. certe
iſtud eſſet magnum factum ꝛ ſignuꝫ ma
gni amoris. nunq̄ꝫ deberet obliuiſci ille
pauperculus de villa. ſic fecit rex regum
ꝛ dominus dominātium: quia naturam
humanam abiectā ꝛ vilem filio ſuo vni
genito ꝛ nobiliſſimo: ꝛ tante nobilitatis
ſicut ipſe vniuit ꝛ ſibi inſeꝑabiliter copu
lauit ſicut ſponſam qui habet duplicem
generationem. Unā a patre eternalem
Aliā a matre temporalem. De qua dici
tur Paruulus natus eſt nobis. ſ. ad no/
ſtram vtilitatem verus deus ꝛ verus ho
mo. Quātum ad ſecundum vbi deus II ſignū
pater oſtēdit ſignum magni amoris hu/
mano generi qđ fuit doni ꝑmaximi no/
bis dati cum addit̄. ꝛ filius datus eſt no
bis. nā h̄ ſignū magni amoris ē qn̄ vn⁹
hō donat alteri vnū magnū donuꝫ ſicut
centū milia ducatos. nō inueniunt̄ multi
tales amici in hac ciuitate. Legit̄ in hi/
ſtorijs grecoꝝ cū q̄dā diceret demoſthe
ni de q̄dam paupe. Ille iſtius dn̄i amic⁹
eſt. Cur ergo inq̄t demoſthenes ille pau
per ē: ſꝫ amicus nō eſt q̄ ꝑnceps fortune
nō eſt ſic fecit deus pr̄ q̄ nō poterat no/
bis plus dare maioris amoris inditium
vn̄ Bern. Contraxit ſe maieſtas vt me
lius qđ hēbat. ſ. ſeipm̄ limo meo ꝯnecte/
ret vt ꝑſona vna ſimul ſibi inuicē vniret̄
deus ꝛ lim⁹ maieſtas ꝛ infirmitas. vn̄ nō
donauit nobis auꝝ vel argentū nec lapi
des p̄cioſos: ſꝫ theſauꝝ incōꝑabilē ꝛ
ineſtimabilē. ſ. filium ſuum in oib⁹ ſibi eq̄
lem: ꝛ tāte ꝑfectōis ſicut ipſe deus: q̄ꝛ infi
nite. Quantū ad tertiū vbi deus pr̄ III. ſi/
oſtendit ſignū tertiū magni amoris hūa gnum
no generi qđ fuit patibuli ꝛ opprobrij ꝓ
nobis ſuſcepti ꝑeminentia cum ſubdit̄.
Et factus ē ꝑncipatuꝫ ſuꝑ humeꝝ eius.

Tertiū ſignū amoris eſt. vn̄ qn̄ hō por/
tat ꝓ alio vnā magnā tribulatōēꝫ vnuꝫ
magnū tormentū vel penā mortis. iſtđ
eſt ꝑfectiſſimū ſignuꝫ magni amoris: q̄ꝛ
vt dicit̄ in euāgelio. Maiorē charitatē
nemo hꝫ ꝛc̄. Nā deus pr̄ fecit q̄ fili⁹ ſu⁹
vnigenitus ꝓ nobis magnā tribulatōēꝫ
ꝛ magna tormēta ſuſtinuit. ꝛ tandē penā
vituꝑabilē. ſ. crucis q̄ erat pena latronū
ꝓ nobis paſſus ē: ꝑncipatus eius ſuꝑ hu
meꝝ eius: q̄ꝛ ſuꝑ humeꝝ ꝓpriū portauit
humiliter patibulū crucis. ꝓpter qđ ſuſce
pit totius militātis eccl'ie triumphum ꝛ
ꝑncipatū ꝓpter qđ exaltauit deus illum
ꝛc̄. vt ait ap̄ſ. Sequitur de natiuitate
vt alibi habes ſupra ꝛc̄.

De eodem Sermo. IX.

Atus ē nobis ho

die ſaluator Lu. ij. Circa xp̄i
aduentū in mundum tria tp̄a
I. tp̄s. ſunt ꝯſiderāda. Primū ꝓmiſſionis in
patriarchis q̄b⁹ facta ē repromiſſio de fi
lio dei mittēdo. nā dicit deus abraham
Gen̄. xxij. Per memetip̄ꝫ iuraui dic̄ dn̄s
q̄ꝛ feciſti rem hāc ꝛ nō pepeciſti vnigeni/
to tuo ꝓpter me bn̄dicā tibi. Et infra. Et
bn̄dicent̄ in ſemine tuo oēs gētes. ꝛ idō
dicit ap̄ſ Gal. iij. Abrahe dicte ſunt ꝓ/
miſſiones ꝛ ſemini eius. ꝛ hoc cognouit
Zacharias qn̄ dixit Lu. i. Iuſiurandum
qđ iurauit ad abrahā patrē nr̄m datuꝝ
II. tp̄us ſe nobis. Scđm expectatōis in ꝓphe
tis q̄b⁹ data eſt infallibilis expectatio. ꝛ
ideo dicit dauid pſ. Expectās expecta/
ui dn̄m. Et Abacuch. ij. Si morā fece/
rit expecta eū: q̄ꝛ veniēs veniet ꝛ nō tar/
dabit. quapropter dicit danieli gabriel
Dan̄. ix. Uir tu es deſiderioꝝ. Tu ergo
aīaduerte ſermonē ꝛ intellige viſionem
ſeptuagita hebdomade abbreuiate ſūt
ſuꝑ ꝑplm̄ tuū. ꝛ ſuꝑ vrbē tuā ſanctā vt cō
ſumet̄ p̄uaricatio. ꝛ finē accipiat pctm̄: ꝛ
deleat̄ iniq̄tas ꝛ adducat̄ iuſticia ſempi/
terna: ꝛ impleat̄ viſio ꝛ ꝓphetia: ꝛ vnga
tur ſanctuſſanctoꝝ. De iſtis duob⁹ tp̄ib⁹
plena ſunt oracula pr̄iarchaꝝ ꝛ ꝓpheta/
III. tp̄s rum Tertiū impletōis in ap̄lis: quoꝝ
tp̄i ꝛ negocio fuit tp̄s ꝛ opportunitas. vn̄
ap̄l'us Gal. iiij. At vbi venit plenitudo
tp̄is miſit deus filiū ſuū natū ex muliere
factū ſub lege vt eos q̄ ſub lege erāt redi
meret vt adoptōēꝫ filioꝝ reciꝑemus. q̄/
ſi dicat. ille q̄ ꝓmiſſus fuit pr̄iarchis ex/
pectatus a ꝓphetis nūc exhibet̄ ap̄lis ꝛ
nobis. q̄propter dic̄ ap̄ſ Heb. i. Mul
tiphariā multiſq̄ꝫ modis olim deus lo/
quēs pr̄ib⁹ in ꝓphetis nouiſſime diebus
iſtis locutus ē nobis in filio ſuo quē cō/
ſtituit heredē vniuerſoꝝ ꝑ quē fecit ꝛ ſe/
cula. ideo deus veritatis q̄ nec falli pōt
nec fallere nouit vt nos letificaret dꝓmiſ
ſi ꝛ expectati exhibitione: miſit hodie
angelū ſuum q̄ nos letificauit ꝛ edifica/
uit de impletōe ꝓmiſſi dicēs: Natus eſt
nobis ꝛc̄. ꝛ ideo annūcio vobis gaudiū
magnū. Magnuꝫ q̄ꝓe pr̄iarchis ꝓpter
ꝓmiſſionē dn̄i magnū certe ꝓphetis ꝓpt̄
expectatōēꝫ neceſſariā. magnū infallan
ter ap̄lis ꝛ nobis ꝓpter redemptōēꝫ fiē/
dam oiuꝫ. De qua dauid pſ. Redēptio
nem miſit dn̄s ꝑplo ſuo mādauit in eter
num teſtamentū ſuū. ideo recte dicit an
gelus. Natus ē nobis hodie ſaluator. in
quib⁹ ꝟbis notant̄ q̄tuor. Primo euidē/
tia edite ꝓlis in ꝑncipio Natus ē. Se/
cūdo excellētia dicte plebis cū addit̄: no
bis. Tertio ꝯgruētia debiti tp̄is cū ad/
iungit̄: hodie. Quarto efficacia collati
mūeris cū ꝯcludit̄: ſaluator. De q̄b⁹ ꝓ
cede ad placitū. Ueritates vel ꝯſidera/
tiones req̄re in ceteris ſermonib⁹ ſupra.
ꝛ inuenies in abundantia ꝛc̄.

Queſtiones de xp̄i natiuitate.

Olēt fieri de cri

ſti natiuitate ſeptem q̄ſtiones
circa ſolennitatem iſtius diei.
Quaꝝ p̄ma eſt q̄re xp̄us tm̄ tardauit I. q̄ſtio.
ſuū aduentū in carneꝫ. ꝛ aſſignant̄ tres
rōnes. Prima vt ex tarditate cognoſce/
ret̄ q̄ꝫta fuit grauitas culpe Ade. Scđa
vt hō cognoſceret q̄ ꝑ ſe vel ꝑ ſua meri D
ta nō poterat ſatiſfacere infinito bono
cū ſit ipſe finita creatura ꝛ culpa erat infi
nita. Tertia vt cognoſceret q̄ ſolū tp̄e gr̄e

xp̄s debebat hūanū genus redimere. ⁊
ſic optebat ꝙ tp̄s legis nature: ⁊ tp̄s le/
gis ſcripture p̄cederet. ſ. ab adā vſq; ad
Moyſen ⁊ inde vſq; ad xp̄m qđ tangit
magr̄. iij. ſniaꝝ. di. i. q. c. Si ꝓo. ne hoies
II. q̄o. putarent aliqđ tp̄s grē p̄ceſſiſſe. Se/
cunda ſi deus poterat aliter mundū ſal
uare. Et dicit̄ ꝙ ſic de potentia abſoluta
⁊ ſine incarnatōne ꝓbi: ſed nō fuiſſet iu/
ſtum. nam iuſticie cōpetit quodlibet ma
lum punire ⁊ quodlibet bonū remunera
re contra quoſdā ignorātes qui dicunt:
Bonū factū in mortali pctō nihil vale/
re cū maxime ad ſeptē valeat. Sed hoc
ideo dicūt: q2 nō intelligūt. cū igit̄ deus
ſit regula ⁊ forma iuſticie debuit velle
humanū genus puniri de pctō qđ fecit.
⁊ q2 nulla pura creatura poterat deo ſa/
tiſfacere congruū fuit dei filiū incarnari
III. q̄o. ⁊ ſatiſfacere qđ ⁊ fecit. Tertia quare
deus pr̄ vel ſpūſſcūs nō aſſūpſit carnē
humanā ſ3 tm̄ filius. Et dicit̄ ꝙ potuiſ/
ſent. ſ3 ꝯueniētius fuit ꝙ ſolus filius in/
carnaret̄. ſ. ne nomē filij ad plures deſcē
deret. ⁊ ſic paternitatē vel filio ꝑ plurali
tatē in illa ſumma ⁊ vera trinitate aliqs
IIII q̄o auderet ponere. Quarta q̄re nō rede
mit demones ſicut hūanā naturā. Et di
cit̄ ꝙ nō fuiſſet ꝯueniēs: q2 demones pec
cauerūt in ſpm̄ſanctū qđ nō remittit̄ in
hoc ſeculo nec in futuro. qđ cōmittit̄ du/
B obꝫ modis. Primo ꝑ obſtinatōē ⁊ de
ſperatōē. Obſtinatio ē malicia mentis
C indurata ꝑtinacia ꝑ quā homo fit impe
nitens. Deſperatio eſt qua qs penitus
diffidit de dei bonitate. ⁊ hoc pctm̄ dicit̄
irremiſſibile: q2 remitti nō pōt niſi vix
⁊ cū difficultate ⁊ raro. Gloſa ſup epl'a3
ad Rom̄. In pūcto ſolū mortis remittit̄
nunq̄ ante. tn̄ pōt remitti: q2 pōt dolere.
A Scđo peccare in ſpm̄ſanctū ē ꝓpria
malicia pctm̄ cōmittere ⁊ cū deliberato
aīo velle in ipo ꝑſeuerare. ⁊ de eo nunq̄
penitere. tal' em̄ ē obſtinatus ⁊ finalit̄ in
impenitētia deſperat⁹. ſic igit̄ demōes
peccauerūt. ⁊ iō ꝓ ipis nō debuit xp̄s de
ſcēdere. hūanū ꝟo genus nō peccauit in
ſpm̄ſanctū ſ3 ſolū in prē3 ꝓpter debilita
tem. ⁊ in filiū ꝓpter ignorantiā ⁊ cecita/
tem: q2 ꝑmiſerūt ſe a demone decipi. ⁊ iō
ꝓpter eius liberatōē3 xp̄s deſcēdere de/
buit. Quinta vtꝝ natiuitas xp̄i fuerit V. q̄ſtio
nota oibꝫ angelis ⁊ demonibꝫ. Et dicit̄
ꝙ nō oibꝫ angelis. vn̄ in eius aſcenſione
di. Iſa. lxiij. Quis ē iſte q̄ venit de edom
tinctis veſtibꝫ de boſra. Edom interp̄/
tat̄ ſanguineus ⁊c̄. Boſra interp̄tat̄ tri/
bulatio vel germinās. qđ non dixiſſent ſi
ſciuiſſent. Demōibꝫ ꝟo nō fuit nota nec
etiā maioribꝫ. ⁊ ideo dicit vnus eoꝝ. ſ. lu/
cifer vt credit̄ Math. iiij. Si filius dei
es dic vt lapides iſti panes fiāt. Et ideo
ſacr̄m incarnatōis ſecretū fuit eis: vt nō
impedirēt hūani generꝫ redēptionē. Cū
ſolatiū ſit miſeris ſocios habere penaꝝ.
VI. q̄o. Sexta ſi poſſet qs demōſtrare iudeis
verius filiū dei incarnatū. Et dicit̄ ꝙ ſic
Primo ꝑ illud Gen̄. Nō auferet̄ ſceptrū
de iuda ⁊ dux de femore eius donec veni
at q̄ mittēdus ē: ⁊ ipe erit expectatio gē/
tiū. ergo ſceptro a iuda remoto ſequitur
xp̄m incarnatū ⁊ natum. Scđo habet̄ ꝑ
Dan̄ ꝙ a captiuitate iudeoꝝ ſb̄ Dario
rege chaldeorum vſq; ad xp̄m debebāt
trāſire ſeptuaginta hebđe accipiēdo diē
ꝓ anno. ⁊ ſic faciūt. cxl. annos. cū igit̄ hi
⁊ plures trāſiuerint ſequit̄ ꝙ xp̄s iā ve/
nit. Tertio ꝓpter pctm̄ idolatrie ſtete/
rūt filij iſrael in deſerto. xl. annis ⁊ poſtea
in terrā ꝓmiſſionis ſic̄ in ꝓpria a deo ſibi
data intrauerunt qđ pctm̄ idolatrie erat
ſumme deo deteſtabile. Cū igit̄ nūc ſint
a patria illa: a morte xp̄i cura expulſi ⁊ ꝓ
uati: nec apparet ſignū reductōis. ſequi
tur ꝙ ꝓpter maius ⁊ grauius pctm̄ illo reḡ
⁊ territorio ſint ꝓuati. ſ3 nullū pōt dare
grauius pctm̄ illo niſi mors xp̄i filij dei vi/
ui ꝗ ⁊c̄. Quarto ante aduentū xp̄i iudei
habebāt ꝓphas. ſ3 poſtq̄ xp̄m occiderūt
nullū habuerūt ꝓpter eoꝝ pctm̄ ꝗ ⁊c̄. Lu
ce. xvi. Lex ⁊ ꝓphe vſq; ad iohannem. ⁊
paꝝ infra. Et oīs in illud vim fac̄. Qui/
to ante xp̄i aduentū multa ſigna ⁊ mi/
rabilia habebāt a deo: ſ3 abinde nullum
habuerūt nec reuelatōē3 ꝓpter eoꝝ pctm̄
VII. q̄o ergo ⁊c̄. Septia vtꝝ xp̄s deus ⁊ hō

verius poſſit dici creatura. Et ꝑmo di ꝙ
xp̄s nō ē nec dici d3 creatura. Primo ne
deueniret̄ in errorē arrij dicētis xp̄m pu
rā creaturā eſſe. Scđm: q2 qđ eſt eternū
nō d3 dici creatura: ſic nec xp̄s cū ſit eter
nus. ideo dic̄ iudeis Io. viij. Anteq̄ abra
hā fieret ego ſu3. Tertio q̄libet creatu/
ra cū ſit facta dī filia trinitatꝫ cū oꝑa tri/
nitatis ad extra ſint indiuiſa. ⁊ ſic xp̄s eſ/
ſet filius toti⁹ trinitatis qđ ē falſum. nam
tūc eēt ſuij ꝑius filius idē xp̄s. vel q̄terni
tatē poneremus in trinitate. qđ eſſet er/
ror abbatis Ioachim. ⁊ ſic nō d3 dici cre
atura: nec ꝙ creator fact⁹ ſit creatura: ſ3
nec ecōuerſo. ſ3 qđ ē deus ⁊ hō ver⁹. nec
xp̄s inq̄tū hō eſt creatura: q2 hec ē falſa
xp̄s ē creatura nec inq̄tū deus. igit̄ xp̄s
nullo mō pōt eſſe creatura. Rogemus er
go deum patrem ⁊c̄.

Trum natiuitas

xp̄i fuerit natural'. Et videt̄ ꝙ
ſic Math. i. Maria peperit fi/
liū ſuū ꝑmogenitū ⁊ vocauit nomē eius
ieſum. ⁊ ſic xp̄s fuit genitus a mr̄e. Gnā/
tio aūt ſm̄ Phyla. li. de tri. ē opus nature
ꝗ xp̄i natiuitas fuit naturalis. Cōtra q2
gabriel loquēs btē ꝟgini Lu. i. di. Spūſ
ſanctus ſuꝑueniet in te ⁊ ꝟtus altiſſimi
obū. ti. ideoq; qđ naſ. ex te ſan. vo. fi. dei
oꝑatio aūt ꝟtutis altiſſimi ē ſpūalis ꝗ ⁊c̄
Circa iſtā q̄ſtionē ad declarandā xp̄i
natiuitatē ſunt nouē articuli declarandi
I. arti/ Primus de veritate natiuitatis. Cu/
culus. ius veritas ē: q2 in nouo teſtō ē multum
manifeſta. ideo de veteri teſtō q̄ꝝ teſtio/
nia ſolēt magis accipi ſunt ad h̄ adducē
da. Eſt aūt notandū ꝙ in lege veteri
ſunt q̄tuor gn̄a hoiu3 ſolēnia. Primū
ꝑiarchaꝝ q̄ꝝ ꝑncipales ſunt abraā: yſa/
ac: ⁊ iacob. Scđm pontificū: q̄ꝝ ꝑnci
pales ſunt moyſes ⁊ aarō. De aarō cer/
tū ē ꝙ fuerit ſūmus pōtifex. ⁊ de Moyſe
dubiū eē nō d3: q2 aarō ꝯſecrauit. Unde
dauid ps̄. Moyſes ⁊ aarō in ſacerdoti/
bus eius. q. d. ſolēniores ſunt. Tertiū
regū q̄ꝝ ꝑncipales fuerūt dauid ⁊ ſalo/
mon. Quartum ꝓphetaꝝ q̄ꝝ ꝑncipa/
les fuerūt Iſaias: hieremias: ezechiel: ⁊
daniel. Per iſtos quatuor ordines ſctōꝝ
patꝝ fuit xp̄i natiuitas in veteri teſtō or
dinata. Primo fuit a ꝑiarchis certi/
tudinaliter ꝑmiſſa. vn̄ iacob moriēs bn̄di/
cens filiū dixit Gen̄. xlix. Nō auferet̄ ſce/
ptrum de iuda ⁊ dux de femore eius do/
nec veniat q̄ mittēdus eſt: ⁊ ipe erit ex/
pectatio gentiū. In q̄ notat̄ ꝙ iſta miſſio
erat ſibi manifeſta futura: q2 nullus ꝓbꝫ
loquēs alteri ſumit niſi qđ eſt ſibi notū.
⁊ ideo iacob h̄ teſtimoniū fert q̄ſi ꝑnun
ciādo. ſ3 ſicut de ꝓmiſſione ꝑ ſe nota. iō
dicit donec veniat ⁊c̄. Nō em̄ annuncia
uit. xij. ꝑiarchis aliqđ eſſe venturū: ſ3 ip
ſum tanq̄ oibꝫ notū. Ex quo colligit̄ ꝙ
poſtq̄ facta ē abrae ꝓmiſſio de xp̄o. vn̄
dictū eſt ei. xxij. Gen̄. In ſemie tuo bn̄di/
cent̄ oēs gētes terre. Extunc oibꝫ de illo
gn̄e erat notū xp̄m de eis eſſe naſciturū.
⁊ ideo dī Exod. xl. ꝙ ꝑmus pōtifex erat
ꝓ ꝓplo in his q̄ ad deū ꝑtinēt. Scđo
fuit a pōtificibꝫ indubitāter credita. ⁊ iō
moyſes ꝑſuppo nēs fidē di. deo Exod. xl.
Obſecro dn̄e mitte quē miſ. es. vbi aliđ
ſupponit ⁊ aliud petit. Supponit enim
xp̄m q̄nq; eſſe mittendū: ⁊ petit vt ꝓmiſ
ſum indelate ſeruet̄. Tertio fuit a ꝑn
cipibꝫ fiducialiter poſtulata. ⁊ iō dauid
dubitans ne ꝓpter multitudinem pecca/
toꝝ ꝓmiſſio tardaret̄ vel reuocaret̄ dicē
te ps̄. Propter dauid ſeruum tuum non
auertas faciem xp̄i tui. Quarto fuit
a ꝓphetis fideliter ꝓmiſſa Malach. iiij.
Orietur vobis timentibꝫ nomen meu3 ſol
iuſticie. De quo parum ſupra dicit. Sta
tim veniet ad templum ſanctum ſuum
dn̄ator quem vos queritis: ⁊ angelus te
ſtamenti quem vos vultis. Et ſic pz ꝙ
hec natiuitas in veteri teſtamēto de fu/
turo fuit certa: ſicut nunc de p̄terito ſtat
clara. Scđs articulus qđ eſt xp̄i nati II. arti/
uitas. Et dī ſm̄ ſcripturā ꝙ ē q̄druplex. culus.
Prima eſt q̄ de vtero dei prīs eterna E
liter ē genitus. ſicut dic̄ ꝓpha dauid i ps̄
Ex vtero an̄ luciferꝫ genui te. in ꝑſona
prīs ad filiū. Scđa eſt ſm̄ quā natus
eſt ex vtero virginis. de qua Mathei. i.

Quod in ea natū eſt de ſpūſctō eſt. dicente
angelo ioſeph. Tertia ẜm quā natus
eſt ex vtero ꝟginis. de q̄ Luc. i. Quod na/
ſcet̃ ex te ſanctū vocabit̃ fili⁹ dei. Quar
ta eſt ẜm quā natus ē de ſynagoge vtero
ꝑ noui ſacri regeneratōez. ſ. qñ fuit a Jo/
hāne baptizatus Math. iij. Venit ihs
a galilea in iordanē ad iohez vt baptiza
ret̃ ab eo vbi Amb. dicit ꝙ tūc fuit rena
tus ſacris. de q̄ natiuitate dicit xp̄s nyco
demo Joh. iij. Niſi q̄s renatus fuerit ex
aqua ⁊ ſpūſctō nō pōt introire in regnū
dei. Nūc aūt nō de xp̄i natiuitate eter/
nali de q̄ Jſa. xxxvij. Generatiōez eius
q̄s enarrabit. Nec de ea ẜm quā natus ē
de ſynagoga. nec de ea ẜm quā natus eſt
in vtero btē ꝟginis: q2 ſpectāt ad alias
ſolēnitates: ſ3 de ea ẜm quā natus ē de
ꝟginis vtero quā hodie ſolēnizamus ē
pn̄s intentio. Et notandū ꝙ iſta natiui/
tas imitat̃ illā ẜm quā natus ē de vtero
dei patris q̄druplicit er. Primo: q2 v/
traq3 totalis ē. ſicut em̄ filius eternaliter
genitus ē de ſubſtātia patris: ⁊ ſubſtan/
tiā ſuā3 totaliter nō ꝑticulariter habuit
a patre. ita ꝑaliter totā ſubſtantiā reci/
pit a matre: ſ3 alij filij ꝑtim a pr̄e ⁊ ꝑti3
a matre ſubſtantiā ſumāt. ideo totā ger/
manitatē xp̄s habuit ſolū a mr̄e quā alij
filij habent a patre ⁊ a matre. ideo dicit
apl's Gal. iiij. Miſit deus filiū ſuum fa/
ctū ex muliere. Scd̄o: q2 vtraq3 ſingu
laris: q2 ſicut xp̄s eſt oino ſine matre in
excelſis: ita oino eſt ſine patre in terris
ẜm Orige. ſuꝑ Math. Tertio: q2 v/
traq3 ꝟbalis. ſicut em̄ pater eternus di/
cēdo gignit verbū i. filiū ſibi ↄſubſtātia
lem ſic btā ꝟgo angelo nūciante ꝟbo cō
cepit filiū. vn̄ de ea dicit̃ Neſciēs virgo
vir: verbo ↄcepit filium. Quarto: q2
vtraq3 incōprehēſibilis. nullus em̄ intel
lectus creatu3 pōt attingere ad iſti⁹ na
tiuitatis ſacr̄m. ideo dicit Leo papa in
ſermone natiuitat̃ ꝙ nō ſolū ad diuinā:
ſed etiā ad humanā natiuitatē ⁊ genera
tionē ꝑtinet illud ꝓpheticū Generatōez
III. ar. eius q̄s enarrabit ⁊c̄. Tertius articu
lus q̄liter xp̄s fuit natus. ⁊ dicit̃ ꝙ xp̄i na
tiuitatē excellentiſſime declarat ꝓpheta
pš. dicēs. Jn ſole poſuit tabernaculū ſuū
⁊ ipſe tanq̄3 ſpōſus ꝓcedens de thalamo
ſuo. vbi ꝓpheta ꝑmittit miſteriū icarnati
onis in tabernaculi appoſitōe ꝑmo. Se
cūdo adiūgit natiuitatis ſacr̄m in ſpōſi/
ſancti ꝓceſſione: q2 ſacr̄m natiuitatis ſi/
ne miſterio incarnatōis bn̄ oſ̄di nō pōt.
I. ꝑs ar. Quantū ad miſterium incarnatōis ꝙ
notat̃ ibi Jn ſole poſuit tabernaculū ſuū
ſunt tria videnda. Primo q̄s eſt iſte ſol.
Scd̄o q̄d eſt iſtud tabernaculū. Tertio
q̄d eſt ꝙ tabernaculū iſtud poſitū eſt in
I. q̄ſitū. ſole. Circa ꝑmū dicit̃ iſte ſol fuit dei/
tas xp̄i. vn̄ Diony. li. iiij. de di. no. dicit ꝙ
iſte ſol viſibilis eſt euidēs trinitat̃ ima/
go qd̄ p3 ex dictis ſuis ⁊ bti Aug. Pri
mo: q2 iſte ſol illuminat oīa corꝑa ſuꝑce/
leſtia que de ſui natura ſunt opaca ẜm
eundē. ⁊ ita deitas clarificat oēs ſctōs q̄
ſunt in celo ad modū ſideꝝ ip̄m ornā tes
⁊ hoc irradiatōe hierarchica Eccl'. xlij.
Sol illuminās ꝑ oia reſpexit: ⁊ glia dn̄i
plenū ē opus eius. Scd̄o ſol nō ſolū ce/
leſtia illuminat: ſed etiā terrena ordinat
⁊ fecūdat. ⁊ ſic deitas nō ſolū ſuꝑiora ſ3
etiā iuferiora cuncta diſponit ⁊ ordinat
Jſa. vlt. Ego generatōez cūctis tribuo.
Tertio ſol occulta ⁊ ignota manifeſta
facit ⁊ ſic lux diuina irradiat ad cogno/
ſcendū ꝟtutes imutabiles: vt dic̄ Aug.
in li. de vera religio. Quarto ſol obſu
ſcat oculos debiles. vn̄ oculus noctue nō
pōt videre ſolem. ⁊ ſic oculi creature nō
pn̄t intelligere claritatē deitatis Exod.
xxx. Nō videbit me homo ⁊ viuet. Et ſō
notandū ꝙ ſicut gratu3 eſt hūano oculo
videre naturalē ſolem Eccl'a. xi. Dulce
lumē ⁊ delectabile ē oculis videre ſolem
ita felicitas ſctōꝝ ſtat in viſione deitat̃
ẜm Aug. i. de tri. ⁊ ideo ꝑ ſolē frequēter
II. q̄ſitū. in ſacra ſcriptura deſignat̃ deitas. Cir
ca ſcd̄m dicit̃ ꝙ ꝑ tabernaculū intelligit̃
xp̄i hūanitas que ꝑ tabernaculū federis
fuit multipliciter figurata. vt p3 Heb.
ix. ꝑ totū. ſed maxime oñdit̃ q̄druplicuter
Primo: q2 tabernaculu3 federis fuit ta/
bernaculū teſtionij appellatum. ⁊ ſic xp̄s

natus eſt in noſtra humanitate vt teſti/
moniū ꝑhiberet veritati Jo. xviij. Ego
in hoc natus ſum ⁊ ad hoc veni in mun/
dum vt teſtimoniū ꝑhibeā veritati. Se
cundo: q2 ſicut illud tabernaculū fuit inū
ctum ⁊ ↄſecratū oleo vnctōis Exo. vlt.
Menſe ꝑmo ꝑma die menſis eriges ta
bernaculū teſtimonij. ⁊ paꝝ infra. ⁊ oia
vnctōnis oleo ↄſecrabis vt ſint ſancta/
ſanctoꝝ. ſic xp̄s ẜm humanitatē fuit vn/
ctus. Xp̄us em̄ grece latine vnctus dicit̃
pš. Vnxit te d's d's tu⁹ oleo leticie p̄ cō
ſortibus tuis. i. ſuꝑ oēs alias creaturas. q̄
vnctio in ſacra ſcriptura vocat̃ datio ſpi/
ritusſancti. ⁊ xp̄o fuit datus nō ad men/
ſuram. ideo dicit Petrus ad Corneliū
Actuū. x. Quō vnxit eū. ſ. xp̄m deus ſpū/
ſancto ⁊ ꝟtute. Tertio: q2 ſicut taberna
culū fuit diuina maieſtate ⁊ glia replētū
Exo. vl. Operuit nubes tabernaculum
teſtimonij ⁊ gloria dn̄i impleuit illud. ſic
xp̄i humanitas in inſtanti ſue ↄceptio/
nis fuit gl'a deitatis repleta. fuit em̄ xp̄s
tūc ita ꝑfecte btūs q̄tū ad aia3 ſicut eſt
nunc. ẜm oēs theologos Col. i. Jn ip̄o
complacuit omnē plenitudinē diuinita/
tis habitare. Quarto: q2 ſicut in illo ta/
bernaculo fuerūt ſanctaſanctoꝝ colloca/
ta. vt p3 Exo. vl. ſic deus q̄ eſt ſctūſſctōꝝ
in xp̄i humanitate ꝑfectiſſime habitauit
Col. ij. Jn quo ſunt oēs theſauri ſapie
⁊ ſcie abſconditi. ⁊ infra. Jn ip̄o inhabi/
tat oīs plenitudo deitatis corꝑaliter. ⁊
ſic p3 quō xp̄i humanitas ↄuenientiſſi/
me dicit̃ tabernaculū federis: q2 in ea fu
it facta ↄfederatio ⁊ recōciliatio huma/
ni generis Col. ij. Delens qd̄ aduerſus
nos erat chirographū decreti qd̄ erat ↄ
III. q̄/ riū nobis. ⁊ ip̄m tulit de medio affigens
ſitum. illud cruci. Circa tertiū eſt notandu3
ꝙ ꝓpheta nō dicit a ↄ̄trio Jn tabernacu/
lo poſuit ſolē. ſ3 dicere potuiſſet cu3 dei/
tas habitauerit in humanitate Gal. iiij
Miſit deus filiū ſuū factū ex muliere. qd̄
clarius dictū fuiſſet quadruplicit er. Pri
mo: q2 in ſacr̄o incarnatōnis miniſtrat̃
deitas nō ſubſtantificat̃ in humanitate
ſ3 ecōuerſo humanitas in deitate quaſi
vt accidens in ſubiecto. vt p3. iij. ſniaꝝ
di. i. ⁊ ideo melius dr̃ humanitas in dei/
tate q̄3 ecōuerſo. ſicut melius dr̃ lux in ſo
le q̄3 ſol in luce. Secundo: q2 duo ↄiun/
gunt̃ quoꝝ vnū excedit reliquu3. ⁊ meli/
us eſt dicere exceſſum in excedēte q̄3 ecō
uerſo. Sicut melius dr̃ caput in corꝑe q̄3
corpus in capite. Rō eſt: q2 maius a mi
nori ↄtineri nō pōt: vt celū a terra. ⁊ q2
deitas in xp̄o excellit humanitatē in in/
finitū. ideo melius eſt dicere humanitatē
eē in diuinitate q̄3 ecōuerſo. Tertio quā
do duo ↄiungunt̃ quoꝝ vnū eſt ꝑexiſtēs
⁊ aliud eſt aduenīēs: melius dr̃ aduenī/
ens in ꝑexiſtente q̄3 ecōuerſo. cum illud
qd̄ ineſt ꝑ̄ſupponat illud cui ineſt: ſ3 dei/
tas ꝑexiſtit humanitati xp̄i. g̃ ⁊c̄. Quar
to: q2 in hac vnione ē ↄſentire duos mo
dos vel motus oppoſitos. Vnū inclina
tionis ex ꝑte dei. Alteꝝ eleuatōis ex ꝑte
humanitatis: q2 dr̃ eleuata ⁊ aſſumpta.
⁊ ꝑmus motus eſt deorſum. ⁊ ſecundus
eſt ſurſum. ⁊ q2 motus ſurſum videt̃ ꝑn/
cipalioꝝ ẜm ꝙ eſt ad meliorē terminum:
ideo ab ip̄o fit denominatio ſicut a ꝑnci
pali. Et q2 humana natura eſt aſſumpta
⁊ deus eſt inclinatus in homine. ideo cō
uenientius dr̃ humanitas in deitate. ⁊ ſō
bn̄ dicit ꝓpheta. Jn ſole poſuit taberna/
culū ſuū. i. humanitatē in deitate ſubſtan
tificauit. Circa ſecundā ꝑtē iſtius ar/
ticuli que agit d̄ xp̄i natiuitate tacta cū
ſequit̃. Et ipſe tanq̄3 ſpōſus ꝓcedens de
thalamo ſuo tangunt̃ tria. ſ. Primo q̄s
fuit iſte thalamus. Secūdo q̄s fuit ſpō/
ſus. Tertio quomō ꝓceſſit de thalamo.
Circa ꝑmu3 dicit̃ ꝙ thalamus iſte fuit
vterus ꝟginalis in quē dei filius liben/
ter intrauit. S3 notandu3 ꝙ thalamus
debet habere q̄tuor ad hoc ꝙ q̄s ip̄m li/
benter inhabitet. Primū vt ſit firmi
ter edificatus: q2 nullus libenter intrat
domū ruinoſa3. ⁊ q̄̄to maior tāto peius
Secundū vt ſit ↄdecēter luminoſus
q2 in obſcuro nullus letat̃. Tertiū vt
ſit ↄuenienter mūdatus: q2 nullus libēter
ↄt minat̃ Ambro. in ſermone de aduē/
tu dicit ꝙ ſuſcepturus ſeniorē ſe dominum

Qđ in ea natū eſt de ſpūſctō eſt. dicente
angelo ioſeph. Tercia ſm quā natus
eſt ex vtero ꝟginis. de q̄ Luc. i. Qđ na/
ſcet ex te ſanctū vocabit fili⁹ dei. Quar
ta eſt ſm quā natus ē de ſynagoge vtero
ꝑ noui ſacri regeneratōeȝ. ſ. qn̄ fuit a Jo/
hāne baptizatus Math. iij. Venit ihs
a galilea in iordanē ad iohēȝ vt baptiza
ret ab eo vbi Amb. dicit ꝙ tūc fuit rena
tus ſacris. de q̄ natiuitate dicit xp̄s nyco
demo Joh. iij. Niſi ꝗs renatus fuerit ex
aqua ⁊ ſpūſctō nō pōt introire in regnū
dei. Nūc aūt nō de xp̄i natiuitate eter/
nali de q̄ Jſa. xxxviij. Generatōeȝ eius
ꝗs enarrabit. Nec de ea ſm quā natus ē
de ſynagoga. nec de ea ſm quā natus eſt
in vtero bt̄e ꝟginis: qꝛ ſpectāt ad alias
ſolēnitates: ſȝ de ea ſm quā natus ē de
ꝟginis vtero quā hodie ſolēnizamus ē
p̄ns intencio. Et notandū ꝙ iſta natiui/
tas imitat̄ illā ſm quā natus ē de vtero
dei patris q̄druplıciter. Primo: qꝛ v/
tra ꝗ totalis ē. ſicut em̄ filius eternaliter
genitus ē de ſubſtātia patris: ⁊ ſubſtan/
tiā ſuaȝ totaliter nō ꝑticulariter habuit
a patre. ita tꝑaliter totā ſubſtantiā reci/
pit a matre: ſȝ alij filij ꝑtim a p̄re ⁊ ꝑtiȝ
a matre ſubſtantiā ſumāt. ideo totā ger/
manitatē xp̄s habuit ſolū a m̄re quā alij
filij habent a patre ⁊ a matre. ideo dicit
ap̄ls Gal. iiij. Miſit deus filiū ſuum fa/
ctū ex muliere. Scđo: qꝛ vtra ꝗ ſingu
laris: qꝛ ſicut xp̄s eſt oīno ſine matre in
excelſis: ita oīno eſt ſine patre in terris
ſm Orige. ſup Math. Tercio: qꝛ v/
tra ꝗ ꝟbalis. ſicut em̄ pater eternus di/
cēdo gignit verbū i. filiū ſibi ꝯſubſtātia
lem ſic bt̄ā ꝟgo angelo nūciante ꝟbo cō
cepit filiū. vn̄ de ea dicit̄ Neſciēs virgo
vir: verbo ꝯcepit filium. Quarto: qꝛ
vtra ꝗ incōprehēſibilis. nullus em̄ intel
lectus creatus pōt attingere ad iſti⁹ na
tiuitatis ſacr̄m. ideo dicit Leo papa in
ſermone natiuitatꝫ ꝙ nō ſolū ad diuinā:
ſed etiā ad humanā natiuitatē ⁊ genera
tionē ꝑtinet illud ꝓpheticū Generatōeȝ
III. ar. eius ꝗs enarrabit ⁊c̄. Tertius articu
lus q̄liter xp̄s fuit natus. ⁊ dicit̄ ꝙ xp̄i na
tiuitatē excellentiſſime declarat ꝓpheta
pſ. dicēs. Jn ſole poſuit tabernaculū ſuū
⁊ ipſe tanꝗ ſpōſus ꝓcedens de thalamo
ſuo. vbi ꝓpheta p̄mittit miſteriū icarnati
onis in tabernaculi appoſitōe p̄mo. Se
cūdo adiūgit natiuitatis ſacr̄m in ſpōſi/
ſancti ꝓceſſione: qꝛ ſacr̄m natiuitatis ſi/
ne miſterio incarnatōis bn̄ oñdi nō pōt.
Quantū ad miſterium incarnatōis ꝙ I. ps ar.
notat̄ ibi Jn ſole poſuit tabernaculū ſuū
ſunt tria videnda. Primo ꝗs eſt iſte ſol.
Scđo ꝗd eſt iſtud tabernaculū. Tertio
ꝗd eſt ꝙ tabernaculū iſtud poſitū eſt in
ſole. Circa p̄mū dicit̄ iſte ſol fuit dei/ I. q̄ſitū.
tas xp̄i. vn̄ Diony. li. iiij. de di. no. dicit ꝙ
iſte ſol viſibilis eſt euidēs trinitatꝫ ima/
go qđ pȝ ex dictis ſuis ⁊ bt̄i Aug. Pri
mo: qꝛ iſte ſol illuminat oīa corꝑa ſupce/
leſtia que de ſui natura ſunt opaca ſm
eundē. ⁊ ita deitas clarificat oēs ſctōs q̄
ſunt in celo ad modū ſideꝝ ipm ornātes
⁊ hoc irradiatōe hierarchica Eccl̄. xlij.
Sol illuminās ꝑ oīa reſpexit: ⁊ glīa dn̄i
plenū ē opus eius. Scđo ſol nō ſolū ce/
leſtia illuminat: ſed etiā terrena ordinat
⁊ fecūdat. ⁊ ſic deitas nō ſolū ſuꝑiora. ſȝ
etiā inferiora cuncta diſponit ⁊ ordinat
Jſa. vlt. Ego generatōeȝ cūctis tribuo.
Tertio ſol occulta ⁊ ignota manifeſta
facit ⁊ ſic lux diuina irradiat ad cogno/
ſcendū ꝟtutes imutabiles: vt dic̄ Aug.
in li. de vera religio. Quarto ſol obſu
ſcat oculos debiles. vn̄ oculus noctue nō
pōt videre ſolem. ⁊ ſic oculi creature nō
p̄nt intelligere claritatē deitatis Exod.
xxx. Nō videbit me homo ⁊ viuet. Et iō
notandū ꝙ ſicut gratū eſt hūano oculo
videre naturalē ſolem Eccl̄a. xi. Dulce
lumē ⁊ delectabile ē oculis videre ſolem
ita felicitas ſctōꝝ ſtat in viſione deitatꝫ
ſm Aug. i. de tri. ⁊ ideo ꝑ ſolē frequēter
in ſacra ſcriptura deſignat̄ deitas. Cir II. q̄ſitū
ca ſcđm dicit̄ ꝙ ꝑ tabernaculū intelligit̄
xp̄i hūanitas que ꝑ tabernaculū federis
fuit multipliciter figurata. vt pȝ Heb.
ix. ꝑ totū. ſed maxime oñdit̄ q̄druplıciter
Primo: qꝛ tabernaculū federis fuit ta/
bernaculū teſtionij appellatum. ⁊ ſic xp̄s

natus eſt in noſtra humanitate vt teſti/
moniū ꝑhiberet veritati Jo. xviij. Ego
in hoc natus ſum ⁊ ad hoc veni in mun/
dum vt teſtimoniū ꝑhibeā veritati. Se
cundo: qꝛ ſicut illud tabernaculū fuit inū
ctum ⁊ ꝯſecratū oleo vnctōis Exo. vlt.
Menſe p̄mo p̄ma die menſis eriges ta
bernaculū teſtimonij. ⁊ paꝝ infra. ⁊ oīa
vnctōnis oleo ꝯſecrabis vt ſint ſancta/
ſanctoꝝ. ſic xp̄s ſm humanitatē fuit vn/
ctus. Xp̄us em̄ grece latine vnctus dicit̄
pſ. Vnxit te d̄s d̄s tu⁹ oleo leticie p̄ cō
ſortib⁹ tuis. i. ſuꝑ oēs alias creaturas. q̄
vnctio in ſacra ſcriptura vocat̄ datio ſpi/
ritusſancti. ⁊ xp̄o fuit datus nō ad men/
ſuram. ideo dicit Petrus ad Corneliū
Actuū. x. Quō vnxit eū. ſ. xp̄m deus ſpū/
ſancto ⁊ ꝟtute. Tertio: qꝛ ſicut taberna
culū fuit diuina maieſtate ⁊ glīa repletū
Exo. vl. Operuit nubes tabernaculum
teſtimonij ⁊ gloria dn̄i impleuit illud. ſic
xp̄i humanitas in inſtanti ſue ꝯceptio/
nis fuit glīa deitatis repleta. fuit em̄ xp̄s
tūc ita ꝑfecte btūs q̄tū ad aiaȝ ſicut eſt
nunc ſm oēs theologos Col. i. Jn ipſo
complacuit omnē plenitudinē diuinita/
tis habitare. Quarto: qꝛ ſicut in illo ta/
bernaculo fuerūt ſancta ſanctoꝝ colloca/
ta vt pȝ Exo. vl. ſic deus q̄ eſt ſctificatoꝝ
in xp̄i humanitate ꝑfectiſſime habitauit
Col. ij. Jn quo ſunt oēs theſauri ſapie
⁊ ſcie abſconditi. ⁊ infra. Jn ipſo inhabi/
tat oīs plenitudo deitatis corꝑaliter. ⁊
ſic pȝ quō xp̄i humanitas ꝯuenientiſſi/
me dicit̄ tabernaculū federis: qꝛ in ea fu
it facta ꝯfederatio ⁊ recōciliatio huma/
ni generis Col. ij. Delens qđ aduerſus
nos erat chirographū decreti qđ erat ꝯ
triū nobis. ⁊ ipm tulit de medio affigens
III. q̄/ ſitum. illud cruci. Circa tertiū eſt notanduȝ
ꝙ ꝓpheta nō dicit a ꝯtrario Jn tabernacu/
lo poſuit ſolē. ſȝ dicere potuiſſet cuȝ dei/
tas habitauerit in humanitate Gal. iiij
Miſit deus filiū ſuū factū ex muliere. qđ
clarius dictū fuiſſet quadruplıciter. Pri
mo: qꝛ in ſacro incarnatōnis miniſtrat̄
deitas nō ſubſtantificat̄ in humanitate
ſȝ ecōuerſo humanitas in deitate quaſi
vt accidens in ſubiecto. vt pȝ. iij. ſnīa ꝑ
di. i. ⁊ ideo melius dī humanitas in dei/
tate q̄ ecōuerſo. ſicut melius dī lux in ſo
le q̄ ſol in luce. Secundo: qꝛ duo ꝯiun/
gunt̄ quoꝝ vnū excedit reliquū. ⁊ meli/
us eſt dicere exceſſum in excedēte q̄ ecō
uerſo. Sicut melius dī caput in corꝑe q̄
corpus in capite. Rō eſt: qꝛ maius a mi
nori ꝯtineri nō pōt: vt celū a terra. ⁊ qꝛ
deitas in xp̄o excedit humanitatē in in/
finitū. ideo melius eſt dicere humanitatē
eē in diuinitate q̄ ecōuerſo. Tertio quā
do duo ꝯiungunt̄ quoꝝ vnū eſt ꝑexiſtēs
⁊ aliud eſt aduenīēs: melius dī aduēi/
ens in p̄exiſtente q̄ ecōuerſo. cum illud
qđ ineſt p̄ſupponat illud cui ineſt: ſȝ dei/
tas p̄exiſtit humanitati xp̄i. ergo ⁊c̄. Quar
to: qꝛ in hac vnione ē ꝯſentire duos mo
dos vel motus oppoſitos. Vnū inclina
tionis ex ꝑte dei. Alteꝝ eleuatōis ex ꝑte
humanitatis: qꝛ dī eleuata ⁊ aſſumpta.
⁊ p̄mus motus eſt deorſum. ⁊ ſecundus
eſt ſurſum. ⁊ qꝛ motus ſurſum videt̄ p̄n/
cipalior ſm ꝙ eſt ad meliorē terminum:
ideo ab ipſo fit denominatio ſicut a p̄nci
pali. Et qꝛ humana natura eſt aſſumpta
⁊ deus eſt inclinatus in homine. ideo cō
uenientius dī humanitas in deitate. ⁊ iō
bn̄ dixit ꝓpheta. Jn ſole poſuit taberna/
culū ſuū. i. humanitatē in deitate ſubſtan
tificauit. Circa ſecundā ꝑtē iſtius ar/
ticuli que agit d̄ xp̄i natiuitate tacta cū
ſequit̄. Et ipſe tanꝗ ſpōſus ꝓcedens de
thalamo ſuo tangunt̄ tria. ſ. Primo ꝗs
fuit iſte thalamus. Secūdo ꝗs fuit ſpō/
ſus. Tertio quomō ꝓceſſit de thalamo.
Circa p̄mū dr̄ ꝙ thalamus iſte fuit
vterus ꝟginalis in quē dei filius liben/
ter intrauit. Sȝ notanduȝ ꝙ thalamus
debet habere q̄tuor ad hoc ꝙ ꝗs ipm li/
benter inhabitet. Primū vt ſit firmi
ter edificatus: qꝛ nullus libenter intrat
domū ruinoſaȝ. ⁊ q̄to maior tāto peius
Secundū vt ſit ꝯdecēter luminoſus
qꝛ in obſcuro nullus letat̄. Tertiū vt
ſit ꝯuenienter mūdatus: qꝛ nullus libēter
ꝯtaminat̄ Ambro. in ſermone de aduē/
tu dicit ꝙ ſuſcepturus ſenſorē ſe dominum

mūdat. Quartū vt ſit honorabilier or/
natus: qꝛ domꝰ vacua nō ſufficit ad reci
piendū nouū hoſpitē dignū honore. ſed
thalamus btē ꝟginis Primo fuit firmit
edificatꝰ qꝛ ab origie ſua ita fuit in grā
ↄfirmata vt nec mortaliť nec venialiter
peccare potuit. vt ꝑ tāto dī. ꝓpha in pš.
Deus in medio eius nō cōmouebiť: ad/
iuuabit eā ds mane diluculo: qꝛ ipā ꝫ cō/
firmauit in ſue ↄceptōis exordio. ⁊ ideo
nō fuit ꝑiculū ꝫ xp̄o intrāti ſicut ē aliīs q
in tali ingreſſu pctō moriunť originali. i.
Cor. xv. In adā oēs moriunť. Scdo
fuit ſufficiēter illuminatus. qꝛ cū fides ſit
lumē aie rōnalis ipā fuit fide pleniſſima.
vñ Augꝰ. diť. Fide ↄcepit: fide ſuſcepit:
nō incredula ſermonibꝫ angeli. Ambro.
ſup Luč. Ut audiuit hec maria nō q̄ſi
incredula de oraculo: nec q̄ſi incerta de
nūcio. ⁊ paꝝ infra. Feſtina ꝑ gaudio in
montana perexit. Ideo dicit Elyzabeth
Luč. i. Btā q̄ credidiſti: qm̄ ꝑficienť ea
que dicta ſunt tibi a dño. Tertio fuit
ↄuenienter mūdatus: qꝛ ab oi macula cu
iuſcūqꝫ pcti. vt de ipā dicať illud Sap.
vij. Cādor ē lucis eterne ⁊ ſpeculuꝫ ſine
macula Cā. iiij. Tota pulcra es amica
mea ⁊ macula nō ē in te. ⁊ ꝑ filio in aſſū
ptiōe hūane nature dicať. Nihil inq̄na/
tū in illā incurrit. Quarto fuit honora
biliter ornatus: qꝛ btā ꝟgo nō ſolum fuit
a pctō ꝑſeruata: ſꝫ etiā donis ſpūalibꝫ
adornata. pš. Sācrificauit tabernaculū
ſuū altiſſi. ⁊ ideo filiꝰ dei libēter ip̄m in/
habitauit ⁊ ip̄m dilexit. pš. Dilexi deco/
rē domus tue ⁊ locū habitatōis glie tue
Cā. i. Lectulus noſter floridus: ligna do
moꝝ nr̄aꝝ cedrina. Et q̄ xp̄s ipā ꝫ libē/
ter inhabitauerit pꝫ ex duobꝫ. Primo: qꝛ
xp̄s incarnatōis feſtinauit q̄tū honeſte
potuit. Et ideo cuꝫ btā ꝟgo. xij. eſſet an/
noꝝ angelo nunciāte ip̄m ↄcepit. ⁊ ideo
q̄cito btā ꝟgo apta ad ↄcipienduꝫ fuit
xp̄s q̄tum valuit de potentia ordinata
ad ipā ꝫ venit. Secundo: qꝛ ſicut libē/
ter ad ipā ꝫ venit: ſic libentiſſime in ipā
habitauit quadruplici rōne ad hoc con/
currente. Prima: qꝛ libenter qs inha
bitat in domo ꝓpria. Nā Berzallai po/
tius elegit manere in domo ꝓpria in pa/
ce q̄ in domo regia in pompa ⁊ gloria
regia: vt pꝫ. ij. Regū. xix. Ueni dicit da/
uid ad Berzellai: vt requieſcas ſecurus
mecū in Hieruſalem ⁊c̄. Et reſpondit:
Obſecro vt reuertar ſeruus tuus ⁊ mo/
riar in ciuitate mea ⁊ ſepeliar iuxta ſe/
pulchꝝ patris mei ⁊ matris mee. Se
cundo qñ domus eſt pulchre depicta: qꝛ
picture delectāt viſum ⁊ alliciunt ad ha
bitandā: ſicut varia opera tabernaculi
detinebant ipſum: ne populus flueret
ad idolatriā. vt pꝫ Exod. vi. Tertio
qñ domus eſt ſecreta. Nā mundani ho/
mines libēter habitāt in locis tumultuo/
ſis ⁊ inq̄etis. ſꝫ ecōtra pꝫ de Judith. Ju
dith. viij. q̄ in ſuperioribꝫ domus ſue fe/
cit ſibi ſecretū habitaculum. Quarto
qñ domus eſt ſignata. Unde ⁊ rex aſſue/
rus mādauit ſub pena vite vt nemo ni/
ſi vocatus intraret thalamum regis. vt
pꝫ Heſter. iiij. Sed ad ꝓpoſituꝫ vterus
ꝟginis beate habuit iſtas ↄditōes. Pri
mo: qꝛ deo fuit appropriatus. qꝛ p̄ma om
nium mulieꝝ deo caſtitatē vouit: vt dice
re poſſet illud puerb. viij. Dñs poſſedit
me in initio viaꝝ ſuaꝝ añq̄ q̄cq̄ faceret
a p̄ncipio: ab eterno ordinata ſum. Et
ſolus xp̄s ipā ꝫ inhabitauit. In cuius fi/
gura ſolus pontifex ſummus in ſancta/
ſanctoꝝ ſemel in anno itrabat. vt pꝫ ad
Heb. ix. Secundo. qꝛ miris ꝟtutibꝫ
fuit decorata: vt ꝑ ea dicat ſapiēs Sap.
vij. Omnē habens ꝟtutē oia ꝓſpiciēs.
Tertio qꝛ ſecretiſſima fuit. Nam mi/
ſterium incarnatōis filij dei nullus ſcire
potuit: donec ꝑ angelum reuelatum fuit
Joſeph Math. i. Joſeph fili dauid no/
li timere accipere Mariā coniugē tuam
quod eñi in ea natum eſt de ſpūſancto
eſt. Quarto fuit ſingulariſſima: qꝛ ꝟ/
go manens integra ⁊ ſigillo ꝟginitatis
ſaluo penitus xp̄m concepit ⁊ peperit.
Et ideo bene dicit de ea Ezech. xliiij.
Et conuerti me ad viam porte ſanctua/
rij exterioris que reſpiciebat ad orien/
tem ⁊ erat clauſa. Et infra. Princepſq̄

ip̄e ſedebat in ea. Et ideo nimirum ſi
xp̄s libenter ip̄m inhabitauit: ⁊ ibidem
plus aliīs moram traxit ſaltem per dies
quadragintaſex anteq̄ animareť ſcd̄m
Auguſtinū. iiij. de trini. Hec autem ſi/
mul fuit caro ⁊ animata caro: ⁊ dei caro
ſm̄ Damaſcenū in. iij. ſententiaꝝ ſuaꝝ.
Circa ſecundū ſcꝫ qs fuit ſponſus. ⁊
diciť q̄ dei filius q̄ fuit in vtero beate ꝟ/
ginis deſponſatus. Nam deſpōſatio eſt
ſacramenti ↄiunctio. iſta autem copula
verbi ad naturam humanam ſacramen/
talis fuit. ſacramentum eñi incarnatōis
eſt ſupremum ſacramentū omniū ſacra/
mentoꝝ ad xp̄m ꝑtinentiuꝫ. Iſta autem
deſponſatio quadrupliciter declaratur
Primo: qꝛ ſicut ad ſacramentū matri
monij ꝑ fidem reqriť ⁊ ſufficit mutuitas
ↄſenſus expreſſi: ita in xp̄i incarnatione
nō fuit iſta vnio ↄſumata donec beate ꝟ
ginis fuit ↄſenſus expreſſus Luč. i. Ec/
ce ancilla dñi fiat mihi ſcd̄m verbū tuū.
Secundo: qꝛ ſicut ad matrimonium
reqriť diſparitas ortus: qꝛ non poſſunt
de iure matrimonio copulari niſi diſtan
tes origine ſanguinis: vt patet per gra/
dus ⁊ lineas: ita fuit h̄ ſcꝫ magna diſtan
tia naturarum: qꝛ in nullo ſe attiebant
natura diuina ⁊ humana. quod admirās
ꝓpheta di. in pš. Simul in vnum diues
⁊ pauper. Tertio: qꝛ ſicut matrimo/
nium eſt copula indiſſolubilis Mar. x.
Itaqꝫ nō ſunt duo ſed vna caro. quod
deus ergo ↄiunxit homo non ſeparet. ⁊
Math. vij. Qui autem dimiſerit vxorē
excepta cauſa fornicatōis facit eam me/
chari. ita hec copula eſt omnino indiſſo
lubilis: qꝛ naturā quā deus ſemel aſſum/
pſit nunq̄ dimiſit ſm̄ Anſel. li. Cur de/
us homo Iſa. xxxiij. Funiculi eius nō rū
penť: qꝛ ſolūmō ibi magnificatus ē dñs
deus noſter. Quarto: qꝛ ſicut matri/
moniuꝫ eſt ↄiūctio p̄ncipalis: qꝛ ex ip̄o
dependēt cetere neceſſitudines Geñ. ij.
Quāobrē relinquet homo p̄rēꝫ ⁊ m̄rēꝫ
⁊ adherebit vxori ſue. ⁊ erūt duo in car/
ne vna. ⁊ idē diť ſaluator Mar. x. ita iſta
copula fuit p̄ncipaliſſima inter oēs q̄ co
gitari pñt. ⁊ ideo bñ diť. dicendo q̄ iſta
vnio eſt maxia ſup om̄es alias: excepta
vnione diuinaꝝ ꝑſonaꝝ in rebꝫ naturalibꝫ
ſꝫ i diuīs ꝑſonis ſm̄ Hyla. li. d̄ tri. nō ſit
vnio ſꝫ vnitas. Et ita dei filius dī fuiſſe
in vtero beate ꝟginis tanq̄ ſpōſus. qꝛ
noſtre humanitati q̄ſi matrimonialiter
copulatus ⁊ ↄiūctus. Et notandū q̄
dei filius in vtero btē ꝟginis fuit q̄dru/
pliciter deſpōſatus. Primo cū btā ꝟ/
gine. qꝛ ſm̄ btm̄ Aug. ipā ꝑus fuit eius
ſponſa q̄ mater: qꝛ aīa deo grā ſemꝑ eſt
eius ſponſa iuxta illud. Deſponſabo te
mihi ⁊c̄. Et iſta deſpōſatio fuit ꝑfecta ꝟ
ginitas ꝑ ꝓpriū ↄſenſuꝫ Luč. i. Ecce an
cilla dñi fiat mihi ⁊c̄. Secundo cū aīa
ſua ſanctiſſima vt pꝫ. iij. ſniaꝝ. qꝛ vt aīa
rōnalis fuit vnita verbo. talis deſponſa/
tio fuit facta per ↄſenſum aīe in inſtanti
in quo fuit creata cum plenitudine ſapie
qꝛ alterius ꝑſone nō videť ſuffeciſſe con
ſenſus ad tam perfectum matrimonium.
Tertio cum ſua mundiſſima carne:
qꝛ non ſolum aīa ſed etiā caro a verbo
eſt aſſumpta Joh. i. Uerbum caro factū
eſt. Et ad hoc ſufficit ↄſenſus mentis:
ſicut per ſolā voluntatem corpora mar/
tyrum copulauť xp̄o. Quarto cuꝫ hu
manitate perfecta. qꝛ ſm̄ Damaſcenuꝫ
lib. de tri. ip̄e aſſumpſit humanitatē per
fectā que reſultat ex aīa ⁊ corpore. ⁊ iſta
deſponſatio non manſit in triduo mortꝭ
xp̄i. qꝛ tunc xp̄s non fuit homo. vt pꝫ. iij
ſniaꝝ. di. vij. ſed reꝑata fuit in reſurrecti
one. Et ideo qꝛ xp̄s fuit in ꝟginis vte/
ro matrimonialiter deſponſatus: dī illo
tempore fuiſſe ſponſus. Circa tertiuꝫ
eſt notādum q̄ aliter ꝓcedit de thalamo
inimicus. ⁊ aliter amicus. Primo cū
de inimici nociua preſentia thalamus
conturbať. Secūdo inimicus in tha
lamo plagať: qꝛ inſurgunt repente habi
tatores ↄtra inimicū. Tertio de tha/
lamo violenter expelliť inimicus: qꝛ eius
ꝑuitā domeſtici ferre nō pñt ⁊c̄. Quar/
to de thalamo malignanter egrediť frā
gens ⁊ diſcerpens q̄ta pōt. Quinto
ex ingreſſu inimici thalamus maculať.

Et iſtū modū ſeruāt cōmuniter egrediē
tes ex vtero materno. Primo em ma/
ternus vterus ꝯturbat̃: qꝛ cꝫ cito anima
corpi infundit̃ incipit fetus matrē mole/
ſtare. Secūdo ibi fetus ꝑcutit̃ plaga
letali originalis culpe: ita ꝙ ſi ibi more/
ret̃ abſq̧ dubio eternaliter damnaretur.
Tertio de vtero violēter expellit̃: qꝛ
ſicut natura ꝑ vim expulſiuam expel/
lit nociua ꝛ ſuꝑflua. ſic natura expellit fe
tum ꝑfectū materni vteri nociuū ꝛ euo
mit. Quarto quaſi malignāter egredi
tur. aꝑit em̄ violēter ꝛ frāgit clauſtra ma
terna. ꝛ ideo pͥmogenitus in lege diceba
tur aꝑiens vuluam: qꝛ materna clauſtra
cum ingenti p̄ſſura diſſoluit. Quinto
egreſſus vituꝑat̃: qꝛ mulier immūda re/
manet ſeptē dieb꞉ a ꝯſortio viri ꝛ ab in/
greſſu in tēpli. vt pꝫ Leuit̃. xij. Et puer
vituꝑat̃ labe pc̄ti originalis ꝛ ideo ip̄m
abominant̃: qꝛ ip̄m ſuꝑ oīa deteſtant̃. ſꝫ
ſpōſus oppoſito mō ſe hꝫ. Primo: qꝛ
ex p̄ſētia ſponſi thalamus iocūdat̃ Can
ti. i. Lectulus noſter floridus. Secun
do nō ibi plagat̃: ſꝫ deoſculādo iocūdat̃
Cā. i. Introduxit me rex in cellaria ſua:
exultabimus ꝛ letabimur in te. Ter/
tio non expellit̃ ſꝫ ingredit̃ ꝛ egredit̃ ad
placitū Cāti. ij. Ne ſuſcitetis neq̧ eui/
gilare faciatis dilectam donec ipa velit.
Quarto māſuete ingredit̃ ꝛ egredit̃.
Judith. xij. Precepit cubicularijs ſuis:
vt ſicut placeret illi ingrederet̃ ꝛ egre/
ret̃. Quinto egreſſus eius nō maculat̃
nec thalamus eo remanet maculatus.
ſꝫ letus ꝛ iocūdus: qꝛ tota nuptiaꝝ ſolē
nitas eſt ad hūc finē Thobie. viij. In/
greſſa cubiculū reperit. ſ. ſpōſum ꝛ ſpō/
ſam ſaluos ꝛ incolumes ſecū pariter dor
miētes: ꝛ reuerſa nūciauit bonū nunciū.
ꝛ ſic xp̄s dr̄ bn̄ ꝓceſſiſſe ab vtero ſic ſpō/
ſus de thalamo ſuo. Primo: qꝛ ſuū tha
lamū nō ꝯturbauit: qꝛ btā ꝟgo nō ſenſit
dolores ſicut cetere mulieres ſm̄ Bern̄.
Iſa. vi. Anteq̄ꝫ ꝑturiret peꝑit maſculuꝫ.
Scḋo: qꝛ ibi plagatus nō fuit ſꝫ om/
nē plenitudineꝫ gratie habuit. Roma. i.
Qui p̄deſtinatus eſt filius dei in ꝟtute

ſm̄ ſpm̄ ſanctificatōnis. i. Coꝛ. xv. Si/
cut in adā oēs moriunt̃: ita ꝛ in xp̄o oēs
viuificabunt̃. Tertio nō fuit inde vio
lenter expulſus: ſꝫ ꝓpꝛia volūtate fuit in
carnatus. ſic fuit natus ſm̄ Aug. compa
rans eius natiuitatē ad mortē. Quar
to: qꝛ benigne ꝛ nō violēter ꝓceſſit: qꝛ ſi
cut ſol tranſit ꝑ vitrū ſine violētia: ſic ꝛ
xp̄s trāſiuit ꝑ vteꝝ btē ꝟginis ſine violē
tia ꝟginitatis. Un̄ cātat eccleſia. Et ex
iuit ꝑ clauſam portā deus ꝛ hō. lux ꝛ vi/
ta, ꝯditor mūdi. Quinto non fuit ibi
maculatus nec thalamus dehoneſtatus
ſꝫ multipliciter magnificatus ꝛ laudat᷑
Luc̄. ij. Annūcio vobis gaudiū magnū
qḋ erit omni ꝑplo: qꝛ natus ē nobis ho/
die ſaluator q̄ eſt xp̄s dn̄s. ꝛ infra. Et fa
ctū eſt cū angelo multitudo mi. cele. exer.
lau. deuꝫ ꝛ di. Gloria in altiſſimis deo. ꝛ IIII ar/
in terra pax hoib꞉ ꝛc̄. Quartus arti/ ticulus.
culus qn̄ xp̄s fuit natus in quo ponunt̃ pͥmo de
quatuor puncta. Primo de anno circa anno
quē ponunt̃ quatuor veritates notabi/
les. Prima ꝙ xp̄s fuit natus in ſexta I. ꝟitas
mūdi etate ſm̄ Aug. iiij. de trini. Prima
etas mūdi fuit ab adā vſq̧ ad noe. Se/
cūda vſq̧ ad abrahā. Tertia vſq̧ ad da
uid. Quarta vſq̧ ad trāſmigratione ba
bylonis. Quinta vſq̧ ad partū ꝟginis.
Sexta ꝟo inchoata eſt a partu ꝟginis
beate. ꝛ erit vſq̧ ad occultū tp̄is finem.
Et ſic pꝫ ꝙ natiuitas xp̄i fuit pͥncipium
ſexte etatis que corrn̄det in hoie decre/
pitui. Prima em̄ hois etas eſt infan/
tia. Secūda pueritia. Tertia adole/
ſcentia. Quarta iuuētus. Quinta ſe/
nectus. Sexta ſeniū vel decrepitus q̄
vltima eſt. ꝛ ideo frequēter in ſcriptura
dr̄ Xp̄us natus in fine ſeculoꝝ Ephe. i.
Scḋm bn̄placitū eius qḋ ꝓpoſuit in eo
in diſpenſatōe plenitudinis tempoꝝ in/
ſtaurare oīa in xp̄o q̄ in celis ꝛ q̄ in ter/
ris ſunt in ip̄o Heb. ix. Nūc āt ſel̃ in cō
ſumatōe ſeculoꝝ ad deſtructōeꝫ pc̄ti per
hoſtiā ſuā apparuit. i. per morteꝫ. Et qꝛ
xp̄s natus eſt in ſexta etate di. Aug᷒. ꝙ
xp̄s venit in tp̄e mūdi inueterati. Et ꝓ/
pͥe qꝛ res nō ſolet nouari niſi qn̄ eſt in/

ueterata. ꝛ ſic xp̄s q̄ venit ad renouādū
mundum debuit naſci in mūdi ſenectute
ſm̄ ip̄m. ꝛ ideo rogabat ſapiēs di. Eccl.
xxxvi. Innoua ſigna ꝛ immuta mirabilia
ꝛc̄. Scḋa: qꝛ xp̄s fuit natus in. vi. mil
lenario annoꝝ in mūdi origine. qḋ pꝫ ex
nūeris veteris teſtamenti. Ex quo pꝫ ꝙ
ſicut pͥmus Adā fuit factus. vi. die de ter
ra immaculata: ita ſcḋs Adā. i. xp̄s de btā
ꝟgine in. vi. ſeculo extitit natus: vt repa
tio trāſgreſſionis corrn̄deret. Seculum
q̄ppe ē ſpaciū mille annoꝝ ꝓpͥe dr̄ ſm̄ do
ctores. Tertia. qꝛ xp̄s fuit natus in ſe
ptima hebdomada annorū ex quo fuit
reuelatū miſteriū incarnatōnis ꝛ paſſio/
nis danieli. pꝫ Dan̄. ix. Et ꝙ poſt ſeptu/
aginta duas hebdomadas annoꝝ fuerit
ſibi p̄nūciata mors xp̄i ꝛ ante fuit ꝑ qn/
q̧ hebdomadas lꝫ vltima nō ſit cōple/
ta. ꝛ ideo dicūt aliq̄ hiſtorie ꝙ ꝓpter hoc
orta eſt hereſis herodianoꝝ q̄ dicebant
Herodē eſſe xp̄m: qꝛ regnabat in iudea
tp̄e quo ꝓpha p̄nunciauit xp̄m eſſe ven/
turꝫ Dan̄. ix. In quo notant̃ duo ſm̄ du/
os modos ibi ꝯtentos. Primum ꝙ an/
nus natiuitatis xp̄i in Bethleē fuit an/
nus q̄nquageſimus numero in millena
rijs ꝛ hebdomadib꞉ q̄ dicebat̃ annus iu
bilei: vt pꝫ Leui. xxv. ꝛc̄. Scḋm ꝙ ſe/
ptem hebdomade q̄ ſuꝑſunt ſignificāt
ſeptē dona ſpūſſancti in qb꞉ ꝑfectiſſime
xp̄s fuit natus dicēte ꝓpha Iſa. xi. Egre
diet̃ ꝟga de radice ieſſe: ꝛ flos de radice
eius aſcēdet. ꝛ req̄e. ſuꝑ eū ſpūs dn̄i ſpūs
ſapie ꝛ ſpūs for. ꝛ ꝯſi. ſcie ꝛ pi. ꝛ rep. euꝫ
ſpūs ti. dn̄i. Quarta ꝙ natus fuit. xiij.
anno mr̄is ſue. quē cū ꝯcepiſſet āno. xij.
neceſſe habuit ip̄m parere in. xiij. decur/
ſis. ix. mēſib꞉ ſm̄ Aug. In quo notat̃ ꝙ
in tali etate erat btā Agnes qn̄ fuit per
agnū deſpōſata. in q̄ btā ꝟgo fuit cū ꝟ/
ginitate fecūdata. Scḋo de mēſe vbi
notant̃ quatuor varietates. Prima ꝙ
xp̄s natus eſt in mēſe. x. ſm̄ computatio
nem hebreoꝝ: q̄ annū incipiūt a martio.
Exoḋ. xij. Menſis iſte vobis pͥncipiuꝫ
menſiū pͥmus erit in menſib꞉ anni. In q̄
notat̃ ꝙ xp̄s fuit. x. menſib꞉ in vtero ma/

tris incluſiue. ꝛ ſic in oīb꞉ mēſib꞉ anni p̄/
ter Januariū ꝛ Februariū vt verifica/
ret̃ in eo illud Sap̄. vij. Decē menſium
tp̄e coagulatus ſum in ſanguine. Se/
cūda ꝙ xp̄s natus ē in mēſe. xij. ſm̄ com/
putatōeꝫ latinoꝝ: qꝛ pͥmus mēſis eſt ia/
nuarius: vt pꝫ in kal̃. romanoꝝ. ꝛ ſic de/
cember eſt. xij. mēſis. Iſte aūt numerus
ꝯtinet duplicatū ſexenariū. ꝛ ſexenarius
ſm̄ Aug. ſuꝑ Gen̄. ad lr̄aꝫ eſt pͥmus nūe/
rus ꝑfectus ad denotāduꝫ ꝙ xp̄s natus
eſt in gemina ꝑfectōe. ſ. in ſummo gr̄e ꝛ
glorie. vt dic̄ magiſter. iij. ſniaꝝ. Ter/
tia ꝙ xp̄s natus eſt in q̄rto tempe. ſcꝫ in
hyeme. Sūt em̄ q̄tuor tempa anni. ſ. ver
eſtas: autūnus: ꝛ hyems: ad denotādum
ꝙ poſt numeꝝ ternariū ſequit̃ quaterna
rius. i. poſt trinitatem ꝑſonaꝝ ſequit̃ q̄r
ta creatura. ſ. homo ꝓpter queꝫ multipli/
catus eſt numerus creaturaꝝ ſic̄ poſt q̄r
tum numeꝝ pōt ꝯſequi numerādo in in
finitum vt ꝓbis dicat ꝓpha in ps̄. Sa/
pientie eius nō eſt numerus. Et qꝛ iſta
q̄rta creatura omniū inferioꝝ eſt digniſ
ſima: ꝛ maxime cum verbū ſibi eam vni/
nit admirās apoſtol᷒ dicit Heb. i. Tā/
to melior angelis effectus q̄to differen
tius p̄ illis nomen hereditauit. Cui em̄
aliqn̄ angeloꝝ dixit: Filius meus es tu:
ego hodie genui te? Et iteꝝ. Ego ero il/
li in prēꝫ: ꝛ ip̄e erit mihi in filiū. Et ſi di
cat̃ ꝙ illud tp̄s ſit ſteriliſſimū fac̄ ad ꝓpo
ſitū: qꝛ ſterilitas terre ſignificat ꝟginis
integritatē: ꝛ frigiditas extinctōeꝫ tota
lem ꝯcupiſcētie. Quarta ꝙ xp̄us fuit
natus in ſolſtitio hyemali ſm̄ Iſi. li. ethi
mo. lꝫ nūc celebret̃ ꝑ. ix. dies poſt: qꝛ re/
uertit̃ in. cxx. annis ꝑ vnū dié ſm̄ aſtrolo
gos: ad denotādum ꝙ ſic̄ ſol tūc eſt in vl
timo ꝛ infimo ſigno: ita xp̄s tulit carnē
de infimo gn̄e rōnabiliū Phil̃. ij. Semet
ip̄m exinaniuit formam ſerui accipiens.
Tertio de die. ꝛ dr̄ ꝙ nat᷒ fuit die dn̄i
ca ſm̄ Aug. iiij. de tri. ꝛ eadē die paſſus de die
q̄ natus̃ qꝛ qn̄ feria. iij. ē dies ānūciatōis
illo āno in die dn̄ica colit̃ feſtū natiuitat̃.
q̄ dies ꝯſecrat̃ q̄druplici miraclo. Pri
mū fuit angelice creatōis Gen̄. i. Dixit

deus fiat lux: ⁊ facta eſt lux. i. angelica na
tura ſm Aug⁹. Scđm iſraelitice exul
tatōis qñ. ſ. viderūt egyptios mortuos
ſup litus maris: ⁊ cecinerūt carmē Exo.
xiiij. ⁊ xv. c. Nā ſm Greg. feria. vi. egreſ/
ſi erāt de egypto. ⁊ die ſabbati trāſierūt
mare. vel die ſabbati facta ſunt hec duo.
Tertiū dñice reſurrectōis: q: die dñi/
co reſurrexit xp̄s: vt teſtant̄ q̄tuor euan/
geliſte. Nā paſſus fuit die veneris: ⁊ ter
tia die reſurrexit. Quartū ſpūſſancti
miſſionis que facta eſt q̄nta die a reſur/
rectōe incluſiue. vt pʒ Actuū. i. ⁊ ij. c. que
miracula habent attributōes ad xp̄i na
tiuitatem. Primo: q: ſicut angeli tali
die fuerūt creati: ita eodem die fuerūt le/
tati Luc. ij. Facta eſt cum angelo multi/
tudo militie celeſtis exercitus lau. deum
⁊ dicētiū: Glia in excelſis deo ⁊c̄. Se/
cundo: q: ſicut filij iſrl' letātes cecinerūt:
ita ⁊ paſtores eadem die Luc. vbi ſup̄.
Et reuerſi ſunt paſtores lau. ⁊ glo. deū
in om. que au. ⁊ vi. ſi. di. ē ad illos. Ter/
tio: q: ſicut in reſurrectione fuit reunita
humanitas deitati: ita ⁊ ipā die vnita
fuit hūanitas apparēt̄ in carne. Quar
to: q: ſicut in hac die miſſus fuit apoſto/
lis ſpūſſanctus: ita ⁊ magis ſm illos qui
dicunt q̄ ſtella que eis apparuit fuit ſpūſ/
ſanctus: vt p oībꝰ di. pph̄eta in pš. Hec
dies quā fecit dñs exultemus ⁊ letemur
de hora in ea. Quarto de hora. ⁊ dī q̄ media
nocte Luc. ij. Et paſtores erāt in regio
ne eadem vigilātes ⁊ cuſtodientes vigi
lias noctis ſup gregem ſuum. ⁊ ideo ecl/
ām multum ſolēnizāt illā horā hac no/
cte. Que hora inuenit̄ quadrupliciter ſo
lennizata in ſacra ſcriptura. Primo
in occiſione p̄mogenitoꝝ egypti Exo. ij
Media nocte egrediar in egyptū ⁊ mo
riet̄ omne p̄mogenitum in terra egypti
a p̄mogenito Pharaonis q̄ ſedet in ſo/
lio eius ad p̄mogenitum ancille q̄ eſt ad
molā. Secundo in ſctōꝝ patꝝ ꝯfeſſi/
one. Nam ſancti p̄res ſurgebāt media
nocte ad diuinā laudem. ⁊ ideo pʒ q̄ de
us tali hora pph̄etis loquebat̄. i. Regū. ij
vbi vocauit deus Samuelem quatuor
vicibꝰ. Ideo dicit pph̄eta in pš. Media
nocte ſurgebā ad confitendum tibi ⁊c̄.
Tertio in verbi diuini incarnatione:
q: tali hora verbum diuinum noſtre car
ni in v̄ginis vtero eſt vnitum ſm illud
Sap. xviij. Cum em̄ q̄etum ſilentium te
nerent oīa ⁊ nox in ſuo curſu mediū iter
haberet omp̄s ſermo tuus dñe de rega/
libꝰ ſedibꝰ venit. Quarto in iudicij p̄/
nunciatōe: q: aliq̄ dicūt opinatiue q̄ me
dia nocte xp̄s ad iudicādum ſit vēturus
ſm illud Math. xxv. Media autē no/
cte clamor factus eſt ⁊c̄. ⁊ ſic in noſtro p̄
poſito. Primo ſicut iſta hora fuerunt
p̄mogenita egyptioꝝ mortua: ſic in xp̄i
natiuitate omnes ſodomite fuerunt ex/
tincti. vt teſtat̄ Hiero. Secundo ſi/
cut iſta hora ſancti p̄res laudabāt deū:
ſic etiā ſalubriter ſtatuit matutinalē ho
rā dño p̄ſolui. Tertio ſicut iſta hora
verbum diuinum noſtre humanitati fu/
it in vtero btē v̄ginis copulatum: ſic beā
v̄go nobis ip̄m iſta hora ex ſacratiſſimo
eius edidit vtero. Quarto ſicut iſta
hora vt opinat̄ ſuā maieſtatem manife/
ſtabit cum potentia veniēdi: ſic nunc ſu/
am humanitatem oſtendit cum ſingula
ritate naſcendi. Quintus articulus V. arti
vbi xp̄s fuit natus. ⁊ aſſignant̄ quatuor culus.
loca. Primo q̄tum ad regnum. ⁊ dī q̄
in iudea vbi Joſeph aſcendit cū Ma/
ria de galilea vt ibi xp̄s naſceret̄. ne for/
te alienigena putaret̄ cū eſſet verus iu/
deus ſm carnem. Secundo q̄tū ad
ciuitatem: que fuit Bethleem ciuitas
dauid. Ideo dī Lu. ij. Eo q̄ eſſet de do
mo ⁊ familia dauid. Tertio q̄tū ad
domum que fuit diuerſorium. Quar/
to q̄tum ad locum: q: nō habuit reclina
torium ſʒ p̄ſepium. Primo de regno
dī Michee. v. Et tu Bethleem effrata
p̄uula es in milibꝰ iuda: ex te em̄ egredie
tur dux q̄ ſit dñator in iſrl'. Secundo
de ciuitate dī Luc. ij. Ibāt omnes vt p̄/
fiterent̄ ſinguli in ciuitatē ſuā. Aſcendit
autem ⁊ Joſeph a galilea de ciuitate na
zareth in iudeā ciuitatem dauid. que vo
cat̄ Bethleem: eo q̄ eſſet de domo ⁊ fa/

miltia dauid. Tertio de domo dī Ma
thei. viij. Vulpes foueas habēt ⁊ volu/
cres celi nidos: filius aūt hoīs nō hʒ vbi
caput ſuum reclinet. Quarto de loco
dī Mar. xv. Et p̄ducunt eum in golga/
tha locū quod eſt interp̄tatū caluarie lo/
cus. Eſt tñ notādum ſm diuerſos reſpe/
ctus q̄ xp̄us noīatus eſt de quadruplici
ciuitate. Reqre in. vi. ſermone. ſ. Verbū
caro factum eſt ⁊c̄. ꝯtemplatōne. iij. ⁊ ibi
plene inuenies. Sextus articulus for
VI. arti mat̄ in eodem ſermone. vi. ſ. in q̄tuor vl/
culus. timis ꝯtemplatōibꝰ vt tibi melius vide
bit̄ ad ppoſitū ⁊c̄. Septimus articu/
VII. ar lus eſt q̄bꝰ fuit nota. ⁊ dī q̄ q̄druplici ge/
ticulus. neri p̄ſonaꝝ. Primo hoībꝰ. Nā p̄ eius
ortū tota natura hūana eſt incōpabiliter
ſublimata: q: a v̄bo aſſumpta: vt pʒ ſup̄
Scđo angelis ad coꝝ. ſ. ruinā reparan/
dā. Tertio oībꝰ creaturis: q: ſicut ſm
Grego. hō cū oībꝰ creaturis p̄ticipat ſic
filius dei oībꝰ creaturis natus ē. Quar
to diuinis p̄ſonis: q: p̄ xp̄m fuit fides tri
nitatis explicite declarata: ⁊ ad ip̄m fi/
nem vltimum ordinate reducta Rom. i.
Qui factus eſt deo p̄ri ex ſemine dauid
ſm carnē q̄ p̄deſtinatus eſt filius dei in
v̄tute ſm ſp̄m ſanctificatōis ⁊ ſic factus
eſt. vt dī. cum aplo. i. Coꝝ. ix. c. Oībꝰ oīa
factus ſum. De iſto articulo reqre ſup̄.
Octauus articulus ad q̄d xp̄s ſit na/
VIII. ar tus. Et dī cōmuniter a ſanctis ⁊ docto/
ticulus. ribꝰ theologie q̄ ad reconciliādum gen⁹
humanū deo: q: ab ipo p̄ incontinentiā
diſceſſerat. Ad quā reconciliationem fa
ciendā xp̄s fuit legatus ſufficiens dupli/
ci rōne. Prima: q: inueterata inimici/
cia non poteſt bñ reduci niſi p̄ ꝯtractum pa
rentele in q̄ pax firmet̄ ⁊ ſolidet̄. Et q:
diſcordia maxia erat. ⁊ ꝯcordia tractan
da erat inter parentes: factum eſt coniu
gium inter partes ſcilicet humanitatis
noſtre que fuit deſponſata verbo diuino
Et q: hec copula eſt oīno indiſſolubi/
lis ⁊ inſeparabilis: facta eſt firma ⁊ ſtabi/
lis pax inter deum ⁊ hominē. Secun/
da: q: nullus eſt ſufficiens ad ponēdum
inter diſcordes cōcordiā ⁊ pacem ſi ſit
tm̄ vnius p̄tis p̄ticeps. ſed ſi p̄ticipat eq̄
liter cum ambobꝰ: tunc ſufficiens eſt ⁊
idoneus. ⁊ q: xp̄s fuit de genere diuino
ſm ſuperiorem naturā. de genere huma
no ſm inferiorem. Ideo fuit aptus ⁊ cō/
ueniens mediator. Ideo dic̄ apoſtolus
Eph. ij. Ip̄e em̄ eſt pax noſtra q̄ fecit v/
traqꝫ vnum. ⁊ medium parietem mace/
rie ſoluens inimicicias in carne ſua: q: ſi
cut lapis angularis ꝯnectit vtrūqꝫ pari/
etem: ita ip̄e ꝯfederauit vtrāqꝫ naturam
in ſue natiuitatis ſacramento. Iſta au/
tem ꝯfederatio fuit facta in xp̄i ortu q̄/
tum ad ortum in vtero btē v̄ginis. quod
declarat pph̄eta pš. dī. Miſericordia ⁊
veritas obuiauerūt ſibi. Juſticia ⁊ pax
oſculate ſunt. veritas de terra orta eſt:
⁊ iuſticia de celo p̄ſpexit. Ad cuius intel
ligentiā eſt notādum q̄ dauid hic deſcri/
bit q̄tuor veritates q̄ſi q̄tuor aduocatos
in litem generis humani cum deo ſolen/
niſſime cauſidicātes in curia ſummi re/
gis ſicut ſolet cauſidicari inter dominū
⁊ ſeruum in curia ipſius dñi quādo dñs
obijcit ei crimen leſe maieſtatis: ita q̄ iu
ſticia ⁊ veritas erāt ex p̄te dei hominē
ſeruum accuſantes. miſericordia ⁊ pax
erāt ex p̄te hoīs ip̄m excuſantes. ⁊ ſm
iſtos q̄tuor aduocatos formant̄ hic q̄tu/
or paſſus. Primus fuit veritatis dī.
Primus homo trāſgrediendo p̄ceptum
dñi ſui peccauit mortaliter cū omni po
ſteritate ſua: ⁊ in eo q̄ fuit rebellis deo
incurrit crimen leſe maieſtatis. Scđ̄
dus fuit iuſticie dī. q: veritas dicit ⁊ be/ F
ne q̄ totū genus hūanū peccauit morta/
liter ⁊ icurrit crimē leſe maieſtatis. ⁊ ideo
iuſte amittit hereditatē ſuā tāqꝫ ꝯtumax
⁊ ſic debet puniri eternaliter: q: q̄to of/
fenſus ſublimior: tāto pena grauior. ⁊ q:
deus eſt ſummū bonum ⁊ infinitū. ḡ ⁊c̄.
Tertius fuit miſericordie dī. Oīs p̄r
naturaliter inclinat̄ ad miſerendū filijs.
q: ſunt imago eius ⁊ caro. ⁊ cum homo
ſit imago dei ⁊ ad ſimilitudinē eius fa/
ctus Gen. i. Faciamus hominē ad ima/
ginē ⁊ ſimilitudinem noſtrā. ergo deus
debet eius miſereri. ⁊ tūc fuit ibi allega/

ta hūana infirmitas ⁊ ſic humanum ge/
nus nō dꝫ dānari. ⁊ ſi deus miſeref oīuꝫ
⁊ nihil odit eoꝝ q̄ fecit. ſingulariter hoī
penitēti dꝫ miſereri: qꝛ magis imitaf ip
ſum. Quartus fuit pacꝭ di. Nullus bo
nus pnceps dꝫ ciuitatē ſuā dimittere di/
minutā ⁊ imꝑfectā: cū ipaꝫ poſſit ꝑfice/
re ⁊ integrare. ⁊ qꝛ ſuꝑna ciuitas ꝑ rui/
nam angeloꝝ diminuta fuit: idcirco de⁹
q̄ eſt optim⁹ pnceps dꝫ eā ſm exigentiā
clemētie reintegrare ꝑfect̄ ſpiritib⁹. ⁊ qꝛ
talis reꝑatio nō pōt fieri de angelis cū
pace cū inter ꝑmanētes ⁊ ruentes ange
los ſit impar volūtas. idcirco ꝯuenit vt
homo reconciliet ⁊ ciuitas reparef. Ex
iſtis q̄tuoꝛ arguētib⁹ ⁊ ſibi opponentib⁹
pepēdit cauſa in curia ſummi regis ꝑ an
nos q̄nq̄ milia: qꝛ iuſticia erat ꝯ pacem
⁊ veritas ꝯ miſericordiā. quā diſſenſio/
nem aduertēs diuina ptās: nō declinans
ad dexterā nec ad ſiniſtrā miſit verbum
ſuū in carnē humanā ſm illud ꝓphe pē.
Miſit verbum ſuū ⁊ ſanauit eos. In q̄
miſſione iſte quatuoꝛ ꝟtutes ꝯuenerūt in
eo. ⁊ ſic fuit ꝯcluſio incepta in xp̄i incar
natōe: ⁊ terminata in eius paſſione. In
qua iſte ꝟtutes ſibi inuicē occurrentes
oſculate ſunt ⁊ pacificate. vt dicit ꝓpha.
B Miſericordia ⁊ veritas ⁊c̄. Ad cui⁹
noticiā eſt notādum q̄ in miſterio incar
natōis ꝯſiderant̄ due vniones ⁊ quatu/
oꝛ extrema. Prima vnio eſt inter aīaꝫ
⁊ corpus xp̄i ex q̄b⁹ ꝯſtat eius humani/
tas. Secunda eſt inter totā humanita
tem ⁊ diuinitatem ex q̄b⁹ ꝯſtat xp̄s. Nūc
aūt ſingulis extremoꝝ applicant̄ ſingule
iſtaruꝫ ꝟtutum: qꝛ miſericordia applicaf
diuinitati q̄ ſe ita miſericorditer inclina
uit ad vnionē creature. de q̄ ꝓpheta pē.
Suauis dn̄s vniuerſis ⁊ miſeratōes ei⁹
ſuꝑ oīa oꝑa eius. Veritas applicaf hūa
nitati: qꝛ veritas eſt quedā manifeſtatio
vnionis deitatis ⁊ hūanitatꝭ. i. Coꝛ. i.
Manus noſtre ꝯtrectauerūt de ꝟbo vi
te. ⁊ vita manifeſtata ē ⁊ vidimus ⁊ te/
ſtamur ⁊ annūciamus vobis vitā eter/
nā que erat apud pfēꝫ ⁊ apparuit nob̄.
Iuſticia applicaf aīe xp̄i: qꝛ moꝝ vt crea

ta fuit iuſtificata ⁊ in iuſticia originali
nata ſm illud Iſa. lvi. c. Iuxta eſt ſalus
mea vt veniat ⁊ iuſticia mea vt reuelef.
Pax applicaf corpori: qꝛ in carne xp̄i p̄/
mo fuit pax omniū ſenſuū ꝑ ſtatū innocē
tie. de quo ſtatu dicit xp̄s nō poſſe pecca
re. Scd̄o fuit pax hūani generis ꝯſu/
mata ⁊ ꝑfecta Phil. ij. Factus obediēs
vſq̄ ad mortē: mortem aūt crucis ꝓpter
qđ ⁊ deus exaltauit illum ⁊ donauit illi
nomen qđ eſt ſuꝑ omne nomē. Ad ꝓpo/
ſitū miſericordia ⁊ veritas obuiauerūt
ſibi q̄ñ deitas ⁊ hūanitas fuerūt vnite.
Si aūt obuiari nō ꝑ ꝯtrariari ſed pro mu/
tuo occurri ſic dic̄ apoſtolus Heb. vij.
Melchiſedech rex ſalē ſacerdos dei ſū/
mi obuiauit Abrahe regreſſo a cede re/
gum ⁊ bn̄dixit ei. Iſta aūt ꝯiunctio dr̄ ꝑ/
prie obuiatio: qꝛ q̄ñ due ꝑſone vna ꝯſti/
tuta in ſummo ⁊ alia in infimo non p̄nt
ſibi obuiare niſi infima aſcendat: ⁊ ſuꝑ/
ma deſcēdat. ⁊ ſic fuit in ꝓpoſito. vñ apo
ſtolus Phil. ij. Semetipm exinaniuit
formā ſerui accipiens. Ecce vnum: ⁊ in
fra. Propter qđ ⁊ deus exaltauit illuꝫ. ⁊
dedit illi nomē qđ eſt ſuꝑ omne nomen:
vt in nomine ieſu omne genu flectaf. Ex
ecce ſcđm. Et ſiſr iuſticia ⁊ pax oſcula/
te ſunt: qꝛ aīa xp̄i fuit infuſa ſuo corpori
ſicut iuſticia paci. Et ſicut ex ꝯiunctōne
ꝯuenientis cū ꝯueniēte ſequif delectatio:
vt pꝫ in amicoꝝ delectatōe ⁊ copulatōe
ita ex ꝯiūctōe diſcōuenientis ſequif ꝯtri/
ſtatio ⁊ leſio. Et qꝛ in ꝯiūctōe aīaꝝ no/
ſtraꝝ cum carne ſequif leſio aīaꝝ: ꝑ pctm̄
originale. ſignū eſt q̄ nō eſt ꝯueniēs con
iūctio qꝛ ſequif vulnus. Qñ aūt iſte fe/
lix ſpūs fuit corpori vnitus: nulla fuit ta/
lis leſio ſubſecuta: ſꝫ mira delectatio in/
ter puriſſimā carnē ⁊ btiſſimū ſpm̄ xp̄i. ⁊
ideo iuſticia ⁊ pax oſculate ſunt Cā. viij.
Quis mihi det te frēꝫ meū ſugentē vbe
ra mr̄is mee: qꝛ a deo vtrūq̄ formatum:
vt inueniā te foris ⁊ deoſculer te. ⁊ iā ne/
mo me deſpiciat: qꝛ nullus hꝫ hoc p̄uile/
gium: cum ceteras vniones animaruꝫ ⁊
corpoꝝ angeli deſpiciāt ꝓpter peccatuꝫ.
Iſtas tñ nulla rōnalis creatura deſpice

re potuit que fuerunt multipliciter ꝯſe/
crate. Sꝫ pōt queri vtꝝ iſta fuerint
ab eodem genere vel ab eodē pncipio. ſ.
corpus ⁊ aīa xp̄i. Et rn̄det ꝓpha q̄ non
dicitte ſtatim. Veritas de terra orta ē. i.
caro xp̄i originata eſt de corꝑe terreno
btē ꝟginis. Et iuſticia de celo ꝓſpexit
q̄ñ. ſ. aīa eius iuſtificata fuit de celo corꝑi
infuſa. Et notandū q̄ in iſta generatōe
verbi corpus comꝑaf terre q̄druplici rō
ne. Primo: qꝛ ſicut corpus p̄mi Ade
fuit factū de terra materialiter: ita cor/
pus xp̄i fuit formatum de ꝟgine ſubſtā/
tialiter q̄ eſt ſecundus Adā. i. Coꝛ. xv.
Primus hō de terra terrenus: ſecundus
hō de celo celeſtis. Secundo: qꝛ ſicut
iſta terra nō erat in potētia naturali ad
talis corꝑis formatōeꝫ: ſꝫ tm̄ in potentia
obiectali vt de ea formaref corpus xp̄i
qđ fieri potuit ſolū ꝟtute ſpūſſancti Lu
ce. i. Spūſſctūs ſuꝑueniet in te ⁊ ꝟtus
altiſſimi obūbrabit tibi. Tertio qꝛ ſi/
cut terra iſta nō fuit culta vt inde forma
ref corpus Ade: ſꝫ ſine aliq̄ hūa diſpo/
ſitione fuit inde formatū: ita fuit de cor/
pore btē ꝟginis ad formatōꝫ corꝑis xp̄i
⁊ qꝛ deus cum ſit omp̄s talē diſpoſitio/
nem nō indiget. Quarto: qꝛ ſicut cor
pus Ade de terra iſta ꝑ temporꝫ ſucceſ/
ſionē nō fuit formatū: ſꝫ ſubito ꝟtute di/
uina. ſic corpus xp̄i de btā ꝟgine nō fuit
formatuꝫ ſicut corꝑa alioꝝ: ſꝫ in inſtanti
fuit factus hō ꝑfectus ſic Adā: ſꝫ nō ita
magnus ſm Dam̄. ⁊ ſic vere dr̄. Veri/
tas de terra orta ē. i. caro xp̄i de btā ꝟgi
ne facta. Si autēꝫ veritas ꝓpter duo.
Primo q̄tū ad angelicas apparitōnes
diſtinguēdas. Angeli eñ aliq̄ñ apparue
rūt in ſilitudine carnis humane. non tñ
erat vera caro hūana. ⁊ ideo vt xp̄s ve/
rus homo oſtenderef caro eius veritas
appellaf. Scd̄o ad hereſes dyaboli/
cas ꝯfundēdas. multi eñ heretici poſue
rūt q̄ xp̄us nō habuit verā carnē ſꝫ fan/
taſticā. Et ad hoc ꝯfirmādum caro ei⁹
in ſcriptura vocaf veritas. Sꝫ quid ſi/
bi vult qđ ſequif: Et iuſticia de celo ꝓ/
ſpexit. nō dicit ꝓceſſit ſꝫ ꝓſpexit. i. reſpe/

xit. Ceteri eñ hoīes habēt animas de
celo ſicut xp̄s: ſꝫ nullus aīa de celo ꝓſpe
xit: qꝛ nullū habent intuituꝫ ſꝫ quaſi in
cecitatem in corꝑib⁹ introducunt̄ donec
poſt magnum tempus ꝑtranſeat. ⁊ phūs
dic̄ q̄ q̄ñ aīa infundif eſt ſicut tabula ra/
ſa in qua nihil eſt depictū. ſꝫ aīa xp̄i ſta/
tim vt fuit creata fuit btā videns intui ti
ue deitatem: vt pꝫ. iij. ſniaꝝ di. Et ideo d̄
celo ꝓſpexit. i. ab inſtanti ſue creatōis de
um vidit. Nonus articulus cū quib⁹ IX. arti culus.
xp̄s eſt natus. ⁊ di: it q̄ cum q̄nq̄ generi
bus ꝑſonaꝝ. Prime ꝑſ. ne fuerūt hu/
mane. ſ. maria ⁊ ioſeph Luc. ij. Et inue/
nerūt mariā ⁊ ioſeph. Scd̄e fuerūt
irrōnales. ſ. bos ⁊ aſinus. ⁊ ſic ad hāc na
tiuitatē ſolēnizandā notant̄ q̄tuoꝛ aīam
ꝑficientes. Primo notaf puritas in
mr̄e incorruptibiliter pariente. Se/
cundo pietas in nutrice infatigabili/
ter aſſiſtente. Tertio ſimplicitas in
aſino ignorāte. Quarto ſolicitas in
boue grauiter incedente: vel auſteritas
in aſino tolerante. ⁊ maturitas in boue
tarditer oꝑante. Tertio fuerūt ibi ꝑ/
ſone angelice: qꝛ ſicut dic̄ Origenes ſuꝑ
Math. Suū miniſteriū circa mr̄eꝫ dn̄i
exhibebat cuſtodia angeloꝝ. ⁊ ideo que
rit ſuꝑ illo ꝟbo Math. i. Inuenta eſt in
vtero hn̄s de ſpū ſctō. dī. a q̄b⁹ inuēta eſt
⁊ rn̄det q̄ ab angelis obſeruātib⁹ ⁊ cu/
ſtodiētib⁹ eā. ⁊ ſingulariter iſtud miniſte
riū credif impēſum in xp̄i natiuitate: vt
angeli huic partui miniſtrarēt loco mi/
niſterij qđ ſolet exhiberi a mulieribus ⁊
ſi dicaf ibi erat ioſeph. Rn̄def q̄ ad vi/
ros nō ſpectat ſeruitiuꝫ tale. Quarto
fuerūt ibi ꝑſone demmate: qꝛ ꝓpe ꝑmiſſi
ſunt venire demones: qꝛ pnceps mundi
huius. ſ. dyabolus in ꝟginis ꝯceptōe fue
rat deluſus: vt dicit Ambro. Ideo par/
tum eius ſemꝑ habuit ſuſpectum: ⁊ ideo
nitebaf inq̄ſitum poterat inueſtigare q̄s
eſſet ⁊ vehementer timebat eum. Cui
poſtea di. Math. viij. Quid nobis ⁊ ti/
bi ieſu fili dei veniſti ante tempus torq̄/
re nos. Et etiā docet diuina ſcriptura q̄
demones ꝯueniſſe ad diuina miſteria ad

que angeli ꝯuenīūt Iob. i. Quadā autē
die cum veniſſent filij dei vt aſtarent co/
rā dño affuit inter eos ſathā. Quinto
fuerunt etiā ibi pſone diuine: qꝛ ſicut to
ta trinitas xp̄m incarnauit: ita ipſum de
vtero p̄ncialiter eduxit, p eo ꝙ eius egreſ/
ſio miraculoſa fuit: qꝛ p clauſtra v̄ginea
quod fieri potuit ſolum virtute diuina.
Nā vna obſtetrix fuit que angelum cre/
auit. ſ. pr̄ Iob. xxvi. Obſtetricāte manu
eius eductus ē coluber tortuoſus. Alia
carne velata ad inſtructa fuit que. ſ. om/
nia fecit. ſ. filius q̄ eſt ſapia pr̄is. de qua
ꝓpheta pſ̄. Oia in ſapia feciſti. Iohā. i.
Oia p ip̄m facta ſunt. Tertia ſpūali
ter opata fuit ſ. ſpūſſanctus Lu. i. Vir/
tus altiſſimi obumbrabit tibi: ideoq; qd̄
naſcet ex te ſanctū vocabit fili⁹ dei. Quā
aſſociatōez deſcribens ꝓpha pſ̄. ci. Te/
cum p̄ncipiū in die v̄tutis tue in ſplēdo/
rib ſctōꝝ ex vtero añ luciferū genui te.
Ad cuius declaratōez eſt notandum ꝙ
nō poſſunt eſſe v̄ba ꝓphete loquētis ad
aliquem: qꝛ p̄ter trinitatē nihil fuit ante
luciferꝝ. Et p ꝯſequens añ luciferꝝ nullū
generare potuit. Oportet ḡ ꝙ ſint ver/
ba dei pr̄is loquentis ad filiū q̄ ſolus ge
nitus eſt ante luciferꝝ. Hoc ſuppoſito
ponunt duo notabilia ad huius dicti de
claratōez. Primum qꝛ ſicut in grāmati/
calib ponunt tres pſone: quaꝝ p̄ma lo/
quit de ſe ip̄a ſic in diuinis p̄ma pſona. ſ.
pater loquit de ſeip̄a, p eo ꝙ ip̄a dr̄ eſſe
a ſe: ⁊ a ſe hꝫ qcq̄d hꝫ ſm Aug xv. de tri
ni. Secunda eſt ad quā loquit pſona
⁊ ſic in diuinis ſecunda eſt pſona pſona
filij ad quā loquit p̄ma: qꝛ pr̄ dicendo v̄
bum pducit ip̄m verbum. ſ. filiū ſm Au
guſtinū ſup Ioh. Tertia eſt de qua
fit ſermo. id eſt de qua p̄ma pſona loq̄/
tur ad tertiā. ⁊ iſta tertia dr̄ ſpūſſanctus:
qꝛ pater ⁊ filius ip̄m ſpirant concorditer
per vnā vim ſpiratiuā. ſ. per amorem. ⁊
ſic perſone in diuinis ſignificant per no/
mina: qꝛ per illud pnomen ego quod eſt
perſone p̄me ſignificat pater. ⁊ per illud
pnomen tu quod eſt ſecunde ſignificat
filius. ⁊ per illud pnomen ille quod ē ter
tie ſignificat ſpūſſanctus. De p̄mo p̄no
mine ſcꝫ ego dr̄ Iſa. vi. Ego qui alios pa
rere facio ip̄e non pariā dicit dominus.
Ego qui generationem cunctis tribuo
ſterilis ero. De ſecundo ſcꝫ tu Marc. i.
Tu es filius meus dilectus in te mihi
complacui. Heb. i. Tu in p̄ncipio do/
mine terram fundaſti. et opera manuū
tuarum ſunt celi. De tertio ſcꝫ ille Io/
hānis. xvi Ille arguet mundum de pec/
cato ⁊ de iuſticia ⁊ de iudicio. Et infra.
Ille me clarificabit: quia de meo accipi
et ⁊ annunciabit vobis. Et parum ſup̄
Cum autem venerit ille ſpūs veritatis
docebit vos omnem veritatem. Se/
cundum notabile ꝙ pnomen quadrupli
citer accipit in ſacra ſcriptura. Aliquā/
do p diuina eſſentia que eſt omnium fi/
nalis cauſa ⁊ effectiua. ⁊ ſic accipit Apo
calyp. i. Ego ſum alpha ⁊ o. p̄ncipium ⁊
finis. Aliquādo a ꝓprietate perſone pa/
tris: qꝛ ip̄e eſt origo totius deitatis ſm
Diony. de diui. nomi. c. ij. Aliquādo p
pſona verbi Ioh. i. Omnia p ip̄m facta
ſunt. Et in pſ̄. Principium verboꝝ tuo
rum veritas. Ioh. viij. Principium qui
⁊ loquor vobis. Aliquādo p ꝓprietate
⁊ p pſona ſpūſſancti: qꝛ eius p̄ncipium
eſt voluntas p quā deus omnia creauit
Apoc. iiij. Propter voluntatem tuam
erāt ⁊ creata ſunt. Et ſic poteſt intelli/
gi illud Geñ. i. In p̄ncipio creauit deus
celum ⁊ terrā. qꝛ Aug⁹. exponens illud
Rom. xi. c. Ex ip̄o ⁊ per ip̄m ⁊ in ip̄o vl/
timum applicat ſpūſſancto. Sic etiā po/
teſt intelligi illud Ioh. i. In p̄ncipio e/
rat verbum. qꝛ ſicut verbum pcedit a pa
tre: ita manet in ſpūſancto. Et p perſo/
na patris poteſt intelligi illud Prouer.
viij. Dominus poſſedit me in initio vi/
arum ſuaꝝ anteq̄ꝫ q̄cq̄ꝫ faceret a p̄ncipio
Vbi ſapia increata loquit que nullo p̄n
cipio eſt niſi a patre. Et ſm iſtas acce/
ptiones diuerſimode poteſt intelligi ap
plicādo ad ſecundā perſonā que eſt ver
bum. Iſtis viſis ad iſtius dicti declara/
tionem eſt notādum ſm Aug. ſup Geñ.
ad lrāꝫ circa p̄ncipium ꝙ verba diuine

ſcripture poſſunt quadrupliciter exponi.
Primo q̄dem ſm dictum hyſtoricū. Se
cundo ſm allegoricum. Tertio ſm tro/
pologicū. Quarto ſm anagogicū. Quā
tum ad p̄mum q̄ eſt lrālis illud verbum
poteſt q̄drupliciter intelligi. ſ. In die v̄/
tutis tue. Primo accipiendo p die di/
uine eternitatis: ſicut accipit pſ̄. dicēs:
Ego hodie genui te. Secundo p die
creatōis mundi. de quo Geñ. i. Factum
eſt veſpere ⁊ mane dies vnus. Ter/
tio p die incarnatōnis. de quo Gal. iiij.
At vbi venit plenitudo temporis miſit
deus filiū ſuū factū ex muliere. Quar
to p die natiuitatis Iſa. ix. Paruulus na
tus eſt nobis ⁊ filius datus eſt nobis. In
his eñ quatuor dieb fuit diuina virtus
nobis oſtenſa. Et ideo dr̄ die virtutis
tue accipiendo diem eternitatis. In q̄
ꝓpheta duo facit. qꝛ p̄mo introducit ſa/
cramentuꝫ eterne pceſſionis. Secundo
introducit ſacramentū eterne generati/
onis. Quātum ad p̄mum dicit Tecum
p̄ncipium in die v̄tutis tue in ſplendori
bus ſanctoꝝ. Dies eñ v̄tutis verbi ſup̄
omnia declarat in pceſſione ſpūſſancti:
qꝛ infinita v̄tus reqrit ad pducendū p/
ſonā infinitā q̄lis eſt ſpūſſanctus reſpe/
ctu cuius oia opa verbi ſunt quaſi nihil
Et qꝛ verbū nō ſolū pducit ſpm̄ſanctuꝫ
ſꝫ cū ip̄o pr̄e q̄ eſt p̄ncipiū omniū. Ideo
dicit ad verbū Tecū p̄ncipiū in die v̄tu
tis tue. qꝛ tū ex ſcriptura diuina reducēt
ſctōꝝ p̄deſtinatōnes eterne in v̄bo ſicut
in quodā ſpeculo. Et pr̄ cū v̄bo ꝯcurrit
ad pductōez ſpūſſancti. Ideo dr̄ in ſplē/
doribꝫ ſctōꝝ. Quantū ad ſecundū. ſ. eter
ne generatiōis miſteriū cū dr̄ Ex vtero
ante luciferꝝ genui te. Dr̄ ꝙ ex vtero na/
tus eſt filius: qꝛ nō creatus de nouo vel
de nihilo. ſꝫ genitus de ſubſtātia patris
eſſentialiter. Poteſt tamē intelligi p vte
rum ſubſtancia diuina: qꝛ ip̄a eſt omniū
diuinaꝝ pfectionum ꝯtentiua. Et iterū
dr̄ Ante luciferum genui te: qꝛ lucifer fu/
it pductus in p̄ncipio tempis. ⁊ dei fili⁹
ab eterno. ſicut dr̄ Prouerb. viij. Domi
nus poſſedit me in initio viaꝝ ſuaꝝ an/
teq̄ꝫ quicq̄ꝫ faceret a p̄ncipio. Et dicit ibi/
dem ſapia diuina. Ab eterno ordinata
ſum. Et hoc de p̄mo die. ſ. diuine eterni
tatis. Secundo accipiendo diem p
die creatōis mundi in quo fuit p̄mo ma
gnificata ad extra infinita v̄tus verbi. p
quod ſunt omnia de nihilo facta Ioh. i.
Oia p ip̄m facta ſunt ⁊ ſine ip̄o factum
eſt nihil. vt tūc ei dicat Tecū p̄ncipium
in die v̄tutis tue. Accipiendo p̄ncipium
p ip̄a deitate que eſt imediate in pſona
verbi cum ꝓprietate. ⁊ ideo dr̄ Tecū p̄n
cipium in die v̄tutis verbi ⁊ nō ſolum p
ꝓprietates: ſꝫ p deitatem cōmunem trib
pſonis pducit omnia. quaſi dicat ei pr̄
nō tu ſolus creaſti omnia in die virtutiſ
tue: imo fuit tecum p̄ncipium p qd̄ tres
pſone creauerunt oia. Sequit in ſplen/
doribꝫ ſctōꝝ: qꝛ p̄ma manifeſtatio virtu
tis verbi cum p̄ncipio diuinitatis fuit in
ſplendoribꝫ ſanctoꝝ ante luciferꝝ quos
creauit. p̄mo ante omnia ſplendidos v̄/
tute ⁊ ſapia ſupnaturali. ⁊ qꝛ lucifer ſup̄
omnes angelos fuit a p̄ncipio lucis for/
matus ⁊ factus ne forte q̄s crederet ip/
ſum verbo in claritate fuiſſe mirificū ad
dit ex vtero ⁊c̄. In quo notant duo p̄ui/
legia verbi diuini vltra luciferum. Pri/
mū: qꝛ lucifer fuit de nihilo creat⁹. ⁊ ver/
bum dei. ſ. filius ex ſubſtantia patris ge/
nitus. Ideo dr̄ ex vtero. i. de ſubſtantia
pfecta non minor. Secundum: qꝛ lucifer
non habuit nec fuit ad tantam claritatē
ſublimatus in infinitum ſicut verbū dei.
Ideo dr̄ ante. id eſt plus q̄ꝫ lucifer ge/
nui te: lꝫ operatio nulla ſit: ſed accipien/
do ante ſm ordinem perfectōis. Ter
tio accipiendo diem pro die incarnatio
nis vt pro ea dicat a patre xp̄o filio Te
cum p̄ncipium ⁊c̄. Dies eñ virtutis in/
carnationis fuit maior q̄ꝫ dies creatio/
nis mundi: qꝛ q̄to diſtancia eſt maior:
tanto v̄tus eius ꝯiungēs eſt perfectior.
Nunc autem magis diſtat natura diui/
na a creatura in infinitum q̄ꝫ natura cre
ata a nihilo. Et ideo magis manifeſta
fuit dei v̄tus quando natura humana
fuit ad celſitudinem deitatis eleuata per

aſſumptõez carnis ꝗ̄ qñ natura creata
fuit deducta de nihilo ad eſſe ꝑ creatio/
nem. Et q2 hoc nõ potuit fieri niſi ſpũſſã
cti opatõe dicẽte euãgeliſta Luc. i. Spi
ritusſctũs ſuꝑueniet in te ⁊ ꝟtus altiſſi/
mi obũbrabit tibi. Ideo dr̃ filio. Tecũ
ꝑncipiũ in die ꝟtutis tue. ⁊ q2 in tali aſſũ
ptione aĩa q̃ fuit a ꝟbo aſſumpta fuit vi/
ſionate glĩficata. idcirco iſta aſſumptio
fuit in ſplẽdoribꝫ ſctõꝝ facta radijs illu/
ſtrãtibꝫ xp̃i aĩaꝫ: ſicut ſcti in patria illu/
ſtrant. ⁊ q2 iſtã claritatẽ nõ habuit xp̃s a
ſe. ideo ſequit. Ex vtero añ luciferũ genui
te. Et addit añ luciferũ: q2 pr̃ nõ ſolũ in/
telligibiliter ſm veritatẽ: ſꝫ etiã ſm hu/
manitatẽ: q2 aĩa xp̃i fuit creata ſplendi/
dior ꝗ̄ natura luciferi ꝗ̄tuꝫ ad grãm in
ſplendoribꝫ ſctõꝝ. Quarto accipiẽdo
diẽ ꝓ die natiuitatis vt ꝓ ea dicat eius
humanitati. Tecũ ꝑncipiũ in die ꝟtutis
tue: q2 in xp̃i ortu deitas q̃ ↄiũcta fuerat
humanitati btẽ ꝟginis. cũ ipa fuit orta
de btẽ ꝟginis vtero ſibi dicat Tecũ ꝑn
cipiũ. i. cũ humanitate verbi deitas ẽ in
die ꝟtutis tue. Di aũt dies natiuitatis
xp̃i dies ꝟtutis verbi: q2 miraculum ſue
potẽtie oñdit qñ clauſo vtero ſine leſio/
ne ꝓceſſit. ⁊ q2 iſta die ꝟtus eius fuit ma
nifeſtata oĩbꝫ ſtella ipm̃ ꝑnunciãte magis
qui venerũt. xiij. die. Et tunc ſequit. In
ſplẽdoribꝫ ſctõꝝ: q2 in ſplendoribꝫ ſctõꝝ
angeloꝝ laudantiũ ⁊ dicentiuꝫ Glĩa in
excelſis deo ⁊c̃. Hec dies fuit ſolẽniza/
ta Luc. ij. Reuerſi ſunt paſtores laudã/
tes ⁊ glorificãtes deũ. Et q2 poſſet dici
ꝙ natus eſſet filius hoĩs: ideo ipm̃ ↄſti/
tuit pr̃ dicẽs: Ex vtero añ luciferũ genui
te. applicãdo ad eũ humanitatem: q2 ille
homo q̃ fuit natus de vtero btẽ ꝟginis
ſm humanitatẽ ꝑferebat lucifero etiã ſi
ꝑmãſiſſet in ſuo ꝑncipatu. Et hec ſuffi/
ciãt ꝗ̄tũ ad ſenſum lrãlem. Quãtum
ad ſenſum allegoricũ pñt a ꝑplicari hec ꝟ
ba ad beãꝫ ꝟginẽ vt ei dicat ꝓ die ↄce/
ptiõis ſue in q̃ fuit ſibi data grã ⁊ ꝟtꝰ ge/
neratiua a ſpũſctõ ſm Dam. Tecũ ꝑn/
cipiũ in die ꝟtutis tue. q2 nõ ſolũ ipa. ſꝫ
ſpũſſctũs cũ ea xp̃m gñauit: q2 cũ ea cõ/
currit ſpũſſctũs ad corꝑis xp̃i gñatiõez.
Iſta aũt ↄceptio fuit facta in ſplendori
bus ſanctoꝝ. dum in xp̃i ↄceptione fuit.
Scdo ſanctificata ⁊ donis ſpũſſancti
velut ſctõꝝ ſplendoribꝫ noviter illuſtra/
ta Luc. i. Spũſſanctus ſuꝑueniet in te:
⁊ ꝟtus altiſſimi obũbrabit tibi. ⁊ q2 ma/
ter dñi fuit de ſterili mr̃e nata ꝟtute di/
uina. ideo ſequit. Ex vtero añ luciferũ ge
nui te. q2 etiã eius grã fuit maior ꝗ̄ luci/
feri: q2 ad maiorẽ ⁊ feliciorẽ glĩaꝫ fuerat
ꝑordinata. Quantũ ad ſenſuꝫ tropo/
logicũ q̃ eſt moralis pñt iſta ꝟba referri
ad animã ꝓ illo die quo ſe ↄuertit ad de
um. cum eñ ꝓpria ꝟtute nõ poſſit reſur/
gere niſi diuina gratia adiuuet. ideo ⁊
dr̃ Tecũ ꝑncipiũ in die ꝟtutis tue. i. con
uerſionis ꝟtuoſe ad deuꝫ. ⁊ q2 in ꝑfecta
ↄuerſione aĩa ꝑ grẽ infuſionem ſanctifi
cat ⁊ donis ſpũſſancti dotat. ideo ſequit
In ſplẽdoribꝫ ſctõꝝ. Et q2 ex tali ↄuerſi
one efficit dei filia adoptiua ꝑ grãꝫ Ro
ma. viij. Accepiſtis ſpm̃ adoptiõis filioꝝ
dei in q̃ clamamus Abba pr̃. ⁊ ideo ſibi
dr̃ Ex vtero añ luciferũ genui te. Ex vte/
ro nõ diuine nature: ſꝫ grẽ diuĩe vel cle/
mẽtie. ⁊ q2 talis aĩa ẽ magis accepta ꝗ̄
lucifer cũ fuerit in puris naturalibꝫ crea/
ta. ⁊ q2 tũc fuit ſine grã ideo ſibi dr̃ ante
luciferũ nata. Quantũ ad ſenſum ana/
gogicum accipiendo diem ꝓ die vltime
glorificatiõis xp̃i cum tradiderit regnũ
deo ⁊ pr̃i. i. Cor. xv. poſt diem iudicij. de
quo Iſa. vi. Non erit tibi amplius ſol
ad lucendum ꝓ die nec ſplendor lune il
luminabit te. Ideo dĩc deus pr̃ ad xp̃m
Tecum ꝑncipium in diẽ ꝟtutis tue. tũc
eñ omnes virtutes xp̃i erunt conſuma/
te. ⁊ tunc erit deitas que eſt ꝑncipium cõ
iuncta cum humanitate xp̃i ad perficiẽ/
dum ſanctoꝝ felicitatem interius ⁊ exte
rius. vt interius beatificent in eius iocũ/
ditate: ⁊ exterius in eius humãitate. ĩõ
dr̃ Tecum ꝑncipium ſm ꝙ xp̃us dĩc Io
hãnis. x. Ingrediet ⁊ egrediet ⁊ paſcua
inueniet. ⁊ illud tũc erit in ſplẽdoribus
ſanctorum: quia a xp̃i deitate procedent
ad ſingulos ſanctos ſinguli radij eorum

animas felicitãtes ⁊ illuſtrãtes. ⁊ q2 btã
ꝟgo de cuius vtero xp̃s ꝓceſſit erit xp̃o
ſumme ꝓxima. Ideo eã cõmẽorat deus
pater dicens: Ex vtero ante luciferũ ge/
nui te: quaſi inducẽs filiã ad ipm̃ iuxta
ſe collocandã: q2 iuxta xp̃i ꝑceptũ tunc
erit ſcdm̃ humanitatẽ ſuꝑ oẽꝫ creaturaꝫ
dignior ꝗ̄ fuiſſet patri ꝑncipatus luci/
feri ſi ꝑmãſiſſet ꝗ̄to eiꝰ aĩa beatior. ĩõ
dicit ante luciferũ. Dico ergo iſtis ꝑ/
miſſis ꝙ xp̃i natiuitas fuit naturalis ⁊ ſuꝑ
naturalis. Naturalis ꝗ̄tũ ad oĩa in q̃bꝫ
beata ꝟgo fuit operata vt eſſet mater ve/
ra. Suꝑnaturalis ꝟo quo ad ſuꝑnatura
lia facta ꝟtute ſpũſſancti. ⁊ q2 in eius na
tiuitate in materno fetu nõ fuit natura/
lis emiſſio: q2 ſpũſſanctus corpus xp̃i de
vtero ꝑ corpus integꝝ ſuꝑnaturaliter ex
traxit: ideo ſuꝑnaturalis fuit. Argumẽ/
ta ꝟo facta in ꝑncipio ꝓcedũt vijs ſuis
ꝗ̄tũ ad diuerſas natiuitates referendo
Cuius natiuitatis gratia ad gloriã nos
perducat. Amen.

In feſto bti Stephani Sermo. I.

Ecce ego mitto ad
vos ꝓphetas ⁊ ſapiẽtes Mat.
xxiij. Iſtud verbũ ad laudeꝫ bti ſtepha
ni ꝓthomartyris ſumit: q2 in ipo marty/
rij ſolẽnitas a xp̃o dño ſimpliciter decla/
rat: q2 eñ in ſolẽnitate martyrũ inueniut
ſcꝫ. Sũma benignitas ex ꝑte dei mar
tyres mittẽtis. cũ ꝓmittit Ecce ego mitto
ad vos. ſ. ad inſtruendum ⁊c̃. Nimia
crudelitas ex ꝑte ꝓprij martyrij interfici
entis. ideo ſequit Ex illis occidetis ⁊c̃.
Quia igit verbũ ꝓpoſitũ in q̃ ſolenni/
tas martyrij declarat ad laudeꝫ ipius ꝓ/
thomartyris eſt aſſumptũ. Iõ de marty
rio gñaliter ⁊ de iſtius martyrio ſpãliter
eſt dicendũ. De quo ſunt. xiij. articuli
I. articulus. declarãdi q̃ꝝ. Primus eſt q̃d eſt mar/
tyriũ. Di aũt a morte qñ q̃s morit ꝓ dõ
ſicut ipe ꝓ nobis mori dignatus ẽ. Ad
iſtud aũt martyriũ q̃tuor reqrunt. Pri/
mo. ſ. certa cauſa ꝓ q̃ moriat. ſ. ꝓ iuſticia
nõ ꝓ culpa ꝓpria. ideo dicit btũs Petrus
in canonica ſua. Si q̃d patimini ꝓ iuſti/
cia bti eritis. nã ſi ꝓ culpa ſua q̃s morit
nõ eſt martyr. Scdo intẽtio recta: vt
nõ ꝓpter aliquã rẽ tꝑalem vel mũdanã
mortẽ ſuſti . eat iniuſte: ſꝫ ꝓpter vitã eter
nã. Tertio volũtas nõ coacta vt ſpõ F
te ⁊ nõ inuitus moriat: q2 nõ ex triſticia
aut ex neceſſitate eſt meritũ ſm aplm̃
⁊c̃. Quarto ꝑſona diſtincta: vt ſeipm̃
nõ interficiat: q2 tales ſm Aug. ſunt ſce
leratores homicide. Primo ꝓpter de/
fectũ ꝑme ↄditiõis nõ fuit martyr moy/
ſes: q2 mortuus fuit ꝓ culpa ſua eo ꝙ fu/
erat trãſgreſſus mandatũ dñi ad aq̃s ↄ̃/
dictõis vt habet Deutro. i. Secũdo
ꝓpter ſcdm̃ nõ fuit martyr iudas macha/
beus: q2 ꝓpter humanã verecundiã fugi
endã nolens bellũ fugere fuit interfectꝰ
vt legit in i. Machab. Tertio ꝓpter
tertiũ nõ fuit martyr Onias ſummus põ/
tifex: q2 interijt inuitus. vt habet ibidẽ.
Quarto ꝓpter xp̃m nõ fuit martyr io/
ſias q̃ ſeipm̃ ꝓpter ꝑſequẽtes legẽ dei ꝑ/
cipitauit vt legit. ij. Mach. ix. ca. Iſtas
quatuor ↄditões habuit martyriũ beati
ſtephani. ſ. certã cauſam: q2 ꝓpter fidem
xp̃i. intentõez rectã: q2 nõ ꝓpter aliquaꝫ
rem tꝑalem ſꝫ ꝓpter vitã eternã. volun/
tatẽ nõ coactã: q2 ſpõte hoſtibꝫ fidei ſe i
gerebat. Habuit ꝑſonã diſtinctã: q2 nõ
a ſe ſꝫ a iudeis fuit lapidatus ⁊c̃. Se/ II. articulus
cũdus articulus ẽ q̃t ſunt martyrij gene/ H
ra. ⁊ ponunt eſſe q̃tuor. quoꝝ. Primũ eſt
cuius paſſio redundat in corꝑe ⁊ aĩa ſi/
cut fuit martyriũ dñi noſtri ieſu xp̃i cuiꝰ
cruciatus dr̃ tã fuiſſe in carne ꝗ̄ in mẽte
ideo dr̃ Trenoꝝ. i. c. Videte ſi eſt dolor
ſicut ⁊c̃. q2 lꝫ multi martyres plus paſſi
fuerĩt in carne tñ dolor aĩe oẽs alios trã
ſcendebat. Scdm̃ eſt cuius paſſio ꝑ
ſe eſt in aĩa. ſicut fuit martyriũ ꝟginis cu G
ius aĩaꝫ gladius paſſionis xp̃i ꝑtrãſiuit
ideo fuit maius martyriũ ꝗ̄ alicuiꝰ poſt
martyriũ xp̃i inq̃tũ dolor ſubiectũ nobi
lius penetrauit. de quo martyrio ſymeõ
ꝓphetauit dicẽs: Ecce poſitus ẽ hic in
ruinã ⁊c̃. Et tuã ipius aĩaꝫ ꝑtrãſibit gla
dius ⁊c̃. Tertiũ eſt cuius paſſio ẽ cru
cians ſolũ corpus. ſicut fuit martyriũ btĩ

ſtephani. cuius aīa expte iocūda de viſio
ne celeſtiū corpus eius fuit lapidatū. vt
habet̄ vbi ſ. In hac martyrij ſpē btūs
ſtephanus dī oēs alios martyres pceſſiſ
ſe. Quartū eſt cuius paſſio nō eſt cor
pus occidēs aut aiaȝ a corpe ſepans. ſȝ
p ↄtinuā carnis mortificatōeȝ xpo cru/
cifigēs iuxta illud apl̄i dī. Xpo ↄfixus ſuȝ
cruci. Et illo martyrio btūs Jo. euāgeli
ſta fuit martyrizatꝰ. dicēte ei dn̄o in euā/
gelio ꝛ Jacobo fratri ſuo. Calicē qdem
meū bibetis ꝛc̄. Quē calicem ſolitus erat
paſſionē appellare. vn̄ Gre. martiriū tpm
vocat. De illo martyrio ſolitus ē loq in
euāgelio dī. Qui vult venire poſt me.

III. arti culus. Tertius articulus eſt qt ſunt marty/
rij gdus. Inueniunt̄ autē eſſe quatuor.

Primus eſt ꝓprie infantiū q in odiuȝ
fidei occidunt̄ ſine ꝓpria volūtate. ſicut
fuit martyriū innocentium de qb̄ dī in
Math. ꝛ in Apoc. vi. Uidi ſub altare
dei ꝛc̄. Et ſequit̄. Date ſunt illis ſtole
albe. Scd̄us eſt ꝓprius infirmoꝝ qn̄
nō pn̄t fugere mortē quā vitarēt libēter:
niſi deū mortaliter offenderēt. ꝛ tūc pus
eligūt mortē q̄ȝ talem vitā malā hoc eſt
q̄ȝ peccare mortaliter. vt habet̄ de Elea
zaro. ij. Mach. q magis glorioſaȝ mor/
tem q̄ȝ odibilem vitā in trāſgreſſione di
uine legis elegit. Et de Suſanna in da
niele ꝛc̄. De quo gdu dn̄s in euāgelio
loquebat̄ dī. Cū pſequent̄ vos in vna ci
uitate fugite in aliā loquēs de debilib̄ ꝛ
infirmis. Tertius ē ꝓprius pfectoꝝ qn̄
mortē nō fugiūt ſȝ expectāt: q̄ȝuis fuge/
re poſſent. ſicut Jacob̄ expectauit pſecu
tionē Herodis nolēs diſcedere donec
fuit interēptuȝ ab eis. ꝛ ita etiā Petrus
vbi p angelū de carcere fuit liberatus ꝛc̄.

Quartus eſt ꝓprius pfectiſſimoꝝ qn̄
nō ſolū mortē nō fugiūt: imo eā inſequū
tur. ſicut Paulus Agabo ꝓphete reſpon/
dit ſibi pdicenti pſecutōneȝ in Hierl̄m
futurā dī. q nō ſoluȝ alligari ſȝ ꝛ mori in
hierl̄m patus erat. ꝛ nō potuit detineri
a frib̄. ſicut clare apparet in actib̄. Iſtū
gradū habuit btūs ſtephanus cum eſſet
ordinatus ꝛ deputatus ad cuſtodiam ꝛ
eruditōneȝ viduaꝝ. vltro em̄ ingeſſit ſe
ad pugnādum cum fidem pſequentib̄.
vt ibidem pȝ. Quartus articulus eſt
p qb̄ reb̄ eſt martyrium ſuſtinendum.

IIII. ar ticulus. Et dī q p quatuor reb̄. ſ. Primo pro
deo vt eius fides nullatenus abneget̄:
ſed defendat̄ ſicut btūs ſtephanus xpi
fidem iudeis pugnātib̄ defendebat: ita
vt nō poſſent reſiſtere ſpūi ꝛ ſapie q lo/
quebat̄ vbi ſup̄. De q ait dn̄s in Mat.

B

Qui me ↄfeſſus fuerit ꝛc̄. Secundo
ſuſtinendum eſt p ſeipo: vt magis vnuſ/
quiſq eligat vitā amittere q̄ȝ contra le/
gem vel faciendo ſeipm inqnare peccato
mortali. ſic fecerūt illi ſeptem filij cū ma/
tre ſua in libro Macha. vbi dicit dn̄s in
Math. Nolite timere eos q occidunt
corpus ꝛc̄. Tertio ſuſtinendum eſt p
proximo ſicut qlibet plātus eccleſie p ſalu
te omnium ſubditoꝝ ſuoꝝ exemplo xpi
in Joh. Bonus paſtor aiaȝ ſuā ponit p
ouib̄ ſuis. ita ꝛ nos debemus aias p fra
trib̄ noſtris ponere. Quarto eſt ſuſti
nendum p eccleſie libertatib̄ ſicut fecit
btūs Thomas cāuarienſis q p reb̄ tē/
poralib̄ eccleſie glorioſuȝ ſuſtinuit mar
tyrium: qꝛ tāto dī martyr pfectior: q̄ȝto
p minorib̄ bonis eccleſie ſe exponit: vt
appareat qd feciſſet p ſpūalibus. Sicut
em̄ diceret̄ fidelis ſeruus qui exponeret
animam ſuam morti p cuſtodia ſponſe
dn̄i ſui: fidelior tn̄ videret̄ q non ſoluȝ p
ſponſa: ſed etiam p ſponſe ornamentis
ſe exponeret. Sponſa xpi eſt eccleſia ꝛ
ornamenta eius ſunt illa tempalia quib̄
quaſi ornamentis ornat̄. Ideo beatus
thomas fuit fideliſſimus xpi martyr. de
quo martyrio loquit̄ dominus in Luc.
quando pcepit apoſtolis vt tunicas vē/
derent. id eſt vt corpora morti exponāt
ꝛ gladios emant. id eſt iuriſdictionem
non ſolum ſpūalem ſed ꝛ temporalē ha/
beant conſequenter que dicuntur eſſe fi/
gurate in duobus gladijs Symonis in
euangelio beati Luce. Quintus arti/
culus eſt pro quibus finibus eſt marty/
rium ſuſtinendum: vbi ſunt quatuor ve/
ritates. Quarum Prima eſt q non p/

V. arti culus.

pter euadendam aliquam miſeriā tem/
poralem ꝛ preſentem: ſicut faciunt illi q
ſeipos occidunt ſicut fecit Saul ne illu/
deretur a philiſteis. ideo dixit ei diabo/
lus dum viueret ꝛ phitoniſſam ↄſuleret
q futurus eſſet cum ipo: vt legit̄. i. Regū

D

xxxi. Secunda eſt q non ꝓpter euadē
dam penam eternam pati: qꝛ qui timet
non eſt perfectus in charitate vt ait Jo/
hānes in canonica ſua. c. iiij. qꝛ non decet
martyrem. Tertia eſt q nec directe
ꝓpter ſpem remuneratōis eterne. nec p/
pter euaſionem pene mortem ſuſtinere:
qꝛ iſte amor non eſt vere amicicie: ſed ē
amor ↄcupiſcentie. Unde dicit q p tali
morte deus nullum bonum repēdet. ita
debet eam qlibet libenter recipere ſicut
nunc: qꝛ omnis actio que fit ſpe remune
ratōis eſt ſeruilis: ꝛ que ſine tali ſpe eſt
libera. ideo dicit Apl̄s. q poſiti ſumus
in libertate fratꝝ dei. filius em̄ patris p
ficit voluntatem: etiam ſi nulla expecte
tur ab eo ꝛc̄. Quarto eſt q ſimplici/
ter ꝓpter puram charitatem dei eſt mar
tyrium ſuſtinendum. vnde dic̄ Richar.
de arra ſponſe. q ſi quis exiſtens in cha
ritate poſſet inferni penas accipere: non
eſſet ei pena ſed gloria. Et ideo dicebat
apoſtolus ↄfiſus in charitate ad Roma
nos. viij. Quis nos ſepabit a charitate
xpi: tribulatio an anguſtia: an perſecu/
tio: an fames: an periculum: an nuditas:
an gladius quaſi dicat non. Beatus au
tem ſtephanus ꝓpter iſtam cauſam ſuſce
pit martyrium: qꝛ erat plenus charita/
te ꝛ gratia que facit diligere iſto modo
ꝛ non alio. ſ. qꝛ deus eſt in ſe bonus ꝛ cui
libet pficuus. de qua dilectione ait dn̄s
in Joh. dī. Si qs diligit me ſermonem

VI. arti culus. meuȝ ſeruabit ꝛc̄. Sextus articulus
eſt q quilibet fidelis debet ſe ad marty/
rium quadrupliciter preparare. Pri/

E

mo ad martyrium pietatis ꝛ compaſſio
nis in voluntate: vt mala que in alijs vi
det ipe quaſi ſua reputet exemplo apo/
ſtoli dī. ad Coꝛ. Quis infirmatur ꝛ ꝛc̄.

Secundo ad martyrium compuncti/
onis ꝛ penitentie in mente: vt peccata
pterita ſcȝ plangat: ꝛ futura non cōmit/
tat dī. cum Job. Si erraui tu doce me. ſ.
p penitentiam ꝛ vltra nō adijciam: acci
piendo ſi p qꝛ. Tertio ad martyrium
mortificemur in carne ꝓpria iuxta illud
apoſtoli. Qui autem ſunt xpi carnē ſuā
crucifixerunt cum vicijs ꝛ concupiſcen/
tijs. Et iterum. Mortificate membra
vr̄a ꝛc̄. ne. ſ. obediatis iniqtati. Quar/
to ad martyrium memorie in ↄtemplati/
one ſue memorie ꝛ recordatōis paſſio/
nis xpi dī. Hiere. Recordare pauperta
tis mee ꝛ abſinthij ꝛ fellis. ꝛ Tren. iij.
Memoria memor ero ꝛc̄. ideo dic̄ pau/
lus. Xpo ↄfixus ſum cruci. Iſto marty/
rio fuit btūs Franciſcus crucifixus: vt pȝ
in cap̄. de ſtigmatibus. Et habitis iſtis
martyrijs ꝓponere: vt ſi quando oriatur
tribulatio ſe morti cōſtanter exponere
anteq̄ȝ fidem dimittere. Et tales hoies
q̄ȝuis vltimo non moriant̄ p fide: tn̄ pal/
mam martyrij non amittunt. vt legit̄ de
beato Martino ꝛ btō Franciſco ꝛ mul
tis alijs ꝛc̄. Septimus articulus eſt

VII. ar ticulus. quis fuit pmus martyr. Ubi eſt ſcien/
dum q diuina ſcriptura diuidit ſtatuȝ in
quatuor ptes. Quaꝝ Prima pars eſt
de ſtatu nature in quo pmus martyr fu/
it Abel qui occiſus fuit a chayn in odiū
dei: eo q reſpexerat ad munera eius. vt
habet̄ in lib. Gen̄. Secunda ps eſt de

D

ſtatu legis ſcripte in quo pmus martyr
legit̄ Abimelech ſacerdos quem occidit
rex Saul: eo q ↄſulerat dn̄m p dauid. i.
Regū. xxij. c. Tertia eſt de ſtatu ꝓphe
taꝝ in quo pmus martyr fuit Zachari/
as filius Iolade ſiue Barachie de his
qui in ſacra ſcriptura legunt̄: queȝ occi/
dit rex iuda intra templum ꝛ altare. De
quo dn̄s in euangelio loquit̄. Quarta
eſt de ſtatu gratie: in quo pmus martyr
fuit Johānes baptiſta: q̄ȝuis apocriphe
aliqui hic inducant̄ vt ait Hiero. aliq
ſcripture de Zacharia eius pr̄e. de mar/
tyrio autem Johannis habet̄ Mar. vi.
cap̄. In illo autem ſtatu gratie ſex le/
guntur prima martyria. quorum Pri/

E

mum fuit ſanctorum Innocentium.

Secūdū fuit beati Johānis baptiſte.
Tertiū fuit xp̄i ieſu. Quartū fuit beate
marie ꝟginis. Quintū fuit bti ſtephani
Sextū fuit bti Jacobi apli. Vn̄ q̄ntū
ad hoc pz ꝙ martyriū bti ſtephani fuit
penultimū vt ex ſcriptura noui teſtamē
ti pz. Et iſto mō nō dr̄ fuiſſe p̄mus mar/
VIII ar ticulus. tyr btūs ſtephanus ⁊c̄. Octauus arti
culus eſt q̄re btūs ſtephanus dr̄ ꝓthō/
martyr. ⁊ danꝰ q̄tuoꝛ rōes. quaꝝ. Pri
ma eſt: qꝛ p̄mus poſt noui teſtamēti ꝯfir
matōez fuit. ſ. martyrizatus. teſtamentū
aūt iſtud vt ait apl's ad Heb. in mortꝫ
articulo ꝯfirmaꝰ. poſt qḋ btūs ſtephanꝰ
eſt paſſus. Secūda eſt: qꝛ p̄mus ex
martyrio volauit ad celū: ceteri ꝟo p̄us
deſcendebāt ad inferos: vt pz de xp̄o ⁊
F iohāne baptiſta. Tertia eſt qꝛ p̄mus
ꝓ fide xp̄i fuit occiſus. ceteri ꝟo ꝓ lege ve
teri vt iohānes ⁊c̄. p̄ter innocentes. q̄ lꝫ
fuerint ꝑpter xp̄m occiſi nō tn̄ ꝑpter fidē
xp̄i quā ꝯfiterenꝰ ſicut btūs ſtephanus
vt pz in Math. ⁊ in actib. ſ. qualiter ꝓ
xp̄i ꝯfeſſione ē occiſus ⁊c̄. Quarta eſt
qꝛ baptiſmus ſanguis p̄mo in eo effica/
ciā habuit cū in ip̄o abſoluaꝰ aīa a pena
⁊ a culpa. ſicut baptiſmo fluminis. ⁊ in om
nibꝰ p̄cedentibꝰ iſtud martyriū nūq̄ ha
buit talem effectū cū oēs incurrerēt pe/
nam dāni p̄ter xp̄m: q̄ a quo abſolueretꝰ
nō habuit. Ideo btūs ſtephanus p̄mus
dux fidei fuit ꝯſtitutus. ⁊ ſic fuit ꝑ Jepte
in li. Judic̄. figuratus q̄ fuit dux iſraeliti
ci ꝑpli ꝯſtitutus q̄ p̄mꝰ cepit cū hoſtibꝰ
dimicare. ſic btūs ſtephanus factus eſt
IX. articulus. in patria dux magnus: qꝛ ſic p̄mus dimi
cauit ⁊c̄. Nonus articulus qbꝰ ꝟtuti/
bus martyriū beati ſtephani fuit ornatū
Et dr̄ ꝙ quatuoꝛ. ſ. Primo ꝟtute caſti
tatis ⁊ mūditie. in cuius ſignū fuit ꝯſti/
tutus cuſtos viduaꝝ mulieꝝ ſanctaꝝ: vt
G pz in actib. Vn̄ ꝑpter eius puritatē oēs
qui erāt in ꝯcilio intuebanꝰ vultū eius:
quaſi vultū angeli ſtātis inter eos ꝑpter
habilitatē ⁊ honeſtatē. vt habeꝰ in acti/
bus aploꝝ. Secūdo ꝟtute veritatis
⁊ ſapie ꝑpter quā dr̄ plenus ſapia. ⁊ ideo
eius ſapie iudei nō poterāt reſiſtere ⁊c̄.

Tertio ꝟtute fortitudinis ⁊ ꝯſtantie
vn̄ dr̄ in actibꝰ plenus fortitudine: qꝛ for
tis eſt ille q̄ eſt impauidus ꝫ bonā mor/
tem ⁊c̄. Quarto ꝟtute benignitatꝫ ⁊
patiētie: qꝛ ꝑ ſequentibꝰ nō ſolū pepercit
ſꝫ ꝓ ip̄is orauit. vt habeꝰ in actibꝰ iuxta
xp̄i p̄ceptū dicētis in euāgelio. Diligite
inimicos veſtros ⁊ orate ꝓ ꝑſequentibꝰ
⁊ calumniātibꝰ vos. Notandū aūt ꝙ
illo ſacro tp̄e debemus iſtis quatuoꝛ flo
rere ꝟtutibꝰ. Primo puritate ne. ſ. ma
culemus carnē cuius ſoꝛoꝛ: vel q̄ ip̄o tp̄e
ꝟbo fuit vnita. Secundo veritate: vt
nō tp̄alia ſꝫ celeſtia ꝑ ſapiāꝫ ꝯtēplemur R
qꝛ ſapia dei patris illo tempe eſt noſtre
fragilitati ꝯiūcta ⁊c̄. Tertio fortitu/
dine vt nō timeamus mala ꝓ xp̄o porta
re: q̄ ꝓ nobis maxima mundi penalia ſu
ſcepit. Quarto patiētia: qꝛ xp̄s infir/
mitates noſtras ⁊ paupertates gratis ſu/
ſtinuit in p̄ſepio vt pz Luc̄. ij. Cōtra p̄ T
mā ꝟtutē militāt immūdi de qbꝰ dr̄ apo/
ca. Foꝛas canes ⁊ venefici. Contra
ſecundā auari. qꝛ ſapia mūdi ꝯtraꝰ illi q̄
eſt dei. de talibꝰ dicit apl's. ꝙ oīs auarus
nō habet hereditatē in regno xp̄i ⁊ dei.
Contra tertiā accidioſi q̄ ſunt ita re/
miſſi et debiles in his q̄ dei ſunt vt ſtati
faſtidiāt d̄ qbꝰ dicit apl's ad Thi. Erit
eīm tp̄s cū doctrinā ſanā non ſuſtinebūt
⁊c̄. Contra quartā iracūdi de qbꝰ ait
Johes in canonica. Qui odit frēꝫ ſuum
homicida eſt. Decimus articulus eſt X. articulus.
qbꝰ p̄uilegijs iſtud martyriū fuit decora/
tum. ⁊ ponunꝰ quatuoꝛ. quoꝝ Primū
eſt ſupnaturaliū miraculoꝝ: qꝛ btūs ſte/
phanus faciebat ꝓdigia ⁊ ſigna magna
in ꝑplo. vt ſ. dr̄ iuxta illud Mar. vl. Si H
gna eos q̄ crediderint hec ſequenꝰ ⁊c̄.
Secundū eſt loci: qꝛ in eodē loco ⁊ ci
uitate in qua xp̄s paſſus eſt btūs ſte pha
nus mortē ſuſtinuit. vt mortē quā ibidē
xp̄s ſuſtinuit ꝓ nobis ibidē redderet: h
martyr iuxta euangeliū xp̄i non capit ꝓ/
phetā perire extra hierl'm. ⁊ ita ē decens
ſolutio q̄n fit in eodē loco. Tertiū eſt
tp̄s: qꝛ natiuitatis xp̄i vt ait Aug. ex p̄miſ/
ſe in ſermōe de ip̄o dr̄. Xp̄s heri deſcēdit

letātibꝰ angelis: hodie aſcendit ſtepha/
nus exultātibꝰ illis. ⁊ ſic xp̄us loꝛicā no/
ſtre carnis aſſumpſit ad pugnādum cuꝫ
hoſte. ſic ille ſancte humilitatis veſtē hu
manitatis depoſuit regnaturus in pace ⁊c̄
Quartū p̄uilegiū eſt ſupceleſtiū reue
lationū: qꝛ vidit celos apertos vbi ſup̄ re/
uelatis ei archanis ⁊c̄. Vbi eſt notā
dum ꝙ in tribꝰ locis leguntꝰ ꝙ celi fuerit
apti. ⁊ Primo Ezechieli penitēti iuxta
flumuꝫ chobar. vbi daꝰ intelligi ꝙ illi q̄
agunt ꝑfectā p̄niāꝫ de pctīs ſtatim euo/
lāt. Secūdo Johāni xp̄m baptizāti.
in quo daꝰ intelligi ꝙ morientes ſtatim
poſt baptiſmuꝫ euolāt etiā ip̄i. Ter/
tio ſtephano ꝓ xp̄o patienti. vt deꝰ intel
ligi ꝙ martyres ſtatim etiam euolāt ⁊c̄.
XI. articulus. Vndecimus articulus eſt qbꝰ benefi/
cijs fuit hoc martyriū ditatū. Et repe/
riunꝰ quatuoꝛ quoꝝ. Primū eſt mar/
tyrij facilitatio: qꝛ lꝫ xp̄s viā martyrij fa
cilitauerit ſm Aug. in ſermone de mar/
tyribꝰ dum ip̄e p̄ceſſit: tn̄ adhuc remanet
difficile. Nō eīm fuit magnū ſi tm̄ pericu
lum hoſtiū tātus miles trāſiuit: ideo ce/
teri adhuc trepidabāt ſciētes tantā im/
paritatē. ſꝫ poſtq̄ btūs ſtephanus trāſi/
uit palā plures alij ſunt tutati: qꝛ nō eſt
tāta imparitas in milite. vn̄ multū apo/
ſtolos ⁊ ceteros diſcipulos ad martyriū
animauit. Ideo figuratus fuit ꝑ Joab q̄
p̄mus armis cepit hierl'm. ſic iſte ꝑ gla/
dium martyrij gloꝛiā ⁊ ciuitateꝫ hierl'm
celeſtē. Secūdū fuit fidei ꝯfirmatio
Fides eīm xp̄iana ꝑ ſanguinem martyrij
vt ait Augꝰ. fuit maxie ꝯfirmata. vn̄ di/
cunꝰ teſtes: qꝛ ꝓ fidei ꝯfeſſione aiāꝫ po/
ſuerūt iuxta verbū xp̄i dicētis: Qui me
ꝯfeſſus fuerit ⁊c̄. Tertiū fuit thezau/
ri p̄ncipalis congregatio. de meritis eīm
martyꝝ venit p̄cipue ille thezaurus quē
in indulgētijs diſpenſat eccleſia vn̄ btūs
ſtephanus p̄mus poſt xp̄m theſauriza/
uit eccleſiā dei auro melius q̄ fec̄ ꝯſtāti/
nus de quo xp̄s in euāgelio Theſauri/
zate vobis ⁊c̄. Quartū fuit eccl'ie il/
luſtratio que ſb̄ſecuta fuit in Paulo qui
fuit in eius lapidatōe p̄cipuus: qꝛ teſtes

depoſuerūt veſtimenta ſua ſecus pedes
eius. vn̄ ſm Aug. p̄cibꝰ bti ſtephani fuit
tātus doctoꝛ eccl'ie datus q̄ de ſe dic̄: E/
go ſum minimus aploꝝ ⁊c̄. Duodeci XII. articulus.
mus articulus eſt qbꝰ dignitatibꝰ iſtud
martyriū fuit ſb̄limatū. Et ponunꝰ qua
tuoꝛ dignitates. quaꝝ. Prima ē digni
tas leuite: qꝛ btūs ſtephanus fuit ex ꝑel/
latus leuita. eo ꝙ ſb̄limatus dignitate di
aconatꝰ ad quē ꝑtinet eucharīſtiā mini/
ſtrare ſicut ad ſacerdotē ꝯſecrare: qḋ q̄/
dem miniſteriuꝫ angelis nō eſt ꝯceſſum
iuxta illud apl'i ad Heb. Habemus al
tare de quo edere nō habēt poteſtatē q̄
tabernaculo deſeruiūt. ⁊ ꝑ ꝯſequēs mi/
nus miniſtrare. Secūda eſt ꝑphetie:
qꝛ dr̄ plenus ſp̄ū ſancto q̄ futura docet.
vn̄ dn̄s ait de eo in Math. Et que ven/
tura ſunt nūciabit vobis. Tertia eſt
diſcipuloꝝ q̄ tāto excellerūt alios ſctōs
ſequētes q̄nto xp̄i mediū vicinius ꝑcepe/
rūt ſm Diony. de angelica hierar. ſicut
ip̄e exemplificat de oꝛdinibꝰ angeloꝛum
vn̄ diſcipuli in eccl'ia militāti fuerūt in lo
co cherubin. in triumphāti aūt vno tm̄
medio a xp̄o diſtant ⁊c̄. Quarta ꝟgi
nitas fuit angeli. ſicut eīm angeli in hoc
mūdo. ſ. miniſtrātes ſemꝑ vident facieꝫ
p̄ris teſte dn̄o in euangelio: ſic btūs ſte/
phanus vidit in hoc mūdo faciē diuinā
vt innuit eius hiſtoꝛia q̄n vidit Jeſum
ſtantē a dextris ꝟtutis dei qḋ fieri non
potuit ſi eū nō vidiſſet ad eius dexteraꝫ
ſtare vt videꝰ. Iſtud eīm p̄uilegiū nō
inuenꝰ eſſe ꝯceſſum niſi Jacob q̄ ideo ē
vocatus iſrl'. ⁊ moyſi q̄ palā ⁊ nō ꝑ enig/
mata deum videbat: vt habeꝰ in Nūerꝫ
⁊ Johanni euangeliſte q̄n in cena fuit ei
euangeliū ita ſb̄tiliter reuelatū. ⁊ btō ſte
XIII articulus. phano h. ⁊ btō paulo in raptu ⁊c̄. Ter
tiuſdecimus articulus eſt qbꝰ btitudibꝰ
fuit iſtud martyriū remuneratum. Et ſi
ꝯſideremus remuneratōes dicunꝰ q̄tu/ B
oꝛ quaꝝ. Prima ē domus in q̄ fuit col/
locatus. Secūda eſt thronus in quo
fuit ſb̄limatus. Tertia eſt veſtis in q̄
fuit oꝛnatus. Quarta eſt dyadema q̄
fuit coronatus ⁊ mirabiliter oꝛnatus.

Primo dico q̄ eius domus fuit celum
empyreū. qḋ dr̄ in Apoc̄. dei tēplū. vbi
dr̄ de martyrib⁹ q̄ erūt ſacerdotes dei ꝑ/
petuo in tēplo ei⁹. vñ pš. Bti q̄ habitāt in
domo tua ꝛc̄. ſꝫ in iſta domo ſunt māſio
nes plures iuxta vbū dñi in Joh. In do
mo pr̄is mei mā. mul. ſunt. vbi ſunt q̄tu/
or māſiones ꝑncipales. Pria hierarchia
ſupceleſtis vbi reſidēt tres pſone diuīe
ꝛ tres celeſtes q̄ꝝ ꝑma citra ſummā vi/
det btūs ſtephan⁹ habitator vñ dr̄ in Apo/
ca. Qui vicerit faciā illū colūnā in tēplo
meo ꝛ foras nō egredietᷣ qḋ ē ꝓpriū hie/
rarchie ſupme cui ſpūs ſemꝑ aſſiſtūt: q̄
ſpūs duaꝝ inferioꝝ hierarchiaꝝ ſunt ad
miſtratoꝝ vt pꝫ p Dio. ideo vincētib⁹. i.
martyrib⁹ videtᷣ eſſe ꝓmiſſa. Secūdo
thronus fuit de iaſpide ꝛ ſaphiro. tal' eſt
thronus xp̄i vt vidit Ezechiel qñ vidit
ſil'itudines pueri in throno. ꝛ in throno
xp̄i ſedet btūs ſtephan⁹: q̄ ꝑmus habu
it victoriā martyrij. ꝛ xp̄s dic̄. Qui vice
rit dabo ei ſedere in throno meo. Deus
eñ ſedet ſup cherubin ꝛ ſup thronos. ꝛ
ideo iſti victores vſq̄ ad ſeraphi exalta
ti ſunt Tertio veſtimentū q̄ fuit orna
tus fuit albū. iō dr̄. Qui vicerit ſic veſtie
tur veſtimētis alb. Iſte color ē ornamē/
tū ciuiū ſupnoꝝ. ideo dr̄ vbi. s. in Apoc̄.
q̄ exercitus q̄ ſunt in celo ſeq̄bantᷣ xp̄m
in veſtimentis albis: q̄ iſte color marie
ꝑticipat lucē ꝛ nigredo tenebras. Ideo
ita ꝑficit ſanctos q̄ ſunt lucidi: ꝛ ita dā/
natos q̄ ſunt tenebroſi. Silr̄ martyrib⁹
date ſunt ſtole albe: q̄ flamma martyrij
eoꝝ aīe ſunt purgate. vbi dr̄ in Apoc. q̄
inferiorib⁹ ꝓpter vbū dei date ſunt ſtole
albe. Quarto dyadema ſeu corona q̄
fuit coronatus q̄ fuit multiplex Primo
C corona aurea q̄ debetᷣ legitime certātib⁹
in ꝑmiū ſbſtātiale ꝛc̄. Secūda eſt au/
reola ſic̄ archa teſtamēti duplici corona
fuit ornata. Sꝫ triplex eſt aureola q̄
D eſt ꝑuilegiū accidētale. quaꝝ Prima eſt
doctoꝝ. ꝛ iſtā habuit btūs ſtephanus: q̄
fuit doctor maximus: vt pꝫ in diſputatio
ne. Secūda eſt martyꝝ. ꝛ iſtā habuit:
q̄ ꝑmus martyr vt patuit. Tertia eſt
ꝟginū. ꝛ de iſta etiā pie creditᷣ habuiſſe:
q̄ cuſtos viduaꝝ fuit. tū q̄ xp̄s nō ꝯſueuit
niſi ꝟginib⁹ tanta magnalia reuelare vt
pꝫ in Johāne euāgeliſta. ꝛ Paulo quoq̄
vterq̄ dr̄ ꝟgo fuiſſe. nō aūt btō Petro
tm̄: btō aūt ſtephano xp̄s maxia reuela/
uit vt patuit qñ ſibi in via deitatē oſten
ditur⁹ aſpectu ſancti in patria ſunt be/
ati: quā nobis ꝯcedat xp̄s dei ꝛ ꝟginis
filius Amen.

De eodem Sermo. II.

Lapidas eos qui

ad te miſſi ſunt ꝛc̄. Mat. xxiij
c. Verbū ꝓpoſitū eſt vbū dñi
ad ciuitatē Hierl'm ꝯquerētis de ima/
tura morte huius ꝓthomartyris bti ſte/
phani. In quo q̄dem verbo duo oppoſi/
ta demonſtrantᷣ. Primū eſt humana ne/
q̄tia ꝓpli iudayci iniq̄ interficiētis cū dr̄.
Lapidas eos ꝛc̄. i. ſanctos. de q̄b⁹ loqui
tur apl's ad Heb. Lapidati ſunt ꝛc̄. Se
cundū eſt diuina clemētia xp̄i ſuū mili/
tem ꝑ ſalute occidentiū trāſmittētis: cū
ſequitᷣ: Qui ad te miſſi ſunt. i. xp̄i diſcipu
li qñ miſſi fuerūt vt oēs ad nuptias con
uocarent vt dr̄ in Math. Circa ma/
litiā iudeoꝝ q̄ fuit in btō ſtephano ꝯſu/
mata in ſiſtēdo ſunt de eius martyrio ſcꝫ
plures articuli declarandi. quoꝝ Pri/
mus eſt quale fuit eius martyriū. Dicit I. articu lus
eñ btūs Lucas in actib⁹ q̄ fuit a iudeis
lapidatus: q̄ ꝯfitebatᷣ dñm Jeſum xp̄m
Iſtud eñ ſuppliciū fuit ei contra legem
inflictum: q̄ lex ꝑcipit tm̄ quatuor gene
ra hominū lapidari. Primo. ſ. ſacrile/
gos: vt pꝫ in contactu montis ſynai in
Exo. ideo Achor fuit a ioſue lapidatus
q̄ de ꝯſecratis dño fuerat furatus. Sa/
crilegium eñ eſt ſacroꝝ violatio. Se E
cundo blaſphemos: vt habetᷣ Deuter. ꝛ
Leui. xxiiij. Tertio idiuinos: vt habetᷣ
ibidem. Quarto adulteros: vt pꝫ in
Leui. xx. Sꝫ btūs ſtephanus nō fuit ꝑ/
mo ſacrilegus: imo ſacroꝝ miniſter fide/
lis. ꝛ ideo ꝑmus fuit de ſeptē diaconib⁹
in miſteriū ab apl'is electus Actuū. vi.
Secūdo nō fuit blaſphemus: ſed lau/

dator dei ſemꝑ magnus vt pꝫ. Ter/
tio nō fuit induinus: ſꝫ ſpūſancto plen⁹
vt illa duo patēt in actib⁹. Quarto nō
fuit adulter: imo vt creditᷣ virgo puriſſi/
mus. ꝛ ideo fuit ad regimē ꝛ cuſtodiā vi
duaꝝ ꝛ mulieꝝ fideliū deputatus ꝛc̄. Et
ideo illud ſuppliciū fuit ei iniq̄ inflictuꝫ.
Sed q̄re nō infertᷣ hodie illud ſuppli/
ciū. Nec ſacrilegis q̄ ſymoniā cōmittūt.
Nec adulteris q̄ fidē ꝓmiſſam frangūt.
Nec blaſphemis q̄ nomen dei polluunt
Nec induinis q̄ opa ſacrilega ꝛ ſortile/
gium faciūt ꝛ alios ad hoc inducūt. Re
ſpondetᷣ q̄ ideo nō fit: q̄ quodlibet iſto
rum nunc tempis nō ſit maius pctm̄: q̄
q̄to lex euāgelica eſt ꝑfectior ipa moſay
ca: tāto maius pctm̄ eſt legem euangeli/
cam nō obſeruare. Sed hoc eſt ꝓpter mi
ſericordiā dei declarādam: q̄ xp̄us pep/
cit mulieri adultere. Aut ꝓpter iniuſtici/
as in iudicibus declarandas: q̄ quodli/
bet illoꝝ eſt maius pctm̄ q̄ꝫ ſit furtum ꝓ
quo non obſtāte dei miſericordia indu/
II. arti culus. citᷣ modo ſuſpendium. Secūdus arti
culus ē videre an btūs ſtephanus fuit ꝑ
mus martyr vt dr̄. Et h̄ dr̄ q̄ in ſcriptu/
ra habemus q̄tuor tempa. quoꝝ Pri/
mum fuit tempus nature in q̄ fuit Abel
ꝑmus martyr: q̄ fuit in odium dei a fra/
tre interfectus. Secundū fuit tp̄s le/
gis ſcripte ꝑ moyſen in quo ꝑmus mar/
tyr fuit Abimelech ſacerdos quem occi
dit Saul: eo q̄ ꝯſulerat dñm ꝑ dauid. ꝛ
deinde omnes ſacerdotes dñi. vt legitᷣ
ibi. i. Regum. xxij. c. Tertiū fuit tem/
pus ꝓphetarū in quo ꝑmus martyr fuit
Zacharias filius Joiade: vt habetur ex
textu ſcripture quem occidit rex iuda in
ter templum ꝛ altare. Quartum fuit
tempus gr̄e in quo ſextuplicit martyr/
ria inueniuntᷣ. Et Primum fuit marty
F rium innocentium: de quo legitᷣ in euan/
gelio Math. Secundum fuit Johā/
nis baptiſte: de quo legitur in euangelio
Marci. Tertium fuit martyriuꝫ xp̄i
de quo legitur in omnibus euangeliſtis.
Quartum fuit beate Marie ꝟginis:
de quo Lucas ſm ꝓphetiā Symeonis.
Quintū fuit martyrium beati ſtepha/
ni. de quo dr̄ in Actib⁹. Sextum fuit
beati Jacobi apoſtoli. de quo dr̄ ibideꝫ.
Sed quare btūs ſtephanus dr̄ ꝓtho/
martyr cum ſit ex iſtis penultimus. Hic
dantᷣ quatuor rōnes. quaꝝ Prima eſt:
q̄ eius martyrium fuit ꝑmum poſt no/
uum teſtamentū ꝯfirmatum. Teſtamen
tum eñ xp̄i morte ꝯfirmatum eſt: vt dic̄
apl's ad Heb. ix. ca. Et ideo noui teſta/
menti mediator eſt vt morte intercedē
te in redemptiōeꝫ eaꝝ ꝑuaricationum q̄
erant ſub ꝑori teſtamento. ꝛ hoc eſt q̄ ce
tera teſtamenta in morte confirmantur.
Secunda eſt q̄ ꝑmus ꝓ fide xp̄i mor G
tem ſuſtinuit. ceteri aūtē ꝓpter alias cau/
ſas vt pꝫ de Johāne baptiſta: q̄ ꝓpter
herodiadem mortuus eſt: q̄ dicebat he/
rodi nō licet tibi habere vxorem fr̄is tui
Et ideo paſſio ꝛ tormentum aliq̄ñ nō fa
cit martyrem. Sꝫ cauſa quare: q̄ fides
eſt cauſa q̄re vocantᷣ martyres. Ter/
tia eſt: q̄ ꝑmus ex martyrio volauit ad
celum quod eſt ꝑuilegium ſcꝫ martyrum
q̄ omnes ante xp̄m inuenerunt ianuaꝫ
clauſam paradiſi: ſed aperta fuit ꝓpter
paſſionem xp̄i ꝛc̄. Quarta eſt: q̄ bap/
tiſmus ſanguis de quo dr̄ in Apoc̄. in
ipo habuit efficaciam: q̄ baptiſmus libe/
rat tam a pena ſenſus q̄ꝫ a pena damni.
Tertius articulus eſt que fuerunt il/ III. arti culus.
lius martyrij ꝑuilegia. Et dicitᷣ q̄ illud
martyrium habuit quatuor ꝑuilegia in
ſua ꝑmitate Primum quoꝝ eſt q̄ ime
diate ꝯſecutus eſt ꝑncipē militie noſtre
in bello periculoſiſſimo. ꝛ ideo ei eſt ma/
gis carus: ꝓpterea eccl'ia ſolēnitatē hui⁹
ſolēnitati xp̄i imediate adiūxit: q̄ q̄ ſeq
tur eū nō āmbulat in tenebris. Scōm ē H
q̄ in acie martyꝝ tāq̄ꝫ bonus miles fuit
ꝑmus ordinatus: ꝛ ꝑmus pugnuit ꝛ fuit
ꝑmus huius militie ꝑnceps. Tertiuꝫ
eſt: q̄ ciuitatem regni celeſtis ꝑm⁹ mar/
tyr bello acquiſiuit q̄ꝫ aliquis de exerci/
tu ſuo. ꝛ ideo factus fuit ꝑnceps regis re
gni celeſtis: ſicut Joab regis Dauid.
Quartū eſt q̄ ciuitatē inferni in q̄ lu/
cifer regnabat ꝑmo ꝑcuſſit ianuam eius

claudēdo: ⁊ ſuis ſucceſſoꝛib᷒ manus luci
feri euacuādo. Ideo data ē ei hereditas
lata in terra viuentiū: ſicut dauid q̄ pcuſ
ſit golyā ⁊ turbauit phyliſteos vñ adep/
tus eſt regnū. i. Regū ⁊c̄. Et ita ex pmo
puilegio habuit pmitatē cū rege. Ex ſe
cundo habuit ducatū. Ex tertio pncipa
tū. Ex q̄rto regnū: q2 oēs heredes viuē
tiū ſunt heredes regni celoꝝ ſicut Joab
IIII. ar regis dauid. Quartus articulus eſt q̄
ticulus. ſunt illius martyrij bñficia. Et ponunt̄
quatuoꝛ quoꝝ Primū eſt q̄ ſicut ſtru/
I ctura eccleſie ⁊ fidei catholice fuit in xp̄i
ſanguine fundata: ſic fuit p ſanguinem
martyꝝ ꝯfirmata. In cuius figura dicū/
tur oīa ſacr̄a noue legis in ſanguie agni
xp̄m pfigurātis ⁊ thauroꝝ ⁊ arietū pfe/
cta. Secundū eſt q̄ p illud martyriū
fuit eccleſia ineſtimabili thezauro dita/
ta. de quo thezauro dant̄ indulgētie ad
penas purgatoꝛij dimittendas: ſicut ali/
cui ciuitati remittunt̄ exactōes ex meri/
to militū p ſuo rege moꝛiētiū ⁊c̄. Ter/
tiū eſt q̄ p illud martyriū fuit malitia ec/
cleſie ad moꝛtē ſuſcipiendā moꝛe elephā
tis ex aſpectu ſanguis animata: q2 exem
plū ꝟtutis ſibi ꝓpoſitū fideles hoīes imi
tant̄ xp̄o teſte. Qui facit ⁊ docet h̄ ma/
gnus vocabit̄ in regno celoꝝ. Quar/
tū eſt q̄ p illud martyriū fuit ecclīa ioca
li p̄cioſo illuſtrata: q2 ſaulus q̄ poſtea vo
cat᷒ eſt paul᷒ fuit cuſtos veſtimētoꝝ lapi
dantiū btm̄ ſtephanum ex pſecutoꝛe do/
ctoꝛ factus ecclīe vt p3 in Actib᷒. q2 ſm
Aug. ſeuiēs plus oīb᷒ p̄cib᷒ bti ſtephani
meruit grāꝫ. ⁊ tūc dictus fuit paulus: q2
ecclīaꝫ mirabiliter illuſtrauit. vñ de moꝛ
te btī ſtephani fuit impletum illud pā.
Precioſa in ꝯſpectu dñi moꝛs ſcōꝝ eius.
⁊ bñ fuit p̄cioſa vñ meruit tot ⁊ tāta bñ/
V. arti/ ficia. Quintus articulus eſt q̄ ſunt hu
culus. ius martyrij collata pmia. Et dī q̄ inter
alia pmia eſt q̄ eius aīa ſctā recto trami
te ad celū volauit. ⁊ ideo ante ſuū trāſi/
tū celos apto꜍ vidit. S3 intelligēdū
q̄ in ſacra ſcptura inuenit̄ celū fuiſſe ap/
tum pſonis q̄tuoꝛ. ſ. Pꝛimo Ezechie
li penitēti iuxta fluuiū chobar vbi datur
nobis documentū q̄ illi q̄ depctis faciūt A
verā ⁊ pfectā pniāꝫ ſtatī ad celos euo/
lant. S3 rari inueniunt̄ ⁊c̄. Secundo
Johāni xp̄m baptizanti in ioꝛdane vbi
dat̄ documentū q̄ moꝛiētes in innocētia
baptiſmali ſtatim celos euolāt: vt pueri
poſt baptiſmū ſtatī decedentes. Ter
tio ſtephano p xp̄o moꝛienti vbi habet̄
etiā documentū q̄ martyres ſtatī celos
euolāt. Quarto Johāni euāgeliſte in
inſula pathmos p xp̄o tribulatōes patiē
ter tolerāti. vbi habet̄ documentū q̄ q̄
in ſuis tribulatōib᷒ ꝓpter xp̄m patiunt̄: ⁊
diu ſuſtinēt ſtatī celos euolāt: q2 in tri/
bulatōib᷒ ſuū purgatoꝛiū pficiunt. iuxta
illud verbū In patiētia vr̄a poſſidebit̄
aīas veſtras. Sed q2 p baptiſmū vel
martyriū nō poſſumus cōmuniter euola
re. opoꝛtet nos p patientiā intrare. ſicut
ait apl̄s. Nos aūt ſalui erimus: ſic tn̄ q̄ſi
p ignem. Ubi nota q̄ gaudiū ⁊ ꝯſola
tio huius ſeculi ſm glo. eſt impunita neq̄
tia: vt luxuriari: vagari in ſpectacul̄. ebri
oſitate ingurgitari: turpitudīe fedari: nil
male pati: oīa in reꝝ habundātia. in pa
ce carnis: in ſecuritate mentis agere: ⁊
non caſtigari: fame aut belli timoꝛe vel
moꝛte gūari vel aduerſitate ⁊c̄. Reuera
vt dic̄ glo. erga illū q̄ in tali fuerit ꝯſola
tiōe ⁊ gaudio potius deus exercet iuſti
ciam q̄3 miſericoꝛdiā. Magna em̄ miſe/
ricoꝛdia eſt neq̄tiam impunitā nō relin/
quere: ne gaudium ſit in ſeculo. ⁊ ne co/
gat̄ deus in extremo examine illum dam
nare. Ideo ꝓpter quatuoꝛ cauſās pmiſit
diuina bonitas btm̄ ſtephanū lapidari.
Et Pꝛimo q2 vtiles ſunt lapides ad B
obſtruendū viā carnis luxurioſam ⁊ im/
mundiciā ſupandā. ideo dī Actuū. xiiij.
Per multas tribulatōes optet nos itra
re regnum dei. Tribulatōes em̄ ſunt q̄ſi
q̄dem lapides. Secundo: q2 poptimi
ſunt ad edificiū ſpūale ꝯſtituendū Ma
thei. vij. aſſimilant̄ viro ſapienti q̄ edifi/
cat domum ſuā ſup̄ petrā. Tertio q2
idonei ſunt ad circūciſionē faciendā: q2
p ipſos circūciſus fuit btūs ſtephan᷒ ab
omni penalitate. ſ. fame ſiti ⁊c̄. Exod. x.

Sephoꝛa tulit acutiſſimā petrā ⁊ circū/
cidit filiū ſuū in ſynagoga. Hodie btūs
ſtephanus cum lapidibus circūcidit̄ ⁊c̄.
Quarto q2 neceſſarij ſunt ad fabricā
dum coronā celeſtis glie. vñ pā. Poſui/
ſti em̄ ſup caput eius coꝛonā de lapide p
cioſo ⁊c̄. Btūs igit̄ ſtephanus ꝯſide/
rās lapidū vtilitatē ⁊ ſciens ſugere mel
de petra: acerbitatem magiſtrij ſuſtinuit
patiēter. Ideo dic̄ btūs Jacob᷒. Btūs
vir q̄ ſuffert tentatōem: q2 cū pbatus fue
rit accipiet coronā vite quā repromiſit
deus diligētib᷒ ſe ⁊c̄. Quā nobis ꝯcedat
ieſus xp̄s dei ⁊ virginis filius Amē.
Sermo. III. de eodem

Tephanus ple=

nus grā ⁊ foꝛtitudīe faciebat
ſigna ⁊ pdigia magna in ꝑplo
C Actuū. vij. c. Scōm doctrinam bea/
ti Aug᷒. Aliq̄ opa xp̄i fuerūt mirabilia
in q̄b᷒ ſolūmodo ē admirabilis: vt mira/
bilia ſue ptātis. Aliq̄ opa xp̄i fuerūt mi/
rabilia in q̄b᷒ a nobis ē imitabilis. vt ꝟ/
tutes. ⁊ hec opa cōicauit oībus fidelib᷒.
Pꝛima ſolū ſanctis ipm̄ pfecte imitanti
bus. Et q2 btūs ſtephanus fuit xp̄i ve/
rus imitatoꝛ. ideo cōicauit ei non ſolum
opa mirabilia ſ3 ⁊ imitabilia. ⁊ ſm h̄ ſā
ctitas btī ſtephani in ꝟbo ꝓpoſito de epi
ſtola accepto dupliciter commendatur. ſ.
Pꝛimo q̄tū ad opa imitabilia cuꝫ dī
Stephanus plenus grā ⁊ foꝛtitudine.
Iſte ſunt ꝟtutes in q̄b᷒ a nobis ſunt ſan/
cti imitādi: q2 de plenitudine xp̄i oēs ac
cipiūt grām p grā: vt ait btūs Johānes
⁊c̄. Scdo q̄tū ad opa mirabilia cum
ſequit̄. Faciebat pdigia ⁊ ſigna magna
in ꝑplo. Iſta ſunt opa mirabilia de q̄b᷒
ait dñs in Marco vl. dicēs. Signa aūt
eos q̄ crediderint hec ſequent̄: In noīe
meo demonia eijcient linguis loquent̄
nouis ⁊c̄. Circa opa btī ſtephani imi
tabilia que ſunt nobis magis neceſſaria
ſiſtendo. Eſt ſciendum q̄ btūs ſtepha/
nus de foꝛtitudine ſimpliciter cōmēdat̄
Ideo de foꝛtitudine ad eius laudeꝫ ſunt
ſupeſſoꝛ articuli declarādi. quoꝝ Pꝛi/
mus eſt q̄d eſt foꝛtitudo. Et videt̄ q̄ ac/ I. articu
cipit̄ q̄drupliciter in ſcriptura Pꝛimo lus.
p ꝟtute que dat̄ anime vt poſſit reſiſtere
inimicis: ſ3 eos nō vincat: vt eſt infuga/
bilitas. ſicut aliq̄s dī foꝛtis q̄ū fugari nō
pōt. ⁊ hec eſt ꝟtus pſeuerātie p quaꝫ aīa
rōnalis cū ſuis virib᷒ intellectiuis in q̄/
bus ꝯuenit cū āgelis reſiſtit aīe ſenſiti/
ue ipaꝫ impugnāti cū virib᷒ ſuis ſenſiti
uis in q̄b᷒ ꝯuenimus cū brutis: vt fugari
nō poſſit. Naꝫ inimicicia ꝯtinua ē inter
ꝟtutes intellectuales volētes hoīes ſur
ſum erigere: ⁊ beſtiales inclinātes deoꝛ/
ſum vt ait apl̄s. Caro ꝯcupiſcit aduer/
ſus ſpm̄ ⁊c̄. Secūdo mō p ꝟtute que D
dat̄ aīe nō ſolū ad reſiſtendū: ſ3 etiā ad
ſupanduꝫ illos inimicos: q2 foꝛtioꝛ eſt q̄
pōt illos inimicos ſupare: q̄3 ille q̄ ſolum
pōt ſe defendere. Et illa vocat̄ ꝯtinen/
tia: q2 p ipaꝫ paſſiones ſupat ſicut p pſe/
uerantiā ipas tolerat ⁊c̄. Tertio mō
p ꝟtute que dat̄ aīe ad difficilia pficien/
da ſicut in agoniſtis. Nam circa facilia
nullus laudat̄ de foꝛtitudīe. aīa aūt mul
ta difficilia h3 aggredi: q2 omēs ꝟtutes
ſunt circa bonū difficile. Quarto mō
p ꝟtute que dat̄ aīe vt ſit ſecura ad reci/
piendū bonā moꝛtē vt dic̄ Ariſto. q̄ ille
pncipaliter ē foꝛtis q̄ eſt impauidus cir/
ca bonā moꝛtē. ⁊ illo mō ꝓprie accipit̄ foꝛ
titudo. Et de hac pncipaliter btūs ſte/
phanus cōmendat̄. Tum q2 circa bonā
moꝛtē ſuſcipiendā p xp̄o pmus fuit. Tū
q2 ꝯ volentib᷒ eā inferre nō declinauit.
Tum q2 intrepidus nō dubitauit cū ce
los apertos videret. Tū q2 nō iracundus
p interficiētib᷒ exoꝛauit. Iſte quatuoꝛ
acceptōes foꝛtitudinis fuerūt in veteri
teſtamēto figurate in q̄tuoꝛ viris q̄ fue/
rāt de foꝛtitudine cōmendati. ſ. Pꝛi/ E
mus fuit iudas machabeus q̄ inimicis
iſraeliticis reſtitit potētiſſime. ſ3 eos nō
potuerit extirpare. vt legit̄ in libꝛo Ma
chabeoꝝ. ⁊ ita ē de pſeuerātia q̄ ſolū pa/
tit̄ ⁊ nō ſupat paſſiōes ⁊c̄. Scōs fuit
gedeō q̄ nō ſolū hoſtib᷒ reſtitit: ſ3 etiam
penitus effugauit vt legit̄ in lib. Judicū
cui ab angelo fuit dictū Dñs tecū viroꝝ

fortiſſime: q2 dñs iuuat ocm ꝯ vicia pu
gnantē viriliter. Tercius fuit Dauid
qui difficilia fuit aggreſſus: ⁊ ipe manu
fortis interpretaꝛ. q2 illo modo de forti/
tudine multipliciter cōmendaꝛ. vt pꝫ in
morte Golyad: q2 arduum eſt contra gi
gantē pugnare. ideo ex hoc ſuit trāſlatꝰ
ad ꝯſpectuꝫ regis vt daretur intelligi ꝙ
idem ſpūaliter fit de illis qui difficilia ꝓ
xp̄um aggrediunꝛ. Quartus fuit ſam
ſon q̄ impauidus tradidit ſe libere mor/
ti ad expugnandum inimicos dei. Sic
btūs ſtephanus ſe tradidit morti ad a/
nimādū inimicos: q2 paſſus difficilia fit
ſecurior qñ ꝑ militē bonum fit tranſitus
De ſamſonis fortitudine vide in li. Iu/
dicū. xvi.

II. articulus

Scđs articulus eſt q̄t ſunt
modi fortitudinis que eſt ꝟtus bñ diſpo
nens hoīeꝫ circa terrores mortis. Et dī
ꝙ ſunt quatuor ſm ꝙ ſunt quatuor gene
ra mortis que reperiunꝛ in ſacra ſcriptu/
ra. ſ. Prima eſt mors corꝑalis: que fit
ꝑ ſeparōēꝫ aīe a corpore. de qua dī Ec/
de. iij. Sepat amara mors. Secūda (F)
eſt mors tpalis que fit ꝑ abnegationem
mūdi: vt in igreſſu religionis de qua dī
Mortui eſtꝭ ⁊c. ad Col. iij. q2 tales mor
tui ſunt ſeculo. Tertia eſt ſpūalis que
fit ꝑ ſeparōēꝫ a deo. de qua ait dñs in euā
gelio. Dimitte mortuos ſepelire mortu/
os ſuos. Quarta eſt eternalis. de qua
dī Apoc. ꝙ in ſtagno ignis ⁊ ſulphure ē
Et hec eſt mors ſecunda. Sic etiā ſunt
quatuor genera fortitudīs. Prima eſt
circa terrores corꝑales mortis reddens
hoīeꝫ ꝟtuoſum. ſicut miles dī fortis qñ
potius vult mori in bello q̄ꝫ fugere nō ti
mens tm̄ mortem q̄tum actū vituꝑabi/
lē. Sic btūs ſtephanus ꝑelegit mortem
añq̄ꝫ fugeret xp̄i ꝯfeſſionem. ⁊ ſic de alijs
martyribꝫ qđ fuit valde laudabile etiam
dato ꝙ vitā aliā nō ſperaret. Vñ de illa
morte ille eleazarus ſcriba ꝯmēdaꝛ in li/
bro Machabeoꝝ: q2 elegit ꝑus glīoſaꝫ
mortē q̄ꝫ odibilē vitā in trāſgreſſione le/
gis diuine. Et alter machabeus dixit ſe
ꝑus velle mitti in infernū q̄ꝫ legē dei re/
linq̄re. Scđa eſt circa mortē temꝑalē
qñ aliquis nō timens mori oīa tempora
lia relinq̄t. ſicut fecerunt apl̄i quoꝝ prin/
ceps dixit xp̄o. Ecce nos reliq̄mus oīa
⁊c. ō qua loquiꝛ apl̄s ad Heb. ꝙ ſancti
fortes facti ſunt in bello huius. ſ. mūdi ꝯ
ip̄os pugnando ⁊c. Tertia eſt circa (G)
mortē ſpūalē. ⁊ hec ē alijs oppoſita: q2 ſi/
cut in alijs ille q̄ minus timet eſt fortior:
ſic hic ille qui plus timet eſt fortior: quia
magis eſt timenda dei offenſa q̄ꝫ mors
corꝑalis vel temꝑalis vel eternalis ſm
Anſel. Et ad iſtā fortitudinē xp̄s diſci/
pulos inducebat dī. Eſtote for. in bello.
Quarta eſt circa mortē eternalem: vt
nullo mō timeat tm̄ mortē ⁊ penas eter/
nales ꝙ ꝓ ip̄is vitādis bonū faciat vl' a
malo caueat ꝑncipaliter. ſꝫ ꝓpter ſolā di/
uinā dilectōēꝫ. q2 ſm btm̄ Anſel. q̄uis ꝙ
ſciret ſe dānandū adhuc deberet bñ face
re ſi eſt fortis hac fortitudine: imo vellet
magis dānari de obediēdo q̄ꝫ ſaluari nō
obediēdo. De illa fortitudine dī in Cā.
Fortꝭ ē vt mors dilectio. imo eſt ſm plu
res q̄ſi mors eterna: q2 illā eligūt nō ſo/
lū hoīes ſcti: ſꝫ etiā homies virtuoſi ⁊c.

III. articulus.

Tertius articulus eſt q̄ ſunt bella in
q̄bꝫ ꝟtute fortitudīs indigemus. Dī ꝙ
in ſacra ſcriptura inueniunꝛ q̄tuor gīa
belloꝝ in q̄bꝫ ea indigemus. Primum
eſt inter malos hoīes ⁊ ꝑſonas diuinas.
vt qñ infideles inſurgūt ad ꝑſequenduꝫ
fidē btiſſime trinitatis ſicut fuit temꝑe
Machometi ⁊ hereticoꝝ. ⁊ erit temꝑe
antixp̄i. ⁊ in tpe talis ꝑſecutōīs q̄libet fi/
delis dꝫ armari tali fortitudine vt eligat
magis mori fidē ſeruādo q̄ꝫ viuere fideꝫ
negando ⁊ ab ip̄a diſcedendo. Sic fecit
btūs ſtephanus q̄ nō ſolū illā mortē ele/
git: ſꝫ etiā ſeip̄m req̄ſitus expoſuit. De il
lo bello ait Io. in Apoc. ꝙ beſtia q̄ aſcē/
debat de abyſſo. i. antixp̄s datū ē facere
bellū cū ſctis ⁊ vincere eos. ſ. ꝑ mortem
corꝑalē. Talē fortitudinē dꝫ habere q̄li/
bet in deſiderio ſuo vt morteꝫ patiaꝛ de
facto. ſicut xp̄s ꝓ nob cū deſiderio mortē
ꝑtulit. ſꝫ quō ſuſtinerēt mortem ꝓ xp̄o q̄
nolūt viuere ſm eius ꝑcepta. Scđm
bellū ē inter angelos ⁊ demōes q̄ q̄tidie

inter ſe pugnāt de obtinendo regnū aīe
noſtre. ⁊ ideo in cogitatōībꝫ ⁊ affectōībꝫ
indigemus hac fortitudīe vt demonibꝫ
mala ſua ingerētibꝫ reſiſtamus ⁊ angel'
bonis ſuggerētibꝫ fideliter obtēpemus.
Sꝫ notādū ꝙ illud regnum aliqñ obti/
nēt ſoli āgeli. ſ. qñ aīa viuit ſm legē dei. ⁊
tūc nō pōt mali obtinere. ⁊ tūc aīe noſtre
regnū nō eſt in ꝑtāte demonū. q2 ibi an/
geli pacis ꝑncipanꝛ q̄nq̄ ip̄m obtinent
ſoli demones. ſicut in illis q̄ faciūt ſemꝑ
mala. de q̄bꝫ ait ꝓpheta. Bñ autē facere
neſciūt. Qñq̄ aūt obtinēt ip̄m vtriq̄ ſi/
cut illi q̄ ex vna ꝑte faciūt bonū. ⁊ ex alia
malū. ⁊ tūc aīe regnū eſt ſeditioſum ⁊ in
maxima diſcordia. de hoc dicit Helyas
in. iij. Regum. Vſq̄quo claudicatis in
duas ꝑtes. Qñq̄ aūt obtinēt ip̄m neu/
tri ſicut tepidi. q̄ lꝫ a malis caueāt: tñ bñ
facere renuūt. q̄bꝫ dī Apoc. Vtinā cal/
ſes frigidus vel calidus ⁊c. Tertium
bellū eſt inter ꝑtes aīe rōnalis ꝑ q̄s ſu/
mus ſiſes angelis ⁊ aīales q̄bꝫ brutis aſ
ſimilamur. q2 q̄libet ꝑs vult regnum aīe
obtinere. ille vt viuamus ſpūaliter: ille
ꝟo carnaliter. ⁊ in aliq̄bꝫ ſolū dñan꛰ rō/
nales ſicut in viris ꝑfectis q̄ nō curāt ni/
ſi de celeſtibꝫ dicū aplo. Nrā ꝯuerſatio
in celis eſt. In alijs aūt dñanꝛ ſole aīa/
les: ſicut in hoībꝫ carnalibꝫ q̄ nō curāt ni
ſi de his que vidēt ⁊ audiūt. Et ideo ta/
les ſunt ſicut beſtie. de q̄bꝫ ait aplus ad
Coꝝ. Aīalis hō nō ꝑcipit ea q̄ dei ſunt.
In alijs dñanꝛ vterq̄. ſicut in viris imꝑ
fectis q̄ curāt magis de mūdo q̄ꝫ de deo
In alijs ecōuerſo q̄ magis curāt de deo
q̄ꝫ de mūdo. ⁊ ſic ſunt iuſti mediocriter.
De illo bello loquiꝛ apl̄s dicens: Caro
ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊c. Sed que/
riꝛ quare plus ꝑualēt aīales q̄ꝫ rōnales
cū ſint maioris ꝟtutis q̄ꝫ iſte. Rñdeꝛ: q2
voluntas q̄ regnat in tota aīa eſt cōiter
iniqua ⁊ ꝑs inferior cum tñ deberet eſſe
oppoſitū: ſicut nō decēs eſſet q̄ daret ſuꝑ
hoīes brutis poteſtatem. De bello autē
illo habeꝛ Dañ. vbi ſupra dī. Egrediar
vt ꝑlier aduerſum ꝑncipem Perſarum q̄
crediꝛ malus angelus. Sed quare de
mones cōmuniter magis ꝑualent. Dicit
ꝙ q2 incole huius regni ſunt de ꝑte eoꝝ:
q2 ꝓni naturaliter ad malum ſunt. ideo
dī in Iſa. ꝙ angeli pacis amare flebunt.
Quartum bellum eſt inter vicia ⁊ vir
tutes que in aīa noſtra pugnāt illis ſata/
genttbꝫ ad mala ꝑpa. ⁊ iſtis ad bona ſic
declarat Ambro. de ꝯflictu vicioꝝ ⁊ vir/
tutum vt caſtitas ꝯ immundiciā ſuꝑbia
contra humilitatem. Sꝫ talis pugna nō
eſt in hoībꝫ ꝑfectis: q2 ꝟtutes pacifice
poſſident regnū iſtud. Nec etiā in peſſi/
mis: q2 vicia totaliter dñanꝛ lꝫ ꝓpter con
ſciaꝫ repugnēt in eis ⁊ faciāt triſtes om
nes eoꝝ delectatōes. Secundum eſt in
mediocribꝫ q̄ habent aliqua vicia ⁊ ali/
quas ꝟtutes eſt illa pugna. ⁊ ſm magis
⁊ minus. ⁊ ideo indigent fortitudine vt
ꝟtutes faciant ꝑualere q̄tumcūq̄ mino
res. De illo bello habeꝛ figura Gen. qñ
Eſau ⁊ Iacob in vtero matris pugna/
bant: q2 quelibet ꝟtus cum oppoſito vi/
cio in interiori ꝑte anime noſtre anteq̄ꝫ (A)
actus erumpat exterius quaſi nati. Pri/
ma pugna figurata fuit ꝑ illam qua chal
dei pugnauerunt quando templum dei
deſtruxerunt ⁊c. Secunda ꝑ pugnam q̄
pugnauerunt filij iſrael q̄ erant ſpūales
contra chaldeos q̄ totaliter erant ani/
males ⁊c. Tertia ꝑ pugnam quam pu/
gnauerunt filij iſrael. i. angeli dei contra
phyliſtim. id eſt ꝯ demones. Quarta ꝑ
pugnam qua pugnauerunt filij iſrael cō
tra Amalech: quia ſicut illa victoria fuit
ꝯſumata ꝑ ꝟtutem orōnis: ſic ꝟtutes ꝑ
ualent aduerſus plura vicia ꝑ ſublimita
tem ſurſum actōis in deum ⁊c. Quar/
tus articulus eſt ad quid ordinaꝛ ꝟtus
fortitudinis. Et dī ꝙ ad ſaluandum vni
uerſitatē hñtē inimicicias: vt pꝫ in ciui/
tatibꝫ quaꝝ vniuerſitas ſaluari non pōt
niſi hēat illi milites fortes q̄ ſe ꝯ inimi/
cos mortis ꝑiculo exponāt: vt declarat
Aug. de romanis in li. de ciui. dei. In/
telligendū eſt tñ ꝙ quatuor ſunt hierar/
chie. quaꝝ Prima ē theaꝛchica diuinaꝝ (B)
ꝑſonaꝝ. Scđa ē angelica nouem ordi
num. Tertia ē eccleſiaſtica ſepteꝫ ordi/

num. Quarta ē monaſtica potētiaꝝ
pluriū in aīa nr̄a. ⁊ q̄libet fuit ſaluata ꝑ
ꝟtutē fortitudīs ⁊c̄. Prima q̄dē thear-
tica q̄n lucifer inſurrexit ꝯ eā volēs aſcē-
dere ad diuinā equalitatē ⁊ regnare pro
deo. vt habetur in Iſa. vbi dixit lucifer:
Aſcendā in celum ⁊ ero ſilis altiſſimo.
tūc eni ꝑ diuinā fortitudinē fuit inde eie
ctus. ideo dī in Job. Si habes fortitudi
nē ⁊c̄. ⁊ ſequit̄ Diſꝑde ſupbos. Et alibi
dī de deo. Nunq̄d manus eius cōfregit
ſupbū? Secūdo fuit ſaluata ꝑ eū hie-
rarchia angelica q̄n michael ⁊ āgeli ei⁹
ꝓliabant̄ cū dracone: vt habet̄ in Apoc̄.
Et ideo q̄ oīs nō fuerūt fortes draco
traxit tertiā partē ſtellaꝝ vt habet̄ ibidē
Ideo dic̄ ps̄. angelis remanētib. Bn̄di
cite deo oēs angeli eius potentes ꝟtute

Tertio fuit ſaluata hierarchia eccle-
ſiaſtica: q̄ eni in ꝑncipio habuit plures
validos inimicos. ideo tūc fuerūt miſſi
martyres tanq̄ fortiſſimi milites quoꝝ
ꝑmus fuit btūs ſtephanus q̄ poſt illud
bellū eſt aggreſſus: ne alij trepidarēt. ⁊
ſic eccl̄ia de milib hoſtiū ꝑ eos ſaluata
eſt. Quarta. ſ. monaſtica ſaluat̄ ꝑ iſtā
ꝟtutē fortitudinis q̄n aīa valde reſiſtit
ſuis inimicis volētib eam poſſidere. vt
mūdo carni ⁊ dyabolo. ideo dic̄ btūs pe-
trus. Aduerſarius veſter dyabolus ⁊c̄. ⁊
ſequit̄. Cui reſiſtite ⁊c̄. Quintus arti- V. articulus.
culus eſt q̄ ſunt ꝓprietates hoīs habētꝭ
fortitudinē. Et dī q̄ ſunt q̄tuor. Pri-
ma eſt ꝑfectio cognitōis: q̄ ſolus ille co-
gnoſcit q̄tū bonū eſt bonū ꝟtutis: quia
alijs videt̄ modicū. ſꝫ ei videt̄ vtiq̄ ma-
gnum: q̄ nō ſoluꝫ alia ſꝫ ⁊ vitā ſuā que
eſt ſibi chariſſima daret ꝓpter illud bonū
Ad illā fortitudinē habendā xp̄us aīa-
bat diſcipulos ſuos dicēs: Nolite time-
re eos q̄ occidūt corpus ⁊c̄. etiā ſi eā occi
derent fortis daret eam ꝑ ꝟtute ſm̄ q̄ ha
E beri poteſt ex dictis Anſel. Secunda
eſt ꝑfectio deteſtatōis: q̄ ſolus iſte pec-
cati maculam deteſtat̄ q̄tum eſt deteſtā-
da: q̄ ꝑus vult amittere vitam q̄ incur-
rere culpam. vt habet̄ de Suſanna Da
nie. x. etiam ſi auferret̄ vita aīe nō pecca-
ret: ſed ꝑus videt̄ ſicut debet velle om-
nia elemēta creata anihilari ſm̄ Anſel.
in libro Cur deus homo ⁊c̄. Tertia
eſt ꝑfectio dilectōnis: q̄ nullus nunc diligit
ſeipm̄. ⁊ maxime diligit bonū dei qd̄ eſt
bonum ꝟtutis: q̄ ꝑus vult ſeipm̄ ꝑdere
q̄ tale bonum. ⁊ ideo dic̄ dn̄s in euange-
lio. Qui diligit animā ſuā ꝑdet eam ⁊c̄.
Et btūs Aug⁹. de ciui. dei dicit q̄ radix
ciuitatis dyaboli ⁊ oīuꝫ maloꝝ eſt amor
ſui. Et fundamentū ciuitatis dei eſt dile
ctio boni diuini. Quarta ē ꝑfectio ſu-
perne erectōnis: q̄ ſemꝑ cadit firmus ⁊
rectus in bono ꝓpoſito. ⁊ in irruentibus
adq̄s tribulationū ⁊ mētis elatōe ſtat nō
flexus. ⁊ ideo eſt a ph̄o corpi quadrato
aſſimilatus. Et a deo viro ſapienti q̄ edi
ficauit domū ſuā ſupra firmā petram ⁊c̄

Sextus articulus eſt que ſunt male VI. articulus
fortitudines. ⁊ vident̄ in ſacra ſcriptura
quatuor inter alias. Quaꝝ Prima eſt
fortitudo Nembroth: cuius regni ꝑnci-
pium fuit Babel. ⁊ fuit fortitudo crudeli
tatis ⁊ duricie: q̄ fuit validiſſimus ve-
nator. i. validus oppreſſor hoīuꝫ corā do
mino vt hodie ſunt tyrāni. Secunda
fuit fortitudo Pharaonis que fuit iniq̄-
tatis ⁊ iniuſticie: q̄ iniuſte ꝑplm̄ dei af-
flixit ſicut faciūt iudices iniuſti. De pmo
habet̄ Gen̄. De ſecundo habet̄ Exodi.

Tertio fuit fortitudo Sennacherib: D
que fuit rapine: q̄ filijs iuda fortitudine
ſua abſtulit ciuitates ſuas. vt faciūt vſu
rarij pauperibus hereditates ſuas aufe
rentes. iiij. Regum. Quarta fuit forti
tudo Nabuchodonoſor que fuit vanita
tis ⁊ ſupbie. De quo legit̄ in Dan̄. q̄ dū
gloriaret̄ de ſua fortitudie fuit deiectus
diuina vltōe. ſicut diuino iudicio hoīes
de ſuis diuitijs gloriantes cōmuniter de
ꝑmunt̄ iuxta illud ps̄. Vidi impium ſuꝑ
exaltatum ⁊ eleuatum ⁊c̄. Septimus VII. articulus.
articulus eſt que ſunt ꝑmia bone forti-
tudinis. Et dī q̄ cōmuniter ſunt quatu-
or. Quoꝝ. ſ. Primum eſt dignitas in-
compabilis: q̄ martyres q̄ fuerunt for-
tes digniſſimum locum obtinuerunt in
templo dei. ⁊ illud fuit altare dei. ⁊ ideo

dicit Johānes in Apoc̄. Vidi ſub alta
re dei ⁊c̄. inter quos eſt btūs ſtephanus
E ſicut ꝑmus ⁊c̄. Secundū eſt heredita
tis impciabilis vt regnum celi dat̄ cete-
ris de grā. iſtis autem dat̄ de debito di-
cente dn̄o. Beati q̄ ꝑſecutōēs patiunt̄ ꝓ-
pter iuſticiam q̄m ipoꝝ eſt regnum celo
rum. Tertiū eſt honoris ineſtimabi-
lis: q̄ dn̄s ipſos inthronizat in throno
ſuo. ſicut fuit in throno p̄ris collocatus:
ipos honorās quo ad hoc tm̄ q̄tū a p̄re
fuit honoratus. Vn̄ Apoc̄. Qui vicerit
faciā illū ſedere i throno meo ⁊c̄. Quar
tum ē decoris inobfuſcabil̄: q̄ ſm̄ Aug.
de ciui. dei. ꝑuilegiū decoris eſt martyrū:
q̄ remanebunt in eoꝝ corporib cicatri-
ces ⁊ ſigna plagaꝝ ſuꝑ corpora alioꝝum
glorificata. ⁊ ideo in corpe xp̄i poſt reſur
rectōēꝫ ſigna vulneꝝ remanſerūt. ⁊ ideo
q̄ btūs ſtephan⁹ fuit ꝑmus iſtoꝝ q̄ illa
quatuor ꝑmia ꝑmo poſſidet ꝑter illā feli
citatē que eſt cōmunis oīb ſanctis alijs.
Ad quā nos ꝑducat xp̄s ieſus dei ⁊ vir
ginis filius Amen.

In feſto beati Johānis apl̄i ⁊ euan-
geliſte. Sermo. I.

Ilectus mihi et
ego illi q̄ paſcit̄ inter lilia do-
nec aſpiret dies ⁊ inclinentur
vmbre. Can. ij. Quia btūs iohēs euā
geliſta ꝑuilegio amoris ꝑcipua ceteris
ampli⁹ meruit honorari a dn̄o. vt teſtat̄
btūs Gregor. idcirco ad excellēda ipius
ꝑconia ꝯuenienter aſſumit̄ verbū illud.
in quo q̄dem ꝟbo q̄druplicater deſcribit̄
F Et Primo vt inflāmatus ꝟtute chari
tatis inextinguibiliter incēdēte. ſ. cum ꝑ-
mittit̄ Dilectus meus mihi ⁊ ego illi: q̄
amor nō poteſt eſſe iocundus: niſi ſit mu
tuus ſm̄ Rich. Ad ꝑfectam autem ami-
ciciaꝫ requirit̄ mutua reflexio amoris vt
dicunt ph̄i. Et ideo dicit Rich. de trin.
q̄ ꝑfecta charitas eſſe non poteſt niſi ſit
q̄ amorem rependat: ⁊ q̄ impendat. Et
q̄ btūs Johānes amorem xp̄o impen-
debat. ideo quo ad ipm̄ dicit: Dilectus
meus mihi dicente xp̄o: ideo xp̄s ei amo
rem rependebat dicens: Et ego illi vt ve
re dicere poſſet illud Can. vij. Ego dile-
cto meo: ⁊ ad me ꝯuerſio eius. ꝑus enim
xp̄s dilexit ſuum diſcipulum: ⁊ poſtea di-
ſcipulus magiſtꝝ. Et ideo xp̄s ꝑmo ꝑ-
mittit ſuā affectōēꝫ. ⁊ ſecundo ſubiungit
diſcipuli ꝯuerſionem. q̄ dicit in ꝑma ca-
nonica ſua ca. iiij. Diligamus deum q̄m ip
ſe ꝑor dilexit nos ⁊c̄. Secūdo vt de-
coratus puritate immaculabiliter ſcm̄ tēte
cum ſubiungit̄. Qui paſcit̄ inter lilia. Li
lium eni eſt ſignaculum ꝟginitatis: vel
ꝟginale: eo q̄ eſt flos q̄ ſuum vigorē ma-
xime ꝯſumāt. Et q̄ caſtitas ꝟginalis ē
diſpoſitio optima ad fruitioneꝫ. ideo dī
Qui paſcit̄ inter lilia. Unde q̄ anima
beati Johānis in medio virium ſenſiti-
uaꝝ ad puritatem naturaliter ſtimulat̄:
fuit florida puritate candidata: vt de ip
ſo dicat xp̄us Canti. ij. Sicut liliū inter
ſpinas: ſic amica mea inter filias. Dicū-
tur eni vires ſenſitiue filie: q̄ aīam rōna
lem cruciāt in ſuo partu aſſidue ꝯtendē
tes: ſicut ꝑles feminea ſolet eſſe magis
cruciatiua q̄ maſculina. Tertio vt il-
luſtratus veritate inobfuſcabiliter radiā
te cuꝫ ſequit̄. Donec aſpiret dies. Aſpi
ratio nāq̄ diei eſt in aurora in qua lux ē
⁊ noticia matutina. ⁊ q̄ btūs Johēs in
noticia veſꝑtina q̄ eſt noticia reꝝ in pro
prio genere. vt docet Aug. ſuꝑ Gen̄. fuit
exercitatus donec reuelatōēs diuine ve-
nerūt que eū ſublimauerūt vſq̄ ad noti-
ciam matutinam que eſt noticia rerū in
verbo ſm̄ eundem Aug⁹. Ideo dī: Do-
nec aſpiret dies. Exordiū matutine no-
ticie fuit in ꝑclara reuelatōe: vt ꝑ vita be
ati Johānis dicatur in hoc ſeculo illud
Geneſis. i. Factū eſt veſpere ⁊ mane di-
es vnus. q̄ ſicut ceteri in hac vita habēt
tantū noticiam veſꝑtinā: ⁊ in alia ma-
tutinam tanq̄ in duobus diebus: ſic ille
tanq̄ in vno die. ſ. veſpere ⁊ mane. i. no-
ticiam veſꝑtinam ⁊ matutinam habu-
it vt angeli in die ſue creatōis. Quar-
to vt ꝓſeruatus a morte icurabiliter de-
migrante cum poſt ponit̄. Et inclinentur
vmbre. Umbra eni comparatur morti.

ſicut eñ vmbra nõ eſt niſi puatio lucis:
ſic mors nõ eſt niſi puatio vite. vnde in
pſ. Si ãbulauero in medio vmbre mor
tis nõ timebo mala qm̃ tu mecum es Iſta au
tem vmbra fuit inclinata.i.ↄſumpta qm̃
immortalitas fuit ei a xp̃o donata ſcd̃m
Hiero.in plogo ſup Joh. qr ſicut ipſe a
corruptõe carnis fuit extraneus:ita a do
lore mortis fuit alienus. qr ꝓo circa com
mendatõez iſtius apoſtoli ꝛ euangeliſte
verſat̃ p̃ns intentio:iccirco circa decur/
ſum eius occurrunt.xx.ↄſideratões qua

I. ↄſideratio

rum Prima eſt de qua ſtirpe fuit exor/
tus. Di aũt ꝙ fuit de radice ieſſe ortus.
ſicut xp̃s de radice beatiſſime anne ex q̃
pdierunt tres rami pcioſiſſimi.ſ. mater
dñi:ꝛ due eius ſorores.ſ. maria iacobi ꝛ
maria ſalome.de quaꝝ pma genitus fu/
it xp̃s. De ſecunda iacobꝰ minor ſymon
ꝛ iudas apoſtoli ꝛ ioſeph q̃ cognomina
tus eſt iuſtus:q̃ fuit diſcipulus dñi. De
tertia iacobꝰ maior ꝛ iohãnes euangeli/
ſta que fuit tertius ramus in iſta ꝓgenie.
vt de iſta muliere benedicta dici poſſit
illud Math. vij. ca. Arbor bona fructꝰ
bonos facit. Intelligendum eſt tamẽ
ꝙ de iſte radice bñdicta fuit iohes euan/
geliſta ↄſecutus puilegia quatuor quoꝝ

G Primuz eſt ꝙ ipſe erat de ſtirpe rega
li:eo ꝙ ↄſanguineus xp̃i germanus q̃ fa
ctus eſt ei ex ſemine Dauid ſm carnem.
ad Ro.i. Et attinebat ſibi.ſ.ex alia pte
ſcz matris. Secundũ fuit ꝙ ipſe erat d
ſtirpe ſacerdotali:eo ꝙ ↄſanguineus be/
ati Johãnis baptiſte ſicut ꝛ xp̃us. Fuit
eñ mater iohãnis euangeliſte cognata
Elyzabeth ſicut ꝛ mater xp̃i:q̃ Elyza/
beth fuit de filiabꝰ Aaron vt dr̃ Luc.i.c.
Tertium fuit ꝙ ipſe habuit duplicem
germanitatem ad xp̃m,p eo ꝙ mater tã/
tã germanitatem habuit ad filium ſuum
q̃tã habent pater ꝛ mater ſimul in alijs
eo ꝙ de ſubſtãtia ꝟginis xp̃s fuit totali/
ter formatus.ꝛ ideo tñ fuit ei germanus
btũs iohes ex pte ſolius matris xp̃i:ſi/
cut fuiſſet ex pte vtraqꝫ ꝛc̃. Quartum
fuit ꝙ ipſe habuit ſimplicem affinitatez
ad ſuppoſitum verbi:quia ex hoc ꝙ ſpon
ſa alicui ſponſo copulat̃ quilibet germa/
nus ſponſe cum ſponſo affinitate con/
iungit̃ ex tali copulatõe. Et ideo qr xp̃i
humanitas erat iohãni germana quã/
do ipſa humanitas fuit cum verbo copu
lata fuit ↄiungẽs totã illã germanitatez
cuꝫ verbo q̃to maior ꝛ dignior fuit iſta.
Ideo dicit apoſtolus Heb.xi. ꝙ filius
dei non ↄfundit̃ homies vocare frẽs ꝛc̃.

II. cõſideratio

Secũda ↄſideratio eſt q̃ ordine fuit
iohãnes a xp̃o vocatus. Dr̃ ꝙ a xp̃o ipſe
fuit ſortitus quartũ in vocatõne locum.

A Primus fuit btũs Andreas Joh.i.c.
Scd̃s fuit btũs petrus:vt pꝫ ibidem.
Tertius fuit btũs iacobꝰ maior Ma/
thei.iiij. Quartus fuit btũs iohãnes
euãgeliſta:vt pꝫ ibidẽ. Intelligendũ
eſt tñ ꝙ q̃ternarius numerus hꝫ quatu/
or ꝓprietates huic apl̃o ↄuenientes q̃ruꝫ
Prima eſt ꝙ ẽ numerus q̃dratus ſm
Aug.iiij.de tri. Cum ceteri q̃drati ſint
p iſtũ in quo dat̃ intelligi iſtius apl̃i ſta/
bilitas cũ dño ihu xp̃o:ſic hõ ꝟtuoſus cõ
parat̃ bono tetragono q̃ difficulter mo/
uet̃ de loco ſuo ꝓpter quã ꝓprietatẽ xp̃s
fuit vocatus lapis angularis q̃ ſp eſt q̃/
dratus ꝛ aptus edificijs ꝛc̃. Scd̃a eſt

B ꝙ iſte numerus ↄtinet in ſe duplicatum
binariũ in quo dat̃ intelligi ꝙ iſte apl̃us
incarnatõis miſterium in ſcriptura ↄti/
nuauit in quo iuncte fuerũt due dualita
tes dum humanitas xp̃i que ↄſtat ex cor
pore ꝛ aĩa fuit aſſumpta a verbo qḋ ↄſti
tuit̃ ex natura cum ꝓprietate ꝛc̃. Ter/
tia eſt ꝙ iſte numerus includit in ſuis p/
tibꝰ adequate ſenariũ q̃ eſt pmus nume/
rus pfectus ſm Augꝰ. ſup Geñ.in q̃ dat̃
intelligi ꝙ ſtatus pfectõis apoſtolicelꝫ
nõ fuerit in eo pmo ſm ordinem gene/
ratiõis fuit tñ ſm ordinẽ pfectionis ꝛc̃.
Quarta eſt ꝙ iſte numerus claudit in
ſe denariũ:qr ſi accipiant̃ oẽs eius ptes
inſimul cũ ſuo toto faciũt denariũ totuꝫ
ſicut docet btũs Hiero.in nũero cãtici
graduũ. In quo dat̃ intelligi ꝙ ſicut nu/
merus denarius ẽ in ꝟtute oĩuꝫ nũeroꝝ
digito ꝛ pncipalis:ita iſte Johes aplus
quo ad ſanctitatẽ fuit in capite oĩuꝫ apo

ſtoloꝝ xp̃i:alioq̃n nõ fuiſſet a xp̃o maxie
dilectus:q̃ nõ eſt pſonaꝝ acceptor. Et qr
ſm iſtas ꝓprietates fuit maxime xp̃o cõ/
formis inducitur p eo q̃ d dr̃ Dan.iij.ca.
Spẽs q̃rti ſilis ẽ filio dei ꝛc̃. Tertia

III. ↄſideratio

ↄſideratio eſt q̃to merito fuit btũs Jo/
hãnes xp̃m ſecutus. Iſtius aũt charitatiſ
magnitudo declarat̃ Math.xix.cũ ſymon
petrus ad xp̃m dicebat. Ecce nos reliq̃/
mus oĩa ꝛc̃. Et ſequit̃. Quid ergo erit
nobis ꝛc̃. Et ſequit̃. Amẽ dico vobis ꝛc̃.
Intelligendũ eſt tñ ꝙ meritũ bti Jo
hãnis in ſequẽdo xp̃m fuit maius meri/
to petri:qḋ oſtẽdit̃ q̃druplici rõne:quaꝝ
Pria ẽ:qr citius paruit. Btũs aũt pe
trus iã fuerat p btm̃ andreã pdicatus:ꝛ
p xp̃m cephas appellatus:vt dr̃ Joh.i.ꝛ
iſta fuit pma vocatio iohãnis. Secũ/
da rõ eſt:qr de maiori genere vtpote re/
gio ꝛ ſacerdotali q̃uis paup:nũc autem
hoies pferunt̃ facultatibꝰ:ſicut maxia bo
na inter exteriora q̃ deo ꝛ hoibꝰ impen/

E dunt̃:hoibꝰ dico ꝟtuoſis. Tertia eſt:
qr in etate florida munduꝫ reliq̃t. Nam
erat adoleſcẽs vt ait Marcus in q̃ eta/
te difficilimũ eſt relinq̃re mundum:eo ꝙ
tũc maxie vigẽt paſſiones. ꝛ ideo diffici/
limũ eſt obtinere ſtatũ ꝟtutis. Quar/
ta eſt:qr maiora bona reliq̃t.petrus q̃p/
pe reliq̃t ſolũ bona fortune vt naui ꝛ rhe
tia. Johes aũt bona fortune ꝛ nature q̃
incõpabiliter ſunt maiora. vñ Mat.iiij.
dr̃ ꝙ relictis ↄtinuo rhetibꝰ ꝛ patre que
maxie ptinet ad bona nature ſecutus eſt
xp̃m:qḋ fuit plus dimittere q̃ dimittere
regnũ:q̃to pr̃ ſm naturã eſt magis dili
gẽdus ꝛc̃. Quarta ↄſideratio eſt q̃re

IIII ↄſideratio

btũs iohes fuit mr̃imonio copulatus.di
cit btũs Hiero.in plogo ſup Jo. ꝙ xp̃s
ipm̃ de nuptijs vocauit. Iſte credunt̃ fu
iſſe nuptie in q̃bꝰ xp̃s aquã in vinũ ↄuer
tit Jo.ij. Iſta deſpõſatio fuit a deo ordi
nata vt eiꝰ ꝟginitas puriſſima fieret ↄſe
crata:qr qñ ꝟginitas cuꝫ ſacro ↄiungit̃
tũc ↄſecrat̃. Intelligendũ eſt tñ ꝙ ſm
iſtũ moduꝫ inueniunt̃ q̃tuor ꝟginitates
ↄſecrate ꝟginũ nominatoꝝ in ſacra ſcri/
ptura.quaꝝ Prima fuit ꝟginitas ma
tris xp̃i que fuit deſponſata ꝟgo diuino
ↄſilio ſm Ambro.nec ex hoc fuit ꝟgini
tas obfuſcata. Scd̃a fuit ꝟginitas io

D ſeph ſpõſi eius q̃ fuit ꝟgo puriſſimus vt
teſtat̃ btũs Auguſ.de bono ↄiugali ne
iſtud digniſſimũ ſacr̃m matrimonij clau
dicaret. Tertia fuit ꝟginitas xp̃i que
ſacrata fuit in ſacr̃o incarnatõnis qḋ eſt
maximum ſacr̃m ſacroꝝ oĩuꝫ:eo ꝙ caro
humana fuit ꝟbo ineffabiliter deſponſa/
ta ꝛc̃. Quarta fuit ꝟginitas bti iohã
nis euãgeliſte que q̃dẽ fuit matrimonio
adiuncta: ꝛ tñ totaliter incorrupta. Et
qr ꝟginitas ſic ↄſecrata eſt digniſſima:
ideo eñ xp̃s pmiſit btõ Johanni ↄhere
vt eius ꝟginitas matrimonij ſacr̃o ↄſe/
craret̃:ſicut ꝛ matriꝫ ſue. Sicut eñ ſacra/
mentum ↄfeſſionis pficit ꝟtutẽ pnie:ſic
ſacr̃m matrimonij pficit ꝟtutẽ ꝟginita/
tis. Ideo btã cecilia q̃ cũ ꝟginitate fuit
deſpõſata ſola inter ꝟgines honorat̃ in
ſuo officio.ſ.in illo pſ. Fundamẽta q̃ pſ.
ſingulariter matri dñi eſt appropriatus
ꝛc̃. Quita ↄſideratio eſt de puilegio

V. cõſideratio

ſue puritatis. Dicit eñ Greg. ꝙ ſpecia/
lis prerogatiua caſtitatis ampliori dilecti
one ipm̃ fecit dignum:qr ꝟgo eſt electus
a dño: ꝛ ꝟgo in euũ pmãſit. Intelligen/
dum eſt tñ ꝙ in ſacra ſcriptura inueniun
tur q̃tuor ꝟgines electi ad miſteria xp̃i.q̃
rum Primus fuit Daniel ad xp̃i vati
cinia pnunciãda:fuit eñ ꝟgo ↄtinẽtiſſi
mus ita vt a pluribꝰ putaret̃ eunuchus:ꝛ
ipſe expreſſe de xp̃o ſub hoc nomine va/
ticinatus fuit Dañ.ix. Secundus fuit

E beatus Johãnes baptiſta ad xp̃i teſti/
monia iam viſa ꝛ annunciãda. vt habe
tur Joh.i. Hic venit in teſtimoniũ ꝛc̃.
Tertius fuit btũs ſtephanus ad xp̃i
cenobia cuſtodienda: qr mulieres ſan/
cte pncipaliter fuerunt ad cuſtodiam ei
ↄmiſſe: Actuũ.vi. Quartus fuit btũs
paulus ad xp̃i documẽta pnunciãda.fu/
it eñ doctor gentiũ in fide:vt ipſe teſtat̃
in ep̃lis ſuis.ꝛ ita decebat vt ꝟgies puriſ
ſimi eẽnt:qr eoꝝ miſteriũ erat circa puriſ
ſimũ obiectũ. Qr ꝓo btũs Johes iſtoꝝ
q̃tuor ſimul puritatũ habuit rõnes:ideo

quatuor ꝟgines electi ad miſt. xp̃i.

eius virginitas cōprobaẜ puriſſima multipliciter. Et Prio: qꝛ ſicut daniel pnunciauit xp̄i vaticinia q̄ ad eius aduentū ꝑmū ita iohes q̄ ad ſcḋm in apoc. Scḋo qꝛ ſicut iohes baptiſta nūciauit teſtimonio de xp̄i īcarnatōe: ita iſte de xp̄i paſſiōe quā ſolꝰ vidit inter diſcipulos donec xp̄s fuit vulneratus in latere. ideo dicit̄ de ſeipſo Jo. xix. Qui vidit teſtimonium perhibuit ꝛc̄. Tertio qꝛ ſicut btūs ſtephanꝰ fuit poſitꝰ ad cuſtodiā mulierum ſctāꝝ p apl'os: ita iſte p xp̄m ad cuſtodiā m̄ris ſue vt ibidē: qḋ ē maius argumētū puritatis. Quarto qꝛ ſicut paulus fuit doctor excellētiſſimꝰ: qꝛ vas electōis: vt pꝫ. ſic iſte doctor excellētiſſimus q̄ fuerunt euāgeliſtæ de ipſo ſacro dn̄ici pectoris ſorbere potauit. H pꝫ. qꝛ doctorum ſublimiū incipiens doctrinā electā ſup omēs doctores ſcripſit q̄ vnq̄ſ. f. fuerūt vt teſtaẜ Augꝰ.

F Intelligendū ē inſup q̄ in nouo teſtō inueniunẜ q̄tuor virginitates ꝯſecrate. q̄ꝝ ſcꝫ Pria fuit virginitas xp̄i q̄ fuit virtuoſa ad pugnā ois ꝯcupiſcētie in nobis refrenandaꝫ. Et ſingulariter dico in nobis: qꝛ xp̄s nō babuit. ſ. talē pugnā. ideo Joh. xv. Sine me nihil poteſtis facere. Scḋa fuit virginitas m̄ris xp̄i q̄ fuit ad pugnā ꝯcupiſcētie pueniendā ne inſurgeret. ſicut maioris virtutis ē bellū puenire q̄ ipm cū difficultate vicere: qꝛ nūq̄ taľ pugna fuit in ea. ſꝫ nō ſufficeret eius virginitas ad tollēdas nr̄as temtatōes ſꝫ bn̄ virginitas xp̄i. Et nota q̄ taľ pugna nō eſt pctm̄: ſꝫ pena pcti originalis ꝛc̄. Tertia fuit virginitas bti iohis baptiſte q̄ fuit virtuoſa ad pugnā ꝯcupiſcētie euadēdā p modū fuge: ideo fugit in deſertū dū eſſet. v. annoꝝ. Quarta fuit virginitas btī Johānis euāgeliſte q̄ fuit virtuoſa ad pugnam ꝯcupiſcētie ſupandā ſine fuga. ꝛ ideo ipſe inter hoies viuēs virginitatē ꝯſeruauit: vbi mľtiplicaẜ virginitas ipugnaẜ. Sꝫ qꝛ laudabiliꝰ ē pugnas vicere p bellū q̄ p fugā declinare: ſꝫ aliqn̄ ſit tutiꝰ: ideo honorabilior fuit in h virginitas ioh. euāg. q̄ ioh. bap. Sexta ꝯſideratio ē de puilegio ſue familiaritatꝭ cū xp̄o. Fuit eīm oibus aliis diſcipuľ familiarior xp̄o Et h

fuit ꝓpter eius maiorē puritatē iuxta dictū ſap. puer. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ꝓpter grāꝫ labioꝝ habebit amicū regē ꝛc̄. Iſta aūt ſpālis familiaritas fuit declarata q̄druplicr. ſ. Prio in dn̄i trāſfiguratiōe Math. xvij. ad qḋ ꝓdigiū videndū admiſit tm̄ tres diſcipulos. ſcꝫ petrū iacobū ꝛ iohēꝫ q̄ꝝ iſte fuit vnus ſicut ſolēt pncipes ſocialia pcioſa q̄ habēt paucis ꝛ familiariſſimis reuelare. Se G cundo in puelle ſuſcitatōne Luc. viij. qñ voluit facere iſtud miraculū ſecretū nullum admiſit niſi iſtos tres ſicut pncipes qñ volūt manifeſtare q̄ꝫ peregrinaẜ: ſolent paucis. ſꝫ maxime familiaribus reuelare. Tertio in ſua dn̄ica ꝯriſtatōne. Math. xxvij. qñ imminēte paſſione cepit tedere ꝛ pauere aſſumēs ſeorſū iſtos tres tāq̄ magꝭ pbatos ne forte ſcādalizarentur ceteri vidētes eū timere mortē. Sicut ſolent pncipes ad pximū diſſimulare paſſiones ꝛ ſuas aduerſitates ſuis dilectis māifeſtare ꝛc̄. Quarto i ſua mediatione ꝛ iſtud fuit ex ſignū ꝓpriū ꝛ certū. cetera eīm tria fuerūt aliis cū iſto cōia. Ipſe eīm in arduis erat mediator inter xp̄m ꝛ alios diſcipulos ſicut ſolēt familiariſſimi pncipi inter ipm ꝛ eius familiam mediare. Iſta aūt mediatio pbaẜ Joh. xiij. qñ nullus alioꝝ fuit auſus iterrogare de pſona pditoris. ſꝫ petrꝰ innuit iohi q̄ iterrogaret xp̄m qḋ ꝛ fecit. Septima ꝯſideratio ē de puilegio ſue charitatis. Dicit eīm btūs Greg. vt inductū eſt ſup q̄ puilegio amoris pcipui altius a dn̄o meruit honorari. Intelligendū ē tn̄ q̄ ipſe in euangelio ſacro q̄nq̄es appellatus ē btūs Johānes cuā. diſcipulus ille quē diligebat ieſus. ſ. Primo in dn̄ice ꝯſecratiōis miſterio. ſ. in cena qñ diuina eucariſtia fuit inſtituta. Dicit eīm Joh. xiij. Erat recūbēs in ſinu eius diſcipulus ille quē diligebat. In q̄ daẜ intelligi q̄ ipſe ardebat charitatꝭ amore ad iſtū digniſſimū ſacramētū. Scḋo in miſterio dn̄ice paſſionis. Cū vidiſſet inq̄ ieſus in cruce manēs m̄rēꝫ ꝛ diſcipulū quē diligebat. Jo. xix. ca. In quo daẜ intelligi q̄ ipſe ardebat

VI. cōſideratio

VII cōſideratio

H

charitatis amore ad paſſionē dn̄icā quā videbat. viſa eīm magis mouēt q̄ audita. Tertio in miſterio dn̄ice reſurrectionis: qꝛ maria magdalena venit ad btm̄ petꝝ ꝛ ad aliū diſcipulū quē diligebat Ieſus rediens de ſepulchro Joh. ij. In q̄ daẜ intelligi q̄ ardebat amore charitatis ad dn̄icā reſurrectōēꝫ Quarto in miſterio dn̄ice apparitōis: qꝛ Joh. xxi ſtāte Ieſu in litore ꝛ diſcipulis exiſtentibus in mari: in q̄ apparitōe ceteris ipm nō cognoſcentibus Johānes ſtatim cognouit dn̄m a longinq̄ di. Dn̄s eſt. Nā puerbium eſt q̄ q̄ bn̄ diligit a longinq̄ cognoſcit. Cuius rō eſt naturaľ: qꝛ ſpēꝫ dilecti babitā frequēter ad memoriā reducit. ꝛ talis ſpēs p actus ꝯfirmaẜ. Quinto in miſterio dn̄ice pſecutōis: qꝛ Joh. xxi. cū dixiſſet dn̄s petro. Seq̄re me pnūciatiōnē martyrij ſignās q̄ morte clarificaturus eſſet deū. Et ꝯuerſus petrus vidit illū diſcipulū quē diligebat Ieſus ſequētem. In q̄ daẜ intelligi q̄ ardebat amore charitatis ad mortē p xp̄o pferendā ꝛc̄.

VIII. cōſideratio

Octaua conſideratio eſt de ſacro ſue obdormitōis qñ fuit conſopitus in ſinu dn̄i Ieſu xp̄i Joh. xiij. Erat inq̄t in ſinu Ieſu recumbens diſcipulus ꝛc̄. Ubi notandū eſt q̄ xp̄s in hac cena btō Johām euāgeliſte fecit actus quatuor. id ē.

A Primo imediate in ſuo latere collocauit: qꝛ circa finē ſolet maxie dilectio demonſtrari. vñ ibidem dicit̄ Cum dilexiſſet ſuos ꝛc̄. Secundo ꝯſumata cena adhuc ſedēs in ſuo gremio reclinauit ipm: Erat inq̄t recūbēs in ſinu ſuo ꝛc̄. Tertio poſt reclinatōēꝫ ſoporē ei imiſit: qꝛ qñ aīa eſt a ſenſibus abſtracta eſt ad celeſtes inſtructōes magis diſpoſita dicente Eliphas themanites ad Job. xxxiij. p ſomnū deus erudit hoies ꝛc̄. Quarto poſt obdormitōēꝫ eius oculos aperuit. ſ. interiores q̄ ſunt clauſi p pctm̄ Ade vt aīa nō videat ſpūalia que ex ſua natura videre nata fuit: ſicut vis exterior corporalis. vñ di Numeri. xxij. Apuit dn̄s oculos Balaā vt videret angelū. ꝛ. iiij. Regū. vi. Apuit aūt dn̄s oculos pueri helyſei vt videret militiam celi. Iſtis aūt quatuor diſpoſitōibus quaſi pmiſſis ſequunẜ quatuor opatōes quas xp̄s opatus eſt in iſta aīa btā. qꝛ Primo fuerūt B ei ſecreta celeſtia reuelata: vt intuitiue cerneret q̄ alios doceret certius in poſteꝝ. vñ dicit̄ in ꝑma ſua canonica. i. c. Ab initio qḋ vidimus ꝛ audiuimus ꝛ ꝓſpeximus oculis noſtris de verbo vite annūciamus vobis ꝛc̄. Secūdo iſtoꝝ ſecretoꝝ celeſtium fuerūt ei ſimulachra infuſa alioq̄n de viſis recordare nō potuiſſet: qꝛ recordatio fit p ſpēꝫ ſui obiecti: quod pꝫ mirabiliter in eius doctrina. vñ q̄ animam eius vidiſſet intuitiue etiā ꝯſpexiſſet clare illa ſecreta celeſtia in eius depicta memoria ꝛc̄. Tertio fuerūt oia illa idola ſuſpēſa vt eis vti ñ potuerit vſq̄ ad aduentū ſpūſſancti. alioq̄n ſi in illo ligate nō fuiſſent nunq̄ poſtea de reſurrectōe dn̄i dubitaſſet ſicut dubitauit Johā. xx. Quemadmodū dona ſupnaturalia: vt ſapia ꝛ grā in puulꝭ ſūt ligata vſq̄ ad tp̄s pſixū a deo ꝛc̄. Quarto fuerūt oia illa repn̄tatiua relaxata vt eis vteretur libere ad recordanduꝫ qḋ viderat. ꝛ hoc qñ accepit donū ſpūſſancti: qꝛ tunc fuit tp̄s pdicatōis puiſum a xp̄o. vt dicit̄ Judas in epľa ſua. i. c. q̄ inq̄t vita eterna que erat apud p̄rēꝫ apparuit vobis. ꝛ qꝛ in iſto ſacratiſſimo ſomno btūs Johes mētaliter vigilabat. ideo dici poterat illud Cāti. v. Ego dormio ꝛ cor meū vigilat ꝛc̄. Nona ꝯſideratio eſt de ſacramento ſue adoptōis qñ verbo ſaluatoris factus fuit filius matris dei di. dn̄o Ieſu in cruce: Mulier ecce filius tuus. deinde dixit diſcipulo. Ecce m̄r tua Joh. xix. c. Intelligendū eſt tn̄ q̄ illa recōmendatio mutua fuit ab eo facta. ſ. quadruplici rōne. Et ꝑma ad virginis memoriale cōtinuū: qꝛ ſblata dilecti pñtia naturaliter eius ſilitudo delectat. vñ ꝓpter hoc fuit inuentū ꝑmo idolū vt teſtaẜ ſapiēs Sapientie. xv. Et qꝛ btūs Johes xp̄o ſilis erat in actibus ꝛ pfectōibus: ideo in actibus quaſi p imagine reliq̄t eum matri ſue ꝛc̄. C

IX. cōſideratō

Nota

Secunda fuit ad virginis diminutum

ſolatiū aliq̄liter reſtaurandū ad quod leges hūane adinuenerūt adoptōez ⁊ arrogatōez nō niſi in ſolaciū eis q̄ filijs ſunt orbati: ita xp̄s in ſolaciū ſue matris pro filio naturali quez amittebat ei dedit filium adoptiuum. Tercia fuit ad ꝟginis debitū obſequendū: q2 filius eſt ad matris obſequium. inde eſt q̄ſi ſe ſb̄trahit ſpōte ſicut xp̄s opʒ q̄ ponat ſuum vicariū. ⁊ ideo xp̄s loco ſui btm̄ Johem inſtituit vt matrē cuſtodiret loco ſui: ei q̄ miſtraret. Jdeo ſequit̄ q̄ ex illa hora accepit eā diſcipulus in ſuā. Quarta fuit ad ꝑficiendū gratū ꝯſortiū inter ꝟginem ⁊ ꝟginē vt eſſet floridus aſpectus. ⁊ iſta eſt rō quā aſſignat btūs Hiero. in ſermone aſſumptōis. Sʒ ex oībꝫ iſtis fuit btūs Johes q̄drupliciter ſblimatus: q2 ipe p̄mo fuit factus filius ꝟginis adoptiuus ſic̄ xp̄s natural̄. ⁊ ſicut in naturalibꝫ eſt miraculū eſſe filiū ꝟginis naturalē: eodē mō in politicis q̄ habeat filiū
D adoptiuū ⁊c̄. Scdo fuit frater verbi q̄ fuit filius mr̄is ſue: q2 fraternitas nō attēdit̄ niſi in habitudīe ad vnitatē parētū: ⁊ ſic̄ naturale deſideriuʒ ē ad plē: ita in ſuo g̃du ad fraternitatē ⁊c̄. Tertio fuit eodē mō filius p̄ris dei mō ſingulari q2 nō ē maius filiū eē p̄ris q̄ frēʒ eſſe ꝟbi adoptiue. ⁊ ideo cū xp̄s aſſumpſit ad ſuā fraternitatē. ⁊ eodē mō ad p̄ris filiatonē ⁊c̄. Quarto q2 fuit affinis ſpūſſci ⁊ aliūnus: q2 ſic̄ ex germanitate naturali ꝯbit̄ affinitas: ita ex fratnitate ciuili cuʒ illis ac tali facti ſunt germani. ⁊ ideo cū germanitas fuerit in fratnitatē ⁊ in ſpm̄ ſcm̄. ſm Rich. de tri. Aliquā affinitatē habuit ſuo mō be. ioh. ad ſpm̄ſcm̄ ex fraternitate dn̄i Jeſu xp̄i gen⁹ eīn xp̄i ſum⁹ oēs Act. xvij.

X. cōſideratio Decia ꝯſideratio ē de miſterio ſue inchoatōis q̄ celebrata fuit in euāgelij deſcptōe. Si em̄ altius intonaſſet tot⁹ mundus eū cape nō potuiſſet ſm ſctōꝝ teſtimonia: eo q̄ negociatus fuerit circa ꝟbi diuinitatē. Intelligēduʒ eſt tñ q̄ btūs Johes introduxit q̄tuor ꝑconis trāſcendētia ad ꝟbi diuinitatē ꝑti
E nētia quoꝝ. l. Primū eſt de ꝟbi eternagn̄atōe: de quo fuerat p Jſa. dictum Generatōez eius q̄s enarrabit. ⁊ tñ hāc gn̄atōez narrat btūs iohes di. In pncipio erat ꝟbū ⁊c̄. vñ videt̄ intelligi q̄ beatus Johes in hac deſcp̄tōe facultatem ſctōꝝ p̄cedētiū trāſcēdebat. Scdm fuit de creaturaꝝ a ꝟbo emanatōe cū ſequitur. Oia p ip̄m facta ſunt. ⁊ quēadmodū dic̄ pp̄ha. Verbo dn̄i celi firmati ſunt. ⁊ lʒ ad illud p̄conū attigiſſent alij ſancti: nō tamē niſi in facultate ſupnaturali ⁊c̄.

Tertiū eſt de ipius ꝟbi exēplaritate: cuʒ ſequit̄. Qd̄ factū eſt in ipo vita erat q2 ſicut archa ē in mēte artificis: ita ſuo mō totus ille mūdus exēplatus ē in mēte diuia. Jpe dn̄s ſolus ē q̄ ad illud exēplar ſicut docet Aug⁹. ad qd̄ p̄coniū cōtingere nō ſolū ſcti ſʒ etiā ſblimes ph̄i: vt recitat Aug⁹. de Platone potuiſſent ⁊c̄. Quartū eſt de iſtius ꝟbi radioſitate q̄ illuminat oēs vt veritatē cognoſcere poſſent ſyncerā: ſicut lux ſolis. Jdeo dic̄ Erat lux vera q̄ illuminat oēʒ hoīeʒ venientē in hūc mundū. Jſtis aūt pmiſſis p̄conijs ſubiungit̄ miſteriū incarnatōis ſibi diuinitus reuelatū ⁊ celitus di. Et ꝟbum caro factū eſt. Jſtud aūt miſterium qd̄ vocauit btūs Dio. compoſitōeʒ ſm nos. ſm Aug. ip̄m de tri. vocatū ē archanum oī rōni ⁊ ignotū oī verbo etiam digniſſimo: ⁊ angeloꝝ intellectui ⁊ ineffabile ⁊c̄.

XI. cōſideratio Undecima ꝯſideratio ē de miſterio ſue viſionis. Videt̄ aūt q̄ btūs iohānes vidit deū p eſſentiā in hac mortali vita. ⁊ illud credit̄ fuiſſe in ſomno: ſicut Paulus in raptu: q2 nō apparet in diuina ſcriptura maior ratō de illo q̄ de iſto. Et tñ btūs Aug. de btō Paulo ꝯcedit.

F Jſtud autem ꝯfirmat̄ quadrupliciter Et Primo: q2 ei fuit reuelatū miſterium gn̄atōis eterne quā nullus degustare pōt ſine ſuo termino. ⁊ nihil recte cognoſcit̄ ſine termino. terminus aūt generatōis illius eſt ipa diuinitas ⁊c̄. Secundo: q2 ei fuit reuelatū miſteriū incarnatōis quod terminat̄ ad ꝟbi ꝓprietatē ⁊ illa ad diuinitatē ſub ꝓpria rōne. Tertio ipe di. Joh. ij. Vidimus gloriā eius.

Actus aūt hūificus nō pōt bene cognoſci niſi eius cōditio ſciatur. Quarto: q2 ipe iohes dixit in p̄ma canōica ſua. i. ca. Fidem quā ocul. ſui ꝑſpexerāt ipam annūciabat. impoſſibile ē aūt articulos fidei vidiſſe q̄ ptinēt ad diuinitatem q̄n ipa diuinitas fuerit viſa q̄ eſt ſubiectum in eis ⁊c̄.

XII. ꝯſideratio Duodecima ꝯſideratio eſt de miſterio ſue ꝯfeſſionis ⁊c̄. Ubi ē intelligendū q̄ poſt dn̄i aſcenſionē ān̄q̄ diuiderent̄ apl̄i fuerūt ad ordinandū ſymbolū fidei catholice ꝯgregati in hier̄lm In quo poſuerūt. xij. articulos fidei ſm numeꝝ. xij. apoſtoloꝝ q̄ fidem xp̄i p tota vniuerſali eccl̄ia ſunt ꝯfeſſi. Et int̄ eos btūs Johes ſicut colūna fuit: q2 ipe cuʒ petro dicebant̄ colūne vt teſtat̄ apoſtolus ad Gal. ij. In qua autē deſcriptōe ſunt quatuor dicenda circa ꝑſonam beati Johānis notabilia. quoꝝ Primum eſt cū in iſtis. xij. articulis ſint tres ptinētes ad tres perſonas diuinas q̄ ſunt digreſſiui ⁊ p̄ncipales inter oēs: ſʒ petrus deſcribit articulū ꝑſone patris. ⁊ iacobo fr̄is dn̄i illū qui ē de ſpūſancto: ita iohannes illum q̄ erat de filio di. Et in Jeſum xp̄m filiū eius vnicū dn̄m noſtꝝ. Et conuenīēter iſte articulus fuit ſibi datus ſic̄
B illi q̄ viderat miſteria verbi ⁊c̄. Secūdum eſt q̄ btūs iohes ad altum graduʒ aplatus poſt dn̄i reſurrectōeʒ q̄ ante: q2 ante fuerat q̄rtus poſtea ſemꝑ fuit ſcd̄s imediate repn̄tatus poſt btm̄ petrū. vñ Luc. actuū. i. numerās oēs apl̄os poſt xp̄i aſcenſionē ponit iohannē ſecundum ſicut em̄ fuit trāſlatus petrus de ſcd̄o loco ad p̄mum: ita btūs iohes de quarto ad ſecundum in quo dat̄ intelligi q̄ in eccleſia nō ſunt faciende pmotōes ſm ordinem originis: ſʒ ꝟtutis ⁊ refectōis ⁊c̄.

Tertium eſt q̄ ipe contra potentiſſimum aduerſariuʒ ordinatus fuit in acie Jſti em̄. xij. apoſtoli illas duodecim veritates deſcribere ſtatuerunt ad obuiandum erroribus quos futuros p2uidebant in eccleſia. Et ſic in actibus contra hoſtem peiorem pugnator melior inducit̄ contra illum errorem: qui maxime impugnari debebat eccleſiam: vt errorem arrij contra quem in ſecundo articulo beatus iohānes aſtruere viſus eſt xp̄i deitatem. ⁊ cum patre equalitatem.

Quartum eſt q̄ ceteri apoſtoli nō fuerunt retardati vt Jacobus ⁊ Andreas ex tranſlatōe beati Joh. Rō autem huius eſt: q2 minimus apoſtoloꝝ fuit in ſblimiori gradu poſt aduentum ſpūſſancti: vt pʒ ex verbis xp̄i. ⁊ ideo q̄ fuit maximus ante eius aduentum ⁊c̄. ⁊ beatus Andreas q̄ fuit tertius nō fuit retro act⁹ q̄uis beatus iohannes fuerit magis ꝓmotus.

XIII cōſidera. Tertiadecima ꝯſideratio eſt de miſterio ſue ꝓfeſſionis. Ubi eſt intelligendum q̄ xp̄us aſcendens in celum dimiſit quatuor p̄ncipales ordines in eccleſia. vt refert beatus Paulus ad eph. x q̄ꝛ. l. Prim⁹ ē ordo apl̄oꝝ. Scd̄s ē ordo ꝓphaꝝ Terti⁹ ē ordo euāgeliſtaꝝ
H Quartus eſt ordo doctorum. Et omnes iſti ordines concurrunt in beato iohanne ſolo. Fuit em̄ p̄mo apoſtolus: vt pʒ in deſcriptōe ſecundi articuli. Secundo fuit euangeliſta: vt pʒ in deſcriptōne tertij articuli. Tertio fuit ꝓpheta: vt patuit in Apoc̄. Quarto fuit doctor ſicut patuit in deſcriptione epiſtolarum ⁊ p̄dicatione verbi diuini: in quibus epiſtolis etiam miſterium beate trinitatis euidentius omnibus alijs expreſſit dicens Tres ſunt qui teſtimonium dant in celo pater: verbum: ⁊ ſpirituſſanctus. ⁊ hi tres vnum ſunt Johannis. ij.

XIIII ꝯſideratio. Quartadecima conſideratio eſt de myſterio ſue aſſimulationis. Cum enim quatuor euangeliſte ſint ſimilati per quatuor animalia: vt habetur Ezech. vt ait beatus Gregorius ſuper Ezechielem: ita q̄ p̄mus habuit faciem hominis. Secundus faciem leonis. Tertius faciem bouis. Quartus ꝟo faciem aq̄le volantis. Beatus autem Matheus ſignatur p faciem hoīs: q2 p̄mo deſcribit humanitatem xp̄i. Secundus Marcus per faciem leonis: q2 deſcribit xp̄i reſurrectionem. Tertius Lucas per faciem vituli: quia deſcribit chriſti ſacerdotium.

Quartus Johes p facie aqle: qꝛ deſcri
bit xp̄i diuinitatem circa quā negociaẛ.
Intelligendū eſt tn̄ q btūs Johes di aq
J la quadruplici rōne. Et Primo rōne:
qꝛ aqla hꝫ ſbtilitatē in ſuo ſtatu nidifi
cat em̄ in locis ſblimib9 ꝛ arduis. ido dr̄
Job. xxx. Nunqd ad p̄ceptū tuū eleua
biẛ aqla ꝛ ponet in arduis nidū ſuū. Et
p iſtū modū btūs Johes fuit eleuatus
ad ſbtilitatē deitatis in ꝯtemplatōne. ꝛ
poſuit nidū ſue māſionis in arduis. i. in
ꝯſideratōe trinitatis qd̄ eſt arduiſſimū
in cognitōe: vt patuit in ſua doctria ꝛc̄.
Secundo: qꝛ aqla hꝫ claritatē viſio
nis in ſuo aſpectu. vt dic̄ Diony. in d an
gelica hierar. i. c. q aqla irreuerberatis
oculis reſpicit ſolem. ideo angeli aqlis
compati ſunt. ꝛ p illū modū btūs Johā
nes vidit deū vt patuit p eſſentiā ita vt
oculi eius ex tanto viſibili excecati non
fuerint ſicut oculi humani ex aſpectu ſo
lis. Tertio: qꝛ aqla hꝫ exemplarita
tem in ſuo volatu ꝛ doctrinā. docet eniꝫ
pullos ſuos volare ſolicite. vnde Deute.
xxxij. Sicut aqla p̄uocās ad volandū
pullos ſuos ꝛc̄. Et p illū modū btūs Jo
hānes viſus eſt in oī doctrina ſua p̄uo
care fideles ad volatū ꝯtemplatōis vo
litās ſup eos: ꝛ de ſblimib9 que ſuſcepe
rat ſemp faciens mentōeꝫ. Quarto qꝛ
aqla hꝫ diuturnitatem in ſuo decurſu: eo
q poſt ſeniū renouaẛ. vn̄ ps̄. Renouabiẛ
vt aqle iuuētus tua. ꝛ p illū modū btūs
Johes fuit diuturnior ad lraꝫ oib9 alijs
XV. ꝯſi deratio aplis: qꝛ magis diu vixit vn̄ ſeniorem ſe
ſcribebat cū oib9 iunior fuiſſet. Decia
qnta ꝯſideratio eſt q̄re btūs Johes nō
fuit a xp̄o p̄nceps aplor̄ ꝯſtitutus cū p̄
ceteris apud eū fuerit dilectus: q̄ ꝑſonā
nō accipit ſꝫ amat ſm vniuſcuiuſq vir
tutem. ꝛ ideo cū ip̄e fuerit vt pꝫ ex p̄miſ
ſis inter aplos v̄tuoſiſſimus ſibi dece
bat p̄ncipatus tanq̄ optimo in ciuitate
vel cōmunitate ꝛc̄. Intelligendū ē tn̄
q xp̄s noluit ei ꝯferre illū p̄ncipatū quē
cōmiſit petro: ſicut colligimus ex dictis
A ſanctor̄ q̄druplici rōne. Et p̄ma ē qꝛ
habuit impedimentū etatis. nō em̄ fuit

quare Jo. nō ē cōſ[illegible] capud ecclē.

decēs q iuuenis eſſet caput eccl'e: qꝛ he
bebat docere ꝛ corrigere. ſicut xp̄s nolu
it p̄dicare donec habuit. xxx. ānos: nec di
ſcipulos ꝯuocare. Secūda eſt: qꝛ ha
buit nimiā ꝯiunctōeꝫ ꝯſanguinitatis cū
xp̄o ne forte ſumerēt exemplū vt ſucce
derēt cognati in eccl'ia: qꝛ dn̄s p̄pinquiꝫ
ſibi ſtatuiſſet q̄ dixerat que ē mr̄ mea: ꝛ
q̄ ſunt fr̄es mei ꝛc̄. Tertia eſt: qꝛ ip̄e
erat ſufficiēter bn̄ficiatus cū ei dn̄s mr̄eꝫ
cōmiſiſſet ſicut btō petro cōmiſit eccl'aꝫ
Joh. xxi. c. Quarta eſt: qꝛ ip̄e erat emi
nēter eleuatus ad ꝯtemplatōeꝫ ſeraphi
cā. ꝛ cura paſtoralis hꝫ ad inferiora tra
here mentē. vn̄ btūs Diony. de angeli
ca hierar. dic̄ q nullus de ordine ſeraphi
ad exteriora mittiẛ: qꝛ ad ſup̄iora ſūt in
tenti. Decimaſexta ꝯſideratio eſt de XVI cō ſidera tio.
iudicio ſue imerſionis: qꝛ noluit p̄conſu
li iuxta edictū impiale obedire vt a p̄di
catōe ceſſaret ꝛ xp̄m negaret iō iuſſit eū
in dolium feruētis olei imergi. de q̄ q̄ſi for
tis athleta victus non aduſtus exiuit.
Ad quod miraculū ꝛc̄. p̄pter quod pu
tamus eū merito martyrio coronatū: qꝛ
lꝫ in tali ſupplicio nō occubuerit tn̄ mor
tis periculo ſe ſpōte obtulit in xp̄i ꝯfeſſi
one. Intelligendū eſt tn̄ q q̄tuor inue
niunẛ modi martyrior̄ in diuina ſcriptu
ra. quor̄. ſ. Primus ē martyriū qd̄ eſt B
in corp̄e ꝛ aīa: ſicut martyrium xp̄i q̄ in
corp̄e fuit ꝯfoſſus: ꝛ in aīa triſticia ſalu
tifera p̄ nobis oppreſſus: vt oſtendiẛ. iij.
ſniar̄. Secūdus eſt in corp̄e tm̄ ſicut
martyriū btī ſtephani q̄ fuit in corpore
attritus ꝛ in aīa letus moriens cum iam
xp̄m cerneret. Tertius eſt in aīa tm̄:
ſicut eſt martyrium matris dn̄i q̄ fuit in
paſſione dn̄i doloris gladio multo plus
ſauciata q̄ ſi fuiſſet in corp̄e paſſa. q̄nto
em̄ aīa eſt nobilior: tāto pena eſt ḡuior.
ꝛ ſuppliciū aīe nō eſt ſupplicio corp̄is cō
parandū. De cuius martyrio p̄phetiza
uerat Symeon Luc. ij. Et tuā ip̄ius ani
mam ꝛc̄ Quartus eſt in corp̄e ꝛ aīa
ſeorſum: nō ſicut xp̄s totā ſimul. ſed ſicut
btūs Johes q̄ fuit p̄mo in paſſione xp̄i
ſicut mr̄ vulneratus in mēte: ꝛ poſtea in

doliū merſus: ꝛ q̄ntū fuit in ſe p̄ fide xp̄i
fuit p̄peſſus. Qd̄ aūt b. Jo. euāgeliſta
fuerit v̄e martyr: p̄bat beat9. Gre. quia
Ma. xx. dn̄s ieſus xp̄s dixit. Jacobo et
Johāni. Calicē q̄dē meū biberꝫ cū loq
reẛ ad lr̄am d morte ꝛ martyrio ſuo ꝛc̄.
XVII. ꝯſide. Decimaſeptima cōſideratio ē de ſup
plicio ſue relegatōis qꝛ p̄ petrā miracula
culū nō fuit p̄pter hoc morti tradit9 ſꝫ diui
na diſpēſatione in exiliū miſſus in inſu
lam q̄ dr̄ pathmos: vt librū de reuelatōi
bus ibi cōſcriberet i loco ſolitario q̄ erat
ꝯueniēs ad diuinas reuelatōes. In q̄
inſula fuerūt ſibi p̄ncipaliẛ quattuor de
mōſtrata. Primū tot9 decurſus eccl'ie
militāt̄ vſq ad finē vt pꝫ p̄ ordinē li
brū intuēti q̄ terminaẛ in dſcriptōe ſup
B ne hierlem. Secūdo ordo iudicij cō
ſumātis. Tertio calamitas eternaliter
dānator̄. Quarto felicitas eternaliter
ſaluādor̄. Intelligēdū ē tn̄ q ip̄ō ma
nēte in illo exilio dyoniſius ariopagita
miſit ei quattuor v̄ba dſcripta q̄ habeẛ
C in ep̄la q̄ ſic intitulaẛ: Johā. euā. exulāti
in pathmos ꝛc̄. Et primū dictū erat q
gaudere deberet ꝛ nō triſtari: qꝛ ip̄e erat
v̄e dilectūs a v̄o amabili ꝛ a valde amabili
. ſ. xp̄o ſic ſerui cōſolātur qn̄ a ſuis dn̄is
ſume diligūẛ. Scd̄m dictū erat q ip̄e
ꝯuerſabeẛ in hoc mūdo ipaſſibiliẛ ꝛ cor
poraliẛ ꝛ ſine ꝯtagione: ſic angeli cuſto
diētes hoīes inẛ hoīes cōuerſaẛ. ꝛ ideo
gaudere debebat. Tertiū dictū erat
q ip̄e gaudere deberet pro eo q in hoc
mūdo inchoauerat gaudiū paradiſi dlec
tatōib9 iugiẛ vacās celeſtib9 viſioib9: ſic
mali in hac vita dū torqueẛ in mēte: iā
inchoāt penā inferni. Quartū dictū
erat q ei p̄renūciat ex parte dn̄i q̄uis
igiẛ hoc nō ignoraret q a cuſtodia que
eſt in pathmos dimitteretur ꝛ ad terrā
aſye reuerteretur ꝛ faceret ibi bonas v̄gi
nes dei: ꝛ his qui ſunt p9 ſe traderet
In iſta aūt inſula. b. Jo. cōſumauit dēs
terminū toti diuine ſcripture vt patet
apoca. vltimo: Veni domine ieſu: vnde
ſicut ſacra ſcriptura fuit per moyſē icho
ata: ita fuit per beatuꝫ Johannē conſu

mata ipſo dicente ibidem. Si quis ap
poſuerit ad h̄ apponet ei dn̄s plagas ꝛc̄. XVIII. cōſide.
Decimaoctaua cōſideratio de reme
dio ſue regreſſionis. Fuit em̄ diuina p̄
uidentia de inſula reductus ad ephesū
domitiano perempto. vt aſiam illuſtra
ret virtutibus ꝛ exemplis. Intelligē
dum eſt tamē q beatus Johannes poſt
ſuū regreſſum floruit quadruplici gene
re miraculor̄. Et primū conuerſiōe
corpor̄: puluerē em̄ cōuertit in lapides
precioſos. Cratonē philoſophū conuer
tit. Virgas etiā cōuertit in aur̄ ꝛ gem
mas fecit ex lapidib9. Scd̄m confra D
ctione idolor̄ qꝛ templa ꝛ idola ſubuer
tit ſupra naturā per ſolam orationē ꝛc̄.
Tertiū impaſſibilitate venenor̄ duꝫ
bibito mortifero veneno remāſit incolu
mis ſicut p̄miſit ei xp̄us Marci vl. Si
quis mortiferū biberit nō ei nocebit. qd̄
non habeẛ in aliquo aliorū aplor̄ iſtud
miraculū. Quartū in ſuſcitatōe mor
tuor̄. Suſcitauit em̄ quattuor mortuos
druſianā duꝫ rediret de pathmos: ꝛ du
os de veneno defunctos ꝛ iuuenem vnū
aliū: Cū tamen per xp̄m non fuerint ni
ſi tres reſuſcitati ſm illud quod p̄miſe
rat Johannis. ix. ca. Decimanona cō XIX. cō ſidera
ſideratio eſt. De miraculo ſue tranſlati
onis: quia cū a xp̄o vocatus fuiſſet ei p̄
ſonaliter apparente ꝛ ſibi dicente: Veni
dilecte mi tempus eſt vt mecū epuleris:
cū fratrib9 tuis fecit fieri foueā in die re
ſurrectionis dominice ꝛ in ipſā expleta
predicatione et orōne deſcēdens lumie
de celo adueniente a xp̄o fuit ſublatus.
Intelligendū eſt tamen q in ve. teſta
mento inueniri ſunt quatuor homines q̄
dicunẛ tranſlati. ſ. Primus fuit enoch
qui ambulauit cum deo ꝛ non apparuit
quia tranſtulit eum dn̄s Geneſ. v. capi.
Secūdus fuit Helyas qui aſcendit
per turbinē in celum. iiij. Regū. ij. caplo
Tertius fuit Moyſes cuius corpus E
fuit tranſlatū: nec inuentū a filijs iſrael
Deutero. vlti. ca. Quartus fuit Da
uid: de quo non habetur ita expreſſe ta
men aliqui doctores fuerūt hoc opinati

vt refert Hiero. ex verbo btī Petri. di.
Act. ij. Sepulchꝝ eius apud nos ē: in/
uens ꝙ corpus eius tranſlatum fuerit.
beatus aūt Johānes non fuit tranſlatꝰ
ſicut dauid: cuiꝰ corpus mortuū fuerat
in ſepulchꝛo viſ ad xp̄i reſurrectionez.
Nec ſicut Moyſes q̄ videntibus filijs
Iſrael fuit mortuꝰ ꝛ ab eis ſepultꝰ. Nec
ſicut Enoch ꝛ Helyas corporaliter. quia
illi nondū ſunt mortui. cū ſint ab anti/
chꝛiſto occidendi: ante iudiciū et a xp̄o
ſuſcitādi. Btūs aūt Jo. ſicut fuit ad ce/
ꝑum apoſtolicum a xp̄o euocatus: ita credit
ceteroꝝ imortalitatē conſecutꝰ. ꝛ iō cre/
ditur ꝙ ſicut mater dn̄i in corꝑe et ani/
ma fuit aſſumpta: ita btūs Johā. fuit in
vtroq̄ glificatus. Et iſta ſententia cōfir/
mat auctoritate quadruplici. quarum

Prima eſt xp̄i dicentis Mat. xvi. Fi
lius hoīs venturus eſt in gloria cum an
gelis ſuis ꝛc̄. Et ſequit. Sunt qdā de
hic ſtātibus qui non guſta. moꝛ. ꝛc̄. con/
ſtat aūt de oībus q̄ ibi ſtabant ꝙ mortez
guſtauerunt ꝛc̄. Secūda eſt eiuſdem
dn̄i dicentis Mat. ix. vbi loquēs de ad/
uentu ſue gloꝛie ad iudicandū adiūgit.
Amē dico vobis. ſunt quidā de hic ſtā/
tibus q̄ non guſta. moꝛ. ꝛc̄. Tertia eſt
eiuſdē dn̄i di. Joh. xxi. cap̄. vbi cum dn̄s
dixiſſet petro. Sequere me ꝑ ſua morte
vt ibidē habet. ꝛ petrus diceret de Jo/
hanne: hic aūt qd̄? dixit ieſus: ſic euz vo
lo manere donec veniā ad iudicium ꝛc̄.

Quarta eſt diſcipuloꝝ qui cū noſce/
rent moduz rn̄dendi ipius ita oppinati
ſunt: qꝛ ibidē legit. Exijt ergo ſermo in/
ter frēs ꝙ diſcipulus ille non moritur.

Intelligēdū eſt tamē ꝙ ille quattuoꝛ
auctoꝛitates que ſunt dicte immediate
ipis conſonant q̄tuoꝛ cōcluſiōes. quaꝝ.

F Prima eſt ꝙ btūs Joh. in ſua tranſla
tione nō fuit defunctus vt mater dn̄i. vt
ait Hieron̄. Scd̄a eſt ꝙ nondum eſt
mortuus nec moꝛiet viſ ad diē iudicij:
quia citra illū diē Xp̄us veniens in ma
ieſtate nō apparebit. Tertia eſt quia
ipſe non moꝛiet in die iudicij. qꝛ adhuc
videbit ieſum venientē: ꝛ tn̄ ipe non vi/
debit veniēs niſi reſurrectōe cōſumata/
vt habet. i. Coꝛ. iij. ca. Quarta ē. Si
tūc non erit moꝛtuus poſtea nō moꝛiet:
qꝛ dicit aplūs ibidez ꝙ nouiſſima hoꝛa
deſtruet moꝛs: tamē quia eſt difficile de
hoc fidē adhibere. qꝛ btūs Johānes in
hoc plus habuit de ꝑuilegio q̄ꝫ ꝟgo be
ata ꝛ ipſemet xp̄us: licet ꝟba euangelij
hoc videant ſonare. Idcirco hoc totum
eſt magis deo cōmittendū ipi eīn nihil
eſt ipoſſibile. Nota tn̄ ꝙ ſtatus ſctōꝝ
ſunt q̄tuoꝛ. Et Primus eſt. Cuiꝰ ca/ D
ro vidit coꝛruptionē et mortē: ſicut pa/
triarche q̄ ſunt moꝛtui ſine virginitate.

Scd̄s eſt. Quoꝝ caro vidit coꝛrupti
onē: ſed nō moꝛtē. ſicut Enoch. qui ſine
ꝟginitate tranſlatꝰ eſt. Nā filios habu/
it ꝛ viuus tranſlatus fuit ꝛc̄. Tertiꝰ
eſt. Quoꝝ caro non vidit coꝛruptionē:
ſed bene moꝛtē vt caro xp̄i ꝛ marie ꝟgi/
nis. Quartus eſt. Quoꝝ caro nō vi/
dit coꝛruptionē nec moꝛtē. vt caro bea/
ti Johan. euangeliſte: qꝛ virgo. ꝛ viuus I
eſt tranſlatus. Sed eſt dubiū. Qua/
re in hoc beatus euangeliſta Joh. ha/
buit. ſ. maius ꝑuilegiū q̄ꝫ xp̄us ꝛ beata
maria virgo. Dicendū ꝙ hoc non eſt
inconueniens ꝙ ſanctus minoꝛ ꝛ inferi/
oꝛ habeat aliqđ ꝑuilegiū quod non hn̄t
ſuperioꝛes. quia talia ꝑuilegia non faci
unt ad felicitatē eſſentialē vel cōſubſtā/
tialē. ſed ad accidētalē. vnde maria ma/
ter xp̄i caruit oꝛdine ſacerdotali: qui eſt
ſummus. nec eam xp̄s filius eius conſe
crauit. ſicut ſanctuz Petruz ꝛ nos: que
potētia in nobis eſt dignitas magna ꝛc̄

Uigeſima cōſideratio eſt. de ꝓſagio XX. cō
ſue reſurrectionis. Dixerat enim q̄dez ſidera.
ꝙ ſicut Enoch ꝛ Helyas ſunt in fine ſe/
culi venturi ad conuertendū mundum
ideo viui ſunt tranſlati. Ita btūs Joh.
viuus fuit tranſlatus vt iudiciū preue/
niat. Quia cum beatus Augu. ꝛ ceteri
ſancti diſtinguant tria temꝑa. ſ. Natu/
re. Legis. Et gratie. Sed vnus teſtis
aſſumptus eſt temꝑe legis nature: ſicut
Enoch. Alius tempoꝛe legis ſcripte ſi/
cut Helyas: ita decens eſt vt tempoꝛe

legis gratie 3ꝰ aſſumat ad quem magis
ſpectat illa ꝓdicatio. Et confirmat il
la deductio: quia omnes q̄ in vete. teſta/
mento viuentes tranſlati fuerunt ante
futurū iudiciū expectant. Et nō eſt ma/
ioꝛ ratio de vno q̄ꝫ de alio. Iſta autem
imaginatio confirmat quadruplici au/
ctoꝛitate diuine ſcripture. q̄ꝝ Prima
K ē Apo. ca. v. vbi dicebat ei āgelꝰ Opoꝛ/
tet aūt te iteꝝ ꝓphare regibꝰ ꝛ gentibꝰ: ꝛ
ꝓplis ꝛ linguis multis. Et tn̄ cōſtat illō
in ſuo regreſſu in aſia, nō fuiſſe cōpletuz
in vna ꝑuula ꝓuincia. ꝛ ideo expectatur
adhuc cōplendū. Scd̄a eſt apl̄i pau/
li ad Theſa. iiij. Moꝛtui q̄ in xp̄o ſunt
reſurgēt ꝓmi: deīn ait. Nos aūt q̄ viui/
mus q̄ reſidui ſumꝰ rapiemur ꝛc̄. iſtud
aūt nō pōt dicere de ſeipo in ꝑſona pro/
pꝛia cum ipe prenoſceret ſe non eſſe reſi
duum in aduentu chꝛiſti: immo de nu/
mero moꝛtuoꝝ in xp̄o ſed ſicut eccleſia
intelligit ipm eſſe locutum de ſtigmati/
bus xp̄i ad mundum intenti in perſona
beati Franciſci de illa reſiduitate in per
ſona beati Johannis euangeliſte ꝛc̄.

Tertia eſt ſaluatoꝛis dicen. Luce. xxi.
Amen dico vobis non preteribit gene/
ratio hec donec omīa fiant ſed ſigna fu
tura chꝛiſti ad iudicium venientis con/
ſtat ante illam generationem eſſe prete
rita quo ad omnē pertranſitum moꝛtis
preter ipſum. Quarta eſt eiuſdez do/
mini dicen. Machi. x. Amen dico vo/
bis non conſumabuntur ciuitates iſra/
el. ſ. diſcurrendo per omnes ciuitates iſ/
rael per actum predicationis donec fi/
lius hominis veniat. illud autem nō po
teſt intelligi quo ad predicationē apo/
ſtoloꝛum primam. quia in omnem ter/
ram exiuit ſonus eoꝝ ſm p̄s. Et ideo
opoꝛtet ponere ſecūdā que terminet ad
ſcd̄m aduentū xp̄i: vt intelligat ꝙ ſicut
Enoch ꝛ Helyas venient temꝑe anti/
xp̄i. ita btūs Joh. facta pace añ tempus
xp̄i aduētus vt ꝓplus reducatur ad deū
ſicut btūs Joh. bap. fuit miſſus añ ꝓmū
aduentū iſtud tn̄ non eſt certū. ideo fir/
miter tenendum ꝙ beatus Johannes
erit cū xp̄o in iudicio: ſicut iudicās ꝛ nō
ſicut iudicatus: ꝛ cū ipſo illuſtriſſime re
meabit ad celū cū eo reuerſurus: ꝛ in ꝑ/
petuū regnaturus. Qđ etiā nobis cōce
dat ieſus xp̄s dei ꝛ ꝟginis filiꝰ: Amen.

In eodem feſto: Sermo. II.

Go Johānes vi

di ciuitatē ſanctam apoc xxi
Quia ſtatus gratie in via ꝓ
cedit ſtatū gloꝛie in patria. ſm doctrinā
ſaluatoꝛis. Iccirco. b. Joh. euangeliſta
in verbo ꝓpoſito dupliciter cōmendat.
Et Primo quantū ad ſtatum meriti
quē habuit in ecclīa militante. cuz pre/
mittit. Ego Johānes q̄ interꝑtat: in q̄
eſt gratia q̄ mediāte q̄libet meret in via
de qua apoſtolus. ait. Gr̄a dei ſuz id qđ
ſum ꝛc̄. Scd̄o quantū ad ſtatū ꝑmij
quem habet in eccleſia triūphante. cuz
ſequit: Uidi ciuitatē ſanctā. i. celeſtem
patriam quando fuit aſſumptus ſupra
ipſam in montem magnum ꝛ altum in
apoc. de qua ciuitate dicit ibi. ꝙ nō eget
neq̄ ſole: neq̄ luna ꝛc̄. Circa cōmen/
dationem beati Joh. inſiſtendo quan/
tum ad illū duplicē ſtatum inducuntur
plures articuli: eius cōmendatiōis ma I. arti/
gnitudinem decoꝛantes: Primus ar/ culus
ticulus eſt. quale fuit exordiū ſue oꝛigi/
nis. Dicit ꝙ fuit germanus xp̄i ꝛ cōſan
guineus primus ſicut Johes baptiſta
ſecūdus. quia filius ſalome: que fuit ſo/
roꝛ matris xp̄i. ſicut Maria cleophe vt
ptꝫ ꝑ yſido. libꝛo ethimo. Et ideo colli/
gitur ad eius cōmendationē. Primo A
ꝙ fuit de genere patriarcharum a qui/
bus habuit fidem veram ꝛc̄. Secun/
do fuit de genere prophetarum a quibꝰ
habuit ſapientiam claram. Tertio
fuit de genere regum a quibus habuit
clementiam innataz. Quarto fuit de
genere ſacerdotū a quibus habuit ſan/
ctitatem perfectam. Ideo de omnibus
dicit ſapiens: Iſti ſunt viri miſericoꝛ/
die: quoꝝ iuſticie obliuionem non acce/
perūt cū ſemine eoꝝ ꝑmanent bona ꝛc̄.

Secundus articulus eſt. quale fuit II. arti.

meritum ſue vocationis. qa fuit vocat⁹
a dño a maris littore ſicut petr⁹: vt dici
tur i Mat. iz aũt vocatio petri fuerit p̄/
or duratiõe tñ Jobes vocat⁹ fuit prior
pfectiõe q̄druplici rõne. Prio qr fuit
ſecutus xp̄m in iuuentute: ſicut petrus
in ſenectute: magis autẽ laudat᷑ virtus
in iuuenibꝰ q̄ȝ in ſenibꝰ. qr ſũt oẽs incli/
nati ad voluptates. iõ dixit Berzelaus
B ad dd. ij. R. Nunqd vigent ſenſus mei
ad diſcernendũ zc. ſ. ꝓpter ſenectutem.
Scdo qr ſic in prima vocatiõe ſicut
petrus in ſcda monitiõe fuit cõuerſus vñ
andreas ꝑus petrũ informauerat quã/
do inuenit eũ: z duxit eũ ad ieſum: vt dr̄
in iohãne zc. Tertio: qr petrus reli/
quit ſolũ bona fortune. ſ. nauim z retia.
iohãnes aũt nõ ſolũ illa: ſed etiã ꝓ xp̄o
bona nature. ſ. patrẽ ſuũ: vt pꝫ i Mat.
Quarto qr nõ ſolũ ꝓpter xp̄m dimiſit
patrẽ. quẽ. ſ. adiuuabat: ſed etiã matrẽ
quã nutriebat: licet mater bonã habue/
rit patientiã: vt dicit iohes os auri zc.
III. arti culus. Tertius articulus eſt. qualis fuit ꝑco
nium ſue deſponſatiõis. Fuit eñ ſua vir
ginitas: ſicut Marie ex hoc cõſecrata
qr matrimonio adiuncta. Unde no/
tandũ eſt q̄ i ſacra ſcriptura. inueniunt᷑
q̄ttuor virginitates conſecrate: quarũ.
C Prima fuit xp̄i. qr fuit informata ſa/
cramẽto incarnationis qđ eſt ſup oĩa
alia ſacramẽta. Scda fuit Marie q̄
fuit cõſecrata matrimonij ſacramẽto cũ
ioſeph viro ſuo. Tertia fuit ioſeph
ne matrimoniũ virginis ponat᷑ claudi/
care a ſumma pfectione. Quarta eſt
virginitas iohãnis euãgeliſte: que fuit
conſecrata ſacramento matrimonij qđ
dñs confirmauit per ſuã p̄ſentiam zc.
IIII. ar/ ticulus Quartus articulus eſt quãtũ fuit p̄/
uilegium ſue familiaritatis ad chriſtuꝫ
Et dicit᷑ q̄ in quattuor myſterijs domi/
nus ſinglarẽ familiaritatẽ ei oñdit. Et
Primo in myſterio ſue transfigura/
D tionis quia quando. ſ. voluit ſuã gl'iam
manifeſtare non aſſũpſit niſi pe. ia. z io.
in monte. Scdo in myſterio reſurre/
ctionis quãdo voluit puellã a mortuis
ſuſcitare. tunc nõ aſſumpſit ſecum niſi il
los tres apoſtolos vt habet᷑ in euãgelio
Tertio in myſterio ſue orationis q̄ñ
eñ voluit ſecrete orare tempore ſue paſ
ſionis illos tres tñ ad archanũ ſue ora
tionis admiſit zc. Quarto in myſte/
rio ſue finalis p̄dicationis in cena. quia
petrus qui pre ceteris p̄cellebat in cena
non fuit auſus interrogare de ꝓditoris
pſona: niſi mediante iohanne vt pꝫ in
euangelio. ideo appellatus eſt in euan/
gelio diſcipulus quem diligebat ieſus. V. arti culus.
Quintus articulus eſt. quale fuit pri
uilegium ſue charitatis ad ieſum. Et
dicitur q̄ ſue charitatis excellentia que
eſt virtus precelſa ex cauſis q̄ttuor ma/
xime declaratur. Primo quia chriſt⁹
plus ceteris ipſum dilexit. vt pꝫ in euã
gelio: ſed ipſe diligit vnumquemq̄ ſm
quod plus ab eo diligitur. vt dicitur in
iohanne. Scdo quia plus de charita E
te q̄ȝ ceteri locut⁹ eſt: ex abundantia aũt
cordis os loquit᷑. vt ait dominus i euan
gelio. Tertio quia plus ceteris cha/
ritatem dei erga nos recognouit. vt pꝫ
i canonicis ſuis. Iſta aũt gratitudo eſt
filia charitatis zc. Quarto quia ſpi/
ritu prophetie plus floruit ceteris ꝓphe
tarum: iſta aũt inſtructio attribuit᷑ ſpiri/
tuiſancto qui eſt charitas que diffuſa ē
in cordibus noſtris: per ſpiritũſanctum
qui datus eſt nobis ſm apoſtolũ. Se VI. arti culus.
xtus articulus eſt. quale fuit priuilegiũ
ſue puritatis excelſe que quadruplici ſi
gnaculo declarat᷑. Et Primo ex chri/
ſti familiaritate ſinglari qui mẽtes vir/
gineas ſingulariter ſibi ſociat: vt pꝫ in
Apoc. vbi dicitur Uirgies enim ſunt z
ſequitur agnum zc. Secundum ſi/ F
gnaculum eſt eius immortalitas. vnde
beatus Hiero. dicit de ipſo q̄ ſicut fuit
a dolore mortis alienus: ſic fuit a dolore
carnis extraneus. Tertium eſt reue/
lationum ſublimitas: quia archana ce/
leſtia ſolis purgatis mentibus aperiun
tur iuxta illud Beati mundo corde zc.
Quartum eſt amoris integritas: qa
chriſtum ſuper omnia dilexit: amore cõ

ſumante omnem ad modum ignis ī eo
imperitatem: ignis eñ iſte eſt purgati/
uus ſumme. vt patet per Dioni. de an/
VII. ar/ ticulus gelica ierarchia. Septimus articul⁹
eſt quale fuit preconiuꝫ ſue ſacratiſſime
obdormitionis quando. ſ. ſupra pectus
dñi in cena recubuit: in quo ſomno dul/
ciſſimo fuerunt ei quattuor myſteria re/
uelata. Et Primũ primũ fuit reuela/
tionis anime xp̄i quã qui videbat intue
batur in ea omnẽ plenitudinẽ pulchri/
tudinis eſſe depictam. ideo dicit Johis
G p̄mo. vidimus gloriã eius zc. Secũ/
dum fuit myſteriũ ſacratiſſime vnionis
humanitatis ad verbũ quã etiam ange
li ignorauerunt. ideo querebãt in Eſa.
tempe aſcenſionis. Quis eſt iſte qui ve
nit de edom zc. Tertiũ fuit myſteriũ
ſue ſacratiſſime incarnationis verbi ad
naturã humanã ideo dixit illud ineffa/
bile. Johãnis p̄mo Uerbum caro zc.
ad cuius intelligentiã nullus alius po
tuit attingere zc. Quartũ fuit myſte
riũ ſupnaturalis emanationis diuinaꝝ
perſonaꝝ ad inuicem et creaturarum a
verbo: ideo dixit. Omnia per ipſum fa/
cta ſunt. Iſta autẽ omnia ſine familia/
ritate ineffabili ei non potuerant reuela
VIII ar ticulus ri quod ſatis eſt manifeſtũ. Octau⁹
articulus eſt: quale fuit eius priuilegiũ
in p̄ſentia dominice paſſionis. ſolus eñ
iſte inter diſcipulos dñi nobis potuit te
ſtificari ex his que audierat et viderat
noſtre redemptionis ſacramenta. Et ꝫ.
P Primũ fuit in crucꝭ ſupplicio. Se/
cundũ fuit in mortis articulo. Terti
um fuit in ſanguinis ꝓfluuio. Quar
tum fuit in aque viue miraculo. q̄ quat/
tuor intuitus eſt oculis ſuis: vt nob eẽt
certior teſtis. ideo dicit in euãgelio. Et
qui vidit teſtimoniũ perhibuit. z cetera.
IX. arti culus Nonus articulus eſt quantũ fuit pri/
uilegium ſue ineffabilis ſubſtitutionis:
quando fuit a chriſto matri virgini in
filium ſubſtitutus: quando. ſ. ſtabat iux
ta crucem mater eius. In qua ſubſti/
tutione fuerunt ei data quattuor inſig/
nia quoꝝ. Primũ fuit: quia factus fu/
it virginis filius ex ſingulariſſima gra
tia: ſicut xp̄us erat eius filius ex huma/
na natura per verbũ chriſti ſolo ſuo ſer/
mone omnia efficiẽtis. iuxta illud. Ipſe
dixit z facta ſunt. Secundũ fuit: quia H
fact⁹ fuit frater dñi, ꝓpt veritatẽ eṫnã et
germanus. ſ. verbi eterni zc. Tertiũ
fuit: quia factus eſt filius dei patris per
ſingulariſſimã gratiam: ſicut xp̄us per
naturã diuinã: licet filiatione alteri⁹ ra
tionis ex germanitate quã ad xp̄m ha/
buit. Quartũ fuit: quia ſm iſtum re/
ſpectũ fuit factus dñs omniũ angelorũ:
quia frater illius qui oĩbus dñatur. Et
illa ſunt inſignia ceteris non conceſſa.
licet ſint yperbolica zc. Decimus arti/
culus eſt: quale fuit eius priuilegiuꝫ in X. arti/ culus
gaudio dñice reſurrectionis. In quo
eſt notandũ q̄ iſpe floruit in quadrupli/
ci actu virtuoſo Et Primo actu dili/
gentis inquiſitiõis quando quidẽ cur/ I
rebat ad monumentũ cum petro: ſꝫ iſpe
citius p̄cucurrit non ſitus periculũ ad
ꝓbandũ articulũ dñice reſurrectionis.
Secundo actu firme adheſionis per
fidem ad reſurrectionis actum et argu/
mentũ. Unde quando introiuit in mo/
numentũ vidit z credidit firmit᷑: q̄uis
dominũ non inuenerat vt teſtat᷑ ibideꝫ.
Tertio actu certe cognitionis. quia
nullus alius cognouit xp̄m quãdo ma/
nifeſtauit ſe ad mare tyberiadis. donec
dixit Joh. Dñs eſt. vñ dicit᷑. Qui bene
amat de longe noſcit. Quarto actu
virtuoſe proſecutionis: q̄ñ dñm ſeque/
batur inuitantẽ petrũ ad paſſionem vo
lens ipã m: donec audiuit. Sic eum vo XI. arti culus
lo manere donec veniam. Undeci/
mus articulus eſt: quale fuit eius priui
legiũ in opatione miraculorũ. Et dicit᷑
q̄ iſpe refulſit in quadruplici genere mi
raculorum. Et Primo in curatione in
firmoꝝ: quia cum Petro fecit illud mi/
raculum ſolenniſſimuꝫ per quod iudei
fuerunt conuicti. de illo claudo: vt patet
in actibꝰ. Secundo in tranſmutatio/ K
ne rerum precioſarum et in reunitione:
vt patet in gemmis illorum iuuenum. z

aquo:ſicut mutauit dñs in eius nuptijs
aquã in vinũ. Tertio in fugatiõe ve/
nenoſoꝝ:vt patet in poculo ariſtodemi.
vt impleretur in eo illud dictũ a dño. Si
mortifeꝝ quid biberint ⁊c̃. Quarto ĩ
ſuſcitatõe mortuoꝝ. qꝛ quattuoꝛ mortu/
os ſuſcitauit.ſ.duos ꝑ poculum interfe/
ctos.et iuuenẽ ⁊ druſianã.vnũ plus ſu/
ſcitauit q̃ xp̃s iuxta verbũ xp̃i. Maiora
XII.ar/ hoꝝ facietis. Duodecimus articulus
ticulus eſt quale fuit eius martyriũ. Et dꝛ q̃
quadruplex eſt martyriũ.ſ. Primũ in
corpe ⁊ aĩa.ſicut martyriũ xp̃i. Se/
cundũ eſt in anima ſolũ.ſicut eſt marty/
Z riũ virginis.quãdo Simeõ dixit Tuã
ipſius aiam ⁊c̃. Tertiũ eſt in corpe tm̃
ſicut illud beati ſtephani. Quartũ eſt
nec in corpe nec in aĩa ꝑ mortem: ſed ꝑ
quottidianã mortificationẽ vt ait beat⁹
Gregorius.btũs Johes fuit martyr ſe/
cundo modo.ſicut beata virgo.qꝛ ibidẽ
preſens fuit. et etiam quarto modo ſm
exemplũ beati Greg.⁊c̃. Sed nunqd
fuit martyr tertio modo Dicitur q̃ ſic an/
te portã latinã.⁊ in iſula pathmos q̃ntũ
fuerat ex ſe. Ideo dixerat Jacobo fratri
ſuo ⁊ ſibi dñs. Calicẽ quidem meũ bibe
tis ⁊c̃. Et hoc intellexit ꝑ martyriũ:⁊ ſi
cut mater dñi ꝑ ceteris fuit martyr ſic iſte
per eundẽ modũ:qꝛ aia patitur pluſq̃ cor
pus.ſm Ri.de arra ſponſe:pena inferni
ſi eſſet voluntaria eſſet facilima et certa.
XIII ar Tertiuſdecimus articulus eſt quale
ticulus fuit eius priuilegiũ in ſui tranſlatione.
Et dꝛ q̃ in ſacra ſcriptura inuenitur ꝓuile
giũ quadruplicis tranſlationis. quaruʒ
tranſlationũ Prima fuit ade in ſtatu
innocẽtie. Scda fuit Enoch in ſtatu
legis nature. Tertia fuit Helie ĩ ſta/
tu legis ſcripte. Quarta fuit xp̃i poſt
reſurrectionẽ in ſtatu grẽ. Iſt⁹ aũt trãſ/
latio nõ fuit ſicut illa xp̃i:qꝛ iohes ante
ſuã trãſlationẽ nõ habuit corp⁹ incorru/
ptibile. Nec ſicut Enoch ⁊ Helie.quia
iſti dicuntur eſſe in paradiſo terreſtri. Jo/
hannes aũt vocatus fuit a dño:vt eſſet
cum fratribus ſuis: ſed fuit ſicut ade in
ſtatu innocentie: qui fuiſſet ſine morte
tranſlat⁹ ſi nõ peccaſſet. Et ex hoc vt de
claretur q̃ btũs Johes vixit.q.ſicut ĩ ſta/
tu innocentie ꝓpter eius nimiã puritatẽ
Decimuſquartus articulus eſt:qua/ XIIII.
le fuit eius ꝓuilegiũ in ſua imortalitate artic.
Et hoc vide in ꝓcedenti ſmõe in articu
lo.xix.ad lr̃am. I. Quintuſdecim⁹ ar
ticulus eſt:quale eſt eius ꝓuilegiũ q̃ntũ XV.ar/
ad ſcdm xp̃i aduentũ. Et h vide in ꝓce ticulus
denti ſmõe in articulo.xx.ad lr̃am. K
Sextuſdecimus articulus eſt:q̃le eſt
eius ꝓuilegiũ in finali conſumatõe. Et XVI.ar
putatur ab aliquib⁹ q̃ nũq̃ moriatur. Et h ticulus
Primo qm̃ agitur de morte enoch ⁊ he/
lie in Apoca.nõ fit mentio de ei⁹ morte.
Scdo qꝛ a xp̃o ꝓ eo dꝛ in euãge. Sũt M
quidã de hic ſtantib⁹ q̃ nõ guſta. mortẽ.
Tertio qꝛ xp̃s dixit. Sic eũ volo ma
nere.⁊ ex eo tpe q̃ venerit null⁹ morietur.
Quarto qꝛ ipe eſſet in cõſcia.i.in ꝑi/
tate in pena de expectatõe mortꝭ future
ſicut dꝛ de lazaro:q̃ reſuſcitatus a xp̃o
nunq̃ fuit letus ꝓpter morteʒ futurã: et
ſic Johes nõ eſſet ꝑfecte btũs. Circa
eius ſcdm ſtatũ.ſ.pmij qd habet in celo
inſiſtẽdo declaratur q̃.b.Johes hʒ felici/
tatẽ nouẽ ordinũ angeloꝝ.vʒ Primo N
ordinis angeloꝝ ꝓpter puritatẽ excellen
tiſſimã.qꝛ iſtis angelis ſm Hiero.ẽ co
gnata ꝟginitas:⁊ q̃ ꝑ ceterꝭ purgãtur.ſm
btm̃ Dioniſiũ. Secundo ordinis ar/
changeloꝝ; quia docuit angelos quod
pertinet ad archangelos ſcribens ſeptẽ
angelis ſeptem eccliaꝝ. vt patet ĩ Apo/
calip. Tertio ordinis virtutũ propt
miracula ⁊ mirabilia que fecit vt patu/
it ſupra. Quarto ordinis ꝓcipatuũ:
quia principes eccle.ſ.epiſcopos docu/
it ⁊ illuſtrauit: ſicut faciũt principatus
de mundi principib⁹ ⁊c̃. Quinto ordi
nis poteſtatum ad quos pertinet arcere
demones: quia fuit ei dictum: Dedi vo/
bis poteſtateʒ calcandi ſupra virtutem
inimici ⁊c̃. Sexto ordinis dominati/
onum ad quos pertinet diſtinguere do/
minationes ⁊ prelationes eccleſie in ſor
te ſibi commiſſa:q̃ diſtinxit ad modum
ierarchie angelice. Septimo ordinis

thronoꝝ in perſcrutatione diuinoꝝ iudi
cioꝝ : quia audiuit que locuta ſunt ſep/
tem tonitrua:licet ea non ſcripſerit:pro/
pter malos vbi erant oculta dei iudicia
vt colligitur ex Apocalip. Octauo ordi
nis cherubin:quia illuminauit ſingula/
riſſime eccleſiam ſua doctrina prẽ ceterꝭ
apoſtolis vt patet in euangelio ⁊ epiſto/
lis ſuis.⁊ Apocal. vbi fuerunt ei ineffa/
bilia ac mirabilia reuelata. Nono or/
dinis ſeraphin ꝓpter ſuperabundãs in/
cendiũ charitatis:et per conſequẽs om
niũ aliorum habuit felicitates:vt patet
per Dioniſi. de angelica ierarchia. Ad
quas felicitates nos perducat ſuis me/
ritis ieſus xp̃us. Amen.

De eodem Sermo tertius.

Gratia et veritas

per ieſuʒ xp̃m facta eſt ⁊c̃. Jo/
hannis pmo. Illud verbũ cre
ditur fuiſſe Johãnis baptiſte vt ex tex/
tus ſerie declaratur. Quia vero Johã/
nes interpretatur in quo eſt gratia. ſm
Hieronymũ ⁊ dictus iohãnes euange/
liſta inuenit gratiã ſingulariter in con/
ſpectu domini noſtri ieſu xp̃i: vt narrat
textus euangelij: idcirco ad eius laudẽ
declarandam aſſumitur verbum illud.
in quo quidẽ verbo anima beati Johã/
nis ſanctiſſima dupliciter demõſtratur
illuſtrata.ſ. Primo quantum ad ſuaʒ
perfectionem ſupernaturalem:quia ſu/
permundialiter eleuata cum premittitur:
Gratia ⁊ veritas ⁊c̃. Secundo q̃tuʒ
ad ſuam perfectionem naturalem : qua
fuit ꝓmordialiter in eſſe ꝓducta:ſine ter
mino formali:cum ſequitur: Per ieſum
chriſtum facta eſt id eſt hec anima crea/
ta fuit.de quibus perfectionibus duab⁹
inducitur illud Johannis pmo. Accepi
mus gratiam pro gratia. Accepim⁹ gra
tiam naturalis perfectionis pro. gratia
ſupernaturalis infuſionis: id eſt gratiã
gratis datam:propter gratiam gratum
facientem quarum vtraq̃ perfectiſſime
floruit in beato Johanne euangeliſta.
Unde ſanctitatem perfectam et excel/
lentem beatus Dioniſius appellat ipaʒ
animam ſanctam in quadam epiſtola
ad ipſuʒ in pathmos directa:ceteri au/
tem dicuntur conſequẽter corpora ſan/
cta:ſed ille ſingulariter anima ſctã pro/
pter excellentiam ſanctitatis. Quia
igitur beatus Johannes commendatur
ſub nomine gratie.idcirco ad eius gra/
tiam declarandaʒ: cõſiderandi ſunt ſui
ſtatus in quibus inuenitur diuina gra/
tia in eo ſingulariter claruiſſe. Et Pri
mus fuit ſtatus ſue generatiõis natura
lis:in quo fuit ei collata gratia:vt naſce
retur de ſtirpe regia dauid : in qua pro/
pter chriſtum fuit omnis natio benedi/
cta:q̃ autem ipſe fuerit ex illa progenie :
ꝓbatur per Iſido.in libro tri. vbi deſcri
bit originem ſuam. In illa autem ꝓge/
nie fuit vna radix ſanctiſſima.ſ.bta An
na que ꝓpter celſitudinem ſue ſanctitatꝭ
vocatur a Damaſceno laude digna : ex
qua nouem plante ſanctitatꝭ pullularũt
Prima quaꝝ fuit Maria mater do/ A
mini primogenita eius. Secunda fu
it Maria cleophe. Tertia fuit Ma
ria ſalome. Quarta fuit ſanct⁹ ſancto/
rum chriſtus Quinta fuit Jacob⁹ mi
nor. Sexta Symon apoſtol⁹. Se/
ptima Judas apoſtolus. Octaua Ja
cobus zebedei. Nona Johannes euã
geliſta. Ex Maria cleophe Jacob⁹ mi/
nor. Sed ex maria ſalome Johãnes na
tus fuit. Et ſic beatus Johannes euan
geliſta habuit primo auiam ſanctam ⁊
matrem. ſcdo duas amitas ſanctas.licʒ
altera ſanctiſſima. 3° quattuoꝛ conſang
uineos ſanctos et vnus ſanctus ſancto/
rum et vnicum fratrem ſanctum ſcilicet
ſanctum Jacobum maioreʒ. Iſti proge
niei de qua natus conuenit illud Dauid
dictum. Hec eſt generatio querentium
dominũ:querentium faciem dei iacob.
Et pro illa gratia beato Johanni colla/
ta inducitur iſtud. primo Regum. in fi/
gura vbi dicitur q̃ dauid inuenit grati/
am coram domino:ꝓ tota ſua ꝓgenie ⁊c̃

Secūdus ſtatus fuit ſue pmordialis
vocationis in quo fuit ſibi collata gra/
tia quadruplicis priuilegij:que habuit
ſua conuerſio ante conuerſionē btī Pe/
tri. Et Primo quia fuit vocatus iuni/
or: magis eñ eſt gratuz deo qui incipit
ei ſeruire in iuuentute:ꝙ in ſenectute:ſz
Johannes erat adoleſcēs ꝛ Petrus an/
tiquus. vt colligit̃ ex euangelio. pmo de
Johanne. Adoleſcens quidā ſequebat̃
eū amictus ſyndone qḋ dictum eſſe cre/
ditur de Johanne. De Petro aūt dicit̃.
Cuz aūt ſenueris alius cinget te:ꝛ hoc
B non diſtauit multis annis. Scḋo qꝛ
fuit vocatus innocentior. maioris enim
grē eſt aliquē preſeruare a lapſu:ꝙ repa
rare poſt lapſum: vt patet in beata virgi
ne et magdalena. cū eñ. Jo. fuerit ſemꝑ
innocētiſſimus vt habet̃ ex dicto beati
hierony. Petrus fuit ſenex. qḋ dat intel/
ligere ſaluator in. Joāne quādo dixit ei
Cū eſſes iunior ꝛc. Tertio qꝛ eius cō
uerſio fuit velocior. Petrus eniz anteꝙ̄
vocaretur fuit predicatus a beato An/
drea vt habetur in Johā. ſed. he. Jo. euā
geliſta prima vocatione totaliter fuit cō
uerſus vt pz in. Matho. Quarto qꝛ
eius cōuerſio fuit difficilior. Petrus eñ
dimiſit ſola retia. Johannes autem pa/
trem ꝛ retia quod plus fuit dimittere ꝙ̄
regnum. quia amantior eſt pater ꝙ̄ reg
num. vt adoleſcentibus ad dominum
venire cupientibus daret exemplūz vir/
tutis et etiam parentibus. vt habetur.
Mathei. iiij. Et ideo bene figurat᷒ fu/
it in Noe in ſua innocenti conuerſatiōe
qui propter ſuaz innocenciam ſolus in/
uenit gratiam coram domino. vt habet̃
in Geneſi. Tertius ſtatus fuit ſue ſe
III. ſta/tus. cūdarie electionis: quando de nuptijs
fuit vocatus ſcḋm Hieronymum. In
quibus vt creditur xp̄s fecit primū mi/
raculum in quo ſtatu fuit ei collata gra
tia virginalis conſecrationis. Ubi ē
ſciendum ꝙ quattuor virginitates inue
niuntur conſecrate in diuina ſcriptura.
Require ſupra in precedenti ſermone.
articulo. iiij. et clari᷒ in pmo ſmone hui᷒
feſti. Conſideratiōe:iiij. vl. Sicut eñ ſa
cramentū confeſſionis pficit virtutē pe/
nitentie:ſic ſaramentū matrimonij per/
ficit virtutē virginitatis. Et ideo btūs
Johānes bene fuit figuratus ꝑ ioſeph.
cui poſt virginitatē ſeruatā deus dedit
grām in conſpectu pncipis ꝛc. Quar III. ſta/tus
tus ſtatus fuit ſue puriſſime ꝟginitat̃.
Ubi eſt ſciendū ꝙ in nouo teſtamen/
to inueniunt̃ q̄ttuor ꝟginitates pulc/
rime. Quaꝝ. I. Prima fuit virginis
marie. Scḋa fuit ꝟginitas chriſti.
Tertia fuit Johis baptiſte. Quar
ta fuit Johis euangeliſte. Virgini/
tas aūt xp̄i fuit ꝟtuoſa:ad pugnā con/
cupiſcentie refrenādā:quia in ſe non ha
buit talem pugnam. ſed nos in eius vir
tute poſſumus in nobis talem pugnā
refrenare. Sine me inqt nihil poteſtis
facere. Johis. x. Virginitas autē ma C
tris fuit virtuoſa:ad pugnā concupiſcē
tie preueniendam:ne inſurgeret:ſic ma
ioris virtutis eſt belluz puenire:ꝙ ipm
cū difficultate vincere: quia nunꝙ̄ talis
pugna patuit in ipa: licet non ſufficeret
eius virginitas ad noſtras temptatio/
nes tollendas. Virginitas aūt Johā D
nis baptiſte fuit virtuoſa:ad pugnā cō/
cupiſcentie:per modū fuge euadendam
ideo circa quinquenniū fugit ad deſer/
tum. Ne leui ſaltem maculare vitam fa
mine poſſet. Virginitas aūt Johis
euangeliſte fuit virtuoſa:ad pugnā con
cupiſcentie ſine fuga ſuperandam. Et
ideo inter homines ipſe viuens et xp̄m
ſequens illam in ſe ſeruauit: vbi multi
pliciter puritas impugnatur. quapropt̃
eſt ſic laudabili᷒ pugnas vicere ꝙ̄ ipas
per fugam declinare: licet aliud ſit tuti/
us. Et ideo in hoc fuit laudabilior ꝛ ho
norabilior virginitas Johannis euan/
geliſte ꝙ̄ Johannis baptiſte: vt ei pro/
pter ſue mentis puritatem conueniat il
lud ſapientie. Qui diligit cordis mun/
diciam habebit amicum regē meritoꝙ̄
dicatur ei quod dixit gabriel angelus
matri chriſti. Inueniſti grām apud do/
minū. Quintus ſtatus fuit ſue arden V. ſtat᷒.

tiſſime charitatis. circa quod eſt intelli/
gēdū ꝙ quattuor inueniunt̃ inſignia cha
ritatis in aliquo. quoꝝ. Primū eſt qñ
de dilecto multū loquit̃. ex habūdantia
D eñ cordis os loquit̃. vt dicit xp̄us in euan
gelio: ꝛ ita in amicis: vt patet Scḋm
eſt quādo carus intenſe cognoſcit̃. quia
vulgo dicit̃ qui bene amat de longe cog/
noſcit ꝛc. Tertiū eſt quādo diligens
dilecto inſeparabiliter cōicatur: vt vbi eſt
theſaurus tuus ibi ꝛ cor tuū erit. chriſt᷒
in euangelio. Quartū eſt qñ pro dile
cto mors acceptat̃. Maiorem hanc di/
lectionē nemo habet vt animā ſuam ꝛc
vt ait dñs in Joh. Iſta autē inſignia
charitatis habuit btūs Johes euange/
liſta. Et Primū quia de dilectōe ſem
per loquebatur in ſuis epiſtolis vt patet
in eiſdem. Scḋm vero quia poſt re/
ſurrectionem xp̄m in littore apparentez
ſolus agnouit. Tertiū quia in paſſio
ne plus xp̄o aſſociatus: ꝛ poſt fugā om/
niū cum matre reuerſus fuit ſolus: vt pa
tet in euangelio ꝛc. Quartuz qꝛ que/
renti domino ſi poſſet bibere eius calicē
id eſt ſuſtinere eandem mortem: confe/
ſtim reſpondit ꝙ ſic. vt patet in euange/
lio. Et ideo beatus Johes fuit figurat᷒
per Danielē. qui exiſtens vir deſiderio/
rum. i. ſeraphicoꝝ incendioꝝ. ſicut iohā
nes dedit ei gratiā Danielis pmo cap̄.
VI. ſta/tus Sextus ſtatus fuit ſue ſingulariſſime
familiaritatis cum xp̄o. Circa quod eſt
intelligendū ꝙ licet xp̄o. xij. apoſtoli fue
rint ſemper familiaritate cōiuncti. iuxta
illud Johis. Jam non dicam vos ſuos
ꝛc. tamen in hac. ſ. familiaritate fuerunt
quattuor gradus ſm quattuor myſteria
E eis a dño reuelata qꝛ Primo in aliq/
bus ſecretis admittebant̃ omnes vt pa/
tet quādo ſecreto. xij. diſcipulis reuela/
uit myſteriū ſue paſſionis in Math. vt
patet. Scḋo in alijs admittebant̃ tm̄
tres vt in myſterio ſue tranſfigurationis
vt Petr᷒ Ja. ꝛ Jo. Tertio in alijs tm̄
duo. vt in myſterio ſue reſurrectiōis. qñ
ſol᷒ petr᷒ ꝛ Jo. venerūt ad monumentū
ꝗ pmo inuenerūt ꝟitatē reſurrectiōis vt
in iohe. Quarto in alijs tm̄ vnus. vt i
myſterio incarnatiōis: qꝛ ſolū Jo. euan/
geliſte fuit reuelatū in cen ꝛ. ſicut tenet ec
cleſia. vñ ipe erat de cōſilio ſūme ſtricto
Et iſta familiaritas fuit maximū ſignū
diuīce dilectiōis ad eū ꝛ ecōuerſo. Unde
xp̄s bene fuit figuratus ꝑ illū p̄ſemfami
lias cū quo iuenit grām ruth. i. vidēs ſig
nificās aiam. b. Johā. euā. ꝗ vt aqla ſolē
irreuerberatis oculis eſt intuit᷒ diuini/
tatē. Septim᷒ ſtatus fuit ſue felic̃ ob VII. ſta/tus
dormitiōis: in ꝗ credit̃ vidiſſe diuinam
eſſentiā ſine cui᷒ viſione nō potuiſſet in/
telligere verbi naturā quā in pncipio ſui
euāgelij ſic expreſſit. Intelligendū eſt
tñ ꝙ q̄ttuor hoies iueniunt̃ in ſacra ſcri
ptura de q̄bo ſit aliq̄ mentio ꝙ viderit di
uinitatē. Quoꝝ Prim᷒ fuit Moyſes
Scḋs fuit Iſaias. Terti᷒ fuit Pau F
lus. Quartus fuit Johes euāgeliſta
Sed pmus vidit diuinitatē: ſic vide
tur res in ydolo. qꝛ ſm Aug. de trinita.
De᷒ loq̄bat̃ moyſi ꝑ ſubiectā creaturā.
in ꝗ relucet creatoris ymago. iō dixit ei
deus in nūeris. Faciē meā videre nō po
teris. cū tñ loq̄ret̃ ei facie ad faciē: ſic ſo/
let loqui homo ad amicū ſuū. Scḋus
ipam vidit. ſicut res apparet in ſono. qꝛ
ſm Hiero. illa viſio fuit imaginaria: ſic
in ſono. licet nō ſolū. Tertius vidit ſi
cut res videt̃. vt in ſpeculo. vñ dꝛ. Qua ſi
gliam dñi ſpeculātes. reuelata facie ꝛc.
Quartus vidit ſic̃ res ꝗ videt̃ in cui/
denti ſpeculo. Jo. iſtas alias non vidit i
ſono: ſed gliam verbi. dicēs. Uidimus
gliam eius. gliam q̄ſi vnigeniti ꝛc. Unde
poſt iſtā viſionē ita alte ꝑ̄ de diuinitate z
intonuit. ꝙ eū totus mūdus intelligere
nō potuit. ſm Auguſti. iō bene dꝛ. vidēs
deū ſic facie ad faciē. Ideo fuit figurat᷒
ꝑ moyſen in Exoḋ. cui dictū fuit a dño.
Inueniſti grām corā me ꝛc. Octauus VIII ſta/tus
ſtat᷒ fuit ſue dure paſſiōis: ipe eñ ꝟe fu/
it martyr. ſicut ait Grego. in dialogo. qꝛ
xp̄s pmiſit ei in euangelio ꝙ calicē eius
biberet. Eſt tñ intelligendū ꝙ quattu
or ſunt martyrij genera vt patet in pre/
cedēti ſermōe in. xij. articlo. Eliſa. Et i

IX. ſtatꝰ ꝑmo ſmõe huiꝰ ꝯſideratõe .xvi. No/
nus ſtatꝰ fuit ſue relegatõis .i. q̊ ſtatu fu
erũt ei ſecreta ieffabilia reuelata. vt pꝫ
in Apo. qḋ fuit ſignũ amoris ꝑcipui: qꝛ
magni ꝑncipes ſolis ſuis carꝫ dicũt ma
gnalia: q̄ in ſuo regno fiẽda diſponunt.
Eſt tñ ſciẽdũ ꝙ b. Jo. reſplẽduit qua
druplici ꝑuilegio ⁊ dignitate ſm ꝙ fuit
B de q̄druplici ordine. Primo de ordīe
aploꝝ ſicut Petrꝰ. iõ qñ .xij. apli cõſcri/
pſerũt .xij. articulos fidei. ſic petrꝰ poſu
it articulũ de mũdi creatõe. ſic Joh̄. de
verbi incarnatõe. Scḋo de ordīe euã
geliſtaꝝ. qꝛ ſicut Math. ſcripſit xp̄i hu
manitatẽ ꝓpter qḋ habet inter oẽs alios
euangeliſtas faciẽ hoïs: ſic iohãnes de/
ſcripſit diuinitatẽ: ⁊ iõ habet faciẽ aq̄le
volantis. Tertio de ordine doctoꝝ: ſi
cut paulus qꝛ poſt paulũ mł̃tas ſcripſit
epl̃as: q̄ꝫ aliq̇s aploꝝ. Quarto de or/
dine ꝓphaꝝ. ſicut ezechiel. qꝛ in toto no/
uo teſta. nõ habeť ꝓphetia niſi ſua. vnde
angelꝰ dixit ei. Cõiectꝰ tuus ſũ. ⁊ fratꝝ
X. ſtatꝰ tuoꝝ habẽtiũ ſpm̃ ꝓphetie. Decimus
ſtatꝰ fuit ſue ꝑclare ꝓmotiõis: qñ xp̄s in
cruce moriẽs ei matrẽ ſuã cõmendauit.
vt eſſet eoꝝ amboꝝ floridus aſpectus ⁊
gratus ſm Euſtachiũ. qñ dixit: Ecce fi
lius tuus. ⁊ ecce mater tua. vt dꝛ in Jo/
hanne. q̄ quidẽ actu fuerũt collata bea/
to Johãni vt putãt pleriq̄ꝫ q̄ttuor ꝑuile
gia admirãda: vt pꝫ in ꝑcedẽti ſmone
XI. ſta/tus in articulo. ix. ad lr̃am H. ⁊c̃. Undeci
mus ſtatus fuit ſue tranſlatiõis. qñ fuit
de iſto mũdo tranſlatꝰ. Circa qḋ ẽ intel
ligendũ ꝙ in ſacra ſcptura inueniuntur
q̄ttuor trãſlatiões q̄s quere ſup̄ in ꝑce/
denti ſermone in arti. xiij. ad litterã H.
XII. ſtatus Duodecimus ſtatus fuit ſue finalis
apparitiõis. Circa quẽ ſtatũ ẽ intellig̃
dũ: ꝙ ſicut nõnulli. b. Johïs deuoti pu/
tãt ꝙ ip̄e veniet ante diẽ iudicij ad teſti
ficandũ de xp̄o ſicut Enoch ⁊ Helyas
qḋ rõne quadruplici confirmatur. Et
H Prima ratio qꝛ non inueniť in ſacra
ſcriptura aliq̇s viuens tranſlatus: de q̄
non habeatur in ſcriptura ꝙ ſit ventu/
rus. vñ de Enoch dic̃ Sap̄. ꝙ tranſla/
tus eſt vt det gẽtibꝫ ſapiam. Et de He/
lia dicit xp̄s in euãgelio. Helyas quidẽ
venturus eſt: ⁊ reſtituet oïa. Et ideo cũ
Johes ſit de numero trãſlatoꝝ creditur
eſſe de numero vẽturoꝝ. Scḋa ratio
eſt. qꝛ cũ ad teſtimoniũ xp̄i ſit venturus
vnus de ſtatu nature ſicut Enoch: ⁊ ali
us de ſtatu legis: ſicut helias. videť nõ
ſolũ tm̃ ſed magis cõueniens: ꝙ. mittať
vnus de ſtatu gr̃e in q̄ ſtatu ſciunť certi
us facta xp̄i. nõ ꝑſumiť aũt de alio q̄ꝫ de
Johãne euãgeliſta. vt nõ ſit ſolũ in ore
duoꝝ: ſed habũdantius triũ ſtet oẽ ver/
bum. i. xp̄us. Tertia rõ eſt: ꝙ chriſtꝰ
loquẽs diſcipulis ſuis de finali ꝑdicati/
one ante ſuũ aduentũ dixit: Amen dico
vobis nõ cõſumabitꝫ ciuitates iſrł̃: do/
nec filiꝰ hoïs veniat. dans ſm hoc intel
ligere ꝙ aliq̇s diſcipuloꝝ ſit venturꝰ in
iſta finali ꝑdicatõe. Quarta ratio eſt
qꝛ angelꝰ dixit ei in apoca. Oportet ite
rũ te euangeliſare gentibꝫ ꝓplis ⁊ regibꝫ
multis qḋ nondũ legimꝰ cõpletũ fuiſſe
cũ in ſola aſia poſtea ꝑdicauerit. In/
telligendũ eſt tñ ꝙ iſti q̄ ſic btm̃ Johan
nẽ expectãt. putãt ꝙ ſicut nõdũ ẽ mortu/
us: ita nunq̄ꝫ ſit moriturꝰ. qḋ auctorita/
te q̄druplici ꝯfirmare nitunť. Et Pri
ma eſt xp̄i in Luc. q̄ qñ loquebať de ſig/
nis iudicij dixit: His fieri incipientibꝰ
leuate capita vr̃a qm̃ appropinq̄t redem
ptio vr̃a qḋ non põt conuenire illis cum
xp̄o venientibꝫ. ſed ꝓ aliq̄ in hoc mũdo
in ſcḋo aduentu aduenientẽ. Scḋa ẽ
A xp̄i in Math. vbi ait. Sunt q̄dã de hic
ſtantibꝫ. q̄ nõ guſtã mor. donec vi. filiũ
hoïs venientẽ in regno ſuo. Ex quo aũt
venerit: poſtea nullus morieť. vt ait apo
ſtolus. iſtud aũt intelligit ecclia pro Jo/
hanne euãgeliſta ⁊c̃. Tertia eſt xp̄i in
Johãne. qñ dixit ꝑetro loquens de mor/
te ſequere me. ſed de Johãne dixit. Sic
eũ volo manere donec veniã. ex quo aũt
venerit nullus morieť: quia tũc erit vni
uerſalis reſurrectio cõſumata. Quar
ta eſt diſcipuloꝝ inter quos fuit diuul/
gatũ: ꝙ diſcipulus ille non moriť. vt ha/
betur in Johanne ⁊c̃. Sed huïs Au

guſtinus non eſt illius oppinionis in li/
bro de queſtionibꝫ noui ⁊ veteris teſta/
menti. vnde videť valde difficile aliqui/
bus credere ꝙ dñs mortẽ quã ſibi ⁊ ma
tri non pepercit parcere debeat Johan
ni: nulli tamẽ dubiũ ꝙ hoc potuit facere
Et ꝙ multa ꝑuilegia conceſſit Johan/
ni que non conceſſit ſue matri: ſicut de
dignitate ſanctorũ ꝫ ordinum ⁊c̃. Iſti
autẽ duodecim ſtatus beati Johannis
fuerunt figurati per duodecim ordines
lapidum precioſoꝝ quibus ornabať põ
tifex intrans ſancta ſanctoꝝ vt habeť in
Leuit. qꝛ Johannes qui fuit verus pon
tifex a chriſto conſecratus cum ornamẽ
to talis habitus in iſtis duodecim ſtati
bus intrabit cum chriſto poſt iudiciũ in
gloriã beatoꝝ. Ad quã ⁊c̃.

In feſto circũciſionis dñi noſtri ieſu
xp̄i: Sermo primus.

Poſtq̄ꝫ conſuma/

p ti ſunt dies octo vt circũcide/
retur puer vocatum eſt nomẽ
eius ieſus ⁊c̃. Luce. ij. cap̄. Quia in iſta
ſacra ſolẽnitate in chriſto duo ſacra my
ſteria fuerunt celebrata. quoꝝ Primũ
fuit carnis circumciſio in qua fuit vetꝰ
teſtamentũ confirmatũ: quia xp̄us ſuſce
pit circũciſionem in ſe: ablaturus ip̄am
in alijs. vt ait Auguſtinꝰ. Scḋm fu/
it nominis impoſitio q̄tũ ad hominẽ:
in qua fuit nouũ teſtamentũ iniciatum:
quia ab iſto tempe nominis impoſitio
que prius fiebat in circũciſione tranſla/
ta fuit ad baptiſmũ. vt patet in pauli cõ
uerſione. Ideo cõplectens Lucas euã/
geliſta ſimul vtrũq̄ꝫ. ſ. myſteriũ dicit ver
bum ꝓpoſitum. ſ. Poſtq̄ꝫ conſumati ſũt
⁊c̃. Circa primũ myſterium circũciſi/
onis quod tangitur cũ dicitur: Poſtq̄ꝫ
conſumati ſũt dies octo: Eſt ſciendum
ꝙ ſicut poſt octo dies naturales xp̄s fu/
it circũciſus ſm legem: ſic poſt octo di/
es ſpũales que ſunt octo ſacra ꝑclariſſi
ma: q̄ fuerũt a die natiuitatis xp̄i vſq̄ꝫ ho
B die cõſumata. quoꝝ Primũ fuit ꝙ xp̄s
natus fuit in diuerſorio: ⁊ non in domo
ꝓpria: vel parentũ ad dandũ nobis exẽ/
plum eximie paupertatis: cuius eſt nihil
ꝓpriũ poſſidere vnde in diuerſorio erãt
locus pauperꝫ qui ꝓpria hoſpitia nõ ha/
bebant. ⁊ hoc voluit xp̄s dicere in euan
gelio. Uulpes foueas habẽt ⁊ volucres
celi nidos ⁊c̃. Iõ de eo dꝛ in pſalmo Si
mul in vnũ diues ⁊ paup. diues quantũ
ad diuinitatẽ: ⁊ paup quantũ ad huma
nitatẽ. Scḋm ſacramentũ eſt ꝙ xp̄s
fuit pannis inuolutus. ad dandũ nobis
exemplũ humilitatis: vt nõ in ſumptuo
ſitate ⁊ ſupfluitate veſtiũ quis ſuperbi/
at fidelis: dum recognoſcit dñm ſuũ in/
dutũ vilibus veſtimentis. Iſta humili/
tas fuit exemplũ maioris humilitatis
q̄ꝫ diuinitatẽ inuoluere in panno huma
nitatis humilimo. Unde aplus. In ſi/
militudinem hominũ factus ⁊ habitu
inuentus vt homo ⁊c̃. Tertiũ ſacra
mentum eſt: ꝙ fuit in preſepio reclinatꝰ
vt xp̄ianis oſtenderet exemplum penitẽ
tie humilitatis ⁊ auſteritatis in lectis:
ſꝫ hic figurat eucharíſtie myſteriũ: vbi
ſe conſtituit cibum animarũ: qui prius
erat cibus angeloꝝ. ideo in figura volu
it in preſepio reclinari. ideo in bethleem
que domus panis interpretať voluit na
ſci. quia ip̄e eſt panis viuus qui de celo
deſcendit ⁊c̃. Quartũ ſacramentũ fu/
it ꝙ inuentus fuit in medio duorum ani
malium vt impleretur prophetia aba/
chuc di. In medio duorũ animalium co/
gnoſceris. ⁊ Eſa. Cognouit bos poſſeſ/
ſorem ſuũ: ⁊ aſinus preſepe domini ſui,
iſrael autem non cognouit me: vt iude/
orum duritiam declararet et cecitatẽ ⁊c̃.
Quintum ſacramentum fuit: quia fu
it ab angelo euangelizatus: quia neceſ
erat: vt ſicut myſterium incarnationis
eius prius fuit angelis q̄ꝫ hominibꝫ re/
uelatum: ſic eius fides prius predicare/
tur per angelos q̄ꝫ per homines. Ideo
dicit angelus in Luc. ij. Annuncio vo/
bis gaudium magnum. ⁊ cetera. Sex/
tum ſacramentum eſt: ꝙ fuit a ſtella gẽ
tibus denũciatũ eadem die: licet magi

non venerint niſi. xiij. die ꝓpter multaȝ
diſtantiam:idcirco dicebant: Vidimus
ſtellā eius in oriente Math.ij.ca. Tūc
fuit impleta ꝓphetia pſ. dicentis. Celi
narrant gloriā dei.ſ.annūciando natiui
tatem chriſti ⁊c. Septimū ſacramen
tum eſt q ipſe fuit a paſtoribꝰ annuncia
tus: quia omnes qui audierant mirati
ſunt que dicta ſunt a paſtoribꝰ. Ubi da
tur exemplū paſtoribꝰ eccle: ⁊ verbum
dei ꝑdicantibus qui per ipſos figurantur.
ſm Ambroſium vt ipm prius cognoſ
cant ⁊ adorent ꝙ̄ predicent ⁊c. Octa
uū ſacramentū eſt:quia fuit a celi mili
tia laudatus:quia reparaturus erat ci
uitatem eoꝝ. idcirco facta eſt cum ange
lo multitudo celeſtis exercitus ⁊c. Ma
ria aūt vt ait Lu. Conſeruabat omnia
verba hec ⁊c. dans nobis exemplū cogi
tandi hoc tempore celeſtia non terrena.

Conſumatis iſtis octo diebus xp̄us
fuit circūciſus ⁊c. Circa quā circūciſio
nem ſunt declarandi multi articuli.

I. articulus. Primus articulus eſt. quid eſt circūci
ſio. Dicitur q eſt cauteriū in carne factū.
quo diſtinguitur populus circūciſus a
non circumciſo. In anima circūciſio nō
imprimit caracterē:ſed in carne. Ubi
ſunt q̄ttuor documenta. quoꝝ.ſ. Pri
mū eſt. quid eſt caracter. Dicitur q ē qdā
figura ſpūalis:qua diſtinguitur baptiza
tus a nō baptizato. vnde dr ſignaculuȝ
Iſta enī figura imprimitur in aīa:in inuo
catione trinitatis facta in ſacramēto ba
ptiſmi. Scdm eſt q baptiſmꝰ ſucceſ
ſit circumciſioni duabus de cauſis. Et

Primo qꝛ maior datur grā in baptiſmo
ꝙ̄ in circūciſione. qꝛ in baptiſmo abluitur
hō ab omī culpa ⁊ pena. circūciſio autē
non abſoluebat ab omni pena. Scdo
qꝛ baptiſmꝰ eſt cōior. circūciſio enī erat
remediū maris ⁊ nō femine. baptiſmus
aūt vtriuſqꝫ eſt remediū. Tertiuȝ eſt
q circūciſio cōferebat grām:ſȝ nō omnē
quia grā habet multos effectus. vnꝰ eſt
expellere peccatū:⁊ iſte eſt priuatiuus:q̄n
tū ad illū dicitur q circūciſio ꝑmo ⁊ prin
cipaliter conferebat grām: aliū effectus

gratie ſunt poſitiui: vt facere aīam di
gnam vita eterna: ꝓmptē eligere opera
meritoria. Et quantū ad hoc circūciſio
nō ꝯfert gratiā. Quartū eſt quare cir
cumciſio fuit inſtituta. Dōm eſt q pro
pter ſex cauſas. quaꝝ. Prima eſt vt cir
cūciſio exterior eſſet ſignū circūciſionis
interioris que fit ꝑ grām. Scda ē vt
populus iudaicus diſtingueretur a popu
lo gētili. Tertia eſt vt ſicut fiebat cir
cūciſio in mēbro in q̄ viget luxuria: ita
ꝑplus circūcideret ſe interius purgan
do aīam ab omni luxuria. Quarta eſt
ꝓpter ſacramētū:fiebat enī circumciſio
octauo die cultello lapideo:ad deſignā
dum q per xp̄m q̄ erat vera petra circū
cideremur ab omī culpa ⁊ pena i reſur
rectione qui fiet in octaua etate. Qui
ta vt eſſet in remediuȝ contra originale
peccatū. Sexta vt per obedientiam
mandati placaremus:ꝑ cuius preuarica
tionē ipe.ſ. adam diſplicuerat. Nota
q circūciſio eſt ſacrm legis veteris: nō q
fuerit inſtituta in lege veteri. cū ante da
tionē legis ꝑcepta fuerit abrae circūci
ſio. ſȝ quia currebat tempe legis: ⁊ quia
ceſſauit cū lege nec fuit ſupſtes circum
ciſio: quia efficacius mūdabat ꝙ̄ fides
ſed fides cū baptiſmo ſufficit ad delen
dū originale vt patebit inferius. Cir
ca ſcdm ꝑncipale:in quo fuit nomen im II. par
poſitum quod notatur cū ſequitur. Et voca princ
tum eſt nomen eius ieſus. Ubi nota
q ſunt de iſto nomine plures articuli de
clarandi. quoꝝ. Primus articulus eſt
a quo fuit ſibi iſtud nomen impoſitum I articulus
Et patet in ſcriptura q a tota trinitate
vnde Eſaie quando fuit ꝓphetatum de
ſeipſo dr. Rorate celi deſup. ⁊ ſeqt. Ego
dñs q̄ voco nomē tuū. Et iteꝝ ab eodeȝ
Quis ſuſcitabit ab oriēte iuſtū. id ē ab
exordio noui teſtamenti et vocauit euȝ
id eſt impoſuit ſibi nomen. vt ſequeretur
ſe.ſ. veniendo vſqꝫ ad celſitudinem dei
patris: quia non rapinam arbitratꝰ eſt
et cetera. Secundus articulus eſt: II. arti.
quando fuit ei iſtud nomen impoſitum
Et patet q ab eterno: qꝛ deꝰ ꝑdeſtinauit

filium dei xp̄m in virtute. vt ait apoſto
lus: ideo dicit pſ. Dñe a ſeculo nomē tu
um. ⁊ pſ. Sit nomen eius benedictum
in ſecula: ⁊ ante ſolem ꝑmanet nomen
III. articulus. eius. Tertius articulus eſt. vbi ꝑmo
iſtud nomen fuit ſcriptuȝ. Et dicitur q in
libro vite de quo dicit moy. Si nō ꝑcis
ꝑpplo huic dele me de libro vite. quē ſcri
pſiſti. Et ideo ait dñs in euāgelio. Gau
dete qꝛ nomina veſtra ſcripta ſunt in ce
lis. Et dañ. vidit librū vite in quo omes
electi erant ſcripti: ⁊ in iudicio apertus
eſt: ⁊ in capite iſtius libri ſcriptum ē no
men ieſu iuxta illud pſ. In capite libri
IIII. articulus ſcriptum eſt de me ⁊c. Quartus arti
culus eſt. q in ve. teſtamēto iſtud nomē
fuit ꝓphetatuȝ. vnde abacuch. Ego aūt
in dño gaudebo et exultabo in deo ieſu
meo. Eſdras dixit in ꝑſona dei patris.
Poſt duos annos morietur filiꝰ meus ie
V. articulus. ſus ⁊ conuertetur ſeculū. Quintus arti
culus eſt. q iſtō nomē i veteri teſtamēto
fuit ꝑfiguratum. Primo qꝛ qui ꝑmo
diſtribuit terraȝ ꝓmiſſionis filijs iſrael
fuit vocatus ieſus: ⁊ hic fuit ioſue: qui i
figura xp̄i ſctōs patres extractos de egy
pto inferni: ⁊ per deſertuȝ huius mūdi
tranſtulit ad hereditatem terre viuētiū

Scdo qꝛ iſte qui renouauit ſapiētiā
de corde ſuo fuit vocatꝰ ieſus Ipſe eſt
filius ſyrach. vt habetur in eccle. in figura
dñi qꝛ inueteratā legis ſapiam ieſus re
nouauit in nouo teſtamento di. in Ma.
Audiſtis qꝛ dictū eſt antiqs ⁊c. ego aūt
dico vobis: vbi renouat totā legē: q̄ ad
VI. articulus. pñs vocatur teſtamentū nouū. Sextus
articulus eſt: quare iſtud nomen fuit ei
impoſitū. Dicitur q iſtud nomen eſt tetra
gramaton qd fuit ſpatū moyſi: vt habetur
i leuitico: vt iſtō portaret ſacerdos ſcri
ptū ſꝑ in fronte: qꝛ nullus debet ſacrifi
care deo niſi iſtud nomē ꝑ naturā fideȝ
⁊ cōfeſſionē habeat reſeruatuȝ in mēte.

Item angelꝰ gabriel aliā reddit cau
ſam impoſitionis huius nois. di Ma
rie Uocabis nomē eius ieſum: ipſe enī
VII. articulus ſaluū faciet ꝑplm ſuū a peccatis eoꝝ: qꝛ
interꝑtatur ſaluator. Septimus ar
ticulus eſt. quibus iſtud nomen fuit re
uelatuȝ. Et dico q deus ꝑmo reuelauit
angelo nūciātī. Scdo āgelꝰ ꝟgini. Lu.
i. ca. Ecce ꝯcipies ⁊c. Tertio. angelꝰ io
ſeph i ſōnis in Mat. Quarto. Uirgo
⁊ ioſeph omī populo in circūciſiōe. vt in VIII. articulus
Luc. Octauus articulus eſt q iſtud
nomē nō eſt in os ſumendū inuanū. val
de enī impiū eſt. tam caruȝ xp̄ianitatis
nomē ꝑuipendere: ideo conqueritur dñs i
pſ. tanquā de peiori ſcelere. di. Tota die
nomen meū blaſfematur. ſpēs enī blaſfe
mie eſt peccatū maximuȝ. vt ait dñs in IX. articulus.
euangelio quia irremiſſibile ⁊c. No
nus articulꝰ eſt. q iſtud nomē eſt deuo
te inuocandū. hoc enī eſt placitū deo. vñ
dicitur q Enoch placuit deo: qꝛ cepit inuo
care nomē domini. Et de iſto nomie dr
in pſ. Tunc inuocabis ⁊ dñs exaudiet.
Et apoſtolus. in ſcriptura itroducit di.
Omis quicūqꝫ inuocauerit nomen dñi X. articulus.
ſaluus erit ⁊c. Decimus articulus ē.
q iſtō nomē ē hoibꝰ amabile. Et Pri
mo qꝛ ꝟtute huiꝰ nois ꝟtutes maligne
ſpūales fugantur. vñ mar. euangeliſta ait
In noīe meo demōia eijcient ⁊c. Scdo
qꝛ i eiꝰ ꝟtute ꝑuerſitates ſpūales remit
tuntur vñ Iohes in canonica: Remittuntur
nobis pctā ſm virtuteȝ nomīs eius ⁊c.

Tertio qꝛ ꝑ eius virtuteȝ orationes
noſtre exaudiuntur. vnde ait xp̄us in io
hanne. Si quid petieritis patrē in noīe
meo dabit vobis. Quarto qꝛ per vir
tutem eius anime deducuntur ad ſaluteȝ
eternam. ideo ait. be. pe. in actꝫ. q nō eſt XI. articulus.
aliud nomen datuȝ ſub celo hoībꝰ ⁊c.

Undecimus articulus eſt: q iſtō no
men demonibus eſt terribile. Et Pri
mo qꝛ per iſtud nomē demones hoibus
ſubijciuntur: que eſt maxima pena ſuꝑbo
rum. vt patet in Luc. Secūdo quia
demonia per virtutem iſtius nominis
ab hominibus expelluntur. ideo dixit
Luc. ix. cap. Uidimus quendam eijci
entem demonia in nomine tuo. Ter
tio quia demonia torquētur: ideo dixit
demon in Math. Cur veniſti ieſu nos XII. articulus
torquere ⁊c. Duodecimus articulus

eſt ꝙ iſtud nomen eſt omnib9 creaturis
venerabile. Dicit em̄ ad Hebꝛe. apl'us
Xp̄us tanto melioꝛ eſt angelis effectus
quanto differentius nomē pꝛe illis here
ditauit. Et vidit Johānes in Apocal'.
ꝙ ſancti in patria habebant nomē eius
ꝛ nomen patris eius ſcriptū in frontib9
ſuis. Itē apoſtolus. In nomine ieſu om
ne genu flectat̕ ꝛc̄. ita ꝙ fuit magne po/
teſtatis virtuoſitatis et precioſitatis.
Eius ergo meritis dei filius nos bene/
dicat q̄ viuit ꝛ regnat in ſecula. Amen.

De eodem Sermo ſecundus.

Vocatum eſt no
men eius ieſus. Luce ꝑmo
caº. Ad cuius introductio
nem eſt intelligenduꝫ ꝙ qñ
aliquod vocabulū imponit̕ ad ſignificā
dum aliquid quatuoꝛ requiruntur. Et
Primo actus quo talis vox ad ſigni/
ficandū imponitur. Secundo mod9
ſm quē ad ſignificandum imponitur.
Tertio illud cui tale nomen imponi/
tur ad ſignificandū. Quarto vocabu
lum ip̄m quod imponitur ad ſignificā/
dum. Et quia in chꝛiſti circūciſione
fuit nomen ei impoſitū: ſicut hodie ſo/
let etiam imponi nomen in baptiſmo:
ideo in verbo ꝓpoſito iſta quattuoꝛ de/
ſcribunt̕. Et. Primo actus quo fuit
D nomen impoſitū. cum pꝛemittit̕: Voca/
tum eſt. Secundo modus ſm quem
imponitur: quia imponit̕ ad ſignifican
dum nomen et alterius cognomen. Cū
additur. Nomen. Tertio perſona et
res cui imponit̕: cū adiungit̕: Eius ꝛc̄.
Quarto vocabulū quod imponit̕. cuꝫ
deſcribit̕. ſ. ieſus ꝛc̄. Iſtud eſt illud no
men de quo ꝓpheta dicit in pſalmo. lxxi
Sit nomen eius benedictum in ſecula.
et ineternum permanet nomen eius ꝛc̄.
Quia vero circa iſtud benedictū no
men eſt ſermo noſter. Idcirco circa ei9
Prima inueſtigationē occurrunt duodecim cō/
ꝯſidera. ſiderationes. quarū. ſ. Prima conſide

ratio eſt. ex quibus ptibus iſtud nomen
eſt integratū. vbi eſt aduertendū: ꝙ iſtō
nomen eſt biſſyllabum: et quelibet iſtaꝝ
ſyllabaꝝ ex duabus litteris eſt conſtitu/
ta. ſicut iſte cui hoc nomen eſt impoſitū.
vt ſicut homo conſtat ex anima et coꝛpe
tanꝗ̄ ex duabus partibus integralib9. A
dicente athanaſio ꝙ chꝛiſtus eſt homo
ex anima rationali ꝛ humana carne ſb/
ſiſtens. Et ſcđm ꝙ deus conſtituitur
in eſſe perſonali: ꝛ natura ex pꝛopꝛietate
tanꝗ̄ ex duabus pꝛincipijs cōſtitutiuis
perſone. vbi ſm Auguſtinū de trinitate
Et ex iſtis duabus naturis ſcilicet diui
na et humana iunctis tanꝗ̄ ex duabus
ſyllabis: conſtat xp̄m eſſe denominatuꝫ
di. athanaſio. Sic anīa rationalis ꝛ ca/
ro vnus eſt homo. ita deus ꝛ homo vn9
eſt chꝛiſtus. Unde ſicut in hoc nomine
ſūt tres vniones. vna totalis. ꝛ due par/
tiales: ita in chꝛiſto intelligunt̕ ꝑ eun/
dem moduꝫ tres vnitates vt vnitas vo
cis ſit ſm modum vnitatis ſignificate.
ſm illud pꝛopheticum qđ habetur. xiiij
zacha. Erit in diebus illis. domin9 vn9
ꝛ nomen eius vnū ꝛc̄. Secunda con/ II.c
ſideratio eſt: per quot litteras iſtud no/
men ſcribitur. Ubi eſt aduertendum ꝙ
iſtud nomen ſcribitur per quatuoꝛ litte
ras: ſignificantes pꝛecipue quatuoꝛ vir
tutes verbi in humanitate chꝛiſti ieſu
coꝛuſcantes: quaꝝ ſcilicet. Prima eſt B
i. Et iſta ſignificat virtuteꝫ iuſticie que
eſt littera ad moduꝫ ꝑgule recta. Se
cūda eſt e. et iſta ſignificat virtutē miſe/
ricoꝛdie. quia eſt a ſiniſtris clauſa quaſi
pꝛohibens malum. et a dextris aperta
quaſi elargiens bonum. Tertia eſt ſ.
ꝛ ſignificat virtutem humilitatis. quia
cum ſit alta eſt tamen capite inclinata.
Quarta eſt u. et ſignificat virtutem
paupertatꝭ. quia eſt totaliter littera clau
ſa a parte inferioꝛi. et aperta a parte ſu/
perioꝛi. iuxta dictum euangelicuꝫ. No/
lite theſaurizare in terra: ſed in celis.
Iſtis quatuoꝛ virtutib9 perſona dul
ciſſimi ieſu dicitur floꝛuiſſe. Et ſcilicet.
Primo virtute humilitatꝭ in ſua car/

ne. quia ſemetipſum exinaniuit foꝛmaꝫ
ſerui accipiens. Secundo virtute
paupertatis in ſua pꝛedicatione. cum di
ceba: Uulpes foueas habent. ꝛ cetera.
Tertio virtute iuſticie in ſua paſ/
ſione quia tunc pꝛo nobis ſatiſfecit.
Quarto virtute miſericoꝛdie in infer
ni deſcenſione: quia ſoluit doloꝛes infer
ni. ſcđm apoſtolum Petrum. Intelli
gendum eſt tamen ꝙ in iſto nomine be/
nedicto littera tertia ſcilicet ſ. que ca/
put inclinat eſt geminata quando pꝛo/
fertur in recto. pꝛopter geminam virtu/
tem per ipſam ſignificatam. ſ. humilita
tis et obedientie. quas in chꝛiſto fuiſſe
ſingulariter declarat apoſtol9 ad Phi/
lippenſes ſecundo dicēs: Humiliauit
ſemetipſum factus obediens. ꝛ cetera.
Tertia conſideratio eſt. quid ſig/
III. con nificet nomen eius. Ubi eſt aduerten/
ſidera. dum. ꝙ ſecundum beatum Hierony/
mum in interpꝛetationibus ſuis. iſtud
nomen ſanctiſſimum habet quatuoꝛ ſi/
C gnificationes. quarum. Prima eſt.
ꝙ dicitur ſalus. et hoc in noſtra gloꝛifi/
catione cum ſit omnibus beatificum ſe/
cundum ſuam deitatem: in quo conſi/
ſtit tota noſtra beatitudo. vt habet̕ Jo/
hannis tertio. Secunda eſt ſaluta
ris in ſua ſanctificatione. Et etiam iſta
chꝛiſto conuenit in ſua beatificatione.
quia anima eius habet plus de beatitu/
dine ꝗ̄ aliqua creatura. ꝛ cetera.
Tertia eſt ſalutare. et hoc in ſua an/
nunciatione ſeu conceptione. quia per
actum ſalutationis pꝛimo fuit concep/
tus. Quarta eſt ſaluatoꝛ. et hoc ſi/
bi conuenit. quia in mundi redemptio/
ne genus humanum a moꝛte eterna ſal
uauit: ideo eius oꝛtum pꝛonūcians ſan/
ctiſſimus Gabꝛiel. dixit Mathei pꝛi/
mo: Uocabis nomen eius ieſum: ipſe
em̄ ſaluuꝫ faciet populum ſuū et cetera.
IIII. cō Quarta conſideratio eſt: qualiter
ſidera. iſtud nomen ſanctiſſimum fuit in vete/
ri teſtamento pꝛefiguratum. vbi eſt in/
telligendum ꝙ in veteri teſtamento fu/
it ſculptum nomen domini: in lami/

na aurea: que erat imminens fronti pō/
tificis. vt habetur Exodi. xxxix. quia
quatuoꝛ litteris ſcriptum erat ſicut no/
men ieſus: et iſtud nomen erat dictum.
Thetragramaton. Quarum Pri/
ma erat The. Secunda tra. Ter/ D
tia grama. Quarta ton. Et pꝛima ſi/
gnificat iſte. Secunda eſt. Tertia pꝛin/
cipiuꝫ. Quarta vite. id eſt: iſte eſt pꝛin
cipium vite. Et totum iſtud ſignificat
nomen dulciſſimum ieſu: quia ipſe eſt
pꝛincipium vite et ſaluationis: cum ſit
ſalus noſtra. ſ. vita eterna. Et iſtud no/
men ieſus per iſtud nomen Tetragra/
maton bene fuit figuratū. ſicut em̄ iſtud
nomen erat imminēs fronti pontificis:
ſic iſtud nomen ieſu ſcribit̕ in fronte cu/
iuſlibet qui admittit̕ ad eternū ſacramē
tum. vnde dicit̕ Apoca. xxij. ꝙ illi q̄ erāt
ſacerdotes xp̄i videbant nomē iſtō ſcri/ V. cōſi.
ptum in frontibus ſuis. Quinta con/
ſideratio eſt. Ubi iſtud nomen inuenit̕
ſcriptum. Dicit̕ ꝙ in quatuoꝛ locis. Et E
Primo in libꝛo vite. qđ eſt ꝑdeſtina/
toꝝ: in quo ſunt ſcripta omniū electoꝝ
nomina. de quo dicebat Moyſes dño:
Aut parce populo huic: aut dele me de
libꝛo tuo quē ſcripſiſti. Et dñs ad eum.
Non te delebo de libꝛo meo: ſed euꝫ qui
peccabit mihi Exodi. xxxi. c. Et quia ie
ſus fuit ꝑdeſtinatus filius dei ſm apo/
ſtolū Joh. ꝑmo. idcirco nomē eius ꝑmo
ꝛ ꝑncipaliter eſt in hoc libꝛo ſcriptuꝫ vt
in eius ꝑſona intelligat̕ fuiſſe dictum il
lud pſā. In capite libꝛi ſcriptum eſt ꝛc̄.
Scđo inuenit̕ ſcriptū ſolenniter. in ti
tulo redemptionis noſtre: quādo Pyla/
tus ſcripſit titulū triūphalem. vt habet̕
Johānis. xix. ca. in quo ſcriptū erat lr̄is
hebꝛaicꝭ grecꝭ ꝛ latinis iſtud nomē ſcri/
ſimū: ſicut ſolet ſignū regis in ei9 armis
in q̄bus pugnat depingi. Tertio in/
uenit̕ ſcriptū in cuiuſlibet xp̄iani mente
quando enim puer baptiſatur: caracter
in eius anima impꝛimitur indelebiliter
ſm ſanctos: qui caracter eſt nomen ieſu
qui anime impꝛimitur ne poſſit aliquis
eruere: videns ibi ſignatum cum in

anima talis baptiſati imp̄mat. Quar-
to inenit ſcriptū in ſuperna ciuitate. quia
dicit btūs Johānes in Apocal. xxj .ca.
in portis ſuperne hieruſalē nomen agni
deſcriptū: quia nullus illas portas pōt
ingredi niſi inuocet hoc nomen. et om-
nes debite inuocantes ingrediunt. dicē-
VI.con-ſidera. te ꝓpheta. Quicūq̧ inuocauerit nomē dñi
ſal. erit. Joel. ij. Sexta conſideratio
eſt a quibus fuit iſtud nomē ſanctiſſimū
prenunciatū. Videt aūt ꝙ a q̄tuor ꝑſo-
naꝝ generibꝰ. ſ. Primo a ſpūalibꝰ per
ſonis vi. deo patre Eſdre. iiij. Reuelabi-
tur filius meus ieſus ꝛ cōuertetur ſe-
culuꝫ. ꝛ licet iſte liber non ſit de canone:
F tñ btūs Ambro. allegat ipm. Scđo
a ſapientibꝰ ꝑſonis dicēte Sap. Eccle.
xliij. ꝙ abyſſū plātauit dñs ihs. Ter-
tio a ꝓphetantibus ꝑſonis vi. Abachuc
iij. Ego aūt in dño gaudebo ꝛ exultabo
in deo ieſu meo. Quarto ab infideli-
bus ꝑſonis ſicut declarat Augu. in lib.
de ciuitate di de ſybilla. ſ. Eritrea que
fecit verſus quoꝝ p̄me littere reddūt cō
iunctim iſtū titulū. ieſus xp̄us filiꝰ dei
ſaluator. Et qꝛ iſtud nomē ſanctiſſimū
longe ante fuit prenunciatū: ideo dicit
Eſaie. iij. Ecce nomen dñi venit de lon-
VII.cō-ſidera. ginquo ꝛc̄. Septima cōſideratio eſt:
quibus iſtud nomē fuit impoſitū. Dici-
tur aūt ꝙ fuit impoſitū a quatuor homi
nibus in ſacra ſcriptura: quoꝝ. Pri-
G mus fuit ioſue qui fuit pugnator fortiſſi
mus. vñ Eccle. xlvi. Fortis in bello ihs
naue ꝛc̄. Scđs fuit ieſus filius ioſe-
dech: ſacerdos ſanctiſſimꝰ. Tertius
fuit ieſus ſyrach q̄ fuit doctor ſacratiſ-
ſimus. Eccle. li. Quartus fuit ihus
redemptor mundi qui fuit ſanctoꝝ ſan-
ctiſſimus. vnde Luce p̄mo. Vocab no-
men eius ieſum: ꝛc iſte fuit ꝑ alios tres
figuratꝰ. Primo quia ſicut ioſue cha-
nanels extirpatis: introduxit filios iſra
el in terram ꝓmiſſionis: ita demonibus
debellatis: ieſus ſanctos introduxit in
hereditatem eternā. Secundo quia
ſicut ieſus ioſedech filius edificauit ſe-
cundū templū qđ fuit maiori glīa ple-
nuꝫ q̄ͣ primū. ꝛ in quo fuit dei filius pre-
ſentatus. vt ibidem habet. ita ieſus con
ſtruendo eccl̄iam que fuit glīoſior ſyna
goga. Tertio: quia ſicut ille ihs reno-
uauit ſapiam de corde ſuo: ita xp̄s vetu
ſtatē antiquitatis cōuertit in nouitateꝫ
ſcđi ieſus. Xp̄s eñ fuit p̄mo bellator for-
tiſſimus in ſua paſſione ad moduꝫ p̄mi
ieſus ſyrach ꝛc̄. Quarto fuit ſacer- VIII.cō-
dos potiſſimus in eucharíſtie inſtitutiōe ſidera.
Et q̄rto doctor ſapientiſſimꝰ in ſpiri
tuſſancti largitione ꝛc̄. Octaua con-
ſideratio ē qualiter illud nomē fuit xp̄o
appropriatū: vbi eſt aduertendū ꝙ illud
nomen benedictū fuit. Primo pronū
ciatuꝫ ſimpliciter per modū oraculi: qñ
ſctūs gabriel dixit virgini Vocabit no-
men eius ieſus Luce p̄mo ꝛc̄. Scđo
fuit efficaciter intimatū per modū p̄ce-
pti qñ angelꝰ dixit ioſeph Vocabis no-
men eius ieſum: qꝛ viri ꝛ non mulieres
habēt auctoritatē imponendi nomina:
vt patet de iohāne bap. Lu. p̄mo. Innu- H
ebant patri eius quem vellet vocari ꝛc̄.
Tertio fuit de facto impoſitū in cir-
cūciſione. qꝛ ſicut nunc in ſacramēto ba
ptiſmali noia imponūtur: ita tunc in cir
cūciſione vt habet Lu. i. ꝛ ij. ꝛc̄. Quar
to fuit illud nomen a deo cōfirmatū pꝰ
ſuam mortē ſicut poſt triūphum militi
dignitas cōfirmat. Vnde ad Ephe. ij.
Quia humiliauit ſe vſq̧ ad mortē cru-
cis: ideo deus dedit illi nomē quod ē ſu
per omne nomē: vt in noie ieſu oē ge-
nu flectat. ꝛc̄. Nona cōſideratio eſt: q̄ IX con-ſidera.
ſunt illius ſctiſſimi noīs merita. Dicit
aūt ꝙ quatuor ſunt actus meritorij: qui
ſūt circa illud nomē obſeruādi. Pri-
mus eſt iſtius noīs inuocatio. qꝛ quili-
bet xp̄ianus in quolibet ſuo ope debet
illud nomē inuocare ſm documentum
apli dicentꝫ Omnia quecūq̧ facitis ſi-
ue verbo ſiue ope in noie dñi ieſu xp̄i fa-
cite. Secundus eſt illius noīs cōfeſ-
ſio: quia omnis fidelis requiſitus mor I
illud nomen debet confiteri: corā q̄buſ-
cūq̧. vnde angelus philadelphis offert
oſtium apertū a xp̄o. Apocal. iij. caplo.

Tertius actus eſt iſtius nominis be
nedictio qđ nomē debet benedicere om
nis fidelis qui in iſto nomine eſt bapti-
zatus. vnde ꝓpheta clamat in pſalmo q̄
totus eſt de chriſto. Sit nomen eius be-
nedictum in ſecula. ante ſolē ꝑmanet no
men eius ꝛc̄. Quartus actus eſt iſtiꝰ
nomīs veneratio. quia quilibet fidelis
debet illud nomen inextimabiliter vene
rari. cum per illud nomen debeat ad fe-
licitatem perduci. Et quia iſtud nomen
eſt omnibus venerabile di. pš. Domine
dominus noſter q̄ͣ admirabile eſt nomē
X. conſi-deratio tuū in vniuerſa terra ꝛc̄. Decima cō-
ſideratio eſt. que ſunt cōtra iſtud nomē
vicia. Videt aūt ꝙ contra iſtud nomen
quadrupliciter contingit peccare. ſcꝫ.
Primo ipſum negando. vnde apoca.
ſo cōmendat vnus ep̄us dicente domio
Nomen meū nō negaſti. vnde Matt. x.
dicit ſaluator. Qui negauerit nomē me
um coram hominibus: negabo eū corā
A patre meo ꝛc̄. Scđo quando inuanū
aſſumit: quia illud dicit nomen dei. vnđ
exo. xx. Non aſſumes nomē dei tui inua
num. Tertio quādo ſub nomine iſto
dicit falſum. quia iſtud nomen eſt veri-
tatis prime. vnde leuit. xix. Non periu-
rabis in nomine meo nec pollues nomē
dei tui. tunc enim polluitur quando in
falſum teſtimoniū aſſumit ꝛc̄. Quar
to quando iſtud nomē blaſſemat. quia
licet in quolibet ſit peccatum: tamen in
chriſtiano potiſſime. quia in iſto ſancto
nomine eſt conſecratus: ꝛ ideo in tali eſt
ſcelus horrendū. Vnde aplus. iſtud no-
men ſanctiſſimū venerans precipiebat.
di thi. ca. vi. ne daret. ſ. in fratribus cau-
XI. cōſi-deratio ſam dei blaſſemandi ꝛc̄. Vndecima
cōſideratio eſt. que ſunt iſtius nominis
beneficia. Dicenduꝫ eſt aūt ꝙ quatuor
ſunt virtutes nominis chriſti: quarum
Prima eſt ꝙ in virtute iſtius nomīs
miracula perficiunt. ſm ꝓmiſſum ſalua-
B toris Mat. vltimo. In nomine meo de-
monia eiicient ſerpentes tollēt ꝛc̄. vnde
in primo ſigno. dixit petrus claudo. In
nomine ieſu xp̄i nazareni ſurge ꝛ ambu
la act. iij. ca. Scđa eſt ꝙ i virtute iſti
us nominis peccata dimittunt. ſanctus
gabriel Mat. ij. Vocabis eū ieſum ipſe
eñ ſaluū faciet populū ſuum a peccatis
eoꝝ. Propter qđ dicit io. in p̄ma canoni-
ca ſua ca. ij. Scribo vob peccata dimit-
ti per nomen eius ꝛc̄. Tertia eſt ꝙ in
virtute iſtius nominis merita cumulan
tur: quia nullus digne ꝓfert illud nomē
quin in illa prolatiōe efficiat dignus vi-
ta eterna: ſicut actus de condigno meri
torius. Nam ſicut dicit aplus. i. corꝫ. xij.
cap̄. ꝙ nemo pōt dicere dñs ieſus niſi in
ſpūſancto. omnes enim actus q̄ eliciun-
tur a ſpiritu ſancto. hñ ſunt ſic meritorij.
Quarta eſt ꝙ in virtute iſtius nomīs F
p̄mia eterna largiunt. qꝛ beatitudo dat
ꝑ illud ſcꝫ nomen ſicut ꝓnunciauit pro
pheta di. Omīs qui inuocauerit nomē
domini ſaluus erit. Vnde dicit Petrus
actu. iiij. ꝙ nō eſt aliud nomen datum ſb
celo homini in quo oporteat nos ſaluos
fieri ꝛc̄. Duodecima conſideratio eſt XII. cō-ſideratio
que ſunt iſtius nominis ꝓconia. Dicit
aūt ꝙ iſtud nomē habet cōditiones q̄ͣ-
tuor. quia Primo eſt demonibus ter- E
ribile. quia demones iſtud nomē expaue
ſcentes clamabant dicentes. Quid no-
bis ꝛ tibi fili dđ quare veniſti ante tem-
pus torquere nos. mat. viij. Scđo eſt
oībus amabile: quia nimis vtile. vnđ
paulus iſtius nominis dulcedine preuē
tus ipſuꝫ in ſuis epiſtolis circa quingē-
tas vices dicit inſeruiſſe. Tertio eſt
angelis venerabile di. apſo. ad hebre. i.
ca. ꝙ ieſus tanto melior eſt angelis effe-
ctus q̄ͣto differentius p̄ illis nomen he-
reditauit. vñ ad philip. ij. dicit. Vt in no
mine ieſu oē genu flectatur celeſtiuꝫ ꝛc̄.
Quarto eſt mundo admirabile: quia
fuit a ꝑſona verbi aſſumptum di. apſo.
ro. ix. ꝙ xp̄us cui hoc nomen eſt impoſi-
tum eſt deus per oīa benedictus. Et
iſtud nomen portant omnes ſancti qui
ſunt in patria ſcriptum in frōtibus ſuis
vt habet apoca. xx. ca. Videbunt faciem
eius ꝛ nomen ſuum ſcriptum in fronti-
bus ſuis. Quod nos ieſus cernere faciat
f

precibus ſue matris ⁊ meritis: Qui vi/
uit et regnat in ſecula. Amen.

In feſto Epiphanie domi ieſu chriſti. Sermo. I.

Uidimus ſtellam
eius in oriēte et venim⁹ ado
rare eū. Math. ij. ca. Quia
feſtum epiphanie dicitur feſtum ſtelle: ic
circo ad eius declarationem aſſumitur
verbū propoſitum. ſicut in ierarchia an
gelica ſm Dio. de āgelica ierarchia ſūt
duo ſupmi ordines. ſcꝫ ſeraphin ⁊ che/
rubin. ſic in ierarchia monaſtica anime
ſunt due ſupreme virtutes. ſcꝫ intellect⁹
⁊ voluntas. iſtis omnibus reſpondētes
Nam cherubin vigent in intellectuali
ſapientia ⁊ ſeraphin in affectabili amici
cia: ⁊ quia iſti tres reges ad xp̄m venie/
tes habebāt animas ierarchica illuſtra
tione ꝑfectas idcirco eoꝝ ꝑfectio princi/
paliter attēditur quantū ad iſtas duas
potentias. Primo quantū ad intellectu
alem virtutē cum premittit Uidimus
ſtellā eius ⁊c̄. Uidere em̄ ꝑtinet ad itel
lectualē potentiā. ideo dicit Jo. in cano.
ſua Quod vidimus teſtamur. Scdo quā/
tum ad affectiuam voluntatē cū ſequit
Et venimus adorare eū. Adorare em̄ ꝑ
tinet ad voluntatē: ideo dr̄ in pſ. Adora
bim⁹ in loco vbi ſteterunt pedes eius. i.
affectiones ei⁹. Aliter pōt dici q ꝑfectio
iſtoꝝ regū ſeu magoꝝ vel eoꝝ ſanctitas
dupliciter declarat. Primo quantum
ad virtutes vere ſapientie. que eſt nobi/
liſſima inter itellectuales iuxta illud xp̄i
Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis cuꝫ
ꝓmittit. Uidim⁹ ſtellā. Stella iſta fuit
veritatis magiſtra. Scdo quantum
ad virtutem deuote latrie que eſt perfe/
ctiſſima inter morales. cū ſequit: Ueni
mus ado. eum Sicut em̄ adorare eſt ꝑ/
uerſi idolatre. ſic adorare deum eſt de/
uota latria. ideo dicitur deut. Dominū
deuꝫ tuum adorabis. ⁊ illi ſoli ſeruies.
Quia igit pn̄s ſolēnitas ſub noie ſtelle
eſt introducta: ideo circa illā ſtellā ſunt
plura myſteria pertractanda. quorum.

Primū miſteriū eſt. quale fuit iſtius I. myſteriū.
ſtelle natura. Unde ſciēdū eſt q in quo
libet artificio ad naturam eius cogno/
ſcendam inquirit de quadruplici cauſa
ita ⁊ hic. Et Primo de cauſa natura/ D
li. Uidet aūt q licet deus eaꝫ creare de
nihilo potuerit ſicut aiam. tamē forma/
uit eam de aliqua portione reſeruata vt
de illa nubecula lucida. de qua in princi
pio formauit ceteras ſtellas. vt notat. ij.
ſententiaꝝ. vt conſimilem originē cū ce/
teris haberet. Inquiritur ſcꝫ ſcdo de
cauſa formali. de qua dicit a quibuſdaꝫ
q non fuit vera ſtella: ſed ſilitudine tm̄:
contra q̄s b. Greg. in mor. dicit q ſigna
fidei noſtre ſunt veriſſima: ideo veritas
ſūma ꝑ ſigna ficticia mōſtrari nō debet.
⁊ ideo habuit verā formam ſtelle. lꝫ ſm
Aug. fuerit ceteris pulchrior. Inqui/
ritur ⁊ tertio de cauſa efficiente de q̄ dn̄t
aliq̄ q miniſterio angeloꝝ fuerit forma
ta. Contra quos Aug. ſup gen̄. ꝯtra ma
nicheos oñdit q corpora celeſtia nō po/
tuerūt formari virtute angelica a princi
pio ⁊ maxime in ſignificādo xp̄i natiui/
tatē niſi ab ipſo deo ⁊ ideo iſtā ſicut ali/
as ſolus deus ſuis manibus formauit.
Quarto de cā finali Et dī q fuit con
firmatio fidei nr̄e vt de xp̄i incarnatiōe
teſtioniū ꝑhiberent creature ſupceleſtes
⁊ angeli ⁊ ſtelle. ſicut factū fuit in paſſio
ne ei⁹ qn̄ creature celeſtes ⁊ terreſtres te
ſtimoniū perhibuerūt. quia ſol terra ⁊ la
pides. ſm b. Greg. vnde de ipſo ꝓmo te/
ſtificati ſunt angeli. ſcdo celo. tertio. par
q̄rto demones. quinto venti. ſexto mare.
ſeptimo terra. octauo ſol. nono reſurgen
tes. decimo hic in carne viuentes. ſ. apli
Sed q̄rit qd finalr factū fuerit de illa
ſtella. Dicendū q expleto miſterio fuit
adnihilata. Sed quia de hoc nō inueni
tur q fuerit de aliqua creatura incorru/
ptibili aut materia de q̄ fuerit facta ta/
lis reſolutio et res inſoluta. ideo dicunt
aliqui q alicubi ſit reſeruata. ſicut dicit
de ſignis paſſiōis xp̄i. Iſta ſtella fuit
pulchrior et illuſtrior ceteris ſtellis celi
ſm Aug. et fuit de ipſa prophetatum in

numeris di. Balaam Orietur ſtella ex
iacob ⁊ conſurget virga ex iſrael. ſcilicꝫ
chriſtus prefiguratus per ipſam. ⁊ per/
cutiet duces moab. id eſt principes in/
fernales ⁊c̄. Secundum miſterium
II. myſteriuꝫ. eſt. que fuit iſtius ſtelle figura. Et dicit
q iſta ſtella figurauit iſtam ſtellam ma
ris que deſcēderat in vellus. que de ſeip
ſa dicit: Ego ſum ſtella ſplendida ⁊ ma
tutina. apoc. xxij. Intelligēdū tn̄ eſt q
xp̄s per iſtam ſtellam dicitur ſtella ma/
E tutina quadruplici ratiōe. Primo q2
iſta ſtella eſt omnium ſtellarum ſplen/
didiſſima. ideo vocatur nomine luciferi
primi angeli: qui fuit clarior omnibus
aliis ſm Iſi. ita anima chriſti fuit omni
um preclariſſima: ex ſumma ſapientia
vltra omnem rationalem creaturam il/
luſtrata. ſm Aug. ſup Mat. ⁊c̄. Se/
cundo quia iſta ſtella eſt ardentiſſima.
et ideo dicit venus. quia incentiua amo
ris quemadmoduꝫ chriſtus dilexit nos
⁊ lauit nos a peccatis noſtris in ſangui
ne ſuo. vt ait pe. dicente domino. Maio
rem charitatem nemo habet ⁊c̄. Ter
tio. quia iſta ſtella eſt humidiſſima ad
influēdū humores beniuolos. ſm aſtro
logos. ſic anima chriſti fuit humilima.
vt paruit i cruce. ⁊ miſericordiſſima. nō
pro ſua morte: ſed pro noſtra humanita
te ſanguinem ſuum fudit ſm apoſtolum
Unde dicebat iudeis. Miſericordiam
volo ⁊ non ſacrificium ⁊c̄. Quarto q2
iſta ſtella eſt omnium ſtellarum maxi/
ma: vt patet ad ſenſum: ita ⁊ anima chri
ſti eſt maior omni anima que vnquam
fuit creata. quia ſm Aug. in ſubſtan/
tiis ſpiritualibus iſta eſt maior que eſt
melior. ſed anima chriſti eſt omniuꝫ ani
marum precioſiſſima. vt dicitur tertio
ſententiarum ergo ⁊c̄. Iſta autem ſtel
la matutina fuit ſimilima ſtelle que ap/
paruit magis. vt habetur ex dictis bea/
ti Augu. Et ideo ipſa bene figurabat
chriſtum qui fuit quaſi ſtella matutina
in medio nebule: dum eius anima fuit
circumuelata mortali corpore de qua

eccleſiaſtici. l. Tertium myſterium III. myſteriuꝫ.
eſt quanta fuit iſtius ſtelle refulgentia.
Dicitur autem q eius refulgentia qua
drupliciter declaratur. Primo quidē F
ex excellentia ſingulari: quia quanto vi/
ſibile eſt excellentius tanto oculis infir/
mis eſt inuiſibile. Et ſicut ſe habet ocu
lus noctue ad lucem ſolis ⁊c̄. propterea
oculi noſtri non poſſunt attingere ad lu
cem diuinitatis. Iſta autem ſtella fuit
ita ſplendida vt ab oculis infidelium vi
deri non poſſet. ſed ſolum magis fideli/
bus apparebat vt patet in euangelio.
Secundo ex illuminatione naturali
qui ſicut ſol iſte illuminat ſenſum non
tamen intellectū qui eſt ipſo ſenſu luci/
dior in natura. iſta autem ſtella non ſo/
lum illuminauit ſenſum regum: ſed eti/
am intellectum dum eis natiuitatis re/
uelauit ſacramentum. Tertio ex ma/
nifeſtatione obiectali: quia lux tanto eſt
maior quanto manifeſtat plura ad ma/
iorem diſtantiam. ſol enim non niſi pre/
ſentia manifeſtat: lux autem iſtius ſtelle
magis manifeſtabat remota. dum exi/
ſtentibus in oriente oſtendebat ea que fi
ebant circa medium mundi. ideo eſt cla
rior ſole ⁊c̄. Quarto eſt ex remotio/
ne ipſius locali quia corpus quanto ma
gis remotum et illuminare non deſinit
tanto eſt magis luminoſum. iſta patent
ad ſenſum. Iſta autem ſtella nunc a no/
bis remota illuminare nō deſtitit: quia
inter cetera miracula nobis oſtenſa: fi/
dem preclariſſimam in mentibus nr̄is
confirmat. Iſta eſt illa ſtella que pro/
pter nimiam claritatem oculos hero/
dis excecauit et iudeoꝝ vt de ipſa dica/
tur illō ſapientie. vij. q ſuper omneꝫ ſtel/
larum diſpoſitionem luci comparata in
uenitur prior. Quartum myſterium IIII. myſteriuꝫ.
eſt. qualis fuit iſtius ſtelle influentia.
Et dicitur q quattuor ſunt modi ſtel/
larum diſtinctarum ſm influentiam be
niuolā quoꝝ Quedam influunt ad
dandū ſciaꝫ ſicut mercuri⁹ facit hoies
eē ſtudioſos ſm ptolomeū. Quedā ad

preſcibus ſue matr is ⁊ meritis: Qui vi/
uit et regnat in ſecula. Amen.

Jn feſto Epiphanie domī ieſu
chriſti. Sermo. I.

Vidimus ſtellam
eius in oriēte et venimꝰ ado
rare eū. Math. ij. ca. Quia
feſtum epiphanie dicitur feſtum ſtelle: ic
circo ad eius declarationem aſſumitur
verbū propoſitum. ſicut in ierarchia an
gelica ſm Dio. de āgelica ierarchia ſūt
duo ſupmi ordines. ſcꝫ ſeraphin ⁊ che/
rubin. ſic in ierarchia monaſtica anime
ſunt due ſupreme virtutes. ſcꝫ intellectꝰ
⁊ voluntas. iſtis omnibus reſpondētes
Nam cherubin vigent in intellectuali
ſapientia ⁊ ſeraphin in affectabili amici
cia: ⁊ quia iſti tres reges ad xp̄m veniē/
tes habebāt animas ierarchica illuſtra
tione ꝑfectas iccirco eoꝝ ꝑfectio princi/
paliter attēditur quantū ad iſtas duas
potentias. Primo quantū ad intellectu
alem virtutē cum premittit Vidimus
ſtellā eius ⁊c̄. Videre em̄ ꝑtinet ad itel
lectualē potentiā. ideo dicit Jo. in cano.
ſua Qō vidimus teſtamur. Scd̄o quā/
tum ad affectiuam voluntatē cū ſequit
Et venimus adorare eū. Adorare em̄ ꝑ
tinet ad voluntatē: ideo dr̄ in pſ̄. Adora
bimꝰ in loco vbi ſteterunt pedes eius. i.
affectiones eiꝰ. Aliter pōt dici ꝙ ꝑfectio
iſtoꝝ regū ſeu magoꝝ vel eoꝝ ſanctitas
dupliciter declarat. Primo quantum
ad virtutes vere ſapientie. que eſt nobi/
liſſima inter itellectuales iuxta illud xp̄i
Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis cuꝫ
ꝓmittit. Vidimꝰ ſtellā. Stella iſta fuit
veritatis magiſtra. Scd̄o quantum
ad virtutem deuote latrie que eſt perfe/
ctiſſima inter morales. cū ſequit: Veni
mus ado. eum Sicut em̄ adorare eſt ꝑ/
uerſi idolatre. ſic adorare deum eſt de/
uota latria. ideo dicitur deut. Dominū
deuꝫ tuum adorabis. ⁊ illi ſoli ſeruies.
Quia igit pn̄s ſolēnitas ſub noīe ſtelle
eſt introducta: ideo circa illā ſtellā ſunt
plura myſteria pertractanda. quorum.

Primū miſteriū eſt quale fuit iſtius I. myſterium.
ſtelle natura. Vnde ſciēdū eſt ꝙ in quo
libet artificio ad naturam eius cogno/
ſcendam inquirit de quadruplici cauſa
ita ⁊ hic. Et Primo de cauſa natura/ D
li. Videt aūt ꝙ licet deus eaꝫ creare de
nihilo potuerit ſicut aiam. tamē forma/
uit eam de aliqua portione reſeruata vt
de illa nubecula lucida. de qua in princi
pio formauit ceteras ſtellas. vt notat. ij.
ſententiaꝝ. vt conſimilem originē cū ce/
teris haberet. Inquiritur ſcꝫ ſcd̄o de
cauſa formali. de qua dicit a quibuſdaꝫ
ꝙ non fuit vera ſtella: ſed ſilitudine tm̄:
contra q̄s b. Greg. in mor. dicit ꝙ ſigna
fidei noſtre ſunt veriſſima: ideo veritas
ſūma p ſigna ficticia mōſtrari nō debet.
⁊ ideo habuit verā formam ſtelle. lꝫ ſm
Aug. fuerit ceteris pulchrior. Inqui/
ritur ⁊ tertio de cauſa efficiente de q̄ dn̄t
aliq ꝙ miniſterio angeloꝝ fuerit forma
ta. Contra quos Aug. ſup gen̄. ꝯtra ma
nicheos oſidit ꝙ corpora celeſtia nō po/
tuerūt formari virtute angelica a princi
pio ⁊ maxime in ſignificādo xp̄i natiui/
tatē niſi ab ipſo deo ⁊ ideo iſtā ſicut ali/
as ſolus deus ſuis manibus formauit.
Quarto de cā finali Et dr̄ ꝙ fuit con
firmatio fidei nr̄e vt de xp̄i incarnatiōe
teſtioniū ꝑhiberent creature ſupceleſtes
⁊ angeli ⁊ ſtelle. ſicut factū fuit in paſſio
ne eiꝰ qn̄ creature celeſtes ⁊ terreſtres te
ſtimoniū perhibuerūt. quia ſol terra ⁊ la
pides. ſm b. Greg. vnde de ipſo p̄mo te/
ſtificati ſunt angeli. ſcd̄o celo. tertio. pat
q̄rto demones. quinto venti. ſexto mare.
ſeptimo terra. octauo ſol. nono reſurgen
tes. decimo hic in carne viuentes. ſ. apl̄i
Sed q̄rit q̄d finalr factū fuerit de illa
ſtella. Dicendū ꝙ expleto miſterio fuit
adnihilata. Sed quia de hoc nō inueni
tur ꝙ fuerit de aliqua creatura incorru/
ptibili aut materia de q̄ fuerit facta ta/
lis reſolutio et res inſoluta. ideo dicunt
aliqui ꝙ alicubi ſit reſeruata. ſicut dicit
de ſignis paſſiōis xp̄i. Iſta ſtella fuit
pulchrior et illuſtrior ceteris ſtellis celi
ſm Aug. et fuit de ipſa prophetatum in

numeris di. Balaam Orietur ſtella ex
iacob ⁊ conſurget virga ex iſrael. ſcilicꝫ
chriſtus prefiguratus per ipſam. ⁊ per/
cutiet duces moab. id eſt principes in/
fernales ⁊c̄. Secundum miſterium
II. myſterium. eſt. que fuit iſtius ſtelle figura. Et dicit
ꝙ iſta ſtella figurauit iſtam ſtellam ma
ris que deſcēderat in vellus. que de ſeip
ſa dicit: Ego ſum ſtella ſplendida ⁊ ma
tutina. apoc. xxij. Intelligēdū tn̄ eſt ꝙ
xp̄s per iſtam ſtellam dicitur ſtella ma/
E tutina quadruplici ratiōe. Primo q̄a
iſta ſtella eſt omnium ſtellarum ſplen/
didiſſima. ideo vocatur nomine luciferi
primi angeli: qui fuit clarior omnibus
alijs ſm Iſi. ita anima chriſti fuit omni
um preclariſſima: ex ſumma ſapientia
vltra omnem rationalem creaturam il/
luſtrata. ſm Aug. ſup Mat. ⁊c̄. Se/
cundo quia iſta ſtella eſt ardentiſſima.
et ideo dicit venus. quia incentiua amo
ris. quemadmoduꝫ chriſtus dilexit nos
⁊ lauit nos a peccatis noſtris in ſangui
ne ſuo. vt ait pe. dicente domino. Maio
rem charitatem nemo habet ⁊c̄. Ter
tio. quia iſta ſtella eſt humidiſſima ad
influēdū humores beniuolos. ſm aſtro
logos. ſic anima chriſti fuit humilima.
vt paruit i cruce. ⁊ miſericordiſſima. nō
pro ſua morte: ſed pro noſtra humanita
te ſanguinem ſuum fudit ſm apoſtolum
Vnde dicebat iudeis. Miſericordiam
volo ⁊ non ſacrificium ⁊c̄. Quarto q̄r
iſta ſtella eſt omnium ſtellarum maxi/
ma: vt patet ad ſenſum: ita ⁊ anima chri
ſti eſt maior omni anima que vnquam
fuit creata. quia ſm Aug. in ſubſtan/
cijs ſpiritualibus iſta eſt maior que eſt
melior. ſed anima chriſti eſt omniuꝫ ani
marum precioſiſſima. vt dicitur tertio
ſententiarum ergo ⁊c̄. Iſta autem ſtel
la matutina fuit ſimilima ſtelle que ap/
paruit magis. vt habetur ex dictis bea/
ti Augu. Et ideo ipſa bene figurabat
chriſtum qui fuit quaſi ſtella matutina
in medio nebule: dum eius anima fuit
circumuelata mortali corpore de qua

eccleſiaſtici. l. Tertium myſterium III. myſterium.
eſt quanta fuit iſtius ſtelle refulgentia.
Dicitur autem ꝙ eius refulgentia qua
druplicitr declaratur. Primo quidē F
ex excellentia ſingulari: quia quanto vi/
ſibile eſt excellentius tanto oculis infir/
mis eſt inuiſibile. Et ſicut ſe habet ocu
lus noctue ad lucem ſolis ⁊c̄. propterea
oculi noſtri non poſſunt attingere ad lu
cem diuinitatis. Iſta autem ſtella fuit
ita ſplendida vt ab oculis infidelium vi
deri non poſſet. ſed ſolum magis fideli/
bus apparebat vt patet in euangelio.
Secundo ex illuminatione naturali
qui ſicut ſol iſte illuminat ſenſum non
tamen intellectū qui eſt ipſo ſenſu luci/
dior in natura. iſta autem ſtella non ſo/
lum illuminauit ſenſum regum: ſed eti/
am intellectum dum eis natiuitatis re/
uelauit ſacramentum. Tertio ex ma/
nifeſtatione obiectali: quia lux tanto eſt
maior quanto manifeſtat plura ad ma/
iorem diſtantiam. ſol enim non niſi pre/
ſentia manifeſtat: lux autem iſtius ſtelle
magis manifeſtabat remota. dum exi/
ſtentibus in oriente oſtendebat ea que fi
ebant circa medium mundi. ideo eſt cla
rior ſole ⁊c̄. Quarto eſt ex remotio/
ne ipſius locali quia corpus quanto ma
gis remotum et illuminare non deſinit
tanto eſt magis luminoſum. iſta patent
ad ſenſum. Iſta autem ſtella nunc a no/
bis remota illuminare nō deſinit: quia
inter cetera miracula nobis oſtenſa: fi/
dem preclariſſimam in mentibus nr̄is
confirmat. Iſta eſt illa ſtella que pro/
pter nimiam claritatem oculos hero/
dis excecauit et iudeoꝝ. vt de ipſa dica/
tur illō ſapientie. vij. ꝙ ſuper omneꝫ ſtel/
larum diſpoſitionem luci comparata in
uenitur prior. Quartum myſterium IIII. myſterium.
eſt. qualis fuit iſtius ſtelle influentia.
Et dicitur ꝙ quattuor ſunt modi ſtel/
larum diſtinctarum ſm influentiam be
niuolā quoꝝ. Quedam influunt ad
dandū ſciaꝫ ſicut mercuriꝰ facit hoīes
eē ſtudioſos ſm ptolomeū. Quedā ad

dandum leticiam vt iuppiter. qui dicit
G planeta beniuolus: in calore et humore
temperatus ꝛc. Quedam ad danduꝫ
animoſitatem. ſicut Mars. ꝙ dicit ani/
mare milites ad victoriam. vnde prelia
dicunt martis ꝛc. Quedā ad danduꝫ
triſticiaꝫ. ſicut Saturnus dicit maliuo/
lus. Iſta aūt ſtella habuit quadrupli
cem influentiaꝫ. quia. ſ. Primo dedit
iſtis regibus magnam ſapientiam faci/
ens eos ſtudioſos ad querendū ꝛ inue/
niendum. qui eſt ſapientia dei patris. iō
niſi habuiſſent ſapientiam ſupernatura
liter reuelantem nō intellexiſſent ſignuꝫ
qđ videbant. Scđo dedit eis magnā
leticiam. quia videntes ſtellaꝫ poſt exi/
tū ciuitatis gauiſi ſunt gaudio magno
valde. Tertio dedit eis magnaꝫ ani/
moſitatem. qꝛ non timentes mortis peri
culum confitebantur regem iudeoꝝ co/
ram herode paruulum natum. dicentes
Ubi eſt qui natus eſt rex iudeorum ꝛc.
Quarto dedit iudeis magnā triſti/
ciam. quia videns apparitionem iſtius
ſtelle. herodes turbatus eſt ꝛ omnis hie
roſolima cuꝫ illo. vnde debuiſſent ſūme
letari ſicut patres eoꝝ. qui de ſola ſpe ſū
me gaudebant. vñ ſicut xp̄us fuit ſignū
in reſurrectionem multoꝝ bonoꝝ ꝛ in rui
nam multoꝝ maloꝝ vt ait Symeon: ita
ſtella iſta fuit in gaudium bonoruꝫ: ꝛ in
triſticiam maloꝝ. Ideo de iſta ſtella im
plet illud ſap̄. Super omnem diſpoſitio
nem ſtellaꝝ inuenit prior: nō ſm durati
onem. ſed ſm perfectionem. luci cōpara
ta. Sed qualiter iſta ſtella cum eſſet
corporalis potuit illos ſpirituales influ
xus cauſare. Dicit ꝙ nō per ſe: ſed tanꝙ
inſtrumētum diuine potentie quemad/
modum ignis inferni: vt inſtrumentum
diuine iuſticie affligit demones ꝛ dāna
tos. et vt aqua inſtrumentum baptiſmi
efficit gratiam quam figurat vt inſtru/
V. myſteriuꝫ. mentum diuine clementie. Quintuꝫ
myſteriū eſt qualis fuit eius motus. Et
dicit ꝙ in eius motu quattuor notabilia
H conſiderant. Primum eſt mouentis
ſingularitas. quia cum nulluꝫ inanima

tum moueat a ſeipſo. oportuit ꝙ moue/
retur a deo vel ab angelo deus autēꝫ ſm
Aug de trini. tales motus facit mediā/
tibus angelis: ideo huic aſſignatus fuit
vnus angelus: ſicut toti celo deputatur.
Et credit ꝙ ſanctus gabriel fuerit. quia
ille fuit miniſter ꝛ nūcius ſacramentoꝝ
ad incarnationem pertinentiū vt habet
ex Luca. Scđm eſt: motus velocitas
quia in tredecim. ſ. diebus ſuū curſum ꝑ
fecit citius ꝙ̄ aliqua alia. Sed querit
Aug. quomodo ita cito potuit de tā lon
ginquo magos perducere ad xp̄m in tā
breui tempore. Et dicunt quidam ꝙ pri
us apparuerit ꝙ̄ xp̄us fuerit nat⁹. ſed hō
non valet. quia ſm Aug. quando vide/
runt ſtellam in oriente intellexerunt re/
gem natum. ideo dicit ꝙ habuerunt dro
medarios ita veloces. aut ꝙ ſtelle vir/
tute ita cito irent ſicut ipſa. Tertiuꝫ
motus ꝑpendicularitas: quia ſicut cete/
re ſtelle mouent circulariter: ſic iſta per/
pendiculariter. quia non in orbe. ſed in
aere ꝛ motus omnis rectus videt omni
obliquo nobilior qꝛ vniformior. iſto mō
debet quilibet fidelis in via iſtius mun
di errare per rectam viā iuſticie non ob
liquam iniquitatis ſequendo ſtellam ſi
cut magi. i. doctrinam euangelicam do/
nec ad chriſtum ꝑueniat. Quartū eſt
motus diuerſitas quia in prima appari/
tione mouebatur ab oriente motū in hie
ruſalem dirigendo in ſcđa ab aqlone in
meridiem. ab hieruſalē in bethleem du/
cendo: quia tribus beniamin in qua eſt
hieruſalem erat ab aquilone. que tribus
iuda in qua bethleem a meridie. vt ha/
betur ioſue. ꝛc. Iſte curſus ab oriente ad
hieruſalem deſignat proceſſuꝫ a bono in
melius: ꝛ ab aquilone in meridiē de ma
lo in bonuꝫ: ſed homines magis vadūt
de meridie ad aquilonēꝫ. i. de vno bono
in malum vel de aquilone in occidenteꝫ
i. de malo in peius. quia ab aquilone
pandet omē malum. Hiere. i. De iſta
ſtella poteſt dici ꝙ manebat in ordine et
curſu ſuo ad quē erat ordinata. ſicut di/
cit in libro iudi. de illis qui ↄtra ſiſaraꝫ

VI. articulus. pugnauerunt. Sextus articulus que
ſunt iſtius ſtelle miracula. Et dicitur ꝙ
quattuor. quorum. ſcꝫ Primum fuit
noua apparitio ſtelle beatus non vide.
ꝗa miraculū eſt de re inſolita ſm Aug.
maius autem miraculum fuit iſtud ꝙ̄
in ſolis ſtatu ſub Ioſue aut in retroceſſu
ſub Ezechia. quia iſta per angelos mo/
uentes: iſtud nō niſi per deū. Secun/
dum miraculum fuit ignota occultatio
quando latuit in hieruſalem quia nullū
corpus illuminoſuꝫ poteſt ſe manifeſta/
re ꝛ occultare niſi ex oppoſito exiſtens i
ipſo emiſperio. ſicut iſta. Tertiuꝫ mi/
raculum fuit fixa ſtatio: quia nulluꝫ cor/
pus celeſte poteſt quieſcere exceptis po/
lis et illi etiam mouentur dum reuoluū
tur iſta autem ſtetit ſupra vbi erat puer.
Quartum miraculum fuit diſparitī/
one ſempiterna. Nulla eñi ſtella quan/
docunꝙ viſa ſempiterne diſparitionis
eſt: iſta aūt nunꝙ̄ poſtea fuit viſa. Ideo
in regreſſu non per ſtellam ſed per ange
lum vt ibidem patet fuerunt directi. iō
ſicut primo ſtelle ſunt date in ſigna na/
turalia: ſic iſta in ſignum ſupernaturale
VII. articulus. eſt quod eſt miraculum ꝛc. Septim⁹
articulus eſt. que ſunt iſtius ſtelle priui/
legia. et inueniuntur quattuor quorum
Primū eſt ꝙ iſta ſtella potuit liberuꝫ
arbitrium determinare quod nō poteſt
aliud corpus celeſte. qꝛ ſm beatū Aug.
de ciuita. dei. Uoluntas noſtra eſt libe/
ra et nullius creature dominio ſubiecta
iſta autem votum magorum determina
uit ad requirendum chriſtum. ſed qua/
liter hoc potuit? Dicitur ꝙ ſicut verba
in ſacramento altaris ex diuina diſtri/
butione non ex propria: ſic hic. Secū/
dum priuilegium eſt. ꝙ puer paruus in
ipſa apparuit ſm Criſo. Tertium ꝙ
ſm eundem crux chriſti in ipſa formata
fuit vt magis non ſolum incarnationis
ſed etiam paſſionis ſacramenta reuela/
rentur. que omnia ſunt neceſſaria ad ſa/
lutem. Quartum ꝙ iſta ſtella occaſū
neſciuit occidentis ſicut omnes alie: ad
declarandum ꝙ fides quam denuncia/

bat nunꝙ̄ perueniet ad occidentem nec
nouum teſtamentum quod inchoabat.
iuxta promiſſum domini in euangelio.
Noui inquit et eterni teſtamenti. Ideo
de iſta ſtella poteſt dici illud ſapientie:
Quaſi ſtella matutina in medio nebule
id eſt ſolemnitatis domini ec: que fulget
in preſenti eccleſia. ſed magis fulgebit i
patria: Ad quā nos perducat poſt hanc
vitam puer ieſus de virgine natus ma/
ria. Amen.

In octaua epiphanie domini
noſtri ieſu chriſti. Sermo. I.

Enit ieſus a naza
reth Galilee et baptizatus eſt
a iohanne in iordane ꝛc. Mar
ci. i. cap̄. Quia domin⁹ noſter ieſus chri
ſtus baptiſmū in ſeipſo ſuſcipere digna/
tus eſt. ideo ad declarandam iſtius diei
ſolennitatem que dicitur epiphania do/
mini conuenienter aſſumitur verbum il
lud. In quo quidem verbo perſona do/
mini noſtri ieſu chriſti dupliciter extolli
tur Et. Primo quidem quantum ad
myſterium ſue generationis. cum pre/
mittitur. Uenit ieſus a galilea. Iſta eñi
eſt ciuitas vbi chriſtus fuit genitus. ſm
carnem prebente virgine conſenſum: vt
dicitur Luc. ij. vbi etiam fuit educatus
vſꝙ ad xxx. annos vel circa: donec venit
ad baptiſmum: vt habetur Lu. ij. et. iij.
cap̄. Secundo introducitur perſona
domini noſtri ieſu chriſti extollenda ꝙ̄
tum ad myſteriū ſue regenerationis: cuꝫ
ſequit. Et baptizat⁹ a iohāne i iordane.
ſicut enim in die natalis fuit natus ho
minibus: ita fuit hodie renatus ſacra
mentis. vt Augu. in ſermone hodier/
no teſtatur. Circa primum myſteriuꝫ
ſue generationis cum dicitur: Uenit ie/
ſus ꝛc. eſt intelligendum ꝙ chriſtus do/
minus in ſacra ſcriptura inuenitur co/
gnominatus a quadruplici ciuitate. ſcꝫ
Primo a ciuitate ſyon. que ſibi pro/ L
genitus. Syon eñi erat ciuitas dauid.
vbi naſcebantur reges qui fuerunt chri/
ſti progenitores: vt habetur Math. i.

Unde pſ. Nunquid ſyon dicet homo:
et homo natus eſt in ea. et ipſe fun. eam
alti. Ibi enim dicitur chriſtus natus. qz
ibi progenitus. ſicut rex apulie dicitur
fra͞cigena. quia ab antiquo progenitus
eſt de iſta ſtirpe regia. Secundo a ci/
uitate nazareth. quia ibi fuit educatus.
Cum enim rediret ioſeph de egypto p/
pter timorem archelai regis iuda habi/
tauit in nazareth vt impleretur quod di
ctum fuerat per prophetas de chriſto.
Quoniaz nazareus vocabitur Math.
ij. ca. Tertio a ciuitate bethleem: qa
ibi natus eſt vt habetur Luc. ij. ca. Si/
cut enim michee. v. prophetatum fuerat
vbi dicitur. Et tu bethleem effrata par/
uula in milibus iuda. ex te enim egredi
etur qui ſit dominator in iſrael et egreſſ[9]
eius ab initio a diebus eternitatis.
Quarto a ciuitate hieruſale͞. quia ibi fu
it ſepultus quemadmodum dicitur be/
atus petrus de Roma. vnde yſ. vi. dicit:
Surge illuminare hieruſalem. quia ve.
lu. tu. et gloria domini ſuper te or. eſt. et ſe
quitur. Super te orietur dominus et glo
ria eius in te videbitur. Iſtarum em͞
quattuor ciuitatum debent eſſe ſpiritua
liter incole omnes chriſtiani et maxime
D clerici qui ſunt de ſorte chriſti. Primo
enim debent habitare in ciuitate ſyon:
per virtute͞ puritatis et caſtimonie. Sy/
on enim interpretatur ſpeculum in quo
licet ſpecies rerum ſenſibilium appare/
ant: tamen ipſum non coinquinant. ſic
anima clerici que naturaliter eſt ad mo
dum ſpeculi repreſentantis rerum ſenſibi
lium imagines no͞ debent ipſam infice/
re. facere em͞ debent ſecu͞m conſiliu͞ Hie/
ronymi in quada͞ epiſtola ad euſtochiu͞
ſic dicentis q impoſſibile eſt in animaz
hominis non incurrere cogitatione͞: ſed
ille laudatur: et predicat beatus: qui vt
ſtatim ceperit cogitare interficit cogita
tus: et allidit eos ad petram. Sed proh
dolor. quia filij ſyon incliti reputati ſunt
in vaſa teſtea. op[9] manuu͞ figuli Tren.
iiij. Secu͞do debent habitare in naza/
reth p virtute͞ deuotio͞is et ſctimonie. na
zareth em͞ interpretat ſanctificatio. Iſta
au͞t virt[9] ſcificatio͞is oz vigere in clericis
ppie. ſicut virt[9] fortitudinis in militibo
qz ſicut milites ſu͞t ad defenſione͞ reipubli
ce iſtituti ſic clerici ad cultu͞ diuinaz rez
ſunt ma͞cipati. Et ideo in genere ſcilicz
militum eſt ignominoſus miles pauid[9]
ſic in genere clericorum eſt clericus in/
deuotus: monſtruoſus et c. Tertio de
bent habitare in ciuitate bethleem per
virtutem pietatis et miſericordie. bethle
em enim interpretatur domus panis. ta
lis debet eſſe domus clerici. debet enim
eſſe. ſ. domus pauperum: quia bona cle/
ricorum ſunt bona pauperum. vnde di/
citur Malachie. iij. Infer omnem deci
mationem in horreum meum vt ſit cibo
in domo mea et probate me ſuper hoc di
cit dominus. ſi non apperuero vobis ca
theractas celi: et effudero vobis benedi
ctionem vſqz ad habundantiam. Iſtuz
autem cibum pro pauperibus procura/
bat quidam ſanctus vir qui dicebat q
proſelitis et aduenis miniſtrabat omne͞
decimationem tobie. i. ca. Quarto de
bent habitare in ciuitate hieruſalez per
virtutem pacis et concordie. hieruſalem
enim interpretetur viſio pacis. Iſta͞ vir/
tutem debent ſingulariter clerici colere
dum ſunt in ſtudio co͞ſtituti. Naz in ma
liuolam animam non introibit ſapien/
tia. ſap. i. ca. Iſta virtus pacis eſt mul
tum amabilis propter quattuor cauſas
Et Primo eſt a cunctis mortalibus
deſiderata vt patet per Aug. xviij. de ci/
uitate dei. vnde Heſter. xiij. dicitur q
vera pax eſt cunctis optata mortalibus K
Secundo quia fuit ab angelis ſuper
mundialiter euangelizata. ſcz in chriſti
ortu. vt habetur Luc. ij. vbi dicitur. Glo
ria in ex. deo. et in ter. pax. et c. Tertio
quia fuit apoſtolis a chriſto ita care co͞/
mendata. vt in fine anteqz moreretur et
poſt reſurrectionem. quando eis quater
apparuit. vt patet io. xx. Quarto quia
in patria eſt feliciter remunerata: di. deo
Mat. v. Beati pacifici: quoniaz filij dei
vocabuntur. Circa vero myſterium

ſecu͞de regenerationis qd notat cuz ſe
tur baptizatus eſt et c. inſiſtendo circa ſa
cramentum baptiſmi: ſunt multi articu
I. arti/ li declarandi. Et Primus articulus
culus. eſt. quid eſt baptiſmus. Et dicitur q eſt
remedium contra originalis peccati la/
pſum. ſicut penite͞tia ſecu͞da tabula eſt poſt
naufragium. vt habetur de regulis the/
ologie. regula viceſimatertia. Intelli
gendum eſt tame͞ q quattuor requirunt
ad integritatem baptiſmi. que in princi
pio cuiuſlibet operis requiruntur. ſcili/
E cet. Primo cauſa efficiens que perſo/
naliter ſit diſtincta a baptizato: quia ſi/
cut nulla res poteſt gignere ſeipſam: vt
docet. Aug. i. de trini. ita nec regenerare
et ideo nulla perſona poteſt baptizare ſe
ipſam. vt notatur in. iiij. ſententiarum.
di. iij. et Secundo cauſa finalis. ſcz vt
intendat facere quod facit eccleſia. Et
ideo habens iſtam intentionem bapti/
zat quantumcunqz ſit hereticus vel pa/
ganus. vt habetur de conſecr. di. iiij. vbi
dicitur q ſiue hereticus ſiue ſciſmatic[9]
et quantumcu͞qz facinoroſus baptiſmu͞
in trinitatis nomine conferre poteſt.
Tertio cauſa materialis. que eſt aqua
naturalis. ſicut in ſacramento eucharl/
ſtie panis et vinum. vnde dicit Augu.
ſuper iohannem. q accedit verbum ad
elementum. et fit ſacramentum. detra/
he inquit verbum et quid eſt aqua niſi
elementum. Quarto cauſa formalis
que eſt. Ego te baptiſo in nomie patris
et filij et ſpiritusſancti. Iſta forma fuit a
chriſto tradita. Marci vltimo. quando
dixit diſcipulis: Euntes docete omnes
gentes baptizantes eos in nomine pa/
tris et filij et ſpiritusſancti. De quo qui/
dem ſacramento inducitur illud preco/
nium apoſtoli. Ephe. iiij. Unus deus
II. arti/ vna fides vnum baptiſma et c. Secun
culus. dus articulus eſt. quot ſunt baptiſma/
tum genera. Et dicitur q quattuor quo
rum Primum eſt baptiſmus flumi/
nis animam inicians. ſicut fuit baptiſ/
mus Iohan. de quo dicitur Mat. iij. q
populus baptizabatur a Ioha͞ne in ior/
danis flumio. Iſte autem baptiſmus di/
citur animam inicia͞s qz de ſe gratia͞ no͞
conferebat. vt notatur. iiij. ſen. di. ij. et c.
Secu͞s eſt baptiſmus flaminis ſeu lu F
minis anima͞ pficiens. ſicut baptiſmus
inſtitutus a xpo de quo habet Mar. vl
timo. Qui crediderit et baptizatus fue/
rit ſaluus erit. quia iſte baptiſmus con/
fert gratiam. vt patet de priuilegiatis
et c. Tertius eſt baptiſmus flaminis:
animam ſanctificans. de quo habetur
Luc. iij. cap. vbi ioha͞nes loque͞s de xpo
dicebat: Ipſe baptizabit vos in ſpiritu/
ſancto et igne. Quartus eſt baptiſ/
mus ſanguinis animaz renouans. qua͞/
do quis moritur pro fide. de quo loqui/
tur ſaluator Luc. xij. Baptiſmo habeo
baptizari. et quomodo coartor vſqz dum
perficiatur. quia paſſionez deſiderabat.
ſolus autem baptiſmus fluminis ani/
mam perficiens dicitur ſacramentum.
vt habetur. iiij. ſen. di. i. Tertius arti/ III. arti
culus eſt: quare baptiſmus fluminis ad culus.
cetera baptiſmata comparatur. Circa
quem articulum premittuntur due ve/
ritates. quarum Prima eſt. q baptiſ/
mus chriſti comparatur ad baptiſmuz
iohannis. ſicut ad illud qd eius euac. qa
adueniente xpi baptiſmate: baptiſmus
ioha͞nis ceſſauit. vt habetur act. xix. ca.
qn paulus baptizatus fuit poſt baptiſ/
mum ioha͞nis. Secu͞a eſt q baptiſm[9]
fluminis comparatur ad baptiſmu͞ ſan
guinis. ſicut ad illud. qd neceſſario no͞ p
cedit. quia qui p fide morit qui no͞ fu/
erit baptizatus ſaluatur: baptizatus in
ſanguine pprio vt habetur exemplu͞ de
beata emerentiana beate agnetis colla/
tanea. Qd autem ſine baptiſmo ſaluat
paſſio ſuſcepta pro xpo inducit Aug. i.
iiij. ſuiez. di. iiij. Sed baptiſmus q ſo/
luz eſt ſacrame͞tu͞ ab baptiſmu͞ flaminis q G
druplicater co͞paratur. Et Quia baptiſ
mus fluminis pcedit baptiſmum flaminis
ſicut qn qs fictus accedit ad baptiſmu͞
et poſtea de fictio͞e co͞terit. tu͞c em͞ recipit
gram ſpiritusſancti. et non in baptiſmo. G
vt notatur. iiij. ſer. Quandoqz baptiſ

mus flaminis precedit. quia ſi quis ba/
ptiſmum fluminis non poteſt conſequi
quocunq; caſu impeditus ſufficit ei ſo/
la contricio ſm regulam beati Cypriani
que ponitur in .iiij. ſen. di. iiij. Unde di/
ſcipuli quibus predicauit Petrus act9.
x. prius acceperunt ſpiritum ſanctum q;
eſſent baptizati ꝛc. Quãdoq; bapti/
mus flaminis concomitatur. ꝛ iſtud eſt
de cõmuni lege niſi quis ponat obijcez
ſicut patuit in baptizatis a paulo act9. x.
qui cum baptiſmate receperunt ſpiritū
ſanctum vt docetur ibidem. Quãdo/
q; baptiſmus flaminis nõ precedit nec
concomitatur: nec ſequitur: ſicut in illo
qui cum fictione ſua moritur: ſicut ha/
betur de ſimone mago. qui fuit baptiza
tus act9. viij. ſed tamen fuit primo fict9.
IIII. ar ticulus Quartus articulus eſt. quis iſtorū
baptiſmatū eſt efficatior ad abluendū
animam. Et dicitur q; iſta quattuor ba
ptiſmata ſunt i quadruplici gradu i ha/
A bitudine ad animam. Eſt enim. Pri/
mus quidem baptiſmus qui nullaz de/
let culpã nec penã. ſicut baptiſm9 io. qñ
erat: nec peccata dimittebat: nec gratiã
conferebat. vt habetur in .iiij. ſen. di. ij.

Secundo quidem delet: ſed non pe/
nam. ſicut baptiſmus flaminis. quia il/
le concomitantur omnia ſacramẽta no/
ue legis in quibus conſtat conferri gra/
tiam ſpiritusſancti ꝛ tamẽ in ſacramẽto
penitentie non remittitur pena. ideo im
ponitur: vt patet per Hiero. ꝛ habet9 de
penitentia. di. i. ca. Menſuram. Ter
tio quidem delet culpam et penam quo
ad preterita. ſicut baptiſmus fluminis.
vnde dicit Ambro. ſuper epiſtolam ad
Roma. q; per ſolam fidem ſine gemitu
omnia in baptiſmo condonantur. ꝛ ha/
betur de conſe. di. iiij. ca. ſine penitentia.

Quarto quidem delet penam et cul/
pam non ſolum quo ad preterita: ſed eti
am quo ad futura. ſicut baptiſmus ſan/
guinis vnde talis baptizatus nunq; cul
pam nec penaz exſoluet. Uñ dicit Au/
gu. de vnico baptiſmo q; qui in eccleſia
ſanguinem fundunt: vitam eternã etiã
ſine baptiſmate accipiunt. In tali autez
baptiſmo omnia ſacramẽta complectū/
tur. vt dicitur .iiij. ſen. di. iiij. De iſto ba/
ptiſmo locutus fuit chriſtus iacobo et
iohanni. qui tunc dixit eis Baptiſmo q̃
ego baptizo baptiſabimini ꝛc. Quin/
tus articulus eſt: ſi anima noſtra poteſt V. arti culus.
ſine baptiſmo ablui a ſordibus ſuis. Et
dicitur q; cum anima noſtra communi/
ter per ſacramentum penitentie a ſordi/
bus abluatur: tamen quia baptiſmus
flaminis ipſum ſacramentū ſemper de/
bite concomitatur ſicut et cetera ſacra/
menta eccleſie: ideo ſine baptiſmo fla/
minis non fit remiſſio peccatorū ſaltẽ
mortalium quantum ad culpam: ſ; quā/
tum ad penam. dimiſſa culpa in flumi/
nis baptiſmate. vbi ſunt quattuor reme
dia requirenda quorum Primum eſt
effuſio lachrymarum in animi compun
ctione. cū quis recordatur de peccatis
ſuis. di. cum Propheta. Recedite a me
amare flebo ꝛc. Secundum eſt mem B.
brorum attenuatio in corporis mortifi/
catione. ſicut dicit pš. Poſui veſtimen/
tum meum cilitium et Cinerẽ tanq; pa
nem manducabam. Tertium eſt ele/
moſinarū elargitio. in miſcdie proſecu/
tione. quia ſicut aqua extinguit ignem:
ita elemoſyna peccatum. vnde Luce. xi.
Date elemoſynam: et ecce omnia mun/
da ſunt vobis. Quartum eſt: precum
multiplicatio in deuota oratione: ſicut
Moyſes multiplicando preces ad do/
minum meruit veniam pro totius po/
puli ſcelere. vt habetur exo. xxxiij. ca.
Per iſta quatuor remedia fuerunt libe/
rati in ſacra ſcriptura quatuor magi re/
ges. quorum Primus fuit Dauid q̃ C
diu fleuit. di. Fuerũt mihi lachryme mee
panes die ac nocte. Et iterum Lauabo
per ſingulas noctes lectum meum. Et
ideo fuit ei dictum. Tranſlatum eſt pec
catum tuū. Secundus fuit Achab q̃
poſt multa peccata operuit cilitio car/
nem ſuaz. ꝛ ieiunauit ac dormiuit in ſac/
co ambulauitq; demiſſo capite: et ſic fu/
it miſericordiam conſecutus: vt habet9

iij. Re. xxij. ca. Tertius fuit Nabucho
donoſor cui dictum fuit per prophetaz
Conſiliū meū tibi placeat. o rex. pecca/
cata tua elemoſynis redime: et iniquita
tes tuas in miſericordijs pauperum.
Dañ. iiij. ꝛ ſic fuit miſericordiã cõſecut9

Quartus fuit Sedechias rex q̃ ora/
uit ad dominum oratione deuotiſſima.
que oratio in fine. ij. parali. cõtinetur ꝛ ſic
fuit miſericordiam conſecutus cum ta/
men eſſet peccator omnium peccatorū
VI. arti culus. maximus ꝛc. Sextus articulus eſt:
quando ſacramentum baptiſmi fuit in/
ſtitutum. Et dicitur q; inuenitur baptiſ
mi ſacramentum: ſm quattuor tempo/
ra varie prolatum. Et Primo fuit in/
D ſtitutum: quaſi ſub ratione preambuli
quando. ſ. iohannes cepit predicare ba/
ptiſmum penitentie. vt habet9 in Mat.
et iſte quidem baptiſmus non fuit niſi
quoddam preambulum ad baptiſmū
chriſti: vt habetur .iiij. ſen. di. ij. Scdo
fuit inſtitutus quaſi in ratione myſterij
quando ſcilicet chriſtus fuit baptiſatus
vt habetur Luce. iij. quia tunc contulit
aquis virtutẽ regeneratiuã ſanctificãs
eas. cum tactu ſue mundiſſime carnis:
vt dicit Amb. ꝛc. Tertio fuit inſtitu
tus in ratione quaſi conſilij. ſc; quando
xp̃s iuſſit diſciplos ſuos baptizare Io.
iiij. quia expreſſe baptiſmus nondū fue/
rat ſub precepto ſaltem vniuerſali dat9

Quarto fuit inſtitutus ſub mõ pce/
pti Mar. vltimo. q̃ndo xp̃s dixit aplis.
Euntes in mundum vniuerſum ꝛc. Et
iſta fuit vltima inſtitutio. ꝛ ſic baptiſm9
ante tempus iohannis ſimpliciter fuit
inutilis. quia etiam nulli cõſultum. In
tempore iohannis baptiſte fuit merito
rius non ex ſe: ſed ex fide. Sed in tẽpo/
re xp̃i nõ ſolū ex fide: ſed ex ſe. q2 verum
reputat9 fuiſſe ſacramentum. ſed nõ om/
nibus neceſſarium. poſt aſcenſionẽ aūt
eſt neceſſariū ſimpliciter ad ſalutẽ. Cir
cūciſio vero añ xp̃i pdicationẽ fuit eua/
cuata. vt non eſſet neceſſaria. licet foret
vtilis q2 ſynagoga nondū erat ſepulta
poſt xp̃i mortẽ ſolū fuit pmiſſa. q2 chriſti
mors euacuauit oĩa legalia. S; poſt
euangelij diuulgationem fuit firmiter
prohibita. vnde dicit aplus. ad Gal. v.
Si circumcidimini chriſtus vobis nihil
prodeſt. vnõ addit ibi pro baptiſmate
In xp̃o eñ ieſu neq; circũciſio aliq̃d va/
let ꝛc. Septimus articul9 eſt vbi iſtõ VII. ar ticulus
ſacramentū fuit ordinatū. Dicit9 q; a q̃t/
tuor euangeliſtis notãtur quattuor loca
E inſtitutionis baptiſmi. Nam Primo
btũs marcus notat montẽ tabor: quem
credimus eſſe iſtū montẽ in q̃ fuit domi
nus trãſfiguratus: qui eſt in galilea ad
quem miſit xp̃us. xi. diſcipulos videre
poſt reſurrectionem. ibi eñ dixit eis xp̃s
Euntes in mundū ꝛc. Scdo beatus
Mat. notat montem oliueti. quia prece
ptum baptiſmi dedit quando celū aſcen
dit. Mat. iij. Aſcendit aūt a monte oli/
ueti ac. ʒ. i. Tertio notat beatus Lu.
bethaniam. vnde dicit dñm inde aſſum
ptū. Lu. xxiiij. ꝛ ibi dedit pceptū de ba/
ptiſmo. ip̃a eñ bethania erat in aliqua
parte mõtis oliueti. vt narrant hyſtorie

Quarto notat btũs Iohes ciuitatē
hierl'm in qua venit ad xp̃m Nichode/
mus nocte. quando dixit ei: Niſi quis re/
natus fuerit ex aqua ꝛc. Intelligen/
dum eſt autez q; iſta quatuor loca huic
ſacramento cõueniũt ſpiritualiter. Et

Prio mons tabor. q2 ſicut fuit ibi xp̃s
ſplendidus factus corporaliter: ſic aña
fit in baptiſmo ſplẽdida virtualiter per
virtutes ꝛ dona q̃ ei infundunt9. Scdo
mons oliueti q2 ſicut xp̃us inde aſcẽdit
in celū: ſic anima eius qui morit9 in gra/
tia baptiſmali p peccatum nõ obnubi/
lata mox volat ad celū. Tertio Be/
thania q2 ſicut xp̃us ibi lazarum reſu/
ſcitauit a mortuis: ſic in baptiſmo reſu/
ſcitat animam peremptam plaga origi/
nali. Quarto Hieruſalem que dicit9
ciuitas pacis: quia in ſacramẽto iſto re/
conciliatur anima. que in ira dei fuerat
concepta. ideo dicit aplus ad Gal. iij.
Omnes qui in chriſto baptizati eſtis:
xp̃m induiſtis. Octauus articulus VIII. ar
eſt. qui ſunt iſtius ſacramenti effectus. ticulus

Et dicit q quattuor. Primus eſt cara
cter ſqui imprimitur ſemp quantūcun
q ficto: vt habetur extra de baptiſmo et
F eius effectu. Scōdus eſt fides infuſa
quia cuicunq non ficto infundit fides.
iiij.ſen.di.iiij. Tertius eſt gratia que
datur puulis per quā pmerent vitā eter
nam. vt habet.iiij.ſen.di.v. Quartus
eſt inocētia. q2 qcūq baptiſat purgat tā
a labe pcti original q̄ actual'. tā venial'
q̄ mortal' vt eiꝰ aīa ſit i tāta inocētia de
pſenti: i quāta fuerat creata anima ade
remiſſa omni culpa vt habet.iiij. ſen. di
iiij. Iſti quattuor effectus ſe habent p
ordinē i indelebilitate.et Primus ef
fectus eſt indelebilis quia caracter eſt ſi
gnum omnino indelibile.etiā in dāna
tis aut degradatis: aut excōicatis : aut
ſcelestis. Secundus effectus eſt inde
lebilis: niſi rubigine hereſis: quia nullū
aliud peccatū mortale fidem delere pōt
K vt notat.iij. ſen. vbi de fide agit. Ter
tius effectus delet per quodcūq pecca
tum mortale. quia gratia diuina cū ali
quo peccato mortali ſtare non poteſt. ſi
cut nec vita cū morte vt ibidē. Quar
tus effectus ſcz innocentie delet ſolum
per peccatum veniale. quia nullus talis
eſt ſimpliciter innocens vt habetur in p
phetis. ideo pā iſtud ſacramentum deſi
derans in figura dicit. Aſperges me do
mine yſopo et mūdabor ꝛc. Nonus ar
IX. arti ticulus eſt. que ſunt priuilegia gratie ba
culus. ptiſmalis. Et dicitur q habet quattuor
priuilegia vltra gratiā aliorum ſacramē
G torum. Et Primum eſt anime virgi
nitas. quia poſt regenerationem baptiſ
mi amiſſa gratia p peccatū mortale q̄
uis anima reconciliet p gratiam penitē
tialem: tamen nunq efficitur virgo. q2
quandoq fuit corrupta. ergo ſolum cū
prima gratia baptiſmali durat virgini
tas anime. qua amiſſa nullatenus recu
perari poteſt. Secundum eſt. ad per
manendum facilitas. quia quamdiu ho
mo eſt in gratia baptiſmali: faciliter in
bono perſeuerat. quia fomes peccati
per baptiſmum remittitur. qd per pec
catum mortale poſtea prouocatur: z ideo

quanto magis per malorum iterationē
ab hac gratia elongamur: tanto minus
idonei ad pſeuerādū efficimur. Ter
tium eſt ad reſiſtendum viuacitas. quia
illa armatura quam maxime hoſtis for
midat. ex quo enim ſemel vicit ad impu
gnandū inualeſcit. Et ideo dicit beatꝰ
Iacobus. Reſiſtite diabolo et fugiet a vo
bis ꝛc. Quartum eſt feſtinata felici
tas. q2 qui in gr̄a baptiſmali moriunt a
ſolis venialibus purgant. z flāmam fa
ciliter tranſeunt quā apſus ad corz. cō
parat flāme ligni vel feni. aut ſtipule q̄ſi
raptim tranſeuntis. Iſte aūt tales aīe
que in gr̄a moriunt ſunt iſte virgines q̄
ſequunt agnū quocūq ierit. vt habet in
apoc. Et ideo q2 tal' decorē nullatenus
poſſumꝰ recuperare: eo q ſacramētū ba
ptiſmi nō eſt licitum iterari multū debe
mus dolere: z ab eius elongatione caue
re ꝛc. Intelligendum eſt tn̄. q aliqui
moriunt in gratia baptiſmali nō obnu H
bilata per peccatū veniale. nec exercita
ta per actus meritorios. ſicut paruuli. z
ideo habēt remiſſam glām z nullā pe
nam ꝛc. Alij in eadē gr̄a obnubilata
z nō exercitata moriunt q2 venialit pec
cauerūt z nō egerūt opa meritoria z iſti
hūt remiſſam glām z modicā penam.
Aliq in eadē gr̄a obnubilata z exerci
tata moriunt. q2 venialit peccauerūt et
opera exercuerūt. z tales habent magnā
glām z modicā penā. Aliq in eadē
gratia non obnubilata nec exercitata.
quia nec venialiter peccauerunt. et bona
opera fecerunt poſt baptiſmum. Si tn̄
ſunt aliq in vita iſta breuiſſima et tales
habebunt magnā glām z nullam penā X. arti
p quibus dicit balaam. xxiij. numerorz culus.
Moriat aīa mea morte iuſtorz z fiāt no
uiſſima mea horum ſimilia ꝛc. Deci
mus articulus eſt que ſunt iſtius inpre
ceſſibilis ſacramenti inſignia. Et dicit
q ſunt quattuor. Et Primum eſt pri
mitas inpreceſſibilis: quia ipſum eſt ia I
nua omnium ſacramentorum vt nullum
aliorum aliquid proficiat niſi iſto preuio
vt notatur. iiij. ſen. di. iiij. Secundū
eſt vniuerſalitas interminabilis quia ē

omnibus hominibus z mulieribus cu
iuſcunq etatis et conditionis cōmunis
vt habetur. iiij. ſen. circa principium.
Tertium eſt facilitas inexcuſabilis.
quia ſine vlla difficultate iſtud ſacramē
tum quilibet conſequi poteſt ratiōe ma
terie cōmunis. i. aque. Eſt etiā in modo
facilis. vt habetur ibidem. Quartū
eſt neceſſitas ineuitabilis. quia licz ſine
XI. ar aliis ſacramentis. ſine illo tamen nullꝰ
ticulus ſaluari poteſt. vnde dicitur ioh. iij. Niſi
quis renatus fuerit ꝛc. Undecimus
articulus eſt. que ſunt iſtius ſacramenti
cerimonialia. Dicitur autem q ibi repe
riuntur quattuor cerimonie principales
quarum Prima eſt de immerſione tri
na que fidem trinitatis deſignat. vt ha
betur de conſe. di. iiij. cap. de trini. z ca.
eodem modo. Aut fit propter triduum ſe
K pulture chriſti. di. apoſtolo Conſepulti
ſumus chriſto per baptiſmum in morte
ꝛc. Secunda eſt de inunctione bina.
inungitur enim ſaliua z criſmate. quorz
vtrumq fit in ſignum virtutis que dat
contra inimicū. vt habetur de conſe. di.
iiij. ca. poſtea. Tertia eſt de conditiōe
a materia. quia ſal benedictum in os eiꝰ
a ſacerdote mittitur. vbi ſapientia et in
corruptio deſignatur vt habetur de con
ſecra. di. iiij. ca. vt huic z ca. ſal. Quar
ta eſt de inſufflatione multiplici q̄ bapti
zandus exſufflatur. vt virtus inimici ab
eo expellatur. ſm b. Aug. de ſymbolo et
de ꝯſe. di. iiij. ca. Ecce ſicut noſter. Iſtis
aūt pmiſſis ceremoniis induitur bapti
zandus veſte candida in xpiano inno
centiam deſignante. vt habet de ꝯſe. di.
iiij. ca. poſt baptiſmum et eſt auctoritas
XII. ar rabani ꝛc. Duodecimus articulus ē.
ticulus que ſunt iſtius ſacramēti miracula. Et
dicitur q in ſacra ſcriptura inueniūtur
quattuor ſcilicet miracula baptizatorū
quorum. Primum fuit baptiſmus xp̄i
in quo fuerunt tria miracula. primū fuit
L apertio celi: que deſignat q per baptiſ
mum ianua celi primo nobis aperitur:
z gloria promittitur Scōm fuit pr̄is
proteſtatio di. Hic eſt filius meus dile
ctus: que deſignat adoptionem. qua q̄

libet cum baptizatur in dei filium adop
tatur ꝛc. Tertium fuit ſpiritus ſancti
viſibilis deſcēſio in ſpecie columbe. que
deſignat q i omi baptiſmo debite ſuſce
pto mittit inuiſibiliter ſpūs ſanctus de q̄
bus tribus miraculis habet Mat. xxij. ca
z Mat. ij. ca. Scōm baptiſmū mira
culoſū fuit baptiſmꝰ eunuchi ethyopis
de quo hētur act. viij. quē cū baptizaſ
ſet philippus ſpūs rapuit philippum et
amplius non vidit eum eunuchus. Et
ideo ibat per viam ſuā gaudēs: q2 datū
fuit ſibi i itelligere. q virtus baptiſmi fa
cit euolare: ſicut philippus fuit ab eo mi
raculoſe ſublatus. Tertium fuit pauli
apoſtoli de quo hētur act. ix. vbi dr̄ q cō
feſtim ante baptiſmū ceciderūt ab oculis
eiꝰ tanq ſquame z viſum recepit. q2 nullꝰ
adultus licite baptizatur. niſi prius illūi
netur. vt pz de cōſe. di. iiij. ca. pluribus.
Quartꝰ fuit baptiſmꝰ cornelij cēturi
onis. in q̄ p miraculū fuit petro oſtēſum ſa
cramentum baptiſmi oībus gentibus eſſe
cōmune. vt habetur act. xi. et ſimiliter XIII. ar
habetur idem de paulo ca. xix. Terti ticulus
uſdecimꝰ eſt. quare xp̄us fuit baptizatꝰ.
Circa qd aſſignant quattuor rōnes. Prīa
rō eſt. regulatio legis nature. q2 regula
iuris naturalis eſt. vt vnuſquiſq q̄ ius in
alterum ſtatuerit: ipſe eodē iure vtatur. z
ideo q2 legē baptiſmi oībus vniuerſaliter ſtatuit. ip
ſe eadem lege vti voluit qd decens fuit. A
Secunda ratio fuit euacuatio legis
moſayce. q2 ex quo noue legis ſacra in ſe
ſuſcepit prioris legis obligatiōes abſol
uit. cū nouis ſtatutis ſuperuenientibus ve
tera pijciantur. vt hētur in euangelio ꝛc.
Tertia rō eſt nobilitatio legis euāge
lice. q2 ſi tm̄ voluit legem moyſi et ſyna
gogam quā repudiauit honorare vt cir
cumciſionē in ſe ſuſciperet: multomagis
voluit honorare legem euangelicā z ec
cleſiam quā ſuſcepit in ſponſam accipiē
do baptiſmum. Quarta rō eſt ſancti
ficatio aque materialis tactu ſue mun
diſſime carnis. z iſtas rōes aſſignat am
bro. in octaua epiphanie. Iſtud autē
ſacramentum fuit figuratū in ve. teſta.
di. beato petro in canonica ſua ꝑa c. iij.

ꝙ ſicut in diebus noe octo anime ſalue facte ſunt ꝑ aquã ſic nos ſaluos facit baptiſmus ⁊ aqua baptiſmi: Quod nobis concedat xp̄s ieſus dei ⁊ virginis filius. Amē.

De eodem Sermo. II.

Baptizatus ieſus

confeſtim aſcendit de aqua Mat. iij. ca. Quia ſm doctrinam .b. Aug. de vera reli. Uita chriſti tota fuit totius perfectionis exemplar: vt nullus poſſit peccare niſi odiendo quod ipſe dilexit. aut diligēdo quod ipſe odiuit. Nullus enim recte agit niſi faciendo quod ipſe ſcȝ monuit: aut nō faciendo quod ipſe prohibuit. Idcirco vt ſuo nos exemplo ad ſtatum ſalutis induceret: ſacramentum baptiſmi ſine vlla indigentia in ſe ipſo recipere voluit. vt prius faceret ꝙ̄ doceret ſm illud Luc. in act. Cepit ieſus facere ⁊ docere. Et ſecundū hoc chriſti baptiſmus dupliciter deſcribitur. Et Primo quantum ad baptizantis actum tranſeuntē. quo fuit baptizatus.

Secundo quantum ad baptizantis fructum conſequentem. quia confeſtim aſcendit de aqua ⁊c. non ꝙ xp̄us ex ſuo baptiſmate aliquē fructū nouū ſibi perciperet: ſed quia aſcēſus eius ꝑfigurabat eleuationē qua eleuatur anima noſtra in ſacramēto baptiſmi a ſtatu infime culpe mortalis ad ſtatum ꝑcelſe gratie ⁊ vite ſupernaturalis. Iſta autē aſcenſio fuit figurata per illam qua aſcenderunt filij iſrael de egipto tenebroſo deſignante ſtatum culpe ad deſertum: in quo ſignatur ſtatus gratie. tum quia ibi diuina maieſtas fuit reuelata. tum quia fuit ibi lex data. tum quia ibi diuinitas adorata. tum quia eſca angelorum cōceſſa iuxta illud pſalmi: Panem angelorum manducauit homo. De iſta aſcenſione habetur oſee. ij. Circa iſtam materiā de chriſti baptiſmate cuius hodie memoria agitur ſunt plures articuli pertractandi. quorum.

I. articulus. Primus articulus eſt quid eſt baptiſmus in generali. Et dicitur ꝙ baptiſmus eſt ſacramentū noue legis. ꝑmo ſanctificās aīam: ꝙ autē ſit ſacramentum patet. quia vt ait Hugo de ſacramentis. quia eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma. Sed ꝙ ſit ſacramentū noue legis patet. quia fuit a xp̄o inſtitutus vt habetur in Mar. ſicut circumciſio in veteri teſtamēto fuerat collata tanꝙ̄ remedium contra originale peccatum: ſic ⁊ baptiſmus in nouo teſtamēto. Quod autē ſit primo ſanctificans animā patet. quia cetera ſacramenta ſunt ordine effectuali ipſo baptiſmate poſteriora. ideo dicitur ianua ſacramentorum. quia non niſi per ipſum intrari poteſt ad alia. ideo dicit dominus in iohanne. Qui non intrat per hoſtium ⁊c. Iſta eſt illa porta quam vidit ezechiel ad orientem poſitam per quam intrabatur ad templum: quia per hoc ſacramentum quilibet intrat templum eccleſie militātis. de quo ait apoſtolus ephe. iiij. Unus deus: vna fides: vnum baptiſma.

II. articulus. Secundus articulus eſt que ſunt illa que requiruntur ad baptiſmum. Et dicitur ꝙ ſunt quattuor que require in precedenti ſermone in primo articulo.

III. articulus. Tertius articulus eſt. que ſunt baptiſmi ſpecies. Et ponuntur a ſanctis quattuor ſpecies ſcilicet. Primus eſt baptiſmus fluminis. Secundus eſt baptiſmus flaminis. B Tertius eſt baptiſmus ſanguinis. Quartus eſt baptiſmus luminis. De baptiſmo fluminis di. Mar. vltimo. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit ſaluus erit. De baptiſmo flaminis dicitur a iohāne baptiſta in Mat. Iſte autē baptizabit vos ſpiritu ſācto. De baptiſmo ſanguinis loquitur xp̄s in Lu. Baptiſmo hēo baptizari ⁊ coartor ⁊c. De baptiſmo luminis loquitur .b. pe. in act. v. ꝙ dñs fide purgauit corda gentiū ſicut miſſio ſpiritusſancti. q̄ fit per infuſionē.

Sed primus baptiſmus ſcȝ fluminis habet rōnem ſacramenti quia deſignat ablutionem anime a peccato. vnde ſacramentū dicitur ſacre rei ſignum. Baptiſmus autē ſanguinis habet rationem meriti. quia in ipſo cōſiſtit actus fortitudinis.

Baptiſmus autē flaminis habȝ rationē premij: quia per actū contritionis meretur quis charitatem ſicut meritū contritionis. Sed baptiſmus fluminis qui eſt in fide habet rationē myſterij. quia eſt ꝑſagium viſionis que eſt in patria di. b. Aug. de trini. ꝙ cōtemplatio eſt merces fidei ⁊c.

IIII. articulus. Quartus articulus eſt. que ſunt baptiſmi beneficia. Et inueniuntur quattuor gradus. ſm quos ſunt. iiij. genera baptiſmi. C Primū beneficiū eſt beati luminis. quia purgat animā ab infidelitate ⁊ conſtituit eam in veritate. ideo dicitur io. i. Hic venit in teſtimoniū. ſ. Iohannes baptiſta vt omnes crederent in chriſtum. Secundum beneficium eſt baptiſmi flaminis quod nō ſolum liberat ab infidelitate ſȝ etiam a culpa quamuis non a pena ⁊ conſtituit in gratia. Ideo dominus in iohāne. Qui crediderit in me flumina de ventre eius fluent aque viue glorie viuificantis quod dixit de baptiſmate flaminis. vt ibidem habetur. Tertiū beneficiū eſt baptiſmi fluminis: quia non ſolum liberat a culpa: ſed etiā a pena. et ponit in gratia vnde morientes mox baptizati ſtatim euolant. vnde dicit beatus petrus in act. Baptizetur vnuſquiſq; veſtrum in remiſſionem peccatorum. Quartum beneficium baptiſmi ſanguinis quod eſt quadruplex. quia liberat a culpa ⁊ a pena. et ſtatuit in conſumata gloria ⁊ dat aureolam vltra omnia alia. De quo loquitur xp̄s in

VI. articulus. Marco. di. Iac. ⁊ Ioh. Baptiſmo quo ego ⁊c. Intelligēdū ē autē ꝙ in no. te. tantum bis aperti ſunt celi. ſ. quando xp̄us fuit baptizatus. ⁊ quando ſteph. fuit lapidatus. vt detur intelligi ꝙ baptizati flumine ⁊ ſanguine ſtatim euolant ⁊c.

V. articulus. Quintus articulus eſt que ſunt baptiſmi priuilegia. Et dicuntur eſſe quatuor require ea in precedenti ſermone in articulo .x.

VI. articulus. Sextus articulus eſt que ſunt baptiſmi inſignia. Et dicuntur eſſe quatuor. quia ſ.

Primum eſt caracteris impreſſio quod D eſt ſignum indelebile. quo diſcernitur quilibet baptizatus a nō baptizato. de quo ſigno loquitur io. in apoc. di. quod comitātes xp̄m habebant nomen eius et nomē patris eius ſcriptum in frontibus ⁊c.

Secūdum inſigne eſt hominis veteris renouatio deſignata per lotionē. ideo dicit paulus ꝙ per baptiſmum cōfigurati ſumus. vt in nouitate vite ambulemus.

Tertium eſt xp̄i reſurrectio. Ideo fit trina immerſio ꝓpter triduū mortis xp̄i vnde apl's ad col. Conſepulti ſumus ꝑ baptiſmum in morte xp̄i vt ſicut reſurrexit: ſic ⁊ nos in nouitate vite ambulemus ⁊c. Quartum ē veteris teſtamēti ꝑfiguratio iſtud enim ſacramentū fuit ꝑfiguratum in nube et in mari ſicut enim illa nubes direxit filios iſrael de die: ſic ⁊ baptiſmus in nouo te. dirigit ad terram viuentiū. ⁊ ſicut iſte ignis in vete. teſta. de nocte: ſic lex ignea euangelij in no. te. vt ait Moyſes de q̄ nube habetur in exo. ⁊c.

VII. articulus. Septimus articulus eſt. que ſunt baptiſmi mirabilia. Dicitur ꝙ ſunt quinque. quorum Primū eſt celi apertio. quia celi aperti ſunt ſuper chriſtum. vt patȝ in E Mar. ⁊ Mat. Secūdum ē ſpiritusſancti viſibilis miſſio. quia tunc colūba deſcēdit.

Tertiū eſt patris proteſtatio. quia vox patris audita eſt ibi. Quartū eſt oculorum apertio. vt patuit in apertione oculorum pauli in actibus. Quintū eſt ſpiritusſancti inuiſibilis largitio. vt quando baptiſati fuerunt diſcipuli a paulo in actibus. Ut per primū detur intelligi: ꝙ aperit ianuā celeſtis regni. Per ſecūdum ꝙ ſpiritusſanctus deſcendit in aquam. Per tertium ꝙ deus pater mittit filium ſuū ad intelligendū vbi dicit Hic eſt filius meus dilectus. Per quartū ꝙ ſpiritusſanctus mittitur ad affectū. Per quintū ꝙ tunc datur donum fidei vt anima non ſit ceca.

VIII. articulus. Octauus articulus eſt. quare iſtud ſacramentum fuit inſtitutum. Dicitur ꝙ fuit inſtitutum quadruplici ratione. require in precedenti ſermone in articulo. vi.

IX. articulus. Nonus articulus eſt. quare chriſtus fuit baptizatus. Et aſſignantur quattuor rationes quas require in precedenti ſermone in articulo tredecimo. vbi plene inuenies ⁊c.

X. articulus. Decimus

articulus eſt quo baptiſmo chriſtus fuit
baptizatus. Et dicit ꝙ fuit baptizatus
quadruplici baptiſmo. Et Primo ba
ptiſmo luminis quia in primo iſtãti ſue
conceptionis anima iſta beatiſſima fuit
beatitudine illuſtrata. et ſuppoſitaliter
vnita luci: que illuminat omnem homi/
F nem venientẽ in hunc mundũ. Scdo
baptiſmo flaminis: quia ipſiꝰ anima fe/
lix fuit ſpiritu ſancto repleta quantũ po/
tuit. ideo fuit propheratũ de eo i pſ. Spi
ritus domini ſuper me ꝛc̄. Tertio ba
ptiſmo fluminis in iordane. Sed i qua
forma dubium eſt. quia non videbat ei
competere forma iohannis. ſed nec for/
ma ſui ꝙ in nomine ꝓprio baptizaretur.
Quarto baptiſmo ſanguinis in paſ/
ſione. ideo fuit de hoc prophetatũ in pſ.
Quis eſt iſte qui venit de edõ tinctis ve
ſtibus. Et in apoc. dicit ꝙ erat veſtitus
XI. arti/ veſte ſanguine aſperſa ꝛc̄. Undecimꝰ
culus. articulus eſt. qualiter debemus nos ba/
ptizare quotidie. Et dico ꝙ quadrupli
ci baptiſmo. quia Primo baptiſmo lu
G minis vt non terrena: ſed celeſtia intelle
ctus noſter conſideret ꝛ ea que ſunt fi/
dei firmiſſime credat. vt per iſtud bapti
zatus reſurgat ab infidelitate ad vitam
qua fidelis viuit de qua dicit apoſtolus
ꝙ iuſtus ex fide viuit ꝛc̄. quia ſine fide
impoſſibile eſt placere deo vt ipſe dicit ad
hebre. Et idem In interiori homine ha/
bitare chriſtum ꝛc̄. Sed proh dolor ho
die in multis veſtra fides ẽ annullata: qa
ita parum de celeſtibus curant ac ſi ea
eſſe non credant. qđ patet. quia fides ex
operibus probatur vt ait Jac. in canoni
ca ſua. vnde dominus per ezechielẽ In/
creduli et ſubuerſores tecũ ſunt. Se/
cundo baptiſmo flaminis. vt nõ tempo/
ralia ſed eterna diligamus. quia per ba/
ptiſmum cum chriſto reſurreximus. ido
dicit aplus. Si conſurrexiſtis cum chri
ſto ꝛc̄. Iſta autem temporalia non ſunt
appetẽda. qꝛ nõ ſunt bona niſi ſm quid
ideo ait io. in canonica ſua. Si quis di/
ligit mundum charitas pa. nõ eſt in eo

Sed homines mũdi plus diligũt tem/
poralia ꝙ̃ eterna q̄a ſunt viſibilia. ideo
dicit xp̄us de ſpiritu ſancto loquẽs de io
hanne quẽ mundus nõ põt capere. quia
non videt eum propter ſenſualitatẽ quã
ſequit. vnde non audiũt vocẽ dñi di. Pri
muz querite regnũ dei ꝛc̄. Tertio ba
ptiſmo fluminis nõ ſacramẽtali. qꝛ iſtđ
non eſt iterabile. ſed baptiſmo pñali la/
chrimarũ ꝓfluuio. quando intus cogi/
tamus peccata noſtra quibus deum of/
fendimus nos ipſos eijcimus celũ amit
timus infernum meremur. et tunc cum
dolore affluenter lachrimas emittamꝰ.
iuxta illud Hiere. Deduc quaſi torren
tem lachrimas ꝑ diem ꝛ noctem non ta
ceat pupilla oculi tui ꝛc̄. Et itez. Quis
dabit capiti meo aquam ꝛc̄. exẽplo pſal/
miſte. dicẽtis Lauabo ꝑ ſingulas noctes
lectum meũ. Ideo dicit dñs in Math.
Beati qui lugent. Et itez Beati q̄ nũc
fletis. Et ad ꝓpoſitum dicit: Ue vobis
qui habetis conſolationes veſtras ꝛc̄.
Quarto baptiſmo ſanguis in recor/
datione paſſionis chriſti. de quo baptiſ
mo fuit prophetatum in geñ. de iuda. i.
de homine confitente. Lauabit in vino
ſtolam ſuam. ideo dominus per Hiere.
inuitat nos ad ſue paſſionis memoriã
di. Recordare paupertatis ꝛ tranſgreſ/
ſionis mee abſinthij ꝛ fellꝭ. ipſe q̄ꝙ ſap.
in eccleſiaſtico dicit Gratiam fideiuſſo/
ris tui ne obliuiſcaris dedit ei ꝛc̄. Iſtđ
aũt ꝓpue fit in eucharistie ſacramẽto di.
domine Hoc facite in meã cõmemora/
tionem. Et aplus ad cor. Quotiẽſcũꝙ
eũ manducabitis ꝛc̄. Ideo Jo. in apoc.
audiuit vnum de ſenioribus di. ꝙ ſancti
lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni.
ideo cum ipſo regnãt: cantantes canti
cum nouum ſemper: et dicentes. San/
ctus. ſanctus. ſanctus dominꝰ deus ſab
baoth ſequentes agnum quocũꝙ ierit.
Quod nobis cum illis concedat dicere
xp̄us ieſus dei ꝛ virginis filius. Amen

Tractatus de baptiſmo
eiuſdem doctoris.

De regeneratiõis
chriſti myſterium contemplã/
dum mouet queſtio. Utrũ ba
ptiſmus quo chriſtus fuit baptizatus
fuerit eiuſdem rationis cum baptiſmo
quo nos baptizamur. Et videt ꝙ ſic. qꝛ
ſm ꝙ ſcribit luc. actꝰ. i. dicens ꝙ ieſus ce
pit facere ꝛ docere. ſed ipſe nobis illum
baptiſmuz quo regeneramur dedit ſub
precepto Mar. vltimo. ergo baptiſmuz
in ſe ſuſcepit. Sed contra: quia ieſus
fuit baptizatꝰ baptiſmo Johis Math.
iij. ca. ꝛ tamen iſte baptiſmus fuit alteri/
us rationis a noſtro vt habetur in actꝭ.
ergo ꝛc̄. Circa iſtam queſtionez ſunt
I. arti/ xvij. articuli declarandi. Primus ar/
culus. ticulus eſt. quid eſt baptiſmus. Et ſm
diffinitionem dñi ſaluatoris quã dedit
Jo. iij. Baptiſmus eſt natiuitas homis
ſecundaria. ideo loquens de ipſo domi/
nus Nichodemo in preallegato. ca. dic
Amen amen dico vobis: niſi quis natꝰ
fuerit denuo non poteſt videre regnum
dei. Et cum dixiſſet ei nichodemus. Et
quomodo poteſt homo naſci. cum ſit ſe/
nex nunquid poteſt iterato ventrẽ mrĩs
ſue introire ꝛ renaſci? Et tunc chriſtus
adiunxit: Amen amen dico tibi: niſi q̄s
renatus fuerit ex aqua et ſpiritu ſancto
non poteſt introire regnum dei. Et cum
idem nichodemꝰ dixiſſet: Domine quo
modo poſſunt hec fieri? audiuit. Tu es
magiſter in iſrahel ꝛ hec ignoras. Ex q̄
bus verbis domini ſaluatoris habetur
ꝙ baptiſmus eſt renaſci. hoc eſt itez na/
ſci. et ſic eſt ſecunda natiuitas hominis
Intelligendum eſt tamen ꝙ baptiſ/
mus dicitur ſecunda natiuitas quadru
A plici ratione. Et Primo quia ſicut
homo per natiuitatem ſuam naturalez
accipit primo eſſe in natura: ita quilibꝫ
per baptiſmuz accipit primo eſſe in gra
tia. et ideo ſicut natura precedit grati/
am. ita natiuitas naturalis eſt prima et
baptiſmalis ſecunda. Et ideo baptiza/
ti dicuntur non nati: ſed renati. Se/
cundo ſicut in eſſe ſpirituali naſcebant
pueri in veteri teſtamento per circum/
ciſionẽ: ita nunc ſcđo per baptiſmuz. vn
de chriſtus ante fuit circumciſus ꝙ̃ ba/
ptizatꝰ. vt patet in Luc. ꝛ iđ ſicut circũ/
ciſio in pueris fuit prima natiuitas ſpi/
ritualis: ita eſt baptiſmꝰ ſcđa natiuitas
Tertio quia cum in ſacramento ba/
ptiſmi ſit duplex ablutio. vna anie alia
corporis ſicut docet Aug. ſuper Jo. ita
eſt duplex natiuitas ibi. ita ꝙ ablutio
anime. licet ſit prior in intentione ꝙ̃ cor
poris: eſt tamen poſterior in executione.
ꝛ ideo ſm ordinem intentionis ablutio
cordis eſt natiuitas prima: ꝛ ablutio cor
poris in ſacramento ſenſibili eſt natiui/
tas ſcđa. Quarto quia ſicut in noſtra
prima natiuitate naſcimur filij ire ſm
apoſtolum: quia filij primi ade. ita in ſa
natiuitate naſcimur filij gratie. quia fi/
lij ſecundi ade efficimur. id eſt chriſti ſi/
cut docet apoſtolus Roma i. cap̄. Et ſi
cut noſtra prima natiuitas eſt ex noſtro
primo adam. ita ſa que eſt baptiſmus
eſt ex ſo. ꝛ ideo recte baptiſmus dicitur
ſa natiuitas. et iccirco apoſtolus appel/
lat hoc ſacramentum lauacrum regene/
rationis et renouationis. quia ſicut re/
generari eſt iterum generari. ita rena/
ſci eſt iterum naſci. Et ſic habemus ꝙ
baptiſmus eſt natiuitas hominis ſa in
qua regeneramur in eſſe ſpũali. Se/ II. arti/
cundus articulus eſt. quot ſunt baptiſ/ culus.
mi modi. Et dicitur ꝙ in diuina ſcri/
ptura inueniũtur baptiſmi genera qua/
tuor. quorum. Primus eſt baptiſmꝰ B
fluminis animam inictans. ſicut fuit ba
ptiſmus iohannis qui animam non cõ/
ſecrabat: ſed ſolum ad baptiſmum chri
ſti diſponebat. ſicut teſtatur ipſe Johan
nes dicẽs: Ego baptizo in aqua medi/
us autem veſtruz ſtetit ꝛc̄. Secundꝰ
eſt baptiſmus fluminis animam perfi/
ciens. ſicut fuit baptiſmus chriſti qui
non ſolum diſponebat: immo et conſe/
crabat. de quo habetur Johannis. iij. ꝙ
chriſtus baptizabat ꝛ omnes veniebant

ad eum. Tertius eſt baptiſm⁹ flami/
nis aiam ſanctificās:ꝛ iſte eſt baptiſm⁹
ꝗ quis baptiſat̃ ſpūſctō inuiſibilr̃. de ꝗ
habet̃ Act.i.dicēte dño Johes quidem
vos baptiſauit aqua.vos aūt baptiſabi
mini ſpūſctō non poſt multos hos dies
loquēs aplis de miſſione ſpiritusſancti.
Quartus eſt baptiſmus ſanguis ani
mā coronās.ſicut fuerūt innocentes ba/
ptiſati in ſanguie ſuo ꝛ loti Mat.ij. de
ꝗ loquēs ſaluator Lu.xij.dicit de ſeipſo
Baptiſmo habeo baptizari ꝛ quō coar/
tor quouſq̧ dū pficiat̃ loquens de effuſi
one ſanguis in cruce. Intelligendū
eſt tñ ꝙ iſti baptiſmi gradatī ſe habent
C in efficatia.quia ſcʒ Primus baptiſ/
mus fluminis aiam iniciās nō delebat
culpā ex ſua ꝟtute:ſed ſolū diſpoſitiue
ſm ſe.ꝙ aūt Johānes p̄dicauit illū ba/
ptiſmū in remiſſionē pctōꝝ.iſtud eſt re/
ferendū ad cōtritionē.ꝛ nō ad ꝟtutē ſa/
cramēti. Scd̄s baptiſmus fluminis
animā pficiēs delebat culpā ex ſua vir/
tute.ſʒ non penam.qꝛ ſpiritusſctūs non
ſtat in aia cum culpa mortali: bene aūt
ſtat cū aia obligata ad penā pcti pſoluē
dam tpaliter. vn̄ in omni cōtritōe i qua
eſt baptiſmus flumis remittit̃ culpa:ſʒ
non oino pena. Tertius baptiſmus
ꝗ eſt flaminis aiam conſecrās remittit
culpam et penā:qꝛ quicūq̧ ſic baptiſa/
tus a culpa ꝛ pena totaliter abſoluitur:
vt dicit Petr⁹ Act.xx.ca. Quart⁹ ba
ptiſmus.ſ.ſanguis nō ſolū remittit cul/
pā ꝛ penā ſʒ reddit aiam impeccabilem
qꝛ ponit eā extra terminos vie:ꝛ iō ille ē
efficaciſſim⁹:qꝛ ſuo fine debito fruſtrari
nō pōt de ꝗ loquens ſaluator filijs zebe/
dei dicebat Baptiſmo ꝗ ego baptiſo ba
ptiſabimini:ꝛ loquit̃ ad lr̄am ſm Aug.
III. ar/ticulus de ſanguinis effuſione. Tertius arti
culus eſt ꝗ ſūt iſta ꝗ reqrunt̃ ad integri/
tatē iſtius ſacramēti.Dicit̃ aūt iter alia
q̄ttuor eſſe baptiſmi genera.Baptiſm⁹
ſanguis ꝛ flamis ꝓprie nō dicunt̃ ſacra/
mēta:ſʒ baptiſm⁹ fluminis tantū. Et
iō de illo eſt ſolū intentio quo ad pſens.
Intelligendū eſt ḡ ꝙ q̄ttuor cauſe re/
quiruntur ad integritatem cuiuſlibet
ſacramēti.ſicut habet̃ ex articulis fidei.
ſcilicet. Materia. Efficiēs For/
ma. Finis. Et ſm hoc iſte quattu/
or cauſe reqrunt̃ ad iſti⁹ ſacramēti inte/
gritatē. Primo cauſa materialis iſti⁹
ſacramenti eſt aqua fontium benedicto
rum ab epiſcopo:quantum ad bene eſſe
ſed omnis aqua naturalis quantum ad
eſſe.quia in tali materia xp̄us hoc ſacra
mentū inſtituit. vt habet̃ io.iij. Scd̄o
cauſa formalis eſt illa que eſt a xp̄o tra/
dita.Mat.xxviij.ca. Euntes inquit do
cete omnes gentes baptiſantes eos ꝛc̄.
Dicit̃ tamen ꝙ quandoq̧ in iſta forma
fuit diſpenſatum quando baptiſabāt ſo
lum in nomine chriſti actuū.xx.qd̄ cre/
dit̃ factum ex reuelatione ſpiritusſancti
ad nomen chriſti efficac⁹ diuulgandū.
Tertio cauſa efficiens:quantum ad
eſſe eſt vniuerſaliter omnis homo cuiuſ
cunq̧ ſexus aut religionis aut infidelis
quia ſicut ſacramentum eſt communiſ/
ſimum ita requirit miniſtrū cōmuniſ
ſime ſumptum. Et ideo factū beati Cy
priani reprehēdit̃ quia rebaptizabat ba
ptizatos ab hereticis. Quarto cauſa
finalis vt intendat miniſter facere qd̄ fa
cit eccleſia aut qd̄ xp̄us inſtituit quam/
uis forte nō credat quia ſi intēdat lude/
re aut fingere nihil faceret.eo ꝙ baptiſ/
mus habeat finem determinatum vt ha
betur act.ij.teſtimōio petri apoſtoli. Et
quando concurrunt iſta quattuor tūc eſt
ſalubris baptiſmus.vnde dicit beatus
petr⁹ in pma canonica ſua ca.iij.ꝙ ſicꝫ i
archa noe ſunt ſalue facte octo anime p
aquas:ita in eccleſia ſaluos facit baptiſ
mus. Quartus articulus eſt ꝗt mōis IIII. ar/
iſtud ſacramentū fuit inſtitutum ꝛ dici ticulus
tur ꝙ in diuina ſcriptura legimus iſtud
ſacramentum fuiſſe inſtitutū modis q̄t/
tuor. Et Primo per modum particu E
laris remedij.quia dicunt aliqui ꝙ i ve/
teri teſtamento circumciſio erat ſolum
pro maſculis contra originale peccatum
Sed nō debuit priuari femineus ſexus
remedio ſufficienti ideo dicebāt ꝙ mu/

lieres baptizabantur in illis die qua na/
ſcebantur. Unde dicitur ezechielis.xvi.
cap̄.ciuitati ſancte ſub nomine mulieris
chananee In die qua nata eſt nō eſt pre/
ciſus vmbilicus eius. ꝛ in aqua non eſt
lota in flumine vt ſupponit propheta. ꝙ
mulieres fidelium quando naſcebantur
in flumine lauabantur. Scd̄o fuit in
ſtitutus per modum cuiuſdā figuralis
preambuli.quando ſcʒ exiuit iohannes
de deſerto:predicans baptiſmum peni/
tentie miſſus a deo: vt habetur Luc. iij.
qꝛ baptiſmus iſte non fuit niſi quoddā
preambulū ad verū xp̄i baptiſmum et fi
gura eius.ſicut ipſe teſtatur ioh̄ iij.cap̄.
Tertio fuit inſtitutus per modū ſa/
lutaris conſilij. ſicut quādo chriſtus in/
cepit baptizari ꝛ diſcipulos ad baptizā
dum ordinare. vt habet̃ io.iij.ꝙ nondū
erat circumciſio euacuata:nec noua lex
imperata. et ideo tantum cadebat ille
baptiſmus ſub conſilio:nec etiā legim⁹
ꝙ adhuc forma ꝟboꝝ baptiſmi fuerit ex
preſſa. Quarto fuit inſtitutus p mo/
dū vniuerſalis precepti:tpore euacua
ta veteri lege per chriſti mortē: quando
poſt reſurrectionē xp̄us apparens eis di
xit Mar.xv. Qui crediderit ꝛ baptiza/
tus fuerit ſaluus erit.qui vero nō credi/
derit condēnabitur.nullus aūt damnat̃
V. arti/culus. niſi pro tranſgreſſiōe precepti. Quin
tus articulus eſt.vbi iſtud ſacramentū
fuit inſtitutum. Dicitur aūt ꝙ eius in/
ſtitutio p modū precepti fuit principalit̃
ꝛ iſta facta fuit in mōte oliueti: ſicut ha/
betur Mar.vltimo. quia quando xp̄us
voluit celum aſcendere: tunc dedit iſtō
ꝓceptum. Qui crediderit ꝛc̄.ꝛ ipſe aſcē/
dit de monte oliueti:ſicut docet.b.Luc.
actꝫ.i.ca. Intelligendum eſt tamen ꝙ
iſte mons fuit quadruplici myſterio il/
F luſtratus.et Primo myſterio oratiōis
quia in eo chriſtus conſueuerat pnoctā/
do orare vſq̧ ad dilucidum:ſicut habet̃
io.viij.vnde cum actus orationis ſit ſan
ctior q̄ actus predicatiōis: pro eo ꝙ ad
ſuperiora reſpectu inferiorum trahit.iō
chriſtus in die in templo docebat: ꝛ no/
cte in h̄ monte orabat.ꝛ ſua oratione pl⁹
ꝯſecrauit hūc mōtē q̄ p̄dicatiōe templū
Scd̄o myſterio ſue paſſionis. in iſto
enim monte paſſio domini inchoata fu/
it pro eo ꝙ fuit ibi xp̄us captus ꝛ ligat⁹
cum illuc facta cena exiſſet ad orandum
vt habetur Lu.xxij.ca. Tertio myſte/
rio aſcenſionis.quia de loco quo chriſt⁹
aſcendit in celum : fuit mōs iſte de quo
Lu.actꝫ.i. Quarto myſterio domini/
ce regreſſionis pnunciante:vt quando
chriſtus veniet ſupra montem iſtū vnde
aſcendit.vnde zach.propheta loquēs de
aduentu chriſti ad iudicium di.c.xiiij.ꝙ
pedes eius erunt ſtantes ſupra montē
oliueti.vt ibi fiat ſcd̄a generatio. Sicut
eñ baptiſmus eſt prima generatio : ita
iudicium erit ſcd̄a generatio:in qua oēs
reſurgent di.domino Mat.xix. In rege
neratione cū ſederit filius hominis ꝛc̄.
Sextus articulus eſt: quando iſtud VI. arti/
ſacramentum fuit inſtitutum. Dicitur culus.
ꝙ poſt chriſti reſurrectionē:quando fuit
aſcenſurus ad patrem. vt habet̃ Matt.
vltimo ꝛ Mar. vltimo. Et ſic patet ꝙ
iſtō ſacramentū fuit inſtitutū feria qn/
ta:quando dicitur regnare iupiter: qui
eſt planeta beniuolus.ſic iſtud ſacramē/
tum fuit ſumma chriſti beniuolentia in/
ſtitutum ad noſtram ſalutem. Intel/
ligendum eſt tamen ꝙ illa dies inuenit̃
in diuina ſcriptura quadruplici myſte/
rio conſecrata. Et Primo myſterio D
dominice benedictionis.iſta enim die cō
ſueuerunt a deo benedici omnes creatu/
re.que ex aqua fuerūt originate: ſicut ha
betur geñ.i.ꝛ ideo fuit congruū vt eadē
die qua aquaꝝ genus fuit benedictū in
aqua inſtitueret̃ ſacramentū q̄ ſanctifi I
cat omēs qui regenerant̃ ex aqua. Se
cundo myſterio dominice oblationis.
Iſta enī die chriſtus fuit in templo ob/
latus: ꝛ a matre virgine preſentatus.q̄a
quando dies natiuitatis eſt in domini/
co.purificatio venit feria quinta. ꝛ tamē
conſtat ꝙ chriſtus fuit in dominica na/
tus: ſicut feria ſexta paſſus et annūciat⁹
ex dictis.b.Augu.in libro de tri. Ter/

tio fuit conſecrata miſterio dominice cō
ſecrationis. quia chriſtus diuiniſſimus
ſacramentum eucbariſtie inſtituit quin
ta feria. quia pridie ꝙ pateref. ꝛ prius ꝛ
ipſe paſſus eſt i paraſceue feria ſexta. ſm
quattuor euangeliſtas ꝛc. Quarto fu
it conſecrata miſterio dominice aſcenſio
nis. quia xp̄s aſcēdit i celū feria quinta.
quia feria quinta eſt dies. xl. a xp̄i reſur
rectione. ꝛ ideo iſta die xp̄s eſt aſſumpt⁹
in celū. ſicut teſtaſ. Lu. act᷒. i. Dignū em̄
erat vt ſic in loco ſacro. i. vt in die conſe
crato inſtitueret ſacramentū illud ꝑ qd
VII. articulus nr̄e aie deo conſecrantur ꝛc. Septim⁹
articulus eſt quare iſtud ſacramentum
fuit inſtitutum. Et diciſ ꝙ quattuor ra
tiones colliguntur ex diuina ſcriptura.
B quarum Prima eſt ad nouitatē legis
oſtendendam. ſicut enim antiqua lex ve
teribus ſacramentis erat ornata: ita de
cuit vt noua lex nouis ſacramentis eſſet
decorata: ꝛ quia cum res abluiſ ab aliq̄.
renouaſ. iccirco ad hominis renouatio
nem inſinuandā inſtitutū eſt iſtud ſacra
mentuz baptiſmi in aque ablutione. vñ
dicit apoſtolus ad Gal. vi. In chriſto
ieſu neq; circumciſio aliquid valet: neq;
preputium ſed noua creatura. Scd̄a
eſt ad antiquam circumciſionis partia
litatem tollendam. cum em̄ ſacramentū
circumciſionis non foret remediū cōtra
originale: niſi alteri ſexui vt lex noua q̄
ē cōmuniſſima vniuerſale remediū bīet:
inſtitutū fuit ſacramentū qd vtriq; ſexui
ꝛ omī etati ꝛ genti foret oportunū cuius
vtilitatem deſcribēs ap̄lus ad Gal. iij. dic̄
Quicunq; in xp̄o baptiſati eſtis chriſtū
induiſt᷒. Et ſequitur. Nō eſt maſculus
neq; femina. omnes em̄ vos eſtis vnum
in chriſto ieſu. Tertia ratio eſt ad ia
nuam celeſtis apperiendam. licet enim
principale peccatum per circumciſionē
in veteri lege deleref: ſicut nunc per ba
ptiſmum ꝛ gratia quāuis remiſſio con
ferretur. tamē nullū perducebat ad glo
riam. quia adhuc ianua erat clauſa: ꝛ ip
ſa aperitur per ſacramentum baptiſmi
vt quicunq; baptizatus poſſit libere in

gredi. vnde dicitur apoc. iij. cuidam ba
ptiſmate conſecrato licet infirmo. Ecce
dedi coram te hoſtium apertū. Quar
ta ratio eſt ad euidentiorem ſignificati
onis plenitudinem exprimendam. quia
cum ſacramenta diuina illud ſignificēt
qd efficiunt tanq̄ veraciaꝛ ſigna. bapti
mus clarius ſignificat ſuum effectū. cu
ius eſt abluere animam a peccato ꝙ cir
cumciſio. quia ablutio corporalis ſigni
ficat melius emundationez ſpiritualem
ꝙ renouatio alicuius pertinens ad hu
manam integritatem. vnde ſaluator Io.
xiij. interiorem emundationem per lotio
nem ſignificans dicit petro: Si non la
uero te: non habebis partem mecum.
Octauus articulus eſt. qs eſt baptiſ VIII. articulus
mi effectus? Diciſ aūt ꝙ eſt prima gra
tia baptiſmalis. quia ſacramenta noue
legis efficiunt qd ſignificant. ideo cum
gratiā ſignificent efficiunt ipſam. vt eaz
infundendo expellant culpam ſibi con
trariam. ſicut vnum oppoſitum expellit
aliud. ꝛ ita baptiſmalis gratia diciſ res
iſtius ſacramenti. Intelligendum eſt
tamen: ꝙ quadrupliciter conuenit illud
ſacramentum accipi ſm veritatem vel
apparentiam. quia Aliqui ſunt q̄ non A
accipiunt ſacramentum: nec rem ſacra
menti. ſicut cum aliquis ficte accedit nō
accipit rem ſacramēti: quia peccat mor
taliter. ꝛ cū tali peccato non ſtat gr̄a ba
ptiſmalis. nec recipit ſacramentū. ſi mi
niſter non intēdit facere qd facit eccl'ia.
qꝛ intentio eſt de eſſentia ſacramenti: vt
patuit tanq̄ cauſa finalis. Aliq̄ ſunt
qui recipiunt ſacramentum ꝛ rem ſacra
menti ſicut quādo baptizandus non po
nit obijcem nec baptiſans in intentione
fraudem facit. qꝛ tunc nulluz eſt impedi
mētuz ex parte agentis nec ex pte patiē
tis ꝛc. Aliq̄ ſunt qui recipiūt ſacr̄m et
nō rem ſacramēti. ſicut cum quis fictus
accedit ad recipiendū qd confert eccl'ia.
ꝙuis non credat: ꝛ baptizans idem in
tendat conferre ſiue credat ſiue non cre
dat. qꝛ ſm Aug. nō ꝑficiſ talis actus in
fide ſingulari ꝑſone ſed vniuerſalis ec

cleſie. Aliqui ſunt qui accipiunt rem
ſacramenti ꝛ non ſacramentū. ſicut veni
ens ad baptiſmum cū debita contritiōe
ꝛ deuotione ſi miniſter malicioſe nō in
tendit ſacramentū cōferre. tunc nō acci
pit ſacramentum. qꝛ nō eſt in conferente
intentio debita. vnde ſi poſſet cōſtare te
nereſ ad baptiſmū iterum: tamē recipit
rem ſacramenti. vt crediſ quia deus nul
lum obligat ad impoſſibile. ſm Hiero.
nec deus obligauit ſuam potentiā ſacra
mētis. Cuius articulū habem⁹ act᷒. xij
vbi ſpūſſanctus fuit datus audientibus
ꝑdicationē petri anteq̄ fuiſſent baptiza
ti. vnde dixit idem ap̄lus. Nunqd aqua
quis pōt ꝓhibere: vt nō baptiſenſ hij q̄
ſpm̄ſctm̄ acceperūt ſicͭ ꝛ nos. Nonus
IX. articulus. articul⁹ eſt. q̄lis eſt baptiſmi ritus. Di
ꝙ talis eſt. vt nullo mō ſacramentū iſtd
itereſ. qꝛ ſicut ſemel ſumptū eſt ſalutifex
ita bis ſūptū eſſet. ſ. mortifex. Intelli
gendū eſt tamen ꝙ. v. rationes aſſignanſ
non iterabilitatis iſtius ſacramenti. q̄x
B Prima eſt ex iſtius ſacramenti reue
rentia: quia ſi frequenter iteraretur vile
ſceret ex frequentia. ſicut vileſcunt quā
tuncunq; magna: quando ſunt aſſueta
ſm Aug. Iſta tamen ratio per ſe non vi
detur ſufficere. quia ſacramētum eucha
riſtie eſt dignitas. ſm b. Aug. ꝛ tamē nō
fit ei irreuerentia cū frequenter iteretur.
niſi quis dicat ꝙ ſuper eadem materia
nunq̄ fit illius iteratio. Scd̄a eſt ex
iſtius ſacramēti ſufficientia. qꝛ aliq̄ ope
ratio nō iteraſ circa aliquā materiā niſi
qꝛ eſt impfecta. ꝛ iſtud qd nō ꝑficit ꝑma
opatio ꝑficit ſcd̄a. ſicut patuit in ablutio
ne impfecta. Et ideo qꝛ in baptiſmo aia
ꝑfecte abluiſ: talis ablutio non iteratur.
Tertia ratio eſt. ex iſtius ſacramenti
indulgētia. qꝛ cū iſtud ſacramentū idul
geat totaliter penā ꝛ culpā omniū pec
catoꝝ eſſet incentiua ꝛ occaſio delinquē
di: ſi poſſet iterari cū nullus timeat niſi
penam. Quarta ratio eſt ex iſtius ſa
cramenti cauſa. qꝛ iſtud ſacramentū ſicͭ
circūciſio in veteri lege ordinaſ principa
liter ad deletionē peccati originalis. ſed

ex habundanti abſtergit peccata actua
lia: quando inuenit ipſa. Et ideo quādo
peccatū originale nō pōt iterato ꝯtrahi
iſtud ſacramentum non debet iterari.
Quinta ratio eſt ex iſtius ſacramēti
effectualitate vel efficacia. qꝛ in ſacramē
to baptiſmi imprimiſ caracter qd eſt ſi
gnum indelebile. ꝛ ideo qꝛ talis effect⁹
eſt indelebilis: eius cauſa nō eſt iterabiſ
vnde di. ap̄ls ad heb. vi. Non rurſuz de
bemus iacere fundamentū pn̄ie ab ope
ribus mortuis ꝛ baptiſmatū doctrine i
poſitionis quoq; manuum. qꝛ. ſ. funda
mentū pn̄ie eſt baptiſm⁹: ſine q̄ ſacramē
tum pn̄ie eſt nullū. Decimus articu X. articulus.
lus eſt. que ſunt iſtius ſacramenti priui
legia. Diciſ aūt ꝙ iſtud ſacramentū in
ter cetera no. teſta. ſacramēta habet qua
tuor priuilegia. quorum Primū eſt ꝙ C
iſtud ſacramentū eſt primū. qꝛ ꝑ iſtd da
tur ſingulariter eſſe ſpūale ſicut per alia
bene eſſe ꝛ ideo hoc ſacramentū eſt ante
omīa. licet em̄ iſtud ſine aliq̄ alio poſſit
eſſe. tm̄ nulluz alioꝝ ſine iſto ꝑmo poteſt
eſſe ꝛ ideo eſt regeneratio ſm ꝑmiſſa. eē
autem ꝓcedit bene eſſe. Et ideo diciſ ba
ptiſmus ianua ſacramentoꝝ. Et iō xp̄s
in ſue manifeſtationis exordio mox vo A
luit baptiſari Mat. iij. ca. Scd̄um ꝙ
iſtd ſacramentū eſt cōmuniſſimū cetera
aūt ſacr̄a determināt ſibi sex⁹: vt ordo
aut etates vt alia q̄nq;. iſtd aūt oī etati ꝛ
ſexui ē cōmune cū etiā īfantib' mox nat᷒
tribuaſ. Tertiū eſt ꝙ iſtud ſacramen
tū eſt ſūme neceſſariū. cetera ei ſacramē
ta lz ſint neceſſaria loco ꝛ tp̄e ad ſalutez
nō tm̄ ſemꝑ. ſed ꝓ ſemꝑ. ſicut obligāt pre
cepta affirmatiua. tamē iſtud omī tem
pore ꝛ loco ad ſalutē eſt neceſſarium. vn
de obligat ad ſemper ꝛ pro ſemper. qꝛ ta
lis non poteſt videre regnuz dei niſi fue
rit renatus ex aqua ꝛ ſpūſancto. Io. iij.
ca. Quartū priuilegium eſt ꝙ iſtud
ſacr̄m ē efficaciſſimū. qꝛ lz ꝑ virtutē alioꝝ
ſacroꝝ remittaſ culpa ꝛ ꝯferaſ gr̄a: tm̄ ꝑ
nulluz abſoluitur a pena totaliter: quin
talis de peccatis puniatur in hoc mun
do vel in purgatorio. Iſtud autem ſa

cramentum ita totaliter penam ⁊ culpã
diluit vt nõ remaneat q̃s obligatus ad
aliquã penã in hoc mũdo nec in futuro.
q: ſi iohes p̄dicauit baptiſmũ pn.. in re
miſſionẽ peccatoꝝ: multomagis baptiſ
mus xp̄i fuit efficax omnino ad remittẽ
da peccata Mar. i. ca. Undecimus
XI. ar/ticulus articulus eſt: que ſunt iſtius ſacramẽti
ꝓprietates. Dicit aũt q elementũ aq̃ cir
ca qđ fit materialiter iſtud ſacramentũ
habet quattuor ꝓprietates reptas in di/
uina ſcriptura: que cõueniũt huic ſacra
B mento. quaꝝ Prima eſt q aqua hꝫ vir
tutẽ abſterſiuã. ſicut experimur ad ſenſuꝫ.
⁊ ideo res deturpata aqua abluit. vnde
Leui. xv. vaſa immunda p̄cipiunt aqua
lauari ad ſordẽ abſtergendã. Iſtam aũt
ꝓprietatem hꝫ baptiſmi ſacramentũ. q̃a
omnẽ ſordẽ anime abſtergit tam origia
lem q̃ʒ actualẽ ſi obĳcẽ nõ inueniat ſm
p̄miſſa ⁊c̃. Scđa eſt q aqua habet vir
tutem refrigeratiuã. q: eſt elementũ fri/
gidum ⁊ humidũ ideo habet ſitim extin
guere. que eſt appetitus frigidi ⁊ hũidi.
ex. ĳ. de aia. vnde dicit iudi. vĳ. q filĳ iſ/
rael hauriebant aquã ad refocillandaꝫ
aiam. Et iſtã ꝓprietatem hꝫ baptiſmi ſa
cramẽtũ. q: calorẽ carnalis ꝯcupiſcẽtie
hꝫ refrenare. vt baptiſati niſi ponãt obĳ
ceꝫ facilius talibus paſſionibus poſſint
reſiſtere: ſicut dicit. iiĳ. ſen. Tertia ẽ
q aqua hꝫ ꝟtutẽ cõtrarĳ fugatiuã. Ui/
dem⁹ em̃ ad ſenſum q licet ignis ſit vir
tuoſior aqua: tñ aqua appoſita igni extin
guit ip̄m in equali mẽſura. vñ dicit ſap̄.
eccl. iĳ. Ignem ardenteꝫ extinguit aqua
Iſtã ꝓprietatẽ hꝫ hoc ſacrm̃ baptiſmi. q:
lꝫ diabolus ſm ſuã naturã ſit potentior
aia vt ignis aq̃: tñ aĩa poſtq̃ eſt baptiſ
mi ſacramẽto ꝯſecrata ita p̄ualet aduer
ſus hoſtẽ: vt in ea nullã habeat poteſta/
tẽ ad obſidendũ eã ſicut p⁹ quẽadmo
dũ ſancti expti ſunt in eccl̃ia p̄mitiua.
Quarta ꝓprietas eſt q aqua hꝫ virtu
tẽ fecũdatiuã. q: vt ſenſu p̄cipimus ſine
humore aque terra germinare nõ põt vt
docet Aug. ſup gen̄. Et ideo dicebãt fi/
lĳ ꝓphetarũ ad heliſeũ. iiĳ. R. ĳ. q quia
aque hiericho peſſime erãt. idõ terra erat
ſterilis cum de ſe eſſet optima ⁊c̃. Iſtam
ꝓprietatem habet baptiſmi ſacramentũ C
q: donec anima noſtra non ſit ſm iſtud
ſacramentũ renata: ſalubrẽ fructũ non ꝓ
fert alicuius meriti condigni ad vitam
eternã. q: nondũ habet gratiã baptiſma
lem que eſt prima. poſtq̃ aũt eſt baptiza
tus: põt talis fructus germinare quorũ
quilibet eſt dignus vita eterna. Et ideo
dicit ſaluator Mat. xi. q a diebus Ioh.
baptiſte regnũ celoꝝ vim patit. q: ſ. tan/
quam debitũ tempore baptiſmi dat. Et
ideo quia talia merita plus ꝓſunt in bo/
no q̃ꝫ demerita noceant in malo. cũ potẽ
tior ſit natura boni ſm. b. dio. vtilius eſt
baptiſmũ in infantia dari ad multipli/
canda merita q̃ꝫ tardari ad delẽda plu/
ra peccata ⁊c̃. Duodecimus articul⁹ XII. ar/
eſt. qualia ſunt iſtius ſacramẽti ſolẽnia ticulus
Et dõm. q p̄miſſis alĳs duab⁹ ſolẽnita
tibus ad baptiſmum. ſ. exorciſmo qđ fit
ad refellendas aereas p̄tates ⁊ cathaciſ
mo q̃ fit ad diſponendũ: ꝓpter fidei vir/
tutes ſequunt cerimõie quatuor q̃ in ſa/
cramẽto ſeruari debent. Ex quibus col/
ligunt quatuor documẽta Et Primũ E
eſt ad orientem cõuerſio. quia iſte q̃ ba/
ptizabat in p̄mitiua eccleſia fidẽ ſuſci/
piens cõuertebat faciẽ ad orientẽ. ſm. b.
dio. de eccleſiaſtica ierarchia. in quo da
tur intelligi ꝓ eo q oriens eſt fons dict⁹
luminis. ꝓpter qđ prima illũinatio fidei
fit in baptiſmo. vnde cũ in ceteris ſacra/
mẽtis requirat aliqua deuotio hic ſuffi/
cit ſine obĳce ſola fides ꝓpter qđ eunu/
cho querenti a philippo q̃s prohibet me
baptizari reſpondit: Si credis ex toto
corde licet act. viĳ. ca. Secundũ eſt
totalis imerſio. ſolent enim corpora que
baptizantur non ſolum ablui: ſed etiam
in aqua totaliter immergi. ſicut corpus
chriſti in ſepulchro fuit incluſum. cuius
ſepultura figura eſt ſubmerſionis iſti⁹.
ſicut ſcribit ap̄ſtus ad ro. vi. Conſepulti
em̃ ſumus cũ xp̄o per baptiſmũ: vt in no
uitate vite ambulemus. Tertiuꝫ eſt
trine immerſiõis replicatio. quia q̃ ba/

ptizatur tribus vicibus immergi ſolet
ſicut xp̄us tribus diebus latuit in ſepul/
chro ad exemplũ ione in ventre ceti la/
titãtis per triduũ Mat. xiĳ. Quar/
tum eſt crucis cõſignatio: que fit in inuo/
catione ſancte trinitatis. quia baptiſm⁹
totã ſuã virtutẽ ⁊ efficaciã habet a paſſi
one xp̄i: ꝓfluente aqua de xp̄i latere dor/
mientis in cruce io. x. Ideo dicit paulus
ad ro. vi. q quicunq̃ baptiſati ſum⁹ in
xp̄o: in morte ipſius baptiſati ſum⁹ ⁊c̃.
XIII. ar/ticulus Tertiuſdecimus articulus eſt. quot
ſunt iſtius ſacramenti ſignacula. Dicit
aũt q aĩa ſacramentũ baptiſmi digne
ſuſcipiens conſignat quadruplici ſigna
culo ſubordinate Et Primo ſignacu/
lo caracteris diſtinguẽtis. quia in ſacra
mento baptiſmi ſm. b. dio. de eccleſiaſti/
ca ierarchia imprimit caracter in aĩa:
F ⁊ eſt indelebilis forma. Scđo ſigna/
culo fidei illũinantis quia infunditur ei
fides ſupernaturalis: ſicut notat in. iiĳ.
ſen. Tertio ſignaculo gratie acceptũ
facientis. quia cum omnia ſacramenta
noue legis conferant gratiaꝫ gratia ba/
ptiſmalis eſt potior effect⁹ iſtius ſacra/
menti. Quarto ſignaculo innocentie
decorantis. quia cum baptiſmus abluat
omnia peccata vniuerſal̃r ſtatuit ꝑfectã
⁊ integram innocentiã. Et iſta ſigna
cula ordine gradato ſe habent quantuꝫ
ad remotioneꝫ. Primo quia perfecta
⁊ integra innocentia aufertur per pecca
tum venialis culpe. quia nullum pecca/
tum veniale vel mortale ſecũ patitur in/
tegra innocentia. ideo dicebat moyſes
domino exo. xxxiĳ. ca. Nullus per ſe eſt
innocẽs apud te. Scđo gr̃a remouet
per peccatũ cuiuſlibet mortalis iniuſticie
quia licet gratia gratum faciẽs non au/
feratur per peccatum veniale: tamen to/
taliter aufertur ꝑ mortale: ⁊ ideo dauid
poſtq̃ lapſus fuerat in peccatum mor/
tale: dicebat redde mihi letitiaꝫ ſalu. tui.
Tertio remouetur fides per ſolum
peccatum perfidie. quia licet gratia per
quodcunq̃ peccatum ſcꝫ mortale amit/
tatur: tamen fides non amittitur. quan/
tumcunq̃ mortaliter peccat niſi ſit pec/
catum contra fidem. quia licet fides ſta
re poſſit cum iniuſticia: non tamen cũ ꝑ/
fidia ſibi ꝯtraria de quib⁹ oſtendit ap̄ls
ad thi. i. Fidelibus nihil eſt immũdum
Quarto caracter qui eſt primum ſi/
gnaculum. per nullum enim peccatum
deleri poteſt. vnde ipſum vocant theolo
gi ſignum indelebile. alioquin ſi poſſet
per peccatuꝫ deleri: oporteret ad eius re
parationem baptiſmuꝫ iterari. cuius op
poſitum patet. Iſtud ſignum eſt illud
de quo habetur apoc. ix. qđ habẽt homi/
nes a poteſtate demonuꝫ erepti in fron/
tibus ſuis in ſuperiori portione rationis
⁊c̃. Quartuſdecimus articulus eſt. q̃ XIIII.
lia ſunt vel fuerunt baptiſmi miracula. articulus
Dicit aũt q in xp̄i baptiſmate fuerunt
quattuor miracula ex quibus colligunt
circa ſacramentum baptiſmi quattuor
documenta. quoꝝ Primum miraculũ
fuit celi apertio. dum enim chriſtus a io/
hanne baptiſaretur: celi aperti ſunt ſuꝑ
eum Math. iĳ Ex quo colligim⁹ docu A
mentum q in ſacramento baptiſmi ape
ritur regeneratis ianua celi. ita q ſi tũc
moriuntur ſtatim euolant: cum per ba/
ptiſmum quilibet abſoluatur a pena ⁊ a
culpa. ſm premiſſa. Secundum fuit
dei patris locutio. quia audita fuit vox
patris loquentis ⁊ di. Hic eſt filius me
us dilectus. ex quo colligitur documen/
tum q quicunq̃ baptizati filĳ dei effici/
untur per adoptionem ſm illud qđ ha/
betur Ioh. i. Quotquot aũt receperunt
eum dedit eis poteſtatem filios dei fieri
his ⁊c̃. Tertium fuit ſpũſſancti appa
ritio. quia in colũbe ſpecie ſpirituſſanct⁹
deſcendit ⁊ manſit ſuper chriſtum ibi/
dem. ex quo colligitur documentũ q cui
cunq̃ per baptiſmum regenerato confe/
runt dona ſpirituſſancti. quia ſicut Io/
hannes baptizauit tantũ in aqua: ita p̄/
nunciauit xp̄i baptiſmuꝫ futuꝝ in ſpiri/
tuſancto. Luc. iĳ. dicendo. Ego baptiſo
vos in aqua: iſte autem baptiſabit vos
ſpirituſancto. Quartum fuit ſuper/
naturalis motio. quia mox vt xp̄us fuit

baptizatus fuit impulſus ſupnaturali/
ter ad ingrediendũ deſertum. vt dicitur
Mat.i.ca. q2 ſtatim vt fuit baptiſatus
ſpiritus impulit eum in deſertuȝ. ex quo
colligitur documẽtum ꝙ illi qui ſunt re
nati ſacramento baptiſmi inclinant̃ ſup
naturaliter ad opanduȝ bonũ. ſm illud
apoſtoli Qui ſpiritu dei agũt hij filij dei
XV. articulus. ſunt ad ro. viij. ca. Quintuſdecimus
articulus eſt qualia ſunt gratie baptiſ/
malis pconia. et dicitur ꝙ quinq3 quorum
Primum eſt ꝙ gratia illa habet con/
iunctam virginitateȝ anime. quia ſicut
virginitas conſtat in nõ fuiſſe carne cor/
ruptam: ita ſpiritualis virginitas con/
ſiſtit in eo ꝙ eſt animam poſtq3 renata
eſt non fuiſſe infectam. et illud ſibi non
conuenit niſi quamdiu conſeruatur gra
B tia baptiſmalis ſine labe peccati morta/
lis ipſam totam obruentem. Et iſta vir/
ginitas eſt multo pcioſior q3 corporalis
quanto natura eſt magis digna. quem/
admodum virginitas hominum precel
lit virginitatem brutoꝝ. Et ſm illam di
cit b. Hiero. ꝙ ſemp eſt angelis cogna/
ta virginitas. quia natura eoꝝ nunq3 fu
it peccato īfecta. Scdm eſt ꝙ iſta gra
tia habet annexam ſibi ſtabilitatem.
quia quãdo eſt aliquis hoſtis qui timet
nimium ſuperari: non ita audet inuade/
re illum qui nunq3 fuit ſuperatus: ſicut
illum qui quãdoq3 fuit victus cuius ex/
pertus eſt infirmitatem. inimicus autẽ
noſter propter ſuperbiam ſuã nimiã ita
timet fugari. vt ſententia fuerit patrum
antiquoꝝ. vt ſemel victus de aliquo nũ/
q3 de eodem temptaret. Et ideo q2 xp̃ns
in gratia baptiſmali. non dum fuit fuga
tus: timet ipſum hoſtis impugnare: ne
ſuccũbat. ꝛ ita ſtat firmus. vt dicit beatꝰ
Ja. in canonica ſua. Reſiſtite diabolo et
fugiet a vobis. Tertiũ eſt ꝙ iſta gra/
tia habet ſibi annexã facilitatem. quia q̃
cunq3 per peccatum mortale gratiã illã
amiſit: pronitatem ad malũ ex actu pec/
candi acquiſiuit cum ex multis actibus
praui habitus generent̃ inclinantes ad
malum. ꝛ quia habens gratiã baptiſma
lem taliter nõ peccauit: nec ꝑ conſeqũs
acquiſiuit talẽ inclinationẽ: iõ facilius
operatur opus bonũ ſine reſiſtentia ha/
bitus vicioſi. vnd̃ depravatis ꝓpter ma
lam conſuetudineȝ dicit̃ Hiere. xiij. Si
mutare põt ethiops pellem ſuã aut par/
dus varietatem ſuã: ita ꝛ vos poteſtis
benefacere cũ didiceritȝ malũ. Quar VIII. articulus
tum eſt ꝙ iſta gratia habet ſecũ annexã
ſecuritatem pro eo ꝙ quilibet poteſt eſſe
certior de gr̃a baptiſmali: ſi poſtea non
eſt ſibi cõſcius de peccato mortali q3 de
gratia penitẽtiali. ꝓpter hoc in ſacramẽ
to baptiſmi ſine omi cõtritione infundi
tur gratia. dum tamen nõ ponat obijceȝ
In ſacramẽto vero pnie attritio ꝛ cõtri F
tio requirunt̃: de quibꝰ nõ põt ita certu/
dinaliter ſciri quando ſunt ſufficientia.
et ideo beatus Job qui gr̃am primã ſer
nauerat: que nunc eſt baptiſmalis de ip/
ſa ſecurus exñs dicebat: Non rephendit
me cor meũ in omni vita mea. xxvij. ca.
Quintũ preconiũ eſt ꝙ iſta gr̃a habet
felicitatem ſibi annexã ꝛ debitã ſpãlem
quia ſi virginibus ꝓmittit̃ aureola ſm
integritatem carnis cõcomitãte ꝯſenſu
mentis. q2 ꝓpoſituȝ caſtitatis nunq3 fre
gerunt multomagis debet̃ illis q̃ caſti/
tatis mentalis ꝛ ſpũalis ſigillũ nunq3
amiſerunt. cum virginitas anime ſit no
bilior. ſicut corruptio peior. vnde virgini
tas anime beati Job de qua dictuȝ fuit:
qui tamen non fuit virgo. ſm corpus iu
ſte prefertur virginitati Jo. euangeliſte
qui virgo exñs in corpore in xp̃i paſſione
dicit̃ peccaſſe mortaliter ꝛ per cõſequẽs
ſpũalem amiſiſſe virginitatẽ. Et ideo il/
lis magis debet̃ aureola quantũ ad iſtõ
Et de iſtis virginibus dicit̃ apoc. iij. ꝙ
non inquinauerunt veſtimenta ſua. qui
bus in baptiſmo fuerãt decorati. Et iõ
ambulabunt mecũ in alb: q2 digni ſunt.
XVI. articulus Sextuſdecimus articulus eſt. quare
xp̃us fuit baptiſatus. Dr̃ autem ꝙ ſolẽt
aſſignari quinq3 rationes. quarum eſt.
L Prima vt exemplum nobis daret quia
in moralibus magis mouẽt facta q3 ver
ba. vnde dicit apoſtolus. i. coꝝ. iiij. Non

enim in ſermone eſt regnum dei: ſed in
virtute. ꝛ ideo chriſtus vt ceteros incli/
naret efficatius ad ſacramentum baptiſ
mi percipiendum: voluit ipſe baptiſari
Secunda eſt vt equitatem oſtenderet
quia iuſticie ratio exigit ꝙ quãdo quis
ius in alterum ſtatuerit ipſe eodem iure
vtatur. Et per iſtam rationem condem
nauit nathan. dd. ij. R. xij. cum propoſu
it iudicium. Et quia chriſtus iſtam le/
gem pro omnibus inſtituere voluit. ideir
eo in ſeipſo ſm equitatis regulam ſum/
pſit. Tertia eſt vt humilitatem doce/
ret: quia cum baptiſans ſit ſuperior ba/
ptiſato tanq3 patrinus ꝛ pater ſpiritua/
lis: chriſtus in hoc ꝙ a iohanne ſuſcepit
baptiſmuȝ humiliauit ſe. ideo iohãnes
baptiſta dicebat illud Mat. iij. recuſans
chriſti ad ſe humiliationem. Ego a te
debeo baptiſari: ꝛ tu venis ad me: ꝛ idõ
chriſtus ſubiecit ſe ſuo iferiori quod eſt
gradus ſũmus humilitatis. Quarta
eſt: vt nobis conformis eſſet. ſi enim iu/
deis voluit ſe conformare in circumci/
ſione vt non eſſet diſſimilis patribus:
multomagis chriſtianis in baptiſmo.
quorum eſt princeps exercitus. vnde di/
cit apoſtolus ad heb. ij. ꝙ xp̃s debuit fra
tribus per omnia aſſimilari vt miſeri/
cors fieret ꝛc̃. Quinta eſt vt chriſtus
ſanctificaret aquas. ſicut enim ſuo ſan/
guine ſanctificauit crucem et mundum
ita ex contactu mundiſſime carnis ſue
ſanctificauit aquas: ꝛ tribuit eis virtu/
tem regeneratiuaȝ. Et pro iſta ſanctifi/
catione dicit̃ yſ. xij. Haurietis aquas de
fontibus ſaluatoris. i. a ſaluatore ſancti
XVII. ficatis. Decimuſſeptimus articulus
articulus eſt. qualiter chriſtus fuit baptiſatus. cir/
ca quem articulũ ponunt̃ quattuor vir/
tutes principales. quarum Prima eſt
ꝙ xp̃us non videt̃ fuiſſe baptizatus in
in forma baptiſmi quaȝ tenet moderna
eccleſia. q2 illa forma fuit iſtituta Mar.
vltimo poſt chriſti reſurrectionem: ꝛ iſta
non vtebatur io. baptiſta cum fui bapti
D ſati rebaptiſarentur. Secunda eſt ꝙ
chriſtus nõ fuit baptiſatus in forma ba/
ptiſmi quam tenuit eccleſia primitiua.
quia illa fuit in nomine ieſu chriſti: vt
habetur. actȝ. x. ſicut nunc fit in nomine
patris ꝛ filij ꝛ ſpiritusſancti. Et ideo nõ
videtur conueniens ꝙ chriſtus baptiſa/
retur in nomine ieſu chriſti. Tertia ẽ
ꝙ chriſtus non fuit baptiſatus in forma
baptiſmi Johannis cõmuni. quia ſicut
colligitur ex euangelio ꝛ dicunt ſancti
cõmuniter ꝙ bea. ioh. baptiſta in nomi/
ne venturi baptiſabat non eſt aũt veriſi/
mile ꝙ chriſtus baptiſaretur in nomi/
ne ſui ipſius venturi poſtq3 iam venerat
Unde ſicut requiritur diſtinctio inter
baptizantem ꝛ baptiſatuȝ vt nullus poſ
ſit baptiſare ſeipſum: ita videtur requi/
ri neceſſario inter baptiſatum et eum in
quo nomine baptizatur. ſicut inter prin
cipium a quo ꝛ effectum. Quarta ve/
ritas eſt ꝙ chriſtus fuit baptiſatus ſub
aliqua forma ſpeciali diuinitus reuela/
ta beato iohanni: quia ſi fuiſſet baptiza/
tus ſine vlla forma: tunc fuiſſet pura ab/
lutio. ꝛ non ſacramentum cuius oppoſi/
tum dicit beatus Ambroſius. et ſi ibi
fuit aliqua forma verborũ oporteret ſm
premiſſa ꝙ fuerit ſpecialis cum ſcdm p̃/
dicta alie fuerint excluſe que ſunt com/
munes: que autem fuerit iſta videtur cõ
muniter ignorari. Sed oritur dubiũ
quia ſi chriſtus non fuit ſm eãdem for
mam baptiſatus vt ceteri chriſtiani: cũ
circũciſus fuerit ſicut ceteri iudei ma/
gis ergo voluit aſſimilari ipſis q3 nobis
contra premiſſa nec tunc dedit exemplũ
Dicitur autem ꝙ licet non fuerit ea/
dem forma tranſiens: fuit tamen eiuſdẽ
rationis res ſacramenti permanens ſcȝ
caracter. quia eiuſdeȝ rationis creditur
infuſus chriſto ꝛ ceteris ꝓptiatis. vt ideȝ
ſignuȝ ſit ducis ꝛ exercitus. Et forte ca/
racter fuit alterius rationis in iudeis.
Ad argumentum factuȝ in principio
queſtionis. Dicitur ꝙ modo perfectiori
chriſtus ſuſcepit baptiſmuȝ. q3 ipſum p̃/
cepit alijs aut docuit. Et iſtud ſufficit
immo ſuperhabundat ꝛc̃.

In feſto ſancte Agnetis vir
ginis et martyris. Sermo.

Enerunt nuptie
agni ꝛ vxoꝛ ꝑparauit ſe apoc.
.ſ.ca. Ad cuius verbi decla/
rationem eſt intelligendum ꝙ qñ aliqđ
matrimoniũ cõtrahiꝶ circa puellas que
deſponſaꝶ ↄtingunt quattuoꝛ mutatio/
E nes quarũ .ſ. Prima eſt: qꝛ talis puel/
la a ꝓꝓꝛijs parẽtibus ſequeſtraꝶ. qꝛ deſi/
nit eſſe in poteſtate pn̄tuꝫ. et incipit eſſe
in ptãte viri. ſicut doceꝶ in diuia ſcriptu/
ra numeroꝝ .iij. vbi diciꝶ ꝙ puella q̄diu
eſt in domo pr̄na votuꝫ eius eſt in ptãte
pr̄is. ſi aũt nupta fuerit eſt ei⁹ votum in
ptãte viri: ꝛ nõ pr̄is. Scđa eſt. qꝛ alijs
gentibus copulaꝶ quia ex tali deſponſa
tione contrahit affinitatẽ cũ gentib⁹ vi/
ri. ita ꝙ cũ eis cõtrahere non valeat ſm̄
aliq̄s gradus vt docet ſcriptura diuina
leuit. xviij. ca. Homo ad ꝓximã ſui nõ
accedet vt reuelet turpitudinẽ eius ꝛ in/
fra. Nec accedas ad vxoꝛẽ eius q̄ tibi af/
finitate ↄiungiꝶ. Tertia eſt. qꝛ talꝭ pu
ella a ꝓꝓꝛia nobilitate expoliaꝶ. Cui⁹ rõ
eſt mutatio ꝑſone eo ꝙ a ꝓꝓꝛijs parẽtib⁹
ſequeſtraꝶ. vnde ſi filia regis plebeio nu
bat nobilitate regia ꝑuaꝶ. vñ ſcribiꝶ leui
ti. xxij ꝙ filia ſacerdotis nupta cuicunq̄
de populo fuerit: de his que ſanctificata
ſunt ꝛ de ꝑmitijs nõ veſceꝶ. Quarta ẽ
qꝛ talis puella ad aliã dignitatẽ aſſumi
tur. quia viri gentib⁹ copulaꝶ. vñ ſi filia
ignobilis nubat regi vel filio regis aſſu/
miꝶ ad regiã maieſtatẽ. ſicut patuit i he/
ſter quã rex aſſuer⁹ voluit eſſe reginã cũ
eſſet de hũilibus gentibus nata. Heſter
ij. Amauit eam rex pluſq̄ oẽs mulieres
habuitq̄ gratiã coꝛã eo ſuꝑ om̄es mlie/
res ꝛ poſuit diadema regni in capite ei⁹
ꝛc̄. ꝛ tñ fuit de hũili gentela. Iſtis au
tem ꝑmiſſis .q. quattuoꝛ ꝑambulis: ſeq̄/
tur vna ratio. que in diuina ſcriptura in
uenitur expꝛ̄ſſa. ꝛ eſt ꝙ qñ aliqđ m̄rimo/
niũ cõtrahiꝶ puella a viri cognatione nũ
cupaꝶ. vnde. yſ. iiij. Mulieres ſeptẽ app̄/
hendent virũ vnũ in die illa di. panẽ no/
ſtrũ comedem⁹ ꝛc̄. Et ſequiꝶ: tm̄modo
inuoceꝶ nomẽ tuũ ſuꝑ nos. Et qꝛ in iſto
ſacro matrimonio in q̄ dei filius beate
Agneti fuit deſpõſat⁹ ſpõſus fuit agn⁹.
iccirco decuit vt in nuptijs iſtis virgo il
la diceret Agnes ab agno .q. cognomi/
nata a ſuo ſponſo. Et ideo ad iſtius vir/
ginis cõmendationẽ ꝛ cognomen decla
randũ conuenienter aſſumiꝶ verbũ iſtud
Venerũt ꝛc̄. Sed attendendũ eſt. ꝙ
ad nuptiaꝝ bene eſſe duo requirunꝶ ꝑn/
cipaliter .ſ. Primo ꝙ ꝑſona ſponſe ſit
ꝑcioſis iocalibus oꝛnata. Scđo ꝙ ꝑ/
ſona ſponſi ſit dignis natalib⁹ illuſtrata
Et qꝛ in ꝑſenti matrimonio ꝑmo ꝑſona
ſpõſi fuit illuſtrata nobilib⁹ natalib⁹. iõ
ꝑmittiꝶ Venerunt. Iſte q̄ꝑꝑe agnus eſt
eterni dei filius de quo diciꝶ apoc. v. Di
gnus eſt agnus qui occiſus eſt: accipere
poteſtatẽ virtutẽ deitatẽ ſapientiã hono
rem foꝛtitudinẽ gl̄iam ꝛ benedictioneꝫ
Scđo q̄a ꝑſona ſponſe .ſ. beate agnetis
fuit adoꝛnata ꝑcioſis iocalib⁹. Et ideo
ſequiꝶ. Et vxoꝛ eius ꝛc̄. ꝑ qua vxoꝛẽ põt
accipi illud apoc. xxi di. angelo ad b. io/
hannẽ Veni oſtendã tibi ſponſã vxoꝛeꝫ
agni. Ubi eſt intelligendum ꝙ hic fa
cit differentiã inter ſponſã ꝛ vxoꝛẽ agni
alioq̄n faceret nugationẽ. cuꝫ dicit ſpon
ſam vxoꝛem. qꝛ ſponſa diciꝶ qñ matrimo
nium eſt iniciatũ ſed vxoꝛ qñ eſt cõſuma
tum. Matrimoniũ aũt iniciaꝶ ꝑ animo
rum cõſenſum: ſed cõſumaꝶ ꝑ coꝛpoꝛuꝫ
aſſociationẽ. Nũc aũt beatiſſima agnes
non ſolũ fuit ſponſa agni ꝑ votum virgĩ
nitatis emiſſum. ſed etiã fuit vxoꝛ. quia
poſt votum virginitatis coꝛpi xp̄i fuit
aſſociata. vnde ſicut refert btũs Amb.
Iaꝫ coꝛpi meo coꝛpus eius ſociatũ eſt. ꝛ
ſanguis eius oꝛnauit genas meas. anu/
lo ſuo ſubarrauit me ꝛc̄. Circa ꝑmaꝫ
ꝑtem thematis cũ di Venerunt nuptie
ꝛc̄. Eſt intelligendum ꝙ ſeptẽ nuptie il/
lius agni deſcribunꝶ in ſacra ſcriptura.
Prime nuptie ſunt iſte in q̄bus mr̄ I. nu/
domini cũ ioſeph fuit aſſociata Mat. i. ptie.
Cum eſſet inq̄t deſponſata. ꝛc̄. Iſte aũt
nuptie dicunꝶ agni non ꝙ ex ipſis fuerit

xp̄i generatio in ſe facta. ſꝫ quia quo ad
homines ex ipſis fuit generatio honeſta
A xp̄i. vnde Amb. ſuꝑ Luc. tangit quinq̄
rõnes quare iſti agno nuptie celebrate
fuerunt. quarum Prima fuit qꝛ xp̄us
ſicut fidelis magis voluit apud infide/
les ſuam natiuitatẽ manifeſtare ꝙ .ſ. na/
tiuis fuerit ꝑ ꝓpagationẽ q̄ꝫ matris caſti
tatem violare ꝙ ſi mater cõcepiſſet po/
tuiſſet ꝑ foꝛnicationẽ diffamari: ſi nõ de
ſponſata peperiſſet. vnde dicit. Maluit
aliquos de ſuo oꝛtu: q̄ꝫ de matris pudo/
re dubitare: nec putauit oꝛtus ſui fidem
matris iniurijs aſtruendam ꝛc̄. vſq̄ ad
apicem fecunditas. Scđa fuit. q̄a nõ
decuit vt mulieribus infamibus mater
domini foret i exemplũ. vñ dicit ſic: Nõ
decuit virginibus ſiniſtra opinione vi/
uentibus excuſationis velamẽ relinqui:
ꝙ infamata mater domini videretur.
Tertia eſt qꝛ teſtimoniũ ioſeph ſpon
ſi erat ſufficientiſſimũ ꝓ virginis caſti/
tate cũ ipſe nutriret filium queꝫ ſciebat
ſe nõ genuiſſe. qđ nõ feciſſet: niſi matris
caſtitatẽ nouiſſet. vnde dicit ſic Quoni/
am locupletioꝛ teſtis caſtitatꝭ extitit ma
ritus: qui poſſet doloꝛe iniurie vindica/
re obpꝛopꝛium: ſi cognouiſſet violatum
ſacramentum. Quarta ratio eſt. quia
docuit malis hominibus velamen excu
ſationis auferri: ne ſe poſſent excuſare de
chꝛiſti perſecutiõe. vnde dicit ſic. Quid
iudeis: quid herodi poſſet aſcribi ſi na/
tum ex adulterio perſequi viderentur.
Quinta ratio eſt vt diabol⁹ deciperetꝶ.
circa iſtud myſterium ſicut pꝛimo dece
perat qui partum innupte virginis po/
tuiſſet habere ſuſpectuꝫ vnde dicit ꝙ nõ
mediocris cauſa fuit fallendi pꝛincipeꝫ
II. nu/ mundi ꝛc̄. Secunde nuptie ſunt in q̄
ptie. bus natura humana fuit verbo copula/
ta: de quibus ſm̄ expoſitioneꝫ beati gre
goꝛij intelligitur qđ ſcribitur Mat. xxij.
Simile eſt regnum celoꝝ homini regi
B qui fecit nuptias filio ſuo ꝛc̄. Intelli/
gendum eſt tamen ꝙ ſacramentũ incar/
nationis xp̄i de quo nũc agitur recte nu
ptijs comparatur ratione quadruplici.
quarũ ſcꝫ Pꝛima eſt qꝛ vinculũ ma/
trimoniale eſt vinculũ vnionis maximũ
inter vniones humanas. Unde excedit
vinculum vnioniꝫ patris ꝛ matris cum
pꝛole di. ſcriptura geñ. ij. Ob quã cauſã
dimittet homo patrem ꝛ matrem ꝛc̄. qđ
dictum replicat ſaluatoꝛ in euangelio.
ita vinculum vnionis verbi cuꝫ natura
humana ſibi deſponſata eſt ſupꝛemum
inter vincula cuncta creata qđ he. Ber.
inducit di. ꝙ iſta vnio tenet a ratione in
ter omnes vniones citra illam qua vni/
untur tres perſone in vna natura diui/
na. Scđa eſt quia ſicut nuptie fiunt i/
ter pꝛincipes poſt longam diſſenſionem
vt pax poſſit firmius refoꝛmari. vn/
de vulgo dicitur ꝙ bella pꝛincipum va/
ticinantur connubia: ita iſta ſacra vnio
fuit facta ad pacem firmandã inter deũ
ꝛ homines: qui fuerant adinuicem di/
ſcoꝛdes. ideo dicit aplꝯ. ad ephe. ij. ꝙ ip/
ſe eſt pax noſtra que fecit vtraq̄ vnum.
ſcꝫ natura vtraq̄ vnita in eodem ſuppo
ſito. Tertia eſt. quia ſicut nuptie pro
curãtur affectuoſe ꝛ ſollicite puellis no
bilib⁹ a parentibus ꝛ fratribus: quãdo
habent deſponſari regibus. quia in hoc
honoꝛanꝶ: ditanꝶ ꝛ extolluntꝶ: ita iſte nu/
ptie fuerunt a ſanctis angelis diligẽtiſ/
ſime ꝓcurate. ſicut patꝫ Luc. i. loquente
angelo ad domini matrem. Iſti autẽ
angeli in hac deſponſatiõe ſublimati fu/
erũt. quia ſunt fratres germani animaꝝ
rationalium que ab eodem patre ſunt ꝓ/
ducte. ꝛ eadem matre ſpirituali ad eius
imaginem facte. Et ideo quando aĩa
rationalis chꝛiſti fuit verbo vnita: tunc
ſoꝛoꝛ eoꝛum extitit deſponſata ꝛ non mi
rum ſi de hoc gaudebant Luc. ij. Facta
eſt cum angelo multitudo militie cele/
ſtis laudantium ꝛ di. gl̄ia in altiſſimis.
Quarta eſt quia ſicut in nuptijs pre/
paratur cibus pro ſponſa quãto fieri po
teſt delectabilis: vt eius animus allicia
tur ad ſponſi complacentiam: ita in iſta
benedicta incarnatione maxime vt ani/
ma xp̄i fuit verbo deſpõſata per vnionẽ
ypoſtaticam fuit fruitione diuine eſſen/

tie glorificata perfecta viſione ſicut dicit
propheta dauid. Saciabor cum appa/
III. nuptie. ruerit gloria tua. Tertie nuptie ſunt
in quibus perſona agni fuit manifeſta/
ta de quibus habetur Joh.ij.ca. Et dicitur
tertia facte ſunt nuptie in chana galilee
⁊c. Iſte aũt dicuntur nuptie agni q̄a ibi
agnus manifeſtauit gloriã ſuã. vt habet
ibidem. In quibus nuptijs ſponſa dicit
fuiſſe Maria magdalena. ⁊ ſpõſus Jo.
euangeliſta. Dicit aũt b. Hiero. ꝙ xp̄us
vocauit eum de nuptijs volentẽ nubere
Nec iſtud derogat eius virginitati. q̄a
mater domini dedit conſenſum in ſpon
ſum: ſine ꝟginitatis diminutiõe. in mẽ/
te dando conſenſum in matrimoniale
vinculũ et non matrimonialem actum.
Et ſic de beato Johanne credi põt. im/
mo ceſſit matrimoniũ iſtius in virgini/
tatis laudẽ. quia virginitas per ſe ſum/
pta eſt virtus pura. ſed ſi cõiungatur ſa/
cramento fit conſecrata. Intelligen/
dum eſt tamen ꝙ in diuina ſcriptura in/
ueniuntur quattuor virginitates conſe/
crate. require ſupra in ſermo. b. io. euan/
geliſte ſermone. Dilectus meus articu/
lo. v. Quarte nuptie fuerunt ⁊ ſunt il
IIII. nuptie. le in quibus anima fidelis xp̄o efficitur
coniugata. Iſte aũt nuptie fuerunt per
incentiuum amorem chriſti ſponſi ⁊ ani
me ſponſe ſe mutuo deſiderantium. de
quibus ad litteram loquitur Johãnes
in apoc. vltimo ca. Sponſus ⁊ ſponſa di
cunt veni ſcilicet pro reciproco ⁊ intenſo
deſiderio copulandi. Intelligendum
eſt tamen ꝙ iſtud matrimoniũ in ſacra/
mẽto baptiſmi primo iniciatur. quia eſt
ſacramentuʒ fidei. vnde dicit propheta
oſee. ij. Deſponſabo te mihi in fide ⁊c.
Scd̄o conſumatur in diuina euchari/
ſtia vbi corpa coniugum copulanẽ. ſicut
dicit dominus in iohanne. vi. Qui man
ducat meã carnem in me manet et ego
in eo. Tertio quandoq̃ repudiaẽ pro
pter lapſum peccati mortalis. quia cau/
ſa fornicationis licet repudiare vxorem:
ſicut dicit dominus in euangelio Mat.
xix. Dico aũt vobis ꝙ quicunq̃ dimiſe
rit vxorem ſuam: niſi ob fornicationem
⁊ aliaʒ duxerit mechaẽ. quaſi dicat liceꝫ
dimittere quando fornicatur. immo nõ
licet eam tenere. ſm̄ ſententiam ſapien/
tum quam b. Augu inducit in libro. re/
tractationum. ⁊ quia etiaʒ peccatũ mor/
tale eſt ſpiritualis fornicatio cũ ſit auer
ſio a vero ſponſo ⁊ cõuerſio ad bona cõ/
mutabilia cum quibus anima volunta/
rie iuncta adulteratur. ideo in tali actu
anima deſponſata a chriſto repudiatur.
leuit. ij. Si mechatꝰ fuerit quis cũ vxo/
re alterius ⁊ adulteriũ perpetrauerit cũ
coniuge proximi ſui morte moriatur.
Quarto reconciliatur: ⁊ hoc per ſacra/
mentum penitentie in quo anima reuer
titur ad verum ſponſum. vnde talẽ ſpõ/
ſam alloquens dominus Hiere. iij. cap̄.
dicit. Tu aũt fornicata es cũ amatoribꝰ
multis: verumtamen reuertere ad me
et ſcd̄o ſuſcipiã te dicit dominus. Sꝫ
attendenduʒ eſt ꝙ ſolum ille anime iſtõ
matrimoniũ impollutum ſeruant inte/
grum que ꝑmanẽt in innocentia baptiſ
mali. q2 nũq̃ ibi interuenit diuortiũ pcti
mortalis. ⁊ ideo iſte ſpõſe ſecure ſunt. et
in talibus eſt perfectus celibatus anime
in ſua virginitate permanenti: qui per/
ditus nunq̃ recuperaẽ. ſicut nec baptiſ/
mus iteratur. Et nulla anima virgo eſt
niſi que permanet in gratia baptiſmali
⁊ iſtud donum eſt ab illo ſponſo. Et iõ
dicit ei ſpoſa Hiere. iij. Pater meus es
tu dux virginitatis mee ⁊c. Quinte
nuptie agni ſunt ille in quibus mulier V. nuptie.
intacta efficiẽ conſecrata per virginita/
tis votum ipſa manifeſtata. ⁊ tales ſunt
que ſemper concomitãtur agnum: vir/
gines enim ſunt ⁊ ſequuntur quocunq̃
ierit. vt habetur apoc. xiiij. De quibꝰ nu
ptijs accipit eccleſia iſtud dictum apo/
ſtoli. i. cor. xij. Deſpõdi vos vni viro ⁊c.
Ad hec vt mulier aliqua ſit ad iſtas
nuptias ydonea ſumme requiritur. ꝙ in
mente ⁊ in corpe ſit caſtiſſima. Et q2 be
atiſſima agnes illa virtute floruit. ideir/
co vna de principalibus ſpõſis agni fuit
et ex diuina prouidentia ſic numerata,

Intelligendum eſt tamen ꝙ iſta vir/
tus caſtitatis militat contra paſſionem
concupiſcentie carnalis quadrupliciter
E Primo militant aliqui ſic contra paſ/
ſiones. vt nec ſuperari poſſint nec ſupera
re: donec manent in continua lucta: ⁊ do
nec ſponte paſſio diſcedat ⁊ tales perſe/
uerantes dicuntur. quia nec cadunt nec
vincuntur. Mat. xxiiij. Qui perſeuera/
uit vſq̃ in finem hic ſaluus erit. Se/
cundo aliqui ſic militant ꝙ diu pugnãt
⁊ tandem vincunt: ſed cum difficultate
⁊ iſti dicuntur continentes: dicente apo
ſtolo. i. cor. ix. Sic pugno nõ quaſi aerẽ
verberans: ſed caſtigo corpus meum. et
Job. vij. Militia eſt vita hominis ſup
terram. Tertio aliqui ſic militant ꝙ
faciliter illas paſſiones vincunt ⁊ confe/
ſtim ſurgunt ad modum fortium bella/
torum. ⁊ iſti dicuntur temperati: quia ꝑ/
ſeuerantes vincunt eas vt patet. de Jo/
hanne bapti. in puericia incipiẽte: iuxta
illud Antra deſerti teneris ſub annis ⁊c
Et Samuel. i. Re. xij. dicit Samuel ego
ſenui ⁊ incanui itaq̃ conuerſatus corã
vobis ab adoleſcentia mea vſq̃ ad hãc
dieʒ: ecce preſto ſum loquimini de me co
ram domino. quaſi dicat ſuꝫ ſine macu/
la. Quarto aliqui qui ſic militant: ꝙ
habent ita domitas illas paſſiones: vt
inſurgere non preſumant contra iudici
um rationis: ſicut populus infirmus q̄
eſt ſubiugatus a fortitudine principis: ⁊
tales ſunt impaſſibiles ad modum an/
gelorum. De quibus ad heb. ij. Sancti
per fidẽ vicerunt regna. operati ſunt iu/
ſticiam. adepti ſunt repromiſſiones. ob/
turauerunt ora leonum. extinxerunt im
petum ignis. effugauerũt aciem gladij.
conualuerũt de infirmitate: fortes facti
ſunt in bello. Ideo dicuntur habere vir/
tutem heroicaʒ que dicitur diuina quã
habẽtes magis dicunẽ filij dei q̄ homi/
num. ſicut Cyprianus dixit de hectore:
de qua virtute loquiẽ b. Dyo. in epiſtola
ad Johannẽ euangeliſtã qui eaʒ fuerat
conſecutus. Et ſecundum iſtam virtu/
teʒ heroicã beatiſſima Agnes militauit
contra paſſiones concupiſcentie: vt om/
nino impaſſibilis foret dicẽs Diſcede a
me pabulũ mortis: ⁊ ideo decuit vt xp̄o
fieret deſponſata in gratia excellenti: vñ
dicebat: Ipſi ſum deſponſata cui angeli
ſeruiunt. Sed attendendum eſt ꝙ q̄t
tuor modis homines male ſe habent cir
ca iſtas paſſiones. Alij enim diu reſi/
ſtunt: ſed finaliter nõ ꝑmanent. Lu. viij.
cap̄. Hi ſunt qui audiunt: deinde venit
diabolus ⁊ tollit verbũ de corde eoꝝ ne
credẽtes ſalui fiãt ⁊ iſti dicunẽ inꝑſeue/
rantes q2 finaliter nõ ꝑſeuerant. Alij F
cito vincuntur vehementia paſſiõis: nõ
tamẽ ſine reſiſtentia ⁊ iſti dicunẽ incon/
tinentes Gal. v. Caro ꝯcupiſcit aduer/
ſus ſpiritum ⁊ ſpiritus aduerſus carnẽ.
Aliqui aũt vt inſurgit paſſio ſequun
tur eam ſine vlla reſiſtentia ⁊ iſti dicun/
tur intemperati ex malo habitu. Gal. v.
Qui talia agũt regnũ dei nõ conſequnẽ.
Aliqui aũt paſſiones non expectant:
ſed ipſas inſequunẽ ⁊ deſiderãt: ſicut ſa/
piens dicit de ſpadone complectente vir
ginẽ ⁊ ſuſpirãte Vt pꝫ etiã de ſodomis
Gen. xix. q̄n vim faciebãt Loth vehemẽ
tiſſime iamq̃ ꝓpe erat vt infringerẽt fo/
res ⁊ tales vocanẽ beſtiales: ⁊ tale vitiũ
dicitur beſtialitas: cõtrariũ. ſ. virtuti he/
roice: q2 ſicut iſta virtꝰ excedit bonitatẽ
humanam ⁊ imitatur diuinã. ita iſtõ vi/
cium tranſcendit vicium hominuʒ ⁊ eti
am vltra maliciam beſtiarum. ꝓ quo vi
cio poteſt accipi illud eccli. xi. In corde
meo dixi de filijs hoim: vt ꝓbaret eos
deꝰ eſſe ſimiles beſtijs ſicut diciẽ in libro
Macha. ij. ca. iiij. de Menelao: qui ha/
bebat animũ fere belue ⁊ crudelis tyrã/
ni. Sexte nuptie agni ſunt ille in qui VI. nuptie.
bus ſancta mater eccleſia fuit xp̄o vni/
ta: de qua vnione loquiẽ apl̄us ad heb.
v. dum loqueretur de ſacramento ma/
trimonij in terreſtri paradiſo inſtituto:
Sacramentum aũt hoc magnũ eſt. ego
aũt dico in xp̄o ⁊ in eccleſia: quia. ſ. iſta
matrimonialis cõiunctio que fuit in pa
radiſo inſtituta. de qua loquiẽ apoſtolꝰ
fuit ſignum vnionis xp̄i cum eccleſia.

Intelligendum eſt tamē q connubiū ſtatus innocentie fuit ſignum coniunctionis xpi cum eccleſia coniuncti ratione quarum Prima eſt quia ſicut in ſtatu innocentie nō fuit bigamia: vnde prim⁹
B bigamus fuit lamech maledictus: ita xpus nunq̄ contraxit niſi cum eccleſia. Et in ſignū huius nō admittunt bigami ad ordines ſacros ꝛ eccleſiaſticos.

Secūda eſt quia ſicut in illo ſtatu erat matrimoniū indiſſolubile, ꝓ eo q verū matrimonium diſſolui non pōt niſi per mortē alteri⁹ coniugū ꝛ tūc nullus mortuus fuiſſet ꝛ ita mrimoniū xpi ꝛ eccl'ie eſt oīo indiſſolubile. Tertia rō eſt qa ſicut ibi cōcepiſſent mres ſine ſue virginitatis corruptiōe: ita nūc eccl'ia de xpo ꝯcipit filios ſpūaliter ſine ſue integritatis remiſſiōe: q aūt ſine corruptiōe cōcepiſſent declarat Aug. de ci. dei. Quarta ratio eſt qꝛ ſicut ibi ſine dolore ꝛ violētia pepiſſent ꝓ eo q dolor ē pena peccati in ꝑtu. gen̄. iij. In dolore paries filios tuos: ita nūc eccl'ia de xpo ſpūaliter filios parit delectabilr qꝛ ꝑ charitatē Quinta ratio eſt qꝛ ſicut in ſtatu innocentie ſꝫ maſculi fuiſſent et femine pares, ꝓ eo q oēs cōtraxiſſent ſine bigamia: vt dicit Aug. vbi ſupra: ita in generatione xpi ꝛ eccl'ie nō ſunt diſpares maſculi et femine in merito et ſexu ſicut nec in merito. quia dicit apoſtolus. ad Gal. iij. Non eſt maſcul⁹ neqꝫ femina. omnes eñ vos vnū eſtis in xpo ieſu Sexta qa ſicut ibi nō fuiſſent niſi ꝑdeſtinati: qꝛ ibi nullus fuiſſet damnat⁹. ita nullus hic gene-

VII. nuptie. ratur niſi deo acceptus fuerit. Septie nuptie agni ſunt ille in quib' celeſtis patria in fine mūdi erit ipſi agno eternalr ordinata de quib' loquir ſaluator. matt. xxij. Simile eſt regnū ce. hoī q̄ fecit nup. fi. ſuo. Iſte ꝗppe nuptie filij regis eterni ſunt facte qꝛ totalis celeſtis ierarchia cū q̄ vero ſponſo eſt eternaliter coniugata.

Intelligendū tamē eſt. q iſta finalis vnio totius celeſtis ierarchie cū agno appellanr nuptie xpi quadruplici rōne. Primo qꝛ in nuptijs ꝑcioſa cibaria ꝑ ſenātur ita hic fercula ꝑcioſiſſima apponuntur. ſcilicꝫ diuina ſuppoſita. quia ſm bea. Aug. res quibus ſancti fruunr ſunt ille que beatos nos faciunt: ſicut pater ꝛ filius ꝛ ſpiritusſanctus. nec erit ibi aliud cibus quo fruantur: niſi diuina eſſentia.

Secundo quia ſicut in nuptijs commenſales appoſitis cibarijs corporaliter reficiuntur: ita hic iſtis precioſis dapibus ſaturabuntur. cum enim infinita ſit fames intellectus creati et voluntatis: vt non poſſint per aliquod bonum creatum ſaturari: tamen iſti per bonū infinitum ſaturantur: vt dicit propheta in pſalmo. Saciabor cū ap. ꝛc. Tertio. quia ſicut in nuptijs inebriantur. vt ſupponebat architriclinus Iohānis. ij. Omnis homo bonum vinum ponit: et cum inebriatati fuerint tunc id quod deterius eſt: ita illic ſancti erunt deitate abſorpti voluptate incomparabili: vt quaſi eorū prior non recordentur niſi aſcendant ſuper cor. pā. Inebriabuntur ab vbertate domus tue ꝛ torrente voluptatis tue potabis eos. Quarto quia ſicut filij preſente ſponſo nullatenus in aliquo moleſtātur: ſicut dicitur in apoc. xxi. Et abſterget deus omnem lacrimā ab oculis eorum: ꝛ mors vltra non erit: neqꝫ luctus neqꝫ clamor neqꝫ dolor erit vltra que prima abierunt. ꝛ dixit qui ſedebat in throno: Ecce noua facio oīa: ita ſancti in illo conuiuio nuptiali propter preſentiam ſpōſi omnimoda carebunt inedia. Ideo dicebat ſcilicet angelus beato Iohanni apoc. xix. Beati qui ad cenam nuptiarum vocati ſunt agni benedicti. Quarum nuptiarū nos participes faciat ieſus chriſtus dei ꝛ virginis filius Amen.

In feſto ſctōꝝ Anaſtaſij ꝛ Vincētij.

Ecce eſt victoria q̄

vicit mundū fides nr̄a. i. ioh. v. ca. Quia beatus Vincentius ſm exigentiam ſui nomis martyrij palmā ꝑ ceteris victorie aggreſſ⁹ eſt. iō ad laudē ipi⁹ ꝯuenient aſſumir iſtō thēma

Hec eſt victoria ꝛc. In quo beatus iohannes euangeliſta. Primo introducit huius cauſam vel formam exemplarem cū premittar hec eſt victoria. Secundo huius victorie efficaciam virtualem cū ſubdit. que vincit. Tertio huius victorie cauſam primordialem cum adiungit fides noſtra. Primo huius victorie cauſam exaltantē. quia iſtā victoriam nō habuit be. Vincentius a ſe: ſed a deo qui dat cui vult ꝛ quando placet dignis victoriā vt patet. i. Macha. x. ca. de ionatha q̄ fuit multū honorat⁹ a rege alexādro, quia per eum deuicerat regem demetrium. ideo dicir vbi ſupra. Et magnificauit eum rex ꝛ ſcripſit eum inter amicos primos: ꝛ poſuit eū ducē et principem principatus: ꝛ reuerſus eſt ionathas in hieruſalem cū pace ꝛ leticia. Secundo huius victorie efficatiam virtualē. hanc efficaciā deſcribit b. paulus ad heb. ij. ca. di. Sancti per fidem vicerunt regna: operati ſunt iuſticiam: adepti ſunt repromiſſiōes: obturauerunt ora leonum: extinxerunt impetū ignis: effugauerunt aciem gladij: cōualuerunt de infirmitate: fortes facti ſunt in bello, quia ibidē dicit ſupra Impoſſibile eſt ſine fide placere deo. Tertio hui⁹ victorie cauſam primordialē. Hec eſt iſta via que ducit ad vitam que ē cauſa primordialis ꝛ finalis omniū noſtroꝝ actuū. Aug. Fides ceteris virtutibus lumen fidei miniſtrat Mat. ix. cap̄. Fides tua te ſaluū fecit. di. ergo Hec eſt victoria que vincit mundum fides noſtra.

Circa iſtam victoriam ſunt duo principaliter inquirenda et Primum eſt: quomodo hec victoria fuit in ſacra ſcriptura mirabiliter figurata vel exaltata.

Secundum eſt qualiter iſta victoria eſt in patria mirabiliter premiata.

Quantum ad primum inducuntur plures victorie in veteri teſtamento quibus beati Vincentij fuit victoria figurata: quibus alie ſeptem victorie in nouo cor-

B reſpondent quarum Prima fuit victoria abrae gen. xiiij. quando vicit quattuor reges ſcilicet chodorlaomor regē elamitarum ꝛ thadal regem gentiū ꝛ amraphel regem ſennar ꝛ arioch regem pōti ꝛ liberauit loth nepotem ſuum: obtulitqꝫ pro eo melchiſedech rex ſalem ſacrificium. Iſte abraam qui fuit pater fidei noſtre ſm apoſtolum figurat beatum Vincentium per quem fides chriſtiana fuit ſingulariter in hyſpania generata. Item vicit primo ſcilicet regē elamitarum: qui interpretatur rex ſeculi mundana contempnēdo. quia a iuuētute cuncta que habuit pro chriſto reliquit. Secundo regem thadal qui interpretatur appendens. quia appenſio aculei crudeliſſima ipſum a fidei propoſito non mutauit. Tertio regem ſennaar qui dicitur rex fetoris quia propter ſue puritatis caſtimoniā fuit leuita adhuc iuuenis ordinatus. Quarto regem ponti qui dicitur rex inclinationis quam incurrimus per accidiam. quia perſeuerantia boni operis adeo excluſerat ab eo deſidiam. vt non tantum nō fugeret perſequentes: ſed eos inſequi videretur. vnde dicebat epiſcopo valerio: Quid tu ſub murmure manſuetorum verborum ſuperbum alloqueris? excla- ma potius ꝛ increpa iſtum infidelem vt contrita rabies que contra deum ſuum clamat: ipā vocis auctoritate frangatur

Contra iſtos quattuor reges debent clerici dimicare vt Primū vincant ꝑ cōtemptū voluptates mūdanoꝝ in effectu: aut ſaltem in affectu. ſi quis enim diligit mundum: non eſt charitas patris in eo. vt ait ioh. in canonica. i. cap. ij Quia omne quod eſt in mundo aut eſt concupiſcentia carnis ꝛc. Secundū vincant per patientiam, dum inferunr mala temporalia. quia chriſtus cum malediceretur non maledicebat ꝛ cum pateretur non cōminabatur vt ait beatus petrus in canonica. i. cap̄. ij. Tertium vincant per caſtimoniam non ſolum ab illicitis actibus: ſed etiam ab illicitis affectibus ꝛ aſpectibus abſtinendo. qa ſicut in triumphante eccleſia virgines

ſemper agnum ſequũtur quocunq̧ ierit
ita in eccleſia militante non debent niſi
homines caſti eſſe de chriſti ſorte. Unde
clerici ſunt hodie pro leuitis ve. teſta/
menti quorum pater carnalitatis viciũ
gladio vindicauit in ſiccimis. Quar
tum vincant per latriam qua erigimur
circa iſta que pertinent ad cultum diui/
num que eſt potiſſima omnium virtutũ
moralium. Iſta virtus licet ſit omnibus
cõmunis: tamen clericis eſt magis pro/
pria. quia mediantibus ipſis miniſtran
tur illa que pertinent ad cultũ diuinum
de qua eſt primum mandatũ Mat. xxij.
ca. Diliges dominũ deum tuuȝ ex toto
corde tuo. de hac virtute eſt primũ legis
preceptũ. ſ. Dominum deũ tuum adora
bis ꝛc. tanto em̃ ipſa eſt nobilior: quan/
to vitium ſibi oppoſitum. ſ. ydolatria eſt
II. victoria. peior. Scda victoria fuit Moyſi qn/
do vicit amalech. exod. xvij. tenẽdo vir/
gam dei in manu ſua: per virtutem ora/
tionis. ideo dicitur vbi ſupra quãdo em̃
leuabat manus ad celum vincebat iſra/
el. ſed quando fatigabatur leuare vince
bat amalech. Iſte Moyſes figurat
beatum Uincentium quia Moyſes in
terpretatur aſſumptus de aqua. ꝛ beat⁹
Uincentius fuit tranſlatus de aquis. i.
de tribulationibus huius ſeculi ad mõ/
tem dei oreb. iuxta illud pſ. Non me de
mergat tempeſtas aque: neq̧ abſorbeat
me profun. neq̧ vr. ſuper me pu. os ſuuȝ
Moyſes vicit Amalech qui interpre/
tatur gens bruta Sanctus vero iſte vi/
cit amalech. i. brutum dacianuȝ qui bru/
tali crudelitate circa eum inſaniebat et
hoc per virtutem orationis. vnde in ecu
leo eleuatus dixit In ſublimibꝫ agor. vn
de quando tacebat querebat cur taceret
qui dixit ꝙ tempore orationis vir chri/
ſtianus cum deo loquitur. Ad iſtã vir
tuteȝ hortabaᷣ chriſtus diſcipulos ſuos
tempore temptationis di. Orate ne in/
tretis in tẽptationeȝ Mat. xxvi. ca. Ad
hanc debet vnuſquiſq̧ tempore tempta
tionis recurrere. quia omnis temptatio
inclinat deorſum. oratio autem eleuat
ſurſum: et contraria contrarijs curantur
III. victoria. Tertia victoria fuit ioſue. x. ca. quan/
do vicit. v. reges amorreorũ quando ſte
terunt ſol ꝛ luna ſpacio diei vnius inuo/
cante dominum Ioſue et obediente vo/
ci hominis. ꝛ tunc cepit. v. reges. ſciliceȝ
regem hieruſalem. regem hebron. regeȝ
herimoth. regem lachis. ꝛ eglon de qui/
bus dicitur vbi ſupra percuſſitq̧ ioſue ꝛ
interfecit eos atq̧ ſuſpendit ſuper. v. ſti/
pites fueruntq̧ ſuſpenſi vſq̧ ad veſpeꝝ
Iſte Ioſue qui interpretaᷣ ſaluator ẽ
beatus Uincentius qui ſaluauit ſeipſũ
pro chriſto meritorie moriendo iuxta il/
lud Luc. Qui perdiderit animaȝ ſuam
propter me ſaluaȝ faciet eam. Iſte Ioſue
habuit de. v. regibus amorreorũ victori
am ſic ꝛ beatus vincentius de. v. ſenſibꝫ
corporis qui i vita amorreoꝝ. id eſt car/
nalium hominũ in quibus regnant: ani
me. ſcilicet dominium poſſidendo. iſtos
reges ſubiecit iſraeli. id eſt rationi: que
videt deum per carnis mortificationem
ſm apoſtolum di. Caſtigo corpus meũ
ꝛc. Iſtos enim. v. reges debemus redi/
gere in ſeruitutem rationis. quia iſte ſũt
feneſtre per quas intrat ſcȝ mors ad ani
IIII. victoria. mam noſtram ſm Hiere. Quarta vi
ctoria fuit Gedeonis iudic. vij. quando
vicit Madian qui fuit virorum forti/
ſimus appellatus ab angelo. Iudic. vi.
Dominus tecum virorum fortiſſime. q̃
habito ſigno roris in vellere vicit madi/
an vt patet ibidem quod ſignum fuit fi/
gura incarnatiõis filij dei. dicẽte ꝓpheta
pſ. lxxi. metro. vi. Deſcendet ſicut plu/
uia in vellus ꝛ ſicut ſtillicidia ꝛc. Iſte fu
it beatus Uincentius: qui impauidus
circa bonam mortẽ fuit que eſt propria
fortitudo. Iſte premiſſo ſigno rationis
in vellere quod ſignificat incarnationeȝ
chriſti in virgine. iuxta illud pſ. Deſcẽ/
det ſicut pluuia in vellus ꝛc. vicit madi/
an qui interpretatur iniquitas. quia bea
tus Uincentius in virtute incarnatio/
nis chriſti de qua habuit fidem ple/
niſſimaȝ iudicem iniquitatis vicit qua
drupliciter et Primo quia eius miniſ

non cedens gratis ſe obtulit ꝛ preſenta
uit. Secundo qꝛ eius miniſtris ſup/
plicia intulit ꝛ mala multa. Tertio
quia ipſum iudiceȝ poſtea ingenter vex
auit ꝛ mirabiliter afflixit. Quarto qꝛ
eius impietatibus poſt morteȝ preceſſit
V. victoria. Quinta victoria eſt Iepte iudic. xi.
quando vicit filios amon qui populus
inutilis interpretatur Iſte Iepte qui in/
terpretatur aperiens fuit beatus Uin/
centius: qui ea que ſunt fidei chriſtiana
aperiendo infidelibus qui circa eũ erãt
vicit amon qui ĩterpretatur populus in
utilis ꝛ ſignificat populum paganoruȝ
per eius predicationem ad fidem cõuer
ſorum. quia illi ante conuerſionem erãt
penitus inutiles ad bene operandum ſi
cut homines mortui. quia dominus in/
fideles mortuos appellauit di. vni diſci/
pulorum Mat. viij. Dimitte mortuos
VI. victoria. ſepelire mortuos. Sexta victoria fu/
it Sãpſonis iudic. xv. quando vicit phi
liſteos cum maxilla aſini: in qua ortus
fuit fons aque viue. Iſte ſãpſon fuit. be.
Uincentius quia ipſe habuit fortitudi/
nem ſolis iuſticie. i. chriſti. interpretatur
enim Sampſon fortitudo ſolis. quia ſi/
cut chriſtus pro nobis mori non timuit:
ita nec iſte. Iſte eſt Sampſon qui vicit
philiſteos. qui interpretantur cadentes
id eſt demones. qui ab arce ſuperne cu/
rie ceciderunt iuxta illud Luc. x. Uide
bam ſathanam de celo cadentem qui ſu
perauit perſecutionem ab eis iniciataȝ
per dacianum ad chriſtianoꝝ ruinam.
VII. victoria. Septima victoria fuit Dauid. i. R.
xvi. ca. quando interfecit goliam in fun
da ꝛ baculo accipiens quinq̧ limpidiſ/
ſimos lapides de torrente. Iſte dauid q̃
interp̃tatur vultus decorus fuit b. Uin
cen. cuius ania fuit decorata virtutibꝫ et
donis ſpũalibus. Iſte dauid vicit goliã
qui interp̃taᷣ tranſmigratio ꝛ ſignificat
carneȝ nrãm. q̃ quottidiana corruptiõe
ↄſumiᷣ. hãc vicit. b. Uin. acceptis. v. la/
pidibꝫ. i. q̃nq̧ plagis. q̃s xp̃s i ſuo corp̃e
ꝑtulit. Sicut em̃ illis caro xp̃i fuit attri
ta: ita ex conſideratione ipſaꝝ caro nr̃a
atteratur: et carnis temtationes ex hoc
reꝓmanᷣ iuxta illud. i. pe. iiij. ca. Xp̃o in
carne paſſo ꝛ vos eadem cogitatione ar/
mamini. Et armatura ſinglaris aduer
ſus hoſtẽ eſt cogitatio paſſionis xp̃i. q̃a
dum hoſtis recordaᷣ ſe ſuperatuȝ fuiſſe
illa. adhuc iterum dubitat ſe. ſcȝ ſupari.
Iſtis em̃ ſeptem victorijs ve. teſta. corre
ſpondẽt alie ſeptẽ in no. teſta. ꝑ quas vi/ C
ctoria. b. Uin. nõ tantũ fuit exaltata: ſed
I. victoria. no. teſta. etiã formaliter declarata. quaꝝ Pria
fuit victoria xp̃i de qua habeᷣ apoc. v. ca
Uicit leo de tribu iuda. Sicut em̃ xp̃s
in paſſione ꝓ nobis extẽſus fuit i cruce: ſic
b. Uin. fuit in eculei ſupplicio ſuſpẽſus
totoq̧ corp̃e diſſipatus. Sic etiã xp̃s fu
it multipliciter in ſua carne mirabiliter
vulneratus iuxta illud euage. Qui vult
venire p⁹ me ꝛc. Crucis em̃ ꝛ eculei ſup
plicia cõueniũt in corp̃is ſuſpenſione et
II. victoria. membroꝝ diſtenſione. Scda victoria
fuit beate marie virginis matris dñi de
cuius martyrio. Lu. in euãg. ꝓphetauit
ſic di. Tuã ipſius animaȝ ꝛc. Sicut em̃
mater dñi fuit in ſua aĩa gladio paſſio/
nis xp̃i trãſfoſſa: ſic caro b. Uin. fuit vſq̧
ad vltimũ penetrata pectinibus ferreis
ideo diciᷣ vt reuelenᷣ in multis cordibꝫ
ꝛc. qꝛ magnitudo fidei hui⁹ ſancti nõ ni
ſi ꝑ ingentia ſupplicia potuit reuelari.
III. victoria. Tertia victoria fuit b. Iohannis ba/
ptiſte de quo legiᷣ mat. xiiij. Sicut ei b.
Iohes fuit captus ꝛ vinculatus: ſic be.
Uin. fuit cathenis ꝛ carceribꝫ fatigat⁹.
Et ſic ille ad ſui mortẽ ex increpatione
Herodẽ incitauit: ita iſte ad ſui necẽ ex
arguitiõe rigida dacianũ ↄcitauit vt oñ/
deret ꝙ nõ inuit⁹ ſed ſpõte ꝓ xp̃o morteȝ
ſuſcepit. memorãs illud euãgeliũ Mat.
x. Nolite timere. e. q̃ corp⁹ occidũt aĩam
IIII. victoria. aũt nõ poſſunt occidere. Quarta vi/
ctoria fuit b. Iohis euãgeliſte. de q̃ dici
tur apoc. i. ca. Fui i inſula q̃ dꝛ pathmos
ꝛc. qꝛ ſicut iſte fuit in maris iſula exula/
tus: ſic iſte in maris vnda precipitatus.
ꝛ ſic ille in feruẽtis olei doliũ miſſus: ſic
iſte i craticula ſup carbones aſſatus: ſi/
cut. b. Laurẽtius qui fuit eius collecta.

neus vt fertur. ſed ⁊ conſanguineus: ita
vt diceret de illo apoſtolus. Ipſe aūt ſal/
uus erit: ſic tamen quaſi per ignem.
V. victoria. Quinta victoria fuit beati ſtephani
de qua habet᷑ act᷒. vij. Et dicit᷑ ꝙ teſtes
depoſuerunt veſtimenta ⁊c̄. Sicut enī
corpus beati ſtephani fuit ſaxis crepitā/
tibus conquaſſatū: ita corpus. b. Uin.
fuit teſtis penetrantibus ſauciatum: ita
VI. victoria. vt dicere poſſet illud propheticū Corp᷒
meum dedi percutientibus ⁊c̄. Sex/
ta victoria fuit beati pauli de qua habe/
tur. ij. coꝝ. xi vbi ait Quinquies quadra
genas minus vna accepi. Sic eñ beat᷒
paulus fuit pro chriſto multotiens fla/
gellatus: ita iſte fuit pro chriſto duriſſi/
me verberatus ſm̄ atteſtationē Amb.
⁊ Mat. iuxta illud euangeliū: Tradent
VII. victoria. eñ vos ⁊c̄. Septima victoria fuit Mi
chaelis archan. de qua habetur apoc. ij.
vbi dicitur: Factū eſt prelium magnū in
celo. Quia ſicut b. Michael vicit anti/
quū hoſtem: ipſum de celo fugando: ita
bea. Uincen. de ipſo triumphauit: ipſū
dacianum tyrannū de ſolo eccleſie mi/
litantis effugando ꝑ ſuum ſanguinē: q̄
interfectio martyrū paulatim ſathan de
terra in abiſſū fugauit. donec tempore
be. Silueſtri fuit relegatus in abyſſo: vt
habetur. ij. de ciuitate dei. ideo dicit᷑ ibi/
dē Ipſi vicerunt eū: vt habet᷑ in apoc.
xij. bea. Johannis euāgeliſte. ſcilicet re/
relegando ipſum in abyſſum. Circa
ſecundam partem ſermonis eſt intelli/
gendum ꝙ anima bea. Uincentij ſecun
dum illas ſeptenas victorias fuit ſeptē
beatitudinibus dotata que nunciate fu
erunt ſeptē angelis. vij. eccleſiarū apoc.
i. ca. Septem ſtelle angeli ſunt. vij. eccle
ſiarum ⁊ candelabroꝝ et ſeptem eccleſie
B felicitates. quarum Prima fuit: quan
do eius anima ſe vidit per primā reſur/
rectionem in vita felici perpetuatā. ideo
conuenient᷑ fuit figurat᷒ ꝑ angelū Ephe/
ſi eccleſie cui dicit᷑ in apoc. ij. ca Uincen
ti dabo edere de ligno vite qđ eſt in para
diſo dei mei ⁊c̄. Iſtud lignū vite eſt xp̄s
ꝑ cuius eſū ꝑpetuant᷑ in vita anīe ſctōꝝ

in paradiſo celeſti: ſicut per illud lignū
vite ꝑpetuant᷑ corpora primorum paren
tum in terreſtri paradiſo. Secunda
fuit: quando eius aīa vidit ſe liberatā
a plagis ⁊ periculis eterne damnatiōis
⁊ iō conuenienter figuratus fuit per an/
gelum eccleſie ſmirne: cui dictum fuit
apoc. ij. Qui vicerit non ledet᷑ a morte
ſecunda. Tertia fuit quādo eius ani/
ma vidit ꝙ ſibi fuerunt archana celeſtia
⁊ ſecreta reuelata per naturam incōpre/
henſibilē cōmunicata: ideo bene figura
tus fuit per angelum eccleſie pergami.
cui dicitur apoc. ij. Uincenti dabo mā/
na abſconditū: ⁊ dabo illi calculū can/
didum ⁊ in calculo nomen nouum ſcri/
ptum: quod nemo ſcit niſi qui accipit.
Quarta fuit: qñ eius aīa vidit ꝙ ſibi
ptās ⁊ auctoritas regni fuit collata Et
ideo bene figurat᷑ ꝑ angelū eccleſie thia
tire. cui dicit᷑ apoc. ij. Qui vicerit dabo
ei ptātem ſuꝑ gentes et regna: et reget
eas in virga ferrea: tanꝗ̄ vas figuli cō/
fringent᷑: ſicut ⁊ ego accepi a patre meo.
et dabo ei ſtellam matutinā. Iſta ſtella
eſt iuſticia per quam bene regulantur.
Quinta fuit. quando hec beata anima
vidit ſe virtutibus beatificis adornatā
ideo bene figuratur per angelum eccle/
ſie ſardis. cui dicitur apoc. iij. Qui vice/
rit veſtietur veſtimentis albis: ⁊ non de
lebo eum de libro vite: ⁊ confitebor no/
men eius coram patre meo ⁊ coram an/
gelis eius. Iſta veſtimenta alba ſicut ha
betur in eodem libro ſunt virtutes ſan/
ctorum in patria que ſunt due: ſcilicet ſa
piencia: ad contemplandum in intelle/
ctu intuitiue diuinā eſſentiā ⁊ charitas ī
affectu ad beatifice amandum eam.
Sexta fuit quando iſta beata anima vi
dit ſe in diuino propoſito confirmatam:
vt inde nō poſſit excidere: vbi eſt felicit᷑
collocata ſicut ceciderūt angeli mali. vt
habet᷑ in Ezechiele. ideo bene figurat᷑ ꝑ
angelū philadelphie cui dicit᷑ apoc. iij.
Qui vicerit faciā illū columnā in tēplo
dei mei. ⁊ foras non egredietur ⁊c̄. que eſt
beatitudo ſecuritatis. q̄ ſm̄ Aug. de ci.

dei eſt neceſſaria ad omnē miſeriā exclu
dendam. Septima fuit: qñ iſta beata
aīa vidit ſe ſuꝑ angelos exaltatā. cum
eñ omnes ſcti ad ordines beatoꝝ aſſu/
mant᷑: nō vident᷑ martyres ⁊ ſpecialiter
tā victorioſi: ſicut btūs Uincen. in infe
riorib᷒ ordinib᷒ remanere. Et ordo thro
noꝝ maxime martyrib᷒ hoībus eſſe pro
miſſus. Iuxta illud euāgelicū Mat. v.
Beati q̄ ꝑſecutionē patiunt᷑. Thronus
eñ maieſtatē regni deſignat. Iuxta illđ
pſ̄. De fructu ven. tui po. ſuꝑ ſedē tuā.
Iō conuenienter figurat᷑ ꝑ angelū laodi/
cie. cū dicit᷑ Apocal. ix. Qui vicerit da/
bo ei ſedere in throno meo: ſicut et ego
vici ⁊ ſedi in throno prīs mei. Iſte thro
nus ē ordo thronoꝝ in q̄bus deus ſedet:
vt ait Bernardus ad Eugeniū. Iſte ſe
ptem btītudines ſūt deſignate per illas
ſeptē ſtellas quas tenebat xp̄s in dexte/
ra ſua: apocal. pmo. Et habebat in dex/
tera ſua ſtellas. vij. ad liberalit᷑ largien/
dū eas his q̄ a dextris ei᷒ erūt: quaꝝ. ſ.
Prima eſt ſacietas que excludit om/
nem egeſtatē q̄ fuit figurata ꝑ angelū
epheſi. ideo dr̄. Uincenti dabo edere de
ligno vite. Scđa eſt vita que exclu/
dit omnē mortē: ⁊ hec fuit promiſſa an
gelo ſmirne: cui dicit᷑. Qui vicerit nō le
det᷑ a morte ſcđa. Tertia eſt ſapiētia
ſine errore. hec ꝓmiſſa fuit angelo ꝑga
mi: cui dicitur. Uincenti dabo calculū
cādidū. Quarta ē ptās ſine infirmi/
tate q̄ fuit ꝓmiſſa angelo thiatire cui di
citur. Qui vicerit dabo ei ptātem ſuper
gētes. Quinta eſt innocētia ſine labe
que fuit ꝓmiſſa angelo ſardis cui dicit᷑:
Qui vicerit veſtiet᷑ veſtimentis albis.
Sexta eſt ꝑpetuitas ſine defectiōe q̄
fuit ꝓmiſſa angelo phyladelphie cui di/
cit᷑: Qui vicerit faciā illū columnam ⁊c̄
Septima eſt dignitas ſine diminuti
one q̄ fuit ꝓmiſſa angelo laodicie cui di
cit᷑. Dabo ei ſedere ī throno meo. Iſtas
ſeptē ſtellas dedit xp̄s de dextra ſua bea
to Uincentio ꝓpter ſeptē victorias q̄s
habuit de tyranno: ꝓpter quas reporta/
uit a xp̄o ſeptem promiſſas felicitates.

Quas nobis cōcedat xp̄s ih̄s dei ⁊ vir/
ginis filius. Amen.

In feſto conuerſionis beati Pauli
apoſtoli. Sermo primus.

N lucem ſolemq̄

conuerſus eſt. ⁊ in aq̄s plimas
redūdauit. Heſter. ix. ca. Or
de cōuerſione p̄clara bti Pauli per quā
vlīs eccłia fuit ſingulariter illuſtrata
nūc agit᷑. idcirco ad eius laudē cōuenie/
ter aſſumit᷑ verbū iſtud. In q̄ quidē ver R
bo iſti᷒ ſacratiſſime cōuerſiōis fruct᷒ ge
minus demonſtrat᷑. Primus eſt fru/
ctus ꝑitatis cū in ip̄o fuerit fides xp̄i ſu
pernaturalit᷑ reuelata. ⁊ iō premittit᷑: In
lucē ⁊c̄. Sicut eñ dies ſuccedit nocti:
ſic ei᷒ illuminatio ſecuta fuit infidelita/
tē iudaicam ⁊ tenebroſam vt ip̄e dicere
poſſit illud Ro. xiij. Nox p̄ceſſit dies ⁊c̄
Scđs eſt fructus pietatis cū ab ipſo
fuit fides xp̄i vliter p̄dicata. ideo ſequit᷑
In aquas plu. redun. Sicut eñ aq̄ fac̄
germinare terrā ſm̄ dictū phīcum: ſic
doctrina bti pauli apłi fec̄ fructificare ec/
cleſiam. ⁊ iō bene fuit p̄figurata ꝑ illum
fontē de q̄ dixit Moyſes in Geñ. ix. ꝙ ir
rigabat vniuerſam ſuꝑficiē terre: ita do
ctrina eius vltra p̄dicatiōes ꝑticulares
alioꝝ apłoꝝ fuit ad totā vlēm eccleſiā
dilatata. Quia vero ſub ſolis ſignacło
ſerenitas iſtius cōuerſionis eſt introdu/
cta. Idcirco ſub ſolis figura eſt perſona
bti pauli apłi młtipliciter cōmendanda
Intelligendū eſt eñ ꝙ ſol in ſuo curſu
habet duodecim māſiones per annū: in
quaꝝ qualibet morat᷑ ꝑ vnū menſem: ſic
curſus bti Pau. apłi q̄ habuit in ſilitu/
dinē ſolis ſm̄ btm̄ Dioni. illuſtrādo vni
uerſalē eccłiam duodecim ſtat᷒ in qui/ I. ſtatus
bus colligit᷑ eius vita. Prim᷒ fuit ſta
tus ſue gnātionis: fuit autē de tribu be/
niamin generat᷒: ſicut ip̄emet teſtat᷑ ad
Rom. xi. que trib᷒ habuit q̄tuor p̄uile/
gia. Et Primū fuit: ꝙ ei fuit ciuitas
hieruſalē diſtributa: q̄ ciuitas eſt figura
ſuꝑne patrie ſm̄ apłm Gala. iiij. Se

candā fuit: qꝛ iſta tribus fuit ab ydola/
C tris ſegregata: qñ Ieroboam abſtulit. x.
trib⁹ a domo dauid ꝛ ipas ad ydolatri
as traxit. iij. Re. tūc tribē diſceſſit ab eo
Tertiū fuit. ꝙ fuit ꝑgenies xp̄i cōiun/
cta.s. tribui iuda. vt pꝫ ꝑ Hieronymuꝫ
ſup Math. Quartū eſt: ꝙ in iſta tri/
bu fuit paſſio ꝛ reſurrectio xp̄i cōſuma/
ta: ꝛ aſcenſio: qꝛ ciuitas hie: ſm ibi fuit.
Ideo quia de iſta tribu fuit btūs paul⁹
cōuenit ei iſta benedictio que data fuit
beniamin i Geneſ. a Jacob di. Benia/
min lupus rapax mane comedet p̄dā et
ad veſpam diuidet eſcas. qꝛ ſm Augu.
btūs paul⁹ in p̄ncipio ſue vite fuit lup⁹
lacerās ecc'iam ꝛ diuiſit eſcas ſpūaliter
in fine ſanās ipam eccl'iam. Secūd⁹
II. ſtat⁹ ſtatus fuit ſue p̄mordialis eruditionis.
fuit em̄ ad pedes gamalielis doctus de
lege. vt ipemet ſ̄tiaſ: teſte Hierony. ad
paulinū. Iſta fuit p̄ma felix ſcola gama
lielis: de q̄ ꝓceſſerūt quattuoꝛ p̄clari do
D ctores eccl'ie: quoꝝ. Prim⁹ fuit Nico/
demus q̄ paſſionē xp̄i ſcripſit: ſic̄ vidit.
Scd̄s fuit Abibas fili⁹ gamalielis:
q̄ cū ap̄lo paulo de lege doct⁹ fuit. Ter
tius fuit btūs Stephanus: licet non ha
beaſ expreſſe. Quartus fuit bea. pau/
lus: q̄ ſupra coetaneos ſuos ꝓficiebat in
ſcientia. Iſte fuit ille gamaliel venera/
bilis qui ſua ſapia ap̄los a iudeis tuta/
III. ſta/ uit. vt habeſ in Act. Tertius ſtatus
tus fuit quaſi p̄marius ſue religiōis cū tem
pore ſue iuuētutis eſſent tres religiōes:
ſicut ſunt modo quattuoꝛ in eccl'ia: vi/
delicet Herodianoꝝ. Saduceoꝝ. Pha
riſeoꝝ. vt pꝫ in Eccl'iaſtico. Sed btūs
Paulus aſſumpſit religionem phariſe/
orum que tunc tempis fuit ꝑfectiſſima.
E Iſti phariſei vt fertur habebant quattu
oꝛ ſigna perfectionis. Primuꝫ fuit ꝙ
in fide non errabant. vnde beatus pau/
lus poſt conuerſionem ſuā i concilio iu/
deoꝝ exclamauit dicēs. Ego phariſeus
ſum in act̄. Secundū fuit quia pre/
cepta decalogi in fronte ſcripta gerebāt
Tertiū erat ꝙ i fimbrijs palioꝝ ꝛ ve/
ſtimentorum ponebant. ſ. aculeos ad re
cordationem de lege. Quartū ꝙ ora/
tiones prolixas faciebant. vnde beatus
paulus teſtatur ſe fuiſſe hebreum ſm le
gem et phariſeum ſm emulationem.
Quartus ſtatus fuit ſue intenſe emu III. ſta
lationis: quando ſupra modū perſeque/ tus
batur eccleſiā dei. ſcꝫ ſpirans minarum
ꝛ cedis in diſcipulos dn̄i. vt habetur in
actib⁹. Sed fuit cōſecutus miſc̄diam
ratione quadruplici. ſ. Primo quia F
ignorans fecit ipo dicente Thi. i. Ideo
dei miſc̄diam conſecutus ſū: qꝛ ignorās
feci in incredulitate mea. Scd̄o quia
zelum dei in ſe habuit. putabat em̄ ſic fa
ciendo placere deo vnde alibi dicit de ſe
ipo. Habundātius emulator exiſtēs pa
ternaꝝ mearū traditionū. Tertio qꝛ
xp̄us diuitias miſc̄die ſue in eo oſtende
re voluit: vt oſtenderet quoniā inclinat⁹
eſt ad parcendū ſuis ſupplicib⁹. qui par/
cit ſuis ꝑſequētibus ipm: vnde alibi di/
cit ſe ideo miſc̄diam conſecutū fuiſſe vt
in ipo xp̄us oſtenderet diuitias g̃re ſue
Quarto quia btūs ſtephanus ſingu/
lariter pro ipſo orauit quādo eius lapi/
dationi interfuit plus oibus ſeuiēs ſm
Auguſti. vnde eum quem habuit perſe
quentē poſtea meruit habere conſorteꝫ.
Quintus fuit ſtatus ſue celebris cō/ V. ſtat⁹.
uerſionis: quādo acceſſit ad p̄ncipē ſa/
cerdotū: ꝛ petijt ab eo ep̄las in damaſcū
vt dicit in actibus. In qua conuerſione
quattuoꝛ miracula cōcurrerunt. Pri/ G
mū fuit ſubita illuſtratio: quia circūful/
ſit eum lux de celo ſubito copioſa: ꝛ tunc
in luce traditur xp̄m apparuiſſe. licet nō
habeatur expreſſe: tñ alibi dicit. Nonne
dominū vidi ꝛc̄. Secundū fuit repen
tina cecatio. ſicut em̄ viſus noſter obtū/
diſ a claritate ſolis: ita pre claritate iſti/
us lucis nihil videbat. Act. ij. Terti/
um fuit diuina allocutio: quādo chriſt⁹
dixit ei: Saule ſaule cur me perſequer̄
ꝛc̄. ceteri aūt audientes tumultuꝫ vocis
nō intelligebāt ꝛ licꝫ lucē viderēt nō tñ
xp̄m vt ibidē habeſ. Quartū fuit coꝛ
dis immutatio q̄ em̄ prius fuerat cōtu
max ſtatim obediuit di. Domine q̄d me

VI. ſta/ vis facere ꝛc̄. Sextus ſtatus ē ſue ſpi
tus ritualis regenerationis quando fuit in
damaſco baptizatus: vbi ſtetit trib⁹ die
bus in oratione: non manducās nec bi/
bens: donec baptiſmū ſuſcepit. Ubi
fuerunt alia miracula quattuoꝛ. Pri
H muꝫ fuit de ſua viſione: qua vidit ꝙ vir
quidam nomine ananias per impoſitio
nem manuū reddebat ſibi viſum. Se
cundū de chriſti apparitiōe qua appartu/
it ananie di. Uade ꝛc̄. et retinuit viſio/
nem quā viderat Saulus: ne ipſum ti/
mentem turaret. Tertium fuit de vi
ſus reſtitutione: quia confeſtim cecide/
runt ab oculis eius tanꝙ̄ ſquame: et vi/
ſum recepit per verbuꝫ ananie ꝛ ſurgēs
baptiſat⁹ eſt vt in actib⁹ dicit. Quar
tum fuit de ſpiritusſancti effuſione: quia
miſſus fuit ad eum ananias vt baptiza
retur ꝛ impleretur ſpiritu ſancto. Et io
continuo ingreſſus in ſynagogas p̄redi
VII. ſta cabat ieſum: ſicut ceteri apoſtoli: quan/
tus do receperunt donū ſp̄ūſancti. Se/
ptimus ſtatus fuit ſue virtualis cōuer/
ſationis: in quo floruit virtute quadru/
plici. Et Primo virtute humilitatis
perfecte: licet em̄ naturaliter eſſet nobi/
lis genere. vt habetur in actib⁹: tamē nō
erubeſcebat laborare ſuis manib⁹ in hu
militate. ſ. ſcenofactoria cordaꝝ: vt ha/
I betur in actibus. Secundo v̄tute ca/
ſtitat̄ puriſſime. fuit em̄ virgo ſicut Jo
hannes euangeliſta quod ipſe inſinua/
uit loquens de materia virginū circa ſi/
lam a domino miſericordiā conſecutuꝫ.
Et alibi loquens de ſtatu matrimonia/
li. viduali. ꝛ virginali. di. Uolo aūt om
nes homines eſſe ſicut meipſum ꝛ cete.
Tertio virtute fidei firmiſſime. cui⁹
ſignuꝫ fuit admirabile ſpecialiter quā/
do mortuuꝫ ſuſcitauit et magum exce/
cauit et ſerpentem fugauit in actibus.
Quarto virtute charitatis intenſe:
quod patet in ſuis epiſtolis tam ignitis
vt dicat. Quis me ſeparabit a charitate
VIII. ſta chriſti. Octauus ſtatus eſt ſue pena/
tus lis perſecutionis in qua vt ipſe teſtatur
ſingulariter fuit afflictus in pena q̄dru/
plici. et Primo fuit quinquies flagel/ A
latus. xl. plagas vna. ſ. minus. Secū/
do fuit a gentib⁹ ter virgis ceſus. Ter
tio fuit ſemel lapidatus. Quarto fu/
it ter naufragium perpeſſus propter no/
men xp̄i: vt refert. ij. Corinth. xi. Item
poſt hec multipliciter vinctus pro xp̄o:
vnde cum agabus ꝓpheta zonam eius
accipiens ſeipm ligaſſet dixit. Uiꝝ cu/
ius zona hec eſt: ſic alligabunt in hieru
ſalem. Et dixit. Ego non ſolum alligari
ſed ꝛ mori paratus ſum pro nomine do/
mini noſtri ieſu xp̄i: ꝛ non potuit a fra/
tribus rogantibus retineri: vt ibideꝫ in
actibus habeſ. Nonus ſtatus fuit ſue IX. ſta/
ſingularis promotionis: in quo claruit tus
quadruplici dignitate. Et Primo di/
gnitate apoſtolatus: vnde ait. Qui ope
ratus eſt petro in apoſtolatu operat⁹ eſt
ꝛ mihi inter gentes. Secundo digni
tate doctoratus. Unde ſeipm doctoreꝫ
gentium in fide appellat: in cuius teſti/ B
moniū petrus allegat paulum inducēs
in teſtimoniuꝫ ſapientiam que data eſt
ei i canonica ſua. Tertio dignitate e/
uangeliſte. allegat em̄ euangelium ſuuꝫ
euangeliū Luce qd̄ credit ei reuelatū fu
iſſe di. Non enim ab homine accepi il/
lud: neqꝫ didici ſicut ceteri: ſed per reue
lationem ieſu chriſti. Quarto digni/
tate prophete: quia non ſolum de prete/
ritis: ſed de futuris inſtruxit eccleſiam:
prenuncians tempora antichriſti et ma/
litiam illius temporis futuri di. Ueni/
ent illuſores ꝛc̄. Decimus fuit ſtatus X. ſtat⁹.
ſue intellectualis contemplationis. In
quo fuerūt ei quattuoꝛ priuilegia colla/
ta. quorum ſcilicet. Primum fuit ꝙ
ipſe raptus fuit vſqꝫ ad tertium celum:
quod eſt empyrreum in quo ſancta tri/
nitas habitat eſſentialiter. Secundū
eſt ꝙ quando raptus fuit in paradiſum
audiuit archana verba: que nō licet ho/
mini loqui vt ipſe teſtatur ad Corinthi
os. Tertium eſt ꝙ ipſe vidit ibi di/ C
uinam eſſentiam: ſicut ſancti ipſam cer/
nunt in patria. ſicut dicit beatus Au/
guſtinus. facie ad faciem. Quartum

eſt ꝙ ipſe vidit totã diſpoſitionẽ celeſtis
curie: ꝛ ſicut ipſam vidit. ita btõ Dioni.
eã reuelauit. ꝛ ſm hoc libꝝ de celeſti ie/
rarchia ſcripſit vt habet ibi: ĩõ de ſe ait
Ne magnitudo reuelationũ ꝛc. ꝛ tũc de
XI. ſta/ diuina grã certificatus fuit. Undeci
tus mus eius ſtat⁹ fuit ſue felicꝫ cõſumatio
nis: in q̃ occurrũt cõſiderãda q̃tuoꝛ ſo/
lennia: quoꝝ. Primũ fuit de ipſius ſe/
D paratione a petro qñ diuiſi fuerũt ab inui/
cem di. bea. petro. Pax tibi fundamen/
tũ eccliaꝝ: ꝛ paſtoꝛ ouiũ ꝛ agnoꝝ chriſti
Et btõ petro rñdente. Uade in pace p̃/
dicatoꝛ ꝛ mediatoꝛ ſalutis iuſtoꝝ. vt re
fert Dioni. ad Thi. q̃ ibi fuit preſens.
Scõm fuit de ipſius decollatõe qꝛ cũ
decollatus fuiſſet vidit xp̃m ꝛ clara vo/
ce cõfeſſus eſt ꝛc. Tertiũ fuit: de ipi⁹
apparitiõe: qꝛ poſt mortẽ vidit ipſos be/
atus Dioni. ſimul intrãtes romã cũ in/
genti glĩa. vt ait in eadẽ epla. Quar
tũ fuit de eius capitis repatõe: qꝛ vt ibi
refert: cũ fuiſſet perditũ inter alia capi/
ta: ꝓpter multitudinẽ interfectoꝝ quidã
paſtoꝛ videbat ſinglis noctib⁹ ibi lucez
deſcendere ꝛ nũciauit romano patriar/
che q̃ ꝓpendit illud fuiſſe ſcti Pauli ca/
put: ꝛ timẽs ipm collo apponi: fecit ipm
poni ad pedes qḋ miraculoſe ſtatiꝫ fuit
XII. ſta coniunctũ cũ collo. Duodecim⁹ ſtat⁹
tus fuit ſue finalis glĩficatiõis qñ credit ad
ordinẽ ſeraphicũ ſublimatus q̃ eſt ordo
angeloꝝ ſupmus qḋ via deducit q̃dru/
plici. Et Primo qꝛ ſm doctrinã beati
E Anſelmi de q̃libet ordine aliq̃ ceciderũt.
Scḋo qꝛ ſm btm̃ Grego. ruina ange
loꝝ fuit repanda p hoies aſſumendos
ad loca vñ angeli corruerũt. Tertio
qꝛ ſm doctrinã Criſoſtomi de laudib⁹
pauli: pauciſſimi inueniri poterũt: q̃ tan
ta felicitate fuerint digni. Quarto
qꝛ viuẽs in hoc mundo duxit vitã ſera/
phicam ꝓpter maximũ eius incendium
charitatis Seraphin eñ ardentes vel
incẽdẽtes dicunt ſm btm̃ Dioni. de an/
gelica ierarchia ꝛ iõ cũ ipſis meruit i ce
leſtib⁹ ſociari. Ideo p iſtis oĩbus du/
odecim ſtatibus illud inducit euangeli
cum: Erunt ſigna in ſole luna ꝛ ſtellis.
Luce. xxi. ca. Quia ſicut ſũt duodecim
ſigna in ſole ſenſibili in q̃bus ꝑficit cur/
ſum ſuũ: ſic in beato Paulo fuerũt duo/
decim ſtatus in q̃bus oſtendit vita ei⁹
glorioſa. Ad quam ꝛc.

De eodem Sermo ſecundus.

Udiuit archana

a verba que nõ licet homini lo
qui ꝛc. ij. Coꝛ. xij. ca. Quia
reuelata facie glĩam dñi ſpeculãdo do/
ctoꝛ gentiũ fuerat in eandez imaginem
trãſformatus a claritate in claritatez a
diuino ſpũ. vt. ij. Coꝛ. iij. cap. Idcirco
ipſe btũs paulus aplus: cui in ſuo raptu
ſeraphico reuelata ſunt ſecreta celeſtia.
vt pꝫ p btm̃ Dioni. de ange. ierar. viſi/
onis illius ineffabilis: q̃ fuit ſibi incom
pabiliter reſerata celſitudinẽ in ꝟbo ꝓ/
poſito introducit di. Audiuit ꝛc. Et ſꝫ
hoc: hec celica ſurſuꝫ actio dupli deſcri/
bit in his ꝟbis. ſ. Primo vt internuꝫ
oraculũ qḋ habet amenitatẽ anagogice
quietãtis. Scḋo vt ſupnũ miraculũ
qḋ habet ſublimitatẽ anagogice trãſcẽ
dentis. Internũ oraculũ q̃etans ana/
gogice declarat archanoꝝ verboꝝ audi
tus amenus: ꝛ delectabilis cũ premitti
tur. Audiuit ꝛc. Supernũ miraculũ
tranſcendẽtis anagogice demõſtrat hu
manoꝝ eloquioꝝ vetatio: qꝛ res ineffa/
bilis cũ ſequit. Que nõ licet homini lo/
qui. Et vt hoꝝ ſufficiẽtia declaret. illud
intern ũ oraculũ allicit motũ cõcupiſcen
tie ex ſui amenitate ad appetendũ illoꝝ
archanoꝝ felicitatẽ. Sꝫ iſtud supernũ
miraculũ erigit motũ iraſcibilis ex ſui
arduitate ad admirandũ eloquioꝝ im/
paritatẽ. Sed de hoc interno oraclo
qḋ habet ſuauitatẽ anagogice quietan/
tis. habet Nume. xxxiiij. in figura vbi
dicit auditoꝛ ſermonũ dei q̃ viſionẽ om
nipotẽtis intuitus eſt. De hoc etiã ſup/
no miraculo qḋ habet ſublimitatẽ ana/
gogice trãſcẽdẽtꝫ habet. Act. xvi. Ueta
ti ſũt a ſpũſancto loq̃ verbũ dei. Cir/
ca internũ oraculũ eſt intelligẽdũ ꝙ aia

beati pauli fuit in hac viſiõe ſeraphica
oraculo quadruplici q̃etata. Primo ora/
culo theartici ſtuporꝫ ſupmũdialit pre/
ſidentis. Scḋo oraculo ſeraphici ar/
doris effectualr inflãmantis. Tertio
oraculo angelici decorꝫ ſupnaturalit mi
cãtis. Quarto oraculo cherubici ſplẽ
doris viſibilr illuſtrãtis. Et vt hoꝝ ſuf
ficientia declaret iſtis quattuoꝛ oracul:
correſpõdent tres actus ierarchia ſm
rem q̃ ſunt quatuoꝛ ſm rõnem. qꝛ oracu/
lo ierarchici ſtuporis rñdet actus ierar/
chicus qui eſt ꝑficere. Oraculo ſeraphi/
ci ardoris rñdet actus ſeraphyc⁹: qui ẽ
inflammare. Oraculo cherubici ſplẽdo
ris: rñdet actus cherubic⁹ qui eſt illumi
nare. Sed oraclo angelici decoris: coꝛ/
reſpõdet actus ierarchic⁹ q̃ eſt purgare
F De oraculo thearticī ſtuporis habet
Apocal. vi. Audiui pmũ angelũ dicẽtẽ
Ueni ꝛ vide. De oraclo ſeraphici ar
doris dicit ibidẽ. Audiui ſcõm angelũ
dicentẽ. Ueni ꝛ vide ꝛc. De oraculo
cherubici ſplẽdoris habet ibidẽ. Audi/
ui tertiũ angelũ di. veni ꝛ vide ꝛc. De
oraculo angelici decoris ibidẽ. Audiui
quartũ angelum dicentẽ. Ueni ꝛ vide.
Sed iſte auctoritates quantũ ad vo/
cem: qꝛ ſunt penitus vniformes idcirco
eſt intelligendũ ſicut habet Apocal. iiij
Alteꝝ animaliũ habebat faciẽ leonis: ꝛ
ideo deſignabat ſtuporez thearthicum.
Alteꝝ faciẽ humanaꝫ: ideo deſignabat
amorẽ ſeraphicũ. Alteꝝ faciẽ bouinã: iõ
deſignabat ſplendorẽ cherubicũ. Alte/
rũ faciẽ aquilinã: ideo deſignabat vola/
tum angelicũ. Circa ſupernũ miracu
lũ qḋ habet ſublimitatẽ anagogicã tran
ſcendentẽ. Eſt intelligendum ꝙ aia illa
fuit miraclo q̃druplici anagogice ſubli
mata. Primo miraculo memoratiui
tenoris indelebiliter archana ineffabi/
lit retinentis. Scḋo miraculo intel/
lectiui fulgoris archana talia inobfuſca
biliter intuentis. Tertio miraculo vo
latiui amoris archana illa ineffabilr ap
petentis. Quarto miraculo ſenſitiui
nitoris ad ſecreta inſcrutabilia inceſſa/
biliter diſponẽtis. Et vt hoꝝ ſufficiẽ/
tia declaret: iſtis q̃ttuoꝛ miraculis coꝛ/
reſpondẽt quattuoꝛ dotes aie cõnume/
rate inter illas delectatõẽs in patria: qꝛ
Miraculo memoratiui tenoris reſpõ/ H
det. ſ. tentio firma ꝛc. Miraculo itel/
lectiui fulgoris rñdet viſio clara. Mi
raculo affectiui amoris rñdet dos pure
fruitionis. Miraculo ſenſitiui nitorꝫ
rñdet dos delectatiõis. Eſt et in iſt. s
ordinata cõnexio. quia Miraculum
memoratiui tenorꝫ: deſeruit ſtupori the/
artico. Miraculũ intellectiui fulgo/
ris deſeruit ſplẽdori cherubico. Mi
raculũ affectiui amoris: deſeruit ardori
ſeraphico ꝛc. Miraculum ſenſitiui
nitoris: deſeruit decori angelico. Et iõ
dos aie que eſt tẽtio firma alludit actui
ierarchico q̃ eſt p fidẽ. Dos aie que eſt
viſio clara alludit actui cherubico: q̃ eſt
illuminare. Dos aie que eſt fruitio in
pſia alludit actui ſeraphico q̃ eſt inflã/
mare. Dos anie que eſt delectatio allu/
dit actui angelico q̃ eſt purgare. De
iſtis quattuoꝛ miraculis accipit illḋ pſ.
xviij. Nõ ſũt loquele neq̃ ſermões: quoꝝ
nõ audiant voces eoꝝ. In omnẽ ter. exi
uit ſo. eo: ꝛc. In ſole poſuit tabernaculũ
ſuũ ꝛc. Nõ ſunt loquele neq̃ ſermões
ꝛc. Ecce miraculũ memoratiui tenoris:
ad modũ auris oia retinentis. In oẽm
ter. exi. ſo. eoꝝ ꝛc. Ecce miraculũ intelle/
ctiui fulgoris p actũ diſcendi intellectu/
alia ꝟba reſonẽtis. In ſole po. taber. ſuũ
Ecce miraculũ ſenſitiui nitoris ſupre/
mũ ſenſibile irreuerberatis oculis intu
entis. Et ipſe tanq̃ ſpon. pce. de tha. ſuo
Ecce miraculũ affectiui amoris indiſſo
lubiliter diligẽtis. ꝓpter quã dilectionẽ
btũs paul⁹ audiuit illa archana verba:
que non licet homini loqui. Qḋ et nob
cõcedat ihs xp̃s dei et ꝟginis fili⁹. Amẽ

De eodem: Sermo tertius

Onuerſus eſt fu

c roꝛ tuus et conſolatus es me
Eſa. xij. cap. Nota ꝙ in quat
tuoꝛ actib⁹ recipit mater de filijs conſo/

latione.et Primo quãdo ſunt pducti
extra vẽtris hoſtia. Scdo qñ ſũt pro/
moti ad dignitatũ officia. Tertio qñ
ſunt repti poſt longã morã z ſpacia.
Quarto qñ ſũt reducti ad bonũ ſtu·
A dĩũ de malicia. Propter pmũ dicif a
Joh.xvi.ca.Mulier cũ parit triſticiam
habet:attamẽ cũ pepit nõ meminit preſ
ſure ꝓpter gaudiũ zc. Qua propter cuʒ
Anna pepit Samuel Exultauit iquit
cor meũ in dño.i.Reg.xviij.ca. Pro/
pter ſcdm legif de berſabee recepiſſe ma
gnũ gaudiũ quãdo vidit filiũ Salomo
nem regẽ.vt dr.iij.Reg.pmo. Propf
tertiũ non ſatiaf oculus matris viſu i fi
lio ſuo in dilatõe vni⁹ diei facta ad filiũ
videndum quaſi mille anni ſint.iõ ma
ter Thobie dixit Heu me fili mi:vt qd
te miſimus pegrinari. Et ioſeph et ma
ria que dolentes querebãt puer̃ ieſuʒ:q
inuento puto q gaudiũ fuit immenſuʒ.
Propter quartũ Filius ſapiens letifi/
cat patrẽ z matrẽ.Multũ eñ delectanf
matres:qñ audiũt filiũ benedici ventrẽ
z vbera:ꝓpter bonitatẽ natoꝝ.vñ Luce
xi.ca.dictuʒ fuit xpõ. Beatus venter q
te portauit zc. Ad ꝓpoſitum h ideo
dixi: quia mater noſtra ſpũalis eccleſia
que lactat filios quos genuit per euan/
geliũ xpi vbere de celo pleno delectaf et
A gaudet quãdo eius filij regeneranf per
baptizationẽ:ꝓmouenf p canoni;atõeʒ
reperiunf poſt elõgationẽ: cõuertuntur
poſt prauã actionẽ. Propter pmũ dic̃
ꝓpha in pſ. Offerenf tibi.ſ.eccl'ie dona
ſ.exultationis z gaudij: qr nati ſunt ti/
bi filij.ſ.per regenerationeʒ. Propter
ſcdm dicit mater eccl'ia Luc.x.Gaude/
te:qr noĩa vr̃a.i.filioꝝ veſtroꝝ ſcpta ſũt
in celis. Propter tertium dicit mater
eccleſia Luce.iij.leta et conuocans vici
nas.Congratulamini mihi quia inueni
dragmaʒ quã perdideram. Propter
quartũ dicit mater eccleſia filio conuer
ſo a prauis opibus que mater ante hec
extiterat tribulata ꝓpheta in pſ. Con/
uertiſti planctum meum in gaudiũ mi/
bi.Et Auguſti.in boies ſuper illd euan

geliũ Luce.vij.Ibat ihus in ciuitatem
zc.Gaudet mater vidua;de iuuene reſu/
ſcitato z de hominibus quotidie ſuſcita/
tis gaudet mater eccleſia.ille qdẽ mor/
tuus erat corpore:iſti autẽ mente. In
quibus quidẽ verbis duo breuiter notã
tur. Et pmo myſteriũ quod agif ho/
dierna die.ſ.cõuerſionis ſci in pncipio.
conuerſus eſt. Scdo gaudiũ qd capi
tur ab eccleſia matre.ſ.conſolatiõis.ibi.
Et cõſolatus es me. Ut pro his duob⁹
accedat quod ſcribitur in figura.Eſaie
lx.Et ſit ꝓpheria ſancte eccleſie de con/
uerſone pauli. Uidebis z afflues z mi.
z dila.cor tuũ quãdo conuerſa fuerit ad
te multitudo maris .i. conuerſus fuerit
ad te perſecutor tuus.ſ.paulus. Legi/
mus in ſcriptura quatuor mirabiles cõ
uerſiões que myſterialiter et figuratiue
poſſunt appropriari conuerſioni pauli.
Et primo virge in colubꝝ. de qua habe
tur Exo.iiij.ca. Scdo petre in riuu/
lum.de qua habef Nume.ij.ca. Ter/
tio aque in vini poculũ.de qua habef Jo
hãnis.ij.ca.. Quarto gygantis in par
uulũ.de quo habef Malhei.xviij.cap.
Pro declaratiõe prime cõuerſiõis eſt B
ſciendũ.q paulus ante conuerſionẽ ſuã
fuit virga domans:turbans:cedens frã
gens terrens z ledens ecclam et filios
ei⁹;vt nõ fuerit nec eſſet ſimilis illi. Nã
fuit aũt ſimilis virge z baculo que con/
ſolanf. Audi virgam flagellantẽ. Sau/
lus adhuc ſpirans minaꝝ zc. Dixerat
enim in corde.ſ.anhelans et ſpirãs: Ui
ſitabo in virga iniquitates eoꝝ z in ver
berib peccata eoꝝ zc.pſ.lxxxviij. De
tro.xxxij. Audiamus ſaulũ:ſed attẽda/
mus colubꝝ paulũ in queʒ conuerſa eſt
virga.hoc de ſerpente legif in Gene.q
erat callidior cũctis aiantibus que cre/
auerat deus ſuper terram. Sed ad/
uerte q non eſt ita cautus auceps ſicut
Saulus ad capiẽdũ homines:rete ver/
boꝝ nunc nunc exhortando: nunc cõuer
ſando:nunc conuertendo.ſicut inqt ipſe:
nam iudeis iudeus factus ſum vt iude/
os lucrifacerẽ.i.Coꝝ.ix. De hac con/

uerſione habef Exo.vbi.d.q ꝓiecit mo/
yſes virgã in terrã que cõuerſa eſt in co
lubꝝ. Proſtrauit deus paulum z cadẽs
in terrã ſurrexit obediens:Dñe inqt qd
me vis facere. Nõ fuit igif hec mutatio
humana:ſed dextere excelſi quod ipſe cõ
fitef dicens ad Gala.pmo ca. Audiſtis
inquã cõuerſationẽ meã aliqñ in iuda/
iſmo qñ ſupra modũ perſequebar eccle
ſiam dei z expugnabaʒ illã. Et infra ſe/
quitur: Cum aũt placuit ei qui ſegrega
uit me ex vtero matris mee vocare me
per gratiã ſuam:pugnaui p eccl'ia quã
ꝑſecutus fueram z pdicaui ieſũ. Se/
cundo fuit paulus cõuerſus figuratiue
vt ſit petra in riuulũ.de quo habef Nu/
meri.ij.Fuit aũt hic aplus ante conuer/
ſionem ſuã petra vt pote durus:ſiccus:
crudus:ferrigineus:infructuoſus. Sʒ
aduertamus hunc eundẽ riuulũ factum
pmo charitatis. Reuera ſi quis ſitit po
tum vel hauſtũ charitatis huc accedat:
z ecce plenitudo fontis Ro. viij. Quis
nos ſepabit a charitate xpi. tribulatio
an anguſtia an fames. z ſequif neq; cre
atura aliqua poterit nos ſeparare a chari
tate xpi. Scdo veritatis. Si quis ſi/
tit potũ veritatis huc ꝓperet. Sit ſmo
veſter ſic ſic:non non zc. Tertio pie/
tatis. Si qs ſitit potũ pietatiſ huc feſti/
net. Si eñ ꝓpter cibũ frater tuus cõtri/
ſtatur.iã non ſm naturã zc. Quarto
caſtitatis. Si qs ſitit potum caſtitatis
hic addiſcat. Caſtigo corpus meum zc
Quinto ſanctitatis. Si qs ſitit potũ
ſctitatiſ h hauriat. Eſtote imitatores mei
z h eñ ſentite i vob qd z i xpo ihu zc. In
die ḡ magno.ſ.cõuerſio.pau. ſtabat ihs
z clamabat. Si quis ſitit zc. Hauriet̃
aq̃s i gaudio.vbi ſ.i thema. Hui⁹ cõ
uerſiõis h fuit mod⁹ ꝑcuſſit moyſes virga
bis ſilicẽ z egreſſe ſũt aq̃ largiſſime: ita
vt biberet ꝓplus z iumẽta Nume.ij.ca.
Percuſſit h ihs paulũ i cõuertẽdo ipm
bis.ſ.p circũfulſionẽ luc̃ z p allocutiõeʒ
voc̃. His duob mõis ꝑcuſſus paulus
ſtati erũpere cepef aq̃ obediẽtiales Dñe
inqt.qd me vis facere. De qb aq̃s bibit

ꝓplus.ſ.hebre⁹ z iumẽta ei⁹.ſ.ꝓplus na/
tionũ:qd totũ factũ ẽ a deo. De cui⁹ cõ
uerſiõe exẽplũ capiãt maiores:miores z
ſimplices z mediocres. Ne ꝓpo hõ de me
ritiſ ſuis pſumat vt a ſe deſcẽdẽtib q̃rif
Quis ↄuertit petrã i ſtagna aq̃ꝝ.rñdet
dauid. Nõ nob dñe nõ nob ſʒ noĩ tuo da
gl'iaʒ. Tertio fuit paul⁹ figuratiue cõ
uerſus vt aq̃ i pabulũ.fuit eñ añ ſuã cõ/
uerſionẽ vt aq̃ iter lapides.ſ.inſipidus:fri
gid⁹.fetid⁹.turbid⁹ fluidus. Augu.ſup
Joh. Quid ẽ aq̃ niſi aq̃. z qd ẽ paul⁹ niſi
ſi ſaulo ſilis:hõ iuſtoꝝ ꝑſecutor:hõ bono
rũ emulator:hõ ſctõꝝ deuorator: hõ la/
tronũ ſoci⁹:hõ pdonũ ↄſo⁹:hõ paſſionũ
pſcius. Ait eñ de ſeipo: Audiſtiſ ↄuerſa
tionẽ meã aliqñ i iudaiſmo At vbi dñs
ſup aquã itonuit fact⁹ eſt hũilis pdica/
tor q cõuerſ⁹ eſt in vinũ optimũ ſuauiſſi
mũ delectabile z ſaporatiuũ. Dicta pau
li vt eſſẽt dulciora ↄngẽriſ vicib in epl'is
ſuis noiat nomẽ dñi nr̃i ihu xpi: vt eſſet
faucib dulciora ſilis actui quẽ fec̃ heli
ſe⁹ de aq̃s marach amariſſimis i qb po
ſuit lignũ q̃ ſtati in dulcedinẽ ↄuerſe ſũt
iiij.Reg. Mod⁹ aũt ↄuerſiõis huius
fuit qr ipleriſ ydrijs aq̃ iuſſu dñi ſtatiʒ in
vinũ cõuerſe ſũt:ſic ipletiſ potẽtijs pau/
li ſꝑtutib z grã dei ſtati vinũ optimũ ap
paruit. Hãc inſipiditatẽ adhuc durare
cogitãs Ananias dicebat: Dñe audiui
a multis de viro h zc. Cui⁹ ↄuerſionẽ in
nuit dñs di. Uas electõis ẽ mihi iſte zc
Pro ↄcordãtia accedat qd ſcribif Jere.
xviij. Cõuerſus. ſ.paul⁹ fec̃ vas alteꝝ.ſ.
eplaꝝ ab aplis accepꝑ qr ille fuerat iter/
fectiõis z alligatiõis:iſte aũt fuerat pdica/
tiõis z iformatõis. Quarto fuit paul⁹
ↄuerſ⁹ vt gigas i puulũ exẽplificat loq̃n
do.de q̃ hr in Mat. Niſi cõuerſi fueritiſ
z efficiamini ſic puul⁹ iſte. Terribile erat
videre paulũ añ ↄuerſionẽ ꝑſeq̃ntẽ z ac
cẽſũ aduerſus xpi diſciplos.nec mirꝝ vi/
def eñ.ſ.hoſtẽ ſupbũ hoieʒ cũ ꝑſõa mag̃
z facie terribili hoſtẽ ſupbũ hoiem cũ p
lixa barba.cui⁹ grãdes ſũt oculi.hoſteʒ
ſuperbũ hominem cũ ſcopata fronte et
calua vt vetuli. hoſtem ſuperbum ho/

minẽ cũ extracta ſpata ad inci dendũ fa
cili. Puto xp̄iancllos in fugã ſicut lepo/
res ante canẽ cõuertit vt q̄libet diceret va
leret: In inferno ꝓtege me donec ꝑtran
ſeat furor tuus. ſ. pauli. In cuius figura
dicit̃ ꝙ golias terribilis fortis ⁊ gigas
mirabilit̃r armatus exibat de caſtr̃ phi
liſteoꝝ ⁊ exprobrabat nomẽ dĩ iſrl̃. vt pꝫ
p̄mo Regũ. Sꝫ rñdet ſpũſſctũs cuilibet
catholico timẽti ĩ pſ. De celo auditũ fe
ciſti iudiciũ terra tremuit ⁊ q̄euit: qñ. ſ.
ſaulꝰ eſt factꝰ paulꝰ ⁊ gigas ſuꝑbus fa/
ctus eſt puulꝰ ⁊ humilis. Vñ in om̄ibꝫ
ep̄lis ſe ſeruũ noĩat ⁊ indignũ miniſtrũ.
p̄ma Coꝝ. xv. ca. Ego aũt ſum minimꝰ
ap̄loꝝ q̄ nõ ſuꝫ dignꝰ vocari ap̄lus: q̄m
ꝑſecutus ſũ eccl̃iam dei. Lege aũt actꝰ
ap̄loꝝ ca. viij. xxij. ⁊. v. vbi multa habent̃
de ꝯfeſſiõe ꝓpria vocatiõis ſue ⁊ merita
xp̄i vbi multa recitat de ſuis defectibus
Iõ ducẽte cũ vento ſuꝑbie dñs expãdit
rethe pedibꝫ ſuis ⁊ cõuertit eũ retrorſuꝫ
Treno. iij. ⁊c̃. Qd̃ mihi cõcedat ⁊ vobiſ
ih̄s xp̄s dei ⁊ ꝟginis marie filiꝰ. Amen.

In feſto purificationis ꝟginis ma/
rie: Sermo primus.

Poſtq̃ impleti ſũt

p dies purgatiõis marie ſm legẽ
moyſi tulerũt ih̄m in hierl̃m
vt ſiſterẽt eũ dño Lu. ij. ca. In celeſti ie/
rarchia de gr̃a inueniũtur q̃ttuor gradꝰ
plenitudis. q̃ꝝ. Primꝰ eſt ſm cõtinentis
E exigentiã: ⁊ de illo ſũt plene aĩe ſctõrum
gr̃a diuia q̄ data eſt eis felicitas ſm exi/
gentiam meritoꝝ. de q̄ plenitudine di/
citur in pſ. xv. Adimplebis me leticia
cũ vultu tuo. Secundus eſt ſm cõti/
nentis ſufficientiam et ſic ſunt plene vo
luntates omnium angeloꝝ diuina gr̃a
q̄ ſm ſufficientiam naturaliũ donorum
acceperunt magnam felicitatem vt di/
cit illud propheticum in pſ lxxxiij. Re/
pleti ſumus mane miſericordia tua exul
tauimus ⁊ delectati ſumus ⁊c̃. Tertiꝰ
eſt ſm continentis excellentiã vltra quã
nichil poteſt plus continere ⁊ iſto mõ ẽ
plena omni gr̃a anima virginis q̄tũ po
teſt capere. q̄ nullius angeli capacitas
ſic fuit adipleta. de qua plenitudine ait
Gabriel Luce primo: Aue gratia plẽa
Quartꝰ eſt ſm cõtinẽtis redũdanti
am. ſicut anima xp̄i a qua fluit fons gr̃e
ad vniuerſam eccleſiam. Io. po. De ple/
nitudine eius accepimꝰ gr̃aꝫ. Nunc
ad ꝓpoſitũ quãdocũq̃ aliquod vas eſt
ſm ſuam excellẽtiam repletum impoſſi/
bile eſt illud inclinari ad aliquã partem
quin redũdet. Et quia mater domi plẽa
eſt iſto modo gratia. ideo deuotis p̄cibꝫ
eſt inclinanda vt ſuper nos citius redũ/
det gracia quam impetrando ſalutemꝰ
dicentes. Aue ⁊c̃. Poſtq̃ impleti ſunt
⁊ cetera. Duo ſacramenta fuerũt inſtitu/
ta in ve. teſt. circa puerum paruulũ eiuſ/
dem mulieris. Et primũ fuit ſacramen
tum purgationis ꝑtinens ad matrem.
Secundũ fuit ſacramẽtũ oblatõis
ꝑtinẽs ad prolem procedentem. ita ꝙ p̄.
mũ fuit inſtitutũ ad rememorandũ ma/
ſionem ⁊ auerſionẽ que fuit in paradiſo
Ex quo ſequit̃ ꝙ q̄libet mulier concipit
et parit in peccato ⁊ multa inq̄namẽta
incurrit et ideo ad tollenda inq̄namẽta
fuit inſtituta purgatio puerperij. Se
cundũ ſacramẽtũ fuit inſtitutũ ad com
memorãdã liberationẽ que fuit facta in
egypto qñ premiſſis octo plagis nocte
fuerũt oĩa p̄mogenita interfecta. ⁊ ꝑ illã
plagã fuerũt filij iſrl̃ liberati. ⁊ iõ Mo/
yſes ſctificauit om̄e p̄mogenitũ Exo. iij.
Et iõ illud ſacr̃m fuit inſtitutũ vt ſemꝑ
p̄mogẽita offerrent̃ dño: ⁊ illud ẽ ſacr̃m
oblatiõis de q̄ dixit euãgeliſta vbi ſup̄.
Omne maſculinũ adapiẽs vuluã ſctm̃
dño vocabit̃. Intelligendũ eſt tñ ꝙ il/
lud ꝟbũ aliq̄ accipiũt ꝑuerſe: flectentes
ad lubricitatẽ carnis. Aliq̄ accipiũt et
intelligũt recte ip̄m dirigentes ad apti/
onẽ parturitionis. q̄libet em̃ mulier qñ
parit pueꝝ vterꝰ apit̃. ⁊ iõ ad aptionem
vteri m̃ris refert̃ h̄ qd̃ dr̃ Adapiens vul
uã. Iſtiꝰ aũt aptiõis duo ſũt ſig̃. Pri/
mũ ẽ ꝙ ſm b. Aug. de ciui. dei li. xiij. c.
xvi. ꝟgo põt cõcipe q̄ ſic clauſa põt mẽ
ſtruũ emittere ita ꝑ eãdẽ viã ſemẽ ſuſci/

pere tñ nullo mõ ꝑere q̄ ĩ p̄mo ꝑtu claũ
ſtra vteri violẽter frãgunt̃. Scd̃m ẽ ꝙ
in ꝑtu ẽ dolor vehemẽtiſſimꝰ ꝓpt̃ violen
tiã egreſſus naſcẽtiꝭ ⁊ p̄cipue in ꝑtu par/
turiẽtiꝭ naturalr̃. ⁊ iõ in ſcp̄tura dr̃ p̄mo
genitꝰ apire vuluã m̃ris ſue: q̄ ꝑtus eſt
materni vteri violẽtia ſingularꝭ. Duo
eñ ſũt ſacr̃a ad illã ſolẽnitatẽ ꝑtinentia
Primũ ẽ purificatiõis q̄ m̃r dñi dicit̃
purificata. Scd̃m ẽ oblatiõis q̄ dicit̃
xp̄i hũanitas ĩ tẽplo p̄ñtata. tñ q̄ illd̃ fe
ſtũ ꝟgini appropriat̃. iõ circa ſacr̃m pu/
rificatiõis nũc eſt inſiſtẽdũ. Circa qd̃
occurrũt quattuor ꝯſideratiões. quarũ
p̄ma eſt de iſtiꝰ ſacr̃i inſtitutõe. Scd̃a
de iſtius ſacr̃i illatõe. Tertia de iſtiꝰ
ſacr̃i ſignificatõe. Quarta de iſtiꝰ ſa/
cramẽti ſuſceptõe. Quantũ ad p̄mũ
de iſtiꝰ ſacr̃i inſtitutõe. intelligẽdũ ꝙ fu/
it facta ĩ veteri lege Leuit̃. xij. vbi dicit̃
Mulier ſi ſuſcepto ſemine peꝑerit maſ/
B culũ imũda erit ſeptẽ dieb. Sciendũ
eſt tamẽ ꝙ in iſtius ſacramẽti inſtitutõe
poſuit legiſlator quattuor p̄cepta certiõ/
nalia quoꝝ ſcꝫ p̄mũ eſt de ſeptẽ dierũ ſe
paratõe: q̄ ibi dicit̃ ꝙ ſeptẽ diebus talis
mulier poſt ꝑtum ſuũ reputabat̃ imũda
et octaua die circũcidebat̃ puer poſt talẽ
conſumationẽ. Secundũ eſt de alio/
rum dieruꝫ purificatõe. q̄ ibidem dicit̃
ꝙ poſt ſeptẽ dies illiꝰ ſeperatõis habet
ſtare. 33. dieb ĩ ſãguie ſue purificatiõis
et ſic ꝑficiebantur quattuor dies in q̄bꝫ
ſanctuariũ ingredi nõ debebat: nec ali/
quod ſanctũ tangere audebat. Terti
um eſt de eius ꝓfeſſione: q̄ poſt. xl. dies
debebat venire ad hoſtiũ templi ſãctu/
arij ⁊ offerre agnũ anniculũ cũ filio ſuo
Quartum eſt de eius oblatione: q̄ ſi
II. cõſi/ erat diues debebat offerre agnũ annicu/
deratio lum ⁊ pullũ colũbe ſiue turturẽ. Si erat
pauper vbi nõ potuit agnum habere de
bebat offerre par turturũ: aut duos pul
los colũbarũ. Et iſta omnia habẽt̃. leui.
duodecimo. Quãtũ ad ſecundã cõſi/
deratõeꝫ eſt intelligẽdũ ꝙ in illatõe iſti/
us ſacramenti clare ꝓphetauit Moyſes
ꝙ virgo erat paritura ſine virili ſemine
Et ſic cũ iſtius ſacramẽti inſtitutõe in
fert virginis ꝑtum: cũ dicit Si ſuſcepto
ſemine peperit maſculũ immunda erit
ſeptẽ dieb ⁊c̃. Intelligẽdum eſt tñ ꝙ
q̄tũ ad iſtiꝰ declaratõeꝫ in diuina ſcrip
tura inueniũtur quattuor documenta q̄
oſtendũt ꝓpoſitum iſtud. Quoꝝ pri/ A
mũ eſt ꝙ quãdo aliquis legiſlator ſtatu/
it aliquã legẽ ⁊ iſti legi apponit cõditõꝫ
per hoc dat intelligere ꝙ caſus illiꝰ legꝭ
quãdoq̃ eueniet ſine illa cõditõe. alio/
quin illa cõditio fruſtra eſſet appoſita. ex
emplũ. exo. xxi. vbi deꝰ dedit legeꝫ: ꝙ ſi/
quis occideret primũ ſuũ cum illa cõdi
tione ꝙ hoc fecerit ꝑ induſtriam ab alta
ri inde meo euelle eũ. Iſta cõditio appo/
ſita dat intelligere ꝙ ſi q̄s eẽt occiſus et
nõ ꝑ induſtriã ille q̄ fecerit nõ erit euel/
lẽdus ſic ab altari: vt ibi pꝫ. Nũc ad
ꝓpoſitũ deꝰ ſtatuit illã legẽ cũ illa cõdi/
tione ſi ſuſcepto ſemĩe inde pepit maſcu
lũ: ꝑ̃ dedit intelligere ꝙ mulier erat pari
tura q̄nq̃ maſculũ nõ ſuſcepto ſemine.
Scd̃m eſt: qñ aliq̄s fac̃ pactũ cũ aliq̄
cũ aliq̄ cõditõe appoſita eſt ſignũ ꝙ co/
gitat ꝙ caſus ip̄iꝰ pacti euenire debet vl̃
põt ſine tali cõditõe: alioq̄n fruſtra illã.
apponeret. vt Dauid. ij. Regũ. ca. iiij. fe
cit pacẽ ⁊ pactũ cũ Abner ſb hac cõditi
one ꝙ redderet vxorẽ ſuã ⁊ ibi dedit in/
telligere ꝙ aliter poterat euenire factuꝫ
pacti qñ dixit ei. vltra nõ videb faciẽ me
am. Et ideo illa lex facit quoddã pactũ
conditionatũ qd̃ pepigit dñs cuꝫ filijs
iſrael. Iſta conditio ꝑ̃ dedit intelligere
ꝙ mulier erat paritura maſculũ ſine ſe/
mine. Tertiũ eſt ꝙ qñcunq̃ aliquis
ꝓmittit aliq̄d alicui ſub determinata cõ
ditõe fruſtra apponeret illã cõditionẽ ni
ſi cogitaret illam poſſe euenire ſine tali
cõditõe: iõ Caleph ꝓmiſit filiã ſuã Axã
cũ illa ꝯditõe ꝙ ſi q̄s caperet ciuitatẽ quã
expugnabat Ioſue. xv. qd̃ notũ erat ꝙ pote
rat dare ſine tali ꝯditõe. iõ appoſuit con
ditionẽ. Et q̄ lex diuia fuerat quedam
ꝓmiſſio diuia ſic p̄rib facta: illd̃ debuit
h̄re ⁊ obſuare. Quartũ eſt ꝙ qñcũq̃
aliq̄s iurat aliq̄d ſine ꝯditõe cũ dat aliq̄

ſuſpitionē q debeat aliter euenire q̄tū eſt ex pte ſua: ſicut dn̄s ſine omi cōditōe abrae iurauit terrā promiſſionis p ſemine ſuo Gen. xij. Qn̄ aūt iurat ſub conditione ſignū eſt q ipē intendit aliter facere: aut dat itelligere q hoc aliter fieri poteſt quātū eſt ex pte ſua ſi cōditio nō eueniat: ſic dn̄s iurauit Dauid regnū ſempiternū p filijs cū conditōe dicēs: Si cuſtodierint filij tui teſtamentū meum zc. pš. c xxxi. Et ideo q lex diuina nō fuit mandatuz niſi quoddaz diuinū in eo q illā legē dedit q mulier ſuſcepto ſemine zc. ſine ſemine tali aliter parere nō pōt. ſicut hō nō pōt videre ſine oculis. Et iō ſi qs dicit homo videt ſi apiat oculos: aut vadat ſi transferat pedē videt eſſe ridiculū: q aliter eſſe non pōt.

III. cōſideratio

Quantū ad tertiā cōſiderationē videndū eſt de huiuſmōi ſacramēti inſtitutōe vel ſignificatione. Ubi eſt intelligendū q ſm ſenſum hiſtoricū decubās in puerpio immūda eſt. Nam aia peccatrix q cōcipit peccatū cōſentiēdo parit pficiēdo. De quo cōceptu z partu infeliciſſimo Jacobꝰ i canonica ſua cap. i. ait: Cōcupiſcētia cū cōcepit parit peccatū: peccatū aūt cū cōſumatū fuerit generat mortē. Iſta talis mulier poſt illū partū immūdiſſimū et doloroſū cōuertat ſe ad pniam: z intelligēs pctm̄ pre ſū: debet pmo ſeptē diebꝰ cōſumare ſuā immūdiciā, q ſunt ſeptē actus pniales qbus culpa abſtergit.

B

Septem actus penitentiales.

Et primus eſt culpe recordatio: ſicut dicebat ſctūs Eſa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos zc. Scōs eſt conſideratio pfunda vt mēte cōſideret q malū fecit: eo q maieſtatē diuinā offendit. ideo dicebat Dauid in pš. Iniqtatez meam ego cognoſco. Tertiꝰ eſt deteſtatio mali: vt ſibi peccaſſe diſpliceat. de quibꝰ ibidē ait. Iniqtatē odio habui z abhominatꝰ ſum. Quartus eſt pfecta renūciatio pcti z ſatiſfactio vt nunq̄ ppōnat ad ppetrata redire: nec delectetur in perpetratis: ſicut illi delectant cū male fecerint z exultāt in rebus peſſimis ſapiētia teſte. Quītus eſt lamentatio gemebunda vt lugeat z ploret p culpa cōmiſſa. pš. Laboraui in gemitu meo. zc.

Sextus eſt remiſſiōis expectatio: vt nō deſpet de diuina miſcōia q̄ eſt maior omi culpa: ſicut deſpauit cayn qn̄ dixit: Maior eſt mea iniqtas q̄ vt veniā merear. Septimꝰ eſt remiſſiōis exoratio vn̄ rogare debet z nō ceſſare p remiſſiōe tantoꝝ peccaminū q miſertꝰ eſt dn̄s ſerui illiꝰ q pcidēs rogabat eū dicēs: Patientiā habe in me z oia reddaz tibi. Dimiſit ei z omē debitū: vt teſtat dominꝰ in euāgelio. Iſtis aūt cōſumatꝫ ſeptē diebꝰ. i. actibꝰ virtuoſis quibꝰ imūdicia pcti cōſumit. iſta mulier. i. aia peccatrix debet octauo die circūcidere puerꝫ queꝫ pepit turbidū z ſordidū. Iſta aūt circūciſio fit p ſacrm̄ cōfeſſiōis: in q̄ precidit pctm̄ ſic in circūciſiōe carnis. de q̄ mentis circūciſiōe di. pp̄ha. Illa die circūcidet dn̄s cor tuū z aiam tuā. Sꝫ poſt illā mūdationē ſeptē dierū dic lex q illa mulier debet remanere i ſua purificatione. xxxiij. diebꝰ q ſcant xpi ieſu vitā. q ſunt. xxx. omnes dies ſicut docemur in euāgelio. Sic aia poſtq̄ eſt a pctō mundata nō pōt eſſe in bono pſeuerāter niſi imitando ea que xp̄s fuit opatus in ſua vita. vt ait Aug. de vera reli. z tandē in fine illius vite pcedētis p illos. xxxiij. dies talis aia offert ſacerdoti nr̄o. ſ. xp̄o q eſt ſacerdos. ad hoſtiū tabernaculi. i. ad introitū padiſi duos pullos colūbarū q ſignificāt ſanguinē anima p fecundiſſimaꝝ. i. fructus bonoꝝ. ſ. voluntatis z intellectꝰ fruitionē z viſionē in quibꝰ conſiſtit eſſentialr patrie felicitas z tunc eſt illa mulier in tabernaculuꝫ intromiſſa.

IIII. cōſidera.

Quātū ad quartā cōſiderationē ſūt qnq; cōſiderationes pſcrutāde q̄rū pma eſt: q mater dn̄i illud ſacrm̄ in ſe ſuſcepit. quia dicit Luce. ij. q in executiōe illius ſacramenti pfecerūt omia ſm legē Moyſi z dn̄i.

C

Intelligendū eſt tamē q in receptione illius ſacramēti fuerūt quattuor myſteria celebrata. Et primū myſteriū fuit. ſ. diuine reuelatiōis q̄ fuit facta ſymeōi dupl'r. Uno modo qn̄ dn̄m rogauit, vt eū dimitteret ire ad patres ſuos: z riſum accepit non viſurū ſe mortē zc. Alio modo qn̄ fuit ſibi reuelatum vt veniret in templū. Uenit inquit in ſpū in templū Lu. ij. Iſtis aūt duabus reuelatiōibꝰ pmiſſis fecit duo officia. Primo q xp̄m in vlnis ſuſcepit. Secundo canticū cecinit Nūc dimittis zc. more ſctōꝝ patꝝ q qn̄ rceperāt noua magnas grās canebant. Iſtud vero reſponſū qd accepit a dn̄o ſiue a ſpirituſācto credit fuiſſe vt cū gaudio recederet z gaudiuꝫ ſctis pr̄ibus fieret in limbo: q ipē fuit pmus q eis nūciauit ſaluatorem veniſſe in mundū q̄uis Joh. baptiſta illud nūciauerit z poſtea deſcēderit ſm intentionē Gre. Scōm myſteriuꝫ fuit humane admirationis q in Johā. dr̄ q pater z mater admirātes ſup his qui di. de illo. Sed q̄re admirabant cū admiratio pcedat ex nouitate: z illa nō erāt eis noua q iā erāt eis notificata p angelos z paſtores z magos. Dicitur q nō niſi tūc viderāt pconia ptinentia ad ſaluationē iudeoꝝ. di. angelo. Ipſe eniꝫ ſaluū faciet pplm̄ ſuū a peccatis eorum nūc aūt ceperunt audire pconiū de ſaluatōe gentiū: qd erat iudeis mirꝫ: cum dn̄s ab initio pplm̄ iſrahelitticū elegiſſet

Tertiū myſteriū fuit deuote bñdictionis: bñdixit eū eis p qere admiratiōis: z dixit ad matrē eius. Ecce hic poſitus eſt in ruinā ſublimiū. et etiaꝫ in reſurrectionē iuſtoꝝ ſiue humiliū: z in ſignum cui ɔtradicet Luce. ij. ca. Cū hec ad illos diceret ceperūt pharīſei z legiſpiti grauiter obſiſtere z os eius opprimere: vn̄ ſemp ɔtradixerūt xp̄o. Et tuā ipſius aiam ptranſibit gladius. Iſtud fuit factū in hora paſſionis xpi in qua mat dn̄i fuit in anima martyr effecta zc.

Quartū myſteriū eſt ſacre cōfeſſiōis q in hac hora ſupueniens Anna vidua confitebat dn̄o z loquebat de illo omnibus qui expectabant redemptionē iſrael cum eſſet pphetiſſa: data in exemplū viduis.

II. contempla.

Scōa contemplatio eſt qualr mater dn̄i illud ſacramentum ſuſcepit. Ubi eſt intelligenduꝫ q duo erant modi recipiendi illud ſacramentū. Unus erat pro diuitibus: alius erat pro pauperibus. Diuites eñ expletis ſeptē diebus debebant ad hoſtium tabernaculi teſtimonij venire z ibi offerre agnū anniculū z pullū columbe z turturē z iſta offerre pro eoꝝ natis. Pauper vero debebat offerre duas turtures aut duos pullos columbaꝝ. vnū in holocauſtū: aliuꝫ pro precio: et ſic mundabatur. Sed mat domini voluit offerre per modū pauperū: quia eius oblatio erat pauperū mulierū.

Intelligendū eſt tamen q ex illo ſcōo intelligimꝰ matrē dn̄i floruiſſe q̄druplici virtute. ſ. z pmo voluntarie paupertatis z iſtud declarat pmiſſo quadruplici preambulo. et

D

Primo notandum q eiꝰ aurꝰ pluſq̄ . xxvij. dies q magi ei auꝝ obtulerunt. Scōo quia non eſt veriſile q reges tā magnifici de quibꝰ dicit pp̄heta quia reges tharſis z inſule munera offerent. q modicū auꝝ obtulerit cū ita illū regem tam magnificum exiſtimarent.

Tertio q tantū auruꝫ ita cito fuerit pdigaliter expenſum. cuꝫ pdigalitas ſit vitiū quod longe erat a vgine maria q viuebat in ſumma liberalitate. Quarto: q illud aurum non fuerat cupiditati reſeruatū: quia in die purificatiōis non inuenit agniculū vt emeret: alioqn legē non adimpleſſet: cuius oppoſitū di. Lu. euangeliſta. Et tūc ſequit ppoſitū q maria illud auꝝ diſtribuerit paupibus et egenis voluntarie. Scōo floruit vtute humilitatis quia oblationē humileꝫ elegit in ſua purificatione cū ſublimiorē eligere potuiſſet reſeruando aurū qd ſibi fuerat oblatū. Tertio floruit vtute pietatis: q voluit tm̄ aurū paupibus erogare xum partem potuerit retinere.

Quarto vtute liberalitatis: vt patet ex dictis ſupius: cuꝫ tm̄ auꝝ erogauerit pauperibꝰ.

III. contempla

Tertia cōtemplatio eſt qn̄ mater dn̄i illud ſacramentū ſuſcepit. Et dicit q quadrageſimo die a natiuitate: qd ptꝫ p legē moſaicam: z ex euangelio Et ē ſciēdū q ille nūerus. xl. inuenit in di

uina ſcptura quadrupliciter ↄſecratus.
Et pmo q: xl. dieb ieiunans Moyſes
ſtetit vt reciperet legē ſequeſtrat⁹. Exod.
xliiij. ꝛ Deut. x. ca. Scd̄o q: xl. dieb⁹
fuit Helyas ad montē dei ꝟtute ange/
lica ibi ꝑductus. Tertio q: xl. dieb⁹
ieiunās dn̄s fuit ad baptiſmū ꝑductus.
Quarto q: xl. dieb ꝑmanens cū di/
ſcipulis fuit ad celū poſt ſuā reſurrectio
nē aſſumptus. Et eodē numero fuit po/
pulus iſraeliticus pane celeſti paſtus.
Deut. xxix. ca. Quadragenarius eīn
numer⁹ eſt cōpoſitus ex denario ꝛ qua/
ternario. Et q: in obſeruatōe decē pce/
ptoꝝ cōſiſtit humana ꝑfectio cū quarta
ꝟtute cardinali: iō iſte numer⁹ eſt myſte
rialiter in ſacris celeberrim⁹. Iſta aūt
purificatio fuit celebrata in die iouis: q̄
dies in ſacra ſcptura inueni̇̄ q̄drupliċi
myſterio cōſecrata: vt patet in ſermone
de corpe xp̄i. Memoriā fecit ꝛc̄. in ſcd̄a
IIII. cō cōſideratiōe lr̄a B querē. Quarta
templa contēplatio eſt. Ubi mr̄ ſacr̄m ſuſcepit
Et dr̄ ꝙ in illo tēplo qd̄ fuit edificatū ꝑ
zorobabel ex p̄cepto dn̄i: ꝛ manu aggei
ꝓphete pmittētis ex ꝑſona dn̄i: ꝙ illō tē
plū gl̄ificaret xp̄s pluſq̄ꝫ templū quod
p̄ceſſerat Salomonis. Intelligendū
eſt tn̄ qd̄ illud tēplū eſt illuſtratū q̄dru/
A plici myſterio. Et pmo q: in illo tēplo
fuit educata anna ꝓpheriſſa q̄ ibi fuerat
ante natiuitatē ei⁹. Luc. iij. ca. Scd̄o
fuit voto ꝟginis ꝟginitate conſecratū
q: ſicut dicūt ſcti votū illud emiſerat an
teq̄ꝫ nupta eſſet. Tertio fuit ibidē de/
ſponſata. q: dicit Aug. ꝙ eā ſuſcepit de
tēplo: ꝛ tūc fuit certificata ꝑ reuelatōem
ꝙ Ioſeph ſecū ſeruaret ꝑpetuā ꝟginita
tem ꝛc̄. Quarto fuit lege purificatio
nis dedicatū qn̄ obtulit filiū ſuū. Et per
hāc oblationē hoc templū fuit ſūme il/
luſtratū ex hac dignitate pluſq̄ꝫ templū
ſalomōis di. Aggeo ꝓpħa ꝙ in nullo de
relict⁹ eſt: q: vidit dn̄m ſuū in gl̄ia ſua.
nec paꝝ ſit hoc in oculis vr̄is qd̄ ſequi̇̄
q: adhuc modicū ꝛ ego cōmouebo ce/
lū ꝛ terrā. nota totā auctoritatē. In iſto
tēplo. Primo btūs Ioh. bap. fuit annū/
ciatus. Scd̄o xp̄s p̄ſentatus. vn̄ Ma/
lach ꝓphetauit. iij. cap. Ecce ego mitto
angelū meū. Tertio xp̄s ibi p̄dicauit
ꝛ ſemꝑ docuit: vt ipē teſtat̄ Math. xxv
Et q: nunq̄ꝫ talia ſigna facta fuerūt in
templo ſalomonis: iō Agge⁹ dixit ſcd̄o
ꝙ glioſior erit domus iſta. Quīta cō V. con/
templatio ē: quare mr̄ dn̄i illud ſacr̄m ſu templa
ſcepit. Dicit ꝙ nō ſuſcepit in ſe ita ꝙ ad
ipm̄ eſſet obligata: q: q̄cūq̄ꝫ aliqua lex
dat̄ ſub cōditōe illa lex non obligat niſi
illas ꝑſonas q̄s cōtingit cōditio illa: q:
ad alias nō ꝑtinet lex. nūc aūt lex puri/
ficationis fuit cōditionata dicēte Moy
ſe. Mulier ſi ſuſcepto ſemie ꝛc̄. Et illā
cōditio nō fuit in ꝟgine benedicta. et iō
ad hoc ſacr̄m nō fuit obligata. Intel/
ligendū eſt tn̄ ꝙ q̄tuor ꝑe rōnes accipi/
unt̄ ex dictis ſctōꝝ ꝓpter q̄s mr̄ xp̄i illō
ſacramentū ſuſcepit q̄uis obligata non
eſſet. Prima ratio eſt ad ſue ꝟginita/
tis ſacr̄m occultandū. legi̇̄ eīn fuiſſe de/
ſpōſata. Un̄ ab hac purificatōe ſe excu/
ſare nō potuiſſet niſi ſacr̄m ſue ꝟginita/
tis manifeſtaſſet. Scd̄a rō eſt ad pre B
bendū obediētie documētū: q: legi cui n̄
tenebat̄ mr̄ dn̄i ſe ſubdidit q̄ multo ma/
gis oñdit q̄tuꝫ debet ꝑere legi q̄libet q̄
eſt obligat⁹ ꝛ ꝓpter hāc cām xp̄s fuit fa
ctus ſub lege vt ait apl̄s. Tertia ra/
tio ē ad oſtēdendū humilitat̄ exēplū q:
ſic bonaꝝ mentiū ē ibi cognoſcere culpam
vbi culpa nō eſt: ita fuit hūilitas matris
dn̄i vt ꝓ petō offerret hoſtiā: et tn̄ pctm̄
nullū hēbat ſe tāq̄ꝫ peccatricē ſacerdoti
p̄ntās: ꝛ h̄ ꝓpt hūilitatē. Quarta rō ē
ad legē Moyſi venerādā: ſic eīn xp̄s in
ſua circumciſione ſacramentū circumci
ſionis extulit: ita mater dn̄i in ſua puri/
ficatione ſacramentū purificatiōis ma/
xime honorauit q: debitor eius legis eſ/
ſet in obſeruationib quantū ad verita/
tem ꝓpheticā adimplendā. q: prophe/
tatum fuit per Aggeum et Malachiā
quia deus filium ſuuꝫ miſſurus erat ad
templum. Unde ad templum veniens
ſaluator nr̄ oīa perficiebat q̄ de ſe erāt
ſcpta ꝑ ꝓphās vendicos. vn̄ dicebat Lu

ce vltimo. Oportet impleri ea q̄ ſcripta
ſunt in lege: ac ꝓphẽts ꝛ pſalmis de filio
hoīs ꝛc̄. Qui dei ꝛ ꝟginis fili⁹ nos ad
vitā ꝑducat eternā. Amen.

In feſto ſcti Mathie apl̄i Sermo. I.

Ecidit ſors ſuper

c Mathiā ꝛ annumeratus ē cū
xi. apl̄is. Act. ij. ca. Quia ſm̄
predaraꝫ Dauid ꝓphetiā ꝛ ꝑ teſtimo/
niū petri apl̄i epiſcopatus traditionis
erat in alteꝝ trāfferendus. iō btūs Lu.
euangeliſta hui⁹ tranſlatiōis formaꝫ in
verbo ꝓpoſito introducit dicens: Ceci/
dit ꝛc̄. Et ſm̄ hoc huius trāſlatiōis for/
ma dupliciter deſcribi̇̄ in verbis iſtis.
Et pmo vt ſerenū ſpectaculū qd̄ ha/
bet claritatē inoffuſcabilē: cū pmittitur
Cecidit ſors ſuꝑ mathiā. q: ſm̄ beatuꝫ
dioni. d̄ angelica ierarchia iſta ſors ma/
thie fuit radius lucis thetrartice indi/
cans mathiā preeligendū. de qua ſorte
dici̇̄. i. Reg. x. Cecidit ſors ſuꝑ tribū be
niamin. ſicut eīn ille fuit nouiſſimus pa
triarchaꝝ: ſic iſte vltim⁹ aploꝝ. Se/
cundo vt ſupremū faſtigiū qd̄ hꝫ digni/
7 tatē ſuā ꝓ pciabilē: cū ſequi̇̄. Annume/
ratus eſt: q: ordo aploꝝ in militanti ec/
cleſia eſt ſuprem⁹: eo ꝙ xp̄s eſt ei magis
vicinus. de q̄ numero dr̄ Apo. vij. Au/
diui numeruꝫ ſignatoꝝ ꝛc̄. Iſti ſignati
erāt. xi. apl̄i q̄bus collata erat poteſtas
ſignoꝝ. Mathi vltimo Euntes ꝛ cetera.
E Circa primū eſt notandū ꝙ ſeptē oc/
caſionib mitti dicunt̄ ſortes i ſacra ſcri
ptura: quaꝝ pma eſt ad extollendum re
gale ſoliū. i. Reg. x. qd̄ de ſaul ꝛc̄. Se
cunda eſt ad cōſequendum ſacerdotale
myſteriū. Lu. pmo de zacharia. Ter
tia eſt ad diuidendū hereditatis funicu
lū. Ioſue. xiiij. ca. Quarta eſt ad diſtri
buendū gratiā ſpoliū. pſ. Diuiſerūt ſibi
ꝛc̄ Quinta ad augmentandū collegi
um. Prouer. xvi. Sortes mittunt̄ in ſi/
nū ſed a dn̄o temperant̄. Sexta ē ad
diſcernendū diuinū ſacrificiū. Leui. xvi
Septima eſt ad inquirendū diuinuꝫ
iudiciū. Ioh. pmo. Sors cecidit ſuꝑ ma/
thie fuit miſſa pma occaſiōe: q: apl̄i re/
ges erāt ſuꝑ. xij. thronos ſedētes. Luce
xxij. ca. Et ſcd̄a ſil̄r q: fuerūt pontifices
Mathi. xvi. Quodcūq̄ꝫ ligaueritis ꝛc̄
Et tertia q: ſorte diuiſerūt ſibi ad predi
candū iuxta preceptū xp̄i totā terrā mū
di. Math. vl. ꝛ pſ. In oēm terrā exiuit
ſonus eoꝝ. Et q̄rta q: dignitas apoſto/
lica qua iudas fuit ſpoliatus mathie fu
it diſtributa. Et q̄nta q: ad ꝑficienduꝫ
numeꝝ aploꝝ q̄ fuit p̄figuratus per nu
meꝝ. xij. ꝓphetaꝝ ꝛ patriarchaꝝ. Et ſe/
xta: q: omnes apl̄i p̄ter Iohannē dicū/
tur martyrio ſacrificati. Et ſeptima q:
dixerūt vbi thema. Tu dn̄e noſti corda
omnium ꝛc̄. Circa ſcd̄m eſt notādū D
ꙗ btūs mathias fuit numerat⁹ cū vnde
cim apl̄is. ſm̄ vndecī ꝟtutes q̄ floruerūt
in ipīs. q: pmo petr⁹ floruit ꝟtute ꝟita/
tis ꝛ ſapie q: veritas xp̄i q̄ eſt dei virt⁹
ꝛ ſapia ſibi fuit ſuꝑnaturalit̄ reuelata.
Math. xvi. vbi dr̄ Btūs es bariona: q:
caro ꝛ ſanguis ꝛc̄. Scd̄o andreas flo
ruit ꝟtute puritatis ꝛ innocentie qua fu
it ſimiliter a xp̄o attractus ꝑ teſtimoni
um Io. baptiſte dicētꝫ de eo. Ecce agn⁹
dei Io. pmo. attractio vera fit a ſimili.
Tertio iacobus maior virtute fortitu
dinis ꝛ conſtātie quia audita paſſione
xp̄i poſtulauit regnū ipius ꝑmptum ſe
reddēs ad mortem ꝓ xp̄o Mathei. x.
Quarto Io. virtute charitatis intēn
ſe q: erat recūbens in ſinu ieſu diſcipu/
lus ille quē diligebat. Ioh. xiij. Amor
aūt nō eſt iocundus ſm̄ Richar. niſi ſit
mutuus. Quinto Symon ꝟtute obe
dientie ſic eīn interpretat̄ vt de eo dicet̄
qd̄ dictū fuit de fideli abraā Ro. iiij. Fu
it eīn Symon pater multaꝝ gētiū in fide
iō merito vocat̄ abraā. Sexto Iudas
ſcꝫ ꝟtute iuſticie: q: iuſticiā diuine vlti/
onis terribilē in ſua epl̄a p̄dicauit ↄtra
incredulos exemplo xp̄i vt patet ibi. vt.
cōpetat ſibi illud Mathi. v. Bti q̄ eſu/
riunt ꝛ ſitiūt iuſticiā. Septimo Phi/
lippus ꝟtute ſpei firme: q: ſꝑabat diui/
nā viſionē ſibi ſufficere ad btitudinē di/
cēs Ioh. xiiij. ca. Dn̄e oñde nob prēꝫ ꝛc̄.

diuinis incolatibꝰ dedicata: cũ ſequitur:
Dñs tecũ. Xp̄i incolatus fuit ꝓlongatꝰ
in ꝟgine. x. menſiũ tempe vt teſtat̃ Sa/
piẽtie. vij. qꝛ in oībus menſibꝰ anni fuit
in vtero ꝟginis ꝑter Januariũ ⁊ Febꝛu
ariũ: cũ moꝝ poſt cõſenſũ angelo datum
fuerit in illa ꝑfectus homo. vt dicit Jo.
damaſcenus. ⁊ tñ alij ſm Aug. differũt
plus q̃ ꝑ vnũ menſem formari: idcirco
dicere ei poterat deus pater illud pſal.
c. ix. Tecũ ꝑncipiũ. ſ. verbũ ꝑ qđ fec̃ om
nia in die ꝟtutis tue. i. annũciatiõis in q̃
die fuit ſibi collata ꝟtus gñatiua verbi
per ſpm̃ſanctũ: vt dicit mgr̃ in tertio li.
ſenten. ca. xx. vñ dixit ei angelus Lu. pͦ
Spũſſctũs ſupueniet in te ⁊c̃. Quar
to cõmendat̃: ſicut illa q̃ fuit finalibꝰ fe/
licitatibꝰ illuſtrata cũ ſequit̃ Benedicta
tu in mulieribꝰ ⁊c̃. Tũc em̃ fuit ſuꝑ om/
nes mulieres bñdicta: qñ letantibꝰ an/
gel̃ ⁊ laudãtibꝰ fuit ſuꝑ choꝛos angeloꝝ
exaltata: ⁊ tũc potuit ꝟe dicere illud Lu
ce ꝑmo. Quia reſpexit humilitatẽ ancil
le ſue Ecce em̃ ex hoc beãm me ⁊c̃. idcꝫ
ad iſtũ ſtatuꝫ bene fuit figurata ꝑ Jael
q̃ interpretat̃ aſcendẽs: de qua dr̃ Judi/
cũ. v. Bñdicta iael inter mulieres. bñdi/
cta in tabernaculo ſuo. i. in celo: qꝛ licet
multũ laudet̃ in terris: tñ multoplꝰ lau/
dat̃ in excelſis. Quia ꝟo in annũciati/
one angelica fuit tempus gr̃e inchoatũ
idcirco circa ipſam gr̃aꝫ inſiſtẽdo ꝑ quã
mater dñi nr̃i oꝛe angelico cõmendatur
occurrũt. xij. cõſiderationes de gr̃a vidẽ
da: quaꝝ ꝑma eſt qđ eſt gr̃a. Scđa eſt
quantũ eſt a nob̃ deſiderãda. Tertia
eſt: quid fac̃ gr̃a in aĩa. Quarta ẽ qlĩ/
ter a nobis acq̃rit̃. Quinta eſt: qualit̃
in nob̃ augeť. Sexta eſt: qualiter ĩ no
bis cõſeruat̃. Septima ẽ: qualit̃ amiſ
ſa recupat̃. Octaua ẽ: q̃ ſũt ſigna diui
ne gr̃e. Nona eſt: q̃les ſũt eius fructꝰ.
Decima eſt: qualia ſũt impedimẽta
gr̃e. Undecima eſt: q̃tiens fuit ꝟgini
infuſa. Duodecima ẽ: ad quẽ graduꝫ
gr̃e aĩa ꝟginis fuit exaltata. Prima
cõſideratio eſt: qđ eſt gr̃a. Dicit autem
Auguſti. in li. de trini. ꝙ gr̃a eſt excellen
tius dei donũ qđ ſolũ diuidit inter filios
regni eterni ⁊ ꝑditiõis eterne. ſicut eniꝫ
militia cuiuſlibet ꝑncipis diſtinguit̃ a
militia ſui hoſtis ꝑ ſolũ illiꝰ ꝑncipis ſi/
gnũ: ita gr̃a eſt ſignũ in aĩa nr̃a ꝑ quod
ꝑfecte diſcernit̃ qs ſit ď militia regꝭ eter
ni vel de militia hoſtis eius q̃ eſt rex ſu/
per om̃es filios ſupbie. ſicut dr̃ Job. xli.
Intelligendũ eſt tñ ꝙ gr̃a ponit̃ in aĩ/
ma ſm quartũ modũ vt ſcriptura diuina
teſtat̃. ſ. Primo ꝑ modũ indumẽti ho
neſtatis: quia ſicut verecũdia eſt videre
vnã puellã nobiliſſimis oꝛtã natalibus
nudã ⁊ in medio viroꝝ ſolẽniũ: ita eſt
videre aĩam carentẽ diuina gr̃a in me/
dio angeloꝝ eã cuſtodientiũ q̃ nuditatẽ
ipſius decernãt. ideo de aĩa q̃ tali veſti/
mento caret dr̃ Ezech. xvi. Trãſiui per
te ⁊ vidi te ⁊ eras confuſiõe plena. Iſtã
cõfuſionẽ non timet aĩa in conſpectu dei
⁊ angeloꝝ in pctõ indurata ſicut meret̃:
qꝛ ſeipſam nõ cõſiderat: ⁊ nudã eſſe i cõ/
ſpectu dei ⁊ angeloꝝ nõ cogitat. cui dici
tur ꝑ Jere. a dño. Frõs meretricis facta
eſt tibi noluiſti erubeſcere ⁊c̃. Sed quã/
do habet gr̃am tũc eſt ad inſtar ꝟginis
veſtite cãdidis veſtimẽtis in ꝟtutibus
ſuis. Jđ dici t̃ Apoca. xix. ꝙ ſponſe agni
q̃lis eſt aĩa exiſtẽs in gr̃a datũ eſt illi vt
coopiat ſe biſſino ſplendenti ⁊ candido
ſequit̃ ꝙ ille biſſus eſt ſctõꝝ iuſtificatio
que nõ niſi ꝑ gr̃am fieri pot: ⁊ ſic gratia
ponit̃ in aĩa ⁊c̃. Scđo per modũ lucꝭ
manifeſtantis ⁊ oſtẽdentis qꝛ ſicut luna
qñ eſt totaliter opaca nõ videt̃ nec cog/
noſcit̃ a nr̃o ſenſu nec aliq̃ res poſita ĩ ob
ſcuro q̃uis ad viſum. ita aĩa nr̃a que eſt
ſine gr̃a eſt a deo ſpũalit̃ incognita: ſicut
dictũ eſt in figura Math. xxv. ꝟginibꝰ
fatuis in illa ꝑabola ſaluatoꝛis. Amen
dico vob̃ neſcio vos. Qñ aũt eſt tãq̃ fa/
miliaris ⁊ nota tunc ei dicit̃ a dño illud
Exo. xxxiij. Noui te ex noĩe et inueniſti
gr̃am corã me. Dicit̃ tertio. ꝑ modũ
pulchꝛitudinis decoꝛãtis: qꝛ ſicut aliq̃
domicella dicit̃ tota defoꝛmis quia ca/
ret aliqua cõditiõe ex ꝓꝑetate ſibi debi
ta coꝛpali vel moꝛali: ita aĩa quãdo ca/

ret gratia eſt tota diffoꝛmis. qꝛ ſm Gre/
go. omnes ꝟtutes que ſunt in aĩa ſine
gr̃a ſũt infoꝛmes ⁊ coꝝ actus. Unde de
aĩa ſe ſponte gr̃a ſpolianti dicit̃ a domi-
no Eſa. xlvij. Denudaſti turpitudinem
tuã. Qñ auteꝫ habet gr̃am: tunc eſt ita
pulchꝛa ⁊ clara vt videat̃ ipa eſſe vas de
lectabile. Et tunc dicit̃ ei a dño illđ cã/
ticoꝝ. iiij. Tota pulchꝛa es amica mea ⁊
macula nõ eſt in te. ſ. peccati moꝛtal̃: qđ
cum dei gr̃a ſtare non põt. Quarto ꝑ
modũ ſanitatis coꝛpis ꝗetantis non cõ
citate a cõtrarietate. ſicut em̃ homo ſa/
nus nõ incitat̃ a cõtrarietate humoꝛuꝫ
ipm̃ moleſtantiũ. ita etiã in gr̃a aĩa non
inquietat̃ iugiter ab impugnationibus
paſſionũ ipſam vexantiũ. ſꝫ qñ caret gra/
tia tũc exiſtẽs quaſi infirma moleſtatur
multipliciter a paſſionibꝰ ipſam vexanti
bus ad modũ febꝛiũ vtpote ab ira ⁊ con
cupiſcentia ⁊c̃. De qua infirmitate dic̃
aplus ad Coꝝ. i. ca. xi. Inter vos multi
infirmi ⁊ imbecilles: ⁊ doꝛmiunt multi
qñ. ſ. indigne recipiũt euchariſtiã. Sed
qñ aduenit gr̃a tunc anima efficit̃ ſana.
vnde aĩe ſe diſponenti ad gratiam dicit
dñs Eſaie. lviij. ca. Tunc erũpet q̃ſi ma
ne lumẽ tuũ ⁊ ſanitas tua citius oꝛietur
Et idõ qꝛ iſte q̃tuoꝛ ſilitudines decla/
rant gr̃am eẽ excellentius dei donum et
ſumme deſiderabile. idõ dicit ſapiẽs. Gra
tiaꝫ ⁊ ſpẽm deſiderabit oculus. ſ. anime
rõnalis q̃ nouit excellentiã iſtius doni.

II. cõſi/deratio — Scđa conſideratio eſt. quantum dei
gratia eſt a nobis deſiderãda. Iſtius au
tem excellentis doni deſiderabilitatem
declarãt q̃tuoꝛ bonoꝝ genera deſidera/
biliũ. Quoꝝ primũ eſt bonoꝝ tꝑaliũ
Scđm eſt bonoꝝ naturaliũ. Ter/
tium eſt bonoꝝ ſupnaturaliũ. Quar/
tum eſt bonoꝝ eternaliũ. Circa bona
tꝑalia quales ſunt diuitie amicitie ⁊ ho
noꝛes eſt ſciendũ ꝙ magis oībus gratia
eſt deſiderabilis vt pꝫ in apl̃is et ĩ alijs
hoībus ſanctis q̃ ꝓ diuina gr̃a obtinen/
da: xp̄o vocãte oĩa tempalia reliquerũt
dicente Petro Mathi. xix. Ecce nos re
liq̃mus oĩa ⁊c̃. Circa bona naturalia
qualia ſunt coꝛpus ⁊ aĩa magis oībꝰ eſt
deſiderabilis gr̃a, quia ſcti martyres tra
diderunt coꝛpa ſua ꝓpter diuinã gratiã
Plus em̃ eſt eligendũ ſm Auguſti. xp̄o
dilecto moꝛi q̃ offenſo viuere. ideo dice
bat dñs in Math. diſci. ſuis. Nolite ti/
mere eos q̃ occidunt coꝛpꝰ: aĩam aũt nõ
poſſunt occidere. quia. ſ. non poſſunt eaꝫ
gr̃a ꝑuare. Non ſolũ autẽ gr̃a eſt plꝰ di/
ligenda q̃ coꝛpus: ſed etiã plus q̃ aĩa.
qꝛ ꝑus vellet q̃libet iuſtꝰ aĩam ſuã cõte
rere q̃ diuinã gr̃aꝫ amittere aĩa exiſtẽte
ſm rectã regulã vel rõnẽ: qꝛ ſi aĩa eius de
beret anichilari ſicut ⁊ coꝛpus interfici
poſſet: ꝑus deberet velle aĩam anichila/
ri q̃ moꝛtalr̃ peccare ꝑ quod gr̃a perdi/
tur: vt patet ꝑ Anſhel. in li. cur deus ho/
mo. vñ aplus. Non em̃ facio animã me/
am precioſiorẽ q̃ me. q̃ſi dr̃. Si me totũ
expono ꝓ diuina gr̃a obtinenda qui ſuꝫ
melioꝛ q̃ anima: multo magis expone/
re debeo ipſam. Circa bona ſupnatu/
ralia q̃ dicunt̃ eſſe ſpũalia magꝭ eſt gra/
tia deſiderãda oībus ꝟtutibus cardina
libus moꝛalibꝰ ⁊ theologicꝭ ſimul ſum-
ptis. qꝛ ſicut illa cetera ſine gratia ſũt in/
utilia: vt declarat aplus ex intentione. i.
Coꝛinth. xiij. ita illa ſine alijs eſt optima.
Circa bona eternalia q̃ cõſiſtunt in fe
licitate eterna glĩa ſunt fruitio ⁊ viſio di
uine eſſentie gr̃a adhuc videt̃ amabili/
oꝛ oībus: quia q̃libet ſanctus q̃ eſt in pa
tria ꝑus vellet eſſe in inferno vt multis
videt̃ poſſe extrahi ex dictꝭ bti Anſhel.
cũ diuina gr̃a q̃ eſſe in ꝑadiſo ſine ipſiꝰ
gr̃a vel ĩ moꝛtali culpa cum tota illa feli
citate quã habet. Propter qđ Eleaza/
rus ſcriba in lege dei doctiſſimus pꝛius
volebat in infernũ deſcẽdere q̃ legẽ di/
uinã tranſgrediendo eiꝰ gr̃am dimitte/
re. vt habet̃. ij. Machabeoꝝ. vi. Et idõ qꝛ
gratia dei eſt bonũ qđ eſt ſuꝑ omnia bo
na creata deſiderabile. idcirco dic̃ apo/
ſtolus Roma. vi. Gr̃a dei vita eterna.
qꝛ habet rationẽ vltimi finis deſidera/
bilis. et qꝛ tm̃ bonũ eſt gr̃a: valde eſt mi/
ſerabile ꝙ ꝓ minima delectatiõe peccati
moꝛtalis ipſam quis voluntarie perdat.

III.cõſideratio Tertia cõſideratio eſt: qd facit gra/
tia dei in aia noſtra? Et dr q ſm diuine
ſcripture teſtimõia qttuor facit in anima
inſignes effectus .ſ. Primus eſt qr ha
bet ipam viuificare a morte: qr ſicut cor
pus viuit p aiam: ita aia p gfaz: et iõ ſicꝫ
diſcedente aia corpus moritꝛ: ita diſcedẽ
te gfa aia moritꝛ. vñ ſcriptura vocat mor
tuũ hoiem ſine gfa ꝛ cũ gratia viuũ. vñ
in Apo. dr ei q exciderat a gfa. Nomen
habes q viuas ꝛ mortuus es. Et iõ oia
opera q facit aia ſine gfa ſũt mortua ꝛc.
Scds eſt qr gfa habet aiam a ſomno
excitare. illi em̃ qui ſunt in gfa in diuia
ſcriptura dicunꝛ vigilãtes ꝛ illi q ſunt ſi/
ne gfa dormiẽtes. ſicut em̃ dormientes
non negocianꝛ niſi circa ſõnia q ſũt fig/
menta ita huiuſmodi ſine gfa circa fig/
mẽta: ſenſibilia ꝛ vanitates hu9 mũdi
que delectãt ad modũ ſomni nõ ſaluãtꝛ
iuxta illud pſ. Dormierunt ſomnũ ſuũ
ꝛ nihil inue om. vi. diui. in manibꝫ ſuis.
qr tñ aia exiſtẽs in gfa licet ſit in mũdo
cõſopita: eſt tñ vigilãs ad eterna. iõ dicꝫ
Cant. v. Ego dormio: ꝛ cor meũ vigi/
lat. Tertius qr gfa habet aiam mu/
nire ad modũ armature. vñ apls ipam
armature cõparat. ſicut em̃ homo metu
ens ꝛ inermis nõ põt hoſti reſiſtere ꝛ eti
am inimicũ ſupare. ita hõ ſine gfa quin
ſemp i tẽtatõe ſuccũbat. ꝛ ſicꝫ homo qñ ẽ
armatus põt ſuo hoſti reſiſtere ꝛ etiam
inimicũ ſupare. ita xp̃ns in gfa põt faci/
liter inimicũ ſupare. apls Ephe. vi. de
tali armatura dicꝫ. Induite vos armatu
ra dei vt poſ. ſta: aduer. inſi. diaboli ꝛc.
hoc idẽ dicꝫ Aug. in li. de li. ar. Quar
tus eſt: qr gratia habet aiam fecũdare:
ſicut em̃ terra eſt ſterilis niſi irrigeꝛ aq̃:
ita aia nr̃a niſi roreꝛ gfa: qcqd eniꝫ agit
aia xp̃ns ſine gfa totũ eſt infructuoſum
ad vitã eternã: qñ aũt habet gr̃am ẽ ita
fecũda: vt ſingula eius opa ſint merito/
ria ꝛ cõdigna vita eterna. ij. Corinth. ix.
Potẽs eſt autẽ deus omnẽ gr̃am habũ/
da. in vob vt in oibus omnẽ ſufficientiã
habentes habũ. in omne opuꝫ bonũ. Ce
tera autẽ bona nõ ſunt ſimplr̃ bona cũ
ſint informia. Quarta cõſideratio ẽ IIII.cõſidera.
qualiter diuina gfa a nobis acquiritur.
Dicꝛ q acquiriꝛ per hominẽ quadru/
pliciter. Et pmo per cõcreationẽ: ſicꝫ in
primis parentibus quoꝝ anime moꝝ vt
create fuerũt gfa ꝛ originali iuſticia illu B
ſtrate fuiſſe dicunꝛ iuxta illõ Sap. xvij.
Dñs creauit hominem rectum ꝛ ſm ſe
cum ꝟtute. Scdo per interiorẽ ſancti/
ficationẽ ſicut de Jere. ꝛ de Johãne ba/
ptiſta predicat ſcriptura di. q fuerunt in
vtero matris ſanctificati. de Jere. dicꝛ
Jere. i. Dñs ab vtero vocauit me de vẽ
tre matris mee recordatus eſt nois mei.
Et de Johanne dicꝛ ibidẽ. Anteq̃ exi/
res de ventre ſanctificaui te. Tertio
per baptiſmalẽ regenerationẽ: ꝛ iſte eſt
modus cõmunis: qr ſicut in baptiſmo
culpa originalis diluiꝛ: ita diuina gra/
tia conferꝛ dicente dño Joh. iij. Niſi qs
renatus fuerit ex aqua ꝛ ſpiritu ſctõ non
intrabit in regnũ dei ꝛc. vbi contingiꝛ ba
ptiſmus fluminis cũ baptiſmo flamis.
Quarto per penalẽ conſumationẽ: ſi
cut etiã ſi non fuerit baptiſat9 baptiſmo
ſanguinis vt qñ quis interficiꝛ in odi/
um dei: ꝛ tunc baptiſaꝛ in ſanguine ſuo
niſi ponat obicẽ ſicut fuit de innocenti/
bus. Si tamen circumciſionis vim ba
ptiſmus euacuauerat ſiq circumciſi nõ
erant quia in omnibus iſtis baptiſm9 fla
minis requirꝛ: ꝛ in oibus iſtis gfa nõ na/
ſciꝛ ab intrinſeco: ſed infundiꝛ ab extrin
ſeco: qr lex p Moyſen data eſt gfa ꝛ ve/
ritas p ihm xp̃m facta eſt Joh. pmo ca. V.conſideratio
Quinta cõſideratio eſt: qlr diuina
gfa in nob augeꝛ. Dicꝛ aũt q augeꝛ q̃/
druplicter: ꝛ pmo p bonoꝝ operũ exer/
citationẽ. qr ſm Auguſti. charitas me/
reꝛ augeri vt aucta mereaꝛ pfici: mereri
vero nulli conuenit niſi per hec nos act9.
ſicut em̃ ꝟtutes morales augenꝛ p act9
ꝟtuales effectiue: ita virtutes theologi/
ce meritorie: ꝛ ideo in gfa ſemper eſt pfe
ctus ad meliora qui ſe cuſtodit a lapſu:
ſi non ſemper ad maiora opera: tamẽ a
maiori charitate impera. Secũdo p
ſacramentoꝝ diuinoꝝ frequẽtationeꝫ ꝛ

ſpecialr in ſacro confeſſionis ꝛ euchari/
ſtie q digne ſumẽtibus confert ſanctifi/
cationẽ. vt teſtaꝛ Dioni. iij. ca. de celeſti
ierarchia. ꝛ generalr in omi ſacramẽto
conferꝛ gfa: ſi ſacra accipianꝛ cum gra/
tia augent ipam. Tertio p ſacramen
C toꝝ impetrationẽ. qr ſicut ſancti ipetrãt
nobis veniã. vt habeꝛ exemplũ de multꝭ
i diuina ſcriptura. ita etiã ꝛ cũ venia gra/
tiã. ſicut habeꝛ exemplũ. ij. Mach. vlti.
de Jeremia ꝛ onia. intercedentibꝫ p po/
pulo. Quarto p angeloꝝ interceſſio/
nem: qm̃ deſiderãt nos pfici: donec atti/
gamus ad illũ gradũ meriti: ad quẽ ſu/
mus pdeſtinati pꝑter eoꝝ regandã rui/
nam. ſicut ſctũs Michael dicꝛ ſtare p
filijs populi ſancti. Treno. xij. Et quia
gr̃am non ſolũ acquirere poſſumus ſed
etiã eius augmentũ. iõ dr Johis primo.
De plenitudine eius omnes nos accepi
mus gratiã p gratia ad merendã ſuper/
VI. conſidera. additã. Sexta cõſideratio eſt: qualr
gfa cõſeruaꝛ i nobis. Et dr q cõſeruaꝛ i
nobis cũ adiutorio dei ꝟtute q̃druplici.
D Et pmo coopante ꝟtute auſteritatis
.ſ. mortificãtis qr tẽptatio que nos ad ca
ſum incitat imitaꝛ imediate paſſiõe in/
clinãte. mortificatio aũt carnis hꝫ mor/
tificare paſſiões ꝛ domare que vigẽt in
membris corpis. iõ apls. i. Coꝝ. ix. cap.
dicit. Caſtigo corpus meũ ꝛc. Scdo
coopente ꝟtute ꝑitatis cõſiderantis. qr
qñ aliqs nõ cõſiderat actus ſuos vt in/
telligat q agit cito labiꝛ ſic vt offendat
pedibꝫ: non conſiderãs greſſus ſuos. iõ
dicit Paulus. i. Corinth. x. ca. Qui ſe ex
iſtimat ſtare videat ne cadat. i. diligẽter
conſideret ſuos actus. quia homo q be/
ne greſſus ſuos conſiderat non offendit
Tertio cooperante virtute puritatis
purgantis: quia ſicut in vaſe argenteo
paulatim rubigo cõtrahiꝛ: quãdo ma/
cula non abſtergiꝛ ſtatim. ita paulatim
cõtrahiꝛ in anima noſtra qñ non abſter
giꝛ quãdocũq̃ accidat venialis macu/
la qr quando purgari negligit ſucceſſi/
ue venit ad rubiginẽ peccati mortalis:
quod non ita cito auffertur. quia ſicꝫ di/
cit beatus Franciſcus. Si diabolus po
teſt habere capillũ de homine cito facit
creſcere in trabem. ꝛ ideo q vult in diui/
na gratia perſiſtere: debet per ſacramen
tũ confeſſionis ꝛ actũ contritionis pec/
cata frequenter abſtergere: ꝛ moꝝ vt cõ/
ſcientia leſa fuerit ſe purgare iuxta con/
ſiliũ ſapientis in pũer. Aufer rubiginẽ
de argento: ꝛ egredietur vas puriſſimũ.
Quarto coopante virtute humilita/
tis ſubicientis. quia ſm Grego. in mo/
ral. Humilitas eſt omniũ virtutum cu
ſtos. vnde quãdo aliquis ſuperbit de bo
nis ſibi celitus datis a deo in tẽptation e
dimittitur. Et quia ſine diuino auxilio
nullus vt ait apoſtolus tẽptationi reſi/
ſtere poteſt. idcirco cadit ꝛ a gratia exci
dit. Jnter autẽ omnes illas virtutes ef/
ficaciſſima eſt puri cordis cuſtodia. vn/
de Prouer. x. Omni cuſtodia ſerua cor
tuũ: qm̃ ex ipo vita pcedit. Et puer xxij
Qui diligit cordis mundiciã pꝑter la/
bioꝝ cuſtodiã habebit amicũ regem .i.
permanebit in amicicia: quod eſt eſſe in VII. cõſidera.
gratia ſũmi regis. Septima conſide
ratio eſt: qualiter diuina gratia per pec/
catũ amiſſa recupatur. Et dicẽ q recupaꝛ
q̃druplici a nobis actu. Et pmo actu E
.ſ. recordationis de illo actu quo eſt ſibi
conſcius gratiam amiſiſſe. pſ. Memor
fui dierum antiquoꝝ .i. actuũ meoꝝ i ve
tuſtate peccati ꝑpetratoꝝ. Scdo actu
deteſtationis vt malũ de q recordaꝛ ſibi
diſpliceat tanq̃ abhoiabile ꝛ ſibi dãno/
ſum iuxta illõ pſ. Omnẽ viã iniquitatis
odio habui. Tertio actu renũciatiõis
vt omni tali actui firmo pꝑoſito renun/
ciet in futuꝝ ne ſicꝫ canis redeat ad vo/
mitũ: vt dicit btũs Petrus pma canoni
ca ſua. Quarto actu contritionis vt
triſticiam habeat de malo perpetrato.
Triſticia em̃ ſm Auguſti. eſt paſſio cõ/
ſequẽs actũ volẽdi. ꝛ iõ quãto pl9 qs ha
bet de actu volũtatis ꝯtra pctm̃: tanto/
pl9 hꝫ de paſſione triſticie. ꝛ illa eſt attri
tio q ſm docto. theologos eſt ſufficiens
diſpoſitio ad gr̃am de cõgruo ꝑcipiẽdã.
Jſtis autẽ ꝑmiſſis infundiꝛ a deo actus

contritiõis cũ gratia dicente pſalmiſta.
Cor cõtritũ ꝛ hũiliatũ de⁹ ne deſpicias:
qꝛ talibꝫ preuijs actibꝫ ꝯtinet infundere
gratiã ad diuinã miſcdiam ꝛ non ad iu
ſticiã. Et idõ Sap.x. coniungẽs grãm cũ
miſcdia dicit. Gratia ꝛ miſcdia eſt i ſan
ctos eius: ꝛ reſpect⁹ eſt in electos illius.
VIII.cõ ſidera. Octaua cõſideratio eſt: q̄ ſunt ſigna
diuine grẽ. Dico autẽ ꝙ de cõi lege nul/
lus põt eſſe de grã certus. iuxta illd Ec/
cleſiaſtici.ix. Nemo ſcit vtrũ ſit dignus
odio vel amore. ꝛ apſus.i.Corꝫ.iiij. Ni/
hil mihi cõſcius ſum ſed in hoc nõ iuſti
ficatus ſum. Intelligendũ eſt tñ ꝙ de
hoc danꝰ quattuor ſigna ꝓbabilia i ſcri
F ptura. Primũ eſt in affectu qñ homo
.ſ. letaꝰ ꝛ exultat ſpũali leticia in diuinis
rebꝫ. ſignũ ẽ ꝙ ipẽ eſt i grã dei. pſalmiſta
Signatũ eſt ſup nos lumen vultus tui
dñe. i. ſignũ datũ eſt de tuo. ſ. lumine ꝙ
dediſti leticiã in corde meo ſicut dedux/
erũt doctores antiq̄. Scdm eſt in effe
ctu qꝛ q̄ facit bona opera ꝛ ſm bonã in/
tentionẽ directa ſignũ eſt ꝙ ipẽ ſit in di/
uina grã ſi ꝑſeuerat. dicens Mathei.v.
Attẽdite a falſis ꝓphetis ꝛc. Et ſequiꝰ.
A fructibꝫ eoꝝ cognoſcetis eos. i. ab ope/
ribus ſuis. Tertiũ eſt in auditu: qꝛ q̄
libenter audit ṽba diuina ꝛ cũ affectu ſi
ne querela ſignũ eſt ꝙ ipẽ ſit in grã dei.
Io.viij. Qui ẽ ex deo ṽba dei audit ꝛc.
Hic notat btũs Grego. ſignũ in quo po
teſt agnoſci q̄s vnde ſit. Quartũ ẽ in
affatu. qꝛ q̄ loquiꝰ cũ affectiõe ṽba diuia:
ſignũ eſt ꝙ ipẽ ſit in eius grã. qꝛ ſm ſen/
tentiã ſaluatoris in euãgelio. Bon⁹ hõ
de bono theſauro ꝓfert bonũ. i. cordis
ſui Et iudeis dixit Progenies viperaꝝ
quõ poteſtis bona loq̄ cũ ſitis mali. Et
Math.xij Ex abundãtia cordis os lo/
quiꝰ. Sequiꝰ. Ex ṽbis tuis iuſtificabe/
ris: ꝛ ex ṽbis tuis condẽnaberis: ꝛ ideo
qꝛ vna ꝛ eadẽ grã habet ſigna plura. di.
aplo.i.Coꝝ.xxxij. Diuiſiones gratiarũ
ſũt quãtũ ad plura ſigna q̄ ibi numeran
IX.con ſidera. tur. Nona cõſideratio: q̄les ſũt fruct⁹
grẽ. Ubi eſt aduertendũ ꝙ ſicut arbor
ſilueſtris ſibi ipi relicta facͭ fructus inſi/
pidos: ſi eñ ei inſeraꝰ ramuſcul⁹ arboris
domeſtice facͭ fruct⁹ domeſticos. ita aĩa
nr̃a ſi in puris naturalibꝫ dimittaꝰ fru/
ctus eius ſũt inſipidi: qꝛ ad felicitatẽ nõ
ꝓficiũt. cũ ꝑ ſolũ liberũ arbitriũ nõ poſſu
mus grãm mereri errante pelagio: ſi tñ
ei grẽ ramuſcul⁹ inſeraꝰ faciet optimos
ꝛ ſaluberrimos fruct⁹. Intelligendũ
eſt tñ ꝙ aliq̄ fructus ſm q̄drduplicem
gradũ laudanꝰ. q̄ꝝ ꝑmus eſt: qui habet
in ſe amenitatẽ in ſapore. Scdõs eſt q̄ G
habet nõ ſolũ amenitatẽ: ſꝫ etiã fugat in
firmitatẽ ꝛ magnam cõfert ſanitatem.
Tertius eſt: q̄ nõ ſolũ cõfert ſanitatẽ
ſed etiã imoꝛtalitatẽ. Quartus eſt q̄
nõ ſolũ ꝯfert imoꝛtalitatẽ ſꝫ ꝛ felicitatẽ.
Fructus aũt grẽ q̄ ſunt actus meritoꝛij:
a charitate eliciti vel imꝑati cõferũt no
bis. Primo amenitatẽ qꝛ oĩes fiunt
ſm inclinationẽ amoris: ꝛ nõ timoris: vt
docet Io. in canonica ſua. Charitas eñ
foras mittit timorẽ. Scdõ nõ ſolum
amenitatẽ: ſed ſanitatẽ: qꝛ talia opa fre/
quẽtata cũ diligẽtia excludũt ab anima
omnẽ egritudinẽ temptatõis ꝛ paſſiõis
tũc eñ nõ daꝰ locus diabolo ad temtan/
dũ iuxta apli cõſiliũ. Tertio non ſo/
lũ ſanitatẽ: ſed etiã imoꝛtalitatẽ dicente
dño in Iohãne. Si q̄s ſermonẽ meũ ſer
uauerit moꝛtẽ nõ guſtabit in eternũ: que
in Apocal. dr moꝛs ſcdã. Quarto nõ
ſolũ imoꝛtalitatẽ ſꝫ ꝛ felicitatẽ qꝛ quili/
bet taliũ actuũ mereꝰ felicitatẽ de cõdi/
gno ſicut docto. affirmãt. ſi eñ vn⁹ fru/
ctus eſſet ita ꝑcioſus ꝙ de ꝯdigno inde
poſſet emi vnũ regnũ terrenũ eſſet cũ ſũ/
ma diligẽtia cuſtodiẽdus: q̄ꝫtoplus illi
actus q̄ de cõdigno emunt. ſ. regnũ eter
nũ. Et ideo tales fructus debemus cuꝫ
ſũma diligẽtia appetere ꝛ habere: qꝛ fru
ctus grẽ eſt ꝑcioſioꝛ cunctis opibus et
oĩa que deſideranꝰ nõ valẽt huic cõpa
rari. teſte ſapiẽte. vñ in pſ. Grãm ꝛ glo/
riã dabit dñs qꝛ. ſ. ꝑ fructũ grẽ acq̄riꝰ fe/
licitas glĩe. ꝛ idõ dicit apſus ꝙ optimũ ẽ
grã ſtabilire coꝛ. Decima cõſide ratio X.conſideratio
eſt: q̄lia ſunt grẽ impedimẽta. Uñ intel
ligendũ eſt ꝙ q̄ttuoꝛ ſũt detrimẽta que

cõtra grãm ſũt. Primũ eſt peccatoꝝ
moꝛtaliũ q̄ habẽt gratiã totaliter eradica
re de aĩa: ꝛ idõ dicunꝰ pctã moꝛtalia quia
interficiũt aĩam q̄ viuit ꝑ grãnã ipam
D auferẽdo ſicut auferꝰ aĩa a coꝛꝑe in moꝛ
te. de q̄ dicit apls Rom.vi. Stipendia.ſ.
pcti moꝛs ꝛ ſubdit cãm. Grã autem dei
vita eterna: quã. ſ. grãm pctã auferunt.
Scdm detrimentũ eſt pctõꝝ venialium
ꝑ que grã dei non tolliꝰ: ſed obum/
braꝰ vt veſtis cãdida ꝑ maculas aliquã
defoꝛmitatẽ habẽs: ꝛ ipoꝝ mltiplicatio
eſt diſpoſitio ad totalẽ ipius veſtis con/
ſumptionẽ. Idõ epo ſardis q̄ ꝓpter venia
liũ multiplicationẽ ad moꝛtẽ appropin
quabat dr Apocal.iij. Eſto vigilãs cõ/
firma q̄ moꝛitura ſunt: ꝛ ꝓ inde qui ta/
lia pctã vitare nitunꝰ. Habes pauca no
mina q̄ nõ inq̄nauerunt veſtimenta ſua
ambulabũt mecũ in albis qꝛ digni ſunt
Tertiũ nocumentũ eſt ꝑuatio actuũ
bonoꝝ q̄ hñt grãm cõſopire qñ aĩa q̄ re
cipit grãm nõ opaꝰ meritoꝛie ſm ipam:
ſꝫ marceſcit ignauia. ꝯtra q̄s dic̃.b. Am
bro. ſup Lu. Neſcit tarda molimia ſpi/
ritus. ſ. grẽ. Et Grego. Amoꝛ dei nunq̃
eſt ocioſus: opaꝰ eñ magna ſi eſt: ſi aũt
negligit opari amoꝛ non eſt. vñ illi epo
laodicie q̄ illã grãm recepat ꝛ ſm ipam
opari neglexit dicitꝰ a dño Apo.iij. Uti
nam calid⁹ eẽs aut frigid⁹: ſꝫ qꝛ tepidus
es: incipiã te euomere de oꝛe meo: ſicut
eñ tepid⁹ eſt remiſſe actiuus: ita homo
tepid⁹ dr qui intẽſe opaꝰ bonũ. Quar
tũ detrimentũ vitioꝝ moꝛtaliũ ꝛ maloꝝ
habituũ aggregatoꝝ q̄ hñt grãm impu
gnare: qꝛ qñ mali hãoꝛes ſunt acquiſiti
in nobꝫ ꝑ infuſionẽ grẽ nõ ſtatim amit/
tunꝰ cum homo poſt contritionẽ adhuc
ad malũ remaneat inclinatus. ꝛ ideo il/
la vicia niſi per diſciplinã rigidã extir/
ꝑẽtur non ꝑmittunt hoiem in grã quie/
ſcere. ꝛ idõ in ꝑſona infirmoꝝ dic̃ apſus
Roma.vij. Infelix ego homo quis libe.
me de car. moꝛtis huius. ꝛ ſequiꝰ gratia
XI.con ſidera. dei ꝑ ihm xp̃m. Undecima cõſidera
tio eſt: q̄tiens grã fuit infuſa in aĩa bea/
te ṽginis. Dicitꝰ ꝙ licet foꝛte in multis
actibꝫ meritoꝛijs fuerit augmẽtata. tñ in
ea crediꝰ q̄ttuoꝛ vicibꝫ fuiſſe infuſa ſolẽ/
niter. Et ꝑmo in eius cõceptiõe quia i
vtero mřis grã dei fuit ei ĩfuſa cũ ibi fue A
rit ſctificata vt ſcti docẽt mltõ pluſq̃ il/
le de quo dr Lu.i. Et ſpũſctõ adhuc re/
plebiꝰ ex vtero mřis ſue vt ꝑ eius inco/
latũ in vtõ ṽginis illud ꝓpheticũ intelli/
gaꝰ. Sctificauit tabernaculũ ſuũ ꝛc. et
Bernard⁹ ait. Fuit ꝓculdubio mř dñi
ante ſctã q̃ nata. Scdõ in ṽbi incar/
natiõe: qꝛ tũc ſpũſctũs venit i ipam ṽtu/
tẽ ei ṽbi gñatiuã tribuẽs vt ait Dama.
q̄ aduẽt⁹ nõ intelligiꝰ ſine grẽ infuſiõe
Et hec dr ſcrificatio ſcdã de qua dr Lu.
i. Spũſſctũs ſuꝑueniet in te ꝛc. Ter
tio in cãtici reuelatõe. ſic eñ legim⁹ za/
chariã ſpũſctõ fuiſſe iplerũ qñ ꝓphera/
uit canticũ ſuũ: ꝛ elizabeth qñ emiſit cla
moꝛẽ ſuũ Lu. ꝑmo: ita putamus mřem
dñi ſpũſctõ fuiſſe repletã qñ ꝓphauit cã
ticũ ſuũ dicẽs. Magnificat aĩa mea do
minũ ꝛc. vt ibidẽ habeꝰ. Quarto cre/
ditur. ſ. in ſpũſcti miſſione. de quo ha/
beꝰ Act.ij. ipa eñ tũc fuit ſaciata omni
diſciplina ꝛ alijs q̄bus ſpũſſctũs ante ꝓ
miſſus fuit miſſus Act.i.ca. Nec eſt cre
dibile ꝙ tãto dono nõ fuerit ꝑticeps btã
virgo. ideo dixit ei angelus Lu.ij. preui
dens gratie plenitudinẽ ad quã erat ex/
altanda. Ne timeas maria inueniſti gra
XII.cõ ſidera. tiã apud dñm. Duodecia ꝯſideratio
eſt: ad quẽ gradũ grẽ aĩa ṽginis fuit ex/
altata. Dr aũt ꝙ grã diuina increata eſt
ꝛ diſtributa. ꝛ h̄ in aliq̄bus nõ eſt natu/ B
re adeq̄ta: tñ ſm ꝓpoꝛtionẽ nature com
mẽſurata fuit vt in angelꝭ: qꝛ licet q̄libet
eoꝝ potuiſſet plus cape de grã q̃ ſuſce/
pit tñ ſicut fuerũt ꝑfectioꝛes in naturali
bus ita fuerũt excellẽtioꝛes in gratuitis
vt notaꝰ.ij. ſenten. in aliq̄bꝫ eñ nõ ẽ grã
capacitati nature adeq̄ta nec ſm gradũ
nature ꝓpoꝛtionata ſic̃ cõiter eſt in ſctis
q̄libet eñ aĩa q̄cũq̃ eſt in ꝑña plus ẽ ca
pax de grã cũ oẽs ſint vni⁹ nature et tñ
ſũt ineq̄les in ea. Tertio in aliq̄ ipſa
grã crediꝰ capacitati nature adeq̄ta: nõ
tñ ſm excellentiã ſimplr ſummaꝫ ſic in

matre domini bñdicta quia ipſa de gra
tia habuit quantũ capere potuit. vt ait
beatus Hieronimus. Et ideo dicta fu/
it ſimpliciter gratia plena ſicut vas di/
citur plenum quando plus capere neqt
non tamen gratiam ſimpliciter ſummã
quia citra animam chriſti. Quarto
eſt ipſa gratia in aliquo non ſolum capa
citati nature adequata ſed vt in ſe ſum/
me perfecta ſicut in anima chriſti: que
habuit de gratia quantũ cape potuit et
in grã omnẽ aliã creaturã exceſſit Jo.i.
Vidimus gliam eius gliam q̃ſi vnige
niti a patre plenum gratie ꝛ veritatis.
non ſolum ad ſufficientiam ſed ad redũ
dantiam. Ad quam ꝛc̃.

De eadem Sermo ſecundus.

Anunciaui et lo
cu.tus ſũ ꝛc̃.pſ̃.xxxix. Qꝛ de
ſermonibꝫ annũciatiõis ga/
brielis eſt pñs intẽtio: idcirco ad decla/
rationẽ hui⁹ ſolennitatis cõiter accipit̃
vbũ ꝓpoſitũ. In q̃ quidẽ vbo in perſo/
na eiuſdẽ archangeli dauid loq̃ẽs intẽ/
tione illius duplr̃ deſcribit̃. Primo vt
intellectualr̃ declaratiua. cũ premittit̃.
Annũciaui. Annũciatio em̃ eſt act⁹ rõ/
nis. Scd̃o vt ſenſibilr̃ manifeſtatiua
cũ addi locut⁹ ſum. Locutio em̃ eſt ſen
ſibilis platio qꝛ angel⁹ locutus fuit vgi
ni nõ ſolũ intellectualr̃. vez etiã ſenſibi/
liter ſic̃ dicit Eſa. iiij cap̃. Loquimini
ad coꝛ hierl̃m. Ecce q̃ʒtũ ad locutionez
intellectualẽ ꝛ aduocate eã ecce q̃ʒtũ ad
vocalẽ q̃z pma fuit ad aiam vgis inti/
ma. Prima fuit q̃ʒtũ ad corp⁹ extrin/
ſeca. Quia igit̃ de vgine eſt pñs ſolẽni/
tas. idcirco circa ipſam meditãde occur
rũt octo cõſideratiões. q̃z pma eſt. qua/
lis fuit illa annũciatio. Scd̃a eſt per
quẽ fuit illa annũciatio delata. Ter/
tia ẽ vbi illa annũciatio fuit fcã. Quar
ta eſt in q̃ tempe fuit delata. Quita ẽ
q̃ fuerit illi⁹ annũciatiõis effect⁹. Sex
ta eſt q̃lia fuerũt ei⁹ ſublimia. Septi
ma eſt q̃lia fuerũt ei⁹ miracula. Octa
I. con/ ua eſt q̃lia fuerũt eius gaudia. Prima
ſidera.
igit̃ conſideratio eſt: qualis fuit illa an/
nunciatio. Et dicendũ eſt q circa ipſam
btũs Lucas deſcribit ſeptem myſteria.
C Primũ fuit de angeli ſalutatõe. cũ di/ I. myſte
xit. Aue gr̃a plena. Nũcius quidẽ mal⁹ rium
non pnunciat ſalutationẽ: ſed bonus. Id̃
ſerpens. i. diabolus miſſus ad pmã mu/
lierẽ non ſalutauit eã. Scd̃m fuit de
vginis turbatõe. q̃ quidẽ turbatio non
fuit amoris ſed timoris. qꝛ mos eſt bo/
ni angeli vt in pncipio terreat ꝛ in fine
cõplaceat. vñ Damaſce. Sic̃ ois virtus
bona: ſic ſuus actus bonus. Et id̃ ſeq̃t.
Turbata eſt in ſermone eius. ſ. angeli.
Tertiũ fuit de vginis cõſideratione:
qꝛ cogitabat q̃lis eẽt illa ſalutatio. Si/
mile autẽ huic habet̃ qñ xp̃m peperit. vt
dicit̃ Luce. ij. q cõſeruabat omnia vba
hec cõferens in corde ſuo: ꝛ quãdo xp̃m
reperit in templo qd̃ fuit ſignũ ſapiẽtie.
Quartũ fuit de angeli cõfortatiõe di/
centis: Ne timeas ꝛc̃. qd̃ etiã factum eſt
idẽ zacharie de iohe bap. Quintũ fu/
it de vginis inq̃ſitõe. nõ em̃ dubitauit de
dicto vel de facto ſic̃ zacharias: ſed tan
tũ de modo ꝓpter zelũ vginitatꝭ qui ex
verbis angeli videbat̃ euacuari. Quod
aũt dicit̃ non cognoſco. i. nõ cognoſcitu/
ram me ꝓpono. Sextũ fuit de angeli
rñſione. cũ ſequit̃. Rñdens aũt angelus
dixit ei. in qua rñſione docuit virginem
de articlo incarnatiõis ꝛc̃. Septimũ
fuit de finali cõcluſione cũ ponit̃ poſtea
Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm vbũ tuũ.
Sicut enĩ Eua voluit eſſe dea: ita illa
ancilla. vbi pfectio obediẽtie demõſtrat̃.
Scd̃a cõſideratio eſt: p quẽ fuit hec II. con/
annũciatio delata. cõſtat aũt q ſm Lu. ſidera.
pmo p Gabrielẽ. ſm aũt Hiero. Gabri/
el interptat̃ fortitudo dei. Et id̃ conueni
enter miſſus fuit ad tractandũ verbi in/
carnationẽ: qꝛ in hoc ſtupẽdo miraculo
plus fuit magnificata diuina potentia:
q̃ʒ in mundi fabricatõe. Intelligendũ
eſt tamẽ q iſte angel⁹ in iſta ſalutatione
habuit reſpectũ ad quattuoꝛ perſonas.
Et primo ad perſonã mittentem ꝛ il/ D
la fuit appropriata patri ad quẽ pertinet

mittere ꝛ non mitti. vt dicit Auguſtin⁹
de trini. Secundo ad perſonã denũ/
ciatam gratiã recipientẽ que fuit perſo
na virginis matris. ideo fuit miſſus a
deo ad virginẽ Luce pmo. Tertio ad
perſonã preuolantem que fuit perſona
verbi que angelũ precucurrit. vnde dic̃
Auguſti. q precẽſſit ſuũ nunciũ domin⁹
ideo dicit angelus domin⁹ tecum: quia
iam venerat. Quarto ad pſonaz ſub/
ſequentẽ que fuit perſona ſpirituſſancti
qui fuit angelus ſubſecutus ad virginẽ
ſanctificãdã. ideo dicit de illo in futuro.
Spiritu ſſanctus ſuperueniet in te. Unde
ꝓpter iſta bene conuenit Gabrieli quod
dictũ fuit Nathan. pmo Reguz. iij. In/
gredere quia vir fortis es ꝛ bona nunci
III. cõ/ ans. Tertia conſideratio eſt: vbi iſta
ſidera. annũciatio fuit facta. Lucas dicit q in
ciuitate Nazareth. Iſta ciuitas habet q̃
E druplices interptationes huic ſacramẽ
to conuenientes ſm Hiero. quaz. Pri/
ma eſt floꝛiditas. Et illa interptatio cõ/
uenit huic ſacramẽto: quia tunc floꝛuit
vga illa de radice yeſſe. de qua dr̃ Eſa.
xi. Egredietur virga ꝛc̃. qꝛ ſicut flos erũ/
pit de ſubtiliſſima vge materia. ita xp̃s
erupit de ſubtiliſſimis ꝛ puriſſimis ſan
guinibꝫ virginis. Scd̃a eſt quia inter
pretat̃ mundicia ꝛ illa cõuenit ei: qꝛ ſm
beatũ Anſhel. mundata fuit virgo ſcd̃a
ſanctificatione vel mundatione. Pri/
ma fuit in ſui conceptione. Scd̃a in
verbi annũciatiõe. Tertia in qua nõ
ab immũdicia ſed ſicut angeli dicuntur
purgari ꝓpter excellentẽ puritatis gra/
dum. Dicunt aũt q in pma ſanctificati
one vel purgatione pnitas in ea fuit cõ/
ſopita. ſed in ſcd̃a fuit totaliter extincta
omnis pronitas actualis ꝛ potentialis.
Tertia interptatur vnctio. ꝛ illa etiã
ei conuenit: quia cum vnctio dicat̃ ſan/
ctificatio in illa annũciatione fuit virgo
ſecũdo ſanctificata ſanctificatõe perfe/
cta. de qua loquit̃ Lucas vbi ſ̃. Spiri/
tuſſanctus ſuperueniet in te ꝛ vtus ꝛc̃.
Quarto interpretat̃ conſecratio ꝛ il/
la etiam cõuenit ei: quia ſicut templum
ſalomonis fuit conſecratũ ex eo q glo/
ria domini habitauit ibi. vt dicit̃. iij. Re
gum. ita virginis vterus fuit conſecrat⁹
pro templo totius deitatis ex verbi icar
natiõe iuxta illud pſ̃. Sanctificauit ta
bernaculum ſuũ altiſſimus. ideo de illa
ciuitate dicebat nathanael Johis pmo.
A nazareth poteſt aliquid boni eſſe: qꝛ
. ſ. ei bona conueniũt ſm ſignificationez
Iſta em̃ eſt ciuitas in qua xp̃s fuit edu/
catus vſq; ad. ʒ. annos Luce. iij. caplo.
Quarta conſideratio eſt in quo tem/ IIII. cõ
poꝛe illa annũciatio fuit allata. Dicitur ſidera
autẽ q quattuoꝛ ſunt tempa de quibus
queri ſolet. ſ annus menſis dies ꝛ hoꝛa.
Primo queritur de anno. Dicitur q
vi. millenario annoz a mundi creatiõe.
ſicut enim in. vi. die formauit deus ho/
minẽ ad ymaginem ſuam ꝛ ſimilitudi/
nẽ impſſaz. ita illo ſenario formauit il ã
hominem qui eſt ymago dei ꝛ eius ſimi
litudo expreſſa ſm apoſtolum. Et ſicut
illo die fuit homo lapſus: ſic illo mille/
nario reparatus. In illo autez anno age
batur ſeptuageſimaſecunda generatio
ab adam. ſic ille homo ſeptuagintadu/
os diſcipulos habuit. Secundo aũt
ſi queratur de menſe in quo illa annũci/
atio fuit facta. Dicitur q in menſe pri/
mo illa annũciatio fuit facta: quo egreſ/
ſi ſunt filij iſrael de egypto. de quo Exo.
xij. Menſis iſte vobis principiuʒ men/
ſium primus erit in mẽſibus anni. Iſte
fuit menſis Marcij in quo quidez mẽ/
ſe domin⁹ habitauit in columna nubis
vt dirigeret filios iſrael per deſertum ſi/
cut recte hodie deitas primũ habitauit
in mente humanitatis nube ꝛ velamine
ad dirigendam populuʒ chriſtianuʒ per
huius mundi deſertũ. Tertio ſi que/
ratur de die. Dicit̃ q ea die qua fuit do/
minus paſſus eadem die fuit annuncia/
tus per angelum vt dicit Auguſtin⁹ de
trinita. In iſto etiam die dicitur mun/
dus fuiſſe creatus. Et illa die in egypto
fuerit agnus ſanctificatus vt dicitur in
Exo. Et iſta quattuoꝛ myſteria ſũt mu/
tuo correſpõdẽda: vt myſteriũ creatiõis

allu dat myſterio annũciatiõis: q2 ꝓma
dies noui teſtamẽti ſic vetis. z myſteriũ
imolatiõis myſterio paſſiõis. curſus au
tem circularis xp̄i ad modũ ſolis deſig/
naf in eiuſdẽ dici inchoatione z cõſuma
tione. Quantũ ad diem ſeptimane il
la fuit dies veneris que fuit ſolennizata
myſterio quadruplici. z primo q2 in hoc
die fuit homo factus ad imaginem dei.
Geneſ. i. z xp̄s eadem die incarnatus.
Secundo a tribus regib9 adoratus.
Et tertio fuit mundus redemptus per
paſſionem eius z crucifixionẽ. Quar
to ſi queraf de hora. Dicunt doctores q
hora completoriũ fuit mater dñi ab an/
gelo ſalutata. Credif autẽ q illa deuo/
tiſſima collocutio cum angelo vſqz ad
mediam noctem durauit: quia cum vir
go dedit conſenſum concepit verbuz q2
de ſedibus regalibus dicif exiuiſſe me/
dia nocte vt teſtaf ſapiẽs. Et hoc eſt qd
apoſtolus ad Roma. ait. At vbi venit
plenitudo tempis miſit deus filium ſuũ
V. con/ Quinta conſideratio eſt: qui fuerunt
ſidera. illius annũciatiõis effectus. Dicitur q
fuerunt quattuor: quoꝝ ꝓmus fuit cor/
poris xp̄i repẽtina formatio ex puris ſan
guinibus virginis ſm Dioni. Secũ
A dus fuit anime xp̄i creatio: quia forma
to xp̄i corpe tota trinitas creauit aiam
nobiliſſimã z omnib9 chariſmatib9 ſpi/
ritualibus adornatã cum ſũma ſapien/
tia ſicut in ꝓmis angelis. Tertius fu
it iſtius corpis in anima vnio ſine om/
ni labe. cum enĩ alie anime inquinari ſo
leant a corpibus ſicut corpus a ſordido
veſtimento: ſed xp̄i anima ab omni ſor/
de imunis fuit. Quartus fuit anime
glorificatio: quia ipſius anima ab inſtã/
ti ſue creationis fuit beata z mũda z cõ
iuncta continue cũ diuinitate vt dicif in
libro ſententiaꝝ. Iſtis ꝓmiſſis poteſt
addi effectus quintus q̃ dicif ſupadmi/
rabilis quãdo in eodẽ inſtanti totã illã
humanitatẽ ꝑſona verbi aſſumpſit idu
ens veſtimẽta noſtre carnis. de qua apo
ſtolus ad Hebre. ij. Nuſqz angelos ap/
prehendit dñs: ſed ſemẽ abrae. Iſta aũt

induitio fuit figurata Ezech. xxiij. So/
lẽ nube tegam q2 nubes noſtre humani/
tatis in incarnatione verbi fuit tegumẽ
tum diuinitatis: ſicut anima corpe tegi
tur. Sexta cõſideratio eſt: qualia fu/ VI. cõſi
erunt illius annũciatiõis ſublimia. Di/ deratio
citur aũt q celſitudo illius ſolennitatis
excedit alias ſolennitates ad xp̄m perti
nentes z ipſas dignificat vt declaratur
in quattuor ꝓcipuis ſolẽnitatib9: quarũ
ꝓma eſt ſolennitas dñice incarnationis
cuius fuit ſumma dignitas quia puer q̃
naſcebaf erat deus: non fuit autez deus
niſi ꝑ myſteriũ incarnationis quod ho/ B
die fuit completũ. Scd̃a eſt dñice re/
ſurrectionis in qua ſolus homo reſurre
xit. qui nõ reſurrexiſſet niſi humanitas
hunc ꝟbo fuiſſet vnita. Tertia eſt do
minice aſcenſionis: in qua aſſumpt9 eſt
in celũ localiter ſed eius humanitas fu/
it hodie eleuata ad diuinũ ſuppoſitũ ſu/
pernaturaliter: que eleuatio fuit maior:
q2 magis eleuaf z honoraf pontifex qñ
ad ſummũ prouehif pontificatũ. qꝫ quã/
do localiter inthronizaf. Quarta eſt
ſpiritusſancti miſſio quã ſolennitatẽ illa
ꝓcellit: quia ſicut tunc fuit miſſus ſpiri/
tusſanctus: ita nunc filius qui eſt equa/
lis ſed magis mirabiliter iſte: quia iſte
aſſumpſit ignẽ in linguarũ diuerſitate:
ille vero naturã humanã in ꝑſone vni/
tate. vñ de illa ſolennitate põt dici illud
Leuitici. xxiij. Primus dies erit vobis
celeberrimus iſte ꝓmus dies eſt incar/
nationis xp̄i quo fuit primũ perfectũ ſa
cramentum fidei xp̄iane quod eſt ſũme
celebritatis inter omnia alia ſacramẽta VII. cõ/
Septima cõſideratio eſt: qualia fue/ ſidera.
runt illius annũciationis miracula cir
ca quã ponunf quattuor ſingularia que
reddunt admirabilem illam ſolẽnitatẽ
Primũ eſt q natura ſupma fuit ſum/ C
me humilitatis in hoc q ſũpſit. ſ. habi/
tũ humanitatis ſicut filius regis ſe hu/
miliat quãdo aſſumit habitũ religiõis.
de quo aplus ad Philipẽſ. ij. Humili
auit ſemetipm in ſilitudinẽ hoim fact9
z habitu inuẽtus vt homo. Scd̃m ẽ:

q natura infima fuit ſumme exaltata: q2
humanitas que tenet infimũ gradũ in/
telligibiliũ fuit ſublimata vltra omnez
creaturã ita vt homo fieret equalis deo
z tantũ habuit de bono quantẽ eſt ſil' in
patre filio z ſpirituſctõ ſm Auguſti. de
tri. Tertiũ fuit q ꝑſona infinita fuit
exigua facta: dum ſm ſuã magnitudinẽ
in corpore de ꝟgine formato fuit cõtem/
pta. ſm illud apli. Quod in xp̄o ihu ha
bitauit omnis plenitudo deitatis corpo
raliter. Ideo dicif q ſemetipm exinani/
uit. i. exiguũ fecit. Quartuz eſt q res
minima facta eſt infinita: dñ quem celi
cape non poterant: nec celi celoꝝ ambi/
tus ſm Salomonẽ virgo integre pertu
lit in ſuo corpe z gremio. z de iſtis mira
bilib9 dr̃ Iere. xxxi. Nouũ faciet domi/
nus ſup terrã femina circũdabit virum
.i. hoiem ꝑfectũ z virtuoſum. q2 tot ꝟtu/
tes habuit xp̄s in vtero. ſ. matris quot
VIII cõ nũc habet in dextera dei pr̄is. Octa/
ſidera. ua cõſideratio eſt: q̃lia fuerũt illius an/
nunciationis gaudia. Dicif q quattuor
D Et primũ fuit i ierarchia ſupceleſti diui
narũ ꝑſonaꝝ quia ſicut q̃libet rex ſolen/
nizat quãdo eius filius cõtrahit matrimo
niũ: ſic deus pater ineffabilẽ ſolennitatẽ
fecit qñ in verbi copula eius filius cum
natura humana ſicut cũ puella incorru/
pta contraxit. Et iõ dicif in euangelio.
Simile eſt regnũ celoꝝ homini regi q̃
fecit nuptias filio ſuo. Secundũ fuit
in ierarchia celeſti in qua letati ſunt in/
effabiliter angeli quia a ſua creatione ci
tra nunqꝫ fuerant ita honorati: quia ſicẽ
ſerui letanf cum ſoror contrahit cum do
mino ſuo: vt habef Heſter de ꝑplo iude
orũ exaltato per heſter cuz rege aſſuero
contrahẽte: ſic angeli ſancti quãdo ani/
ma xp̄i fuit vnita z deſpõſata verbo tãqꝫ
creaturaꝝ pulcherrima fuit exaltata et
ſublimata. Eſt aũt anima ſoror germa/
na angeloꝝ q2 ab eodẽ patre ad ei9 yma
ginẽ conformiter genita: z de eadem. q.
matre quia de ſpũali natura. Tertiũ
fuit in ierarchia ſubceleſti in q̃ fuit pax
reddita: q2 diſcordia fuerat inter deũ et

hominẽ per q̃nqꝫ milia annoꝝ: ſz illa di/
es fuit factus mediator xp̄s q̃ in ſemet/
ipſo ſoluens inimicitias pacẽ tractare ce
pit quã in morte cõſumauit z ille fuit cõ
uenientiſſimus mediator: q2 de ꝓgenie
vtriuſqz parentis. iõ dicif lapis angula/
ris q2 vtrũqz ꝑietẽ coniũxit: z ideo a no/
bis pax ẽ ſũme deſiderãda Primo: q2
xp̄s in hunc mundũ veniens z tanqꝫ le
gatus tractans de pace ipſam pacẽ fecit.
z ideo qui pacẽ turbant eius mediatorẽ
non recipiũt. Secundo quia xp̄us ex
hoc mũdo recedens pacem nobis legã/
do reliquit. z ideo qui pacez renuũt ei9
coheredes non ſunt dicente dño Math
v. Beati pacifici qm̃ filij dei vocabuntur.
q ſi filij z heredes. Quartũ gaudiuz
fuit in ierarchia ſupterreſtri que erat i
ſinu abrae vbi erãt anime ſepate a corpi
bus inter quas fuit ſolennitas: q2 nñqꝫ
aliqua anima viderat dare diuinã eſſẽ/
tiam vſqꝫ hodie q fuit creata xp̄i ani/
ma in conſumata gloria: ſic poteſt letari
vna ſoror de anima ſororis quando fue/
rit ad felicitatẽ ſublimata. Fuerũt aũt
ſancti pr̄es certificati de illa die ꝑ reue/
lationẽ diuinã: ſicut dicitur in euange/
lio Iohis: Abraam pater veſter exulta/
uit vt videret zc̃. Ideo ꝑ illa die põt in/
duci illud Regũ. Hec dies boni nũcij
eſt in qua bonus nuncius Gabriel ꝟgi/
nem benedictã ſalutauit. Salutẽ q̃ me/
diante eius meritis nobis cõcedat xp̄s
ieſus dei z ꝟginis filius. qui viuit in ſe/
cula ſeculoꝝ Amen.

In feſto beati Iohannis ba
ptiſte Sermo primus.

Nter natos mulie

I rũ non ſurrexit maior iohãne ba
ptiſta. Qui aũt minor eſt in re/
gno celoꝝ maior eſt illo Math. xi. Qñ
aliqs laudat ſeipm non bene credif ſue
laudi. vñ dicit Salomõ. Prouer. xxvij
Laudet te os alienũ z nõ tuũ extraneus
z non labia tua. Et alibi Laus in ꝓprio
ore ſordeſcit. Debet ḡ laudari ab alio z
maxime a bono nã laudari a malis hoc

modo pudendū eſt. Nam ſm Aug. pu/
dendū eſt illis velle placere quos nolis
imitari ⁊ alibi. Non eſt ſpecioſa laus in
ore peccatoris ⁊ maxime laus humana
eſt contēpnenda: quia in laude pcipitiū
eſt vt dicit btūs Frāciſcus. ſed ꝓa laus
eſt illa. Non em̄ qui ſe cōmendat ꝓbatꝰ
eſt ⁊c̃. Cōmēdaꝛ autē in veti teſtamē
to ſingulr̄ q̄ttuor. ſ. Noe Moyſes Da/
uid ⁊ Job. De Noe Geñ. vij. dixit ſibi
ds: Te em̄ vidi iuſtū corā me ex oib; gē
tib;. De Dauid ſic dr̄. Inueni hoiem
ſm cor meū. De Moyſe aūt dr̄ Nu xij
Si quis inter vos fuerit ꝓpheta dñi in
viſione apparebo ei: vel per ſomniū lo/
quar ad eum. at non talis ſeruus meus
Moyſes q̄ in omni domo mea fideliſſi/
mus eſt. De Job dicit. Nūquid cōſide/
raſti ſeruū meū Job loquens ad ſathan
ꝙ nō ſit ſimilis ei in terra: vir ſimplex ⁊
rectus ac timens deū ⁊ recedēs a malo.
In nouo aūt teſtamēto dicit dñs ad Na
thanael. Hic eſt vere iſraelita in q̄ dolꝰ
non eſt. Et btō Paulo. Tu es vas ele/
ctionis. Et Cēturioni. Non inueni tā/
tam fidem in iſrael. Et btō Petro. Tu
es ſymon bariona. Quantūcunq; iſtos
cōmendauit. multo plus btm̄ Johēm di
cens in ꝟbo ꝓpoſito. Amē amē dico vo
bis: Inter natos mulieꝝ ⁊c̃. Idcirco ad
venerandā magnitudinē ſolēnitatis eiꝰ
cōueniēter aſſumiꝛ verbū illud. In quo
quidem verbo btūs Johes deſcribiꝛ du
pliciter. Et pmo vt glioſe ſublimatꝰ: cū
premittiꝛ: Inter natos mulieꝝ non ſur/
rexit maior. Scdo vt virtuoſe illumi/
natus. cū ſequiꝛ Johanne bap. Quā/
tum ad primū de eius magnitudine ait
angelus gabriel dicēs: Erit em̄ magnꝰ
corā dño Luce pmo. Qui aūt eſt minor
in regno celoꝝ maior eſt ille in ꝓpria re/
putatione. de qua humilitate ait ſalua/
tor. Qui maior eſt in vobis fiat ſicut mi/
nor. De ſcdo autē diciꝛ Johes eſt nomē
eius. Johis. i. cap. Quia ergo circa ma
gnitudinē ſanctitatis eius habeꝛ teſti/
moniū xp̄i pſens. Idcirco ad declaran/
dum illam magnitudinē occurrūt duo/
decim cōſiderationes. quaꝝ Prima ē I. conſideratio
de myſterio ſue annūciatiōis. in qua no/
tanꝛ q̄ttuor ſolennia: quoꝝ primū eſt ex
parte pſone annūciantis. quia ſm btm̄
Auguſti. magna fuit gl̄ia ꝙ ab eodē an
gelo nūciatus fuit btūs Jo. bapti. a quo
xp̄s Lu. pmo. Stans quidem a dextris
altaris incenſi apparuit ei angelus ⁊c̃.
Scōm fuit ex parte loci couenientis E
qꝛ illa annūciatio facta fuit in loco ſan/
ctiſſimo qui dicebaꝛ ſancta ſctōꝝ vbi ſta
bat ſolus pōtifex vbi erat archa teſtamē
ti ⁊ tabula ⁊ māna ⁊ cherubin ⁊ ꝓpicia/
toriū in quo dñs Moyſi apparuerat. ibi
em̄ erat altare incēſi. itē erat ibi zachari
as Luce pmo. Tertium fuit ex parte
temporis excellentis. quia illum locum
ſolus pōtifex intrabat ſemel in anno tā/
tum ⁊ illud tempus ſacratiſſimū reputa
batur. Quartū fuit ex parte miracu/
li ſubſequētis. quia Zacharias eo ꝙ fu/
it incredulus ſermonibus angeli effec/
tus fuit mutus Luce pmo. ca. Scda II. conſidera.
conſideratio eſt de myſterio ſue cōceptio
nis. in quo notātur quattuor puilegia. et
Primū fuit qꝛ per miraculum fuit ge
neratus non em̄ fuerat parentib; filius.
eo ꝙ mater erat ſterilis et ambo pceſſiſ/
ſent in dieb; ſuis Lu. pmo. illa ergo tāto
fuit maior q̄to actor fuit ſublimior. ſ. de
us q̄ ſuppleuit quod natura non potuit.
Scōm fuit quia in vtero matris fuit F
a plaga peccati originalis purgatꝰ cū
tamen ceteris de comuni lege nullū de/
tur ibi remediū. vnde ſi in matris vte/
ro deceſſiſſet ad ſinū abrae euolaſſet: cū
ceteri vadant cōmuniter ad infernū qui
taliter moriūtur ꝓpter quod Jere. po. di/
ciꝛ. Anteq̄ exires de vētre ſanctificaui
te. Tertiū fuit quando in vtero ma/
tris fuit diuina gratia illuſtratus. vnde
licet ceteri ſint i vtero matrꝭ filij ire ſm
apoſtolū iſte fuit filiꝰ gratie dono ſpiri/
tus. ſ. quā ibi accepit dicente grabriele.
Luce pmo. cap. Spirituſancto repleбiꝛ
in vtero matris ſue. Quartū fuit qꝛ
in vtero matris fuit letificatus cum ce/
teri in quadam triſticia ibi maneant cu

ius ſignū eſt quia cum exeunt confeſtim
plorant: tamen iſte fuit letificatus in p̄/
ſentia ſaluatoris ſibi diuinitꝰ reuelata.
Luce pmo. Ecce em̄ vt facta eſt vox ſa/
III. conſidera. lutationis ⁊c̃. Tercia cōſideratio eſt
de myſterio ſue natiuitatis. in qua notā
tur quattuor mirabilia. quoꝝ Primū
G fuit de ſingulari puritate quia licet cete
ri naſcantur cum plaga peccati origina
li iuxta illam legem. Nemo mundus a
ſorde nec infans cuius vnius diei vita ē
ſuper terram: tamen iſte natus eſt mun/
dus quia in vtero matris purgatꝰ Se
cundū fuit de ꝓphetia Elizabeth: quia
ſm Ambro. ſuper Lucā. mater ꝑ ꝓphe/
tiam didicit quod non didicerat a ma/
rito. vnde in circūciſione vocantib; eum
noie patris ſui Zachariam dixit mater
nequaq̄ ſed vocabitur Johannes ⁊c̃.
Tertiū fuit de ꝓphetia Zacharie qui
repletus eſt ſpirituſctō ⁊ propheтauit di
cens: Benedictus dominus deus iſrael
hec omia Luce. ij. cap̄. Quartū fuit
de recuperatione loquele: mox em̄ vt filii
nomen ſcripſit apertū eſt os eiꝰ ⁊c̃. vbi dr̄.
In illa natiuitate creditur fuiſſe virgo
maria pſens: quia poſt ſex menſes venit
⁊ tribus menſibus ibi manſit vt habeꝛ
in Luca. vnde Ambro. ſuper Lu. Diſci
te ſancte mulieres ſedulitatē quam co/
gnatis pregnantib; exhibeatis. ſ. in illa
maria ⁊c̃. Iſta natiuitas fuit gaudij ⁊ ti
moris: quia congratulabantur ei ⁊c̃. et
factꝰ eſt timor ⁊c̃. qꝛ naturaliꝛ in aurora
diei boni gaudēt ⁊ mali timēt. dicēte be
ato Johe. qui male agit odit lucem. ita
in aurora noui teſtamenti mali timue/
runt ⁊ boni gauiſi ſunt. ⁊ ita erit in ſig/
nis iudicij. iuxta illud euangelij. His
autē fieri incipientib; leuate capita vr̄a.
Fuit autē natiuitas beati Johis in au/
rora noui teſtamenti: quia ſicut in auro
IIII. cōſidera. ra ſtella matutina pnunciat ſolis ortū
ita Johānes prenūciauit xp̄m Quar
ta cōſideratio eſt de myſterio ſue religi/
onis. cum enim eſſet puerilis etatis que
etas eſt inter quītū et ſeptimū annos fu
giens corruptionē mūdi petijt deſertū
vbi quaſi xxx. ānis duxit vitam heremi/
ticā dicente euangeliſta ꝙ puer erat in
deſerto vſq; ad diem oſtenſionis ſue ad
iſrael. in quo ſtatu floruit q̄druplici vir
tute. Primo virtute paupertatꝭ ⁊ in/
digentie. quia mundum penitus abne/
gauit cum eſſet filius pōtificis ⁊ pōtifex
ex genere eſſe debebat. et de ſtirpe regis H
per cognationē eius cū maria. Secū/
do virtute puritatis et innocentie: quia
in pueritia fugit ne leui ſaltem macula/
re vitam famine poſſet. Tertio virtu
te auſteritatis et penitentie: quia eiꝰ in/
dumentum erat ciliciū de pilis came/
loꝝ. eſca vero mel ſilueſtre cum locuſtis
vnde dicit ſaluator. Venit Johānes nō
māducans neq; bibens. Quarto vir
tute humilitatis ⁊ ſubiectiōis: qꝛ non ſo
lū ſe non parificabat ſupiori q̄ eſt minor
humilitatis gradus: quando rn̄dit. Nō
ſum ego chriſtꝰ ſed etiā nec equalis cū
dixit: Neq; helyas cū tamē in ſpiritu et
virtute equareꝛ ſibi teſtimonio chriſti ⁊
angeli: ſed nec etiā inferiori cum dixit ſe
non eſſe ꝓphetam: cum tamē eſſet pluſq̄
ꝓpheta ⁊ iſte eſt ſumme humilitatꝭ gra/
dus. contra illos qui non ſolum volunt
eſſe inferioribus equales ſicut lucifer q̄
noluit ſubijci: ſed ſicut ipſe extolli vt ait
apoſtolus Petrus. In iſto deſerto cla
mauit duas pconizationes. vna fuit de
xp̄i aduentu. Secūda fuit de mūdi con/
temptu. De pma Eſa. Ego vox claman
tis in deſerto. De ſcda. Omnis caro fe/
nū ⁊ ois gloria eius quaſi flos agri ⁊c̃.
Quinta conſideratio eſt de myſterio
ſue reuelationis: quādo poſt. xxx. annū V. cōſi.
etatꝭ ſue exiuit de deſerto ad pdicandū
pniam in remiſſionē peccatoꝝ Luce. iij.
in qua miſſione notantur quattuor ma/
gnalia. Et primū eſt ꝙ tunc xp̄i ſignū
accepit: ſicut ip̄e teſtaꝛ Joh. pmo. Ego
neſciebā eū: ſed qui miſit me baptizare
dixit mihi. Sup quē videris ſpm̄ deſcē
dentem: ip̄e eſt. Secūdū eſt ꝙ xp̄m
ante ſignū cognouit. vnde quādo vidit
xp̄m venientem ad ſuū baptiſmū dixit:
Ecce agnus dei ⁊c̃. etiā ſpūſctō reuelan/

modo pudendũ eſt. Nam ſm Aug. pu/
dendũ eſt illis velle placere quos nolis
ſimitari ⁊ alibi. Non eſt ſpecioſa laus in
ore peccatoris ⁊ maxime laus humana
eſt contẽpnenda: quia in laude pĉiptiũ
eſt vt dicit btũs Frãciſcus. ſed ꝓa laus
eſt illa. Non eñ qui ſe cõmendat ꝓbat⁹
eſt ⁊c. Cõmẽdaſ autẽ in veti teſtamẽ
to ſingulr̃ q̃tuor. ſ. Noe Moyſes Da/
uid ⁊ Job. De Noe Geñ. vij. dixit ſibi
ds: Te eñ vidi iuſtũ corã me ex oĩbꝫ gẽ
tibꝫ. De Dauid ſic dĩc. Inueni hoiem
ſm cor meũ. De Moyſe aũt dĩc Nu xij
Si quis inter vos fuerit ꝓpheta dñi in
viſione apparebo ei: vel per ſomniũ lo/
quar ad eum. at non talis ſeruus meus
Moyſes q̃ in omni domo mea fideliſſi/
mus eſt. De Job dicit. Nũquid cõſide/
raſti ſeruũ meũ Job loquens ad ſathan
ꝙ nõ ſit ſimilis ei in terra: vir ſimplex ⁊
rectus ac timens deũ ⁊ recedẽs a malo.
In nouo aũt teſtamẽto dicit dñs ad Na
thanael. Hic eſt vere iſraelita in q̃ dol⁹
non eſt. Et btõ Paulo. Tu es vas ele/
ctionis. Et Cẽturioni. Non inueni tã/
tam fidem in iſrael. Et btõ Petro. Tu
es ſymon bariona. Quantũcunq; iſtos
cõmendauit. multoplus btm̃ Johẽm di
cens in ꝟbo ꝓpoſito. Amẽ amẽ dico vo
bis: Inter natos mulieꝝ ⁊c. Idcirco ad
venerandã magnitudinẽ ſolẽnitatis ei⁹
cõuenientẽr aſſumiſ verbũ illud. In quo
quidem verbo btũs Johes deſcribiſ du
pliciter. Et pmo vt glorioſe ſublimat⁹: cũ
premittiſ: Inter natos mulieꝝ non ſur/
rexit maior. Scdo vt virtuoſe illumi/
natus. cũ ſequiſ Johanne bap. Quã/
tum ad primũ de eius magnitudine ait
angelus gabriel dicẽs: Erit eñ magn⁹
corã dño Luce pmo. Qui aũt eſt minor
in regno celoꝝ maior eſt ille in ꝓpria re/
putatione. de qua humilitate ait ſalua/
tor. Qui maior eſt in vobis fiat ſic mi/
nor. De ſcdo autẽ diciſ Johes eſt nomẽ
eius. Johis. i. cap. Quia ergo circa ma
gnitudinẽ ſanctitatis eius habeſ teſti/
moniũ xpi pſens. Idcirco ad declaran/
dum illam magnitudinẽ occurrũt duo/
decim cõſiderationes. quaꝝ Prima ẽ — I. conſideratio
de myſterio ſue annũciatiõis. in qua no/
tanſ q̃tuor ſolennia: quoꝝ primũ eſt ex
parte pſone annũciantis. quia ſm btm̃
Auguſti. magna fuit gĩa ꝙ ab eodẽ an
gelo nũciatus fuit btũs Jo. bapti. a quo
xpo Lu. pmo. Stans quidem a dextris
altaris incenſi apparuit ei angelus ⁊c.
Scõm fuit ex parte loci cõuenientis — E
qꝛ illa annũciatio facta fuit in loco ſan/
ctiſſimo qui dicebaſ ſancta ſctõꝝ vbi ſta
bat ſolus põtifex vbi erat archa teſtamẽ
ti ⁊ tabula ⁊ mãna ⁊ cherubin ⁊ ꝓpicia/
toriũ in quo dñs Moyſi apparuerat. ibi
eñ erat altare incẽſi. itẽ erat ibi zachari
as Luce pmo. Tertium fuit ex parte
temporis excellentis. quia illum locum
ſolus põtifex intrabat ſemel in anno tã/
tum ⁊ illud tempus ſacratiſſimũ reputa
batur. Quartũ fuit ex parte miracu/
li ſubſequẽtis. quia Zacharias eo ꝙ fu/
it incredulus ſermonibus angeli effec/
tus fuit mutus Luce pmo. ca. Scda — II. conſidera.
conſideratio eſt de myſterio ſue cõceptio
nis. in quo notãtur quattuor ꝑuilegia. et
Primũ fuit qꝛ per miraculum fuit ge
neratus non eñ fuerat parentibꝫ filius.
eo ꝙ mater erat ſterilis et ambo ꝓceſſiſ/
ſent in diebꝫ ſuis Lu. pmo. illa ergo tãto
fuit maior q̃to actor fuit ſublimior. ſ. de
us q̃ ſuppleuit quod natura non potuit.
Scõm fuit quia in vtero matris fuit — F
a plaga peccati originalis purgat⁹ cũ
tamen ceteris de comuni lege nullũ de/
tur ibi remediũ. vnde ſi in matris vte/
ro deceſſiſſet ad ſinũ abrae euolaſſet: cũ
ceteri vadant cõmuniter ad infernũ qui
taliter moriũtur ꝓpter quod Jere. po. di/
ciſ. Anteq̃ exires de vẽtre ſanctificaui
te. Tertiũ fuit quando in vtero ma/
tris fuit diuina gratia illuſtratus. vnde
licet ceteri ſint i vtero matrꝫ filij ire ſm
apoſtolũ iſte fuit fili⁹ gratie dono ſpiri/
tus. ſ. quã ibi accepit dicente grabriele.
Luce pmo. cap. Spiritu ſancto replebiſ
in vtero matris ſue. Quartũ fuit qꝛ
in vtero matris fuit letificatus cum ce/
teri in quadam triſticia ibi maneant eu

ius ſignũ eſt quia cum exeunt confeſtim
plorant: tamen iſte fuit letificatus in p̃/
ſentia ſaluatoris ſibi diuinit⁹ reuelata.
Luce pmo. Ecce eñ vt facta eſt vox ſa/
III. conſidera. lutationis ⁊c. Tercia cõſideratio eſt
de myſterio ſue natiuitatis. in qua notã
tur quattuor mirabilia. quoꝝ Primũ
G fuit de ſingulari puritate quia licet cete
ri naſcantur cum plaga peccati origina
li iuxta illam legem. Nemo mundus a
ſorde nec infans cuius vnius diei vita ẽ
ſuper terram: tamen iſte natus eſt mun/
dus quia in vtero matris purgat⁹ Se
cundũ fuit de ꝓphetia Elizabeth: quia
ſm Ambro. ſuper Lucã. mater ꝑ ꝓphe/
tiam didicit quod non didicerat a ma/
rito. vnde in circũciſione vocantibꝫ eum
noie patris ſui Zachariam dixit mater
nequaq̃ ſed vocabitur Johannes ⁊c.
Tertiũ fuit de ꝓphetia Zacharie qui
repletus eſt ſpiritu ſctõ ⁊ prophetauit di
cens: Benedictus dominus deus iſrael
hec oĩa Luce. ij. cap. Quartũ fuit
de recuperatione loquele: mox eñ vt filij
nomen ſcripſit apertũ eſt os ei⁹ ⁊c. vbi ſ.
In illa natiuitate creditur fuiſſe virgo
maria pſens: quia poſt ſex menſes venit
⁊ tribus menſibus ibi manſit vt habeſ
in Luca. vnde Ambro. ſuper Lu. Diſci
te ſancte mulieres ſedulitatẽ quam co/
gnatis pregnantibꝫ exhibeatis. ſ. in illa
maria ⁊c. Iſta natiuitas fuit gaudij ⁊ ti
moris: quia congratulabantur ei ⁊c. et
fact⁹ eſt timor ⁊c. qꝛ naturaliſ in aurora
diei boni gaudẽt ⁊ mali timẽt. dicẽte be
ato Johe. qui male agit odit lucem. ita
in aurora noui teſtamenti mali timue/
runt ⁊ boni gauiſi ſunt. ⁊ ita erit in ſig/
nis iudicij. iuxta illud euangelij. His
autẽ fieri incipientibꝫ leuate capita vr̃a.
Fuit autẽ natiuitas beati Johis in au/
rora noui teſtamenti: quia ſicut in auro
IIII. cõſidera. ra ſtella matutina pnunciat ſolis ortũ
ita Johãnes prenũciauit xp̃m Quar
ta cõſideratio eſt de myſterio ſue religi/
onis. cum enim eſſet puerilis etatis que
etas eſt inter quintũ et ſeptimũ annos fu
giens corruptionẽ mũdi perijt deſertũ
vbi quaſi xxv. ãnis duxit vitam heremi/
ticã dicente euangeliſta ꝙ puer erat in
deſerto vſq; ad diem oſtenſionis ſue ad
iſrael. in quo ſtatu floruit q̃druplici vir
tute. Primo virtute paupertatis ⁊ in/
digentie. quia mundum penitus abne/
gauit cum eſſet filius põtificis ⁊ põtifex
ex genere eſſe debebat. et de ſtirpe regis — H
per cognationẽ eius cũ maria. Secũ/
do virtute puritatis et innocentie: quia
in pueritia fugit ne leui ſaltem macula/
re vitam famine poſſet. Tertio virtu
te auſteritatis et penitentie: quia ei⁹ in/
dumentum erat ciliciũ de pilis came/
loꝝ. eſca vero mel ſilueſtre cum locuſtis
vnde dicit ſaluator. Venit Johãnes nõ
mãducans neq; bibens. Quarto vir
tute humilitatis ⁊ ſubiectiõis: qꝛ non ſo
lũ ſe non parificabat ſupiori q̃ eſt minor
humilitatis gradus: quando rñdit. Nõ
ſum ego chriſt⁹ ſed etiã nec equalis cũ
dixit: Neq; helyas cũ tamẽ in ſpiritu et
virtute equareſ ſibi teſtimonio chriſti ⁊
angeli: ſed nec etiã inferiori cum dixit ſe
non eſſe ꝓphetam: cum tamẽ eſſet pluſq̃
ꝓpheta ⁊ iſte eſt ſumme humilitatis gra/
dus. contra illos qui non ſolum volunt
eſſe inferioribus equales ſicut lucifer q̃
noluit ſubijci: ſed ſicut ipſe extolli vt ait
apoſtolus Petrus. In iſto deſerto cla
mauit duas pconizationes. vna fuit de
xp̃i aduentu. Secũda fuit de mũdi con/
temptu. De pma Eſa. Ego vox claman
tis in deſerto. De ſcda. Omnis caro fe/
nũ ⁊ oĩs gloria eius quaſi flos agri ⁊c.
Quinta conſideratio eſt de myſterio
ſue reuelationis: quãdo poſt. xxx. annũ — V. cõſi.
etatis ſue exiuit de deſerto ad pdicandũ
pniam in remiſſionẽ peccatoꝝ Luce. iij.
in qua miſſione notantur quattuor ma/
gnalia. Et primũ eſt ꝙ tunc xp̃i ſigniũ
accepit: ſicut ipe teſtaſ Joh. pmo. Ego
neſciebã eũ: ſed qui miſit me baptizare
dixit mihi. Sup quẽ videris ſpm̃ deſcẽ
dentem: ipe eſt. Secũdũ eſt ꝙ xp̃m
ante ſignũ cognouit. vnde quãdo vidit
xp̃m venientem ad ſuũ baptiſmũ dixit:
Ecce agnus dei ⁊c. etiã ſpũſctõ reuelan/

te: qꝫ non putaꝰ vidiſſe xp̄m. Tertiuꝫ
qꝫ reuerētia renuit baptiſare dicēs Ego
a te debeo baptiſari: ꝛ tu venis ad me: ꝛ
dn̄s ad eū. Sine modo ſic decet imple/
ri oēm iuſticiā. Quartū eſt: qꝫ ſignuꝫ
datū accepit qn̄ xp̄m baptizauit: tūc fa/
cta ſunt tria miracula. ꝛ p̄mū fuit: qꝫ ce
lū fuit apertū ꝛ ſpūſſctūs deſcendit ī ſpe
cie columbe. Scd̄m fuit qꝫ vox patrꝫ
audita eſt: Hic ē filiꝰ meus dilectus in
quo mihi bene cōplacui ꝛc̄. Tertium
fuit: qꝫ vis regn̄atiua collata eſt aquis
ex cōtactu carnis xp̄i ſm̄ Ambro. In
telligendū eſt tn̄ ſm̄ p̄dicta q̄ .b. Johan.
habuit ad xp̄m q̄tuor hitudies. Pri/
ma fuit ſuppoſitiōis: qꝫ fuit eiꝰ patrinꝰ
p baptiſmū. Scd̄a fuit ſuppoſitiōis
qꝫ fuit eius filiolꝰ in baptiſmate flamis

Tertia fuit quaſi eq̄parātie qꝫ fuit fi
lius eius cōſanguineus. Btā em̄ Eliza
beth fuit cōſanguinea germana btē ꝟgi
nis. Quarta fuit quaſi diſq̄perantie:
qꝫ .q. de diuerſis nationib9. fuit em̄ xp̄us
de maritimis ꝛ iohēs de mōtanis vt col
VI. con ſidera. ligiꝰ ex dictꝫ euāgeliū. Sexta conſide/
ratio eſt de myſterio ſue p̄dicatiōis quā
inchoauit eo modo q̄ xp̄s dixit. Penitē
tiā agite. In qua p̄dicatiōe q̄tuor mani
feſtauit gentib9 veniētib9 ad ſuā p̄dica/
tionē ꝛ baptiſmū in qua dedit quattuor
leges ad viuenduꝫ. Primo phariſeis
dixit. Facite fructꝰ dignos p̄nie ꝛ ne ce/
peritis dicere p̄rem habemꝰ abraā. i. no/
lite gl̄iari de ſublimitate ſtatꝰ v̄ri: qꝫ iſti
erāt religioſi Lu. iij. Scd̄o dixit tur/
bis q̄ſi burgēſibus ꝛ mercatorib9 Lu. iij
Qui habet duas tunicas det vnā nō ha
benti. Tertio publicanis. i. officialib9
imp̱atoris a repub. dictis. Nihil ampli
us q̄ꝫ qd̄ conſtitutū eſt vobis faciatis. i.
p̄ter ſtatuta legalia ꝛc̄. Quarto mili/
tibus dixit. Neminē concutiatis Lu. iij
Iſtaꝝ autē quattuor regulaꝝ. p̄ma fuit
penitentie. ſcd̄a miſc̄die. tertia iuſticie.
quarta clementie p quas ſaluanꝰ iſti ſta
tus quattuor. Ideo de beato Johanne
impletur illud quod dixit Gabriel. Ip̄e
p̱cibit ante illum. Et qd̄ dixit pater eiꝰ

Tu puer ꝓpheta ꝛc̄. Septima conſi/ VII. cō ſidera
deratio de myſterio ſue confeſſiōis: in q̄
teſtificatus eſt de xp̄o q̄tuor teſtimonia
quoꝝ primū eſt de xp̄i ſublimitate Lu.
ij. cum dicit. Poſt me venturus eſt ꝛc̄.

Scd̄m eſt de xp̄i benignitate cum di
xit Joh. iij. Ecce agnus dei. Tertiuꝫ
eſt de eius bonitate. cū dixit Johis. iij.
Non poteſt homo accipere q̄cq̄ꝫ: niſi ei
datum fuerit de celo. Quartū fuit de
eius diuinitate ibidē quādo dicit. Qui
deſurſum venit ſup omnes eſt. Iſta aūt
duo teſtimonia dixit quādo eius diſcipu
li inuidebant multis publicanis xp̄i di/
ſcipulis. ſed dn̄s rependens vicem ptu/
lit de ipſo teſtimonia quattuor laudis.

Quoꝝ primuꝫ eſt de eius p̱fecta ſan/
ctitate: cū dixit q̄ erat lucerna lucēs Jo
han. v. ca. Scd̄m fuit de eius ingenti
humilitate cum dixit: A diebus Johā/
nis baptiſte regnuꝫ celorum vim patiꝰ.

Tertiū eſt de eius p̱eclara nouitate
cum ait: Omnis lex ꝛ prophete vſq̄ ad
Johannē. Quartū eſt de magna eiꝰ
equitate. cum dixit: Uenit ad vos Jo/ VIII cō ſiderā
hannes baptiſta in via iuſticia Octa
ua conſideratio eſt de myſterio ſue con/
ſumationis in quo fuit pro iuſticia de/
collatus: quia non timuit regem de ince
ſtu arguere. vnde colligitur q̄ beatꝰ Jo/
hannes fuit de quadruplici ordine ſan/
ctoꝝ qui ſingulariter i patria coronanꝰ.
Nam primo fuit de ordine virginū qui/
bus debetur corona floꝝ: quia eius caro
non vidit corruptionē. Secundo fu/
it de ordine doctoꝝ: quibus debetur co/
rona ſtellarum: quia ſcientiam ſalutis
dedit Luce p̄mo. Ad dandam ſcientiaꝫ
ꝛc̄. Tertio fuit de ordine pontificum E
quibus debetur corona aurea. quia. ſ. ſa/
cramēta ſolenniter miſtrauit. Quar
to fuit de ordine martyrum quibus de/
betur corona lapidea de lapide p̄cioſo:
qꝫ p zelo iuſticie occubuit. iō cōſumatuſ
in breui expleuit tp̄a vite ſm̄ ſapientem
Sꝫ ipſe in euāgelio fuit q̄tuor aſſilꝰꝰ
. ſ. Primo lucerne Joh. v. que accenſa
aduenīēte ſole ceſſat lucere: ſic accedēte

doctria xp̄i ceſſauit doctria iohis. Se
cundo Helye Lu. p̄mo. cuius ꝟbū ſicut
facula ardebat. ſic btūs iohes fuit ſicut
facula p amorē iō dicit amicus ſponſi.

Tertio voci Jo. p̄mo. que manifeſtat
verbū: ſic ꝛ btūs iohānes ſaluatorē nun
ciauit venturꝫ. Quarto angelo propꝰ
IX. con ſidera. donū virginitatꝫ. vt patet Mathi. v. ca.

Nona cōſideratio eſt de myſterio ſue
deſcenſiōis: qꝫ in eius cōſumatiōe eiꝰ ani
ma nō euolauit ad celū: ſed deſcēdit ad
infernū in q̄ dicunꝰ eſſe q̄tuor māſiōes.

E Ex p̄ma eſt infernus inferior: vbi ſūt
dānati. Scd̄a eſt limbus vbi ſūt pu
li cū pctō originali. Tertia eſt purga
toriū vbi ſūt illi q̄ venire debēt ad ſalu/
tē ꝛ ſunt cū gr̄a impfecta vſq̄quo veni/
ant ad gl̄iam. Quarta ē ſinus abrae
vbi ſancti patres erāt in afflictiōe ſine di
uina viſione. ꝛ ad illū locū fuit aīa eius
portata ab angelis ſicut aīa lazari: ꝛ in
illo loco p̄nunciauit ſaluatoris aduētū
ad infernuꝫ ſctis pr̄ibus ſm̄ q̄ exponit
btūs Augu. ſup illo verbo. Tu es q̄ vē/
turus es ꝛc̄. qꝫ ſicut btūs Johēs fuit p̄/
curſor xp̄i in hoc mūdo: ita fuit in infer/
no vbi cū magno gaudio ꝛ deſiderio ab
X. con/ ſidera. eis expectabaꝰ. Decima cōſideratio ē
de myſterio ſue reuerſiōis. Fuit em̄ inde
reuerſus cū xp̄o dn̄ice reſurrectiōis di/
luculo poſt triennium ſic̄ xp̄s poſt triduū
vnde cū xp̄o rediīt cū q̄tuor ſctōꝝ ordi/
nibus. ſ. p̄riarchaꝝ: ſicut abraā creditur
fuiſſe p̄mus in ordine p̄riarchaꝝ: qꝫ plꝰ
in diuina ſcriptura ceteris cōmendaꝰ. ꝓphe
taꝝ moyſes in ordine ꝓphaꝝ. regū Da
uid in ordine regū. pōtificū vel ſacerdo
tū Melchiſedech in ordine ſacerdotū:
ita btūs iohēs crediꝰ fuiſſe p̄nceps in or
dine ꝓphaꝝ: qꝫ xp̄i teſtimonio ceteros p/
phetas excelſit: q̄ ordo fuit ſacratiſſimꝰ
ꝛ maxime deo coniūctus: vt ptꝫ in vete/
XI. con ſidera. ri teſtamēto. Undecima cōſideratio
eſt de myſterio ſue aſcenſiōis qn̄ aſcēdit
cū xp̄o in celum. Intelligendū eſt tamē
q̄ cum xp̄o militia q̄drupl̄r aſcendit. ſ.
Primo ſctōꝝ angeloꝝ aſſiſtentiū q̄ ob/
uiam ei venerūt. Scd̄o angeloꝝ mi/

niſtantiū q̄ expleto miſterio in ſinu ab/
rae euacuato iā regreſſi ſunt. Tertio
ſctōꝝ reſurgentiū q̄ xp̄o aſcendenti cre/
diti ſunt: vt recitat. b. Hiero. in ep̄la ad
paulinā ꝛ euſtochiū. Quarto ſancta/
rū aīaꝝ iā gl̄ificataꝝ in inferno viſione
ſue deitatis p ipm: ex illa ſocietate cre/
diꝰ aīa bti Johis p̄ma fuiſſe: qꝫ in meri/
tis maxima ſm̄ teſtimonia ſaluatorꝫ in
ducta: nec putaꝰ tūc ſurrexiſſe: qꝫ caput
eius crediꝰ eſſe in ſctō Silueſtro de Ro/ XII. cō ſidera.
ma. Duodecima conſideratio eſt: de
myſterio ſue gl̄ificatiōis. circa quam oc
currūt q̄tuor queſtiones. ꝛ prima que/
ſtio eſt quō fuit gl̄ificatus. Et dr̄ q̄ i ſua
hereditate eſt collocatꝰ. x. die pꝰ xp̄i aſcē
ſionē. ſ. ſabbato ante miſſionē ſpūſſancti
vt colligiꝰ ex ſcripturis Apocal. qꝫ p̄ma
die reſedit in ordine ſimplicīū ſctōꝝ non
meritis ꝓprijs: ſꝫ meritis paſſionis xp̄i
ſaluatoris ꝛ reliq̄t ibi eos q̄ ad illū ordi
nē erāt p̄deſtinati. Scd̄a die reſedit ī
ordine angeloꝝ. Tertia die in ordine
archangelorū. Quarta die in ordine
thronoꝝ. Eodē modo cū xp̄o q̄ in nono
ordine fuit ſup̄mus. Iſte ꝟo tertio die
fuit collocatꝰ in ſuo ordine. Req̄re i die G
aſcenſiōis de reſiduis. Scd̄a queſtio
eſt vbi fuit collocatꝰ. ꝛ diciꝰ q̄ in ſup̄mo
ordine angeloꝝ. qꝫ cū ordines ſanctorū
aſſumanꝰ ad ordies angeloꝝ: ſup̄mi ſan
cti de quorū nūero fuit ille vt patuit ad
ſupremū ordinē aſſumunꝰ. Iſtud aūt
q̄druplr̄ declaraꝰ. Et p̄mo qꝫ de quoli/
bet ordine aliq̄ ceciderunt vt colligiꝰ ex
dictis btī Augu. Scd̄o qꝫ ſm̄ beatū
Grego. ordines angelici nō poſſūt niſi p
hoies reparari ꝛ p hoc oportet ad quemli
bet ordinē aliq̄s ſctōs homies aſſumi.

Tertio qꝫ ſm̄ celſitudinē ſctitatis q̄
habeꝰ in hac vita habeꝰ celſitudo felici
tatis in alia. ꝛ iō crediꝰ q̄ xp̄s poſuerit
btm̄ Johannē in ſup̄mo ordine angelo/
rū vt colligiꝰ ex dictis bti Aug. Quar
to qꝫ xp̄s ip̄m cōparauit lucerne ardēti
ꝛ ſm̄ btm̄ Dioni. de angelica ierarchia
ſup̄mus ordo ſeraphin q̄ eſt ſupremus
dicunꝰ incēdētes ꝛ ad hūc ordinē crediꝰ

III aſſumptus ꝛc̄. Tertia queſtio eſt: in
queſtio qua ſede fuit inthroniʒatus. Et dicūt q̇/
dam ꝙ in ſede p̄mi angeli q̇ fuit lucifer
licet hoc nō ſit certū. qḋ declaraẜ. tum qꝛ
caſus illius angeli nō potuit reparari per
xp̄m. qꝛ ẜm ap̄lm ad Hebre. p̄mo. Se/
det ad dexteram maieſtatis in excelſis.
nec p̱ beatā virginē: quia ẜm Hieroni.
ip̄a excedit om̄es angelos: nec per aliū
ſcḋm ip̄o Johanne maiorē vel minorem
qꝛ inter natos mulieꝝ ꝛc̄. nec p̱ equalē:
qꝛ in celeſti ierarchia ſinguli a ſingulis
illuminanẜ ẜm bēm Dioni. de angelica
IIII ierarchia ꝛ ſic ē in eis īparitas. Quar
queſtio ta queſtio eſt: q̄bus felicitatibꝫ fuit dota
tus ibi. Et dr̄ cōiter ꝙ illis quas lucifer
habuiſſet ſi ſtetiſſet vt colligiẜ ex dictis
beati Augu. Primo ip̄e habuiſſet clari
orem dei viſionē ſicut deo maxime pro/
pinquus. Scḋo imediatius diuinas
īfluentias accepiſſet: ꝛ mediāte illo om
nes alij. Tertio fuiſſet oim̄ princeps:
ſicut p̄mus ierarcha poſt deū. Quar/
to fuiſſet omniū do: toꝛ ꝛ mgr̄: vt claret
ex dictis illuminationibꝫ. Quinto ha
buiſſet in ſe p̱fectiōes omniū angeloꝝ
ꝛ ordinū vt dicit Iſido. de ſūmo bono.
Ergo has felicitates habuit btūs iohā
nes baptiſta ſi ponaẜ in ſede illi⁹ angeli
Cuius meritis ꝛ p̄cibꝫ nos ad illas ſe/
des p̱ducere digneẜ xp̄s ih̄s dei ꝛ virgi/
nis filius. Amen.

De eodem Sermo ſecundus.

Ecepimus gratiā

a p̱ gr̄a Joh̄is. i. ca. Quia ẜm do
ctrinā bti Hiero. Joh̄es inter/
pretaẜ gratia dn̄i. idcirco ad cōmenda/
tionē iohānis conuenienter accipitur ver
bū illud. Accepimus ꝛc̄. Sed qꝛ beat⁹
iohānes baptiſta fuit p̄m⁹ ſcrūs tempe
gr̄e natus: qḋ tēpus fuit in incarnatiōe
xp̄i inchoatū ꝛ in eius paſſione cōſuma
tū: iō ad laudē ip̄ius cōuenienter eſt acce
ptū verbū illud p̱poſitū. Sʒ btūs iohā/
nes baptiſta dupl̄r cōmendaẜ in hoc ver
bo. ꝛ p̄mo quātū ad virtutē qua floruit
in ſtatu eccl̄ie militātis: cum premittiẜ.
Accepim⁹ gr̄am. ſ. in natiuitate q̄ eſt p̄/
terita. Scḋo q̄tū ad ſtatū q̄ fulget in
in ſtatu eccl̄ie triūphantis cū ſequiẜ pro
gr̄a. Iſtud nomē eccl̄ia inchoata gr̄a
eſt p̱pter ſupne gr̄e patriā cōſumataꝫ. iō
dr̄ gram p̱ gr̄a. p̱ q̄bus duabꝫ p̱fectioni/
bus ſp̄ualibꝫ inducitẜ illud ps. Gratiā ꝛ
gl̄iam dabit dn̄s. ſ. p̄mū in ſtatu vie. ꝛ.
ſcḋm in ſtatu patrie. Circa gr̄am a q̄
btūs iohes bap. cōmendaẜ inducuntur
nōnulle queſtiōes de gr̄a p̱tractāde. Et
p̄ma q̄ſtio eſt: q̇d eſt gr̄a. Et eſt dicendū
ꝙ ē vita ſp̄ūalis aie rōnalis: ſicut enim
aia dat eſſe corpi ex ſua p̄ſentia: ꝛ ex ſua D
abſentia moriẜ. ſic p̄ſente gr̄a anima vi/
uit ꝛ abſente moriẜ. Et ideo in ſacra ſcri
ptura viuētes ſunt qui ſunt in gratia: et
mortui qui ſunt in culpa dicente dn̄o in
Apoca. de his q̇ videnẜ eſſe in ſtatu gra
tie ꝛ nō ſunt. Nomen habes ꝙ viuas et
mortuus es. Qḋ aūt gratia ſit vita aie
p̱bo p̱ apoſtolū dicentē. Gr̄a dei ſum id
quod ſum. eſſe aūt ꝛ viuere ſunt idem. et
ideo que nō viuūt non eſſe dicunẜ. Se
cundo hoc idem p̱batur. qꝛ vita ꝛ mors
ſūt cōtraria gr̄a aūt ꝛ culpa mortal̄ ha E
bent cōtrarietatē. ſed culpa eſt mors aie
vt aīt Hiero. igiẜ gr̄a eſt vita. qḋ p̱baẜ.
quia ſicut egritudo eſt triſtabilis ita ſa/
nitas eſt delectabilis p̱ locū ab oppoſitꝭ

Sed eſt attendendū ꝙ gr̄a inueniẜ in
ſacra ſcriptura ad declarationē ſue na/
ture ſeptupliciter figurata. Nā p̄mo aſſi
milaẜ aque viue refocillante: quia ſicut
aqua habet ſitis ardorē extinguere: ita
gratia habet mētes ſitientiū refocillare
tam eñ ſitibundus eſt appetitus noſter
vt non poſſit quietari in hoc mūdo: cuꝫ
ſemp̱ plus appetat naturaliter: quia iſta
nō ſufficiūt ei ſicut nec terra ad implen/
dū celū maius ſe vt patet de alexandro
quādo audiuit opinionē demetrij de in/
finitate mundoꝝ doluit quia non pote/
rat ſubiugare niſi vnuꝫ. gratia autē re/
focillat illuꝫ appetitum in nobis qꝛ ho/
mines a deo accepti ſiue in gratia con/
ſtituti ſunt vita contenti. dicente apoſto
lo. Habentes veſtimenta quibus tega/

mur his contenti ſimus. Ideo dicit ſal
uator in Johanne. Qui biberit ex hac
aqua. ſ. gratie quā ego dabo nō ſitiet in/
eternū. Scḋo aſſimilaẜ flāme arden/
ti: quia ſicut flāma conſumat omnē ru/
biginē auri ꝛ purgat ip̄m ab omni ma/
cula: ſic gratia quādo aia inflāmaẜ que
auro p̱pter excellentiaꝫ ſue nature perfe/
ctionē comparatur purgationi eius inq̄/
nato. In cuius figura fuit preceptuꝫ in
leuitico: vt quādocūqꝫ vas auri eſſet cō
taminatū purgareẜ per flammā. Ter
tio aſſimilaẜ luci refulgenti quia ſicē lux
eſt cauſa cognitionis mutue inter ami/
cos: ita gratia reddit animā vnitā ꝛ fa/
miliarē xp̄o vt aias que nō ſunt in gr̄a:
ſicut illas que ſūt in tenebris penit⁹ nō
cognoſcit: vt habeẜ in Mat. qñ dicit il/
lis q̇ mortui erāt in culpa. ꝙ nunq̄ noui
vos. Iō diciẜ in Matheo q̇ facit ꝟitatē
venit ad lucē. i. ad gratie ſtatū quia iu/
ſte operatur. Quarto aſſimilaẜ vēto re/
frigeranti: quia ſicut ſpiritus dat refrige
rium ardoribꝫ corporis. ſic gratia habet
refocillare ardores mentis qui ſunt ẜm
concupiſcentiā noſtrā ne extinguāt ani/
mam. vñ anima que eſt in gratia nō ſen
tit taliter iſta incendia. ideo habeẜ in fi/
gura. iij. Regū. ꝙ in ſp̄ū aure tenuis ve
niebat dn̄s ad helyam. Quinto aſſi/
milaẜ homini ſano bene diſpoſito: quia
qui eſt bene ſanus iudicat de ſaporibus
vt non placeant amara nec diſpliceant
dulcia. ꝛ ita quantum ad iudiciū homo
deo gratus iudicat delectabilia optima
. ſ. ſp̄ūalia ꝛ infima triſtia. ſ. corporalia ꝛ
oppoſito modo exiſtēs in culpa ſicut ho
mo eger. vnde qui ſunt in gratia vocan/
tur ſani ꝛ non qui ſunt in culpa dicente
dn̄o in euāgelio. Nō habēt opus q̇ ſani
ſunt medico: ſed qui male. Nō eñ veni
vocare iuſtos ſed peccatores. Sexto
aſſilaẜ veſtimēto coop̱ienti: quia ſicut ve
ſtimentū habet honeſtare corpus ne con
fundaẜ: ita gratia animā ſicut quandaꝫ
puellā nobiliſſimā: quia quāto nobilior
tanto verecundior ſi nuda appareret quā/
tumcūqꝫ eſſet pulchra in naturalibꝫ ap/
pareret autē nuda aia qñ cerniẜ ab ange/
lis ſine gratia vñ cuidā anime iuerecū/
de ꝛ expoliate. dicebat dn̄s Apocal. iij.
Suadeo tibi vt veſtiaris veſtimentꝭ al
bis. ſ. gratie ne appereat confuſio nuditā
tis tue. Septimo ꝑo aſſimilaẜ arma/
ture p̱tegenti: quia ſicut ſine armatura
nullus exiſtens in p̄lio pōt reſiſtere ini/
micis. ſic ſine gr̄a poſtqꝫ p̱didit eā non
pōt reſiſtere temtationibus. licet tñ ante
ſcḋam doctrinā bti Anſhel. ꝛ iō inimici
p̄mo ſemp̱ accedūt ad ip̄am gr̄am auffe
rendā vt poſſint ducere hoiem quocūqꝫ
velint: ideo dic̄ ap̄ls. Accipite armatu/
rā dei vt poſſi. ſta. aduer. inſi. dia. Se II q̄ſtio
cunda queſtio eſt: quanta eſt precioſitas
gr̄e. Et diciẜ ꝙ ſunt q̄tuor gn̄a bonoꝝ
quere ſup̱ius in ſermone q̇ incipit Aue
maria. in ſcḋa cōſideratōe ad litterā D. III. que

Tertia queſtio eſt: q̄nta eſt gratie for ſtio
moſitas. Dicendū eſt ꝙ quattuor ſunt
creata a deo ẜm ordinē decoris admirā
da. Primū eſt ſol ab inferiori qui eſt A
pulchrior nobis viſibilibus omnibus.

Scḋm eſt celū empirreū quod tran/
ſcendit pulchritudineꝫ ſolis ſicut ſol pul
chritudinem ceterarū ſtellarum. Ter
tium eſt anima rōnalis que tranſcendit
pulchritudinē ſolis quādo videẜ in ſua
natura pluſqꝫ celum empirreum ſolem.

Quartū eſt natura angelica cuius de/
cor excedit animā ſicut ſol lunaꝫ: ſʒ gra/
tia eſt pulchrior ſole in ſua natura ſi re/
ſpiciatur: quia ſicut oculus noctue reſpi
cit ſtellas et non poteſt reſpicere ſolem
p̱pt̄ nimiā ei⁹ claritateꝫ: ſic nec ocul⁹ nr̄
pōt cernere naturā gr̄e p̱pt̄ puſillanimi/
tatē ſuā. vñ eſt ſol ſit obſcurior aia ip̄am
illuſtrare nequit: ſed bene gratia que eſt
pulchrior celo empirreo: quia celuꝫ em/
pirreum ẜm ſanctos ornabitur corpori/
bus beatoꝝ: et corpora ab animabus et
anime a gratia que eſt pulchrior anima
rōnali: quia anima ſine gratia difformiſ
eſt ꝛ cum gratia formoſiſſima. vt patet
in canticis ꝛ eſt pulchrior angelica na/
tura: et minimus angelus pulchrior eſt
q̄ꝫ lucifer: quia diuiſi ſunt ſicē lux a tene/

bris Geñ.pmo. Et tñ ſm naturam pul-
chrior erat lucifer oibus aliis. igit̃ gra-
tia tranſcēdit aīam noſtrā in pulchritu-
dine: cū naturalia remāſerint ſplendida
igit̃ p gr̃a accipit̃ illō Sap̄. Hec ſpecio
ſior eſt ſole. Sed ad intelligendū aīe
pulchritudinē aliq̄ puella diceret̃ pul-
chra ſi ꝓpt ſuā pulchritudinē cū qua do
te vellet eā aliq̄s diues aſſumere in vxo
rē. ſed pulchrior ſi cū nulla dote: ſed pul
cherrima ſi eā emeret. tanta aūt eſt ſpe-
cioſitas aīe gratia plene ꝙ rex eternus
eā cōcupiſcit ꝛ deſponſat cōfederādo ei
totū ſuū regnū ꝓ dote. iō dicit ei ꝓpheta:
Audi filia ꝛ vide ꝛc̄. Et pro eius deco-
re dicit Sap̄. Pulchritudinem cādoris
IIII eius admirabit̃ ocul⁹. Quarta que-
queſtio ſtio eſt. quāta eſt gr̃e nobilitas. Dicit̃ ꝙ
magna nobilitas eſt eſſe de ſanguine re-
gio ꝛ maior eſſe de cognatiōe deoꝝ. aīa
aūt nr̃a ſm naturā non ſolū eſt cōſangui
nea. ſꝫ ſoror deoꝝ. i. angeloꝝ. iō reges ꝑ-
ſarū ad excellentiā ſue nobilitatis voca
bāt ſe cōſanguineos deoꝝ vt legit̃. hoc
tñ non eſt niſi aīa noſtra ſit in gr̃a: quia
tūc ſunt eiuſdē matris ſupne patrie con
ciues. Dicit em̄ aplˢus: ꝙ illa que ſurſuꝫ
eſt hierlˢm eſt mater nr̃a. Ubi eſt intel
ligendū ꝙ tres ſunt nobilitatis gradus
aīe. Primus eſt: ꝙ ſit ſoror angeloꝝ: ſꝫ
B maius eſt ꝙ ſit filia dei. ꝑ gr̃aꝫ em̄ fit ꝙ
ſit filia regis eterni. qꝛ ſm aplˢm: omnes
aīe in gr̃a exiſtētes ſunt heredes regni:
coheredes autē xp̄i. ꝙ ſi heredes et filie:
qꝛ vt ait ſaluator: ſeruus nō manet i do-
mo ſed fili⁹. Secūdus eſt ꝛ maioris
nobilitatis qꝛ fit ſoror xp̄i q̇ eſt ver⁹ de⁹
ꝑ gr̃am. ideo xp̄s in canti. aīam exiſten-
tem in gr̃a vocat ſororē ſuā. quia ambo
ſugunt vbera felicitatis eterne matris.
Tertius gradus eſt ꝙ ꝑ gr̃am effici-
tur mater dei ſpūaliter. qꝛ ſicut mat̃ dn̄i
in corꝑe ſuo cōcipiendo verbū eſt facta
mater dn̄i: ita aīa nr̃a quando eſt in gr̃a
ip̄m habet in mēte cōceptū vt ait. ſ. apo-
ſtolus. Filioli mei quos iteꝝ ꝑturio. Jō
de exiſtētibꝫ in gr̃a xp̄s dicit in euāgelio
Quicūq̧ fecerit voluntatē pr̃is mei qui
in celis eſt ip̄e pater meus ꝛc̄. Quīta
V. q̄ queſtio eſt: quāta eſt gratie vtilitas. Di
cit̃ aūt ꝙ q̄ttuor ſunt maneries vtilitatꝭ
ꝛ pma eſt monaſtica q̄ agit de regimīe
aīe in ſuis potētijs vbi maxima vtilitaſ
eſt pax. cū em̄ ibi ſit bellū continuū inter
vires ſenſitiuas q̇bus imitamur bru-
ꝛ intellectiuas q̇bus imitamur angel
maxima vtilitas eſt ibi ponere pacē. E
in bello inteſtino. iſta aūt pax fit ꝑ gr̃aꝫ
quo tenet illas vires ſenſitiuas ſubiuga
tas intellectiuis dicente aplˢo ꝙ gratia
xp̄i liberat a pugna pcti. Scd̄a eſt cir
ca yconomicā q̄ agit de regimine dom⁹
in qua maxima vtilitas ē augmentatio
diuitiaꝝ q̄ fit ꝑ gratiā: qꝛ in q̇libet actu
meritorio q̇libet gradus deo lucrat̃ tan-
tū de felicitate ſupne patrie vbi ſunt ve-
re diuitie ꝙ ſoluꝫ illud ſufficeret ſibi ad
eſſe beatū. ꝛ ideo valde eſt vtile in gr̃a ꝑ
manere. Tertia eſt circa politicaꝫ in
qua maxima vtilitas eſt liberatio a cap
tiuitate: ꝛ reſtitutio hereditatis propriē
hoc aūt fit ꝑ gratiā qꝛ exiſtens in culpa
prius erat captiuus inimici qꝛ ſi tūc mo
reret̃ eſſet ꝑpetuo carceri obligatus: per
gratiam autē ab illa ſeruitute liberatur
vt habet̃ Jo. iiij. ꝛ hereditas regni cele
ſtis ei data in baptiſmate reſtituit̃: licet
ip̄am nōdū habeat: vt ait aplˢs. Quar
ta eſt circa yconomicā in qua maxia vti
litas eſt amicicie q̄ q̇dem ꝑficit̃ per gra
tiā. qꝛ vt mox in gratia aliq̇s ponit̃: ita
efficiunt̃ omnes angeli ſibi cordiales et
amici vt tm̄ exultent de eius bono ſicut
de ꝓprio. dicēte dn̄o in euāgelio. Gaudi-
um eſt angelis dei ſuꝑ vno pctōre peni-
tentiā agēte. iō vtilitatē tantā cernēs ſa-
piēs dicit. Optimuꝫ eſt gr̃a ſtabilire cor
ꝛc̄. Sexta queſtio eſt. q̄liter illa gra-
VI. que tia pōt acquiri. Dicit̃ aūt ꝙ ſicut corp⁹
ſtio accipit vitā duplr̃. ſ. Primo ꝑ primor-
dialem creationē qñ aīa creata ſibi pri-
mo infundit̃. Scd̄o ꝑ ſpūalem reſur-
rectionē qñ amiſſa ſibi aīa reſtituit̃. Jta
anima accipit gratiā q̄ eſt vita eius. ſ.
Primo ꝑ creationē pmā qñ pmo gr̃a
infundit̃ in baptiſmo qꝛ ibi nūq̧ fuerat

D Secundo per reſurrectionem quādo
per ſacramentū penitentie gratia que fu
erat̃. amiſſa recuperat̃ ſicut anima trā
ſiens de morte ad vitaꝫ. Et de prima ac
quiſitiōe loquebatur dominus in euan-
gelio Niſi quis renatus fuerit ꝛc̄. De ſe
cūda ait dominus in Mat. de filio ꝓ-
digo per penitentiā conuerſo. Frater tu
us ꝛc̄. Sed attendendū eſt ꝙ ſeptem
ꝑſone deſcribuntur in ſacra ſcriptura q̄
ſeptuplíciter inuenerunt gratiā in ocu-
F lis domini. Prima eſt mater domini
que inuenit gratiam per viam humili-
tatis ꝛ obedientie quia reſpexit humili-
tatem eius vt in Luc. ideo Gabriel reuͤ
lit ei Inueniſti em̄ gratiā apud dominū
Secunda eſt perſona pauli cui fuit di
ctum: Sufficit tibi gratia mea ꝛc̄. ꝛ in-
uenit eam per viam charitatis ꝛ amici-
tie: qꝛ xp̄m diligebat ſuꝑ omnia amore
ardentiſſimo dicens ipſo Quis me ſe-
perabit a charitate xp̄i ꝛc̄. Tertia ꝑ-
ſona eſt noe. de quo dicit̃ geñ. ꝙ inuenit
gratiā coram dominoꝛ hoc per viam pu
ritatis ꝛ innocentie. quia ſolus fuit inuē
tus ſine labe peccati carnalis tempore
diluuij ꝛ vt fertur vixit. C. annis virgo
licet textus innuat de quingentis vſq̧
ad generationem filioꝝ. Quarta ꝑſo
na fuit abrae que inuenit gratiā coram
domino in valle mambre per viam veri
tatis ꝛ beneficentie. quia trinitas ibi ei
apparens cepit ſuū ſeruitium gratum.
Quinta fuit perſonā loth qui inuenit
gratiā per viam honeſtatis mūditie: vt
habetur in geñ. quādo ſubuerſe ſunt ci-
uitates. Unde de ipſo credit̃ fuiſſe locu
tus beatus petrus quādo incitans nos
ad hoſpitalitatem dixit: Per hanc autē
quidam placuerunt angelis hoſpitio ſu
ſceptis. quia nullus alius legit̃ in ſcri-
ptura angelos recepiſſe hoſpitio. Se
xta fuit ꝑſona moyſi: cui fuit dictuꝫ a do
mino in lege veteris teſtamenti ex noie
Inueniſti gratiam corā me. ꝛ hoc ꝑ viā
benignitatis ꝛ patientie. Septima fu
it ꝑſona phinees qui inuenit gratiaꝫ co
raꝫ domino: vt habet̃ in numeris: ꝛ hoc
per viam equitatis ꝛ iuſticie. quia inte
fecit ſacrilegos ꝛ delinquētes vt habet̃
ibidem. Et nos per eaſdem vias poſſu-
mus habere gratiam vt dicamus domi
no illud pſalmi. Uias tuas demonſtra
mihi ꝛc̄. Septima queſtio eſt qualit̃ VII. q̄-
iſta gratia poteſt amitti. Dicitur autꝫ ſtio.
ꝙ contrarium gratie eſt peccatū morta-
le. ſicut em̄ quelibet plaga mortalis per
ſe aufert vitā in corꝑe: ita peccatū ꝛ cul-
pa in mēte. quia ſicut mors corporis nō
poteſt ſtare cum eius vita: ita nec mors
anime que eſt peccatum mortale cū gra
tia viuificante. Jdeo dicit beatus iaco-
bus ꝙ concupiſcentia cū cōceperit parit
peccatū: ꝛ pctm̄ cū ꝯſumatū fuerit gñat
mortē. Sed attendendū eſt ꝙ ſeptu- C
pliciter inuenitur gratia diuina ab aliq̇
bus fuiſſe amiſſa. Et primo ꝑ peccatum
elationis ꝛ ſuperbie. vt patuit in lucifero
quia voluit equari deo. vt habet̃ in yſ. iō
deſcendit ad inferna. Secūdo per pec
catum temeritatis ꝛ inobedientie: ſicut
in adam qui tranſgreſſus preceptū: fuit
expulſus de paradiſo. ꝛ tunc fuit expoli
atus gratuitis ꝛ vulneratus naturalibꝫ
Tertio per peccatum malignitatis
ꝛ inuidie: ſicut in Cayn qui ex inuidia
fratrem occidit: eo ꝙ dominus nō acce-
ptauerat eius ſacrificia: ſicut fratris. et
iō a deo fuit maledict⁹: iſta fuit illa fera
peſſima q̄ deuorauit Joſeph geñ. xxxvij.
Quarto per peccatū guloſitatis ꝛ in-
temperantie: ſicut in eſau ꝓpter vnā len
tis cibationem: qui vendidit dignitateꝫ
primogeniture ſue: ꝛ ideo amiſit dilecti
onem paternaꝫ ꝛ fuit vocatus edom in
geñ. Quinto per peccatū cupiditatis
ꝛ auaricie: vt in ſaul quādo contra prece-
ptum domini conſeruauit diuitias ama
lech. ꝛ ideo fuit reprobat⁹ a deo. Se-
xto per peccatum carnalitatis ꝛ immū-
dicie vt in Salomone q̇ cum fuiſſet deo
gratus in iuuentute: factus eſt ei odio-
ſus in ſenectute propter illud vitium vt
patet in prophetia achie. Septimo ꝑ
peccatum idolatrie: vt patuit in ierobo
am qui poſt acceptum a deo regnū con-

uertit ſe ad cultꝰ ydoloꝝ. z ideo addu-
citur in exemplū omniū malorū regum.
Ad illud aūt peccatū reducunt ſortile-
gia que fuerūt in lege dei expreſſe repro
bata. Et per iſtas ſeptem vias homies
cōmuniter amittūt gratiam dei vt pat3.
Iſte ſunt ſeptē vie maloꝝ de quibus ſa-
piens in pūerbijs loquit vbi expreſſe di
VIII. q̄ cit. de bonis hominibus Prohibe pedē
ſtio. tuum a ſemitis eorum. Octaua que-
ſtio eſt. que ſunt ſigna hominis exiſtētis
in gratia. Dicitur q certū ſignū haberi
non poteſt vtrum homo ſit in gratia vel
culpa. qꝛ eccleſiaſtes. ix. di. Nemo ſcit vtrū
A odio vel amore dignꝰ ſit Sed atten-
dendum eſt q ad cognoſcendū vt homo
ſit in gratia inducunt quinq̄ ſigna quo
rum Primum eſt qn̄ conſcientia in nul
lo ſemetipſam accuſat tūc inuenitur ho-
mo eſſe ſine pctō mortali. Secundu3
eſt reuelatio ſecretoꝝ. deus em̄ illis q̄s
non diligit non videt reuelare ſuo ſecre-
ta. Tertium eſt prophetia de futuro
quia qui ſunt in peccato mortali his nō
eſt ſpiritus prophetie. vt habet apocali.
Quartum eſt poteſtas ſupra demōes
quia qui ſunt in peccato mortali ſunt in
ſeruitute ipſoꝝ. Quintum eſt poſſe fa
cere miracula: quia in illis ſanctitas cō-
probatur dicente domino: Nemo poteſt
facere niſi i nomie meo ſigna. ſ. miracu-
lorum. Sed primū ſignum eſt ſophi-
ſticum: quia quandoq̄ mali homines
ſe reputant innocentes vt heretici. ideo
dicebat apoſtolus. Nihil mihi cōſcius
ſum: ſed in hoc nō iuſtificatꝰ ſum. Se
cundū ſignū eſt idem: quia deus ſecreta
ſua reuelauit pharaoni. geñ xli. Et na-
buchodonoſor daniel. iiij. Tertium
ſignum etiā quia balaam prophetauit i
numeris z caypbas in Joāne. Quar
tum etiā de multis expellentibus demo
nia z idem de operantibꝫ in nomine eiꝰ
Sed alia quinq̄ ſigna nō ſophiſtica
B apponunt quoꝝ primū eſt. qꝛ conſciētia
no eſt erronea. z non eſt ſupra conſcien
tiam de aliq̄ peccato quin confiteat z pe
niteat. ideo dicit aplꝰs ꝓ tali ſigno. Fi-
des noſtra hec eſt teſtimoniū conſciētie
noſtre. Scōm eſt leticia ſpiritualis i
corde: quādo anima exultat mentaliter
in omnibus bonis ſpūalibus. ideo dicit
illud pš. Signatū eſt ſuper nos lumen
vultus tui domie. i. ſignū habemus tue
gratie. Dediſti leticiā in corde meo. Et
illud ſignū inducit magiſter Alexād.
de ales. Tertiū eſt triſticia pfecta: vt
quis habet diſplicentiam in omi malo
tam ꝓprio q̄ alieno. Et ideo dictū fuit i
eze. Signa eos qui dolēt z gemūt ſuper
omībus iniquitatibus iſrael. Quar-
tū eſt auditio vbi diuini volūtatis dicēt
te Jo. Qui ex deo eſt verba di audit. Et
hoc ſignū inducit ſignāter beatus Gre.
Quintum eſt tribulatio diuinitus in
flicta quando aliquis tribulat ſine ſuis
demeritis ſicut Job dicente ꝓpheta: Cū
ipſo ſum in tribulatione. vñ ſap. Quem
diligit dominꝰ corripit z flagellat. S3
iſtis ſignis nō indiget deus nec angelꝰ
nec anima ſeparata nec demon. qꝛ vtrū
anima ſit in gratia itellectualiter cogno
ſcunt. Nona queſtio eſt quantā gratiā IX. que
habuit beatus Jo. bap. in ſtatu eccleſie ſtio.
militantis Dicit q quattuor inueniunt
in nouo teſtamento gratia priuilegiati
Et prima fuit gratia xp̄i ſcōm deitate3 C
quia tantā gratiam z charitate3 habuit
q̄tam pater ab eterno ei cōtrauit. De q̄
gratia habet in io. Vidimus gloriā eiꝰ.
Scđa fuit gratia eius ſcđm humani
tatem. qꝛ vt dicūt plurimi doctores pie
loquendo q deus non potuit creare ma-
iorem q̄ fuit gratia anime xp̄i de quo di
citur in Johanne. De plenitudine eius
accepimus omes. Tertia fuit gratia
anie virginis que nō fuit tanta q̄tā cre-
are potuit. quia maior fuit illa ſue plis.
ſed tanta q̄tam recipere potuit vt vltra
nequeat ſanctificari: ſicut nec aqua ferui
da calefieri vltra poteſt licet ferrū poſſit
eſſe calidius. iō dicit gratia plena in lu-
ca quia eſt tota eius capacitas adimple
ta. Quarta fuit gratia Jo. bap. quia
licet de gratia plus recipere potuerit tñ
plus recepit q̄ alius. dicēte dño in euan

gelio. Inter natos mulieꝝ nō ſurrexit ma
ior Johanne bap. ſ. in gratia z ꝑ conſe-
quens nec equalis. qꝛ ſcōm beatū dyoni
ſium duo nō erunt equales in patria zc̄.
Sed eſt attendendū q gratia. b. Jo.
[illegible]. non ſolum eſt priuilegiata ratione
[illegible] quantitatis ſed ratione ſue ſanctifi-
c[illegible]tionis. cū em̄ anima ſanctificatoꝝ in
vtero ſit gratie feſtina tñ ſm gradus q̄a
anima chriſti habuit gratiā in inſtanti
ſue creationis primo aia virginis poſt
primū inſtans cito ſcōm antiquos quia
modicū in originali culpa ſtetit anima
A aūt Jo bap. in menſe. Sexto quando
elyſabeth ſimul cu3 filio impleta eſt ſpū
ſancto vt habet in luc. ceteri aūt ante na
tiuitatē in fine. ideo dicit Hiere. i. An-
teq̄ exires de ventre ſctificaui te. S3
nō eſt obmittēdū q duo ſunt tp̄a impe-
dite etatis. quia hō in eis nō vtit ratiōe
ſc3 ante natiuitatē in vtero matris z pꝰ
natiuitatē i pueritia. Aliq̄ ſancti fuerūt
qui neutro tp̄e habuerūt gratiā. nec vſi
ſunt ipſa ſicut btūs Martinus q̄ fuit ca
thecuminus vſq̄ ad. xxviij. annos. Ali-
qui in altero tp̄e. ſ. extra h habuerūt gra
tiam. ſed in neutro vſi ſunt ipſa ſic Hie
remias z ceteri ſanctificati: qꝛ rōne non
vtebant ſicut ceteri inueniunt ſed Joh.
bap. ſuꝑ oēs alios fuit i h priuilegiatꝰ qꝛ
vtro q̄ tp̄e floruit gratia z fuit vſus ipſa.
Primo quidē i matris vtero exultauit.
Scđo qn̄ puer exñs: vt pt3 in vita ſua
qn̄ ad deſertū trāſiuit in pueritia a quin
quennio ſcilicet vbi reuelationes z cō-
ſolatiōes āgelicas admirabiles habuit.
X. q̄ſtio vt colligit ex euāgelio. Decima q̄ſtio
eſt quātā gratiā habeat beatus Jo. bap.
nunc in regno eccleſie triumphātis. Di
citur q tantā q̄tam lucifer erat habitu-
rus. Ad qđ declarandū inducunt ſe-
ptem regule. Quarū. ſ. pma eſt xp̄i in
euangelio dicētis: q inter natos mulieꝝ
zc̄. intelligendo de magnitudine meriti
z gratie. quia de alijs intelligi nequit.
Scđa regula eſt beati Aug. dicentis
q ſcōm magnitudinē gratie in via erit
magnitudo glorie in patria z ſcōm q̄ti-
tatem meriti erit q̄titas premij. Ter-
tia regula eſt beati diony. de angelica ie-
rarchia. qꝛ ſicut in celeſti ierarchia ſunt
pfectiōes decēvniformiores z viciniores
ita in eccleſiaſtica vt apli q̄ diſcipuli z di-
ſcipuli q̄ nos. Quarta regula eſt btī
Hieronymi ad euſtochiu3 q mater dñi
trāſcēdit oēm ordinē angeloꝝ. Quin
ta eſt dio. de āgelica ierarchia. In ierar-
chia ei oēs ſunt ordinati mutuo de tali or
dine z ꝑ ꝯñs ipares ſcōm felicitatem.
Sexta eſt eiuſdē q nō eſt fas de alio
ſctō hoc dicere. Septia eſt q eo ordie
q̄ angeli ruerūt aſſumunt hoies ad feli-
citatē ꝓpter recuperādā ruinā ſcōm Gre. z
Amb. cū igit nullꝰ maior iter natos mu
lieꝝ ſit i hac vita Jo bap. ꝑ pmā regulā
ſequit igit nec i pña ꝑ ſcđam. igit eſt ma
ior oibꝫ ꝑ quartā igit in ſede luciferi ꝑ ſe
primā cu3 ſit eminētiſſima z ꝑ aliquem
hoiem recuꝑanda. Nec valet dicere q il
la ſit mutatio dñi ꝑ q̄ntā. Nec dicere q
btūs Johes ſit ſuꝑ eā ꝑ ſextā. Nec dice-
re q aliq̄s ſit futurꝰ maior ꝑ tertia3. fuit
aūt addēda regula btī Iſidori. Octa
ua. ſ. q felicitas luciferi trāſcēdebat feli-
citatē omniū alioꝝ. S3 ad pmā regulā
ſaluatoris de domio z eius matre. q fue
rint nati de mulieribꝫ. Dicendū q l3 ſint
nati de mulieribꝫ nō ſurrexerūt: qꝛ nūq̄
ceciderūt ſicut oēs alij ſaltē in culpa ori
ginali. Sed aliter inducit intēta que
ſtio ex pmiſſis ſeptē regulis. qꝛ felicitas
luciferi fuit acquiſita ꝑ aliquē hoiem ex
ſeptima regula nō aūt potuit ꝑ beatiſſi-
mā virginē ꝑ quintā nec ꝑ aliū minore3
Johe bap. ꝑ ſeptimā: nec ꝑ eq̄lē ꝑ octa-
uā nec ꝑ ſuꝑiorē ꝑteritū ex pma. nec ꝑ fu
tuꝝ ex tertia igit ꝑ ipm ex octaua et ſcđa
z q̄rta regulis. S3 attēde q ſi lucifer i E
ſua felicitate ſtetiſſet habuiſſet mlta priui
legia q̄ hūit btūs io. loco eiꝰ ſbſtitutꝰ. q̄ꝝ
pmū eſt q clariꝰ erat viſurꝰ diuinā eēn-
tiā q̄ aliq̄s aliꝰ. qꝛ ſicut hēbat pfectiorē
naturā ita itellectū z ſapia3. iō dr ſapiē-
tiſſimus i ezechiele. Ecce ſapiētior es tu
daniele. Jō btūs Jo. oibus alijs clariꝰ ꝓ
bat videre diuinā eſſentiā: qꝛ in loco eiꝰ

Secundum eſt ꝙ ardẽtius erat ama/
turus ſp̃m quia ꝑfectiores angeli in na/
tura fuerunt perfectiores in gratia ſm
doctores ⁊ ſanctos. vnde in ezechiele di/
citur ambulaſſe in medio lapidũ ignito/
rum.i.ſeraphicoꝝ ſpirituū.⁊ in iſtis eſt
ſumma dilectio ⁊ perfecta felicitas ĩ pa/
tria. Tertium eſt ꝙ erat archani con/
ſilij eo ꝙ admittebat ad conſiliũ archa/
num trinitatis: qḋ nulli alioꝝ reuelabat
⁊ vt reuelaret alijs multa quia hoc ẽ ſu/
premi angeli officiũ: vt patet per dyoni.
de angelica ierarchia. Quartum eſt
ꝙ ipſe erat futurus famulator virginis
per ordinem ierarticbum quem erat ha/
biturus ad ipſum. Et ex hoc concludit
ꝙ beatus Johannes eſt ei familiarior
omnibus ſanctis. Quintum eſt ꝙ ip/
ſe erat pulchrior omnibus alijs. et ideo
lucifer appellatus ad ſimilitudinē ſtel/
le excedentis alias poſt ſolem ⁊ lunã: ſic
ille poſt xp̃m ⁊ virginem. Sextuȝ eſt
ꝙ ipſe erat ſimilim⁹ deo: quia erat fact⁹
ad ſimilitudinem trinitatis ⁊ ornamen/
ta diuina maxime habens ſic̃ miles por/
tãs regis arma. Ideo in ezechiele de eo
dicitur: Tu ſignaculũ ⁊c̃. vbi notantur
ab iſidoro quattuor imitationis grad⁹
gratie poſt imaginem expreſſam. Se/
primũ de loco. quia ſicut fuit creatus in
nobiliſſimo loco.i.celo empirreo: ſic in
nobiliſſima parte illius celi collocatus
fuit quia ſm diony. ſeraphin de quorum
ordine fuit ſunt immediate circa deum.
Octauum eſt de duratione. qꝛ ſicut ꝑ
durationẽ regis vel principis inſinuan/
tur durationes omniũ ſubditoꝝ vt patȝ
in hiſtorijs. cum dicit regnante tali ⁊ ta/
li principe ſic ſecũdario cuĩ illius ange/
li erat menſura omniũ alioꝝ: ſicut poſu/
erunt philoſophi de motu celi reſpectu
aliorũ. Ideo ezechiel dicit. Ipſe eſt prĩ/
cipium viaruȝ dei. Nonum eſt ꝙ erat
futurus pater omniũ alioꝝ ſicut apoſto/
lus dicit pater eorum quos ad fidem cõ/
uertit. ſcȝ ſpirituali generatione quia af/
fectu paterno ⁊ incẽdio ſeraphico: ſicut
in angelis ad deum fit conuerſio per ſu/
periores: vt patet de angelica ierarchia
ſed illa conuerſio non erat amatio. ſicut
nec purgatio: ſed ad ſimilitudinem ⁊c̃.
Decimũ eſt ꝙ ipſe fuit omnium ma/
giſter. quia omnes habebat illuminare
⁊ ideo dicit cherubin i ezechiele. Un/
decimum eſt ꝙ ipſe fuit princeps: qꝛ ſũ/
mus in quolibet ordine eſt ierar. vtiſſ
Duodecimuȝ eſt ꝙ fuit omniũ ponti/
fex ſm ꝙ omnes ſancti ſunt ſacerdotes:
vt habetur in apoc. ideo ierarchie ſingu/
lorum ordinum ſunt pontifices ſecundũ
deductionem beati diony. de angelica ie/
rarchia. Tredecimũ eſt ꝙ ipſe habuit
vnitiue perfectiones omniũ alioꝝ infe/
riorum ⁊ virtutes cõmunes ordinũ qui
deſignantur per nouem ordines lapidũ
precioſorum in ezechiele quãdo dicitur
Omnis lapis precioſus operimentum
tuuȝ vt inducit yſido. cui concordat dio/
ny. de angelica ierarchia. Et ideo quia
beatus Jo. baptiſta eſt in loco eius ĩ pa/
tria. omnia iſta ſibi attributa ſunt. ideo
eius anima poteſt feliciſſima dici. ⁊ dice/
re illud eccleſiaſtici. In me omnis gra/
tia vie ⁊ veritatis. in me omnis ſpes vite
et virtutis. Tranſite ad me omnes qui
cõcupiſcitis me ⁊ a generationibꝰ meis
adimplemini. participãdo predictas fe/
licitates: Quod mihi ⁊ vobis concedat
xp̃us ieſus dei ⁊ virginis filius. Amen.

De eodem. Sermo. IIII.

Ohãnes eſt no/
men eius. Lu.i.ca. In hoc q̇/
dem miraculo celitus reuela/
to ⁊ humanitus cõſcripto beati Johan/
nis ſanctitas dupliciter commẽdat. Et
p̃mo vt archanũ ſignaculũ eius anime
theoſophice ꝑfectiuũ cũ p̃mittit. Johes
eſt.i. q̃tum ad habitudinẽ gratie inha/
bitantem. Scḋo vt ſolemne ſpectacu/
lum eius factũ theoſophice declaratum
cũ ſequit nomẽ eius. q̇a ex fame celebri/
tate oritur aliquis nominatus. de quibꝰ
duobus inducitur illud exo. xxxiij dictũ
Moyſi a domino. Noui te ex nomine ⁊
ex fama. ſcȝ celebritate collata ⁊ inuen/

iſti gratiam coram me ex charitatis ple/
F nitudine integrata. Circa plenitudi/
nem eius gratie ⁊ negociationẽ primo
conſiderandũ eſt beatũ Johannẽ q̃tuȝ
ad ſtatũ ſue annũciatiõis in q̇ fuit q̇dru/
plici priuilegio decoratus ⁊ primũ eſt qꝛ
per Gabrielẽ archangelum fuit annun/
ciatus ſicut xp̃us vt patet Luc.i.⁊.ij. ca.
Secundum eſt: quia in ſui annuncia/
tione fuit aſſimilatus helye qꝛ ſicut hely/
as venturus eſt ante ſecundũ aduentuȝ
vt conuertat corda patrum in filios: ſic
Jo. ante primũ aduentum venit ad pa/
randũ domino plebẽ ꝑfectã: vt dicitur i
luca. Tertium eſt ꝓpter locũ vbi fuit
annunciatus. quia in templo dei ⁊ a dex/
tris altaris incenſi qui locus credit ſan/
cta ſanctoꝝ Luce.i. Quartũ ꝓpter tẽ/
pus in quo fuit annũciatus. quia tantũ
ſemel in anno intrabat pontifex ſancta
ſanctorum que hora ⁊ locus erãt ſanctiſ/
II. cõſi/ ſima: vt patȝ in leuitico. Secundo cõ/
deratio ſiderandũ eſt q̃tum ad ſtatum ſue con/
ceptionis in quo fuit dotatus beneficio
quadruplici.ſ. Primo beneficio ſanctifi/
cationis quo fuit in matris vtero a pec/
cato originali purgatus vnde de ipſo ac/
cipit eccl̃ia illud Hiere.i. Priuſq̃ te for/
G marem in vtero noui te Hiere.i. Se/
cundo fuit beneficiũ actionis. quia fuit
plenus ſpiritu ſãcto ex vtero matris ſue
iuxta ꝓmiſſum archangeli Lu.i. Ter/
tio beneficio ſpiritualis cognitionis. q̇a
exñs in vẽo matris ſue fuit ei ſapiẽtia di/
uina reuelata tota.i. chriſtus: ad cui⁹ p̃/
ſentiam nõ exultaſſet in vtero niſi cogno/
uiſſet eũ: cũ amari nequeãt incognita ſe/
cundum Aug. Quarto beneficio ſpi/
ritualis exultatiõis quia q̃n audiuit vir/
ginem eius matrẽ ſalutantem clamauit
mater dicens. Unde mihi h̃: vt veniat ma/
III. cõſi/ ter domini mei ad me ⁊c̃. Tertio con/
deratio ſideranduȝ eſt quantũ ad ſtatum ſue ge/
nerationis. in quo fuit quadruplici mi/
raculo ſublimatus. Et primo qꝛ ma/
ter ſterilis eũ gñauit ſpiritu ſãcto coope/
rante: cum hoc nequeat: ſicut nec in vir/
gine fieri potuit per naturã licet alio mõ
Secundo quia elyſabeth ꝓphetauit
quando nomen nati pueri indicauit. qḋ
audiri a marito muto non poterat: cum
dixit: Nequaq̃ ſed vocabitur Johãnes
Lu.i. ca. Tertio quia lingue ligate fu/
it vinculũ diſſolutuȝ in ſcriptura huius
nominis Apertũ em̃ eſt os zacharie ⁊c̃
Luce.i. Quarto quia zacharie fuit
myſteriũ reuelatuȝ qḋ erat adhuc ange/
lis abſconditum. vt patȝ in ſuo cantico.
Iuſiurandũ ⁊ infra. Per viſcera miſeri/ IIII. cõſi/
cordie dei noſtri ⁊c̃. Quarto conſide/ deratio
randum eſt q̃tum ad ſtatũ ſue cognati/
onis in quo fuit illuſtratus cognatione
quadruplici. Primo cognatione pa/
triarchaꝝ. qꝛ fuit de genere abrae Iſaac
⁊ Jacob ⁊ leui q̇ quatuor fuerũt p̃ncipiũ
patriarchaꝝ vt pꝫ ex diſcurſu ſacre ſcri/
pture. Secundo cognatione ꝓphetaꝝ
qꝛ de eius tribu fuerũt Hieremias ⁊ ce/
teri ꝓphete maiores. Tertio cognati/
one ſacerdotum: qꝛ pater eius de genere
abrae ⁊ mater eius de filiabus aaron.
Quarto cognatione regali: qꝛ mater
eius fuit cognata beate virginis q̃ erat
de domo dauid: vt dicit in luca. vnde ex
genere debebat eſſe ſanctus. q̇a ſi radix V. conſi/
ſancta ⁊ rami ſcḋm ap̃lm. Quinta cõ/ deratio
ſideratio eſt quantũ ad ſtatũ ſue ſolitu/
dinis ad quã inueniunt ſancti patres cõ/
fugiſſe ratiõe quadruplici. Et primo ad D
fugiendas mũdanas abbominationes.
ꝓpter h̃ dixerũt filij iſrl̃. pharaõi exo. Neq̃
q̃ in hac terra egyptioꝝ imolabim⁹ deo
nr̃o ſȝ ibim⁹ viã triũ dieꝝ in ſolitudineȝ
Scḋo ad intuendũ viſiões diuinas ſi/
ſicut cũ minaſſet Moyſes gregẽ ad inte/
riora deſerti vidit viſiões a remotis rubi
exo.iij. Tertio ad audiẽdas diuinas lo/
cutiões vt pꝫ de helya ꝓpha q̃n iuit ꝑ de/
ſertũ .xl. diebus ⁊ .xl. noctibus donec ue/
nit ad monteȝ dei oreb exo.iij. Quar/
to ad ſuperãdas.ſ. demonũ tẽtatiões vt
pꝫ de xp̃o in Mat. Duct⁹ eſt ieſus ⁊c̃.
Et ꝓ eiſdẽ cãis aĩa debet fugere ad de/ VI. cõſi/
ſertũ religiõis ⁊ pñie. Sexta cõſidera/ deratio
tio eſt q̃tũ ad ſtatũ ſue cõuerſatiõis in q̇
floruit virtute q̇druplici. Et primo hũi/ E

litatis ꝓfunde vt dr̄ in euangelio Johis
E q̄ñ iudei miſerūt ad eum ſacerdotes et
leuitas vt iterrogarēt eū: tu quis es vbi
ipſe ſe cōꝑauit non xp̄o ſuꝑiori nec helye
equali ſed ꝓphete minori qui eſt infimus
humilitatis gradus. Secundo virtu
te.ſ.auſteritatis dure de qua maxime cō
mendat̄ a domino in euangelio vt patet
de victu eius ⁊ veſtitu. Tertio virtute
charitatis pure.ideo dicit̄ in euangelio:
Amicus ſponſi gaudio gaudet ꝓpter vo
cem eius ⁊ in hoc gaudiū meū ꝯfectum
eſt. Quarto virtute p̄dicationis clare
⁊ increpationis ſeuere: q2 increpabat he/
rodē de adulterio ⁊ p̄dicando baptiſa/
bat populū venientē ad flumē iordanis
Et ꝙtum ad has virtutes vocat̄ lucer/
VII.ꝯſi- na ardens ⁊ lucens. Septima conſi/
deratio deratio eſt.ſ.quantū ad ſtatū ſue ꝓfeſſio
nis.in quo fuit ꝓfeſſione quadruplici ſb
limat⁹. Et primo ꝓfeſſione nazareoꝝ q̄/
bus in lege benedictio fuit data: iō fuit
dictū pr̄i de eo luc.i. Vinū ⁊ ſicerā nō bi
bet.q2 ad iſtū ordinē nō ꝑtinebat ⁊ cete/
ra. Scd̄o ꝓfeſſione ꝓphetaꝝ. Ideo vo
cat̄ a deo in math. ꝓpheta ⁊ pluſꝙ ꝓphe
ta.quia vltra oēs ꝓphetas illud qd̄ ꝓphe
tauit digito demonſtrauit.iō pater dicit
de eo in cant. Tu puer ꝓpheta altiſſimi
F vocaberis. Tertio ꝓfeſſione euāgeli/
ſtaꝝ:q2 multis ſermonibus exhortabat̄
populū ⁊ euāgelizabat ieſum Luce.iij.
Quarto ꝓfeſſione pōtificū:q2 ad ſolos
pōtifices ꝑtinet ſtare in ſanctaſctōꝝ.iſti
aūt ſoli fuit datū miſtrare ſacr̄m baptiſ/
mi i ſanctaſanctoꝝ q̄ eſt xp̄s ſcd̄m ꝓphe/
VIII.ꝯſi- tam. Octaua ꝯſideratio eſt ꝙtuꝫ ad
deratio ſtatū ſui officij.in quo fuit quadruplici
officio decoratus.ſ. Primo officio an/
geli.q2 pater tanꝙ angelū miſit eū ante
G filiū ſuū.vt dicit̄ in malachia. Ecce ego
mitto angelū ⁊c̄.qd̄ ad litterā intelligit̄
de eo ſcd̄m expoſitionē xp̄i in euangelio
Scd̄o officio p̄dicationis. q2 de ipſo
dicit̄ in yſ. Ego vox clamātis in deſerto
⁊c̄. Et per hoc nos erigens ad celeſtia
abſtrahit a terrenis. Tertio officio p̄
curſoris: denunciando aduentū magni

regis.ideo dicit angelus in luc. Ipſe pre
cedet ante te in ſpū ⁊ virtute helie.q2 ſic̄
helyas p̄cedet aduentū xp̄i ſecūduꝫ: ita
Johānes primū. Quarto officio teſtiſ
q2 de xp̄o plenū teſtimoniū dedit ideo dr̄
Jo.i. Hic venit in teſtimoniū. Nona
ꝯſideratio eſt quantū ad ſtatū ſue dig- IX.cōſi-
tatis in quo fuit dignitate q̄druplici ſu- deratio
mat⁹. Primo dignitate thearcica. Hic
em̄ ſolus pater ſcd̄m diony. dicit̄ thearci
c⁹ in ſuꝑceleſti ierarchia.ex eo q̄ hꝫ prin
cipatū ad diuiſas ꝑſonas: ſic aliq̄ modo
btūs Jo.in baptiſando xp̄m accepit p̄n
cipatū in eo vt fieret ei⁹ patrin⁹.iō mira
tus rapt tantā dignitatē dixit xp̄o: Ego
debeo a te baptiſari ⁊c̄. Scd̄o dignita
te ierarcica q̄a corda multoꝝ filioꝝ iſrl̄
cōuertit ad dn̄m deū patrū ſuoꝝ Luc.i.
Parare domino plebē ꝑfectā que p̄pa
ratio eſt ierarcica purgatio. Tertio di
gnitate monaſtica:quia in regno anime
ſue habuit ꝑfectū imperiū: q2 ab inſtāti
ſue natiuitatis rebellionē viriū aīalium
non habuit nec declinauit in peccatum
mortale. Quarto dignitate patriar/
chali.q2 ſicut abraā pater fuit multaꝝ gē/
tium per generationē naturalē:ſic iſte ꝑ
generationē ſpūalē in penitētia ⁊ baptiſ
mate. Et ideo tāto dignior eſt iſte patri
archatus ꝙto ſpūalia corporalibꝫ p̄ferūt
X.conſi- tur. Decima ꝯſideratio eſt. quantuꝫ
deratio ad ſtatū ſue p̄dicationis i q̄ docuit bona
q̄ ſunt facienda. Mat.iij. Penitentiam
G agite. ⁊ que ſunt mala fugiēda. Ibidem
q̄ ſūt ſupplicia metuēda di.genimina vi/
peraꝝ ⁊c̄. Et q̄ p̄mia expectāda ibi. Cu
ius ventilabꝝ. Mat.iij.ca. Vndecia XI.cōſi-
ꝯſideratio eſt quantū ad ſtatū ſue con/ deratio
feſſionis in q̄ ꝯfeſſus eſt p̄rio xp̄i hūani
tate cōtra errorē manicheoꝝ ioh.i. Poſt
me venit vir qui an̄ me factus eſt. Se
cundo xp̄i paſſionē ꝯtra errorē baſilidi/
anoꝝ.de quibus loquit̄ Aug. de origine
hereſum dicens in Johanne: Illū opor/
tet creſcere:me aūt minui.ſ.illum in cru/
ce ꝑ extenſioneꝫ: ⁊ me minui in decollati
one. Tertio xp̄i deitate cōtra erroreꝫ
arrianoꝝ di.Jo.i. qui de celo venit ſuper

omnes eſt. Quarto ꝑſonaꝝ diſtinctio/
nem cōtra errorē ſabellianoꝝ.ſimilr̄ di/
cit Pater diligit filiū ⁊c̄. ibidē. Ad quaꝫ
perſonarū viſionē nos ꝑducat dei ⁊ vir/
ginis filius Amen.

Sermo de eodem.V.

Ille erat lucerna

ardens ⁊ lucens. Jo.v.ca. Ad
ꝓpoſiti verbi intelligentiā eſt
ſciendū q̄ ante lucē ſolis lucerna accen/
ditur in domo vt per ipſam operātes di
rigant̄ ad operationē operis: ita iohan/
nes baptiſta ante aduentū xp̄i fuit miſ/
ſus in hūc mundū: illuminare illos qui
in tenebris ſedebant ⁊ in vmbra mortis
Luc.i. Et ideo cū a xp̄o ſit appellat⁹ lu/
cerna: ad eius laudem declarandā cōue
nienter aſſumit̄ verbū iſtud in quo bea/
tus Johannes inducit̄ dupliciter. ſcilicꝫ
Primo vt inflāmatus ardore ſeraphico
cum dicit̄ Lucerna ardens. Secūdo
vt illuſtratus fulgore cherubico.cum ſe/
quitur ⁊ lucens. Primo igitur cōmen/
datur vt inflāmatus ardore ſeraphico.
in ſeraphycis em̄ ſpiritibus viget ordo
charitatis ſicut in cherubicis fulgor ve/
ritatis ſcd̄m dioni. de angelica ierarchia
qui ſunt ſup̄mi ordines ſm ip̄m. Se/
cūdo ſub lucerne ſimilitudine cōmenda
tur in verbo ꝓpoſito: ideo circa illi⁹ lu/
cerne p̄conia inſiſtendo occurrūt conſi/
I.conſi- derationes plures de ipſo quarū. Pri
deratio ma conſideratio eſt de eius originali co
gnatione circa quā inducunt̄ verba Ga
brielis luce.i. q̄ Eliſabeth erat cognata
virginis marie. Cognati aūt ꝓprie ſm
grāmaticos ſunt filij fratꝝ.et tuc ex iſto
verbo eliciuntur quattuor veritates.q̄ꝝ
K Prima eſt q̄ pat̄ matris dei ⁊ pat̄ ſan/
cte elizabeth fuerunt fratres ⁊ mater do
mini ⁊ elizabeth cōſanguinee germane
⁊ xp̄us ⁊ Jo.bap. conſanguinei ſecūdi.
Scd̄a veritas eſt q̄ mat̄ dn̄i et maria
ſalome fuerunt ſorores germane filij ſa/
lome.ſ. Jacobi zebedei ⁊ Jo. euāgeliſta
fuerunt cōſanguinei ſecundi Johannis
bap. ſicut chriſti. Tertia veritas eſt q̄

chriſtus fuit de tribu iuda que fuit trib⁹
regia. ⁊ beatus Jo. fuit de tribu leui que
fuit ſacerdotalis ſequitur q̄ Jo. aut fuit
de vtraq3 tribu vt per regiam tribū atti
neret chriſto: aut chriſtus de vtraq3 vt ꝑ
ſacerdotalem attineret Johi. Et hoc di
cunt ſancti. cum chriſtus fuerit coniun/
ctus Johanni in generationeꝫ chriſtus
fuerit de progenie dd̄ de quo dicitur. ij.
R̄e.xxi. Ne egrediaris nobiſcum in pre/
lium ne extinguas lucernam in iſrael.
Quarta veritas eſt q̄ mater Jacobi
germana virginis ⁊ filij eius ſcꝫ Symō
Judas. Jacobus minor fuerūt ſecundi
conſanguinei Joh. baptiſ. ſic ⁊ chriſtus. II.cōſi-
Scd̄a conſideratio eſt de ei⁹ prophe/ deratio
tali prenoſticatione quia ſcilicꝫ ſolus in
ter ſanctos noui teſtamenti fuit in vete/
ri teſtamento prophetatus ſingulariter.
Et prima prophetia ponit̄ Balaam q̄
dixit in numeris. Orietur ſtella ex Jacob
⁊ conſurget virga ex iſrael ⁊ ꝑcutiet du/
ces Moab qui figurant principes tene
brarū quos xp̄us deſtruxit. cuius ortū
ſicut ſolis ſtella matutina preceſſit Joh
⁊ in eius ortu homines gaudere ceperūt
⁊ demones tremere tanꝙ victi. Secū
da prophetia fuit iſaie dicentis q̄ audi/
uit vocem clamātis in deſerto. Iſta vox
fuit bea. Joh. vt ipſemet pluries de ſeip/
ſo teſtatur dicens: Ego vox clamantis
in deſerto. quia ſecundum Aug. Sicut
vox eſt vehiculum verbi ad aures homi
num: ſic iohannes eſt xp̄i. Tertia pro
phetia fuit malachie.iij. Ecce ego mit/
to angelum meum ⁊c̄. quod verbū xp̄us
exponit de Jo.bap. qui dicitur angelus:
aut quia vitam tam angelicaꝫ per excel
lentem celibatuꝫ poſtea elegit: aut quia
chriſtum annunciauit. Quarta pro/
phetia eſt malachie.iiij. Ecce ego mittā
vobis helyam prophetam: vt conuertat
corda ⁊c̄. ⁊ iterum Orietur vobis timen
tibus nomen meuꝫ ſol iuſticie. Dicitur
aūt beatus Joh. helyas ſecundum teſti
moniuꝫ ieſu xp̄i in euangelio. quia eius
ſpiritū habuit dicēte angelo Lu.i. Ipſe
precedet illum in ſpiritu ⁊ virtute helye.

III.cōſi deratio Tertia conſideratio eſt de angelica
eius annūciatione. fuit em̄ Johānes ſic
ꝛ xp̄us per Gabrielez archangelū annū
ciatus vt dicit lucas ꝛ beatus Aug. qđ
magne fuiſſe glorie atteſtat. Itē inue
nitur i ſacra ſcriptura angelū quattuor
diſciplos docuiſſe Primo em̄ docuit da
nielem de xp̄i reſurrectione vt patet da
nielis. xiiij. Scđo zachariā de xp̄i ſub
ſecutione q̄liter venturus erat poſt Jo
D banne. Tertio docuit virginē de xp̄i
icarnatiōe vt habet i luca de iſtis duob
Quarto docuit ioſeph de xp̄i trāſlati
one d iudea i egyptū ꝛ ecōuerſo. vt inuit
diony. de angelica ierarchia Iſte etiam
angel⁹ creditur docuiſſe paſtores de xp̄i
natiuitate. Et ideo ꝓpter mlta talia pu
tatur agn⁹ iſte fuiſſe q fuit xp̄o vt viatori
ad cuſtodiam deputatus. Etiā eſt nobi
liſſimus miniſtrantiū angeloꝝ. Et etiā
mater domini fuit annūciata ab illo an
gelo. Ideo dicit danielis. ix. ca. Ecce vir
IIII.cōſi deratio Gabriel ꝓpter magnitudinez virtutis.
Quarta conſideratio eſt de eius ſan
ctificatione. fuit em̄ ſanctificatus in ma
tris vtero dicente angelo luc. i. Spiritu
ſancto replebit ꝛc. Et nota q in ſacra
ſcriptura inueniūtur quattuor ſigna ſan
A ctificationis in vtero. Primū eſt ange
lica annunciatio. et illud ſignū fuit i yſa
ac: ſampſone in xp̄o ꝛ in virgine maria
Scđm eſt diuina ꝑnominatio. quia
ſm Amb. habent hoc ſanctoꝝ merita vt
a deo nomē accipiāt. ꝛ illud fuit in ſam
pſone Iſaac ꝛ Joſia ꝛ xp̄o. Tertiuz ſi
gnum accelerata diſcretio qđ ſignū fuit
in ſamuele puero Jeremia Joſia et xp̄o
vt patet ex ſcriptura. Quartū ſignuz
eſt ſupernaturalis operatio: qđ ſignum
fuit in iſaac ſampſone ꝛ ſamuele ꝛ xp̄o q
ex matribus ſterilib ſupnaturaliter ge
nerati. Iſta quattuor ſigna fuerunt in
ꝓpoſito. Et ideo dicitur ſanctificatus in
vtero. vñ de eo exiſtente in vtero ſue ma
tris poteſt dici illud lucerna ſplendens
V.conſi deratio ſuper candelabrū. Quinta conſidera
tio eſt de ipſa conceptione. fuit em̄ cōce
ptus in matre virtute ſpiritusſancti ſicut

xp̄us licet aliter. q̄ a mater eius ſterilis
erat ꝛ ideo eius conceptio dicit ab ange
lo in exemplū virgini luce. ij. Sz no
tandū eſt q aliq̄ habitant in vtero mr̄is
tamē ſine gratia ꝛ noticia vt nos ꝓpter
peccatū originale. Aliqui cū gratia ſine
ſciencia vt ceteri ſanctificati quēadmo
dum baptiſati. Aliqui cum gratia ſcien
tia ꝛ gloria: vt xp̄us vnde beatus Jo. ha
buit in vtero quattuor priuilegia. Nam
primo fuit a peccato originali purgat⁹
Scđo gratia informatus. Tertio
chriſtum agnouit. Quarto exultauit
ꝛ excitauit matrem ad gaudiuz vt patet
in lu. Unde pro ſtatu eius in vtero quia
eſt quaſi nox dicitur illud prouerbioꝝ
vltimo. Non extinguetur in nocte lucer
na eius. Sexta conſideratio eſt de ei⁹ VI. cōſi deratio
natiuitate in qua quattuor inſignia dicū
tur. quorum. i. primum eſt de elyſabeth
prophetatione quia ſecunduz Ambro.
Reuelante ſpiritusſancto dixit qđ non
didicerat a marito muto. Secūdū eſt C
de lingue reſolutione quando pater ſcri
pſit nomen illud quia ſtatim reſolutum
eſt vinculū lingue eius vt dicit Lucas.
Tertium eſt de vicinoꝝ admiratiōe
vt patet ibidem. Quartuz eſt de mul
torum exultatione quia multi in natiui
tate eius gaudebunt. ſicut em̄ aues i or
tu aurore exultant: ſic vſq hodie viri cō
templati in ortu ꝛ natiuitate beati Jo
hannis qui fuit aurora reſpectu ſolis iu
ſticie. ſ. xp̄i. Ideo ꝓ eius natiuitate q̄ lu
cerna iſta fuit manifeſtata inducitur il
lud euangelicum. Nemo accendit lucer
nam ꝛc. Septima cōſideratio eſt de VII.cōſi deratio
eius confeſſione. Octaua cōſideratio
eſt de eius cōſumatiōe. vide de iſtis duo
bus in ſermōe primo ſeptima ꝛ octaua
conſiderationibus. Nona conſidera
tio eſt de eius predicatiōe vide in primo
ſermone conſideratione. vi. vbi dedit re
gulam quadruplici ſtatui. vide alias cō
ſiderationes ſupra in ſermonibus prece
dentibus ſecundum q tibi libuerit plu
res accipere.

In feſto apoſtolorum petri
et pauli. Sermo. I.

Etrus et Johan
nes aſcendebant in templum
actuū. iij. cap. Sicut in ſtatu
eccleſie ſurgentis apud iudeos Petrus
ꝛ Jo. fuerunt principales apoſtoli dicen
te Paulo q tunc videbant colūne eē: ſic
in ſtatu eccleſie ꝑficientis apud gentiles
Petrus ꝛ Pau. ꝛ ideo mater eccleſia ſb
nominib ipaꝝ duaꝝ colūnaꝝ illos duos
principales pro coꝝ ſolēnitate cōmenda
biles dupliciter introducit dicēs: Petr⁹
ꝛ Johes ꝛc. vbi eoꝝ cōmendatio oſtēdit
Primo q̄ntum ad ſtatum eccleſie mi
litantis. cū ꝑmittit: Petrus ꝛ Johānes
aſcendebant. i. ſm Aug. in augmēto vir
tutū quotidie in hac vita creſcebant. qđ
augmentū fuit figuratū ꝑ illū aſcenſum
quē fecerūt diſcipli ad montem cū xp̄o
Mat. i. ad virtutē ꝑfectionis euāgelice
Secundo quo ad ſtatū eccleſie trium
phātis. cū ſequit in templū: de quo tēplo
dicit in apoc. q ſancti erūt ſacerdotes in
in templo dei ꝛ ſeruient ei i templo eius
die ac nocte. Circa primā p artē ē no
tandū q primo datur intelligi cōmēda
datio ꝑimi apl̄i. ſ. Petri cuz ꝑmittitur
Petrus vbi eius laus multipliciter col
D ligit ſi ſcđm ſtat⁹ diuerſoꝝ tēpoꝝ ei⁹ vir
tuoſa opera ponderent. Primo quan
tum ad ſtatum ſue vocatiōis: in quo flo
ruit virtute perfecte obedientie quia pri
mo verbo vocatus cum Andrea fratre
eius relictis oībus. ſ. reti et naui ſecuti
ſunt redemptorē quē nō viderāt adhuc
ſcz miracula facientē vt ptz in Mat. iſ
ſta obedientia fuit perfecta quia feſtina
ꝛ non coacta. ſed mere gratuita ſola infor
matione ſimplici premiſſa ſui germani
ſcz Andree vt habet in Johanne contra
illos qui nolunt obedire niſi cum cōmi
nationibus ꝛ penis ꝛ penitentijs ꝛ ideo
Samuel primo. R. peccatū inobedien
tie peccato ydolatrie cōparauit. Se
cūdo q̄ntum ad ſtatum ſue electionis in
quo fuit electus a domino in apoſtolum

ꝛ ꝑncipē alioꝝ in Johāne qñ vocauit eū
Cephas. i. caput eccleſie āte vocatū Sy
monem. i. filiū obediētie: ſic em̄ interpre
tat. Et filius iohanna. i. pulchritudinis
diuine. vbi datur intelligi primo. q ho
mines humiles ꝛ nō ſupbi obedientes
ꝛ mūdi corde ad ſtatū ꝑlationis debent Nota
aſſumi ꝛ nō immūdi. Scđo q aſſum
ptus ad ꝑlationē eccl̄ie debet nomē mu
tare ad deſignādū q dz mutari in viruz
alteꝝ vt dicit de Saul. i. regū. Tertio
q̄ntum ad ſtatum ſue religionis quia di
miſſis oībus ſecutus eſt xp̄m in q̄ flo
ruit virtute ſumme paupertatis: que cō
ſiſtit in volūtaria renūciatione oīm tpa
lium tā in ꝓprio q̄ in cōmuni ideo dicit
dñs in mat. Ecce nos reliquimus oīa
ꝛ ſecuti ſumus te. Sup quo verbo dicit
Greg. in moralib. Grandis fiducia Pe
trus piſcator erat ꝛc. ideo dicit Mat. v.
Beati pauperes ſpiritu ꝛc. Iſtud ergo
regnuz nullus habere pōt niſi primo ſit
pauper vel a pauperibus emat illud.
Quarto q̄ntū ad ſtatū ſue cōfeſſionis
in q̄ floruit virtute fidei ꝑclare quando
q̄renti domino a diſcipulis Quē dicunt
homines eſſe filiū hoīs? Reſpondit pe
trus Tu es xp̄s filius dei viui. In quo
oēs articuli fidei ꝑualr continent ideo
bñdixit illi dñs dicens: Beatus es ſy
mon ꝛc. Quinto q̄ntum ad ſtatū glifi
cationis in quo floruit virtute cōtempla
tionis ꝑcelſe que facit amare celeſtia iō
illoꝝ amore allectus dicit: Dñe bonum
eſt nos hic eſſe Mat. xvij. contra homi
nes carnales ꝛ animales: qui neſciunt
amare ꝛ deſiderare niſi tēporalia ꝛ car
nalia ad modū febricitantiū cōtraria ap
petentium ſicut filij iſrael manna faſti
dientium numeri. ij. cap. Sexto quā
tum ad ſtatum paſſionis chriſti in quo
prima hora plus debito de ſe confidens
dicit: Etiam ſi oportuerit me mori tecū
non te negabo. In ſecunda plus debito
preſumens pro hibēte domino abſcidit
auriculam ſeruo illi. Et in tertia fuit cū
ceteris fugiens. In quarta in trina nega
tione chriſti corruens. Sed in ſexta ad

III.cõſi Tertia conſideratio eſt de angelica
deratio eius annũciatione. fuit em̃ Johãnes ſic
⁊ xp̃us per Gabrielẽ archangelũ annũ
ciatus vt dicit lucas ⁊ beatus Aug. qđ
magne fuiſſe glorie atteſtatur. Itẽ inue/
nitur i ſacra ſcriptura angelũ quattuor
diſciplos docuiſſe Primo em̃ docuit da/
nielem de xp̃i reſurrectione vt patet da/
nielis. xiiij. Scđo zachariã de xp̃i ſub
ſecutione q̃liter venturus erat poſt Jo/
D bannẽ. Tertio docuit virginẽ de xp̃i
icarnatiõe vt habetur i luca de iſtis duob
Quarto docuit ioſeph de xp̃i trãſlati
one d iudea i egyptũ ⁊ ecõuerſo. vt innuit
diony. de angelica ierarchia Iſte etiam
angel⁹ creditur docuiſſe paſtores de xp̃i
natiuitate. Et ideo ꝓpter mlta talia pu
tatur agn⁹ iſte fuiſſe q̃ fuit xp̃o vt viatori
ad cuſtodiam deputatus. Etiã eſt nobi
liſſimus miniſtrantiũ angeloꝝ. Et etiã
mater domini fuit annũciata ab illo an
gelo. Ideo dicitur danielis. ix. ca. Ecce vir
IIII.cõſi Gabriel ꝓpter magnitudinẽ virtutis.
deratio Quarta conſideratio eſt de eius ſan/
ctificatione. fuit em̃ ſanctificatus in ma
tris vtero dicente angelo luc. i. Spiritu
ſancto replebitur ⁊c. Et nota ꝙ in ſacra
ſcriptura inueniũtur quatuor ſigna ſan
A ctificationis in vtero. Primũ eſt ange
lica annunciatio. et illud ſignũ fuit i yſa
ac: ſampſone in xp̃o ⁊ in virgine maria
Scđm eſt diuina ꝓnominatio. quia
ſm Amb. habent hoc ſanctoꝝ merita vt
a deo nomẽ accipiãt. ⁊ illud fuit in ſam/
pſone Iſaac ⁊ Joſia ⁊ xp̃o. Tertiũ ſi
gnum accelerata diſcretio qđ ſignũ fuit
in ſamuele puero Jeremia Joſia et xp̃o
vt patet ex ſcriptura. Quartũ ſignũ
eſt ſupernaturalis operatio: qđ ſignum
fuit in iſaac ſampſone ⁊ ſamule ⁊ xp̃o q̃
ex matribus ſterilib⁹ ſupnaturaliter ge/
nerati. Iſta quatuor ſigna fuerunt in
ꝓpoſito. Et ideo dicitur ſanctificatus in
vtero. vñ de eo exiſtente in vtero ſue ma/
tris poteſt dici illud lucerna ſplendens
V.conſi ſuper candelabrũ. Quinta conſidera
deratio tio eſt de ipſa conceptione. fuit em̃ cõce/
ptus in matre virtute ſpiritusſancti ſicut
xp̃us licet aliter. q̃a mater eius ſterilis
erat ⁊ ideo eius conceptio ducitur ab ange
lo in exemplũ virgini luce. ij. Sꝫ no/
tandũ eſt ꝙ aliq̃ habitant in vtero mr̃is
tamẽ ſine gratia ⁊ noticia vt nos ꝓpter
peccatũ originale. Aliqui cũ gratia ſine
ſciencia vt ceteri ſanctificati quẽadmo
dum baptiſati. Aliqui cum gratia ſciẽ
tie ⁊ gloria: vt xp̃us vnde beatus Jo. ba
buit in vtero quattuor priuilegia. Nam
primo fuit a peccato originali purgat⁹
Scđo gratia informatus. Tertio
chriſtum agnouit. Quarto exultauit
⁊ excitauit matrem ad gaudiũ vt patet
in lu. Unde pro ſtatu eius in vtero quia
eſt quaſi nox dicitur illud prouerbioꝝ
vltimo. Non extinguetur in nocte lucer
na eius. Sexta conſideratio eſt de ei⁹ VI. cõſi
natiuitate in qua quatuor inſignia dicũ deratio
tur. quorum. C primum eſt de elyſabeth
prophetatione quia ſecundũ Ambro.
Reuelante ſpiritusſancto didicit qđ non
didicerat a marito muto. Secũdũ eſt C
de lingue reſolutione quando pater ſcri
pſit nomen illud quia ſtatim reſolutum
eſt vinculũ lingue eius vt dicit Lucas.
Tertium eſt de vicinoꝝ admiratiõe
vt patet ibidem. Quartũ eſt de mul
torum exultatione quia multi in natiui
tate eius gaudebunt. ſicut em̃ aues i or/
tu aurore exultant: ſic vſq hodie viri cõ
templaui in ortu ⁊ natiuitate beati Jo/
hannis qui fuit aurora reſpectu ſolis iu
ſticie. ſ. xp̃i. Ideo ꝓ eius natiuitate q̃ lu/
cerna iſta fuit manifeſtata inducitur il/
lud euangelicum. Nemo accendit lucer
nam ⁊c. Septima cõſideratio eſt de VII. cõſi
eius confeſſione. Octaua cõſideratio deratio
eſt de eius cõſumatiõe. vide de iſtis duo
bus in ſermõe primo ſeptima ⁊ octaua
conſiderationibus. Nona conſidera/
tio eſt de eius predicatiõe vide in primo
ſermone conſideratione. vi. vbi dedit re
gulam quadruplici ſtatui. vide alias cõ
ſiderationes ſupra in ſermonibus prece
dentibus ſecundum ꝙ tibi libuerit plu/
res accipere.

In feſto apoſtolorum petri
et pauli. Sermo. I.

Etrus et Johan

nes aſcendebant in templum
actuũ. iij. cap. Sicut in ſtatu
eccleſie ſurgentis apud iudeos Petrus
⁊ Jo. fuerunt principales apoſtoli dicen
te Paulo ꝙ tunc videbantur colũne eẽ: ſic
in ſtatu eccleſie ꝓficiẽtis apud gentiles
Petrus ⁊ Pau. ⁊ ideo mater eccleſia ſub
nominib⁹ ipsoꝝ duaꝝ colũnaꝝ illos duos
principales pro coꝝ ſolẽnitate cõmenda
biles dupliciter introducit dicẽs: Petr⁹
⁊ Johes ⁊c. vbi coꝝ cõmendatio oſtẽditur
Primo q̃tum ad ſtatum eccleſie mi/
litantis. cũ ꝑmittitur: Petrus ⁊ Johãnes
aſcendebant. i. ſm Aug. in augmẽto vir
tutũ quotidie in hac vita creſcebant. qđ
augmentũ fuit figuratũ ꝑ illũ aſcenſum
quẽ fecerũt diſcipli ad montem cũ xp̃o
D Mat. i. ad virtutẽ ꝑfectionis euãgelice
Secundo quo ad ſtatũ eccleſie triũm
phãtis. cũ ſequitur in templũ: de quo tẽplo
dicitur in apoc. ꝙ ſancti erũt ſacerdotes in
in templo dei ⁊ ſeruient ei i templo eius
die ac nocte. Circa primã partẽ ẽ no/
tandũ ꝙ primo datur intelligi cõmẽda/
datio primi apl̃i. ſ. Petri cuꝫ ꝑmittitur
Petrus vbi eius laus multipliciter col/
ligitur ſi ſcđm ſtat⁹ diuerſoꝝ tẽpoꝝ ei⁹ vir/
tuoſa opera ponderentur. Primo quan
tum ad ſtatum ſue vocatiõis: in quo flo
ruit virtute perfecte obedientie quia pri
mo verbo vocatus cum Andrea fratre
eius relictis oĩbus. ſ. retibꝫ et naui ſecuti
ſunt redemptorẽ quẽ nõ viderũt adhuc
ſcꝫ miracula facientẽ vt pꝫ in Mat. ſo
illa obedientia fuit perfecta quia feſtina
⁊ non coacta. ſed mere gratuita ſola infor
matione ſimplici premiſſa ſui germani
ſcꝫ Andree vt habetur in Johanne contra
illos qui nolunt obedire niſi cum cõmi/
nationibus ⁊ penis ⁊ penitentijs ⁊ ideo
Samuel primo. R. peccatũ inobedien/
tie peccato ydolatrie cõparauit. Se/
cũdo q̃tum ad ſtatum ſue electionis in
quo fuit electus a domino in apoſtolum
⁊ ꝑncipẽ alioꝝ in Johãne qñ vocauit eũ
Cephas. i. caput eccleſie ãte vocatũ Sy
monem. i. filiũ obediẽtie: ſic em̃ interpre
tatur Et filius iohanna. i. pulchritudinis
diuine. vbi datur intelligi primo. ꝙ ho/
mines humiles ⁊ nõ ſupbi obedientes
⁊ mũdi corde ad ſtatũ ꝑlationis debent Nota
aſſumi ⁊ nõ immũdi. Scđo ꝙ aſſum
ptus ad ꝑlationẽ eccl̃ie debet nomẽ mu/
tare ad deſignãdũ ꝙ dꝫ mutari in viruꝫ
alteꝝ vt dicitur de Saul. i. regũ. Tertio
q̃tum ad ſtatum ſue religionis quia di/
miſſis omĩbus ſecutus eſt xp̃m in q̃ flo/
ruit virtute ſumme paupertatis: que cõ/
ſiſtit in volũtaria renũciatione oĩm tpa
lium tã in ꝓprio q̃ in cõmuni ideo dicit
dñs in mat. Ecce nos reliquimus omĩa
⁊ ſecuti ſumus te. Sup quo verbo dicit
Greg. in moralib⁹. Grandis fiducia Pe
trus piſcator erat ⁊c. ideo dicitur Mat. v.
Beati pauperes ſpiritu ⁊c. Iſtud ergo
regnũ nullus habere põt niſi primo ſit
pauper vel a pauperibus emat illud.
Quarto q̃tũ ad ſtatũ ſue cõfeſſionis
in q̃ floruit virtute fidei ꝑclare quando
q̃renti domino a diſcipulis Quẽ dicunt
homines eſſe filiũ hoĩs? Reſpondit pe/
trus Tu es xp̃s filius dei viui. In quo
oẽs articuli fidei ꝑtualr continentur ideo
bñdixit illi dñs dicens: Beatus es ſy/
mon ⁊c. Quinto q̃tum ad ſtatũ glĩfi
cationis in quo floruit virtute cõtempla
tionis ꝑcelſe que facit amare celeſtia id
illoꝝ amore allectus dicit: Dñe bonum
eſt nos hic eſſe Mat. xvij. contra homi/
nes carnales ⁊ animales: qui neſciunt
amare ⁊ deſiderare niſi tẽporalia ⁊ car/
nalia ad modũ febricitantiũ cõtraria ap
petentium ſicut filij iſrael manna faſti/
dientium numeri. ij. cap. Sexto quã/
tum ad ſtatum paſſionis chriſti in quo
prima hora plus debito de ſe confidens
dicit: Etiam ſi oportuerit me mori tecũ
non te negabo. In ſecunda plus debito
preſumens pro hibẽte domino abſcidit
auriculam ſeruo illi. Et in tertia fuit cũ
ceteris fugiens. In quarta in trina nega
tione chriſti corruens. Sed in ſexta ad

aſpectū domini vere penitēs quia egreſ
ſus foras fleuit amare luce.xxij. ꝯtra ho
mines in malicia obduratos. De quibꝫ
dicitꝰ: Cor durū male habebit in nouiſ/
ſimo ⁊ In ezechiele. ꝙ ſunt duri ⁊ indo/
mabili corde. Septimo ꝙtum ad ſta
tum reſurrectionis in quo prio inuentꝰ
eſt cū ſumma diligentia qñ cucurrit cū
ſolo io. ad monumentū ⁊ in illud intro/
iuit. Scđo receptus eſt ad grāz quā/
do angelus dixit mulieribus. Ite dicite
diſcipulis eius ⁊ Petro. vbi Greg. petꝝ
vocat ex nomine ne deſperet ex negatiōe
ne ab illoꝝ cōſortio vel ꝓpter lapſum ſe
putaret excluſum. Tertio ſingularitꝰ
viſitatus dñica preſentia vñ dicitꝰ in luc.
ꝙ erant dicentes. xi. Surrexit dñs vere
⁊ apparuit ſymoni. Quarto plenꝰ con
fidentia qñ videns dñm poſuit ſe in ma/
re. Octauo quantū ad ſtatū ſue vncti
onis ſpiritusſancti in die penth. vbi prio
fuit confirmatus ne poſtea peccaret mor
taliter. vnde qui ꝑus vnius mulieris vo/
ce ꝑculſus dum mori timuit vitā nega/
uit: poſtea vires principū ceſus ſpreuit
vt ait Gre. Secundo ditatus preco/
nijs in predicatione. qꝛ vna die tria mi/
lia cōuertit. vt dicitur in acti. Tertio
dotatus linguis ⁊ interpretatiōe ſcriptu
rarum: quia loquebantur varijs linguis
apoſtoli. Quarto decoratus miracu/
lis. in infirmorum curatiōe quia ad vm/
bram illius ſanabantꝰ infirmi vt de iſtis
duobus aperte in actibꝫ dicitꝰ. Nono
quātū ad ſtatū ſue ꝑſonalis paſſiōis qñ
miſit herodes manus vt affligeret ꝗſdā
de eccleſia: in quo ſtatu fuit ꝑ angelū di/
uino auxilio liberatus. licet ꝓpter hoc a
ꝑdicatione nō ceſſauerit vt in acti. habe
tur. Decimo quantū ad ſtatū prime
cōſultationis eccleſie in quo fuit ſymbo/
lū articuloꝝ fidei per. xi. apoſtolos cō/
pilatū. vbi floruit virtute ſapientie. qꝛ
primum articulū de diuinitate in ꝗ oēs
alij cōtinentꝰ dicitur poſuiſſe. Undeci
mo quantū ad ſtatum ſue inthronizati/
onis in quo floruit auctoritate ſuprema
cū anthiochie principis filiū. xiij. annis

iam mortuū ſuſcitauit: qua de cauſa in/
thronizatus a populo tunc primo publi
ce auctoritatē ſuā exercuit quā ei domi/
nus cōmiſit Jo. vlt. dicens Symon Jo/
hannis diligis me plus his? Duode
cimo quantū ad ſtatū ſue ꝯfirmationis
vel cōſumationis in quo floruit corona/
tus martyrio ſimul cum paulo apoſtolo
poſtꝗ̄ neronē per epiſtolā pylati ad clau
diū de morte ac reſurrectione xp̄i certū
reddiderūt poſtꝗ̄ ſymonē magū decer/
tauerunt. ꝓpter qđ egreſſa ſentētia de de
capitatione pauli ꝓpter eius nobilitatē
⁊ de crucifixiōe Petri cū ingenti cōpaſ/
ſione ſalutantes ſe diuiſi ſunt ab inuicē
vt patet in epiſtola dio. ad tytū. Scđo
datꝰ intelligi laus ſecūdi apoſtoli pauli
cum ſequitur Joannes. ſ. euangeliſta ꝑ
quē datꝰ intelligi paulus ꝓpter eadē eccle
ſie priuilegia que participāt. Et primū
priuilegiū fuit matris domini. qꝛ ſicut
fuit in cruce cōmiſſa Johanni ad cuſto/ B
diendū: ſic paulo ad ꝑdicandū cōtra ſa/
bellianos qui aſſerebāt fortuitu cā repe/
riſſe paulū. vñ ad gal. iiij. ait Factum ex
muliere ⁊c. Et Roma. i. Factus ex ſemi
ne dd ſecundū carnē ⁊c. Secundū pri
uilegiū eſt de verbi incarnatiōe qꝛ ſicut
Johanni dormienti fuit hoc myſterium
reuelatū in ſinu xp̄i ſingulariter: ita vt
diceret Verbū caro factū eſt ⁊c. ita pau
lo xp̄m ꝑſequēti. vt diceret ad philip. ij.
Qui cū in forma dei eſſet nō rapinā ar/
bitratus eſt ⁊c. Tertiū priuilegiū eſt
de virginitate puriſſima: qꝛ ſicut Johes
ſic paulus dicitꝰ fuiſſe virgo puriſſimus
Unde cū loqueretꝰ de ſtatu coniugali vi
duali ⁊ virginali dixit: Uolo aūt omēs
homines eſſe ſicut meipſum. Quar/
tum priuilegiū eſt de incorruptibilitate.
quia ſicut venenū nō poterat nocere bea
to Johanni ꝓpter abundantiā puritatiſ
ſic nec btō paulo: vt pꝫ i actibꝫ. Quin
tum priuilegiū eſt de doctrina. qꝛ ſicut ec/
cleſia plus fuit illūinata doctrina per io
hannem ꝗ̄ per aliquē ꝗ viderūt xp̄m: ſic
per paulū ideo dicitꝰ doctor gentiū in fi/
de. Sextum priuilegiū eſt de reuelati

one diuina. ſicut eñ iohāni ſtatus totiꝰ
us eccleſie fuit reuelatus qñ fuit in inſu
la pathmos ſpiritu illuminatus: ſic pau
lus vidit ⁊ audiuit archana que nō licet
homini loqui qñ fuit raptꝰ vt pꝫ. ij. coꝛ.
xij. Septimū priuilegiū fuit de eleua/
tione in celū: qꝛ ſicut iohes fuit ſublima
tus in celū: vt pꝫ in apoc. vt videret ma/
gnalia dei: ſic paulus fuit vſqꝫ ad celum
empirreū qđ eſt ſupra firmamētū eleua/
tus vt patet ibidem. Octauū ꝑuilegi
um eſt de viſione nuda diuinitatis. quia
ſicut putatꝰ iohannes vidiſſe diuinā eēn
tiā qñ fuit ei verbi incarnatio reuelata:
tunc eñ neceſſario vidit verbū in ꝗ eſt
omnis plenitudo diuinitatis alioquin i/
carnationem eius cognoſcere nō potuiſ/
ſet: ſic beatus paulus ſecundū doctrinā
beati Aug. i raptu vidit diuinā eſſentiā
Nonū ꝑuilegium eſt de familiaritate
xp̄i. qꝛ ſicut btūs Jo. fuit ſinglariter xp̄o
familiaris in vita: ſic poſt aſcenſionē in
pathmos pluries ei apparuit. ita etiam
paulo vt pꝫ in acti. vnde xp̄us poſt ſuā
aſcenſionē nulli diſcipuloꝝ apparuiſſe
tantum legitur ſicut beato paulo. De
cimum priuilegium eſt charitas ſponſi
quia ſicut beato Johi plus ceteris xp̄m
videntibus locutus fuit de charitate oñ
dens ſecundum chriſti doctrinam ex ver
his illud qđ habebat in corde. ſic beatuſ
paulus charitatem extulit plus omnibꝫ
vt patet. i. coꝛ. xiij. Si linguis hominū
loquar ⁊ angeloꝝ ⁊c. Et ad Roma. viij.
Quis nos ſeparabit a charitate xp̄i ⁊c.
Circa ſecundā ꝑtem thematis in ꝗ̄
deſcribit eoꝝ cōmēdationē ꝗtū ad ſta
tum eccleſie triumphantis cū ſequitꝰ in
templum. ſ. celeſtis patrie de quo in pſ.
Dominus in templo ſancto ſuo: domi/
nus in celo ſedes eius. Notandū pro
illo quod ſequitꝰ ad horam orōis nonā
In iſta hora nona ē figuratꝰ nonꝰ ange
loꝝ ordo ꝗ eſt ſeraphin ad quē vt creditꝰ
iſti apli aſcenderūt. Dicuntꝰ aūt nouem
ordines angeloꝝ nouē hore. qꝛ in ipſis
ſecundū ordinē reſplendet ſol iuſticie: ſi
cut in nouem horis varie ſunt illumina

tiones vt ait dioniſius de angelica ierar
chia. Qꝛ autem iſti duo apoſtoli aſcēde
rint ad nonam iſtarum horarum. ſ. ſera
phin probatur. quia de quolibet ordine
ceciderunt. ⁊ ideo oportet ſecundum an/
ſel. vt de ſupremo ordine eccleſie ſcilicet
apoſtolorum reparetur ordo ſupremus
eorum. iſta autem hora dicitur orationis
quia illi de illo ordine ſemper orant can
tantes et dicentes: ſanctus ſanctus ſan/
ctus dominus deꝰ ſabbaoth. ſic fuit yſ.
reuelatum. Ad illud templum nos cō/
ducat dei ⁊ virginis filiꝰ chriſtus ieſus
Amen.

In feſto cōmemorationis ſancti
pauli apoſtoli. Sermo. I.

Vas electiōis eſt

mihi iſte vt portet nomen me
um coram gentibus ⁊c. actꝫ.
ix. cap. Quia ſecundum doctrinam bea/
ti dioniſij de diuinis nominibus. Om/
nis creatura ſecundum gradum ſue en/
titatis eſt quoddam receptaculum diui/
ne bonitatis: ſe per omnia diffundentis
coploſe ſecundum vniuſcuiuſqꝫ capaci/
tatem. Jccirco cum ratio receptaculi ſit
ratio vaſis omnis creatura pōt dici vas
bonitatis diuine. Intelligendū eſt tñ
ꝙ in magna ⁊ ſolenni domo inueniuntꝰ
ꝗttuoꝛ genera vaſoꝝ ſicut ſcribit aplus.
ij. ad coꝛ. ij. cap. quia ſcilicet alia ſunt fi/
ctilia. alia lignea. alia argentea. alia au/
rea. Et quia totum vniuerſum eſt ſicut A
vna magna domꝰ in qua paterfamilias
eſt dominus vt ſcribitur. Matt. ij. idcir
co in iſto vniuerſo ſunt quattuor genera
creaturarum: quaſi quattuoꝛ vaſorum
genera que diſtinguit Gre. ſuꝑ Math.
Quedā creature ſunt exiſtētes ſolum
vt corpora inaniata. ⁊ illa ſunt quaſi va/
ſa fictilia. quia tenent infimū gradū in
genere creaturatum ſeu ſubſtantiarum
ſicut terra in ordie elemētoꝝ. Quedā
ſunt ꝗ non ſolum ſunt exītes ſꝫ etiā viuē
tes vt aīalia vegetabilia ⁊ illa ſunt. q. va
ſa lignea. qꝛ ſic lignū ꝑfertꝰ terre. ita illa
iſtis. Quedā ſunt ꝗ nō ſolum ſunt vi

uentes:ſed etiam ſentiētes vt animalia
bruta ⁊ illa ſunt.q.vaſa argētea.q2 clari
tatem cognitionis in aliq̄ gradu partici
pant ⁊ hec ſunt p̄cioſiora oībus inania/
tis ⁊ vegetabilib9 ⁊ viuentib9 ⁊c̄. Que/
dam ſunt q̄ nō ſolū ſunt viuentes ſ3 intel
ligētes ſicut hoīes. Et illa ſunt vaſa au
rea.q2 ſicut aurū maxime ꝑticipat colo/
rē ⁊ lucē ſolis :ita ille creature maxime
imitant̄ naturā diuinitatis:cum ſint ad
imaginē trinitatis vt habet̄ geñ.i. Et
in iſti9 figurā Moyſes exo.xv.fecit du/
os cherubin aureos vt oſtēderet ſubtili
tatē intellectualis nature.et licet oīs
intellectualis natura ſit.q.vas aureum:
nō tñ oīs talis creatura eſt vas electi/
onis.quia taliū vaſoꝝ quedā ſunt facta
ad honorē:ſicut electi q̄ ſunt vaſa diuine
miſericordie.q̄dā in ꝯtumeliā q̄ ſunt va
ſa diuine ire vt reprobi: vt hētur in loco
p̄allato.Et q2 in cōuerſione bti Pauli q̄
erat vas diuine iracūdie voluit dñs trāſ
ferre de nūero reproboꝝ: ad numeꝝ ele/
ctoꝝ vt eſſet vas diuine miſericordie:ide
circo verbū ꝓpoſitū ananie dñs ꝓtulit di
cens Vas electionis ⁊c̄. Ad cuius in
telligentiā eſt aduertendū q̄ ſcdm regu/
lā datā a btō Dyoni.in.iij.de eccl'aſtica
ierarchia Diuia eſt ꝑus in ſe ꝑticipare
B q̄3 alijs diſtribuere. Iſta aūt regula qua
druplicter declarat̄.q2 ſc3 in ierarchia
ſupceleſti in q̄ ꝑfectiōes ierarchicas q̄s
habet filius ꝑus a patre recepit q̄3 ipas
cōicet ſpūiſancto ſcdm ordinē originis
vt patet ꝑ beatū Aug.de tertio taberna
culo a deo. Scdo in ierarchia celeſti i
q̄ ordines ſuꝑiores ꝑus ꝑticipant ierar/
chicas ꝑfectiōes a deo q̄3 ipſas inferiori
bus diſtribuāt vt patet in libro de celeſti
ierarchia ꝑ totū. Tertio in ierarchia
ſuꝑceleſti i q̄ ierarchia ꝑficiēs ſacrm eu
chariſtie.q2 ꝑus ſumit corp9 diuinu3 q̄3
ip3 ceterꝭ diſtribuat.Et i h̄ oñdit q̄ nul
lus p̄ſumere d3 diuina diſtribuere niſi ꝑ
us didicerit ipſa ꝑcipere ſicut ſcribit be
atus Dyoni.in eccleſiaſtica ierarchia.

Quarto in mundi machina ſenſibili
q2 cum ſcdm btūm Dyoni.in iiij.de di/
uinis nominib9. Oīa corpora celeſtia
accipiūt claritatē a ſole et prius oportet
q̄ talia corꝑa lumen ſolis in ſe ꝑcipiant.
et ſecūdo inferiobus ꝑticipētvel cōicent
Et ideo ſcribit̄ geñ.i.q̄ deus poſuit ſtel/
las in firmamento vt prius lucerent po/
ſtea illūīnarent Et ſcdm illa3 regulā ſic
declaratam doctor gentiū in verbo ꝓpo/
ſito ore diuino dupliciter cōmendatur.

Et primo vt in ſe participans diuina
cariſmata q̄a vas electionis. q2 vas ha/
bet ratiōnē ſuſceptiui proprie. ſecūdo vt
alijs diſtribuēs diuina preconia.q̄a mi/
niſter p̄dicationis vt portet nomen meū
coram gentibus vt quo ad primū intel/
ligatur quaſi lucens.et quo ad ſecundū
quaſi illuminans. De quibus duob9 in/
ducitur in figura illud exo.xvi. vbi fuit
preceptum ſummo ſacerdoti vt ſumeret
vnū vas ⁊ impleret manna ⁊ reponeret
coram dño in generationes ſuas. Iſtud
aūt vas de quo nobis eſt ſermo fuit mā/
na repletum in actu ſue ſupernaturalis
illuſtrationis:ſed fuit coram domino re
poſitum in generatiōes multas in actu
ſue predicationis q̄ ceteros ducebat ad
dominum Ieſum chriſtum. Quia ve
ro ſub vaſis figura Paulus apoſtolus
fuit a domino cōmēdatus. idcirco circa
illius vaſis miſterium occurrunt.xiij.cō
ſiderationes. Quarum prima eſt de I. conſi/
qua materia fuit illud vas formatum. deratio
Ubi eſt aduertendum.q̄ ad hoc q̄ vas B
ſit precioſum requiritur q̄ ſit de bona.ſ.
materia.ſ. precioſa ideo Moyſes fecit
vaſa tabernaculi de auro puriſſimo:⁊ eti
am Salomon vaſa tēpli vt dicit̄.iij.Re.
iſtud autem vas de quo loquimur fuit
formatum ſecundu3 carnem de optima
materia quia de ſemine patriarcharum
ex quibus eſt chriſtus ſecundum corp9
et ſingulariter de tribu Beniamin:ſicut
ipſe teſtatur ad Roma.xi.cap̄. que qui/
de3 tribus habuit q̄ttuor priuilegia inter
omes trib9 iſrael.quoꝝ primū eſt q̄ fuit
de regia dignitate. Primus enim rex iſ/
rael fuit de tribu Beniamin vt habetur
i.Re.ix.cap̄. Secundū eſt q̄ fuit de re

gia affinitate:quia reges iuda vt pluri/
mum accipiebāt vxores de hierlm vt p3
iij.Re.iiij. Et ideo dicit beatus Hiero.
q̄ tribus iuda ⁊ beniamin erant contun
cte. Tertium eſt q̄ fuit de regia fide/
litate.quia cū quatuor tribus recederēt
a domo dd̄ tempore roboam vt dicit̄.iij.
Re.xij. ſola tribus beniamin ⁊ Iuda ad
heſerunt tribui regie licet ſub vno nomi
ne nūerent̄ Unde Achimaas ſilonites
non ꝑmiſit ex ꝑte domini niſi.x.tribub9
Ieroboam eiuſdē.xi.ca. Et ex hoc cōſe/
quū eſt quartū priuilegiū. Quartu3
eſt q̄ euaſit lapſum idolatrie: que facta
fuit per Ieroboā vt dicit̄ in eodem li.xi.
ca. Ex quibus colligitur beatū paulū fu
iſſe xp̄o affinē vel conſanguineū: q2 fue/
runt de duab9 generationibus valde cō
iunctis.ignorat̄ tamē gradus. Intel/
ligendū eſt tamen q̄ in illa tribu fuerūt
F ſc3. Primo bellatores fortiſſimi vt ha
betur iudicum.ij.quādo illa tribus om
nes alias ſuperauerat vt patet.i.Re.ij.
q̄ fuerunt ad pugnandum contra Io/
ab p̄ ceteris electi. Secundo contem/
platores altiſſimi. ideo dicit ꝓpheta in
pſ̄.in quo agitur de donis ſpiritusſancti
Ibi beniamin in mentis exceſſu. Unde
colligitur cōcomitantia que eſt inter mi
litiam ⁊ ſapientiā. Et illas duas condi/
tiones habuit in ſe ſubſtātialiter ille glo
rioſus apoſtolus.quia fuit primo ꝓ fide
xp̄i pugnator fideliſſimus.vnde cū aga/
bus propheta ligaſſet ſeipſum zona pau
li dixit actꝫ.xi. Uir cuius zona hec ē ⁊c̄.
Ipſe vero reſpondit ſtrenue q̄ nō ſolum
ligari ſed etiā mori paratus erat ꝓ noie
dñi noſtri ieſu xp̄i ⁊ detinentib9 illu3 ne
iret non acquieuerat. Tertio fuit con
templator altiſſim9 iugiter habitans in
excelſis.vnde dicit ad philip.iij. Noſtra
aūt conuerſatio in celis eſt. Ideo conue
nit ſibi illa benedictio:que data fuit be/
niamin geñ.xlix. Beniamin lup9 rapax
mane rapiet predam ⁊ ad veſperā diui/
det eſcas.quia in principio ſue etatis ec
cleſiam perſequebat̄ ⁊ in fine ipſam refi
ciebat:vt exponit Aug. De illa tribu fu/
erunt primi martyres eccleſie.ſ.Innocē
tes quos ploraſſe Rachel dicit̄ Mat.ij.
ſcdm vnam expoſitionē beati Hieroni.
Unde ex his omnib9 patet q̄ illud vas
fuit de optima materia formatum.
Secunda conſideratio eſt ſub quo arti/
fice fuit illud vas formatū. Et dicit̄ cō/ II. cōſi/
muniter ⁊ verum eſt q̄ p̄cioſum vas ex/ deratio
cellenti artifici approp̄riat̄. Artifex cui9
doctrina illud vas fuit formatū fuit ſan
ctiſſimus.ſ.ille Gamaliel qui erat prece
ptor apoſtoloꝝ in ſynagoga vt habet̄ in
actibus . ad cuius pedes fuit eruditus
paulus de lege diuina: vt ipſe proteſtatur
actꝫ.xxij. Intelligendū tamē eſt q̄ in
illa felici.ſ.ſcola.ſ. Gamalielis fuerūt in
ſtructi quattuor preclari doctores noui
teſtamenti.quoꝝ primus fuit euangeli/
ce legis ſpecialiſſimus teſtificator.ſ.bea
tus ſtephanus ꝓthomartyr qui dicitur
pauli fuiſſe germanus cōſanguineus q̄
cum eo in illa ſcola nutritus fuit.⁊ quia
a lege diſceſſerat ab eo ꝑſecutus eſt. ſed
tamen ipſe paulus dicit̄ beati ſteph ani
p̄cibus miſericordiam cōſecutus vt dicē
beatus Aug.q̄ beatus ſtephanus illu3
que3 habuit in terris ꝑſecutorē : in celis
meruit habere conſortem. Secūdus
fuit euangelice legis puriſſimus obſer/
uator.ſ.ſanctus abibas qui vixit in vir/
ginitate ⁊ nutritus cū paulo vt legim9
de iuuētute beati pauli teſte Gamaliele.

Tertius fuit legis euangelice ꝯioſus
emulator ſc3 btūs nichodem9 q̄ venie/
bat ad ieſum nocte. vñ cū ihm defende/
ret ſecundū lege3 fuit blaſſematus i Io/
hanne. Quartus fuit legis euangeli/
ce vniuerſaliſſimus p̄dicator ſc3 paul9
q̄a ceteroꝝ apoſtoloꝝ predicatio fuit q̄/
ſi particularis in regionib9 ſorte eis di/
ſtributis.ſicut teſtat̄ Criſoſtom9 de lau
dibus pauli. Intelligendu3 eſt tamē
q̄ illa benedicta ſcola habuit vnam con
ditionem excellentem ꝓ ter quam mire
fructificauit.ſ.legem ⁊ regulā puritatis
beatus eni3 ſtephanus propter venuſta
tem ſue honeſtatis fuit mulieribus pre/
latus:vt dicitur actꝫ.i. Et ſanct9 abibas

fuit virgo integerrimus. Et apoſtolus
paulus dicit fuiſſe puriſſim⁹ virgo. Et
de nichodemo creditur veriſimiliter ad
oſtendendū ꝙ virtus caſtitatis eſt illa q̄
maxime fructificat in ſapientia. vñ a ſa/
lomōe di eccleſiaſtes.ij. ꝙ voluit ſe ſepa
re a voluptatib⁹ carnis vt animū ſuum
III. ꝯſi/ transferret ad ſapientiā. Tertia cōſi/
deratio deratio eſt. ad quā formā illud vas fuit
figuratū. vaſa aūt poſtq̄ fabricata ſunt
in groſſo ſolent diuerſimode figurari ſe
E cundū voluntatē artificis. Intelligen/
dum eſt tamen ꝙ tempore chriſti fuerūt
quattuor religiones ⁊ ſynagoge ſub qui
bus regulabant̄ viri diuerſimode religi
oſi. Et prima fuit herodianoꝝ qui inſi/
ſtebāt diuine ſcripture auctoritatib⁹ dicē
tes herodem eſſe chriſtū pro eo ꝙ regna
uit eo tempore quo Daniel prophetauit
chriſtū eſſe ſcʒ venturum. Secunda
fuit ſaduceorum qui inſiſtebant auſteri
tati. vnde propter rigorem penitētie fu/
erunt ſic vocati ſm magiſtrū hiſtoriaꝝ.
Tertia fuit eorū qui inſiſtebant pau
pertati. vnde nihil poſſidebant vt dicit
idem magiſter. Quarta fuit phariſe/
orum qui inſiſtebāt ſanctitati vñ porta/
bant in fronte eoꝝ legē ſcriptā diuinoꝝ
p̄ceptoꝝ ⁊ in brachio vt recordarent̄ eoꝝ
ſemper et illud vocabat̄ phylateria et in
fimbrijs ponebant aculeos quibus ſti/
mularentur ad proſequendū diuina mā
data dicēte domino in euangelio. Dila/
tant fimbrias ſuas ⁊c. Et de illoꝝ reli/
gione fuit ſanctus paul⁹ poſtq̄ fuit nu/
tritus in ſcola p̄dicta vt ipſe teſtatur ad
philip.iij. Sed attendendū eſt ꝙ oēs
alij ordines errabant in fide. quia ſcilicʒ
primo herodiani ponebant chriſtum ty/
rannū contra teſtimonia oīm ꝓphetarū
Scdo ſaducei negabāt reſurrectionē
vt dicit̄ in euangelio. Tertio eſſei po/
nebant ꝙ oīe iuramentū erat ꝑiurium
ſcdm Joſephum. Quarto phariſei cō
fitebant̄ totā legem veteris teſtamēti et
ideo beatus paulus ſicut bone indolis
adoleſcens iſtā religionē tanq̄ meliorē
elegit, alioqn ſi iſta ſecta fuiſſet erronea
nunq̄ apoſtolus dixiſſet poſt ſuā cōuer/
ſionem Phariſeus ſum ⁊ filius phariſe
orum act. xxiij. q2 peccaſſet notabiliter
in confitendo heresim. Et ideo quia nū
q̄ a fide diſceſſerat adhuc vas electiōis
erat. Quarta cōſideratio eſt. qualiter IIII. ꝯſi
illud vas fuit confractū. contingit enim deratio
q̄ndoq3 ꝙ poſtq̄ vas erat bene formatū
ab artifice vt cōfringat̄ a ſeipſo ſi cadat
ab alto: ita ſi illud vas a gamaliele fuit
optime formatū ⁊ depuratū ⁊ depictum
q2 fuit p̄ ceteris ſapiētia ſublimatū. fuit
tamē a ſeipō cofractū dicente eo ad gal.
i. Proficiebam in iudaiſmo pre ceteris.
Intelligendū eſt tamē ꝙ quattuor fu B
erunt euerſiones q̄ illud vas impulerūt
ad caſum. Et primo fuit in ſuum magi/
ſtrum cōtumatia effrenata licet eñ vide
ret ꝙ ſuus magiſter gamaliel xp̄i diſci/
pulos defenderet vt habetur in act. non
ſolū aſſentiebat: ſed etiā ad oppoſituʒ in
ceteris diſcipulis gamalielis in xp̄m cre
dētibus ex ſua bonitate ⁊ hūilitate ⁊ ip/
ſo renitēte ex ſua ſublimitate ceteros cō/
tempnebat. Scda fuit ſui ipſi⁹ ꝑſum
ptio idebita ſicut eñ oēs hoies errāt eo ꝙ
oīa ſcire exiſtimāt. ⁊ ideo veritatē inq
rere contēnunt: ſic ille cernēs ꝙ alios in
ſapiā excedebat ad ꝑitatē fidei xp̄iane ī
ꝓpherij eſ cōtentā aſpicere nō dignabat̄.
Tertia fuit ipſius ſtatus imoderata
reputatio. ſunt eñ aliqui qui ſe tantū re/
putant ꝙ nō credūt aliquē defectū in ſe
cadere poſſe. ita iſte religionē phariſeoꝝ
quā ſuſceperat ita certiſſimā putabat ꝙ
exiſtimabat ipām non poſſe errare. nec
ſe in ipſa ꝑſeuerando in defectū poſſe ca
dere. Et quia videbat ꝙ illa religio cō/
muniter in xp̄m nō credebat. iccirco cre
dere rennuebat. Quarta fuit ſue do/
ctrine dilectio inordinata quia ſicut ali/
qui ſuā doctrinā ita inordinate diligunt
ꝙ nihil aliud audire volūt. ⁊ ex hoc ſpō
te errāt: ita iſte doctrinā iudaicā dilexit
ꝙ ꝓpter nimiū eius zelum errauit. vnde
dicit ad gal. i. Abundātius quidē emu/
lator extis paternarū mearum traditio/ V. conſi
num ⁊c. Quinta conſideratio eſt qua deratio

liter iſtud vas fuit reparatū. quando eñ
p̄cioſa vaſa fracta ſunt ſolent cū diligen
tia reparari. iſtius autē reparatio facta
B fuit in ſua cōuerſione act. ix. In qua
quidem cōuerſione notantur ſeptē act⁹:
quos deus cōuenienter in peccatorū cō/
uerſione vult ꝙ oſtendat. quorū Pri/
mus eſt. ꝙ ſe peccatorē totaliter cogno/
ſcat delicta intendendo ⁊ conſideran/
do. et ideo dicitur ꝙ circumfulſit eū lux
de celo. Secundus eſt ꝙ peccator pa
ueſcat ꝯfitendo non ſolū penā quā pro
pter peccata meruit: ſed etiā quantā glo
riam amiſit. et ideo ſequitur ꝙ in terra
fuit ſcʒ proſtratus tremens ac ſtupens
act. ix ca. Tertius eſt ꝙ peccator pe/
nam eternam timeat. ⁊ ideo ibi ſequitur
Saule ſaule quid me perſequeris ⁊c.
Quartus eſt ꝙ peccator confortet̄ ne
deſperet et ideo chriſtus ſibi apparuit vt
ibidem dicitur. Quintus eſt ꝙ pecca
tor cito peniteat. et ideo ibi dicitur: Do/
mine quid me vis facere? Sextus eſt
vt peccator erudiatur vt ſe cuſtodire ſci/
at ⁊ operari. ⁊ ideo ſequit̄ ſurge et vade
in ciuitatem ⁊ ibi dicet̄ tibi quid te opor
teat facere. Septimus eſt ꝙ peccator
excecetur ne mala aſpiciat. et ideo dicit̄
ibi. Surrexit aūt ſaulus d̄ terra apertiſ
q3 oculis. nihil videbat ſcilicet corrupti
bilis a mundo ſecundū illud qđ ſcribi/
tur ad thi. ij. Si quis ſe mūdauerit ab iſt
erit vas ſanctificatū in nomine domini.
VI. cōſi/ Sexta conſideratio eſt. qualiter illđ
deratio vas fuerit purificatū. oportet enim vas
poſtq̄ reparatum fuerit purificari. ita
poſtq̄ vas electionis fuit reparatum
in ſua conuerſione decuit vt purificare/
C tur in baptiſmi regeneratiōe. In qua
fuerunt quattuor miracula perpetrata
Et primum fuit diuina reuelatio. quia
chriſtus apparuit ananie ⁊ aperuit ſibi
myſterium per reuelationem act. ix. ca.
Secundum fuit oculorum apertio:
quia vt impoſuit manum: ſtatim ſqua/
me ceciderunt ⁊ lumen recepit. Ter/
tium fuit ſancti ſpiritus infuſio: quia
ibi dixit ananias Dominus miſit me
vt lumen recipias ⁊ implearis ſpiritu/
ſancto. Quartum fuit peccatorum
ſuorum plenaria remiſſio. quia in baptiſ
mo fluminis omnia peccata diluuntur
vt teſtatur Petrus act. ij. Iſtam autem
indulgentiam cōſecutus eſt quadrupli/
ci ratione. quarum prima fuit: quia ma/
la operabatur ignorans vnđ dicit. i. thi.
Ideo miſericordiam conſecutus ſum:
quia ignorans feci i incredulitate mea.
Secunda fuit: quia bonum perſeque
batur quaſi pro bono zelans: ſcilicet pro
legis obſeruatione. vnde dicebat actuū.
xvi. cap. Exiſtimabam me aduerſū no
men ieſu agere debere. Tertia fuit. q2 D
chriſtus talem manifeſtauit veritatem
ſue fidei. Unde dicebat̄ a diſcipulis Qui
perſequebatur nos aliquando nunc euā
gelizat fidem ⁊c. ad gal. i. Quarta fu
it quia chriſtus i eo abundātius ſue cle/
mentie bonitatē manifeſtauit. vnde di
citur ad thi. i. Ideo miſericordiam con/
ſecutus ſum vt in me oſtenderet chriſtus
omnem patientiam: ad informationem
eorum qui crediturí ſunt illi. Intelli/
gendum eſt tamen ꝙ circa eius baptiſ/
mum notantur due veritates Qua/
rum prima fuit compunctio carnis. q2
ſtetit tribus diebus ſine cibo ⁊ potu.
Secunda fuit oratio deuota dicēte do/
mino de eo. Ecce eñ orat vt p̄ ipſo ſic
emendato dicat̄ illud prouerb. xxv. Au/
fer rubiginē de argēto ⁊ egredietur vas
puriſſimū. Septima cōſideratio eſt VII. ꝯſi
qualiter illud vas fuit ꝓbatū. Sicut eñ deratio
vaſa p̄cioſa poſtq̄ fuerit purgata ꝑ ignē
ita vas electiōis fuit ꝓbatū in mltiplici
camino tribulatiōis ſcdm ꝙ xp̄s ei ꝑmi
ſit act. iiij. Ego eñ oñdā ei q̄nta oporte
at eū pro noīe meo pati. Intelligēdū E
eſt tamen ꝙ ille apl̄us fuit quadruplici/
ter examinatus. et primo vinculis ⁊ car/
ceribus. ſicut enim alios alligauerat et
carceri mancipauerat: ita fuit ⁊ ipſe mul
tipliciter incarcerat⁹ captus vinculat⁹
⁊ cōpeditus. vt patet in actib⁹ Secun/
do plagis ⁊ verberibus: quia ſicut alios
cedebat ⁊ flagellauerat: ita ipſe fuit ver/

gis ceſus z quiquies plagatus:vt refert
ij.coꝝ.xi. Tertio periculis z terroribꝫ
quia ſicut alios terruerat cõminando
ſpirans minarum z cedis in diſcipulos
domini.ita fuit in mirabilibus pericu/
culis z terroribus in terra z in mari ter/
ritus vt ibidem dicitur. Quarto mor
tis damnationibus. quia ſicut ipſe ec/
cleſiã deuaſtabat. z ipſo fauente fuit ſan
ctus ſtephan⁹ oppſſus lapidib⁹ ita ipſe
fuit ſemel lapidatus ſed virtute diuina
ſaluatus:vt habetur actu.xiiij.Ideo di/
citur eccli.xvij.Vaſa figuli probat for/
nax z homines iuſtos tẽptatio tribula/
tionis. Octaua conſideratio eſt. qua
VIII.cõſideratio. liter illud vas fuit adornatũ. Naz poſt/
q̃ vaſa precioſa ſunt probata ſolẽt orna
ri lapidibus precioſis.iſtud aũt vas ele
ctionis fuit ſingulariter ornatum virtu
te quadruplici ſcilicet Primo virtu/
te auſteritatis corpus caſtigantis: quia
in fame ſiti z frigore z nuditate dño ſuie
bat vt di. i.coꝝ.vij.vnde.ij.coꝝ.ix. dicit:
Caſtigo corpus meũ zc. Scdo virtu
te humilitatis ſubijciẽtis:quia cuz eſſet
maximus in doctrina z meritis:ſeipſuz
minimũ reputabat omniũ alioꝝ. Ideo
eñ inquit:Ego ſum minimus aplorum
zc. Et huic adiuncta fuit virtus pauper
tatis omnia abnegãtis.ideo dicebat. i.
thi.vi.Habentes alimenta et quibꝫ te/
gamur his contenti ſimus. Tertio
virtute pietatis miſerentis: quia tanta
miſeratione mouebatur ad animarum
ſalutem:vt ſicut matres eos continue p
turirendo diceret.Filioli mei quos iteꝝ
parturio donec formet xp̃us in vobis ad
gal.iiij.ca. Et quia penas ſentiebat om
nium ex abundãtia pietatis dicebat.ij.
coꝝ.xi. Quis infirmat z ego non infir/
mor zc. Quarto virtute charitatis ip
ſum ad modũ arboris totaliter accenſi
inflãmantis.de qua dicit Ex abundan/
tia cordis os loquit. Ideo ſemꝑ de xp̃o
loquebat vñ dicebat ad Ro.viij. Quis
me ſeparabit a charitate xp̃i z poſt pau/
ca. Certus ſum q neq; mors neq; vita
zc. Ex quo loco colligit q ipſe iam fue/
rat in gratia confirmat⁹ ſicut ceteri apo
ſtoli in receptiõe ſpiritusſancti:alioquin
certus non fuiſſet ſi peccare potuiſſet.

Nona conſideratio eſt qualiter iſtud IX.cõſideratio
vas fuerit annumeratũ. vaſa eñ ornata
precioſis margaritis ſolẽt in theſauris
regum annumerari cuz ceteris. Et iſto
modo fuit illud vas electionis annume
ratum cum precioſis eccleſie vaſis eter/
ni regis:ſcilicet apoſtolis vnde dicit bea
tus Greg.q ipſe meruit thronũ duode/
cimum poſſidere.loquendo de illis thro
nis quos xp̃s.xij.apoſtolis ꝓmiſit Luc.
xxij. Iſta aũt annumeratio eſt diffici/
lis ad intelligendum.cum ſint.xij. apo/
ſtoli preter ipſum niſi amoueretur vnus
apoſtolus.cum ſanctus mathias anteꝗ
iuda fuerit electus anteq̃ ille conuerſus
z ideo impoſſibile eſt. niſi q aut nume/
rus thronoꝝ ſit multiplicatus z tunc nõ
eſſent.xij.ſz.xiij. Aut q duo ſint in vno
throno:vt puta petrus z paulus. z tunc
eadem ratione omnes. Aut q ſinguli in
xij.thronis z tunc ita bene.xiij.ſicut.xij.
Et ſm hoc intelligi poteſt qd ipſe poſſe
dit thronum.xij. Et quilibet de ordine
apoſtolorum ſi fuiſſent centum:propter
quatuor proprietates duodenarij nume
ri. Quarum prima eſt q duodenari⁹ G
numerus eſt primus abundans quia ꝑ/
mus cui⁹ partes aliquote reddunt pl⁹
q̃ ſuum totuz z illa apoſtoloꝝ perfectio
fuit prima:quia redundauit in munduz
inter omñes ordines ſanctoꝝ iuxta dictũ
dominicum Alij laborauerunt:z vos i
labores eorum introiſtis. Secũda eſt
q duodenarius numerus conſtat ex pri
mo numero perfecto bis ſumpto qui eſt
ſenarius ſicut declarat beatus Aug.ſu/
per geñ.ad litteram.in quo datur intelli
gi q in apoſtolis fuit gemiata perfectio
preceptoꝝ z conſilioꝝ xp̃i. Tertia eſt
quia duodenarius numerus conſtat ex
ternario z quaternario ſuꝑ ſe reductos:
vt quater tria.z ter quater.in quo ſigni/
ficatur q apoſtolica perfectio conſtat in
tribus virtutibus theologicis z quatu/
or cardinalibus. Quarta eſt q duo/

denarius numerus eſt ꝑmus numerus
cõpoſitus ex pluribꝫ numeris:ita q nu/
merus articulatus. eo q ſimplex ꝑtinet
ad diuinitatẽ. numerus autẽ vndenari⁹
qui eſt ꝑmus cõpoſitus ꝑtinet ad xp̃m q
cõſtat ex diuinitate coniũcta hũanitati
ſm dignitatẽ nature create. nũerus aũt
duodenarius ad aplorũ dignitatẽ qui ẽ
immediate poſt xp̃m ſm btm̃ Dion. et ſic
btũs Paulus fuit in throno duodecimo
ſignato ꝑ duodenariũ numeꝝ ſm illud
ad Galath. ij. Qui operatus eſt petro in
aplatu operatus eſt z mihi inter gentes.

Decima cõſideratio ẽ:q̃liter iſtd vas
X.cõſideratio fuit repletũ. ſolẽt eñ,vaſa ꝑcioſa aliqbꝫ
ꝑcioſis repleri:ſed nulluz rõnale vas in
hac vita creaturis repleri põt de cõi le/
ge:q2 citra deũ nullũ ens poteſt quieta/
re appetitũ rõnalem.iſtud aũt vas electi
onis repletũ fuit ſingulari priuilegio qñ
raptũ fuit vſq; ad tertiũ celũ. Et in illo
raptu q̃tuor ꝓconia ſunt notãda. quoꝝ
H ſcꝫ Primũ eſt q in illo raptu vidit de/
um ꝑ eſſentiã ſicut vidẽt ſcti in vita eter
na vt docet expreſſe btũs Aug. Se/
cundũ eſt de eius auditiõe:q2 audiuit ſe/
creta inenarrabilia ſicẽ ſcribit in ꝑallega
to capꝫ:q2 audiuit archana ꝟba que non
li et homini loq. Tertiũ eſt de ipſius
inflammatiõe: q2 ſicut intelligentia ipi⁹
fuit beatifice illuminata ita eius volun
tas fuit btifice inflãmata vt btifice dili
geret ſicut btifice cernebat z clare ſm cõ
munẽ doctrinã.cũ talis dilectio talẽ viſio/
nem ſequat. Quartũ eſt de ipſius me/
morie retentiõe:q2 illius viſiõis fuit po
ſtea nõ immemor cũ de ipa poſtea loque
ret vt patuit ſupra:vñ oportebat omniũ
viſoꝝ in eo ſpecies remanſiſſe depictas.
z ꝑ hoc inducit Dion. de diuinis noibꝫ
dicẽs:q qui vidiſſet aiam pauli vidiſſet
totam celeſtẽ patriã ſm q eſt ordinata:
ſicut in quodã ſpeculo ſpũali. Ex qbꝫ
colligunt q̃tuor puilegia fuiſſe in eius
anima.quoꝝ ſcꝫ Primũ eſt:q2 eius ani
ma fuit inobfuſcabiliter decorata:quia
intelligibilibꝫ ſpeciebꝫ totius celeſtis cu/
rie aſſiſtata ſicut aula in qua depicta ſũt
optima facta. Scdm̃ ẽ q ipa fuit im/
mobiliter q̃etata:q2 vnita.ſ.vltimo fini:
citra qd nullũ humanũ q̃eſcit ſm beatũ
Auguſti.ꝑmo cõfeſſionũ. Tertiũ ẽ q
ipa fuit infatigabilit ſaciata:q2 licet no/
ſter appetit⁹ ꝑ aliqd bonũ finitũ nõ poſ/
ſit ſaciari:tñ bonũ infinitũ ipm ſatiat et
eius capacitatẽ trãſcendit.quia tunc bo/
nũ habebit ꝓ fruitiõis obiecto. Quar
tum eſt q fuit indubitãter certificata:q2
illa que ſunt fidei aꝑte vidit intuitiue:et
ſic certitudinalr cognouit:cũ ois intuiti
ua noticia ſit euidentiſſima. z idcirco de
credibilibꝫ certificatus dicebat.ij. Thi/
mo.ij.Scio cui credidi z certus ſum zc.

Vndecima cõſideratio eſt:qualr il XI.cõſidera.
lud vas fuit cõmunicatũ : ſolẽt eñ vaſa
poſtq̃ repleta ſunt cõicari:z ad illũ finẽ
omne vas replet.illud aũt electiõis vas
fuit cõicatũ q̃drupli. Primo ꝑ actũ ſe
crete reuelatiõis:q2 illa que in celo vidi
cit btõ Dion. z Hiero. reuelauit z pub
licauit archana. z ꝑ hec tota vniuerſalis
eccleſia noticiã celeſtiũ ordinũ ſumpſit.
Vñ dicit Dioni.de diuinis nominibus q
paulus erat cõis ſol ſibi z Hieronymo
ſuo mgro.immo dicit q eſt ſol mundi.

Scdo ꝑ actũ publice ꝑdicationis: q2
infra triginta annos:vt teſtat Criſo. de
laudibꝫ Pauli ab occidente in oriẽs ꝑ/
ueniens hiſpanie euangeliũ predicauit.

Tertio ꝑ actũ ſublimis deſcriptiõis:
quia doctrinã fidei xp̃iane ita deſcripſit
ſubtiliter:vt ei⁹ documẽta licet in ſe cla/
ra tñ difficilia ea magni apli reputabãt.
Vñ btũs petr⁹ dicit in ſcda canonica ſua
iij.cap.q eius epl'e que deſcripte fuerũt
ſm datã ei ſapiam a deo cõtinẽt aliqua
difficilia intellectu. Quarto per actũ
exemplaris cõuerſationis q2 in moralibus
plus mouẽt facta q̃ ꝟba. Ideo cũ nõ/
nulli ſibi detraherẽt dicẽtes q eius epl'e
graues erãt z fortes.potẽtia autẽ ratio/
nis infirma.ij.Coꝝ.x.dicit.Quales ſu/
mus ꝑ epl'am ꝟbo abſentes:tales inde
z pſentes in facto. Intelligendũ eſt tñ
q in tali cõicatiõe legit floruiſſe quatuor
miraculoꝝ genera.ſ.primo demões fu

gando Act.xix.ca. Scdo ſerpētes co
hercēdo ibidē.xxviij.qn̄ viperā illeſus ex
cuſſit in ignē. Tertio egritudines ſa/
nando p perſonalē manuū impoſitionē
oēm. ſ.egritudinē ſanabat:vt ibidē dici
tur. Quarto mortuos ſuſcitādo:quia
dū ſermonē ptraheret mortuuz ſuſcita/
uit ſibi oblatū Act.ij. Idō dixit ad Rom.
xv. Non audeo dicere aliqd eoꝝ que p
me nō effecit xp̄s in ptute ſignoꝝ z pdi/
XII.cō/ gioꝝ que ipe ſcz btūs Paulus apoſtol[9]
ſidera. fecit. Duodecima conſideratio eſt:q̄/
liter illud vas fuit oblatū. Solent enim
vaſa pcioſa offerri magnis pncipibus in
aliquo repoſitorio vnde extrahunt̄ clau
ſo operculo eius. Ex per illū modū fuit
vas electionis ab eccl̄ia militāte oblatū
xp̄o in ſua decollatione: capite eleuato
tanq̄ operculo corpis quod erat repoſi/
toriuz illius vaſis quo ad aiam. In illa
autē oblatione narrat btūs Dioni. quat
tuor notabilia in epl̄a ad Titū. de tran/
ſitu aploꝝ. quoꝝ. Primū eſt de ipſoꝝ
ſeparatione. quādo em̄ ſepati fuerūt in bi/
uio:vt Petrus duceret̄ ad crucē que erat
pena ignobiliū. z Paulus ad decollatio
nem. quia erat nobilis dicit q ligauerūt
colūnas mundi z data ſibi mutuo pace
dixit Petro Paulus. Pax tibi fundamē
tum eccl̄iaꝝ z paſtor ouiū xp̄i. Et petr[9]
D ad Paulū dixit. Uade in pace pdicator
bonoꝝ z meditatio ſalutz iuſtoꝝ. Et cū
ſepaſſent eos. Ego inqt Dioni. ſecutus
ſum magiſtrū meū Paulū zc. Scdm
notabile eſt de Pauli decollatōe. qn̄ em̄
fuit decollatus caput eius dn̄m ihm cla
ra voce expreſſit:vt ibidē habet̄. dicit̄ tn̄
cōiter q illa expſſio fuit trina. z q caput
tres ſaltus fecit cū trina expſſione et in
q̄libet loco ortus fuit vnus fons Ter
tiū notabile eſt de ei[9] appitione. qz eadē
hora vidit Dioni. vt ipſe refert ambos
aplos vrbē igrediētes coronatos manu
ad manū cū ingenti lumie z gl̄ia. et bea
tus paul[9] apparēs Neroni ſic pmiſit ex
terruit eū terribilr̄. Quartū notabile
fuit de Pauli capitz reuelatōe qz piectū
in foſſa fuerat. z idō nō repertū: ſed cū rex

pcepiſſet foueā purgari fuit in agrū pie
ctum cū alijs purgamētis: z quidaz pa
ſtor ponēs ſe ſup baculū ſuū videbat cū/
ctis noctib[9] lumē ſup illō deſcēdere z nū
ciauit ptriarche cū clericꝭ z dicentib[9] oib[9]
caput eſt Pauli. tēptabāt autē illud iun/
gere corpi ſuo qō ptriarcha phibuit cre/
dens alicui[9] alterius martyrz eſſe ne tan
to corpi coniūgeret̄. ſed poſuerūt caput
ad pedes: z tūc per miraculuz caput fuit
collo coiunctū. De illo aūt felici trāſitu
loquebat̄ ad Thi.iiij. Tempus mee re
ſolutionis inſtat zc. Decimatertia cō XIII cō
ſideratio eſt:in q̄ loco fuit illud vas ele/ ſidera.
ctionis repoſitum. ſolēt em̄ pcioſa vaſa
poſtq̄ ſunt oblata pncipib[9] reponi in co/
rū theſauris z q̄to pcioſora in locis re/
ponunt̄ dignioribꝰ. z ideo qz illō vas in/
ter cetera vaſa militantis eccl̄ie fuit pci
oſiſſimū. ideo fuit vt credit̄ in ordine ſe/
raphin repoſitū. Cui[9] ſunt q̄tuor ſigna E
Primū eſt puritas ſincera. Scdm
eſt claritas ſerena. Tertiū eſt viuaci
tas motiua. Quartū eſt charitas in/
flammatiua. que oēs ſūt ſeraphin pprie
tates vt dr̄. vij. celeſtis ierarchie. Et illa
in ipo pfecte floruerūt: qō pz manifeſte
i epl̄is ſuis vt ei cōueniat qō ſcribit̄ Ec/
cleſiaſtici. xliij. Uaſa caſtroꝝ in excelſis
locant̄. Qō etiā nobis cōcedat xp̄s ihs
dei z virginis filius. Amen.

In feſto ſancte Marie magda
lene: Sermo primus.

Aria optimā par
m té elegit q̄ nō auferet̄ ab ea in
eternū zc. iiij. ca. In h̄ pbo ad
laudē Marie magdalene duo pponunt̄
in pbis ppoſitis. Primo vita cōtem/ F
platiua q̄ floruit in hac vita ibi. Maria
optimā zc q̄ vita contēplatiua meliorē
q̄ actiua ſm Auguſti qz illa vacat circa
deū: iſta circa pximū. de q̄ vita cōtēplati
ua ſcribit̄ in Iohāne q xp̄s orans p re/
ſuſcitatōe Lazari eleuatis oculis ſuſpe/
xit in celū. vn̄ nihil aliud eſt vita cōtem/
platiua q̄ ad celum oculorum eleuatio
Scdo ponit̄ vita beatifica qua floru/

it in patria ibi. Nō auferet̄ ab ea que vi/
ta eſt immortalis z incorruptibilis: qz
ibi mors vltra nō erit: quia pma abierit.
Circa ſolennitatē huius dn̄e occurrūt
I. conſi/ ſeptē conſideratōes. quaꝝ ſcz Prima
deratio eſt de eius naturali ppagatione. Circa
quā eſt ſciendū. q ipa fuit de tribu Iu/
da. vnde refert hiſtoria vite ſue q ipa fu
it de genere regali. ſola em̄ tribus Iuda
erat trib[9] regalis: vt patet in veteri teſta
mēto: que trib[9] fuit dotata quadruplici
puilegio inter alia. que quidez puilegia
F cōueniūt btē Marie magdalene Pri
mū fuit q xp̄s fuit de ea natus Math.
pmo. Iudas em̄ ponit̄ in q̄rto gradu ge
nerationis cū dicit̄ Iacob genuit Iudā
z fratres eius in tranſmigratōe babilo/
nis. ſic xp̄s p fidē natus fuit in mēte il/
lius dn̄e: qn̄ eū p fidem cognouit primo.
z eum cognouit in ciuitate ei[9] ſup om̄es
mulieres: qs cōuertit predicādo cū mar/
tha ſorore ſua. vn̄ ad litterā eandē cōfeſ/
ſionē fecerūt quā Petrus: cū xp̄s inter/
rogaret. Credis hec. ſ. q ego ſim reſur/
rectio z vita. Rn̄dit p ſe z pro ſorore ſua
ſicut btūs petr[9] p ſe z p aplis ſuis Ego
credidi q tu es xp̄s fili[9] dei viui. vn̄ pri/
mo fuit confeſſa verā chriſti humanita/
tem cōtra illos hereticos q̄ dixerūt xp̄m
ſuſcepiſſe carnē fantaſticā vt faciūt ange
li cū apparent. cū tamē fuerit pphetatuz
xp̄m naſci de ſemine Dauid ſm carnez
Scdo fuit confeſſa equalē cū pr̄e dei/
tatē dicens. Filius dei viui qui eſt deus
ſic fili[9] hoīs eſt homo. cōtra arriū qui di
xit filiū minorē patre. Tertio fuit cō/
feſſa mundi redemptorē z ſaluatorē qn̄
dixit. qui in hūc mundū veniſti cōtra il/
los q̄ dicūt nos poſſe ſaluari pprijs meri
tis. de qua cōfeſſione in pō. Cōfeſſio ei[9]
ſup celū z terrā qz eccl̄ia tam militās q̄
triūphans confitet̄ has tres veritates.
Scdm priuilegium eſt q ex ea reges
eligebant̄ officiū em̄ regis pprium eſt de/
fenſare. ſic illa domina fuit z eſt defenſa
trix contra diabolū ad confidendū de di
uina miſericordia. immo p eo q xp̄us eiecit
de ea ſeptem demonia eſt nobis confidē

dum de venia peccatoꝝ. et ob hoc chri/
ſtus fuit ei familiaris vt ſuo exēplo pec/
catores non deſperēt de venia. ideo ſuo
modo eſt in aduocatā eligenda p pecca
toribus ſicut regina pro paupibus apō
regem intercedit. Tertiū priuilegiū
eſt q eius ſors fuit in parte auſtrali Io/
ſue. xv. que pars eſt fecundior pter lo/
lis preſentiam. ſic Magdalena poſt cōuer/
ſionē ſuā fuit in opibus virtuoſis fecun
diſſima xp̄m ſemp vel frequenter ſequē
do z ſibi de bonis ſuis miniſtrādo Lu.
viij. Mulieres alique que erāt curate a
ſpiritib[9] immūdis eum ſequebant̄. ſ. ma
ria magdalena et Iohāna et multe alie
z miniſtrabāt ei de facultatibus ſuis: et
tandē pro xp̄o omnia vendidit z ad pe/
des apoſtoloꝝ poſuit. vnde potuit dice/
re ſicut z Petrus. Ecce nos reliquimus
om̄ia z ſecuti ſumus te. Quartū priui/
legiū eſt q ciuitas hieruſalem ſibi in ſortem
accidit que erat ciuitas regalis. interp̄/
tatur autē viſio pacz in qua fuit recepta
Maria magdalena ad quaz vidit eam
aſcendere cū choris angeloꝝ. Martha II. con/
iacens infirma. Secūda cōſideratio ſidera.
eſt de ſua cōuerſione. vbi quatuor decla
rant̄ ad pfectā cōuerſionē ſeu contritio
nem requiſita. Et primū fuit verecū/
dia ſiue confuſio. Secundū fuit in ea G
dolor z contritio. Tertiū fuit in ea de
nota ſupplicatio. Quartum fuit in ea
operis ſatiſfactio. Primo fuit in ea ve
recunda confuſio. ideo ſtans ſecus retro
pedes dn̄i lachrymis zc. Non reſpexit
eum in facie. de quo dicit̄ Eſdre. ix. De/
us meus confundor z erubeſco eleuare
faciē meam ad te. Certe debet plus ho/
mo confundi corā deo z angelis de pec/
catis q̄ coram hominib[9]. Secūdo fu
it dolor z cōtritio. doluit enim quia tam
mentem fedauit q̄ mortem incurrit: tū
quia deteriorem ancillam ſe fecit. tum
quia deum offendit. de qua contritione
dicitur q cepit rigare pedes eius z certe
habundancia autem lachrymarū ſignū
contritionis fuit. de qua cōtritiōe habe
tur in pō. Cor contritū z humiliatū zc.

Tertio deuota ſupplicatio fuit: ſicut
dauid orans miſcdiam eſt cōſecut⁹: hec
ſupplicatio p₃ in oſculo. Quarto ope
ris ſatiſfactio: qr nō ſufficit orare niſi bo
no ope ſatiſfaciat: ſicut nō ſufficit alicui
recōciliari: niſi ſatiſfaciat de dāno dato:
z iō vnguēto vngebat pedes z tergebat
Tergere enī ſm Grego. eſt paupibꝫ pie
ſubuenire: ita q in quatuor in quibus pecca
re cōſueuit z deū offendere ipa ſatiſfecit
Quia pmo offendit in vanis aſpecti/
bus: ꝓpter qđ lachrimabat. Scđo in
tortis crinibꝫ. iō capillis tergebat pedes
ieſu. Tertio in vbis turpibꝫ. iō oſcula
bat. Quarto in vagis diſcurſibꝫ. ideo
ſecus pedes dñi ſedebat cupide audiēs
verbū illi⁹. Et p oibus iſtis tū vocatur
Maria. i. amara mare. qr intantum fuit
amaricata vt pctā q̄ſtū ad penā z culpā
fuerint ei indulta. Vñ xp̄s ei dixit Re/
III. cō/ mittunt tibi pctā tua. Tertia conſide
ſidera. ratio eſt de dilectiōe ipſius ad xp̄m. vbi
oſtendit ſe diligere xp̄m in quatuor gradi
bus dilectiōis. quoꝝ pmus ē fugere om
nē offenſam dilecti iuxta illud. pſ. Qui
diligitis deū odite malū. ſic z ipa poſt cō/
uerſionē ſuā odiuit oīe malū. ſic q cre/
dit q nūq̄ poſtea peccauerit mortaliter
In cui⁹ ſignū xp̄s dixit ei: Uade z am/
plius noli peccare. Scđs eſt compa/
ti dilecto i caſu neceſſitatis: ſic z ipa ſecu/
ta eſt xp̄m tpe paſſionis vna cū xp̄i ma/
tre z ſororibꝫ mřis xp̄i. Tertius ē lau
des dilecti pdicare: ſic z ipa ſeminauit
vbi ſemina in toto regno Marſilie. vñ
cōuertit pncipē marſilie cui vxorem ſu/
ſcitauit a mortuis: ꝓpt quod fere totam
pnciā ad fidē xp̄i cōuertit. Nota hiſto
riam zc̄. Quartus eſt deſiderare ho/
norem dilecti z gloriā. ſic enī ipa deſide/
rauit gliam reſurrectiōis xp̄i: ꝓpter qđ
recedentibꝫ diſcipulis nō recedebat: ſed
amore eius ſuccenſa ardebat deſiderio
ſm Greg. iō ꝓpter eius nimiū amorem
pmo ſibi apparuit. de q̄ deſiderio ſcribit
IIII. cō in pſ. Quemadmodū deſiderat ceru⁹ ad
ſidera. fontes aquaꝝ. Quarta cōſideratio ē
de dilectōe xp̄i ad eā qđ patuit in excuſa
tione q̄drupliti. quaru₃ Prima eſt ad
Marthā qñ accuſauit ea₃ de ocioſitate
quādo dixit: Dñe non eſt tibi cure q ſo/
ror mea reliqt me ſolā miniſtrare: dic er/
go illi zc̄. Tūc xp̄s eius factus eſt aduo
catus zc̄. ſm Augu. excuſans enī eā xp̄s
duo dixit: vnu₃ ex parte marthe dicens:
Martha martha ſollicita es zc̄. Aliud
ex pte marie dicēs: Maria optima₃ zc̄.
Scđo excuſat eā apud ſymonē lepro/
ſum q accuſauit eā de immūdicia qñ di/
xit. Hic ſi eſſet ꝓpheta ſciret q̄ z q̄lis zc̄.
Tūc excuſans eā dixit vnū ex pte ſymo/
nis arguens eū de negligentia. aliud ex
pte marie collaudans eā de amicitia di/
cens: Dimiſſa ſunt ei pctā multa qm di
lexit multū. Tertio excuſauit eā apud
iudā q accuſauit eā de pdigalitate qñ di
xit Ut qd pditio iſta vnguenti. vbi duo
dixit in excuſādo: vnū ex pte apl'oꝝ. Nā
paupes ſemꝑ habetis vobiſcū. aliud ex
pte marie di. Quod habuit hoc fec. mit
tens enī vnguentū hoc in corpus meu₃
ad ſepeliēdū me fecit: id eſt figurā ſepul
ture mee ſeu paſſiōis q̄ iminet. Quar
to excuſauit eā apud patre₃ de duobus.
Primū de obmiſſis. Secūdo de cō/
miſſis. qr ſm apl'm deus intercedit pro
nobis Roma. viij. Si deus p nob quis
cōtra nos. Et infra. De⁹ eſt q iuſtificat
quis eſt q condēnet zc̄. Quinta conſi V. cōſi.
deratio eſt de eius contēplatōe. Ubi eſt
ſciendū q quatuor ſūt adminicula cōtem B
plationis. quoꝝ Primū eſt angeloꝝ ſo
cietas. vñ ſm Dioni. Omne qđ habe/
mus a deo habem⁹ ꝑ miniſteriū ange/
loꝝ: vñ ſicut ſuꝑiores illuſtrāt iferiores
ſic inferiores illuminā: eccl'iaſticā ierar
chiam. Et ipa fuit ſtipata agminibꝫ ange
loꝝ portantiū z eleuantiū eā ſepties in
die in ſeptē horis canonicis. Scđm ē
loci ſolitudo qua₃ ſcti prēs petebant ad
dñm exorandū. ſpūs dñi in locis ſolita/
riis ait btūs Frāciſcus orās in mōte al/
uerne. Tertiū eſt ciboꝝ parcitas quia
nemo pōt bene reficere mentē z ventrē:
qr nemo pōt ſeruire duobꝫ dñis. Et ma/
gdalenā non legim⁹ aliqd comediſſe in

triginta annis niſi ſpūalem refectiōem
nec h̄ eſt deo ipoſſibile vt p₃ de Enoch
z Helya q fere vixerūt in paradiſo. v. mi/
lia annoꝝ ſine pane. Et iō: panē angelo
rū mādu cauit homo qr. i. hec marie ma
gdalene: nihil aliud erat in illo monte:
vt patet in hiſtoria ſua. Quartū admi
niculū eſt libēter audire verbum dei. ſic
ipa fuit ſemꝑ ad pedes ihū audiēs ver/
bum dei: nec ob hoc rñdit aliqd marthe
de ea cōquerēti: qr tunc erat abſorpta au
diendo z attendēdo maria vba dñi. Jō
VI con/ dicit in pſ. Ignitū eloquiū tuū zc̄. Se
ſidera. xta cōſideratio eſt: vbi fuit figurata. Et
dī q in quatuor mulieribꝫ veteris teſtamē/
ti quas ſcriptura reprehendit. Et pmo ꝑ
Berſabee q cōmiſit pctm̄ carnis cū ipo
Dauid: quā ipe Dauid habēs poſtmo/
dum in vxorē amauit eā ſuꝑ omnes ali
C as mulieres z vxores ſuas. z intantū vt
Salomonē filiū eius cōſtitueret regem
vt patet. iij. Regū. Berſabee interptat
pute⁹ ſaturitatis. z Magdalena cecidit
in puteū peccatoꝝ. hāc xp̄s poſtmodum
amauit valde z poſt matrē ſuā plus inter
omnes mulieres. vnde eius amore ibat
ad domū Marthe. z amore eius Mar
tham ſanauit a fluxu ſanguis ſm Am/
bro. z ſuſcitauit Lazarum fratrem eius
Scđo fuit figurata ꝑ Raab q̄ nata i
hiericho ſuſcepit exploratores miſſos ꝑ
Joſue. z ꝑ eā domus patris ſui eſt ſalua
ta: vt dicit Joſ. Raab interptat latitudo
q̄ eſt charitas ſctē Magdalene qua di/
lexit xp̄m. Exploratores ſūt apl'i quib⁹
ſedulo ꝓpriis manibꝫ miniſtrabat. vnde
fuit deuota beati Petro apl'o. qr poſt cō/
uerſionē ſuā beato Maximino vt filia₃
deuote cōmendauit z ꝑ eā ſalua facta ē
domus patris ſui: qr per conuerſionē ſu
am cōuerſus eſt Lazar⁹ z Martha ſa/
nata. vñ hiſtorie ſonant eos poſt beata₃
Magdalenā eſſe conuerſos. Tertio
fuit figurata ꝑ Thamar: de qua genitī
ſūt Judas Phares z Zarā. Geñ. xxxviij
Thamar habuit duos filios de iuda ſo
cero ſuo: z habuit pro arrabone ſui con/
cubitus anulum z armillā z baculum ꝑ
que liberata eſt ab incēdio ignis. Tha/
mar interptat amara: vel commutata
Hec fuit magdalena que fuit amara ꝑ
contritionē: habuit armillā ꝓpter perſe/
uerantiā: z annulū ꝓpter fidem quā con
feſſa eſt: baculū ꝓpter crucē quā amplex
ata eſt in mente eam portādo. Quar
to fuit figurata per Ruth moabitidem.
que. ſ. ſpicas ordei collegit quas cum ex
cuſſiſſet inuenit tres modios zc̄. applica
figurā. De his quatuor habet expreſſe i
generatione xp̄i. Septima conſidera VII. cō/
tio eſt: qualis corona fuit ſibi data. Et ſidera.
dicit q habuit quadruplicē coronā. Et
pmo coronā lapidea₃ ratione martyrii:
quia gladiata gladio mortis xp̄i: fuit eti/
am martyr: ꝓpter amaricationē peccato
rū quam in mente habuit. vnde pſ. Po D
ſuiſti dñe in capite eius coronam de lapi
de pcioſo. Scđo coronā auream que
dat doctoribus. vnde in auro notat ſapi
entia ſm Grego. z ipſa docuit ſapientiā
z ſcientiam fidei xp̄iane. de qua corona
dicitur Eccl'iaſtici. xlv. Corona aurea
ſuꝑ caput eius. zc̄. Tertio coronā flo
ream que dat virginibꝫ: non q eſſet vgo:
ſed poſt conuerſionē ſuā puritatē altiſſi
mam mentis z corpis habuit. de qua ſa
pientia coronem⁹ nos roſis antequā mar
ceſcant id eſt puritate mentis z corpis.
Quarto coronā argentea₃ que debet
victoribus z martyribus: quia vicit mū
dum renuendo nobilitati z facultatibꝫ.
De qua apoſtolus: Non coronabit niſi
qui legitime certauerit. Sed iſta certa
uit inceſſanter per triginta annos in de/
ſerto: vacans orōnibus z meditationi/
bus diuinis. ideo merito debet coronari
gloria. ſ. eterna. Ad qua₃ nos perducat
xp̄s ieſus dei z virginis filius Amen.

De eadem: Sermo ſecundus.

Magna eſt velut
mare cōtritio tua Treno.
ij. cap. Beatus Grego. ſu/
per Lucam dicit ſic: Cogitanti mihi de
marie penitētia flere magis libet q̄ ali/
quid dicere. Cuius inqt vel ſaxeum pe/

ctus ille huius peccatricꝭ lachryme ad
exemplū penitēdi nō emolliāt. Cōſide/
rauit nanqꝫ ꝗd fecit ⁊ noluit moderare
ꝗd faceret. ſuꝑ conuiuantes ingreſſa eſt:
non iuſſa venit. inter epulas lachrymas
obtulit. Diſcite inqͭt diuin⁹ Gregorius
ꝙ dolore ardebat ꝙ flere inter epulas nō
erubuit. In ꝙ quidē oraculo diuiniſſim⁹
Grego. ꝓfigit ante mētis nr̄e oculū con
tritionē btē Marie magdalene tāqꝫ pe
nitendi exemplū ⁊ menſurā. Et qꝛ exē/
plum ⁊ mēſura debet cōtinere oīa exē
plata ⁊ mēſurata. idcirco btē marie ma
gdalene recte dici poteſt illud ꝟbū pro/
ꝑheticū Magna eſt velut ⁊c̄. Sicut enīꝫ
mare cōtinet oēs aquas originalr: ita
amaritudo illius mulierꝭ penitētis con
C tinet oēs nr̄as penitētias exemplariter.

Intelligendū eſt tamē ꝙ ad perfectā
pniam ꝗtuor in figura requirunt̄. quoꝝ.

Primū eſt: vt pnia ſit vniuerſalr dila
tata. pnia em̄ ꝑticularis ⁊ diuiſa nō di/
cit̄ ſalubris. ſic curatio corꝑis nō dicitur
ſalutifera ſi aliqua pars remanet egro/
ta. iō dicebat Ezechias de oībus ꝑteri/
tis vniuerſalr pniam agēs Eſa. xxxviij.
Recogitabo tibi oēs ānos meos i ama/
ritudine anime mee. Scdm eſt vt pe
nitētia ſit internalr ꝓfunda: quia ſicut
medicamentū quod ſolū in ſuꝑficie con
ſiſtit dicit̄ ſubſanare ⁊ non ſalubriter cu
rare: ita penitētia que in ꝓfundo aīe nō
intimat̄ non eſt ſalubris. Ideo clamat
ꝓpheta Dauid in pſ̄. Saluū me fac de
us: qm̄ intrauerūt aque vſqꝫ ad animā
meā. Aque em̄ pnīales nō ſunt ſalutife/
re donec ad intrinſeca aīe fuerint igreſ/
ſe. Tertium eſt: vt pnia ſit penaliter
applicata: qꝛ ſicut in vulneribus vt dicit
Catho. dū ſanat̄ dolor eſt medicina do/
loris. ita in moralibꝫ pene ſunt quedam
medicine. Qui ergo vult ꝑfecte penite/
re ſufficienter puniat ſeipm̄: ſicut ꝓpheta
Dauid dicebat: Qm̄ ego in flagella pa/
ratus ſuꝫ: ⁊ dolor meus in cōſpectu meo
ſemper. Quartū eſt: vt penitentia ſit
affectualiter accepta: quia ſicut nos vi/
dem⁹ in ciuilibꝫ ꝙ nullus reputat ſatiſfa
ctiōeꝫ placatā illā ꝗ eſt violēter extorta
ſꝫ illā ꝗ ē liberalr oblata ita i theologicꝭ
ꝗto pnia ē magꝭ volūtaria: tāto ē magꝭ
ſatiſfactoria. Et ideo dicūt ſancti ꝙ mo
dicū de penitentia plus ꝓficit in hac vi/
ta ꝗꝫ multa in purgatorio: quia illa pena
non eſt voluntarie aſſumpta ſed violen/
ter iflicta. Et ideo dicit̄ Iudicū. v. Qui
ſponte obtuliſtis animas veſtras bene/
dicite dn̄o ⁊c̄. Iſta ſunt quattuor penitē
tie iſignia que marie magdalene in ver/
bo ꝓpoſito attribuūtur. Et ꝑmo ei aſcri
bit̄ ꝙ ipa fuit dilatata vniuerſalit̄: quia
magna. Res em̄ quāto maior: tanto cō/
munior ⁊ vniuerſalior ⁊ pluribꝫ cōmuni
cari poterit. ideo dicit̄ Eſdre. iiij. ꝙ ma/
gna eſt veritas quā inuocat oīs terra.

Scdo qd ei aſcribitur ꝙ ipſa fuit pro
fundata internaliter in illa penitentia:
quia velut mare. ſic em̄ in diuina ſcrip/
tura attribuit̄ celo ſublimitas ita mari
ꝓfunditas. vnde mare ꝓpter ſuā profun
ditatē dicit̄ abyſſus Ion. ij. Abyſſus in/
quit vallauit me ⁊c̄. Tertio ei aſcribi
tur ꝙ fuit applicata penaliter: quia con/
tritio. actus enim cōtritionis eſt pena/
liſſimus quia ab intimis procedens om
nia exteriora cōturbat dicente Ieremia
xxiij. Contritum eſt cor meū in medio
mei: contremuerunt oīa oſſa mea ⁊c̄.

Quarto ei aſcribitur ꝙ fuit accepta/
ta affectualiter quia Tua. Ille em̄ ope/
rationes que alicui violenter inſtigunt̄
non ſunt vere ſue: quia ab eis nō vitupe
ratur nec laudat̄: ſed ille que voluntarie
eliciunt̄ dicūtur vere ſue: quia ei impu/
tantur ad laudē vel ad vituperiū ꝗ non
cōſequunt̄ niſi actū ꝓpriū. Et ideo quia
opus redemptionis humane fuit volū/
tarie a chriſto elicitū. ideo dicitur opus
ꝓprie ſuū. ⁊ ideo Abacuc. iij. dicit̄. Do
mine opus tuū in medio annoꝝ viuifi/
ca illud. Et cū inter ceteros ſctōs hec
mulier xp̄i amantiſſima de actu contri/
tionis commendat̄ a ſanctis. idcirco cir
ca actum contritionis noſtre conſidera/
tionis oculū conuertendo. Primo opor
tet conſiderare actum contritionis ſm̄

ſe: ad ipſum realiter eliciendū. Secū
do ſm̄ applicationem ad penitentiā ma
rie magdalene vt ipam exemplarit̄ imi
temur. Quantum ad primā partem
primo inſiſtendum eſt circa cōtritionis
quidditatem. quem actum debemus ad
remiſſionē peccatoꝝ elicere. Secūdo
circa contritionis qualitateꝫ: vt cerna/
mus qualiter illud debemus perficere.

Quantum ad primū: quid eſt eſt con
tritio. dicit beatus Auguſti. xiiij. de tri/
nita. xv. ꝙ ſicut dolor qui eſt offenſio ani
me ſenſitiue eſt paſſio derelicta ex actu
diuiſionis cōtra corp⁹: ita triſticia quaꝫ
vocat dolorē anime eſt paſſio derelicta
ex actu nolitionis contra animā. Unde
dicit ꝙ triſticia eſt diſſēſio animi ab his
rebus que nobis nolentibus acciderūt.
Ad declarationē autē huius dicti quat
tuor preambula premittunt̄. Primuꝫ
eſt ꝙ in voluntate noſtra ſunt duo actus
contrarij. ſ. volendi ⁊ nolendi. Quoꝝ
primū eſt ad bonū ꝓſequendū. ⁊ ſecun
dum ad malū fugiendū. ſicut enīꝫ in in/
tellectu eſt actus affirmandi ꝓpter veꝝ.
⁊ actus negandi ꝓpter falſum. ita apud
voluntatē velle ꝓpter bonū. ⁊ nolle pro/
pter malū. actus autēꝫ volendi habet ſe
per modū tendentis in obiectū. ⁊ actus
nolendi per modū fugientis ab obiecto
⁊ quia naturalis inclinatio voluntatis
eſt ad bonū ꝓſequendū et malum fugi/
endū. idcirco iſti duo actus cōtrarij da/
ti ſunt voluntati. ꝓ quibus dicebat Sa
lomon. iij. Regū. xi. vel Eccliaſtici. iij.
Dabis ſeruo tuo cor docile vt ſciat diſ/
cernere inter bonū ⁊ malū. ſ. ad eligēdū
⁊ ad fugiendū. Scdm eſt ꝙ illos du/
os act⁹ volūtatis ꝯtrarios cōſequunt̄ in
volūtate due ꝯtrarie paſſiōes: qꝛ actum
volēdi ſequit̄ delectatio. actū aūt nolēdi
ſequit̄ triſticia. vn̄ ſm̄ Augu. Sicut tri
ſticia eſt de illis rebꝫ ꝗ nobis nolentibus
eueniunt: ita delectatio ecōtrario. ꝙ aūt
actū nolendi ſequat̄ triſticia naturaliter
habet̄. i. Mach. iiij. ca. vbi dicit̄ ꝙ Liſi/
as conſternatus eſt animo ⁊ deficiebat
quia non qualia voluit talia facta ſunt.
Et ꝙ actū volēdi ſequat̄ delectatio. dici
tur in pſ̄. Exultent inquit ⁊ letent̄ ꝗ vo/
lunt iuſticiā tuā. Tertiū eſt ꝙ quāto
maior eſt actus volēdi in volūtate: tāto
delectatio eſt maior. ⁊ ꝗto maior actus
nolēdi: tanto maior conſequit̄ triſticia.
cuius ſignū eſt qꝛ in equalibꝫ bonis aliꝗ
inequaliter delectant̄ ſm̄ ꝙ inequaliter
deſiderant illa bona ⁊ in malis equali/
bus inequalr triſtant̄ ſm̄ ꝙ inequaliter
odiunt illa mala. ⁊ ideo ſicut felicitas eſt
ſumme volitiua. ita in ea eſt ſumma de/
lectatio. ⁊ ſicut miſeria eſt ſumme noli/
tiua ita in ea eſt ſūma triſticie ſm̄ beatū
Auguſti. ⁊ quia actū amoris intenſum
ſequit̄ intenſa delectatio: ſic actum odij
triſticia. iō dicit ſponſa Can. ij. Sub vm
bra illi⁹ quē deſideraueram ſedi ⁊ fructus
ei⁹ dulcis gutturi meo ⁊c̄. Quartum
ꝑambulū eſt ꝙ maior voluptas ꝗ poſſit
eſſe in hoīe vel in hoīs volūtate eſt gau
diuꝫ. ⁊ maior anxietas eſt triſticie: quia
nulla voluntas pōt eſſe ſine gaudio: nec
aliꝗ anxietas ſine triſticia: cū ſit afflicti/
ua: cuius eſt ſignū qꝛ res voluptuoſa ſi/
ne gaudio ſumpta nō allicit: nec res ꝗn/
tūcūqꝫ afflictiua ſine triſticia moleſtat.
iō dicit ſapiens Prouer. xvij. ꝙ animus
gaudēs etatē facit floridā. ⁊ ſpūs triſtis
deſiccat oſſa. Iſtis ꝓ ꝑmiſſis ꝑam/
bulis eſt conſiderandū ꝙ ſunt quattuor
actus in aīa nr̄a ꝗ reꝗrunt̄ neceſſarie ad
ablutionē peccati mortalis. ꝗꝝ Prim⁹ Prim⁹ actus A
eſt act⁹ recordatiōis patrati ſcelerꝭ: nul
lus aūt vnqꝫ de pctō penitet niſi pctm̄ ꝑ
petratū ad memoriā reuocet. vn̄ ſcribit̄
epo Epheſi Apo. i. ꝗ lapſ⁹ fuerat. Me/
mor eſto vn̄ excideris ⁊ pniam age. At/
tendendū eſt tn̄ ꝙ in illo actu recordati
onis debēt nob̄ ꝗtuor occurrere: ⁊ diligē
ter cōſiderātibus occurrit pctm̄ ſub ꝗ/
druplici rōe. ſ. Primo vt ꝑemptiuū di/
uine grē: qꝛ in eius aduentu aīa ſpoliat̄
ſpūalibꝫ donis. Scdm vt lucratiuuꝫ
infinite pene: qꝛ pena condigna peccati
mortalis eſt gehenna inextinguibilis.

Tertio vt amiſſiuū glorie: qꝛ nullus
xp̄ns in pctō mortali habet hereditateꝫ

in regno dei. Quarto ⁊ eſt maius om
niū: vt offenſiuū maieſtatis diuine quia
altiſſimus odio habet peccatores ſm ſa
pientis documentū. ideo ꝓpter illā qua
druplicē malitiam quā peccatū impor/
tat voluntas que eſt tali ſauciata plaga
nam peccatū ſi quod eſt. eſt in volunta/
te ſm Augu. clamat ad memoriā dū de
ſiderat penitentiā di. Recordare paup/
tatis mee ⁊ tranſgreſſiōis abſinthij ⁊ fel
lis. Paupertatis inꝗ: quia diuina gratia
ſum ſpoliata. Tranſgreſſionis: quia ꝑ
me fuit diuina indignatio prouocata:
Abſinthij: quia ꝑ talem actum dulcedo
grē fuit amiſſa. Et fellis: quia ꝑ ipſum
amaritudo pene perpetue fuit promiſſa
Et ſequit ibi Threnoꝝ. iij. Memoria
memor ero ⁊ tabeſcet in me anima mea
nulla eīn memoria vel intelligentia illa
quattuor in patrato ſcelere diligēter cō/
ſiderās que non tabeſcat. Scd̄s actꝰ
II. actꝰ eſt oditionis ꝑpetrati crimis: qꝛ niſi pec
catū ad memoriā reductum diſpliceret:
nullus de tali pctō peniteret. vñ ſanctus
Job penitentiā agens dicebat Job. iiij.
Tedet animā meā vite mee: dimittam
aduerſum me eloquiū meū. loqr in ama
ritudine anime mee. dicam deo noli me
B condēnare ⁊c̄. Attende tñ ꝙ res ſolet
odiri quadrupl'r. Et pmo feda: ſicut ho
mo honeſtus deteſtat ſordidū indumen
tum. Scd̄o anxia ſicut beſtie odiunt
aculeū. Tertio oneroſa: ſicut mercen
narius horret magnū pondus. Quar
to nociua qꝛ medicꝰ abhorret cibū mor/
tiferꝝ quis ſit dulcis. ⁊ naute cantū ſyre/
narū. Et iſtis quattuor rōnibus pctm̄ qd̄
ad memoriā reducit ꝑ pniāꝫ habet cau/
ſam odibilē. Et primo quia fedum: ha/
bet imaginē dei in anima relucentē de/
nigrare vnde pctōribus Threno. iiij. di/
cit. Denigrata eſt ſuꝑ carbones facies
eoꝝ ⁊ imago trinitatis in eoꝝ mētibꝫ re
fulgē. pus. Scd̄o qꝛ anxiū ſyndere/
ſis eīn ſic qdāꝫ aculeꝰ ſemꝑ pūgit aīam
exñtis in pctō mortali: vt eā quieſcere non
ꝑmittat. iō dꝛ in pſ̄. Couerſus ſū in erū
pna mea dū cōfigit ſpina. i. aculeus. ſti/

mulꝰ cōſcie. Tertio qꝛ oneroſū. ita eīn
aggrauat aiam vt ipam ꝓſternat ne re/
ſurgere valeat vnꝗ̄ viribꝫ ſuis pꝰ ꝗ̄ cor/
ruit. vñ i pſ̄. vij. Qm̄ iniqtates mee ſu
pergreſſe ſunt caput meū ⁊ ſic onꝰ gra/
ue grauate ſunt ſuꝑ me. Quarto quia
nociuū: ſic eīn toxicū cū dulcedie interfi
cit corpus. ita peccatū cū dulcedine occi
dit aiam que mors eſt vltimū nocumē/
tum. Unde Jacobus in canonica pma
Peccatū cum conſumatū fuerit generat
mortē. Et iō cōcurrentibꝫ iſtis quattuor
cōditionibꝫ in memoria ſatis pōt volun
tas rōnabil'r ipm odire vt intuenti pōt
patere. Tertius actus attritionis pa III. ac/
trati peccaminis. ſicut eīn odiū ſequitur tus
recordationē mali ita triſticia ſequit il/
lam oditionē. Declaratū eīn fuit ꝙ ſic
delectatio natural'r ſequit actū volendi
ita triſticia actū nolendi qui eſt odium
Iſta autē triſticia de malo nolito vocat
attritio: ⁊ de illo actu attritionis ſequit
actus cōtritionis reſpectu peccati recor
dati ⁊ oditi. Dicūt doctores ꝙ pecca
tori cuilibet ꝑtinent quattuor conſide/
randa. Primū ē ꝙ illa attritio nō me
retur remiſſionē peccati mortalis de cō C
digno: qꝛ ex puris naturalibꝫ nullus po
teſt reſurgere a morte anime: ſicut nec a
morte corꝑis que eſt minor. qlibet autē
ex puris naturalibꝫ pōt eſſe attritus. Et
cōſtat ꝙ culpa mortalis eſt mors anime
ergo ⁊c̄. Scd̄m eſt ꝙ illa attritio non
meret infuſionē grē de cōdiguo: qꝛ nul/
lus actꝰ naturalis ē de ſe cōdiguꝰ dono
ſuꝑnaturali cū in hoc errauerit pelagiꝰ
actus aūt attritiōis eſt actꝰ naturalis li
beri arbitrij: ḡ nō pōt eſſe cōdignꝰ dono
grē qd̄ eſt ſuꝑnaturale. Tertiuꝫ eſt ꝙ
iſta attritio meret remiſſionem culpe de
cōgruo qꝛ nō cōgruit ꝙ aliqs ad impoſ/
ſibile obliget: ſꝫ impoſſibile ē alicui me/
reri remiſſionē talis culpe de condigno
ḡ ad tale meritū nō debuit obligari: ſed
ad meritū de cōgruo: ⁊ illud nō pōt eſſe
niſi attritio. Quartū eſt ꝙ illa attri/
tio meret infuſionē grē de cōgruo: quia
cuilibet beniuolo dño dꝫ ſufficere ad eiꝰ

capiendā beniuolentiam: ſi ſeruus offe/
rat ei obſequiū qd̄ poteſt: licet eius gra/
tie nō ſit cōdignū. ⁊ ideo qꝛ creatura nō
poteſt ex puris naturalibꝫ plus deo offer/
re citra pmū niſi actū ꝯtritiōis deus aūt
de cōgruo illū acceptat ꝑ ſuā beniuolen
Nota tiā licet non ſit ei cōdignꝰ. Et ſi dicat
dubiuꝫ qd̄ eſt mereri de cōgruo ⁊ de condigno.
Dicit ꝙ mereri de cōgruo eſt qñ qs non
dat quantum valet pmiū. ſcꝫ qñ qs aliquo
obſequio meret alteriꝰ amorē vel meri/
tū qd̄ maius eſt obſequio Mereri de cō
digno eſt qñ quis intēdit obſequiū eq̄le
IIII merito. Quartus actus cōtritiōis eſt
actus cōmiſſe turpitudinis. qꝛ ſicut attritio ſe
quit oditionē. ita cōtritio ſequit attritio
nē pro eo ꝙ illud qd̄ eſt ſupra naturam.
preſuppōit illud quod eſt ſm naturaꝫ
⁊ actus cōtritionis eſt ſuꝑnaturalis ali
q̄ mō: cū actꝰ attritiōis ſit mere natural'
D De illo actu ꝯtritiōis oportet hic cō/
ſiderare quattuor ꝟitates theologicas. q̄ꝝ
Prima eſt: ꝙ actꝰ attritiōis ⁊ cōtritio/
nis ſunt idē eſſential'r: qꝛ cū actus attri
tionis mereat grāꝫ de cōgruo: nō meret
autē eā ꝑ pmo inſtāti quo elicit: qꝛ tunc
cito qlibet eſſet in grā. ⁊ ſic attritio nō p̄/
ueniret cōtritionē: ſed meret eā poſt cer
tam menſurā a deo prefixā: ſm ꝙ attritio
eſt intēſior vl' remiſſior: ⁊ tūc attritio fit
cōtritio ꝑ ſolā grē cōiunctionē: ſic eadēꝫ
eſt plenitudo hoīs i tenebris ⁊ in luce ex/
iſtentis. ſꝫ qñ eſt in tenebris nō delectat
niſi ponat in lumine. Scd̄a ꝟitas eſt:
ꝙ actus attritiōis ⁊ cōtritiōis differunt
accidental'r ſic oculus hoīs dormientis
q eſt ſine viſione: ⁊ oculus vigilātis qui
eſt cū viſiōe adiūctus. ita attritio eſt grā
adhuc ꝑuata. ſed cōtritio qñ eſt grē ſoci/
ata. Et iō ſicut dñs nō habet acceptum
idē ſeruitiū qd̄ facit ei ſeruꝰ qñ eſt in grā
eius ⁊ nō in eius grā: ita eſt de actu attri
tionis ⁊ cōtritionis: qꝛ reſpexit deus ad
Abel ⁊ ad munera eius. ad Cayn aūt ⁊
F ad munera eius non aſpexit Geñ. iiij.
Tertia ꝟitas eſt ꝙ actus iſte cōtritio
nis meret remiſſioneꝫ mortalis culpe ⁊
infuſionē gratie non ſolū de cōgruo ſed

de condigno. qꝛ quicūꝗ pōt mereri de
condigno illud qd̄ eſt maiꝰ: pōt multo/
magis illud qd̄ eſt minꝰ: cū ibi minor di/
gnitas requirat. actus aūt aīe in grā ex/
iſtentis meret de cōdigno gl'iam: ḡ mul
tomagis grām ⁊ culpe carentiā q̄ ſūt or
dinata ad beatitudinē tanꝗ̄ ad finem.
Quarta ꝟitas eſt ꝙ actus cōtritiōis
non eſt cōdignus tātis pmijs ex natura
ſua: ſꝫ ex ſola ordinatōe diuina: qꝛ nulla
natura inferior pōt eſſe cōdigna ſuꝑiori
ſe. ſꝫ ſpūalia corꝑalibus nō poſſunt cō/
ꝑari. ⁊ iō qꝛ natural'r actus cōtritiōis eſt
inferior actu btifico ⁊ grā nō pōt eſſe al
teri cōdigna ex ſua natura ſꝫ ex inſtituti
one diuina. ſic ſi rex aliqs inſtitueret vt
pciū equi eſſet marcha auri tūc pciū il/
lud eſſet cōdignū ex inſtitutōe regia nō
a natura: cū vnus equus ſit melior omi
auro. ⁊ qꝛ illū actū habet acceptū ſuper
omne ſacrificiū. iō dicebat Azarias in
orōne ſua Dañ. iij. nō eſt in corꝑe hoc ſa Scd̄a
crificiū ſed in aīo cōtrito ⁊ ſpū humilia ꝑs pnci
to ſuſcipiamur dñe indq̄ a te ⁊c̄. Cir/ palis.
ca ſcd̄am ſermōis ꝑticulā inſiſtendo oc/
currūt quattuor cōſiderationes. quarum.
Prima eſt: q̄lis eſt eiꝰ neceſſitas. Se
cūda eſt: q̄lis eſt eiꝰ oportunitas. Ter/
tia eſt: q̄lis eſt eiꝰ ꝯgruitas. Quarta ē E
q̄lis eſt eiꝰ vtilitas. Quantū ad pmū
de cōtritione dꝛ ꝙ illud eſt ſimpl'r neceſ/
ſariū ſine q̄ finis neceſſariꝰ haberi nō po
teſt: ſic medicina vel ſanitas nullo mo/
do haberi pōt ⁊c̄. ſed qꝛ felicitas que eſt
finis vltimus hominis nō poteſt habe/
ri ſine contritiōe: cū hoīes per peccatum
ipam amittant. ⁊ peccatū amittere non
poſſunt niſi ꝑ contritionē: ergo eſt ſum/
me neceſſaria. Ipſius autem neceſſitas
declarat dupliciter. E pmo in ſacramē/
to regenerationis ſiue baptiſmi: quod ſa/
cramentū regenerationis eſt ſūme neceſ/
ſariū inter omia ſacramenta dicēte dño
Joh. iij. Niſi qs renatus fuerit ⁊c̄. tñ cō
tritio eſt ad ſalutē magis neceſſaria: qꝛ
nullus adultꝰ recte ꝑ baptiſmū ſine cō/
tritione poteſt ſaluari. quia ſi fictus ac/
cedit ad ſacramentū nō ſuſcipit: qꝛ rem

ſacramēti non ſuſcipit ſi obicem ponat:
poſtea ꝑo ſola cōtritio ipm̄ ſaluat. Et ſi
ſacrm̄ baptiſmi ficte ſuſcipe non poſſit:
B ſola cōtritio ipm̄ purgat. Scd̄o in ſa
cramēto confeſſionis: qꝛ ſacrm̄ pnie eſt
poſt ſacrm̄ baptiſmi ſūme neceſſariū ad
ſalutē. cū dn̄s dicat Lu. xiij. Niſi pniam
egeritis ſil' om̄es ꝑibitis. Et tn̄ cōtritio
eſt magis neceſſaria ad ſalutē: q̄ȝ illō ſa
cramentū: cū illud ſine contritōe nihil ꝑ
ficiat. Et tn̄ in caſu neceſſitatis ſola con
tritio ſufficit ſine illo ſacr̄o imo ante illō
cōfert grām qn̄ ꝑuenit. Tertio in ſa/
cramēto cōionis qđ eſt ad neceſſitatem
ſalutis tꝑibus ꝛ locis determinatis. cū
deus dicat Joh. vi. Niſi mādncaueritis
carnē filij homis. ꝛ tn̄ cōtritio eſt ampli
us neceſſaria. qꝛ ſine determinatōe loci
vel tempis imꝑata eſt. in oībus alijs ex/
cuſat impoſſibilitas vel inopportunitas.
In contritione aūt nulla cadit excuſa/
tio. ita q̄ ſi peccator ſine ipa moriat' ne/
ceſſario dāpnat'. Et rō tante altitudinis
ſacri hui⁹ ꝑcipue eſt: qꝛ ſemꝑ contritio
eſt in ꝑtāte volūtatis nr̄e ꝑuia attritōe.

Quarto in myſterio nr̄e redemptio/
nis qđ fuit ſūme neceſſariū ad humanā
ſalutē dicēte caypha ꝑ ſpm̄ ꝓphetie ſibi
ad horā traditū Jo. xi. Expedit vt vn⁹
homo moriat' ꝓ ꝓplo ꝛc. Et tn̄ in illo ſa/
cramento actus cōtritionis aīe xp̄i quo
fuit in cruce cōtritus de pctīs nr̄is ma/
xime dicit' fuiſſe ſalubris: qꝛ paſſio aīe ē
fortior q̄ȝ paſſio corꝑis: ꝛ ad merendūȝ
efficatior indulgentiā q̄ȝ paſſio corporis
q̄ aūt xp̄s fuerit cōtritus habet' Math.
xvi. Triſtis eſt aīa mea vſq̄ȝ ad mortēȝ.
ꝛ illa triſticia de pctīs nr̄is fuit. fuit eti/
am ſūma grā q̄ eſt contritio ꝑfecta. et a
ꝑtute illius cōtritionis xp̄i hn̄t virtutēȝ
om̄es vie contritionis ad delendū pctā.
vn̄ dic̄ xp̄s Eſa. lxi Spūs dn̄i ſuꝑ me ꝛc̄
ſequit'. miſit me vt ſanarē contritos cor/
II conſidera. de ꝛc̄. Quantū ad cōtritiōis oportu/
nitatē eſt aduertendū q̄ medicina ē val
de optima qn̄ eſt vallata circumſtātia q̄
druplici: ꝛ Primo qn̄ eſt facilima: qꝛ
alique medicine ſunt ita difficiles q̄ ho

mines ꝑeligerēt infirmari ꝛ qn̄q̄ȝ mori
quēadmodū dr̄ Mathi. v. q̄ illa muli/
er quā xp̄s curauit fuerat multa a medi
cis ꝑpeſſa ꝛc̄. Scd̄o qn̄ eſt celerrima: A
qꝛ diutine cure nō ſolū grauāt īfirmū ſȝ
attediāt medicū. ſic̄ dic̄ ſap. Eccliaſtici
iiij. Languor ꝓlixior grauat. ſ. medicuȝ

Tertio qn̄ eſt integerrima: qꝛ quādo
ſanat' vnū membrū alio in languore re/
manente totū corpus infirmū remanet.
ꝛ iō non eſt medicina optima. Et ideo
xp̄s illū cecū quē illuminauit corꝑaliter
voluit illuminare mentalr̄ Joh. ix. ne vi
deret' cura ꝑtialis. Vn̄ dicūt ſcti q̄ xp̄s
nunq̄ȝ curauit aliquē in corꝑe qn̄ ipſuȝ
prius curauerit in aīa. Quarto medi
cina eſt optima qn̄ ē ſaluberrima. ſūt em̄
nōnulle medicīe q̄ licet morbū ꝑſcindāt
tn̄ ſtati ſanitatē ꝑfectā nō conferūt. et iō
medicina tūc eſt optima qn̄ ipa ſumpta
mox ſanitatis eſt redditiua. ſic̄ fuit illa
medicina q̄ mūdatus fuit Naamā a le/
pra. vbi dicit' q̄ reſtituta eſt caro eius ſi
cut caro pueri. iiij. Regū. xiij. ca. Hūc
aūt iſta medicina cōtritionis q̄ inſtitu/
ta eſt ad curādā plagā pcti mortalis. eſt
. ſ. primo facillima. qꝛ ſicut dic̄ Augu. in
li. de li. arbi. Nihil eſt tā in ꝑtāte volun
tatis ſicut actus ei⁹: cui⁹ ſignū eſt. qꝛ li/
cet aliq̄ creatura poſſit nos cōpellere ad
remanendū vel īpedire ad eundū. nulla
tn̄ creatura pōt nos īpedire aut cōpelle/
re ad volendū vel nolendū. ꝛ qꝛ actū vo
lendi ſequit' attritio: ꝛ ita contritio. ꝛ iō
nil eſt tā in nr̄a ꝑtā te ſicut cōtritio. et ſic
illa medicina eſt facilima. Scd̄o ē ce
lerrima. qꝛ non tardat ꝑ horā vel momē
tū: ſed in eodēȝ inſtanti q̄ applicat' ſanat
ſic̄ ſol emittit radiū ſuū ſubito ꝛ ī inſtā/
ti. Tertio ipa eſt integerrima. qꝛ im/
poſſibile ē vnū vuln⁹ pcti mortal' ꝑ con
tritionēȝ ſanari qn̄ oīa ſanent': cū diuina
indulgentia non ſit diuiſa. Quarto qꝛ
eſt ſaluberrima: qꝛ non ſolū plagam cu/
rat: ſed ꝛ gratiāȝ que eſt vita ꝛ perfecta
ſanitas anime inducit. ꝛ demū in poſte
rum a peccatis preſeruat. Ideo dicit pſ̄
Sanat contritos corde ꝛ alligat contri

tiones eoꝝ. Sanat cōtritos corde q̄ȝ tū
ad pctōꝝ purgationē: ꝛ alligat contritio
III. conſidera. nes eoꝝ q̄ȝtum ad peccatoꝝ ꝑſeruationē

Quantū ad congruitatē contritionis
eſt aduertendū q̄ contritio que eſt inſti/
tuta per penitētiā peccati mortal' eſt pe
na congruentiſſima: quia ſicut maxima
infirmitas indiget maxima cura. ita ma
xima culpa remittit ſm̄ iuſticiā diſtribu
tiuā maximā penam. vnde Deute. xxv.
Pro menſura peccati erit plagaꝝ mod⁹
et quia pctm̄ mortale eſt maxima culpa
in quo. ſ. offendit' maieſtas infinita. Iō
ꝓ ꝑncipali pena eſt inſtituta ei. ſ. contri/
tio que eſt maxima pena. q̄ autē cōtritio
ſit penaruȝ maxima ꝓbat'. quia includit
triſticiā attritionis: que quidēȝ triſticia
dicit' eſſe pena penaꝝ. Iſtius autēȝ pene
C magnitudo declarat' quadruplr̄. Et
ꝑmo qꝛ ſumit. ſ. originē in inferno. Pe/
na em̄ demonū eſt maxima. cū peccatuȝ
angeli fuerit maximuȝ: vt teſtat' diuina
ſcriptura in Ezechiele. ꝛ maxime culpe
debet' maxima pena: ꝛ tamē pena ſenſus
q̄ eſt in demonib̄ nō eſt niſi triſticia. non
em̄ poſſunt ab igne calefieri vel combu/
ri: cum ſint ſpūs nec dolore ſenſibili im/
mutari: cū ſint intellectus ſeꝑati: nec pa
tiunt' in natura vel intellectu: ſed ſolū in
voluntate q̄ peccauerūt in qua non pōt
eſſe aliquod afflictiuū niſi ſit triſticia.

Secundo ſumit originem in purga/
torio: quia ſicut docet beatus Auguſti.
In iſto mūdo nō eſt aliq̄ pena ita mag/
na ſicut illa de purgatorio q̄ infligit' ani
mabus ſeꝑatis a corpore. ille autem nō
poſſunt pati ab igne in ſua eſſentia cum
ipe ſint immateriales: ꝛ ignis in agēdo
in eas non poſſit inducere aliquā quali/
tatē corporeā: ſed affligunt' in voluntate
ꝛ non in intellectu: quia in ipo non po/
nit' aliqua paſſio afflictiua. ꝛ ſic in volū/
tate cui⁹ pena eſt triſticia. Tertio ſu/
mit originē in hac vita: quia in iſta vita
cū ſit. ſ. vltimū ꝛ maximū ſupliciū mors
contingit q̄ aliqui eligunt mortē vt fu/
giant triſticiā cū tamē ad vitandā mor/
tē maiorē penā accepient. illud autē de/

clarat' in illis qui interficiūt ſeipos ꝑ tri
ſticia cum mortē ſibi ꝓcurant vt aliquā
euadāt triſticiā: ſic̄ patet de Saul. vt tri
ſticiā illuſionis fugeret. i. Reg. xxxi. ca.

Quarto ſumit originē in ꝑadiſo. qꝛ
ſic̄ ait Ricardus de ſctō victore. ſi pena
īferni aſſumi poſſet cū amore ꝛ volūtate
nō eſſet pena. ita pōt argui q̄ ſi felicitas
ꝑadiſi ſi poſſet eē cū triſticia ꝛ diſplicētia
nō eſſet glīa. cū nullū violentū aut diſpli
cēs delectabile eē poſſit. Et iō triſticia ē
maxima pena q̄ tantā felicitatē abſorbe
re pōt: quā abſorbere nō potuit maxima
xp̄i ꝛ crudeliſſima paſſio: licet em̄ triſta/
ret' nō tn̄ de obiecto btīfico. Et ꝓpt' h̄ illa
maxia pena fuit inſtituta cōueniētiſſime
a deo ꝓ tali culpa ꝛ tāta. ꝛ ita decēs eſt:
vt tali pena īflicta de⁹ pctōri fiat placa/
tus ex q̄ penā debitā ſuſtinet. iō dr̄ in pſ̄
Cor cōtritū ꝛ humiliatū de⁹ nō deſpici/ IIII. conſidera.
es. Quantū ad q̄rtū q̄ eſt cōtritionis
vtilitas eſt aduertendū q̄ actus cōtriti/
onis eſt pctōrib̄ ſūme ꝑtuoſus ſiue fru/
ctuoſus ſicut act⁹ remiſſiōis ſūme ē vti
lis debitorib̄. Iſtius aūt act⁹ vtilitas
q̄druplr̄ declarat'. Et ꝑmo: qꝛ ꝑ ipſȝ eter D
na pena totaliter dimittit'. quāto em̄ eſt
maior pena condempnationis: tāto ma
ior eſt actus ſolutionis ꝛ redemptionis.
ꝛ ideo cū pena inferni illata cōtra pctm̄
mortale ſit infinita: infinite vtilitatis ē
actus quo illa pena totaliter dimittitur
iſte autē eſt actus contritionis. per vni
cum enim actū contritionis pena infer/
ni eterna que pro omnib⁹ peccatis erat
debita totaliter eſt dimiſſa. Secūdo
quia per ipſum pena purgatorij maxi/
me diminuitur. licet em̄ in actu contritio
nis pena inferni totalr̄ dimittat'. tn̄ ad
penā temꝑalē purgatorij aīa obligat': ſi
cōtritio nō ſit tanta q̄ ſatiſfaciat ad to/
tū euacuādū. pena aūt purgatorij dimi/
nuit' ꝑ penā hui⁹ mūdi. qꝛ triſticia ē pe/
na penarū vt patuit. iſta tn̄ frequentata:
maxie diminuit iſtā penā ꝛ totalr̄ anihi
lat. Tertio per ipſā grā diuina ſꝑ au/
getur. quia ſecundum beatum Augu/
ſtinum. charitas ſemper meretur au/

geri:vt aucta mereaꝛ pfici. ita quilibet
actus elicitus ex potētia caritate infoꝛ/
mata: dum tñ ſit meritoꝛius mereꝛ cha/
ritatis augmentū. ꝛ ꝑ conſequēs gratie
q̄ aut omnino ſunt idē aut ſunt adeq̄te.
actus aūt cōtritionis nunq̄ȝ eliciꝛ niſi a
potentia elicitiua in q̄ eſt. ergo quilibet
actus augēt grām ꝛ facit deo eſſe gratū
maxime ꝛ dilectū: qđ debēt hoīes ſuper
oīa bona deſiderare. Quarto qꝛ ꝑ
ip̄am glia eterna ſemꝑ accumulaꝛ. quia
ꝑmus actus cōtritiōis mereꝛ de cōgruo
illā felicitatē eternā ſi actus ꝑ gratiaȝ ꝛ
charitatē ſit foꝛmatus. ꝛ q̄libet ſequens
ip̄m mereꝛ illius felicitatis augmentuȝ
ſm aliquē gradum. ꝑ quo plura merita
habēt maioꝛē gliam. ꝛ ſic cum habens
quēlibet illoꝝ graduū eſſet ꝑfecte beat⁹
ſicut minimus gradus charitatꝭ grati/
ficat. Et iđ q̄libet actus cōtritionis tan
tum valet q̄tū regnū eternū ſm aliquē
gradū: cū ei rependaꝛ de cōdigno. vnde
ſicut vigilia q̄ eſt triſticia ante feſtū leti/
cie ponitꝛ. ita triſticia ante felicitatē indu
citꝛ ſm illud Ezech. vij. Egreſſa eſt tri/
ſticia: floꝛuit ꝟga: qꝛ per illius cōtritiōis
receſſum aīa remanet floꝛida tota grati
oſa ꝛ finalr̄ beatitudine cādida. Cir
ca ſcđam partē ꝑncipalē inſiſtendo cir/
ca actum contritionis ad ꝑniam illius
ſancte aduertendum eſt ꝙ Maria ma/
ria magdalena fuit noīata ꝛ cognomia/
ta noibus cōuenientibꝫ actui cōtritiōis
Iſtud autem nomen Maria habet ſm
Hiero: quattuoꝛ interp̄tationes. quarū
.ſ. ꝑma eſt ſumma maris. i. maris colle/
ctio ſm illud Gen̄. i. cap̄. Congregatio/
nes inquit aquarum appellauit maria.
Ubi ſciendū eſt ꝙ deus creauit elemen
tum aque rarū. ꝛ ex omni parte terre di/
ſperſum. Et poſtea dixit. Congregētur
aque q̄ ſub celo ſunt in locū vnū vt appa
reat arida. Et tunc illam congregatio/
nem aquaꝝ appellauit maria. Et per
illū modū aīa noſtra quādo extra ſeipſā
eſt diſꝑſa ꝑ ſenſibilia occupans vniuer/
ſam ſuꝑficiem terre: tunc non poteſt eſſe
contrita: quia actus cōtritionis eſt de in

Scđa ps principalis

D

terioꝛibꝫ culpis q̄ latent in aīa q̄bus in/
tenta eſſe non pōt dū fit extra ſeip̄am: et
qn̄ in locū vnū cōgregātur ꝛ ad ſe regre
diunꝛ infra ꝓpꝛiū locū tunc ſuas cernēs
maculas q̄bus inquinaꝛ ꝯtrita ꝛ perter
rita efficiꝛ maria. ſic hec ſctā glioſa poſt/
q̄ȝ a mūdi pōpis ad ſe fuit conuerſa fuit
facta ꝑfecte contrita ꝛc. Scđa eſt ſtel
la maris. cuius talis eſt ſitus in celo: ꝙ
circa ip̄am q̄ dicitꝛ ſtella maris. i. polum
articū voluunꝛ ſemꝑ ſeptē ſtelle ꝓꝑ' q̄s
illa regio dicitꝛ ſeptētrionalis. Et ſm il/
lum modū fit aīa contrita per reuelatio
nem ſeptē virtutū: que ꝯtrarianꝛ ſepteȝ
peccatis moꝛtalibus: quia oppoſita iux/
ta ſe poſita magis relucēſcūt. et ideo ſcri
bitur littera nigra in carta alba. Et iđo
anima cum recogitat illaꝝ virtutū pul/
chꝛitudinem deteſtatur peccatoꝝ oppo/
ſitoꝝ moꝛtaliuȝ turpitudinem: et ſic effi
citur contrita. Et quia per illum modū
conuerſa fuit hec mulier dicitur Mat.
xv. ꝙ iſta eſt Maria de qua xp̄us eie/
cit ſeptem demonia id eſt ſeptē peccata
moꝛtalia ſm btm̄ Auguſti. Tertia ē
illuminata. nulli autem poteſt aduenire
cōtritio niſi ꝑ illuminationē. Natura lu
minis eſt̄ eſt vt res pulchꝛa qꝛ q̄to plus
illuminaꝛ tanto plus decoraꝛ ꝛ res tur/
pis ecōtrario: vt patet in abhoīabilibꝫ.
que ſi clarificenꝛ faciunt euertere ſenſuȝ
et ideo cū peccata de ſui natura ſint tur/
piſſima vt teſtaꝛ diuia ſcp̄tura: q̄to ma
gis noticia aīe clarificaꝛ: tāto pl⁹ pecca/
toꝝ turpitudo percipiꝛ. Et inde eſt ꝙ ſa
pientes verecundanꝛ de multis de q̄bus
ſtulti non percipiunt nec erubeſcunt. cū
tamē erubeſcentia non ſit niſi de turpi.
ꝛ ſic generatur contritio. Et vlteri⁹ na/
tura lucis eſt vt illa que in tenebꝛis ap/
parent pulchꝛa: quandoq̄ȝ facit appare/
re turpia vt apparet in vermiculis: et in
aliquibus lignis putridis nocte lucen/
tibus. Per hunc modum lux ſpiritu/
alis qua anima illuſtraꝛ facit pctā abho
minari q̄ in tenebriꝭ paſſionū apparebāt
placabilia. Quarta ē mare amaꝝ. Iſta
aūt amaritudo marꝭ cauſaꝛ ex hoc ꝙ ra

dij ſolis cōtinue cōtingētes ſuꝑficiē illi/
us aque extrahere habent inde vapoꝛeȝ
ſubtilē cū dulcedine: ꝛ humoꝛē groſſum
ꝛ terreſtrē qui remanēt faciūt amaꝝ q̄ſi
deſiccando. Et ꝑ illū modū radij ſolis
q̄ ſunt attractus ſpūſſcti q̄ continue con
tingūt mentē eiuſdē hoīs bonis inſpira
tionibꝫ dicēte ap̄lo. Nemo pōt dicere do/
min⁹ ihs niſi in ſpūſctō q̄ q̄tidie extra/
hit hui⁹ mūdi ꝛ carnis dulcedinē de aīa
nr̄a qꝛ quāto plr̄ tales inſpiratōes multi
plicanꝛ: tāto ea q̄ ſūt in mūdo min⁹ dul
cia ſunt: ꝛ cū illa dulcedo eſt penit⁹ ſeꝑa
ta: tūc ſequiꝛ amaritudo ꝑfecta de pctis
qꝛ q̄diu manet dulcedo mūdi in aīa nō
pōt in ea amaritudo penitētie eſſe. cum
iſta ſint cōtraria. Iđ diciꝛ. i. Regum. i. ꝙ
cū eſſet Anna amaro animo oꝛabat dn̄ȝ
flens largiter qꝛ fletus cōpunctiōis non
pōt ꝓcedere niſi de radice tenere amari/
tudinis. Non ſolū aūt illius glioſiſſi/
me ſctē nomē ſed etiā cognomē cōuenit
aīe penitenti ſeu cōtrite ſm eius q̄dru/
plicē interp̄tationē quā ponit Hiero. in
interp̄tationibꝫ ſuis. Prima eſt ꝙ ma
gdalena interp̄taꝛ magnifica. magnificē
tia aūt eſt ꝟtus aīe que cōſiſtit i magni/
tudine ſumptuū ꝛ donoꝝ. nūc autē tria
ſūt bonoꝝ genera. ſ. foꝛtune q̄ ſunt mini/
ma ꝛ ſunt extra nos. Alia bona coꝛporꝭ
que ſunt circa nos q̄ ſunt maioꝛa. Alia
bona aīe q̄ ſunt intra nos q̄ ſunt maxia.
Anima eñ cōtrita eſt magnifica: qꝛ li/
beralr̄ condonat non ſolū bona foꝛtune
pctā elemoſynis redimēdo. ſic dedit cō/
ſiliū Dan̄. iiij. Nabuchodo. di. Peccata
tua elemoſynis redime. ꝛ bona coꝛpoꝛis
carnē macerādo. ſed ꝛ bona aīe affectio
nes iracūdie totalr̄ remittēdo: ſicut dīc
dn̄s in Math. Si dimiſeritis hominibꝫ
pctā eoꝝ ꝛc. Scđo interp̄taꝛ ꝑmuni/
ta. ille eñ q̄ ꝑegat ſe ad actū conuerſio/
nis q̄ fit ꝑ contritionē debet ſe diſpone/
re ad pugnā tētationis: vt talis anima
ſit ꝑmunita: ſicut cū q̄s detineꝛ violēter
ſub dn̄io crudelis tyranni ꝛ diſponit re/
bellare vt de captiuitate exeat: opoꝛtet
ip̄m ſe foꝛtiſſime diſponere ad reſiſten/

E

dum. ꝛ tūc facit maxime ſuū conatū. vñ
dicit Sap̄. Accedēs ad ſeruitutē dei ꝑ/
para aīaȝ ad tēptationē Eccaſti. ij. ca.
Tertio interp̄taꝛ turris. aīa eñ con/
trita ad modū turris debet eſſe firma: ne
a ſuo ꝓpoſito auertaꝛ. qꝛ ſi poſt peractā
penitentia reuertaꝛ ad vomitū in duplo
diſplicet ꝛ flagellū iteraꝛ: vñ ſicut egro/
tus totalr̄ dū ſanaꝛ a ꝯtrarijs cauere de
bet ne recidiuet: ſic ꝛ talis aīa cauere de
bet recidiuū ꝓpter qđ diciꝛ ad Hebꝛeos
vi. ꝙ impoſſibile eſt eos q̄ ſemel illumia
ti ſunt et poſtea: ꝑlapſi rurſus renouari
ad penitentiā qꝛ illud nō pōt fieri niſi ꝑ
ꝟtutē diuinā. Quarto interp̄taꝛ decle
ſiatrix. nulla eñ eſt ſpecialis amicitia q̄
ita poſſit aīam defendere a pctō ſicut cō/
tritio frequētata: qꝛ triſticia nō ſolum re
pellit tēptationē ſibi cōtrariā: ſed ꝛ con/
tingentē ſm dicta philoſophoꝝ. vñ exꝑi
mur ꝙ manēs triſtis non pōt in aliqua
alia re delectari: quia vitia ꝛ tēptatiōes
aīam decipiunt per modū delectatiōis:
vñ ad repellenda talia eſt cōtritio ſūme
ydonea. ſicut pueriles tēptationes ma/
xime ꝑ timoꝛes repelluntꝛ. vñ dicitur Ec
cleſiaſtici. xi. Melioꝛ eſt ira vel triſticia
riſu: quia ꝑ triſticiā malus anim⁹ et de/
linquēs coꝛrigiꝛ. Et iđ qꝛ illa ſctā muli/
er omnibus contritis exemplar fidelibꝫ
cōuenienter fuit appellata Magdalena.
cui xp̄s ꝑmo apparuit in ſua reſurrectōe
Mar. vlti. Sed quia ſm doctrinam
bti Aug. li. de quātitate aīe Magis eſt
curandū de rebus q̄ȝ de noibus. idcirco
facta illius mulieris ſunt ꝓfunde cogi/
tanda qualr̄ in eius cōtritōe fuerit oꝛdi
nata. quod deſcribiꝛ Luc. vij. Rogabat
ih̄m q̄dam phariſeus ꝛc. Et ſequiꝛ Ec/
ce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix ꝛc
In illo aūt ꝓceſſu remouet euāgeliſta
ab illa ſctā muliere q̄tuoꝛ ipedimenta q̄
obſiſtunt cōtritioni. cū dicit Ecce muli/
er q̄ erat in ciuitate peccatrix. Primū
eñ impedimentū eſt. conſcia indurata.
ſunt eñ aliq̄ aīe dure intantū ſic ſepa
vt nulla cōpunctōe aut inſpiratōe vale/
ant immutari. ſicut fuerūt iudei ab ini/

tio dure ceruicis quib₃ dr̃ in Ezechiele.
Auferã cor lapideũ de carne vr̃a ⁊ dabo
vobis cor carneũ. ⁊ tales nõ sunt idonei
ad cõtritionẽ: sed ad eternã reprobatio/
nẽ. q2 dicit Ecclasti. i. ca. Cor durũ ma/
le habebit in nouissimo. Et illud impe/
dimentũ remouet euãgelista ab illa scã
cũ dic̃ Mulier ⁊c̃. Mulieres em̃ habẽt
cor magis ductile: ⁊ facil⁹ ad penitenti
am trahunt q̃3 viri. habẽt etiã cor mobi
le: ⁊ h̃ ex corpis dispositiõe: sicut infãtes.
Et iõ rarius inueniunt idurate: sed ma
gis benigne ꝓpter qd̃ dic̃ Sap̃. Ubi nõ
est mulier ingemiscit eger. Scd̃m im
pedimentũ est cõsuetudo firmata. cõsue
tudo em̃ diutina peccãdi ita firmat ha/
bitũ malũ vt vertat in necessitatẽ peccã
di ⁊ impossibilitatẽ cõterendi qñ consu
mate ⁊ ꝑfecte est radicata: sic̃ cib₃ mal⁹
cũ possit non sumi. postq̃3 ẽ sumpt⁹ neces
sario nocet. ⁊ queãdmodũ egritudines
inueterate dicũtur incurabiles. Ideo dr̃
Jere. xiij. Si põt mutare ethiops pellez
suã aut pardus varietatẽ suã: ita ⁊ vos
bene facere poteritis cũ didiceritis ma/
lum. Et illud impedimentum remouet
cũ dicit. erat in p̃teritoimꝑfecto. Que.s.
erat nondũ em̃ erat viciũ iueteratũ: sic̃ i
illis quos pctã dimittũt. q2. xxx. annis
vixit in maxima pñia postq̃3 fuit ad deũ
E cõuersa. Tertiũ impedimentũ ẽ disse
sio ꝓuocata qñ. s. est pugna inter rõnez ⁊
passionẽ. ⁊ inter vires sensitiuas ⁊ intel
lectiuas ꝯtra bellũ intestinũ. de q̃ apl̃s
dic̃ q̃ caro cõcupiscit aduers⁹ spũm ⁊ spi/
rit⁹ aduersus carnẽ. hec em̃ sibi inuicez
aduersant vt nõ q̃cũq3 vult3 illa faciatis
ad Galath. v. Istud aũt ipedimentũ re/
mouet cũ dic̃. in ciuitate. s. hierl'm q̃ di/
cit visio pac3. qñ em̃ aia ẽ pacata ⁊ rixa
passionũ est sedata tũc ẽ ad cõtritionem
ydonea. q2 passiões incitãt ad ꝯrias de/
lectatiões. Quartũ impedimentũ est
innocẽtia existimata. q2 qñ aliq̃s cũ pec/
cator sit existimat se falsa opinione inno
centẽ tũc nõ põt ad pñiaz flecti. sic̃ infir/
mus nõ vult recipe medicinã qñ existi/
mat se nõ esse egrotũ: vt p3 in freneticis

⁊ ita fatuus q2 se reputat sapientẽ refu/
tat disciplinã. ⁊ de ist3 dr̃ Jere. ij. Dixi/
sti absq3 pctõ. ⁊ innocẽs ego sum ꝓpterea
ego tecũ in iudicio contẽdã. ⁊ q2 in diui
no iudicio ostendet abhoiabilis. sequit
q̃3 vilis facta es. Et illud ipedimẽtũ au
fert cũ dic̃ pctõr: q2 nõ reputabat se inno
centẽ. Istis aũt exclusis impedimentis
euacuata ponit q̃ttuor actus illi⁹ mulie
ris ad ꝑfectã pñiam reducẽtes. quoꝝ. s.
ꝑmus est act⁹ diligẽtissime inuestigati/
onis vt cognouit q̃ xp̃s accubuit i
domo pharisei. Isti⁹ rei noticiã non ha
buisset nisi viã ⁊ ꝓcessũ xp̃i diligẽter inue
stigasset. Et ꝑ illũ modũ volẽtes veram
pñiam facere debẽt diligenter agere vt
sollicite req̃rãt ꝑ quã viã meli⁹ possint
misericordiam inuenire: sic̃ illi q̃ sũt a gr̃a ali/
cui⁹ ꝑncipis freni deiecti: queãdmodũ
semei cũ ꝓuocasset regẽ Dauid ad irã:
diligẽter q̃siuit q̃liter a⁹ gr̃am inueni/
ret. iiij. Re. xix. ca. Scd̃s fuit act⁹ cõue
niẽtis ꝑparatiõis. postq̃3 em̃ iuenit qd̃ q̃/
rebat sufficiẽter ꝑparauit se ad faciendũ
qd̃ intẽdebat. Et iõ sequit q̃ attulit ala/
bastꝝ vnguẽti vt nõ veniret vacua s3 ad
obsequiũ p̃parata: sic̃ in lege scptũ erat.
Nõ apparebis vacuus in cõspectu regis
et meo. Et ꝑ illũ modũ d3 facere qui
vult ꝓ̃ penitere: ex q̃ nouit modũ q̃ pe/
nitẽdũ est oportet se ad illũ sollicite ꝑpa
re offerẽdo vnguentũ alabastri. i. volũta
tis bonũ ꝓpositũ cõtinẽtis. volũtas em̃3
sic̃ alabastꝝ ẽ vas p̃ciosũ qd̃ est gr̃e con
tentiuũ ⁊ ꝓpositũ bonũ ẽ vnguentũ sua/
uissimũ in q̃ de⁹ sũme delectat c̃ꝑuis nõ
ꝑficiat. vñ dictũ fuit ad dauid ore diuio
ij. Regũ. vij. Qr cogitasti edificare tẽ/
plũ noi meo bene fecisti. h̃ ipm mẽte ꝑ
tractãs: attamẽ tu nõ edificab̃ ⁊c̃. Ter
tius fuit act⁹ erubescẽtis occultatiõis:
postq̃3 em̃ p̃parata venit faciẽ xp̃i erubu
it cõscia sibi de pctis. ⁊ iõ sicut ꝓ̃cundi
nõ audẽt in faciẽ respicere s3 querũt se oc
cultare. Et ꝑ hoc dicũt sapiẽtes q̃ natu
ra intendẽs se occultare sanguinẽ ad fa
ciẽ mittit cũ erubescit. Et iõ hec cũ3 ve/
nisset stetit retro: vultũ xp̃i non sustinẽs.

Et ꝑ scd̃m modũ q̃ vult verã pñiam
agere d3 in cõspectu dei oĩa ꝓspicientis
vehemẽter erubescere: q2 ꝓ̃cũdia ẽ pas
sio quã incurrit aspect⁹ de aliq̃ turpi ma
xime in cõspectu honestoꝝ. ⁊ q2 feditas
pctĩ est turpissima p̃ñtia vult⁹ diuini ho
nestissima: debet pctõr dũ penitet vehe/
mẽter erubescere. iõ aĩe peccatrici q̃ sine
ꝓ̃cũdia venit ad pñiam ⁊ ad p̃sentiam
dei dicit Jere. iij. Frons mulier3 meretri
cis facta est tibi ⁊ erubescere noluisti ⁊c̃
Quartus fuit act⁹ humiliatiõis incli
nãtis. postq̃3 em̃ erubuit semetip̃am hu/
miliauit. Et dic̃ euangelista q̃ posuit se
secus pedes dñi hũiliter ꝓsternẽdo. Et
ꝑ illũ modũ q̃ vult ꝑfecte penitere deb3
seip̃m ꝓfunde hũiliare. q2 ꝯria ꝯriis cu
rant q2 oẽ pctm̃ ꝓcedit ex supbia q2 nul/
lus peccat mortalr̃ nisi ex inobediẽtia ⁊
cõtumacia diuinoꝝ p̃ceptoꝝ. ille aũt sũt
sp̃es supbie ⁊ passiões ⁊ ꝓles: vñ Nume
roꝝ. xv. Aia q̃ ꝑ supbiã peccauerit peri/
bit de ꝓplo suo: qm̃ rebellis fuit aduers⁹
deũ. ⁊ cõsumat3 istis q̃ttuor actib₃ ad ve
rã pñiam disponẽtib₃. describit euãgeli
sta ordinatissime q̃ttuor obseq̃a q̃ illa ve
nerabil' mulier exhibuit circa pedes dñi
F Et primũ fuit pedu3 ablutio. lachry/
mis inq̃t lauit pedes eius. Scd̃m fu/
it abstersio. iõ ibidẽ dicit. Et capillis su
is tergebat. Tertiũ fuit pedũ deoscu/
latio. vbi dr̃. Et osculabat pedes eius.
Quartũ fuit pedũ inunctio. ibi. Et vn
xit vnguẽto ⁊c̃. Et illa q̃ttuor obseq̃a si/
gnificãt q̃ttuor mysteria q̃ in ꝓ̃a penitẽ/
tia ꝑmissa vera contritione sequuntur.
Quoꝝ primũ est confessio pura que si
gnificat ꝑ actũ ablutiõis: q2 cõfessio pu/
ra sordes mẽtis abluit: sic̃ aq̃ mũdat in/
quinamẽta carnis. iõ dr̃ in ps̃. Confite/
bor aduersũ me iniusticiã meã dño et tu
remisisti impietatẽ pctĩ mei ⁊c̃. Et quia
in ꝓfluuio lachrymaꝝ nõ solum pctã re/
mittunt: s3 etiã elõgant. iõ sequit. verũ/
tamen i diluuio aq̃ꝝ multaꝝ ad deũ nõ
approximabũt ⁊c̃ Scd̃m ẽ satisfactio
ꝑfecta de pctis iã cõfessis: illa significat
ꝑ actũ abstersionis. q2 licet ꝑ actũ cõfes/

sionis abluat a culpa: ita ꝑ satisfactionẽ
q̃ fit in pñia dimittit pena et abstergit.
vñ Prouer. ij. Uulnus ⁊ liuor vulneris
.i. oꝑa lesiua ⁊ anxia satisfactiõis abster
gũt mala. i. penas ad q̃s aia remanet ob
ligata ꝑsoluẽdo i alio mũdo duri⁹ si nõ
vult in isto. Tertiũ est recõciliatio cõ/
sumãda post ꝑfectã satisfactionez. ⁊ illa
significat ꝑ actũ osculatiõis. q̃ igit mu/
tuo recõciliãt se osculari solent. Scribit
em̃. ij. Re. xiiij. q̃ rex Dauid qñ recõcilia
uit sibi absolõ osculat⁹ est eũ: ⁊ ita p⁹ ple
nã satisfactionẽ aia deo recõciliat ita q̃
si corpus moreret cõfestim assumeretur
Quartũ est cõsolatio amena: q2 post
actũ satisfactionis est delectatio sincera
Ista significat per actu3 vnctionis que
est delectatio. ⁊ illud est de natura omis
actus virtuosi vt dimittat delectationẽ
post tristiciã cum sit difficilis sicut actus
malus dimittit tristiciã post delectatio/
nem. Et ideo datur vna regula in diui/
na scriptura q̃ angelus bonus apparẽs
in ꝑncipio turbat: ⁊ in fine letat. sic̃ ha/
betur Danielis. ij. Malus autẽ angel⁹
in principio delectat et in fine offendit:
sicut in paradiso etiam. Et quoniã per/
fecte reconciliatus cũ christo iugiter de/
lectat. ideo dicit in Apocal. iij. Sto ad
hostiũ et si quis aperuerit mihi intra/
bo ⁊ cenabo cum illo ⁊ ip̃e mecũ. Ista
autẽ vehementi delectatione alterata fu
it hec sacra mulier: que tanq̃3 spũaliter
inebriata nullam verecũdiã in cõspectu
hominũ patiebat: omnia peccata sua nõ
secretando: sed publicando in cõspectu3
conuiuantiũ ingrediens in alienam do/
mũ sine licentia irruens quasi importu/
no beneficio. sic̃ dicit Aug. in sermone.
Hac ꝓ̃o pacta penitẽtia hec mulier fuit
sanctissima. idcirco introducit eã euan/
gelista vt ꝑfectione quadruplici illumi G
natã ⁊ Primo vt ardẽtissime diligẽtẽ
q2 q̃nto plus peccauit tãto plus ei xp̃us
dimisit. ⁊ tanto plus christus eam dilex
it et ipsa christum. s̃m parabolã christi
de ipsa ad phariseum Luce. vij. vñ chri/
stus illi subiũxit. Dimissa sũt ei peccata

multa qm̄ dilexit multū. Scđo vt al-
tiſſime contēplantē: quia duz ſoror eius
Martha intēta eſſet vite actiue: iſta cō
tēplatiue. Martha inqt ſatagebat circa
frequēs miniſteriū: Maria aūt ſedens
ad pedes dn̄i audiuit verbū illius. Nec
mirū: qꝛ magnitudo dilectiōis inducit
neceſſario celſitudinē contēplationis: qꝛ
quāto res plus amaƚ: tāto frequēti[9] ad
memoriā ꝛ cōſiderationē reduciƚ. Et iō
qꝛ ei[9] vita erat ſic in cōtēplatione ſubli-
mata. dicit de ea ſaluator Lu. iiij. Ma-
ria optimā partē elegit. id eſt ſummā q̄
non auferet ab ea. Tertio vt clemen-
tiſſime miniſtrantē. ſequebaƚ em̄ poſtea
xp̄m ꝛ miniſtrabat ei de facultatibꝫ ſuis
vt habeƚ Marci. xv. ꝛ ipa vltra omnes
alias ſequētes xp̄m appropinquāte paſ
ſione corpus xp̄i recreauit ꝛ confortauit
vngēdo quod tam diſſolui incipiebat: ob
horrorē mortis imminētis vt hƚ Mar.
xxvi. Vñ dixit dn̄s iude arguenti ipſam
Bonū op[9] opata eſt in me ꝛc̄. Quar-
to vt fideliſſime pſeuerātē. tpe em̄ paſſi
onis a xp̄o et a ſua matre nūq̄ diſceſſit.
cū om̄es apl̄i fugiſſent. ꝛ vltra oēs tem-
pore reſurrectionis ſepulchꝝ frequēta-
bat plorans ꝛ ſuū dn̄m querens: vt dicit
euāgeliſta Johes q cū Petrus ꝛ alij cu-
curriſſent ad monumentū nunciante ea
abierūt iterꝫ ad ſemetipſos Maria autē
ſtabat foris plorās. Et quia ſapiētia in-
creata q̄ eſt xp̄s dicit Prouer. viij. Ego
diligentes me diligo. idcirco verſa vice
euāgeliſta introducit ſm̄ q̄druplicē be-
nignitatē xp̄m ad illā ſctām mulierez ſe
A habuiſſe. Primo em̄ vt liberalr idul-
gentē Luce. vij. qn̄ dixit ei pacta illa pe
nitentia. Remittunƚ tibi pctā tua. Et il-
lam remiſſionē intelligimus nō ſoluz q̄
ad culpā: ſed etiā quo ad penā: ita q ſi
ſtatim mortua fuiſſet confeſtim ſine pur
gatorio ad ſinū abrae euolaſſet: vbi erāt
tunc ſcti. cuius dicti ratio eſt qꝛ cū culpa
om̄is ſufficiēter remittaƚ p confeſſionez
ꝛ cōtritionē ꝛ ipa pars fuerit ſufficienter
ↄtrita. ꝛ xp̄s q intueƚ omnia mentaliter
cōfeſſa ſequiƚ q non ſolū ei tunc pctā di-
miſit: ſed etiā ſalutē eternā donauit. Et
ideo dicit ibidē. Fides tua te ſaluam fe-
cit: vade ꝛc̄. Scđo vt ipam dulcit ex-
cuſantē qn̄ accuſata fuit a ſorore ſua Lu
ce. iiij. Martha martha ꝛc̄. Et ſequitur
Maria optimā partē ꝛc̄. vbi dicit Au-
guſti. Quō non putam[9] eā timuiſſe ne
diceret ei dn̄s. Surge ꝛ adiuua ſororez
tuā? Excuſata inqt eſt ſedit ſecurior ꝛc̄.

Tertio vt efficaciter ptegentez. cum
em̄ fremerēt in eā quidā diſcipuli ꝓpter
fractionē alabaſtri p̄cioſi vnguēti dixit
eis ieſus oſtendens q gratiſſimuz eius
haberet obſequiū Mar. xiiij. Amen di-
co vobis vbicūq̄ predicatū fuerit euan
geliū iſtud ꝛc̄. Quarto vt eā indicibi
liter conſolantē in ſacramēto ſue reſur-
rectiōis: vt oſtendiƚ quadruplr ratione.
et Prima eſt q ante om̄es ſibi appa-
B ruit Mar. xv. Surgens ihs primo mane
apparuit pmo Marie magda. Secū-
da quia ipam more ſolito eā allocut[9] fu-
it: vt qđ non cognoſcebat videndo: cog-
noſceret audiendo qn̄ dixit Maria noli
me tangere Marci. x. Tertia eſt quia
ſe palpandū pbuit: licet em̄ tūc ei dixerit
Noli me tāgere. tn̄ Mat. xxviij. etiā in
alia apparitione diciƚ q ipa ꝛ altera ma
ria tenuerūt pedes eius. Quarta ē: qꝛ
ei officiū angeli cōmiſit qū dixit. Vade
ad frēs meos ꝛ dic eis aſcendo ꝛc̄. Jo. ij
vn̄ ipa gauiſa gaudio dn̄ice reſurrectōis
ꝛ preconio ſue aſcēſiōis pmo apl̄is nun-
ciauit: vt ibidem habetur. Ad qđ gau-
dium xp̄us ꝛc̄

De eadem: Sermo tertius.

R Emittuntur tibi

peccata tua Lu. vij. ca. Qꝛ
ſicut ex teſtimonio facre ſcriptu
re didicimus q rei q̄ magnis debitis ſūt
obligati habēt q̄druplicē ſolaciū gradū.
A Primus eſt qn̄ debitū crudeliter
exigiƚ nō cū oppreſſiōe ꝛ violentia: ſicut
ille q tenens ſuffocabat eū cū dixit. Red
de qđ debes. Et qꝛ ſtatim nō ſoluit mi-
ſit eū in carcerē Lu. xviij. ca. Scđs ē:
quando debitū differt: ſicut rogabat ille
dicēs patientiā habe in me ꝛc̄. luc. xviij.
Aug. dicit q nō poſtulabat niſi dilatio-
nem. Terti[9] eſt qn̄ debitū diminuitur
ſicut ppl̄s iſrl̄ rogabat roboā vt alleuia-
ret eoꝝ iugū tributorū ad qđ obligaue-
rat eos ſalomō. iij. R. xviij. ca. Quart[9]
eſt qn̄ debitū totū dimittiƚ ſic̄ illud luc.
xviij. ca. Miſert[9] eſt dn̄s ſerui illi[9] et oē
debitū dimiſit ei. ꝛ hec ē ſūma gr̄a q̄ cre-
ditori pt fieri. Et iō qꝛ maria magda
lenā erat multis debitis obligata gratiſſi
mū pnie obtulit obſequiū xp̄o vt dic̄ euā
geliū hodiernū. ꝓpter qđ de tali obſeqo
abūdāter remiſſionē a xp̄o audiuit. Re-
mittunƚ tibi pctā tua. qđ figuratū fuit. ij
R. xix. vbi dꝛ q dđ. maxima offenſā pro
modico obſeqo dimiſit ſemei. Scđm
ergo pmiſſa i h verbo tria cōmēdabilia
ad pſonā hui[9] mulieris ptinētia deſcri-
bunƚ. Et primo indulgētia cōmiſſi ſce
leris ꝛ hoc cuz dꝛ Remittunƚ. Scđo
beniuolentia collati muneris. quia tibi.

Tertio ſarcina depoſiti ponderis qꝛ
pctā tua. Primū cōmēdabile eſt idul-
gentia cōmiſſi ſceleris: cū dꝛ Remittunƚ
de hoc pōt accipi illud luc. vij Dimittū-
tur ei peccata multa: qm̄ dilexit multuz
Sic̄ em̄ ignis eſt cōſumptiu[9] macule in
vaſe argēteo: ita flāma charitatis eſt ↄſū-
ptiua pctī anie puer. x. Charitas opit
multitudinē pctōꝝ. i. petri. iiij. Scđm
cōmēdabile eſt beniuolētia collati mūe-
ris. ꝛ hoc ibi cū dꝛ. Tibi. Caſus datiu[9]
ſiue donatiu[9] ſignat liberalitatem chri-
ſtus em̄ poſtq̄ dimiſit culpam dedit ei
grām ſic ꝛ de collatiōe grē plenitudinis
fuit verbis expſſuz p eundē caſum dicē-
te angelo luc. i. Virtus altiſſimi obum-
brabit tibi ꝛc̄. Tertiū cōmēdabile eſt
ſarcina depoſiti ponderis. ibi: pctā tua.
Multū. em̄ cōmēdabile eſt qn̄ graue pō
dus deponiƚ ſꝫ multomagis pōdus pctī
qđ adeo graue erat qđ totū humanū ge-
nus nō ſufficiebat ad portandū: donec il
lud grauamē depoſitū a xp̄o fuit Joh. i.
Ecce agn[9] dei ecce q tollit pctā mundi.
Quia pctā nr̄a ipe ptulit ſup lignuz vt
pec. mor. iuſticie viuam[9] cui[9] li. ſa. ſum[9]

Quia ergo hic fit mētio de pctōꝝ pō-
dere dicam[9] de pctōꝝ remiſſiōe. Oc-
currunt em̄ decē cōſideratiōes circa iſtā
materiā. Prima eſt qđ eſt pctm̄ Diciƚ I. conſi-
aūt ſm̄ ſacrā ſcripturā q pctm̄ eſt diuie deratio
maieſtatis offenſa dicēte apl̄o. philip. iij
ca. q electum oportet eſſe ſine offenſa. i.
ſine peccato. Notandū q pctm̄ in ſcri
ptura compaƚ q̄druplici detrimēto. Et
pmo detrimēto macule deturpātis quia
quāto macula ſcꝫ nobiliori ſbiecto impi-
miƚ tātomagis ꝓpter ipam tale ſubiectū
vilificaƚ ſicut lepra magꝭ dehoneſtat pn
cipez q̄ ruſticū: ita pctm̄ q̄nto nobilio-
ri nature imprimiƚ: tanto plus p illud i-
ficiƚ. vnde peccatū qđ in appetitu ſenſiti-
uo veniale eſt. in intellectiuo eſt mortale
ꝛ qđ in appetitu humano eſt remiſſibile
in angelo fuit irremiſſibile Ideo dicitur
de ſalomōe eccleſiaſtici. xlix. Dediſti ma-
culam in gloria tua. quia cū eſſet pnceps
pclariſſimus pl[9] ipm q̄ aliū deturpauit

Scđo detrimēto plage ſancientis qꝛ
ſicut plaga infert corpori cōtinuā ſtimu-
lationem doloris ita peccatū anime aſſi-
duam punctionem meroris vnde Aug.
ſup Matt. dicit q ſicut mali in die iudi
cij cruciabūtur in manifeſto: ita nūc cru
ciantur in occulto. qꝛ illa plaga nō eſt cu
rabil p naturā Hiere. iij. Inſanabiƚ fra
ctura tua peſſima plaga tua ꝛc̄. Ter-
tio detrimēto egritudinis moleſtātis qꝛ
ſicut egritudo deprauat naturā vt ſp ap
petat nociua ꝛ cōtraria: ita peccatū depꝛa-
uat animā vt ſp mortifera appetat. Vñ
cū voluptates ſint ei mortifere ꝛ delicie
ſpirituales ſalutifere: anima poſt obnox-
iam plus in illis q̄ in iſtis pōt delectari
ſicut quidā dimittētes fontez aque viue
foderunt ſibi ciſternas diſſipatas: vbi q̄
ſitiunt aquam corruptam de quibꝫ con-
q̄ritur Hiere. ij. di. de ioram hec eſt egri
tudo peſſima de qua diciƚ iterum Hie-
re. ij. Reliquerunt fontem aque viue et
foderūt ſibi ciſternas diſſipatas que cō-
tinere non valēt aquas. ꝛ. ij. paralip. xxi.
Tu aūt egrotabis peſſimo languore ve
ri donec egrediantur vitalia tua paula-
m

tum per singulos dies. Quarto detri/
mēto mortis terminātis. qꝛ sic̄ ex separati
one. s. aie a corpe moriꝛ corp⁹: ita ex sepa
tiōe dei ab aia moriꝛ aia. ꝛ ideo tanto est
peior mors aie q̄ corpis quāto de⁹ ē me
lior ipa aia. de⁹ aūt nō sepaꝛ ab ipa anima
nisi p mortale peccatū. ysa. lix. Iniquitates
vre diuiserūt inter vos ꝛ deū vrm. Se
II. cōsi/deratio cūda ꝯsideratio est. q̄ntū malū est pctm̄
mortale. ondiꝛ aūt magnitudo ei⁹ ex q̄/
tuor. s. Primo respiciēdo ad celsitudinē
sūmi opificis. qꝛ q̄nto maior ē dignitas
E psone q offendiꝛ: tāto maior est culpa. sꝫ
qꝛ p pctm̄ inhonoraꝛ de⁹ q infinite exce/
dit dignitatē cuiuscūq̄ creature. iō eius
offensa est infinita. ꝛ sicut peccatū est in/
finitū malū ita ei debeꝛ ifinita pena pro
eo. vñ ezech. xviij. Aia q̄ peccauerit ipsa
morieꝛ. s. eternaliter. Scđo respiciēdo
ad magnitudinē vniuersi morbi sic̄ dicit
anselm⁹ in libro. Cur de⁹ hō p saluando
toto vniuerso xp̄s fact⁹ est hō. et iō null⁹
deberet peccare mortaliter ꝛ cū in malis
cū min⁹ malū sit eligendū. ꝛ min⁹ malū
sit annihilatio toti⁹ vniuersi q̄ peccare
mortaliter. ꝛ tāta sit in malo vniuersi an
nihilatio quāta est entitas in bono. ma/
ior erit malitia pcti q̄ annihilatio vni/
uersi. Iō xp̄s luce. xvi. facili⁹ est. i. minus
malū celū ꝛ terrā trāsire. i. annihilari. q̄
de lege vnū apicez cadere qꝛ q in vno of/
fendit factus est oim reus. Tertio re/
spiciendo ad redēptionē generis hūani:
qꝛ scđm magnitudinem obligatiōis est
mēsura redēptiōis cū solutio illa sit de/
bito adequata nūc aūt p redēptiōe vni⁹
peccati Ade necessariū fuit infinitū p̄ci/
um dare scꝫ dei filiū ita q p minori p̄cio
satisfieri nō potuit. sicut dicit Leo pap̄.
ideo illud debitū erat infinitū. Ideo de⁹
pater introduciꝛ sic eloquēs michee. vi.
Nunqđ dabo filiū meū p̄mogenitū pro
scelere tuo: fructū vētris mei p pctō tuo
quasi dicat imo p alienis pctis. Quar
to. respiciēdo ad habitudinē hitus virtu
osi. qꝛ phi non fuerūt certi de imortalita
te aie ꝛ posuerūt virtutē fortitudinis in
eo q̄ pelegit mortez actui vitioso. vñ po/
fuerūt peccatū maius maluz q̄ mortem
absq̄ spe resurrectionis. vñ sancti liben/
tius exposuerunt se eterno supplicio: q̄
mortali pctō. Et ideo mortuo i peccato
mortali daꝛ pena eterna. et nequaq̄ pu/
nit vltra cōdignū. vnde machabeoꝝ. vi.
Eleazarus doctor legis diuie p̄clarissi/
mus respondit. s. p̄us velle mitti in infer/
nū q̄ trāsgredi legē dei. hec cōsideratio
inducit ad phorrēdū pctm̄ qđ est tantuz
malū ꝛ ad cōmendandā diuinā iusticiā
q̄ vni peccato mortali dat penā eternam
condignā. Tertia cōsideratio est q̄n/ III. cōsi/deratio
ta est turpitudo peccati. Et hoc declara
tur via quadruplici. Et p̄mo respiciēdo
ad diuinaꝝ imitationū puatione. Unđ
dicit Aug. q quādo hō peccat mortaliꝛ
deleꝛ quodāmō imago dei seu trinitatis
ab aia vt sic diceret difformis puella ad D
imaginē alicui⁹ spōsi facta. si deleta illa
imagine fieret ad formā bruti. Ideo dic̄
ps. de peccato primi hominis. Homo cū
in honore esset nō intellexit: cōparat⁹ est
iumentis insipiētib⁹ ꝛ similis factus est
illis. Scđo respiciēdo ad diuinoꝝ iu/
diciorꝝ reprehensionē. qꝛ sicut claudēs fe/
nestrā ponit obicem radijs solis. ita pec
cans radijs diuie grē. Et ideo sicut nul
la domus pōt esse plena radijs lucis pri
uata: ita nec aia p peccatū obtenebrata.
qꝛ sicut lux est causa plenitudinis: ita te/
nebra est causa turpitudinis. Ideo tur/
pitudinē peccati dñs comparat tenebre.
Mat. vi. Uide lumē qđ i te est. i. qđ ap
paret int⁹ an tenebre sint. i. pctm̄. Ter
tio respiciendo ad donoꝝ spūaliū expoli
ationē. qꝛ cū deus in baptismo aiam or/
net spūalib⁹ bonis: p pctm̄ statim oibus
expoliaꝛ. ideo sicut turpe erat figurā re/
gis nudare ꝛ suis ornamentis spoliare:
ita ꝛ animā spoliare ornamētis spūalib⁹
Ideo de tali anima dicitꝛ ezechielis. xvi.
Transiui p te. eras nuda ꝛ cōfusiōe ple/
na ꝛ abieci te sicut abijcit mulier imme/
recunda: ꝛ sic patet anie turpitudo ꝛc̄.
Quarto respiciēdo ad figurā vilium
inductoꝝ. qꝛ ex q̄ anima cecidit p pctm̄
nō pōt resistere suggestionib⁹ inimici. et

ideo occurrunt ei fantasmata turpia et
imaginatiōes reꝝ turpiū sensibiliū que
imprimuntꝛ ei ad modū picturaꝝ. Ideo
sicut deturpaꝛ domus quādo turpibus
imaginib⁹ pingiꝛ. ita aia quādo p pec/
catuz maculaꝛ. ideo dicitꝛ treno. iiij. Fa
cies eoꝝ sup carbones denigrate. i. ima/
ginis ꝑe sup̄ior. qꝛ p̄us fuerat virtutib⁹
ꝛ donis ornata. Istius aūt turpitudinis
cōsideratio iducit nos ad pcti abhomi/
nationē qđ tā vile est vt aiam ipō detur/
patā spūs angelici detestenꝛ q eā intuiti
ue cernūt sicut oculi nři reꝫ fedā detestā
tur ꝛ imundā iō dꝛ isa. xxxiij. q̄ angeli pa/
IIII. cōsi/deratio cis sic vidētes aias deturpatas amare
flebūt. Quarta cōsideratio est. q̄liter
pctm̄ cōmittiꝛ. Et dī q qdruplicitꝛ. ꝛ de/
A claraꝛ h̄ qdruplr. Primo p viā iusticie si
cut cōtingit in regētib⁹. cū eñ in nob̄ sint
aliq̄ ꝑtutes intellectuales scđm q̄s assimi
lamur angelis. et aliq̄ aniales in quib⁹
assimilamur brutis: iter istas occurrēte
aliq̄ bono delectabili fit aliq̄ discordia.
qꝛ virtutes aniales desiderant illđ p̄sēq̄
eo q videaꝛ corpi expediēs. intellectua/
les vero dicūt illud fugiēdū qꝛ retrahit
a deo. volūtas aūt cū sit dña i toto regno
aie. ꝛ corā ea ista q̄stio vētileꝛ habet illā
determinare. ꝛ p pte viriū sensitiuaꝝ ad
uocata est prudētia carnis. de q dic̄ apo
stol⁹. q est mortifera. Pro pte aūt intelle
ctualiū prudētia spūs: q̄ scđm eūdez est
vita pax ꝛ pietas ꝛc̄. Prudentia carnis
aliquādo dicit q bona delectabilia p̄se/
quēda sunt. qꝛ ad hoc facta sunt. Alia ve
ro dicit q est magis intendendū legi di/
uine q̄ alicui delectatiōi corpee. Cū au
tē volūtas est iniusta determiat p pte p̄/
ma. ꝛ tūc peccatū cōmittiꝛ p̄mo indelibe
rato cōsensu. sicut aūt cōtingit iniustum
principē corrumpi muneribus: sic volunta
tem oib⁹ oblectationib⁹ a sensu sibi obla
tis. Et qꝛ p modū iniusticie pctm̄ iniqui
p̄ncipis cōmittiꝛ. iō scriptura oēm pctō/
rem appellat iniustū. ij. thi. ij. Iustis non
est posita lex q̄ dirigiꝛ grā. sꝫ iniustis. i.
peccatorib⁹. Scđo p viā fraudulētie
sicut ptingit negociantib⁹. qꝛ sicut frau/
dulenti mercatores q̄n volūt vēdere vi/
lia p pciosis: vt auricalcū p auro: in sup
ficie deaurant ea occultantes vilia: ita
imaginatio offert intellectui bona sensi
bilia desup colorata ꝛ non manifestat di
uinam offensam ꝛ turpitudinez mali in
eis latentem. ꝛ tunc volūtas se ad illa bo
na cōuertit ꝛ acceptat ea nō considerans
mala in eis occlta. qꝛ scđm dio. de. di. no.
Null⁹ opaꝛ aliqđ malum aspiciēs. ꝛ tūc
pctm̄ cōmittiꝛ ꝛ tūc nec volūtas decipiꝛ
nisi spōte. qꝛ nō pmittit totā pfundari in
ingrendo malū vt ostdat q ibi lateat ve
nenū. sed dimittit eum in cōsideratione
supficiei. sicut hō nimis allect⁹ ad aspe/
ctū pulchri vini non vult q inquiraꝛ de
eius sapore: vel an ibi sit venenū. Et q̄a
pctm̄ p modū fraudulētie cōmittiꝛ dicit
apls. ij. cor. iij. Timeo ne sic̄ sps seduꝫ
it euā astutia sua. ita sensus vři corrūpā
tur a simplicitate q̄ ē in xpo iesu. Sicut
eñ serpēs venenosus est: ita appetit⁹ sen
sitiu⁹ est versus intellectiuū. Tertia
via est p modū intestine pugne. qꝛ passi/
ones sensitiue q̄ iure naturali in ciuitate
aie debēt subijci insurgūt cōtra vires rō
nis quib⁹ debeꝛ p̄ncipaꝛ. sicut solet isur/
gere vulg⁹ ꝯtra p̄ncipē in ciuitatib⁹. itra
q̄s p̄ncipaliter sunt ista: cōcupiscētia ti/
mor ꝛ auaricia. ꝛ q̄n eis nō resistiꝛ a viri
bus sensitiuis ꝛ intellectiuis tūc p̄ualēt
ꝛ cōsumaꝛ pctm̄ scđm cōsumatiōnē cōcu
piscētie aut ire. ꝛ illa pugna dī lex mēbro
rū. de q apls. Ro. vij. Uideo aliā legē in
mēbris meis repugnātē legi mētis mee.
Sꝫ intelligēdū est q iste passiōes isur
gētes q̄nq̄ nullā hāt resistētiā: sic̄ in ho
minib⁹ depuatis ꝛ bestialib⁹. q̄nq̄ puaꝫ
sicut in hoib⁹ nō tpatis totalr q̄nq̄ ma/
gnā: sꝫ finalr nō pōt vincere sic̄ in cōtinē
tib⁹: q̄p p̄sonā assumit apls ro. vij. c. Nō
qđ volo hoc facio bonū: sꝫ qđ nolo malū
hoc facio ꝛc̄. Quarto per modum ob/
sidionis. scilicet circumposite quia debe
mus imaginari totum istū mūduz nos
circumstantem iugiter expugnare ca/
strum anime nostre dicente Johan. in ca/
nonica sua. ij. Omne quod est in mūdo

aut eſt concupiſcentia ⁊c. que omīa ani/
me inimicantur. tunc aūt peccatū cōmit
titur: quando ex ſenſibiliū rerum incita
tione conſentit̄ malo. Sed nota ꝙ cō
tingit ciuitatē munitiſſimā ſicut eſt ani
ma expugnari dupliciter. Et primo
quia aut porte male cuſtodiunt̄ et ingre
diuntur inimici. ⁊ hoc eſt quādo ſenſus
exteriores nimis aperiunt̄ rebus ſenſibi
libus vnde dicit̄. Intrauit mors per fe/
neſtras noſtras Hiere. ix. ca. Scdo
quia ciues ꝑ intraneos ſuos traduntur
hoc ↄtingit in illis q̄ hn̄t habitus vitio/
ſos quibus inclinatur homo ad illa na/
turalia ꝓſequenda que ſunt hoſtilia. Et
ideo q2 ſic ſcd̄m doctrinam apoſtoli nos
circumdat peccatū ſicut dixit dominus
ad chayn. Si male egeris. ſ. in cuſtodia
animе tue: ſtatim peccatū in forib9 ade-
V. conſideratio rit gen̄ iiij. Quinta conſideratio eſt q̄
liter peccatū euitat̄ ne cōmittat̄. Eſt aūt
intelligendum ꝙ quando bellū mortale
inſurgit contra aliquā multitudinē ha/
B het quadruplicē viā ad euadendū mor/
tem. Prima em̄ via eſt hoſtes inuadē
do. quia ſunt nōnulli milites ita ſtrēnui
ꝙ aggreſſus hoīm non expectāt. Exem/
pluʒ de Iuda machabeo ⁊ fratrib9 eius
qui anteꝗ̄ hoſtes ad eos venirēt aggre/
diebantur eos. ⁊ ſic eos vincebant; ⁊ ta/
les multū timent̄ ab hoſtibus: ita eſt in
anima. Naʒ ſunt multi ita ꝑfecti qui nō
expectāt inſultus paſſionū. ſed ſic carneʒ
domant ꝙ nō reſurgunt motus. ſicut he
roici ⁊ iſti ex moribus vident̄ filij dei et
hos ſicut xp̄um demones pertimeſcunt
Ma. viij. di. Veniſti ante tempus tor/
quere nos ⁊c. Ita demones pertimeſcūt
tēptare viros perfectos ⁊ heroicos a qui
bus vincunt̄. vnde fuit ſententia antiq̄ꝝ
viroꝝ ⁊ doctoꝝ ꝙ demon victus ab aliq̄
non audet eum plus tēptare de eodē ge/
nere criminis. Scd̄a via eſt hoſtibus
reſiſtendo. quia quando p̄mo inuadunt
ſic̄ Ioſue cuʒ filijs iſrael reſtitit amalech
venienti cōtra eū vt dicitur in exo. xxvij.
⁊ per iſtū modū reſiſtunt tentationibus
paſſionum homines temperati et quāto

virilius pugnant citius vincunt ⁊ tāto
reſiſtentes minus timent. q2 ipſis timo/
rem incutiūt ⁊ minus infeſtant̄. quia ho
ſtes non timent remiſſos bellatores: ſed
magis eos inſequuntur Iacobi. iiij.
cap̄. Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vobis.
Iſta aūt reſiſtentia virtute orationis ꝑ/
ficitur: ſicut orante Moyſe vincebatur
amalech. quia oratio eſt ſingulare refu/
gium in temptatione. Tertia via eſt
ab hoſtibus fugiendo. quādo em̄ homo
videt ꝙ non ſufficit hoſtibus reſiſtere ſi
vult vitam ſeruare: debet ab hoſtib9 fu/
gere ſicut fugiebat dauid a facie ſaulis.
i. R. ij. in multis locis. Et per hunc mo
dum illi qui ſentiūt ſe ita infirmos ꝙ nō
poſſunt temptationibus reſiſtere: debēt
oportunitatem peccandi ſicut pericula
mortis fugere. ⁊ ſe a vanitatibus ſeque/
ſtrare ⁊ non ſe interficiendi inimicis in/
gerere. ſicut iezabel vltro ſe ingerebat
hieu occidendaʒ. iiij. R. ix. Et per hunc
modū ſequentes ſe ingerunt ſpectacul̄.
affatibus ⁊ iocis mulieꝝ cōtra q̄s ij. pe.
i. cap̄. Fugite inquit eius que in mundo
eſt concupiſcētie corruptionē. Quar/
ta via eſt ad amicos ꝓ auxilio obtinēdo
fugere. quia ſicut gabaonite fugerūt ad
ioſ chananeis impugnantibus eos. ioſ.
xix. ita ꝑ illum modū illi q̄ tentationib9
nequeunt reſieſtre per ſe. debent ad cele/
ſtia contemplanda recurrere q̄ ſunt ami
ca anime ſicut terrena inimica ⁊ per hoc
eij ciūt ſenſibilia inimica anime que ani
mam iugiter impugnant. eo ꝙ eis tota/
liter ſunt contraria. ſicut intrantibus fi/
lijs iſrael terrā ꝓmiſſionis chananei ſūt
expulſi extra terrā ꝓmiſſiōis. vnde quia
meditatio diuinoꝝ eſt ſpecialе cōtra me
ditationeʒ terrenoꝝ refugiū dicēte Hie
ro. Ama ſtudiū ſcripturarū ⁊ carnis vi/
tia nō amabis. Vn̄ apl'us aduerſus ho
ſtes ſpūales occupationib9 nos armat.
eph. vi. Induite vos armaturam dei vt
poſſitis reſiſtere aduerſus inſidias dia
boli. Et iſtis adiūgit̄ q̄nta via. ſ. recur
rendo ad dominuʒ ſicut ſeruus recurrit
ad dn̄m ſuum q̄n impugnat̄ vt defendat̄

ab hoſtibus: ita ⁊ nos exemplo apoſtoli
i. coꝝ. x. Ne magnitudo reuelationū ex/
tollat me datus eſt mihi ſtimulus car/
nis ſcʒ qui meū corp9 affligat. Et ſequit̄
ꝓpter qd̄ ter dominum rogaui vt auferre
tur a me. Et dixit mihi. ſufficit tibi gra/
VI. cōſideratio tia mea ſaule tanꝗ̄ domini. Sexta cō
ſideratio eſt. qualiter peccatū firmatur
Et eſt intelligenduʒ ꝙ quadruplici mo
do peccatum firmat̄. ſ. primo per primi/
tiuam impreſſionem ſicut homo quādo
ab infantia aſſueſcit ad peccanduʒ. quia
dicit Aug. i. de ci. dei. Impreſſiones que
fiunt in prima iuuentute vix deleri pn̄t.
vnde tob. i. docuit filium a iuuētute ſua
timere deū ⁊ recedere ab omni peccato.
quia periculū eſt in mora. puerb. xxiij.
Noli ſubtrahere a puero diſciplinam: ſi
em̄ percuſſeris eum virga non morietur
Et ſequit̄ cum virga eum percutis ani/
mam eius ab inferno liberas. q2 ꝑiculuʒ
eſt in mora. Scd̄o per dilatā ↄuerſati
onem q2 ſicut vulnus cui mox non appo
nitur remediuʒ fit incurabile. ita plaga
anime ſi celeriter nō curat̄ vt dicit Gre.
Peccatum qd̄ per penitentiam nō diluit̄
mox ſuo pondere ad aliud trahit. Ideo
eccli. v. dicit̄ Ne tardes cōuerti ad dn̄m
⁊ ne differas de die in diē q2 q̄to maior
eſt mora tanto maior eſt ſarcina. quia di
cit beatus Franciſcus. ꝙ ſi diabolus pt
accipere capillū de vno homine facit in
eo trabem creſcere. Tertio per repen
tinaʒ recidiuationē q2 ſicut aliquis licʒ
cito conuertatur inde ſtatim poſt cōuer/
ſionem prolabatur: ſicut ſymon magus
qui ſtatim poſt infidelitatis dimiſſioneʒ
prolapſus eſt in hereſim vt dicit Aug. ꝓ
pter qd̄ eius peccatum fuit obſtinatum
⁊ nunꝗ̄ deletū. ſicut plage poſt curatio/
nem renouate cito putreſcunt. Iſti ſunt
ſemen qd̄ cecidit in petram vel viaʒ in q̄
non ꝑmanent effectus ↄtritionis Mat.
xiij. ca. Quarto ꝑ q̄tidianā tranſgreſ/
ſionē: q2 ſicut ex actibus bonis generat̄
virtutis habitus. ita ex malis vitioſus.
⁊ iſti inclinant̄ ad malum ſicut graue de
orſum. ita vt homo vix reſiſtere poſſit. vn̄

talis habitus vitioſus non ſtatim corrū
pitur ſed permanet ⁊ quaſi neceſſitat ho
minē ad peccandū. ſicut in poteſtate no/
ſtra eſt cibum ſumere. ſed eo ſumpto nō
eſt in poteſtate noſtra vt noceat vel ꝓfici
at: ita eſt de mente depranata per hitus
vitioſos. vnde vix poſſumus facere ꝙ a
peccato diſcedat ⁊ operetur bonum. vnd̄
Mat. vij. Non poteſt arbor bona fruct9
malos facere: nec arbor mala fruct9 bo/
nos facere. Septima conſideratio eſt VII. conſideratio
qualiter peccatum obfirmatum radicat̄
vnde occurrunt quattuor remedia ne ꝓ/
cedat. Et primū eſt. ſic̄ in diſciplinis. vn̄
q̄n intellectus eſt durus ⁊ quaſi indiſci/
plinabilis paulatiʒ deducitur a facilib9
ad difficilia que prius nō poterat cape/ D
re: vt patet in eadē ſcientia ⁊ in diuerſis
ita peccatum quādo per multos malos
habitus eſt radicatuʒ debet homo dedu
ci per leuia donec ſucceſſiue ꝑueniat ad
ardua. ſicut docet diony. de eccleſiaſtica
ierarchia dicēs ꝙ debemus ad ſumma
ab infimis deuenire per media in actib9
virtuoſis. quia opera nature non ſunt re
pētina ⁊ ideo curatis ab infirmitate nō
ſtatim eſt ſolidus cibus adminiſtrand9
i. coꝝ. iij. Quaſi paruulis in chriſto dedi
lac vobis non eſcam. quia perfectorum
eſt ſolidus cibus vt dicitur ibidē. Se
cundo ſicut in mechanicis: vt quādo ali
qua ligna ſunt difficilia ⁊ tortuoſa ad re
ctificandum plicantur ad partem oppo/
ſitam donec reducantur ad medium. ita
debet eſſe in moralibus: vt quando ali/
quis inclinatus eſt nimis ad vnam dele
ctationem debet niti ad triſticiam oppo/
ſitam donec reducatur ad regulaʒ rectā
⁊ iſte eſt velociſſimus mod9. quia tales
operationes ſunt maxime contrarie illū
moduʒ docet Aug. quem etiā tenet apo
ſtolus. ij. coꝝ. vij. di. Si contriſtaui vos
in aliquo non me penitet. ⁊c. Tertio
ſicut in ciuilibus in quibus legiſlatores
adeo graues penas imponūt vt triſticia
pene excedat delectationeʒ que in legis
tranſgreſſiōe fit. quia ſi eſſet equalis nō
ſufficeret ad cohibendum. Nam quādo

vires nature ſunt rebelles: ita ꝙ ſubijci non poſſunt: debent penis fortiſſimis affligi. ita ꝙ triſticia peccati delectationē excedat. Et hunc modum eradicandi peccatum tenuit deus in veteri teſtamēto: penas intimando vt habetur deutero. quaſi per totum. Quarto ſicut in medicinalibus: vt quando aliquod mēbrum eſt inſanabile ne ab ipo totum corpus inficiatur abſcindatur: ita in anima quando vires ſunt ita depravate in nobis: ꝙ ſunt totaliter incurabiles: debent a nobis abſcindi totaliter: vt ab eis anima rationalis totaliter ſeparetur abnegando totum actum eis: in quo delectari poſſent. Et hoc fuit remedium ſanctorum patrum fugientium ad deſertum. et illum modum induxit nobis chriſtus Math. v. cap. dicens Si oculus tuus ſcandalizat te erue eum ⁊ proijce abs te.

VIII. conſideratio

Octaua conſideratio eſt. qualiter peccatum a deo remittatur. Et dico quantum ad culpam facillima eſt remiſſio. quia in contritione. ſecundum illud pſal. Cor contritum ⁊ humiliatum ⁊c. Et huius affirmatio habetur. ij. Re. xij. vbi dicitur ꝙ dd ſtatim cuʒ dixit peccaui dixit ei nathan propheta ex parte dei. dominus tranſtulit a te peccatum tuū.

B

Quantum ergo ad penam peccati ad quam remanet obligatio dura: poſt gratie infuſionem ſunt quattuor remedia. quorum ſcilicet Primum eſt lachrimarum effuſio in amara contritione ⁊ compunctione. quia ſicut aqua lauat exteriores ſordes: ita lachryma que originatur a radice mentalis compunctionis lauat interiores ſordes peccati. Iſta ablutio prouenit ex triſticia peccati: que eſt contraria delectationi que fit in illo. quia contraria contrarijs curantur. pſal. Laboraui in gemitu meo ⁊c. Et iterum exaudiuit dominus vocem fletus mei ⁊c. Iſtō fuit remedium peccati petri: poſt ſcilicet tertiam negationem. Luc. xxij. Qui egreſſus foras fleuit amare. Secundum eſt penitētie executio. in carnis maceratione quia ſicut dicit Grego. ſecundum q̄titatem culpe debet eſſe magnitudo pene: vt ſint digni fructus penitentie deutero. xxv. Pro menſura peccati erit plagarum modus. Unde ſi quis penitentiam ſibi adequatam perficeret ſtatim euolaret poſt mortem. quia non conſurget duplex tribulatio in idipſum. naū. i. cap. Tertium eſt amoris accenſio in charitatis inflammatiōe. quia ignis eſt purgatio rubiginis vaſorum. Ideo fuit preceptum numeri. xxxi. ca. ꝙ omnia que tranſire poterāt per flammam ignis purgarentur quando eſſent contaminata. ita per charitatis ardorem purgantur peccata anime prouer. x. Uniuerſa delicta operit charitas. ⁊ i. pe. iiij. ca. Quartum remedium eſt pietatis exhibitio in miſericordie condeſcenſione. quia miſericordiam facientes inueniūt miſericordiam ante dñm ſcōm illud Math. v. Beati miſericordes. Et quoniam illud eſt ſingulare remedium ad placandam irā dei in vltionem peccati ideo dan. cernēs ſententiam diuine vltionis ſupra regem dñm ſuum daniel. iiij. ca. dixit. Conſiliū meum placeat tibi o rex. peccata tua eleemoſynis redime ⁊ iniquitates tuas ī miſericordijs pauperum ⁊c. Hec quattuor remedia habuit maria magdalena. Et primo quia lachrymas ſic copioſe effudit: vt ex illis rigaret pedes domini.

Secundo ardore charitatis ignite concaluit: ideo dicitur Luc. vij. Quoniam dilexit multum. Et Gregorius dicit ꝙ diligebat ardentius q̄ apoſtoli.

Tertio operibus miſericordie circa chriſtum floruit. quia chriſto de facultatibus ſuis continue miniſtrabat Mat. vltimo. Et circa ſepulturam ſuam ſumme ſollicita fuit. vnde Raphel numerās miſericordias Tobie poſuit iter eas ſepulturam mortuorum. Quarto corpus ſuum duriſſimis penitentijs afflixit. quia poſtq̄ venit in marſiliam cū ſororibus domine noſtre ⁊ lazaro fratre ſuo qui fuit primus epiſcopus marſilie ⁊ maximino ⁊ martha poſt regis marſilie cōuerſionem ⁊ infinita eius glorioſa acta

aſcendit in antrum ⁊ ſpelunce aſperitatem vbi cūctis mortalibus ignota pluſ q̄ xxx. annis vſq; ad felicem cōſumationem perſeuerauit. Ideo bene dictum fuit de ea Remittuntur ei peccata multa quia dilexit multum.

IX. cōſideratio

Nona conſideratio eſt. qualiter peccatum poſt remiſſionem a recidiuo preſeruabitur. Circa quod occurrunt quattuor documenta diuine ſcripture: quorum primum eſt per ſollicitam obſeruationem. quia quando aliquis ex negligentia ſua perdit fortalicium ſuum: ſi eum recuperare poterit diligenter cuſtodit illud ne iterum decipiatur.

C

Cum igitur anima. ſcilicet noſtra ſit quoddam inexpugnabile fortalicium ſi bene cuſtodiatur nunq̄ ſuperari poterit prouer. iiij. Omni cuſtodia ſerua cor tuū. q2 ex ipſo vita procedit. Si enim periculum vite eſt cuſtodientibus caſtrum: diligentius cuſtodiunt propter periculum quod imminet. Iſta autē cuſtodia fit per frequentationem pure confeſſionis. ſicut cum incenditur aliqua ciuitas: volens domum ſuam defendere a periculo ignis: ſtatim cum aliqua ſcintilla ſuper domum ſuam cadit extinguit illam: ne ſi multe tales cōgregate fuerint exurgat flamma. ita homo animam ſollicite cuſtodiens: mox vt ſentit aliquam ſcintillam: remorſum q; peccati: ad confeſſionem recurrat ſcōm illud apoſtoli. i. cor. x. Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. i. ſollicite ⁊ diligenter cuſtodiat ſe

Secundum eſt per initialem trepidationem: quia qui nimis confidunt: frequenter ex ſua fiducia tardati cadunt: ſicut patʒ de goliad a facie. dd. i. Re. xvij. qui autem timent magis ſe cuſtodiunt. Roma. ij. Noli alta ſapere ſed time Iō timens ſepe debet recurrere ad diuinuʒ auxilium. Tertium eſt per aſſiduam in bonis operibus occupationem. quia eadem potentia limitata non poteſt pluribus eſſe intenta. Et ideo quando occupatur circa honeſta nō datur locus euagandi circa illicita. ſicut in naturalibus quando aer eſt bene conuerſus ad radios ſolis non poteſt infrigidari a radijs lune. Iō Hiero. dicit. Semꝑ aliq̄d boni facito ⁊c. q2 diabolus qñ inuenit hoiem ocioſum ſemꝑ dat ſibi negociū. Iō eccleſiaſtici xxxiij. dicitur Multa mala docuit ocioſitas ⁊ luce xviij. Oportet ſemper orare ⁊ nunq̄ deficere quia etiā licet boni actus faciant ad cuſtodiā anime: maxime tamē actus orōnis deuote. Uñ dio. Oratio eleuat animā ſicut turris quāto altior tanto eſt ſecurior. nā facit vt deuʒ ad ſe trahat de ſummo: ⁊ tamen trahendo ad deum aſcendit vt aſcendens ſcalam ad ſe trahere videt̄ ⁊ tñ trahēs ſtante ſcala eleuat̄. ⁊ hoc etiā apparuit i bea. franciſco ⁊ alijs multis ſctis qui in orōe a terra ſunt eleuati. Quartuʒ eſt per rigidam corporalium virium ſubiugationē. q2 natura ſeruorum eſt ꝙ niſi rigide ſubijciantur ⁊ affligentur ſunt rebelles ⁊ contumaces. Ideo prouer. xxix. Qui delicate a puericia nutrit ſeruū ſuum poſtea inueniet eū contumacē. Uires aūt beſtiales ſunt a natura ſeruituti dedite ⁊ ſi rigide non domentur vel eis dominetur rebellant. qui vero rigide dominatur nō moleſtatur ab eis. Ideo apl's. i. cor. ix. cap. dicit: Ego ſic pugno non quaſi aerē verberans: ſed caſtigo corpus meū ⁊ in ſeruitutem redigo ne forte ⁊c. Iſtis ergo conſilijs obſeruatis quilibet poteſt cuʒ diuino auxilio a peccato preſeruari. quia non patitur nos deus tēptari ſupra illud quod poſſumus ſuſtinere: ſed facit etiam cum temptatione prouentum. i. corin. x.

Sed caſus ille eſt ſumme formidandus duplici de cauſa. ſcilicet primo. quia facilius eſt ſeruare rectitudinem habitam q̄ amiſſam recuperare. Secundo quia in duplo diſplicet flagitium iteratum deo. melius enim eſt viam veritatis nō cognoſcere: q̄ poſt agnitā retrocedere vnde apl's ad hebre. vi. dicit terribile verbum. Impoſſibile inquit eſt qd ſoli deo eſt poſſibile eos qui ſemel illuminati ſunt rurſum renouari ad penitētiā.

X.conſideratio

Decima cõſideratio eſt. q̄re deus peccatum permittit. Circa quā occurrūt q̄tuor rationes quaꝝ.ſ. Prima eſt radicata in celſitudine diuine ꝓuidentie qua deus ſcðm Aug. nouit de tāto malo maximum bonum elicere. quia lapſum luciferi ordinauit ad hominis creationem qð fuit ſummū miraculoꝝ diuinoꝝ. ꝛ lapſum hominis ad xp̄i incarnationē Jō ait Greg. O felix culpa que talez ac tm̄ meruit habere redemptorē. Non eſt magnuz in artifice ſi de bona materia facit bonū artificiū: ſed ſi de mala. Eſt ꝑterea ſciendū q diuina prouidentia ordinauit peccatū quadrupliciter conſumari in bonū electorum. Et primo ad extollendam eoꝝ laudem qꝛ ſi oēm creaturam rōnalem feciſſet inpeccabilē nullus ſctūs eſſet laudabilis. ex eo q nō peccaſſet. quia nullus laudatur de illis que nō ſunt in ſua poteſtate. Non enī laudatur mutus ſi ſilet. ſed eloquens dū tacet qn̄ eſt tacenduz. Jdeo dicit Greg. in mora. Deus naturam ſūmoꝝ ſpirituū bonam ꝯdidit: ſed mutabilē: vt q ſtare nollēt ruerent ꝛ qui ſtarent maioris meriti eſſent quanto mutationis ſue motū voluntatis ſue ſtudio quieuiſſent. vnde b. de grā ꝛ li. ar. Jn eo aūt abuſus eſt gratia q illam cum accepiſſet ad gloriaz cõuertit ſibi i ꝯtumaciā iuxta teſtimoniū ſcripture dicentis. Hō cū in honore eēt nō intellexit cōparatus eſt iumentis inſipientibus ꝛ ſimilis factus eſt illis. Soli. n. homini inter animantia datuz eſt poſſe peccare ob ꝓrogatiuā liberi arb. Datū eſt aūt vt nō ꝑinde peccaret. ſꝫ vt glorioſior appareret: ſi non peccaret cū peccare poteſt. Quis nanq eo glorioſior eē poterat q̄ ſi de eo ſcriptura diceret. Quis eſt hic ꝛ laudabimus eū. Unde ita laudand⁹: fecit enī mirabilia in vita ſua. qui potuit tranſgredi ꝛ non eſt tranſgreſſus ꝛ facere mala ꝛ non fecit ꝛc̄. Jtaq quādiu ſine peccato fuit innocentiā ſeruauit: amiſit cuz peccauit. peccauit aūt qꝛ liberum ei fuit: nec tamen fuit culpa dantis ſed abutentis. quia ipſam facultatē cõuertit in vſū peccandi quā acceperat ad gloriaz non peccādi. Nam ſi peccauit ex poſſe qð accepit nō tn̄ qꝛ potuit ſꝫ qꝛ voluit. nec enī ꝑuaricāte diabolo ꝛ angelis eius ꝛ alij ꝑuaricati ſunt. nō qꝛ non potuerūt. ſꝫ qꝛ noluerūt. peccati nanq lapſus nō dono aſcribēdus eſt peccantis: ſed vitio voluntatis. hec bernardus. Scðo ad augēdū eoꝝ honorez qꝛ honoratius poſſidet regnū qui habet illū ꝑ virtutē ſue acquiſitionis q̄ per ſolā electionē dū tn̄ iuſte. qꝛ habet a ſe qð alter habet ab alio. Si aūt ſcti fuiſſent īpeccabiles ſola datione habuiſſent regnū eternū non militātes ꝯtra peccata. ideo dicit xp̄s Mat. xi. A diebus Jo. bap. regnū celoꝝ vim patit ꝛ violenti rapiunt illud. Jſtius aūt honoris eſt ſignū. quia ſancti coronant: vt dī apoc. Nam ſcðm aplm̄ Non coronabit niſi q legittime certauerit ꝛ hec pugna non eſt niſi cōtra peccatuz. Tertio ad cōfirmandū eoꝝ virtutem. ſcðm Greg. in mora. peccatoꝝ aūt pugna dat ſanctis ꝛ interdū ꝯuincit vt ruāt: vt humilitas cõſeruet in eis vt dicit aplus de ſe ad coꝝ. xij. Datus eſt mihi ſtimul⁹ carnis mee: ne magnitudo reuelationum ꝛc̄. Non creditur ibi fuiſſe caſus mortalis i paulo ꝛc̄. Quarto ad ꝑficiendū eoꝝ decorez videmus enī in ſenſibilibus q interduz eſt vtile vt res aliqua deſtruatur. vt melius ꝛ pulchrius poſtea reparetur. ita deus permittit aliquando ſanctos ruere vt fortiores reſurgant ꝛ pulchriores appareant ideo dicit dan. xi. de eruditis. Ruent vt confirmentur ꝛ eligantur ꝛ dealbētur vſq ad tempus prefinitum. Prio enī magdalena ruit ꝛ poſtea fuit cõſolata electa decore ſanctitatis ꝛ dealbata nitore puritatis ꝛ conſumata nitore penitentie. Secunda ratio principalis eſt quantum ad decimā conſiderationez q̄ eſt radicata in rectitudie diuine iuſticie quia cum deus ſit iuſtiſſimus: eius iuſticia non declarat ſine peccato ꝛ virtute. cum iuſticia habeat duplicē partez: vnā ſcꝫ que eſt punitiua maloꝝ. ꝛ aliam que eſt remuneratiua bonoruz. et prima ſine

peccato eſſe non poteſt. licet dominus ſuperabundet in remunerando ꝛ non i puniendo. vnde deutero. v. Deus viſitans iniquitates patrum in filios in tertiaz ꝛ quartam generationē ꝛ faciens miſericordiaz ꝛ multa maiora his qui diligūt ipſum Ad hoc reſpondet diony. q nulla eſt comparatio pene inferni ꝛ glorie paradiſi quia ſūt diuerſaꝝ ſpecieꝝ. vij. phi.

Tertia ratio eſt radicata in multitudine miſericordie diuine. quia ſi peccatū non eſſet: diuina miſericordia declarari non poſſet in effectu: cū miſericordia ſit circa miſeriam: ꝛ miſeria nō ſit ſine peccato ſicut nec ars medicine ſine egritudine declarari non poteſt: nec virtus fortitudinis ſine periculo mortis ꝛ tamen decens eſt vt vbi magna virtus magnificis operibus declaretur. Deus enī in diuina ſcriptura de miſericordia commendatur vt patet in pſā. ꝛ multis locis. Jſtā miſericordiam deus maxime declarauit in nouo teſtamento vt patet in quatuor perſonis ſcilicꝫ chananea. publicano. latrone ꝛ maria magdalena quia faciliter illis peccata dimiſit. Jn veteri aūt teſtamento in alijs quattuor ſcꝫ in dauid. in achab. in nabuchodonoſor ꝛ in ſedechia

Quarta ratio eſt radicata in ſanctoꝝ gloria. quia ſecundū Aug. in li. de ciui. dei. vnū contrarioꝝ innoteſcit per aliū ſi enim egritudo nō eſſet nō eēt euidens ſanitatis iocunditas. ꝛ ita de morte ꝛ vita. ꝛ ideo ex ſupplicio peccatoꝝ innoteſcit gloria ſanctorum. Jtem ſicut ſanctorum concupiſcibilis delectabitur in mutua gloria: ita eorum iraſcibilis in pena peccatoruz ſcðm illud pſā. ſcꝫ Letabitur iuſtus cum viderit vindictam ꝛc̄. Jtem ſicut ſancti in hoc mundo de peccatis fecerunt penitentiaz perfectam: ita maria magdalena de qua dicit beatus Greg. Cogitanti mihi de marie magda. penitentia flere magis libet q̄ aliquid dicere pro q̄ penitētia habet in patria gloriā de qua penitentiali confeſſione Grego. Maria inter epulas non erubuit. vnde eccleſiaſtici. iiij. Eſt confuſio adducens ad peccatum. ſicut qui peccata celat in confeſſione. Et eſt cõfuſio ducēs ad gloriam. ſ. eternaz. Ad quam nos perducat ieſus xp̄us dei ꝛ virginis filius. Amen.

Jn vincula ſancti Petri.

Sermo. I.

Quodcunq ligaueris ſuꝑ terrā erit ligatū ꝛ in celis. et quodcūq ſolueris ſuper terrā erit ſolutū ꝛ in celis ꝛc̄. Mat.
xvi. cap. Duos fines vltimos eſſe in fine
ſeculi futuros oſtendit bea. Augu. xxi. ꝛ F.
xxij. de ciui. dei. quoruz vnus erit damnatoꝝ. ſ. pena eterna. alius vero bonoꝝ. ſcꝫ gloria ſempiterna. ad quos fines ſūt due vie ꝯtrarie in euangelio a chriſto deſcripte cum duabus portis. math. vij. Lata eſt via que ducit ad perditionem ꝛ multi gradiuntur per eaz. ꝛ arta eſt via ꝛ anguſta que ducit ad vitam ꝛ pauci ſunt q incedant ꝛ intrent per eaz. Circa qð eſt intelligenduz q iſti duo fines tanq due concluſiones finales ſubſequuntur ex q̄tuor contrarietatibus deſcriptis i ſacra pagina tanq ex quattuor premiſſis.

Quarum prima contrarietas eſt dectionis ꝛ reprobationis ſm̄ predeſtinationem ꝛ preſcientiam diſtinctaruz. de q̄ cōtrarietate loquitur apoſtolus. Ro. xi. de Jacob electo ꝛ Eſau reprobo dicens: Cum nonduz nati eſſent: aut quicq̄ boni vel mali egiſſent Jacob dilexi eſau autem odio habui. Secunda contrarietas eſt meriti ꝛ tranſgreſſionis de q̄ geñ. iiij. quando deus dixit Cayn Nonne ſi bene egeris recipies: ſi autem male ſtatim in foribus peccatum tuuz aderit ꝛc̄. Tertia cõtrarietas eſt precepti et prohibitionis de qua habetur deutero. v. vbi poſtq̄ moyſes annunciauit diuina precepta ꝛ prohibitiones. id eſt mandata tam affirmatiua q̄ negatiua. dixit: Non declinabitis ad dexteram vel ad ſiniſtram. Preceptum autem dicitur ad dexteram quod reſpicit bonum faciendum: ad ſiniſtraz vero quod reſpicit malum vitandum ratione prohibitionis. et

area nullum illorum eſt declinandum.
Quarta contrarietas eſt benedictio/
nis de qua deu.xi. Ecce ꝓpono tibi ho/
die benedictionem ⁊ maledictionem.be
nedictionem pro obedientibus et male/
dictionem pro contumacibus. Et prece
pit illi domin⁹ vt poneretur benedictio
ſuper montem garizim ⁊ maledictio ſu/
per montem ebal.ita ꝙ ſex tribus debe/
ant eſſe ſuper primo monte ⁊ alie ſex ſu
per ſcd̓o mōte. ſed due ad maledicendū
non obſeruantibus legem alie ſex ad be
nedicendū obſeruantibus legeꝫ. Iſta
rum autem quattuor contrarietatuꝫ ſic
in ſacra pagina deſcriptarum quattu/
or extrema ad modum quattuor premiſ
ſarum inferunt finem ſaluationis eter/
ne ſcilicet.electio meritum.preceptuꝫ be
nedictio. Alia autem quattuor extrema
inferunt finem damnationis ſempiter/
ne.ſcilicet reprobatio. demeritum prohi
bitio ⁊ maledictio. De quibus duobus
finibus tanq̄ ab his ꝑmiſſis illatis loq/
tur chriſtus Math.xxv.ꝑmo electis di/
cens Venite benedicti patris mei ꝛc. ⁊
recitat eorum merita:dicit autem repro/
bis. Diſcedite a me maledicti ꝛc. Sed
aduertenduꝫ ē ꝙ iſti duo fines deducti
ita reſpiciūt duas virtutes preclaras in
primo principe vniuerſi.ſ.iuſticiaꝫ ⁊ mi
ſericordiam per quas exercet regnū vni/
uerſi. Et ideo dicit ꝓpheta in pſ.c. Miſe
ricordiam ⁊ iudicium cantabo tibi ꝛc.
Et quia principatus in bonis homini/
bus non ſunt niſi quedam imitationes
principatus dei ſecundum apoſtolum.
ideo iſte due virtutes debent in quolibꝫ
principe ſingulariter refulgere. prouerb.
xx. Miſericordia ⁊ veritas cuſtodiunt
regem. Et ſecundum illas duas virtu/
tes in principe preeminentes oportet eſ/
ſe in quolibet bono principe duas aucto
ritates.vnam ad abſoluendum per quā
exerceat miſericordiam: et aliam ad li/
gandum per quam exerceat iuſticiam.
quapropter cum principatus quem cō/
miſit beato Petro apoſtolo ipſe chri/
ſtus fuerit excellentiſſimus in tota ec/
cleſia militante: cuius fuit inſtitutor ie/
rarchie.idcirco decuit vt chriſt⁹ ei iſtas
duas auctoritates conferret per quas il/
las duas virtutes principales perfectiſ
ſime perficeret ⁊ impleret. Et hoc eſt ꝙ
verba propoſita manifeſtant cum dici/
tur Quodcunq; ligaueris ſuper terram
ꝛc. In quibus quidem verbis duo
pro miſericordia beato Petro collata
chriſtus euidenter expreſſit.quarum pri
mum fuit de auctoritate: pertinente ad
ſecuritatis officium.cum premittit.Qd̓
cunq; ligaueris ſuper terram. Se/
cundum fuit de auctoritate pertinente
ad pietatis beneficiuꝫ.cum ſubdit:Qd̓/
cunq; ſolueris ꝛc. Et illam duplicem
auctoritatem communicauit chriſtus
non ſolum beato Petro tanq̄ principi
ſummo ierarchie eccleſie totius: ſed eti/
am ceteris apoſtolis tanq̄ ei ſubordina/
ris dicens Math. xviij. Quodcunq;
ligaueritis ſuper terram ꝛc. Ex quo D
ſaluatoris dicto:poſſunt accipi quattu/
or documenta . quorum primum eſt ꝙ
in eccleſiaſtica ierarchia.licet obligatio
precedat abſolutionem ordine executio
nis:tamen abſolutio precedit obligatio
nem ordine intentionis.quia illa q̄ ſunt
priora in intentione: ſunt poſteriora in
executione.ſicut patet in ordine finis et
eorum que ſunt ad finem. ſicut ſanitas
prior eſt medicina in intentione: ſed eſt
poſterior in executione. Unde abſolutio
huiuſmodi comparatur ad obligatio/
nem:ſicut ſanitas ad medicinam. ꝓpter
qd̓ ſaluator hic preponit obligationem
tanq̄ illud qd̓ eſt ad finem.et poſtponit
abſolutionem.ſicut finem di. Quodcun
q; ligaueris ꝛc. Secundū documen/
tum eſt ꝙ omnis princeps eccleſie debet
eſſe pronior ad abſoluendum q̄ ad ob/
ligandum vel condemnandum. quia ꝓn
cipalius debet intendere finem:q̄ illa
que ſunt ad finem.ſicut medicus prius
intendit ſanitatem q̄ medicinam.cuius
ratio eſt quia omnis princeps ſubordi/
natus debet ſe voluntati ſummi prin/
cipis conformare.ſed chriſtus exiſtens

omnium princeps ⁊ dominus:fuit pro/
nior ad abſoluendum q̄ ad obligandū:
quia cum in veteri lege eſſent quattuor
B genera preceptorum. ſcilicet Morali/
um Cerimonialium Iudicialium Sa
cramentalium. ipſe a tribus generibus
preceptorum nos abſoluit . et ſolum ad
primum nos obligauit. Et cum in illo
genere eſſent decem precepta:omnia ad
duo reduxit. ſcilicet ad dilectionem dei
et proximi dicens. In his enim duobus
mandatis tota lex pendet et prophete.
Math.xxij. Et illud documentum mi
litat contra prelatos qui ſunt promptiſ/
ſimi ad precepta multiplicanda. et ad
vincula imponenda:tardi autem ad re/
media abſolutionis indulgenda de qui
bus dicit dominus Math. xxiij. cap̄.
Alligant enim onera grauia ⁊ importa
bilia ⁊ imponunt ea humeris hominū.
digito autē ſuo nolunt ea mouere. Con/
tra tales prelatos dominus in eodem lo
co duas maledictiones interminat di/
cēs. Primo ſic Ve vobis ſcribe ⁊ pha
riſei ypocrite qui clauditis regnum ce
lorum ante homines:vos enim non in/
tratis nec introeuntes ſinitis intrare.
Math.xiij. Secundo ſic Ve vobis
ſcribe ⁊ phariſei hypocrite:qui decima/
tis mentam ⁊ anetum ⁊ ciminum ⁊ reli
quiſtis que ſunt grauiora legis . ſcilicet
iudiciū ⁊ miſericordiam ⁊ fidē. Ter/
tium documentum eſt: ꝙ omnis prin/
ceps eccleſiaſticus debet eſſe pronior ad
remunerandum q̄ ad puniendum:quia
deus cuius imaginem gerit ſicut ipſe eſt
ſuperhabundās in remuneratione : ita
eſt parcus in punitione. vnde deutero.v.
ſcribitur: Ego dominus emulator:red/
dens iniquitatem patrum in filios vſq;
in tertiam ⁊ quartam generationem. et
faciens miſericordiam in multa milia
his qui diligunt me. Et ſic patet ꝙ qua
ſi plus improportionabiliter intēdit mi
ſericordiam q̄ vindictam. Et illud
documentum militat contra prelatos q̄
ſunt promptiſſimi ad penas infligēdas
⁊ tardiſſimi ad relaxationes concedē/
das quorū exemplar gerebat menelaus
de quo dicitur ꝙ cuꝫ factus eſſet ſūmus
ſacerdos venit nihil quidem habens di
gnum ſacerdotij ſed crudelis tyranni ⁊
fere belue iram gerens. ij. machabeorū.
iiij.cap̄. Quartum documentum eſt:
ꝙ omnis princeps debet eſſe ſerotinus
in iudicia iaculando ⁊ nō preceps in ſen
tentias feſtinando: quia inuoluntarius
debet eſſe in proſecutione vltionis :ſicut
voluntarius in proſecutiōe retributiōis
Unde ipſe deus cuius ſimilitudinē ge/
rit eſt patiens in expectando ⁊ non repē/
tinus in pronunciando. propter hoc ſcri
bitur eccleſia. viij.de diuina patientia et
longanimitate. Quia non ſtatim cōtra
iniquos profertur ſententia. idcirco filij
hominum abſq; vllo terrore perpetrant
mala ſcilicet abutentes diuina patien/
tia. Et illud argumentum militat cōtra
prelatos qui confeſtim ⁊ ſine deliberati
one ⁊ abſq; maturitate procedūt ad ſen
tentias fulminandas:contradicētes di/
uine longanimitati que peccatores pati
enter expectat quibus dicitur Roma. ij.
An diuitias bonitatis eius et patientie
⁊ longanimitatis cōtempnis Ignoras
qm̄ benignitas dei ad penitētiam te ad/
ducit? Scd̓m autem duriciam tuam et
impenitens cor theſaurizas tibi iram in
die ire ⁊ reuelationis iuſti iudicij dei.
Sed ex iſtis documētis accipiuntur
due veridice diſcipline ⁊ Prima eſt. ꝙ
in regimine eccleſiaſtice ierarchie pene
ſunt reſtringende:⁊ gratie ampliande.
quia inſtitutor iſtius ierarchie eſt affe/
ctans ad gratias multiplicandas.et ad
penas non inferendas. vnde dicitur ſa/
pientie. ij. Deus mortem non fecit: nec
letatur in perditione viuorum. Creauit
enim vt eſſent omīa ⁊ ſanabiles fecit na
tiones orbis terrarum. Secunda eſt
quia in ordine eccleſiaſtice ierarchie pl⁹
eſt commendandus princeps de miſeri
cordia q̄ de iuſticia vt ab inuicem ſepa/
rentur.quia inferiores principes primo
duci quantum poſſunt in volitis diſꝰ eē
conformes.qꝛ ſūmus ꝑnceps de miſericor

dia pluſq̃ᷓ de iuſticia ſumme cõmendaꝛ
pſ̃.cxliiij. Suauis domin⁹ vniuerſis et
miſerationes eius ſuper oĩa opa eius
Quia vero circa duplicem auctorita/
tem collatã a chriſto beato petro apoſto
lo ſcd̃m declarationes premiſſas eſt in/
tentio verbi ſuprapoſiti circa auctorita/
tẽ ligandi que ptinet ad iuſticiã ⁊ circa
auctoritatem abſoluendi que ptinet ad
miſericordiã. Et ſcd̃a auctoritas eſt hic
principaliter intenta. idcirco dimiſſa au/
ctoritate ligandi circa auctoritatẽ ſoluẽ
di ſolũmodo eſt inſiſtendũ. Ubi tamen
eſt intelligendũ ſcd̃m documentum ſan
ctorum ꝙ quattuor ſunt genera abſolu/
tionum que inueniunꝛ in eccleſia militã
te vel in officijs eccleſie militãtis. quarũ
ſcz Prime ſunt que fiũt in iudicijs: ve
luti cũ quis excõicatus ſepultura eccle
ſiaſtica priuetur recurrit ad principẽ ec/
cleſie de quib' dicitꝛ in pſ̃. ci. Domin⁹ de
celo in terram aſpexit vt audiret gemit⁹
compeditoꝝ ⁊ ſolueret filios interempto
rum: quia in illa abſolutione auctoritas
diuina exprimitur vt nullus rediens ad
gremiũ eccleſie ſit abijciendus. Scd̃e
ſunt abſolutiones que fiunt in peniten/
tijs quando quis a deo illuminatus con
uertitur ad confitendum peccata ſua de
quibus in pſ̃. Dominus ſoluit compedi
tos. dominus illũinat cecos. quia in iſta
abſolutione ſemꝑ auctoritas diuina ex/
primitur. Tertie abſolutiones que fi-
unt in ſuffragijs quando ab eccleſia aĩ
me defunctoꝝ precibus abſoluũꝛ. de qui
bus videtur loqui ſapiens eccleſiaſtici.
xxviij. Deprecanti peccata ſoluunꝛ. ſali
cet eius pro quo orat. Unde accipiꝛ do/
cumentum ꝙ ille abſolutiones nõ fiunt
per eccleſie auctoritatem ſed per depre/
cationem ſupra defunctos. quia non ha
bent iuriſdictionẽ ſuꝑ eos. Quarte
ſunt abſolutiões q̃ fiunt in indulgentijs
cum auctoritate eccleſie: exiſtentibus in
gratia ⁊ facientibus aliqua bona opera
indulgentie conceduntꝛ. de quibus eccle/
ſiaſtici. xxxi. Sicut in ſereno glacies: ita
peccata tua ſoluenꝛ per hunc modũ pec/

cata non dimittuntur niſi in ſerenitate
gratie quantũ ad culpam. quia ibi nõ in
ueniuntur quantum ad penam ſolũ. Et
quia in preſenti ſolennitate indulgentia
beati. ſ. patris noſtri Franciſci fuit diui/
nitus ordinata: ideo erga quartã abſo/
lutionẽ que fit in indulgentijs nũc eſt ne
gociandũ de quibus indulgentijs per
tractãdo. Primo oportet pertractare
circa indulgentie quidditatẽ. Scd̃o E
circa eius ꝓprietatem. Quantum ad pri
mam partem videndũ eſt. quid ſit indul
gentia. Dicitur aũt ſcd̃m diuine ſcriptu
re teſtimonium ⁊ auctoritatem ꝙ indul/
gentia eſt remiſſio peccatorũ quo ad il
la que poſt ſuſceptũ penitentie ſacramẽ/
tum remanent de peccatis. ꝙ indulgen/
tia ſit remiſſio peccatoꝝ probatur ꝑ hoc
qd̃ dicit apoſtolus. i. coꝝ. vij. Que autẽ
ſcribo vobis ſecundum indulgentiam
ſcribo: non ſecundum imperiũ loquens
de actu matrimoniali qui ad fornicatio
nem vitandam fit qd̃ verbũ pertractans
Greg. dicit. ꝙ ſi in tali actu peccatũ non
eſſet: apoſtolus ibi indulgentiam nõ de/
diſſet ſupponens ꝙ indulgentia non po/
teſt eſſe niſi de peccato. ꝙ vero indulgen
tia ſit de illis que remanent ſuſcepto ſa/
cramento penitentie probatur per hoc ꝙ
ſecundum conſuetudinem decẽtiſſimaꝫ
eccleſie indulgentia non datur niſi vere
penitentibus ⁊ confeſſis. ideo dicitꝛ yſa.
lxi. Spũs domini ſuꝑ me eo ꝙ vnxit me
ad annunciandũ manſuetis miſit me vt
mederer cõtritis corde ⁊ predicarem ca
ptiuis indulgentiam. Quia ſunt duo
genera hominum qui ſunt idonei ad be/
neficium indulgentie recipiendũ. ſcilicẽ
illi qui in hoc mundo poſt penitentiam
ſunt. ideo dicit vt mederer ꝯtritis corde
Et illi qui ſunt incluſi i purgatorio aliq̃
modo. Et ideo adiungit vt ꝑdicarẽ capti
uis penitentiã. Sic q̃ꝫ xp̃us fecit quãdo
deſcẽdit ad infernũ ⁊ omẽs penas purga/
torij ſoluit. ſicut dicit Pe act'. iij. Hunc
ſuſcitauit deus a mortuis ſolutis infer/
ni doloribꝫ. Intelligẽdũ tñ eſt ad iſti⁹
diffinitiõis declarationẽ ꝙ q̃tuor ſunt in

F peccato conſiderãda. Primũ eſt actu
alis culpa qua peccatur. de q̃ dicit Ja. in
canonica ſua. ca. i. Concupiſcẽtia cũ con
ceperit parit peccatum ⁊c̃. Scd̃m eſt
habitualis macula derelicta ex actu pec
cati inclinans ad malũ de qua dicitꝛ Jo.
viij. Qui facit peccatũ ſeruus eſt pecca/
ti. quia ſcz fuit mali habit⁹ ipm̃ ad ma/
lum inclinantis. Tertiũ eſt reat⁹ ad
penam qui remanet actu malo tranſeũ/
te de quo luce. vij. poſtq̃ culpa per cõtri/
tionem fuit deleta dixit magdalene. Re
mittunꝛ tibi peccata tua. Quartũ eſt
reſpectus ad diuinã offenſam qua deus
prouocatur et qua deus habet odio pec/
catores: vt ait ſapiens quã offenſam de/
us placauit. de quo Jo. bap. dixit. Ecce
agnus dei ecce qui tollit pctã mundi ⁊c̃.
Sed nunc ad ꝓpoſitum indulgentia nõ
eſt remiſſio peccatoꝝ quantũ ad actua/
lem culpam. quia cũ illa ſit totaliter tranſ
acta: totaliter eſt deleta. nec quantũ ad
habitualem maculaꝫ. quia per vnicum
actũ indulgẽtia acquiritur ⁊ tamen ha/
bitualis macula vno actu non eradicaꝛ
vt docet experientia quia remanet proni
tas ad malũ. Nec quantum ad diuinaꝫ
offenſam. quia ante indulgentiaꝫ illa re/
miſſa eſt in actu. ſ. contritionis vel in ſa/
cramento confeſſionis dicente pſ̃. Dixi
confitebor ⁊c̃. Et ideo ſequitur ꝙ indul/
gentia ſolum eſt remiſſio peccatoꝝ quã/
tum ad penã. Unde illi qui penam pec/
catoꝝ ſuoꝝ timebant dicebant Judith.
viij. Indulgentiam ipſius fuſis lachry/
mis poſtulemus. Intelligendum eſt
tamen ꝙ pena peccatoꝝ eſt duplex. ⁊ ita
duplex reatus ad penam. Primus re/
atus eſt ad penam eternam ad quaꝫ ob
ligatur peccator ante penitentiam ⁊ ad
illam penã tollendam vel dimittendam
non eſt indulgentia ordinata. quia illi q̃
ad penam eternaꝫ ſunt obligati nõ ſunt
idonei ad recipiendũ talẽ indulgentiaꝫ
cũ ſint in peccato mortali. Scd̃s rea/
tus eſt ad penã temporaleꝫ que ſuſcipiꝛ
in hoc mundo in cõfeſſionis ſacramẽto
aut que infligiꝛ in purgatorio. ⁊ ad litte

ram ad vnam illarũ penarum remanet E
obligatus peccator poſt confeſſionẽ ⁊ ta
men talis pena temporalis inquantum
per penitentiam mutata eſt pena eterna
in temporalẽ ſunt indulgentie de quib⁹
nunc eſt ſermo. non de pena peccati eter
na. vnde qui eſt reus eterni delicti nõ ha
bet alicubi remiſſionẽ vt dicitur Matt.
iij. ca. Sed attendendũ eſt ꝙ ex iſtis G
dictis accipiunꝛ ſeptẽ documẽta ⁊ pmũ
eſt ꝙ in peccato ſunt duo. ſ. culpa que re/
ſpicit diuinam offenſam. et pena que
reſpicit illius iuſticiã. ſicut ſacramentũ
penitentie reſpicit directe culpaꝫ que eſt
dei offenſa: ita beneficiuꝫ indulgentie re
ſpicit penaꝫ. quia per illud ſacramentũ
deo reconciliamur ⁊ penã recipimus. et
per illud beneficiũ iam deo reconciliati
penã diminuimus aut totaliter euacua
mus ſecundũ premiſſa. Scd̃m docu/
mentũ eſt ꝙ in foro penitẽtiali per ſacra
mentum penitentie nulla poteſt eſſe ab/
ſolutio a pena ⁊ a culpa virtute illius ſa
cramenti. quia directe illud ſacramentũ
non reſpicit niſi culpaꝫ que in confeſſio/
ne panditur: ⁊ illius eſt proprie materia
eius vltra quam nullum ſacramentum
ſe extendit. Tertium documentũ eſt
ꝙ licet in ſacramento penitentie nõ fiat
pene abſolutio: fit tamẽ pene tranſactio
quia cum peccator ante hoc ſacramen/
tum erat obligatus ad penam eternam
pro omnibus peccatis ſuis poſtea tranſ
fertur illa pena eterna in temporalem q̃
ſi per modum cuiuſdam compoſitionis
cuius arbiter eſt ſacerdos vt notaꝛ. iiij.
ſententiarum. Quartum documentũ
eſt ꝙ nulla poteſt eſſe indulgentia data
a pena ⁊ a culpa. quia ſicut penitẽtia di/
recte reſpicit culpã: ita indulgentia ade
quate reſpicit penam. Et illud documẽ/
tum confirmatur. tum quia eccleſia nũ/
q̃ vtitur illa forma. et ſi dicatur ꝙ locuꝫ
ab auctoritate non tenet negatiue. Dici/
tur ꝙ immo in eccleſiaſtica ierarchia.
quia dicit. capl̃m ꝙ ſacri canones non
concedunt qd̃ ſanctorum patruꝫ ſtudio
non eſt ſancitum. tuꝫ quia iſta forma nõ

inueniatur tradita in ſacra theologia aut
in diuina.ſ.ſcriptura in quo tenet locus
ab auctoritate negatiue. vnde dicit dio/
ny.de di.no.ca.i.ꝙ non eſt audēdum ali/
quid dicere vel cogitare de ſupſubſtan/
tiali nobis occulta deitate preter ꝙ̄ que
nobis de ſacra ſcriptura de deo diuinitꝰ
ſunt expreſſa.tum quia illa forma vt de/
tur peccatoꝝ indulgentia a pena ⁊ a cul
pa videtur militare cōtra eccleſiā. tunc
enim videtur euacuari ſacramentū con/
feſſionis vt non ſit de neceſſitate ſalutis
cum indulgentia tam a pena ꝙ̄ a culpa
poſſit diluere.cum tamen iacobꝫ apoſto.
lus dicat. Confitemini alterutrū pecca/
ta veſtra vt ſaluemini.tum quia illa for/
ma videtur militare contra theologos
quia ſcðm hanc doctrinā ponitˀ ꝙ omia
ſacramenta noue legis habent virtutez
cauſatiuam gratie.⁊ ꝑ ꝯſequens expul/
ſiuam culpe.vt dicitur.iiij.ſententiaꝝ.et
ideo cum indulgentia ſubſequatˀ ſacra/
mentum penitentie nihil facit circa cul/
Scða pam que iam eſt delera ⁊ ablata. Cir
ps ſer/ ca ſecundā partem principalē iſtius ſer/
monis. monis in qua agitur de indulgētie pro/
prietate. eſt circa duo principaliter inſi/
ſtendū. Et primo circa indulgentie ori/
ginem Secundo circa indulgentie vti/
C litatem. Circa primum eſt notanduz
ꝙ quattuor ſunt principales theſauri ec
cleſie vnde iſte indulgentie emanare di/
cuntur. Primus eſt theſaurꝰ abſcon/
ditus ex ſuperhabundantia meriti paſ/
ſionis chriſti.quia illud meritum ſuffici
ebat ad infinitos homines redimēdos
ſeu mundos cū eſſet infiniti ſuppoſiti. et
ideo de ſuperhabundanti eius merito i
dulgentie cōferuntˀ. Iſte tamen modus
non eſt euidēs ex diuina ſcriptura. quia
inferior non habet auctoritatez in bonis
ſuperioris.ſicut xp̄us dixit Non eſt diſci
pulus ſup magiſtrū ſuum. Ioh.xiij. Et
ideo cum apoſtolus qui eſt princeps ec/
cleſie qui eſt inferior xp̄o non habet au/
ctoritatem ſupra meritum paſſiōis chri
ſti niſi fuiſſet ei cōmiſſum.⁊ illud nō ha/
beatur explicite niſi pie credatˀ ⁊c̄. Se/
cundus theſaurus eſt ſanctiſſime dei ge
nitricis marie:que cum nunꝙ̄ peccaue/
rit nec mortaliter nec venialiter. tamen
multos dolores ſuſtinuit et ſpecialiter
in chriſti morte vt dicitur luc.ij. Tuam
ipſius animā ꝑtrāſibit gladius.⁊ de ſu/
perhabundantia illius theſauri dicitur
ille indulgētie.ſ.erogari. Et illud tamē
non eſt perſpicuum.quia ſicut mater do
mini fuit plena gratia:⁊ ſicut habuit ex
cellentiſſima merita:ita habuit excellen
tiſſima preconia vel premia.⁊ ita eſt ple/
na nunc gloria. Et ideo cum ſcðm exigē
tiam ſuoꝝ meritoꝝ ſit ſuperexcellenter ꝑ/
miata ⁊ glorificata:videtur ſufficienter
ſoluta vt non fiat ei iniuria. ⁊ ideo nō re/
manet ei aliquid ad ſoluendū qð non ei
finaliter ꝑſoluatˀ ⁊c̄. Tertiꝰ theſaurꝰ
eſt ſanctiſſimoꝝ martyrum. quoruz ſan/
guis ꝓ chriſto fuſus fuit.plus enī merue
runt ꝙ̄ fuit eis neceſſarium ad ſalutem:
et de tali ſupfluo ſumitur illud vnde in/
dulgentie dantˀ. Et iſtud eſt minus cla/
rum quia talis mors fuerit vltra neceſſa
rium ad ſalutē.non tamē ad tantā felici
tatem perueniſſent:ſicut fecerūt propter
ipſorum ſanguinis effuſionē. vnde apo/
ca.vi.dicitur ꝙ acceperūt ſtolas albas q̄
ꝓponderant omnibus paſſionibus ſuis.
et ideo non videtur reſiduuz remanere.
cum eis pleniſſime ſit ſatiſfactum ⁊c̄.
Quartus eſt theſaurus ſanctoꝝ con/
feſſorum:quorum fuerunt illa ſublimia
merita ꝙ longe eis minora ſuffeciſſent
ad ſalutem.et ideo de eoꝝ reliquijs ce/
teris peccatoribus prouidētur indulgē/
tie.et illud eſt minus apparens. quia ille
qui plus remuneratur ꝙ̄ meretur:nō ha
bet vllum reſiduuz vt alteri rependatur
eo ꝙ totum eius meritum eſt adequatū
⁊ pluſꝙ̄ adequatū. ſic aūt eſt de cōfeſſori
bus de quibus dicit ſaluator. Lu.vi.ca.
Menſurā bonā confertam ⁊ coagitatā
⁊ ſupereffluentem dabunt in ſinū veſtrū
Ideo videtur eſſe dicendū ꝙ ille indul/
gentie que ſic dantur ab eccleſia per mo
dum auctoritatis:ꝓcedunt ex illa pote/
ſtate quam xp̄us dedit beato petro quā/

do dixit ei. Quodcunꝗ ligaueris ſuper
terram ⁊c̄. Et illud poteſt confirmari q̄
D druplici ratione.quaruz.ſ. Prima eſt
talis. quando aliquis princeps cōmittit
vicario ſuo plenitudinē poteſtatis vni/
uerſaliter nullā ponens in commiſſione
ſua exceptionem:ille poteſt ſecundū for/
mam cōmiſſionis ſibi facte in omni ma
teria relaxare ⁊ reſtringere.cū habeat po
teſtatē vniuerſaliter ſibi cōmiſſam ⁊ nul
latenus coartatam.ſic autē cōmiſſa fuit
poteſtas beato petro diſtributiue dicēs:
Quodcunꝗ ligaueris ⁊c̄.nulla facta ex
ceptione. ⁊ ſic poterat circa relaxationē
pene ſicut poterat circa relaxationē cul/
pe.⁊c̄. Scða ratio eſt quia quicunꝗ
princeps cōmittit alicui qð maius eſt vi
detur etiā cōmittere qð minus eſt circa
eandem materiā ⁊ cauſam. vt ille q̄ pōt
qð maius eſt:poteſt qð minus eſt circa
eandem materiam. vt qui poteſt ſenten/
tiare poteſt īquirere. Sed circa cauſas
peccatorum maius eſt abſoluere a culpa
ꝙ̄ a pena.ergo cum princeps eccleſiaſti/
cus habeat plenam poteſtatem abſoluē/
di a culpa: multomagis a pena:que eſt
minus malum. cuius ſignum eſt:q̄ red/
ditur pena pro culpa ab eo qui ſemper
dat minora mala pro maioribus bonis.
ſicut maiora bona ꝓ minoribꝫ ⁊c̄. Ter
tia ratio eſt. quia cuicūꝗ cōmittitˀ relax
atio maioris pene circa eundem proceſ/
ſum: videtur ꝙ non ſit neganda relaxa/
tio minoris pene.ſicut qui accipit a prin
cipe poteſtatem dimittendi mortē:bene
videtur accipere poteſtatez dimittendi
mutilationem vel exulationē. ſed xp̄us
poteſtatem ſeu plenitudinez poteſtatis
dedit eccleſie remittendi obligationem
ad penam eternam: vt patet in abſoluti/
one peccati mortalis. ergo multomagis
ad penam temporalē purgatorij ꝙ̄ in/
ferni ⁊c̄. Quarta ratio eſt: quia omīs
princeps iuſtitie debet eſſe pronior ad re
mittendū ꝙ̄ ad puniendum. dicente eze/
chiele.xviij. Non eſt volūtatis mee mors
impij:ſed magis vt conuertatur ⁊ viuat
Nunc aūt videmus ꝙ ꝓncipes illa ad q̄
ſunt promptiores facilius cōmittunt.er/
go cum chriſtus cōmiſerit eccleſie pote/
ſtatem alligandi ad penaz: multomagis
abſoluendi ab eadē pena . ⁊ illud nō eſt
niſi idulgētia. Dico ergo ꝙ ſucceſſor
be.pe.de plenitudine poteſtatis cōmiſſe
b. Petro habet auctoritatem dandi in/
dulgentiā.quia quicunꝗ habet poteſta
tem ſup anteceden: habet illā ſup ꝯñs
qð non ſequitur niſi ex illo antecedente.
ſicut ſi mors nō poſſet euenire niſi ꝑuia
infirmitate vel egritudine quicunꝗ pōt
tollere omnē egritudinē: pōt tollere oēm
ifirmitatē ⁊ mortē. vñ cū in ciuilibꝫ actio
naſcatˀ ex obligatione. quicunꝗ enī pōt
tollere obligationē poteſt tollere omnez
actionem. Et ideo cū pena ſit cōſequēs
ad culpam ſicut actio ad obligationem
cū igitˀ eccleſia acceperit omnē plenitu/
dinē poteſtatis ad tollendā miniſteria/
liter culpaz: nō videtur carere poteſtate
ad dimittendum penam. Et quia circa
ea que ſunt fidei dictis diuine ſcripture
tanꝙ̄ regule ⁊ lumini eſt aſſentiendum
ſecundū diony. de di.no. ideo inducitur
auctoritas xp̄i. Io.xx.di. Quorum remi
ſeritis peccata ⁊c̄. Nunc autē in foro pe
nitentiali licet quis habeat poteſtatē re
mittendi peccata quantum ad culpā eo
modo quo remittuntur ibi. nō tamen vt
videtur remittendi niſi quantū ad penā
quia ſi poteſt remittere quātū ad culpā
poſſet ipſuz ita iniunctū in peccato mor/
tali detinere. Et ideo illius detētio ſolū
videtur ſonare ad penam. Nullus autē
poteſt penam remittere niſi qui pōt eaz
dimittere. Circa iſtius ſermonis ſecū
dam particulam inſiſtendo erga iſtarū
indulgentiarum vtilitatez occurrunt.x.
conſiderationes. ⁊ prima eſt ꝙ iſte indul/
gentie proficiunt et per conſequens non
ſunt vacue. Secunda eſt quid profici
unt. Tertia eſt quantum proficiunt.
Quarta eſt quotiēs ꝓficiūt. Quin
ta eſt qualiter proficiunt. Sexta a q̄/
bus ꝓficiunt. Septima eſt q̄bus ꝓfici
unt. Octaua eſt q̄n ꝓficiūt. Nona ē
vbi ꝓficiūt. Decima eſt quare ꝓficiūt.

I.conſi/ Quantum ad primã conſiderationẽ
deratio ꝙ ille indulgentie proficiant oſtenditur
per quattuor vias. Prima via eſt ꝛ ſu
mitur ex auctoritate dominica. quia ip/
ſe dñs dedit indulgentiã quando dixit
E magdalene: Remittunt̃ tibi peccata tua
cũ tamẽ prius cũ perfecta contritiõe ve/
niſſet ad chriſtum in qua cõtritione cul/
pa remittitur. Et ideo dixit chriſt⁹. Di/
miſſa ſunt ei peccata multa quoniã di/
lexit multum. poſtea addidit quando ſi
bi licentiam dedit recedendi. remittunt̃
tibi peccata. qđ nõ poteſt intelligi quan/
tum ad culpam. quia iam dixerat. dimiſ
ſa ſunt ei peccata ꝛc. Et ideo oportet ꝙ
intelligatur quantum ad penã: ꝛ hec eſt
indulgentia. Et ſi dicatur ꝙ ſolus xp̃us
poteſt hoc facere. non valet. qꝛ ipſe pro/
miſit apoſtolis. Joh. Opera que ego fa/
cio ꝛ ipſe faciet ꝛ maiora horum ꝛc.
Scđa via ſumitur ex auctoritate apo
ſtolica. quia non habet maiorem aucto/
ritatem princeps temporalis in tem/
poralibus ꝙ̃ princeps ſpiritualis in ſpi/
ritualibus: cum maiori principatui ma/
ior auctoritas cõmitatur. Nunc autem
princeps temporalis põt remittere oẽm
penam temporalem: ergo princeps ſpi/
ritualis multo plus cum ei plenaria po
teſtas ſit cõmiſſa: cum dixit chriſtus Pe
tro Paſce oues meas. Jo. xxi. ca. Ter
tia via eſt ꝛ ſumitur ex auctoritate eccle
ſiaſtica. quia ſaluator. Math. xvi. ca. de
ſcribens eccleſie fundamenta dixit. Su
per hanc petram edificabo eccleſiã meã
ꝛ porte inferi non preualebũt aduerſus
eam. vnde habetur ꝙ eccleſia vincit por
tas inferni. ꝛ non videtur ꝙ inferni infe
rioris. cum nulla virtus eccleſiaſtica ad
illos ſe extendat. Et ſic videtur ꝙ in/
telligatur de purgatorio. ſ. ꝙ virtus eccle
ſiaſtica illas portas vincat qđ nõ poteſt
intelligi niſi quantum ad ſuffragia. vel
quantum ad indulgentiaʒ. ſuffragia au
tem non videntur habere locum. qꝛ non
habent efficatiam per modum auctori/
tatis: ſed per moduʒ deprecationis. vbi
autem eſt ſola deprecatio ibi non eſt vi/
ctoria. ſicut hic dicitur de portis inferi
ꝛc. Quarta via ſumitur ex auctorita/
te euangelica. quia chriſtus p̃miſit im/
plicite ꝙ nunꝙ̃ deficeret fides eccleſie.
Luce. xxii. quando dixit Petro. Ego au
tem pro te rogaui vt non deficiat fides
tua. qđ dictuʒ intelligitur in perſona to/
tius eccleſie et non ſingularis perſone.
quia poſt illud dictuʒ Petrus perdidit
fidem cum chriſtum ter negauit. vt ibi/
dem dicit euangelium. Et quia indul/
gentie date ſunt ab initio ſecundum fi/
dem eccleſie. ideo de vtilitate indulgen/
tiarum nullatenus eſt dubitandũ. Se II.cõſi/
cunda conſideratio eſt. quid ille indul/ deratio
gentie proficiant. Dico ꝙ ex iſtis indul/
gentiis p̃ueniunt quattuor bona. Et A
primũ bonum eſt augmentatio gratie.
quia cum ſupponant hominẽ eſſe in cha
ritate opera talia meritoria merent̃ gra
tie augmentum. quia ſecundum Aug.
Charitas meretur augeri. tales autẽ in
dulgentie non habentur niſi per opera
meritoria de natura ſua ideo lucrum in
dulgentie nõ põt fieri ſine augmẽto grẽ.
Secundum bonum eſt accumulatio
glorie. quia cum nullus poſſit lucrari in
dulgentiam niſi per fidẽ: ꝛ fides eſt cui
promittitur viſio diuine eſſentie ex pri/
mo de trini. ideo cum ex indulgẽtia lu/
crum augmentet̃: neceſſario dona felici/
tatis eterne i debito augmẽtant̃. Ter
tium bonum eſt remiſſio pene in hac vi/
ta. quia cum ſacerdos ſapiens venienti
ad penitentie ſacramentũ imponat peni
tentiam ſm menſuram peccati. dicente
domino in lege Moyſi deutero. xxv. ꝙ
ſecundũ ꝙ̃titatem delicti erit plagarum
modus. Et ideo cum tales penitẽtie da
te ſint in penam peccati: ꝙ̃tum lucratur
de indulgentia tantum tollitur de illis
penis. Et quia indulgẽtie vt patuit ſunt
ad auferendũ penaʒ. vnde ſi ſacerdos in
iunxit. x. dies de penitẽtia. x. dies de indul
gentia euacuant illam penam ꝙ̃tum ad
neceſſitatem: non ꝙ̃tum ad vtilitatem.
vnde in collationibus indulgentiarum
ſolet dici decem dies de iniunctis peni/

tentiis miſericorditer relaxamus.
Quartum bonum eſt remiſſio pene in
alia vita ſcilicet in purgatorio. quia ibi
tenetur illa regula de qua habetur apoc.
xviii. Quantum glorificauit ſe ꝛ in deli/
ciis fuit tantum date ei tormentum ꝛ lu
ctum. Nunc aũt quantũcunꝙ̃ alicui be/
neficium aliquid remiſſuʒ eſt in aliqua
cõmunitate ab illo qui habet plenitudi/
nẽ poteſtatis in illa cõmunitate per idẽ
Nota eſt ac ſi ſoluiſſet. Sed ſi quis penitentiã
ſibi iniunctam ſoluiſſet in eccleſia ſecun
dum exigentiam ſuoꝝ peccatorum nul/
li dubium eſt ꝙ iteruʒ in purgatorio nõ
puniretur cum non reſurgat duplex tri/
bulatio in idipſum ſecundum propheti/
cum dictum. ergo eodem modo ſi in ec/
cleſia eſt remiſſum per indulgentiaʒ qđ
III. cõſi erat puniendum. Tertia cõſideratio
deratio eſt. quãtum ille indulgentie proficiunt.
Dicitur autem in. iiii. lib. ſententiarum
ꝙ indulgentie tantum valent quantum
ſonant. i. quantum exprimitur in forma
B conceſſionis earum. Intelligendũ eſt
tamẽ ꝙ indulgentie cõmuniter date ſo/
lent quadrupliciter ſonare. Et primo re
ſpiciunt ad determinatuʒ tempus ſecũ/
dum menſuram ſcilicet dierum: vt cum
dant̃. xl. dies de indulgentia. Secun/
do modo ſcđm determinatum tempus
ſcđm numerum annoꝝ: vt cum dantur
xl. anni de idulgẽtia. Tertio modo re/
ſpiciunt certam portionem peccatorum
vt cum medietas vel pars peccatorum
relaxatur. Quarto modo reſpiciendo
ad totum ſimpliciter: vt cũ datur remiſ/
ſio peccatorum omniũ ſcđm plenariam
indulgentiã. De primo modo. ſi idul
gentie ſonant ad numerum dieruʒ: ſunt
ſic intelligende ꝙ ſi alicui ſunt iniuncti
x. dies de penitentia pro ſuis peccatis in
foro confeſſionis: ꝙ per decẽ dies de in
dulgentiis remittunt̃ illi quia ita ſonãt
verba dictarum litteraruʒ forme in qui/
bus conceditur indulgentia. Cum di/
cunt. x. dies de iniunctis penitentiis mi/
ſericorditer relaxamus ſibi. Et ſi tales
non ſunt iniuncti tunc tantum aufertur
de pena purgatorii: ꝙ̃tũ p illam pniam
ſi facta perfeciſſet ſibi iniuncta ſublatuʒ
fuiſſet. qꝛ indulgentie tñ remittũt de pe/
na ꝙ̃tũ de pena ſonat. ꝛ illa pena ꝙ ẽ ſel
remiſſa non debet eſſe iteꝝ punita De
ſecundo modo: Si indulgentie ſonant
ad numeꝝ annorum eſt intelligendũ ꝙ
tantum valent ꝙ̃tum valeret perſolutio
penitentiarum iniunctarum ad vnũ an/
num. Et ſi dicatur quid intelligimus
per vnum annum aut per vnam dieʒ de
penitentia cui correſpondet annus vel
dies de indulgentia. Dicitur ꝙ in primi
tiua eccleſia computati erant dies tales
ſecundum arbitrium ſacerdotis. vt tali
die infligeretur tanta pena quantam po
terat portare ſine detrimento ſalutis in
abſtinentiis ꝛ flagellis. quia dicit Aug.
ꝙ corpus noſtrum non eſt damnanduʒ
ſed ſanandum. De tertio modo ſi in/
dulgentie ſonent ad quantitatem pecca
minum quo ad penam. vt dimidiã par/
tem. tunc tantum valent quantum peni
tentia ſufficiens valeret facta pro tanto/
rum peccatorum quantitate. quia in ta/
li indulgẽtia remittitur media pars pe/
nitentiarum iniunctarum ſibi vel iniun
gendarum ſecundum arbitrium ſapien
tis ſacerdotis quod eſt finis ſuus et per
idem eſt ac ſi fuiſſet ſolutuʒ. Et ideo de
illa portione non habebit penam in hoc
ſeculo. nec in futuro. quia deus vt patuit
debitũ bis non exigit. De quarto mo
do ſi indulgentie ſonant quantuʒ ad to/
tum cumulum peccatorum vt penam re
mittant ſecundum formam indulgenti/
arum plene tunc omne debitum aufert̃
vt nullus reat⁹ pene remaneat pro iſto ſe
culo. quia ab eo pena remittĩ ſibi quan
tum in hoc ſeculo poteſt vniuerſaliter ſol
uere vt patuit ꝛ ligare. nec etiã in futuro
ſeculo. quia illud quod eſt plene remiſſũ
ab inferiori principe in ſuo principatu
vbi eſt plena poteſtas ſibi cõmiſſa: a ſu/
periori non debet vlterius exigi: a ſuo prin
cipe committente in principatu ſuperio/
ri: alioquin obuiaret ſue cõmiſſioni. Et
ideo cum talis pena ſit totaliter dimiſ/

ſa in hoc mundo per illã cui eſt poteſtas
commiſſa.tale debitum nõ eſt in futuro
ſeculo a deo exigendum: ſicut dictat ra/
Que/ tio naturalis. Sed tunc ſolet talis q̃/
ſtio ſtio fieri. Si tales qui cum plenitudine
talis indulgentie ſcilicet moriuntur nul
lo peccato appoſito.ſtatim euolent. Di/
citur ꝙ ſic quia nullum impedimentum
eſt aſcendendi in celum ex quo quis mo/
ritur in gratia.poſtq̃ chriſtus prepara/
uit viam per ſolutionem debite pene.vn
de anime poſt ſufficientem purgationẽ
confeſtim euolant iuxta illud pſ. Tor/
rentem pertranſiuit anima noſtra. ergo
cum illud quod eſt remiſſum per idem
ſit ac ſi eſſet ſolutum.alioquin inanis eſ/
ſet ſolutio vel remiſſio iſti cõfeſtim euo/
lant. Et ideo dixit chriſtus Petro ſignã
ter. Math.xv. Tibi dabo claues regni
celorum ⁊c̃. Quando enim quis habet
claues confeſtim poteſt introducere.nec
per alium modum inuenitur per quem
poſſit ſedes petri celum claudere vel ape
rire. quia peracta penitentia hic vel ibi
IIII.cõſi ſine ipſo quiſq̃ ingreditur. Quar/
deratio ta conſideratio eſt. quotiens ille indul/
gentie proficiunt. Dicitur autẽ ꝙ ſicut
ſacramentum penitentie eſt iterabile.
dicente ſapiente prouerb.xxiiij. Septi/
es in die cadit iuſtus ⁊ reſurgit. que re/
ſurrectio non fit niſi per penitentiã: ita
beneficium indulgentie eſt iterabile et
frequentabile. quia ſicut poteſt iterari
culpa ⁊ frequentari:ita pena conſequẽs
ipſam. ⁊ ideo ſicut penitentia frequen/
tatur ad emendandam culpam ⁊ indul
gentia iteratur ad delendum penam ⁊ eti
am dirimendam conſequentem ipſam
Intelligendũ eſt tamen ꝙ quattuor
modis poteſt intelligi ꝙ iſtarum indul
gentiarum frequentatio proficiat ad pe/
nas purgatorij propter quas hodie prin
E cipaliter intenduntur. Et primo mo/
do vt qui lucratur vnam diem de indul/
gentia.habeat ſcilicet vnam diem refri/
gerij cũ erit in purgatorio Et ita de vno
anno ⁊c̃. Secũdo modo vt qui lucra
tur vnum annũ de indulgentia per vnũ
annum eius pena in purgatorio breuie/
tur.⁊ ita de vna die ⁊c̃. Tertio modo
do:vt qui lucratur vnam diem vel vnũ
annum de indulgentia: tantum habeat
de refrigerio in purgatorio quantũ de
pena habuiſſet ſi penitentiam tantã in
hoc mundo feciſſet. Quarto modo vt
ſi lucratur vnum diem vel vnum annũ
de tali indulgentia tantum breuiter de/
eius pena:quantũ in penitentia fuiſſet
ſi penitentiam redemptam per indulgẽ/
tiam perfeciſſet.quia vt patuit indulgẽ/
tie ad penitentias iniũctas vel iniungẽ/
das directe reſpiciunt. Sed primus
modus non videtur eſſe conueniens.quia
anime nõ detinentur in purgatorio niſi
ad ſoluendam penam ſibi determinatã
⁊ ideo pena illa terminata:anime ſtatim
euolãt.⁊ ideo nõ videt̃ ibi tale refrigeri
um quia pro tempore illo quo non puni
untur deberent eſſe beate.⁊ ideo talis di
latio felicitatis preter penam videtur eſ
ſe iniuſta. Nec ſecundus modus valet
quia ille cuius auctoritas non extendi/
tur ad aliam vitam: non videtur poſſe
prefigere tempus pene quod exigitur in
alia vita:cum nullus princeps extra ſu/
um principatum poſſit aliquid ſtatuere
princeps autem eccleſie non videtur ha
bere iuriſdictionem extra preſentem vi/
tam. ⁊ ideo videtur quantum poſſit illi
tempus limitare. Nec tertius modus
valet.quia tale refrigerium non admit/
titur in purgatorio ne ibi vltra debitum
ſancti retineãtur.nec eſſet perfecta talis
indulgentia ſi cũ tali refrigerio eſſet pe
na damni que ponitur maxima. Nec
quartus modus.quia non ſunt equales
penitentie huius vite ad penas illas ſe/
cundum Augu.⁊ ideo non poteſt ibi fie
ri bona cõmenſuratio.ideo videtur eſſe
dicendũ ſi quis diligenter reſpiciat ad
premium: ꝙ tantum diminuitur de pe/
na purgatorij per vnam diem aut per an
num de indulgentia quantum breuiatũ
fuiſſet ſi talis per annum aut per diẽ pe/
nitentiã hanc egiſſet. quia indulgentie
reſpiciunt penam peccati ſecundum ꝙ

imponunt̃ ab eccleſia. ⁊ illud poteſt ab
eccleſia remitti.⁊ cum eſſet remiſſum nõ
remittitur in alio mundo. Et quia cer/
tum eſt quantum de pena purgatorij
diminuit vnus annus penitentie. ideo
incertum eſt quantum diminuat vnus
annus indulgentie.vnde accipitur docu
mentum ꝙ certius eſt lucrari indulgen/
tiam ſecundum quantitatem culparum
tertiam: vel quartam vel mediam. per
quantitatem temporis q̃ vt mille vel.c.
annorum.quia ibi eſt certitudo de certa
parte temporis purgatorij de media vel
de tertia:hic autem de mille. Et quia in
talibus beneficijs ſpiritualibus homi/
nes ſunt nimium conquirendi ſolertes.
⁊ ideo dicitur Luce.xvi. Filij huius ſe/
culi prudentiores ſunt filijs lucis in ge/
V.conſi neratione ſua ⁊c̃. Quinta conſidera/
deratio tio eſt.qualiter indulgentie proficiunt.
Dicitur ꝙ proficiũt eo modo quo peni/
tentie hic iniuncte quando perficiuntur
quia eo modo proficit alicui remiſſio de
biti:quo proficit ipſius ſatiſfactio.vt am
plius illud debitum nunq̃ repetatur.vn
de qui perficit penitentiam debitã facit
ſatiſfactionem. Et qui habet indulgen/
tiam habet eiuſdem debiti remiſſionem
de quo dicitur in pſ. Remitte mihi vt re
frigerer priuſq̃ abeam ⁊ amplius non
ero.quia ſcilicet iſta remiſſio fit in hac vi
ta q̃uis profutura. Intelligendum
eſt tamen ꝙ ſacramentum penitentie cõ
tingit quadrupliciter terminari qđ ſub/
ſequitur indulgentia peccatorum. Et ꝓ/
mo quãdo a ſacerdote nulla iniungitur
penitentia ſicut chriſt⁹ dixit mulieri ad/
D alterere Johã.viij. Uade ⁊ amplius noli
peccare. Et illud contingit quãdo quis
confitetur in puncto mortis. quia nullã
poteſt in hoc mundo perficere peniten/
tiam. Secundo quando a ſacerdote
imponitur maior penitentia q̃ debeat
propter ignorantiam ſacerdotis ponde/
rantis quod nõ eſt ponderandum. ſicut
dicit̃ de phariſeis qui decimabant men/
tam ⁊ ciminum ⁊c̃. Tertio quando a
ſacerdote imponitur minor penitentia
q̃ debeat vt cõtingit ꝓpter volũtatẽ peni
tentis.ſicut illi q̃ alligãt onera gũia ⁊ di/
gito ſuo.no.ea.mouere. Quarto qñ a
ſacerdote iponit̃ pena adeq̃ta pctis ꝯfeſ
ſis ⁊ illđ ꝯtingit ex diſcretiõe ſacerdotis
inter lepram ⁊ lepram diſcernentis ſapi
enter vt habetur in lege Moyſi ⁊ obedi
entia penitentis. Nunc ad propoſitum
primo quãdo nulla datur penitentia to/
ta indulgentia ſequens reſpicit tantum
penã purgatorij ⁊ ſic ibi nõ habet aucto/
ritatem eccleſia militans. cum pena nõ
ſit hic tremiſſa.nec ibi remitti põt. Se
cundo quando penitentia excederet: ſi il
la per indulgentiam remittatur tunc cõ
ſtat ꝙ in purgatorio non repetitur. quia
iam eſt ſuperhabũdanter remiſſa.⁊ ſi nõ
remitteretur non punietur quantũ eſt hic
quia ibi eſt iudicium equiſſimum loquẽ
do ſecundum proportionem. Tertio
quando penitentia deficit:tunc illud qđ
deficit ſupplebit̃ in purgatorio quia ſem
per curia ſuperior eſt iuſta ⁊ reſecat ſup/
flua.⁊ ſupplet diminuta in punitione:ſꝫ
ibi curia ſuperior de tota indulgentia ⁊
de iniunctis penitentijs euacuabit quic/
quid ibi exigeretur de illis ſi non cõple/
rentur.de reliquo autẽ quod iniungi de/
buiſſet ſi non fuit hic iniũctum quo erit
hic remiſſum.⁊ ſi hic non remittet̃ quo/
modo ibi non exiget̃. Quarto quãdo
penitentia eſt adequata culpe clarũ eſt
ꝙ ſi tota remittĩt hic legitime tunc nul/
lo modo exigit̃.q2 debitum remiſſum a
nullo iuſte exigi poteſt. Et ideo ſcđm ꝓ/
miſſa validiſſimus modus adipiſcendi in
dulgentiã ꝓ purgatorio eẽ videt̃ vt vnuſ
quiſq̃ pniam ſufficientem hic acceptet
⁊ poſt acceptã ꝑ indulgentiã redimere ⁊.
Et illđ ſonat modus antiqu⁹ ꝯferẽdi i/
dulgentiã de penitentijs ſibi iniunctis.
Sexta ꝯſideratio ẽ.a q̃bus ille idulgẽ VI.cõſi
tie ꝓficiũt. Dĩ aũt ꝙ iſte idulgẽtie ſũt vti deratio
les qñ ꝯferunt̃ ab illis q̃ ꝯferẽdi vl̃ dãdi
hñt auctoritatẽ aliter minime valẽt. In A
telligendũ eſt tñ ꝙ in eccl̃ia fuerũt a prĩci
pio q̃ttuor ordines diſtincti.ſ. Prim⁹ in
cipiẽdo ab ĩfimis fuit ordo diaconoꝝ de

quo fuit beatus Stephanus cum alijs
vi. de quibus habetur. act. vi. Secun
dus fuit preſbyterorum. de quibus dixit
chriſtus. Luce. xxij. Hoc facite in meam
cōmemorationem quando dedit eis po/
teſtatem conficiendi corpus ſuū. Ter
tius fuit epiſcoporum: quibus xp̄s dixit
Quodcunqȝ ligaueritis ⁊c. quia epiſco/
pi ſucceſſerūt apl̄is. Quartus fuit ſū/
morum pontificum. quorum primus fu
it beatus Petrus cui dictū fuit. Quod/
cunqȝ ligaueris ⁊c. Et illos quattuor or
dines diſtinguit Diony. de angelica ie/
rar. Primus aūt non facit ad propoſi
tum. quia nulla auctoritas abſoluēdi atqȝ
ligandi diaconibus eſt cōceſſa niſi ſolis
ſacerdotib⁹ miniſtrare. Sed circa tres
alios ordines ponūtur quattuor catho/
B lica documenta. Et primū eſt ꝙ ſicut
ſacerdotibus fuit collata auctoritas ab/
ſoluendi a culpa quando fuit promulga
tum ſacramentum penitentie Johā. xx.
Quorum remiſeritis peccata remittun
tur eis: ita auctoritas abſoluendi a pena
quādo dixit: Quorum retinueritis retē/
ta erunt. vt fuit oſtenſum. Et confirmaꝰ
quia maior poteſtas data ē eis. ſ. abſolutio
a culpa. vt patuit: tum quia poteſt obli/
gare ad penā ⁊ lex diuina eſt promptior
ad abſoluendum q̄ȝ ad ligandū. Se
cundū eſt ꝙ ſicut poteſtas abſoluendi a
culpa fuit ſacerdotibus limitata. vt non
poſſint niſi circa limitata peccā abſolue/
re: ita poteſtas abſoluendi a pena ꝑ mo
dum indulgentie fuit limitata per ſupe/
riores. vt non poſſint per ſe indulgētias
dare: ne forte viloſcant ⁊ facilitas indul
gētie ſit occaſio culpe. Unde niſi fuiſſet
iure poſitiuo limitata illa poteſtas vide
retur quilibet ſacerdos poſſe abſoluere: ſicꝰ
ſūmus ierarcha: qđ eſt plus q̄ȝ quecū/
qȝ indulgentia. Tertium eſt ꝙ talis
indulgētia ⁊ poteſtas in epiſcopis non ē
ligata. ſed tamē determinata. vt nō poſ/
ſint ſimul niſi. xl. dies conferre qui potu
iſſent alias ſine determinatione. cum ita
dixerit eis. ſ. qđcunqȝ ligaueritis ⁊c. in
apl̄is. ſicut in ſummo pontifice Petro.
Quodcunqȝ ligaueris ⁊c. Quartum
eſt ꝙ talis poteſtas eſt in ſummo ponti/
fice indeterminata. quia ſine termino fuit
collata a xp̄o vt patuit. ita ꝙ nullus aliꝰ
pōt eū limitare tanqȝ totius eccleſie pa/
ſtorem. Jo. xxi. Et ideo poteſt plenam in
dulgentiam ⁊ determinatam ſicut ei vi
detur quibuſcunqȝ conferre capacibus.

Septima conſideratio eſt. quib⁹ iſte VII. ꝯſi
indulgentie proficiūt. Dicitur aūt ꝙ nō deratio
valent niſi illis qui ſunt idonei ad ip̄as
recipiendas: dicente domino eis quibus
cōceſſa fuit hec auctoritas. Si fuerit ibi
filius pacis requieſcet ſuper eū pax vr̄a
ſin autem ad vos reuertetur. Intelli/ C
gendum eſt tamen ꝙ quattuor impedi/
menta inueniunꝰ ne indulgentie profici
ant alicui. q̄ȝtumcūqȝ recte fuerint date.

Primum eſt defectus credendi. quan
do quis non habet fidem ꝙ talia ꝓficiāt
quia dicit Augu. de doctrina xp̄iana pri
mo ꝙ xp̄us dedit claues eccleſie. vt qui
nō crederet in ea ſibi dimitti peccata nō
dimittanꝰ ei. ⁊ qui crederet indulgenti/
am perciperet. Secundū eſt defectus
acceptandi. ſ. quando quis non eſt in di
uina gratia. quia tunc eſt obligatus ad
penam eternam circa quam nō cadit in/
dulgentia: cū ſit irremiſſibilis quādiu
eſt in mortali culpa. tūc eñ nō valet idul
gētia quia idulgētia ſeqtur culpe deletionē

Tertium eſt defectus cōmunicandi.
quia quandocunqȝ eſt aliquis excōmu/
nicatus pro eo ꝙ eſt ab eccleſia preciſus
non eſt capax indulgentie: cum nō ſit in
eccleſie gremio conſtitutus. ⁊ ideo ſicut
membrum mortuum non ſuſcipit bene/
ficium corporis: ita iſti non recipiunt be
neficia eccleſie. Quartū eſt defectus
confeſſionis ⁊ contritionis. quia quādo
datur indulgentia vere penitentibus et
confeſſis datur quia niſi vere quis peni/
teat ⁊ confiteatur indulgentiam non cō
ſequitur. in cuius figura ante peccatoꝝ
expiationem fiebat confeſſio omniū ini/
quitatum filiorum iſrael. Leu. xvi. In/
telligendum eſt tamen ꝙ cōfeſſio pecca/
torum preuia cōmuniter videtur neceſ/

ſaria ad percipiēdum indulgentiam. quia
nulla indulgentia habet locum de debi/
to remittendo vbi debitum non eſt adiu
dicatum: ⁊ qđ non conſtat deberi nō po/
ſtulaꝰ ad ſoluēdū remitti. Iſta adiudi/
catio debiti in eccleſia non fit ante peni/
tentie ſacramentum. vnde ante ipſū nul
lus obligatur ad penam in hac vita. er/
go nō cadit talis eccleſie remiſſio donec
peccata fuerint per eccleſiam iudicata.
Et ob hoc videtur dari indulgentia ve/
VIII. ꝯſi re penitentibus ⁊ confeſſis ⁊c. Octa/
deratio ua cōſideratio eſt. quando proficiūt iſte
indulgentie. Dicitur autem ꝙ proficiūt
eo tempore cum homo poteſt mereri cū
propter opera meritoria ſemper aſſignē
tur. De quo tempore dicitur Johan. ix.
Me autem oportet operari: opera eius
qui miſit me donec dies eſt. Et quia alio
tempore talia non proficiunt. ideo ſequi/
tur. venit nox in qua nemo poteſt opera
D ri. ⁊c. Intelligendum eſt tamen ꝙ cir
ca iſtam conſiderationē occurrunt quat
tuor veritates quaꝝ. Prima eſt. ꝙ ta/
les indulgētie proſunt exiſtentibus in
hac vita. quia ipſi ſunt in plena iuriſdi/
ctione eccleſie. ⁊ ideo ſicut eccleſia poteſt
eos ad penam obligare: ita a pena abſol
uere. Secunda veritas eſt ꝙ non pro
ſunt exiſtentibus in alio mundo. quia il
li ſunt extra iuriſdictionem eccleſie. cū
ſint extra terminos vie. vnde chriſtus nō
dedit poteſtatem eccleſie ligandi atqȝ
ſoluendi niſi ſuper terram. Tertia ve
ritas eſt. ꝙ proſunt ꝓ iſta vita. quia per
tales indulgentias remittitur peniten/
tentia quā hic perficere oporteret: ſicut
ex carū forma. cum dentur ex iniunctis
penitentijs. Quarta veritas eſt ꝙ pro
ſunt pro alia vita quando dantur exiſtē/
tibus in hac vita. quia illud quod eſt re/
miſſum legitime in curia inferiori. non
pōt legitime exigi in curia ſuperiori. Et
cum dantur iſte indulgentie: remittunꝰ
pene debite in eccleſia exiſtēte ab eo qui
in eccleſia accepit plenitudinem poteſta
tis. Sed ex iſtis veritatibus accipiūtur
duo catholica documenta. Primum
eſt ꝙ nullus prelatus poteſt cōcedere in
dulgentias iam defunctis. quia nō ſunt
ſub eius iuriſdictione. Secundum eſt
ꝙ nullus poteſt lucrari indulgentiam ꝑ
ſuis ꝑdeceſſoribus defūctis quia illi nō
ſunt ſub auctoritate indulgentias confe
rentis. cuius ſignum eſt. quia circa mor
tuorum ſubſidia eccleſia non vtitur mo
do poteſtatis ſed humilitate ſupplicati/
onis. vt dicit beatus dioniſius. Nona IX. cōſi/
conſideratio eſt vbi proficiunt iſte indul deratio
gentie. Dicitur ꝙ quattuor loca diſtin/
guit ſacra ſcriptura vbi conueniunt me/
rita ponderari. Primus locus eſt iſti/
us mundi de quo dicitur in pſ. Statui E
ſti in loco ſpacioſo pedes meos. quia hic
datur ſpacium ad bene operandum.

Secūdus locus eſt purgatoriū de quo
dicitur Job. xxviij. Auro locus eius in q̄
conflatur. quia ille non eſt niſi ad purgā
dum electos. Tertius locus eſt infer
ni. de quo deutero. xxxij. cap̄. dicitur: In
loco horroris ⁊ vaſte ſolitudinis in figu
ra. quia licet ibi ſint multi: tamen nō ſūt
aliquo ordine vel amicitia federati.

Quartus loc⁹ eſt paradiſi. de q̄ Exo.
xxxiij. Eſt locus apud me: cum domin⁹
voluit Moyſi ſuam eſſentiam reuelare

Nunc autē ad propoſitum ſecundū
illa quattuor loca hic ponūtur quattuor
documenta. quoꝝ ſcilicet. Primū eſt
ꝙ iſte indulgentie non proſunt exiſtenti
bus in paradiſo. quia vt patuit directe
reſpiciunt penas. ibi autem nulla eſt pe/
na. immo felicitas ſumma: non quin me
rita in actibus bonis quibus adiūgitur
indulgentia ibi proficiant. quia indulgē
tie introitum illius felicitatis accelerāt.
ſed ex quo ibi ſunt nulle talium indigēt
pro quo ſtatu dixit dominus Moyſi:
Ego oſtendam tibi omne bonum. Se/
cundū eſt ꝙ nihil proſunt exiſtentibus
in inferno. quia ſi ibi proficerent tantum
poſſent multiplicari ꝙ ipſi poſſent a pe/
nis liberari. Cuius oppoſitū dixit chri
ſtus. Aut quam dabit homo commuta/
tionem pro anima ſua. Non tamen vide
tur inconueniens ſi pro illo ſtatu hic pro

ficiant ſicut pro ſtatu purgatorij. quia ſi quis perficiat penitentiam pro peccatis preteritis ⁊ poſtea damnetur per peccatum ſuperueniens: non punitur inferno pro peccatis preteritis. de quibus ſufficientem penã portauit: ſicut dicitur in pſ. Deus non punit bis i id ipſum. ita eadẽ ratione ſi lucratus fuiſſet de illis penis indulgentias. vnde ſi quis poſt plenam indulgentiã peccaret vnico peccato quo damnaretur non puniretur in inferno niſi de illo ſecundum premiſſa ꝛc. Tertium documentũ eſt ꝙ iſte indulgentie non proficiũt in purgatorio exiſtentibꝫ quia pena que eſt eis limitata per ſuperiorem iudicem non poteſt per inferiorẽ diminui vel tolli exquo quis moritur ad certam penam in purgatorio damnatur diuino iudicio ⁊ non humano. Et ideo videtur ꝙ non poſſit ipſum a tali pena liberare quis ſua auctoritate: niſi fuerit abſolutus prius ⁊ tunc proficiunt ꝓ purgatorio ⁊ non in purgatorio. Quartum documentum eſt ꝙ indulgentie iſte ſolum proficiunt in hoc mundo quia dãtur ſecundum auctoritatem militantis eccleſie: que non eſt niſi in hoc mundo. nec eius auctoritas directe ſe extẽdit ad aliud ſeculum niſi quantum in hoc mũ-

Queſtio

do remittitur vt fuit oſtenſum. Intelligendũ eſt tamen ꝙ ſolet fieri queſtio Si princeps eccľe militantis poſſit purgatorium totaliter euacuare. quia ibi videtur eſſe quedam portio militantis eccleſie. quia nõ ſunt in termino. Et illud non obſtat quia non ſunt in ſtatu merendi aut demerendi. tum quia illud poteſt dupliciter intelligi. aut quantum ad penas de preterito iniunctas. ⁊ ſic non videtur. quia ille ſunt iniuncte auctoritate diuina ⁊ non tolluntur humana. aut q̃ntum ad iniungendas. ⁊ tunc poſſet diuinum iudicium preuenire ſoluẽdo. ne deus iterato requirat qui dedit talem poteſtatem ſuper terram vt ſi ſtatueret. quicunq; vltimo momento ſue vite eſſet in ſtatu gratie ꝙ eo ipſe conſequatur plenã indulgentiam. tunc cum nullus deſcendat ad purgatorium niſi in gratia cõſtitutus ⁊ tunc hic eſſet plenarie abſolutus ⁊ ſic nunq̃ vllus deſcenderet ad purgatorium ſed confeſtim euolaret quod eſt mirum. licet appareat verum ex dicto chriſti aſſumptio ſcilicet Quodcunq; ligaueris ꝛc.

X. conſideratio

Decima conſideratio eſt quare iſte indulgentie proficiunt. Dicit autem ꝙ proficiunt ſecundũ qđ eſt ordinatum a deo ad ſupportandam humanam fragilitatem ⁊ infirmitatem ⁊ ad declarandam diuinam benignitatẽ. de quibus dicitur ſapi. xi. Miſereris omnium. quoniam omnia potes. Et iterum. Parcis omnibus. quia tua ſunt omnia qui amas animas. Intelligendũ eſt tamen ꝙ circa iſtam conſiderationẽ occurrunt quattuor documenta quorum ꝑmum eſt ꝙ tales indulgentie non proficiunt quando dantur pro rebus illicitis vt ſi quis daret indulgentiam euntibus ad iniuſtum bellum aut ad inhoneſtũ lucrum vel locum. immo nocent tam cõferenti q̃ ſuſcipienti peccantibus mortaliter ⁊ committentibus ſacrilegium. q̃a ſacra auctoritas a chriſto collata applicatur licitis ⁊ nõ illicitis. Vñ. ij. cor. xiij dicit apoſtolus ꝙ poteſtatem dederat ei dominus non ad deſtructionem fideliũ ſed ad edificationem. F. Secundum eſt ꝙ tales indulgentie proficiunt quando dantur pro bonis operibus: vt pro peregrinatiõe vel pro elemoſynis. quia cui licitum eſt remittere penas: licitũ eſt recipere ſatiſfactionem quantumcũq; paruam. ⁊ ideo cũ ibi fiat aliqua ſatiſfactio proficit pluſq̃ ſi fieret nulla. quia in tali bono opere non ſolum remittitur pena: ſed augetur gloria. Tertiũ documẽtum eſt: ꝙ tales indulgentie de bonis meritorijs non proficiunt ſecundum exceſſum talis meriti. vnde quandocunq; datur maior indulgentia pro minori merito non proficit ad diminuendam penã per modum talem ex merito operis: ſed auctoritate dantis ⁊ per idem tunc proſunt minus bonis ſicut magis bonis.

Quartum eſt ꝙ iſte indulgentie proficiunt abſolute date: quãuis non ſint alicui bono operi adiuncte. quia habẽs plenam poteſtatem in cõmmunitate poteſt ibi debitum ſine aliqua ſolutione relaxare ſicut quodcunq; preciũ recipere. alioquin indulgentie date in mortis articulo non valerent ꝛc. Sed remanet dubium ex premiſſis. quia ſicut penitentia de preteritis peccatis mortalibus facta in ſtatu culpe ſecundum aliquos proficit. ita videtur ꝙ indulgentia que datur ad remiſſionem talis pene in tali ſtatu poſſit proficere ſi daretur abſolute pro q̃cunq; ſtatu ab eccleſia que non ſolũ bonis ſed etiam malis multiplicia beneficia preſtat ſcđm illud quod dicit. Qui ſolem ſuum facit oriri ſuper bonos ⁊ malos ꝛc. Qui nobis concedat hic in pñti gratiam: ⁊ in futuro gloriam. Amen.

In feſto aſſumptionis marie virginis. Sermo. L

Leuata ẽ magnificentia tua ſuper celos ꝛc. pſ. viij. Quia magnificentia regia conſiſtit in larga diſtributione donorum. ⁊ dona ſupernaturalia fuerũt a rege regũ virgini marie largiſſime diſtributa: ideirco cõuenienter dicitur de ipſa magnificentia diuina ꝙ eleuata eſt ꝛc. Et ſcđm hoc huiuſmodi magnificentie aſſumptio ipſius marie virginis dupliciter deſcribitur in his verbis. Primo quantũ ad ſolium in quo fuit inchoata cum premittitur: Eleuata ſcilicet de valle huius miſerie. omne enĩ qđ eleuatur in imo ſtetit. Secundo quantum ad terminum ad quem fuit exaltata. cuĩ ſequitur ſuper celos ꝛc. De quibus duobꝫ dicitur Iob. ij. Ad preceptum tuum eleuabitur aquila. i. mater domini propter ſublimitatem ſui volatus quantum ad primum. Et ponet in arduis nidum ſuum. i. in ſublimitatibus celorum quantum ad ſecundum. Circa primum eſt intelligendum ꝙ cuĩ dicitur eleuata eſt Iſta eleuatio fuit primo in ſtatu patriarcharum ſubtiliter figurata per illũ aſcẽſum quando aſcendit abraham de egypto cũ ſara ſponſa ſua: ⁊ venit ad terrã ꝓmiſſiõis i loco vbi prius fixerat tabernaculũ. Iſte abraam q̃ dictus fuit pater multaꝝ gentium ⁊ ſignificat xp̃m a quo om̃es gentes regenerationis grãm acceperunt ſcđm illud Ioh. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ꝛc. Iſte aſcẽdit de egypto huius ſeculi cum ſara ſponſa que figurat matrem domini. tum q2 ſicut illa concepit angelo nũciante ⁊ ſic maria. tũ q2 cum eſſet ſterilis vt habet in geñ. ꝯcepit virtute ſpiritusſcti. tum q2 genuit filium quẽ pater eius duxit ad imolandũ Cum illa ſara. i. cũ virgine matre noſtra xp̃us aſcendit. quando ipſam in celũ aſſumpſit vbi eſt terra ꝓmiſſionis vbi priꝰ erat tabernaculũ. q2 a mũdi cõſtitutione ꝑparauit digniſſimũ habitaculũ matri ſue iuxta illud io. In domo patris mei manſiones multe ſunt. Scđo in ſtatu põtificũ ſpiritualiter ſignata numeri. ij. vbi dicitur. Eleuabit tabernaculũ teſtimonij per officia leuitaꝝ quando filij iſrael per deſertũ venerunt ad terram promiſſionis. Iſtud tabernaculũ erat ſimilitudo matris domini. tum ſicut in illo repoſitũ erat ſancta ſanctoꝝ: ſic in virgine erat repoſitũ ſcđm Danielẽ ille qui eſt ſanctus ſanctoꝝ. tum q2 ſicut in illo erat archa federis: ſic in virgine humanitas xp̃i in qua humana natura fuit ineffabiliter cõfederata. Illud tabernaculũ eleuauerunt leuite. i. angeli qui tabernaculo celeſti deſeruiũt in ſua aſſumptiõe iuxta illud. Sanctificati ſũt ergo ſacerdotes ⁊ leuite. Tertio fuit in ſtatu regũ ardẽter deſiderata. vñ dđ clamat. Surge dñe in requiẽ tuã tu ⁊ archa ſanctificatiõis tue ꝛc. Iſta archa eſt mat dñi de q̃ dicit apoca. xi. Viſa eſt archa teſtamẽti eius in tẽplo eiꝰ. Iſta ſurrexit in requiẽ dñi qñ aſſũpta eſt ad dexterã filij vñ dr in can. Veni de libano ſoror mea ſpõſa. i. de ſtatu inocẽtie in q̃ ſtetit i hac vita Coronaberis. ſ. corona aurea ꝓpter ſetiratẽ. q2 illa debet oibꝫ ſctis i apoc. Corona aureola ꝓpter virginatẽ vbi eius per-

ſona figuratꝰ in tabula de lignis ſethim imputribilibus que habebant aureolã ꝛc. Corona lapidea in eius martyrio cuius animam gladius pertranſiuit. Corona ſtellea propter doctrine veritatem quia eam de myſterio verbi informauit vt luce ꝛ Joh. i. ſcḋm Hieronymum. De qua corona dicitur Dan. xij. Qui ad iuſticiã erudiũt plurimos. Quarto fuit in ſtatu prophetarum certitudinaliter prenunciata. yſ. iiij. Leuabit dominus ſignum ꝛ congregabit profugos Iſrael. Iſtud ſignum prenunciabat matrem domini. quia illud ſignum fuit in ſyon ſublimatum vt dicit yſa. ſic mater domini fuit ſublimata in ciuitate ſpeculationis diuine. fuit etiam ad gentes exaltatum. ſic mater domini ad agilitateꝫ gentium eſt aſſumpta. Fuit ſuper montẽ caliginoſum vt dicit yſa: ſic mater domini eſt aſſumpta ad terrendos demones illius montis habitatores. Et quando hoc ſignum fuit eleuatum per aſſumptionem congregati ſunt profugi. qꝛ peccatores ſunt deo reconciliati iuxta illḋ ezechielis. xi. Congregabo vos de nationibus ꝛc. Circa ſecunduꝫ principale eſt intelligenduꝫ. ꝙ ſicut poteſt colligi ex dictis beati ambroſij in exameron. cum dictis ceterorum doctorum. xij. ſunt celi diſtincti virtute diuina mirifice fabricati.

B Quorum primum dicitur celum aereuꝫ. ꝛ ſupra illud fuit mater domini eleuata per virtutem humilitatis. ſicut enĩ hoc celuꝫ eſt ceteris infimius: ſic virtus humilitatis fecit matrem domini ancillam ſe dicere cum eſſet domina. vnde dixit Luce. ij. Reſpexit humilitatem ancille ſue. ꝛ iterum. Ecce ancilla domini.

Secundum eſt celum olympicum de natura ignis ſup̄ qḋ fuit ſcilicet eleuata per virtutem liberalitatis. ſicut enim illud celum conſumit terreſtria in corpora ſubtilia conuertendo: ſic liberalitas conſumit temporalia in ſpiritualia commutando. Hac virtute floruit mater domini. quia illas oblationes trium magorum ſtatiꝫ pauperibus pie creditur erogaſſe. iuxta conſilium filij di. Omni petenti te tribue. Tertium eſt celum lune ſupra quod fuit hodie eleuata per virtutem virginitatis. ſicut enim luna propter ſuam influentiam frigidam extinguit inordinatum calorẽ: ſic virginitas omne incendium carnalitatis. ideo virgo in cant. dicitur pulchra vt luna ꝛc.

Quartum eſt celũ mercurij ſupra qḋ fuit eleuata per virtutem patientie. ſicut enim mercurius dominatur aquis ſecũdum ptolomeuꝫ: ſic virtus patientie tribulationibus ipſas ſcilicet vincendo. de quibus in pſ̄. Aſſumpſit me de aquis multis. Hãc habuit mater domini q̃n do fuit de regno iudeorum fugata: vnde regredi non eſt dedignata propter ſalutem eorum vt habet in Mat. Quintum eſt celum veneris ſupra qḋ fuit eleuata per virtutem charitatis. ſicut eniꝫ venus cauſat amicitiam ſic charitas eſt amicicia pura ꝛ amicitie cauſa. Hanc charitatem habuit mater domini vltra omnem puram creaturam. ideo de ea dicitur in cant. Aque multe non potuerũt extinguere charitatem. Sextum eſt celum ſolis ſupra quod fuit eleuata per virtutem ſapientie. ſicut enim ſol illuminat ad videndum ſenſibilia. ſic ſapiẽtia illuſtrat ad cognoſcenduꝫ intelligibilia. Hanc ſapientiaꝫ habuit mater domini quia conſeruabat omnia verba hec conferens in corde ſuo. vt patet in Luca. de ſupercaeleſtibus. Septimum eſt celuꝫ martis: ſupra qḋ fuit eleuata per virtutem magnanimitatis Mars enim inducit ad actum fortitudinis quam habuit mater domini in tempore paſſionis duꝫ apoſtolis fugientibus ipſa iuxta cruceꝫ remanſit. ꝛ tunc fides noſtra dicitur in ipſa ſola matre dñi remanſiſſe. Octauũ eſt celum iouis ſupra quod fuit eleuata per virtutem temperantie. quia ſicut iupiter eſt in qualitate temperatiſſimꝰ ſic mater domini fuit in ſenſibus temperatiſſima. quia ſumme intellectualibus dedita. vnde de ipſa dicitur in luca. Maria optimam parteꝫ elegit que ꝛc. Nonum eſt celum ſaturni: ſupra quod fuit eleuata per virtutem paupertatis. ſicut enim ſaturnus eſt maliuolus omnibus iſtis inferioribus. ſic mater domini ꝑ virtutem paupertatis omnia iſta inferiora contempſit. vnde filium pannis inuolutum in preſepio reclinauit. quia nõ erat ei locus in diuerſorio. Decimum eſt celum firmamenti ſupra quod fuit eleuata per virtutem miſericordie. ſicut enĩ hoc celum habet influentiam generaleꝫ ad omnia inferiora: ſic mater domini per ſuam miſericordiam influit tam iuſtis q̃ꝫ peccatoribus remedia. vnde i pſ̄. xxxij. Miſericordia domi plena eſt terra illa. ſcilicet de qua dicitꝰ in pſ̄. lxxxiiij. Benedixiſti domine terram tuam. Et yſ. Aperiatur terra ꝛc. Undecimum eſt celum criſtallinuꝫ ſupra quod fuit exaltata per virtutem perſeuerantie. motus enim illius celi eſt ſumme diuturnus ſecundum ptolomeuꝫ. ſic mater domini. quia ſola ab inſtanti ſue natiuitatis vſq ad finem preter filium fuit ſine peccato. Ideo dicitur in actibus ꝙ apoſtoli erant perſeuerantes cuꝫ maria matre ieſu. licet non tantum ipſi quantum ipſa. Duodecimum eſt celum empireum ſupra quod fuit eleuata per virtutem beatitudinis ꝛ glorie. quia ſicut hoc celum eſt maius in gloria ſeculi huius omni alio celorum. ſic maior eſt felicitas virginis q̃ꝫ omnium aliorum ſanctoruꝫ. vnde mulieri dicẽti chriſto Luce. xi. Beatus venter qui te por. ꝛc. Chriſtus confirmauit dicens: Quinimo beati q̃ ꝛc. Qꝛ autem ſuper omnes aſcenderit probatur. quia aſcendens ſedet ad dexteraꝫ filij. De quo dicit apoſtolus ꝙ aſcendit ſuper omnes celos vt adimpleret oĩa. ꝛc.

E Circa illud vltimum celum eſt intelligendum ꝙ in ipſo ſunt. xij. manſiones. Et primo eſt eleuata ſupra primaꝫ in qua ſunt ſancti ſine ſuis proprijs meritis: ſed merito paſſiõis chriſti. Et mater domini plus habuit de meritis q̃ꝫ aliqua creatura. ideo dicitur gratia plena.

Secundo eleuata eſt ſupra ſecundaꝫ que eſt angelorum ꝛ ſanctorum ad illuꝫ ordinem aſſumptorum. quia iſti mittuntur ab archangelis. quod non decet virginẽ cũ dignior ſit. Tertio ſupra tertiam que eſt archangelorum ꝛ ſanctorũ quia iſti per virtutem perficiuntur quibus ſacra virgo eſt perfectior in donis ſpiritualibus ꝛ alijs. Quarto ſupra quartam que eſt virtutuꝫ. quia virtutes reguntur a principatibus mater autem domini per neminem regitur: cum ipſa ſit regina omnium. Quinto ſup̄ quintam que eſt principatuum. quia principatus conferuntur per poteſtates ſic ꝑncipantes firmius diuinas illuminationes recipiunt. Mater autem chriſti fuit pluſq̃ꝫ in gratia confirmata. Sexto ſupra ſextam que eſt poteſtatum. q̃a iſti ſunt ſubiecti dominationibus. Mater autem domini nulli debuit eſſe ſubiecta quia nobilior eſt in gratia. Septimo ſupra ſeptimam que eſt dominationum quia dominationes thronorum iudicijs regulantur: Mater autem domini a nemine regulatur. quia ipſa eſt prima regula morum. Octauo ſupra octauaꝫ que eſt thronorum. quia iſti cherubin illuſtrantur. Mater autem domini plus fuit ſapientia plena ipſis: cum ipſam totam conceperit ſapientiam ſcilicet chriſtum. Nono ſupra nonam que eſt cherubin. quia iſti a ſeraphin inflammantur. Mater autem domini plus habuit de charitate q̃ꝫ ſeraphin pro quanto fuit plus deo cõiuncta. Decimo ſupra decimam que eſt ſeraphin quia maior fuit virginis humilitas q̃ꝫ ſuperbia luciferi qui ab huiuſmodi ſublimitate ordinis corruit. vnde virtutis bonũ excedit peccati malum ſcḋm beatum dionyſium.

Undecimo ſupra vndecimam que eſt ierarchie ſupercaeleſtis in qua beatus dionyſius ponit ſolas perſonas diuinas. Et ideo ad hanc non aſcendit niſi chriſtus ad cuius dexteram eſt mater ſed nõ equaliter. Et ideo cum non aſcenderit ad duodecimam nec remanſerit in decima. oportet ꝙ ponatur in vndecima mã

ſione. Iſte duodecim manſiones figu
rate ſunt in apoc. per duodecim funda/
menta ciuitatis hieruſalem ex.xxi. ordi/
nibus lapidum precioſorum. vbi vnde/
cimū fundamentū erat iacinct⁹ q̄ eſt co/
loris celeſtis deſignatus per virginita/
tem ꝓpter celi incorruptibilitatē. Quaꝫ
vndecimam manſionem poſſidet virgo
benedicta in patria. Cuius meritis
gratiam mereamur in preſenti ꝛ in futu
ro gloriam. Amen.

De eadem. Sermo.II.

D preceptuꝫ tuū

eleuabitur aquila ꝛ ponet in
arduis nidū ſuuꝫ Iob.xxxix.
cap̄. Quia ſm hieronymum mater dn̄i
in ſua aſſumptione fuit ſuper omnes ali
os ſanctos exaltata: ſicut ſuper omnes
alias aues volat aquila iccirco ad deda
rationem prefate feſtiuitatis conuenien/
ter verbum propoſitum eſt aſſumptum.
In quo quideꝫ verbo dei genitrix dupli
citer introducitur cōmendāda. ꝛ ſcilicet
Primo vt a terrenis infimitatibus ex/
altata cum premittitur. Ad preceptum
tuum ele. aquila. Secundo vt in cele/
ſtibus ſublimitatibus collocata. cum ſe
quitur. Et ponet in arduis ꝛc̄. i. in ſum/
mis ſublimitatib⁹ que ſunt difficiles ad
aſcendendum De quibus duabus ſolē/
nitatibus inducitur illud pſ̄: Eleuata
eſt magnificentia tua quantum ad pri/
mum. Super celos quantum ad ſcd̄m.
Dicitur enim mater domini magni/
ficentia dei quia ſuorum donorum deus
magnitudinem maxime in ea demōſtra
uit. Magnificentia eñ conſiſtit in ſum/
ptuum magnitudine. Quia igitur de
eleuatiōe ſancte dei genitricis eſt iſta ſo/
lennitas: iccirco circa ipſam duodecim
I. q̄ſtio queſtiones formantur quarū. Prima
queſtio eſt. quid eſt eleuatio. Et dicitur
ꝙ eleuatio eſt alicuius trāſlatio de loco
inferiori ad locū ſuperiorē ſicut dicit̄ ele
uata gl̄ia dn̄i in ezechiele ſup̄ terraꝫ. Sꝫ
illa trāſlatio quandoqꝫ fit virtute ꝓpria
ſicut in xp̄i aſcenſione. aliquando virtu/
te aliena. vt in virginis aſſumptione. id̄
prima dicit̄ aſcēſio. ſcd̄a dicit̄ aſſumptio
Ideo de iſta ſꝫa aſſumptiōe inducit̄ illd̄
ꝓſagiū qd̄ habet̄ geñ. vii. vbi dicit̄ ꝙ aq̄
eleuauerunt archam in ſublime a terra.
Iſta aūt archa fuit mater dn̄i bn̄dicta
qꝛ ſicut in illa fuit recondita. ſ. omniū vi/
uentiū eſca: ſic in ꝟginis vtō fuit ꝓpara/
tus cibus omniū exiſtentiū in gratia xp̄i
q̄ de ſeipſo ait io. vi. Caro mea vere eſt ci
bus. Et ſicut per archam fuit totus mū
dus a naufragio liberatus in diluuio: ſic
per virginem cognoſcitur ſaluatus a fi/
nali incendio. Iſtam archaꝫ eleuauerūt
aque in ſublime in ſua aſſumptiōe. i. ꝑpli
celeſtis ierarchie. qꝛ aque multe populi
multi ſunt vt dicit̄ in apoc. Sed quedaꝫ
iſtarum aquarum iſtam archam ſic ele/
uantium aſcenderūt de abyſſo: quedam
de celo teſte ſcriptura. qꝛ non ſolum illi q̄
in aſcenſione exierūt obuiam xp̄o: ſed il/
li qui aſcenderunt cum eo de inferno vir
ginem eleuauerunt in ſublime ꝛc̄. Se II. que/
cunda queſtio. Si mater dn̄i fuit eleua/ ſtio
ta. Et dicit̄ ꝙ nullus fidelis dubitat de A
hoc. vt patet ex pn̄ti ſolēnitate. ꝛ ꝯfirmat̄
iſta veritas ex quadruplici teſtimonio
ſacre ſcripture. quoꝝ. Primum eſt can.
iii. vbi ſapiens preuidens illam eleuati/
onem querit in ꝑſona angeloꝝ quaſi ad
miranti͡um ꝛ dicentium. Que eſt iſta q̄
aſcendit per deſertum ſicut virgula fumi
ex aromatibus mirrhe ꝛ thuris. Sicut
eñ virgula talis fumi ſine violentia aſcē
dit ad regionem ignis ſicut ad ꝓprium
locum: ſic mater domini eleuabatur ad
celum empirreum qd̄ propter eius ſplē/
dorem maximum dicitur igneuꝫ: tanq̄
ad locum ſue ſanctitati maxime cōſonū.
Scd̄m eſt can̄. v. vbi dicitur. Que eſt
iſta que ꝓgredit̄ quaſi aurora cōſurgēs
pulchra vt luna ꝛc̄. Dicit̄ eñ in ſua aſſū/
ptione quaſi aurora. qꝛ cū per ipſam tota
celeſtis curia illuminet̄ ſcd̄m diony. de
angelica ierarchia. principiuꝫ illius cla
ritatis fuit in eius aſſumptiōe tanq̄ au/
rora. Eſt aūt pulchra vt luna. qꝛ totā ſuā
claritateꝫ recipit a ſole iuſticie. Sed eſt

electa vt ſol. qꝛ ſimilata xp̄o. Sed terri/
bilis vt caſtroꝝ acies ordinata hoſtibus
qꝛ iccirco fuit tranſlata vt eius precibus
a fidelibus ſuperent̄. Tertiū eſt cant.
vii. vbi dicit̄. Que eſt iſta q̄ aſcendit de
deſerto delitijs affluens innixa ſup̄ dile/
ctum ſuū. qꝛ beata virgo aſcendens de h̄
mūdo deſerto innixa ſup̄ xp̄m fuit glori/
ficata anteq̄ aſſumpta. ꝛ ideo delitijs af
fluens. Quartū eſt apoc. xii. vbi dicit̄.
Signum magnū apparuit in celo mlier
amicta ſole. qꝛ virgo imediate tūc iuxta
ſoleꝫ diuinitatis fuit collocata Et luna
ſub pedibus eius. Ita vt tota ierarchia
celeſtis a ſole iuſticie ſit illuſtrata. Et in
capite eius corona ſtellarū. xii. i. duode/
cim felicitatib⁹ quas tūc mater dn̄i acq̄/
ſiuit: quas enumerat beatus anſel. de ſi/
III. que militudinibus. Tertia queſtio eſt. q̄/
ſtio liter mater dn̄i fuit eleuata. Dicit̄ ꝙ int̄
ceteras ſimilitudies fuit eleuata ad mo
dū aquile quadrupliciter. Et primo. q̄a
ſicut aquila eleuata dicit̄ reſpicere ſoleꝫ
irreuerberatis oculis ſup̄ om̄ia anialia
ita mater dn̄i ſola in celū aſſumpta reſpi
cit diuinitatē quantū a pura creatura ē
B viſibilis ꝛ plus. Scd̄o qꝛ ſicut aquila
tm̄ aſcendit donec calorē ſolis pōt ſuſti/
nere: ſic mater dn̄i tm̄ fuit glorificata do
nec plus cape non potuit. ꝛ ideo ſic ſola
fuit gratia plena. Tertio qꝛ ſicut aq̄la
euolans collocat nidū ſuū in arduo loco
vt nullus adire poſſit: vt patuit in verbo
thematis: ſic mater dn̄i collocauit nidū
māſionis ſue in tam arduo loco vt nulla
pura creatura ad ip̄m vnq̄ aſcēdere po
tuerit. teſte btō Hiero. Quarto ꝙ ſic̄
aq̄la dicit̄ euolare vſqꝫ ſup̄ tertiū inter/
ſtitiū approꝑinquās vſqꝫ ad ignē: ſic ma
ter dn̄i vſqꝫ ad tertiā ierarchiā ad igneꝫ
deitatis fuit approximata. Idō dicit ſapi.
prouer. iii. ꝙ difficilis eſt via. ſ. aq̄le in ce
lo. i. in aere. qꝛ inacceſſibilis eſt virginis
altitudo in loco vbi collocata dicit̄. ſ. ad
IIII. q̄/ dexterā filij. Quarta queſtio eſt ſi iſta
ſtio eleuatio fuit in ſacra ſcriptura figurata
Et dicit̄ ꝙ ſic q̄druplici figura. Et p̄/
ma fuit de fōte ꝑadiſi. Scd̄a de nube
tabernaculi. de q̄ dicit̄ nūeri. x. Tertia
fuit de archa teſtamēti. i. paralip. xv. ca.
Quarta fuit de virga Moyſi. exod.
xiiij. Iſtas figuras require in ſermōe ſe/
quenti qui incipit. Erit i nouiſſimis die
bus. ꝛ ſunt prime quattuor figure ibi po
ſite. Quinta queſtio eſt. Si iſta eleua V. q̄ſtio
tio fuit in ſacra ſcriptura ꝓnūciata. Et
dicit̄ ꝙ ſic: vt q̄druplici teſtimonio decla
ratur. ꝛ Primo fuit a ſctis deſiderata. C
vñ ait pſ̄. Surge dn̄e in requiē tuā tu ꝛ
archa ſanctificationis tue. Dicit̄ aūt do/
mina archa ſctificatiōis diue. qꝛ ꝑ eius
inhitationē fuit. q̄. plene ſctificata. Se
cundo fuit a ꝓphetis ꝓnunciata. vñ yſ. ij.
Erit in nouiſſimis dieb⁹ ꝓparatus mōs
domus dn̄i. i. mater eius i qua fuit edifi/
cata humanitas xp̄i q̄ eſt templū diuini
tatis ſcd̄m apl̄ꝫ in vertice mōtiū. i. ange
loꝝ iuxta illud pſ̄. Montes. i. angeli in
circuitu eius ꝛ eleuabitur ſuper omnes
colles id eſt ſanctos ꝛ fluent ad euꝫ om
nes gentes propter vniuerſale refugium
matris chriſti. Tertio fuit a videnti/
bus enarrata. vnde yſ. xi. Leuabit domi
nus ſignum i nationib⁹ ꝛ congregabit ꝓ
fugos iſrael. Illud ſignum fuit virgo be
nedicta: in cuius anima tanq̄ in vexillo
fuerunt omnia inſignia regis altiſſimi
picta. Quarto fuit regibus aſſimila/
ta vt patet iij. R. ij. de ingreſſu berſabee
ad regem ſalomonem. Sexta queſtio VI. que
eſt quo tempore fuit mater domini exal/ ſtio
tata. Dicendum quod in. l. anno preter/
mittendo quattuor annos infantie qui/
bus viuitur ſine vſu rationis communi
ter. quia. xij. anno vt referunt hiſtorie fu/
it ei angelus miſſus ꝛ triginta tribus an/
nis vixit cum chriſto ꝛ noueꝫ annis poſt
paſſionem. ꝛ ſic in ſumma ſi infantia nō
numeretur erunt anni. l. Iſte annus di/
citur iubileus. a ſumma leticia: a quo
quidem anno fuerunt quattuor priuile/
gia populo fidelium collata. quorum
Primum eſt quia in eo regis feſtiui/
tas celebrabatur cum ſonitu tubaruꝫ q̄/
rum vſus erat in iubileo. Scd̄um eſt
qꝛ debita remittebant̄. Tertiū eſt q̄a

hereditates recuperabantur. Quar/
tum eſt. quia libertates reddebãtur eis
qui in ſeruitute fuerant: ſic in tempo/
re ſcilicet virginalis aſſumptionis.
Primo fuit mirabilis ſolẽnitas in ce/
lis facta. ſi enim angeli gaudent de con/
uerſiõe vnius peccatoris q̃to magis ga
uiſi ſunt angeli de illa aſſũptione. Se
cundo fuerũt debita relaxata. quia ſicut
xp̃us eſt aduocatus noſter pro peccatis
noſtris apud patrem vt ait io. Aduoca/
tum habemus apud patrem xp̃m iuſtũ
ꝛ ipſe eſt ꝓpiciatio pro peccatis noſtris:
ita virgo ꝓ nobis apd̃ xp̃m vt ait Bern
D ardus. Securum acceſſuꝫ habes homo
apud deum. vbi hades matrem ante fili
umꝛ filium ante patrem. mater oſtendit
filio pectus ꝛ vbera. filius oſtẽdit patri
latus ꝛ vulnera. nulla poterit ergo eſſe
repulſa: vbi ſunt tot charitatis inſignia.
Tertio fuit hereditas reddita. quia
tota ſcilicet hereditas patrie nobis fuit
collata: dum mater domini que eſt ſoror
noſtra fuit regina totius celeſtis regni
effecta. Quarto fuerunt libertates do
nate: quia iugum inimicorum fuit eius
precibus a nobis ſublatuꝫ. ſicut precibꝰ
regine heſter intrantis ad regem aſſue/
rum. Iſte fuit ille annus quãdo miſſus
fuit iohes predicare annuꝫ placabilem
VII. q̃/ſtio. domino. yſ. lxi. Septima queſtio eſt.
quo die fuit mater domini eleuata. Di/
citur autem ſm̃ q̄ colligitur a ſanctis q̄
in die dominico. que dies fuit ſanctifica
ta ſuꝑ omnes alios propter quattuor. et
Primo quia illa die fuerũt angeli cre
ati. Scd̃o quia illa die fuit chriſtꝰ na
tus. Tertio qꝛ illa die xp̃s reſurrexit.
E Quarto quia illa die fuit miſſus ſpi/
ritusſanctus: vt patet in act. Et ideo nõ
eſt mirandũ ſi propter tot ꝛ tanta ſolen/
nia cultus ſabbati ad diem dominicum
eſt mutatus. vt ſit nobis illa dies valde
veneranda qua mater domini eſt aſſum/
pta. In qua fuerunt angeli nouiter illu/
minati per animam virginis ſicut cum
creati. Et ſicut natiuitatem xp̄i illa die
annunciauerũt: ſic eum laudauerunt il/
la die ex nouo munimine ſuſcepto. Et ſi
cut xp̃us ab inferis tunc rediȷt ad mun/
dum: ſic cum mater aſcendit nũc de mũ
do ad celuꝫ. Et ſicut illa die ſpiritusſan/
ctus apoſtolos inflammauit: ſi nunc an
gelos anima virginis ſecundum actus
ierarchicos. vt dicit beatus diony. ideo
illa dies dicitur celeberrima leuit. xviȷ.
cap̃. Octaua queſtio eſt: in quo ſtatu VIII. q̃/ſtio
fuit mater domini eleuata. Et dicitur q̄
quattuor inueniantur ſtatus ſecundum
q̄ fuit diuinitus inſtitutũ vt aliquis ele
uaref. quoꝝ ſcilicet Primus fuit in ſta
tu innocẽtie. in quo fuerũt eleuati enoch
ꝛ helyas adhuc viuentes vita mortali vt
creditur. Secundus fuit in ſtatu grẽ F.
de lege communi: in quo aſcendunt ani/
me ſeparate teſtimonio chriſti Terti/
us fuit in eodem ſtatu de gratia ſingula
ri iam reſurrectione ↄſumata. ſicut chri/
ſtus. Et iſto modo credit̃ de beata vir/
gine quã xp̃us mox reſuſcitauit ꝛ ſecũ in
corpore ꝛ anima tulit. quod probat̃ mul
tipliciter. Primo quia chriſtus dicitur
a ſanctis filius virginis. ꝛ ipſa dicitur
theotocon ſecunduꝫ Hieronymũ ꝛ dam.
nullus autem eſt filius anime ſeparate:
nec ipſa ſcilicet mater: cum generare nõ
poſſit. Secundo quia anime ſepara/
te retardantur a gloria propter inclina/
tionẽ ad corpus. vt dicũt theologi: ꝛ ta/
mẽ plus habent de gloria q̄ꝫ angeli qui
nullatenus retardentur. Tertio quia
illa gratia ſanctis qui cum chriſto ſur/
rexerunt videtur eſſe conceſſa. ſi enim in
puluerem rediȷſſet ſine peccato ſecundã
mortem perſoluiſſet. cum dominus non
puniat bis in idipſum. argue ergo a mi
nori. Quarto ſecundum Bernarduꝫ
Sicut filius oſtendit pro nobis patri la/
tus ꝛ vulnera: ſic mater filio pectꝰ ꝛ vbe
ra. Unde dicit beatus Hierony. q̄ eius
mauſoleum fuit vacuum repertum. Et
ideo Iohannes in apoc. deſcribit eam.
velut mulierem quod non conuenit ani
me ſeparate. Et Aug. Tam precioſuꝫ
theſaurũ. ſ. corpus virginis dignum eſt
accipere celum q̄ꝫ terram ſuum habere.

IX. que/ſtio. Nona queſtio eſt cum quibus virgo
beata eſt aſſumpta. Et dicitur q̄ ſpecia/
G liter. Primo cõmitantibꝰ apoſtolis q̄
omnes eius ſepulture interfuerũt ꝛ om/
nes cum pluribus diſcipulis predicaue
runt ibidem vt inducit Diony. de di. no.
loquens ad thimo. Nos vt noſti ꝛ ipſe ꝛ
multi ſanctorum noſtrorum fratrum cõ
uenimus ad viſionẽ corporis vite prin/
cipis q̄d deum ſuſcepit. Aderat autem
ꝛ frater domini Iacobus ꝛ petrus ſum/
ma ꝛ prouectiſſima theologorum ſum/
mitas. Poſtea viſum eſt poſt viſionem
vt vniuerſe ierarche laudarẽt ſicut vnuſ/
quiſq̄ʒ erat ſufficiẽs infinite virtutis bo/
nitatem thearchice infirmitatis hec dio
ny. Secundo cum ſanctis de hoc mũ
do euolantibus. quolibet enim die cre/
duntur aliqui euolare vt illi qui nouiter
ſunt baptiſati decedentes. Tertio cũ
ſanctis de purgatorio aſcendentibus ſi/
cut ſingulis diebus credunt̃ aliqui euo/
lare. ꝛ creditur q̄ eis fuerit facta aliqua
ſpecialis gr̃a ſicut in reſurrectione chri/
ſti. Quarto cum angelis miniſtranti/
bus qui ſtant in hoc mundo qui cum ſu/
is cuſtoditis redibãt: Et nota q̄ quat
H tuor ſocietates nobiles ei obuiam vene/
runt. Et prima fuit perſonarum diuina/
rum ierarchie ſuperceleſtis beatiſſime
trinitatis que inſeperabiliter comitãtur
ſecundum Augu. de trini. Secunda
fuit chriſti. quia ipa innixa erat ſuper di
lectum ſuum vt patuit ſupra. Tertia
fuit ſanctorum angelorum aſſiſtentium
quia ſi throni ꝛ dominatiões occurrerũt
beato Martino: vt cantat eccleſia: mul/
tomagis marie virgini chriſti matri.
Quarta fuit animarum beatarum et
corporum glorificatorum cum chriſto
aſcendentium in die aſcenſionis. quia
iſti comitantur vbiq̄ʒ chriſtum ſecundũ
Hierony. Et ideo vidit Iohã. in apoc.
q̄ cum chriſto ibant ſancti cum leticia
inenarrabili cantantes canticum no/
X. q̃ſtio uum. Decima queſtio eſt de quo loco
maria fuerit aſſũpta. Et dicit̃ q̄ de val/
le Ioſaphat. quia ibi fuit ſepulta vt te/
ſtatur beatus Hierony. in medio. Iſta
eſt illa vallis in qua iudicandi ſunt vi/
ui ꝛ mortui vt habetur Iohelis iȷȷ. cap̃.
Omnes congregabo in valle Ioſaphat
ꝛ ibi diſceptabo cum eis. Sicut enim iu
dex multorum cauſas determinaturus
conuocat omnes ad domũ hominis ma
ioris ꝛ nobilioris propter honorem eius
vt patet daniel. xiȷȷ. de domo Ioachim.
ita chriſtus volens matrem ſuam glori/
ficare omnes coadunabit vt fiat ſepul/
chrum radix yeſſe glorioſum vt dicit yſ.
Iſte aũt locus fuit conueniens aſſum/
ptioni matri eius quadruplici ratione.
Et prima eſt quia in pricipio illius val/
lis fuit hieruſalem ſita in cuius fine fuit
chriſtus ſepultus vt ſepulchrum matris
et filiȷ non diſtarent. ſicut Ioſeph ꝛ Ra
chel. Secunda eſt. quia ex vno latere I
iſtius vallis eſt mõs oliueti de quo chri/
ſtus aſcendit in celum vt ait euangeli/
ſta de monte oliueti. in pede aũt huius
montis fuit inchoata eius aſſumptio. ſi
cut in eius vertice chriſti aſcenſio. quia
ſolus chriſtus preeminet virgini in p̃na
Tertia ratio eſt. quia ex latere illius
vallis mõs ſyon eſt collocatus. in quo vi
dit Iohannes in apoc. ſ. agnum ſtanteꝫ
ꝛ cum eo ꝛc̃. habentes nomen eius ꝛ no
men patris eius ꝛc̃. Et cantabant ꝛc̃. q̄d
fuit impletũ in aſſumptione matris xp̄i
quando chriſtus cũ celeſti curia venit ob
uiam eius matri. Quarta ratio eſt qꝛ
illa vallis ẽ coniũcta cũ monte ſynai: vt
colligitur ex dictis apoſtoli dicentis: q̄
hieruſalem coniungitur cum ipſo mõte
in quo fuit lex moyſi data que fuit in vir
gine conſumata. Undecima queſtio XI. que/ſtio
eſt per quẽ locum fuit mater domini ele/
uata? Dicitur aũt q̄ ſicut xp̃us ſuꝑ om
nes celos ſecundũ apoſtolũ ſic beata vir
go. vnde cuꝫ decẽ ſint celi ſecundũ theo
logos om̃es pertranſiuit beata virgo re/
tinens virtutem cuiuſlibet ꝛ eorum pro
prietates. Primo enim tranſiuit orbẽ
lune inferiorem: quia ſicut luna contra
ſolem ſemper eſt clara: ꝛ ex parte oppoſi/
ta ſemper eſt obſcura: ita ſuperior por/

cto anime virginis contra ſolem iuſticie
directa eſt plena gloria ⁊ inferior qua de
nobis procurat miſericordia. Scḋo
tranſiuit celum mercurij. quia ſicut mer
curius. teſte ptolomeo influit ad ſcientiā
ſic mater dñi doctores ſanctos inſtruxit
vt lucā Ignacium dyoniſiam dorotheā
⁊ Johannem. Tertio tranſiuit celuꝫ
veneris. quia ſicut venus influit ad ami
citiam ⁊ amoreꝫ teſte ptolomeo: ſic ma/
ter domini impetrat nobis charitatem
⁊ gratiam ⁊c. excedens omnes alios ſan
ctos ī pulchritudine. ſicut illa ſtella oēs
alias. Quarto tranſiuit celū ſolis: q̄a
ſicut ſol illuminat corpora ſupercelestia
ita mater domini poſt xp̄m om̄ibꝰ ſan/
ctis radios ſue lucis cōicat: quoꝝ verū/
q̄ ꝓbat̄ per diony. Quinto tranſiuit
celū martis. q̄r ſicut mars influit ad vi/
ctorias dans bellatores: ſic mater domi
inuocata in temptationibꝫ inimici vincē
di virtutem largit̄: teſte eccl̄ia. Sexto
trāſiuit celū iouis qui influit ad beniuo/
lentiā ſicut fuit dictuꝫ de venere. Se/
ptimo tranſiuit celū ſaturni q̄ influit ad
triſticiā. eo ꝙ dicitur planeta maliuolus
q̄r in ꝯuerſione peccatoꝝ qui infiniti ſūt
matris chriſti p̄cibus cōuertunt̄. influit
em̄ eis triſticiā ⁊ diſplicētiā de peccatis
i. cōtritionē: ſicut pie mr̄ filios corrigēs.
Octauo trāſiuit firmamentū. q̄r ſicut
in illo celo ſunt ſtelle fixe. ita ornatꝰ oim
ſanctoꝝ ſunt deſcripti in v̄gine: ſicut om
niū angeloꝝ in lucifero. teſtibus Iſido/
ro ⁊ dyoniſio. Nono trāſiuit celū cri/
ſtallinuꝫ qḋ dicit̄ primū mobile. q̄r ſicut
illud primo voluit̄ vt alios celos voluat
ſic per actū ierarchicū a xp̄o virgo p̄mo
ad deū cōuertit̄ ⁊ ſucceſſiue om̄es alios
ad ip̄m cōuertit. Decimo tranſiuit ce
lum empirreū: reſidēs in eius ſuperiori
parte cū xp̄o. q̄r ſicut illud dicit̄ influere
maxime ad dominū vitam. ſic mater do
mini ad fidē ⁊ gratiā ꝑ quas anima vi/
uit ideo ꝑ ipſa bene dicit ps̄. Eleuata eſt
XII. q̄/ſtio magnificētia domi ſuꝑ celos ⁊c. Duo
decima queſtio eſt ad quē locuꝫ fuit ma
ter domini eleuata. Et dicitur ꝙ ad celū
empirreum. vt patuit. Sed in dicto celo
ſunt. xij. manſiones. Quere in predicto
ſermone: Eleuata eſt magnificentia in
fine ad litterā C ⁊ ibi plenarie inuenies
Rogemus ergo ⁊c.

De eadem Sermo. III.

Rit ī nouiſſimis

diebus preparatus mons do
mus domini in vertice mon/
tium: ⁊ eleuabitur ſuper colles ⁊ fluent
ad euꝫ omnes gentes ⁊c. yſ. ij. ca. Sicut
quondam in monte moria qui eſt locus
viſiōis in area ornan iebuſei fuit domꝰ
domini edificata per regem Salomonē
ſic in nouo te. in monte ſyon que eſt mat
domini. iuxta illud ps̄. Nūquid ſion di/
cet homo fuit domus dñi. i. humanitas
xp̄i in qua habitat plenitudo diuinitatꝫ
corporaliter ſm ap̄lm in archa vteri vir
ginalis ſupernaturaliter fabricata. icir
co propheta egregius diuino radio illuſtra
tus huius mōtis exaltationē. i. beate vir
ginis aſſumptionē in verbo ꝓpoſito ana
gogice intellecto deſcribit. In quo q̄dē
verbo mater domini quadrupliciter in/
troducitur. Et p̄mo vt a vetuſtate pecca
ti vniuerſaliter ſegregata. cuꝫ premittit̄
Erit in no. di. i. in principio noui te. in q̄/
bus diebus p̄ma nouitas fuit ꝙ natura
humana in ſacra virgine permanſit ſine
omi ſ. labe peccati. ideo dicit: Erit. quia
vbicunq̄ eſt peccatuꝫ ibi eſt non eſſe. de
q̄ nouitate accipitur illud aggei. ij. Ma
gna erit gloria huius nouiſſime domus
magis q̄ prime. Iſta domus nouiſſima
eſt eccleſia militans. cuius gloria eſt ma
ior q̄ prime. i. ſinagoge. quia ſine pecca/
to omni viuere ſicut fuit mater domini
priuilegium retroacti ſceleris penitꝰ nul
li eſt cōceſſum. Scḋo introducit̄ ma/
ter dei in gratia ſuꝑnaturaliter ꝯſumma/
ta: cū ſequit̄ p̄paratus mons dei in ver/
tice montiū. i. in gratia ornatus ſuꝑ cel/
ſitudinē oim ſanctoꝝ. de quibus dicit̄ in
ps̄. lxxxvi. Fundamenta eiꝰ in montibꝰ
ſanctis. q̄r omnes ſancti ſūt q̄ntū ad gr̄e

ratione gr̄e ſub pedibꝰ virginis ꝯſtituti.
Tertio introducit̄ mater dei vt ī glo
ria paradiſi ſuꝑmūdialiter exaltata. cū
ſequit̄: Et eleuabit̄ ſuꝑ colles. i. ſanctos
angelos. de q̄bus dicit̄ gen̄. xlix. ca. Do/
nec veniat deſiderium colliū eternoꝝ ac
cipiendo eternitatē ꝓ euo. de quibꝫ dicit̄
abacuc. iij. Incuruati ſunt colles mun/
di ab itineribus eternitatis eius: quādo
ſcꝫ aſcēdebat ad filiū eternitatē ꝑcipien
dam. Quarto introducitur mater dei
vt ad ꝓtectionē ꝑ̄ ſuꝑmiſericorditer i
clinata. cū finit̄. Et fluēt ad eū om̄es gē/
tes. ſ. ꝯfidentes de ipſius patrocinijs. de
quibus habet̄ yſ. vi. Ambulabūt gentes
in lumine tuo ⁊ reges in ſplēdore ortus
tui. quia non ſolū gentes videbunt: ſꝫ eti
am reges patrie beneficijs huius virgīs
illuſtrant̄. Circa tertiū qḋ eſt ad ꝓpo/
ſitum eſt ſciendū ꝙ ſcḋm. b. dio. de ange/
ca ierarchia nouē ſunt ordines collium
id eſt angeloꝝ ſupra quos eſt mater do/
mini hodie exaltata. Et primo ſupra
colles angelorum ex celſitudine purita/
tis immaculabilis. quia purior eis fuit
quibus ſcḋm Hiero. ſemꝑ eſt cognata
virginitas. Unde de ea dicitur in can.
Tota pulchra es amica mea ⁊ macu/
la non eſt in te. Scḋo ſupra colles ar/
changelorum ex celſitudine auctoritatis
irrefragabilis. quia ſicut archangeli an
gelis principantur: ſic mater domini ha
bet ſuper archangelos principatum. q̄a
princeps pacis dicitur filius eius yſ. ix.
Idem dicit diony. vbi ſupra. Tertio
ſupra colles virtutum ex celſitudine mi
raculorum. quia per eos virtutes ⁊ mira
bilia fiunt ⁊ ipſa eſt mater illius de quo
dicitur Johannis. i. Omnia per ipſum
facta ſunt. Et ideo decuit vt ei daretur
maior virtus q̄ iſtis angelis. Quar
to ſupra colles principatuum ex celſitu/
dine ſpiritualium ornamentorum ſe/
cundum ꝙ principatus ierarchici de/
ſcribuntur per beatum dionyſi. vnde in
can̄. ſibi dicitur ꝙ pulchri ſunt greſſus
tui in calciamentis que ſunt ſpiritualia
ornamenta filia principis. Quinto
ſupra colles poteſtatum: ex celſitudine
dignitatis cohertionis demonum quod
pertinet ad poteſtates. quia dicit̄ in can̄.
de ea ꝙ eſt terribilis vt caſtrorum acies
ordinata. ſ. ab inimicis qui ab ipſa plu/
ſq̄ ab alijs ſunt fugati. Sexto ſuꝑ col/
les dominationū ex celſitudine dignita/
tis incomꝑabilis que pertinet ad domi/
nationes. vnde q̄r genuit illum cui dici/
tur in ps̄. Tecum principiū ⁊ ꝑ cōſeq̄ns
quia mater dignior eſt ipſis. Septio
ſupra colles thronoꝝ ex celſitudine equi/
tatis indeflexibilis. quia ī thronis iſtis
ſedet deus quādo iudicat iudicia ſua oc
culta ſcḋm Ber. ad Euge. Ideo de vir
ginis equitate di in ps̄. Sedes tua in ſe
culum ſeculi ⁊c. Octauo ſupra colles
cherubin ex celſitudine ſapie inobfuſca/
bilis. q̄r ipſa cōcepit prius mēte q̄ corꝑe
ſcḋm btm̄ leonē ſcꝫ qui eſt dei virtꝰ ⁊ ſa
pientia. Nono ſupra colles ſeraphin
ex celſitudine charitatis inextinguibil.
q̄r iſti ſunt lapides igniti vt dicit̄ in eze/
chiele. Iō de ipſiꝰ equitate di Pone me
vt ſignaculū ſuꝑ cor tuū ⁊c. Sꝫ iſtis. ix.
ordinibus collium correſpondent. ix. fi/
gure: que in ſacra ſcriptura de virginis
aſſumptione declarantur. quarum ſcili/
cet Prima eſt de fonte paradiſi gene. B
ij. Fons aſcendebat de terra ad irrigan/
dum vniuerſam ſuperficieꝫ terre qui in/
de diuidit̄ in quattuor capita. Iſte fons
dicitur virgo beatiſſima: de qua dicitur
heſter. vi. Fons paruus ſcilicet humili/
tatis creuit in fluuium magnum: maxi/
me ſcilicet pietatis. ⁊ in lucem propter
ſui puritatē. in ſolemq̄ cōuerſus ē ꝓpter
filij generationem. Iſte fons aſcēdebat
de terra ſcilicet militātis eccleſie in ſua
aſſumptione ad irrigandum paradiſuꝫ
quia non ſolum viatoribus ſed etiam cō
prehenſoribus per ipſam lumina diffun
duntur: ſcḋm ordinem quē deſcribit bea
tus dionyſius de angelica ierarchia. vbi
dicit ꝙ inferiores a ſuꝑioribꝫ illuſtrātur.
Qui inde diuiditur in quattuor capita
i. in q̄ttuor ierarchias ei ſubditas q̄ irri/
gantur ab ipſa. ſ. ⁊ in tres celeſtes ⁊ vnā

ſupercelestē quas refrigerat vt patuit ſu
II. figura pra. Secunda figura eſt de archa di/
luuij geñ.xx. Iſta archa quaʒ fabricauit
noe qui interpretatur quieſcens ad ha/
bitandum in ea eſt mater dei quaʒ fabri
cauit ille de quo dicit̄ geñ.i.ꝙ requieuit
die.vij.⁊c. vt inhabitaret in ea carnē no/
ſtram aſſumēdo iuxta illud. Lu.i. Spi/
ritusſanctus ſuperueniet in te ⁊c. Et il/
lud tunc fuit verificatum. In ſole poſuit
tabernaculū ſuū Iſta archa fuit eleuata
in ſublime a terra quando fuit in celum
aſſumpta vt verificaretur illud pš. Ele/
uata eſt magnificentia tua ⁊c. Item ſi/
cut per illam archaʒ tempore generalis
diluuij humanum genus eſt liberatū:ſic
per iſtā tēpore vniuerſalis naufragij re/
demptum iuxta illud apoſtoli ad gala.
iiij. At vbi venit plenitudo tempis ⁊c.
III. figura Tertia figura eſt de virga Moyſi
exo.xiiij. vbi dicitur. Leua virga tuam ⁊
extende manum ſupra mare ⁊c. Et ſeq/
tur vt igrediant̄ filij iſrael per mare ⁊c.
Iſta ꝟga ſic eleuata fuit mr̄ dei qñ fuit
i celū aſſūpta q̄ eleuata fuit diuiū.i.reſ/
uatum mare diuine immenſitatis fide/
libus quia ipā eſt mater illius de qua di
citur apoc.iij.ꝙ habet claueʒ dd ⁊c. vt fi
lij iſrael ingrediantur per medium hu/
ius maris per qđ intelligo fruitionē be/
atiſſimam que eſt intima obiecto beati/
fico. Per illam virgam fuit pharao fla/
gellatus: Amalech debellatus: moyſes
ſublimatus: Aaraon confirmatus ⁊ per
illam virginem actiui heroici confortan
tur: contemplatiui ⁊ moſayci ſublimant̄
infideles egyptij flagellant̄: amalech.i.
IIII. figura mūdani expugnant̄ Quarta figura ē
de nube tabernaculi numerorūʒ.iiij. vbi
dicitur. Eleuata eſt nubes de tabernacu
lo federis ſcilicʒ maria mater domini de
eccleſia militante exaltata ⁊ tūc dicitur
ibi. Profectiq; ſunt filij iſrael ꝑ turmas
ſuas in deſertuʒ ſyn. ⁊ recubuit nubes in
ſolitudine pharan. Iſta nubes eleua/
ta: eſt mater domini aſſūpta de eccleſia
preſentis temporis. quia chriſtus i mor/
te pepigit fedus ⁊ tunc proficiſcuntur fi
lij iſrael.i. videntes deum per fidem de
deſerto ſyn qđ interpretatur temptatio.
et ſignificat miſeriam huius vite: vt per
gant ad ſolitudinem pharan que inter/
pretatur frugifer vbi mater dī aſſumpta
quietatur quaſi in fructib⁹ paradiſi. Sʒ
dicitur ꝙ requieuit in ſolitudine. qꝛ nul/
lus alius ad eius celſitudinem aſſumit̄
Iſta aūt nubes continebat diuinam ꝑ/
ſentiam incōmutabilem angelicam cu/
ſtodiam nobis promerendo incommu/
tabiliter. Dirigit in itineribus per ea q̄
demonſtrauit in ſua ꝯuerſatione: ⁊ pro/
tegit ab hoſtib⁹ quos fugauit in ſua con
V. figura ſumatione. Quinta figura eſt. de ar/
cha teſtamenti.i. paralip.xv. vbi dicitur:
ꝙ vniuerſus iſrael deducebat archam
federis domini cuʒ iubilo de domo obe/
dedom in domū dauid q̄ eſt ſyon. Iſta
archa eſt mater domini. quia ſicut in ar
cha veteris teſtamenti ibi fuit repoſituʒ
manna quo fuerunt nutriti filij iſrael in
deſerto. ſic in beata virgine que eſt archa
noui teſtamēti fuit repoſitum ille qui di
cit de ſe ipſo Jo.i. Ego ſuʒ panis viuus
Iſtam archā deducebat omnis iſrael
i. exercitus videntium deum cum iubilo
in ſua aſſumptione de domo obededom
qui interpretat̄ ſeruiens ⁊ ſignificat ſta/
tum vie ad ciuitatem dauid que eſt ſyon
que interpretatur ſpecula. quia ibi in ce/
lo ſunt ſancti. reuelata facie ad facieʒ de/
um ſpeculantes: vt in eandem imaginē
VI. figura transformantur. Sexta figura eſt. de
ſolio templi yſ.vi. vbi dicitur. Uidi do/
minum ſedentem ſuper ſolium excelſuʒ
⁊ eleuatum. ⁊ plena erat domus a maie/
ſtate eius. ⁊ ea que ſub ipſo erant reple/
bant templum. Iſtud ſolium fuit ma/
ter dei in qua ſapientia dei requieuit iu/
xta illud yſ.lxi. Et preparabitur in miſe/
ricordia ſolium eius. id eſt in virgine ſa/
cra: que eſt regina miſericordie. Hoc aūt
ſolium erat excelſum ex ſūmitate perfe/
ctionis ⁊ eleuatum ex ſolēnitate aſſum/
ptionis. Et plena erat domus a maieſta
te eius. qꝛ regia dignitate fulgebat i ocu
lis ſanctorū oim. iuxta illud. Aſtitit re/

gia a dextris tuis. Et ea q̄ ſub ipſo erāt
re.tem. iuxta illud Math.xxij. Et im/
plete ſunt nuptie diſcumbentiū. ⁊ ſequit̄
ſeraphin ſtabāt ſubter illud ſex ale vni.
⁊ ſex ale alteri ⁊ duab⁹ velabāt faciē ei⁹:
et duab⁹ pedes eius ⁊ duab⁹ volabāt. qꝛ
ſpūs ſeraphici qñ voluntatē ⁊ intellectū
dirigūt ad diuinā eſſentiā tūc velant fa
ciem eius: ⁊ tūc dicunt̄ ſtare ſuꝑ ſolium.
Et illa eſt mater dñi: qꝛ ꝑ ſuas potenti/
as vltra eius ſubalitatē vſq; ad diuinā
eſſentiā attingūt. ſed quādo voluntateʒ
⁊ intellectū ad ſeipſos cōuertūt: tūc dua
bus alis velāt corpus ei⁹. ſed qñ volūta/
tē ⁊ intellectū ad create diuertūt tūc ve
VII. figura lant pedes eius. Septima figura eſt
de mre regꝫ pacifici.ſ. ſalomōis.iij. Re/
gum.iij. vbi dī. Uenit berſabee ad regē
ſalomonē: ⁊ ſurrexit rex in occurſum ei⁹
⁊ adorauit eā: poſituſq; eſt thronus ma
tris regis: ſeditq; ad dexterā eius. Iſta
mater regis ſalomonis q̄ dicit̄ rex paci/
ficus eſt mater dñi q̄ vere genuit regem
pacis. vt dī Ephe.ij. Ipſe eñ eſt pax nr̄a
⁊c. Iſta venit ad regē filiū ſuū qñ aſſum
pta fuit in celū ⁊ occurrit ei in occurſum
qm̄ in eius aſſumptōe pie credit̄ ꝑſona/
liter affuiſſe ſm̄ illud Can.iij. Que eſt
iſta que aſcendit de deſerto. vſq; ibi. Et
innixa ſuꝑ dilectū ſuū Et adorauit eā ma
ternū exhibēdo honorē iuxta illud. Ho
nora patrē tuū ⁊ mrēm tuā. poſituſq; eſt
thron⁹ mr̄i regis ⁊ ſedet ad dexteraʒ ei⁹
ſic ipē ad dexterā pr̄is. Jo.ij. Aduocatū
habem⁹ in celis. Sic mater dñi aduoca
ta nr̄a eſt apud filiū ſuū ſm̄ illud Bern.
Securū acceſſum o homo habes ad de
VIII. figura um. ⁊c. Octaua figura eſt de ipā ge/
nitrice agni Lu.i. vbi dicit̄. Exurgens
maria cū feſtinatione abijt in mōtana: ⁊
intrauit domuʒ Zacharie q̄ interpretat̄
memorās bonū. ⁊ deſignat celeſtē patri
am vbi dñs iugit̄ memorat̄. et ſalutauit
Elizabeth.i. eccliam triūphantē vbi eſt
diuina ſaturitas iuxta illđ qđ elizabeth
interp̄tat̄. Et ſequit̄ ꝟbū elizabeth. Be/
ata q̄ credidiſti ꝑficient̄ in te que dicta
ſunt tibi: qđ fuit adimpletū in hac hora
IX. figura IX. figura ē de muliere celeſti apo.xij.
vbi dī. Signū magnū apparuit in celo:
Mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedib⁹
ei⁹. ⁊ in capite ei⁹ corōa ſtellaꝝ duodecī
Signū magnū apparuit in celo qñ ma/
ter dñi fuit aſſumpta vltra celſitudinem
oim angeloꝝ iuxta illud Iere. Leuate
ſignū in ſyon. Iſta mulier tūc amicta fu
it ſole celeſti ſ iterare hic. qñ a verbo ſicut
luna a ſole recepit claritatē. Et in capite
eius corona ſtellaꝝ.xij. q̄ ſunt.xij. beati/
tudines in hac hora ſibi collate quas ſm̄
enumerationē bti Anſhelmi de ſilitudi
nib⁹ ponit: quaꝝ Prima eſt pulchritu/
A do ſine deformitate: qꝛ fulgebūt iuſti ſicꝫ
ſol in regno patris eoꝝ. Scđa eſt ſa/
nitas ſine infirmitate. Tertia eſt li/
bertas ſine ſeruitute. Quarta eſt vo/
luptas ſine inhoneſtate. Quinta ē lō
geuitas ſine corruptiōe. Sexta eſt ſa/
pientia ſine errore. Septima eſt ami/
citia ſine lite. Octaua eſt cōcordia ſi/
ne diſſenſiōe. Nona honor ſine ſuꝑbia
Decima pt̄ās ſine iniuſticia. Un/
decima ſecuritas ſine timore. Et duo
decima gaudiū ſine triſticia. Ad quod
gaudium nos ꝑducat ihs xp̄s meritis
ſue matris. Amen.

De eadem: Sermo quartus

Stitit regina a
dextriſ tuis in veſtitu deau
rato ⁊c. in pš.xliiij. In ver/
bis aſſumptis ꝟgo dei genitrix hodie in
celum aſſumpta introducit̄ q̄drupl'r ad
mirāda. Et.ſ. primo vt preſentata celi
palatio. Scđo vt ꝑlata celi collegio.
Tertio vt locatā in celi ſolio. Quar
to vt ornata celi pallio. Primū ponit
ſtatus pñcialis ibi aſtitit. Scđm oſtē
dit gradū imꝑialis ibi. regina. Ter/
tiū demōſtrat locus coeq̄lis.ſ. a dextris.
Quartū manifeſtat ornatus feſtiua/
lis ibi. in veſtitu deaurato. Circa pri/
mū eſt ſciendū ꝙ triplex cauſa eſt quare
ꝟgo maria fuit celeſti cōſiſtorio pſenta/
ta.ſ. in ſctōꝝ ordinibus. Primo vt fruat̄
bonis celeſtib⁹ integraliter. Scđo vt

impetret celi ciuib9 generalr. Tertio vt aduocet p pctõrib9 miſericordiſ Pri mo ergo vt fruaſ ?c. Et h' q̃tū ad dupli cē ſtolā.ſ.aie ? corpis vñ q btā ỹgo fue rit hodie gl'ificata in aia ? corpe: probaſ a ſctis q̃ntuplr. Primo igiſ pbaſ p ar gumentū tripliciter.ſ.argumēto ſue pfe ctionis. Argumēto nr̃e reſtaurationis. Argumēto dñice reſurrectiõis. Prio ar gumento ſue pfectiõis.cū eñ maria fue rit grã plena Lu.pmo.ḡ ſicut habuit p fectā grãm ita pfectā gl'iam. vñ Augu. Exeq̃bit eñ gl'iam grẽ.i.grãm pfectio nis gl'ie brĩtudis. vñ Aug.ait. Si me rito marie p̃ oĩbus mulierib9 donata eſt gratia: eidē mortue erit minuēda. abſit quia ſi mors aliquoꝝ ſctõꝝ eſt precioſa mors marie eſt p̃cioſiſſima. Secũdo pbaſ argumēto nr̃e reſtaurationis.ſic eñ vterq̃ ſexus de paradiſo fuit eiect9 ad oſtē dendū in vtroq̃ hoīe plenā dãpnationē ſic decuit vt vterq̃ ſexus in paradiſuz re duceref ad oſtendendū in vtroq̃ homie plenā reſtaurationē. vñ Aug. Letef ma ria vt dignū ē leticia ienarrabili gl'ifica ta ĩ aia ? corpe i filio ꝓprio ? p filiū ꝓpriū ? cū filio ꝓprio. Tertio argumēto do minice reſurrectiõis. ? eſt ratio apoſtoli i. Coꝛ.xv.di. Si de libano ē illa portiũ cula carnis quã de ỹgine xp̃us aſſũpſit maxima ỹo reliqua que remãſit. vnde ? glo.ſup Marchũ.cū quedā ps virgi nis gl'ificata ſit in filio nõ eſt credenduz q altera data ſit in ſepulchro corruptio ni. Scdo pbaſ pfecta ỹginis gl'ifica tio p exemplū. Et hoc tripl'r.ſ. in rebus mũdanis.in cõſuetudinib9 humanis.in

D miraculis diuinis. Primo oſtēdiſ in rebus mũdanis.videmus eñ q fons ex eodē foramine nõ emittit dulcē ? ama ram aquã: ſic nõ decuit vt ex eadē carne naſceref dei filius ? immũdus. vñ Ori. Si pars eſt cū deo ? pars eſt cū verme: quõ illud ſacratiſſimũ corpus de q̃ xp̃us carnē aſſumpſit naturã cõditiõis huma ne non tradidit corruptioni? Corp9 aũt eius tradidiſſe vermib9 ſentire nõ valeo dicere: ptimeſco.corpus eñ abſq̃ ambi guitate ſoluendū eſt in morte.poſt mor tem putredo. poſt putredinē vermis. p9 vermē abiectiſſimus puluis. qḋ de ma ria nullatenus debeo credere. q? talē exi ſtere pellit.pcul munus grẽ. Secũdo oſtendiſ in cõſuetudinib9 humanis. Nã ſicut patrē miſcdie ad miſerandū pctõri bus maxime mouēt latus ? vulnera: ita mouent filiū pectus ? vbera matris. er go iſta maxima motiua miſcdie debent eſſe in aduocata nr̃a: ſed nõ eſſent niſi eſ ſet gl'ificata in aia ? corpe. vñ Ber. Se curū acceſſum o homo habes ad deū ?c.

Tertio oſtendiſ in diuinis miraclis. ? hoc pſequiſ Augu. ſic di. Deus ei igit diuina voluntate ſola.ergo grã inter cre pitantiū igniū flammas nõ ſolū corpo ra pueroꝝ ſeruauit illeſa verũ etiam ve ſtimenta inuſta. Cur abnegef in maria ꝓpria qḋ elegit in veſte.ſ.aliena. Cū eñ ſit cõcupiſcentia ignis cuius effectus ē icineratio corporis. vbi ignis erat extin ctus nõ debet ſequi incineratiõis effect9

Tertio oſtendiſ pfecta gl'ificatio vir ginis p preceptū. Et hoc tripl'r.ſ.prece pto morali. p̃cepto iudiciali. p̃cepto ceri moniali. Primo p̃cepto morali Exo.

E xx. Honora patrē tuū ? matrē.cuz igitur xp̃s non venerit legē ſoluere ſed adim plere q̃tū ad moralia: ad ip̃m pertinet ſm legē matris honorē adimplere vt ſicut eam ſeruauit a culpa naſcendo ? parien do: ſic a pena moriendo. Sed dices nunq̃d ſatis honorauit beatificãdo ani mam eius? Rñdeo q non. q? ſicut natu ram quã accepit a patre honorauit ? ho norari voluit Johis.xiij. Vos vocatis me mgr̃ ? dñe ?c. ita naturã quã accepit a matre ergo plus honorare ? honorari velle debet matris corpus q̃ ſancti ali cuius alterius. ſed conſtat q non hono ratur in terris: ſicut corpus multoꝝ ſan ctoꝝ. ergo honoraſ in celis. ? hec eſt ra tio beati Bernardi. Secundo oſten ditur precepto iudiciali in corpe cano nis vbi diciſ. Quod ſemel deo conſecra tum eſt ad humanos vſus transferre nõ licet. ſed de corpore ỹginis dic pš. Sur

ge dñe in requiem tuam... ædificauit tabernaculum ſuũ altiſſimus ?c. ergo non debet humanis vſib9 con trectari. vnde Auguſti. Thronus dei tabernaculũ eſt. Thalamũ ſpiritusſan cti dignũ eſt ibi eſſe vbi ille eſt. Tam p̃ cioſum theſaurũ dignius eſt celo ſerua ri q̃ terra. Dicit etiã lex imperialis q eodem priuilegio gaudet imperator et imperatrix. cum igitur imperator celi ? terre xp̃s hoc priuilegiũ habuit q eius corpus incineratum non fuit. teſte pš. ergo imperatrix maria non fuit incine rata. ſed in corpore glorificata. Ter tio oſtendiſ.ſ.precepto cerimoniali.cum enim archa teſtamenti que ỹginis fru ctus fuit. quia archanorum contentiua ex precepto Exod.xxvi. fuit intus et ex tra tota deaurata. ergo ? beata virgo ex eodez p̃cepto eſt in corpore ? anima glo rificata. vnde pš. Surge dñe in requiez tuam tu ? archa ſanctificationis tue.

Quarto oſtendiſ pfecta virginis glo rificatio per documentaz. ? hoc triplici ter.ſcilicet. Documento a contrarijs. Documento a ſimili. Documento

D a virtute predominatiõis. Primo oſtē ditur a documento a contrarijs ſic. que maxime diſtant maximã habent contra rietatē: xp̃s autē benedixit terram de q̃ traxit originem quantũ ad humanã na turã iuxta illud pš. Benedixiſti dñe ter ram tuã. Et maledixit terrã de qua alij traxerunt originem Geñ.ij. Maledicta terra ?c. q̃tum ergo diſtat terra benedi cta a maledicta tantũ marie corpus di ſtat ab alijs corporibus: ergo eſt glorifi catũ. Secundo oſtenditur argumen to a ſimili ſic: Omne ſimile attrahit ſuũ ſimile. vnde Boetius. Omnis diuerſi tas eſt diſtractiua. ſimilitudo autem eſt attractiua: vbi ergo eſt maior ſimilitu do ibi eſt maior attractio. ergo quantuz ad corpus ? animã maria ad celũ poſt filiũ eſt ſimul tracta. vnde Augu. Caro ieſu eſt caro marie. multo ſpẽalius q̃ io ſeph. vide quid dicaſ in Geñ. Caro enī ? frater noſter eſt. ergo natura matris eſt filij. conueniens eſt ergo non ſolũ q̃tum ad mentē. ſed etiã quantũ ad corpus et animã ſecũ recipe. vnde Augu. Quan tum intueor tantũ intelligo. marie aĩa clare fruiſ xp̃o poſſidens in xp̃o corpus ſuũ qḋ genuit.ſ. filij cur non corp9 p qḋ illud vere genuit ?c. Tertio oſtendiſ argumēto a virtute p̃dñationis ſumpto ſic. vnũquodq̃ ferſ ſm naturã p̃domina tionis. ſi ḡ in maria p̃dominaſ grã que habet ſenſum eleuare: potius fertur ſm naturã p̃dñationis. ſi ergo in maria p̃do minaſ grã q̃ habet ſenſũ eleuare potius ferſ corp9 eius ex ỹtute grẽ q̃ deorſũ re maneat ex cõditiõe nature. vnde Augu. Cũcta que de maria legimus diximus: q? naturã nõ ſeruantia nõ cognoſcimus in marie autē integritate plus potuiſſe grãm q̃ naturã dicere non dubitamus.

Quinto oſtenditur perfecta virginis glorificatio p teſtimoniũ. et hoc tripl'r.

E ſ. Primo oñdiſ teſtimonio ꝓuerbalis ſcripture. Secundo teſtimonio vni uerſalis fame. Tertio teſtimonio no tabilis ſepulture. Primo oſtendiſ te ſtimonio ꝓuerbalis ſcripture. vnde Pro uerbioꝝ vltimo ꝓuerbatur de ea vbi agi tur de muliere forti q ſpolijs non indige bit. Spolia appellat mulieris corp9 iux ta illud apoſtoli. Nolumus expoliari ſz ſuperueſtiri. Ibi loquitur de omni cor pore. q autē ſapiens dicat de maria de clarat vbi dicit: Quod moyſes miratur in rubo ? igne. gedeon in vellere et rore. hoc vidit aperte ſalomon in muliere for ti. apertius Jere. in muliere ? viro. aper tiſſime Eſa. in virgine ? deo. Si igiſ ma ria ſm ſalomonem non indiget ſpolijs induta eſt neceſſario corporis indumen to. Sequitur fortitudo et decor indu mentum eius et byſſus et purpura. ha bet enim maria quattuor dotes corpo ris glorificati tactas in verbis premiſ ſis. quia.ſ. in fortitudine notatur impaſ ſibilitas. in decore claritas. in byſſo ſub tilitas. in purpura agilitas. Ergo ma ria non indiget ſpolijs corporis. ſed nõ habet in terris: ergo in celis. Ter tio oñdiſ teſtimonio vniuerſalis fame.

impetret celi ciuib9 generalr. Tertio
vt aduocet p̄ pctõrib9 miſericordie. Pri
mo ergo vt fruat̄ ⁊c̄. Et h̄ q̄tū ad dupli/
cē ſtolā. ſ. aīe ⁊ corp̄is vn̄ q̄ btā v̄go fue/
rit hodie gl̄ificata in aīa ⁊ corp̄e: probat̄
B a ſctis q̄ntupl̄r. Primo igit̄ p̄bat̄ p̄ ar
gumentū tripliciter. ſ. argumēto ſue p̄fe
ctionis. Argumēto nr̄e reſtaurationis.
Argumēto dn̄ice reſurrectiōis. Prio ar
gumento ſue p̄fectiōis. cū em̄ maria fue
rit gr̄a plena Lu. p̄mo. ḡ ſicut habuit p̄/
fectā gr̄am ita p̄fectā gl̄iam. vn̄ Augu.
Exeq̄bit em̄ gl̄iam gr̄e. i. gr̄am p̄fectio/
nis gl̄ie btitudis. vn̄ Aug. ait. Si me/
rito marie p̄ oībus mulierib9 donata eſt
gratia: eidē mortue erit minuēda. abſit
quia ſi mors aliquoꝝ ſctōꝝ eſt precioſa
mors marie eſt p̄cioſiſſima. Secūdo
p̄bat̄ argumēto nr̄e reſtaurationis. ſic em̄
vterq̄ ſexus de p̄adiſo fuit eiect9 ad oſtē
dendū in vtroq̄ hoīe plenā dāpnationē
ſic decuit vt vterq̄ ſexus in p̄adiſuȝ re/
duceret̄ ad oſtendendū in vtroq̄ homīe
plenā reſtaurationē. vn̄ Aug. Letet̄ ma
ria vt dignū ē leticia ienarrabili gl̄ifica
ta ī aīa ⁊ corp̄e i filio p̄prio ⁊ p̄ filiū p̄priū
⁊ cū filio p̄prio. Tertio argumēto do/
minice reſurrectiōis. ⁊ eſt ratio apoſtoli
i. Coꝝ. xv. di. Si de libano ē illa porciū
cula carnis quā de v̄gine xp̄us aſſūpſit
maxima p̄ reliqua que remāſit. vnde
⁊ glo. ſup̄ Marchū. cū quedā p̄s virgi/
nis gl̄ificata ſit in filio nō eſt credenduȝ
q̄ altera data ſit in ſepulchro corruptio/
ni. Scd̄o p̄bat̄ p̄fecta v̄ginis gl̄ifica/
tio p̄ exemplū. Et hoc tripl̄r. ſ. in rebus
mūdanis. in cōſuetudinib9 humanis. in
C miraculis diuinis. Primo oſtēdit̄ in
rebus mūdanis. videmus em̄ q̄ fons ex
eodē foramine nō emittit dulcē ⁊ ama/
ram aquā: ſic nō decuit vt ex eadē carne
naſceret̄ dei filius ⁊ immūdus. vn̄ Ori.
Si pars eſt cū deo ⁊ pars eſt cū verme:
quō illud ſacratiſſimū corpus de q̄ xp̄us
carnē aſſumpſit naturā cōditiōis huma
ne non tradidit corruptioni? Corp9 aūt
eius tradidiſſe vermib9 ſentire nō valeo
dicere: p̄timeſco. corpus em̄ abſq̄ ambi/
guitate ſoluendū eſt in morte. poſt mor/
tem putredo. poſt putredinē vermis. p9
vermē abiectiſſimus puluis. qd̄ de ma/
ria nullatenus debeo credere. q2 talē exi
ſtere pellit p̄cul munus gr̄e. Secūdo
oſtendit̄ in cōſuetudinib9 humanis. Nā
ſicut patrē miſcdie ad miſerandū pctōri
bus maxime mouēt latus ⁊ vulnera: ita
mouent filiū pectus ⁊ vbera matris. er
go iſta maxima motiua miſcdie debent
eſſe in aduocata nr̄a: ſed nō eſſent niſi eſ/
ſet gl̄ificata in aīa ⁊ corp̄e. vn̄ Ber. Se/
curū acceſſum o homo habes ad deū ⁊c̄
Tertio oſtendit̄ in diuinis miraclis.
⁊ hoc p̄ſequit̄ Augu. ſic di. Deus eligit
diuina voluntate ſola. ergo gr̄a inter cre
pitantiū ignīū flammas nō ſolū corpo/
ra pueroꝝ ſeruauit illeſa verū etiam ve/
ſtimenta inuſta. Cur abnegeret̄ in maria
p̄pria qd̄ elegit in veſte. ſ. aliena. Cū em̄
ſit cōcupiſcentia ignis cuius effectus ē
icineratio corporis. vbi ignis erat extin
ctus nō debet ſequi incinerationis effect9
Tertio oſtendit̄ p̄fecta gl̄ificatio vir
ginis p̄ preceptū. Et hoc tripl̄r. ſ. prece/
pto morali. p̄cepto iudiciali. p̄cepto ceri
monali. Primo p̄cepto morali Exo. D
ij. Honora patrē tuū ⁊ matrē. cuȝ igitur
xp̄s non venerit legē ſoluere ſed adim/
plere q̄tū ad moralia: ad ip̄m pertinet
ſm̄ legē matris honorē adimplere vt ſic
eam ſeruauit a culpa naſcendo ⁊ parien
do: ſic a pena moriendo. Sed dices
nunq̄d ſatis honorauit beatificādo ani
mam eius? R̄ndeo q̄ non. q2 ſicut natu/
ram quā accepit a patre honorauit ⁊ ho
norari voluit Iohis. xiij. Vos vocatis
me mgr̄ ⁊ dn̄e ⁊c̄. ita naturā quā accepit
a matre ergo plus honorare ⁊ honorari
velle debet matris corpus q̄ ſancti ali/
cuius alterius. ſed conſtat q̄ non hono/
ratur in terris: ſicut corpus multoꝝ ſan/
ctoꝝ. ergo honorat̄ in celis. ⁊ hec eſt ra/
tio beati Bernardi. Secundo oſten/
ditur precepto iudiciali in corp̄e cano/
nis vbi dicit̄. Quod ſemel deo conſecra/
tum eſt ad humanos vſus transferre nō
licet. ſed de corpore v̄ginis dic̄ p̄s. Sur

ge dn̄e in requiem tuam tu ⁊ archa ſanctificationis tue, ſan/
ctificauit tabernaculum ſuū altiſſimus
⁊c̄. ergo non debet humanis vſib9 con/
trectari. vnde Auguſti. Thronus dei
tabernaculū eſt. Thalamū ſpiritusſan/
cti dignū eſt ibi eſſe vbi ille eſt. Tam p̄/
cioſum theſaurū dignius eſt celo ſerua/
ri q̄ terra. Dicit etiā lex imperialis q̄
eodem priuilegio gaudet imperator et
imperatrix. cum igitur imperator celi ⁊
terre xp̄s hoc priuilegiū habuit q̄ eius
corpus incineratum non fuit. teſte p̄s.
ergo imperatrix maria non fuit incine/
rata. ſed in corpore glorificata. Ter/
tio oſtendit̄. ſ. precepto cerimoniali. cum
enim archa teſtamenti que v̄ginis fru/
ctus fuit. quia archanorum contentiua
ex precepto Exod. xxvi. fuit intus et ex/
tra tota deaurata. ergo ⁊ beata virgo ex
eodeȝ p̄cepto eſt in corpore ⁊ anima glo
rificata. vnde p̄s. Surge dn̄e in requieȝ
tuam tu ⁊ archa ſanctificationis tue.
Quarto oſtendit̄ p̄fecta virginis glo
rificatio per documentuȝ. ⁊ hoc triplici/
ter. ſcilicet. Documento a contrarijs.
D Documento a ſimili. Documento
a virtute predominatiōis. Primo oſtē/
ditur a documento a contrarijs ſic. que
maxime diſtant maximā habent contra
rietatē: xp̄s autē benedixit terram de q̄
traxit originem quantū ad humanā na/
turā iuxta illud p̄s. Benedixiſti dn̄e ter
ram tuā. Et maledixit terrā de qua alij
traxerunt originem Gen̄. ij. Maledicta
terra ⁊c̄. q̄tum ergo diſtat terra benedi/
cta a maledicta tantū marie corpus di/
ſtat ab alijs corporibus: ergo eſt glorifi/
catū. Secundo oſtenditur argumen
to a ſimili ſic: Omne ſimile attrahit ſuū
ſimile. vnde Boetius. Omnis diuerſi/
tas eſt diſtractiua. ſimilitudo autem eſt
attractiua: vbi ergo eſt maior ſimilitu/
do ibi eſt maior attractio. ergo quantuȝ
ad corpus ⁊ animā maria ad celū poſt
filiū eſt ſimul tracta. vnde Augu. Caro
ieſu eſt caro marie. multo ſpālius q̄ io/
ſeph. vide quid dicat̄ in Gen̄. Caro enī
⁊ frater noſter eſt. ergo natura matris eſt
filij. conueniens eſt ergo non ſolū q̄tum
ad mentē. ſed etiā quantū ad corpus et
animā ſecū recip̄e. vnde Augu. Quan/
tum intueor tantū intelligo. marie aīa
clare fruit̄ xp̄o poſſidens in xp̄o corpus
ſuū qd̄ genuit. ſ. filij cur non corp9 p̄ qd̄
illud vere genuit ⁊c̄. Tertio oſtendit̄
argumēto a virtute p̄dn̄ationis ſumpto
ſic. vnūquodq̄ fert̄ ſm̄ naturā p̄domina
tionis. ſi ḡ in maria p̄dominat̄ gr̄a que
habet ſenſum eleuare: potius feratur ſm̄
naturā p̄dn̄ationis. ſi ergo in maria p̄do
minat̄ gr̄a q̄ habet ſenſū eleuare potius
fert̄ corp9 eius ex v̄tute gr̄e q̄ deorſū re
maneat ex cōditiōe nature. vnde Augu.
Cūcta que de maria legimus diximus:
q2 naturā nō ſeruantia. nō cognoſcimus
in marie autē integritate plus potuiſſe
gr̄am q̄ naturā dicere non dubitamus.
Quinto oſtenditur perfecta virginis
glorificatio p̄ teſtimoniū. et hoc tripl̄r. E
ſ. Primo oſdit̄ teſtimonio p̄uerbalis
ſcripture. Secundo teſtimonio vni/
uerſalis fame. Tertio teſtimonio no/
tabilis ſepulture. Primo oſtendit̄ teſ/
timonio p̄uerbalis ſcripture. vnde Pro
uerbioꝝ vltimo p̄uerbatur de ea vbi agi
tur de muliere forti q̄ ſpolijs non indige
bit. Spolia appellat mulieris corp9 iux/
ta illud apoſtoli. Nolumus expoliari ſȝ
ſuperueſtiri. Ibi loquitur de omni cor/
pore. q̄ autē ſapiens dicat de maria de/
claret vbi dicit: Quod moyſes miratur
in rubo ⁊ igne. gedeon in vellere et rore.
hoc vidit aperte ſalomon in muliere for
ti. apertius Iere. in muliere ⁊ viro. aper
tiſſime Eſa. in virgine ⁊ deo. Si igit̄ ma
ria ſm̄ ſalomonem non indiget ſpolijs
induta eſt neceſſario corporis indumen
to. Sequitur fortitudo et decor indu/
mentum eius et byſſus et purpura. ha/
bet enim maria quattuor dotes corpo/
ris glorificati tactas in verbis premiſ/
ſis. quia. ſ. in fortitudine notatur impaſ/
ſibilitas. in decore claritas. in byſſo ſub/
tilitas. in purpura agilitas. Ergo ma/
ria non indiget ſpolijs corporis. ſed nō
habet in terris: ergo in celis. Ter/
tio oſdit̄ teſtimonio vniuerſalis fame.

Qð em̄ in toto ꝛ vbiq̃ eſt famoſum:im
poſſibile eſt omnino eſſe falſum ſm phi
loſophū de ſōno ꝛ vigilia.cū ḡ fides vni
uerſalis ꝛ fama oim ſit ꝙ maria in cor/
pore ē in celo:ḡ eſt impoſſibile ꝙ hoc ſit
falſum oino. Tertio oñdiꝛ teſtimonio
notabilis ſepulture marie.qꝛ legim⁹ de
iohāne miniſtro eius ꝙ ſepulchꝝ ei⁹ ſit
corpe vacuū.ꝛ p hoc argumentū Aug'.
pbat glificatā in vtroq̄ Johem.ſ.in ani
ma ꝛ in corpe:vñ dicit de eo. Hic grām
reſurrectionis cōſecutus eſt:cū cōſtaret
eum ſepultū.nec inueniretꝛ ſepult⁹.Si
igiꝛ xp̄s hoc fecit de diſcipulo:qd de ma
tre p quā facta eſt repatio.Si h fecit io
hanni rōne continētie ꝛ caſtitatis:quid
de marie exēplari forma pudicitie ꝛ pu/
ritatis.Si h fecit iohāni rōne dilectōis
qd etiā matri quā tm̄ dilexit vt plus de
ea doleret in paſſiōe crucis q̄ꝫ de paſſio/
ne ſue amariſſime mortis. Aſtat ḡ ma/
ria vultui diuino vt fruatꝛ bonis celeſti/
bus integraliter.vñ pſ.Mane.ſ.aſtabo
tibi ꝛ videbo. Per mane videre intelli/
giꝛ ꝙ maria ſit btificata in aīa:quia vi/
ſio eſt tota merces aie ſm Aug. Et per
ſtare localiter intelligiꝛ ꝙ in corpe quod
ꝓprie ē locabile.Eſt igiꝛ ad dexterā filij
collocata.Vñ ait ille verſificator egregi⁹.
Trāſijt ad ethera virgo puerpa virga ieſ/
ſe. Non ſine corpe ſed ſine tempe tendit
ad ea. Qð nobis pſtare dignetꝛ ihs xp̄s
dei filius meritis ſue matris.Amen.

In feſto beati Ludouici ordinis
minorum:Sermo primus.

Humiliauit ſemet-

b ipſum factus obediēs vſq̄ ad
mortē ꝛc. Philipeñ.ij.cap.Sic
dei filius q cū in forma dei eſſet non ra/
pinā arbitratus eſt ſe eſſe equalē deo:ſꝫ
ſemetipm̄ exinaniuit ꝛc. vbi thema. ſic
ad eius imitationē ſingulariſſimā inter
om̄es ſctōs btūs Ludouic⁹ pontifex ye/
racha cū in forma pncipū mūdi eēt non
rapinā arbitrari potuit eē ſe equalē ſm
nobilitatē cuilibet q̄ntumcūq̄ ſummo
ꝓpter clariſſimā generis frācoꝝ pſapiā.
Et tñ ſemetipm̄ exinaniuit in ſilitudi/
nem hominū pauperꝝ factus ꝛ habitu in
uētus vt paup homo. talē em̄ habitum
portabat ſm q̄litatē ꝛ q̄ntitatē:qualem
nos frēs minores portam⁹.iō ad cōmē/
datiōnē ei⁹ illud verbū cōueniēter aſſu/
mitꝛ qð dictuꝫ fuit de filio regis eterni.
Sic em̄ filius virginis ſemetipm̄ exina/
niuit in humilime virginis vtero: ſic ille
in religiōis humilimo gremio ſemetip/
ſum ſup om̄es humiliauit.ꝛ ſm h in ver
bo ꝓpoſito eius pclariſſima ſctitas du/
pliciꝛ cōmendatꝛ.ꝛ Primo quantū ad ex
cellentiā virtutis q̄ floruit in ſtatu eccliē
militātis.cū pmittiꝛ.Humiliauit ſemet
ipm̄ ꝛc. Scðo quantū ad eminentiā fe/
licitatis que fulget in ſtatu ecclie triū/
phātis.cū ſequiꝛ.Propter qð de⁹ exalta
uit illū. Primo em̄ cōmendatꝛ de virtute
quā habuit in via:qꝛ hūiliauit ſemetip/
ſum.Humilitas em̄ eſt cuſtos oim virtu
tū ſm Grego.Iō xp̄s eā nobis p lectio/
ne propoſuit Mat.xi.dicendo. Diſcite
a me qꝛ mitis ſum ꝛ hūilis ꝛc. Scien
dū eſt aūt ꝙ iſte ſctūs nō fuit humiliat⁹
ab alio ſicut rex Jeroboā fuit humilia/
tus a rege Abia.iij.Reg. ſed hūiliauit
ſemetipm̄ ſic rex Dauid ante archā dñi
ij.Reg.Itē humiliauit ſe ad hūilitatem
xp̄i tripl'r. Primo cū cū xp̄s eſſet de ſu
pmo ordine ſupceleſtis ierarchie diui/ B
naꝝ pſonaꝝ inter ſpūs rōnales itrauit
nō in medio angeloꝝ ordine mūdi: ſed
hoim in ſua incarnatōe.ſic hic cum eſſet
de ſupm. ordine mūdi.ſ.ordinis regalꝭ:
aſſumpſit infimū ꝛ minimū ordinē to/
tius ecclie.ſ.minoꝝ in ſua conuerſione.
Scðo cū xp̄us eſſet ditiſſimus in ſua
eternitate iuxta illud apli. In ipſo ſunt
omnes theſauri ꝛc.fact⁹ fuit ſūme pau/
per in ſua natiuitate.vt pꝫ in Lu. Sic
ille ſctūs Ludouicus in ſua pfeſſiōe trā
ſiuit de ſūma vbertate diuitiaꝝ ad ſum/
mam paupertatē minoꝝ:q̄ vltra oēs alias
regulas om̄ia abnegat in cōi ꝛ in ſpeci
ali.iō de eius ſumma humilitate pōt di
ci illud Prouer.xv. Ante gliam pcedet
humiliatio. Sic eniꝫ xp̄s ideo fuit ſup

omnes glificatus:qꝛ plus ſe humiliauit
vt ait aplus:ſic iſte quanto in terris fuit
humilior:tāto nunc in celis eſt glioſior.
Tertio xp̄s non ſolū ſe humiliauit:ſꝫ
factus fuit obediēs ꝛc.Obediētia enim
eſt filia ſpāliſſima hūilitatis: ſicut inobe/
dientia peſſima eſt ples ſupbie.ꝛ iō ſup/
bia pmi angeli peperit inobedientiā pri
mi hominis.vt habetꝛ in Geñ. Scien
dū eſt tamē ꝙ obedientia habet q̄ttuor
A inſignia ad ſui declaratiōnē. Primū ē
qñ eſt voluntaria ſicut dicitꝛ de dauid ꝙ
in toto corde pfecit pcepta dñi:vt pꝫ in
libro Regū. Scðm eſt ꝙ ſit ardua ſicut
obedientia abrae: qꝛ durū erat mactare
filiū.ꝛ iō ſingulariter de obediētia com/
mendatꝛ. Tertiū ꝙ ſit feſtina: vt non
ſit obedientia amaſie:q ꝓpter tarditatē
obedientie pdidit pncipatū:vt patet.ij.
Regū. Quartū eſt ꝙ ſit deuota: ſicut
obedientia matris dñi:q̄ fuit cōmutata
p inobedientiā eue:vt ait Auguſti. Iſta
q̄ttuor habuit obediētia bti ludouici. et
Primo fuit volūtaria.ꝛ iō nulla con/
trarietate patris aut alioꝝ potuit diuel
li a ꝓpoſito obedientie:cum tamē multi
pliciter fuerit attemptatū. Scðo fuit
feſtina:qꝛ non expectauit ſicut ceteri an
nū:ſed pma die voluit pmittere eā: ꝛ vt
firmius fieret in manu dñi pape Ter/
tio fuit ardua:qꝛ magis eſt arduū obedi
re illis qbus conſuetū eſt pcipe q̄ꝫ alijs
Quarto fuit deuota qꝛ ante longo tē
pore aptata:cuius ſignū erat habit⁹ quē
diu latenter portauerat. iō in hac virtute
fuit cōformis xp̄o: q didicit ex his que
paſſus eſt obediētiā.vt dr ad Hebre.iij
qui non ſoluꝫ fuit obediens: ſed vſq̄ ad
mortē: Vbi eſt ſciendū ꝙ in ſcriptura
inueniuntꝛ quattuor genera mortis. q̄rū
Prima eſt corpalis. de qua Sap.iiij
B Juſtus ſi morte pccupat⁹ fuerit. Se
cunda eſt ſpūalis: de qua Sap.iij. Non
tanget illos id eſt iuſtos tormentū mor
tis.ꝛ Apoca.iij. Nomē habes ꝙ viuas
ꝛ mortuus es. Et in euāgelio. Dimitte
mortuos ſepelire mortuos ſuos. Ter
tia eſt eternalis q dicitꝛ mors ſcða i Apo.
Quarta eſt mors ſecularis vel ciuilis
de qua aplus:Mortui em̄ eſtis: et vita
veſtra ꝛc.ꝛ iteꝝ. Morimur ꝛ ecce viui/
mus. Beatus igiꝛ Ludo:fuit obedi/
ens vſq̄ ad mortē non eternalē quia re/
ſurrexit pma reſurrectione in qua nō ha
bet partē mors ſcða. Nec vſq̄ ad mortē
ſpūalem:quia vt fertꝛ de eo ꝙ nunq̄ fuit
ſibi cōſcius de pctō mortali:ſed vſq̄ ad
mortē ſecularē vel ciuilē que fit per exi/
liū ꝛ abnegatiōnē oim mundanoꝝ.exul
em̄ fuit amando de qua inducitꝛ illð apo
ſtoli Cōtinue morior ꝓpter gliam meā
frēs:qꝛ illa mors ad glificatiōnē ſui fu/
it ꝛc. Itē non ſolū vſq̄ ad mortē:ſꝫ vſq̄
ad mortem crucis.iſta mors crucis fuit
mutatio vite pſentis in ſtatu regule bea
ti Franciſci.Dicitꝛ aūt illa pfeſſio cruci/
fixio ꝓpter q̄ttuor. Primo qꝛ fuit per
crucis ſtigmata cōſignata in pmo duce
Scðo qꝛ fuit per crucis miraculū de
monſtrata vt patuit de cruce de ore bea/
ti Franciſci pcedēte. Tertio quia fu/
it per crucē xp̄i mirifice aſſumpta que fu
it vita ipius dicente dño:Qui vult veni
re poſt me ꝛc.ꝛ ſequitꝛ tollat crucem ſuā.
Huic cruci innititꝛ regula bti Franciſci
qꝛ vitā eternā obſeruantib⁹ pmittit ꝛc.
Quarto quia fuit cruci cōformis ha/
bitu inſignita vt pꝫ de habitib⁹ fratruꝫ
minoꝝ qbus conformē gerebat beatus
Ludouicus.Vnde ſtat⁹ pmitiuus fuit
p btm̄ Franciſcū.ꝛ medi⁹ per btm̄ An/
thoniū cōſignatus.ſic iſte ſtatus nouiſſi
mus p btm̄ Ludouicū ad claudendum
ora oim gratulantiū.iō canebat: Mihi
aūt abſit gliari niſi in cruce dñi ihu xp̄i
ꝛc. Scðo cōmendatꝛ de felicitate quā
modo habet in patria.cū ſequitꝛ. Et dñs
exaltauit illū ꝛc. Sic em̄ lucifer exalta/
uit ſemetipm̄ ꝛ dñs humiliauit eū.vt ha
betꝛ Eſa.xiiij.ſic illū humiliantē ſeipſuꝫ
exaltauit.vñ inter om̄es gradus hu mili
tatis eius fertꝛ de ipo ꝙ ſemel cū penti/
fex exiſtens miſſam audiret:et cunctis
pax daretur obmiſſo quodam exiſtente
leproſo ipſemet ad ipſum perrexit pmiſ/
ſa genuflexione et oſculum ei deuotiſſi/

me poꝛrexit. Idem fecit in eccleſia fratꝝ
exiſtens in habitu ſeculari quantum ad
exterius: poꝛtans tamen habitū interi⁹
⁊ hoc in loco minoꝝ bꝛiozole. ideo con/
uenit ſibi illud Luce. xiiij. Qui ſe humi
liat exaltabitur. vnde non ſolū exinani/
uit ſe: ſed deus dedit illi nomen quod ē
ſuper omne nomen. ſ. quando tranſtulit
ipm̄ in patriā. In ſacra ſcriptura ſolet
C dari nomen in caſu q̄druplici. ſ. Pri/
mo in circūciſione Luce pmo. de ioban
ne baptiſta. Scđo in ſacramento re/
generationis: ſicut in baptiſmo. vt patꝫ
de paulo in actibus. Tertio ſub ſimi/
litudine electionis: vt patet quādo Pe/
trus fuit a chꝛiſto in apoſtolum electus
Quarto in felicitate glificationis vt
habet in Apocal. vbi dicit. Uincēti da/
bo nomen nouū: quod nemo nouit niſi
qui accipit. Iſtud nomen dedit btō Jo/
hanni quādo ipm̄ aſſumpſit. ⁊ ideo que/
rentibꝫ nobis quod eſt nomē eius? Re/
ſpōderi poteſt illud quod dictū fuit Ja/
cob in Gen̄ ab angelo. Cur queris no/
men meum quod eſt admirabile. Et iō
non ſolū dedit ſibi nomen quod eſt ſup̄
omne nomē ⁊c̄. In ſacra ſcriptura habē
tur plurimi nominati ſm̄ magnitudinē
miraculoꝝ. Maximū autē miraculum
fuit ⁊ eſt reſuſcitatio moꝛtuoꝝ. quia pꝛo
ductio anime eſt nobilioꝛ oībus aliis ꝓ/
ductiōibꝫ citra angelos. ⁊ in reſurrectio
ne iducit humanitas que eſt maioꝛ ani/
ma ſola: ſicut totū ſua parte. In ſacra
ſcriptura non inueniunt niſi q̄nq3 moꝛ/
D tuoꝝ ſuſcitatoꝛes. quoꝝ Primus fuit
Helyas qui ſuſcitauit vnū in vita ſua.
Scđs fuit Helyſe⁹ qui ſuſcitauit vnū
in vita ſua ⁊ vnū poſt ſuā moꝛtē Ter
tius fuit xp̄s qui ſuſcitauit tres moꝛtu/
os. Quartus fuit btūs Petrus qui ſu
ſcitauit vnū. Quintus fuit Paulus q̄
ſuſcitauit vnū vt patet in Act: ⁊ ſic ſunt
tantū ibi octo moꝛtui ſuſcitati. Iſte aūt
ſctūs Ludouic⁹ ſuſcitauit tot vt patet ꝑ
teſtimoniū eccl'ie que nunq̄ errare pōt:
⁊ in hoc dedit illi nomē qđ eſt ſuper om/
ne nomē: quia de nullo alio ante legim⁹

Ideo cōuenit ei illud ſaluatoꝛis in iohā
ne. Qui credit in me: opa que ego facio
ipe faciet ⁊ maioꝛa hoꝝ faciet. Circa
iſta duo metaphoꝛice loquēdo ad decla/
randā eius ſanctitatē eſt nobis ſanctus
ille ſeptupliciter cōmendandus ⁊ con/
templādus. Et pma contēplatio eſt: I. contēplatio.
q̄ntum ad ſtatū ſue ſingularis generatio
nis. in qua cōſidero pꝛiuilegia quattuoꝛ
quoꝝ. Primū eſt q̄m fuit de genere ſan
ctoꝝ ex pte patris. q: de genere ſcti Lo/ E
douici regis. Scđm eſt: q: fuit de ge/
nere ſctoꝝ ex pte matris: q: noſtris tem
poꝛibꝫ nulla de aliquo genere regio fuit
canonizata niſi ſctā Elizabeth. de cuius
ſtirpe mater bti Lodouici fuit. Ter/
tiū eſt: q: tali tempe fuit natus vt fieret
pꝛimogenitus charoli ſubtracto in mul
tis fratribꝫ. ideo decenter dño fuit conſe/
cratus. vt Samuel. Quartū fuit de
loco natiuitatis in terra quā dñs ſancti
ficauit p̄ ceteris mundi locis illis ſan/
ctis qui viderunt faciē xp̄i coꝛpoꝛalibus
oculis. In regione ſiquidē ſue natiui/
tatis inueniunt ſeptē de quibus fit men
tio in ſacra ſcriptura vidiſſe xp̄m. ſ. laza/
rus cum duabꝫ ſoꝛoꝛibus. ⁊ due ſoꝛoꝛes
matris dñi. ⁊ theophilus. ⁊ cecus natus
⁊ ideo de eius mirabili generatiōe ⁊ na
tiuitate pōt dici illud ps. Hec eſt gene/ II. contempla
ratio querentiū dñm ⁊c̄. Secūda con
templatio eſt q̄ntum ad ſtatū ſue pmoꝛ/
dialis conuerſiōis in quo. ſ. floꝛuit decoꝛe
re puritatis ⁊ innocentie. Sciendū
eſt autē q ſicut in ſole ſunt alique ꝓprie
tates foꝛmalr tantū: vt icoꝛruptibilitas
alique vtualiter tantum vt caloꝛ. alique
ſimul foꝛmalr ⁊ vtualiter ſicut claritas
alique modo neutro ſed tantū appare/
rent vt rubedo in mane. ſic ſunt aliq̄ ho/
mines qui habent puritatē et innocenti
am tantū foꝛmaliter: qui cū in ſe ſint pu
ri nullū tamen aliū purgant. ſicut exem
plificat beatus Dioni de angelica ierar
chia de monachis in heremo conſtitutꝭ
Aliqui virtualiter ⁊ non foꝛmaliter. ſi/
cut illi qui illa docent ⁊ non ſeruāt ſicut
dicit in Math. Aliqui nec foꝛmalr nec F

virtualiter: ſicut phariſei q̄ tantū appa/
renter ideo dicunt a dño ſepulchꝛa deal/
bata. Alij foꝛmaliter ⁊ virtualiter: ſicut
dicit de matre dñi vt ait beatus Dioni.
quia non ſolū in ſe ⁊ de ſe erat pura: ſed
omnē mentem ex ſuiānitatu: ſicut ſol ad
puritatē mirabiliter deducebat. Ad cu/
ius exemplū habuit puritatem foꝛmalē
beatus Lodouicus: quia nunq̄ pecca/
uit moꝛtaliter ſicut pꝛimus Lodouicus
rex. Et habuit virtualē: quia in ſolo ei⁹
aſpectu anima eum intuentis purgaba/
tur quantūcunq3 pꝛona ad malum: ideo
de eius decoꝛe inducit illud ſapientie de
ſole. Pulchꝛitudinē cādoꝛis eius admi
III. contempla rabitur oculus. quia ſicut ſol ſuā cōicat
pulchꝛitudinem ſic ⁊ iſte ⁊c̄. Tertia
contemplatio eſt: q̄ntum ad ſtatum ſue
religionis ⁊ captionis quā ſponte ſubijt
ꝓpter patris redemptionē. in qua floꝛuit
vtute quadruplici. Primo. ſ. virtute
auſteritatis. quia cum infirmitate ocu/
loꝝ grauaret per fratrē cum eo iacentē
fuit viſus q tota nocte iacebat pſtratus
in terra quā vſq3 ad moꝛtē ſeruauit iux/
G ta illud apoſtoli. Caſtigo coꝛpus meū
⁊ in ſeruitutem redigo ⁊c̄. Scđo vir/
tute benignitatꝭ ⁊ patientie: quia vt me
dicus ſuus audiuit ab eo quādo coꝛpus
xp̄i eleuabat ſemper eum depꝛecabatur:
vt eum nunq̄ de vinculis liberaret. quia
videbatur ſibi fuiſſe cauſa boni exemplo
pauli vincti. Tertio virtute caſtitatꝭ
⁊ mundicie. Nota hic de muliere adul/
tera ⁊ de coꝛpoꝛe capto non de aīa iuxta
illō Sap̄. Tota pulchꝛa es amica mea
⁊c̄. Quarto virtute pietatis ⁊ miſeri
coꝛdie. Nam quādo non habebat quid
paupibus daret ſeipſum penitus exhi/
bebat exemplo beati Martini recolens
xp̄i verbū. ſ. Beati miſericoꝛdes q̄m ⁊c̄
IIII. contempla Quarta contemplatio eſt quantū ad
ſtatum ſue conuerſiōis que non fuit de
malo in bonū ſicut pauli conuerſio: ſed
de bono in melius. ſ. ſicut illa Andree ꝓ
cedens de diſcipulatu Johannis bapti/
ſte ad apoſtolatum chꝛiſti. Et in hoc flo
ruit virtute paupertatis euāgelice. cui⁹

Primus gradus eſt dimittere partē A
bonoꝝ. ſicut Zacheus in Lu. Scđs
eſt dimittere omnia ſicut Petrus ⁊ An/
dreas. Tertius eſt dimittere non ſo/
lum res: ſed parentes: vt Jacobus ⁊ Jo
hannes. Quartus eſt dimittere nō ſo
lum iſta: ſed etiā ſeipm̄ ⁊ ſublimes dig/
nitates: ſicut btūs Ludouic⁹ dignitatē
regiam reſignauit. Et ideo dicitur hanc
virtutē plus ceteris habuiſſe quantopl⁹
pꝛimo dimiſit. Et ideo iſta potuit dici
paupertas altiſſima: de qua dicit apoſto
lus q abundauit in delicijs ſimplicita/
tis: quia ſimplicitas religionis eius eſt V. contēplatio.
chꝛiſti paupertate ditata ⁊c̄. Quin/
ta contemplatio eſt quantum ad ſtatū
ſue pꝛofeſſionis: in quo reperitur claru/
iſſe quadruplici dignitate. ſcꝫ Pꝛimo B
dignitate virginea: quia virginitatē nō
ſolum coꝛpoꝛis: ſed etiam mentis vſq3
ad moꝛtem illibatam ſeruauit. In cui⁹
teſtimoniū in moꝛte eius videbat plu/
ribus quaſi vna roſa rubea ex eius oꝛe
ſacratiſſimo pullulare. Ideo ipſe eſt de
numero illoꝛum qui ſequuntur agnum
quocunq3 ierit. Secundo dignitate
doctoꝛū: fuit enim ab infantia vir ſacre
ſcripture non litterarum ſecularium in/
tentus: ita vt poſtea fieret egregius pꝛe/
dicatoꝛ: iuxta illud Daniel. Qui docti
fuerint fulgebunt ſicut ſplendoꝛ firma/
menti ⁊c̄. Tertio dignitate pontifica
tus. diuina enim diſpenſatione licet fili/
us tanti regis fuit pontifex oꝛdinatus:
licet inuitus: ita vt papa eum ad hoc cō/
pelleret vt ſibi conueniat illud ps̄ Tu
es ſacerdos ineternum ſecundum oꝛdi/
nem melchiſedech. quia in patria illud
ſacerdotium non amiſit cum ille cara/
cter indelebilium ſit. Quarto dig/
nitate apoſtoloꝛum: quoꝛum ſtatus con/
ſiſtebat in duobus ſm̄ euangelice perfe/
ctionis celſitudinem quoniam ad con/
ſilia altiſſime paupertatis: et illa carent
epiſcopi: et ideo non ſunt perfecte apo/
ſtoli ſm̄ Gregoriū in paſtoꝛali. Plenitu
dine ⁊ illa carent religioſi. ſ. ſūme paupta/
tis: et ideo nō ſunt apoſtoli. Sed beat⁹

Ludouicus.incꝑtū pōtifex hūit ſcōm.et
incꝑtū frater minoꝛ habuit pꝛimū. Ideo
eſt de oꝛdine aploꝝ xp̄i ſicut ⁊ paulus q̄
de ſeip̄o dicit: Ego ſū minim⁹ aploꝝ ⁊c̄.
Sexta contēplatio eſt cꝑtū ad ſtatuꝫ
VI.con/templa ſue cōſumatiōis.qꝛ in eodem loco penitus ⁊ quantū ad domū vbi natus ibi fuit defunctus ad modū circuli q̄ termina
tur vbi incipit.in q̄ intelligit ꝑfectio ſue
vite:quia figura circularis eſt ꝑfectiſſi/
ma. Et iō deus ad modū figure circula/
ris ꝑduxit oꝛbē. Et ideo huic ſctō con/
uenit illa figura Eccliaſtes.i. Oꝛit ſol
id eſt homo ꝑclare ꝟtutis ⁊ occidit: qꝛ
huic mūdo ſubtrahit ⁊ ad locum ſuū re
uertit.ſ.ꝑ modū circuli. Scōm fuit de
C obſeq̄o venerati ōis.i.qꝛ fuit ab angelis
lumine ſplēdētibꝫ a loco moꝛtis vſq ad
ſepulturaꝫ quaſi ꝑ.xij.leucas aſſociatus
cernētibus ꝑ mōtes multos vt fertur a
fidelibꝫ ſm illā figurā.ij. Regū. Filij iſrl
id eſt angeli deducebāt archā federꝫ do
mini.i.illud ſacratiſſimū coꝛpus in iubi
lo ⁊c̄. Tertiū fuit de loco cōditionis
qꝛ ante diu fuerat viſum ꝑ quendā vix
fidelē deo deuotū multotiēs ſenſibiliter
ꝙ q̄libet nocte deſcēdebat lux de celo cū
maxime pecunie multitudine ad eccleſi
am ibi conſtruendā. ⁊ tūc hec viſio fuit
intellecta ab oībus ꝙ hic ſctūs cepit mi
raculis coruſcare ibideꝫ vt recte de hoc
loco dixerant.q̄ ante apparitionis huius
myſteriū ignorabāt vt de eo poſſit accipi
illō Gen̄.xxviij. Uere dn̄s eſt i loco iſto
⁊ ego neſciebā. Quartū fuit de miracu
lo apparitiōis:qꝛ cū ſepultus eſſet appa/
ruit ſtās ante altare in pontificalibus ⁊
bn̄dicens oībus quaſi vnus de magna/
tibus ibi aſtantibꝫ ⁊ alijs oſtendere vo/
lentibus licet videre non poſſent ad imi
tationē heliſei cuius coꝛpus moꝛtuū ꝓ
phetauit. Septima contemplatio eſt
VII.cō/templa cꝑtū ad ſtatū ſue gl̄ificatiōis in quo floruit coꝛona q̄druplici coꝛonat⁹. Et pꝛi-
mo coꝛona aurea que debet ꝯfeſſoꝛibus.
vn̄ habet in Apocal. ꝙ cōfitētes agnuꝫ
habebant coꝛonas aureas in capitibus
D ſuis. Scd̄o coꝛona aureola que debet
virginibus.in cuius figura archa q̄ erat
de lignis imputrebilibꝫ nō ſolū habebat
coꝛonā aureā:ſꝫ aureolā vt habet i leui.
Tertio coꝛona gemmea que debetur
ſanctis epiſcopis:vt patet etiā in Leui.
de illis pontificibus. vnde ꝑmus lapis
nomē accepit ⁊c̄. Quarto coꝛona ſtel
lea que debet doctoꝛibꝫ iuxta illō Dan̄.
ꝑallegatū. Erunt q̄ſi ſtelle in perpetuas
eternitates:vnde aia eius ſignata eſt ꝑ
illam mulierem Apocal.xij. In cui⁹ ca
pite erat coꝛona ſtellarum duodecim q̄
ſunt duodeciꝫ felicitates eius quas enu
merat beatus Auguſti.in li.de ſimilitu
dinibus quas vide in ſermōe de aſſum/
ptiōe qui incipit. Erit in nouiſſimis di/
ebus in fine ſcꝫ figura nona. Ad quas
felicitates nos ꝑducat xp̄us meritis be/
ati Ludouici. Amen.

In feſto decollationis ſancti Johan
nis baptiſte:Sermo pꝛimus.

Coꝛruit in plate-

C is veritas ⁊ equitas non potu/
it ingredi ⁊ cetera. Eſaie.lix.ca.
Uerbū illud videt eſſe.ſ.lugentis ⁊ do/
lentis. Eſaias em̄ ſctūs amaricato ſpiri
tu cū videret ſubuerti iuſticiaꝫ in rebus
humanis inter mlta q̄ lachꝛymabilr de/
ploꝛauit ſubiūxit hec verba. Coꝛruit in
plateis ⁊c̄. In q̄bus verbis duos miſera
biles deploꝛat aduētus.ſ. Pꝛimo ruinā
ꝟitatis.cū di. Coꝛruit in plateis veritas
Secūdo repulſam equitatis.cū di. Et eq
tas non potuit ingredi. Pꝛimo ruinā
veritatis deſcribit.ſ.cꝑtū ad caſū qꝛ coꝛ/
ruit veritas. ⁊ cꝑtū ad publicū.qꝛ.ſ.coꝛ/
ruit in plateis.i.publice.mirabile eſt em̄
ꝙ coꝛruit ꝟitas.ſed miſerabile eſt:quia
coꝛruit in plateis. ꝙ em̄ coꝛruit habuit
impugnatoꝛes. ꝙ vero coꝛruit in plate/
is non habuit defenſoꝛes. Poſſūt em̄
verba iſta eleganter conuenire ſpectacu/
lo hodierno.quod vocat Auguſti. non
feſtū ſed ſpectaculum. Hodie inq̄t cru/
dele ſpectaculū ante oculos noſtros cō
ſtitutuꝫ eſt caput Johannis baptiſte in

diſco crudelitatꝫ ꝓpt odiū ꝟitatis. Duo
em̄ notari poſſūt in ꝟbis ꝓpoſitꝫ videlicꝫ
Pꝛimo beati iohis decollatio. Se
cundo impij herodis obſtinatio. Ad io
hannis decollationē pertinet quod pre/
mittit. Coꝛruit in plateis veritas. Ad
herodis obſtinationē pertinet quod ſeq
tur: Et equitas non potuit ingredi. veri
tas ergo coꝛruit quando veritatis predi
catoꝛ ⁊ teſtis decollatus fuit. Equitas au
tem non potuit ingredi quādo indura/
tum coꝛ luxurioſi herodis equiſſima ꝑ/
ſuaſione non potuit penetrari: ⁊ hoc in
plateis id eſt publice. a nullo em̄ connui
uantiū defenſionē accepit. De q̄bus di/
obus Augu. in omel. Odiū inq̄t pepe/
rit.ſ. veritas nec potuit equo animo tole
rari quod ſctūs monebat.qꝛ vtiq ſalutē
E eoꝝ querebat q̄s amonebat ⁊c̄. Dicaꝫ ḡ
plāgēti animo cū ꝓpha. Coꝛruit in pla/
teis ꝟitas. Attendendū eſt aūt diligē
ter.q̄lis veritas coꝛruit in plateis. Coꝛ
ruit em̄ ſcꝫ ꝟitas dotata ꝑuilegijs. veri
tas magnificata ꝑconijs. ꝟitas cumula
ta meritis.talis em̄ ꝟitas coꝛruit hodie
in plateis. Siquidē hui⁹ hoīs.ſ.ex ꝑui/
legijs erat ꝟitas ſeu doctrina tenēda.ex
ꝑconijs libenter audienda ⁊ credēda.ex
meritis ſꝫo diligēda ⁊ ſuſcipiēda. vide/
mus auteꝫ contrariū accidiſſe qꝛ ꝑuile/
gia facta ſunt in conculcationē. ꝑconia
in obliuionē. ⁊ merita in deſpectionem
Coꝛruit ergo ꝑmo veritas dotata ꝑuile
gijs.habuit em̄ iſte veritatis predicatoꝛ
quattuoꝛ ꝑuilegia ſuꝑ alios hoīes.ſ.an
gelice annūciatiōis.mirabilis concepti
onis.copioſe ſctificationis.ſolennis na/
tionis. Pꝛimū ergo fuit pꝛiuilegium
angelice annūciationis.de quo Luce.i.
vbi dicit ꝙ ab eodem angelo nunciatus
eſt Johannes a quo ⁊ xp̄s.ſ.a gabꝛiele. ⁊
ſicut dicit Bern̄.plus habet in hac par/
te q̄ꝫ chꝛiſtus ſcilicet locū ſecurioꝛē.tem
F pus ſanctius.miraculū apertius. Pꝛi
mo in loco ſecurioꝛi fuit Johannes an-
nunciatus.quia chꝛiſtus in thalamo et
iohannes in templo intra ſanctaſancto/
rum. Secundo tempe ſanctioꝛi fuit
annūciatus.quia iohannes in ſolenniſſi
mo feſto.ſ.diuine ꝓpiciationis: quando
ſolus pontifex ſemel in anno ingredie/
batur in ſanctaſanctoꝝ.et omnis popu/
lus currebat ad templum. Tertio fu
it aununciatus miraculo apertioꝛi.quia
cum Zacharias de verbo angeli dubita
ret eſt factus mutus vſq in diem q̄ hec
omnia complerentur. Secundū pꝛi/
uilegium fuit mirabilis conceptionis.
erat enim in matre naturalis ſterilitas:
⁊ tam in patre q̄ꝫ in matre tum virtutis
longeuitas pꝛopter quod filium habe/
re non poterant propter impedimen/
tum nature. Et hec duo impedimenta
tangit euangeliſta cum dicit Luce pꝛi/
mo capl̄o. Non erat eis filius eo ꝙ Eli/
ſabeth ſterilis erat.et proceſſiſſent in di/
ebus ſuis ambo.et tamen potentia gene
randi in vtroq erat moꝛtua et in vtroq
diuina miſericoꝛdia reuiuiſcit. miracu/
loſe ergo conceptus fuit non tamen tam
excellenti miraculo ſicut chꝛiſtus. quia
vt dicit Anſhelmus. aliud eſt naturam
vel etatem aliquo vicio debilitatam ſa/
nare et ad opus ſuū reuocare: quod fecit
in Eliſabeth. aliud inauditam et inco/
gnitam penitus virtutem nature cōfer/
re: quod fecit dominus in maria vt de/
um conciperet et hominꝫ ſine virili ſe/
mine generaret. in hoc ergo plus habu
it chꝛiſtus. Tertiuꝫ pꝛiuilegium fuit
copioſe ſanctificationis. de quo dicit an
gelus Luce pꝛimo. Spiritu ſancto ad/
huc replebitur ex vtero matris ſue ⁊c̄.
Signanter autem dicit replebitur nō
ſanctificabitur. vt intelligatur in hac re
pletione non ſoluꝫ a culpa oꝛiginali pur
gatus:ſꝫ inſuper copioſa gratia ſuper/
fuſus. Factum eſt hoc in momento ſalu
tationis qua virgo ſalutauit Eliſabeth
Luce pꝛimo. Ecce vt facta eſt vox ſalu/
tationis tue in auribus meis exultauit
in gaudio infans in vtero meo. Quar
tum pꝛiuilegium fuit ſolennis natiuita
tis de qua dictū eſt. Et in natiuitate eꝰ
multi gaudebunt. Fuit autem ſolenniſ/
ſima natiuitas illa tam ꝑſentia regine

q̃ regis ꝛ gaudio totius cognatiõis. Re
gia id eſt beata virgo p̄ſens erat et inſi/
ſtebat obſequis parentis. Jeſus aũt rex
p̄ſens erat in vtero virginis obſequẽtis
Tandem audierunt vicini et cognati
quia magnificauit domin⁹ miſericordi
am ſuam cum illa et cõgratulabanť ei.
Reuera ex tantis priuilegijs debuit eſſe
veritas huius hominis veneranda. ſ. he
rodi. ſed quantũcunq̃ fuerit priuilegi/
ata: tamen hodie corruit veritas in pla/
D teis. Facta ſunt ergo p̄uilegia in concul
catione. Unde impletum eſt in eo illud
Dañ. In tempe illo p̄ſternetur veritas i
terram: patet ergo quomõ ſingula priui
legia facta ſunt in conculcationẽ. Nam
bonus angelus nunciauit: malus inter/
fici perſuaſit: fuit em̃ mirabiliter conce/
ptus: fuit miſerabiliter decollatus. per
gratiaꝫ ſanctificantẽ connexus eſt ꝛ cõ/
iunctus capiti ſpirituali: ſed hoc priua/
tus eſt capite materiali. In natiuitate
eius multi gaudebunt: ꝛ in morte eius
multi lugebunt quando corruit veritas
in plateis ꝛ equitas non potuit ingredi.
Item corruit veritas magnificata p̄co/
nijs laudum: ex quibus ſua doctrina et
veritas erat libenter audienda ꝛ credẽ/
da. Inueniť autẽ ſanctus iſte in ſcriptu/
ra multa habere preconia: ꝛ hoc ſumpta
ſimilitudine in qualibet differentia cre/
aturarũ. quod patet ſic. Inter naturas
pure corporales excedit ignea vel lumi/
noſa natura: inter naturas pure ſpiritu/
ales excedit natura angelica: inter natu
ras compoſitas ex vtraq̃ excedit huma
B na: inter naturas hominis hoies prero/
gatiua cognitionis excellit propheta.
Vocat aũt ſcriptura iohannẽ. Primo
. ſ. ignem ardentem ꝛ lucentem. et hoc
ꝓpter zelum rectitudinis Johannis. v.
Ille erat lucerna ardens ꝛ lucens. Ar/
dens interius ꝑ dilectionẽ ꝛ lucens ex/
terius ꝑ p̄dicationẽ. Ardere ſcm̃ eſt: lu
cere vanũ: ardere ꝛ lucere ꝑfectũ. vel ſic
oportet em̃ om̃e celũ inflãmari charita/
te: ſed diſcretum veritatis luce. Vo/
cat ſcdo ipm̃ hoiem per affectũ manſue/
tudinis Joh. i. Fuit homo miſſus a deo
Homo aũt eſt aial mãſuetũ a natura vt
dicit p̄hus. natura em̃ habet arma vł ad
impugnandũ vel ad repugnandũ. non
cornibus ſupbie: non calcib⁹ violẽtie: nõ
dentibus crudelitatis: non vnguib⁹ ra/
pacitatis: nõ veneno malignitatis talis
fuit Johãnes. vnde ſup eius manſuetu/
dinẽ dñs ſuſpirans ait. Helyas iam ve/
nit ꝛ fecerunt in eo quecunq̃ voluerunt
Math. xvij. Vocat tertio eũ ꝓphetã
ꝛ hoc ꝓpter excellẽtiã cognationis Lu.
primo. Tu puer ꝓpheta altiſſimi voca/
beris. Et dñs addidit q̇ ipe erat ꝓphe/
ta ꝛ pluſq̃ ꝓpheta. que em̃ ꝓphete a re/
motis viderunt: ipe digito demõſtrauit
Vocat quarto angelũ. ꝛ hoc ꝓpť mũ
ditiam angelice puritatis ſeu ꝓpter offi
ciũ legationis Malachie. iij. Ecce ego
mitto angelũ meũ ꝛc̃. Veritas ḡ do/
ctrine iohannis non ſolũ ex priuilegijs
erat veneranda: ſed ex preconijs tantaꝝ
laudum libenter audienda ꝛ credenda.
ſed ſicut priuilegia ſunt facta in concul/
catione. ita preconia ſunt facta in obliui
onem: vnde impletũ eſt in eo illud Eſa.
lix. Facta eſt veritas in obliuionem. ꝛ q
receſſit a malo prede patuit. Venerunt
em̃ ſingula preconia in obliuionẽ: lucer/
na per extinctionem: homo manſuet⁹ ꝑ
oppreſſionem: ꝓpheta per inhonorationẽ
angelus per minorationẽ iuxta illud pſ.
Minuiſti eum paulominus ab ange/
lis id eſt predicatorib⁹. ſcd̃m q̇ ipe dixit
de ſe Johis. iij. Illum oportet creſcere
me autẽ minui. Johãnes autẽ minutus
eſt in capite. ꝛ chriſt⁹ creuit in cruce ꝛc̃.
Tertio veritas corruit cumulata me
ritis. Non em̃ ſolum habuit priuilegia
gratiaꝝ ꝛ preconia laudum. ſed etiã di/
A ues fuit meritis operum: ꝛ hoc patet i om
ni differentia ordinũ. Sunt em̃ quattu/
or ordines in eccleſia. ſ. Confeſſoꝝ. Vir
ginum. Apoſtoloꝝ. et martyꝝ. Inter
confeſſores nullus ꝑtior in victu. aſperi/
or in veſtitu. null⁹ ſecretior i incolatu. ꝛ
talia pertinent ad cõfeſſores. ſ. ꝑcitas vi
ctus ꝛc̃. De victu Johannis habes Jo/

hannis. viij. q̇ eſca eius erat locuſta et
mel ſiluestre non coctum vel ſaporoſum
balneatũ. De veſtitu ſimiľr q̇ erat veſti
tus de pilis camelorum. De incolatu q̇
erat in deſerto. Et ſi queras quãto tem/
pore hanc penitentiã fecerit. Scire de/
bes q̇ q̇nquennis intrauit heremum. et
xxv. annis extitit heremita in deſerto.
Inter virgines nullus virginior bea.
Jo. Totã cõſpice ſectã nazareoꝝ. nullũ
floridiorem inuenies. fuit em̃ ſolliciciſſi/
mus talem cuſtodire theſauꝝ: ideo ſibi
cura fuit fugere lenocinia ſẽſuuꝫ: ſpecta
cula vanitatũ ne leui ſalteꝫ maculare vi
tam famine poſſet vt in hymno canitur
ꝓpter qd̃ fuit dign⁹ xp̄m baptiſare ꝛ mũ
dum beatis manib⁹ cõtrectare. Inter
apoſtolos diues in meritis. nam cũ apo/
ſtoli ſeruierint xp̄o in acq̇ſitione popu/
loꝝ. Johannes non ſolũ in hoc: ſed etiã
ipſoꝝ apoſtoloꝝ. ipſe nanq̃ ſuos apoſto
los diſcip̄los Petrũ. ſ. ꝛ Andreã ꝛ Phi
lippũ ad ihm̃ miſit: ꝛ illi inherere docu/
it. Miſſus ḡ fuit Johes apte ante para
re dño viã ꝑfectã intranti eccłiam apo/
ſtoloꝝ. nec aperte poteſt parare domino
viam mundum intranti Inter mar/
tyres em̃ hodie locũ inuenit: ita vt alij di
canť martyres fidei: hic vero caſtitatis.
q̇ꝛ ꝑ caſtitate iuſſus eſt martyr: ideo can/
tat eccłia de eo. Prepotens martyr ꝛc̃.
Erat ergo veritas doctrine Johãnis ex
ex meritis diligẽda ꝛ ſuſcipiẽda. ſꝫ ſicut
p̄uilegia in cõculcationẽ. p̄conia in obli
uionẽ. ita merita facta ſunt hodie in de/
ſpectionẽ. Erat em̃ Herodes vn⁹ ex il/
lis ad Ro. ij. Qui ñ acq̇eſcũt ꝟitati: cre
dũt aũt iniq̇tati. Deſpecta ḡ fuerunt in
ꝯfeſſore merita p̄nie in ꝟgie merita ino
cẽtie in ap̄lo merita iuſticie ꝛ i martyre
merita ꝑſeuerãtie operum: ꝛ ſic hodie cor
ruit veritas in plateis. ſ. veritas dotata
p̄uilegijs gr̃arum: magnificata p̄conijs
Moraliter. laudum: cumulata meritis ꝑfectionuꝫ.
Moraliter aũt hẽmus in hoc ſpectacu/
lo. q̇d imitemur. q̇d deteſtemur. In Jo/
hanne imitemur cõſtantiã annũciandi
veritatẽ. In herode deteſtemur impug/
nãdi maliciã: ſed in cetu p̄ncipũ qui ade
rant negligentiam defenſandi veritatẽ.
Quãtũ ad p̄mũ ẽ notãdũ: q̇ ꝟitas ꝯſtã
ter ẽ p̄dicãda: ꝛ h̃ ꝓpť q̇tuor rões. Prīa
q̇ꝛ ꝟitatꝭ ꝑiculoſa ẽ abſcõſio. Scdo q̇ꝛ
fructuoſa ẽ mãifeſtatio. Tertio q̇ꝛ glõ/
oſa ẽ ꝑſecutio. Quarto q̇ꝛ idubioſa ẽ vi
tio. Prio dico q̇ ꝟitatꝭ ꝑiculoſa ẽ abſcõ
ſio non ſolum illis q̇bus abſcondiť: ſed
abſcondenti. pſ. Non abſcõdi miſericor
diam ꝛ veritatẽ tuam a conſilio multo.
Tu aũt dñe ne longe facias miſeratões
tuas a me. quaſi dicat. longe deberes fa/
cere miſerationes tuas a me ſi abſcõdiſ/
ſem veritatẽ tuam a conſilio multo: ſed
veritatem ꝛ ſalutare tuũ dixi. Beř. Nõ
licet tacere cui ex officio incũbit p̄dicare
ꝛ peccantes arguere: ve ergo predicato/
ribus abſcondentib⁹ veritatẽ. i. Coꝝ. ix.
Ve mihi ſi non euangelizauero. vtinaꝫ
eſſent multi Johãnes qui non abſconde
rent veritatem. precipue p̄ncipibus ꝛ p̄/
latis: nulloꝝ em̃ iniuria magis in eccłia
nocet q̃ iniuria prelatoꝝ. Grego. Nemo
amplius in eccleſia nocet q̃ qui peruer/
ſe agens nomen vel ordinem ſanctita/
tis tenet: delinquentẽ redarguere hoc p̄/
ſumit nullus: ꝛ in exemplum trahiť cul
pa vehementer vel extrahitur vel exten/
ditur quãdo ꝓpter reuerentiam ordinis
peccator homo honoratur. Itẽ ꝛ poſtea.
Scire debent prelati q̇ tot mortibus di
gni ſunt: quot ad ſubditos ſuos perditi/
onis exempla tranſmittunt. Secũdo Scdo.
dico q̇ fructuoſa eſt veritatis manifeſta
tio. ſicut enim dicit dominus Eſaie. lv.
Verbũ quod egredietur de ore meo nõ
reuertetur vacuum ad me. At ille cui
predicas. ſi te audiuit lucratus es fra/
trem tuũ. et ſic eſt fructuoſa ad lucrum
anime. Frequenter enim cum veritas de
terra oritur: iuſticia de celo p̄ſpicit ꝑ gr̃e
tie infuſionem. ꝛ ſic miſericordia et veri
tas obuiauerũt ſibi. miſericordia ex ꝑte
dei iuſtificãtis. ꝛ veritas ex ꝑte hominiſ
annũciantis. Si ꝟo te nõ audiet nihilo/
minus veritas tibi fructuoſa erit. ſ. ad
meritũ ꝓpriũ. ꝛ hoc ẽ quod diciť Eccle/

ſiaſtici. vi. ꝛ. viij. Volatilia ad ſibi ſimi
lia conueniũt. ꝛ v̄itas ad eos qui illam
operant̃ reuertet̃. Quid ꝓfuit herodi ve
ritatis p̄dicatio: nihilominꝰ tñ ſi nõ con
uertit audientẽ: coronauit confidentem

Tertio dico ꝙ glïoſa eſt v̄itatis ꝑſe/
tertio cutio. glïoſum eſt eñ ꝓ v̄itate pati. Et
hoc qꝛ cõfigurat̃ xp̄o q̃ in mundũ dic̃ ſe
veniſſe ad hoc Joh. xviij. Ego ad h̃ na/
tus ſum ꝛ in mundũ veni vt teſtimoniũ
perhibeã veritati. Et ideo magis glïo/
ſum eſt cũ veritate deijci q̃ȝ cuȝ falſitate
magnificari. ij. Machab. vij. ceteri frẽs
vna cũ matre ſe hortabant̃ mori fortiter
dicentes: dñs aſpiciet veritatẽ ꝛ cõſola/
bit̃ in nobis. i. cõſolabit̃ nos eterna con/
ſolatione. Glïoſa eſt ğ ꝑſecutio v̄itatis
ex ꝑte ſubſannantium non inferentium

Quarto dico ꝙ indubitata eſt v̄ita/
quarto tis vltio ſiue vindicta ad hoc vlciſcetur
dñs in contẽptores v̄itatis pã. Diligite
dñm omẽs ſcti eius qm̃ veritatẽ reqret
dñs ꝛ retribuet ha. fa. ſupbiã. Requiret
aũt volũtatẽ qualr̃ audita ſuſcepta ꝑe
impleta ſit: illis aũt q̃ vel audire nolue/
runt: vel audita recipe contẽpſerũt: vel
receptã ꝑe implere neglexerũt retribu/
et habũdanter Rom̃. i. Reuelabitur ira
dei de celo ſup omnẽ impietatẽ ꝛ iniuſti
ciã hoĩm q̃ veritatẽ dei in iniuſticia deti
nent. Sic ergo imitemur Johannem in
conſtantia denunciandi veritatẽ ꝛ dete/
ſtemur in herode nequitiam impugnan
di veritatẽ. Sed eſt notandũ ꝙ ſunt
quattuo ꝛ rõnes impugnandi veritatem
ꝓpter quatuoꝛ eñ mouent̃ ꝑuerſi ad im
pugnandũ veritateȝ agnitã. ſ. Primo
E ꝓpter naturã diſſimilẽ. ſicut eñ ſimilitu
do conciliat amoꝛẽ. ita diſſimilitudo ge/
nerat odiũ. vnde hoĩem veritatis homo
vanitatis ipugnat. ſapiẽs Sap. ij. Etiã
grauis eſt nobis ad videndum qm̃ diſſi
milis eſt alijs vita eius. ꝛ immutate ſũt
vie illius. quaſi dicat ſi eſſent in falſita/
te ſicut ſunt noſtre vie diligeremus eum
Bern̄. Vitioſus vitioſoꝝ cõſoꝛtia nõ re
fugit: ꝛ vbi oẽs fetent vnius minime fe/
toꝛ ſentit̃. qui eñ auarus auarũ. luxurio
ſus luxurioſum erubuit. ꝛ vere in bonis
non placet vox ſi diſplicet facies. Se/
cundo ꝓpter naturã manifeſtatiõis: ve/
ritas eñ in modũ lucis eſt occultoꝝ ma
nifeſtatiua: ꝛ ꝑ conſequẽs turpiũ denu/
datiua: ğ et vituperatiua. ğ q̃ male agit
odit lucẽ. qđ dicit ap̄ls ad Rom̃. x. Ego
inimicus factus ſum vobis veꝝ loquẽs
quaſi dicat: qꝛ dixi verũ: inimicus factꝰ
ſũ. ſi dixiſſeȝ ſic̃ adulatoꝛes factꝰ eẽm a/
micꝰ. ita etiã hodie adulatoꝛes ſũt i ami
citia non veritatis annũciatoꝛes. Tulli
us in li. de amicitia. Sic habendũ eſt in
amicitia nullã peſtẽ eſſe maioꝛẽ q̃ȝ adu/
lationẽ blanditiẽ: aſſentationẽ. hoc viti/
um eñ omniũ eſt mentientiũ atq̃ȝ fallẽ/
tiũ: loquentiũ ad voluntatẽ omĩa: nihil
ad veritatẽ. Recitat Seneca. quõ mag/
nus alexãder ſubſannauit amicos adu/
latoꝛes. cũ eñ ſagitta vulneratus eẽt in
bello et tandem repreſſo ſanguine ſicci
vulneris doloꝛẽ ſentiret. omnes inde iu/
rãt me eſſe Jouis filiũ. ſed vulnus hoc
hoĩem me eſſe dicit. Tertio ꝓpter na/
turã reuerberationis. ſicut eñ veritas
eſt manifeſtatiua oſtendẽdo. ſic eſt reuer
beratiua ꝛ pungitiua corripiendo ꝛ ar/
guendo. Et qꝛ homo ꝑuerſus ſicut hero
des non poteſt ſuſtinere puncturas ar/
guitionis in maleficijs: armat̃ cõtra ve/
ritatis doctoꝛẽ. ſcuit occidere: necare et
extinguere feſtinat. hoc eſt quod dixit do/
minus iudeis Joh. viij. Quid me que/
ritis interficere hoĩnẽ qui vera locu/
tus ſum vobis. Dicit Bern̄. Mirabibi
lis inſania iraſcimur ſanãti. qui nõ ira/
ſcimur vulneranti. Sanãs eñ predica/
toꝛ: vulnerans eſt dyabolus. vnde Aug.
de ciui. dei. Putamus gloriaȝ vanitatis
nullis cedere viribus virtutis: ad perni/
ciem vtiq̃ȝ ei cui tam magnum vitium
dominatur. inuictus eſt hic moꝛbꝰ non
malo medici ſed egroti. Quarto pro/
pter naturam directionis. veritas enim
dirigit ꝛ mouet in bonum de ſui natura
pã. Dirige me in veritate tua ꝛ doce me
ꝛc̃. Et quia dirigere non poteſt in bo/
num exiſtens: niſi faciat relinquere bo/

nũ apparens ꝛ niſi tollat omnes cõſola/
tiones carnis ꝛ gaudia cõſueta. idõ ho/
mo ꝑuerſus exiſtimãdo nimis precioſa
que relicturus eſt ꝛ nimis difficilia ad q̃
dirigendus eſt odit v̄itatẽ: quia nõ vult
ꝑdere voluptatẽ. Seneca. Vides vbi
poſita ſit felicitas. ſed ad illam peruent/
re nõ audes. qđ te impediat dicam. ma/
gna hec exiſtimas q̃ derelicturꝰ es. hoc
idẽ dici poteſt de volentibꝰ intrare reli/
gionẽ. vident eñ vbi poſita ſit ſalus: ſed
ad illã ꝑuenire non audent. qđ eos im/
pediat patet. magna exiſtimant que reli
cturi ſunt. Sic igit̃ deteſtemur in hero/
de maliciã impugnãdi v̄itatẽ. vlterius
deteſtemur in ceteris ꝑncipũ negligentiaȝ
defendendi v̄itatẽ cũ eñ viderẽt in ocu/
lis ſuis illũ magnũ ꝓphetã decollari nul
lus fuit locutus ꝓ eo. nullus fuit q̃ defen
deret v̄itatẽ. Sciẽdũ eſt ꝙ ſunt quat/
tuoꝛ impedimẽta defenſionis veritatis.
videlicet Primo metus terrene pote
ſtatis q̃ reprimit nõ ſolũ a v̄itate tuẽda
E ꝛ defenſanda: ſed etiã dicẽda. Exemplũ
de ceco a natiuitate Joh. ix. Dicũt iudei
Hic eſt filꝰ veſter quẽ vos dicitꝭ: qꝛ ce/
cus natus eſt: quõ ergo nunc videt? Re
ſponderũt parẽtes. Scimꝰ. qꝛ hic eſt fili
us noſter: quõ aũt nũc videat neſcimus
ꝛc̃. Et ſequit̃ hoc aũt dicebant: qꝛ time/
bant iudeos. nã talis metus cecidit ſup
eos. ꝛ ideo dicere poterãt illud apoſtoli
Nõ eñ poſſumꝰ aliqđ aduerſum verita
tẽ: ſed ꝓ veritate. Scđo queſtus mun
dane cupiditatis. i. Thi. vi. Qui verita
te ꝑuati ſunt exiſtimãtes queſtũ eẽ pieta
tem. Hinc eſt ꝙ ꝑncipes ꝛ tribuni gali/
lee ſub herode habebãt officia lucratiua
ꝛ queſtuoſa. idõ maluerũt ſtudere cupidi
tati q̃ȝ aſſiſtere v̄itati. Tertio appeti/
tus voluptatis. vñ. i. Pe. de q̃buſdã dicit̃
Multi ſequunt̃ eoꝝ luxurias per quos
via v̄itatis blaſphemat̃. De his tribus
impedimẽtis defenſandi v̄itatẽ hẽmus
moꝛalr̃ Eſdre. iij. cap̃. de illis tribꝰ iuue
nibus q̃ philoſophati ſunt qđ foꝛtꝰ eẽt
in mundo. vnus dixit ꝙ foꝛtioꝛ eſſet rex.
alꝰ dixit ꝙ foꝛtius eſſet vinũ. et tertius
ꝙ foꝛtiores eſſẽt mulieres ſed ſup omĩa
vicit. ſ. veritas. Preferre eñ v̄itati regeȝ
hoc reſpicit metũ terrene p̄tãtis. Prefer
re vinũ hoc reſpicit abũdãtie tempalis
queſtũ cupiditatis. Preferre mulierẽ re/
ſpicit appetitũ voluptatis. ꝓpterea tertꝰ
ſententiauit ꝙ v̄itas foꝛtioꝛ eſſet ꝛ oĩbꝰ
ꝑualeret. Quarto ambiguũ ſimilitu/
dinarie felicitatꝭ. Similitudo eñ vt dic̃
Augu. eſt mater falſitatis ꝛ hec decepit
cõuiuantes. credebant eñ ꝙ ꝓpter iura/
mentũ qđ interuenerat oĩno eſſet. ſ. dan/
dũ caput Johis. ꝛ ſi hoc hoc faceret he/
rodes piũ ꝛ non impiũ reputabãt: qꝛ ad
hoc credebãt ipm̃ eſſe obligatũ. vnde cõ
uenit eis illđ Gala. iij. O inſenſati q̃s
vos faſcinauit non obedire v̄itati. Faſci
nũ vocat p̄ſtigiũȝ quo q̃s decipit̃ ambi/
guo ſimilitudinarie v̄itatis. Sic ğ veritas
que cõſtanter p̄dicat̃ corruit dũ a pl̄ibus
impugnat̃. ꝛ in plateis dum a nullo de/
fenſat̃. Et hoc eſt ꝙ v̄itas tacet̃ ꝓpter ſu/
pradicta q̈tuoꝛ. vñ ſequit̃ ꝙ ex hoc mũ/
dus deſtruit̃: iuſticia nõ exercet̃: mali re
gnant ꝛ boni deprimunt̃. ꝛ hoc accidit. qꝛ
veritas tacet̃. mendacia enarrant̃ et per
cõſequẽs credunt̃ ꝛ eis fides adhibet̃. ꝛ
deus cũ ſit v̄itas totalr̃ negat̃ ꝛ blaſphe
mat̃. Dicamꝰ igit̃ ſemꝑ veritatẽ. Quã
nobis cõcedat ihs xp̄s. Amen.

In feſto natiuitatis virginis
Marie: Sermo primus.

Liber generatio/
nis ieſu chriſti filij dauid ꝛc̃.
Math. p̄mo ca. Sicut xp̄us
fuit liber in matris virginis vtero ſpiritꝰ
ſcti miro vmbraculo exaratus qui iuxta
vaticiniuȝ Eſa. xxix. tã ſcientibꝰ lr̃as q̃ȝ
ignoꝛantibꝰ ꝓpter ſuã vtilitatẽ eſt occul
tus. ita mater dñi fuit liber in matre ſte/
rilis vtero dei digito deſcriptus iuxta il
lud Deute. xxxi. vbi dr̃ ꝙ liber poſitꝰ eſt
in latere arche. Iſta archa fuit Anna be
atiſſima mater matris dñi q̃ fuit archa
qꝛ celi liber incluſus fuit in ipa. cuius li
bri natiuitatẽ euãgeliſta in libro ꝓfatico
ampl' introducit. Et ꝑmo q̄rit ad di/

uin ꝓductionem qua mater dñi fuit de
m̃ atre ſterili diuina virtute ſupnaturali/
ter generata. cū ꝑmittit̃. Liber gene. ie/
ſu xpi. Sicut eñ ipſa genuit chriſtū ſic
ipſa a xp̄o licet aliter fuerit i eſſe ꝓducta
vt de ipſa dicatur illud gen. v. Hic liber
generatiōis adā. i. chriſti q̇ eſt nouiſſim⁹
adā ſm doctrinā apl̄i. quia ſicut prim⁹
adā fuit ꝑncipiū generatōis corporalis
ſic iſte generatōis ſpūalis. Dicit̃ autem
liber generatōis ei⁹ mater nō ſolū q2 ab
ipſa fuit genit⁹: ſed quia ipſe fuit genitor
eius iuxta illud pſ̄. Hō natus ē in ea et
ipſe fūdauit eā altiſſim⁹ ⁊c̃. Scd̃o q̄ſtū
ad humanā generatōem qua mater dñi
fuit a ſāctis patrib9 naturalit̃ propaga/
ta. cū ſequit̃. filij dauid filij abraā. nō eñ
chriſtus fuit filius iſtorum: niſi quia ma
ter eius fuit de eorū ſtirpe ꝓgenita iuxta
illud apoſtoli Ro. primo dicentis: Qui
factus eſt ei ex ſemine dauid ſm carnē
quā accepit de virgine matre. Dicit er/
go liber gñationis ieſu chriſti ⁊c̃. Cir
ca primū eſt intelligendū q̇ iſte liber fu/
it in veti teſtamento primo ſubtiliter fi/
guratus. vnde Ezechielis. ij. Ecce ma/
nus miſſa ad me. in qua erat inuolutus
liber: ⁊ expandit illum corā me qui erat
ſcriptus intus ⁊ foris. ⁊ ſcripte erant in
eo lamentationes ⁊ carmen ⁊ ve. Iſta
P manus miſſa fuit xp̄s qui eſt ſm apoſto
lum dei virtus ⁊ ſapientia per quam de/
us pater omnia fabricauit. vnde Ioh. i.
Omnia per ip̄m facta ſunt. De qua ma
nu dicitur Eſa. liij. Manus mea fun/
dauit terram. Iſta manus fuit miſſa ad
redimendū genus humanū iuxta illud
apoſtoli Galath. iiij. Miſit deus filium
ſuū ⁊c̃. In illa manu erat inuolutus li/
ber ille in quo fuit veritas increata de/
ſcripta mater. ſ. dñi. quia in ipſa fuit in/
uolutus xp̄us iuxta illud Iere. xxxij. Fe
mina circūdabit virū. Iſte liber fuit ex/
panſus in ſua natiuitate id eſt in huma
no genere reuelatus. Iſte liber erat ſcri/
ptus intus ⁊ foris. quia verbum eternū
quod eſt veritas prima non ſolū fuit cō
ceptus intus in eius mente: ſed etiā fuit

incarnatus foris in eius corpe. In q̇ li
bro erant ſcripte lamentationes dolorū
de morte filij. Carmina gaudioꝝ de ei⁹
reſurrectione. Et ve. i. maledictiones de
monioꝝ ab ipſo exterminatoꝝ iuxta il/
lam maledictionē primi colubri in Geñ
Ipſa conteret caput tuū. ſ. maria. Se
cundo iſte liber fuit in nouo teſtamento
certitudinaliter declaratus. vnde Apo/
calip. v. Uidi in dextera ſedentis ſuper
thronū librū ſcriptum intus ⁊ foris: ſig/
natum ſigillis ſeptem. Iſte liber qui
erat in dextera ſedentis ſuper thronū fu
it mater dñi que fuit in ſua aſcenſiōe ele
uata ad dexteram filij reſidentis ſuper
thronū deitatꝭ iuxta illud pſ̄. Aſtitit re/
gina a dextris tuis ⁊c̃. Sed ille liber
erat ſcptus intus ⁊ foris. quia vt ait be
atus Leo. Diuinam humanāq3 prolem
prius cōcepit mente q̄3 corpe. Sed erat
ſignatus ſigillis ſeptē. quia ſeptem ſunt
ꝑuilegia quibus eius ſacra natiuitas fu
it celit⁹ decorata. quoꝝ. ſ. Primū fuit
quia ſicut xp̄i natiuitas fuit per gabrie/
lem archangelū nunciata: ſic per eundē
vt pie creditur iſta natiuitas predicata
quia ſi beato Iohanni baptiſte fuit hoc
priuilegiū conceſſum: multomagis ma A
tri dñi conſonum. Scd̃m eſt q̇ ſicut
xp̄s fuit virtute ſpiritusſancti ſupnatu/
raliter genitus Luce ꝑmo: ſic mater dñi
fuit ſpiritusſancti virtute generata. cum
ei⁹ mater ſterilis eēt ⁊ vi generādi care/
ret licet aliter. Tertiū eſt q2 in ſua na
tiuitate ab omi labe peccati fuit totalit̃
depurata. ⁊ hoc quia nunq̄3 aliqḋ pctm̃
contraxit. aut quia in cōtracto non pmā
ſit: ſecus autē fuit de alijs ſctis qui poſt
moram fuerūt purgati. vnde dicit beat⁹
Anſhel. in li. Cur deus homo. q̇ decuit
vt illa virgo ea puritate niteret qua ma/
ior ſub celo nequit intelligi. Quartū
eſt q̇ ab omi pctō tam actuali q̄3 veniali
⁊ mortali fuit penit⁹ elongata. ita q̇ ex q̇
fuit nata nullū tale potuit cōmittere. q2
hec gratia fuit angelis confirmatis col/
lata. Quintū eſt q̇ in gr̄a ſpūſſcti viri
mate eſt confirmata. ab inſtanti eni3 ſue

natiuitatꝭ plus habuit de gr̄a q̄3 aliqua
creatura pura. ideo fuit appellata gra/
tia plena in Luca. Sextum fuit q̇ in
gratia xp̄i fuit inſepabiliter conſignata
quia ab inſtanti ſue natiuitatis non po/
tuit ab ip̄a excidere: cū etiam fuerit hoc
apoſtolis conceſſu3 poſt aduentū ſpiri/
tusſancti q̇ in virgine plenius requieuit
Septimū eſt q̇ eius natiuitas fuit no
mine aurore notata: quia ſicut in auro/
ra ſtella naſcit̃ ante ſolem: ſic in nouo te
ſtamento virgo nata eſt ante filiū. Ideo
ꝓphetauit Balaā in numerꝭ. xxiiij. Ori
etur ſtella ex iacob ꝓpter ortū virginis. ⁊
exurget homo ex iſrael ꝓpter ortum filij
eius ⁊ ꝑcutiet duces moab. i. ꝑncipes in
ferni. Iſta. vij. ſigilla vt ait Iohes nemo
erat dignus ſoluere niſi agn⁹. q2 illa ſe/
ptem ꝑuilegia non potuit alius confer/
re virgini niſi xp̄us eius fili⁹. Sequi
tur filij dauid filij abraā. ſ. mediāte ma/
tre q̄ quidē fuit de ſanguine pr̄iarcharū
traducta fideliter. ꝓpter quod ſequit̃ fi/
B lij abraā. Circa quoꝝ primū eſt intelli
gendū q̇ mater dei fuit ꝓgenita a ſeptē3
regib9 fidelib9. quoꝝ Prim⁹ fuit Da/
uid a quo habuit dignitatē benigne cle
mentie. q2 ꝓpheta cōmemorat ſingulari
ter miſcdias dauid fidelis in pſ̄. ꝓpter
hanc dignitatē bene fuit ꝟgo filia regꝭ
dauid: q2 ꝑ ip̄am ſumus oēs miſcdiam
conſecuti. idō dicit̃ regina miſcdie. vñ pſ̄
Miſcdia dñi plena eſt terra ille ſc3 de q̄
ait Eſa. Aperiat̃ t̃ra ⁊ germinet ſalua/
torē. Iſta. ſ. miſcdia eſt illa ꝟtus ꝑ quā3
pctā redimere poſſumus iuxta conſiliu3
Danielꝭ dicentis. Peccata tua elemoſy/
nis redime ⁊c̃. Scd̃s fuit Salomon
a quo habuit dignitatē tranqille pacꝭ vt
habet̃. iij. Regū: ſm quā virtutē fuit be/
ata virgo filia eius: q2 in ipſa fuit gene/
rata pax vniuerſalis generꝭ humani cū
deo qui ambo fuerunt facta vtraq3 vnu3
ſm dictū apl̄i. Et per illā virtutē poſſu/
mus lucrari hereditatē3 paradiſi iuxta
illud. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabū
tur. q̇ ſi filij ⁊ heredes ſm apl̄m. Ter
tius fuit Abias a quo habuit ſpem fir/

mam. de quo. ij. Paralip. dicit̃. q̇ confor
tatus eſt: quia ſperauit in dño deo patrū
ſuoꝝ. Huius filia fuit ꝟgo btā non ſolū
corpaliter ſed etiā ſpiritualiter ꝓpt̃ quā
beatitudinem firmam ſibi promiſſam
ſperans dicit Luce. ij. Beatā me dicent
omnes generationes. Iſta eſt ꝟtus per
quā huius mundi aduerſa faciliter to/
lerant̃. vnde apoſtolus vocat eam galeā
quaſi ab hoſtib9 ꝓtegentem. Quart⁹
fuit Aſa. a quo habuit credulitatē rectā
Iſte enim vicit ethiopes qui figurāt de
mones ꝓpter fiduciam quam habuit in
domino patꝝ ſuoꝝ: vt patꝫ ſcd̃o Paralip.
Huius filia fuit recte beata virgo: quia
recte credidit angelo nunciāti certitu/
dinaliter. vñ clamauit heliſabeth. Bea/
ta que credidiſti ⁊c̃. Per illam ꝟtutē
habemus vitā3 ſpiritualem. vnde aplus
ait. q̇ iuſtus ex fide viuit: et chriſtus in/
fideles appellauit ſcilicet mortuos: dicen
do. Dimitte mortuos ſepelire mortuos
ſuos ⁊c̃. Quintus fuit Ioſaphat a q̇
habuit dignitatem legis diuine Iſte. n.
rex felix non ſolum legem dei in ſe ſerua
uit: ſed etiam ſeruandam populo doce/
ri et conmoneri precepit: vt patet ibidē.
Huius autem filia bene fuit mater do/
mini. quia legem diuinam et in quibus
non tenebatur perfectiſſime obſeruauit.
vt patet in purificatione. Et ideo dicit
Lucas q̇ ipſa et Ioſeph perfecerūt om/
nia ſm legem domini. Per iſtam digni/
tatem poſſumus acquirere perfectam li/
bertatem que eſt ſeruitutꝭ ſoli⁹ dei Uñ
beatus Iacobus legem ſc3 euangelica3
legem perfecte libertatꝭ nominat dicēs
Qui aūt pſpexerit i lege ⁊c̃. Sextus
fuit Ezechias a q̇ habuit dignitatē ſū/
me diligētie: de q̇ dr̄ ſup̄. q̇ diligēter q̄ſi/
uit dñ3 deū patꝝ ſuoꝝ i toto corde ſuo ⁊c̃
Hui⁹ filia fuit ꝟgo maria q̄ exurgēs a/
biit i mōtana cū feſtinatiōe vbi dic btūs
Ambroſius. Neſcit tarda molimina ſpi
ritusſcti gr̄a. ꝑ hāc ꝟtutē ſolā poſſumus
implere illud p̄ceptū Deutero. Diliges
dñ3 deū tuū ⁊c̃. ſ3 quō pñt hec ꝑficere ne
gligētes q̇b9 dr̄ Apo. Utinā calid⁹ aut

frigidus eſſes. Septimus fuit Joſias
a quo habuit dignitatē innocentie pure
q: in ſua pueritia vt dr̄ ibidē cepit quere
re dn̄m deū patrū ſuoꝝ ſine macula ꝑſe/
uerans adhuc octo annoꝝ. huiꝰ filia fu/
it virgo regia cuius innocētia omnē in/
nocentiā coꝝ q̄ fuerūt creati in ſtatu ino
centie preparauit: q: illa cōfirmata ⁊ nō il
li. Et q: hanc dignitatē amiſimus datū
eſt nob̄ ſacr̄m pnie ſicut ſ. ſc̄da tabula poſt
naufragiū ꝑ quā illā aliq̄liter recuꝑare
poſſimus. Subſequit̄ filiū abraā. Cir
ca qd̄ eſt intelligendū ꝙ mater dn̄i fuit
ꝓgenita a ſeptem p̄ribus ſ̄coꝛib a q̄bus
habuit ſeptē ſacras ſolēnitates. Pri/
mus fuit Enoch ad cuiꝰ imitationē ha/
buit ſolennitatē fidelitatis ⁊ glīe. ſic̄ em̄
enoch q: cū deo ambulauit viuens fuit
ad celeſtē patriā trāſlatus. vt habetur i
Gen̄. ſic mater dn̄i q: xp̄m genuit vt pie
credit̄ viuens ad celeſtē glīam euolauit
Et ſicut iſte teſtimoniū habet placuiſſe
deo ſm̄ ap̄l̄m ſic hec plus om̄i creatura
Sc̄ds fuit Noe cuiꝰ figura fuit bea/
ta ꝟgo ad cuius imaginē habuit ſolen/
nitatē ꝟginitatis. ſicut em̄ ipſe vixit cen/
tū annis ꝟgo ⁊ ſolus inuētus fuit in di/
luuio imaculatꝰ a carnis ꝑctō. vt habet̄
ibidē: ſic btā ꝟgo ſola ꝑmāſit puriſſima
in puerꝑio dicēte ſibi angelo nunciante
cū ꝓmiſerat: Quō fiet iſtud ⁊c̄. ait Spi/
ritusſctūs ſuꝑueniet in te. Ad hāc virtu
tē nos oportet accedere ſi deū deſidera/
mus videre. q: vt dicit Matheus. Be/
ati mūdo corde ⁊c̄. Tertius fuit He/
ber cuius filia fuit mater dn̄i habens ab
ip̄o ſolennitatē victorie de inimicis vt ve
re dicat̄ heber. i. victrix ſicut dicit̄ heber
victoꝛ. Per ip̄am em̄ fuerūt hoſtes hū̄a/
ni generis debellati qn̄ volūtarie obtu/
lit filiū ſuū cuius eius paſſione extiterit
gladiata. vn̄ dicit̄ in canticis. Terribilis
vt caſtroꝝ acies oꝛdinata. Ad iſtā victo
riā nos hoꝛtat̄ angelꝰ Apo. ij. di. Vincē
ti dabo edere de ligno vite. Et hoc cōue
nienter. q: ꝑ lignū crucis ad talē victoꝛi
am aiamur. Quartus fuit Abraam
cuius fuit filia ꝑ fidē verā: q: ſicut abra
am fuit p̄r fidei nr̄e ſm̄ ap̄l̄m. q: credi/
dit deo: ſic mater dn̄i fuit mater fidei no
ſtre. q: obiectū fidei nr̄e genuit ⁊ quia to
ta fides eccl̄ie in ip̄a temꝑe paſſiōis per
manſit. Ad hāc virtutē nos hoꝛtat̄ pau
lus ap̄ls. q: ſine fide impoſſibile eſt pla
cere deo. q̄re ſine iſta ꝟtute om̄ia oꝑa no
ſtra ſunt inania. Quintus fuit Iſaac
cuius filia extitit mater dn̄i hn̄s ab eo
ſolennitatē obediētie ꝑfectiſſime. ſic̄ em̄
Iſaac fuit obediēs patri ip̄m immolare
volenti. q: cū eſſet. xxx. annoꝝ ſm̄ Joſe/
phum patri reſiſtere potuiſſet: ſic xp̄s fu
it obediens deo p̄ri cū haberet oīa i ſua
poteſtate in moꝛtē tradens aīam ſuam.
Per hāc ꝟtutē vt ap̄lus ait. multi ſūt iu
ſtificati ſicut ꝑ vnius inobedientiā mul
ti iniuſti facti ſunt. Sextꝰ fuit Jacob
a quo ip̄a habuit humilitatē ꝓfundiſſi/
mā. ſic̄ em̄ ꝑ humilitatē Jacob vicit ſu/
perbū Eſau dn̄m eum vocās: ſic mater
dn̄i ꝑ humilitatē ſummā inclinauit ad
ſe diuinā excellentiā. Et ꝙ hec fuerit oc
caſio diuine deſcenſiōis in ip̄am confir/
mat̄ cū dixit: Quia reſpexit humilitatē
ancille ſue ⁊c̄. nō cōmēoꝛans ꝟginitatē
aut aliquā aliā ꝑfectionē. Et ad hāc vir
tutē ſaluatoꝛ in matheo dulciter nos in/
uitat di. Diſcite a me q: mitis ſū et hu
milis coꝛde ⁊c̄. Septimꝰ fuit Judas
de cuiꝰ tribu fuit mater dn̄i a q̄ habuit
ſolennitatē nobilitatis. Iſta em̄ fuit tri/
bus nobiliſſima. q: regia. vn̄ in bn̄dictio
ne Jude fuit dictū. Nō auferet̄ ſceptrū
de Juda ⁊c̄. Gen̄. xlix. Jō mater dn̄i i cā
ticis filia principis appellat̄. Ad iſtā ſo/
lennitatem peruenient qui veſtigia ma/
tris domini ſequūtur in patria vbi om/
nes diuinis confeſſionib vacant: ⁊ ideo
iudei vocantur. Beati igitur qui habi/
tāt in domo tua dn̄e in ſecl̄a ſeculoꝝ lau
dabūt te. vt ait ps̄. Ad quā ſolēnitatem
nos ꝑducat ꝓcibus ⁊ meritis ꝟginis ſue
matris xp̄i bn̄dicte ꝓbi filiꝰ q̄ viuit ⁊c̄.

De eadem: Sermo ſecundus.

ORief ſtella ex ia
cob ⁊ cōſurget ꝟga ex iſrael

⁊c̄. Numeroꝝ. xxiiij. capitulo. Quia ꝓ
mater domini ſtella maris ē nūcupata:
ſecundū Jero. ideo pro eius oꝛtu cōueni
enter aſſumit̄ verbū ꝓpoſitū. In quo
quidem verbo eius felix natiuitas intro
ducitur dupliciter. ſ. Primo vt clara
et inobfuſcabilis: quia ad modum ſtelle
Secūdo vt recta ⁊ inobliquabilis q:
ad modum virge. quia egrediet̄ virga
de radice yeſſe ⁊c̄. Circa natiuitatem
iſtā pro vt fuit clara et inobfuſcabilis oc
currunt quinq; articuli declarādi. quoꝝ
primus eſt. quare mater domini dicitur
ſtella. Secūdus ē. quare eius natiuitas
oꝛtus ſtelle. Tertiꝰ eſt. quare eius vita
I articulus motui ſtelle cōparat̄. Quartus ē. quare
dicitur ſtella matutina. Quintus eſt. q̄re
dicit̄ ſtella maris. Circa primū arti.
eſt intelligēdum ꝙ mater domini dr̄ ſtel
la. q: ſicut ſtella habet ſimplicitatē i ſua
eſſētia: cū non ſit cōpoſita ex contrarijs
elemētis ſicut iſta inferioꝛa. ita in virginē
non fuit cōtrarietas ſicut in alijs: in qbꝰ
caro cōcupiſcit aduerſꝰ ſpiritū ſm̄ ap̄l̄m
ſed hoc nūq̄ fuit in virgine cū non pec/
cauerit etiā venialiter ſm̄ Aug. de natu
ra et gratia ita dicētem: Cū de peccatis
agitur: nullā de matre domini volo fie/
ri mētionē. Secūda ratio ē. q: ſic̄ ſtel
la habet impaſſibilitatē i ſua natura q:
nō recipit peregrinas īpreſſiones vt ca/
lefactionem ⁊c̄. ita mater chriſti fuit im
paſſibilis: vt non potuerit non ſolū non
vinci in temptationibus: ſed etiam nec
potuit temptari delectatione vel conſen
ſu: ſed tantum ſuggeſtione ſicut xp̄s: in
qua temptatiōe nō eſt paſſio ſicut in alijs
q̄bus alij omnes temptant̄ ſm̄ Grego.
Tertia ratio eſt: q: ſicut ſtella habet
icoꝛruptibilitatē in ſubſtātia: ita mater
xp̄i impeccabilitatē in aīa: vnde nec po/
tuit peccare venialiter. ita in grā confir/
mata fuit. ſicut nec a naturali potuit pꝰ
ſuā cōfirmationē. nec ſcti poſt ſuā glori/
ficationē. Et ideo dicit̄ in cāticis. Pul/
chra es amica mea ⁊ macula nō eſt in te
⁊ hoc eſt ſingulare ꝓuilegiū vt dicitur in
iij. Senten. Quarta ratio eſt q: ſicut
habet ſpecioſitatē in oꝛtu et figura. quia
eſt capaciſſima a deo. ⁊ ideo factꝰ eſt mū
dus illius figure. ita aīa ꝟginis fuit ſpe
cialr̄ ſperica: q: ſūme capaciſſima in gra
tia poſt xp̄m ſm̄ Hiero. ⁊ ꝑ cōſequēs in
glīa. vn̄ licet diſcipuli repleti fuerint ſpi
ritu ſctō: ip̄a tamē erat grā plena Lu. i.
Ip̄a ergo eſt ſtella inter micantes plya/
des poſita Job. xxviij. Q: vna eſt ꝓnci
palis ſicut mater xp̄i. Circa ſcd̄m arti II. articulus
culū eſt ſciendū ꝙ mater dn̄i oꝛtu ſtelle
compatur xp̄i quattuoꝛ rōnes. Et pri
ma eſt q: oꝛigo cuiuſlibet ſtelle eſt et fuit D
miraculoſa: q: a potētia dei facta. ita. ſ.
mater xp̄i fuit concepta ſm̄ Danielem.
Sc̄da eſt q: oꝛigo ſtelle eſt. ſ. lumino/
ſa. q: licet ſtelle de ſe nō habeant lumen
ſm̄ Dioni. de diui. nomi. tn̄ in inſtāti cre
ationis fuerūt a ſole illuminate. ſic ꝟgo
btā a xp̄o: q: licet de ſe nata ſit obſcura ſi
cut alij: tn̄ cōfeſtim fuit a ſole iuſticie il/
luſtrata grā: vt ait Bern. Tertia ē: q:
ſic̄ quelibet ſtella fuit ſtatim ſita i firma/
mento: ⁊ ibi poſita: ſic in libro vite fuit
ſcripta mater xp̄i de quo libro iniuſti de
lentur ⁊ iuſti ſcribuntur: vt patet in ps̄.
Quarta ratio eſt: q: ſic̄ quelibet ſtel/
la oꝛta fuit in die. iiij. Gen̄. i. cū ſole et lu/
na: ita mat̄ dn̄i fuit nata in quarto tem/
poꝛe. q: q̄druplex fuit tempus. ſ. innocē/
tie. nature. legis ſcripte. ⁊ grē: in cuiꝰ ex/
oꝛdio nata eſt btiſſima virgo que eſt illa
ſtella de numero ſtellaꝝ que dederūt lu
men in cuſtodijs ſuis. Ip̄a em̄ dedit lu/
men in cuſtodijs: vt dicitur Baruch. iij. III. articulus
Circa tertiū articulū eſt ſciendū ꝙ vi
ta virginis compat̄ curſui ſtelle rōne q̄/
druplici. quaꝝ Prima eſt: q: ſtella cur
rit regulariter: ⁊ q: i directo curſu nūq̄ fle
ctit̄ ad dexterā nec ad ſiniſtrā ſic̄ aīalia.
ſic mater xp̄i nec ad dexterā peccādo ꝑ
ignoꝛantiā: nec ad ſiniſtrā ꝑ maliciam.
Sc̄da ratio eſt: q: ſtella currit veloci
ter: nullū em̄ mobile eſt in iſtis inferioꝛi
bus qd̄ ita cito moueri poſſit ſicut ſtella.
ſic mater xp̄i velociſſime cucurrit: q: ad
apicē ꝑfectionis ꝑuenit in. xijo. anno qn̄
ſcd̄o in verbi conceptōe ſanctificata fuit

Tertia eſt q2 ſtella currit inceſſabilit
ſic mater xpi nunq̄ ſtetit nec vnq̄ retro
ceſſit:ſed ſemꝑ iuit de bono in meli⁹:iu/
xta illud pſ̄. Ibūt de ꝟtute in virtutem
Quarta ratio eſt:q2 ſtella currit circu
lariter.oīes eī motus corpoꝝ ſuperce/
leſtiū ſunt circulares.motus aūt circula
ris eſt ab eodē pūcto in idem punctū.ſic
mater dei in eadē grā inchoauit.ſ.in gra
tia ſctificationis z in eadē feliciter con/
ſumauit. Et illū modū currēdi ſeruant
ſolum illi qui finiūt in gratia baptiſma/
li. Iſta eſt de numero illaꝝ ſtellaꝝ de qͥb
dicit̄ in Apocal.ix. Claudunt̄ ſub ſigna
culo:quia ſm Augu. virgo clauſa fuit
IIII. ar ante partū z poſt partuz z figurata per
ticulus portā Ezechielis. Circa quartū arti/
culū eſt intelligendū q̄ mater dñi com/
B parat̄ ſtelle matutine.ꝓpter eius ꝓprieta
tes.q̄z Prima eſt:q̄ iſta ſtella eſt pul/
cherrima omniū viſibiliuz a nobis poſt
ſolē. Et ideo lucifer dicit̄ ad inſtar pul/
cherrimi primi angeli. z iſto modo fuit
pulchra ꝟginis anima.ideo dicit̄ in can
ticꝭ q̄ eſt pulcherrima mulieꝝ. Scd̄a
eſt q̄ iſta ſtella eſt optima omniū ſtellaꝝ
quia habet ſummā beniuolentiā z influ
entiā.vnde influit ad amicitiā generan/
dam ſicut mars ad bella.ex quibꝫ ſequit̄
pax que eſt cunctis optata mortalibus.
z ideo dicitur venus: ita mater domini
poſuit amicitiā inter nos z trinitatē ex/
iſtens omniū mediatrix. Et ideo fuit fi/
gurata per heſter que filios iſrael et re/
gē aſſuerū pacificauit:vt habet̄ Heſter
ij.ca. Tertia eſt:q2 eſt omniū ſtellarū
maxima quo ad nos.ita mater dñi ē ma
xima omniū ſanctoꝝ z fuit in virtute et
merito. De qua magnitudine loquit̄ ga
briel Luce pmo. Erit eī magnus zc̄.
Quarta eſt:quia eſt omniū ſtellaꝝ ra
dioſiſſima:quia magis illuminat celū z
terraz q̄ꝫ aliqua aliaꝝ.ita ſcilicet mater
dñi plus de luce recepit a xp̄o z cōmuni/
cauit mundo cū etiam oīes ſanctos illu
minet in patria.et ſimiliter magis eccle
ſiam militantem. Unde Hieronymus
Sola ipā interemit vniuerſam hereti/
cam prauitatem. Quinta ratio eſt:q2
iſta ſtella regnat ſexta feria.ideo dies il/
la dicit̄ dies veneris ſicut luna in die lu/
ne.ita virgo maria regnū ſuū accepit in
die veneris.quia tali die fuit verbuz in/
carnatum ſm Auguſti.de trinitate. Si/
cut eī tunc fuit facta mater regis omni
um ita et regina. Sexta eſt:quia iſta
ſtella immediate ſubijcitur ſoli exiſtēs
ſupra lunam z mercuriū. ita mater xp̄i
eſt imediate ſb̄ ſole iuſticie zc̄. Septi
ma eſt:quia ipſa infra nouem annos ꝑ/
ficit curſum ſuū ſm.ſ.Aſtro. z ſm Iſi/
dorum in libro Ethimo. ita mater dñi
per nouē annos perfecit curſuz vite ſue
ab eo temꝑe quo fuit a chriſto redempta
in cruce:vt habetur in hiſto. Octaua
eſt q̄ ipſa precedit ſolem in pncipio diei
vnde orit̄ in aurora.ideo dicit̄ ſtella ma/
tutina.ita z mater dñi ſuo ortu preceſſit
ortū filij ſui qui dicit̄ ſol iuſticie.vñ vir/
ginis natiuitas fuit noui teſtamenti au
rora.ideo dicit̄ de ea illud.ij.Regū.xxiij
Sicͭ lux aurore mane oriente ſole abſq̄
nubibus rutilat. Nona eſt:q̄ ipſa ſeq̄
tur ſolis occaſuz quādoq̄. vnde dicitur
vulgo bubulca eo q̄ tūc ceſſant arare bu
bulci cū apparet de ſero. Sic mater xp̄i
fuit ſecuta occaſum chriſti cum.liiij.an/
nis vixerit in hoc mūdo.ſ.xij.ante xp̄m:
trigintatribus annis cum chriſto:et no/
uem poſt xp̄m. Decima eſt:q̄ ipſa ha
bet tria nomina. Primo eī dicit̄ ſtel/
la matutina que eſt lucifer. Secūdo ver
nus. Tertio heſperus.ita marie eſt tri/
plex īterp̄tatio. Prima ē q̄ dr̄ ſtella in
qua lucet iuſticia que ſtelle eſt a ꝓphetis
comparata. Secunda eſt q̄ dicit̄ ma
ris ſumma:quia miſerationis copia aut
quia mare id eſt pelagus in ea infinituz
fuit. Tertia quia ipſa eſt amaritudi/
nis id eſt amarā penitentiam influens.
ideo quia mater dñi ſtelle aſſimilatur re
cte dicitur de ea Eccleſiaſtici.l. Quaſi
ſtella matutina in medio nebule id eſt ī
ſuo ortu primo in medio ſynagoge.
Circa quintū articulum eſt notandū
q̄ hec ſtella habet tres virtutes p̄claras

quarum Prima habet dominiuz ſu/
pra naturam duriſſimaz in ſuo attractu
Ubi eſt ſciendum q̄ inter omnia lapis
eſt durior. vñ durior eſt ferro:ferrū enim
virtute ignis poteſt aliqualiter molliri:
lapis aūt nunq̄ licet poſſit cōminui ſeu
frangi.lapis enim Adamas inter oēs
lapides eſt durior. vnde Ezech.iij. Ec/
ce dedi frontem tuā duriorem frontibus
coꝝ:vt adamantē et ſilicem dedi faciem
tuam. Hanc autē ꝓprietatez habuit vir/
go maria. Quid eſt enim duri⁹ corde hu
mano quod exiſtens in peccatis nō vult
ad penitenciā emolliri Zach.vij. Aures
ſuas aggrauauerunt et cor ſuū poſuerūt
vt adamantem ne audirent legez. Ui/
demus interdū q̄ homines duriſſimi q̄
nec deum timent nec homines reuerent̄
per deuotionez ad virginem aliqualiter
emolliunt̄ et tales raro flectuntur per vi
am rigiditatis z iuſticie:ſed bene per vi
am bonitatis z clementie. Ipſa aūt vir/
go eſt clemēs. vnde Ezech.xxxvi. Auſe
ram cor lapideum de carne veſtra et da/
bo vobis cor carneuz. Ipſa eſt ſtella que
manens in curſu ſuo.ſcꝫ miſericordie et
benignitatis aduerſus ſyzarā pugnat.
Siſara interpretat̄ gaudij exhibitio z ſi
gnificat peccatorē cuius habet duritiem
emollire zc̄. Tertio habet virtutē for
tiſſimā in ſuo attractu:fuit enim opinio
quorundaz famoſiſſima q̄ ſtelle habeāt
virtutem attractiuam:dicentes q̄ terra
ꝓpter ſuam ponderoſitatē non poſſet ſta
re in medio de ſe. Ideo ponebāt in vna/
quaq̄ parte celi ſtellas ipām terram at/
trahētes vt non magis declinet ad vnā
partem q̄ꝫ ad aliam. Ex illa opinione fa
moſa poterit fieri applicatio licet non ſit
vera. Iſto eī modo poſſumus dicere q̄
hanc virtutē attractiuam habuit virgo
Lucifer eī qui eſt relegatus in inferno
cū ſatellitibꝫ ſuis cū ſuo conatu nos niti
tur trahere in infernū Ideo maxime in/
digem⁹ attractari ad oppoſitū. Hec au
tem ꝟgo beata que ſm Bern.ꝓ nob̄ pec
catoribus retrahēdis ad oppoſitū ſoli/
cet ad deū ſicut aduocata ſuppliciter in/
tercedit iuxta illud. Eya ergo aduoca/
ta noſtra zc̄. z de hoc eſt maxime ſollici/
ta non ſolū ex eius obedientia:ſed etiaꝫ
ex iuſticia. Gratitudo enim eſt quedam
ſpecies iuſticie:conſtat autē q̄ totum ho
norem ſiue ſublimitatem quam habuit
ꝓpter peccatores habuit.ad hoc eī na/
ſci voluit de ea finaliter vt ipē peccato/
res redimeret. Et ideo cantat̄ in hymno
Qui ꝓ nobis natus tulit eſſe tuus. Di/
cas ergo obſecro q̄ ſoror mea ſis vt vi/
uat anima mea ob grām tui zc̄. Quar
to habet naturam ſupra naturā grauiſ/
ſimam inter oīa mixta. licet eniꝫ ada/
mas ſiue magnes leuet ferrū quod ē cor
pus grauiſſimū ſemper tendens deorſū
ꝓpter terram in eo predominantem.hoc
tamen non eſt niſi ex virtute ſibi data a
ſtella maris. Hanc virtutem habuit be
ata ꝟgo.applica ſicut ſcis. Et proprieta
tes alias de illa ſtella Require in ſermo
ne illo de nomine beate virginis qui in/
cipit. Queſtio eſt de facto. Quare iſta
virgo que erat xp̄m paritura appellata
eſt maria. vbi multa inuenies de mate/
ria iſta. Rogemus ergo zc̄.

De eadem:Sermo tertius.

O Rief ſtella ex ia
cob z cōſurget ꝟga de iſrl̄ zc̄
Numeroꝝ.xxiiij.c. In ꝟbo iſto
ꝓpoſito natiuitas ꝟginis bñdicta intro/
ducit̄ dupl̄r. Primo in modū ſyderis
naſcētꝭ.cū pmittit̄. Orietur ſtella ex iacob
Scd̄o in modū ꝟgule exurgentꝭ.cū ad/ pmū ſa
dit̄:z cōſurget. Circa pmū modū inſi cramē.
ſtēdo occurrūt ſeptē ſacra de ortu illius
ſtelle ꝯſiderāda:q̄ꝝ Primū eſt: q̄lis ē
in corꝑe ſtelle natura. Dr̄ q̄ de⁹ a pnci/
pio creauit q̄tuor corpoꝝ genera. Et q̄/
dam fuerūt corruptibilia z maculabilia
ſicͭ corꝑa q̄tuor elemētoꝝ. Quedā corru
ptibilia ſed imaculabilia ſicͭ radij lucis
habētes trinā dimēſionē:q̄ licꝫ poſſit de
ſtrui nō tñ infici vt ſol. Quedā icorru
ptibilia.ſꝫ mutabilia vt corp⁹ lune que
licet nō poſſit deſtrui:tñ bene pōt q̄ſi per
nigredinē maculari. Quedam incorru/

ptibilia z immaculabilia ſicꝫ ſtelle q̄ nec
deſtrui poſſunt nec maculari. Et ideo na
tura ſtelle eſt vt ſit corpus incorruptibi/
le z immaculabile. vñ dr Dan. xij. ꝙ qui
ad iuſticiā erudiūt multos fulgebūt qſi
ſtelle in ꝑpetuas eternitates. Sili mo/
do inuenies in ſctis q̄ttuor genera cor/
poꝝ. qꝛ ſicut quedā ſunt maculabilia et
corruptibilia: ſicut illoꝝ q̄ non fuerūt in
grā confirmati: qꝛ potuerūt corrūpi per
peccatū mortale z veniale ſicꝫ btūs Pe/
trus. Quedā corruptibilia ſed immacu
labilia ſicut corpus Ade in ſtatu inno/
centie vbi potuit corrūpi ſed nō macula
ri ꝑ veniale. vt notaꝛ ibi ſm ſententiam
bti Auguſti. qꝛ tūc remanſiſſet in inno/
centia cū pctō. Quedaꝫ incorruptibilia
ſed maculabilia ſicut corpus bti Johan
nis bap. z ceteroꝝ cōfirmatoꝝ in gratia
q̄ potuerūt ꝑ peccatū veniale maculari:
ſed nō ꝑ mortale corrūpi. Quedā ima/
culabilia z incorruptibilia ſicut corpus
ꝟginis z xpī ſolū: qꝛ nec maculari ꝑ ve/
niale: nec corrūpi ꝑ mortale potuerunt:
ſicut dictū fuit de ſtella. ideo ꝓ iſtis cor/
poribꝫ ſacrꝫ occurrit qđ habeꝛ Geñ. pmo
vbi dicitur ꝙ deus poſuit ſtellas in firma/
mento ꝓpter ipoꝝ incommutabilitatē.

Scdm ſacramē. Scdm ſacrm eſt: qlis eſt ſtelle figura
Dicitur ꝙ ſtelle fixe in firmamēto ſunt fi/
gure circularis adīmodū rote nō ſpice
vt cōiter creditur ad modū pile qđ probatur
q̄druplicīter. et Primo ex firmamenti
opacitate q̄ celat celū empirreū quod nō
videretur ſi eſſet dyafanū zc. Secundo
ex ſtelle infuſione q̄ ſi eſſet ſpica non ap/
pareret cū induceretur infra corpꝰ opacuꝫ
z nō attingeret eius ſuꝑficiē niſi in pun/
cto. Tertio ex ſtelle ꝑeminentia: quia
tūc faceret diſtare ſperā ſaturni z eēt ibi
vacuū aut mediū condēſabiliter z rare/
factibile. Quarto ſi ponatur circularis
tota eius rota poterit ſuꝑficiei firmamē
ti adequari. ſed natura figure circularis
eſt vt qñ ꝓtrahitur ibi incipiat vbi termia/
ri debet qđ non cōuenit alicui alteri figu
re. Et ideo eſt intelligendū ꝙ in ſacra ſcri/
ptura inueniūtur q̄ttuor genera ꝑſonaꝝ.

Et quedā ſine grā ſunt orte z eodeꝫ mo/
do cōſumate ſicꝫ Pharao. q̄ natus fuit cū
pctō originali z mortuus eſt cū peccato
mortali actuali. Quedā cum grā ſūt or/
te z ſine grā conſumate. ſicut plerique pu
tant de ſampſone q̄ fuit ſctificatꝰ in vte/
ro matris angelo nūciante ſꝫ finaliter iter/
fecit ſeipm. Quedā ſine grā ſūt orte z in
grā cōſumate. vt Dauid q̄ fuit in vtero
matris cū pctis cōceptus. vt teſtatur et fi/
naliter ſaluatus. Quedā ſunt in grā or/
te z i grā cōſumate ſicꝫ mater dñi q̄ nata
fuit ſctificata z in morte ſancta. vñ ſicut
dicit Leo. ꝙ alienū eſt a xpī natiuitate il
lud dictū: Nemo mūdus a ſorde nec in/
fans cuiꝰ eſt vnius diei vita ſuꝑ terram
Et ita in illa nil fuit de pctō. z idō ortus
virginis merito ſtelle comparatur: qꝛ in ea/
dem qua fuit orta in qua z conſumata.
Ideo ꝓ eius ortu dicitur Heſter. i. ca. No/
ua lux oriri viſa eſt z qꝛ ſine pcti tenebra
fuit orta. idō dicitur de ea in Eccleſiaſtico ꝙ
eſt quaſi ſtella in medio nebule. i. in vte/
ro matris. qꝛ fuit ſic ſctificata. Terti/ Tertiū ſacrm
um ſacrm eſt: qñ ſtelle fuerūt create. z dr
ꝙ feria q̄rta qꝛ deus in ꝓncipio creauit
oia in ſex diebꝫ: vt habetur Geñ. i. qꝛ pmo
creauit ſolē. ſcđo lunā. tertio ſtellas. q̄r/
to poſuit eas in firmamēto qđ fecerat ſe A
cunda die: vñ dr Geñ. i. Fiant lumina/
ria zc. Sed in die qua nata fuit mater
dñi fuerūt facta iſta q̄ttuor oꝑa ꝓncipa/
liter. Primo fuit ſol creatus: quia illa
materia de qua fuit formatus ſol iuſti/
cie fuit cū ꝟgine edita cum ex teſtimōio
ſanctorū fuit formatꝰ ex puris virginis
ſanguinibꝫ z idō fuit iſte ſol materialiter or
tus. Scđo fuit creata luna: quia bea/
ta Anna cuius corpꝰ fuit maculabile ꝑ
pctm̄ veniale: ſed icorruptibile ꝑ morta
le fuit facta mater ꝟginis. Dies enī iſta
quarta nō fuit creata quo ad materiā ſꝫ
ſpecies eius. ita nūc btā Anna fuit ſum
me ꝑfecta licet non pmo ſctā. Tertio
fuit creata ſtella qꝛ mater dñi edita bea/
ta maria fuit zc. Quarto fuit in celo
firmata: qꝛ ſic fuit in ſtatu glīe indiſſolu
biliter cōfirmata: vt poſtea nullū ꝑiculū

cadendi habuerit. idō dictū fuit Geñ. pri/
mo. de illa ſtella ꝙ luceret in firmamen/
IIII. ſacramē. to cūctis diebus. Quartū ſacrm eſt:
quare mater dñi dicta eſt ſtella regia. et
dicitur ꝙ q̄druplici rōne. et Prima ē: qꝛ
B ſtella iſta ē illa que direxit magos in ſua
itineratōe ne errarēt ducēs eos ad xpm
ſic mater dñi dirigit fideles in ſua pere/
grinatione ne errēt a tramite veritatis.
vñ dicit Hiero. ꝙ ipa interimit omneꝫ
prauitatē hereticā. Scđa eſt: qꝛ ſicut
ipa ſtella in ceteris eſt hoibus ꝓpinquior:
quia in aere. ita ꝟgo glioſa ad ſuccurrē/
dū noſtris neceſſitatibꝫ familiarius con
deſcēdit q̄ⱥ ceteri ſancti ſm btm̄ Berñ.
Tertia eſt: qꝛ ſicut illa ſtella hoibus
crudelibꝫ ſicut hieroſolymitanis cuꝫ he/
rode xpm occidere cupientibꝫ fuit occul
tata: ita miſcđia matris xpī ſolis illis ē
denegata. qꝛ dicit btūs Jaco. ij. Judiciū
enī ſine miſcđia illi qui nō fecꝫ miſcđiam
Quarta qꝛ ſicut iſta ſtella xpm finali
ter demōſtrauit: ſic illa oſtēdet ipm i pa/
tria. z ad ipam clamat eccl̄ia dicēs: Et
ihm benedictū fructū ventris tui nobis
oſtēde. vnde ꝓ eo pōt accipi illđ Mat.
ij. Videntes ſtellā gauiſi ſunt gaudio
magno zc. qꝛ ſūma conſolatio pctoꝝ eſt
cū aſpiciūt auxiliū virginis benedicte.
Quintū ſacrm eſt: quare mater domi
V. ſacramentū. ni dicitur ſtella ſplēdida. Et dr ꝙ quadru/
plici rōne: quaꝝ Prima eſt corpꝰ ſplē/
C didū ſicut eſt auꝝ eſt opacū niſi illuſtretur
a corꝑe luminoſo. ſic mater dñi de ſe qñ
fuit creata eius aīa obſcuritatē pcti ori/
ginalis cōtraxiſſet: niſi lumine ſpūſan/
cti ꝑuenta fuiſſet: vt patet in. iij. Sentē.
Scđa eſt qꝛ ſicꝫ ſtelle q̄ⱥcito fuerūt cre
ate tā cito fuerūt a ſole illuſtrate. ſic ani/
ma ꝟginis in pmo inſtanti ſue creatio/
nis pie creditur fuiſſe ſctificata. Tertia
eſt qꝛ ſicut ſplendor ſtelle nūq̄ⱥ variatur
nec obſcuratur: ſic ꝟginis ſctificatio nūq̄ⱥ
fuit obſcurata aliq̄ pcti macla. Quar
ta quia ſicut ſplendor ſtelle qui ad nos
venit quādoq̄ⱥ remittitur ꝓpter vaporū
interpoſitionem z quādoq̄ⱥ totaliter au
fertur. ſic ducatus virginis quādoq̄ⱥ no

bis remittitur per vapores venialiū: qñq̄ⱥ
aufertur ꝓpter groſſicieꝫ mortaliū: ideo
conuenit ſibi quod habetur Apoc. xxij
Ego ſuꝫ genus z radix dauid ſtella ſplē
dida et matutina. Sextum ſacramē/ VI. ſac.
tum et ſeptimū require in ſcđ mōe de cre
atione anime virginis Marie qui inci/
pit. Dixit deus fiat lux. vbi queritur qua/
re dicitur ſtella matutina. Et quare dicitur
ſtella maris. ſ. in ſeptimo z octauo miſte
rio. z ibidem plenarie inuenies. Roge/
mus ergo dei filiū vt meritis ſue matrꝫ
hic in preſenti nobꝫ concedat gratiā et in
futuro gloriam. Amen.

In feſto ſacroꝝ ſtigmatū beati
Franciſci: Sermo primus.

Tu ſignaculum ſi
militudinis plenꝰ ſapiētia et
ꝑfectus decore in delicijs pa/
diſi dei fuiſti zc. Ezech. xxviij. ca. Cha/
riſſimi ſicꝫ lucifer in ꝓncipio ſue creatio/
nis fuit deo ſimiliimꝰ in tota multitudi/
ne angeloꝝ: vt docet btūs Iſido. in pmo
li. de ſūmo bono: ſic btūs Franciſcus cir
ca finē ſue ſpūalis creationis fuit xpō ſi
milimus in tota vniuerſitate ſanctoruꝫ.
Et ſicut verbū ꝓpoſitū ad lr̄am de luci/
fero fuit ꝓlatū ꝓ ſtatu ſue felicitatꝫ ine/
narrabilis quā habuit ante ſuā ſubuer
ſionē: ita conuenienter aſſumitur ꝓ chriſti ſi
gnifero Frāciſco ꝓ ſtatu ſue ſanctitatis
incomꝑabilis quā habuit poſt ſuā con/
uerſionē. nec obſtat ſi ſcti lucifero cōpa/
rantur ꝓ ſtatu ſue creationis. qꝛ ſuꝑbi com
parantur ſibi ꝓ ſtatu ſue ſubuerſionis. qꝛ E
diuina ſcriptura vtrūq̄ⱥ ſtatū diſtiguēs
recte quandoq̄ⱥ ipm extollit vt admira/
bilem. quādoq̄ⱥ ipſum deijcit vt execra/
bilem exempluꝫ Ezechielis. xxviij. Tu
cherubin extentus z protegens: poſui te
in monte ſancto dei in medio lapidum
ignitoꝝ id eſt ſpirituuꝫ ſeraphicoꝝ. am/
bulaſti perfectus in vijs tuis a die con/
ditiōis tue donec inuenta eſt iniquitas
in te. Exemplum ſm Eſaie. xiiij. Quo/
modo cecidiſti lucifer qui mane orieba/
ris. Et ideo quantum ad ſtatū ſue crea/

tionis verbū ꝓpoſitū intelligendo recte
conuenit noſtro ꝓpoſito. In q̄ quidē ver
bo ſic intellecto xpi ſignifer glioſus frā/
ciſcus quadrupliciter cōmendaẜ. Pri
mo vt therarticis ſtuporibus ſupernatu/
raliter transformatus. cum premittitur.
Tu ſignaculum ſimilitudinis. ſ. diuine
Ydo dicitẜ ſibi a xp̄o Can. viij. Pone me
vt ſignaculum ſuper coꝛ tuū ꝛ ſignuꝫ in
manu tua: quia foꝛtis eſt vt moꝛs dile/
ctio. Iſtius auteꝫ Franciſci fuit dilectio
foꝛtioꝛ moꝛte. quia ipe fuit illius ſigna/
culi expreſſiuus quā moꝛs delere nō po/
tuit: quia plus illa ſacra ſigna tp̄e moꝛtꝭ
fuerūt manifeſta q̄ꝫ ante. Sc̄do che/
rubicis ſplēdoꝛibꝫ ſupnaturalr̄ illuſtra/
tus. cū ſubiungitẜ. plenus ſapiētia ꝛ perfe
ctus decoꝛe. Cherubin em̄ interpretatur
plenitudo ſapiētie ꝛ immaculatā pictu/
ra ſm Hiero. in interp̄tationibꝫ hebrai/
cis. idcirco ſibi conuenit quod ſcribitur
Ezech. xxviij. Et tu ſapientioꝛ es dani/
ele ꝛ omne ſecretū nō eſt abſcōditū a te
cuius ſapiētia ſingulariter claruit quā/
do illū doctoꝛeꝫ theologicū ſic de queſti/
onibus difficilibus tam ſupnaturaliter
illuſtrauit archana diuine ſapientie pa/
tefaciens miro modo. Tertio vt ſera
phicis ardoꝛibus ſupnaturaliter inflā/
matus. cuꝫ additẜ. In delicijs padiſi dei
fuiſti. Seraphin īterp̄tataẜ ardoꝛ vel in/
cendiuꝫ amoꝛis ſm Hiero. vt ſupꝛa. in
quibus cōſiſtit perfectiſſima participa/
tio padiſi ſm Dioni. de angelica ierar/
chia. ca. vij. Idcirco de eius ſurſuꝫ acti/
onibus q̄bus erat inceſſanter intentus:
dicitẜ illud Cant. iiij. Emiſſiōes tue pa/
radiſus. Dicunẜ auteꝫ ſeraphin ſurſum
actiones et emiſſiones: quia ſicut contē/
platio ſupercaeleſtiū in ſe concipit ſic di/
lectio ad ſupceleſtia per quoſdam mira
biles radios ſe p̄tendit. Quarto vt
ierarchicis valoꝛibꝫ ſupmundialiter ad
aptatus. cuꝫ p̄ponitur. Omnis lapis
p̄cioſus opimentū eius. Lapis em̄ p̄cio
ſus deſignat pfectiones ierarchicas pre
cioſiſſimas ſm beatum Dioni. vbi ſup̄.
in hoc loco: vnde dicitẜ Ezech. xxviij. q̄
ille angelus de quo fuit ſermo prius ha
buit nouem oꝛdines lapidū precioſoꝝ.
qđ exponēs btūs Iſido. in li. p̄mo de ſū/
mo bono dicit q̄ illi nouem lapides de/
ſignant nouē oꝛdines angeloꝝ qui a p̄n
cipio lucifero fuerūt ſubiecti: quoꝝ oīm
pfectiōes lucifer in ſe habebat iuxta ſen
tētiā beati Dioni. de angelica ierarchia
ca. xi. vbi dicitẜ q̄ om̄es ſupioꝛes angeli
habent pfectiones omniū inferioꝝ ꝛ nō
econuerſo. Et q꜡ glioſus Franciſcus fu
it ſeraphicis pfectionibus mirabilr̄ in/
flammatꝰ: vt p꜡ꝫ in vita ſua. idcirco ſm
deductionē factaꝫ ſpūs eius fuit. ix. lapi
dum p̄cioſoꝝ oꝛdinibꝫ adoꝛnatus: ſicut
ſpūs illius oꝛdinis habentes ſuam pfe/
ctionem primā ꝛ ſinguloꝝ eiuſdeꝫ oꝛdi
nis ſibi eis ſubditoꝝ ꝛc̄. Quia igitẜ glio
ſus Franciſcus ſilitudinis ſignaculo fu
it p̄ncipaliter in p̄allegato verbo intro
ductus. ideo circa ſilitudinis ſignaculū
inſiſtendo occurrūt nobis octo ſeraphi/
ce conſiderationes ſeu contemplatiōes.
Prima eſt: quid ſit ſilitudinis ſigna/ I. con/
culum. Dicit btūs Iſido. de ſummo bo. templa
q̄ q̄drupliciter imitanẜ ſuū principium
p̄ncipiata q꜡ aut ſm imaginē expꝛeſſaꝫ.
aut ſm ſilitudinis ſignaculum. aut ſm
imaginē imp̄eſſam. aut ſm participa/
tionis veſtigiū. Primus aūt ꝛ infimꝰ
gradus imitationis diuine eſt ſm parti
cipationis veſtigiū. Omnis em̄ creatu/
ra habet in ſe veſtigiū creatoꝛis: vt doc꜡
Aug. ſup Gen̄. ita q̄ creatoꝛ pōt per ipꝫ
cognoſci: ſicut homo remote cognoſcitẜ
per ſuū veſtigiū. Sc̄ds gradus eſt p
ſuam imaginem imp̄eſſam que inueni
tur in anima rationali i qua eſt depicta
imago trinitatis ī mo ſicut in tabulẜ: vt
docet Augu in. xi. de tri. Tertiꝰ gra/
dus eſt ſm ſimilitudinis ſignaculuꝫ qđ
inuenitur in angelo qui perfectius imi/
tatur deum q̄ꝫ anima rationalis vt do/
cet Iſidorus. primo de ſummo bono.
Quartus gradus eſt ſm imaginē ex/
p̄eſſam que inuenitẜ in ſolo verbo q̄ dici
tur ſplendoꝛ glie ꝛ figura patris vt ha/
betur ad Hebꝛe. p̄mo. Ideo patet p ſe/

cundā diffinitionē btī Iſido. de ſum. bo
no. ſignaculū ſimilitudinis eſt imago
qua angeli imitanẜ deū vltra ſimilitudi
nē anime rōnalis ad ip̄m. vnde ſicut rex
cognoſcitẜ remote in vexillo: ſic deꝰ in oi/
bus creaturꝭ. ꝛ ſic in depicto idolo: ſic in
anima rōnali facta ad imaginē eiꝰ: ꝛ ſic
melius in ſimilimo filio vnigenito: ſicut
pater in ꝟbo: vt dicit btūs Dioni. de di/
ui. no. ca. iiij. q̄ angelus eſt ſpeculū puꝝ
ſuſcipiens plenitudinē pulchꝛitudinis
qua deo confoꝛmatur. ideo dicitẜ Iob. ix.
q̄ deus claudit ſtellas. i. angelos ſub ſig
naculo q꜡ per ipſū ſignaculum conuertit
ipſos. Iſte ergo ſunt ſtelle de quibus di.
Iudicū. v. q̄ dimicauerūt aduerſus ſyſa
rā. i. diabolū contra quem de celo dimi/
II. con/ catū eſt. Secūda contemplatio eſt q̄
templa illud ſignaculū ſimilitudinis fuit i ani/
ma beati Franciſci imp̄eſſū: dum inter
homines viuens imitatoꝛ fuit angelice
puritatis vt dicitur in vita ſua. et q꜡ ſig/
naculū ſimilitudinis maxie relucet in
ſpiritibus ſeraphicis quo ad ipſoꝛuꝫ ie/
rarchicas perfectiones. ideo ē intelligen
dū q̄ꝫ beatꝰ dioni. de angelica ierarchia
ca. vij. attribuit ſpiritibꝫ ſeraphicis. que
in anima beati Frāciſci floꝛuerunt pfec/
tiſſime. Et p̄mo habēt ſeraphin ſur/
E ſū ꝟtutē attractiuā: q꜡ ceteros ſpūs ad
deū erigūt. Sc̄do ꝟtutē aſſilatiuā q꜡
ceteros ſpūs faciūt ſibi q̄ plꝰ poſſūt eē cō/
foꝛmes Tertio ꝟtutē iflāmatiuā: q꜡ ad
diuinū amoꝛē feruentẜ icitāt. Quarto
ꝟtutē illumiatiuā: q꜡ ceterꝭ archana di/
uina reuelātꝭ aīa glioſi frāciſci habuit
ſ. p̄mo virtutē attractiuā i exēplari ꝯuer
ſatiōe. videbatẜ em̄ hoīb꜡ iuuētib꜡ ip̄m hō
alterꝰ ſeculi. quippe q꜡ mēte ꝛ facie ſem
per intentus in deū omnes ſurſum tra/
hebat vt habetẜ in eius legenda. Se/
cundo virtutē aſſimilatiuā in ꝓlis gene
ratione: ſicut em̄ coꝛpa coꝛruptibilia na/
turaliter inclinanẜ ad generanduꝫ ſibi
ſimilia vt eoꝝ perfectio ſpecifica conſer
uetur. ſic glioſus iſte ierarchicus fuit ſe
raphice intentus ad generandū ſimiles
vt pfectio euangelica quaꝫ aſſumpſerat
per regulā maneret poſt ip̄m. ꝛ illa aſſi/
milatione maxime claruit in beato An
thonio ꝛ Ludouico ꝛ aliys fratribꝰ ſan/
ctis innumerabilibus ꝛc̄. Tertio vir
tutē illuminatiuā in archanoꝝ diuinoꝝ
reuelatione vt patuit in lumine quo ſo/
cios ſic illuſtrauit q̄ eoꝝ conſcientias ſi/
bi mutuo denudauit: quia non minꝰ ſen
ſerunt claritatem tam coꝛdis q̄ꝫ coꝛpoꝛꝭ
dum ex virtute mirādi luminis alterius
conſciētia nuda fuit. Quarto habuit
virtutē inflammatiuā: totus em̄ vt qui/
dam carbo ignitus diuini amoꝛis erat
ſucceſſus. cuius ſignum fuit: quia ſic in
flammauit abbatem pꝛo quo oꝛabat: vt
ſupꝛa ſemet raptus extatice poneret eū.
Et quando manu pꝛotenſa illuꝫ homi/
nem palpauit in antro. Et ideo quia ta
lia non habuit beatus Franciſcus a na/
tura ꝓpria: ſed aſſumptione diuina: quia
eius ſpiritus fuit ad perfectionem ſera/
phicam ſublimatus: conuenit igitur ei
illud quod habetur Aggei. ij. Aſſumaꝫ
te ſerue meꝰ: et ponam te ſicut ſignaculū
quia te elegi dicit dominꝰ exercituū ꝛc̄.
Tertia contemplatio eſt q̄ illud ſimi III. con
litudinis ſignaculuꝫ fuit in coꝛpoꝛe bea templa
ti Franciſci mirabiliter expꝛeſſum. In/
telligendum eſt tamen q̄ ſicut ſpiritꝰ ſe/
raphici habent ſimilitudinis ſignaculū
quia ſunt deo. ſ. naturaliter confoꝛmati
habent ſignaculum ſimilitudinis: quia
ſunt per amoꝛis incendiuꝫ in xp̄m cru/
cifixum transfoꝛmati. cuꝫ ergo amoꝛ trāſ
foꝛmet amantem in amatum: vt docet
Dyoni. de angelica ierarchia ca. vij. ſpi/
ritus ipſi ſeraphici chꝛiſto credūtur cru/
cifixi: vt in ipſis reluceant ſtigmata ſal/
uatoꝛis intelligitẜ ſm illud beati Igna/
tij p̄coniū. qđ recitat beatus Dioniſiꝰ
de diui. nomi. cap̄. x. Amoꝛ meus crucifix
us eſt chꝛiſto. Et ideo quia talia ſtigma
ta fuerunt in glorioſo Franciſco coꝛpo/
raliter imp̄eſſa ſicut apparebant in ſpi/
ritu ſeraphico ſibi apparēte. Idcirco di/
citur ſimilitudinis ſignaculum in eius
coꝛpoꝛe imp̄eſſum. Et ideo tam ſtupen
dum miraculū quaſi p̄uidēs Eſa. dicit

vij. Uolauit ad me vnus de ſeraphin: et
in manu eius calculus. Iſte calcul⁹ fuit
incendiū ad vigorandū quo aīa btī Frā
ciſci in apparitōe felici fuit incēſa poſtq̄
deuicerat paſſiōes: iuxta illud Apoca. ij
Uincenti dabo calculū candidum ⁊ in
calculo nomē nouū qđ nemo nouit niſi
qui accipit. Et ideo in iſta apparitōe q̄
fuerunt illi archana reuelata que non li
cet hoībus loqui. ⁊ ideo nulli fuerūt aper
ta niſi calculū recipienti. Quarta cō/
IIII. cō templatio eſt: quare illud ſimilitudinis
templa ſignaculū fuit in corꝑe beati Frāciſci ex
preſſum. Dr̄ enī q̄ntuplicit. Primo
ꝙ quodā modo cōi ⁊ ſingulari: quia li/
cet cō nuntis regula ſit diuine ſapientie
vt diuina miracula fiāt myſterio angelo
rū: vt docet Aug. ij. de trini. tn̄ fuit ſingu
lariſſimū ꝓuilegiū. ꝙ de ordine ſeraphin
angeli ad illō miraculū mitterent: quia
ſm btm̄ Dioni. de angelica ierarchia il/
li de cōi lege nunq̄ mittunt: ſed ſemper
deo aſſiſtūt. hoc aūt dr̄ q̄ cū oraret i late
re mōtis aluerne vidit ſubito de ſūmita/
te celoꝝ vnū ſeraphin celerrime ad ſe de
ſcendentē. Scđo modo delectabili et
cū triſticia. q̄ delectabat quidē in grati/
oſo aſpectu: ſed cruc̄ affixio compaſſiui
doloris ip̄ius aīam ꝑtranſibat dū inter
alas crucifixus apparuit. Idō dicit ꝙ mix
tum merore gaudium cor eius incurrit.
Tertio modo effabili ⁊ ineffabili: q̄
aliqua ſibi dixit tam archana q̄ nō licet
hoībus loq̄ vt dicit in legēda. ⁊ aliq̄ dix/
it que poſtea reuelata dicunt ab eo quoꝝ
vnū fuit ꝙ iſte ordo durabit vſq̄ ad fi/
nē mūdi. Itē ꝙ q̄libet ꝑſequēs ordinē
ſuū mala morte morief. Itē ꝙ in die trā/
ſitus ſui ſctūs Fran. habet ptātem extra
hēdi aīas ſuoꝝ deuotoꝝ de purgatorio.
Scđo ꝙ multas ⁊ q̄ſi iportabiles tri
bulatiōes ſuſtineret. omes tn̄ frēs patiē
ter portabit. Nā i legit ꝙ cū ſctūs Fran/
ciſcus precaret deū ꝓ filijs tale rñſum a
dño portauit. Quid o paup homūcio cō
turbaris. an ego ſup religionē iſtā ſic te
paſtorē inſtitui vt me neſcias ꝓncipalez
eſſe patronū. hominē ſimplicē ad hoc te
cōſtitui. vt que fecero nō humane indu/
ſtrie: ſed diuine grē aſcribant. Ego vo/
caui ſeruabo ⁊ paſcā ⁊ alijs deficiētibus
alios ſubrogabo ita vt ſi nati non fuerit
faciā illos naſci. Et q̄ntiſcūq̄ fuerit im
pulſib paupcula hec cōcuſſa religio ſal
ua ſꝑ meo mūere ꝑmanebit. Tertio ꝙ
nullus ſub habitu manens vnq̄ peribit
Quarto mō ſupnaturali ⁊ nō naturali
vt aliq̄ idiſciplinate dicunt ꝓpt vehemē
tem crucifixiōis dn̄ice imaginationē: q̄
non per nature ꝑtutē: aut ingenij artem
ſed ꝑ admirandā ſpēs dei ꝑtutē: vt dici
tur in legēda. Quito mō viſibili ⁊ in/
uiſibili: q̄ diſparēs viſio mirabilē in cor
de eius reliq̄t ardorē: ſed in carne nō mi
nus mirabilē impreſſit effigiē: q̄ appa/
rere ceperūt ſigna: vt pz in vita ꝑ quez
modū. Idō iſta felix apparitio bene fuit fi
gurata ꝑ illā qua Eſa. vidit dn̄m ſeden
tem ſuper ſoliū ⁊c. vbi dicit ꝙ ſeraphin
ſubter illud ſex ale vni ⁊ ſex ale alteri: vt
habet Eſa. vi. tunc volauit vnus de ſera
phin ad ꝓpherā ſicut ad ſctm̄ franciſcuz
ad eū cōſignandū. Quinta contēpla/ V. con/
tio eſt vbi illud ſignaculū fuit in corpo/ templa
re btī franciſci inductū. Dicit aūt in mō
te excelſo ſeorſum q̄ dicit mons aluerne
in quo mōte apparēt fractiōes rupiuz q̄
dicunt fiſſe fuiſſe tempe morꝭ xp̄i: vt di
cit ſctis patrib reuelatū fuiſſe de q̄ ſciſ/
ſione habet Ioh. xxvij. ⁊ idō ꝓpter paſſio/
nis xp̄i ibidē ſignaculū: tā ſtupendū mi
raculū erat debitū illi loco. in quo quidē
loco btūs franciſcus libentius erat ſur/
ſum actionib intentus. Idcirco ꝓptum
ad locum fuit in ſcriptura dicit figura/
tū. Et primo in monte ſynai. Sic enī
ibi fuit lex timoris in tabulis lapideis
digito dei viui: vt habet Deute. ix. data
⁊ deſcripta. ſic in monte iſto aluernie fu
it deſcripta lex amoris in tabulis carne/
is beati franciſci digito dei viui ⁊ cetera.
Scđo fuit figurata in monte Tabor
ſicut enī xp̄s fuit ibi transfigurat⁹ vt ha
betur Math. xvij. ſic in iſto. ſ. monte be/
atus franciſc⁹ fuit transfigurat⁹ in xp̄m VI. con
crucifixū. Sexta contemplatio eſt: q̄ñ templa

illud ſignaculū fuit in corꝑe beati fran/
ciſci expreſſum. Dicit aūt ꝙ ad cōmen/
dationem huius miraculi notant quat/
C tuor tempa. Primū eſt circa feſtū ſan
cte crucis: quia in omni miraculo ſancte
crucis virtus ſctē crucis extitit demon/
ſtrata ⁊ exaltata. Scđm fuit tempus
q̄dragesime angeloꝝ: quā vt ſctūs fran/
ciſcus cōſueuerat facere in iſto mōte ab
hoībus ſequeſtrat⁹ ⁊ intētus ſolis cele/
ſtibus. ⁊ idō in illo tempe ad ſilitudinem
angeloꝝ ſublimiū. ſ. ſeraphicoꝝ ſpiritu/
um meruit transformari. Tertiū fuit
tempus. xviij. annoꝝ a ſua cōuerſiōe: q̄
ſicut ab inceptione paſſionis xp̄i nocte
vſq̄ ad crucifixionē eius fuerunt. xviij.
hore: vt colligit ex numero euangeliſta/
rum: ſic beatus franciſcus a ſua cōuer/
ſione circa eius ꝯfeſſionez fuerunt anni
xviij. ſicut xp̄s hora. xviij. fuit crucifix⁹.
Quartū fuit tempus duoꝝ annorum
vſq̄ ad eius mortē. q̄ ſicut xp̄s poſt du/
as horas in cruce a ſua crucifixiōe mor/
tuus eſt. ſ. hora nona cū fuiſſet hora ſex/
ta crucifixus: vt habet Mathei. xxvi. et
Mar. xv. ⁊ Lu. xxiij. vt frater Bonauē/
tura fuit interptatus. ⁊ iſto modo p⁹ du
os annos btūs fran. a ſua cōfeſſiōe tra/
didit ſpiritū deo patri. idcirco ꝓ illo tpe
cōuenit btō frāciſco illud apłi ad Gala.
iij. ca. Xp̄o confixus ſum cruci: ſed apo
ſtolus ſolū mentaliter btūs fran. corpa/
VII. cō/ liter. Septima contēplatio eſt: a q̄bus
templa fuit illud ſilitudinis ſignaculū teſtifica
tum. Dr̄ aūt ꝙ in ſacra ſcriptura inueni
unt q̄ttuor teſtimonia iſtius cōſignatio
D nis. Primū fuit Zach. xiij. ca. vbi dici
tur ſic. Quid ſūt ille plage i medio ma/
nuū tuaꝝ. Et ſequit. His plagatus ſuz
in domo eoꝝ qui diligebant me quaſi in
ꝑſona beati franciſci rñdentis ad ꝓpoſi/
tam queſtionē. Sicut xp̄s fuit plagat⁹
in domo eoꝝ qui ip̄m oderant: vt ip̄e te/
ſtat in Iohanne. Odio habuerunt me
gratis. ſic ego in domo eoꝝ qui me dili/
gebant. Et ideo fuit verificatū quod in
eodem ca. dicit ꝙ confixerunt eū pater ⁊
mater ſua. i. xp̄s ⁊ triūphans eccła. q̄ ꝑ
miſteriū angeloꝝ iſtius fuit facta confi/
xio. vnde videbat de ipſo loqui ꝓpheta
ad lrām. Scđm teſtimoniū fuit bea/
ti Symeonis Luce. ij. q̄n virgini dixit.
Et tuā ip̄ius aīam ꝑtranſibit gladi⁹ vt
reuelent ex multis cordib cogitationes
Iſte cogitationes tūc ad lrām fuerūt re/
uelate ex multis cordib. i. plurib affe/
ctibus q̄ crucis affixionē btūs franciſc⁹
in mēte gerebat ⁊ fuiſſet in eius corpore
manifeſta alias non fuit ſic crucis cogi
tatio manifeſtata vel reuelata. Terti
um eſt teſtimoniū beati Pauli ad Gala.
vi. Mihi autez abſit gl'ari niſi in cruce
dn̄i noſtri ihu xp̄i. ⁊ ſequit. Ego enī ſti
gmata dn̄i noſtri ihu xp̄i in corꝑe meo
porto qđ non videt dixiſſe in ſua ꝑſona
quia licet fuerit a xp̄o cōfixus mente nō
tamen corꝑe. Et ideo dicit ꝓnceps eccle
ſie ſūmus pontifex ꝙ paulus ferebat te/
ſtimoniū beato franciſco. Cui atteſtan/
te paulo nemo decetero debet ei eſſe mo
leſtus quez xp̄s ſtigmatib ſuis conſig/
nauit. Quartū teſtimoniuz fuit beati
Iohis in Apoca. vij. di. Uidi alteꝝ an/
gelum aſcendentē ab ortu ſolis haben/
tem ſignū dei viui. Iſte angelus non vi
detur alius q̄ btūs fran. quia in libro il
lo accipiunt angeli ꝓ hoībus ſanctis. vñ
ſeptem angeli ſeptē eccłiarū ibi vocant
ſeptez ſcti ep̄i ad quos ſcribebat. ip̄e enī
habuit ab ortu ſolis ſignū dī viui q̄ ma
ne oriente ſole fuit ad lrām conſignatus
Iſtis autē teſtimonijs apponitur aucto
ritas eccleſie ꝓpter quā Arrius teſtatur Nota
ſe credere contra epiſtolā fundamenti.
quia dictus alexander papa qui publi/
ce dum populo predicaret p̄ſente domi/
no Bonauentura ⁊ multis alijs fratri/
bus aſſeruit ſe illa ſacra ſtigmata ocu/
lis ꝓprijs aſpexiſſe qui etiā ſcribit omni
bus prelatis eccłie de teſtimonijs horuz
ſignoꝝ ſicut bulla teſtat. Addit et teſti/
monium eorum qui in eius tranſlatione
corpus eius contrectauerunt: vt patet in VIII. cō
legenda. Octaua contemplatio eſt: templa
quare illud ſimilitudinis ſignaculuz fu/
it in corpore beati Franciſci expreſſum

Circa quam contemplationē occurrūt
E quinq̄ rationes ⁊ cauſe. quaꝝ Prima
eſt paſſionis dominice meōꝛiale vt ipm̄
recenti memoꝛia teneremus. ſicut enim
magnifici reges ⁊ ſcholares excellentes
depingi conſueuerunt facere ad memo/
riam futuroꝝ hominū. Et vt opus ſtabi
lius ſit quando fit ſcriptura ⁊ ſculptura
ſic rex magnificus ⁊ victoꝛioſiſſimꝰ cru
cis triumphū in beato Frāciſco ſicut in
quodam lapide in ſupreme ciuitatis edi
ficio collocando ⁊ iam collocato in ſtru/
ctura militātis eccleſie ſculpſit illam vi
ctoꝛiam vt ciues eccleſie aſpicientes ad
beatum Franciſcū de felici illa victoꝛia
recoꝛdarent᷑ cum gratiarūactione ⁊ de/
uotione iuxta conſiliū ſapientis Eccle/
ſiaſtici. xxix. Gratiam fideiuſſoꝛis ne ob
liuiſcaris: dedit em̄ pro te animā ſuam.
Secunda ratio eſt directio xp̄i mili/
cie. ſicut enim quilibet princeps oꝛdinat
vnū militem ſtrennuū qui poꝛtet ſuū ve
xillum vt eum ſecure ſequatur exercitꝰ.
ſic chꝛiſtus qui eſt princeps noſtre mili/
cie oꝛdinauit illam militem ſtrennuū q̄
ſi iam tertio pro ipſo congreſſus eſt moꝛ/
tis periculum apud eius inimicos tan
q̄ꝫ ſcutum vt ſecure populus fideliuꝫ oc
currat poſt ipm̄. conſtituit tam in altaꝫ
⁊ arduam viam. Secutus fuit chꝛiſtuꝫ
ꝙ eum nullus ſequi preſumeret niſi i ma
nibus illius cerneret v. xillum victoꝛio/
ſiſſimū ducis noſtri. Ideo pro illo ſigno
inducitur illud Eſa. xi. Leuabit domi/
nus ſignū in nationib̾ ⁊ congregabit di
ſperſos iſrael: quod recte fuit factum qn̄
militia chꝛiſtiana xp̄i ſignifero fuit mal
tiformiter adunata. Tertia ratio fuit
cōfirmatio diſtricte regule: quia tale pri
uilegium non habet vigoꝛem niſi ſit ſū/
mi pōtificis bulla roboꝛatum. Et regu
la fuit ſingulariſſima vt omni obſeruā/
ti ipam promittat vitam eternam: quia
hoc qui eum recipit promittit. Idcirco
vt firmitatem incalumniabileꝫ haberet
decuit vt ſingulariter xp̄i ſummi pōti/
ficis bulla roboꝛaret᷑. Et ideo Nicolaus
papa in capitulo exiit. extra de verboꝛuꝫ
ſignificatione. dicit ꝙ huic regule nemo
debet eſſe moleſtus: quam chꝛiſtus ſue
paſſionis ſtigmatibus confirmauit. Iō
iſta regula fuit figurata Heſter. vij. per
iſtas litteras quas rex Aſſuerus ſigna/
uit annulo ſuo quibus populus fideli/
um fuit liberatus a ſeruitute ⁊ perſecu/
tione ſuperbi hoſtis aman. ſic ꝑ iſtam
regulam innumerabiles diuerſimode li
berantur a poteſtate diaboli. Quarta
ratio eſt priuilegiuꝫ ſingularis perſone
illius. cum enim inueniantur tria. ſ. ge/
nera martyꝝ in ſacra ſcriptura. quoꝝ. ſ.
Primū eſt in coꝛpoꝛe vt martyriū ſan G
cti ſtephani: quia. ſ. in mente gaudebat.
Secundū eſt in mente vt martyriuꝫ
virginis marie in paſſione filij. et Iohā
nis euangeliſte: quem chꝛiſtus prenun/
ciauit futurum martyrem. quia calicem
bibiturum predixit vt teſtatur Gregoꝛi
us in dialogo. Tertium tam in coꝛpoꝛe
q̄ꝫ in anima ſicut martyriuꝫ chꝛiſti licet
magis ſm̄ animaꝫ vt notatur in. iij. ſen/
ten. His tribus modis beatus Fran
ciſcus martyriū ſuſtinuit. Primo em̄
paſſus eſt in mente cū virgine cauſa paſ
ſionis xp̄i ruminādo ⁊ memoꝛando eiꝰ
moꝛtem. Secūdo cum xp̄o in coꝛpoꝛe
vt fertur. Tertio cum ſtephano. quia
licet vt alter Simon crucis ſupplicium
tollens fuit angariatus: vt patet tamen
fuit dulciter attractus. Quinta ratio
eſt oꝛnatus cecitatis patrie: ſicut em̄ ec/
cleſia militās fuit ſacris ſtigmatib̾ tāq̄ꝫ
ꝑcioſis iocalibus adoꝛnata: ſic eccleſia
triumphalis poſt chꝛiſti reſurrectionem
erit eiuſdem decoꝛata. quia ſm̄ beatum
Auguſti. de ciui. dei cicatrices martyrū
ibi remanebunt ad honoꝛem ⁊ decoꝛē ſi
cut xp̄i vulnera non fuerunt clauſa poſt
reſurrectionē: vt habet᷑ Io. xx. Sic ſtig/
mata q̄ coꝛpꝰ ſcti Frāciſci mirabilr̄ il/
luſtrant: non auferent᷑ ab ipſo ſed rema/
nebit eius perſona ſuis priuilegijs non
mutata ratione conſimili. Ideo verbuꝫ
bti Iohānis in prima canonica cap. iij.
Cum chꝛiſtus apparebit ſimiles ei eri/
mus: ita in ceteris verificatur quantum

ad animā. Sed in beato Franciſco erat
veruꝫ quantū ad animā ⁊ coꝛpus: quia
eius predicta ſtigmata poſt iudiciū vni
uerſale remanebunt ⁊c̄. ſicut em̄ regum
conſuetudo eſt vt aliquis eoꝛum miles.
Primo debꝫ arma ipoꝝ vniformiter pa
rata poꝛtare: ſic xp̄us tanq̄ꝫ ſuū ſignifeꝝ
iſtū inſtituit nō ſolū i via ſꝫ etiā i p̄ria poꝛ
tabit. Ad quā nos ꝑdu. q̄ viuit ⁊ reg ⁊c̄

In feſto ſctōꝝ angeloꝝ tractatus.

Angelis ſuis deꝰ

a mandauit de te vt cuſtodiāt
te in oib̾ vijs tuis ⁊c̄. i pſ̄. xc.
Verbū ꝓpoſitū aſſumptū de pſalmiſta
ad commendationē angeloꝝ fuit. ⁊ exci
tat nos ad eoꝝ dilectionē ⁊ diuinaꝫ lau
dem ⁊ gratiarūactionem. Deus enim
ꝓpter pietatē ſuam deputauit angelicaꝫ
dignitatem ad adiuuandaꝫ noſtram in/
firmitatem. Deſcribūtur autē angeli be
ati in verbo ꝓpoſito quantū ad tria. ſcꝫ
Primo quantū ad officiū. Secun/
do quantū ad iniūctū myſteriū. Ter/
tio quantum ad impenſū obſequiū: ita
ꝙ in officio extollit᷑ canonica dignitas.
cum dicit᷑ angelis ſuis ⁊c̄. Angelus em̄
ſm̄ Greg. nomen eſt officij. Nam ange/
lus idem eſt quod nuncius non quidem
parue et exigue dignitatis. eſt em̄ nunci/
us dei. vnde Auguſti. de trini. Habet
inquit deus nuncios id eſt angelos. Nō
vt que neſcit annuncient. ſed bonoꝛum
eoꝝ eſt eiuſdem opibus conſulere in vo
luntate. In iniuncto myſterio erit diui/
na pietas. cum dicit᷑. Mandauit de te.
Magne pietatis ⁊ benignitatis indici
um eſt deputare tales miniſtros huma
ne infirmitati ſine quib̾ nulla eſt vita ſe
cura ſm̄ Hiero. In impenſo beneficio
exprimit᷑ humana vtilitas. cū ſubiungit᷑
vt cuſtodiant te in oibus vijs tuis. De
quibus cuſtodib̾ dicit᷑ Eſa. lxi. Super
muros tuos hieruſ̄m conſtitui cuſtodes.
Unde Grego. in moꝛa. Neq̄ꝫ eniꝫ tuta
poſſet eſſe humana infirmitas inter tot
⁊ tanta hoſtis illius inſidias niſi ſctōꝝ
angeloꝛum muniret᷑ auxilio. vnde Ber/
nardus ſup illo verbo Angelis ſuis di
cit hoc verbum. Magnā tibi debet con
ferre reuerentiā, deuotionem ⁊ fiduciaꝫ
pro cuſtodia igitur caute ambula. vbiq̄ꝫ
ſunt angeli in quouis angulo reuerenti
am exhibe angelo tuo. Dicit ergo: ange
lis ſuis ⁊c̄. Ne autēꝫ contingat nos eſſe
ingratos de diuinis beneficijs ⁊ angelo
rum preſidijs. dicamus aliquid de ange
licis miſterijs ⁊ collatis beneficijs. An
geli ſancti diuino imperio multiplicia
nobis impendunt beneficia ⁊ conferunt
obſequia: que omnia ad nouem reduci
poſſunt iuxta nouenariuꝫ oꝛdinem an/
geloꝛum. et Primo malis obſiſtunt.
Scdo aduerſarios repellunt. Ter
tio vt in peccatis lapſos reſurgant: ſti/
mulant. Quarto pro nobis gratiarū
chariſmata impetrant. Quinto. vir/
tutum exercitio nos confoꝛtant. Sex
to documenta nobis exhibent myſteri/
oꝛum. Septimo mentem noſtram ad
ſancta deſideria eleuant: futura reuelāt
⁊ inflammant. Octauo omnia opera
noſtra bona ante conſpectuꝫ diuine ma/
ieſtatis perferunt. Nono electos ad
regna celeſtia introducūt. Primo er/ A
go angeli malis ⁊ peccatis obſiſtunt et
impedimenta apponunt frequēter: tum
quia ex natura coꝛrupta: tum ex prauita
te contracta. tum ex malicia concepta
laberemur in multiplicia ⁊ enoꝛmia pec/
cata: niſi ſancti angeli obuiarent no/
bis et impedimenta apponerent. quod
optime figuratum eſt Numeroꝛū. xxij. Figura balaā
vbi dicitur ꝙ cum Balaam iret ad ma
ledicendum populo domini ſedens ſu/
per aſinam ſtetit angelus in via contra
Balaam euaginatuꝫ gladium habens
quem cernens aſina auertit ſe de itinere
et ibat per agrum: quam cum verbera/
ret Balaam vt eam ad viam reduceret
ſtetit angelus in angulis duarum ma/
ceriarum quibus vinee cingebantur:
quem videns aſina iunxit ſe parieti et
attriuit pedem ſedentis: et ille reuer/
berabat eam: Et iterum angelus an/
guſto loco vbi nec ad dexteram neq̄ꝫ ad

ſiniſtrā poterat declinare obuius ſtetit. cūq; aſina videret angelū ſtantem cecidit ſub pedibꝫ ſedētis: q iratus cepit fuſte tundere latera eius. aperuitq; deus os aſine ⁊ locuta eſt. Quid tibi feci cur percutis me? Ecce iā tertio rñdit balaam: q̄ cōmeruiſti ⁊ illuſiſti mihi. vtinā haberē gladiuȝ vt te percuterem. Rñdit aſina. Nonne animal tuū ſum cui ſedere conſueuiſti vſq; in p̄ſentem diē. Dic queſo. qd vnq̄ ſimile feci tibi. At ille ait. Nūq̄. Protinus dñs aperuit oculos balaā. et vidit angelū ſtantē in via euaginato gladio. adorauitq; eū pronus in terraȝ. Cui angelus. Cur tertio verberaſti aſinā tuaȝ ego veni vt aduerſer tibi. quia peruerſa ē via tua mihiq; cōtraria. Breuiter q̄tū ad propoſitū ſufficit per balaaȝ ſpūs deſignatur. p aſinā cui inſidet caro vel ſenſualitas cui ſpiritus ineſt. Balaā eſt propoſitū vel conceptū peccati. ſed eius votū animal cui p̄ſidet impedit. q2 aſina angelū vidit quē mens humana nō vidit. Caro em̄ plerūq; p moleſtias ſpiritui p̄cipitanti rebellat vt malū conceptū non pficiat. Nam vt dicit Aug. in li. de ciui. dei. Cū in anima cōcupiſcentia ferueat frigeſcat in corpe atq; ita mix immodū laſciuie libere libido non ſeruit. atq; ſenſualitatis ſuo flagello menti indicat ſic q ip̄a eam p̄ſidens non videbit: qui dicit ei veni vt aduerſer tibi: quia peruerſa eſt via tua mihiq; cōtraria. Felix eſt aduerſarius q in malis aduerſat. ⁊ iō optimū eſt conſiliuȝ ſaluāis Math. v. Eſto conſentiens aduerſario tuo cito cū es in via cum eo: ⁊ quere ne forte aduerſarius tradat te iudici ⁊ iudex tradat te miniſtro ⁊ in carcerē mittaris. Amē dico tibi. non exibis inde donec reddas nouiſſimū quadrantē. Aduerſari⁹ iſte bonus angelus eſt q in malis nob obſiſtit. et iō ei ↄſentire debem⁹ ne tradat nos iudici id eſt xp̄o iudicāti vel in morte vel in fine. Angeli q nos cuſtodiūt poſtmodum nos accuſabūt: ⁊ iudex nos tradet miniſtro. i. diabolo tortori ⁊ tradet te in carcerē infernalē. Amen dico tibi: non exibis inde donec reddas nouiſſimū q̄drantē: vt nihil remaneat impunitū vſq; ad minimū pctm̄. Si autē qdā curioſe inquirat quō aſina locuta eſt: ⁊ quō de⁹ aperuit de⁹ os eius. Dico q deus nō cōtulit ſibi officiū loquele nec ſimplr nec ad temp⁹ vt aliqui dixerunt. Sed vt dīc Origenes ⁊ Aug. Angelus mouebat organa eius ⁊ palatū lingue: ⁊ formauit illa verba. ſicē diabolus ſerpenti qui loquebatur eue ⁊c̄. Quare nō terrebat balaā videre rem tam inſolitā? Rñdeo q nimia cupiditate cecatus ferebat ad accipienduȝ munera que balach promiſerat. vel vt dicit Aug. aſſuetus erat monſtris cū eſſet incantator ⁊c̄.

Scdo Scdo angeli reſiſtunt aduerſarijs ⁊ repellūt hoſtilia temptamenta. Nam vt dicit aplˢ ad Ephes. vi. Nō ē nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē ſupple illum: ſed aduerſus principes ⁊ prātes ⁊ mundi rectores tenebraꝝ harū aduerſus ſpūalia nequitie in celeſtibus. Et beatus petr⁹. i. Can. v. Aduerſarius veſter diabolus ⁊c̄. cui nulla poteſtas ſup terram pōt compari: vt dicitur in Job. Modo diabol⁹ impugnat nos p violencias tribulationū: modo p blandicias delectationū: modo p aſtucias ⁊ fraudulētias illuſionū ⁊ deceptionū: modo p curioſitates: modo p vanitates. contra igitur hoſtes tam callidos tam potentes humana fragilitas neq̄q̄ ſtare poteſt niſi habeat ſanctos angelos adiutores qui eoꝝ ſeuitiam coerceant: ⁊ eorum repellāt impugnatiōes. Gratias igitur deo qui nobis dedit tales pugiles

Figura hoc optime figuratū eſt Dan. vi. vbi dicit. Miſit dñs angeluȝ ſuum ⁊ cōcluſit ora leonū ⁊ nō me cōtaminauerūt. Leones vt dictū eſt ſunt demones: q p malitas crudelitates vt leones nos īpugnāt ⁊ appetunt q̄tidie deuorare pō. Ne tradas beſtijs ſupple infernalibꝫ alas ↄfitētes tibi ⁊c̄. Sȝ dñs mittit angelicas poteſtates q eoꝝ coerceāt rabiē q nō noceant: vel nō tm̄ noceāt q̄tū appetunt. hoc eſt ora leonuȝ concludere. Hij ſunt noſtri cuſtodes ⁊ noſtri protectores: q2 ſemp

⁊ vbiq; aſſiſtunt et nō patiūtur nos ledi niſi velimus. propter qd dicebat illa ſancta Judith. xiij. Viuit ipe dñs qm̄ cuſtodiuit me angel⁹ eius ⁊ hinc euntēȝ et ibi cōmorantē ⁊ inde huc reuertentē: ⁊ non pmiſit me dñs ancillā ſuā coinquinari.

tertio Tertio in peccatū lapſos ſtimulāt vt exeant ad penitētie lamēta. ſicut em̄ dīc ſaluator Joh. viij. Qui facit pctm̄ ſeruus eſt peccati. iō volūtas q̄diu eſt ſub pctō ⁊ eſt in pctō affixa non pōt deteſtari peccatū. nec pōt p ſe ſibi placere bonū. ideo indiget excitāte ⁊ ſtimulante. deus igit ex ſua miſcdia q non continet in ira ſua ſuas miſcdias p ſuos angelos facit nos excitari. vñ iacētes in pctis excitāt ⁊ ſtimulāt vt reſurgant. vide inquit miſer ⁊ cōſidera vbi iaces. quō corrupiſti naturā tuā. quō deformaſti pulchritudinē tuam qua eras formata ad imagineȝ eternē pulchritudinis. repuliſti a te ſpm̄ ſanctum. fact⁹ es proſtibulū demonū. priuaſti te eternis p̄mijs. obligaſti te eternis ſupplicijs. ſurge igit ⁊ redi ad pniam ⁊c̄ Hoc figuratuȝ eſt Gen. xvi. vbi dicit q Agar fugit a facie dñe ſue Sare. occurritq; ei angel⁹ dñi ⁊ dixit ei. vnde venis aut q vadis. reuertere ad dominā tuam ⁊ humiliare ſub manu illi⁹. Agar que interpretat aduena eſt aia nr̄a que dȝ eſſe in hoc mūdo pegrina. Sara q interp̄tatur p̄nceps eſt eterna ſapia cui mens noſtra debet eſſe ſubiecta. cui angelus dñi aie tranſgredienti diuina mādata ⁊ fugienti a facie dñe dicit: Reuertere ad dominā tuā. i. eternā ſapiam. ⁊ hūiliare ſb manu illius recognoſcendo culpā et petendo veniam: hoc eſt figuratū Act. xij. vbi dr̄. q Petro in carcere cōpedito angelus dñi affuit ⁊ lumē refulſit in habitaculo carceris. pcuſſoq; latere petri excitauit eū di. Surge ⁊c̄. Et ceciderūt cathene de manibꝫ ei⁹. Lumē refulget in habitaculo carceris qñ pctōri vinculis pcti cōpedito ⁊ tenebris obnubilato deus infundit grām ⁊ radiū ſue illuminationis Angel⁹ aſtitit ⁊ latus pctōris pcutit excitādo eū ad gemitū cōtritiōis ei dicēdo Surge velociter p peccati deſertionem ⁊ tūc cadūt cathene de manibꝫ ei⁹ p abſolutioneȝ ⁊ bone opatiōis reſtitutionē.

quarto Quarto qñ indigem⁹ ad reſurgendū a culpa ⁊ faciendū pniam auxilio gratie dei apud deū p nob interpellāt ⁊ ipetrāt nobis grāꝝ charismata. Scti em̄ angeli ſm Dioni. ſunt in veſtibulo circa deū ⁊ ſemp deo aſſiſtunt nos vero in illo exilio relegati ⁊ a facie dei excluſi nō poſſumus habere ad deū acceſſum. ideo ipſi orant deū p nobis: ⁊ qñ vident deū ↄtra pctōres iratū. placāt eius irā. implorant miſcdiam. ⁊ impetrant grām. Qd optime figuratū eſt Zacha. pmo vbi dr̄ q angelus dixit: Dñe deus exercituū vſq; q tu non miſereberis hierl̄m ⁊ vrbiū iuda qbus iratus es. Et ſequit. Et reſpondit dñs angelo vba bona ⁊ cōſolatoria. Et qd rñdit angelus diuine voluntati. fortaſſe vſq; q nō miſereberis iuda ⁊ vrbium eius. i. q̄diu durabit ira tua: quaſi dicat placare dñe. deſinat ira tua. fac cū pctōribus miſcdiam. Et rñdit dñs ad angelū verba bona ⁊ cōſolatoria. vnde ſeqtur poſtea. Reuertar ad hierl̄m in miſcdijs. Si igit angeli mediatores ſūt p nob ⁊ deū interpellāt. nō obturemus aut obſtruemus facies nr̄as. Et ſi de⁹ conuertit ad nos in miſcdia ⁊ remittit nobis offēſam ⁊ recipit in grām nos. ⁊ nos cōuertamur ad deū p hūilē obediētiā.

quinto Quinto nos corroborāt cōfortant ⁊ pmouent ad virtutū exercitia. hūana em̄ fragilitas vix auderet aggredi duas pfectiōis vias que vident eſſe ſupra naturā ⁊ facultatē humanā: niſi haberet auxiliū ⁊ adiutoria angelica quō em̄ auderet aggredi viam perpetue continentie. viam perfecte obedientie totum mundum ⁊ que ſunt mūdi relinquere propter deū quomō auderet ſe morti exponere propter deum niſi angeli dei adiuuarēt ⁊ cōfortarent eū. vtiq; nō auderet. ⁊ ſi auderet nō pſeueraret. ſed deus puidit nobis iſtos adiutores fortiſſimos. qd figuratum eſt Thobie. v. vbi dr̄ q cū tobias pater vellet mittere filiuȝ ſuū ad Gabelū cogna

tam ſuū. Rn̄dit filius ꝙ neſciebat viam
Rn̄dit ei pater ſuus: ꝑge ⁊ inq̄re aliquē
fidelem virū qui ꝑgat tecum. ⁊ egreſſus
inuenit iuuenē ſtantē p̄cīctū ad ambu
landū. ⁊ ignorans ꝙ angelus dei eſſet ſa
lutauit eum ⁊ querēs ſi noſceret viam q̄
ducit in rages ciuitatē medoꝝ. Reſpon/
dit: noui ⁊ oīa itinera eius frequēter am
bulaui: quē cū filius introduxiſſet ad pa
trē queſiuit pater ab angelo. nunq̄d po/
teris ꝑducere filiū meū ad gabelū in ra/
ges ciuitatē medoꝝ? Cui rn̄dit angelus
Ego ducā ⁊ reducā ſanū ad te filiū tuū.
In oībus his nihil aliud ſignificat niſi
ꝙ angeli nos in viam perfectionis diri/
gunt. ipi ducunt ⁊ reducūt. nullus ergo
debet timere: null⁹ debet formidare aut
trepidare cum habeat tales duces et ta/
les adiutores vt ſunt angeli. Sexto

Sexto nobis exhibent ſalutaria documēta ⁊ re
uelant miſteria reꝝ fiendaꝝ ⁊ ꝑcedēda
rum. cum ſancti angeli iſtarum rationes
⁊ cauſas in verbo vidēt q2 ipi continue
faciem dei contemplant. Math. viij.
Angeli eoꝝ ſemper vident faciē patris.
Quid eſt ergo ꝙ non videant qui vidē/
tem oīa vident. Dicit Grego. Ipi etiā
de futuris ad ſalutē ſpectantibus p̄mo
recipiunt illuminationes: nos autē ab
illis edocemur et inſtruimur qui nobis
receptas illuminationes refundūt cōſe/
quenter quo animaȝ que illis in intelle/
ctualitate ſimilis eſt que imortalis ⁊ in/
corruptibilis eſt. ⁊ corpus quod aggra/
uat animā corrumpit ⁊ deprimit terre/
na inhabitando ſenſum multa cogitan/
tem. Ad iſta em̄ inuiſibilia contuenda
non ſumus idonei. ⁊ ideo dn̄s prouidit
nobis miniſtros qui nos inſtruant ⁊ re/
uelent miſteria ⁊ refundant diuinas il/
luminationes. vnde om̄es ꝓphetice reue
lationes fere facte ſunt mediantibus an
gelis. lex etiā miſterio angelico fuit ordi
nata. quia vt dicit aplus Galathas. iij.
Ordinata fuit ꝑ angelū in manu medi/
atoris hoc etiā patet in oībus ꝓphetijs.
Zacharias em̄ dicit Angel⁹ q̄ loquebā
tur ad me. ⁊ Joh. Apocal. ij. Miſit do/
minus angelū ſuū oſtendere ſeruis ſuis
que oportet fieri cito. Non dubito etiam
quin angeli ſtudentibus aſſiſtant maxi/
me ſtudētibus ſapientib ⁊ multa eis re
uelent qui digni ſunt. Sed debet for/
taſſe aliquoꝝ curioſitas querere cuȝ an/
geli ſint omnino intellectuales. homo
autē ſenſualis non niſi mediantib ſen/
ſibus ⁊ imagine cognitionē recipe pōt.
⁊ mediantib fantaſmatibus que natu/
ralia ſunt obiecta rep̄ſentantia que dicā
tur eſſe ꝓpria obiecta intellectus ſm viā
inferiorem. quomodo poteſt ab angelo
doceri ⁊ quomō poteſt reuelationes ſu/
ſcipere. Dico ꝙ tribus modis ⁊ ſine aſ/
ſumpto corꝑe. quia in aſſumpto corpore
facile eſt videre. ſ. ſenſibiliter. imaginali
ter. ⁊ intellectual'r. Senſibiliter quā/
do. ſ. inuiſibiles ſonos vel aliquas for/
mas viſibiles format in aere a q̄bus in/
tellectus humanus ſenſu internūcio du
citur in alicuius cognitionē. Imagi/
naliter imitendo ſe ſpiritui nr̄o id e. fan/
taſie ſm Aug. poteſt enim angelus ibi
formare imagines. ſicut format in aere.
poteſt etiaȝ ſpecies in imaginatiua exi/
ſtentes commouendo humores et ſpiri
tus ordinare vt in fantaſia deſcribantur
omnes figure ⁊ voces quecunq; forman
tur ex paſſione ſenſus. vnde poteſt om/
nes figuras geometricas ibi deſcribere
⁊ ſic docet hominē geometriam. In/
tellectualiter vero per quandam appli/
cationem ſui ſuo modo cum intelligibi/
lia vt tanq̄ a ſpeculo in ſpeculum ex in/
tellectu angelico reſultantes ſpecies in
humano intellectu format. Hunc tripli
cem modum ponit Grego. xviij. morali
um dicens: Tripliciter loquitur ange/
lus homini. ſ. ſpeciebꝰ ſenſibilibus in cor
poreū ſenſum impreſſis ſiue in ſpiritū. ſi/
ue ſecretiori modo in ipſa mente. ꝓpriū
aūt obiectum intellectus dicunt eſſe fan
taſmata in cognitione rerum tꝑalium:
⁊ ſm viā inferiorē. Nā vt dicit Aug. ix.
de tri. ca. ij. Mens ſic corꝑeaꝝ reꝝ noti/
tiā ꝑ ſenſus corꝑis colligit: ita icorpore
arū ꝑ ſemetipſam qm̄ eſt incorporea ⁊c.

Septīo Septimo angeli mentē nr̄am eleuāt
⁊ noſtra inflammāt deſideria. letificāt ⁊
ingerunt ſpūalia ſolatia. Nos em̄ ſum⁹
tepidi. ⁊ ipi ardent diuina dilectione pſ.
Qui facis angelos tuos ſpirit⁹ ⁊ mi. t.
ignē vrentē. Ideo mirabiliter mentem
noſtram eleuant ⁊ inflāmant ad amorē
eternoꝝ Apocal. xxi. Suſtulit me ange
lus in ſpiritu in montē magnū et altuȝ
⁊ oſtēdit mihi ciuitatē ſanctā hieruſalē
In montē tranſfert quādo mentē in in/
fimis iacentem ſeu ad infima inclinatā
ad amorem ſupernoꝝ erigit. ⁊ gaudia il
lius ciuitatis oſtendit: cum ſuū deſideri/
um accendit. Vlterius quia in iſta pere
grinatione inter tot anguſtias deficere/
mus omnino: niſi aliqua conſolatōe bo/
noꝝ celeſtium reſpiraremꝰ. ⁊ ideo ipi cō
ſolantur ⁊ afferunt nobis gaudia: ⁊ ſpi/
rituales conſolationes nobis conferunt
vnde angelus raphael ſic ſalutauit tobi
am Tobie. v. Gaudiuȝ tibi ſit forti ani/
mo eſto: in proximo eſt vt a deo cureris.
Angelus nihilominus annūciauit gau
diū natiuitatis ſaluatoris paſtorib di/
cēs. Annuncio vobis gaudium magnū
quod erit omni populo ⁊c. Angelus an
nunciauit gaudiū reſurrectiōis mulieri
bus Mar. vlti. Nolite inq̄t timere. ſcio
em̄ ꝙ ihm queritis: ſurrexit non eſt hic.

Octauo Octauo in conſpectu dei ꝓferūt om/
nia bona oꝑa ⁊ merita non q̄n deus no/
uerit quia nullū ei latet ſecretū. ſed quia
deus vult ⁊ ita ordinauit vt ea que ipſe
dn̄s voluit nos bona facere ab angelis
ſibi offerant vt ſic nobis conferat grati/
arum augmēta. ⁊ vt oꝑa noſtra ſint in
conſpectu dei accepta. ꝓpter hoc ſcriptū
eſt Thobie. xij. vbi dr̄ ꝙ angel⁹ raphael
dixit tobie. Qn̄ orabas cū lachrymis et
ſepeliebas mortuos ego obtuli orōnem
tuā corā dn̄o. Exemplū hēmus Act. x.
de cornelio q̄ erat vir religioſus ⁊ timēs
deū. cui dixit angelus. Corneli oratiōes
tue ⁊ elemoſyne tue in memoriā aſcende
rūt in cōſpectu dei ⁊ per approbationē ⁊
acceptationē ⁊ per dignā remuneratōeȝ
Multū ergo debemus conari ad bona
quādo tales aduocatos habem⁹ ⁊ tales
. ſ. nuncios q̄ ſtatim ea referunt in cōſpe/
ctu dei ⁊ ſcribunt in libro vite. Nono

Nono ipi perducūt electos ad eterna p̄mia ſi/
ue regna celeſtia. Et narrat Greg. in dia
logo in puncto ſeparationis anime a cor/
pore abſolutis ⁊ deficientibus corporeis
ſenſib angeli boni ⁊ mali aduenīūt qui
oīa bona ⁊ mala ad memoriā reuocāt
ita ꝙ ſtatim q̄libet videt oīa ſua bona
⁊ mala oꝑa ⁊ merita ⁊ demerita. Hic ē
angel⁹ bonus bona allegans ⁊ recitans
Inde angelus malus accuſans ⁊ oīa
mala ad memoriā reuocans ⁊ ſi quideȝ
mala bonis p̄ponderent vtpote ſi mori
atur in culpa mortali ſtatim aīa tradat
tortorib q̄ eam recludant in carcere iſer
ni cruciandam in ſecula ſeculoꝝ. Si de/
cedat cum charitate tamen cum aliquo
purgabili boni angeli deducunt eam in
purgatoriū qua purgata deducunt eam
in paradiſum. Si autem decedat in tan
ta charitate vt omnē conſumpſerit eru/
ginē pctōꝝ ita ꝙ nihil purgabile ſecū ha
beat ſtatim ſancti angeli deferunt eā in
regnū celeſte vbi diuina viſione imꝑpe/
tuū fruet ⁊c. Huius habemus exemplū
Luce. xvi. de diuite epulone ⁊ de Lazaro
mendico vbi dicit ꝙ mortuus eſt diues
⁊ ſepultus eſt in inferno. Mortuus eſt
Lazarus pauper et portatus eſt ab an/
gelis in ſinū abrae. Sinus autē abrae
ſm Auguſti. eſt ſecretus locus vbi ani/
me requieſcunt ſeparate. Sinus enim cō/
muni nomie appellat ſecretū ⁊c. Hoc fi/
guratū eſt Exo. xxxij. ca. Mittā inq̄t do
minus p̄curſorē tuū angelum vt eijciat
chananeū ⁊ intres terrā fluētē lac ⁊ mel
Per terrā ꝓmiſſionis q̄ fluit lac ⁊ mel in
telligit p̄ria celeſtis in q̄ erit felicitas cog
nitiōis q̄ intelligit ꝑ lac ⁊ ſuauitas dele
ctationis ſiue ꝓfruitiōis que intelligit ꝑ
mel. Ad hanc terram ꝓmiſſionis ange/
li animas ⁊ ſpirit⁹ ſanctoꝝ repulſis ho/
ſtibus introducunt. Ideo cantamus in
obſequio mortuorum. In paradiſuȝ de/
ducāt te angeli. Quod nobis concedat
ieſus chriſtus. Amen.

Tractatus de angelis ſm
Franciſcū maronis.

CIrca materiam de angelis plures. ſ. octo cō
tēplationes ocurrunt. q̄z.
I. contē platio. Prima eſt: qua die fuerūt creati. Dici
tur aūt ꝙ pmo die. ſ. dñico ſm btm Au
guſti. ſup illud. In pncipio creauit deuſ
celū ꝛ terrā. Sed eſt intelligenduꝫ ꝙ
cū natura angelica fuerit q̄ttuor creata. ſ.
Primo celū empirreū. Scdo mate
ria pma. Tertio tempus. Quarto
lux illa de qua dicit Geñ. pmo. Fiat lux
et facta eſt lux. De primo ꝙ fuerit crea
tū celum empirreum quod eſt nobiliſſi
mū ſuper omnia corpora probatur. quia
corpora quāto ſunt ſuperiora tanto ſunt
nobiliora. vnde nobilior eſt aqua q̄ ter
ra aer q̄ aqua et ignis q̄ aer. ſic natura
angelica eſt nobilior i donis naturalibꝫ
q̄ aliqua creatura. qꝛ natura mere ſpiri
tualis eſt nobilior natura mere corpora
li. vt ignis. ptim corpalis. ptim ſpūalis
vt homo. Ex hoc concludit ꝙ minor an
gelus eſt nobilior ꝛ melior nobiliſſima
aīa. vñ doctores dicūt ꝙ aīa virginis glo
rioſe eſt minor in donis naturalibus q̄
minor angelus licet in donis grē ꝛ glie
excedat omnes. De hac pulchritudine
ſumit illud in figura Apoca. xij. Muli
er amicta ſole natura angelica que ſoli
compatur ppter ſplendorē naturalē ſi
bi datā a deo. ꝛ luna ſub pedibus eius
eſt natura humana mutabilis ſic luna q̄
bene eſt ſub pedibꝫ angeloꝝ. qꝛ minor ē
in q̄ttuor donis nature. Corona duode
cim ſtellaꝝ in capite angeloꝝ: ſūt. xij. ex
cellentie q̄ fuerūt in lucifero q̄ fuit caput
omniū angeloꝝ. Scdo fuit creata pri
ma materia informis que dicit informiſ
ppter carentiā oīs forme ſm Augu. ſup
illud. Creauit deus celum ꝛ terrā. Ce
lum inde eſt natura angelica informis
qđ non pōt intelligi niſi de carentia gra
tuitoꝝ. vñ naturalia habuerūt qđ pbat
dupli. ꝛ Primo qꝛ ſi fuiſſent creati in
ſtatu grē ſicut ex culpa ſtatim corruiſſēt
ſic ex grā ad ſtatū glie oēs fuiſſent aſſū
pti: qđ nō eſt verū in reprobis ſpiritibus
Scdo qꝛ ſicut creditorē decet mutua
re pecuniā non ſimul ſed per ptes. ſic de
iure dñi largitorē oim nō dare ſimul om
nia tā naturalia q̄ gratuita. Sed ptes
exemplo declarant ſic. Sicut rex non fa
cit aliquē de camera ſua niſi prius exper
tus fuerit pbitatē talis. ſic deꝰ noluit in
ducere angelos in naturis ſuis ꝛ de grā
ſua niſi fuiſſent pbati prius qualr in na
turalibꝫ ſe haberēt. Tertio fuit creatū
tempus qđ diuidit in noctē ꝛ diē p diē q̄
eſt clara ꝛ lucida figurat ſtatus glie ad
quē exaltati ſunt ſcti angeli poſtq̄ fuerūt
deo grati de naturalibꝫ ſibi datis. p no
ctem q̄ eſt obſcura ꝛ tenebroſa figuratur
ſtatus culpe ad quē deiecti ſunt ſpūs re
probi poſtq̄ fuerūt deo ingrati de natu
ralibꝫ datis. Intelligenduꝫ tñ eſt ꝙ p
q̄ttuor ſtatus ad ſtatū glie aſcenderunt
Et pmus fuit: quō creati ſūt in natura
libus donis. Scdo fuit: quō de natu
ralibꝫ grās deo egerūt. Tertiꝰ quō fu
it eis grā collata. Quartus quō fuit
eis collata glia. de quo aſcenſu ſcribit in
pš. In lumine tuo videbimꝰ lumē. vnde
de lumine grē ad lumē glie ꝙ ſūt trāſla
ti p noctē obſcurā ꝛ horribilē ſignificat
ſtatus dāpnatiōis eterne ad quē repro
bi ſpūs corruerūt: iuxta illud Eſa. xiiij.
Quō cecidiſti lucifer qui mane oriēba
ris corruiſti in terrā q̄ vulnerabas gētes
tu enī terrā diſpſiſti tu pplm tuū occidi
ſti. Quarto creauit lucē ptim obſcu
ram ꝛ ptim lucidaꝫ. vñ minor erat luce
ſolari ꝛ maior lunari. hec lux figurat no
ticiā collatā eis de deo in ſtatu vie que
ptim erat obſcura ꝛ ptim clara. vñ clari
or erat q̄ noticia quā habemꝰ de deo. nō
deū videbāt p eſſentiā: qꝛ tūc fuiſſēt nec
beati: iuxta illud Augu. ꝙ viſio dei ē to
ta merces. Et Johis xvij. Hec eſt vita
etna vt cognoſcāt te veꝝ deū ꝛ quē miſiſti
ihm xpm. De q̄ in figura Apoca. v. Ne
mo poterat nec in celo nec in terra aperi II. con
re libꝝ: nec aſpicere illū. Scda cōtem templa
platio eſt: q̄ ſūt angeloꝝ miſteria. Dicit

autē ꝙ q̄ttuor ꝛ Primū eſt illuminare.
vnde ſup ordines ſm diony. inferiores il
luminant a ſuperioribus: ſicut diſcipuli
B a doctoribus. De quo dicit dañ. viij. ꝙ q̄
dam angelus precepit gabrieli tanq̄ in
ferior ꝙ danieli viſionē oſtenderet de fu
turis. Sed querit qua illuminatione il
luminent. Dicit ꝙ veſpertina que ceſſa
bit in die iudicij iuxta illō. i. ad coꝝ. xiij.
Cum venerit qđ perfectū eſt: euacuabit
qđ ex parte eſt ꝛ euacuabit omnē princi
patum ꝛ virtutem cū tradiderit regnuꝫ
deo ꝛ patri ꝛc. Scdm eſt celuꝫ moue
re. Unde naturales dicunt ꝛ theologi ꝙ
numerus intelligentiarum mouentium
orbes equatur numero orbium. ꝙ aūt ce
los moueāt probat dupliciter. quia aut
celum mouetur a deo immediate: quod
non eſt verum. quia deus nihil operatur
qđ poſſit creature cōmunicari nec a ſptu
te ſua. Scdm ſicut ignis fert ſurſum
a forma ſcda vel ſua. quia in die iudicij
quieſcet ꝛ violenter qđ theologi negant
ergo mouetur ab intelligentia. Terti
um miſterium eſt. ꝙ deus p angelos mi
rabilia operatur. vnde miracula ſancto
rum ꝛ finalis reſurrectio per angelos fi
et. de quo Jo. v. Angelus aūt domini ſe
cundum tempus deſcēdebat in piſcinā
ꝛ mouebat aqua. ꝛ ſanabat vnus a qua
cunq̄ infirmitate detineretur: ſic he. Jo.
rogabat per manus angeloꝝ precioſos
lapides reſtaurari. Quartum miſte
riuꝫ eſt ꝙ deus per angelos toti mundo
adminiſtrat: ſic ꝙ cuilibet regno vnus
angelus principatur. vnde dañ. x. Prin
ceps regni perſaruꝫ reſtitit mihi. xx. vno
diebus ꝛ nunc reuertor vt prelier aduer
ſus perſarum principeꝫ. ꝛ paulopoſt Cū
egrederetur apparuit princeps grecorum
igitur cuilibet regno vnus angelus pre
ſigitur tanq̄ princeps: ex quo colligitur
ꝙ cuilibet prouincie prefigitur vnus an
gelus ꝛ cuilibet ciuitati ꝛ cuilibꝫ caſtro.
de negocijs cōmunibus quantū poſſibi
le eſt curam habens. ex quo concluditur
ꝙ archiepiſcopo ꝛ epiſcopo ꝛ ſacerdoti
parochiano preeſt vnus angelus curam
habens de cōmunibus negocijs ad ſalu
tem animarum pertinentibus. Scdo
probatur ſic: qđ ſi deus cuilibet officio
cōmuni non prefigeret angelum: omnia
cōmunia negocia demones impedirent
Sed quare cuſtodiunt infideles cū ſci dubiū
unt ipſos eſſe obſtinatos? Dicitur ꝙ pro
pter quattuor. Primo inſpirant eis xpi
anaꝫ fidem. Secundo ne tantum peccēt
Tertio ne poſſint ſe excuſare in die iudi
cij de doctore fidei. Quarto in ſignum A
ſumme dei clementie qui ſolem ſue bo
nitatis facit oriri ſuper iuſtos ꝛ iniuſtos
Tertia contēplatio eſt. quot ſunt ſan III. cōtē
ctorum angelorum beneficia. Dicit aūt platio
ꝙ ad quattuor reducuntur. Primum
eſt ꝙ nos ab anguſtijs liberent: ſed du
pliciter Primo a carceribus vt patuit
in Petro in act. quem angelus libera
uit ō manu herodis Scdo a penurijs B
vt patet in dañ. cui angelus cibum mini
ſtrauit cum eſſet in lacu leonum tollens
abacuc per capillos Tertio quia a de
monibus liberant. ꝛ hoc dupliciter. Pri
mo a pena. vnde ſtatim natum puerum
extinguerent niſi ſanctus angelus coop
hiberet: vt patuit in tobia viro ſare ali
os viros extinguens cum ipſe remanſe
rit ꝛ ipſa immunis. Scdo a culpa: vnō ad
peccata nos compellerent inſultu: quō
diabolꝰ miſit in cor iude vt xpm traderet
alijs apoſtolis innoxiis remanentibus iu
xta illud. Symon ſathanas expetiuit
vos ꝛc. Scdm eſt inſpirare. ꝛ hoc du
pliciter. Primū eſt illūinare: ſicut xpe
Johannem per angelū illūinauit iuxta
illud apocaliſis xpi quā dedit illi deus pa
lam facere ſeruis ſuis loquens per ange
lum ſeruo ſuo Johanni exempla patent
q̄ plurima in prophetis ꝛ ſcripturis.
Tertium eſt inflāmare qui facit an
gelos ſuos ſpiritus flāmam ignis ꝛc.
Quartum eſt orationes deo preſenta
re ꝛ pro nobis orare vt patuit de oratio
ne Tobie ꝛ ſare nam dixit ſibi angelus.
Quādo orabas tu ꝛ nurus tua ſara ego
obtuli orationem tuam domino iuxta il
lud apoc. Stetit angelus iuxta arā tem

IIII. ꝯtē plat͛o pli habens thuribulum. Quarta contemplatio eſt. Que ſūt beati michaelis opera. Et dicit ꝙ quattuor. Primū eſt ꝙ interficiet antixp̄m iuxta illō dan. xij. Tunc conſurget michael princeps qui ſtat pro filijs veſtris. Et illud zacharie xiiij. Egredieꝛ dn̄s ⁊ ꝓliabiꝛ cōtra gētes illas ⁊ ſtabunt pedes eius in monte oliuaꝝ. Scōm eſt in die iudicij tubicinare iuxta illud apoſtoli. In voce archangeli ⁊ in tuba dei deſcēdet de celo. ⁊ mortui q̄ in chriſto ſunt reſurgent primi.

Tertiū eſt animas preſentare iuxta illud. Archangele Michael conſtitui te principeȝ ſuper omnes animas ſuſcipiendas. Quartum eſt crucis inſignia in die iudicij apportare iuxta illud Hoc ſignum crucis erit in celo cum dominus ad iudicandum venerit. Quinta contemplatio eſt quia queruntur de angelis quattuor queſtiones: quarum ſcilicȝ.

V. ꝯtem plat͛o Prima eſt ſi omnes mittantur. Et dicitur ꝙ non. Require in dioniſio ⁊c̄.

D Secunda eſt. Si mereanꝛ in gubernatione humani generis. Dicitur ꝙ ſic quia gaudiū eſt angelis dei ſuꝑ vno peccatore pn̄iam agēte. Et paulus dicit ꝙ pro quolibet ſaluato pro ꝑdicatione ſua creſcit ſibi gaudiū vt dicūt ſancti. Sed ꝯtra. quia damnati in inferno nō demerentur. igitur per contrarium nec angeli merentur. Reſpondeo ꝙ merentur gaudium accidentale non eſſentiale ⁊c̄.

Tertia queſtio eſt. Si angeli doleant de damnatione ſuorum cuſtoditorum. Et dicitur ꝙ non. quia gaudent in ſummo. igitur in nullo triſtantur nec de nullo. Item ipſi gaudent de diuina iuſticia. ſed damnatio cuſtoditorum eſt actus diuine iuſticie: ergo de damnatione cuſtoditorum non ſolum non dolent. immo gaudent iuxta illud. Letabiꝛ iuſtus cum viderit vindictā ⁊c̄. Sed cōtra q̄ꝫ quē ſuſcitauit Iohānes vidit flentes angelos diſcipuloꝝ ſuoꝝ. Item mors ⁊ vita ſunt ꝯtraria ⁊ gaudere ⁊ triſtari ſunt ꝯtraria. ſed gaudent de vita peccatoruȝ ergo triſtantur de morte. Reſpondeo ꝙ in nullo triſtantur: ſed apparent nobis triſtes pro quanto priuātur illo gaudio quo gaudēt de ſalute illorum. Quarta queſtio eſt. que eſt illa pugna de qua ſcribitur apoca. xij. Michael ⁊ angeli eius ꝓliabanꝛ cū dracōe ⁊ draco pugnabat ⁊ angeli eius ⁊ nō preualuerunt: nec locus eoꝝ ⁊c̄. Diciꝛ ꝙ duplex fuit ibi pugna. quaꝝ prima ſumpſit initiū a lucifero. ſicut nunc impellit homines ad peccandū: ſic ipulit ſanctos angelos ad cōſentiendū ſibi: ſed mirabiliter reſtiterūt. Scōa pugna ſumpſit initiū ab angelo michaele. videns enim ꝙ taliter deliq̄rat ꝙ morte dignus erat. ⁊ ꝙ in celo habitare cuȝ ſuis angelis nō deberet. expulit eum viriliter ⁊ in illum aerem caliginoſuȝ ſm̄ ap̄lm deiecit. licet reſtiterit lucifer eis q̄ntuȝ potuit ſed nō ꝓualuit. nec locus eius eſt amplius inuentus in celo

VI. ꝯtē platio Sexta contēplatio eſt. Quo peccato peccauit angel⁹ prim⁹. Di ꝙ q̄druplici pctō ⁊ Prio pctō ſuꝑbie ⁊ ꝓſumptiōis. videns eniȝ ſe eſſe nobiliſſimū in donis naturalibus non dedit honorem deo: ſȝ

E inaniter gloriatus eſt in ſeipſo. vn̄ ap̄lis gloriantibus de poteſtate ſuꝑ demones eis data xp̄us dixit Videbam ſathanaȝ ꝓpter huiuſmodi inanem gloriam quaſi fulgur de celo cadentē. De qua ſuꝑbia diciꝛ eccli. x. Initiū omnis peccati ſuperbia. Scōo peccato auaricie ⁊ ambitionis. videns em̄ ſe pulcherrimū ſuꝑ omnem creaturam quam deus condiderat oīmibus concupiuit preeſſe ſeipſuȝ reputans dignū: ad qd̄ attigiſſet ſi ſtetiſſet ſecundū Anſelmū. Sed ꝙ ſine meritis ex ꝓpria auctoritate ꝯcupiuit. De quo Iſa. xiiij. ca. Aſcendā in celū ⁊ ſimilis ero altiſſimo. ⁊ inde ſuꝑ aſtra celi exaltabo ſolium meum. Tertio peccato inuidie ⁊ emulationis. vn̄ inuidia eſt triſticia de apparenti proſperitate alterius. ſed diabolus triſtatus eſt. quia deus oīmibus p̄erat. ⁊ nulli ſuberat. igiꝛ inuidit. De qua inuidia dicit ſapiēs ſap. ij. Inuidia diaboli intrauit mors in orbem terrarum. ⁊ Seneca Ubi ꝓſperitas ibi inuidia. ſola

miſeria caret inuidia. Et iterum ſapi. Imitantes illū inuidia pauci facti ſunt eccleſiaſtici. xlviij. cap̄. Quarto peccato ire ⁊ indignationis. videns em̄ ſe deiectum de paradiſo. ſ. voluptatis aſcendit eius malitia vſq̄ ad odium dei. de q̄ habeꝛ Iob. viij. Ille erat homicida ab initio ⁊ in veritate non ſtetit. Sed dubium eſt. ſi diu manſerit in ſtatu innocētie. Dicunt quidā ꝙ a principio auroꝛe vſq̄ ad creationem lucis vt diciꝛ gen̄. i. ꝙ diuiſit lucem a tenebris. Septima contemplatio eſt. in qua de ſpiritibus reprobis plures queſtiones occurrunt. quarum. ſcilicet prima eſt vtrum cognoſcāt cogitationes noſtras Dicitur. autem ꝙ non. iij. R. viij. Tu ſolus noſti corda

VII. ꝯtē plato

D filiorum hominum. Et ſancti dicunt ꝙ illabi mentibus noſtris eſt ſoli deo ꝓprium. Ubi notandū eſt ꝙ quattuor ſunt que retinet deus opera faciēda. Et primū eſt opus creatiōis. Secunduȝ eſt iuſtificationis. Tertium eſt glorificationis. Quartū eſt cognitio cogi-

F tationis. Sed ꝯtra q̄ꝛ demones de cogitatiōibus nr̄is nos accuſent. igitur eas cognoſcunt. Diciꝛ ꝙ cogitationeȝ nudā nullo modo cognoſcere pn̄t. nec de ea accuſabunt ſed conſcia ꝓpria accuſabit. ſi quas vero cogitationes cognoſcunt: cognoſcunt per ſigna vt per motuȝ cordis aut verba aut ſigna aut opa. ⁊ hoc pōt bene eſſe ꝙ huiꝰ mōis cognoſcant. Secunda queſtio eſt vtrum poſſint cogitationes immittere. Dicitur ꝙ non. quia ſi poſſent liberum arbitriū cogere tunc nō peccaremus. Item ad caym dictum fuit gen̄. iiij. Veruntamen appetitus tuus ſubter te erit ⁊ tu dn̄aberis illius. Sed ꝯtra q̄ꝛ de iuda diciꝛ Io. xiij. Cum diabolus iam miſiſſet in cor eius ⁊c̄. ergo pn̄t immittere cogitatiōes ⁊ affectiones. Diciꝛ ꝙ non pn̄t nos cogere ad cogitationes vel affectiones. ſed ſolū miniſtrare vel inſtigare. Tertia queſtio eſt. ſi inter demones eſt prelatio. Dicitur ꝙ ſic. quia Iob penltimo. diciꝛ Ipſe eſt rex ſuꝑ oēs

P filios ſuꝑbie. Item i Mar. ſuꝑ illo. Ite maledicti in ignē eternū qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. diciꝛ em̄ h̄ ratiōe ſubiectionis ſecundū glo. Sed contra ſi eſſet ibi prelatio eſſet ibi per naturam aut per violentiam. aut de iure. non per naturam. quia in die iudicij prelatio inter eos non ceſſaret. nec per violentiam quia tunc ſemper eſſent diſcordes: cum tamen ſumme concordent contra hominem impugnando. nec de iure. quia ſemper preciperent contra deum in quo non eſt obediendum. Item ſeruitus introducta eſt per peccatum vt dicunt theologi

Quarto ſi eſt ſeruitus inter eos. tunc lucifer cum ſit ſummus peccator: deberet omnibus ſubijci cuius contrariuȝ dicit Iob Reſpondeo ꝙ ſicut multi latrones principi latronū ſe voluntarie ſubijciūt: vt in vnum conueniant in rapina: ſic demones lucifero ſe voluntarie ſubijciunt vt in vnum conueniant cōtra hominem vt eum impugnent. vnde eadem prelatio eſt inter demones aſſumpta voluntarie ſicut inter angelos de iure diuino ratione preeminētie naturalis vt diuine cōſtitutionis. Quarta queſtio eſt vtruȝ demones deſcēderint ad inferos. Diciꝛ ꝙ non ſed ſunt recluſi in iſto aere caligi- IIII. q̄ſtio

noſo ſecundum apoſtolum ad ephesios. ij. vbi dicitur. In quibus aliquādo ambulaſtis ſecundum ſeculum mundi huius ſecundū principem poteſtatis aeris huius ſpiritus qui nunc operatur in filios diffidentie. Idem dicit auguſtinus ſuper hec. Sed occurrunt tria dubia. et primum eſt. qualiter in iſto aere ſunt incluſi a deo. Dicitur ꝙ propter duo. Et primum eſt ad temptandum electos. Secundum eſt ad ſuam miſeriam ⁊ diuinam miſericordiam oſtendēdam qui ſuſtinet vaſa ire in multa patientia.

Tertium eſt ſi ibi puniuntur pena ignis. Dicitur ꝙ non. tum quia non poſſent poſt ignis afflictionem temptare. tum quia ille demon dixit. Veniſti ante tempus torquere nos. Tertium dubium eſt: ſi omnes temptant. Dicitur ꝙ non: immo creduntur aliqui ani-

mas torquere. Quinta queſtio: ſi de/
mones ludificāt ſenſus noſtros. Reſpō/
v. q̃ſtio detur tripliciter. Uno modo q demon
mouet fantaſma z offert illud fantaſie in
teriori forte oblatione. z ſuper illud fan/
taſma conuertitur fortiſſime virtus in/
terior. quia videtur homini q videat ca
pram vbera ſugentem. Unde Augu. in
lib. de trini. dicit de quodam q tanta cō/
uerſione mouebatur ſuper ſpeciem mu/
lieris cuiuſdam q videbatur ei carnali/
ter copulari etiam vigilando z cum hoc
imutat ſpiritum vt ſibi videtur ſignum
q aūt ſpecies ab interiori procedant no/
tum eſt: quia nunq̄ ludificant niſi circa
ſpecies quas homo habet in viſu. vnde
cecum non ludificant circa ſpeciem co/
loris. Secundus modus eſt mutati/
one organi. quando humor ſanguineus
vel vapor igneus deſcēdit ad oculos tūc
exteriora videntur ſanguinea vel ignea.
Tertius modus ſumitur ex parte ob
iecti. vt ex diſpoſitione candele vel pale/
arum. vnde aliquando palee vident ſer/
pentes. Quartus modus aſſignatur
quia ſpecies impeditur per demones ne
veniant ad viſum. z ſic preſentia non vi/
detur. Sexta queſtio eſt vtrum demo
VI. que nes continue fiant peiores. Et videtur
ſtio q ſic ſm illō. Superbia eoꝝ qui te ode/
runt aſcendit ſemper. Et exponit gloſa.
de demonibus. qui quanto plus affligun
tur: tanto plus odiunt deum vt videtur
ſed poſt diem iudicij plus affligentur:
vt dicunt ſancti. ergo magis tunc pe/
iorabuntur. Sed contra. quia ſancti an/
geli non erunt meliores. ergo demones
non poſſunt eſſe peiores per locum a cō/
trarijs. Dicitur q ſunt peiores reſpectu
hominum quibus inuident. non aūt re/
ſpectu dei: quia in principio ſue auerſio/
nis tantum auerſi ſunt a deo quantū po
tuerunt auerti. ſicut angeli dei non ſunt
meliores reſpectu dei. ſed per miniſteriū
nobis impenſum. qꝛ nō creſcit eis viſio
diuia. ꝓpter hoc ſi ſunt meliores reſpectu
nr̄i. quia de miniſterio nobis īpenſo cre/
Nota ſcit eis gaudium accidentale. Octa/
ua contemplatio quot ſunt beneficia an
gelorū. Dicitur q tredecim ſunt. Pri
mum enim eſt celum mouere vt vitam
habeamus: probatio vt ſupra queſtione
ſecunda. Secundum eſt totum mun/
dum regere tam fideles q̄ infideles. ꝓ/
batio vt ſupra eadem contemplatione.
Tertiū eſt a carceribus liberare iux/
ta illud act. Nunc ſcio vere quia zc̄.
Quartum eſt famelicos recreare vt pa
tet de daū. z helya qui panem z aquā in
uenit ſubnericium. Quintum eſt de/
mones refrenare ne extinguant puerum
q̄ecito eſt genitus. ſicut extinxerit ſeptē
viros ſare vt patet tobie. vij. Sextuꝫ
eſt demones impugnare ne ad peccatuꝫ
impellant exemplum de Juda zc̄. Se
ptimum eſt illuminare ſicut Johannes
in apoc. ad cognoſcendum ſecreta eccle/
ſie. Octauum eſt inflammare iuxta il- Nota
lud pſā. ciij. Qui facit āgelos ſuos ſpūs
z mi. ſuos z flammā ignis. Nonū eſt
in perſecutione z tribulatione fidei con/
fortare. exemplum de beato Laurentio.
Video ante te iuuenem pulcherrimum
zc̄. Decimum eſt in infirmitate cōſo/
lare ſicut Raphael Tobiam exemplum
de beato Franciſco cum eſſet pre nimio
dolore grauatus affuit angelus domini
cum cythara. Undecimum eſt preſen
tare orationes noſtras z opera oīa an/
te deum. exemplum de thobia z ſara.
Duodecimum eſt orare pro nobis de/
uotiſſime iuxta illud. Stetit angelus iu
xta aram zc̄. Tertiumdecimū eſt pre
ſentare orationes noſtras ante deum. et
portant in purgatorium quos frequēter
conſolantur. nec dimittunt donec ſunt i
patria vt quilibet animā ſibi cōmiſſam
cuſtodiant donec preſentent eam in vitā
eternā. hec omnia deus nouit qui cūcta
prout placet ordinat z diſponit.

In feſto ſancti frāciſci z poteſt eſſe
p feſto ſtigmatū eiuſdē Sermo. II

Quid ſunt plage

iſte in medio manuum tua/
rū z dicet his plagatus ſum

in domo eoꝝ qui diligebant me zachari.
xiij. cap̄. Quia facti nouitas inducit ad
mirationē: z admiratio qñ eſt de bono
adducit delectationē. idō ꝑplus audiens
nouitatem doctrine chriſti admirabant
ſuꝑ doctrina eius z exultabant in eius
admiratione Luce. xxiiij. ca. In reſurre/
ctiōe xp̄i diſcipli admirabant p̄ gaudio
z alleta exultatio ſollicitat inquiſitionē
exo. xvi. vbi dixerūt filij iſrael Manhu
id eſt qd eſt hoc. Et ſollicita inq̄ſitio q̄rit
determinationē z reſponſionē Luce. ij.
Reſpondit ieſus matri q̄renti qd feciſti
nobis ſic? Neſciēs q i his que pr̄is mei
ſunt oportet me eſſe. Et idō conſignatio
qua btūs fran. fuit xp̄o ſignatus vniuer
ſali eccleſie ſummā adducit admiratio
nē. z talis admiratio exultationē. z illa
exultatio inq̄ſitionē. z talis inquiſitio ꝓ/
ducta eſt ad finalē determinationē. qꝛ ſicͭ
in ceteris ſanctis factū eſt in teſtimoniū
ſanctitatis eoꝝ decretū canonizationis:
ita ꝑter decretū canonizatiōis btī fran.
ſtat decretū iſtius canonizationis. ſ. pla/
garum. Et ſcd̄m p̄miſſa hoc verbū eſt to
tius eccleſie militātis ꝑpter nouitatē mi
raculi z admiratione inducte q̄rentis a
beato fran. Quid ſunt plage iſte zc̄. vbi
ſcꝫ Primo p̄mitit q̄ſtio difficilis ad
ſoluendū ibi. Quid ſunt plage iſte zc̄.
Scd̄o ſubſequitur reſponſio q̄ eſt diffici
lis ad intelligendū ibi. His plagat⁹ ſuꝫ
in domo eoꝝ qui me diligebant. Sci/
endū eſt tamē q in inq̄ſitiōe difficili in/
troducit hic ſanctus. Et primo vt vexil/
lis regalibus decorat⁹ qꝛ habuit plagas
in medio manuū ſuaꝝ. Scd̄o vt ſyde/
ribus ſeraphicis inflāmatus: qꝛ i domo
ſcꝫ amicoꝝ ſuoruꝫ iſti ſunt illi carbones
igniti ſeraphici in medio quoꝝ ambula
uit primus angelus ante lapſuꝫ. vt dici/
tur ezech. xxviij. Circa hanc queſtionem
notandū eſt. q q̄ſtio de qd eſt q̄o de cā.
Et ideo hec q̄ſtio eſt q̄drupelx ſcd̄m q̄/
tuor gn̄a caꝝ. qꝛ q̄nq̄ q̄rit de cā efficiēte
ꝑ qd ſicut illud Jo. ix. cap̄. Quid pecca/
uit hic an ꝑntes eius vt iſte cecus naſce/
ret. pctm̄ em̄ eſt cā pene effectiua: vt dici
tur de ceco reſtituto zc̄. Qn̄q̄ queritur
de cā materiali ſcd̄m q dixit ihs iudeis
Mat. ix. Quid cogitatis mala in cordi
bus vr̄is zc̄. Qn̄q̄ querit de cā formali
ſm illud Luc. xviij. Quid vis vt faciā
tibi petenti lucē que eſt forma oculi. Qn̄
q̄ querit de cā finali ſm illud luce. xvi.
Quid faciā qꝛ dn̄s me⁹ aufert a me vil/
licationē. Et ſm hos q̄tuor modos pōt
intelligi hec q̄ſtio. Si querit de cā effici/
ente. Quid ſunt plage zc̄. i. a quo ſunt
cāte effectiue. Rn̄det q fuit apparitio ſera
phica. in qua apparitiōe notant plura mi/
rabilia. z ſpāliter octo. z Primū mira/
bile fuit viſio noua dum em̄ oraret i mō
te aluerne vidit ſeraphin volatu celerri/
mo de celoꝝ ſublimitate ad ſe venire. q̄
viſio fuit noua. quia cū ſint nouē ordines
angeloꝝ miniſtrantiū q̄ ſunt de media z
infima ierarchia. z tres aſſiſtentiū ſcd̄m
diſtinctionē illā Dan. vij. Milia miliuꝫ
miniſtrabāt ei zc̄. Et iſti aſſiſtētes preci
pue duo ſupmi. ſ. cherubin z ſeraphin ad
nos nō mittunt ſm Diony. ſed deo ſp aſ
ſiſtūt vt dicit. vij. de angelica ierachia ni
ſi forte ex ſpāliſſima grā. ſicut in hac feli/
ci apparitione. vñ colligit q res fuit multū
rara. vt ꝓ eo dicat illud Iſa. vi. Uolauit
ad me vnus de ſeraphin. quia in ſcriptu
ra nō legit alias q fuerit miſſus. Se/
cundū mirabile fuit alaꝝ pluralitas my/
ſtica. qꝛ iſte ſeraphin habebat ſex alas tā
ſplendidas q̄ ignitas. Et ꝑpter reuela/
tionē quā habuit in hoc ꝯpendit ipſum
ſeraphin eſſe. qꝛ ceteris angelis iſte nu/
merus alaꝝ nō aſcribit in ſcriptura. Iſte
aūt ſex ale ſunt tres binarij ſuarū actio/
num ſeraphicarum ſecūdum intellectū
z voluntatem quibus ſoli in deū ferunt.
Dicitur ibi q duabus alis velabant fa/
ciem maieſtatis domini dum intellectū
z voluntatem ad deitatem in ſe contuen
dam inclināt z duab⁹ pedes eius dū itel
lectū z volūtatē iclināt ad diuinam ma
gnificētiā in creature iferiori capeſcēdā
in qua relucet veſtigium trinitatis zc̄.
Et duab⁹ ſimiliter velabāt totū corpus
dum illas virtutes reflectūt ſupra ſe in q̄

cernāt imaginē. imo ſilitudinē trinitatis
ſm illud Ezech. xxviij. Tu ſignaculum
ſimilitudinis ⁊c. Tertium mirabile
eſt crucifixio iſolita. q2 ſeraphin i medio
ſex alarum apparebat crucifixus cū tñ cru
cis paſſio nullaten⁹ conueniat ſpiritib⁹ ſera
phicis. ⁊ de hoc mirabat̃ ſctūs frā. Hec
aūt crucifixio declarat̃ p btm̄ ignatium
qui dicit Amor me⁹ crucifixus eſt i cru/
ce chriſto. vbi oñdit q̄ oēs q̄ xp̄m itime
diligūt crucifixi ſunt ſm illud apli Xp̄o
cōfixus ſum cruci. q2 ſpūs ſeraphici ſū/
me diligūt xp̄m. iō in eius morte ſpiri/
tualiter fuerūt crucifixi. ⁊ q2 ipm̄ nūc at
tente reſpiciūt. ſic in eius imaginē tranſ
formant̃ cuius plage nōdū credunt̃ eſſe
delete eo q̄ manſerūt poſt reſurrectionez
vñ q̄ intime cerneret ſeraphin cerneret
in eis ſtigmata expreſſa xp̄i intellectua/
liter ſicut ſenſibiliter in btō frā. Quar
tū3 mirabile fuit allocutio archana qua
re q̄ ſibi apparuit et aliqua verba ei dixit q̄
nunq̄ alicui viuenti voluit reuelare. Vñ
dicit Bonauen. Credendū ſane eſt tam
archana fuiſſe illa ſeraphica eloq̄a q̄ nō
liceret hominib⁹ loq̄ ea. ſicut aplʾs fuit ra
ptus vſq3 ad tertiū celū ⁊ ibi audiuit ar/
chana q̄ nō l3 homini loq̄. ij. cor. xij. cap.
Quintū mirabile fuit cōiunctio 9tra
rioꝝ. q2 ſicut in paſſione xp̄i ponunt̃ duo
9traria ſic intenſiſſime vnita: vt ſummū
gaudiū eſſet in eius anima tūc cū beata
⁊ ſumma triſticia de ingenti offenſa ita
vt iſta pena ponat̃ in nobis ſūme ſaluti/
fera. ita in illa ſalutifera apparitiōe meror
⁊ gaudiū intenſiue fuerunt in aīa eius
vnita. letabat̃ quidē in gratioſo aſpectu
ſeraphice pulchritudinis: ſ3 crucis affi/
xio ex cōpaſſionis ⁊ doloris incēdio ipſi⁹
animā ptranſibat Et iſta viſio fuit talis
ſicut illa Johannis apoſtoli cōmeſtio q̄
erat amara ſimul ⁊ dulcis apoca. x. cap.
Sextu3 mirabile eſt perſona infinita
quia perſona illius apparentis fuit ipſe/
met chriſtus: ſicut habet̃ in deſcriptione
illius qui ſub ſpecie ſeraph apparebat.
Dicitur eñ xp̄us vere ſeraph eo modo
quo docet dio. de angelica ierarchia. cu3
omēs ſpūs celeſtes angelos dicit vocari
quia ſumūt nomē infimi ordinis p eo q̄
ſupiores habent pfectiōes omniū inferi
orum. Xp̄us aūt habet in aīa ſua oēs
pfectiones ordinis ſeraphici. apparuit eñ
xp̄us ſub tali ſpecie ad oſtendendū q̄ ta
lis transformatio ex nimio ardoris incē/
dio fiebat. ſeraphin eñ ſm dioni. ſignifi/
cat amoris incendiū ⁊c. Septimū mi/
rabile eſt impreſſio repentina. quia ſubi/
to dum hec viſio fieret diſparuit cu3 cla/
more valido ⁊ dolore acerbiſſimo: vt fer
tur in fractura carnis. Et in carne eius
xp̄i vulnera renouata fuerunt: eo modo
quo ante viderat in apparente ſeraphin:
vt vere tūc dicere potuerit illud ad Gal.
vi. Ego ſtigmata domini ihu in corpore
meo porto. Octauu3 mirabile fuit ſe
creta reuelatio. vnde cum alias oīa di/
uina ſibi reuelata celare conſueuerit illō
reuelauit cum ingenti tremore: dicēte ei
fratre illuminato qui ipm̄ vidit ita ſtupe
factum q̄ non ſolum propter ipſum: ſed
propter alios ei pandebant̃ archana di/
uina. ⁊ ipſum monuit principaliter quia
res erat ita manifeſta q̄ nullaten⁹ pote/
rat diu celari. Iſte ſunt ille plage q̄ nul/
lo modo fuerunt curate medicamine. vſ.
v. ca. quia plage chriſti ſicut incurabiles
erant poſt reſurrectionez remanſerunt ⁊
durabunt vſq3 ad die3 iudicij ſm Ber.
⁊ poſtea nō occurritur ipſas deleri. ita
ille pmanſerunt occulte in vita ⁊ in mor
te manifeſte. Nec credit̃ q̄ in reſurrecti/
one aboleant̃ quēadmodū videt̃ eſſe intē/
tio beati Augu. de ci. dei. de cicatricib⁹
martyꝝ ⁊c. Si hec queſtio querat de
cauſa materiali dicit̃ q̄ ſicut cā materia
lis crucifixionis apli cū dicit xp̄o cōfix⁹
ſum cruci fuit in eius aīo: ita cā crucifi/
xionis iſtius fuit vera caro. q2 in carneis
mēbris fuit realiter implagat⁹ vt xp̄us
Et ſicut aplus fuit crucifixus tñ in mē
te ita iſte ⁊ i mēte ⁊ in carne. vñ bñ fuit fi
guratus btūs fran. p illū librū ſcriptū in
tus ⁊ foris apoc. v. q2 paſſionis xp̄i miſte
ria pmo fuerūt intus in aīa exarata: po
ſtea foris ī carne deſcripta. ⁊ ſicut ille li/

ber fuit ſeptem ſignaculis exornatus:
ita iſte fuit ſeptem apparitionibus cru/
cis decoratus: vt habetur in legenda.
Si autem hec queſtio querat de cau/
ſa formali. Dicitur q̄ cauſa exempla/
ris eſt crucifixio chriſti. quia ſicut chri/
ſtus in manibus ⁊ pedibus fuit ferreis
clauis confoſſus ſm illud pŝ. Foderunt
manus meas ⁊ pedes meos: ita ſimilitu
do clauorum erat in pedibus ⁊ manib⁹
nigra ſicut ferrum eoꝝ capitibus promi
nentibus ab interiori parte manuū ⁊ in/
feriori pedum eoꝝ acuminibus exiſtenti
bus ex aduerſo oblongis ⁊ quaſi reper/
cuſſis. erant eñ quaſi nerui cōtracti ⁊ du
ri qui dum a parte qualibet prominent
ad partem oppoſita3 reſultabant. dexte/
rum vero latus quaſi lancea transfixum
rubra cicatrice obductu3 ſepe ſanguinē
emanabat que ſtigmata Alex. papa pro/
prijs oculis vidit: vt bulla veritatem cō/
firmat. Et ideo quia ad ſimilitudinem
xp̄i ſic fuit crucifixus ⁊ transfixus: cōpe/
tit ei illud dañ. quarta ſpēs xp̄i ſimilis ē
filio dei. Primus eñ ſanctoꝝ qui ſcripſe
runt regulas fuit beatus Aug. ſcōs bñ/
dict⁹ tertius Ber. ſ3 quartus beat⁹ fran.
B ſimilis filio dei in ſtigmatibus. Si q̄/
ſtio querit de cauſa finali. ſ. quare almus
frāciſcus habuit hec. ſ. vulnera. Dico q̄
aſſignantur octo rationes. quarū Pri/
ma eſt ad confirmandu3 catholice fidei
oraculum que non in ſapientia hominū
ſed in virtute dei fuit per miracula con/
firmata. Nam miranda ſunt cauſa con/
firmandi quādo ſunt maiora: ſicut illud
nulla virtute potuit fieri niſi diuina. lic3
plura alia fiant p angelos. illud autem
non potuit fieri nec per imaginationem
nec per naturā nec per artē. nec p faculta
tem angelicam. quia nullus illoꝝ poteſt
attingere niſi ad effectus quoru3 ſunt ſi
miles in natura: vt pe3. iij. de tri. Et quā
do ſunt euidētia ſicut illud fuit pape et
cardinalibus ⁊ alijs multis ſpecialiter
propalatum. Et quando ſunt inſolita ſi
cut hoc miraculum quia retroactis tem
poribus a ſeculis nunq̄ fuerat auditum
ſeu viſum. Et quādo ſunt diuturna ſicut
hic quia durauit p totā ſuā vitā ⁊ etiam
poſt mortē. Secūda fuit ratio ad reue
landum occulti cordis latibulū. quia l3
omnia nuda ⁊ aperta ſint oculis eius ad
oſtendendū alijs ſanctoꝝ virtutem latē/
tem manifeſtat ea per extrinſeca ſigna.
In temptatione enim abrae fuit dictum
Nūc cognoui. i. cognoſcere feci q̄ times
deum. ſic exponit Aug. Et ideo quia to
tum illius ſcti ſtudiū vel ſtipendiū circa
crucē domini verſabatur inceſſanter vo/
luit deus p crucis paſſionez ⁊ cauteriu3
manifeſtare cordis affectū ſcō3 q̄ a ſime
one dictum fuit virgini luc. ij. Et tuam
ipſius ⁊c. Tertia ratio eſt ad proban
dum meriti premium. quia ſicut per que
quis peccat p hec ⁊ torquet̃ ſm illō ſapi.
xi. et ſcđum diuinam iuſticiam: ita per
que quis meruit: debet remunerari ſm
diuinam clementiam. Et ideo quia bea
tus fran. circa paſſionem chriſti ⁊ cruce3
fuerat ſpecialiter multis meditationib⁹
aſſiduis ⁊ gemitibus amaricat⁹: fuit di/
gnum vt qui fuerat miro crucis amore
preuentus: mirando fieret crucis hono/
re mirificus: ſic enim fuit honoratus ſicut
milites quando eis veſtimenta regalia
dantur in ſignum fidelitatis immenſe.
Quarta ratio fuit ad conſumandum
optatum martyrium. cū eñ iam triduo
iuiſſet verſus partes infideliū ad mortē
pro xp̄o ſumendam ⁊ diuino nutu quo ſer
uabatur: ad hoc mortalium mortē que/
rens non inueniret: voluit deus marty/
rium optatum in crucis ſupplicio geſtū
corporaliter cōlocare: vt ei conueniat illō
ad gal. vi. Mihi autem abſit gloriari.
Quinta ratio fuit ad renouandū do/
minice paſſionis ſpectaculu3. Sicut eñ
victorie ſolēnes magnaꝝ pſonaꝝ ſiue re
gum cōſueuerūt depingi ne obliuiōi tra
dant̃: ita de⁹ pater victoriā filij ſui regis
eterni ſolenniſſimā videns obliuioni fe/
re traditā in hoc mūdo voluit eam ne da
retur obliuioni non ſolum depingere in
aīa: ſed in carne eius ſculpere q̄ſi indu/
cens nos in hac ſculptura grām fidelis/

ſortis ne obliuiſcar. dedit enim ꝓ te aīam
ſuam ⁊ corpus crucifigi eccli. xxix. capi.
Sexta rō fuit ad oſtendendū diuine ac/
ceptationis bn̄placitū. qꝛ cū ante hoc ſa/
cramentū immiſſum fuiſſet eius menti per
diuinū miraculū ꝙ in tertia aꝑtiōe libri
euāgelici ei oſtenderet ꝗd acceptiſſimū
deo eſt. ⁊ ſꝑ paſſio dn̄i occurriſſet: intelle
xit ꝙ ꝯtēplatio dn̄ice paſſionis erat deo
acceptiſſima ideo tota mēte libere ibi in
tendebat. ⁊ vt deꝰ manifeſtaret cūctis fi/
delibꝫ q̄ꝫtū ſit ei grata ꝯtemplatio dn̄ice
paſſiōis: voluit illō placitū tā celebri mi
raculo ꝯfirmare indicēs nobis facto il/
lud oraculū Hiere. trenoꝝ. iij. Recorda/
re paupertatis mee ⁊ tranſgreſſionis ab
ſinthij ⁊ fellis: vt vniuerſi fideliū dicant
in corde ſuo: Memoria memor ero ⁊c.
Septima rō fuit ad ꝯfirmandū regu
le ꝑncipiū. qꝛ qn̄ oſtendit aliqđ ꝑuilegium
qđ eſt magnū ⁊ nouū nō tenent homies
adhibere fidē niſi ſit ſigillo regis vel pa
pe ꝯſignatū. Et qꝛ ꝑncipiū huiꝰ regule
erat magnū ex eo ꝙ ꝓmittit obſeruātibꝫ
vita eterna. ⁊ nouū qꝛ inſolita fuerat ha/
ctenus omimoda abdicatio tā in ꝓprio
q̄ꝫ in cōi. iō ſummꝰ pōtifex et rex xp̄s vo/
luit ſua ꝓpria bulla cōſignare i corꝑe in/
ſtitutoris eiꝰ vt nulli oio hoīm eā ipugna
re liceat ſm illō teſtāte paulo gal. vj. cui
nemo decetero moleſtꝰ eſſe dꝫ quā xp̄us
ſuis ſacris ſtigmatibꝫ notabilit inſigni/
uit. Octaua rō fuit ad animandū religi
onis exercitū. qꝛ qn̄ exercitꝰ eſt in bello ar
duiſſimo. maxia ꝯfortatio eſt qn̄ vident
añ ſe ſignū regis ſigniferi cū regali vexil
lo ⁊ qn̄ vidēt ſuū ducē armaturis regis
munitū. Et iō volēs xp̄us exercitū nr̄m
ꝯfortare ꝑmiſit nobis illū ſignifex vt ſci
amus vere ꝙ ipm̄ nobis tutiſſimū ⁊ du
cē vex nr̄m armis ſue victorie illuſtrauit
illiꝰ militis nobilitatē ⁊ ſtrēuitatē ac fi
delitatē declarans: vt nullus formidare
poſſet aciei cōiungi. vn̄ bene ſignat ꝑ illū
angelū habentē ſignū dei viui apoc. vij.
q ꝑduxit exercitū imēſum añ ꝯſpectū dī
Ad quē nos ꝑducat dei ⁊ virginis filiꝰ
ieſus chriſtus. Amen.

In feſto ſancti Luce apoſtoli
et euangeliſte. Sermo. I.

Ego ſum Raphael
angelꝰ vnꝰ de ſeptē q aſtamꝰ
añ dn̄m ⁊c. Tobie. xij. ca. Ad
explicationē huiꝰ verbi eſt intelligendū
ꝙ in dīna ſcriptura annūerādo libꝝ ter/
tiū eſdre inueniunt q̄tuor nola angeloꝝ
quoꝝ. ſ. Primꝰ ē michael. Scđs ē
gabriel. Tertiꝰ ē Raphael. Quar/ B
tus ē vriel. De ꝑmo dī apoc. xij. De ſcđo
dañ. viij. ⁊ luc. i. De tertio tob. iij. De q̄r
to eſdre. iiij. ca. Scđm vnā trāſlationem.
Et iſti q̄tuor āgeli ſcđm q̄tuor officia
diſtincti ſunt. Et pumꝰ ſcđm ſui nois
interꝑtationē fuit doctor ſapiētiſſimꝰ: qꝛ
ſcđm btm̄ Hiero. michael interꝑtat. q̄s
vt deꝰ. ab eo aūt qđ eſt admirari ceperūt
homies pharl. i. methaphi. ⁊ xp̄s inter/
rogādo docebat ⁊c. Scđs fuit miles
fortiſſimꝰ. qꝛ ſcđm eūdē gabriel interꝑta
tur fortitudo dei. fortitudo aūt eſt virtus
militū ⁊c. Tertiꝰ fuit medicꝰ doctiſſimꝰ
qꝛ ſcđm eūdē Raphael interꝑtat medi/
cina dei. ⁊ ipē fuit miſſus ad medicādū
tobiā tobie. iij. Quartꝰ fuit ſacerdos
ſanctiſſimꝰ. qꝛ ſcđm eūdē vriel interꝑtat
diuus ignis q mediāte ſacerdotes veteris
teſtamēti vniuerſa ſacrificia offerebant:
vt ꝑꝫ multipliciter in leui. Sed nos at
tendēdo ad ſuas ꝑcioſiſſimas oꝑatiōes
Michael fuit ꝑnceps ꝑclariſſimꝰ. quia
michael ⁊ angeli eiꝰ ꝑliabant cū dracone
apoc. xij. Gabriel fuit nunciꝰ gl'oſiſſimus
qꝛ incarnati verbi miſteriū euāgeliſauit
vt hētur lu. i. Raphael fuit ſociꝰ fideliſſi
mus qꝛ iuuenē illū fideliter in Rages ci
uitatē direxit ⁊ poſtea ad prēm ſanū ⁊ in
columē reduxit vt habet tob. ij. Uriel fu
it ꝑco veraciſſimus. qꝛ penā mortis xp̄i
annūciauit vt hētur iiij. eſdre. Et iō ſcđm
nois interꝑtationē ⁊ actū Raphael ha
buit officiū medici. icirco ad cōmenda
tionē beati luce q fuit medicus vt teſtat
ap'ls ꝯueniēter aſſumit verbū illō. Ego
ſum Raphael ⁊c. Sed ad diuiſionē
iſtiꝰ thematis eſt aduertēdū ꝙ duo mōi

angeloꝝ reguntur ſiue ſpūs beatoꝝ ſcđm
ꝑclarā viſionē danielis ꝓphete quoꝝ q/
dam dicunt aſſiſtentes. quidam dicun/
tur miniſtrātes; de q̄bus duobꝫ dī dani.
vij. Millia milia miſtrabāt ei ⁊c. Et iſta
duo miſteria angeloꝝ bn̄ fuerūt ſignata
gen̄. xxviij. in ſcala Jacob in q angeli deſcen/
debant. ſ. ad diuinā eſſentiā ꝯtēplādā. et
alij deſcēdebāt hoibꝫ. ſ. ad miniſtrandū.
Et ſm hoc btūs lucas introducit dupli
citer in his verbis. Nam ꝑmo vt habēs
officiū ſpūs miniſtrātis. cū ꝑmittit. Ego
ſuz Raphael angelꝰ. Raphael enim ange/
lus ſuū officiū ꝑfecte circa tobiā exercu/
it. ⁊ iterꝝ angelꝰ eſt nomē ſpūs miniſtrā/
tis. Scđo vt hūs officiū ſpūs. ſ. aſſiſten/
tis. cū ſequit Unus de ſeptē: q aſtamus
añ deū. Septē enim ſpūs ſunt in cōſpectu
throni eius apoc. i. ca. Hūit enim b. luc. of/
ficiū eius duplex qꝛ claruit duplici vita.
ſcꝫ actiua ⁊ ꝯtēplatiua vt ꝑꝫ manifeſte
in actibꝫ. Et iō quātū ad vitā actiuā ha
buit officiū miniſtrātis ⁊ q̄ꝫtū ad ꝯtēpla
tiuā habuit officiū aſſiſtētis. Et ꝓpter il
lam cām btūs Lucas nō ſolū fuit ſimilꝭ
Raphaeli: ſed etiā Gabrieli. q dicit de ſe
ipo. Ego ſuz gabriel q aſto añ deū. Ego
ſum gabriel. ecce officiū miniſtrādi in q
dīna fortitudo manifeſtat Qui aſto añ
deū. ecce officiū aſſiſtētis ⁊c. Quia igitur
C in verbo ꝓpoſito btūs Lucas ſb angeli
noie eſt introductus. icirco ipius laudi
bus inſiſtēdo colligunt duodecim ꝯditi
ones angeli ad ꝑſonā bti Luce ꝑtinētes
quaꝝ. ſ. Prima eſt ꝙ angelus hꝫ gene
roſitatē in ſuo ortu omes enim angeli ſunt
filij regis eterni. q̄a ab ipo imediate ad
ipius imaginē ſunt ꝑducti. iō dicit Job
xxxviij. Ubi eras cū me laudarent aſtra
celi. i. filij mei. angeli enim ad lram ſūt om
nes filij dei. Scđa eſt ꝙ angelꝰ hꝫ ſpe
cioſitatē in ſuo aſpectu. eſt enim creatura
pulcherrima creaturaꝝ a dō i eē ꝑducta
rum. tm̄ enim tranſcēdit pulchritudine ſo
lis q ipm̄ intime videret ⁊ intuitiue q̄ꝫto
ſol tranſcēdit pulchritudinē terrē plus
⁊ in cōꝑabiliter. vn̄ tanq̄ꝫ i ſpeculo relu/
cēt dīna ⁊ iferiora. Et ideo dio. de dī. no.
vocat angelos ſpeculū ſplendidiſſimum
Tertia eſt ꝙ angelus habꝫ [illegible]
nem in ſuo actu. vnde vnus angelus vol
uit totū firmamentū. ⁊ ſinguli ſingulos
celos vt docet. ij. ſnīa x. vn̄ dauid dicit in
pſā. Benedicite dn̄m omnes angeli eius
potentes virtute Quarta eſt ꝙ habet
immortalitatē in ſuo ſtatu. ſunt enim ange
li omnes imortales nō quidem ex ꝓpria
natura ſed ex voluntate diuina. vnde ſta
tum imortalem ſanctoꝝ poſt reſurrectio
nem compat ſaluator angelis Math. x.
dicens: Neq̄ꝫ nubent in reſurrectione ne
q̄ꝫ nubentur ſed erunt ſicut angeli dei.
Quinta eſt ꝙ angelus habet amenı/
tatem in ſuo cantu. quia iugiter laudat
deum indicibili melodia: vt habetur in
apoc. habent enim cantus dulciſſimos:
vt teſtat dioni. de angelica ierarchia. vn̄
yſ. vi. cap. Uidi duo ſeraphin clamantia
ſanctus ſanctus ſanctus dominus ⁊c.
Sexta eſt ꝙ angelus habet inuiſibili
tatem in ſuo contuitu potentia enim nulla
ſenſitiua poteſt eū attingere propter ſuā
eminentiā. vnde abſcondit a brutis quē
admodū celeſtia corpa a tactu vel guſtu
non poſſunt percipi ſed a ſolo viſu: vnō
res q̄ꝫto ſublimiores ſunt tāto ſunt a po
tentijs infimis remotiores. Ideo dicit ꝑ
pheta in pſā. Qui fac angelos ſuos ſpūs
⁊ mi. ſ. ignē vrentē. Igit in ſpera ſua ē in/
uiſibilis. nec videtur niſi in aliena natu
ra nec ſpiritus poteſt videri pro voto ⁊c.
Septima eſt ꝙ angelus habet ſimpli
citatē in ſuo viſu. quia videt illud obm̄
facie ad faciē qđ eſt tranſcēdens omnē
creaturam per naturam ſiue intellectua/
lem ſiue ſpiritualem ſiue ſenſibilem. ſic
enim compatur oculus noctue ad lucē
ſolis: ſic omis intellectus creatus ad di/
uinā eſſentiā quā angeli ſemꝑ intuētur
ideo dicit Mat. x. ꝙ angeli in celo ſemꝑ
vident fa. pa. Octaua eſt ꝙ angelꝰ ha
bet ſtabilitatem in ſuo gradu. q̄a licet a
principio cadere potuerint ſicut ceteri
non tamen ceciderunt: ſed ſtabiles fue/
runt ſm Grego. in moralibus. ita confir
mati ſunt ꝙ nullo modo a ſua ꝑfectione

ruere poſſint. et cū deus ſub lucis nomi
ne creaſſet angelos vt aſſerit. Iſido. lib.
ethi. poſtea diuiſit lucem a tenebris ꝛ re
iectis alijs obſtinatis illos confirmauit.
Nonū eſt ꝙ angelus habet veritatē
in ſuo affatu q̄a ſi bonus angelus poſſet
mentiri tunc veritas diuine ſapiētie que
miniſterio angelorum fuit reuelata non
eſſet certa: cum tamen ſaluator dicat in
euangelio. Donec tranſeat celum ꝛ ter/
ra ꝛc. vnde quidam angelus dixit Da/
nieli vt doceret ipſum q̄ in ſcriptura ſan
cta expreſſa ſunt. Decima eſt ꝙ ange/
lus habet bonitatē in ſuo influxu. quia
ſicut malus angelus in principio placet
transfigurans ſe in angelum lucis ſecun
dum apoſtolum ꝛ tandem nocet. ita licꝫ
bonus in principio terreat: in fine tamē
delectat vt patet in angelo virginem ſa/
lutante. ꝛ in diabolo ieſum temptante
per blandicias. vnde malus angelus cō
paratur peccato in fine ſauciāti ꝛ bonus
virtuti in fine quietanti. vnde circa pri/
cipiū in libro macha. rogabant dominū
vt angelum bonum mitteret ad eorum
protectionem. Undecima eſt ꝙ habꝫ
angelus amicitiā in ſuo affectu. quia an
geli diligunt homines cum circa eorum
cuſtodiam ſint tam diligentes ſicut ſui
conciues ſcd̄m beatum Grego. ſuper
Matth. vnde vocat ipſos fratres quem
admodum in apoca. xij. Cantabant pro
deiectione inimici humani generis di/
centes Proiectus eſt accuſator fratrum
noſtrorū. Duodecima eſt ꝙ angelus
habet dignitatē in ſuo cultu. quia ſicut
ſumma dignitas eſt miniſtrare in tem/
plo eccleſie militantis: ita ſumma digni
tas eſt miniſtrare in alia vita in templo
eccleſie triumphantis: cuius templi an/
geli ſunt miniſtri: vt habetur apoca. viij.
ꝙ alius angelus ſtetit ante altare habēſ
thuribulū aureum in manu ſua. Unde
ſicut ſacerdotes in eccleſia militante re/
gibus preferuntur: vt habetur .iiij. R.
ita angeli omnibus in triūphante eccle/
ſia exiſtentibus. Iſte duodecim. ſcili/
A cet conditiones angelorum: ſpecialiter
inueniuntur in perſona beati Luce vt
merito poſſit angelo comparari. Et pri/
mo beatus Lucas habuit generoſitatē
in ſuo ortu. quia ipſe fuit vnus de illis.
lxxij. diſcipulis quos immediate genuit
chriſtus: ſicut angeli immediate in eſſe
reali a deo. ita iſti in eſſe ſpirituali Un/
de ſcd̄m dio. de angelica ierar. Iſti habu
erunt priuilegia que habent angeli qui i
mediate deo aſſiſtunt. quapropter ieſus
ſuos diſcipulos immediate appellat fili
os. Ioh. xiij. ca. Scd̄o habuit ſpecioſi
tatem in ſuo aſpectu. quia ſicut in ange/
lo tanq̄ in ſpeculo relucent archana di/
uine ſapientie: ita in illo relucent ſacra/
menta fidei catholice: que vidit anima
eius. ſi eni illa immediate non habuiſſet
inſerta diligenter: non valuiſſet in euan
gelio ſuo ſcribere. quia ex habundantia
cordis os loquitur Mat. xi. ca. Ter/
tio habuit fortitudinem in ſuo actu. quia
ſibi appropriaſ deſcriptio dominice paſ/
ſionis: ſicut Marcho reſurrectionis: et
iohanni incarnationis ꝛ Mat. eius ge/
nerationis. vnde inter quattuor euange/
liſtas boui aſſimilaſ qd̄ eſt animal imo/
laticiū. in paſſione aūt dominica virtus
fortitudinis declaraſ. quia ille eſt princi/
paliter fortis q̄ eſt impauidus circa actū
mortis. Quarto habuit imortalitatē
in ſuo ſtatu. qꝛ ꝑmanſit ſine crimine: vt
ſcribit Hiero. in lib. illuſtriū viroꝝ ſine
quo aīa mori non pōt iuxta dictū ſalua
toris. Qui credit in me nō morieſ ineter
num. Quinto habuit amenitatē i ſuo
cantu. quia delectabiliora carmina nob
cecinit q̄ aliquis euangeliſta. eo ꝙ virgi
nis gaudia que ab ipſa didicerat ſolerti
us explicauit: vt patet in angeli annun/
ciatione ꝛ ceteris ſaluatoris alijs ꝓmor/
dijs que alij ſiluerunt. vnde ipſe eſt vnus
de illis quattuor animalibꝰ qui clamāt
die ac nocte ante thronum dei: vt habe/
tur apoca. vi. cap. Sexto habuit inuiſ/
ſibilitatem in ſuo cōtuitu. quia archana
diuine ſapientie ipſe nobis in ſuo euan/
gelio reuelauit que ſunt fundamenta fi/
dei catholice incognoſcibilia per natu/

ram. Non enim ſunt naturaliter nota ſa
cta ſꝫ ſupernaturaliter reuelata. Unde
dicit apoſtolus: Qui loquitur ſapienti/
am dei in miſterio abſconditam: quam
nemo principum huius ſeculi cognouit
ꝛc. Septimo habuit limpiditatem
in ſuo viſu. quia poſt ſuam reſurrectio/
nem chriſtum in fractione panis illico
recognouit: cuius ſpecies in itinere fue/
rat ei occultata quemadmodum marie
magdalene: donec fuit vocata ex nomi/
ne. Et ideo beatus lucas deſcribitu[r]
figura cherubin que bouis eſt figur[a in]
templo vt habetur in ezechiele. Octa
uo habuit ſtabilitatem in ſuo gradu.
quia inſeparabiliter ꝛ immutabiliter
adheſit apoſtolo paulo in euangelij di/
uulgatione ceteris dimittentibus eum:
C vt patet in actibus ꝛc. Nono habu/
it veritatem in ſuo affatu. quia ſcilicet
tota eius doctrina fuit in ſcriptura cano
nica: cui falſū ſubeſſe nō poteſt ſecundū
Auguſtinum expreſſe. vnde ſolum ipſe
ſcripſit duos libros noui teſtamenti: ſci/
licet euangelium ꝛ actus apoſtolorum
ceteri autem vnum. Ipſe enim fuit vnus
de illis: quibus dictum fuit. Eritis mi/
hi teſtes in hieruſalem ꝛ in omni iudea
ꝛ Samaria vſq̄ ad vltimum terre vt pa
tet in actibus. i. Decimo habuit boni
tatē in ſuo influxu. quia ſacramentū di/
uiniſſime cene in quo fuit ſumma beni/
gnitas declarata diligētiſſime i ſuo euā
gelio expoſuit vt patet luce. xxij. capi.
Undecimo habuit amicitiā in ſuo af/
fatu. quia fuit amātiſſimus ꝛ familiariſ/
ſimus virgini marie. ꝛ quaſi eius diſci/
pulus ab ipſa habuiſſe creditur illa mi/
ſteria primordioꝝ xp̄i in quibus alij euā
geliſte penitus ſiluerunt: vt pꝫ luce. i. et
ij. ca. Duodecimo habuit dignitatē in
ſuo cultu. quia dicitur fuiſſe epiſcopus
alexandrinus ꝛ eccleſiam ſibi cōmiſſā
cū ſūma ordinatiōe regebat. ordinauit eni
ꝑſbyteros ꝛ epiſcopos inſtruēs eos vt pa
D tet in theophilo. Iſtas duodecim cō/
ditiones debet habere anima fidelis ad
inſtar angeli cuius eſt ſoror germana. qꝛ
ab eodem ꝓgenita. ꝛ ad eius imaginē ſi/
cut angelus ꝓducta lꝫ corruptibili corpi
iuncta. Et primo debet habere gene/
roſitatē in ſuo ortu. qꝛ poſtq̄ eſt corpi iū/
cta niſi fiat ꝑ ſacrm̄ regeneratiōis dei fi/
lia ſaluari nō pōt dicēte dn̄o i Iohe. Ni/
ſi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ ſp̄ūſctō
ꝛc. Scd̄o debet habere ſpecioſitatē in
ſuo aſpectu. qꝛ ſicut angelꝰ eſt nature ſpe
cularis: ita ꝛ anima omnia repreſentās
q̄ ſunt in ſua cogitatione vt q̄ cerneret eā
ſicut ſeipſam videt. ꝛ ideo debet cogitare
honeſta ꝛ pulchra. qꝛ ſicut nullus homo
libenter aſpicit ad ſpeculū in quo ſordi/
dus repñtaſ: ita nullus ſp̄us ad aīam vi
libꝫ ſordidatā imaginatiōibꝫ: ſꝫ purā. vn̄
dicit ꝓheta de iſtis aſpectibꝫ immūdis
Mundi ſunt oculi tui vt nō videant ma
lū Abac. i. Tertio debet hr̄e. ſ. fortitu
dinem in ſuo actu. qꝛ temptationibꝫ non
dꝫ ſuccūbere. eo ꝙ debilis eſt hoſtꝫ q̄ nō
vincit niſi volentē. vnde qn̄ aīa eſt aſſue/
facta vinci a tēptationibꝫ: difficile eſt eis
reſiſtere. quando aūt conaſ vt vincat fa/
cile reſiſtit: vt dicit bea. Ioh. in can. ſua.
Appropinquate deo ꝛ appropinquabit
vobis. ꝛ reſiſtite diabolo ꝛ fugiet a vo/
bis. Quarto debet habere imortalita
tem in ſuo ſtatu. quia peccatum qd̄ occi
dit animam debet plus deteſtari ꝛ hor/
rere q̄ ſui annihilationem. immo q̄ ani
hilationem totius mundi aut dampna/
tionem inferni ſic dicebat eleazarus in li
bro macha. vi. ſe velle prius mitti in in/
infernum q̄ peccare mortaliter. vnde ni
mia eſt anime inſania quando propter
minimam complacentiam non hor/
ret quam vitarent ſancti potius q̄ ſuā
eternam penam ꝛ quelibet etiam anima
iuſta ꝛc. Quinto debet habere ameni
tatem in ſuo cātu. qꝛ in om̄ibꝫ que videt
in vita iſta: debet laudare deum ſicut ꝓ/
pheta dd̄. inuitabat oēs creaturas ad lau
dem diuinam. vn̄ aīa deuota laudibꝫ diuis
vacare debet. ꝛ eſſe intenta ſollicite. Et
ille cantus ameniſſimꝰ eſt in aure dei di.
Ber. vbi non chorus: ſed cor. nō clamor
ſed amor canit in aure dei. Ad illū cātū

monet nos apl'us di. In pſā. ⁊ hym. ſpūalibus cantētes dño in cordibus veſtris.

Sexto. debet habere inuiſibilitatem in ſuo contuitu qꝛ nō debet quicꝗ̄ boni facere eo fine vt ab hoibus videat̄ ſed ꝓpter diuinū ſeruitiū: ne ſit ſicut vna de fatuis virginibus: ſed vna de prudentibꝫ di. dño. Mat. vi. Attendite ne iuſticiam veſtrā faciatis corā hoibus ⁊c̄. Septimo debet habere ſimplicitatem in ſuo viſu. qꝛ diuinis ꝯtemplationibꝫ debet inſiſtere quibꝫ oculus interior clarificat̄ ⁊ nō mūdanis cogitationibꝫ que hñt obnubilare oculoꝝ ſpūalium claritatē. vnd̄ clamabat. yſ. dolēs ꝙ cognouiſſet mūdana ante diuinoꝝ ꝯtemplationeꝫ Ve mihi. quia vir pollutis labijs ego ſum ⁊ in medio popl'i polluta labia habētis ego habito: ⁊ regē dñm exercituū ego vidi oculis meis. Et eo mō diſplicent deguſtanti diuina. qui aſpicit ad terrena que ſunt ſordida ⁊ polluta. Octaue debet hr̄e ſtabilitatē in ſuo gradu. quia temptationibus agitata ꝑ inimicos. licet a vacillatione cauere non poſſit tñ a caſu peccati mortalis cauere pōt: vñ dicit apl's. Qui ſe exiſtiat ſtare videat ne cadat ⁊c̄. Nono dꝫ hr̄e veritatē ī ſuo affatu qꝛ ea q̄ ſūt fidei catholice dꝫ ſimpl'r credere ⁊ firmit' ꝯfiteri. ⁊ illa eſt locutio itellectualis: credulitas firma ⁊ tūc vera eſt. cū eſt de regulis quibus falſuꝫ ſubeſſe nō pōt. Iſtā veritatē nō vident̄ hr̄e aie q̄ nō curāt de alijs in nullo niſi de his que vidēt. q. nō ſperantes aliā vitā: de qbus in apoc. dr̄. ꝙ pene incredulorꝝ ſunt inſtigatio ignis ⁊ ſulphuris ⁊c̄. Decimo dꝫ hr̄e bonitatē in ſuo influxu. qꝛ oīs aīa bona q̄ hꝫ tam corꝑalia ꝗ̄ ſpūalia: dꝫ ceteris cōicare debite: ſicut angelis in actibꝫ archangeli bona recepta alijs cōicant. Iſta cōicatio bonoꝝ ſpūaliū fit magis exēplo ꝗ̄ verbo. qꝛ magis mouent facta ꝗ̄ dicta. vnde ſaluator. Luceat lux veſtra coram hominibus mat. v. Undecimo dꝫ hr̄e amicitiā in ſuo affatu. nō ſolū ad deū qui eſt eius pater ⁊ angelos q̄ ſunt eius frēs ſed ⁊ ad ceteras creaturas ⁊ aīas q̄ ſunt ei ſorores. Oēs eñ aīe ſunt ab eodem pr̄e ꝯcreate eo ꝙ parentes in productiōe anime nihil faciunt. Et ideo ille aīe que amicitiam mutuā nō habent: nō vident̄ filie dei ſed diaboli. vnde ſaluator dicebat iudeis qui pacem odiebant iuxta ꝓpheticum dictum. Uos ex pr̄e diabolo eſtis ⁊c̄. Duodecimo debet habere dignitatem in ſuo cultu. quia anima plus debet eſſe deuota diuinis laudib': ⁊ ſeruitijs ꝗ̄ aliquibꝫ rebus trāſitorijs. ſicut [illegible]ti qui ſunt in patria nunꝗ̄ ceſſant a laude diuina. nec vnꝗ̄ de tēplo laudis diuine exeunt iuxta illud apoc. Qui vicerit faciam illam columnā in templo dei mei ⁊ foras nō egredietur ampli'. Et propter illuꝫ cultū diuinū oēs ſancti erūt ſacerdotes dei ⁊ agni teſte iohan. in apoca. vnde dicebat beat' Aug: ꝙ omnia in quibꝫ ierarchia eccleſiaſtica imitat̄ celeſteꝫ patriam eſt diuinum officiū cui deuotiſſime eſt inſiſtendū vt hic ī ꝑpetuū laudemus viuentē ī ſecula ſeculoꝝ. Amen.

In feſto omniū ſanctoꝝ. Sermo. I.

Vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ⁊c̄. apoca. vij. cap̄.

Quia ſcđm claram danielis prophetiā ſublimitas ducis theartice principatus declarat ex ſolennitate exercitus ſub ipo militantis Ierartice. Ideo beatus Ioh. euangeliſta ſeraphicis ſenſum actionibus inceſſanter intētus celſitudinē eterni ducis ex ſolennitate celeſtis exercitus nobis reuelare diſponens illius celebritatem militie in verbo propoſito introducit di. Vidi turbam ⁊c̄. Intelligēdum eſt tamen ꝙ ad ſolennitatē militie quattuor inſignia requiruntur. ⁊ Primum eſt vt multitudo talis militie ſit ex multis ⁊ diuerſis pluralitatibus innūerabiliter congregata quo ad nos quia ſi propter paucitatem poſſet faciliter numerari: nunꝗ̄ nobilitatem ducis declararet. ideo dicitur in prouerbiorum. xiiij. In multitudine populi dignitas regis: et in paucitate plebis ignominia principis.

Secunduꝫ eſt ꝙ talis multitudo ſit ex varijs nationibus vniuerſaliter cōgregata. qꝛ princeps nō hñs poteſtatem ꝯgregandi exercitū niſi in paucis regiōibus nō eſt monarcha idē eſt dr̄ monarcha regni celeſtis. Unde dicitur in euangelio Mat. viij. Multi venient ab oriente et occidente ⁊c̄. Tertium eſt vt ſit ordinata agminibus ante faciem principis vnanimiter preſentata. quia ordo partiū exercitus ad inuicem eſt propter ordinē totius exercitus ad ducē ſecundū ariſtotelē. ideo dicitur Iob. xij. Cum ſederem ſicut rex quaſi circumſtante me exercitu eram merentium cōſolator ⁊c̄. Quartum eſt. ꝙ talis multitudo ſit vexillis regalibus conſignata vniformiter. qꝛ omnes de eadem militia debent dirigi ſub eodem ſigno. ideo dicitur apoc. vij. ꝙ ꝑ angelum habentem ſignum dei viui ſignati erant omnes dei ſerui qui de eius familia ſunt in frontibus conſignati. Et vt iſtorum inſignium ſufficientia declaret̄ eſt ſciendum ꝙ multitudo exercitus ex diuerſis pluralitatibus quaſi innumerabiliter congregata declarat principis potentiam metuendam. multitudo quidem ex varijs regionibus vniuerſaliter congregata declarat principis magnificentiam admirandam: quia ex hoc conuincit̄ eſſe monarcha. ſꝫ multitudo monarche dū ꝯiungitur ex ordinatis agminibus ante facieꝫ principis vnanimiter preſentata declarat principis ſapientiā in eo ꝙ ſcit bene ordinare ſuam militiaꝫ commendandam. Sed multitudo vexillis regalibus vniformiter inſignita declarat principis clementiam venerandam. in eo ꝙ ſuum ſignum ſuis ſubditis communicat. ⁊ illa quattuor ſcilicꝫ potentia magnificentia: ſapiētia: ⁊ clemētia ſunt principis decentiſſima ornamenta. quorum ſcilicet. Primum reſplenduit in dauid. Secundum claruit in Ioſia. Tertiū refulſit ī Salomōe. Quartum emicuit in Ezechia. vt patet etiam in libro regū. q̄ fuerūt magni principes in iſrael. Nunc ad propoſitum reddendo iſta quattuor inſignia ad ſolennitatē cuiuſlibet militie pertinentia ad ſolemnitatem celeſtis militie exercitus pertinere beatus Ioh. euangeliſta in verbo ꝓpoſito ordinatiſſime nobis demonſtrat vicꝫ. Primo ꝙ celeſtis militie multitudo eſt ex diuerſis pluralitatibus innumerabiliter congregata. cum premittit̄ Vidi turbam magnam ⁊c̄. iſta eſt enim innumerabilis multitudo de qua dictuꝫ eſt ad Abraam geñ. xv. Suſpice celuꝫ ⁊ numera ſtellas ſi potes. Iſte ſtelle ſunt ſancti qui poſiti ſunt in ornamento celi empirrei ſicut ſtelle viſibiles poſite ſunt in ornamento firmamēti ſm̄ theologos.

Secundo ꝙ celeſtis militia eſt ex diuerſis regionibus vniuerſaliter congregata. cum ſequitur: Ex omnibus gentibus ⁊ populis ⁊ tribubus ⁊ linguis. ad principis magnificentiam demonſtrandaꝫ. Iſta eſt illa multitudo de qua dicit̄ act. ij. Erant habitantes in Hieruſalē viri religioſi ex omni natione q̄ ſub celo eſt. Iſti religioſi viri ſunt oēs q̄ redēpti ſūt ⁊ aſſūpti ad ordīes āgeloꝝ. iuxta illō Mat. xxij. Erūt ī reſurrectiōe ſicut angeli dei in celo. Iſti habitant in hieruſalem que eſt celeſtis patria ſcđm apoſtoli doctrinam ad gal. iiij. di. Que ſurſum eſt hieruſalē libera eſt que eſt mater noſtra.

Tertio ꝙ celeſtis militia eſt ordinata agminibus ante facieꝫ principis vnanimiter preſentata. cum ſequitur: Stantes ante thronum in conſpectu agni. que quidem preſentatio fuit. exo. xix figurata quando Moyſes adduxit populum iſrael in occurſum dei de loco caſtroꝝ vbi dicitur. ꝙ ſteterunt ad radices montis ſynai. Iſte Moyſes lator antique legis eſt figura domini q̄ eſt legifer noſter iuxta preclaram ꝓphetiam qui eduxit iſrael. i. populum domini ad videndum deum in patria de loco caſtrorū huius eccleſie militantis in occurſum dei: quando eos tranſtulit ad eccl'iam triumphantem que eſt in patria vbi deus videtur ⁊ tunc ſteterunt ad radices montis ſynai que eſt ierarchie ſupercaeleſtis. quia ad il

lam nulla creatura fuit aſſumpta. ſed ſo
lus Moyſes. i. chriſtus illum montem
aſcendit. Quarto demõſtrat Be. Jo.
ꝙ celeſtis milicia eſt vexillis regalibus
vniformiter conſignata cum ſequitur:
Amicti ſtolis albis ꝛ palme in manibꝰ
eorum. Ideo illa milicia fuit figurata.
Jo. xij. per illã que acceptis palmarum
ramis chriſto obuiã proceſſit. de qua di/
citur Apo. xix. ꝙ exercitus qui ſunt in
celo ſequebãtur eum in veſtimẽtis albiſ
amicti biſſo albo ꝛ cãdido q̃ ſunt iſignia
padiſi ꝛc̃. Uult igitur beatus Johãnes
euãgeliſta declarare ſanctoꝝ oim ſolẽp/
nitatem ex quibus extat multitudo ce/
leſtis exercitus dicens: Uidi turbam
magnã. Circa qđ ẽ ſciẽdũ ꝙ i ſacra ſcri
ptura inueniũtur. xij. viſiões celebritatẽ
illius mltitudis anagogice declarãtes.
quarũ ſex ſũt i veteri teſtamẽto ſb vela
mie occltate. ꝛ alie ſex i nouo teſtamẽto
I. viſio cũ ingenti lumie declarate. quaꝝ Pri
ma eſt viſio ſcale Jacob. de qua habetur
geñ. xxviij. vbi dicitur ꝙ Jacob vidit ſca
lam ſtantem ſup terrã ꝛ cacumẽ eius tã/
gens celum: angelos quoq̃ aſcendẽtes
et deſcendentes per eam ꝛ dominum in/
nixum ſcale ꝛc̃. Iſta ſcala eſt angelica ie
rarchia que ex diuerſis ordinibus ange
lorum eſt gradata mirifice: vt patet per
dioniſiũ de angelica ierarchia que qui
dem eſt ſuper terram q̃tum ad ſitum in
ferius. ſcilicet ſuper eccleſiaſtica ierar/
chia que militat ſup terram. qꝛ infimus
angeloꝝ eſt ſublimior viatore vt teſtatur
ſaluator luce. vij. de Johanne bap. Qui
aũt eſt minor in regno celoꝝ. maior eſt il
lo. Sed cacumẽ eius celeſtis diuinitatẽ
lumẽ attingit. quia ſcđm beatũ dioniſiũ
vbi ſupra ſupmi angeli ſunt circa deum
Per illam ſcalã aſcendũt ſicut angeli p
actum cõtemplationis quo in deũ ferun/
tur. ꝛ deſcendũt quo ad actũ miniſtrati/
onis quo quidem ad dirigendum homi
nes tranſmittunẽ. Sed huic ſcale innix
us erat dominꝰ. qꝛ in pſona eſt ſuſcipiẽs
angeli officiũ. deſcendit eñ miſſus a pře
in mundũ ſicut inferiores angeli tranſ/
mittunẽ ad miniſtrandum nobis. iuxta
illud euangelicum. Filius hominis non
venit miniſtrari ſed miniſtrare. Iſta au/
tem ſcala habet. vi. gradus qui ſunt ſex
ordines duarum inferiorum ierarchiaꝝ
quarum angeli ſm dioniſium mittuñ/
tur ꝛ remittuntur per iſtam ſcalã. ꝛ iter
illos ſex gradus eſt ordo thronoꝝ in qui
bus ſedet deꝰ qñ iudicat ſua iudicia ſe/
cundũ Gre. in mor. Et ideo in huiuſmo
di figura thronꝰ ſalomonis habebat. vi.
gradus. qꝛ vero ſm. b. dio. eccřia militãs
imitaẽ q̃tũ põt triũphantẽ: iõ illa ſcala
debet eſſe in eccleſia vt in eius ierarchia
ſimpliciẽ ſub ſcala iacob ad inſtar ſpũuꝫ
ſupnoꝝ aut aſcendamus in deũ p deuo/
tionem. aut deſcendamus ad proximuꝫ
per compaſſionem exemplo chriſti de q̃
ait apoſtolus ad ephesios. iiij. cap. Qui
deſcendit ipſe eſt et qui aſcendit ꝛc̃. Sed
proh dolor ſcala mundane ochogarchie
eſt erecta in noſtra ierarchia per quam
aſcẽdũt vſq̃ ad celos p ſupbiã. ꝛ deſcen
dũt vſq̃ ad abyſſos p auariciã. abyſſus
eñ eſt in medio terre. ꝛ ideo ſequiẽ. Tur
bati ſunt ꝛ moti ſunt ſicut ebrius in pš.
II. viſio cvi. Secunda viſio eſt de ſomno Jo/
ſeph geñ. xxxvij. Uidi p ſomniũ. q. ſolẽ
ꝛ lunaꝫ ꝛ ſtellas. xi. adorare me. iſte Jo/
ſeph qui a patre plus cunctis fratribus
amabatur eſt xp̃us ieſus qui cũctis ho/
minibus qui eius fratres ſunt. qꝛ nõ cõ/
fundiẽ fratres ſuos vocare ſm apoſtolũ
ad hebreos plus amabaẽ a deo pře ipſe
eñ eſt filius accreſcẽs iuxta illud Joh.
bap. dicẽtiſ Oportet illũ creſcere ꝛc̃. Hic
vidit ſolẽ ꝛ lunam. i. animã ſuã beatam
qui eſt finis totius luminis in patria ad
inſtar ſolis illuminãtis totã ierarchiaꝫ
celeſtem ſm dio. Et carnẽ de virgine ſu/
ptam: que inſtar lune ab anima ineffabi
liter illuſtraẽ. Et ſtellas. xi. id eſt. xi. ordi
nes ſpirituũ beatoꝝ in patria. Primꝰ
eſt ordo eoruꝫ qui ſunt ſine ſuis meritis
ſaluati per graciam paſſionis xp̃i qui de
cimum ordinẽ faciunt angelorum iuxta
parabolam in euangelio de. x. dragmis
Secundus eſt ordo angeloruꝫ ꝛ eoꝝ

qui ad illum ordinẽ ex meritis proprijs
ſunt aſſumpti. Tertius eſt ordo arch/
angeloꝝ ꝛ illoꝝ qui ad ordinẽ illoruꝫ ex
meritis ſunt ſuſcepti. Quartus eſt or
do principatuũ ꝛ eoꝝ qui ad ipm ordinẽ
ex meritis ſunt recepti. Quintus eſt
ordo ptãtuum ꝛ ipſoꝝ qui ad p̃dictum
ordinẽ ex meritis ſunt aſſumpti. Sex
tus eſt ordo virtutũ ꝛ ipſoꝝ qui ad ſup
dictũ ordinem ex meritis ſunt ſuſcepti.
Septimꝰ eſt ordo dñationũ ꝛ illoꝝ q̃
ad ipm ordinem ex meritis volabunt.
Octauus eſt ordo thronoꝝ ꝛ illoꝝ q̃
ad p̃fatũ ordinẽ ex meritis ſunt accepti
Nonus ordo eſt cherubin ꝛ illoꝝ qui
ad ſup̃dictũ ordinẽ ex meritis ſunt trãſ
lati. Decimus eſt ordo ſeraphin ꝛ illo
rum qui ad ipſuꝫ ordinẽ ex meritis ſunt
aſſumpti. qꝛ ſicut de quolibet ordine rue
runt: ſic oportet vt ad ſingulos ordines
aſſumanẽ ſm anſel. Undecimus eſt or
do in ſcala. ſup oẽs aũt eſt mater domi
ni ſm Hiero. vt eccřia cantat. Exaltata
es ſancta di genitrix ſup choros angelo/
rum ꝛc̃. Iſte ſunt. xi. ſtelle clariſſime i ce/
lo empirreo fixe de quibus diciẽ baruch
iij. Stelle aũt dederũt lumẽ in cuſtodijs
ſuis ꝛ leтате ſunt vocate ſunt. ꝛ dixerunt
adſumus ꝛ luxerũt ei in iocũditate qui
fecit illas. Quod nõ põt intelligi de ſtel
lis firmamẽti. qꝛ illas vidit ſe adorare
dei filiꝰ. iuxta illud qđ vidit. Jo. in apoc.
qꝛ vidit oẽs ſanctos adorare in ſecula
ſeculoꝝ Amen. Iſta aũt adoratio per
tinet ad virtutẽ latrie. cui ſimiliter cleri/
ci debent eſſe intenti ꝛ libenter ꝛ reuerẽ/
ter ea que ptinent ad diuinũ cultũ pfice/
re. quia tribus leui de qua ſpiritualiter
ſunt fuit in lege Moyſi diuio cultui mã/
cipata ꝛ propter hec ſola priuilegiata.
Sed vt apparet hodie magis ſeruiunt
latrie ventris vt impleatur in eis illud
euangelicum Publicani ꝛ peccatores p̃
III. viſio d̃ rubo cedent vos in regno celorum. Tertia
viſio eſt de rubo Moyſi de quo exo. iij.
ca. vbi dicitur Uadam ꝛ videbo hanc
viſionem magnam quare non combura
tur rubus ꝛc̃. que viſio poteſt quadrupli
citer exponi vt ad propoſitum applicetẽ.
Prio hiſtorice. In quo ſenſu duo ſunt
conſideranda in hac viſione. Primo ru/
bi infimitas: que ab igne non conſumi/
tur. rubus enim inter minimas arbores
eſt minima. Secundo ignis ſublimitas
quia ex rubo nõ alitur. quia tunc rubus
conſumeretur ꝛc̃. Secundo tropolo/
gice. quia tunc rubus ſignat animã no/
ſtram que eſt infima in cognitiõe intel/
lectualium ſicut materia prima in gene
re ſenſibilium. iſte rubus ardet ꝛ nõ cõ/
buritur. quia anima diligens deum ſup
omnia debet ſpiritusſancti igne ſuccen/
di ſine ſui comſumptione. de quo quidẽ
igne conſeruante dicit Hiere. trenorum
i. cap. De excelſo miſit ignem in oſſibus
meis ꝛ erudiuit me. quia eruditio virtu
tis ꝛ veritatis ſine illuſtratione a nobis
haberi non poteſt. ꝛ ideo intellectus qui
vult addiſcere illum ignem debet ſuper
omnia deſiderare. Tertio allegorice
ꝛ tunc ille rubus eſt humanitas que eſt
natura ima: ſed ad ſummitatem ignis
diuinitatis aſſumpta de quo igne habe/
tur deutero. iiij. Deus tuus ignis conſu/
mens eſt. ꝛ propter hanc viſionem ignis
cum rubo dicitur in pš. Ignitũ eloqui
um tuum. id eſt verbum tuum genituꝫ
vehementer. quia iſta tenet archaꝫ ꝛ vni
tionem diuinarũ perſonaruꝫ in eſſentia
ſm Berñ. Quarto anagogice ꝛ tunc
ad propoſitum iſte rubus eſt vnica mul/
titudo animarum noſtrarum propter af
finitatem quam habent ad angelos qui
quidem rubus ſecundum apoſtoluꝫ eſt
charitate inflammatus ꝛ in patria bea/
tificatus. Et iõ ſpiritus illi ſũt lapides
igniti de quorum locis fuit electus luci/
fer: vt habetur ezechielis. xxviij. vbi dici/
tur Eieci te de mõte ſancto dei i medio
lapidum ignitorum. Iſte eſt ille beatifi/
cus ignis perficiens ꝛ non nocens de
quo dicitur Iſa. xxxi. Ignis dei in ſy/
on et caminus eius in hieruſalem: que
dicitur viſio pacis. Iſti ſacratiſſimo

lam nulla creatura fuit aſſumpta.ſed ſo
lus Moyſes.i.chriſtus illum montem
aſcendit. Quarto demõſtrat Be. Jo.
ꝙ celeſtis milicia eſt vexillis regalibus
vniformiter conſignata cum ſequitur:
Amicti ſtolis albis ⁊ palme in manibꝰ
eorum. Ideo illa milicia fuit figurata.
Jo. xij. per illã que acceptis palmarum
ramis chriſto obuiã proceſſit. de qua di/
citur Apo. xix. ꝙ exercitus qui ſunt in
celo ſequebãtur eum in veſtimẽtis albiſ
amicti biſſo albo ⁊ cãdido ꝙ ſunt iſignia
padiſi ⁊c̃ Vult igitur beatus Johãnes
euãgeliſta declarare ſanctoꝝ oim ſolẽp/
nitatem ex quibus extat multitudo ce/
leſtis exercitus dicens: Vidi turbam
magnã. Circa qđ ẽ ſciẽdũ ꝙ i ſacra ſcri
ptura inueniũtur.xij. viſiões celebritatẽ
illius mltitudis anagogice declarãtes.
quarũ ſex ſũt i veteri teſtamẽto ſb vela
mie occltate. ⁊ alie ſex i nouo teſtamẽto
I. viſio cũ ingenti lumie declarate. quaꝝ Pri
ma eſt viſio ſcale Jacob. de qua habetur
geñ. xxviij. vbi dicitur ꝙ Jacob vidit ſca
lam ſtantem ſuꝑ terrã ⁊ cacumẽ eius tã/
gens celum: angelos quoq̃ aſcendẽtes
et deſcendentes per eam ⁊ dominum in/
nixum ſcale ⁊c̃. Iſta ſcala eſt angelica ie
rarchia que ex diuerſis ordinibus ange
loꝛum eſt gradata mirifice: vt patet per
dioniſiũ de angelica ierarchia que qui
dem eſt ſuper terram ꝙtum ad ſitum in
ferius. ſcilicet ſuper eccleſiaſtica ierar/
chia que militat ſuꝑ terram. qꝛ infimus
angeloꝝ eſt ſublimioꝛ viatore vt teſtatur
ſaluatoꝛ luce. vij. de Johanne bap. Qui
aũt eſt minoꝛ in regno celoꝝ. maioꝛ eſt il
lo. Sed cacumẽ eius celeſtis diuinitatiſ
lumẽ attingit. quia ſcđm beatũ dioniſiũ
vbi ſupra ſuꝑmi angeli ſunt circa deum
Per illam ſcalã aſcendũt ſicut angeli ꝑ
actum cõtemplationis quo in deũ ferun/
tur. ⁊ deſcendũt quo ad actũ miniſtrati/
onis quo quidem ad dirigendum homi
nes tranſmittunť. Sed huic ſcale innix
us erat dominꝰ. qꝛ in ꝑſona eſt ſuſcipiẽs
angeli officiũ. deſcendit eñ miſſus a pr̃e
in mundũ ſicut inferioꝛes angeli tranſ/
mittunť ad miniſtrandum nobis. iuxta
illud euangelicum. Filius hominis non
venit miniſtrari ſed miniſtrare. Iſta au/
tem ſcala habet. vi. gradus qui ſunt ſex
ordines duarum inferiorum ierarchiaꝝ
quarum angeli ſm dioniſium mittun/
tur ⁊ remittuntur per iſtam ſcalã. ⁊ inter
illos ſex gradus eſt ordo thronoꝝ in qui
bus ſedet deꝰ q̃ñ iudicat ſua iudicia ſe/
cundũ Gre. in moꝛ. Et ideo in huiuſmo
di figura thronꝰ ſalomonis habebat. vi.
gradus. qꝛ vero ſm. b. dio. eccl̃ia militãs
imitať ꝙtũ põt triũphantẽ: iõ illa ſcala
debet eẽ in eccleſia vt in eius ierarchia
ſimpliciť ſub ſcala iacob ad inſtar ſpũuꝫ
ſuꝑnoꝝ aut aſcendamus in deũ ꝑ deuo/
tionem. aut deſcendamus ad proximuꝫ
per compaſſionem exemplo chriſti de ꝙ
ait apoſtolus ad ephesios. iiij. cap. Qui
deſcendit ipſe eſt et qui aſcendit ⁊c̃. Sed
proh doloꝛ ſcala mundane ochogarchie
eſt erecta in noſtra ierarchia per quam
aſcẽdũt vſq̃ ad celos ꝑ ſuꝑbiã. ⁊ deſcen
dũt vſq̃ ad abyſſos ꝑ auariciã. abyſſus
eñ eſt in medio terre. ⁊ ideo ſequiť. Tur
bati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut ebrius in pſ̃.
cvi. Secunda viſio eſt de ſomno Jo/ II. viſio
ſeph geñ. xxxvij. Vidi ꝑ ſomniũ. q. ſoleꝫ
⁊ lunaꝫ ⁊ ſtellas. xi. adoꝛare me. iſte Jo/
ſeph qui a patre plus cunctis fratribus
amabatur eſt xp̃us ieſus qui cũctis ho/
minibus qui eius fratres ſunt. qꝛ nõ cõ/
funditť fratres ſuos vocare ſm apoſtolũ
ad hebreos plus amabatť a deo pr̃e ipſe
eñ eſt filius accreſcẽs iuxta illud Joh.
bap. dicẽtiſ Opoꝛtet illũ creſcere ⁊c̃. Hic
vidit ſolẽ ⁊ lunam. i. animã ſuã beatam
qui eſt finis totius luminis in patria ad
inſtar ſolis illuminãtis totã ierarchiaꝫ
celeſtem ſm dio. Et carnẽ de virgine ſũ/
ptam: que inſtar lune ab anima ineffabi
liter illuſtratť. Et ſtellas. xi. id eſt. xi. ordi
nes ſpirituũ beatoꝝ in patria. Primꝰ
eſt ordo eoꝛuꝫ qui ſunt ſiue ſuis meritis
ſaluati per graciam paſſionis xp̃i qui de
cimum ordinẽ faciunt angeloꝛum iuxta
parabolam in euangelio de. x. dragmis
Secundus eſt ordo angeloꝛuꝫ ⁊ eoꝝ

qui ad illum ordinẽ ex meritis propꝛijs
ſunt aſſumpti. Tertius eſt ordo arch/
angeloꝝ ⁊ illoꝝ qui ad ordinẽ illoꝛuꝫ ex
meritis ſunt ſuſcepti. Quartus eſt oꝛ
do principatuũ ⁊ eoꝝ qui ad ipm̃ ordinẽ
ex meritis ſunt recepti. Quintus eſt
ordo ptãtuum ⁊ ipſoꝝ qui ad ꝑdictum
ordinẽ ex meritis ſunt aſſumpti. Sex
tus eſt ordo virtutũ ⁊ ipſoꝝ qui ad ſuꝑ
dictũ ordinem ex meritis ſunt ſuſcepti.
Septimꝰ eſt ordo dñationũ ⁊ illoꝝ q̃
ad ipm̃ ordinem ex meritis volabunt.
Octauus eſt ordo thronoꝝ ⁊ illoꝝ q̃
ad ꝑfatũ ordinẽ ex meritis ſunt accepti
Nonus ordo eſt cherubin ⁊ illoꝝ qui
ad ſuꝑdictũ ordinẽ ex meritis ſunt trãſ
lati. Decimus eſt ordo ſeraphin ⁊ illo
rum qui ad ipſuꝫ ordinẽ ex meritis ſunt
aſſumpti. qꝛ ſicut de quolibet ordine rue
runt: ſic opoꝛtet vt ad ſingulos ordines
aſſumanť ſm anſel. Undecimus eſt oꝛ
do in ſcala. ſuꝑ omẽs aũt eſt mater domi
ni ſm Hiero. vt eccl̃ia cantat. Exaltata
es ſancta dei genitrix ſuꝑ choꝛos angelo/
rum ⁊c̃. Iſte ſunt. xi. ſtelle clariſſime i ce/
lo empirreo fixe de quibus diciť baruch
iij. Stelle aũt dederũt lumẽ in cuſtodijs
ſuis ⁊ leta te ſunt vocate ſunt. ⁊ dixerunt
adſumus ⁊ luxerũt ei in iocũditate qui
fecit illas. Quod nõ põt intelligi de ſtel
lis firmamẽti. qꝛ illas vidit ſe adoꝛare
dei filiꝰ. iuxta illud qđ vidit. Jo. in apoc.
qꝛ vidit omẽs ſanctos adoꝛare in ſecula
ſeculoꝝ Amen. Iſta aũt adoꝛatio per
tinet ad virtutẽ latrie. cui ſimiliter cleri/
ci debent eẽ intenti ⁊ libenter ⁊ reuerẽ/
ter ea que ꝑtinent ad diuinũ cultũ ꝑfice/
re. quia tribus leui de qua ſpiritualiter
ſunt fuit in lege Moyſi diuio cultui mã/
cipata ⁊ propter hec ſola priuilegiata.
Sed vt apparet hodie magis ſeruiunt
latrie ventris vt impleatur in eis illud
euangelicum Publicani ⁊ peccatoꝛes ꝑ
III. vi/ cedent vos in regno celoꝛum. Tertia
ſio đ ru viſio eſt de rubo Moyſi de quo exo. iij.
bo ca. vbi dicitur Vadam ⁊ videbo hanc
viſionem magnam quare non combura
tur rubus ⁊c̃. que viſio poteſt quadrupli
citer exponi vt ad propoſitum appliceť.
Prio hiſtoꝛice. In quo ſenſu duo ſunt
conſideranda in hac viſione. Primo ru/
bi infimitas: que ab igne non conſumi/
tur. rubus enim inter minimas arboꝛes
eſt minima. Secundo ignis ſublimitas
quia ex rubo nõ alitur. quia tunc rubus
conſumeretur ⁊c̃. Secundo tropolo/
gice. quia tunc rubus ſignat animã no/
ſtram que eſt infima in cognitiõe intel/
lectualium ſicut materia prima in gene
re ſenſibilium. iſte rubus ardet ⁊ nõ cõ/
buritur. quia anima diligens deum ſuꝑ
omnia debet ſpiritusſancti igne ſuccen/
di ſine ſui comſumptione. de quo quidẽ
igne conſeruante dicit Hiere. trenoꝛum
i. cap̃. De excelſo miſit ignem in oſſibus
meis ⁊ erudiuit me. quia eruditio virtu
tis ⁊ veritatis ſine illuſtratione a nobis
haberi non poteſt. ⁊ ideo intellectus qui
vult addiſcere illum ignem debet ſuper
omnia deſiderare. Tertio allegoꝛice
⁊ tunc ille rubus eſt humanitas que eſt
natura ima: ſed ad ſummitatem ignis
diuinitatis aſſumpta de quo igne habe/
tur deutero. iiij. Deus tuus ignis conſu/
mens eſt. ⁊ propter hanc viſionem ignis
cum rubo dicitur in pſ̃. Ignitũ eloqui
um tuum. id eſt verbum tuum genituꝫ
vehementer. quia iſta tenet archaꝫ ⁊ vni
tionem diuinarũ perſonaruꝫ in eſſentia
ſm Berñ. Quarto anagogice ⁊ tunc
ad propoſitum iſte rubus eſt vnica mul/
titudo animarum noſtrarum propter af
finitatem quam habent ad angelos qui
quidem rubus ſecundum apoſtoluꝫ eſt
charitate inflammatus ⁊ in patria bea/
tificatus. Et iõ ſpiritus illi ſũt lapides
igniti de quoꝛum locis fuit electus luci/
fer: vt habetur ezechielis. xxviij. vbi dici/
tur Ejeci te de mõte ſancto dei i medio
lapidum ignitoꝛum. Iſte eſt ille beatifi/
cus ignis perficiens ⁊ non nocens de
quo dicitur Iſa. xxxi. Ignis dei in ſy/
on et caminus eius in hieruſalem: que
dicitur viſio pacis. Iſti ſacratiſſimo

Ignis igni contrariaſ ſcilicet. Primo ignis
multi/ ambitionis;z ſuperbie:quibus fuerunt
plex. conſumpti principes miſſi ab achab ad
helyam.iiij. R.i. Secundo ignis ran/
coris z iracundie quo fuit conſumptus
chore ſcilicet. ignis malignitatis z in/
uidie.de quo habetur in leuitico. Ter
tio ignis carnalitatis z immundicie q̃ de/
uorauit ſodomitas geñ.xix. Quarto
ignis cupiditatis z auaricie qui cruciat
IIII. vi diuitem in inferno luce.xvi.ca. Quar/
ſio de ſo ta viſio eſt de ſolio ſublimi yſ. vi. Uidi
lio dominum ſedentem ſuper ſolium excel/
ſum z eleuatum:z plena erat tota dom⁹
maieſtate eius. Iſtud ſolium in quo ſe/
det dominus eſt celum empirreum de q̃
ait dominus in yſ.lxvi. Celum mihi ſe/
des eſt z diuinitas ſimpliciter ibi requi
eſcit.q̃ꝺ celum eſt excelſum z eleuatum
ſuper omnia corpora.imo ſcd̃m aſtrolo/
gos ibi eſt.x.ſpa. Et plena erat domus
domus maieſtate eius.hec domus eſt aula para
diſi.de qua in pſ̃. Letatus ſum in his q̃
dicta ſunt mihi:in domum domini ibi/
mus. z Beati qui habitãt in domo tua
domine.Et iterũ Laus eius in eccleſia
ſanctorum.Iſta domus erat plena maie
ſtate dei.quia de plenitudine felicitatis
diuine ſancti ſm capacitatem ſue volũ/
tatis que eſt.q.infinita plene recipiunt
ſm dio.Et ea que ſub ipſo erãt replebãt
templum q̃ꝺ erit plenũ quando throni
ruentiũ erunt electis hominibus ornati.
quia nullus locus in illis nuptijs vacu⁹
remanebit ſm xp̃i.parabolã Mat.xxij.
Implete ſunt nuptie diſcumbentium ſe
raphin ſuper illud.quia in ſuperiori par
te celi eſt ordo ſeraphicus collocatus ſm
dioniſiũ vbi ſup̃.Sex ale vni z ſex ale al
teri.z duabus velabant faciem eius.q̃ꝺ
eſt dum illi ſpiritus beati intellectum et
voluntatem que ſunt due ale contempla
tionis erigunt ſe ad diuinam eſſentiam
intuendam. Et duabus pedes eius:dũ
deſcendunt ad conſiderationem creatu/
rarũ in quibus ſm Augu.ſuper geñ.ad
litteram relucet veſtigiũ trinitatis. Et
duabus velabant zc̃. dum reuertuntur

per eaſdem potentias ad ſemetipſos in
quibus eſt trinitatis ſignaculum iuxta
illud ezechielis.Tu ſignaculum ſimili/
tudinis zc̃. Et clamabant alter ad alte/
rum.ſ.ſ.ſ.zc̃.quia ſcd̃m dioni.ſuperiores
illius ordinis reuelant inferioribus ar/
chana ſancte trinitatis:in quibus ſancti
tas vna inuenitur triplici modo.ſ.in pa
tre ſanctificante z non ſanctificato.in fi/
lio ſicut in ſanctificato z ſanctificante
ſpũſſctũs cũ ſanctitatẽ accipiat ad intra
eam non communicat.Dñs deus ſabba
oth.i.celeſtis exercitus omnium beatoꝝ.
Plena eſt omnis terra gloria eius.quia
non ſolum anime que ſunt celeſtium ſpi
rituũ ſed etiam corpora ſanctoꝝ q̃ ſunt
de natura terreſtriũ aialiũ felicitate pa/
trie replebũtur.z ſequitur Ue mihi. qz
tacui qz vir pollutũ labijs ego ſum. et in
medio pp̃li polluta labia hñtis ego hito.
z regem exercituum ego vidi oculis pro
prijs quod fuit verbum magne contriti
onis z eſt verbum pertinens ad fideleꝫ
cultum vel ad religioſum deuotum q̃n/
do exiſtens in contemplatione celeſtiũ
ſumit ſicut yſ.diuines immiſſiões.Ue mi
hi quia tacui inquit.ſ.vt non panderem
celeriter per compaſſioneꝫ peccata mea
quia vir pollutis labijs ego ſum.i. affe/
ctationib⁹ mentis z cogitationibus ter/
renis cordis.z tamen iſtis non obſtanti
bus regem exercituum ego vidi oculis
proprijs. eius benignas influentias re/
cepi Diuinoꝝ enim contemplatio extol
litur ex iſto loco z incitat ad peccatorũ
contritioneꝫ.Ideo ſtatim ſequitur. Uo
lauit ad me vnus de ſeraphin cum calcu
lo quem forcipe tulerat de altari. z teti/
git labia mea dicens:Ecce auferet iniq̃/
tas tua z peccatum tuum mundabitur:
quia poſt contritionem ex contemplatio
ne celeſtium acquiſita ſequitur plena re
miſſio peccatorum. Quinta viſio eſt V. viſio
de thau.ezechielis.ix.ca.vbi ait deus ad
miniſtros ſuos. Omnem ſuper queꝫ vi/
deritis ſignum thau.ne interficiatis zc̃.
Iſtud ſignum eſt ſignum crucis in per/
fectis quo quidem ſigno eſt tota militia

celeſtis curie conſignata.Ideo apoc. ix.
precipitur militie infernali ne ledãt ho/
mines qui habent hoc ſignum in fronti/
bus ſuis.Sed illud ſignũ habet xp̃us p̃
fecte ad modũ thau.qz meritũ crucis eſt
in illo formaliter z virtualiter:in ceteris
virtualiter tantũ. Sed ideo totus cele/
ſtis exercitus hoc ſigno conſignat̃: quia
per crucis miſteriũ ad illã militiaꝫ ſunt
aſſumpti:ideo dicit̃ apoca.vij.q̃ iſti ſunt
q̃ lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni
Iſti ſoli ſic ſignati a deo precipiunt̃ non
interfici.quia in ſolis illis non habet p̃/
tem mors ſcd̃a que eſt infernalis dãpna
tio.vnde apoc.xxviij.Beatus qui habet
partẽ in reſurrectione prima.In his eñi
ſcd̃a mors locum non habet.ſed erũt ſa/
cerdotes dei z agni.Et regnabunt cum
xp̃o mille annis.i.ppetuo ſm Aug.de ci.
dei.Iſtud ſignũ debemus p̃ carnis ma/
cerationẽ in frontibus noſtris per ama/
ram penitentiam peccatorum noſtroruꝫ
habere.quia hoc ſigno nunc conſignant̃
penitentes iuxta illud ezechielis.ix.Si/
gna thau ſuper frontem viroꝝ dolentiũ
z gemẽtiũ ſup̃ omibus iniquitatib⁹ iſrl̃.
VI. vi. Sexta viſio eſt de antiquo dieꝝ dañ.
vij. vbi ait. Aſpiciebam in viſione mea
donec throni poſiti ſunt z antiquus die/
rum ſedit. veſtimentuꝫ eius candidũ ſicᷓ
nix z capilli capitis.q.lana alba z mun/
da z thronus ei⁹ ſicut flãma ignis.rote
ei⁹ ignis accẽſus fluui⁹ igne⁹ rapidus q̃
egrediebat̃ a facie eius. milia miliũ mi/
niſtrabant ei.z decies centena milia aſſi
ſtebant ei.Et ſequit̃ Aſpiciebam in viſi
one noctis.z ecce i nubib⁹ celi quaſi fili/
us hominis veniebat.z vſq; ad antiquũ
peruenit.z in ꝯſpectu eius obtulerũt eum
z dedit ei poteſtatẽ honorem z regnuꝫ z
omnis populus z tribus z lingue ſerui/
unt ei.ptãs eius poteſtas eterna que nõ
auferet̃.z regnũ eius q̃ꝺ non corrumpet̃
Iſte antiquus dieꝝ eſt pſona dei patris
qui nõ ſolum eſt monarcha in toto vni/
uerſo cui plene dñatur z non ſolũ ierar/
cha in eccleſia militante que ab ipſo af/
fectu paterno regulat̃: ſed etiã ierarcha

in ſuperceleſti ierar. quia pſone diuine
ab ipſo ſicut a primo principio originan
tur.Iſte aũt dicit̃ antiquus dieꝝ.quia b.
hilarius de trini.attribuit eternitatẽ pa
tri.ſicut ſpẽm pli z viſuꝫ numini.Thro
ni enim appoſiti ſunt.quia ſingulariter
duo ordines angeloꝝ z ſanctoꝝ cum eis
aſſumptoꝝ.ſ.ordo thronoꝝ in quibus ſe
det ad ſuoꝝ iudicioꝝ caliginem declarã
dam ſcd̃m b.Greg.z ordo cherubin in q̃
bus reſidet ad ſuoꝝ archanoꝝ celſitudi
nem reuelandam. z ideo in primis reſi/
det ſicut iudex equitatis : in ſcd̃is ſicut
doctor veritatis de quo i pſ̃. Qui ſedes
ſuper cherubin. Iſti ergo throni appoſi/
ti ſunt z antiquus dieꝝ i eis ſedet. Iſte
antiquus propter eternitatẽ habet in ſe
duos.ſ.fontes pfectionũ ſpũalium ex qui
bus manant duo riui felicitatis in omes
ſctõs.quoꝝ Primus eſt inobfuſcabilis
fulgor decoris ex q̃ obiectiue omis intel
lectus ibi btificat̃ de q̃ fulgore dicit̃ tan/
q̃ꝫ de inacceſſibili p̃ naturã yſ. lxiiij. Ocu/
lus nõ vidit deus abſq; te. Scd̃s eſt P
inextinguibilis ardor amoris.ex q̃ pro/
cedit fluuius felicitatis in volũtate. Pri
mus notat̃ in colore albedinis:q̃ marie
pcipit naturã lucis. Scd̃s deſignat̃ i
ſubſtãtia ignis p̃ quẽ charitas denotat̃.
ideo ppter primũ dñtur capilli z veſtimẽ
ta candida.z ppter ſcd̃m fluuius z ſedes
ignita. Iſte eſt ille fluuius de quo dicitur
in pſ̃. Inebriabunt̃ ab vbertate domus
tue z torrẽte voluptatis tue potabis eos.
Iſte torrẽs eſt actus fruitionis quo ſcti
ſunt beati in patria formaliter.Et ſequi
tur milia miliũ mi.ei.i.innumerabilia a
nobis milia ſcd̃m btm̃ Gre. q̃ ſunt ange
loꝝ miniſtrantiũ de ſeptẽ inferiorib⁹ or/
dinib⁹. Et decies cẽtena milia aſſi.ei.q̃/
tum ad cherubin z ſeraphin q̃ ſolum aſſi
ſtunt ſcd̃m b.dio. Et throni qui ſunt de
ſuprema ierarchia.Et ſequitur Aſpicie
bam ſcꝫ viſionem predictam.de filio ho
minis.que pertinet ad aſcenſionem in/
carnationem z glorificationẽ xp̃i.In vi/
ſione noctis.ſ.i enigmate horruit ſpirit⁹
meus.Si aũt illius ppter ſpiritus hor

ruit qui a deo inducitur in teſtimonium
ſanctiſſimi ezechielis.xliij. q̄tum debet
horrere ſpūs noſter mala noſtra: quādo
cōſideramus bona celeſtia. Primo de
bemus culpā horrere ꝑpetrati ſceleris q̄
tantū deū offendimus. Scđo iacturā
qua eū amiſimus.qꝛ per peccatū morta/
le ꝑadiſum amiſimus. Tertio plagā
inflicti vulneris qua animā noſtrā ꝑ pec
catum leſimus. Quarto cenſurā ꝯdē
nati funeris qua mortē illā incurrimus.
Iſta ſunt illa quattuor ſuꝑaddita de q̄/
bus ſapiens eccleſiaſtici dicit.xxvi.capi.
A tribus timuit cor meum.⁊ in.iiij.faci
es mea erubuit. Iſte quartus horror eſt
de quo habet iob.x.ꝙ ſempitern⁹ horror
ibi inhabitat Sed i nouo teſtamēto i
uenies alias.vi.viſiones celeſtis militie
Viſio/ ſolennitatē declarantes.quarꝫ ſcꝫ prima
nes no. viſio eſt apoc.iiij.de ſede dei vt ait Iohā
te. nes di. Poſt hoc vidi hoſtium apertum
A in celo.qꝛ ianua celi non fuit aperta niſi
cōſumatis figuris ve.te. Ecce ſedes po/
ſita erat ⁊ in ſede ſedens.ille eſt princeps
illius militie xp̄us qui ſedet ad dexterā
maieſtatis in excelſis vt dicit ad heb.i.
Ipſe eñ ſedet in ſolio regie maieſtatis
ſue ad imperandū vniuerſaliter.ideo di/
citur ei a pr̄e i pſ. Sede a dextris meis
Scđo ſedet in ſolio paterne ꝑceritа/
tis ad regendū hanc.ſ.militiā affectua/
liter.ideo dicit dio.ꝙ gaudēt om̄es mo/
to patre q̄ motus eſt pater ⁊ affectu ſm
expoſitionē ibidē. Tertio ſedet in ſo
lio iudiciarie poteſtatis ad iudicanduꝫ
equaliter de meritis ſanctorꝫ iuxta illud
pſ. Duo hec audiui.quia tibi poteſtas ⁊
miſericordia.qꝛ tu reddes vnicuiqꝫ iux/
ta opera ſua. Quarto ſedet i ſolio ma
giſtralis auctoritatis ad docendū ſuper/
naturaliter.quia illuminationes a patre
ſibi traditas anagogice ſāctis cōicat iu
xta illud Io. Venit hora cū iam non in
ꝓuerbijs loquar ⁊c̄. Et ſequit ⁊ qui ſede
bat ſimilis erat aſpectui lapidis iaſpi/
dis ⁊ ſardinis qui confortant viſum. q̄a
ex viſione ſolius huius non obtunditur
oculi pupilla. vt patet in euangelio. Et
iris erat i circuitu ſedis ⁊ ſuper thronos
xxiiij.ſeniores q̄ ſunt.xxiiij.prophete ve/
teris teſtamēti.ſ. Samuel dauid.nathā
gad.omnes ſunt in.i.Re. Achias qui ꝓ/
phetauit ad Ieroboaꝫ regni ſalomonis
iij. Re.xi. Sextus ioſias qui pronuncia/
uit ioſaphat habiturū victoriā de aman
helyas helyſeus.iſaias ieremias.ezechi/
el.daniel.oſee.cum reliquis.xi.prophetꝭ
minoribus vſqꝫ ad malachiam qui eſt vl
timus.⁊ ſic ſunt.xxiiij. Et ſequitur ꝙ ha
bebant in capitibus ſuis coronas aure/
as propter premium ſubſtantiale. ⁊ de
throno procedebant fulgura maledicti/
onum.ſ.⁊ voces increpationum ⁊ toni/
trua cōminationum que per iſtos ꝓphe/
tas fuerunt ꝓlata in veteri teſtamento.
Et ſeptem lampades ardentes añ thro
num qui ſunt ſeptem ſpiritus dei.vel ac
cipiendo pro illis ſeptem ordinibus aſſi
ſtentibus de quorꝫ numero Raphael eſt
vnus vt habetur in tobia. aut pro. vij.ſ.
ſtatibus qui ſunt miſſi a deo in terrā mi/
litātis eccleſie. quorꝫ Primus ſtatus
fuit apoſtolorum. Secundus diſcipu
lorum. Tertius pontificum. Quar
tus doctorum. Quintus martyrum.
Sextus confeſſorum. Septimus
virginum.iuxta illam figuram prouer.
ix.ca. Sapientia edificauit ſibi domum
ſcꝫ eccleſie.excidit columnas.vij. Et ſe/
quitur.⁊ erat mare vitreum ante thronū
quia mediuꝫ qđ eſt inter ſanctos ⁊ xp̄m
in patria:eſt totum perſpicuū. ⁊ quattu/
or animalia ſunt quattuor euangeliſte.ſ.
Matheus qui habet faciem hominis.
qꝛ deſcribit xp̄i hūanitatem. Marchus
leonis.quia deſcribit xp̄i regnum ⁊ reſur
rectionem. Lucas bouis quia deſcribit
xp̄i ſacerdotium ⁊ mortem. ⁊ Iohannes
aquile.quia verſatur circa chriſti diuini/
tatem. Et illa animalia erant plena ocu/
lis.quia doctrina euāgelica eſt plena mi
ſterijs. Et requiem nō habebant clamā
tia ſanctus ſanctus ſanctus domin⁹ de/
us qui eſt ⁊ qui erat ⁊ qui venturus eſt
omnipotens ⁊c̄. Scđa viſio noui.te. II.
eſt de archa teſtamenti.apoc.xij.caꝑ.vbi

dicit ꝙ apertum eſt templum dei in celo
⁊ viſa eſt archa teſtamenti in tēplo eius
Iſta archa eſt xp̄i humanitas in q̄ habi/
tat om̄is plenitudo xp̄i diuinitatis corꝑa/
liter ſm apoſtolum ad col. ij. In illa ar/
cha.noui teſtamēti ſunt abſconditi oēs
theſauri ſapientie ⁊ ſcientie dei vbi dicit
ꝙ viſa eſt i templo dei celi aperto hoſtio
poſt ſuam aſcenſionē.quia in eius aſpe/
ctu omnes anime beatificantur ſicut in
obiecto pulcherrio iuxta illō malachie.
Vobis timentibus nomen meum ori/
etur ſol iuſticie. Et ſequitur ꝙ tunc ſi/
gnum magnū apparuit in celo. Mulier
amicta ſole ⁊c̄. Iſta eſt mater eccleſia q̄
protegitur ⁊ illuſtratur a prefato ſole et
hanc xp̄us deſponſauit ſibi formataꝫ de
dextro latere:ſicut de adam euam. Cu/
ius eccleſie duplex ſtatus deſcribitur. Et
primo ſtatus queꝫ habebit in patria. q̄a
ibi erit amicta ſole.quia ſicut ſol ſuꝑpo/
nitur terre ad illuminandū eam ⁊ inflā
mandum: ſic xp̄us ſuꝑpoſitus eſt eccle/
ſie toti triumphanti ierarchicorꝫ actiuꝫ
ſibi radios diffundens ſm dio. Et luna
ſub pedibus eius. i. eccleſia militans.
que ab eodem ſole licet difformiter ⁊ mi/
rabiliter illuminatur. quia luna accipit
claritatem a ſole. Et in capite eius co/
rona ſtellarum duodecim que ſunt duo/
decim preclare felicitatis partes: quas
enumerat beatus Anſel. de ſimilitudi/
B nibus. Quarum prima eſt pulchri/
tudo ſine deformitate.quia fulgebunt iu
ſti ſicut ſol in regno patris eorꝫ. Scđa
eſt agilitas ſine mole et grauitate. quia
aſſument pēnas vt aquile iuxta ꝓphetі/
cum dictum. Tertia fortitudo ſine in
firmitate.qꝛ vt dicit quilibet poſſet vol/
uere celum.quia mutabunt fortitudineꝫ
ſecundum eundē prophetam. Quar/
ta libertas ſine ſeruitute.quia regnabūt
ſuper terram vt dicitur in apoc. Quin/
ta ſanitas ſine paſſiōe, quia neqꝫ luctus
neqꝫ dolor erit vltra apoca.xxi. Sexta
longeuitas ſine morte. quia mors vltra
non erit:vt ibidem. Septima ſapien
tia ſine errore.quia oculo ad oculum vi/
debunt yſa.lv. Octaua concordia ſine
lite.quia illa ciuitas dicitur pacifica. et
rex pacificatus ibidē. Nona honor ſine
ſuperbia. quia heredes dei : coheredes
autem chriſti ſecundum apoſtolum.
Decima poteſtas ſine iniuſticia. quia
tunc inducetur iuſticia ſempiterna daň.
ix. Undecima ſecuritas ſine metu.qꝛ
qui timet non eſt perfectus in charitate.
i.Ioh.iiij. Duodecima gaudiuꝫ ſine
fletu.⁊ gaudium eorum nemo tollet ab
eis Ioh.xvi. Iſta autē mulier q̄tum ad
ſtatum huius vite habens in vtero xp̄m
quo eſt grauida:parit ipſum in mentib᷒
noſtris cum circuitu qui prouenit ex no
ſtra reſiſtentia iuxta illud ad gal. x.caꝑ.
Filioli quos iterum parturio donec per/
fecte formetur chriſtus in vobis qui ra/
ptus eſt ad deū ⁊ ad thronū eius. Hanc
mulierem perſequitur draco magnus et
ruffus.id eſt diabolus qui habet ſepteꝫ
capita.id eſt ſeptem peccata mortalia et
decem cornua que ſunt decem tranſgreſ/
ſiones preceptorum.⁊ trahebat tertiam
partem ſtellarum celi. id eſt angelorum
a celo cum eo cadentium. Et fugit mali
er in ſolitudinem.quia non poteſt fugere
perſecutionem draconis niſi ſit ſepara/
ta a mundo pro quo in euangelio. domi
nus voluit patrem rogare. Et ſequitur
factum eſt prelium in celo Michael et
exercitus eius pugnabat cum dracone
non in celo eccleſie triumphantis. quia
ab ea electus fuerat a principio ſed in ce
lo eccleſie militantis.de q̄ celo dicit do/
minus in euangelio. ꝙ doctor qui man/
datum ſoluit eſt minimus in regno ce/
lorum quia draco nititur eccleſiam ſub/
uertere aſſiſtente ei qui nunc factus eſt
princeps eccleſie ſicut tunc erat ſynago/
ge: vt ſancti colligunt ex hoc loco: ſed
non preualuit draco. quia ſancta eccle/
ſia vſqꝫ in finem perſeuerabit iuxta il/
lud promiſſum chriſti Petro dicentis.
Ego pro te rogaui petre vt non deficiat
fides tua. Tertia viſio eſt apoca.xiiij. III. vi.
de monte ſyon qui interpretatur ſpe/
cula de quo dicitur in pſalm. Domine

quis habitabit in tabernaculo tuo. ꝛ ſupͣ
montem illum ſtabat agnus ille qui eſt
princeps totius militie. i. xp̄us de quo in
apoc. Dignus eſt agnus qui occiſus eſt
ꝛc̄. Ille habitat ſupra mōtē. q2 eſt caput
totius eccleſie triūphātis. ꝛ cū eo. cxliiij
milia. i. omnis multitudo collecta ex. xij.
tribubus ſpūalibus apoſtoloꝝ. xij. q̄ nu/
merus ptinet ad celeſtē ſimilitudinē q̄
eſt in. xij. manſiōibus feliciter ordinata
vt infra patebit. Et iſti habebāt nomen
eius ꝛ nomen patris eius ſcriptū in frō/
tibus ſuis. Et ſi querit̄. qđ erat nomē il/
lud. Dicitur vno modo ſcđm vetus teſta
mentū ꝙ nomen dñi eſt. ſ. tetragramatō
q2 illud debebat ſcribi ſup frontē ſacer/
dotis intrātis tabernaculū. Omes autē
ſcti ſunt ſacerdotes dei. q2 ſeruiunt in tē
plo eius die ac nocte vt dicitur in apoca.
Iſtud aūt nomē conſtat ex quatuor lrīs
quaꝝ pma ſignat iſte. Scđa eſt. Tertia
principiū. Quarta vite. Sed alio modo
ſcđm no. teſtm̄. dicit̄ ꝙ eſt nomē ignotū
iuxta illud apoc. Vincenti dabo nomē
nouū qđ nemo nouit niſi qui accipit. Et
ſequit̄. Et cantabāt canticū nouū añ ſe/
dem dei. quia cōpleta reſurrectiōe inno/
uabitur laus diua ex glīa ſupaddita cor
pali. Et nemo poterat dicere canticū ni/
ſi iſti. quia omnes illi qui cū iſtis nō nu/
merabunt̄ erūt in blaſſemia ſempitna vt
patet i apoc. Iſti dñtur empti de terra. q2
xp̄i ſanguine redempti ſunt omes electi.
Iō dicit̄ i apoc. Redemiſti nos i ſangui
ne tuo. Quarta viſio eſt de ext̄atione
IIII. vi. ꝛ celi aptiōe apoc. xix. vbi ait Iohes. Vi
di celū aptum. ꝛ ecce equus albus. ꝛ qui
ſedebat ſup eum vocabat̄ fidelis ꝛ verax
Iſte equus albus eſt chriſti humanitas
preclariſſima ex puris ſanguinibus vir/
ginis generata. albedo em̄ maxime par/
ticipat lucem. Dicit̄ aūt equus. q2 a dei/
tate ſicut a ſeſſore dirigebatur. Ideo qui
ſedebat ſup eum p aſſumptionē vocaba
tur verbū dei incarnatū. Et veſtit⁹ erat
veſte aſperſa ſanguine. i. ſua corpeitate
rubricata in paſſiōe. Et exercitus q̄ ſunt
in celo ſequebant̄ eum in equis albis. i.
omnes ſancti poſt reſurrectionē in corpi
bus glorificatis. de quibus dicitur ibi ꝙ
beatus eſt qui partem habet in reſurre/
ctiōe prima. in his em̄ ſcđa mors nō ha/
bet partem. Et iſti omnes. erant veſtiti
veſtibus albis que ſunt ornamenta ſpe/
cialia ꝛ ſpiritualia pertinentia ad intel/
lectum propter illuminationem albedi/
nis ſicut ibi habetur de biſſo ꝛ purpura:
ſicut ſunt ſanctorum virtutes. Et ſequi/
tur ꝙ angelus exiuit de celo vocās aues
id eſt demones ad deuorandum carnes
tribunorum ꝛc̄. q̄a peccatores potentes
potēter tormenta tolerabunt ꝛc̄. Quin
ta viſio eſt de ciuitate paradiſi apoc. xxi. V. viſio
cap̄. vbi ait beatus Iohannes. Vidi ce/
lum nouum ꝛ terram nouam. quia poſt
diē iudicij erit lux lune ſicut lux ſolis:
Et lux ſolis ſeptēpliciter clarior. vt dici
tur yſ. xxx. cap̄. Et ſtabat luna in occidē
te ꝛ ſol in oriente ſcđm theologos immo
biles cum toto firmamēto. quia iurauit
angelus per viuentem in ſecula ſeculoꝝ
ꝙ tp̄s nō erit ampli⁹. Et ſequit̄ in apoc.
Et celum ꝛ terra abierunt. ſcilicet ſcđm di
ſpoſitionem. non ſecundum ſubſtantiā
vt ait dioniſius. quia vt dicit Gregorius
Celum ꝛ terra per eam quam nunc ha/
bent figuram tranſient: ſed per eſſentiā
ſine fine ſubſiſtent. quia omnia deducē/
tur ad ſtatum meliorem ꝛ nobiliorem.
Et Auguſtinus de ciuitate dei. Figura
hu⁹ ſeculi preterijt nō natura ꝛ materia
iam non eſt. ſ. quantum ad priorem cor/
ruptibilitatem. Sequitur Vidi ciuita/
tem ſanctam hyeruſalem nouam deſcē/
dentem de celo ꝛc̄. Iſta eſt vniuerſitas
ciuium supernorum nobiliſſima qui pa/
rati ꝛ ornati felicitatibus cum chriſto ad
iudicium venient: ſecundum illud iude
apoſtoli in cano. ſua. Et veniet domin⁹
cum ſanctis in nubibus facere iudiciū
Et ſequitur. Audiui vocem de throno
di. Ecce tabernaculum dei cum homini
bus ꝛ habitabit cum eis. Et ſequitur ꝙ
ciuitas habebat. xij. portas que ſunt duo
decim articuli fidei: ſine quibus nemo
poteſt intrare hanc ciuitatem: vt ibidē

dicitur de incredulis ꝛ nomina apoſtolo
rum in eis ꝛ agni. quia ab apoſtolis de
chriſto fuerunt collecti articuli duodeci
ꝛ ciuitas habebat duodecim fundamē/
ta ex lapidibus precioſis que ſunt duode
cim māſiones in celo empirreo. Prima
eſt ſenatoꝝ qui ſunt in celo non ſuis me/
ritis proprijs ſed paſſiōis chriſti merito
vt paruuli baptiſati tantum infra ange/
los vt ſupra patuit. Et nouē ſunt ange
lorum ꝛ cum eis habitantium in nouē
ordinib⁹. Vndecima eſt beate virginis
que omnes excellit. Duodecima māſio
eſt ierarchie superceleſtis in qua nō ſunt
niſi tres perſone diuine. Et ciuitas illa
non eget ſole neq̄ luna quia claritas dei
illuminat eā ſpiritualiter. ꝛ lucerna ei⁹
eſt agnus corporaliter. nec intrabit ali/
quid coinquinatum in eam per corrupti
onem carnis nec faciens mendacium p
fraudulentias mentis: ſed tantum ſcri/
pti in libro vite agni per indelebilē gra
tiam aut ſaltem ſcripti per penitentiam
veram. quia per peccatum mortale quili
bet de libro illo deletur exodi. xxxij. dixit
moyſes Aut parce populo huic aut dele
me de libro tuo quē ſcripſiſti ꝛc̄. Sex
VI. vi. ta viſio eſt de fluuio throni apoc. vltimo
vbi ait beatus Iohannes Oſtendit mi
hi angelus fluuium aque viue tanq̄ cri
ſtallum procedentem de ſede dei ꝛ agni
Iſte fluuius eſt felicitas intellectiua. q̄a
ſplendida ſicut fluuius. Sed ignis dici/
tur in dan̄. hoc eſt felicitas volitiua. quia
vtraq̄ dicitur fluuius. quia a deo conti/
nue influuntur. Ideo dicitur in libro ſa/
pientie. Ego ſapientia effundam flumi/
na. Iſte fluuius procedebat de ſede dei
ꝛ agni id eſt de diuina eſſentia obiecti/
ua: in qua tres perſone ineffabiliter ſi/
cut in loco ſuo reſident naturaliter. Et
ex vtraq̄ parte fluminis lignum vite eſt
chriſtus qui non ſolum eſt ibi: vnde il/
le fluuius oritur eſſentialiter: ſed etiam
ibi terminatur finaliter ſcilicet in men/
tibus ſanctorum. iuxta illud Iohannis.
In illa die vos cognoſcetis. quia vos in
me. et ego in vobis. Illud eſt lignum vi
te de quo ait ſapiens loquendo de ſapi/
entia ingenita Lignum vite eſt his qui
apprehenderint eam. Sed illud lignū
vite profert duodecim fructus qui faci/
unt. xij. potencias animarum ſanctarū
in patria. quarum Prima eſt lumino
ſitas in chriſto: ad faciendum viſum cu
ius primum obiectum dicitur lux.
Secunda eſt in chriſto vocis ameni/
tas ad faciendum auditū quia ad ame/
nitatem vocis ſue ſunt mortui ſuſcitati
ſecundum apoſtolum ad theſſa. iiij. cap̄.
Tertia eſt in ipſo guſtus ſuauitas
ad faciendum guſtum per impreſſionē
alicuius qualitatis virtualiter continen
tis omnem ſaporem vt dicit quidam do
ctor. Quarta eſt actus odoratus dele
ctabilitatis per vaporem infuſum orga/
ni beatorum. Quinta eſt tactus leni/
tas. quia nulla erit ibi qualitas infici/
ens ꝛ inferens violentiam tactui. ideo
dicit ſupra Neq̄ cadet ſuper illos ſol ita
vt non ſolum potentie intellectiue: ſed
etiam ſenſitiue ſint in plena beatitudi/
ne quietate. Sexta delectabitur in ip/
ſo virtus ymaginatiua. quia ſpecies no/
biliſſime infundentur vt ex ymaginatio
ne mala non poſſint contriſtari. Se/
ptima virtus concupiſcibilis. quia obie
ctum ſuum delectabile habebit in chri/
ſto p obiecto. Octaua virtus iraſcibi/
lis quia ſumme arduum erit quod at/
tinget. quia eſt per naturam impoſſibi/
lis. Nona memoria q̄tum ad intelle/
ctiuam animam quia in ipſa erunt me/
morabilia. ſumme placita a chriſto infu
ſa. Et ideo dicitur in apoca. ꝙ priorum
malorum non recordabuntur. Deci/
ma potencia inferior rationis: que co/
gnoſcit in chriſto tanq̄ in ſpeculo clariſ
ſime omīa inferiora. Vndecima por/
tio ſuperior que contemplabitur in ipſo
omnia: ſcꝫ ſuperiora. Duodecima vo/
luntas que in ipſo perfruetur deitate be
atifica. Folia autem ligni huius erunt
ad ſanitatem gentium iſtarum. quia vir

tuces que ab ipſo fluunt curabunt om/
nem mortalem infirmitatem. Et ſequi/
tur ꝙ omne maledictum non erit ampli
us: et ſerui ſunt dei. et ſedes dei ⁊ agni il/
liꝰ erunt et ſeruient ei die ac nocte ⁊ vide
bunt faciem eius ⁊ nomen eius ſcriptuꝫ
in frontibus ſuis. ⁊ nox vltra non erit. et
non egebunt lumine lune nec ſolis atqꝫ
ſtellarum quia claritas dei illuminabit
illoꝫ. ⁊ regnabunt in ſecula ſeculorum in
gaudio ⁊ pace. Quod nobis concedat
chriſtus ieſus dei et virginis filiꝰ. Qui
viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

In commemoratione omnium
defunctorum. Sermo. I.

Dominus morti-
ficat et viuificat: deducit ad
inferos et reducit. i. Re. ij. cap.
In verbo propoſito deſcribitur ſtatus
hominis morientis q̄tum ad quattuor
conditiones ſcilicet. Primo q̄tum
ad egreſſum. Secundo quantum ad
progreſſum. Tertio quantum ad in/
greſſum. Quarto quantum ad regreſ
ſum. Primo quantum ad eius egreſ/
ſum deſcribitur cum dicitur Dominus
mortificat. corpus enim non mortifica/
tur: niſi per hoc ꝙ anima ab ipſo egre/
ditur. vnde dicitur geñ. xxxv. cap. ꝙ egre
diente anima pre dolore mortua eſt ra/
chel. Secundo q̄tum ad eius pro/
greſſum cum ſequitur viuificat. tunc eñ
anima viuificatur quando in gratia con
firmatur ſicut angeli boni quando fue/
runt ad deum conuerſi. Ideo dicit pro/
pheta in pſ̄. Si ambulauero in medio
vmbre mortis: non timebo mala. quo/
niam tu mecum es. Tertio q̄tum ad
eius ingreſſum. cum additur: ⁊ deducit
ad inferos. ad tempus ſcilicet dimitten/
do in purgatorio eos qui de peccatis nō
plene ſatiſfecerunt vt quilibet eorum di/
cere poſſit illud pſ̄. Dolores inferni cir/
cumdederunt me. Quarto quo ad
eius regreſſum. cum poſt ponitur. Et re
ducit ſcilicet poſt ſatiſfactionem aſſumē
do ad paradiſum. Unde deutero. xx. di/
citur. Reducet te deus tuus de captiui/
tate tua. quia ſic ponuntur in captiuita/
te: ſicut debitores donec ſcꝫ debitum ſol/
uāt. Eſt igitur circa mortis tranſituꝫ
intentio verbi propoſiti. iccirco occurrūt
circa mortis tranſitum. xij. conſideratio
nes quarum Prima eſt quid eſt mors — I. conſi/
Dicit autem Dionyſius. ꝙ mors non — deratio
eſt alicuius rei conſumptio: ſed coniun/
ctorum ſeparatio. Iſta autem diffini/
tio. quadrupliciter declaratur. Pri/
mo quia ſecundum dicta ſanctorum ho
mo conſtat ex anima et corpore: ſicut ex
materia ⁊ forma. et tamen ſeparata ani/
ma a corpore remanet idem corpus nu/
mero ſicut docet ſanctus Ambroſius de
ſacramentis de corpore chriſti. et anima
non deſtruitur ⁊c̄. Secundo quia ſe/ — E
cunduꝫ dicta artiſtarum Homo eſſen/
tialiter non conſtat niſi ex aīa rationa
li cum prima materia. quorum vtrumqꝫ
eſt incorruptibile. et ideo quando ſepa/
rantur nullus eorum cōſumitur. Ter
tio quia ſecundum dicta philoſophoruꝫ
Anima intellectiua eſt ab intrinſeco. et
ideo ſicut aduenit corpori iam genito:
ita ſeparatur ipſo iam corrupto. Quar
to quia ſecundum dicta theologorum.
mors hominis diſtinguitur a morte bru
ti. quia ſecundum beatum Gregorium.
in dialogo. Spiritus brutoruꝫ carne re/
gitur ⁊ cum carne moritur. ſpiritus au/
tem hominis carne regitur: ſed cum car
ne non moritur. Iſta diffinitio mortis
militat contra illos qui ad modum be/
ſtiarum viuentes aliam non putant eſſe
vitam de quibus dicitur eccleſiaſtes. iij.
Dixi in corde meo de filijs hominum:
vt probaret eos deus ⁊ oſtenderet ſimi/
les eſſe beſtijs. Unde quia mors eſt con/
iunctorum ſeparatio. hinc dicit ſap̄. eccl.
vltimo. Reuertatur puluis in terram ſu
am vnde erat et ſpiritus redeat ad deuꝫ
qui dedit illum ⁊c̄. Secunda conſide — II. cōſi/
ratio eſt que ſunt proprietates mortis. — deratio

Dicitur autem ꝙ ſunt. xij. Prima eſt
certitudo indubitabilis. Secūda du/
bietas incertificabilis. Tertia eſt ve/
locitas inptrāſibilis. Quarta eſt fina — F
litas imperlongabilis. Quinta eſt vo
racitas irremediabilis. Sexta eſt ſe/
ueritas indeclinabilis. Septima eſt
terribilitas incomparabilis. Octaua
eſt ſecuritas imperturbabilis. Nona
eſt amaritudo inenarrabilis. Deci/
ma eſt dulcedo infatigabilis. Unde/
cima eſt penalitas irremediabilis.
Duodecima eſt vilitas inappreciabi/
lis. Hec ⁊ alia patebunt inferius. Pri
mo dico ꝙ mors eſt certitudo indubita/
bilis. quia ſtatutum eſt homini ſemel
mori apoſtolus ad hebre. ix. Iſta autem
certitudo tollitur ex hoc ꝙ videmus hoc
euenire hominibus. vnd̄. i. Re. xiiij. Om
nes morimur et quaſi aque dilabimur
ſuper terram non reuertentes. Secū/
da eſt dubietas incertificabilis. quia licꝫ
quilibet ſciat ſe eſſe moriturum: nullus
tamen ſcit quādo morietur: propter hoc
dicebat yſaac eſau filio ſuo Geneſ. xxvij.
Uides ꝙ ignorem diem mortis mee.
Et Auguſtinus. Nihil certius morte:
nihil incertius hora mortis. Tertia
eſt velocitas inpertranſibilis. quia ſicut
nullus poteſt ita velociter fugere vmbrā
quin ipſa velocius ſequatur eum: ita
eſt de morte. vnde Iob. ix. capit. Dies
mei ſicut vmbra ſunt ſuper terram.
Quarta eſt finalitas imperlongabilis
quia nulla cauſa dies mortis pertranſi/
ri poteſt Prefixus tanqꝫ citatio peremp/
toria. Ideo dicit iob. xiiij. Breues dies
hominis ſunt. conſtituiſti terminos eius
qui preteriri non poterunt ⁊c̄. Quin/
ta eſt voracitas irremediabilis. quia a
voragine mortis nullus reuertitur: qui
nunciet nobis que ibi agantur. Ideo de
diuite epulone dicitur in euangelio ꝙ ro
gabat patrem abraam vt mitteret laza/
rum ad fratres ſuos vt annunciaret. vi/
de luce. xvi. Ideo dicitur Iob. vij. Me/
mento quia ventus eſt vita mea et non
reuertetur oculus meus vt videat bona
nec aſpiciet me homo ⁊c̄. Sexta eſt ſe
ueritas indeclinabilis. quia impoſſibile
eſt per quamcunqꝫ viam declinare mor/
tis iudicium nec prece nec ſorte nec ti/
more nec promiſſione aut adulatione.
vnde Bernardus in libro qui dicit car/
mia. Nulli mors impia parcit tam iuue
nes rapit q̄ꝫ ſenes. Nullius miſeretˀ per
nullam ſortem poteris depellere mor/
teꝫ Non parcit ſeni nec etati non parcit
honori: Sed falce ſua omnes vt herbaꝫ
ſecat. quia chriſtus nec ſibi nec pater fi/
lio ſuo pepercit. proter quod dicit pro/
pheta in pſ̄. Quis eſt homo qui viuet
et non videbit mortem vt eruat animam
ſuam de manu inferi q. diceret nullus.
Septima eſt terribilitas incompara
bilis. quia omnes alij terrores menſu/
rantur per iſtum. vnde homo timet ig/
nem et precipitium propter mortem qui
dicitur vltimum terribilium homini in
fideli. quia dubitat totaliter annullari
et peccator damnari. Ideo prouerbioꝝ.
xx. dicit ſapi. Sicut rugitus leonis ter/
ror regis. ⁊ ſequitur pro mortis periculo
qui prouocat eum peccat in animam ſu/
am. Octaua eſt ſecuritas impertur/
babilis quia fideles ⁊ iuſti ſunt de morte
ſecuriſſimi: quia in melius mutabuntur
Ideo dicebat chriſtus. Mat. iiij. Noli/
te timere eos qui occidunt corpus ⁊c̄.
Nona eſt amaritudo inenarrabilis
quam mors habet ad infidelem ⁊ pecca
tores. vnde peccator rex Amalech dice/
bat. i. Re. xv. ad mortem appropinquans
ſauli Siccine ſeparat amara mors iuxta
quod dicit ſapi. eccleſiaſt. xli. O mors
q̄ꝫ amara eſt memoria tua homini ſcꝫ in
iuſto Decima dulcedo infatigabilˀ ex. Iob.
vij. Sicut mercenariꝰ deſiderat diē ſue
retributiōis ita hō ſctūs expectat cū deſi
derio horā ſue reſolutionis: in qua oīa
ſua merita retribuuntur. vnde apoſto/
lus. Cupio diſſolui et eſſe cum chriſto.
Et iob. vij. Militia eſt vita hominis ſu
p terrā ⁊ ſicut dies mercenarij dies eius

iuxta quod dicit ſapiens eccleſiaſt. xli. capi. O mors bonum eſt iudicium tuũ homini indigenti. id eſt pauperi voluntarie. et cui eſt cura de omnibus quia ſcilicet diligẽter ſcrutatur nociua mundi.

Undecima eſt penalitas irremediabilis. quia illud vltimum ſupplicium eſt tanq̃ terminus et menſura omnium penarum huius mundi. vnde tanq̃ maxima pena peccatorum maxime continua que fuit primo homini intimata geñ. ij. capi. In quacunq̃ enim die comederis ex eo morte morieris. Duodecima eſt vtilitas inappreciabilis. quia non niſi ipſa mediante non poſſumus peruenire ad viſionem deitatis que eſt ſummũ bonum noſtrum ſecundum Auguſtinũ vnde exo. xxxiij. Faciem meam videre non poteritis. Non enim videbit me homo et viuet. Ideo dicit apoſtolus ad philippen. i. Mihi viuere chriſtus eſt et mori lucrum etc. Iſte autem duodecim mortis proprietates ſunt. xij. regule noſtrã vitam dirigentes. Cum igitur de morte recordamur ſunt tanq̃ duodecim lapides precioſi in pectore poſiti vt per illud intelligamus illud quod ſcribitur eccleſiaſt. vij. In omnibus operibus tuis memorare nouiſſima tua et ineternum non peccabis. Tertia conſideratio eſt.

III. conſideratio quot ſunt genera mortuorum. Ad quod dicit Auguſtinus in libro de cura agenda pro mortuis ꝙ ſunt quattuor. quia aliqui ſunt valde boni. et iſti ſunt qui decedũt i grã et glia. Aliq ſũt valde mali et iſti ſũt q decedũt ſine grã et cũ actuali culpa. Aliqui ſunt mediocriter boni. et iſti ſunt qui decedunt in gratia et non in gloria.

B Aliqui ſunt mediocriter mali qui ſine gratia decedunt et ſine actuali culpa. Et quia omnis qui eſt in gratia eſt bonus. et qui ſine gratia eſt malus. et ſecundum hoc valde boni in paradiſo. et valde mali in inferno. et mediocriter boni in purgatorio. et mediocriter mali in limbo. de ipſis vltimis et de damnatis dicitur in pſ. Collocauit me in obſcuris ſicut mortuos ſeculi. de duobus aliis dicit apoſtolus ad coloſen. Mortui enim eſtis et vita veſtra abſcondita eſt cum chriſto in gloria. Quarta conſideratio eſt. que ſunt mortuorũ remedia Dicit Auguſtinus in epiſtola ad Bonifacium. ꝙ anime defunctorum quadrupliciter ſoluuntur a pena. quia aut oblationibus ſacerdotum et illud remedium eſt de bonis que ſunt ſuper nos. Aut orationibus ſanctorum et illud eſt de bonis q ſunt intra nos. Aut elemoſinis carorum et illud eſt de bonis que ſunt extra ſiue infra nos. Aut ieiuniis cognatorum. et illud eſt de illis que ſunt circa nos. et IIII. conſideratio

Primus eſt actus charitatis ſpei et fidei que ſunt virtutes theologice. et illud eſt preſtantiſſimum remedium. B

Secundus eſt actus latrie que eſt ſuprema inter virtutes morales. et illud adhuc eſt magis preſtantius in miſſa cum ibi concurrat actus charitatis et actus latrie. Tertius miſericordie que eſt de inferioribus moralibus etc.

Quartus eſt actus temperantie que eſt de infimis virtutibus moralibus eo ꝙ ſunt circa paſſiones beſtiales. Et quia illa proficiunt pro mortuis miſit iudas machabeus oblatiões pro peccatis mortuorum vt habetur. ij. machabeorum. xij.

Quinta conſideratio eſt. ad quid iſta remedia proficiunt. Dicitur autem ꝙ ad quattuor. et Primo proficiunt ad penam purgatorij precauendam: vt ſi ante mortem orationes ieiunia et elemoſyne multiplicantur: vt habetur yſa. xlviij. Antecibit faciem tuã iuſticia tua et gloria domini colliget te. Secundo proſunt ad illam penam mitigandã quando ſunt ita parua ꝙ non poſſunt eam tollere et totaliter anullare. Tertio proſunt ad penam abbreuiandam quando ſunt ita pauca ꝙ non poſſunt eam totaliter reſcindere nec annullare. V. conſideratio D

Quarto proſunt ad ipſam totaliter auferendam. vt quando ſunt ita intenſa et multa ꝙ merentur penam vltimate

auferre. Et pro talibus dicit dominus oſee. xiij. De manu mortis liberabo eos. de morte redimam eos qui ſunt ſcilicet in pena purgatorij. Sexta conſideratio eſt quantum proſunt mortuis iſta remedia. Hic ponuntur quattuor veritates theologice. quarum Prima eſt ꝙ magis proſunt illa ſuffragia mortuis q̃ aliqua vtilitas temporalis poſſit in hoc mundo. quia illa pena eſt omnibus penis temporalibus acerbior. ideo ſecundum Auguſtinum illud remedium eſt vtilius. Secunda eſt ꝙ impendere talia remedia eſt opus ſumme miſericordie. quanto enim calamitas eſt grauior: tanto miſeratio eſt floridior teſte domino in euangelio. Tertia eſt negare mortuis talia ſuffragia: eſt ſumme crudelitatis opus. quia quanto afflictio eſt maior tanto incompaſſio eſt crudelior. Quarta eſt ꝙ talia facere ſuffragia plus proſunt facientibus digne q̃ illis pro quibus fiunt. quia illis ſolum tẽporaliter ad penam: iſtis autem ad gratiam et gloriam. ſicut elemoſina prodeſt pauperi temporaliter et facienti eternaliter. Intelligendum eſt tamen ꝙ illi qui ſunt in purgatorio licet credantur habere penam ſenſus. aliqui tamen habent maiorem ibi q̃ aliqui qui ſunt in inferno. tamen conſideratis omnibus habent exoptabilius eſſe q̃ illi qui de hoc mundo etc. Primo quia ipſi ſunt confirmati in gratia pro qua non amittenda ſunt ſupplicia toleranda. Secundo quia ſunt certificati de gloria.

VI. conſideratio

E

Tertio quia ſunt affecti iuſticia Quarto quia ſunt inflammati charitate perfecta. cum qua pena inferni erit amena. vt dicit Hugo de arra anime. quia fortis eſt vt mors dilectio dura vt infernus emulatio in canti. vltimo. Ideo eccleſiaſtes. iiij. Laudaui magis mortuos q̃ viuentes. Septima conſideratio eſt. qualiter iſta remedia mortuis proſunt. in qua conſideratione ponuntur alie quattuor veritates. quarum. Prima eſt ꝙ ſuffragia facta communiter plus proſunt illis qui plus habent de gratia. quia iuſticia diſtributiua de omnibus plus confert in policia melioribus. Secunda eſt ꝙ facta particulariter plus proſunt illis pro quibus particulariter fiunt quia meritum alicuius non prodeſt alteri niſi ex intentione merentis. Tertia eſt ꝙ quanto ſuffragia ſunt communiora: tanto ſunt vtiliora: vt bonum commune prefertur bono particulari. vnde iudi. xviij. Melius eſt vnum bonum vnius tribus q̃ ſingularis perſone

VII. conſideratio

E

Quarta eſt. quia quanto illa ſuffragia ſunt ſingulariora: tanto ſunt illis pro quibus fiunt vtiliora ceteris paribus quia bonum virtutis quod hic impenditur eſt limitatum. et ideo nullum tale eſt ita ſufficiens ad plura ſicut ad vnum. vnde ſi chriſtus fuiſſet purus homo non ſatiſfeciſſet pro omnibus licet forte pro vno. Unde dicit apoſtolus ad Roma. v. ꝙ chriſtus pro nobis mortuus eſt. nec aliqua alia pura creatura. quia bonum eius fuiſſet limitatũ nec ad plura ſe extendiſſet. Octaua conſideratio eſt. quibus proſunt illa ſuffragia. Ad hoc dicit Auguſtinus in libro. de cura pro mortuis agenda. quia nulli proficiunt niſi illi qui ſibi meruit in hac vita vt ei proficiant. et ideo non proſunt valde bonis. quia non indigent. nec valde malis. quia eis prodeſſe non poſſunt. nec mediocriter malis. quia habent ſolum penam damni: ſed ſolum proſunt mediocriter bonis quia ſunt membra corporis miſtici. Et ſic patet cui proſunt

VIII. conſideratio

F

Primo non proſunt valde bonis qui ſunt in paradiſo. quia miſeri beatis ſubuenire non poſſunt. vnde Auguſtinus ad ianuarium dicit ꝙ iniuriã facit martyri qui orat pro martyre. Secundo non proſunt valde malis qui ſunt in inferno. quia de ipſis non eſt memoria in conſpectu dei ſecundum illud propheticum. Quorum non es memor amplius et ipſi de manu tua repulſi ſunt. Ter

tio non mediocriter malis. quia illi ſo/
lum puniuntur pena damni que eſt carẽ
tia viſionis diuine. ideo nullatenus poſ/
ſunt releuari niſi beatificarentur per di/
uinaz potentiã. Quarto proſunt illis
qui ſunt mediocriter boni ꝗ ſunt in pur/
gatorio. quia non eſt defectus ipſorum
quin talia ſuffragia proſint illis cuz ſint
membra corporis miſtici chriſti. Nec ex
parte noſtra: cum vnum membrorũ poſ/
ſit alteri ſubuenire ſecundum apoſtoluz
Intelligendum tamen ꝙ cum ignoran/
ter oratur pro illo qui eſt in inferno totũ
bonum reuertitur ad facientem ſecundũ
illud euangelicum. Ad vos reuertetur
pax veſtra ſi ibi non fueris pacis filius.
Quando autez ſcienter quis oraret pro
tali peccaret. ſicut beatus Gregori⁹ pro
traiano imperatore orãs dicitur fuiſſe ꝑ
cuſſus ꝗa illis nõ eſt compatiendum ſed
maledicendum. quia ſemper deum blaſ
femant. Quando autem pro illo qui eſt
in paradiſo ſcienter orat quis peccat. ꝗa
quaſi miſer reputatur. Quando vero
ignorat multum prodeſt oranti. qꝛ videt
affectũ orantis in verbo ꝛ curat repẽdere
Ideo dicitur. ij. mach. xij. ꝙ ſancta ⁊ ſalu
bris eſt cogitatio pro defunctis exorare
IX. cõſi/ deratio vt a peccatis ſoluantur. Nona conſi/
deratio eſt a quibus proſunt Dicitur cõ
muniter ꝙ ſoluz a bonis qui ſunt in gra
tia qui etiam ſunt membra xpi. Et ideo
quia vnum membrum poteſt alteri ſub/
uenire ⁊c̄. de hoc vide in tractatu de
X. conſi deratio ſuffragijs articulo. v. Decima conſi/
deratio eſt. quando illa proficiunt. Di/
citur ꝙ eo tempore quo anima eſt in pur
G gatorio. Eſt tamen ſciendum ꝙ tempo/
ra purgatorij ſunt quattuor. Primuz
eſt tempus innocentie in quo erant in in
ferno tres mãſiones vacue ſcilicet ſinus
abrae purgatorium et limbus. quia in
iſtis non erant homines. quarta vero ple
na ſcilicet infernus. quia ibi ſunt demo/
nes. Secundum fuit tempus miſerie
in quo fuerunt omnes habitare. ſcilicet
ſancti patres in ſinu abrae. Imperfecti
in purgatorio. paruuli in limbo peccato
res in inferno habitabant. Tertium
fuit tempus gratie in quo tres inhabi/
tãtur. vniformiter tamen ſinus abrahe
per chriſtum fuit euacuatus totaliter.
Quartum eſt tempus glorie futuruz
poſt iudicium in quo ceſſabit purgatori
um. Et due tantum inhabitabuntur. vn
de apoca. xxi. dicitur ꝙ mors vltra non
erit neqꝫ luctus in electis. Intelligendũ
tamen ꝙ nunc omnes homines habent
priuilegium ꝙ per purgatorium tranſe/
unt ad paradiſum. tunc autem ſcilicet
ante chriſtum ſancti deſcendebant ad ſi/
num abrae eo ꝙ ianua celi erat clauſa ꝗ
fuit aperta per chriſtum. Undecima XI. ꝯſi/ deratio
conſideratio eſt. vbi iſta proficiunt. Et
dicit Auguſtinus de ciuitate dei ꝙ ille
locus eſt ignotus. tamen eccleſia tenet
ꝙ in inferno cum ibi ſint quattuor man/
ſiones. Prima infernus ſcilicet inferi/
or vbi ſunt demones ⁊ damnati. Se/ H
cunda eſt limbus vbi ſunt paruuli non
baptizati. Tertia eſt purgatoriũ vbi
ſunt imperfecti. Quarta eſt ſinus
abrahe vbi olim erant ſancti. Et lim/
bus eſt ſupra infernum. purgatorium ſu
pra limbum. quia illi ſunt in gratia. ꝗ/
uis ſint in pena. Nota autem ꝙ illi qui
ſunt in purgatorio magis eligerent cuz
gratia penam purgatorij. immo quod
plus eſt penam ſenſus inferni ꝗꝫ ſine ea
ſtatuz limbi. Sinus abrae ſupra omnes
Item in inferno ⁊ in limbo miniſtrant
demones: quia omnes tales ſunt in ira
dei. In purgatorio autem ⁊ in ſinu abra
he angeli cum illi ſint in gratia. vnde di
citur luce. xvi. ꝙ Lazarus portatus
eſt ab angelis bonis in ſinum abrahe ⁊c̄
Duodecima conſideratio eſt. quomo XII. ꝯſi/ deratio
do nouerunt illa ſuffragia mortui. Ubi
ponuntur due veritates catholice. quaꝝ.
Prima eſt ꝙ nouerunt illa per narra/
tionem aliorum qui moriuntur: qui nar/
rant eis de ſtatu mundi ⁊ de parentibus
et que ibi bona fiunt pro eis. Secun/ I
da eſt ꝙ nouerunt reuelatione ſanctoruz

angelorum qui ſepe ad confortationem
eorum ⁊ ſuffragia pro eis facta eis nun/
ciãt vt magis conſolentur de approxi/
matione liberationis eorum. Nota ꝙ
triplex eſt eſt mors. ſcilicet naturalis pre
deſtinata. et caſualis. Naturalis ſcilicet
mors eſt extinctio caloris naturalis et
conſumptio ſubſtantialis humiditatis
que quidem acquiſita eſt ex ſpermate
vtriuſqꝫ parentis tempore noſtre conce/
ptionis ſicut videmus lumen extingui
propter olei defectum. Mors autem p̄/
deſtinata eſt quam creator benedictus
et ſublimis prefixit cuilibet hominum:
de qua dicitur in iob. Poſuiſti termi/
nos eius: qui preteriri non poterunt.
Et hec duo genera mortis non poteſt tol
lere medicina ⁊c̄. Mors tertia que eſt
caſualis tollitur per remedium medici/
ne exhibitum per viam rationis. et ita vi
ta hominis beneficio medicine conſer/
uatur vſqꝫ ad prefinitum terminuz. No/
ta ſecundo quid eſt vita. Eſt exiſtentia
corporis per alimentum. vel vita eſt actus
procedens a corde mediantibus ſpiriti
bus ⁊ a calore naturali Uel vita eſt in/
fluxus procedens a primo principio et
ſempiterno. Nota ꝙ anima in exitu de
corpore tria emittit ſuſpiria. Primuz
eſt ꝙ cognoſcit ſe offendiſſe ſummum
creatorem. Secundum eſt. ꝙ corpus
eius cuius fuit ſocia tanto tempore de/
K ſerit. Tertiuz eſt ꝙ neſcit quo vadat
nec cum quibus incedat ⁊c̄. Nos igi/
tur iſta conſiderantes hic ſtudeamus
acquirere gratiam vt in tali tranſitu ac/
cedamus ad gloriã: Quã nobis ꝯcedat
xp̄s ieſus dei ⁊ virginis filius. Amen.

De eodem. Sermo. II.

Dominus morti/
ficat ⁊ viuificat ⁊c̄. i. R. ij. ca.
Quia ſecundum doctrinam
beati Auguſtini. ij. cap̄. de eccleſiaſt. ie/
rarchia poſt ſanctorum ordinum decla/
rationem: ſequitur tractatus fidelium
defunctorum. Ideo ſancta mater eccle/
ſia poſt ſolennitatem omnium ſancto/
rum: mortuorum commemorationem
inducit. ideo pro illa memoria declarã/
da aſſumitur verbum illud. Dominus
mortificat ⁊c̄. In quo quidem ſermone
cõmemoratio defunctorum declaratur
quantum ad corruptele ſtatum. Pri/
mo quo ad curſum ſui egreſſus. Se/
cundo quo ad curſum ſui progreſſus.
Tertio. quo ad curſum ſui ingreſſus.
Quarto quo ad curſum ſui regreſſus L
Egreſſus autem fidelium eſt in anime
ſeparatione. tunc enim anima egredit̄
ſicut educta de terreno habitaculo. Pro
greſſus autem eorum perficitur in con/
ſummatione gratie quia ſicut angeli bo
ni quando fuerunt ad deũ conuerſi. ⁊ in
auerſione malorum ſunt in gratia con/
firmati: ſic iſti poſt anime ſeparationez
mox in gratia cõfirmantur: ne vltra pec
care poſſint. Ingreſſus autem eorum in
ducitur in purgatorij detruſione quia
de communi curſu penis temporalibus
obligantur. Sed receſſus eorum cõfir/
matur in eoꝝ reuerſione quãdo cõpleta
penis eoꝝ euolant. ideo ꝗtũ ad eoꝝ egreſ
ſum p̄mittit̄. Dominus mortificat talez
ſcꝫ. in aĩa ſua a ſocietate ſepãdo. Sed
ꝗtum ad eoꝝ ꝓgreſſum ſequit̄. Et viui
ficat. i. in grã confirmat̄. De quibus duo
bus ingreſſibus inducit̄ in teſtimoniuz
illud beati pe. in canonica. ſua. ix. cap̄. di
Xp̄us ꝓ nobis paſſus eſt: vt nos offerat
deo. mortificatos quidem carne vi. autẽ
ſpiritu ⁊c̄. Carnis enim mortificatio eſt
in anime ſeparatione. ſed ſpiritus viuifi
catio eſt in gratie confirmatione. quod
eſt pulchrius iocale qđ angeli habuerũt
preter ſuam beatitudinem. Unde vere
tunc dicitur immortalis. Et ꝗtum ad
eoꝝ ingreſſum ſequitur. Deducit ad in/
feros ibi enim creditur eſſe locus purga
torij quẽ ingrediunt̄. Quarto ꝗtum
ad eorum regreſſum qui finitur. cum ſe/
quitur. Et reducit de quibus duobus in
curſibus inducitur illud pſ̄. Si aſcen/
dero in celum tu illic es: ecce ꝗtum ad

finalem regreſſum. Si deſcendero in in
fernum ades. ecce penalem ingreſſum.
Iſte eſt ille infernus: de quo dicitur in
pſ. Uerumtamen deus redimet ani/
mam meam de manu inferi: cum acce/
perit me. Quia ergo de mortuis fideli/
um preſens memoria agitur. idcirco me/
moriam mortuorum meditando. ſcili/
cet iuxta conſilium ſapientis occurrunt
nobis conſiderationes duodecim per/
I. conſideratio tractande. quarum ſcilicet Prima eſt.
quid eſt mors. Dicitur autem ſecundū
dionyſium de angelica ierarchia. ij. cap.
ꝙ mors non eſt alicuius rei conſumptio.
ſed eſt coniunctorum ſeparatio. Et in
hoc differt mors hominum a morte iu/
mentorum. quia anima hominis ſepara
tur ⁊ anima bruti in corpore moritur: ſi/
cut docet beatus Gregorius in libro dia
logorum. et ideo mors hominis quadru
A plici ſeparatione oſtenditur. Et pri/
ma eſt. quando homo ſpoliatur veſte vetu/
ſtate conſumpta anima enim induitur carne
ſicut veſtimento velociter veteraſcente.
Ideo dicitur iob. xiij. capi. Quaſi putre
do conſumendus ſum ⁊ quaſi veſtimen
tum quod comeditur a tinea. Secun
da ſeparatio eſt. quando exuitur arma/
tura victoria conſumpta. quia quamdiu ho/
mo carne tegitur certat cum hoſte vali/
diſſimo. ⁊ hoc certamen nunquam conſuma
tur: donec armatura hec deponatur. et
quia iſta armatura vt plurimum impe/
dit militem ne poſſit pugnare. Ideo di/
cit apoſtolus Roma. vi. Non exhibea/
mus membra noſtra arma iniquitatis
peccato. ſed arma iuſticie deo ⁊c. Ter
tia eſt. quando egreditur de ſuo taberna
culo. poſtquam creuit ruina: quia ſicut do/
mus lutea eſt ruinoſa: ſic habitaculum
noſtri corporis faciliter ſoluitur. ideo di/
citur iob. iiij. capi. ꝙ homines qui habi/
tant domos luteas conſumentur velut a
tinea. vbi dicit Gregorius luteas domos
habitamus: cum in terram corpora no/
ſtra ſubſiſtimus. Quarta ſeparatio
eſt. quando exit de ergaſtulo poſtquam com

pleuit ſuam penam anima vtitur corpo/
re ſicut captus vtitur carcere vt poſuit
plato. vnde tantam poſuit libertatem
poſt ſeparationem ꝙ quidam eius diſci/
pulus ſe interfecit: vt poſſet videre illius
ſtatus pulchritudinem ſecundum ꝙ re/
citat Auguſtinus de ciuitate dei. Unde
anima prophete cognoſcens ſe incluſaꝫ
in illo carcere ait in pſ. Educ de cuſto/
dia animam meam. id eſt de carcere ad
confitendum nomini tuo. Me inquit ex
pectant iuſti donec retribuas mihi. Et
illam ſeparationem ſic aſſimilatam de/
ſcripſit. ſapiens eccleſiaſtes. xij. dicens:
Memento creatoris tui antequam re/
uertatur puluis in terram ſuam: vnde
erat et ſpiritus redeat ad deum qui fe/
cit illum ⁊c. Secunda conſideratio II. cõſideratio
eſt. quot ſunt genera mortis. Et dicitur
ꝙ ſunt quattuor. quarum ſcilicet Pri/
ma eſt corporis que cauſatur ex ſepara/
tione anime a corpore. Secunda eſt B
anime que cauſatur ex ſeparatione gra/
tie ab ipſa. ſicut enim anima viuificat cor
pus ſic gratia animam. Tertia eſt.
mors temporalis que cauſatur ex ſepa/
ratione hominis a ſtatu ſeculi. tales enim
vt religioſi reputantur mortui. Quar
ta eſt mors eternalis que cauſatur ex ſe/
paratione glorie eterne a qua anima ſe/
paratur per peccatum quia illa vita dici
tur eterna. Nota ꝙ prima mors eſt a no/
bis ad memoriam repetenda. quia eius
memoria maxime cohibet hominem a
peccatis ⁊ animat ad virtutes Unde
dicitur eccleſiaſt. vij. In omnibus operi
bus tuis memorare nouiſſima tua ⁊ in
eternū non peccabis. Secunda mors
eſt a nobis ſuper omnia deteſtanda. quia non
inducitur niſi per peccatum mortale:
quod eſt peius ſecundum ſe quam eterna
damnatio. vnde eleazarus doctor opti/
mus dicit ſe magis permitti velle eſſe in
inferno quam diuinam legem tranſgredi:
vt habetur. ij. machabeo. vi. cap. De illa
morte ait beatus Iaco. in cano. ſua. i. ca.
Peccatū cū ꝯſumatū fuerit generat mortē

Tertia mors eſt a nobis affectualiter
veneranda. quia omnes qui iſta morte mo/
riuntur eo ipſo reges celi conſtituuntur
vt habetur Matth. v. cap. de relinquen/
tibus mundum. vbi dicitur. Beati pau/
peres ſpiritu: quoniam ipſorum eſt regnū
celorum. de qua morte ait apoſtolus col.
iij. Mortui enim eſtis ⁊ vita veſtra abſcon
dita eſt cum chriſto Quarta mors eſt
ſemper pertimeſcenda. quia ſola illa eſt
a qua nullus perpetuo reſurgere poteſt.
de illa loquitur Io. apoc. xx. di. Infernuꝫ
et mors miſſi ſunt in ſtagnū ignis ⁊ ſul/
phuris. hec eſt mors ſcda. Et in diebus il/
lis querent homines mortē ⁊ nō inueni/
III. cõſideratio ent ⁊ fugiet mors ab eis. Tertia cõſi/
deratio eſt: quam ſeuerum eſt mortis iudici/
um. Dicendū eſt ꝙ quattuor ſunt illa que
C declarant ꝙ ſit ſeuerū. ⁊ Primuꝫ eſt ꝙ
illud iudiciū eſt vniuerſale. nullus enim
excipitur a ſnia mortis lata cõtra primum
hominem ſm Aug. vnde xp̄s nec ſibi nec
matri in hac pepercit. Ideo dixit dd. i. Re. xiiij.
Omnes morimur ⁊ quaſi aqua dilabimur
ſuper terrā que nō reuertitur. Scdm dubium
eſt ꝙ illud iudiciū eſt inequale. quia ſi omnes
moriremur in vltima etate vel in prima
videretur eſſe ſnia equa. ſed quia tam iuuenes
quam ſenes tā bonos quam malos: imo vt plu/
rimum meliores ledit citius. vñ iniuſtuꝫ
iudiciū eius. propter quod dicit ſap. eccl's. ij.
Moritur doctus vt indoctus. Tertiuꝫ
dubium eſt. quia illud iudiciū eſt irreuocabile
quia nullus pōt a tali ſnia appellare propter
iudicis ſummitatē: nec ipſe vult indulge
re cuiquam: vt docet Aug. in queſtionibus
no. ⁊ ve. te. propter quod dicit apl's ad heb. xiij
ꝙ ſtatutū eſt omnibus hominibus ſemel mori
Quartū dubium eſt ꝙ illud iudiciū eſt ac
celerabile. quia hominis eſt breuis vita: ſicut
vmbra. ⁊ mors velocius appropinquat quam
ſagitta mediū tranſire valeat. Ideo dicitur
eccli. xiiij. Memor eſto quoniam mors nō tar
dat. Sed omnia illa aggrauat incertitudo.
quia licet nihil ſit certius morte. tñ nihil ē
incertius hora mortis ſm Ber. ita vt nul
lus ſibi valeat prouidere. vñ dī gen. xxvij.
q. Iſaac ignorabat diem mortis ſue.

Quarta conſideratio eſt. vnde mors IIII. cõſideratio
fuit exorta. Circa quod inducuntur quattuor
veritates. ⁊ Prima eſt ꝙ mors non eſt D
inducta a deo creante. quia omnis crea/
tura dei bona eſt. vt dicit dioni. de di. no.
ca. iiij. ⁊ gen. i. dicitur Uidit deus cuncta
que fecerat ⁊ erant valde bona. Ideo dr
ſap. i. Deus mortem non fecit. nec letatur
in perditione morientium. Scda eſt ꝙ
mors prima orta fuit a diabolo inuiden
te. quia videbat homines aſcēdere ad locū
vñ exciderat. ⁊ quia ſolatiū eſt miſeris ſoci
os habere penarum. ideo dicitur ſap. ij. Deus creauit
hominem inexterminabilem ⁊c. inuidia
autem diaboli mors introiuit in orbē terra
rum ⁊c. Tertia eſt ꝙ mors orta eſt a
muliere ſuperbiēte. quia ipſa credens ſerpen
tis ſermonibus: voluit eſſe dea. vñ dicit
apoſtolus. ꝙ mulier fuit ſeducta in preua/
ricatiōe ⁊ non vir. Ideo dicitur eccl's. xxv.
A muliere initiū factū eſt peccati ⁊ per il/
lam omnes morimur. Quod ſi noſtri cleri
ci cõſiderarent magis ab earum aſpectibus
⁊ conſortijs ſe elongarent quia melius ē
cõmorari leoni ⁊ draconi: vt ibideꝫ dicitur
Quarta eſt ꝙ mors vltimo orta fuit
ab homine inobediente. quia nō timuit
precepto dei contraire ne moleſtaret euaꝫ
ſciens ꝙ verba ſerpentis non erant vera
Ideo dicit apoſtolus Ro. v. ꝙ vnius ho
minis delicto mors regnauit ⁊c. Quin V. conſideratio
ta cõſideratio eſt. vnde mors fuit deſtru/
cta. Et dicitur ꝙ mors xp̄i noſtram morteꝫ
ſecundum quadruplicem modū deſtru/
xit. ⁊ Primo per modum placationis E
ſicut enim vehementer iratus non pla/
catur niſi in magna vindicta: ſic iracun/
dia dei patris placari non potuit vt nr̄e
mortis ſententiam reuocaret donec mor
tuus fuit ille homo qui ceteris homini/
bus preponderabat. vnde ſoluit inimici/
tias in carne ſua vt dicit apoſtolus ad
ephesios. ij. cap. Secundo per modū
ſatiſfactionis. quia tunc fit perfecta ſatiſ
factio quādo offertur illud quod eſt ma
gis gratum offenſo quam fuerit diſplicens
ſibi offenſa. Et hoc fecit chriſtus in cruce:
offerens deo ſemetipſum per modū holo

cauſti. ideo dicit apoſtolus ad hebr. ix.
ca. ꝙ xp̄us obtulit ſemetipſum ꝑ ſpiritū
ſanctū deo. Tertio ꝑ modum redem/
ptionis. quia tunc perfecte alicui red/
ditur: cum dat̃ aliquid illi ꝑualens. ita
dedit xp̄us vitā ſuam pro nobis que lon
ge erat melior omnibus alijs. Ideo dici
tur oſee. xiij. De morte redimam eos ⁊c̄.
Quarto per modū damnationis. q̄a
ſi ille qui iniuſte rapit aliena iuſte dam/
natur ad perdendum propria: ſic dia/
bolus fuit iuſte damnatus ad perdendū
homines iniuſte poſſeſſos. quia tractās
chriſti mortem voluit habere eā in quo
nihil iuris habebat ſm̄ illō io. xiiij. Ue/
nit enim princeps mundi huius ⁊ in me
non habet quicq̄. Ideo xp̄us ſua morte
mortem deſtruens ⁊ infernū di. ꝑ oſee ꝓ/
phetam ca. xiij. Ero. ſ. mors tua o mors
morſus tuus ero inferne. Ideo docet be
atus Anſel. de orōnibus paſſionē xp̄i in
mortis articulo inuocandā. nec puto ꝙ
aliquis tunc fideli mente ⁊ cōpuncto cor
de paſſionem xp̄i inuocans poſſit dam/
VI. cōſi/deratio nari. Sexta cōſideratio eſt. qui ſunt il
li quibus mors eſt odibilis. Et dicit̃ ꝙ
quattuor ſunt hominū genera ſingulari
F ter. ſ. Primo ſuperbis ⁊ arrogantibus
q̄ in morte ſic ſubtus eijciunt̃. ideo dicit̃
eccleſiaſt. x. Quid ſuperbis terra ⁊ cinis. ⁊
ad ſublimiū arrogantiā deprimendam
idem ait. Hodie eſt rex ⁊ cras morietur
Scd̄o imundis ⁊ carnalibus. q̄ tunc
omnis voluptas habet terminū ſuum ⁊
vertit̃ in ſupplicium. Ideo ꝓ vilitate ta/
lium hominū in voluptate breui decedē/
tium dicit̃ dicit̃ eccles. x. Muſce morientes
ꝑdunt ſuauitatē vnguenti. i. homines lu/
brici delectabil̃ voluptatis amatores ex
tinguunt̃ in morte. Tertio auaris et
temporalibus deditis q̄ nō curant niſi de
rebus tp̄alibus: quia in morte oportet
eos omnia dimittere dicente Iob in per
ſona talium. Nudus egreſſus ſū de vte
ro matris mee ⁊ nudus reuertar illuc. id
circo ad exemplum taliū dicit̃ luce. xvi.
Mortuus eſt diues ⁊ ſe. ⁊c̄. Quarto
infidelibus ⁊ incredulis q̄ putāt ꝙ ani/
ma ſimul cum corpore moriat̃. ⁊ ad ni/
hil redigatur. ideo talibus qui videntur
in illa vita tm̄ ſꝑare dicit̃ ſap. ij. ca. Exi/
guum ⁊ cū tedio eſt tp̄s vite noſtre ⁊ nō
eſt qui agnitus ſit regreſſus ab inferis:
quia ex nihilo facti ſumus ⁊ poſt hoc eri
mus tanq̄ nō fuerimus. q̄ extinctus ci/
nis erit corpus noſtrum ⁊ ſpiritus noſter
diffundet̃ tanq̄ mollis aer. hoc cogitaue
runt ⁊ errauerunt ⁊ excecati ſunt a mali
cia eoꝝ. Idcirco pro oībus iſtis dicit̃
eccl'ia. xl. O mors q̄ amara eſt memo/
ria tua homini iniuſto ⁊ pacem haben/
ti cum ſubſtantia ſua. Septima cōſi/
VII. cōſi/deratio deratio eſt. q̄ ſunt illi q̄bus mors ē ama
bilis. Dicit̃ ꝙ ſunt quattuor genera hoīꝝ
qui deſiderant mortē tanq̄ eis amabilē
G Primo eſt amabilis ꝓ xp̄o voluntarie
mendicantibus quia illud qd̄ tm̄ deſide
rāt poſt mortē acquirit̃. ſ. regnū celoꝝ di/
cente dn̄o Mat. v. Beati pauperes ſpū
qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. iō dicit̃ eccl'i.
xij. O mors bonū eſt iudiciū tuū homi
indigenti. Scd̄o eſt amabilis pro xp̄o
quotidie laborantibus. q̄ in morte con/
ſequunt̃ mercedē ſuam: ſicut mercenarij
expectant diem ſue retributionis. Ideo
dicitur Iob. xiiij. Breues dies hominis
ſūt ⁊c̄. vſq; donec optata veniāt ⁊ ſicut
mercenarij dies eius. Tertio eſt ama
bilis hominibus firmiter circa ea que
ſunt fidei credētib9. quia fides nr̄a docet
ꝙ nūc ſum9 in captiuitate: ⁊ tūc liberabi
D mur a ſeruitute in ſpe glorie filioꝝ dei: ſi
cut illi q̄ tranſeūt de captiuitate ad p̄riā
Ideo dicit̃. ij. coꝝ. v. Qm̄ ſi terreſtris do/
mus nr̄a huius hitationis diſſoluit̃: edi
ficationē ex deo hēmus domū nō manu
factā in celis. Quarto eſt amabilis ho/
minib9 gaudia celeſtia deſiderātibus: q̄
oculus non vidit nec auris audiuit ⁊c̄.
philip. i. Ideo dicebat apl's. ꝙ cupiebat
diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o: q̄ ſibi viuere xp̄s
erat ⁊ mori lucrū. vn̄ ꝓ oībus iſtis dici
tur ſap. iij. cap̄. Iuſtoꝝ aīe in manu dei
ſunt ⁊c̄. Sed ſm̄ b. Augu. ſuꝑ gen̄. Aliq̄
impie deſiderāt mortē: vt qui ſeipſos in/
terficiūt ꝓpter deſꝑationē. et talis mors

VIII. cōſi/deratio dicit̃. nequiſſima eccl'i. xxvij. ca. Octa
ua cōſideratio eſt. que ſunt morientium
queſtiones. Dicit̃ aūt ꝙ ſicut inuenit̃ al/
legatum a beato Anſel. in lib. de orōnib9
qn̄ frater eſt in mortis articulo fratres ei
aſſiſtentes debēt ſibi plures facere qōnes
H que ad quattuor reducunt̃. ⁊ Prima ē
ſi credat ea que ſunt fidei xp̄iane veriſſi/
ma ſicut ſancta docet eccl'ia. quo rn̄den/
te. Credo. Scd̄a queſtio fiat. Si gau
det ꝙ morit̃ i fide catholica ⁊ ita de cha
ritate. quo rn̄dente. Gaudeo. Fiat ei. ſcꝫ
Tertia q̄ſtio. ſi dolet q̄ deū offendit ⁊
ſi cognoſcit ſe multū deū offendiſſe. quo
rn̄dente. Sic fiat ei. ſ. Quarta q̄ſtio.
ſi ꝓmittit deo dante firmiter de cōmiſſis
ſatiſfacere ⁊ deum vlterius non offende
re. quo reſpōdente ſic. interrogans debet
vlterius addere vt iam ſpē ſuam ponat
in paſſione dn̄ica. ⁊ ipſam obijciat ei ob/
uianti. quibus expletis nō eſt de eius ſa/
lute formidandū. quia corde creditur ad
iuſticiam: ore autem confeſſio fit ad ſalu
tem. vnde pro talibus qui ſic moriuntur
in vera penitentia ⁊ ſapientia dicitur in
ps̄. Non videbit interitum cum viderit
ſapientes morientes. quia tales non in/
tereunt ſed reſurgunt. Et dicuntur recte
IX. cōſi/deratio ſapientes. quia queſtiones optimas ve/
riſſime diſſoluentes. Nona conſidera
tio eſt que ſunt morientium ſacramenta
Dicit̃ aūt ꝙ quattuor ſunt miſteria que
circa morientes ꝑficiunt̃ in eccleſiaſtica
ierarchia. ſ. Primū ſacramentū eſt cō/
feſſio penitentialis. Scd̄m miſteriū ē
cōicatio ſacralis. Tertiū eſt vnctiōis
A finalis. Quartū eſt recōmendationis
ſpūalis. q̄b9 aīa recōmendat̃ xp̄o ⁊ angel
ei9. Et illa q̄ttuor req̄runt̃. ſcd̄m illa q̄t/
tuor que ſunt neceſſaria homini volenti
⁊ debenti facere longam viam ⁊ ſumme
periculoſam. Ad quam faciendā quat/
tuor neceſſario requirunt̃. ſ. Primo ꝙ
ſit a magnis ponderibus exoneratus. q̄
viator cum magno pondere non poteſt
viam ſuam faciliter expedire. ⁊ ideo pre
mittitur confeſſio peccatoꝝ in qua ſarci/
na peccatoꝝ locū deorſū aggerentiū mo
re grauiū deponit̃. Scd̄o ꝙ homo ſit
cibis ſufficienter ſuſtentatus ne fame ni
mia deficiat in via Et ideo dat̃ ei diuina
euchariſtia in cuius fortitudine peruenit
tur ad montem dei oreb. qui interpreta/
tur ardor ſicut helyas ſine fame ambula
uit in fortitudine cibi illius. xl. diebus ⁊
xl. noctibus. iij. R. xix. capi. Tertio ꝙ
homo ſit armis pugnabilibus circūda/
tus ne facile pateat hoſtiū ictibus aut la/
tronum. Et ideo ſequit̃ extrema vnctio
in qua armis crucis ſingula membra ar
mantur. que ſunt arma terribilia inimi/
cis ⁊c̄. Quarto ꝙ homo ſit cum ſocijs
fidelibus comitatus. quia hoſtium non
poſſet multitudinē tolerare. Et hoc cū
ſequitur recōmendatio in qua ſanctis et
angelis cōmittitur commendanda ⁊ cu
ſtodienda. Et pro tali morte dicebat ba
laam numeri. xxiij. Moriatur anima
mea. ſcilicet morte iuſtorum. ⁊ fiant no/
uiſſima mea horum ſimilia. Decima X. conſi/deratio
conſideratio eſt. qualia ſunt mortuorum
receptacula apud inferos. Dicitur autē
ꝙ quattuor et Primum dicitur ſinus
abrae in quo ante chriſti mortem fuerāt
ſancti veteris teſtamēti ⁊ ibi fuit repoſi/
tus lazarus: vt habetur luce. xvi. capi.
Secundnm eſt locus purgatorij ad B
quem deſcendūt illi qui de peccatis ꝑfe/
ctam penitentiam nō egerunt ſm̄ beatū
Greg. de quo intelligitur ad līam verbū
thematis. ſ. Deus deducit ⁊c̄. Terti/
um eſt locus limbi ad quē vadūt ꝑuuli
q̄ ſolū ſunt i originali defuncti vbi nō pu
niuntur niſi pena ſenſus vt patet. iiij. ſen
tentiarum. Quartum eſt locus infer/
ni vbi nulla eſt redemptio. de quo loco
dicit̃ ꝓ reproboꝝ damnatione in ps̄. Si
cut oues in inferno poſiti ſunt. mors de/
paſcet eos: vt mori nō poſſint. Et d̄ iſtis
dicitur apoc. xiiij. In diebus illis homi/
nes querent mortem ⁊ non inuenient de
ſiderabunt mori ⁊ mors fugiet ab eis.
Primam aūt partem xp̄s ad inferos de
ſcendens totaliter euacuauit. Scd̄am
aūt licet euacuauerit eam tunc tamen to
ta die animabus deſcendentibus replet̃

Tertiam aūt ꝛ quartam ad illas nunq̄
deſcendit nec vllum beneficiū eis miſit.
quia vtraq; ſunt in peccato mortali. licȝ
tertij ſint in originali ꝛ q̄rti ſint in actua
li. Et pro iſtis dicitur in pſ̄. Mors pec
catorum peſſima ꝛc̄. Undecima con
IX. cōſi/ ſideratio eſt. quot ꝛ q̄nta ſunt mortuorū
deratio remedia? Et dicit̄ ꝙ quedam figmenta
que fiunt circa defunctos non ſunt reme
dia dicente beato Augu. de ciui. dei. i. ſic
Proinde iſta omnia. curatio funeris. cō
ditio ſepulture ꝛ pompa magis ſunt vi
uentium ſolatia q̄ȝ defunctoꝝ ſubſidia
ꝛc̄. Ideo dicitur ꝙ quattuor ſunt mortu
orum remedia. ꝛ Primum eſt oblatio
C ſacramentalis que fit in miſſarum cele
bratione. Scōm eſt oratio ſpiritualis
que fit ex fidelium deuotione Tertiū
eſt elemoſyna q̄ ꝑtinet ad virtutē miſeri
cordie. Quartū ē ieiuniū qđ ꝑtinet ad
ꝟtutē abſtinētie. Primū aūt remediū
datur de bonis eccleſie. Scōm de bo
nis anime. Tertiuȝ de bonis fortune
Quartum de bonis nature ꝛ gratie.
Ideo dicit Greg. in epiſtola ad boniſa
cium ꝙ anime fideliū defunctoꝝ quattu
or modis ſoluunt̄. ſ. aut ſacerdotum obla
tionibus. aut ſanctoruȝ orationibus. aut
caroꝝ elemoſynis. aut cognatoꝝ ieiunio
Ideo dicitur. ij. mach. xij. ca. ꝙ vir forti
ſimus iudas collatione facta miſit hie
roſolymam duodecim mi. dragmas ar
XII. ꝯſi genti offerri ibi ꝛc̄. Duodecima con
deratio ſideratio eſt quot ſunt mortuorum gn̄a.
quere hāc conſiderationem in ꝓcedenti
ſermone in. iij. ꝯſideratione eiuſdem ꝛc̄.
Et nota ꝙ illi de ꝑadiſo nō indigent re
medio. quia ſunt beati. illi autē de infer
no non poſſunt iuuari remedio. qꝛ ſunt
a deo excōicati. ꝛ ideo ſuffragia que fiūt
pro illis ſunt gr̄arum actiones. ſed illa q̄
fiunt pro illis qui ſunt in inferno. ſunt. ſ.
viuoꝝ conſolatiōes: vt iij. ca. Cum in ar
te. Illi aūt de lymbo nō poſſunt adiuua
ri per ſuffragia: quia nō puniunt̄ niſi pe
na damni que eſt carentia viſionis diue
ꝛ illa non poteſt remitti niſi deus oſten
deret ſe eis. ꝛ ideo remanent in ſtatu ſuo

Pro illis autē de purgatorio ſūt ſuffra
gia facienda de quibus eccleſiaſtici. iiij.
Laudaui magis mortuos q̄ȝ viuentes
quia melior eſt ſtatus purgatorij q̄ȝ ſta
tus huius mundi ꝓpter quattuor inter
alia. et Primū eſt quia ipſi ſunt confir D
mati in gratia quo ſuppoſito omnis pe
na eſſet tollerabilis in hoc mūdo viris
fidelibus. Secundū eſt qꝛ penā ſuſti
nent cum mira pacientia. eo ꝙ habent
affectiones rectas: que quidē virtus om
nem penā facit ſuauem iuxta illud euā
gelij. In patiētia veſtra poſſidebitis ani
mas veſtras ꝛc̄. Tertiū eſt quia ſup
plicium recipiunt cū beniuolentia prop
ter charitatem inextriguibilem: qua vir
tute premiſſa dicit Ricard⁹ de arra ſpō
ſe. ꝙ ſupplicium inferni non eſſet pena.
Quartū eſt ꝙ ſunt certificati de futu
ra gloria et illud quaſi annullat eorū tor
menta ſicut merces copioſa facit merce
nariuȝ firmiter operari et fideliter. Quā
nobis concedat chriſtus ieſus dei ꝛ vir
ginis filius. Amen.

De eodem. Sermo. III.

Mortui eſtis ꝛ vi
ta veſtra abſcōdita eſt cū xp̄o
in deo ꝛc̄. col. iij. ca. Uerbū il
lud cū ſit apoſtoli pauli militantē eccle
ſie informantis lr̄aliter intellectū et mi
ſtice cōſideratum eſt cui⁹libet catholicā
eccleſia repreſentantē que eſt in purga
torio dulciter alloquentis. Et ſcōm hoc
quilibȝ fidelis eccleſiam dupliciter allo
quitur in verbis iſtis. Primo vt cōdole
at de pena actualiter inflicta cū dicitur
mortui eſtis. ſ. morte pene ſenſibilis de q̄
dicit̄ in exo. Auferte a me morteȝ iſtam.
Scđo vt cōgaudeat de gl̄ia finaliter re
ſeruata cū ſequit̄ ꝛ vita vr̄a abſcōdita eſt
cū xp̄o de q̄ gl̄ia ap̄ſus vbi thema dicit.
Cū xp̄s apparuerit vita vr̄a tunc ꝛ vos ap
parebitis cū ip̄o in gl̄ia. Tunc cātabūt
illđ pſ̄. Aīa nr̄a erepta eſt de laq̄o venā
tiū: laque⁹ ꝯtrit⁹ eſt ꝛ nos liberati ſum⁹
Circa primā partē thematiſ de q̄ nūc
ꝓncipalr̄ agit̄ ſūt plēs articlī declarādi.

I articu Primus eſt: quid eſt mors. ꝛ dicit be
lus atus Dioniſi. de angelica ierar. ꝙ mors
non eſt cuiuſq̄ȝ corruptio: ſed anie a cor
pore ſeꝑatio: quod confirmat̄ ſingularit̄
de morte xp̄i dicentis illud pſ̄. xv. Quō
nō dereliquiſti aiam meā in inferno ꝛc̄.
vt patet ꝑ expoſitiōem bti petri in actib⁹.
Ratio aūt incorruptiōis in morte hoīs
eſt immortalitas aīe: qđ euidenter edu
cit̄ de ſcripturis noui ꝛ veteris teſtamēti
E ꝛc̄. tum qꝛ Sap. iij. dr̄. Iuſtoꝝ anime in
manu dei ſunt ꝛc̄. ex quo accipit̄ rō imor
talitatis in aīa que a corꝑe non depēdet
cuius exꝑimentū eſt: qꝛ remiſſa virtute
corꝑis anima ꝑfectius oꝑat̄ ad intra: tū
qꝛ Eccleſiaſtes. xij. dr̄. Reuertatur puluiſ
ad terrā ſuā vnde erat ꝛ ſp̄us ad deuȝ q̄
fecit illū. ex quo accipit̄ ratio: ꝙ ſol⁹ de⁹
qui dedit ſpiritū pōt eū deſtruere. cū to
ta natura inferior nō ſit ſufficiēs ad ip
ſum ꝓducere ꝓpter nō continentiā ꝟtua
lē. In nouo aūt teſtamēto habet̄ Math
x. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹ ꝛc̄.
Cui adiūgit̄ ratio bti Augu. de vera re
ligione di. ꝙ nullū cōmutabile pōt iudi
care ſm̄ ſe de incōmutabilib⁹: anima aūt
nr̄a attingit ad ꝓncipia q̄ ſunt incōmu
tabilia: licet non ꝑ rōnes: ſed per fidem.
vn̄ ap̄ſus dicit. i. Coꝛ. xv. Si in hac vi
ta tm̄ in xp̄o ſperantes ſumus: miſerabi
II. arti liores ſumus oīb⁹ hoībus. Scđs ar
culus ticulus eſt: ꝙ mors ē pena nobis ex pec
cato inflicta: vt pȝ Gen. ij. dicēte domi
no pmo homini. Quacūq; die comede
ritis ex eo morte moriemini. ſ. de ligno
ſciētie boni ꝛ mali: qđ verbuȝ ꝑ tota ſua
poſteritate ſm̄ Aug. fuit intellectum in
libro de ciui. dei. ꝛ ſequit̄. In ſudore vul
tus tui veſceris pane tuo ꝛc̄. ꝛ ſequitur:
Donec reuertaris in terrā de qua ſum
ptus es ꝛc̄. Itē Sap. ij. dicit̄. Deus cre
auit hoiem inexterminabilem. Inuidia
aūt diaboli mors intrauit in orbem terra
rum. In nouo aūt teſtamento dr̄ Ro. v.
Sicut enī vnius delicto mors regnauit
ꝑ vnū: multo magis regnabit vita per
vnū. ſ. ꝑ xp̄m ꝛc̄. Sed hic ſūt aliqua no
tabilia ꝑtractāda. ꝛ Primū eſt quare

ꝓpter pctm̄ patriſ inflicta eſt mors filijs
ꝯtra legē ꝛ ꝓphētā Ezechielē. ſ. Fili⁹ nō
portabit iniq̄tatē pr̄is. Scōm eſt q̄re
pro vno peccato inflicta eſt tanta pena.
Tertiū eſt: quare illud pctm̄ trāſfun
dit̄ in nos ſine cōmiſſiōe aut diuina cre
atione. Circa pmū eſt dicenduȝ: ꝙ ſicut
illud pctm̄ fuit in adā actualiter: ſic ē in
nobis originaliter. ꝛ iđ punimur pro no
ſtro reatu. Circa ſcōm eſt dicendū: ꝙ
maior eſt mors ſcđa vni⁹ q̄ȝ pme omni
um: ꝛ tñ ꝑ quolibet pctō mortali incurri
tur mors ſcđa in vno: qꝛ maior eſt mali
tia talis peccati q̄ȝ afflictio pene eterne:
ſicut docet Anſhelm⁹. Circa tertium
dicendū eſt: ꝙ illud peccatum in nobis
materialiter non eſt niſi carentia origi
nalis iuſticie: ꝛ iđ non tranſfundit̄ in no
bis niſi ꝓuatiue: qꝛ deus non creat illaȝ.
Tertius articulus eſt: ꝙ penā mortiſ III. ar
fuit ꝓpter pctm̄ a xp̄o aſſumpta ꝛ nō ſibi ticulus
inflicta: ꝙ aūt fuerit ab ip̄o aſſūpta gra
tanter ꝓbat̄ Math. x. ꝛ. xx. ca. vbi dicit̄.
Ecce aſcendimus hieroſolymā et filius D
hoīs tradet̄ ꝛc̄. vbi ſequit̄ obiurgatio pa
tris reſiſtentis. ꝛ Ioh. x. Ego ſuȝ paſtor
bonus ꝛc̄. ꝛ xp̄s. Poteſtatem habeo ponēdi
aiam meam ꝛc̄. Sed ꝙ ꝓpter peccatum
morteȝ aſſumpſerit ꝓbat̄. i. Petri. ij. vbi
dicit̄. Pctā nr̄a ip̄e ptulit in corꝑe ſuo ſu
per lignū ꝛc̄. Itē ad Hebre. x. dr̄. ꝙ xp̄us
mortuus eſt ad multoꝝ exhaurienda pec
cata. Et alibi dicit ap̄ls ꝙ mortuus eſt
ꝓpter delicta nr̄a. Iteȝ Ioh. Apocal. xi.
Dilexit nos ꝛ lauit nos a pctis noſtris
in ſanguine ſuo ꝛc̄. Sed quare xp̄us aſ
ſūpſit penā iſtā ꝑ pctō qđ nō cōmiſit iu
xta illđ. i. Petri. ij. Qui pctm̄ nō fec̄. Di
cēdū ꝙ ip̄e met rn̄det in Iohe dicēdo ꝙ
ꝓpt̄ charitatē quā ad nos habuit. Ma
iorem inquit charitatē ꝛc̄. Et ap̄ls etiaȝ
IIII ar ait. ꝙ ꝓpter nimiā charitateȝ ſuā qua di
ticulus lexit nos de⁹ miſit filiū ꝛc̄. Quartus
articulus eſt: ꝙ mors nr̄a fuit per mortē
xp̄i deſtructa quod probatur ꝑ ap̄lm̄. i.
Corinth. xv. vbi dicit̄. Abſorpta ē mors
in victoria. ſ. xp̄i. Et iteȝ ibidē. Sicut ꝑ
hominez mors: ſic ꝑ hoiem reſurrectio

B mortuoꝝ. Et alibi. Nouiſſime oīm ini/
mica deſtruet̄ mors. ſ. ꝑ mortē xp̄i. Sed
quare morimur ſi mors eſt deſtructa. be
atus Aug. de ciui. dei ponit tres ſpecieſ
mortis. q2 Quedā eſt corporalis per quā
anima diſcedit a corpe. Quedā eſt ſpi/
ritualis qua diſcedit de⁹ ab aīa. Que/
dam eſt gehēnalis qua punit̄ pena eter
na. ꝛ illa dicit̄ in Apoca. mors ſcda. Di/
cit aūt Auguſti. ꝙ omnes illas mortes
deus fuit cōminatus ade. Xp̄s aūt ꝑ pri
mam liberauit nos a duplici ſequente. ꝛ
ideo in li. de tri. ip̄e declarat qualr ſim/
pla mortꝫ ſue equipolleat nr̄o duplo: q2
vero ſm apoſtolū per mortē xp̄i reſurre/
ctio finalis celebrat̄. idcirco deſtruxit et
V. arti. mortē primā. Quintus articulus eſt:
ꝙ mors iſta eſt a nob̄ quotidie cōmemo
randa. vnde Sap̄. monebat filiū ſuū: iu
xta illō Eccliaſtici. vij. Memorare no-
D uiſſima tua ꝛc̄. In quoꝝ conſideratione
occurrit eternū ſupplicium qō per peccatū
acquirit̄. quia vermis eoꝝ non extingue
tur ineternū. ꝛ eternū exiliū qō peccato/
ri ꝑmitt̄ in Apocal. Foris canes ꝛ ve
nefici. Et perpetuū vinculū quo pecca/
tor in carcere vincit̄: iuxta illud pſ̄. Cō/
uertant̄ peccatores in ifernū ꝛc̄. Et om
ne remediū quod ab ipſo excludit̄: quia
veniet nox quando nemo poterit opera/
ri. Et futurū iudiciū in quo iudex iraſce
tur dicendo: Diſcedite a me maledicti
ꝛc̄. in Math. Iō dicit̄ Eccliaſtici. xxiiij
Memor eſto quoniā mors non tarda/
bit. Ecce quō mors eſt a nobis cōtinue
memoranda ꝛc̄. Sextus articul⁹ eſt:
VI. ar/ticulus ꝙ mors iſta eſt a nobis ſollicite expectā
da: vt quilibet quando venerit ſit para/
tus. ſicut enī nihil eſt certius morte: ſic
nil eſt incertius hora mortis. ideo dice/
A bat dn̄s Math. xxiiij. Et vos eſtote pa
rati: quia qua hora non putatis fili⁹ ho/
minis veniet. ſ. ad aiam expetendā: ꝛ ra
tionē exigendā ſm expoſitionem beati
Gregorij. de qua ſollicita expectatione
Math. xiij. dn̄s diſcipulos monebat di.
Vigilate q2 neſcitꝭ qua hora dn̄s veni/
at ſero. i. in ſenectute an media nocte. i. in
medio iuuentutis vite. an gallicantu. i. in
adoleſcētia: an mane. i. in pueritia. ne for
te inueniat vos dormientes ſomno pec/
cati mortalis: a quo ſomno apoſtolus
excitat dicens. Exurge qui dormis ꝛ ex
urge a mortuis ꝛ illu. te chriſtus per in/
fuſionem gratie: quam qui habent di/
cuntur vigilare propter operationes vi
VII. articulus tales ꝛ cetera. Septimus articulus
eſt: ꝙ iſta mors eſt a pctōrib⁹ formidāda
quia timor prouenit ex mali expectatio/
ne: mala autem infinita ſunt peccatori/
bus in morte parata: quia paterfamili/
as q̄ eſt dn̄s vinee. i. militātis eccl'ie tunc
malos male ꝑdet: vt dicit xp̄s in euāge/
lio. iō dicit̄ Eccl'ia. xli. O mors q̄ₒ ama/ B
ra eſt memoria tua: q2 in medio mortis
occurrit hoī iniuſto. Primo ſic neglecte
ꝑditio. iō infernus ꝛ ꝑditio dicunt̄ inſa/
tiabilia Prouer. xxx. Secūdo corpis in
ordiate amati corruptio: iuxta illō apl'i
Qui ſeminat in carne de carne metet cor
ruptionē. Tertio mundi ſubſecuta abla
tio: iuxta illud Ioh. Mūdus tranſit et
concupiſcentia eius ꝛc̄. Quarto volup/
tatis amplexate cōſumatio: q2 q̄ₜus fuit
in delitijs tm̄ dabit̄ ei tormentū: vt dr̄ in
Apocal. Quinto pene eterne inchoatio
q2 hij ibūt in ſuppliciū eternū: vt dicit̄ in
Math. xxv. ca. Iſti ſūt q̄ncꝫ lapides cū
q̄bus fuit Golias. i. pctōr interfectus. i.
Regū. Iſti ergo pctōri dicit̄ mors vlti/
mū terribiliū: iuxta illud Ezech. vbi di/
cit̄ ꝙ aſſirij id eſt demones qui tollūt ro/
buſtos dederunt terrorē ſuū in terra vi/
uentiū. Octauus articulus eſt: ꝙ illa VIII. articulus
mors non eſt a iuſto exiſtēte in gratia ꝑ/
timeſcenda: q2 talis in morte nullū ma/
lum expectat niſi penitentiā breuē. ideo
dicit̄ Eccliaſtici. xlj. O mors bonū ē iu
diciū tuū homini indigenti. Iſti indigē C
tes ſunt pauperes euangelici qui mundi
oīa reliquerūt ꝓpria. De quibus dicit
aplus. Sicut egentes multos aūt locu/
pletātes. Et ad Hebreos. Anguſtiati
egentes afflicti. Iſti non debēt mortem
timere ꝓpter q̄ncꝫ. Primo q2 ꝑ talē exitū
a morte continua liberant̄ ſm illud apo

ſtoli quotidie morior: Et Gregori. ait.
Ipſe eī quotidianus defectus corrup/
tionis ꝛc̄. Scdo quia in hac vita in ſecu
ritate nō quietant̄: iuxta illō. Qui ſe exi
ſtimat ſtare videat ne cadat. Tertio q2
in tali morte xp̄s ad ip̄m deſcendit: iux/
ta illud qō ꝑmiſit in Ioh. Si eī abiero
ꝛ parauero vobis locum iterū veniā ꝛ accipi
am vos ad meipſum ꝛc̄. Quarto q2 xp̄us
ſecū ip̄m ad patriā reducit. Iō dicit apo
ſtolus. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cum chriſto
Quinto q2 tunc ei xp̄s illud qō ſemper
deſiderauit beatifice oſtendit dicens in
Iohe. Venit hora cū iam non in puer/
bijs loquar vobis. Ideo dicit Ioh. in ca
no. ſua. Perfecta charitas foras mittit
timorē. Et ſic patet ꝙ mors nō eſt a iu/
IX. articulus ſto primeſcenda. Nonus articul⁹ eſt:
qualiter nos debemus habere ad mor/
tuos. Vbi eſt ſciendū: ꝙ mortui aut ſunt
in paradiſo: ꝛ iſtos debem⁹ honorare et
venerari: iuxta illud Ioh. v. Voca ſi eſt
qui tibi rñdeat ꝛ ad aliquē ſctōꝝ cōuer/
tere. ideo Ioh. in Apocal. cecidit ante
pedes angeli q̄ loquebat̄ ſecū. Aut ſunt
in inferno: ꝛ illos debem⁹ maledicere et
deteſtari: ſicut ꝛ demones cū q̄bus habi
tant. ideo dicit Iudas aplus in canoni/
D ca: Ve illis qui in viā caym abierūt. Aut
ſunt in limbo vt pueri: q̄ ſine baptiſmo
deceſſerunt. ꝛ pro iſtis non debem⁹ inter
cedere. q2 nihil ꝓdeſſet: cū ſint filij ire et
extra meritū meriti ꝛ demeriti ꝛ ſolū pe
nam dāni patiant̄. nec poſſunt liberari.
Aut ſunt in purgatorio ꝛ illos debem⁹
diligere et eis miſereri: quia ſunt in af/
flictione ꝛ pena de qua loquit̄ Luce. xij
dicens. Seruus qui cognoſcit volunta/
tem dn̄i ſui ꝛ non facit vapulabit plagꝭ
multis. et qui non cognoſcit volunta/
tē domini ſui et facit vapulabit plagis
X. articulus. paucis. Decimus articul⁹ eſt ꝙ nos
poſſumus ſubuenire illis qui ſunt i purgatorio: quod probatur auctoritatibus
noui ꝛ veteris teſtamenti. Tum quia. ij.
Machabeorum xij. dicitur. ꝙ vir for/
tis iudas mi. xer. xij. milia ꝛc̄. tum quia
E i. Corinth. xv. dicit apoſtolus poſt bapti
ſmuꝫ qui fit pro mortuis: per quem pro/
bat mortuorum reſurrectionem. ꝛ ille ē
baptiſmus flaminis queꝫ recipimus in
oratione directa pro mortuis: cōſtat au/
tem ꝙ nihil tale oportet facere pro illis
qui ſunt in inferno: aut in paradiſo ꝛc̄. XI. articulus
Vndecimus articulus eſt: ꝙ nos de/
bemus mortuis ſubuenire. ſ. tum q2 pre
ceptum moſaycum de dilectione et ſub/
uentione mutua ſe extendit ad omnes
proximos ſub lege ſub qua ſunt mortui.
tum quia mandatuꝫ euangelicū ſe extē/ F
dit ad omes qui ſunt in eccleſia: cuius
ſunt pars illi qui ſunt in purgatorio. Iō
dicit apoſtolus. ꝙ ſicut membra ſibi in/
uicem ſubueniunt: ſic omnes illi quib⁹
chriſtus eſt caput debēt ſibi mutuo ſub/
uenire. Conſtat autē ꝙ tales ſunt mem/
bra chriſti. ideo in perſona eoꝝ Eſa. de
nobis conqueritur dicens. Exiſtimatus
ſum cum deſcendētibus in lacum: quia
ita mihi parum ſubuenitur ſicut illis de
inferno. factus ſum ſicut homo ſine ad/ XII. articulus
iutorio inter mortuos liber ꝛc̄. Duo/
decimus articulus eſt: qualiter poſſu/
mus eis ſubuenire. Et dicitur ꝙ quattu
or modis. et Primo per ſacrificioꝝ di/ G
uiniſſimam eucharistiam. vnde Apoc.
xxij. Iſti ſunt qui venerunt de tribulati/
one magna. ſ. purgatorij ꝛ lauerunt ſto/
las ſuas in ſanguine agni. ſ. qui percipi/
tur in altari qui dicitur ſacramentū eu/
chariſtie. Secundo per orationū aſſi/
duitatem. vnde Iaco. ſue canonice. v. ca.
Oratio fidei ſaluabit infirmū ꝛc̄. ſ. illaꝫ
penam ſuſtinentem. Tertio per ele/
moſinarum benignitatem. vnde pſ̄. in
talium perſona di. Aduicit. ſ. viator a de/
xteris patris. ſ. purgationeꝫ recipientis ꝛ
hoc per beneficiuꝫ vt ſaluos faceret a ꝑ/
ſeq̄n. animaꝫ meam. Quarto per ieiu
niorum aſperitatem. vnde Danieli di/
ctum eſt. x. cap. Ex quo poſuiſti cor tu/
um vt affligeres cor tuū pro filijs iſrael
id eſt pro filijs qui ſunt in captiuitate
purgatorij: exaudita ſunt verba tua ꝛc̄.
Si autem eis ſic ſuccurrimus ipſi pro
nobis ſuccurrent: quādo erūt in patria.

B mortuoꝝ. Et alibi. Nouiſſime oīm ini/
mica deſtruet̃ mors. ſ. ꝑ mortē xpī. Sed
quare morimur ſi mors eſt deſtructa. be
atus Aug. de ciui. dei ponit tres ſpecieſ
mortis. qꝛ Quedā eſt corporalis per quā
anima diſcedit a corpe. Quedā eſt ſpi/
ritualis qua diſcedit de⁹ ab aīa. Que/
dam eſt gehēnalis qua puniť pena eter
na. ꝛ illa diciť in Apoca. mors ſcḋa. Di/
cit aūt Auguſti. ꝙ omnes illas mortes
deus fuit cōminatus ade. Xps aūt ꝑ pri
mam liberauit nos a duplici ſequente. ꝛ
ideo in li. de tri. ipe declarat qualr ſim/
pla morꝫ ſua equipolleat nr̃o duplo: qꝛ
vero ſm apoſtolū per mortē xpī reſurre/
ctio finalis celebrať. idcirco deſtruxit et
V. arti. mortē primā. Quintus articulus eſt:
ꝙ mors iſta eſt a nob quotidie cōmemo
randa. vnde Sap. monebat filiū ſuū: iu
xta illḋ Eccleſiaſtici. vij. Memorare no-
D uiſſima tua ꝛc̃. In quoꝝ conſideratione
occurrit eternū ſupplicū qḋ per peccatū
acquiriť. quia vermis coꝝ non extingue
tur in eternū. ꝛ eternū exiliū qḋ peccato/
ri ꝑmittiť in Apocal. Foris canes ꝛ ve
nefici. Et perpetuū vinculū quo pecca/
tor in carcere vinciť: iuxta illud pſ. Cō/
uertanť peccatores in ifernū ꝛc̃. Et om
ne remediū quod ab ipſo excludiť: quia
veniet nox quando nemo poterit opera/
ri. Et futurū iudiciū in quo iudex iraſce
tur dicendo: Diſcedite a me maledicti
ꝛc̃. in Math. Iḋ diciť Eccleſiaſtici. xxiiij
Memor eſto quoniā mors non tarda/
bit. Ecce quō mors eſt a nobis cōtinue
memoranda ꝛc̃. Sextus articul⁹ eſt:
VI. ar/ ꝙ mors iſta eſt a nobis ſollicite expectā
ticulus da: vt quilibet quando venerit ſit para/
tus. ſicut eniꝫ nihil eſt certius morte: ſic
nil eſt incertius hora mortis. ideo dice/
A bat dn̄s Math. xxiiij. Et vos eſtote pa
rati: quia qua hora non putatis fili⁹ ho/
minis veniet. ſ. ad aīam expetendā: ꝛ ra
tionē exigendā ſm expoſitionem beati
Gregorij. de qua ſollicita expectatione
Math. xiij. dn̄s diſcipulos monebat di.
Vigilate qꝛ neſcitꝭ qua hora dn̄s veni/
et ſero. i. in ſenectute. an media nocte. i. in
medio iuuenilis vite. an gallicantu. i. in
adoleſcētia: an mane. i. in pueritia. ne for
te inueniat vos dormientes ſomno pec/
cati mortalis: a quo ſomno apoſtolus
excitat dicens. Exurge qui dormis ꝛ ex
urge a mortuis ꝛ illu. te chriſtus per in/
fuſionem gratie: quam qui habent di/
cuntur vigilare propter operationes vi
VII. ar tales ꝛ cetera. Septimus articulus
ticulus eſt: ꝙ iſta mors eſt a pctōribus formidāda
quia timor prouenit ex mali expectatio/
ne: mala autem infinita ſunt peccatori/
bus in morte parata: quia paterfamili/
as q eſt dn̄s vinee. i. militātis eccl̃ie tunc
malos male ꝑdet: vt dicit xps in euāge/ B
lio. iō diciť Eccl̃ia. xli. O mors q̄ amar
ra eſt memoria tua: qꝛ in medio mortis
occurrit hoī iniuſto. Primo aie neglecte
ꝑditio. iō infernus ꝛ ꝑditio dicunť inſa/
tiabilia Prouer. xxx. Secūdo corpis in
ordiate amati corruptio: iuxta illḋ apli
Qui ſeminat in carne de carne metet cor
ruptionē. Tertio mundi ſubſecuta abla
tio: iuxta illud Iob. Mūdus tranſit et
concupiſcentia eius ꝛc̃. Quarto volup/
tatis amplexate cōſumatio: qꝛ q̄tꝭ fuiꝫ
in delitijs tm̄ dabiť ei tormentū: vt dr̄ in
Apocal. Quinto pene eterne inchoatio
qꝛ hō ibūt in ſupplicū eternū: vt diciť in
Math. xxv. ca. Iſti ſūt q̄nꝙ lapides cū
qbus fuit Golias. i. pctōr interfectus. i.
Regū. Iſti ergo pctōri diciť mors viri/
mū terribiliū: iuxta illud Ezech. vbi di/
ciť ꝙ aſſirij id eſt demones qui tollūt ro/
buſtos dederunt terrorē ſuū in terra vi/
uentiū. Octauus articulus eſt: ꝙ illa VIII. ar
mors non eſt a iuſto exiſtēte in gratia ꝑ/ ticulus
timeſcenda: qꝛ talis in morte nullū ma/
lum expectat niſi penitentiā breuē. ideo
diciť Eccleſiaſtici. xij. O mors bonū ē iu
diciū tuū homini indigenti. Iſti indigē C
tes ſunt paupes euangelici qui mundi
oīa reliquerūt ꝑpria. De quibus dicit
aplus. Sicut egentes multos aūt locu/
pletātes. Et ad Hebreos. Anguſtiati
egentes afflicti. Iſti non debēt mortem
timere ꝑpter q̄nꝙ. Primo qꝛ ꝑ talē exitū
a morte continua liberanť ſm illud apo

ſtoli quotidie morior: Et Gregori. ait.
Ipſe eīn quotidianus defectus corrup/
tionis ꝛc̃. Scḋo quia in hac vita in ſecu
ritate nō quieſcanť: iuxta illḋ. Qui ſe exi
ſtimat ſtare videat ne cadat. Tertio qꝛ
in tali morte xps ad ipm deſcendit: iux/
ta illud qḋ ꝓmiſit in Iob. Si eīn abiero
ꝛ parauero vobis locū iterꝫ veniā ꝛ accipi
am vos ad meipſum ꝛc̃. Quarto qꝛ xpus
ſecū ipm ad patriā reducit. Iō dicit apo
ſtolus. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cum chriſto
Quinto qꝛ tunc ei xps illud qḋ ſemper
deſiderauit beatifice oſtendit dicens in
Iohe. Venit hora cū iam non in puer/
bijs loquar vobis. Ideo dicit Ioh. in ca
no. ſua. Perfecta charitas foras mittit
timorē. Et ſic patet ꝙ mors nō eſt a iu/
IX. arti ſto ꝑtimeſcenda. Nonus articul⁹ eſt:
culus qualiter nos debemus habere ad mor/
tuos. Ubi eſt ſciendū: ꝙ mortui aut ſunt
in paradiſo: ꝛ iſtos debem⁹ honorare et
venerari: iuxta illud Iob. v. Voca ſi eſt
qui tibi rñdeat ꝛ ad aliquē ſctōꝝ cōuer/
tere. ideo Ioh. in Apocal. cecidit ante
pedes angeli q loquebať ſecū. Aut ſunt
in inferno: ꝛ illos debem⁹ maledicere et
deteſtari: ſicut ꝛ demones cū qbus habi
D tant. ideo dicit Iudas aplus in canoni/
ca: Ve illis qui in viā cayn abierūt. Aut
ſunt in limbo vt pueri: q ſine baptiſmo
deceſſerunt. ꝛ pro iſtis non debem⁹ inter
cedere. qꝛ nihil ꝓdeſſet: cū ſint filij ire et
extra meritū meriti ꝛ demeriti ꝛ ſolā pe
nam dāni patianť. nec poſſunt liberari.
Aut ſunt in purgatorio ꝛ illos debem⁹
diligere et eis miſereri: quia ſunt in af/
flictione ꝛ pena de qua loquiť Luce. xij
dicens. Seruus qui cognoſcit volunta/
tem dn̄i ſui ꝛ non facit vapulabit plagꝭ
multis. et qui non cognoſcit volunta/
tē domini ſui et facit vapulabit plagis
X. arti/ paucis. Decimus articul⁹ eſt ꝙ nos
culus. poſſumus ſubuenire illis qui ſunt in pur
gatorio quod probatur auctoritatibus
noui ꝛ veteris teſtamenti. Tum quia. ij.
Machabeorum. xij. dicitur. ꝙ vir for/
tis iudas mi. xer. xij. milia ꝛc̃. tum quia
E i. Corinth. xv. dicit apoſtolus poſt bapti
ſmuꝫ qui fit pro mortuis: per quem pro/
bat mortuorum reſurrectionem. ꝛ ille ē
baptiſmus flaminis queꝫ recipimus in
oratione directa pro mortuis: cōſtat au/
tem ꝙ nihil tale oportet facere pro illis
qui ſunt in inferno: aut in paradiſo ꝛc̃. XI. ar/
Undecimus articulus eſt: ꝙ nos de/ ticulus
bemus mortuis ſubuenire. ſ. tum qꝛ pre
ceptum moſaycum de dilectione et ſub/
uentione mutua ſe extendit ad omnes
proximos ſub lege ſub qua ſunt mortui.
tum quia mandatuꝫ euangelicū ſe extē/ F
dit ad oīes qui ſunt in eccleſia: cuius
ſunt pars illi qui ſunt in purgatorio. Iō
dicit apoſtolus. ꝙ ſicut membra ſibi in/
uicem ſubueniunt: ſic omnes illi qui b⁹
chriſtus eſt caput debēt ſibi mutuo ſub/
uenire. Conſtat autē ꝙ tales ſunt mem/
bra chriſti. ideo in perſona eoꝝ Eſa. de
nobis conqueritur dicens. Exiſtimatuſ
ſum cum deſcendētibus in lacum: quia
ita mihi parum ſubuenitur ſicut illis de
inferno. factus ſum ſicut homo ſine ad/ XII. ar/
iutorio inter mortuos liber ꝛc̃. Duo/ ticulus
decimus articulus eſt: qualiter poſſu/
mus eis ſubuenire. Et dicitur ꝙ quatu
G or modis. et Primo per ſacrificioꝝ di/
uiniſſimam eucbariſtiam. vnde Apoc.
xxij. Iſti ſunt qui venerunt de tribulati/
one magna. ſ. purgatorij ꝛ lauerunt ſto/
las ſuas in ſanguine agni. ſ. qui percipi/
tur in altari qui dicitur ſacramentū eu/
chariſtie. Secundo per orationū aſſi/
duitatem. vnde Iaco. ſue canonice. v. ca.
Oratio fidei ſaluabit infirmū ꝛc̃. ſ. illaꝫ
penam ſuſtinentem. Tertio per ele/
moſinarum benignitatem. vnde pſ. in
taliam perſona di. Aſſitit. ſ. viator a de/
xtris patris. ſ. purgationeꝫ recipientis ꝛ
hoc per beneficiuꝫ vt ſaluos faceret a ꝑ/
ſequē. animaꝫ meam. Quarto per ieiu
niorum aſperitatem. vnde Danieli di/
ctum eſt. x. cap. h. Ex quo poſuiſti cor tu/
um vt affligeres cor tuū pro filijs iſrael
id eſt pro filijs qui ſunt in captiuitate
purgatorij: exaudita ſunt verba tua ꝛc̃.
Si autem eis ſic ſuccurrimus ipſi pro
nobis ſuccurrent: quādo erit in patria.

ideo cōſulit nobis a dn̄o Luce.xvi.di.Fa-
cite vobis amicos de mām̄ona iniquitatis
vt cū defeceritis recipiant vos in eterna
tabernacula ⁊c̄eſa. Ad que nos deducat
xp̄us ieſus dei ⁊ virginis filius meritis
ſue matris ꝟginis marie: cui eſt honor
in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Tractatus de ſuffragijs de-
functoꝝ ſm̄ eundem.

Q
Ueritur vtrū ſuffra
gia que fiūt in eccl̄ia ꝓ defun
ctis pſint eis. Et videtur ꝙ nō:
qꝛ in lege diuina antiq̄ nulla lex ſiue ora
tio fuit inſtituta niſi ꝓ viuis: vt conſtat
in Exo. Leuitico. ⁊ Deute. cū plus indi
gerēt mortui veteris teſtamēti q̄ꝫ noui.
Sꝫ cōtra qꝛ auctoritas eccl̄ie maior eſt
auctoritate illius ſcꝑture: ſic̄ ſcribit bea
tus Augu. ꝯtra ep̄lam fundamenti ⁊c̄.

Circa iſtā queſtionē ſunt.xij. articuli
ꝑ ordinē declarandi.quoꝝ Prim⁹ eſt
q̄d eſt ſuffragiū defunctoꝝ. Secund⁹
eſt quot ſunt ſuffragioꝝ genera in eccle-
ſia. Tertius: ſi iſta ſuffragia ſint de-
functis vtilia. Quartus eſt: q̄bus nō
pſunt illa ſuffragia. Quintus eſt: q̄bꝫ
pſunt illa ſuffragia. Sextus eſt: vbi ē
loc⁹ purgatorij. Septim⁹ eſt: quādo
purgatoriū fuit inſtitutū. Octau⁹ eſt
vtꝝ ſolennitates que fiunt in ſepulturis
pſint defunctis. Nonus eſt: ſi cerimo
nie q̄ fiunt pſint defunctis. Decimus
eſt: ſi ſepelire mortuos eſt opus miſcdie
Undecim⁹ eſt: ſi pena purgatorij eſt
maior intenſiue illa inferni. Duodeci
mus eſt: ſi dāpnati de inferno ꝓpter tale
ſupplicium magis vellēt nō eſſe q̄ꝫ ſic eſſe.

Circa primū.ſ. q̄d eſt ſuffragiū defun
ctoꝝ. Dr̄ aūt ꝙ a q̄ttuor partibꝫ defūcti
poſſūt habere ſubſidiū vt patebit. Et
ꝑmo a miſatione diuinaꝝ ꝑſonaꝝ beātiſſi
me trinitatis: qꝛ q̄ cū pietate dormitiōeꝫ
receperūt hūt diuinā repoſitā gratiā. ij.
Machab.xij. Scd̄o ab interceſſione
ſctōꝝ angeloꝝ: qꝛ ſi ſcti angeli letantur in
punitōe eoꝝ q̄ ſunt in dei viuentis iracū-
dia: vt habetur Apocal.xix.ca. multoma-
gis de abſolutōe eoꝝ q̄ ſunt in diuina gr̄a
⁊ quales ſunt illi de purgatorio. Ter
tio ab interuentōe ſctōꝝ: qꝛ ſi ſcti in pr̄ia
letantur de illis q̄ ſunt in diuina iracūdia
ꝙ puniantur: multomagis letantur de il-
lis q̄ ſunt in diuina gratia vt eripiātur:
vt habetur Apo.vi. ibi Uſqꝫ q̄ dn̄e ſctūs ⁊
ver⁹ nō iudicas ⁊ vindicas ſanguinē no
ſtrū de his q̄ habitāt in terra. Quar-
to a ſupplicatōe fideliū: qꝛ ſi oblationes
vete.teſta.ꝓficiebāt defunctis in gr̄a: vt
habetur.ij. Macha.xij. multomagis no.
teſta. qꝛ meliores ſunt: vt habetur Hebre.
iiij.ca. Iſtis aūt ꝑmiſſis dicitur ꝙ ſuffragi
um eſt vt hic intenditur ſubſidiū q̄d ab ip
ſis fidelibꝫ mortuis impenditur in eccl̄ia
.ſ.militante. II.artic. Scd̄s articulus eſt: quot
ſunt ſuffragioꝝ genera in eccl̄ia dei. Et
dicitur ꝙ quattuor. Primū eſt oblatio.

Scd̄m eſt oratio. Tertium eſt ele-
moſina. Quartū eſt ieiuniū. vn̄ Aug.
ad Bonifaciū dic̄. ꝙ aie defunctoꝝ q̄ttu
or modis abſoluantur.ſ. aut oblationibus
ſacerdotū. aut ꝑcibꝫ ſctōꝝ q̄ fiūt in eccle
ſia. aut elemoſynis caroꝝ. aut ieiunijs co
gnatoꝝ. Iteꝝ Aug. dicit in encheridion
ꝙ ſacrificiū ⁊ elemoſyne pſunt defunctis.
Itē Dioni. in li. de eccl̄ia. ierarchia po-
nit ſuffragia oblatiōis ⁊ oronis. Sꝫ q̄ri
tur q̄d ſit efficatius ꝓ defunctis. Dr̄ aūt
ꝙ ceteris paribꝫ illud q̄d eſt maioris ꝟtu-
tis. Et ideo ꝑmo ponitur ōro q̄ videtur act⁹
charitatis. Scd̄o oblatio q̄ ꝑtinet ad la-
triam. Tertio elemoſyna que ꝑtinet ad
miſcdiam ⁊ liberalitatem. Quarto ieiu-
niū q̄d videtur ꝑtinere ad temperantiam.
Sed qꝛ in celebratōe duo ꝯcurrūt. ideo
videtur efficaciſſimū ſuffragiū.ſ. elemoſy-
na ⁊ ōro. III.articulus Tertius articulus eſt: ſi iſta
ſuffragia ſint defunctis vtilia. Dr̄ autem
ꝙ ſic atteſtante eccl̄ia: vt habetur ca. mar-
the.q.ij. caplis multis ⁊.iiij. vbi ſ. dixi.
Sed aliq̄ heretici dicunt ꝙ hoc adinue-
nit eccl̄ia ꝓpter auaritiā. ⁊ ideo adducitur
auctoritas dioni. de eccl̄iaſtica ierarchia
vij.ca. Et Hiero.ca. marthe.q.ij.⁊.c. in
ꝑſenti. Idem Aug. dicit in li. de cura ꝓ
mortuis habēda ad bonifaciū. Sed he-

retici illos doctores nō recipiunt. Ideo ar-
guitur ꝯtra eos ꝑ rōnes. Prima eſt quia ſi
ambo moriantur iuſtiſſimus ſimul ⁊ pec-
cator maximus ſed ꝯuerſus non eſt iu-
ſtum ⁊ congruum ꝙ eque cito euolent.
Scd̄a qꝛ fruſtra conaretur aliq̄s ad pecca
ta vitāda: cū in fine ei oīa totaliter re-
mittantur: dū tamē conteratur. Tertio qꝛ di
uina iuſticia nō dimittit aliq̄d malum
impunitū: ſicut nec bonū irremuneratū
⁊ tn̄ multoꝝ pctā non puniuntur hic q̄ ſal-
uantur nec in patria ita perā puniuntur: cū
illuc nihil intret coinq̄natū: nec ibi ſit
ſit locus pene: ſed gaudij ſempiterni.
Quarta qꝛ ſi nulli pctōꝛ diminueretur
glia de peccatis de q̄bus penituit tūc eſ-
ſet ibi pena eterna ꝓ peccatis que ſūt ſu-
cta venialia: ⁊ ideo oporteret ꝙ alibi puni
antur. Sed iſte rōnes non cōcludūt: qꝛ
ſi quis baptiſatur baptiſmo fluminis ſta-
tim euolat. Et iſti ponūt ꝙ baptiſm⁹ flu
minis ⁊ finalis penitētia ſit eqūl̄ virtu-
tis. igitur omnes rōnes concludūt contra
baptizatos baptiſmo fluminis: vt patet
ꝑ ſe. Ideo inducitur ꝯtra eos auctoritas ſa-
cre ſcripture ij Mach.xij. vbi dr̄ ꝙ ſan-
cta ⁊ ſalubris eſt cogitatio ꝓ defunctis
exorare. Dicūt tn̄ heretici ꝙ iſte liber nō
eſt de canone ſacre ſcripture: ſed eſt apo-
criſus: ſed volūtarie ponitur ab eccl̄ia ꝓpter
illas auctoritates. Ideo inducuntur auctori
tates libroꝝ noui teſtamēti q̄s recipiūt.
quaꝝ Prima eſt Mat.iij. q̄ xp̄s pre
nūciauit ei q̄ non conſentit cito aduerſa
rio ſuo dū eſt in via.i. ſynderiſi murmu-
rāti: in malo aut angelo decertāti ad op
poſitū ꝙ iudex tradet eum exactori: ⁊ ꝙ
miniſtra ⁊ miniſter mittatur in carcerē
⁊ nō exibit inde donec ſoluat nouiſſimū q̄
drantē. q̄d nō pōt intelligi de carcere il-
lius mūdi: qꝛ ibi nō ponitur oēs tales nec
de carcere inferni. qꝛ ibi nunq̄ꝫ ſoluetur no-
uiſſim⁹ q̄drans pene debite: ⁊ qꝛ ab illo
carcere nō exibit q̄s quia ꝓſoluerit mini
mū q̄drantē: vt dat intelligere illd̄ donec
[illegible] in purgatorio. Scd̄a eſt alia au
ctoritas ſaluatoris in alio loco euangelij
Mat.xviij. ꝙ ille q̄ nō fuit miſeri⁹ con-
ſerui ſui fuit tradit⁹ exactoribꝫ donec red
deret vniuerſū debitū. Sꝫ inſtatur tūc: qꝛ
in Gen̄. dr̄. ꝙ coru⁹ nō reuertebatur donec
deſiccarentur aque. ⁊ tn̄ poſtea nō ē reuer-
ſus. tū etiā ioſeph nō cognouit ꝟginē.i. ma
trē dn̄i donec pepit filiū ſuū ꝑmogenitū
Mat.i. Et tn̄ impie arguitur ꝙ poſtea ſup
ple cognouerit: vt inquiunt heretici: qꝛ nec
ante nec poſt cognouit eā. Ideo pꝫ ex iſtis au-
ctoritatibꝫ ꝙ illa dictio donec q̄n̄qꝫ inclu-
dit ꝓcedentē ⁊ ſequētē affirmationē: ſic̄
Gen̄.xlix. Nō auferetur ſceptꝝ de iuda do-
nec veniat q̄ mittēdus eſt qꝛ ablatū fuit
ſceptꝝ q̄n venit. Q̄n̄qꝫ includit affirmati
onē ſequētē ⁊ nō ꝓcedētē: ſic̄ in actibꝫ ꝑ-
allegatis patuit. Ita dicetur in ꝓpoſito ꝙ
nō exibit donec reddat vniuerſū debitum
q̄d nō cōcludit ꝓpter h̄ exitū. Sꝫ cōtra
qꝛ ſaltē includit redditionē vniuerſi de-
biti q̄ nūq̄ꝫ fuit in inferno: tūc eīn iniuſte de
tineretur vltra: ⁊ ſic oportꝫ ꝙ auctoritas in
telligatur de purgatorio ⁊c̄. Tertia au-
ctoritas ē Mat.xij. vbi dr̄ ꝙ q̄ peccaue-
rit in ſpm̄ſctm̄ nō remittetur ei nec in h̄ ſe-
culo nec i futuro. Ex illo dicto elicit Au
guſti.xx. de ci. dei. ꝙ aliq̄ remiſſio ē in h̄
ſeclo ⁊ aliq̄ in futuro. alioq̄n fruſtra fuiſ
ſet appoſitū nec i futuro. cōſtat aūt ꝙ tal'
remiſſio nō fit i ꝑadiſo nec i inferno ergo
in purgatorio. Quarta auctoritas eſt
Lu.xij.ca. vbi dr̄ ꝙ ſeruus ille q̄ cognouit
volūtatē dn̄i ſui ⁊ nō fecit plagis vapula-
bit multis: ⁊ qui nō cognouit ⁊ fecit plagis
vapulabit paucis. Iſta aūt cēſura nō pōt
intelligi de plagis hui⁹ mūdi: qꝛ frequen
ter ꝯtinuū⁹ oppoſitū: nec de plagis infer-
ni: qꝛ ibi q̄libet plagabitur plagis multis ⁊
infinitis ⁊ nō paucis: nec in ꝑadiſo qꝛ ibi
nullus vapulabit: igitur in purgatorio.

Quīta auctoritas eſt apl̄i.i. Coꝝ.xv.
talis. ſi mortui nō reſurgūt vt q̄d bapti-
ſantur ꝓ mortuis. q̄d aūt apl̄s intelligat
ꝑ illū baptiſmū aut flamis in orone aut
fluminis i fletu neſcitur. certū tn̄ habetur q̄ ba
ptiſm⁹ tal' exhibetur ꝓ mortuis nō ꝓ dāna
tis nec ꝓ ſaluatis: ergo ꝓ purgādis. Sex
ta auctoritas eſt apl̄i.i. Coꝝ.iij. Si cu-
ius opus arſerit detrimentū patietur ipſe

tñ ſalu⁹ erit: ſic tamē quaſi ꝑ ignē hui⁹
mūdi qđ non poteſt intelligi de igne ma
teriali: ſicut exponūt heretici: q2 per illuz
ignē non tranſeūt omnes imꝑfecti: de q̄
bus ibi loquit̃. nec de igne inferni: q2 il/
le neminē ſaluat: nec ꝑadiſi: vt per ſe ꝑa
tet: ergo purgatorij. Septima aucto/
ritas eſt beati Petri Act. ij. de reſurre/
ctione xp̄i teſtificās ꝙ deus ſuſcitauit eū
a mortuis ſolutis doloribꝫ inferni: quia
ibi ſunt eterni. nec dolores qui erāt i lim
bo: quia ibi nulla eſt redemptio: nec eos
q̄ erant in ſinu abrae: q2 illi erant in ma/
gna conſolatione: vt patet in ꝑabola ſal
uatoris de Lazaro: ergo de dolore i pur
gatorio. Octaua auctoritas eſt Apo
calip. v. vbi dr̄ ꝙ nemo inuentus eſt dig/
nus nec in celo nec in terra: nec ſubtus
terrā aꝑire librū. ex quo colligit̃ ꝙ aliqui
ſunt digni in aliquo illoꝝ locoꝝ. alioq̄n
fruſtra in iſtis locis fuiſſent req̄ſiti. om/
nes autez digni ſunt in grā: ſed ſubtus
terrā non ſunt in gratia niſi illi de purga
torio q2 illis q̄ ſunt in inferno nō clamat
angelus: cū conſtat ipos eſſe indignos.
Nona auctoritas eſt Apocal. v. vbi
Johannes audiuit eos qui erant in ce/
lo in terra ꝛ ſubtus terrā benedicentes
deū. conſtat autē ꝙ ſubtus terrā illi qui
ſunt in inferno ſemꝑ ipm̄ blaſphemant:
vt habet̃ Apocal. xv. ꝛ nunq̄ꝫ benedicūt
IIII. ar- ergo benedicentes ſubtus terrā ſunt illi
ticulus de purgatorio. Quartus articul⁹ eſt:
quibꝫ non ꝓſunt illa ſuffragia. Dr̄ ꝙ cū
A quatuor ſint genera defunctoꝝ illis qui
ſunt in ꝑadiſo non ꝓſunt quia non indi
gent talibꝫ adiutorijs teſte btō Aug. de
cura agenda ꝓ mortuis circa ꝑncipium
Nec illis q̄ ſunt in iferno inferiori: quia
tā mala ſunt coꝝ vitia vt adiuuari tali/
bus nō ſint digni: vt idē Augu. teſtatur.
Nec illis de limbo: cū enim pena coꝝ ſit
ſola carētia viſionis diuine nō poteſt mi
nui: niſi ex viſione diuina. Nec illis qui
erāt antiq̄tus in ſinu abrae: q2 vt patuit
illi erāt in gaudio: ſed tm̄ illis de purga/
I. dubi- torio: vt patet ex ſufficiēti diuiſiōe. Sz
atio occurrit dubiū ſi ꝓſint illis q̄ faciunt illa

ſuffragia. Dr̄ ꝙ opus miſerie exhibituz
indigēti ꝓdeſt egeno tꝑaliter: ſed largiē
ti eternalr̄: ita in ꝓpoſito cū iſti ſint in ſū/
ma indigentia: ſi cū hoc fiat ex charita/
te ꝛ in grā ꝛc̄. Scđa dubitatio eſt. ſi II. dub.
ſuffragia facta ꝓ dānatis ꝛ ſaluatꝫ pro/
ſunt eternalr̄ facientibꝫ. Dr̄ ꝙ aut ſciunt
eos eſſe ſaluatos vel dānatos: aut firmi
ter putāt. Et tūc obeſſent q2 iniuriā face
rēt ſaluatis: vt pꝫ ex p̄dictꝫ ꝛ ꝯtra ordi
natiōnē diuinā ſi orarēt ꝓ dānatis. Aut
putāt eos eſſe in purgatorio: ꝛ tūc ſi ſint
in purgatorio ꝓſunt ſimplr̄ faciēti q2 eſt
opus pietatis. Si aūt ſint in iferno dr̄ ꝙ
ex q̄ opus pietatꝫ eſt virtus ſuffragij ad
ipm̄ reuertit̃ cū non ſit recipiēs dignus
iuxta illud ex euāgelijs. Si ibi non fue/
rit filius pacis ad vos reuertet̃ pax vr̄a.
Si autez ſunt in ꝑadiſo ꝓſunt ſibi. ſ. du/
obus modis p̄dictꝫ. Et q2 ſaluat⁹ obli/
gat̃ ad orandū ꝓ ſuffragāte ꝛ pie credi/
tur ꝙ faciat. Sed querit̃: ſi omnibꝫ de III. dub.
purgatorio ꝓſint equalr̄. Dr̄ āt ꝙ ſi ſint
ſuffragia ſpālia ꝓ aliq̄bus facta ſpāliter
ꝓſunt tm̄ illis: q2 nullū meritū alienū ꝓ
deſt alteri niſi ſm̄ mentē fauentis: ꝛ iſta
videt̃ intētio Aug. in li. de cura agenda
ꝓ mortuis. Si aūt ſint gn̄alia ꝓſunt me
lioribꝫ ſm̄ iuſticiā diſtributiuā. vn̄ Aug
vbi ſ. dic̄. ꝙ ſicut meruerūt hic ita recipi
unt ibi. Quarta dubitatio eſt: ſi in q̄li IIII. du-
bet miſſa vel vigilia ſūt omēs ꝑticipes. bitatio
Dr̄ aūt ꝙ ſic inq̄ātū q̄libet miſſa eſt bo
nū cōe: non aūt inq̄ꝫtū eſt bonū ſpāle ꝛc̄.
Quinta dubitatio eſt: ſi p̄latus poſſit V. dub.
ſuffragia ſubditi ordinare ad quos vult
Dr̄ ꝙ nō: licꝫ poſſit eū obligare ad talia
ſuffragia q2 nūq̄ꝫ meritū alicuius ꝓdeſt
alicui ꝯtra intētionē merētis. Et cōfir/
mat̃: q2 obedientia humana nō videtur
alicui⁹ meriti ꝛc̄. Quintus articulus V. arti-
eſt: a q̄bꝫ ꝓſunt illa ſuffragia. Dr̄ autē ꝙ
quattuor ſunt genera viatoꝝ: quia q̄daz
ſunt in grā baptiſmali poſtq̄ꝫ nō pecca/
uerit mortalr̄. Quidā ſunt in grā penitē
tiali ſicut illi qui conuerſi ſunt ꝛc̄. Qui/
dā ſūt in culpa mortali actualr̄ ſic mali.
Quidā ſūt in culpa originali actualr̄ ſic

B infideles. Primo aūt ſup̄dictꝫ proſūt
ſuffragia q2 oēs ſūt in grā taliū aūt ſunt
actus meritorij tam ꝓ ſe q̄ꝫ ꝓ alijs: vt ha
bet̃ Joh. x. Sz ab vltimis ſupradictꝫ nō
valēt: q2 nulla ifideliū actio ē ſatiſfactio
ꝓ ſeipis: et multominꝰ ꝓ alijs: vt habet̃
ad Thi. i. Infidelibꝫ aūt ꝛc̄. Sz de ter/
tijs eſt dubiū: dicūt tm̄ aliq̄ ꝙ nō quia eo/
rū oꝑa ſūt mortua. Sz ꝯtra q2 mortua
ꝓſunt ad bona tꝑalia pene aūt purgato
rij ſūt tꝑales q2 tunc in tali ſtatu homo
pōt ſatiſfacere ꝓ ſeipo: vt habet̃ a mgr̄o
Johe ſcoto. iiij Sen. ca. de pnia. ꝗ ꝛ pro
alio. Jō nō videt̃ incōuenitēs ſi ſuffragia
facta ab iſtis ꝓſunt ipis defūctis. Sz
dubiū oerit̃ dubiū: ſi ſuffragia facta ab vna ꝑſo/
na tm̄ valeāt q̄ꝫtū ab alia. Dr̄ ꝙ ſi ſūt eq̄
lia ſemꝑ ꝓſunt meliori facta a melioribꝫ
q2 magis meritoria. Si aūt nō ſunt ꝑia
plus pn̄t ꝓdeſſe deteriori: q2 mali homēs
II. dub. tꝑalia pn̄t ꝓmereri. Scđm dubiū eſt:
ſi ſacerdos exn̄s in pctō mortali et cele/
bret ꝓ aliq̄ viuo an ꝓſit ei. Dr̄ ꝙ non: q2
actus pcti mortalis nō eſt meritorius ſꝫ
fides eius q̄ fecit eū celebrare ignorās ꝑ
III. du. derit: nō tm̄ ſi ſciret. Tertiū dubiū eſt:
ſi ſuffragia q̄ fiūt ꝓ nō capacibꝫ. ſ. ꝓ dāna
tis ſunt inutilia. Dr̄ aūt ꝙ nō: ſꝫ ꝓſunt fa
cientibꝫ: vt habet̃ Math. x. ꝛ Lu. x. Si
IIII. du- ibi fuerit fili⁹ pacis. Quartū dubiū ē
bium. ſi ꝓdeſt tm̄ vnū ſuffragiū factū ꝓ duob⁹
ſicut ſi fieret ꝓ vno. Dicūt q̄dā ꝙ ſic ꝓpter
ſpūaliū cōicabilitatē. Et ꝯfirmat̃ illa ſē/
tētia: q2 ſicut tꝑalia ſūt ꝑticipabilia: ſic ꝛ
ſpūalia ſūt cōicabilia ſm̄ ſe tota: ſicut aīa
eſt tota in q̄libet ꝑte corꝑis ſicut in toto: et
ſicut ſciētia ſi cōicet̃ nō ſuſcipit diuiſionez.
ita eſt in ꝓpoſito de orōne. Sz ꝯtra hoc
arguit doctor nr̄ in q̄dlibeto. q. xx. q2 om
ne ſuffragiū eſt bonū limitatū ꝛ diuiſuz
efficit̃ min⁹. ꝛ nullum bonū limitatū po/
teſt eſſe eq̄lis ꝟtutꝫ ad plura ꝛ ad vnuz:
cū h̄ cōueniat diuine eēntie ex ſua limitati/
one vt eq̄lr̄ cōicet̃ ꝑſonis. Jtē eadē rōne
q̄ pōt duobꝫ pōt ꝛ tribꝫ ꝓdeſſe: ꝛ ſic in in/
finitū: cū nō ſit dare rōnē magꝫ i vno q̄ꝫ i
alio. Et ſic finitū ſuffragiū hrēt infinitū
valorē ꝛ vigorē. Jtē q̄libet die poſſent li/

berari tot aīe quot ſūt i purgatorio cum
oīa ſuffragia toti⁹ eccl̄ie videant̃ ſuffice
re ꝓ vnica aīa etiā q̄ꝫtūcūq̄ꝫ peccatrice:
ꝛ ſic ſuffragia purgarēt purgatoriū. Jtē
fruſtra ordinaſſet eccl̄ia ſuffragia ſpālia
ſi tm̄ ꝓdeſſēt cōia. Et iſta vr̄ itētio Aug.
de cura mortuoꝝ. ꝛ Grego. ad Boniſa.
Nec valēt exēpla ad oppoſitū q2 vna aīa
nō pōt cōicari duobꝫ corꝑibꝫ vt vna ſciē/
tia duabꝫ mētibꝫ ꝛc̄. Quintū dubiū ſi V. dub.
ſacerdos exn̄s i pctō mortali celebret ꝑ.
gia alicui⁹ defūcti ſi tal̃ miſſa ſibi ꝓdeſt
Dic̄ mgr̄ Alan⁹ ꝙ ſic. Nō rōne dicentꝫ
ſꝫ iſtituētis. ſ. eccl̄ie q̄ ordinauit ꝙ miſſa VI. arti
ꝓſit defūctis. Sext⁹ articul⁹ eſt: vbi ē culus.
loc⁹ purgatorij. Dicūt q̄dā ꝙ in h̄ mūdo:
q2 vbi fit maleficiū ibi dꝫ puniri ſm̄ re/
gulā ſapiētie dicentꝫ. Per q̄ hō peccat ꝑ
hec ꝛ torquet̃. Sz cōtra h̄ arguit̃: q2 ea/
dē rōne de iferno q̄ ponit̃ a doctoribꝫ eſſe
in cētro terre: ſic ꝑadiſus in vltia mūdi
circūferētia: q2 ſic ꝑadiſus ē ſūmus loc⁹
nobiliſſim⁹: ſic ifern⁹ viliſſim⁹. ſꝫ in illo Nota
cētro ponunt̃ q̄ttuor carceres ſubordina hō bene
ti. Prim⁹ dr̄ infern⁹ in q̄ ſūt damnati
Scđs ē limbꝫ vbi ſūt ꝑuuli. Terti L
us eſt purgatoriū vbi ſūt iꝑfecti. Quar
tus ē ſin⁹ abrae in q̄ ante xp̄i mortē erāt
oēs ſcti. Et illa q̄ttuor loca notant̃ in. iiij
ſenten. tractatu de reſurrectōe. Ordo au
tē illoꝝ locoꝝ ꝓbat̃: q2 deteriores ſunt q̄
ſūt in culpa actuali q̄ꝫ originali: ꝛ iſerio
res ſūt q̄ in iferno cruciant̃ Et meliores
ſūt illi q̄ ſūt in grā q̄ꝫ illi q̄ ſūt in culpa.
Et illi q̄ ſūt i grā q̄ꝫ illi q̄ ſūt i pena. Sz
inſtat̃ q2 ſm̄ btm̄ Greg. Quāq̄ꝫ inuēti ſūt
aliq̄ q̄ in hoc mūdo patiunt̃ purgatoriuz
ſuū. Dicēdū eſt ꝙ illud nō eſt de lege cōi
ſicut ꝙ Enoch ꝛ Helyas ſint in paradiſo
trāſlati. Sz Aug. dicit in li. de ciui. dei.
ꝙ loc⁹ purgatorij eſt ignotus niſi fiat no
tus reuelatione diuina ꝛ inſpiratiōe an/
gelica. Et dicit̃ ꝙ ille locus dicit̃ fuiſſe
eccl̄ie reuelatus cū ipa oret crui a porta
inferi. Sed nunq̄d exeunt tales aīe ad
querendū ſuffragia. Dicit̃ ꝙ non de cōi
lege: licet h̄ q̄nq̄ꝫ referat̃ ex diſpēſatiōe di
uina: quia ibi detinent̃ ſicut in carcere.

VII. articulus Septimus articul⁹ eſt: quã fuit inſti/
tutũ purgatoriũ. Dr̃ ꝙ ſicut infern⁹ cõ/
ſideraẜ quatuor tempꝯ. ſ. Primo tempe
innocentie: tũc em̃ habitabaẜ a demoni/
bus q̃ corruerũt: vt habeẜ in Eſa. Se
cũdo tpe legis nature: ⁊ tũc tã a demoni
bus ꝙ̃ a malis hoibꝫ habitabaẜ. Ter
D tio tpe legis ſcripte: ⁊ tũc eodem modo.
Quarto tpe grẽ: ⁊ tũc eodẽ mõ. Qui
to tpe reſurrectiõis extreme: ⁊ tũc corpi
bus ⁊ ſpiritibꝫ: nũc aũt angel' ⁊ aiabꝫ iha
bitaẜ. Ita ſilr limbꝰ q̃druplici tpe qꝛ nõ
fuit habitat⁹ tpe inocẽtie: ſꝫ ſic in oibus
alijs tpibꝫ: qꝛ in alijs erat ſp neceſſariuꝫ
remediũ ꝯtra originale pctm̃. Purgato
riũ aũt ſm̃ triplici tempe fuit inhabita/
tũ. ſ. tpe nature: qꝛ rõ naturalis dictat ꝙ
tũc fieret pnĩa ſicut nũc cõpleta: non fie/
bat aũt in ſinu abꝛae: qꝛ ibi erat vt patu
it leticia. Scdõ tpe legis ſcpte: qꝛ fru
ſtra Judas machabeus miſiſſet oblatio
nẽ p pctis mortuoꝝ. Tertio tpe grẽ
vt fuit ſupra declaratũ: nec poſt reſurre/
ctionẽ habitabiẜ qꝛ nõ erit flet⁹ neqꝫ do
lor Apocal. xxi. Sin⁹ aũt abꝛae niſi duo
bus tpibus. ſ. tpe nature ⁊ legis ſcripte:
qꝛ tũc ibi deſcendebãt ſcti pres. Et non
tpe grẽ cũ p xpm̃ fuerit ſpoliatus: vt ait
Greg. Octauus articulus eſt: ſi pena
VIII. articulus purgatorij ẽ intẽſior illa inferni ⁊ ꝙ̃ ois
pena hui⁹ mũdi. Et dr̃ ꝙ q̃tuor ſunt pe
ne q̃ adinuicẽ companẜ. ſ. pena iſti⁹ mũ/
E di. pena purgatorij. pena limbi. pena in/
ferni. pena em̃ purgatorij dr̃ maior intẽ/
ſiue omĩ pena hui⁹ mundi ſenſibilis. Et
inducíẜ vulgo. ſ. auctoritas bti Aug. ad
hoc qꝛ ignis iſti⁹ mũdi reſpectu illius ẽ
ſicut ignis pict⁹ in piete. Et ꝯfirmatur:
qꝛ ibi agit vt inſtrumẽtũ diuine iuſticie
in aiam. ⁊ natura q̃to nobilior tãto ma
gis ſentit ſuppliciũ. Et iterũ cõfirmaẜ qꝛ
maior pena imponiẜ ab eccſia pro vno
pctõ mortali: ⁊ tñ bõ magis ſatiſfaẽ mo
dicũ de pena aſſũpta ꝙ̃ multũ de inflicta
ſed pena limbi videtur maior pena pur
gatorij: qꝛ illi ſũt omni ſpe ſalutis puati
⁊ iſtis mitigat penaꝫ ſpes ſalutis certa.
Pena autẽ inferni eſt peior pena limbi:
qꝛ addit ad ipam penã ſenſus. Sed
occurrit dubitatio. Si in inferno eſt ma
ior pena dãni ꝙ̃ ſenſus. Dr̃ ꝙ ſic: qꝛ ma
gis obuiat felicitati. Cũ pena aũt dam/
ni eſt btitudo incõpoſſibilis: nõ autẽ cũ
pena ſenſus: vt patuit in morte xpi cui⁹
aia ſemp fuit btã ⁊c̃. Iterũ ſcti pelegerẽt
penã ſenſus ꝙ̃ penam dãni: vt pbaẜ per
Anſhelmũ ⁊ intelligo penam ſenſus il/
latã vel inflictã ipi aie p ignẽ tanꝙ̃ p in
ſtrumentũ diuine iuſticie. ſꝫ pena dãni
eſt carẽtia eternalis diuie viſiõis quã il/
li q̃ ſunt in limbo ⁊ in iferno hñt. Sꝫ
oriẜ dubiũ. ſi pena ſenſus in purgatorio
eſt intẽſior ꝙ̃ in iferno. Dr̃ aũt ꝙ ſic: qꝛ
eternitas illi⁹ facẽ ipam eſſe intolerabilẽ
illud aũt penit⁹ eſt ignotũ. Tertia du
bitatio eſt: ſi illis de purgatorio placet ꝙ
ſic puniantẜ. Dr̃ ꝙ ſic cũ ſint in grã cõfir
mati ⁊ ſic nõ poſſunt male velle: ⁊ idꝫ cõ/
formãt volũtatẽ ſuã volũtati diuine et
accipiũt penã in patiẽtia: ⁊ ideo alleuia
tur eis. qꝛ ſm̃ Ric. de arra ſpõſe. Si pe/ Dubi/
na inferni eſſet volũtaria non eſſet pena. tatio.
Quarta dubitatio eſt: ſi dãpnati vel/
lent magis non eſſe ꝙ̃ ſic eſſe perpetuo.
Dr̃ aũt ꝙ volũtas coꝝ põt cõſiderari q̃-
drupl̃r. ſ. aut ſm̃ inclinationẽ innatã: et
ſic nõ pñt nõ eſſe appetere: q̃lis eſt incli/ A
natio ad eſſendũ ſm̃. Augu. de ciui. dei.
Aut ſm̃ paſſionẽ illatam triſticie. ⁊ illo
modo ſicut hoies deſperati ſic appetunt
nõ eſſe. quõ intelligiẜ illud Apoca. Deſi
derabunt mori ⁊ mors fugiet ab eis ⁊c̃.
Aut ſm̃ obſtinationẽ inflictã ſm̃ quam
ꝯtradicũt voluntati diuine ⁊ ſemp. ⁊ ſic
vellẽt nõ eſſe: ⁊ deus vult oppoſitũ iuxta
illud pſ. Superbia coꝝ q̃ te oderũt aſcen/
dit ſemp. Aut ſm̃ rõnẽ rectã ⁊ ſic debe/
rent velle magis annihilari ꝙ̃ eſſe in pec/
cato mortali. Aliter dr̃ a mgr̃o ſententi/
arũ in. iiij. di. ij. Sed ꝯtra qꝛ dr̃ ꝙ bonũ
erat ei ſi nat⁹ nõ fuiſſet homo ille: vt ait
dñs Math. xxiij. tñ qꝛ hoies dãpnati de
ſiderabunt. ſ. mori ⁊ fugiet mors ab eis
Apocal. ix. ca. Idõ dicaẜ ꝙ volũtas põt cõ
ſiderari q̃drupl̃r vt apparuit ſup̃ imedi/
ate. Sed remanet dubiũ q̃d de facto

volũt ſine actu dicto. Dicẽdũ ẽ ꝙ nõ eẽ
ex paſſiõe doloris ⁊ obſtinatiõis: aucto/
ritas aũt Augu. intelligiẜ ſm̃ inclinati/
onẽ naturalẽ ꝯtra quã eſt mor⁹ violent⁹
Ad argumentũ aũt mgr̃i ſenten. dicaẜ ꝙ
locus ab auctoritate nõ tenet negatiue:
vt rex non põt expugnare caſtꝛ: nec mi/
les: ſufficit aũt ꝙ alibi ſit facta mentio.
De his autẽ difficile eſt iudicare qꝛ hec
nõ ſubiacẽt rõni nec cognitioni huma/
IX. articulus ne niſi ſm̃ ꝙ ex dictis ſctõꝝ põt lucidari
Nonus articulus eſt de ſolẽnitatib⁹
q̃ fiũt in funeribꝫ: vtrũ pſint defunctis.
M Dr̃ ſm̃ Aug. de ciui. dei ꝙ põpa exeqaꝝ.
curatio funeris: cõductio ſepulture ma
gis ſũt viuoꝝ ſolatia ꝙ̃ defunctoꝝ ſubſi
I. dubitatio dia: vt ait idẽ de cura agẽda p mortuis
Sed occurrit dubitatio pma: ſi tales
ſumptus q̃ fiũt a parẽtibꝫ nõ p iactãciaꝫ
ſed vt inde paupes eccſie ſuſtentenẜ ſi p
ſunt. Dr̃ tũc ꝙ ſic ſicẽ cetera opa charita/
tis. Scda dubitatio eſt: ſi locus ſepul
ture pdeſt. Dic̃ btũs Aug. vbi ſ. ꝙ non
p ſe ſed bene meritis ſctõꝝ ibidẽ ſepul/
toꝝ ⁊ ſuffragioruꝫ q̃ ibi fiunt. Tertia
dubitatio eſt ſi parentũ põpa obeſt tali/
bus. Dr̃ ꝙ nõ: qꝛ pater nõ portat iniqta/
tem filij nec econuerſo: vt diciẜ in Ezech.
xviij. Si tñ talia qs dũ viueret ordina/
ret tũc obeſſet etiã ſi poſtea non fierent:
deputa ꝙ iuxta tale corpus poneretur.
Quarta qõ eſt: ſi ei⁹ fore facta nõ emẽ/
denẜ ſi obeſt. Dr̃ ꝙ nõ dũ tñ viuens fece/
rit qõ potuit: qꝛ illud nõ eſt malum ſuũ:
ſed parentũ ⁊ filioꝝ ſuperuiuentiũ: vt idu/
X. articulus. cit auctoritas in p̃allegato Ezech. xviij
ca. Decim⁹ articul⁹ eſt de cerimonijs
que fiunt ab eccſia in iſtis ſolennitatibꝫ
defunctoꝝ: ſi pſunt. Dr̃ aũt ꝙ tales ceri
monie ſunt ab eccſia rõnabiliter inſtitu/
C te ad deſignandũ ſpũalia: vt patet p be/
atũ Dioni. de eccſiaſtica ierar. ca. vij. ta/
les aũt cerimonie ſunt. ſ. cãpanaꝝ pulſa
tio: cereoꝝ illuminatio: aque benedicte
aſperſio: incenſi thurificatio: crucis ſig/
natio: que omnia ptinent ad virtutẽ la
trie: ⁊ ideo pſunt ex fide operantiũ talia
que ibi fiunt. Sed occurrunt dubita
tiones quattuor. quaꝝ Prima eſt: ſi ta/
lia vendentes cõmittunt lepraꝫ vel con/
trahunt iezia m que eſt venditio reꝝ ſpi/
ritualiũ qualia ſunt iſta: vt habeẜ in. iiij
ſententiaꝝ. Scda dubitatio eſt: ſi emẽ
tes ſpiritualia ſymoniã cõmittant. Dici
tur ꝙ ſic: qꝛ ementes ſpiritualia ſunt ſy/
moniaci: vt habeẜ de Iezia dicta a Iezi
iiij. Regũ. v. ca. ſicut ſymonia dicta a ſy/
mone mago Act. viij. cap. Tertia du
bitatio eſt: ſi licet aliquo modo p talibus
aliqd accipe. Diciẜ ꝙ eo modo quo apo
ſtoli recipiebant ſuſtentationẽ vite p ec/
cleſia regando ⁊c̃. dicente apoſtolo. Si
ſpũalia vobis ſeminam⁹ non eſt magnũ
ſi metimus veſtra tempalia: non tamen
ex pacto. Quarta dubitatio eſt: qua/
re tales ceremonie pſunt defunctis cum
ſint ſolũ ſigna ſenſibilia. Dr̃ ꝙ omnia ta
lia ſigna ptinẽt ad ſtrutẽ latrie: vt habe
tur ab Auguſti. de ciui. dei. ⁊ talis ſtrus XI. articulus
eſt meritoria valde. Undecimus arti
culus eſt: ſi ſepelire mortuos eſt op⁹ mi/
ſericordie. Dicaẜ autẽ ꝙ ſic: quando ibi
non ſit aliqs qui hoc velit facere: ſicẽ ha/
bet exemplũ de thobia Thob. ij. Si au D
tem alius eſſet pſto ad illud faciendum
nõ eſt opus miſcõie. Sed ꝯtra illud
arguiẜ Primo ſic: qõ de ſe eſt opus mi
ſericordie: ſemp eſt opus miſcõie cũ hoc
ſibi conueniat ex genere: ſicut dicitur de
malo ex genere. Scdo ſic ex profectu
eccſia eſſet ſubtractum vnũ opus miſeri
cordie eo ꝙ nõ prompte ſepultura exhi/
beretur. Tertio ſic quia vnus act⁹ meri
torius non impedit aliũ: cum inter ſtru/
tes nõ ſit pugna ſicẽ inter vitia. Quar
to ſic oppoſitũ patet in operibus miſeri/
cordie inductiue: licet em̃ ſit alius q̃ ve/
lit elemoſynã dare non eſt ꝓpter hoc mi
nus meritoria danti ita eſt de ſepultura
Ideo dico ꝙ eſt ſemp op⁹ miſericordie ⁊
cum hoc ſibi conueniat ex genere q̃tum
ad ſimplicẽ ſepulturã que impenditur a
laycis: ſed q̃tum ad ſolennitatẽ que im/
penditur a clericis eſt opus latrie: quia
in talibus reſidet cultus diuin⁹. Sed
occurrit dubiũ ſi ſepelire mortuos p pre

cio ſit ſymonia. Dicitur ꝙ non incõgruū eſt
miſcdia: vñ ꝗs põt cõducere ſepelientes
ſicut infirmis ſeruiẽtes: nõ tñ vt eſt actus
latrie: qꝛ vt patuit ꝯtra tales verſatur hereſia
ꝛ ſymonia. ꝛ qꝛ iſta eſt ratio corporalis pe/
ne ſi cũ ſolẽnitate eccleſiaſtica fiat vt patꝫ p
Dioni. de eccleſiaſti. ierar. ca. vii. Idẽ hꝫ
canone. xiiii. q. xiii. ca. Queſta poſtꝗ pre
XII. ar/ cio: tñ ꝓprie loquẽdo hic cõmittũt clerici
ticulus hereſiã ꝛ layci ſymoniã. Duodecim⁹ ar
ticul⁹ eſt: ſi iſti q iã ſũt defuncti poſſint abſol
ui ab eccleſia militãte Dr ꝙ ſic ſic patꝫ au/
ctoritate eccleſie in illis q moriunt excõica
ti. Sꝫ ꝯtra qꝛ ſnia lata ab eo q nõ ẽ ſuus
iudex nõ valet. militãs aũt eccleſia nõ ha/
bet iuriſdictionẽ ordinariã niſi in illis q
ſũt de foro ſuo. iõ dico ꝙ eccleſia abſoluit
B ſibi ſubditos a vinclo q̃druplici. Pri
mo. ſ. a vinculo pcti originał ꝑ miniſterĩ
ũm baptizantiũ. Scdo a vinculo cul/
pe actualis ꝑ miſteriũ ſacerdotũ in foro
pniali abſoluentiũ. Tertio a vinclo pe
ne dãni cũ iudex abſoluit excõicatos qui
ſũt ꝓuati beneficiis eccleſie. Quarto a vi
culo pene ſenſus: cũ eñ confert indulgẽ/
tiam tũc remittit penas inflictas vel in/
fligendas. Primo modo nõ poteſt ab
ſoluere aliquẽ defunctũ: quia eſt extra vi
am ꝛ contra originale pctm nullũ eſt re/
mediũ. Scdo etiã modo non poteſt:
qꝛ oẽs de inferno ſũt excõicati a deo ꝛ
illi de limbo. Tertio autẽ modo. ſ. illi
de purgatorio ſũt abſoluti ab eo ꝛ ſũt in
gratia eius ſicut illi de ꝑadiſo. Quar
to etiã modo nõ poſſunt vt videtur aliq̃bꝰ
quia indulgentie que dant ſcḋm auctori/
tatẽ iuriſdictionis militãtis eccleſie nõ ſe
extendunt vltra eccleſiam illã. Dicunt ta
men alii ꝙ eccleſie iuriſdictio ad purgato
riũ ſe extendit. tamẽ eſt cõmune dictũ ꝙ
illi nõ poſſunt mereri nec obedire valẽt:
quia ſunt extra terminos vie. Sꝫ tũc
occurrit dubitatio. Prima q̃liter idul
gentie poſſũt ꝓdeſſe illis q ſunt in purga
torio. Dicitur ꝙ q̃diu fuerũt in eccleſia mi/
litãte potuerunt abſolui modo iam di/
cto. ꝛ illud quod fuit hic indultum illic
P nõ repetitur. Scḋa eſt: quare eccleſia
ſtatuit ꝙ excõmunicati poſt mortẽ abſol/
uant. Dicitur autẽ ꝙ ſi tales in fine fuerĩt
cõtriti ꝑ deũ fuerũt abſoluti. Sacerdos
aũt ꝓpt tales cõiecturas talis cõtritiõis
aut certitudinẽ ipm reconciliat eccleſie:
vt fideles poſſint orare ꝓ eo qui non de/
beret ſi vere eſſet excõmunicatus: ſic di/
citur in foro penitentiali ꝙ ſacerdos per
contritionẽ a deo iuſtificatũ nõ abſoluit
ſed abſolutũ oſtendit. Decimuſtert⁹ XIII. ar
articulus eſt: ſi applicãs ſacramẽta eccle ticulus
ſie corporibus defunctoꝝ ſit cenſend⁹ he/
reticus: vtpote q cadauer homis confir/
maret. Dicitur ꝙ aut tal' intelligit tali cor/
pori conferre diabolicũ figmentuꝫ. Aut
intelligit ei cõferre verꝫ eccleſie ſacramen/
tum. Si intelligit ei cõferre diabolicum
figmentũ quod adinuenit ſerpens tortu/
oſus ad inficiẽdũ eccleſie ſacra: ſic quidã
idolatra adinuenit latriã inficiendã: ſic
talis non videtur hereticus ſed ſolũ ſortile/
gus. ꙩ autẽ ſortilegi nõ ſunt heretici ſem/
per probatur ꝑ teſtimoniũ Auguſti. de tri D
ni. qui eos vituperat nõ ſicut hereticos:
ſed ſicut homies malos. Item patet ex
tra de ſortilegiis: qꝛ eis non imponitur pe/
na hereticoꝝ: vt patet in ca. In tabulis
Et in ca. Ex tuoꝝ ꝛ in ca. Verũ eſt. Itẽ
iſti non videntur heretici: qꝛ ipi nullã falſi
ficatẽ eſſe dicũt: cum hoc ſit verũ ꝙ dia/
bolus talia figmenta ordinauit mediãti
bus q̃bus artes magice exercentur: vt pa/
tet ꝑ Auguſti. de ſortilegiis. iii. de trini.
Nulla autẽ hereſis põt eſſe ſine errore:
ſed quãdoqꝫ error ſine hereſi: vt ait Au/
guſti. de origine hereſũ circa principiuꝫ.
Itẽ ſacrilegi ſimplices nõ ſunt heretici:
cũ heretici nõ dicant niſi qui falſam gi/
gnunt opinionẽ: vt ait Augu. in ypono
ſticon: q̃ ſacrilegi puri nõ faciũt. Iſti au
tem videntur puri ſacrilegi: qꝛ circa ſacra/
menta male operãtur: licet circa ipa non
male opinentur ꝛc. Itẽ ille qui intendit ba
ptiſare baptiſatũ errat contra baptiſmũ
ꝛ finaliter errat ꝛ hereticus iudicatur: qui
autẽ non intendit ipm baptiſare iterũ ſi
baptiſatus eſt non errat: ſed tantũ leua/
retur nunqꝫ talis eſſet hereticus: qꝛ nullũ

142

falſum intendit: ita iſti q non intendunt
in ꝓpoſito verba ſacra ꝓferre. Sed inſta/
tur: qꝛ ſymoniaci dicuntur heretici: ꝛ tamẽ
de ſacramẽtis non male opinantur: licet cõ
tra ſacramẽta male operentur. ꙩ autẽ ſint
heretici probatur ꝑ Iſido. li. Ethi. ꝛ ꝑ Au
guſti. de origine hereſum. ꝛ per Dam. de
hereſibꝰ ibi extra de ſymonia. ꝛ quotiẽs
appellat ſymoniã hereſim. Itẽ ca. i. q. v.
Presbyter idem dicit. Itẽ in. iiii. ſententiaꝝ
xx vi. di. dicitur ꝙ non eſt dubitandũ ſymo/
niacos eſſe hereticos: tum qꝛ excõmuni/
cati dicuntur heretici ꝛ tamẽ nullam vt in
pluribꝰ credũt falſitatẽ. ꙩ aũt ſymonia/
ci dicantur heretici: habetur cap. iiii. q. xv. ꝙ
autẽ vbi dicitur ꝙ heretici dicunt non ſolũ
qui ab eccleſia ſunt ꝓiecti ſed etiã anathe/
matizati. Ad primã inſtantiã dicitur ꝙ
Rº 1. aliqui ſunt ſymoniaci q nihil male cre/
dentes volunt ꝑuerſa affectione errare
ſpũalia putantes ꝙ nõ ſint erronea. Et
tales ꝓprie nõ ſunt heretici vt patuit: qꝛ
non errãt in fide. Alii ſunt heretici q exi
ſtimant dona dei pecunia comparanda ſi/
cut ſymon magus: vt habetur Act. viii. et
tales errãt ꝛ ſunt heretici ſicut ille. ꝛ de
talibꝰ poſſunt intelligi auctoritates pal/
·2· legate. Ad ſcḋm de illis excõmunicatis
q vinculuꝫ excõicationis fatentur ꝛ contra
ipm non errãt non ſunt heretici reputa/
ti. Sed bene illi qui vinculũ excõicatio/
nis non reputãt aut contra ipm dubitãt
cũ per apoſtolos ſit eccleſie datus ille gla/
dius. Et ita diſtingui poteſt de ſciſmaticis
ꝛ ſortilegis: qꝛ adulter non eſt ſciſmati/
cus: ſed q dicit adulteriũ non eſſe pecca/
tum. Circa ſcḋm membꝝ iſtius arti/
culi ſi talis applicãs ſic ſacramẽta eccle/
ſie non intendit conferre figmẽta ſed ſa/
cramẽta abſqꝫ dubio eſt cẽſendus here/
ticus: qꝛ male ſentiẽs de ſacramentis ec/
cleſie eſt heretic⁹: vt habetur extra de here
ticis. qꝛ ille eſt heretic⁹ qui aliter de ſa/
cramentis ſentit eccleſie ꝗ eccleſia doceat
in ca. Abolenda. Item vualdẽſes inter
alia aſſignant heretici qui ſacramentuꝫ
ordinis conferũt ſexui mulieꝝ facientes
mulieres ſacerdotiſſas: cũ corpa mortua
ſint incapacia ceteroꝝ ſacroꝝ. Itẽ null⁹
põt aliqd intẽdere niſi illud ꝓintelligat
cũ intẽdere ſit actus voluntatis ſic electio.
Et ideo ſi intendit conferre ſacramẽtuꝫ
verũ tali corpori. intendit ꝙ ſibi cõferatur
et ſic habet errorem in fide. Item beat⁹
Cyprianus martyr in. iiii. ſentẽtiaꝝ qui
intendebat cõferre ſacramẽtũ baptiſmi
iam baptizatis ab hereticis: excuſatur
ab hereſi. quia nõ affirmauit ſententiam
ſuã: aliter fuiſſet heretic⁹: vt ibidẽ notatur.
ꝛ multomagis in ꝓpoſito. Sꝫ occurrit
dubitatio qꝛ heretic⁹ põt intẽdere illud
qḋ intẽdit eccleſia. Iſtud nõ credo vt no/
tatur in. iiii. ſniaꝝ. Corpi mortuo credo ꝙ
nõ poſſit cõferri. Dico ꝙ illa inſtãtia vi/
detur multũ hereſim excuſare ſi intẽdit ve
rũ ſacramentũ cõferre credẽdo ꝙ ei poſ/
ſet cõferre. Iſte aũt articul⁹ indigeret di
ligentiori inueſtigatiõe. Iſta tñ nũc ſuffi
ciant. alias declarabitur lucidi⁹. Quod nobis
cõcedat xp̃s ihs dei ꝛ virginis filius Amẽ.

In feſto ſancti Martini epiſcopi
ꝛ confeſſoris: Sermo

Ecce vir Gabriel Dan. 9.

a ꝛc. Dañ. ix ca. Qꝛ ſcḋm ſpiam
hti Greg. in moralibꝰ Mi/
litie dignitas circa ꝟtutẽ fortitudis ꝓci
pue exercetur. idcirco btũs Gabriel archã
gelus q fortitudo dei interptatur miles ma/
gnanim⁹ ꝓcipue nũcupat⁹ eſt. ꝛ qꝛ btũs
martin⁹ nõ ſolũ militia corpaliter ſpali:
ſꝫ etiã ſpũali magnanimiter floruit ideo ſub
noie Gabriel archãgeli in thēo ꝓpoſito
introducitur cõmẽdãdus. ꝛ iõ dupliciter cõmẽ/
datur. Primo q̃tũ ad ſtatũ ſtrenuoſũ quẽ du/ 1.
dũ habuit in eccleſia militãti. cũ dr. Ecce
vir: qꝛ vir a ꝟtute dr. Scḋo q̃tũ ad ſta 2
tũ glorioſũ quẽ nũc tenet in eccleſia triũphã/
ti. cũ ſequitur Gabriel. q eſt vnus de ciuibꝰ
in ſupna patria honorifice collocatus.

De primo. ſ. ſtrenuitate ſtrenuoſa quã habuit
btũs martin⁹ in hac vita accipitur illḋ ora
culũ Zach. vi. Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹:
ſic. n. in oriẽte ſol dr orir⁹ qꝛ rubicũd⁹: ſic
in btõ martino ſol xp̃s iuſticie ſcḋm oracu
lũ Malachie. vñs ihs habitãs fuit rubi/

cundus ꝓpter memoriaꝫ paſſionis eius
quaꝫ ſemꝑ gerebat in pectore ad inſtar
beati Johānis euāgeliſte: qui vidit illū
qui vocabaꝛ fidelis ꝛ verax xp̄m veſtitū
veſte aſperſa ſanguine Apocal. xix. Un̄
beatus Martinus ex memoria paſſiōis
crucis xp̄i ſigno confidens dicebat tyrā
no frementi. Ego ſigno crucis non cli/
peo protectus aut galea hoſtiū cuneos pe
netrabo ſecurus. De ſcd̄o. ſ. felicitate
glo̾ſa quā nunc habet in patria accipiꝛ
illud oraculū Luce pmo. quādo Gabri/
el angelus apparuit Zacharie ſtāte a dex
tris altaꝛ incenſi. Iſte Gabriel archā/
gelus miſtice eſt beatus Martin⁹: quia
ſicut gabriel dicitꝛ fortitudo dei: ſic in be
ato martino fuit fortitudo ad morteꝫ ꝓ
xp̄o impauide ſuſtinendā. Ille fortis di/
citꝛ pncipaliter qui circa bonā mortē eſt
impauidus: vt patet ꝑ Ariſt. in ethicis.
Unde demōi ꝑſecutionē ſibi cōminan/
ti dixit. Dn̄s mihi adiutor eſt non time/
bo quid faciat mihi homo ꝛc̄. Et latro/
ni rn̄dit ſe nunq̄ ita ſecuruꝫ fuiſſe. Iſte
Gabriel angelus q̄ fuit diuinus nunci/
us ad veritatē euangelicā predicandaꝫ
apparuit Zacharie qui interꝑtatꝛ memo
rans dominū ꝛ ſignificat hominē contē
platiuū: cui de ſuꝑcelestibus cogitanti
apparuit beatus Martin⁹ ſtans a dex/
tris altaꝛ incenſi id eſt xp̄us qui ſtat an
te thronū dei patris: ſicut erat illud alta
re aureuꝫ quaſi quoddā ꝓpiciatoriū no
ſtrum ſicut in canonica ſua ait Johan/
nes. Sed quomō btūs Martinus fuit
tantū ſublimatus cū xp̄us ſit ſuꝑ omēs
angelos: quia omēs ſancti ſunt in patria
ad dexteram xp̄i. Et ideo xp̄us filijs ze/
bedei querentibꝫ: vt vnus eſſet ad dexte/
ram xp̄i: alter ad ſiniſtrā in regno eius.
Reſpondit. Neſcitis quid petatis: quia
ad ſiniſtrā erunt illi de inferno ſm̄ Jo/
hannem os auri. Circa ſanctitatem
vero fructuoſam quam beatus martin⁹
habuit in hac vita ſunt plures articuli ꝑ
I articulus tractandi ꝛ.ſ. Primus articulus eſt: q̄
fuit eius ꝑfectio in ſtatu ſiue ſecularꝫ cō/
uerſationis. Ubi eſt notanduꝫ q̄ in illo
ſtatu floruit q̄druplici ꝟtute. ſ. Primo
A virtute humilitatꝫ inſuꝑabilis: quia nō
ſolū maiori ꝛ equali ſed minori id eſt ſer
uo ſe ſubijciebat quod eſt vltimū humilita
tis genus. Ideo btūs martinus meruit
regnare in illo regno in quo humilimꝰ
hominū cōſtitui debet Dan. iiij. Illud ē
regnū anime in quo ſola humilitas domi
natꝛ: quia oīm virtutū decor ꝛ cuſtos eſt
ſola humilitas ſm̄ Gregoriū in morali.
Scd̄o ꝟtute puritatꝫ imaculabilꝛ: q2
virgo integerrimus ꝛ liber ab illo vitio
quo illud hoim genus implicari ſolet ꝛ
ſi ꝟginitatē ſeruare eſt arduū in ſtatu re
gulari: multomagis in ſtatu ſeculari ꝛ
maxime in militari: vbi maior eſt liber/
tas ad malū. Iō de ipſius cauſe puritate
loq̄batur ſpōſus in Can. dicēs. Sicut li
liū inter ſpinas ſic amica mea inter fili/
as. Tertio ꝟtute pietatꝫ incompabilꝛ
q2 non ſolū pietatē q̄ cadit ſub ꝓcepto de
q̄ habetꝛ Lu. xi. vbi dicitꝛ. Qđ ſuꝑeſt date
elemoſynā: ſed etiā illā que cadit ſub cō/
ſilio: de quo habetꝛ Lu. xxi. de pauꝑe vi/
dua que de his que ꝑtinebāt ad ſuā ne/
ceſſitatē i gazophilaciū ꝓijciebat ſicut be
at⁹ martin⁹: vt pꝫ i diuiſiōe mātelli ꝛc̄.
Quarto ꝟtute charitatꝫ idiſſolubilis
q2 multa cura erat illi circa cōmilitones
Nā frugalitatē laudari i eo nō eſt neceſ
ſe: ꝛ talē ꝟtutē oīa delicta q̄ i ſeculari cō
uerſatōe accidere poterāt fuerūt abſorp
ta: iuxta illud Prouer. x. Uniuerſa deli/
cta operit charitas. Sꝫ eſt itelligendū q̄
B pmo ꝑ ꝟtutē humilitatꝫ habuit cōformita
tē cū xp̄o q̄ ſemetipſū exinaniuit ad phil.
ij: q2 nō ſolū deo pr̄i ſe ſubdidit: ſed etiā
angelis naturā iferiorē aſſumendo ꝛc̄.
Secundo per virtutem puritatis cū
Johanne baptiſta qui ab infancia puri/
tatis ad deſertum confugit: vt habetur
in Luca. Nec leui ſaltem ꝛ cetera. vt con/
tat eccleſia. Unde beatus Auguſtinus
comparat matrimonium abrahe eius
virginitati tanq̄ excellentiori. Tertio
per virtutem pietatis cum apoſtolo Pe/
tro qui idcirco cadere eſt permiſſus vt
percepta venia poſtq̄ amare fleuit di/
ſceret indulgere. Iſtā enī virtus ſumme
pncipi eccl̄ie cōgruebat: in cui⁹ ſignum
ſm̄ Ambro. rex apum nō habet aculeū
ꝛ pncipes ꝛ reges oleo vnguntꝛ in ſignū
pietatis. Quarto ꝑ ꝟtuteꝫ charitatis
cū Johe euāgeliſta quē ſumme diligebat
ieſus: vt habetꝛ in Joh. q2 pncipiū q̄ dili
E gimur a xp̄o eſt charitas ꝛc̄. Contra
primā ꝟtutē laborat clericalis conuerſa
tio ꝑ ſaltū ſuꝑbie q̄ non ſolū preeſſe inferi
oribus ſed etiā equalibꝫ ꝛ tandē ſuꝑio/
ribus: q̄libet enī appetit luciferū ſuꝑbiaꝫ
q̄ voluit non ſolū deo equari ſed pferri:
iuxta illud apl̄i. Qui aduerſatꝛ ꝛ extollitꝛ
ſuꝑ omne id quod dicitꝛ deus ꝛc̄. ꝛ ita ex
ponit Iſidorus. de cui⁹ ſcꝫ ſuꝑbia dicitꝛ
Eſaie. xiiij. Quō cecidiſti de celo lucifer
ꝛc̄. ꝛ ſequitꝛ. Uerūtamen ad infernū de/
ſcendes ad fundamenta laci. Hic enī eſt
locus ſuꝑboꝝ. Cōtra ſcd̄am ꝟtutem
etiā laborat clericalis cōuerſatio ꝑ car/
nalitatē immundicie. Primo q̄dem in
vilib⁹ cōceptib⁹. Scd̄o in immūdis
affectib⁹. Tertio in turpib⁹ affectibus
Quarto in inhoneſtꝫ geſtib⁹. Quin
D to in indecentib⁹ aſpectib⁹. Ex q̄bus fit
tota cleri conuerſatio cōtagioſa. idcirco
iſti excluduntꝛ a cōſortio ciuitatis ſuꝑne
Apocal. xxi. vbi dr̄ q̄ ciuitatē illam nō
intrat aliq̄d immundū ꝛc̄. ſed qn̄ in cle/
rico cōpoſiti actus inueniūtur tūc ei di/
uina viſio ꝓmittitꝛ: iuxta illud Bti mun
do corde. Cōtra tertiā laborāt ꝑ aua/
riciā que hodie maxime retrahit cleri/
cos ab opibus pietatis: cū tn̄ eccl̄ie bo/
na ſint pauꝑibus cōia: ſicut habetꝛ in acti/
bus: q̄ res tpales offerebantꝛ ante pedeſ
apl̄oꝝ vt diuiderēt eas prout vnicuiq̄
opus erat. ꝛ iſto modo habuit eccl̄ia bo
na a pncipio tpalia. Sꝫ q2 phariſei qui
erāt auari tūc deridebant xp̄m: ſic ꝛ iſti
contēpnūt ip̄m: cum fratribꝫ ſuis pauꝑe
ribus iſta nō cōicant. Iſta enī auaritia
habet duas peſſimas filias i eccleſia dei
ſ. Jeziā: de qua dicitꝛ. iiij. Regū. ꝛ ſymo/
niam de qua dicitꝛ in act. ſed peior eſt ie/
zia. q2 peius eſt bonū vendere ſeu odire:
q̄ indebite amare. Et iō petrus pl⁹ pec
caſſet ſi xp̄m vendidiſſet q̄ ſymō ſi emiſ
ſet. Contra quartā ꝟtutē laborant ꝑ
odiū ꝛ inimicitiā: de quo dr̄ Prouer. x.
Odiū ſuſcitat rixā. Iſte rixe habēt tur/
bare pacē in omni vniuerſitate q̄ quidē
pax eſt cūctis optata mortalibꝫ Heſter
xiij. Et ꝑ angelos fuit in terrem delata.
Lu. ij. ꝛ ꝑ xp̄m fuit nobis cara cōmēda/
ta. ꝛ ideo pacifici dicuntꝛ filij hieruſalē ſi
cut diſcoli babilonis: de q̄bus dr̄ Apoc.
xiiij. q̄ fumus tortoꝝ aſcēdet. Sed con/
tra dicitꝛ de hierlm̄ q̄ non eget ſole neq̄
lune. Un̄ ſm̄ Aug. de ciui. dei pax ē trā/
quillitas ordinis: ſic rixa cōfuſio. Beati
II. articulus. ergo pacifici Math. v. ca. Secūdus
articulus eſt: quāta fuit eius ꝑfectio in
ſtatu ſiue ſpūalis cōuerſiōis. Ubi eſt ſci/
endū q̄ in eccl̄ia q̄druplex conuerſio ce/
lebratꝛ. Prima eſt ab infidelitate ad fi D
dem: ſic fuit cōuerſio bti Pauli in actibꝫ
Scd̄a eſt a culpa ad grām: ſic fuit cō
uerſa maria magdalena. Tertia eſt a
ſtatu ſeculari ad ſtatū clericalē: ſicut fuit
cōuerſio apl̄oꝝ in ſua vocatōe: q2 tūc ce/
perūt xp̄o miniſtrare: de qua vocatōe le/
gitꝛ in Matheo ꝛ ceteris euangeliſtis.
Quarta a ſtatu clericali ad ſtatū re/
gularē: ſicut conuerſio apl̄oꝝ in ſua ele/
ctione Luce. vi. ca. q2 tūc fuerūt ad reli/
gionē ſupremā aſſumpti. ſic btūs Mar
tinus dicitꝛ cōuerſus. Et pmo a paga
niſmo ad fidē vt patet in baptiſmo. Et
in hoc fuit Paulo cōformis. Secun/
do a culpa ad grām q2 licet credatꝛ ipſuꝫ
non peccaſſe mortalr̄ poſt baptiſmū ta/
men venialiter quare indiguit modica
conuerſione: ꝛ ideo q̄tum ad hoc fuit cō
formis magdalene q̄tum ad terminuꝫ
ad quē ꝛ non q̄tum ad terminū a quo
Tertio a ſtatu ſeculari ad clericalem
qn̄ ꝑ beatū Hilariū fuit cleric⁹ ꝛ exorci/
ſta ordinatus. Quarto a ſtatu clerica
li ad monachalē: ꝛ in iſtis duabꝫ conuer
ſionibꝫ habuit cōformitatē cū apl̄is vo/
catis ꝛ electis. Due pme cōuerſiones ca
dūt ſub ꝓcepto: ꝛ due alie ſub cōſilio. In
pma aūt cōuerſione fuerunt ſibi infuſe
ꝟtutes ſuꝑnaturales q̄ conferuntꝛ in ba/

147

tiſmo de q̄bus loquiť aptus. i. Coꝛ. xiij
In ſcd̄a autē fuerūt ei collata dona ſpi/
ritusſcti que conferunť in baptiſmo fla/
mis: qꝛ penitentiā cōcomitanť: de q̄bus
habeť Eſa. xi. In tertia ƥo fuerūt ei di/
ſtributi fructus ſpūſſancti q̄s enumerat
aptus ad Gala. v. qꝛ iſti oꝛnant ſtatū cle
ricalē quos ita intendit aptus inſtruere
ƥncipalr. In quarta fuerūt ei cōicate be
atitudines: de q̄bus loquiť Mathē. v.
qꝛ ſtatus religionis btitudini maxime
appropinquat ꝑpter quietā cōtēplationē
directā fruitionē que in tali ſtatu viget
per ſequeſtrationē a mūdo. Tertius

III. ar/ticulus articulus eſt: quāta fuit eius ꝑfectio q̄n
tum ad ſtatū ſue regularis profeſſionis.
Et diciť q in illo ſtatu claruit quadru/
plici virtute. et Primo virtute auſteri
tatis macerantis vt patet in eius legen/
da quādo habitauit in inſula quia audi
uerat xp̄m dixiſſe in euangelio Luce. vi
Ue vobis diuitibus qui habetis cōſola
tiones veſtras. Scd̄o virtute paupta
tis expoliātis: qꝛ illa eſt ꝑfectio vltima/
ta que ſepat ſtatū illū ab omni alio ſta/
tu. ꝛ ex hoc cōcluditur eſſe ꝑfectioꝛ. lō ſa
it fact᷒ cōfoꝛmis xp̄o dicēti. Uulpes fo
ueas habent ꝛ volucres celi nidos: fili᷒
aūt hominis nō habet vbi caput ſuū re/
clinet. Tertio virtute patientie tole/
rantis in ꝑſecutionibus hereticoꝝ ipm
multipliciter ꝑſequentiū vt patet in vi/
ta ſua quia ſciebat dn̄m dicentē. In pati
entia veſtra poſſidebitis animas vr̄as.
Quarto virtute longanimitatis ꝛ ꝑ/
ſeuerantie: quia vſq ad octoginta ānos
ꝛ plus in dei ſeruitio cū augmento con/
tinuo ꝑmanſit: quia dn̄s in euangelio di
xit. Qui ꝑſeuerauerit vſq in finem hic
ſaluus erit. Per primā virtutē fuit figu
ratus in Helya qui ſubcinericio panez
vaſe aque. xl. diebus ꝛ. xl. noctibꝰ ambu/
lauit vſq ad montē dei. iiij. Regū. Per
ſcd̄am in Jeremia q̄ dicit de ſeipſo Tre/
noꝝ. iij. Ego vir videns pauptatem ꝛc̄.
Per tertiā in Moyſe: de q̄ diciť Nume.
xij. q erat vir mitiſſimus ſup terrā. bea/
ti em̄ mites qm̄ poſſidebūt terrā Mat.
v. Per quartā in abraā: de quo dr Geñ.
xxv. q mortuus eſt in ſenectute bona ꝛc̄.

IIII. ar/ticulus Quartus articulus eſt: quāta fuit ei᷒
ꝑfectio in ſtatu ſue pontificalis ꝑlatio/
nis. Dr q fuit quadruplici virtute illu/
ſtratus. ꝛ. ſ. Primo dignitate patriar A
che ſpūalit̄ generantis qꝛ fuit abbas et
pater multoꝝ monachoꝝ quod eſt offi/
ciū patriarche: qꝛ ſicut illi erant patres
coꝛpoꝝ. ſic iſte aīaꝝ. Scd̄o digni/
tate ꝓphete veraciter ꝓnunciantis: quia
obitū ſuū longe ante ꝑdixit: vnde habu
it duplicē ſpiritū helye quē fuit aſſecut᷒
helyſeus ꝑ annūciationē futuroꝝ ꝛ opa/
tionez miraculoꝝ quia tres. ſ. moꝛtuos
ſuſcitauit ſicut xp̄us vt dareť intelligi q
per moꝛtē xp̄i ſumus a triplici moꝛte li/
berati ſcilicet coꝛꝑali ſpūali ꝛ gehenna/
li. Tertio dignitate pōtificis excellē/
ter adminiſtrātis: quia pluribus annis
epiſcopatū Turoneñ. ineffabili pruden
tia gubernauit vt merito poſſit de ſeipo
dicere illud qd̄ diciť in Johāne de xp̄o.
Ego ſum paſtoꝛ bonus. Quarto dig
nitate doctoꝛis fideliter inſtruētis. tum
quia paganos plures ad fidē cōuertit.
tum quia hereſi arriane potentiſſime re
ſtitit vt de ipo dicať illud Dañ. Qui ad
iuſticiā erudiunt plurimos: quaſi ſtelle
in perpetuas eternitates ꝛc̄. Et illud
Qui fecerit ꝛ docuerit ꝛc̄. In ƥma di
gnitate fuit ꝑfiguratus in iſrael: qꝛ ſicut
ille manibus cancellatis ſuis filijs mo/
riens benedixit: ſic iſte eleuatis manibꝰ
ꝓ diſcipulis in moꝛte oꝛauit. In ſcd̄a
dignitate fuit ꝑfiguratus ꝑ Helyſeum
qꝛ ſicut ille duplicē helye ſpm̄ aſſecutus
fuit: vt habeť in. iiij. Regū. ſic ipe ꝓphe/
tie ſpm̄ habuit vt patet. In tertia dig/
nitate fuit ꝑfiguratus ꝑ Oniā pontifi/
cem: quia ſicut per eius pietatē leges cu
ſtodiebanť optime in ſynagoga vt habe
tur. ij. Macha. iij. ca. ſic ꝑ hui᷒ ſanctita/
tē lex euāgelica ab eccl̄ia in Turoneñ. tē
poꝛe ſuo optime ſeruabať. In q̄rta au
tem dignitate fuit ꝑfigurat᷒ ꝑ Eſdram
doctoꝛē: qꝛ ſic̄ ille vt habeť in Eſdra do/
cuit iudeos legē moſaycā: ſic ille chriſtia/

nis ꝑdicauit fructiferā legē euangelicā
iuxta illō apl̄i ad Thi. Teſtificoꝛ corā
V. arti. deo ꝛc̄. Quintus articul᷒ eſt: quanta
fuit eius ꝑfectio in ſtatu finali ſue cōſu/
B matiōis. Et dr q ſua conſumatio fuit.
Primo ꝓptis lamentabilis: qꝛ ſic̄ piū
eſt gaudere martino ita pium erat flere
martinū. Scd̄o ſctis venerabilis: qꝛ
fuit eis mirabilr ꝛ magnifice reuelata:
vt patet in vita ei᷒ de Ambroſio ꝛ Se/
uerino. Tertio demonibus terribilis
qꝛ in ei᷒ moꝛte fuerunt deuicti vt ait idē
ſeuerinus Turoneñ. Quarto angelis
mirabilis ꝓpter nouū collegā. ideo audi
ti ſunt angeli iubilātes a ꝑfecto epiſco/
po ꝛ eius archidiacono: vt de ei᷒ aīa di/
cať illō Prouer. vlti. Ridebit in die no/
uiſſimo ꝛc̄. Eſt tñ intelligendū q btūs
Gabriel habet triplicē virtutez in ſacra
ſcriptura. Primo. ſ. ꝓtatē illuminādi
intellectū: vt patet in daniele. Scd̄o
inflāmandi affectū: vt patet Lu. primo.
P de matre dñi. Tertio cauſandi mira/
cula: vt patet Luce ƥmo in Zacharia ꝛc̄
Per primā habet felicitatem cherubin.
Per ſcd̄am felicitatē ſeraphin. Per ter/
tiā felicitatē virtutū que oīa patent et
poſt btō Martino applicari ꝑ bene intel/
ligentē ꝑdicatoꝛē. Rogemus igiť dn̄m
nr̄m ihm xp̄m vt meritis bti Martini
in ꝑſenti nobis cōferat grām ꝛ in futuro
gl̄iam. Ad quā ꝛc̄. Amen.

In feſto ſancti Clementis: Sermo

Diuua illos qui
a mecū laboꝛauerūt in euāgelio
cū clemēte ꝛ ceterꝫ coadiuto/
ribꝰ meis quoꝝ noīa ſcripta ſūt in libꝛo
vite ꝛc̄. Ad Philip. iiij. ca. Quia ſm̄ do
ctrinā bti Aug. ſuꝑ Joh. duas vitas ſi/
bi diuinit᷒ ꝑdicatas ꝛ cōmendatas vol/
uit eccl̄ia. quarū vna eſt in laboꝛe huius
vite. alia in requie celeſtꝫ patrie. Idcir/
co aptus ad laudē bti clemētis annūcia
re diſponēs. in verbo ꝓpoſito eius perfe
ctionē duplr introducit. Et primo q̄tū
ad exercitationē virtuoſā quā habuit in
ſtatu eccl̄ie militātis. cū ꝑmittiť. Adiu/
ua. Scd̄o q̄tū ad remūerationē quā
habuit i ſtatu eccl̄ie triūphātꝫ. cū ſequiť
cū clemente. Et poniť deſcriptio btifica
ſbi: q̄ꝝ noīa. Btūs igiť clemēs ſm̄ ƥmā
ꝑfectionē floꝛuit ꝓtatibꝰ in ierarhia ec/
cleſiaſtica ſic̄ roſa vernās. ſed q̄tū ad ſe
cūdā claruit in celeſti ierar. vt ſtella mi
cās. Circa cōmēdationē eius inſiſtēdo
q̄tū ad ſtatū eccl̄ie militātis ē intelligē
dū q btūs clemēs i eccl̄iaſtica ierar. flo/
ruit ꝓtatibꝰ q̄tū ad ei᷒ q̄druplicē ſtatū.
Primo q̄dē q̄tū ad ſtatū ſue ꝓfeſſiōis.
Floꝛuit eñ i ꝓfeſſiōe q̄druplici ꝑfectiſſi
me. Qꝛ ƥmo fuit de ꝓfeſſiōe aploꝝ qꝛ
illā regulā quā fecerūt apl̄i in Act. de re/
rū coīcatione legiť in q̄dā ſua ep̄la quaz
miſit. xij. aplis acceptaſſe. Iſta fuit
aploꝝ regula nō foꝛmalr ſꝫ ꝓtualr. qꝛ. ſ.
ab eis fuit data diſciplis. regula āt aplo
rū imediate fuit per xp̄m data vt nō ha/
berēt nec in ꝓꝑio nec in cōi ꝓꝑia. vt pa/
tuit de facto i xp̄o. Uulpes foueas hñt.
Lu. ix. ca. Et ꝑcipit ƥbo Mat. x. Noli/
te poſſidere auꝝ ꝛc̄. In q̄bꝰ excludūť oīa
que poſſidenť qd̄ ƥbū dictū fuit ſimplr.
Nō poſſidere aūt in ꝓꝑio: ſꝫ poſſidere i
cōi eſt ſm̄ q̄d. tal' aūt ꝓfeſſio directe xp̄ꝫ
ſequētiū eſt regula nr̄a. Scd̄o fuit de
oꝛdine euāgeliſtaꝝ ſiue ꝓfeſſiōe: qꝛ cum
paulo euāgeliū ꝑdicauit publicauit ac i
mētibꝰ mltoꝝ ꝯſcripſit: vt patꝫ Philip.
iiij. Tertio fuit de oꝛdie paſtoꝝ: qꝛ p᷒
petꝝ fuit q̄rtus paſtoꝛ eccl̄ie toti᷒ mili/
tātis vt merito de ipo dicať illud Dañ.
Spēs q̄rti ſimis ē filio hoīs ꝛ dei in noīe
ihu cū ipo cōueniēs. Ihs aūt interƥtať
ſaluatoꝛ. Op᷒ aūt ſaluatoꝛꝫ fuit op᷒ cle
mētie. Quarto fuit de oꝛdine doctoꝝ
ipe em̄ eccl̄iam iter ceteros cū dio. doctris
catholicꝫ illuſtrauit q̄ fuerūt duo ƥmi do/
ctoꝛes ꝑcipui vt eis cōueniat illud ꝓphe
ticū. Hi ſunt due oliue ꝛ duo candela/
bra lucētia ante dn̄m. Primū ꝓpter ſcita
tē. Scd̄m ꝓpter doctrine ꝓtatē ꝛ clarita
tem q̄ tanto ceteris prefulſerunt: quāto
magis ƥmo fonti approꝑinquauerūt ꝛc̄.
Iſte ſunt ille quattuoꝛ profeſſiones de
q̄bus ait apoſtol᷒ Ephe. iiij. Ipſe dedit

quoſdā apoſtolos quoſdā euangeliſtas
alios aūt paſtores ꝛ doctores. Jō ꝓ iſto
ſtatu laborāti dicit̄ btō clemēti illud ſap.
Bonoꝝ laboꝝ glīoſus eſt fruct⁹. Et ē
D ſciendū ꝙ iſtis quattuor ꝓfeſſionib⁹ reſpon
dent in patria quattuor ordines ſpirituū
btōꝝ .ſ. Primo ordini aplōꝝ ordo ſe/
raphic⁹: qꝛ circa xp̄m aſſiduē tū ꝛ amo/
re flagrantiū. Scdō ordini euangeli/
ſtaꝝ ordo cherubicus: qꝛ xp̄m dei ſapiē/
tiam plene deſcripſerūt. In doctrina eī
euāgelica plenitudo omnis ſapiētie cō/
tinet̄. Tertio ordini paſtoꝝ ordo ar/
changeloꝝ ꝗ curā habēt ꝑ angeloꝝ mi/
niſtrationē de oībus oībus eccl'ie mili/
tantis. Quarto ordini doctoꝝ ordo
angeloꝝ: qꝛ diuina annūciant vel econ/
E uerſo: qꝛ angeli ſūt paſtores. Secūdo
quantum ad ſtatū ſue ꝑdicatiōis btūs cle/
mens floruit virtute quadruplici intellectu/
ali. ꝛ Primo virtute ſapientie: ideo diri
gebat hoīes quantū ad illa que ꝑtinent
ad diuinitatē. Scdō virtute ſcientie
ꝛ ideo dirigebat hoīes quantū ad illa q̄
ꝑtinēt ad xp̄i humanitatē. Tertio vir
tute intellect⁹: ꝛ ideo dirigebat hoīes in
his que ꝑtinent ad trinitatē. Quarto
virtute conſilij: ꝛ ideo dirigebat in his que
ꝑtinēt ad eccl'ie ciuilitatē. Iſta ſūt quat/
tuor dona ſpūſſancti ad intellectū perti
nentia Eſa. xi. De illo labore ꝑdicatio/
nis loquit̄ aplṡ. i. Thimo. v. Qui bñ ꝑ
ſunt ꝑſbyteri duplici honore ſunt digni:
maxime ꝗ laborant in verbo ꝛ doctrina.
III. ſta/ Tertio quantum ad ſtatū ſue ꝑlationis
tus floruit virtute quadruplici ꝛ Primo virtu/
te ſeritatis ꝛ innocētie. ꝛ ideo fuit a beato
Petro aſſumpt⁹ ad ſacerdotiū ſicut ille
ꝗ ſanctior erat ceteris alioqn btūs Pe/
trus erraſſet ip̄m ꝑferendo. Secūdo
F virtute humilitatis ꝛ obediētie qꝛ mor/
tuo btō petro ceſſit lino ex nimia humili
tate declinās faſtigiū dignitatis. ꝛ ne in
poſteꝝ talis ſublimatio traheret̄ in abu/
ſum bonū cōmune bono ſpeciali ꝑpon/
derās cui⁹ oppoſitū fit hodie. ideo renuit
ꝑlationē eccl'ie. Tertio virtute pietatis
ꝛ clemētie ꝑ quā erat accept⁹ nō ſolū fi/

delib⁹: ſed etiā infidelib⁹ de ꝗ dicit̄ aplṡ
Pietas ad oia valet. Quarto virtute
lenitatis ꝛ patiētie: ideo ducit̄ in exiliū dix
it. Nō meis meritis ꝛc̄. Ad virtutem
ſeritatis ꝛ innocētie debēt conari clerici
quia ip̄i miniſtrāt in templo dei. in tem
plo aūt veteri nō ſolū miniſtrare ſꝫ ꝛ in/
G trare ꝓhibebant̄ hoīes inquinati niſi pri/
us lauarēt veſtimēta ſua: vt patꝫ in Leui
tico. multo ꝗ magis in nouo quo eī cō/
tenta ſunt ſanctiora niſi lauerint cōſcien
tiam ſuā. ſed prochdolor plus intramus
quam ceteri inquinati qui nō miniſtrāt. Et ideo
facti ſumus ſicut illi ſacerdotes de qui/
bus dicit̄ in Malachia ꝙ polluerūt no/
men dñi. ꝛ ideo ſequit̄. Non eſt voluntas
mea in vobis ꝛc̄. Ad virtutē ſcdam .ſ.
humilitatꝭ ꝛ obediētie debēt clerici co/
nari ad exemplū angeloꝝ de quoꝝ ordi/
ne ſunt. qꝛ ſicut illi in tabernaculo dei de/
ſeruiūt: ideo dicit aplṡ ꝙ mulier debet ha
bere velatū caput in eccl'ia ꝓpter ange/
los. glo. id eſt ꝓpter altaris miniſtros. ſi
cut eī mali angeli ꝑ ſupbiā fuerunt ob
ſtinati: ita boni ꝑ humilitatē cōfirmati
dum ſubeſſe magis quam preeſſe voluerunt
Jō dicit Aug. in li. de ciui. dei. ꝙ ꝑncipi
um ciuitatis dei fuit contēptus ſui vſqꝫ
ad honorē dei: ꝛ ecōtrario in ciuitate di
aboli. Sed prochdolor in clericis eſt ho
die maior ſupbia ꝛ iactātia quam in laicis:
ita vt videant̄ trāſiſſe de regno dei ad re
gnū eius de ꝗ dr̄ in Job. Ipe rex eſt ſuꝑ
omnes filios ſupbie. iſtius aūt ꝑncipat⁹
non eſt politicus ſed tyrānicus: qꝛ curat
de malo ꝛ non de bono ſubditoꝝ. Ad
tertiā virtutē .ſ. pietatis ꝛ clemētie debent
etiā clerici conari. ideo aplṡ Paul⁹ illi ꝗ
ordinat ſacerdotē dicit. Exerce teip̄m ad
ad opa pietatis. ꝛ illud fuit cōſiliū Da/
nielis ad regē dicētis. Peccatā tua elemo/
ſynis redime. Sed prochdolor hodie im
plet̄ in pauꝑibus ꝑabola ſaluatoris de
vulnerato ꝛ ſamaritano ſacerdote ꝛ le/
uita ꝛc̄. Ad quartā virtutē .ſ. benigni
tatꝭ ꝛ clemētie debēt maxime clerici ſtu
dere: qꝛ ip̄i ſingulariter inſiſtūt circa in/
quiſitionē veritatis. iſta maxime ſubuer

tit iudiciū rationis ꝛ impedit ab hac in
quiſitōe ꝛ liberas potētias aie rationa/
lis inducit in ſeruitutē vt libere et recte
operari nō poſſint: ꝛ ideo ꝓ libertate huic
ſeruituti oppoſita dicit xp̄s diſcipulis ſu/
is in Luca. In patientia veſtra poſſide/
IIII. ſta bitis aias veſtras ꝛc̄. Quarto quantum
tus ad ſtatū ſue cōſummationis claruit mira
culo quadruplici .ſ. Primo miraculo ape
rientis: quā vidit agnū ſtantē de ſub cu/
ius pede fons fluxit ꝛc̄. Scdō etiam
angelici obſequiis quā per angelos fuit
ſepulturi conſtructo templo marmoreo col
locatus. Tertio miraculo maris retro
D cedentis: quā mare ꝑ ſingulos annos di/
uidebat̄ ꝛc̄. Quarto miraculo pueri
remanentis quē mater poſt anni circulū
reperit incolumē. ita ꝙ .ſ. primo miracu/
lo fuit conformis btō Johanni euangeli
ſte ꝗ vidit ſupra montē ſyon agnū ſtan/
tem ꝛc̄. Scdō fuit conformis chriſto:
cuius ſepulchꝝ cuſtodiebant angeli ſed
plus hic angeli fecerunt. Tertio fuit
cōformis Moyſi cui⁹ miſterio fuit ma
re [illegible] ꝛc̄. Quarto fuit cōformis
[illegible] ſuſcitauit filiū vidue matris ſue
De labore aūt quē habuit in hoc ſtatu
[illegible] Sap. [illegible] laborauit
ꝛ inueniet multā requiē .ſ. felicitatꝭ eterne.
Sed de labore quē habuit quantum ad ſta
tum ſue ꝑlationis cōueniens fuit illa admo
nitio quā fecit aplṡ Thi. iiij. c. vi. Tu
Scdā vero vigila ꝛc̄. Circa cōmendationē
ps ꝑnci btī clementis inſiſtendo quantū ad ſtatū ec/
palis cleſie triumphātis ſequit̄. Quoꝝ nomina
ſunt ſcripta in libro vite: de quo ſūt plu/
I articu res articuli declarandi. Prim⁹ articu
lus lus eſt: quis eſt ille liber vite in quo fuit
btūs Clemens ſcriptus. Dr̄ ꝙ eſt verbū
diuinū quod ſm Augu. eſt ars omniū ſa/
cientiū plena rationes viuentiū. ſicut eīm
in libro oēs [illegible] ſcribunt̄: ſic omnes
[illegible] tā creāte quam increate ſunt in il/
lo libro ſcripte. ideo dicit aplṡ ad Colo. ij
ꝙ in hoc libro ſunt omnes ſcientie et ſa/
pientie dei theſauri abſconditi et quaſi l
quodā libro recunditi. ideo poſt laudes
ſapientie eternaliter genite que eſt verbū

ſubdit̄ hec oia liber vite ꝛ teſtamentū al
tiſſimi ꝛ agnitio veritatꝭ. ꝛ refert̄ hoc ad
illud quod ꝑmittit̄. Ego ex ore altiſſimi ꝓ/
II. arti/ dij Eccleſiaſtici. xxiiij. cap. Scdō arti/
culus culus eſt: quis ſcripſerit hunc libꝝ. Et di/
cit̄ ꝙ deus pater fuit ei⁹ ſcriptor. Nā ſcri/
ptor veritates quas habet in memoria in
libro inducit. ſic dēus pater oēs veritates
quas habet in ſua fecunda memoria ver
bo cōmunicat: ꝛ ſicut ſcriptor in libro ꝓ/
trahit caracteres ꝛ ſigna: ſic exemplaria
reꝝ a patre inducunt̄ in verbum: qꝛ ſm
Auguſti. de tri. Verbū diuinū naſcit̄ de
oībus que ſunt in fecunda memoria pa/
terna. Ideo de huiuſmōi libri deſcriptio/
one dr̄ in perſona pr̄is in pſ̄. Eructauit
cor meū verbum bonū id eſt memoria
verbū ꝑfectiſſimū. ꝛ ſequit̄ Lingua mea
calamus ſcribe ꝛc̄. qꝛ per actum dicendi
A ſcribit̄ illud verbum ſm Augu. Ideo quaſi
per linguā velociter ſcribentē: qꝛ in ꝑmo
III. ar/ inſtanti ſue ꝑductiōis totū illum librum
ticulus ſcripſit. Tertius articulus eſt: que ſunt
illa ꝗ ſunt in hoc libro ſcripta. Et dr̄ ꝙ
ille liber habet duas ptes. In quaꝝ ꝑma
ſunt ſcripte oēs veritates eternoꝝ. In ſe/
cunda ſunt ſcripte veritates oīm temporaliū. et
vtraqꝫ pars eſt conſcripta digito dei pa
tris ſicut vtraqꝫ tabula Moyſi fuit eodē
digito exarata: quaꝝ ꝑma erat de eter/
nis. ſcdā de cōmutabilibus. In ſcdā au/
tem pte illius libri ſunt ſcripta noia oīm
predeſtinatoꝝ. Et ꝑmo in capite eſt ſcri/
ptum nomē xp̄i ꝗ fuit ꝑdeſtinatus filius
dei ſm humanitatē: qꝛ ſm diuinitatē no
men eius ꝛ ceteraꝝ ꝑſonaꝝ diuinarum
ſūt in ꝑma pte libri. ideo dr̄ in pſ̄. In ca/
pite libri ſcriptū eſt de me ꝛc̄. ꝛ poſtea no
men matris ꝛ aploꝝ ꝛ oīm doctoꝝ de ꝗb⁹
IIII. ar dr̄ in pſ̄. In libro tuo omnes ſcribentur.
ticulus Quartus articul⁹ eſt: qualꝭ ſunt iſta
in libro illo ſcripta. Dr̄ ꝙ quedā ſūt ſcri
pta ibi totalr̄ delebilr̄: ſicut ſunt noia re
proboꝝ quoqꝫ in gr̄a exiſtentiū de ꝗb⁹ dr̄
i pſ̄. Deleant̄ de libro viuētiū ꝛc̄. Que/
dam ſunt ibi ſcripta delebilr̄ ſm potentiā
abſolutā: ſed indelebilr̄ ſm potentiā or/
dinatā ſicut ſunt nomina ꝑdeſtinatoꝝ de

quibꝰ dicit̄ Dan.xij. In diebꝰ illis ſalua-
bitur populus tuus qui fuerit inuentus
V. arti- ſcriptus in libro vite ꝛc. Quintꝰ arti-
culus eſt: quādo ille liber fuit ſcriptꝰ. Et
dicit̄ ꝙ nō habet̄ ex tempe: quia tunc ver-
bum diuinū fuiſſet mutatū. Et iterū dicit̄
ſaluator in Joh. Clarifica me pr̄ apud
te claritate quā habui priuſqȝ mūdus fi-
eret. ꝛ ideo in Apocal. dicit̄ ꝙ nullꝰ intra-
bit ciuitatē ſupernā niſi q̄ ſcriptus ſit in
libro vite. i. agnus qui occiſus eſt ab ori-
gine mūdi id eſt ab eterno: vnde mun-
VI. arti- dus fuit originatus. Sextus articu-
culus lus eſt: vbi iſte liber fuit ſcriptus. Et di-
cit̄ ꝙ non in terra qȝ ibi ſcribunt̄ q̄ rece-
dunt a deo: iuxta illud. Recedentes a te
in terra ſcribent̄ id eſt in cētro terre: vbi
infernus eſſe dicit̄: ſed in celo. ideo dicit
dñs de ſanctis ſuis in Luca. Gaudete qȝ
nomina veſtra ſcripta ſunt in celis: non
quidē in celis creatis: ſed in celeſti ierar-
chia. de qua dicit̄ in Eſa. Celū ſedes mi-
hi eſt: quia alij celi ex tempe ſunt creati.
VII. ar- Septimus articulus eſt: q̄ ſunt illi q̄
ticulus in hoc libro poſſunt legere. Et dicit̄ pri-
mo ꝙ ꝑſone diuine: quia cognoſcūt que
cunqȝ relucent in verbo q̄tum ſunt cog-
noſcibilia. Scdo humanitas xpi que
ibi tantū intelligit̄ q̄tū poteſt intellige-
re creatura licet non tantū q̄tū deitas
intelligit. Tertio ſpiritus beati ſunt
ſm Aug. xij. de ciui. dei cognitōe vel no-
ticia matutina cognoſcūt ibi oīa crea-
ta. Quarto ſpūſ viatores. quia ſm
Auguſti. nulla mutabilis veritas pōt a
nobis pcipi in luce incōmutabili: vt ipſe
pbat pmo de natura celi. Et ideo opor-
tet vt talia oīa in luce verbi intelliga-
mus. ideo dicit̄ Joh. pmo. Erat lux ve-
ra que illuminat omnē hoīem venientē
ꝛc. Et iō Jo. in Apoca. vidit libꝝ ſcrip-
tum intus ꝛ foris qui tam ab interiorib
q̄ ab exterioribꝰ id eſt tā a viatoribus q̄
a triumphantibus aliquo modo legitur
VIII ar- Octauus articulꝰ eſt: qbus ille liber
ticulus eſt clauſus. Et dicit̄ ꝙ primo oībus dā-
natis. ꝛ ideo dr̄ in Eſa. Dñe exaltetur. ſ.
manus tua vt non videant. Secūdo
oibus malis. ideo dr̄ Apocal. Signa et
noli ſcribere. Tertio etiā bonis. iō di-
cit dñs aplis in Act. Non eſt veſtrū no-
ſce tempa vel momenta. Quarto an-
gelis. ideo dr̄ Mathei. xxiiij. De die et
hora nemo ſcit nec angeli. Ideo ille eſt li-
ber ſignatus. de quo dicit̄ Eſa. ꝙ q̄tum ad
aliquā tā ſcientibus q̄ neſcientibus eſt oc-
cultus ꝛc. Nonus articulꝰ eſt: ꝙ de il- IX. arti-
lo libro delent̄ totalr̄ pctōres. ſ. mortalr̄ culus.
peccātes. Ideo Moyſes dixit. Dñe aut
parce populo huic: aut dele me de libro B
tuo quē ſcripſiſti. Reſpōdit dñs. Nō de-
lebo te: ſed eū qui peccauerit. Et Apoc.
iij. Qui vicerit non delebo nomen eius
de libro vite ac ſi dicat. victus non tn̄ de- X. arti.
lebit̄. Decimus articulus eſt: ꝙ iſte li-
ber eſt ſignatus. vij. ſigillis. i. ſeptē. ſ. ſa-
cramentis ſanctiſſimis. ſ. in incarnatiōe
ꝛ ideo dicit̄ Joh. in Apocal. ꝙ vidit librū
ſcriptū intus ꝛ foris. ſ. q̄tum ad diuini- C
tatem ꝛ humanitatē repletū myſterijs: ſi-
gnatū ſigillis ſeptem id eſt ſeptē articu-
lis fidei pertinentibꝰ ad xpi humanita-
tem. aut ſeptē ſacramentis eccl̄ie ſub qbꝰ
tanqȝ ſub ſigillis ſenſibilibꝰ xpus latet q̄
eſt liber vite ſignatus. Undecimꝰ ar- XI. ar-
ticulus eſt: ꝙ illi qui non ſūt ſcripti in li- ticulus
bro illo ſunt dānati eterno ſupplicio. Iō
dr̄ in Apocal. ꝙ qui nō eſt inuētus ſcri-
ptus in libro hoc miſſus eſt in ſtagnum D
ignis ꝛc. Et dicit̄ ꝙ illi homines non ege-
rūt penitentiā de pctīs ſuis: ſed blaſphe-
mauerunt nomen dei habētis poteſtatē
ſuper has plagas. Duodecimꝰ articu- XII. ar-
lus eſt: ꝙ illi qui ſcripti ſunt in hoc libro ticulus
ſoli intrabūt ciuitatem paradiſi: vt dr̄ in
Apoca. vñ ait Joh. i. In ciuitatē ſupnā E
nō intrabit inquinatus nec faciēs menda-
ciū. Tertiuſdecimꝰ articulꝰ eſt: ꝙ ille
liber aperiet̄ iudicio ad iudicādū de ſin- XIII. ar-
gulis. qȝ i ipſo manifeſtabunt̄ opa ſinglo ꝝ. ticulus
iō dr̄ i Dan. ꝙ iudex in iudicio ſedet ꝛ li-
bri apti ſūt. ꝛ aliꝰ liber q̄ eſt liber vite: vt
ait Joh. i Apoc. Aliȷ̄ q̄ppe libri ſūt ꝯſcie
ſingulo ꝝ. Et q̄ erūt ſcripti i libro vite p- F
ducent̄ ad pñtiā pediſi. Qd nob ꝯcedat
ihs xpus dei ꝛ hoīs filius. Amen.

De ſancta Katherina: Sermo

On eſt talis mu-
n lier ſup terrā i aſpectu ꝛ pul-
chritudine ꝛ in ſenſu verbo ꝝ
Judith. xi. Hec ſunt vba ſpēſſi̾ci hanc
ſacratiſſimā vgínē multiplr̄ cōmendan-
tis: ſed potiſſime de quattuor. Primo
de ſumma dignitate ibi. nō eſt talis mu-
B lier ſup terrā. Nō eni dicit iſtā vel illam
ſed excipit omnē. Scdo de dei gſoſi-
tate. ibi in aſpectu. Tertio de puritate
ibi. ꝛ in pulchritudine. Quarto de ſa-
gacitate. ibi. ꝛ in ſenſu vbo ꝝ. Et ſic ele-
gāter dicit̄. Nō eſt talis ꝛc. Et h̄ qȝ ma-
xime puritatē dilexit. Nemo eni tā cupi-
dus auro vl argēto q̄tū iſta puritate vt
merito de ipa dicat̄ Judith. xv. Tu glo-
ria hierlm tu leticia iſrael: tu honorificē-
tia ppli nr̄i: qȝ feciſti viriliter: ꝛ cōfortatū
eſt cor tuū eo ꝙ caſtitatē amaueris ꝛ poſt
vir ꝝ tuū alter ꝝ neſcieris. et iō manus dñi
cōfortauit te ꝛ iō eris benedicta ineternū
Que ꝓpter in ſua legēda regit̄ ꝙ angeli
locuti ſūt ei ſex vicibꝰ eidē appendo ꝛ cō-
ſolati ſunt eā. Primo qñ poſita fuit in
carcere ꝛ cōgregati ſunt phi vt diſputa-
rēt cū ea. cui appārēs angelꝰ dixit. Con-
ſtanter age grata deo: qȝ non ſolū ab his
vinci nō poteris: ſed ipos victos ad pal-
mā adduces martirij. Scdo qñ poſi-
ta fuit in obſcuro carcere ꝛ per biduū ni-
hil miniſtratū eſt ei. ſȝ venit angelꝰ i for-
ma columbe: ꝛ lumē refulſit: ꝛ fetorē i odo-
rem cōmutās cibū de celo p dies. xij. por-
tauit. qd videns regina ꝛ porphirius ad-
mirātes cōuerſi ſunt: ꝛ ad palmā marti-
rij pducti. Tertio qñ trahebat̄ de car-
cere ꝛ debebat duci ad rotas: xpus cum
multitudine angelo ꝝ ſibi apparuit cōfor-
tans eā. Quarto qñ inter rotas dām-
nata erat: venit angelus dñi diſſipās ro-
tar ꝝ machinā ꝛ multos interfecit. Quin-
to qñ decapitari debuit ꝛ p ſe memo-
riā facientibꝰ orauit: audiuit angelū di-
centē. Ueni electa mea: nā ꝛ his q̄ paſſi-
onē tuā celebrauerint optata pſidia de
celis pmitto. Sexto qñ fuit decapita-
ta venerūt angeli ꝛ portauerunt corpus
eius ſup montē ſynai. ꝛ ſic deꝰ cōtulit ei
ſex puilegia que nulla alia virgo habuit
Primū quia de collo eius exiuit lac.
Scdm qȝ de corpe eius manat oleum.
Tertiū quia angeli tumulauerūt eā.
Quartū quia in monte ſynai. i. in loco
digniſſimo. Quintū qȝ iuxta mortem
xpus ſibi apparuit. Sextū qȝ monachi
honeſtiſſimi cuſtodiūt corpus eiꝰ. meri-
to ergo dicit̄. Nō fuit talis mulier ꝛc.

In feſto ſancti Andree apli

Nus ex duobus
v qui ſecuti ſunt ihm erat An-
dreas Joh. i. cap. In iſtis ver-
bis ſctūs andreas cōmendat̄. Primo
vt perfectus virtute monaſtica: per quā
qlibet ordinat̄ ad ſeipm. cū premittitur.
Unus. Scdo vt pfectus virtute pol-
litica: per quā quilibet ordinat̄ ad proxi-
mū. cū ſequit̄: ex duobus. Tertio vt p-
fectus virtute euangelica: per quā quili-
bet ordinat̄ ad dñm: cum addit̄. qui ſecu-
ti ſunt ihm. Quarto vt perfectus vir-
tute ierarchica: per quā quilibȝ ordinat̄
ad finem vltimū cum concluditur. erat
Andreas qui interpretat̄ decorus in ſta- A
tione. ſ. felicitatis eterne. Circa igitur
perfectionē monaſticam inſiſtendo que
deſignat̄ in vnitate notātur quattuor p-
prietates vnitatis que ſunt recollecte a
ſancto Dionyſio libro de diuinis nomi-
bus ca. vlti. que cōuenīūt ſancto andree.
Prima qȝ vnitas habet primitatē in-
preceſſibilē qȝ eſt vnū primū pncipium.
Scda qȝ habet integritatē inexcluſi-
bilem: qȝ de eſſentia cuiuſlibet eſt vnum
Tertia quia habet q̄titatem indiuiſi-
bilem qȝ ſicut punctus eſt in quantitate
continua: ita vnitas in quantitate diſcre-
ta. Quarta qȝ habet cōitatē intermina-
bilē: qȝ conuertit̄ cum ente. ꝛ ſm Dioni.
in omnibus reperitur. In iſtis quattu-
or ſignis vnitatis floruit ſanctus andre-
as vt vere dicat̄ vnus. Habuit eni pri-
mo vnitatem impreceſſibilem in ordine
a pſtatus: ſicut ſanctus Stephanꝰ in ce-

dine martyꝝ: vt pꝫ Joh. p̄mo ca. q2 pri
us fuit vocatus q̄ Petrus vel ſaltē xp̄m
B ſecutus. Et iō ad eius laudē de primitate
ſunt quinq̄ myſteria declarāda. Primū
eſt quāta eſt dignitas p̄mitatis. Et dī q̄
in ordine q̄druplici declarat. Primo in
ordine diuinaꝝ pſonaꝝ: vbi p̄ma pſona
eſt ipſius p̄ris. alie pro pſone pcedūt ab eo
ipſe pro a nullo. Athanaſi9. Pr̄ a nullo ē
fact9: nec creatus: nec genit9. Et ex hoc
C habet auctoritatē vt mittat filiū z ſpiri/
tūſanctū: z ipſe a nullo: vt dic̄ Augu. de
trini. Scd̄o in ordine angeloꝝ: vbi fu
it creatus lucifer p̄mus Job. xl. ca. Ipſe
eſt p̄ncipiū viaꝝ dei. Et ex hoc fuit ei col
lata dignitas in ordinib9 p̄ncipādi in oī
bus creatis: vt patꝫ p Iſido. li. de ſū. bo
no. Tertio in ordine viſibiliū creatu
rarū: q2 deus inter omnia viſibilia p̄mo
creauit lucē vt eēt p̄ma creatura: vt patꝫ
Gen̄. i. ca. Dixit de9: fiat lux. z huic com
petit maxie dignitas vnitatꝫ. q2 ſm Di
oni. li. de ange. ierar. p lucēꝫ maxime de/
mōſtrant viſibiliū rerum varietates ſm
cōformitates. Quarto in ordine pri/
moꝝ dieꝝ: q2 ſic̄ in veteri teſta. vltimuꝫ
dic̄. i. ſabbatū deus maxie ſctificauit: ſic
in nouo teſta. p̄mū dic̄. i. dn̄icā maxie dig
nificauit Extra de. ſ. carta. xxxvi. littera C
Quia igit ordo apl'oꝝ fuit nobilior q̄
ordo ſenſibiliū creaturaꝝ aut dieꝝ: z ita
imediate poſt xp̄m in no. teſta. ſicut or/
do angeloꝝ z dieꝝ poſt ordinē diuinaꝝ
pſonaꝝ inuenit. idcirco beatus Andre/
as fuit maxime dignitatis qui in tanto
ordine p̄mus extitit. Et ideo Judicū. xi
ca. per Jepte fuit congrue figuratus qui
q̄dem p̄mus cepit cum hoibus dimica/
re z obtinuit principatū in populo iſrl'.
Et ſic ſanctus Andreas in ordine apo/
ſtoloꝝ. Scd̄m myſteriū p̄mitatis eſt:
videre in q̄bus iſta p̄mitas fuit exaltata
Et dicit q̄ in q̄druplici ordine ſctōꝝ ve.
teſtamē. Primo in ordine patriarcha
D rū. quoꝝ primus fuit Abel. ad cui9 mu/
nera reſpexit deus Gen̄. iiij. ca. Secū
do in ordine pphetaꝝ. quoꝝ primus fuit
Enoch. dicente Juda in ſua canonica.

pphetauit autē primus de eis ab Adaꝫ
enoch dicens. Ecce veniet dn̄s in ſanctiſ
millibus ſuis. z ante eū nullus legit pro/
phetaſſe. Tertio in ordine ſacerdotū
quoꝝ primus fuit Melchiſedech Gen̄.
xiiij. ca. ante quē nullus legit fuiſſe ſacer
dos dei altiſſimi. Quarto in ordie pō
tificum. quoꝝ primus fuit Aaron Exo.
xxviij. cap. ante quem nullus legit fuiſſe
ſacerdos conſecratus pontifex. Dicitur
autē q̄ hec dignitas primitatis in iſtis
ſanctiſ extitit exaltata: quia ſicut per ho/
minē indignū dignitas debilitat et per /
ditur: ſic per hominē dignū dignitas ro
borat z acquirit. De primo patet. i. Re C
gum. ij. ca. in Hely ſacerdote pp̄ter cui9
peccatū ſacerdotale priuilegiū tranſiuit
ad Samuelē. De ſcd̄o patet exemplū in
Dauid pp̄ter cuius merita ſucceſſio re/
gum iuda ex genere fuit ſibi conceſſa: vt
patet. iij. z. iiij. Regum. p totum. Ha
buit autē ſanctus Andreas p̄mo cōfor/
mitatē cum Abel. cui9 munera fidei ac/
ceptauit deus. Nam de fide cōmendat
ſanctus Andreas pre ceteris apoſtolis.

Scd̄o ſanctus Andreas habuit con
formitatē cū Enoch. quia in ſua paſſiōe
conteſtatus eſt ſe deuꝫ vidiſſe. Tertio
cum Melchiſedech: qui obtulit panem
z vinū Gen̄. xiiij. ca. Et ſanctus Andre/
as offerebat ſub ſpeciebꝫ panis et vini
quotidie euchariſtie ſacramentum.

Quarto cū Aaron pontifice: quia ſicē
ipſe ordinauit ſacerdotes poſt ſe. z ſctūs
Andreas ordinauit ſacerdotes qui om/
nem eccleſiā Achaie officiarēt z ſuſtine/
rent: vt dicat de eo in figura illud. i. Re /
gum. xix. cap. Primus veni de omni do /
mo ioſeph in occurſum dn̄i mei regis q2
ſctūs Andreas de vniuerſo iſrael p̄mus
venit ad xp̄m. Tertiū myſteriū p̄mi/
tatis eſt videre: in quibꝫ iſta p̄mitas fuit
inchoata z viuificata. Et dicenduꝫ q̄ in
q̄tuor ordinibus veteris teſtamēti fuit
viuificata z inchoata. Primo in ordi/ D
ne agricolaꝝ. quoꝝ primus fuit Adam.
Zacha. xiij. ca. Non ſum ppheta: homo
agricola ego ſum: q̄m Adaꝫ exemplum

meum ab adoleſcentia mea. Scd̄o in
ordine p̄mogenitoꝝ. quorum p̄mus fuit
Chayn Gen̄. iiij. ca. Adā cognouit Euā
que cōcepit z pepit Chayn. Tertio i
ordine bigamoꝝ. quoꝝ primus fuit La /
mech Gen̄. iiij. cap. duas ducens vxores
. ſ. adad z ſelam. Quarto in ordine ty
rannoꝝ. quoꝝ prim9 fuit Nemroth Gen̄
x. ca. Iſte incepit potēs eſſe in terra z ro/
buſtiſſimus venator corā dn̄o. i. hominū
oppreſſor. Primo quidem iſta primi /
tas fuit dehoneſtata p peccatū inobediē
tie. Scd̄o per peccatū inuidie. Ter
tio per pctm̄ luxurie. Quarto per pec/
catū rapine. In p̄mo pctō conueniūt
tranſgreſſores diuinoꝝ preceptoruꝫ. de
quibus dicit q̄ non intrabunt in terram
viuentiū Numeri. xiiij. ca: quia non obe
dierunt voci dn̄i. In ſcd̄o conueniunt
inuidi qui dolent de bono alioꝝ. De q̄bꝫ
Judas in cano. ſua. Ve illis qui abiert
in viam chayn z errore balaam mercede
effuſi ſunt. In tertio cōueniūt luxurioſi.
Apocal. xxi. ca. Omne inq̄natū z faciēs
abhominationē non intrabit in ſupnaꝫ
ciuitatē. In quarto conueniūt omnes
hoies iniuſti z auari: de q̄bus pſ. xxxvi.
metro. xxxij. Iniuſti puniet z ſemē im/
pioꝝ peribit. Idem in eodem pſ. metro
xxxviij. Vidi impiū ſuperexaltatuꝫ z ele/
uatum ſicut cedros libani z tranſiui z ec/
ce nō erat q̄ſiui eū z nō eſt inuēt9 loc9 ei9

Quartū miſteriū p̄mitatis eſt videre
in quibus fuit hec p̄mitas renouata. Et
dicit q̄ in quattuor ordinibꝫ noui teſta.

Primo quidē in ordine euangeliſtaꝝ.
quoꝝ p̄mus fuit ſctūs Mathe9. Se /
cūdus eſt ordo diſcipl'oꝝ: quoꝝ p̄mus fu
it Nathanael: quē adduxit philipp9 ad
ihm anteq̄ omes apl'i eſſet vocati: vt pꝫ
Joh. p̄mo ca. Tertius eſt ordo marti
rū: quoꝝ p̄mus fuit ſctūs Stephan9: pa
tet Act. vij. ca. Quart9 eſt ordo docto
rū: quoꝝ p̄mus fuit ſctūs Paul9 q2 nul/
lus an ipm̄ legit de fide diſputaſſe Act.
ix. ca. Affirmās q̄m hic eſt xp̄s. Quin
tū myſteriū p̄mitatis eſt videre qualiter
iſta dignitas fuit in ſctō Andrea conſu/
mata. Et dī q̄ multiplr. Primo q̄tū
ad p̄mitatē ſue voluntaria. q2 Primo
fuit cōuerſus de diſcipulatu iohis bapti
ſte ad xp̄m q̄ aliq̄s alioꝝ. Et p̄mo con /
uertit ſctm̄ Petrū z duxit eū ad ihm: vt
pꝫ Joh. p̄mo ca. Scd̄o q̄tū ad miſte
rū ſue vocationis: q2 xp̄s vocās ſuos di/
ſcipulos p̄mo vocauit Petrū z Andreā
Math. iiij. ca. q̄ relictis retibꝫ et na/
ui ſecuti ſunt eū. Tertio q̄tū ad mini
ſteriū ſue mīſſionis: q2 volente xp̄o panes
multiplicare z dicēte: Vn̄ emenus pa/
nes vt manducēt hij. ſctūs Andreas pri
mo aſſignat modū dicens eſt puer vnus
hic q̄ habet zc̄. Johis. vi. ca. Quarto
q̄tū ad miſteriū ſue mediationis: q̄ gen
tes venerūt dicētes philippo. Volumus
ihm videre: z ipſe dixit andree: andreas
poſtea dixit xp̄o: pꝫ Joh. xij. ca. Quin
to q̄tū ad miniſteriū ſue cōſumationis:
q2 duo primi q̄ primo reddiderūt eundē
modū mortꝫ quā p nob xp̄s ſuſcepit fu/
erūt iſti duo frēs. ſ. Petrus z Andreas
q̄ſi dicerēt cū Thoma Joh. xi. ca. Ea/
mus z nos z moriamur cū illo. ſ. in cru /
ce cuius zc̄.

In feſto ſcti Andree apl'i ſermo ſcd̄s.

V
Nus ex duobus

q̄ ſecuti ſunt dn̄m erat An /
dreas frater ſymonis Petri,
Joh. p̄mo ca. Om̄ chariſſimi iſtud ora /
culū fuit ad lr̄am de btō Andrea intelle
ctum. Iō ad eius laudē conuenienter eſt
aſſumptū. In quo pſona iſtius apoſtoli
eſt q̄drupl'r introducta. Primo vt ſe /
raphicis ardoribꝫ inflāmata: cū dī: vn9
ex duobꝫ. Dualitas em̄ i ſcriptura eſt no
ta charitatꝫ ſm Greg. ſup Lucā. Quia
minus q̄ inter duos charitas haberi nō
poteſt. Et iō binos diſcipulos ſuos do /
minus miſit ad predicandum: quia duo
ſunt charitatis precepta. dei. ſ. dilectio z
pximi. Ideo ſpiritus ſctūs bis datus eſt
in terra. ſemel pp̄ter dilectionē proximi.
Joh. ij. ca. z ſemel in celis pp̄ter dilectio
nē dei Act. ij. ca. Et repleti ſunt omnes
ſpiritu ſctō. Et iſta eſt ſnia Augu. libro

de doctrina chriſti ma. Scđo vt ierar
chicis honoribꝫ ſublimata. cum ſequit:
Qui ſecuti ſunt dñm. Iſta eſt eñ digni/
tas celeſtis militie vt ſuū principē quo
cūq; ierit ſequant ſm Hiero. quia ſicut
docetur alibi ordo partiū exercitus ad/
inuicē eſt propter ordinē totius exercitꝰ
adinuicem. Ideo dicit Apocal. xiiij. cap
Hi ſequunt agnum quocūq; ierit: ⁊ ibi/
dem ca. xix. ꝙ qui ſunt in celo ſequebant
xp̄m in equis albis veſtiti biſſo candido
Tertio vt cherubicis ſplendoribꝫ de/
corata. cum addit. erat Andreas. quia
Andreas ſm Hierony. interpretat deco
rus in ſtructione. Decor autē eſt attribu/
tum pfectionis cherubice ſicut valor pfe
ctionis ſeraphice: quia appropriata filio
conueniunt cherubin ſicut appropriata
ſpirituiſancto ipſis ſeraphicꝭ ſpiritibus
Decor autē appropriatur filio ſm Hyla
riū libro de trini. attribuens ſpeciē proli
ſm eternitatē filio. Quarto vt ierar/
chicis ſtuporibus transformata. cuꝫ ad/
iungit. frater ſymonis petri. iſta q̄ ppe fra
ternitas eſt germanitas que quidē ger
manitas inuenit primo inter duas per/
ſonas. cum eñ ex conſubſtantialitate p/
ſonali in perſonis charitas oriatur ger/
manitas: multo mirabilius inter duas
perſonas ex conſubſtantialitate totali.
quia filius eſt ex ſubſtātia patris ⁊ vtri/
uſq; ſpiritusſanctus. Sicut hic de parte
ſubſtantie de qua firma germanitate di
cit Ricar. de trinitate. ꝙ ſpiritus ſanctꝰ
pcedit a patre ⁊ filio. quia ſi ab altero tā
tum: magis eſſet illius germanus q̄ al/
terius a quo non pcederet cum eo cōue/
niret ſicut in creaturis filius eſt germa/
nior patri q̄ fratri: quia rami qui cōue/
niūt in radice ſunt intimiores radici q̄
ſibi ipſis. Quia ergo ſub vnitatis voca/
bulo perſona beati Andree eſt introdu/
cta in principio ſermonis. ideo ab vnita
tis ꝓprietatibus eſt cōmendanda. Sūt
aūt duodecī ꝓprietates vnitatis vt per
A beatū Dioni. libro de diuinis noibꝰ ca.
xiiij. dicitur. Prima eſt: quia eſt prin/
cipiū numeri. ſicut eñ ſubſtantia eſt pri/
ma in ordine omniū predicamētoꝝ: ita
eſt vnitas in ordine omniū numeroruꝫ.
et hāc cōditionē habuit bea. an. qꝛ ſicut
be. ſtepha fuit p̄mꝰ in ordie martyrū: ita
bea. an. fuit primꝰ in ordine apoſtolorū.
Et ideo dicit ptho apoſtolus ſicut btūs
ſtephanus prothomartyr. De p̄mitate
autē ſui apoſtolatus dicit Ioh. i. ca. vbi
nominat p̄mus inter apoſtolos vocatos
a xp̄o. ⁊ Math. iiij. ca. Petrus ⁊ Andre
as fuerunt primi. ſed in Iohanne patet
quomō beatus andreas p̄mus venit ad
xp̄m. vt ſicut Ruben fuit p̄mogenitꝰ in/
ter. xij. patriarchas: ita beatus andreas
inter. xij. apoſtolos. vnde ſibi competit
benedictio ruben Geneſ. xlix. cap̄. Ru/
ben primogenitus meus prior in donis:
maior in imperio. quia ſicut Conſtanti/
no maioris aſcribit habundantia meri/
ti quia p̄mus imperator credidit: ita be
ato andree qui primus apoſtolorum ad
xp̄m venit. Secunda eſt: quia vnitas II. ꝓpri/etas
habet dignitatē impreciabilē. quia ipā
dicit pfectum ſimpliciter ſm deſcriptio/
nem Anſhelmi: immo et vlterius inue/
nitur maxime in deo in quo nihil eſt niſi
ſumme dignuꝫ: vt dicit Hylarius libro
de trinita. Et hanc conditionē habuit
beatus Andreas. ſ. dignitatem impreci/
abilem. quia ſicut in ecclīa triūphante
ordo ſeraphicus eſt digniſſimus ⁊ ſum/
me deo ꝓpinquus. ita ſm Dioni. in eccle
ſia militante ordo apoſtoloruꝫ cuius iſte
fuit p̄mogenitus. vnde dicit ꝙ ſicut deꝰ
influit radios ſue bonitatis in oībus
mediātibus ſeraphicis ſpiritibꝫ: ita hic
xp̄us mediantibꝫ apoſtolis: ⁊ duodecim
apoſtoli credunt in ordine ſeraphico col
locati. quia ſm meritū in via eſt ordo in
patria. Dignitatē iſtius ordinis precel/
lentē deſcribit apoſtolus preponens eaꝫ
ꝓphetis Epheſ. ij. ca. Supra fundamen
ta apoſtoloꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. ⁊ enumerās dig
nitatē ecclīe militātꝭ dicit Ephe. iiij. ca.
Et ipē dedit q̄ſdā quidem aplos: q̄ſdaꝫ
autē ꝓphetas: alios vero euangeliſtas.
Et xp̄us dicit Math. v. cap̄. Vos eſtis III. pro
lux mūdi. Tertia eſt: quia habet fecū prietas

ditatē inexhauribilē: quia ſicut rami p/
cedūt a radice: ita oēs numeri ab vni/
tate in infinitū germinant ſm Auguſti.
libro de ciui. dei. Et ſic eius fecunditas
cum ſit infinita exinaniri non poteſt: et
hanc fecunditatē habuit beatus andre/
as inexhauribilē. quia ſicut Ruben pri/
mogenitus p̄triarchaꝝ genuit carnaliter
vnam tribum in ſynagoga: ita btūs an/
dreas p̄mogenitus apoſtolorum genuit
ſpūaliter vnam tribum in ecclīa. quia a
p̄ncipio duodecim apoſtoli ſorte deſcen/
derunt ad duodeci partes mūdi ad pre/
dicandū. in quibus duodecim tribꝫ eccle
ſie fuerūt ſpiritualiter pgenite. ideo om/
nibꝫ fidelibꝫ Achaie que fuit eius tribus
poterat dicere be. andre. i. Coꝝ. iiij. cap̄.
In xp̄o ihu p euangeliū ego vos genui.
IIII. p prietas Quarta eſt: qꝛ habet cauſalitatē iter/
minabilē: qꝛ numeratōes in infinituꝫ ab
vnitate dependēt ſicut cōpoſitū a mate
ria ⁊ a forma tanq̄ a ſuis cauſis intrin/
ſecis. ⁊ hanc cōditionē habuit be. andre/
as: qꝛ ipē miniſterialr pduxit illū effectū
in vniuerſali ecclīa: qꝛ loco patrꝭ fuit: qꝛ
cōuertit petrū germanuꝫ ſuū ⁊ adduxit
eū ad ieſum: vt pꝫ Ioh. i. ca. dicēs. Inue
nimus meſſiā qđ eſt interpretatum xp̄s
⁊ ideo ſicut Ananias habuit aureolā de
V. pro/prietas cōuerſione pauli: ita btūs andreas de cō
uerſione petri. Quīta ꝓprietas eſt: qꝛ
habet ſimplicitatē irreſolubilē: qꝛ ſicē re/
ſolutio oīm cōpoſitoruꝫ ſtat vltimate ad
vltimam materiaꝫ: ita reſolutio oīm nu/
meroꝝ ſtat vltimate ad vnitatem: quia
vnū in compoſitione eſt vltimū in reſolu
tione ⁊ hanc cōditionē habuit btūs an/
dreas: qꝛ non miſcuit in ſe duas leges. ſ.
nouā ⁊ veterē: ſed relicta obſeruātia an/
tique legis: noue adheſit legi nō dupliciꝭ
corde ſicut heretici quidā dicebāt: legeꝫ
cū euangelio obſeruādā: vt pꝫ Act. xv.
ca. Quidā deſcendentes de Iudea doce
bāt fratres: quia niſi circūcidamini ſm
morem Moyſi non poteſtis ſalui fieri.
VI. ꝓpri/etas. vbi btūs andre. cū ceteris apoſtolis eos
ibidē dānauit. Sexta ꝓprietas eſt: qꝛ
habet minimitatē indiuiſibilē: qꝛ ſicē pū
ctus eſt minimū in genere q̄titatis con/
tinue: ita vnitas eſt minimuꝫ in genere
quantitatis diſcrete: ⁊ penitus imparti/
bilis. Et hanc conditionem habuit bea/
tus Andreas quia ipſe fuit minimꝰ om/
niū: vnde ꝓpter eius tractabilitatem ve/
niebant ad eū qui xp̄m videre volebant
ſicut ad Philippū: vt patet Ioh. xij. ca.
Volumꝰ ihm videre. venit philippꝰ ⁊ dix
it andree: Andreas rurſū ⁊ philippꝰ di
xerūt ieſu: vbi itroducit tanq̄ mediator
gentiū ad xp̄m: hec ē illa minimitas: de q̄
expoſuit quidā illud Math. xi. ca. Qui
minor eſt in regno celoꝝ ē maior Io. bap.
ſ. in ꝓpria reputatōe. Septima ꝓprie/
tas eſt: qꝛ hꝫ cōmunitateꝫ illimitabilē q̄ VII. pro prietas
inuenit in oībꝫ entibꝫ: qꝛ cōuertit cū ente.
vñ dicē Dioni. ꝙ oīa vno pticipāt. et hāc
conditionē habuit be. andre. qꝛ eius do/
ctrina nō ſolū fuit extēſa ad Achaiā quā
ipē cōuertit ſꝫ etiā ad multas alias mū/
di ptes. Multiꝫ eñ doctores greci pdic/
rūt ab illo q̄ vniuerſalē eccliaꝫ illumina
rūt. Nā fuit vnꝰ de illis de quibꝫ ꝓpheta
ps. xviij. metro. iiij. dicē. In omnē ter. exi.
ſo. coꝝ: ⁊ in fi. or. ter. ver. coꝝ. Octaua
ꝓprietas eſt: qꝛ habuit intraneitatē inex/ VIII. p prietas
cluſibilē: qꝛ ipē eſt de eſſe cuiuſlibet nu/
meri ſicut ps integralis eſt de eſſe ſui to
tius. Et hāc cōditionē habuit bea. An.
qꝛ ſingłarē familiaritatē habuit cū xp̄o
cuiꝰ ſignū fuit. qꝛ philippꝰ volens loqui
cū xp̄o de gentiū cōuerſiōe p̄us dixit an/
dree tanq̄ mediatori: patꝫ vbi ſ̄. de ſua
intraneitate dr Apoca. iij. ca. Ecce ego IX. ꝓpri/etas
ſto ad oſtiū ⁊ pulſo ſi q̄s audierit vocem
meā. Nona ꝓprietas eſt: qꝛ hꝫ confor/
mitatē aſſiſabilē: qꝛ oīs ſilitudo fundat
ſup aliq̄ vnitate: vt dr. v. metha. ſicē diſſi/
militudo ſup aliquā pluralitatē. ⁊ hanc
conditionē habuit bea. andre. qꝛ ſicē xp̄s
fuit ſimul viator ⁊ ꝯprehēſor btitudinis
vidēs diuinā eēntiā ab inſtāti ſue cōcep
tiōis: ita i hac vita be. an. dū eēt in cruce
ante mortem dixit. Iam regem meum vi
deo: vnde in hoc fuit chriſto conformis.
Ideo ſibi merito competit illud Iohis
iij. cap̄. Cum apparuerit ſiles ei erimus

X. pro/ Decima eſt: q habet ſtabilitatē inde/
prietas clinabilē: qꝛ q̄diu manet res vna ſtat in
corrupta. vñ res naturales ſi diuidātur
facil̄r corrūpunt̄: eo q ꝑdunt ſuā vnitatē
vt patet ad ſenſum. ꝛ hāc conditionē ha
buit btūs Andreas qꝛ nō deſcēdit de ſta
tu diſcipulat⁹ iohānis ad ſtatū inferiorē
ſꝫ aſcēdit ad ſublimiorē. ſ. ad apl̄atū xp̄i
poſtq̄ꝫ audiuit Ioh. teſtantē de agno dei
Ioh. i. Ecce agn⁹ dei. Undecima eſt:
XI. pro qꝛ habet pacē inꝑturbabilē: qꝛ vbicūqꝫ ē
prietas vnitas nō pōt eſſe diuiſio nec ꝑ ꝯñs con/
trarietas. ꝛ hāc ꝯdictionē habuit beat⁹
andreas. qꝛ turb concurrentib ꝓ eo ꝯtra
Egeā ſuaſit pacē ꝛ detauit ſeditionē di/
cens. Nolite cōuertere pacē dñi nr̄i ieſu
xp̄i in ſeditionē diaboli. Nā fuit vn⁹ de
hereditantibus pacē: q̄bus dixit chriſt⁹
Ioh. xiiij. ca. Pacē relinquo vobis pacē
meam do vobis: qꝛ de eo ꝛ de cōſotijs di
citur Act. iiij. ca. Multitudinis aūt cre
XII. p/ dentiū erat cor vnū ꝛ aīa vna. Duode
prietas cima eſt: qꝛ habet finē inꝑtranſibilē; qꝛ
vltima vnitas cōſtituit quelibet numeꝝ
in ſpē ſua. cū appoſitio ſolius vnitatꝫ vl/
time variet ſpem in numerꝫ: vt dr̄. viij.
metaphiſice. ꝛ hāc cōditionē habuit be.
andre. qꝛ eodē fine q̄ xp̄s cōſumat⁹ affe/
ctuoſiſſime laudās ꝛ deſiderans crucis
ſupplicīū dixit. O bona crux diu deſide/
rata ꝛ iā cōcupiſcēti animo preparata ſecu
rus ꝛ gaudens venio ad te. Iſta autē vl
timitas dicit̄ inꝑtrāſibilis: qꝛ ſicut an/
te xp̄i mortem mors crucis fuit ſumme
ignominioſa: ita poſt chriſti paſſionē fa/
cta eſt fidelibus ſumme gl̄ioſa Galath
vi. ca. Mihi autē abſit gl̄iari niſi in cru
ce dñi noſtri ieſu xp̄i per quē mihi mun/
dus crucifixus eſt ꝛ ego mundo. Iſtas
autē ꝓprietates debet habere quilibet fi
delis ꝛ maxie cleric⁹ in ſemetipo ſi vult
eſſe perfectus ad exemplar beati andree
ꝛc. Primo ꝓprietatē impreceſſibilē: qꝛ
non debet expectare vltimū terminū vi/
te ad merendū ſicut fecit rex Sedechi/
as. iiij. Regū. xxv. cap̄. ſed in principio iu/
uentutis debet florere virtutib ſicut rex
Ioſias. qui cū eſſet annoꝝ viij cepit q̄re/
re dñm deū in toto corde ſuo: vt patꝫ. iiij
Regū. xxij. ca. ꝛ ideo gratia baptiſmalis
debet eſſe chariſſima ipam habentibus
ꝓpter q̄ttuor. Primo: quia nunq̄ꝫ recu
perat̄ ſed gratia penitētialis ſic ꝛ frequēt
ter. Scdo: quia omis virginitas ani/
me amittit̄: et ideo nunq̄ꝫ fit ſic ydonea
ad deſponſandū xp̄o ſicut prius. Ter/
tio: quia hoſtis non terret̄ ſed animat̄ ex
quo ſemel vicit. Quarto: quia non ita
fortiter reſiſtit̄ cum mali actus inducāt
ꝓmptitudinē ad malū. ideo i figura iſti/
us puritatꝫ miniſtri tabernaculi quales
ſunt clerici p̄cedebant populū: patet Io/
ſue. iij. ca. Tollite archā dixit Ioſue ad
ſacerdotes federis ꝛ p̄cedite populū: qꝛ
clerici debent prius florere virtutibus q̄ꝫ
layci ꝓpter duo. Primo quia deſerui/
unt deo. Scdo ꝓpter exemplū. Se
cundo debet habere dignitatem impre/
ciabilem: quia cum in nobis ſint duo ge
nera virium. ita q per inferiores aſſimi/
lamur beſtijs: vt per viſum: auditum ꝛc̄
et per ſuperiores angelis: vt per ſapien/
tiā: ſcientiam: ꝛ intellectū ꝛc. ꝛ ꝓpter hoc
qui viuūt ſm inferiores ſunt ſimiles bru
tis. ꝛ qui viuūt ſm ſupiores aſſimilant̄
angelis. ideo clerici ſpecialiſſime vitare
debent beſtialē vilitatem. i. Corinth. ij.
Animalis homo non ꝑcipit ea que ſunt
ſpūs dei. Et ſequi debent dignitatē an
gelicā: ꝛ ideo ſm quoſdam miniſtri alta
ris appellant̄ angeli. i. Coꝝ. xi. Ideo de/
bet mulier velamen habere ſupra caput
ſuū ꝓpter angelos. ſicut enīꝫ angeli ſunt
miniſtri eccl̄ie triūphantis: ita ꝛ clerici
eccl̄ie militātis. qua ꝓpter dicit̄ Hebre.
xiij. ca. Habem⁹ altare de quo edere po
teſtatē non habent qui tabernaculo de/
ſeruiunt. Tertio debet habere fecun/
ditatem inexhauribilem: quia ſine in/
termiſſiōe debet actus nitidiſſimos ger
minare: iuxta illud Ioh. xv. ca. Ego ſuꝫ
vitis vera. Math. xij. ca. Bonus homo
de theſauro cordis ſui profert bona ver
ba. Et notandum q quattuor genera
arboꝝ reperiunt̄. Primo quedam ſemꝑ
malos fructus facientes Eſaie. v. cap̄.

Expectauit vt faceret vuas fecit autem
labruſcas. Scdo quedā nunq̄ꝫ fructi/
ficantes ſicut ſterilis ficus Lu. xiij. ca.
Ecce anni tres ſunt ex quo venio querēs
fructū in ficulnea hac ꝛ non inuenio: ſuc
cide ergo illam vt quid etiā terram oc/
cupat. Tertio quedā non ſemper: ſed
quādoqꝫ fructificantes ſicut fic⁹ cui ma
ledixit dñs ꝛ ſtatim aruit quia non inue
nit ibi fructū cū temp⁹ eſſet ficuū Mat.
xxi. ca. Quarto quedā ſemper fructifi
cant bonū fructuꝫ vt lignū vite Apocal
xxij. ca. Afferens fructū per menſes ſin/
gulos. Et ita conſidera q̄ttuor genera
clericoꝝ quoꝝ ſolum vltimi ſunt benedi
cti: quia ſemper bonus intenti. Quar
to debet habere cauſalitatē interminabi
lem: quia ſicut deus eſt cauſa omniū ex/
emplaris innumerabiliū bonoꝝ que fi/
unt ab alijs ad eius imitationē: quia na
turaliter omnia bonū appetunt et ipſuꝫ
q̄ꝫtum poſſunt imitant̄. Sap̄. iiij. ca. O
q̄ꝫ pulchra eſt caſta generatio cum clari
tate: ꝛ parū infra. Cum p̄ſens eſt imitan
tur illam ꝛ deſiderant eam cum ſe edu/
xerit. Et talibus debet̄ aureola omniuꝫ
bonoꝝ opeꝝ quibus fuit exemplum: de
qua exemplaritate dicit dñs Mathi. v.
cap̄. Luceat lux veſtra coraꝫ hoibus vt
videamini ab eis. Quinto debet ha/
bere ſimplicitatē irreſolubilē vt non in/
tendat duplici corde Iaco. p̄mo ca. Uir
duplex animo inconſtās eſt in omnibus
vijs ſuis. Et illi via duplici incedunt q̄
volunt deo ſeruire ꝛ mammone q̄d fieri
nullo modo poteſt Math. vi. cap̄. Ne/
mo poteſt duob dñis ſeruire. quibus di/
cit Helyas. iij. Regū. xviij. cap̄. Uſqꝫq̄
claudicatis in duas ꝑtes ſi domin⁹ eſt de
us ſequimini eum: ſi autēꝫ eſt baal ſeq/
mini illum. Quia non pōt quis ſeruire
deo ꝛ mundo Ioh. ij. ca. Si quis diligit
mundum non eſt charitas patris in eo.
Sexto debet habere minimitatem in
diuiſibilē: quia virtute humilitatis de/
bet pre ceteris florere que hominē facit
minimū in conſpectu ſui et maximuꝫ in
conſpectu dei Lu. xviij. ca. Qui ſe humi
liat exaltabit̄. ꝛ Math. xviij. ca. Niſi cō/
uerſi fueritis ꝛ efficiamini ſicut paruu/
li nō intrabitis in regnū celoꝝ. Iſta vir
tus eſt cuſtos omniū virtutuꝫ per cuius
cuſtodiam non perfectā non potuerunt
ſancti ſuperare quedā vitia ſicut nec fi/
lij iſrael minimos inimicos: debellaris
maiorib Eccliaſti. xxxij. ca. Gēma car/
bunculi in ornamēto auri. Septimo
debet habere cōmunitatē illimitabilem
per liberalitatē: quia bona clericoꝝ ſunt
bona pauperꝝ ſm Caſſio. ꝛ ideo poſſidē
da ſicut cōmunia ꝛ non ꝓpria. i. Ioh. iij.
ca. Qui viderit fratrem ſuū neceſſitatē
habere ꝛ clauſerit viſcera ſua ab eo quo/
modo charitas dei manet in eo? Nam
ꝓpter talem cōmunicationē dictum fuit
Malach. iij. ca. Inferte omnē decimaꝫ
in horreum meum vt ſit cibus in domo
mea. Octauo debet habere intranci/
tatem inexcluſibilē: quia opera merito/
ria ſic debet abſcondere vt non intendat
ad humanū fauorem vel laudē: iuxta il/
lud Math. vi. ca. Attendite ne faciatis
iuſticiā veſtram coram hoibus vt vide/
amini ab eis. Ideo dicit̄ Mathi. vi. ca.
Tu autem cum oraueris intra cubiculū
tuū ꝛ clauſo hoſtio ora patrem tuum.
Nono debet habere conformitatē aſſi
milabilem: quia ſicut xp̄us fuit viator ꝛ
comprehenſor: ita clericus debet fulge/
re vita actiua que eſt viatoris. ꝛ contem
platiua q̄ eſt q̄ſi cōprehenſoris. ij. Coꝝ.
iij. cap̄. Nos vero omnes reuelata facie
gl̄iam domini ſpeculātes in eandē ima/
ginē trāſformamur. Decimo debet ha
bere ſtabilitatē indeclinabilē: quia nō de
bet recedere de ſtatu ſuperiori ad inferi/
orem ſicut apoſtate Prouerb. vi. ca. Ho/
mo apoſtata vir inutilis graditur ore ꝑ/
uerſo annuit oculis terit pede digito lo/
quitur prauo corde machinatur malū:
ꝛ omni tempore iurgia ſeminat. Un
decimo debet habere pacem imꝑturba/
bilem Sapien. p̄mo cap̄. In maliuolaꝫ
animā non introibit ſapientia Mathi.
v. cap̄. Beati pacifici quoniā filij dei vo
cabuntur. Qui autē inſtant litigijs pec/

cāt contra naturalem inclinationē homi
nis ad veram pacem que cunctis ē opta
ta mortalibus Heſter.xiij.ca. Abſq; vl
lo terrore vitam ſilentio trāſigētes opta
ta cunctis mortalibus pace fruent. Ido
dicit Auguſti.de tri.dei. deſideriū felici
tatis ineſſe nobis a natura.ſ.pacē q2 nul
li obeſt. Duodecimo debet habere fi/
nalitatem impertranſibilem in virtute ꝑ/
ſeuerantie Luce.ix. ca. Nemo mittens
manū ad aratrum ꝛ aſpiciens retro ap/
tus eſt regno dei Math.x.ca. Qui autē
perſeuerauerit vſq; in finem hic ſaluus
erit. Sed cauere debet ne ponat macu/
lam in glīa ſua ſicut ſalomon: vt cuȝ be
ne inceperit male finiat: ſed ſicut ioſeph
qui tunicā talarē habuit que ſm Greg.
bonū opus deſignabat vſq; ad cōſuma/
tionem: ꝛ ideo quia clerico conueniunt
quando perfect⁹ eſt vnitatis ꝓprietates
inſignes: de q̄libet tali dicit Eccliaſtes
vij.ca. Virum de mille vnū reperi: de q̄
dicit apoſtolus Ephe.iiij.ca. Occurre/
mus oēs in vnitatē fidei ꝛ agnitōis filij
dei i viꝝ ꝑfectū. Cui⁹ vnitatē ꝙ ꝛc̄. Amē

In feſto beati Ambroſij ꝛ poteſt fieri
in feſto omniū doctoꝝ: Sermo.

Octi fulgebūt ſi
D
cut ſplendor firmamenti ꝛ q̄
ad iuſticiā erudiunt multos
quaſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates Dañ
xij. Circa illud verbū Hiero. in epiſto/
la ad Paulinū de doctorib' eccl'ie militā
tis dicit ſm hebraycā veritatem ꝙ erudi
ti celo ꝛ ſtellis in fine viſionis ſacratiſſi/
me comparant. Et quia beatus hic do/
ctor ſancte matris eccl'ie floruit ſplendo
re ſapientie: ideo ad eius preconiū extol
lendū conuenienter aſſumit verbū ꝓpoſi
tum Docti ꝛc̄. In quo quidem verbo
eius anima eſt quadrupliciter deſcripta
Et primo vt cherubicis ſplendorib⁹
illuſtrata. Secundo vt thronicis va/
loribus confirmata. Tertio vt ſera/
phicꝭ ardoribus inflammata. Quar
to vt angelicis tenorib' ſtabilita. Pri/
mū tangitur cum dicitur: Docti fulge/
bunt. docere em̄ eſt actus illoꝝ ſpirituuȝ
qui ſunt de ordine cherubin: ſicut ſcribit
Bern. ad Euge. ſm em̄ beatū Dioniſiū
de āgelica ierarchia. cherubin deſignāt
ſcientie plenitudinē in hebreo. Secū/
dum tangit cum ſubiungitur. ſicut ſplē/
dor firmamenti. Iſti angeli dicunt thro
ni quia ſunt ſedes dei ad diſcernendum
ſua iudicia: ſm Dioni. ibidem. Ter/
tiū tangit cum additur. Et qui ad iuſti/
ciam erudiunt multos. Iuſticia eniȝ eſt
perfectio voliti amoris: ſicut ſapiētia in
tellectiui fulgoris. Seraphicū interpre/
tatur incendiū amoris ſm Dioni. ibidē
Vñ ſic̄ cōicatio ſapie fit ꝑ actū ierarchi
cū q̄ ē illumiare ita cōicatio iuſticie per
actū ſeraphicū q̄ ē inflāmare. Quartū
oſtenditur cum dicit. quaſi ſtelle in per/
petuas eternitates: quia ſicut fuerunt or
dinate ſtelle ad illuminandū terram: vt
habetur Geñ. primo: ſic angeli iſti omes
ſunt ordinati ad directionē et cuſtodiaȝ
alicuius partis terre id eſt circa illos q̄
verſantur in terra. ſic anime doctorū ad
illuminandū illos qui verſantur in ter/
ra: iuxta illud Iudicū. v. Stelle manen
tes in ordine ꝛ curſu ſuo contra ſyſaram
pugnauerunt. Dicit ergo thema. Docti
fulgebunt ꝛc̄ Eſt ſciendū ꝙ nullum ce/
lum eſt totaliter ſplendidū niſi empirre
um quod ꝓprie dicit firmamentū. ꝛ ſta/
biliſſimū: alioquin ſi de aliquo alio intel
lexiſſet. ſ. de celo ſtellato cuius nō eſt ſplē
dor niſi in ſtellis fruſtra addidiſſet ꝑ co
pulam. Et qui ad iuſticiam erudiūt plu
rimos. Eſt igitur intelligenduȝ ꝙ ce
lum ſtellatum habet decem inſignes ꝓ/
prietates iſtis beatis doctoribus ſimili/
ter conuenientes que debent in quolibet
fideli fulgere. quarum Prima eſt: ꝙ
celū empirreū habet antiquitateȝ in ſuo
ortu: quia licet alij celi fuerint ſecūda die
creati: vt dicit Geñ. ꝑmo. Illud tamē fu
it prima die creatum. ſcilicet in dñica in
qua ſm Bedam fuerunt ſimul quattu/
or creata ſcilicet iſtud celū materia pri/
ma: nomine terre deſignata. tempus
quod per diem ſignificatur: ꝛ natura an

K

g elicā que deſignatur nomie lucis ſicut
iſta habetur per ordinē Geñ. ꝑmo. Sic
iſte doctor mane cepit lucere bonis ope/
ribus ſcilicet in pueritia. vnde fuit de nu
mero illoꝝ pueroꝝ de quibus dicitur in
Dañ. ꝙ elegit rex pueros in quibus nul
la eſſet macula vt ſtarent ante faciem re
gis ſcilicet eterni ꝓpter innocentie puri/
tatem ſeu venuſtatem ꝛ iſta eſt laudabi/
lis antiquitas pro qua dictum fuit Da/
nieli a ſeniorib⁹. Veni ꝛ ſede in medio
noſtri. quia deus dedit tibi honorē ſene/
ctutis: Dañ. xiij. Iſtam ꝓprietatem de/
bet habere quilibet fidelis: vt ab infan/
tia ſua deum timere diſcat. ſicut puer ie/
ſus creſcebat ꝛ confortabat ſpiritu Lu.
primo ca. ꝛ iteꝝ Ieſus ꝓficiebat ſapien/
tia ꝛ etate ꝛ gratia apud deum ꝛ homi/
II. ꝓpri nes Luce. ij. Secunda ꝓprietas: ꝙ ha
etas. bet immobilitatem in ſtatu ſuo: quia ſm
opinionē philoſophoꝝ octaua ſpera eſt
primū mobile. ſed ſm opinionem aſtro/
logoꝝ dicitur criſtallinū. ſm vero ſentē/
tiam theologoꝝ ꝛ ſanctoꝝ celum empir
reum dicitur primū mobile ꝛ fixum cuȝ
melior ſit diſpoſitio rei in quiete q̄ȝ i mo
tu ceteris paribus. ideo neceſſariū eſt ꝙ
optimū corpus ſit in optima diſpoſitio/
ne. ideo iſtud celum dicitur firmiſſimuȝ
habitaculum. ij. Paralipo. vi. Iſtā ꝓ/
prietatem habuit iſte ſanctus ſcilicet im
mobilitatem bone conuerſationis nō ſo/
lum in ſe: ſed etiam in alijs tenendā do/
cuit vſq; ad conſumationem: quod opus
ſignificatur per tunicaȝ talarem ioſeph
quā fecit ſibi iacob: vñ Eſa. xxx. Nō fa/
ciet dñs auolare. ſcȝ doctoreȝ tuū amplius
ꝛ videbūt ocl'i tui paſtorē tuū q2 iſte do/
ctor nō auolauit q2 in doctria quā ince/
pit ꝑſeuerauit vſq; ad conſumationem.
III. ꝓ/ Tertia ꝓprietas ē: ꝙ hȝ ſubtilitatē in
prietas ſuo exceſſu: q2 eſt ſupmū ſm ſitū Eccle/
ſiaſtici. xxiiij. Ego i altiſſimis habito et
thron⁹ me⁹ in colūna nubis. Thronus
ille ē celū empirreū: q2 ſic de⁹ eſt ſumm⁹
ſpūs ſm ordinē petitionis ſm Auguſti.
ita celū empirreū eſt ſupmū corp⁹ ſm or
dinē ſitus. Hāc ꝓprietatē habuit iſte
ſctūs q2 ꝑ ſctām cōuerſatōem celos tāge
bat vt ſecretas reuelatōes acciperet vnde
Deute. xxxiij. Iſti ſūt q̄ in celeſtib' habi
tāt ꝛc̄. Et ad Phil. iij. Nr̄a aūt cōuerſa/
tio i celis eſt. Iſtā aūt ꝓprietatē dȝ ha L
bere q̄libet fidel' cleric⁹. Nā duo ſūt act⁹
q̄bus aīa nr̄a in celū leuat. ſ. cōtēplatio ꝛ
orō. De orone dic̄ Dioni. ꝙ ſic̄ exiſtes in
naui cū nitunt ad ſe cū fune trahere ru/
pē q̄ eſt in littore: magis ipi trahunt ad
litt⁹. ita ē de ꝟtute orōnis. q2 nō deuȝ ad
nos ſed nos ad deū trahimur: ac ſi ꝑ ca/
thenā laq̄oſā de celo pēdētē ipam muta/
tis manib' trahere niteremur magꝭ nos
ipos traherem⁹ in celū ꝛ nō celū ad nos
ſic eſt in ꝓpoſito de orone. ꝛ illū vocat Di
oniſi. ſurſū actio. de talib' ſic aſcēdentib'
dic̄ Eſa. lx. Qui ſūt hi q̄ vt nubes volāt
ꝛ q̄ſi colūbe ad feneſtras ſuas. ſic̄ em̄ nu
bes a ſolis radijs: ſic aīa a xp̄o trahit: iu
xta illud Ioh. xij. Ego ſi exaltat⁹ fuero
ꝛc̄. Et ſic̄ colūba cū ſimplicitate ſua pe/
tit loca alta: ſic iſti ſine curioſitate cur/
rūt ad māſiōes ꝑpetuas: ſȝ mali non ſic
aſcēdūt. imo tanq̄ȝ graue naturalr̄ deor
ſuȝ tēdūt: q2 ſēſus ꝛ cogitatio cordis hūa
ni ꝓna ſunt ad malū ab adoleſcētia ſua.
Geñ. viij. Vñ ſic̄ graue nunq̄ȝ ceſſat ca/
dere niſi cū violēter detinet ita iſti nō ceſ
ſāt a malo niſi cū nō pñt. pſ. Filij hoim
vſq;q̄ graui corde. Quarta ꝓprietas IIII. ꝓ
ē: q2 hȝ ſpecioſitatē in aſpectu: q2 eſt luci prietas
dū ſic̄ ſol de cui⁹ pulchritudie dr̄ Eccle.
xliij. Altitudis firmamētū: pulchritudo
ei⁹. ſpēs celi i viſiōe glīe: q2 i illo celo ē vi
ſio btā. Iſtā ꝓprietatē habuit doctor q2
ꝟtute floruit caſtitatꝭ. vñ Greg. exponēs
illō Ioel. i. Cōputruerūt iumēta i ſtercore
ſuo. i. carnales hoies i fetore luxurie vitā
ſuā finiūt. Sȝ nō ſic de iſto ſctō. imo ab
ifātia ſua caſtitatē ſeruauit attēdēs illud A
Sap. iiij. O q̄ȝ pulchra ē caſta gnatio cū
claritate. Hec aūt caſtitas hȝ i flore q̄dru
plicē radicē Pria eſt puritas i cogitatꝭ
q̄b' ꝓmittit viſio diuinitatꝭ Mat. v. de ta
lib' di. Hiero. Ille laudat: ille ꝑdicat he
atus: qui vt ſtatiȝ incepit cogitare: inter/
ficit cogitatus et allidit eos ad petram

Secunda eſt puritas in conſenſu: qꝛ
ſm Auguſti. impoſſibile eſt vt quin vi/
ſis rangamur: ⁊ ne intellectus circa vi/
ſis occupetur ſumma prudentia eſt auer
tere voluntatem et conſenſum ab illici/
tis: que oſtendũtur etiam per intellectũ.
Tertia eſt puritas in affectu: quia ex
abundantia cordis os loquitur et corrũ/
punt bonos mores colloquia mala.
Quarta eſt puritas in aſpectu: quia
ſi oculus interior eſt mundus neceſſario
exterior eſt pudicus et oculus impudic⁹
impudici cordis eſt nuncius. vnde dñs
in euangelio. Si oculus tuus fuerit ſim
plex: totum corpus tuũ luciduʒ erit. Ex
iſtis radicib⁹ optimis cõſurgit odor flo/
ridus caſtitatis in effectu. Quinta p/
V. ꝓprietas prietas eſt: ꝙ habet amenitatem in con/
centu. Nam ſicut dicunt philozophi cũ
corpora celeſtia ſint ſolidiſſima in reuo/
lutione gignunt mirabilem concentum.
Et ſm illam opinionẽ optimus concen/
tus gignitur a celo empirreo. Hãc opi/
nionem recitat Ambroſi⁹ in exameron.
dicẽs: ꝙ ipſi poſuerunt illum ſolũ nõ per/
cipi a nobis: quia innatũ eſt nobis ipſuʒ
audire ab initio. d illo dicit Iob. xxxviij
Quis narrabit nobis ordinem et concẽ
tum celorum ⁊c̃. In illo etiam celo eſt cõ
centus ſanctoꝝ et angeloruʒ qui nunq̃
ſilent: vt in Apocal. dicit Hanc ꝓprieta
tem habuit ille doctor. ipſe enim fecit cã
tores ſtare circa altare ⁊ in ore eorũ dul/
ces fecit modulos. Ad illum cantuʒ in/
uitat nos Iſa. xlij. Cantate domino can/
ticum nouũ ⁊c̃. Ubi debemus cantare
cantum quadruplicẽ. Primo cantum
confeſſionis: iuxta illud pš. Confitebor
tibi in toto corde meo: narrabo omnia
mirabilia tua ⁊c̃. Secundo canticuʒ
gratiarum actionis. pš. Confitebor tibi
in toto corde meo: quoniã audiſti om̃ia
verba oris mei. Tertio canticum ob/
B ſecrationis. pš. Cãtabo dño qui bona tri
buit mihi. Quarto canticum exulta/
tionis. pš. Cantate dño canticum nouũ
laus eius in eccleſia ſanctoꝝ. Sʒ ma
li quatuor malis contrarijs maledicũt.
.ſ. mendacijs: blaſphemijs: detractionib/
bus: ſermonibus vanis. Sexta ꝓprie/
tas eſt: ꝙ habet nobilitateʒ in gradu: qꝛ VI. ꝓprietas.
ſicut natura angelica eſt nobiliſſima in
ſpiritualibus: ſic illud celum in corpora/
libus: quia eſt a ſenſu remotiſſimuʒ. eſt
enĩ ſpera decima ⁊ vltima. vnde elemen/
ta quãto ſũt infimiora: tãto ignobiliora
ita corpa celeſtia q̃to ſupiora tãto nobi
liora. Hanc autẽ ꝓprietatẽ habuit hic
doctor: quia ſm virtutẽ nobilis erat quã
nobilitatem debet habere quilibet reli/
gioſus nõ tm̃ generꝭ ⁊ parẽtũ: ſʒ virtutũ ⁊
morũ: de qua Eccleſiaſtes. x. Beata ter/
ra cu⁹ rex nobilis eſt. illa nobilitas mo/
rum debet conſiſtere in virtute heroica
que hominẽ filiuʒ dei facit. Ad cuius
intellectũ eſt ſciendũ ꝙ perſeuerans eſt
ille qui paſſioni reſiſtit concupiſcentie et
in re nec vincit nec vincitur: ſed ſemper
in agone contendit vel aliquotiens cum
difficultate vincit: ſed eam faciliter ſupe
rat temperatus. heroicus vero eas totali/
ter ſuppeditat: vt eaꝝ inſultus non ſenti
at. vnde quia talis virtus modum exce/
dit humanuʒ. tales magis dicuntur filij
dei q̃ hominis. vnde pš. Ego dixi dij
eſtis et filij excelſi omnes. Sed mali ho
mines ſequunt appetitiuos ſenſus quibus
deſcendunt in infirmitatem brutoꝝ: iux/
ta illud pš. Homo cũ in honore eſſet nõ
intellexit ⁊c̃. Sunt enĩ aliqui ſimiles
canibus quia rabidi. Aliqui ſcorpionib⁹
quia venenoſi: ⁊ ſicut fraudulẽti qui pri
mo vngunt ⁊ poſtea pungunt vt ſcorpio
Aliqui bufonib⁹: quia auari quibus nõ
ſufficit terra ad comedendũ: vnde Ec/
cleſiaſtes. iij. Dixi in corde meo de filijs
hominũ vt ꝓbaret eos deus ⁊ oſtẽderet VII. proprietas
ſimiles eſſe beſtijs: quia ad modũ beſti/
arum viuũt. Septima ꝓprietas eſt: ꝙ
habet beniuolentiaʒ in ſuo influxu: quia
ſic arguũt doctores antiqui: quia ſicut il
lud celũ eſt maximuʒ mobile: ita eſt pro/
fundiſſimũ virtute. Dicit ergo maxime
influentie ſup corpa. Iſtã ꝓprietatẽ habu/
it iſte ſctũs doctor qꝛ radios ſue claritatꝭ
ad vniuerſa diffũdit ſm dio. de diui. no.

minibus ca. iiij. ſcʒ ad conuertendũ nõ
ſolum peccatores fideles: ſed infideles.
Iſtã ꝓprietatẽ debet habere quilibet fi/
delis. ſ. vt beniuolentiã influat ad inſtar
quatuor planetarũ celi. quoꝝ Prim⁹ eſt
iupiter q̃ influit ad liberalitatẽ: qꝛ dicit
a Ioue de quo legit ꝙ fuit rex liberaliſſi
mus. Scd̃o eſt mars q̃ influit ad ſtre
nuitatẽ: qꝛ dicit a Marte q̃ fuit bellator
maximus. Tertius eſt venus q̃ influ
it ad charitatẽ: qꝛ ſub venere cõtinet pe/
regrinus via amor ⁊ amicitia: qꝛ eſt om
nib⁹ amic⁹ ſm theologorũ auctoritates
. Quartus eſt mercuri⁹ q̃ influit ad vir
tutẽ: qꝛ ſm aſtrologos fac̃ hoies eſſe ſtu/
dioſos: ſic nos debem⁹ ſcʒ Primo iſta
re ad liberalitatẽ ꝑ elemoſynaꝝ elargiti/
oneʒ: qꝛ vt dr̃ Tho. iiij. elemoſyna a mor
te liberat: ⁊ ipſa eſt que purgat pctã et fa
cit inuenire vitã eternã. Scd̃o ad ſtrẽ
nuitatẽ pauperes. ſ. confortãdo: iuxta illd̃
Iob. xxix. ca. Cũ ſederẽ. q. rex circũſtan/
te me exercitu erã tamen merentiũ con/
ſolator. Tertio ad charitatem: qꝛ ſm
Augu. de trini. ipſa ſola eſt q̃ diuidit fili
os regni ⁊ ꝑditionis. Quarto ad vir
tutẽ: qꝛ pietas a vitijs purgat ⁊ a malis li
berat. Sed mali ſunt ſic Saturn⁹ q̃ ha
bet maliuolas influẽtias q̃ inducit ſteri
litatẽ toniitruare peſtes ⁊ ſimilia. ⁊ ſic ta
les ſeminãt diſcordias crudelitates ⁊c̃.
VIII. proprietas qꝛ parẽtũ difficile corrigunt ⁊c̃. Octa
ua ꝓprietas eſt: ꝙ habet magnitudineʒ
in ſuo ambitu: qꝛ ſi minima ſtella eſt ma
ior tota terra: cũ firmamentũ ſit ita tanti/
niſi maius ſtella. q̃ ⁊c̃. Baruch. iij. O
Iſrael q̃ magna eſt dom⁹ dei ⁊ ingẽs lo/
cus poſſeſſionis eius magn⁹ eſt ⁊ nõ ha
bet cõſumationẽ. Hãc ꝓprietatẽ ha/
buit hic ſctũs doctor: qꝛ magnitudo va/
ſis cognoſcit ſm magnitudinẽ contenti
Et ille ⁊ quilibet btũs eſt maioris capaci/
tatis q̃ celũ: qꝛ celũ ipm deũ capere nõ po
teſt: vt dicit Salomõ. ſed ſm Aug. li. de
quãtitate aie. om̃ia que aia cogitat infra
quãtitatẽ anime cõtinet: ergo cũ anima
iſtius doctoꝛ de deo ſepius cogitauerit:
ergo ⁊c̃. Sed Greg. in ſermone. Corda
noſtra ſunt vaſa in quibus reponim⁹ que
cogitamus. Nona ꝓprietas eſt: ꝙ ha/ IX. proprietas
bet ſubtilitatẽ in ſuo tranſitu: qꝛ dicit ꝙ
illud celũ habet quatuor dotes corpis
glioſi: ⁊ condictiões iſtoꝝ corpoꝝ ipſum
nõ frangũt ſed penetrãt: iuxta illud He
bre. i. Habentes pontificẽ magnũ q̃ pe/
netrauit celũ. ſ. ihm xp̄m ⁊ non dixit pfo
rauit. vnde corpa btã penetrãdo illud ce
lum nõ frangũt ⁊c̃. Iſtã ꝓprietatẽ ha/
buit iſte ſctũs ſubtilr penetrãdo q̃ ſũt in
celo empirreo naturaliter imo ſupnatu
raliter coruſcãtes. Unde quatuor ſenſus
ſcpture ſacre quatuor doctorib⁹ comparant
⁊ appropriant. ſcʒ Senſus hiſtoricus.
Hieronymo. Senſus allegoric⁹ Am/
broſio. Senſus tropologic⁹ Grego/
rio. Senſus anagogicus Auguſtino
De quibus dr̃ Eſa. xxxiij. vbi litterat⁹: vbi
ſcriba: vbi verba legis ponderans: vbi do X. ꝓprietas
ctor ⁊c̃. Decima ꝓprietas eſt ꝙ habet
claritatẽ in ſuo circuitu: qꝛ eſt ſpericũ et
illa figura eſt ꝑfectiſſima ⁊ continentiſſi
ma. hoc celũ circuiuit ſapia Eccleſiaſti.
xxiiij. Gyrũ celi circuiui ſola qd̃ non ve/
rificat de alio aliquo celo: qꝛ nullũ aliud
eoꝝ circundat ſolo deo: ſed ab illo om̃ia
continent: ꝓpter etiã integritatẽ ꝑfectaʒ
Iſtã ꝓprietatem habuit integralr hic
ſctũs doctor qꝛ nõ ſolũ ſufficit vera virtus
vt quis ſit ꝑfectus: imo oportet ꝙ habe/
at omnes cũ ſint connexe ⁊c̃. Quas nob
cõcedat xp̄us ihs dei ⁊ ꝟginis fili⁹: Amẽ

De nomine beate Marie vir
ginis: Sermo ſecundus.

Q Ueſtio eſt de ſa
cto: Quare iſta virgo q̃ erat
xp̄um paritura fuit appellata
Maria. Cui qm̃ ſm Hiero. dr̃ ꝙ Ma/
ria interpretat̃. ſ. Primo ſtella maris.
Scd̃o ſumma maris. Tertio ma/
re amaꝝ. Quarto illuminãs vel illu/
minata. Nũc igit̃ iſtas interp̃tatiões
ad ꝓpoſitũ applicando. ſciendũ eſt ꝙ ma
ter dei habuit iſtas quatuor miſterialr in
q̃druplici eius ſolemnitate noui teſtamẽ
ti. ipſa nãq; fuit. ſcʒ Primo ſtella mariſ. D

in ſolennitate ſue natiuitatis: qꝛ ſicͭ que/
libet ſtella cū de natura ſua ſit opaca ſm
Dioniſi. tū ſtatim cum fuit creata fuit a
ſole illuminata: ita mater dn̄i licȝ ex me
rito ſue gn̄ationis fuerit. ſ. nata opaca ob
ſcuritate peccati origīalis: tū vt mox fu/
it in vtero nata: fuit a ſole iuſticie ſctīfi/
cata. vt ꝑ ipa ad litterā intelligaꝛ illa ꝓ/
phetia Nūerox. xxiiij. cap. Orietꝛ ſtella
ex iacob. Sicut em̄ ſtella naſcitꝛ ſine ma
cula: ita ṽgo maria nata fuit ſine origi /
nali peccati plaga. Scdo mater domi
ni fuit ſūma mareꝫ in ſolennitate ſue an/
nūciatiōis accipiēdo ſummā ꝓ menſura
qꝛ in verbi conceptōe illū qui erat immē
ſus ꝛ incircūſcriptus: in ſuo claudēs vte
ro: fecit terminatū ꝛ circūſcriptū ipm ſū
mando. i. circūſcriptiue cōmenſurando.
di. ei angelo Luce pmo. Ecce concipies
in vtero ꝛ paries ꝛc̄. Et ſequitꝛ. Hic erit
magnus ꝛ fi. altiſ. vo. ꝛ infra. ꝛ regni eiꝰ
non erit finis. Qđ nō ſolū eſt intelligen/
dū ſm durationē: ſed etiā ſm magnitu /
dinē. Tertio marꝫ dn̄i fuit mare ama/
rū in dn̄ica paſſione: quia ſicut eius ani/
ma in xp̄i annūciatōe fuit letificata: ita
in eius paſſione fuit indicibiliter amari
cata: dicente ſibi Symeone Lu. ij. Ecce
poſitus eſt hic in ruinā ꝛ in reſurrectio /
nē multox ꝛ in ſignū ꝛc̄. Quarto ma
ter dn̄i fuit illuminās vel illuminata in
ſolennitate ſue aſſumptiōis: qꝛ tunc ſm
Hiero. fuit ſup oēs choros exaltata et
ſublimata. vn̄ qꝛ ſm Dioni. in celeſti ie/
rarchia ſupiores illuminant inferiores.
ipa tūc fuit facta illuminatrix oim ſpiri/
tuū btōx: vt ſibi dici poſſit illud pſ. lxxv
Illuminās tu mirabilr a mōtibus eter /
nis: qꝛ vicȝ hanc ṽtutē illuminatiuā nō
habuit mater dn̄i a ſeipa: ſed a montibꝰ
eternis. i. a ſupmis ſupoſitiꝫ btiſſime tri
nitatis a quibus imediate illuminatꝛ ꝛc̄

Quia circa natiuitatē dn̄e ꝛ eius con
ceptionē eſt pſens negociū. ideo inſiſten
do circa eius pmā interpretationē q̄ per
tinet ad illā ſolennitatē Videndum eſt.
quare mater dn̄i dicitꝛ ſtella maris. Se/
cundo inueſtigande ſunt eius virtutes

quomodo ei conueniāt Circa igitꝛ pri/ A
mā partē eſt notandū ꝙ iſta ſtella maris
que dicitꝛ polus articus in qua figura ſi
gitꝛ apis. habet. x. ꝓprietates matri domi
ni. ſ. virgini marie conuenientiſſime ꝛ ex/
cellentiſſime cōuenientes. quax Prima I. ꝓprie
eſt ꝙ habet ſtabilitatē in ſuo ſitu: omnes tas
aūt alie ſtelle que ſūt in nr̄o emiſpio trā/
ſeunt de loco ad locū ꝑagrando. iſta au
tem ſtat ſemꝑ in eodē loco immobiliter
fixa. ideo dicitꝛ cardo. Omnis eīn motꝰ
circularis fit circa aliqđ immobile: illđ
autē dicitꝛ cardo. vnde dr̄ de motore pri /
mo Job. xxij. Circa cardines celi ꝑam /
bulabat. Iſtā autē ꝓprietatē habuit
mr̄ dn̄i tā in ſtatu vie ꝙ̄ in ſtatu prīe. In
ſtatu autē vie quia vt mox fuit ſanctifica
ta fuit in gratia immobilr cōfirmata vt
nunꝙ̄ habuerit in ſe motū peti morta/
lis aut venialis ſm Aug. in de natura ꝛ
grā di. Cū de pctīs agitꝛ ꝛc̄. Unde ſm
eundē ipſa ſola citra xp̄m ſicut ſtella in
hac pte ꝑmanſit ꝛc̄. Scdo habuit il /
lam ꝓprietatē in patria qꝛ aīe aliox ſan/
ctox ex naturali inclinatiōe quā habent
ad corpa ſua ſm apoſtolū mouentꝛ motu
deſiderij ad reſumendū corpa ſua. et iđ
non ſunt vltimate quietate ab immobili
tate. Anima aūt ṽginis btiſſime qꝛ cuȝ
corpe ſuo eſt gl̄ificata: vt determiat Au
guſti. in ſermōe de aſſumptōe eius eſt ꝑ/
fecte quietata vt vltra non moueatur vel
moueatꝛ: ſicut erūt ſancti poſt iudicium
de quibꝰ dicitꝛ Apoca. iij. Qui vicerit fa
ciā illū colūpnā in templo dei mei et fo /
ras non egredietur amplius. Ad iſti/
us autē ꝓprietatis ꝯſeruationem debet
conari homiīs deuota anima vt ſit in
bono ꝓpoſito ſibi diuinitus infuſo im
mobilis ꝛ firma. ꝛ non mutabilis vt di/
mittat incepta bona. ſicut homines inſi /
pientes qui quottidie mutāt ſuas affe /
ctiones. de q̄ dicitꝛ Eccliaſtici. xvij. Ho /
mo ſenſatus in ſapientia manet ſicut ſol
ſtultus vero ſicut luna mutatꝛ. Secū/ II. pro/
da ꝓprietas eſt: ꝙ iſta ſtella habet volu / prietas
bilitatem in ſuo circuitu: quia licet non
tranſeat de loco ad locū ſicut alie ſtelle

tamen voluitꝛ infra ambitum ſuū cuȝ ſit
fixa in firmamento. ideo ad reuolutionē
firmamenti reuoluitꝛ. vnde non eſt intel /
ligendū vt ille cardo non voluatꝛ omni /
no: vt dicitur Prouerb. xxvi. cap. ꝙ ſicut
hoſtiū vertitur in cardine ſuo: quia car/
do eſt ab hoſtio ſeparatus ꝛ non voluitꝛ
hoſtio reuoluto. ille autē cardo eſt con/
iunctus firmamento: et ideo voluitꝛ ad
reuolutionē eius. Iſtam autē ꝓprieta
tem obtinet nunc in patria mater domi
ni: quia licet in ſua felicitate ſit: vt pate/
it immobiliter collocata: tamen ex mag
nitudine ſue clementie ſe benigne cōuer
tit: quaſi ſe reuoluendo ad quācūꝙ̄ par/
tem fuerit inuocata ſm auctoritatē Ber.
iđ pro eiꝰ cōdeſcēſiōe benigna dicitꝛ Pro
uerb. vlti. Lex clementie in lingua eius.
Et ibidem manū ſuam aperuit inopi.
ꝛ palmas ſuas extendit ad pauperes.

Unde regina quādo eſt benigna libē
ter ſe conuertit ad omnes miſerox peti-
tiones: ita mater dn̄i regnās in excelſis
ſe conuertit ad oēs partes in quibus a
miſeris fuerit inuocata. Et ideo illđ au/
xiliū non habuerunt ſancti patres vete.
teſtamen. eo ꝙ nulla eſſet in celis regina
Et iđ pro illo tempe dixit ſapiēs Eccle.
. xxxvi. ca. Ubi nō eſt mulier ingemiſcit
eger. quia mulieres ſunt magis pij cor /
dis ꝛ per ipas ſolent plerūꝙ̄ miſeratio /
nes principum impetrari. Iſtam pro
prietatem debet habere quelibet anima
viri pij deuotiōe cōiuncta. ſ. vt benigne
ſubueniat oibus ſicut pꝫ Lu. vi. Omi
petenti te tribue. vbi oſtendit ſaluator ꝙ
clementia homis xp̄iani debet eſſe vni /
uerſalis. cum premittatꝛ. Omni petenti.
iuxta illđ apoſtoli. Operemur bonū ad
omnes. Scdo ꝙ debet eſſe liberalis. cū
additꝛ. te tribue. ſ. ſponte: ſm illud apoſto
li. Hylarē datorē ꝛc̄. ij. Cor. ix. Ter /
III. pro tia ꝓprietas eſt: ꝙ iſta ſtella habet ſempi
prietas ternitatē in ſuo aſpectu. cum em̄ alie ſtel
le ſint ſempiterne apparitionis ꝛ alique
ſempiterne occultationis pro quādo ali/
que videntꝛ omi nocte: ꝛ alique nulla no
cte: vt ille que ſunt oppoſite emiſpio de/

terminate ꝛ alie que qn̄ꝙ̄ apparent quā/
doꝙ̄ non: ꝛ alique que apparent in tota
nocte: ſed non omni hora noctis eque di
ſtanter apparent oibus niſi obſtaculum
nubiuȝ ſit interpoſitum: vt patet ad ſen/
ſum. Iſta autē ꝓprietas attribuitꝛ bea
te virgini. quia licet aliqui ſancti appare
ant per effectū oibus inuocantibus ſe et
non oēs vt qbus non eſt datum facere
miracula. tamen hoc eſt ꝓpriū matri do/
mini benedicte oibus inuocātibus eam
deuote ſi non ſit nubes interpoſita vitio
rum: vel ſit ſempiterne apparitionis per
effectū ſubuentionis in nocte huiꝰ mun
di ꝛ in omni hora vniformiter huiꝰ no /
ctis: vnde dicitꝛ de ea Prouerb. xxxi. ꝙ de
nocte ſurrexit: ꝛ ꝙ de nocte nō extinguetꝛ
lucerna eius. Iſta aūt ſurrectio noctis ſi
gnificat ſollicitudinē aſſiduā quam illa
mulier habet tempe noctis huius ſeculi
qꝛ ad prebēdū beneficia ſemꝑ inuigilat
eā inuocantibꝰ. iđ ſequitꝛ. Dedit predam
domeſticis ſuis: ꝛ cibaria ancillis ſuis.
Ratio aūt tāte ſollicitudinis in hac mu
liere ꝓ nobis eſt: quia res quanto caritꝛ
eſt empta tanto carius eſt dilecta: et qꝛ
nos ſumus emptī ſanguie ipius ꝙ cari /
or erat ṽgini ꝙ̄ ipa ſibi. iđ carius nos cō
plectitꝛ ꝙ̄ ſi nos ꝓprio ſanguine redemiſ/
ſet. Quarta ꝓprietas eſt: ꝙ habet ſub/ IIII. ꝓ/
tilitatē in ſuo exceſſu: qꝛ ipa eſt altiſſima prietas
oim ſtellax q̄ ſūt in emiſpio nr̄o cuiꝰ alti
tudinis ſignū eſt. qꝛ ſol aſcendēs ꝛ deſcē
dens iter duo ſolſticia ꝑ circulum anni:
q̄to plus appropinq̄t ad illā ſtellā: tanto
magis dr̄ aſcēdere: ꝛ q̄to plus diſtat tā/
to plus dr̄ deſcēdere. ꝛ ita ē de luna ꝛ ce/
teris planetiſ. Iſtā aūt ꝓprietatē attri /
buit bea. Hiero. matri dn̄i in celeſti pa/
tria: qꝛ ſicͭ iſta ſtella eſt ſup oēs alias in
firmamēto electa: ita mr̄ dn̄i fuit ſup om
nes choros angelorum exaltata: vt dice/
re poſſit illud Eccliaſtici. xxiiij. Ego in
altiſſimis habito ꝛ thronus meus in co/
lūna nubis. Tota enim celeſtis ierar /
chia eſt diſpoſita ſm Dioniſiū ad mo/
dum columne. cuius baſis eſt ierarchia
infima baſilis ierarchia media: et capi-

tellum ſupma. Et q: thronus virginis ſup illā fuit collocatus: idō dicit thronus meus in colūna nubis. Quia ꝓ hāc ꝓprietatē non pōt habere aīa ꝟgini deuota in extrema: vt ſit in tanta ſublimitate localiter. q: ſm bēm Berñ. Anima eſt melius vbi amat q̄ vbi animat. Cuius ratio eſt q: amor eſt tendencia ſpiritualis amātis in amatū: ⁊ ideo cū mot⁹ magis ſapiat naturā termini ad quē q̄ a quo: idcirco amor magis eſt in amato q̄ in amante: ⁊ magis ei coniungit̄ ⁊ ſm hoc dicit aplus illō ad Phil. iij. Noſtra conuerſacio in celis eſt: quia. ſ. deſideramus celeſtia. Quinta ꝓprietas eſt: q:

V. ꝓprietas habet medietatē in ſuo ſitu: q: eſt ita in medio noſtri emiſperij ſeu firmamenti fixa ſicut centrū in medio circuli. nā cū orizon ſit circulus diuidens duo emiſperia oēs linee ducte ab iſta ſtella vſq; ad illū orizontem eoꝝ: q̄bus eſt ſpera recta ſunt equales ſicut eſt de centro noui circuli: vt patet intelligenti ⁊c̄. Iſtā proprietatē habet recte mater dñi in medio paradiſi: q: ſicut illa ſtella eſt i medio mūdi firmamēti: ita xp̄us credit̄ eſſe in medio celi empirrei vt poſſit ab oibus ſanctis totalr videri. vñ dr in Apocal. q in medio ciuitatꝫ illius eſt lignū vite. ⁊ q: mater dñi eſt iuxta filiū ſuū collocata ad dexterā eius, idcirco in medio celi dicitur corpalr ſituata ſicut hec ſtella in medio firmamenti. vnde vbi eſt mater grē: ibi eſt fons miſcdie: ⁊ inde omnes haurim⁹ vñ pſ. xlvij. Suſcepim⁹ deus miſcdiam tuā in medio templi tui. Iſtā autē medietatē ſeruare debet anima que eſt ꝟgini deuota: vt ſit pacificata a litigijs ⁊ tumultibus mūdi q̄tum poteſt ſegregata alioqn vocis diuinis nō pōt eſſe intenta ſicut erat illa mulier. iiij. Regū. iiij. cui cū diceret Heliſe⁹. Nūqd habes negotium ⁊ vis vt loquar regi vel ꝑncipi militie ꝓ te. Rñdit. In medio ꝓpli mei habi-

VI. proprietas to ⁊c̄. Sexta ꝓprietas eſt q habet viciniitatē in ſuo gradu tāc eni ē minima ſtellaꝝ notabiliū que ſunt in firmamēto q̄ ad noſtꝝ viſum eſt ſit ꝑncipaliſſima eo q celi diſpoſitiōes menſurat ⁊ regulat. ſō dicta eſt a cardo: ⁊ inde ꝟtutes cardinales dicunt̄. Iſtā autē ꝓprietatē habuit mater dñi: licet in q̄titate ꝟtutis fuerit ꝑncipaliſſima ⁊ maxima creaturaꝝ poſt aīam xp̄i. tamē ꝑ ꝓfundiſſimā humilitatē minima in ſuis ⁊ alioꝝ oculis videbatur: de cuius humilitatis ſupabūdātia habemus in ſcriptura vnū teſtimoniū ⁊ vnū ſignū. Teſtimoniū eſt ipſe ſpūſſanctus ꝑ os ipſius ꝟginis aſſignās rōnem quare fuit eleuata ad xp̄i maternitatē: q: inquit reſpexit humilitatē ancille ſue ⁊c̄. Luce. i. Signū eſt q: cū ꝓbuiſſet. ſ. cōſenſum angelo: ⁊ iam mater dñi facta fuiſſꝫ dixit. Ecce ancilla dñi ⁊c̄. Moris autē eſt humilium ſe cognoſcere ⁊ nuncupare ſm titulū ſui inferiorē. cū aūt eſſet mater ⁊ ſponſa ſoror ⁊ filia ⁊ ancilla celis dñibus tacitꝫ hoc ſolū expreſſit. Ecce ancilla dñi ⁊c̄. Iſtā aūt ꝓprietatē ſingularē debēt imitari illi q̄ huic virgini placere deſiderant. q: illud eſt ſignū ꝑ quod aliquis magnā gliam acqrit. ⁊ ideo mr domini benedicta gliam tante maternitatis acqſiuit ꝑ ſignū humilitatis vt patuit: ideo cū nimia complacentia ipa reſpicit in quocūq; gradu adherentꝫ. vt ei dicat̄ illud Judith. ix. Supbi ab initio

VII. proprietas tibi nō placuerūt ſed humiliū ⁊ manſuetoꝝ ſemꝑ tibi placuit deꝑcatio. Septima ꝓprietas eſt: q: habet inuiſibilitatē in ſuo cōtuitu. dicit̄ cōiter q illa ſtella q̄ dicit̄ vltramōtana nō eſt vere polus: q: ꝑcipit̄ ad ſenſum: qꝫ facit aliquē modicum circulū: ſed q: eſt inter ſtellas viſui noſtro dignoſcibilis maxime ꝓpinq̄ polo: ideo ꝑ ipſem circūloqmur polum qui eſt nobis inuiſibꝫ. ſic illa vt cōiter dr non videt̄. Iſta ꝓprietas fuit in matre dñi q̄ ꝑ ſolitudinis virtutē fuit ab aſpectibus hoim ſequeſtrata: vt eſſet cōiter inuiſa. Iſtius autē occultationis fuerūt duo ſigna notabilia. ⁊ Primū eſt q: fuit ab angelo ſalutata: fuit in loco ſolitario abſcondita reperta Lu. p̄mo. Et ingreſſus angelus ad eam: ſcꝫ in penetralibꝰ vbi cōſueuerat ſtare ſm Ambro. Scdm

eſt quia quādoq; habuit ex officio in publicum ꝓcedere. vtpote in viſitatione ſancte Heliſabeth cum feſtinatione tranſiuit per publicum quia conſpectum multitudinis non amabat ⁊c̄. Octaua ꝓprietas eſt. quia habuit rectitudinem in aſpectu. ſm eni aſtrologos ſpa celi aliīs eſt obliqua. aliīs eſt recta oēs gentes q̄ habent caput directum ad poluꝫ eis eſt recta aliīs obliqua. ita qui caput mentis deuotione directū habent ad virginem pergunt directe ad celum. ceteri vero tenent viā obliquā. ſicut eni xp̄s eſt viā ad patrem: ſic mater eſt via ad filium ſm

IX. pro. Bernarduꝫ. Nona ꝓprietas eſt q ipſa habet fortitudinē in attractu. q: ſcdm opinionē veterū aſtrologoꝝ ſtelle attrahentes tenent terram imobileꝫ: ita q polus articus ſuſtentat ipſam ne flectat̄: et antarticus ne nimis ferat̄ ſurſū ſm q dicit̄ q duo adamātes tenent archā ferreā machometi in aere. Cum igit̄ omnes fideles militantis eccleſie ad rationeꝫ antiquoꝝ trahant̄ deorſuꝫ niſi domina mūdi ⁊ ſtella maris ſuſtentarent̄ oēs mergerent̄ in inferni ꝓfundum. vnde de ea legitur in apoc. in figura de illa mulie-

X. ꝓpri. re que draconē potuit fugare. Decima ꝓprietas eſt q ipſa habet dominium ſuper adamantē quia dat ſibi virtutem attrahendi ferrū. ideo non attrahit illud niſi contra ſtellam illā in directū: ita mater domini habꝫ dominiū ſuper lapides id eſt ſup corda. ſ. lapidea pctōꝝ vt ipſos cōuertat ad pniam iuxta illud ꝓpheticū ezechielis. xxxvi. Auferam cor lapideuꝫ de carne veſtra: ⁊ dabo vobis cor carneū atq; domeſticū. Quod nobis concedat xp̄us ieſus dei ⁊ virginis filius meritis ipſius matris: qui viuit ⁊ regnat Per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

De eodem feſto cōceptionis virginis marie. Sermo. II

Abſit iſtā rem facere. vt inferamus crimē glorie noſtre ⁊c̄. i. machab. ix. ca. Quia ſāctiſſima mater dei eſt glia xp̄ianorum. vnde fuit figurata. Judith. xv. per iſtam cui dicit̄. Tu gloria hieruſaleꝫ tu leticia iſrael. tu honorificentia populi noſtri ⁊c̄. Idcirco illi qui a crimine eam leſe maieſtatis diuine excuſare cupiunt: conuenienter verbuꝫ illud aſſumunt di. Abſit iſtam rem facere. quia vero circa crimen originalis culpe eſt preſens excuſatio. idcirco circa ipſum occurrunt plures conſiderationes quarū. ſ. Prima

C eſt. quid eſt originale peccatuꝫ. circa quā ponunt̄ quattuor veritates quaꝝ Prima eſt. q originale peccatū nō eſt aliqua hominis cauſa ſicut cetera peccata quia Jacob ⁊ Eſau nondū quicq; fecerāt boni vel mali. vt teſtat̄ apſus in vtero matris ⁊ tamen conſtat q ibi peccatum originale habuerūt. Secunda eſt q peccatum non eſt aliqua macula poſitiua in anima. quia omnis forma ſpiritualis in anima perficit eam cum qualitatem corporaleꝫ excedat niſi forte ſit actus vel habitus vicioſus ⁊c̄. Tercia eſt q nō eſt in carne infectio morbida. quia ſicut nulla iuſticia eſt in corpore formaliter: ita nec culpa ſm deductionem. Augu. ⁊ Anſel. de conceptu virginali. Quarta eſt q peccatum originale nō eſt ſolius iuſticie originalis carentia: quia ſi de⁹ crearet vnuꝫ hominē in puris naturalibus careret originali iuſticia que eſt donum ſpirituale ſm Augu. ⁊ non haberet peccatum originale. Iſtis premiſſis ponitur veritas affirmatiua q peccatū originale eſt reatus ad penam damni: proueniens ex culpa actuali primi parentis in omnes q̄ ꝓpagant̄ ab eo. ſicut ſi aliqs ex ebrietate incurrat lepram omnes de ſtirpe erunt leproſi. Et confirmat̄ iſta ſententia. quia ſicut ſe habet peccatū actuale ad penā ſenſus: ſic peccatū originale ad penā damni: ſed peccato actuale trāſeunte malo actu non ponit̄ niſi reatus ad penam ſenſus. vt declaratur in. ij. ſententiarum. ergo peccatum originale nō erit niſi reatus ad penam damni. Se-

II. cōſideratio cunda conſideratio eſt. qualiter peccatū originale contrahit̄ que difficultas qua

drupliciter declarat. Primo in rebus
ſenſibilibus. quia ſicut corpus qđ indui
tur ſordido veſtimento inquinat ab eo.
ſic ſpiritus rationalis quando induitur
corpꝫ infecto quia per concupiſcentiā ge
nito dicit maculari. vnde bea. Gregori.
ait in mora. ꝙ domos luteas habitam⁹
quādiu viuimus ⁊ ſubſiſtimus. ⁊ ſicut q̄
tetigerit picem inquinabit ab ea vt dici
tur eccl'ia. xiij. ſic anima ex contactu cor
poris maculat. Scđo in rebus regu
laribus ciuilibus. quia ſi filia imperato
ribus nubat plebeio efficit vilis conditi
onis ſicut ipſe. anima aūt noſtra eſt filia
ſummi impatoris: ab eo genita ad ima
ginem eius. ⁊ ideo quando vnitur corpi
ab adam ꝓpagato: contrahit vilitatem
ipſius. Tertio in canonicis. quia ſi q̄s
filius regis cōtrahit cum muliere corru
pta incurrit notā irregularitatis vt non
poſſit ad ordines ſacros promoueri niſi
diſpenſetur cum eo. et ita ſpiritus noſter
exiſtens filius regis altiſſimi contrahen
do cum carne que fuit in adā corrupta
efficitur irregularis ad ordines cele
ſtis patrie. nec ad dictos ordines poteſt
aſſumi niſi diſpenſet que diſpenſatio fit
i baptiſmo. Quarto declarat in theo
logicis. quia in veteri teſtamento fuit lex
data in leuitico. vt quicunq̄ intraret do
mum leproſam fieret imundus: ita anīa
ex eo ꝙ intrat corpus quaſi domū lepro
ſam. efficit imunda. iſta lex habetur. Le
III. ꝯſideratio ui. xiiij. cap. Tertia conſideratio eſt. a
quo peccatū originale infligit. vbi p̄mit
tūtur quattuor veritates negatiue. qua
C rum. ſ. Prima eſt. ꝙ peccatū originale
nō infligit a deo animā creante. qꝛ om̄is
creatura dei bona eſt ſm apoſtolū. ⁊ pec
catum malū eſt. Scđa eſt. ꝙ peccatū
originale non infligit a patre generante
quia mortuo patre contrahit pluries. cū
anima vſq̄ ad. xlvi. dies nō infundatur
corpori. Tertia eſt. ꝙ non infligitur a
matre concipiente. quia ipā in baptiſma
te ab illa macula fuit mūdata. Quar
ta eſt. ꝙ nec a carne manente contra pri
mam ſimilitudinē datam. quia ſicut ſo
lis radius nullū inquinamentū pōt reci
pere a rebus turpibꝫ ꝓpter ſuam natura
lem puritatem. multo minus lux ſpiritu
alis ſicut anima exiſtens purior a rebus
corporalibus inq̄nari non valet. Iſtis
aūt p̄miſſis ponit affirmatiua veritas. ſ.
ꝙ peccatū originale infligit ab ipſa lege
regulante ipſo iure. ſicut in lege eccleſia
ſtica quicunq̄ naſcit ex adulterio ipo fa
cto incurrit notam irregularitatis. vt nō
poſſit ad ordines eccleſiaſticos aſſumi:
ita qui naſcit ex libidinoſa ꝓpagine ⁊ in
fecta in adam ipſo facto incurrit irregu
laritatē q̄tum ad ordines angelicos q̄
irregularitas eſt peccatū originale niſi
fiat diſpenſatio per baptiſmū. Quar IIII. ꝯſideratio
ta conſideratio eſt cui peccatū originale
imponit. Circa quā declarant quattuor
catholice veritates. Quarū prima eſt.
ꝙ peccatum originale non eſt in corpore
ſed eſt i anima. qꝛ ſicut virtus eſt q̄litas
ſpūalis ⁊ non corporalis: ita ⁊ vitium. D
Secunda eſt ꝙ non eſt in anima ſen
ſitiua ſed intellectiua. qꝛ vbi non pōt eſſe
meritū ſicut in anima ſenſitiua ꝑ ſe: ibi
non pōt eſſe demeritum. Tertia eſt. ꝙ
non eſt in inferiori parte rationis ſed ſu
periori. quia in eodem eſt reatus ad pe
nam ⁊ ipſa pena. pena aūt damni eſt in
ſuperiori parte anime in qua eſt priuati
ue oppoſitum. ſ. gloria. Quarta eſt. ꝙ
non eſt in intellectu ſed in voluntate. q̄a
iuſticia ⁊ iniuſticia ſunt circa idem ſub
iectum. iuſticia aūt eſt formaliter in vo
luntate. et omne peccatū eſt aliqua iniu
ſticia. igit ⁊c̄. Iſtam aūt deductionē
facit Augu. ⁊ Anſel. in de conceptu vir
ginali cap. viij. Quinta conſideratio V. conſideratio
eſt. qualiter peccatū originale incurritur
circa quā ponunt quattuor obſtacula q̄
vident prohibere talē incurſionē que fe
cerunt circa iſtam materiā dubitare bea
tum Aug. Quorū primū eſt ꝙ anima
que contrahit illud peccatū non eſt a pa
tre ꝓpagata: cum non ſit caro quia eſt a
creante ⁊ non a generante nullo dubitan
te. Secundum eſt. ꝙ ipſa anima non E
eſt de corpore educta ſicut alie forme q̄

educunt de potentia ſue materie. Ter
tium eſt ꝙ nō eſt a matre ꝓducta ſicut ca
ro. quia eſt a creante ⁊ nō a generāte nul
lo dubitante. Quartum eſt. quia ipſa
a ſolo deo immediate creata eſt ſicut an
geli: ⁊ ideo a ſua origine non videt qua
liter contrahat magis q̄ angelus. Di
cit ꝙ non cōtrahit iſtā culpā a ſua origi
ne. ſed cū ſuo corpe ſeminario turpi con
iunctione ſicut clericus nobiliſſimis or
tus natalibus nō contrahit a ſua origie
irregularitatem: ſed ad diſpenſationem
carnis corrupte. Sed remanet dubi
tatio. quia iſta vnio ad carnē non eſt in
poteſtate ſpiritus noſtri: cum fiat a deo.
Dicitur ꝙ fit a deo: ſicut matrimoni
um a ſacerdote diſpenſante: ſed fit de cō
ſenſu ipſius anīe. qꝛ eſt inclinata ad car
nem. ſicut homo ad mulierem. Sed q̄
re punitur pena propter peccatū quod
non poteſt vitare. Dicitur ꝙ pena priua
tiua qualis eſt pena damni. quādoq̄ in
fligitur iuſte pro quo quis vitare non po
teſt ſicut patet de irregularitate in ſpu
VI. cōſideratio rio. Sexta conſideratio eſt vbi illud
peccatum originale cōtrahitur. Dicitur
autem ꝙ in vtero matris quilibet con
trahit peccatū originale dicente dauid
in pſ̄. In iniquitatibus conceptus ſum
⁊c̄. Intelligendum eſt tamen ꝙ inue
niuntur quattuor leges in ſacra ſcriptu
ra de ingreſſu in aliquod tabernaculum.
F Prima eſt quando quis non contami
natur per ingreſſum tabernaculi conta
minati. ſicut habetur leuiti. xiij. de om
nibus que inferebantur in domū lepro
ſi ⁊c̄. Secunda eſt quando ſcilicet do
mus munda per ingreſſum immundi
contaminatur. ſicut fuit preceptum in le
uitico. vt leproſi manerent extra caſtra
ne inficerent alios ⁊c̄. Tertia eſt. quā
do res non ſacra per ſcꝫ domum ſacram
conſecratur ſicut dicit chriſtus in euan
gelio de auro templi qđ per templū erat
ſacrum Math. xxiij. cap. Quarta eſt
quando rex intrat domū ſanctificat do
mum ſicut habetur. Leui. xviij. ꝙ ſacer
dos cum ſanguine ſanctuarium expia
bat. Sed ad propoſitum. Prima lex
habet locum in noſtra generatione pri
mordiali: in qua anima que a deo crea
tur munda contaminatur. quia corpus
ingreditur infectū. Secunda lex ha
bet locum in finali iudicio ⁊ in reſurre
ctione in qua corpora ſanctorum per di
uinam potentiam reparata ſanctificabū
tur per ingreſſum animarū beatarum. et
redundabit in ipſa felicitas eorum. vt
patet. liij. yſaiarum. Tertia lex habet
locum in ſacramento incarnationis: in
quo humanitas chriſti cōſecratur. quia
in verbo ſubſtantificat. licet videatur illi
humanitas domus: tamen deus cōtinet
⁊ non continet. Quarta lex habet lo
cum in xp̄i conceptione in qua fuit con
ſecrata ſcꝫ virgo. per hoc qđ xp̄us habi
tauit in ipſa. Lu. i. cap. Septima con VII. ꝯſideratio
ſideratio eſt. quando illud peccatū origi
nale contrahitur. Dicit aūt ꝙ in primo
inſtanti conceptionis humane vnde di
citur iob. xiiij. Quis poteſt facere mun
dum de immundo conceptū ſemine ⁊c̄.
Intelligendū eſt tn̄ ꝙ illud inſtās: di
uidit in q̄ttuor ſigna ordinis nature vel
originis. in quorū. Primo corp⁹ orga
G niſatū generat: cū eſſe forme ſubſtātialis
in inſtāti fiat. Scđo aīa rōnalis a deo
creat. qꝛ ordine nature materia precedit
ſuā formā. Tertio aīa rōnalis tali cor
pori vnitur ⁊ infundit poſt creationē. q̄a
cuiuſlibet forme eſſe p̄cedit natura ſuo i
eſſe. Quarto anīa cōtrahit pctm̄ ori
ginale ex tali ꝯiūctiōe ſic cleric⁹ irregula
ritatē ex mulieris corrupte deſpōſatiōe.
Iſta aūt intelligunt de cōi lege. qꝛ vbi ꝓ
uilegiū dat ius comune nō habet locum
Octaua ꝯſideratio eſt. qualiter pctm̄ VIII. ꝯſideratio
originale diluit. Circa quā iducunt qua
tuor mōi auctoritate ſacre ſcripture ꝯfir
mati q̄rū. Prim⁹ ē ꝑ ſupnaturalē ſctifi
catione i vtero m̄ris vt p̄z i yſ. xlix. Dn̄s
ab vtero vocauit me. Et i hiere. Anq̄ ex
ires de vulua ſanctificaui te Hiere. i.
H Scđo eſt ꝑ baptiſmalē regnatione ſic
appꝫ i diſcipul a paulo baptiſatꝭ act.
ix. qui ꝯfeſtim acceperūt ſpūſſancti grām

Terti⁹ eſt per cordis cõtritionem. ſi
cut patuit act.iiij. quando Petro predi
cante gentibus adhuc peccatũ origina
le habentibus ſpiritusſanctus cecidit ſu
per omnes qui audiebant verbũ anteq̃
baptiſarenẽ. qui tamẽ non habitat cum
aliquo pctõ mortali. Quart⁹. per ſan
guinis effuſionẽ. vt patuit in beã emerẽ
tiana ⁊ innocẽtib⁹ ſi tñ circũciſio xp̃i eua
IX. cõſi cuat circũciſionẽ vt dicit aug. Nona
deratio cõſideratio eſt. q̃ fuerunt illi qui peccatũ
orginale cõmiſerunt. Dicit aũt q̃ a qua
tuor fuit cõmiſſuʒ illud peccatũ. Pri
mo a diabolo primordialiter. qꝛ inuidia
diaboli. mors itrauit in orbẽ terraꝝ ſap.
ij. Secundo a ſerpẽte miniſterialiter
quia diabolus loquebaẽ in illo tamen in
excuſatiõe ſua eua ratiõabiliter dixit ſer
Z pens decepit me. Tertio ab eua mi
nus principaliter. quia ipſa peccauit
per ignorantiã. adam aũt ex certa mali
tia. vnde dicit aplꝯ. i. thi. ij. q̃ eua fuit ſe
ducta in puaricatiõe ⁊ non vir. Quar
to ab adaʒ magis principaliter. quia ex
ipſo ſolo dicunt quidã contrahi peccatũ
originale dato q̃ eua non peccaſſet. Et ſi
ipſa ſola peccaſſet dñt q̃ non contraheré
mus iuxta illud apoſtoli ad Roma. v.
Per vnũ hominẽ mors introiuit in mũ
dum. ⁊ p aliũ reſurrectio mortuorum.
Decima eſt qui fuerunt qui peccatuʒ
X. conſi originale cõtraxerunt. Circa quam re
deratio periunẽ quatuor leges quarũ. i. Pri
ma eſt generalis eorum qui in vtero ma
tris contraxerunt ⁊ in ipſo mũdati non
fuerunt. quia ſacramentũ baptiſmi per
qđ ab hoc purgamur in vtero matris cõ
ferri non poteſt. vt habetẽ in. iiij. ſententi
arum. Secunda eſt ſpecialis eoꝝ qui
K in vtero matris contrahũt. ⁊ poſtea ſan
ctificantur ⁊ mundi fiunt. ſicut de Joh.
bap. luce. i. Spũſancto replebiẽ ex vtero
matris ſue. qđ priuilegium dicit Bern.
pauciſſimis eſſe conceſſuʒ. Tertia lex
eſt ſingularis eius qui non cõtrahit nec
contrahere aptus fuit. ſicut xp̃us qui ex
vtero ſue generatiõis fuit remotus a le
ge peccati. nõ priuilegiatus: quia ſine p
pagatione ⁊ ideo dicit Augu. ſup pſ. x.
q̃ ipſe ſolus fuit agnus innocens. quia
omnes alij ex ꝓpagatione veniunt. de q̃
gemens clamat dd̃ Ecce in iniquitatib⁹
conceptus ſum ⁊c̃. Quarta lex fuit
ſingularis eius q̃ fuit apta nata contra
here ex vtero matris ſue gñationis. ſed
priuilegiata fuit. ⁊ pſeruata ne contrahe
ret. quia beata virgo per modũ peccati
fuit concepta ⁊c̃. Undecima conſide XI. cõſi
ratio eſt. qualiter mater domini fuit pre deratio
ſeruata ne contraheret peccatũ origina
le. Dicitẽ aũt q̃ quadrupliciter contingit
legiſlatorem derogare legi a ſe condite. Z
Primo aut legem totaliter auferẽdo
ſicut lex diuorcij: que fuit data deutero.
xxiiij. ca. fuit penitus reuocata math. v.
ca. Scđo aut legem ad tempus ſuſpẽ
dendo ſicut lex de circũciſione data abra
he fuit ſuſpenſa in deſerto manentibus
filijs iſrael. Joſue. v. Tertio aut in le
ge pro ſpeciali caſu diſpenſando: ſicut
dicitẽ deus diſpenſaſſe in lege furti. Exo.
xij. Quarto aut contra legem priui
legium concedẽdo ſicut ꝯtra legẽ datã
gen̄ x. ſicut de incineratione corpoꝝ hu
manoꝝ dedit priuilegium Enoch ⁊ He
lie. vt habetẽ gen̄. v. ⁊ iiij. R. ij. ca. Pri
mo modo nõ fuit mater chriſti preſerua
ta. quia tunc poſt ipſaʒ nullus alius pec
catuʒ originale contraheret nec cõtraxiſ
ſet. Scđo modo. q̃a tunc cũ ipſa nul
lus naſcens ꝯtraheret. ſed tertio vel q̃r
to modo. quia ſi cũ ipſa fuit diſpenſatuʒ
aut priuilegium fuit ei conceſſum ne cõ
traheret nõ tñ ꝯtraxit. ſicut ſi papa diſpẽ
ſaret cum eo qui adhuc eſt in vtero ille
gittime conceptus nõ naſceretẽ irregula
ris. aut ſi impatoꝛ daret amico priuilegi
um vt filius naſciturus ex cõcubina na
ſceretẽ legitimus. Duodecima conſi XII. cõſi
deratio eſt. q̃ ſi mater domini nõ fuiſſet deratio
ſic preſeruata eius virginitas fuiſſet di
minuta ⁊ hoc quadrupliciter declarat. ⁊ A
Primo qꝛ ſicut anima eſt melior cor
pore: ita virginitas anime precedit virgi
nitatem corporis: quemadmodum vir
ginitas corporis humani precedit virgini

tatem hūani: ſed tñc mater chriſti nõ ha
buiſſet anie virginitatẽ. qꝛ ipſa corrũpitẽ p
pctm̃ mortale ſicut corpus p actũ carnis
⁊ ſic ſolo corpe virgo fuiſſet ⁊ nõ ſimplr
ſed ſm qđ. Scđo qꝛ virginitas ange
loꝝ q̃ ſpũalis ẽ de q̃ loquitẽ hiero. ad eu
ſtochiũ. q̃ ſemp eſt angelis cognata vir
ginitas cõſiſtit in hoc q̃ nunq̃ corrupti
fuerunt ⁊ ideo ſi aĩa virginis aliqñ cor
rupta fuiſſet non eſſet mõ par cũ angelis
in virginitate angelica. Tertio quali
tercũq̃ corruptio phabita fuiſſet ſubla
ta anteq̃ reuerſa fuiſſet dignitas v̾ginea
ſicut poſt reſurrectionẽ futurã erit ita in
tegrũ ⁊ ab omni corruptione corpus btẽ
marie magdalene ſicut corpus btẽ aga
the: ⁊ tñ nõ habebit aureolã virginitatis
ꝓpter ꝑteritũ. Quarto qꝛ nõ ſolũ aliqſ
dicitẽ pctoꝛ ex pctõ qđ habet de pñti: ſed
etiã de ꝑterito pctõ. alioqn nõ poſſet veri
ficari pro omĩb⁹ ſemp illud Jo. in can̄. i.
Si dixerimus qꝛ pctm̃ nõ habemus ⁊c̃.
cũ quandoq̃ aliquis ſit ſine pctõ pñte. et
ideo cũ ꝑteritũ nõ ſit in prãte noſtra: nec
diña deus nõ poſſet facere btãm virginẽ
omnino ſine pctõ. Jſte rõnes cõfirmanẽ
duplici ſaluatoris actu. Primo. qꝛ vo
luit ſedere ſup̄ pullũ ſup̄ quẽ null⁹ hõim
ſedit Mar. xi. Scđo. qꝛ fuit ſepultuſ
in ſepulchro in quo nondũ qſq̃ã poſit⁹
fuerat lu. xxiij. ca. Et multo plus creditẽ
elegiſſe ad habitandũ virginẽ in qua nũ
q̃ diabolus habitaſſet ipſa in pctõ origi
nali manente. Tertiadecima ꝯſidera
XIII. tio eſt. Si mater dñi nõ fuiſſet a pctõ ori
ꝯſide. ginali pſeruata ipſa fuiſſet maiori detri
mẽto affectata q̃ ſit pena inferni eterna
Et illud qđ taʒ metuẽdũ eſt ei inferre q̃
B drupliciter declaratẽ. ⁊ Primo qꝛ cum
deus ſicut quilibet legiſlator ſit fauora
bilior ad abſoluendũ q̃ ad puniendũ. et
ipſe dat penã eternã p pctõ mortali in in
ſtãti habito: mai⁹ malũ oportet eẽ pctm̃
mortale i iſtãti q̃ illa pena: cũ detẽ ſp mi
nus malũ p maiori: ſic ecõuerſo in bono
Scđo. qꝛ pena ſenſus in inferno ẽ mi
noꝛ pena damni. qꝛ minus bonũ priuat.
⁊ qꝛ beatitudo eſt cõpoſſibilis cuʒ pena
ſenſus. ſicut ex ſaluatoris teſtimonio in
ducitẽ qđ nullatenus eſt pena damni. Et
ideo cũ p alio inſtanti peccati originalis
debeatẽ pena damni. ipſa eſt minus malũ
⁊ per cõſequens pena ſenſus. Tertio
qꝛ homines iuſti prius vellent eſſe in in
ferno: q̃ in ira dei in inſtanti vt. ſ a. tus
tr. ſicut habetẽ exemplũ in libro macha
beoꝝ de Eleazaro qui dixit ſe velle ꝓus
mitti in infernũ q̃ tranſgredi legem dei
cũ tñ poſt inſtans tranſgreſſionis penite
re potuiſſet. Quarto qꝛ illi qui ſunt in
patria prius vellent in infernũ cadere q̃
in diuinã iracundiã. qꝛ i inferno poſſent
cũ pena damni ⁊ ſenſus eſſe cũ gratia: et
nõ in ira dei: alioqn voluntates haberẽt
inordinatas: eo q̃ deo ꝑcipiente nõ cogẽ
te tenenẽ ſubire penã eternã. Jſte rões
cõfirmanẽ p b. Augu. p eo q̃ nulla crea
tura poterat redimere peccatũ Ade inte
rij deus homo eo q̃ maius malũ ſit q̃
aliqđ peccatũ creatũ ⁊c̃. Quartadeci XIIII.
ma conſideratio eſt. q̃ ſi mater dñi ante ꝯſide.
mortẽ ſui filij fuiſſet mortua nõ fuiſſet in
paradiſum tranſlata. qꝛ ante mortẽ xp̃i
ianue nõ erant apte. Jtem xp̃us nõ fuiſ
ſet primogenitus mortuoꝝ contra Johã
neʒ euan. ideo dicitur q̃ anima eius fuiſ
ſet tranſlata ad ſinuʒ abrae: ſicut anima
Lazari vbi multas cõſolationes habuiſ
ſet. Sed quare fuiſſet ei ianua clauſa cũ
fuerit nobis ex peccato indictum. Dicitẽ
aũt q̃ beata virgo habuit multas penas
peccatoꝝ ſine ipſo peccato. Dicitẽ aũt q̃ K
clauſio ianue erat. quia precium redem
ptionis nondũ erat ſolutum quo ipa ſu
erat preſeruata ſicut ⁊ ceteri liberati quẽ
admodũ pſeruatẽ vel redemptus ab aliq̃
malo alio precio adhuc teneretẽ in erga XV. ꝯſi
ſtulo donec preciũ eſſet ſolutũ. Quin
tadecima conſideratio eſt q̃ iſta preſer
uatio non eſt contra dictum doctorũ ſan
ctorum. quia rationes facte a doctorib⁹
vtpote de rationibus ſeminalibus ⁊ con
cupiſcentia ⁊ propagatione non conclu
debant niſi de conceptione prout accipi
tur pro ſeminis effuſione non p anime i
fuſione. cum tunc nulla ſit ibi ꝓpagatio

Tertiꝰ eſt per cordis cõtritionem. ſi/
cut patuit act. iiij. quando Petro predi
cante gentibus adhuc peccatũ origina/
le habentibus ſpiritusſanctus cecidit ſu/
per omnes qui audiebant verbũ anteꝗ̃
baptiſarent᷑. qui tamẽ non habitat cum
aliquo pctõ mortali. Quartꝰ. per ſan/
guinis effuſionẽ. vt patuit in btã emerẽ/
tiana ꝛ innocẽtibꝫ ſi tñ circũciſio xp̃i eua
IX. cõſi/deratio cuat circũciſionẽ vt dicit aug. Nona
cõſideratio eſt. ꝗ fuerunt illi qui peccatũ
originale cõmiſerunt. Dicit᷑ aũt ꝙ a qua/
tuor fuit cõmiſſuꝫ illud peccatũ. Pri/
mo a diabolo primordialiter. qꝛ inuidia
diaboli. mors intrauit in orbẽ terraꝝ ſap.
ij. Secundo a ſerpẽte miniſterialiter
quia diabolus loquebat᷑ in illo tamen in
excuſatiõe ſua eua ratiõabiliter dixit ſer
I pens decepit me. Tertio ab eua mi/
nus principaliter. quia ipſa peccauit
per ignorantiã. adam aũt ex certa mali/
tia. vnde dicit apl's. i. thi. ij. ꝙ eua fuit ſe/
ducta in ꝑuaricatiõe ꝛ non vir. Quar
to ab adaꝫ magis principaliter. quia ex
ipſo ſolo dicunt quidã contrahi peccatũ
originale dato ꝙ eua non peccaſſet. Et ſi
ipſa ſola peccaſſet dñt ꝙ non contrahere
mus iuxta illud apoſtoli ad Roma. v.
Per vnũ hominẽ mors introiuit in mũ
dum. ꝛ ꝑ alium reſurrectio mortuorum.
X. conſi/deratio Decima eſt qui fuerunt qui peccatuꝫ
originale cõtraxerunt. Circa quam re/
periunt᷑ quattuor leges quarũ. i. Pri/
ma eſt generalis eorum qui in vtero ma
tris contraxerunt. ꝛ in ipſo mũdati non
fuerunt. quia ſacramentũ baptiſmi per
qđ ab hoc purgamur in vtero matris cõ
ferri non poteſt. vt habet᷑ in. iiij. ſententi/
K arum. Secunda eſt ſpecialis eoꝝ qui
in vtero matris contrahũt. ꝛ poſtea ſan/
ctificantur ꝛ mundi fiunt. ſicut de Joh.
bap. luce. i. Spũſancto replebit᷑ ex vtero
matris ſue. qđ priuilegium dicit Bern.
pauciſſimis eſſe conceſſuꝫ. Tertia lex
eſt ſingularis eius qui non cõtrahit nec
contrahere aptus fuit. ſicut xp̃us qui ex
vtero ſue generatiõis fuit remotus a le/
ge peccati. nõ priuilegiatus: quia ſine ꝓ/
pagatione ꝛ ideo dicit Augu. ſup pſ̃. l.
ꝙ ipſe ſolus fuit agnus innocens. quia
omnes alij ex ꝓpagatione veniunt. de ꝗ
gemens clamat dd̃ Ecce in iniquitatibꝫ
conceptus ſum ꝛc̃. Quarta lex fuit
ſingularis eius ꝗ fuit apta nata contra/
here ex vtero matris ſue gñationis. ſed
priuilegiata fuit. ꝛ ꝑſeruata ne contrahe
ret. quia beata virgo per modũ peccati
fuit concepta ꝛc̃. Undecima conſide XI. cõſi/deratio
ratio eſt qualiter mater domini fuit pre/
ſeruata ne contraheret peccatũ origina/
le Dicit᷑ aũt ꝙ quadrupliciter contingit
legiſlatorem derogare legi a ſe condite. L
Primo aut legem totaliter auferẽdo
ſicut lex diuortij: que fuit data deutero.
xxiiij. ca. fuit penitus reuocata math. v.
ca. Scđo aut legem ad tempus ſuſpẽ
dendo ſicut lex de circũciſione data abra
he fuit ſuſpenſa in deſerto manentibus
filijs iſrael. Joſue. v. Tertio aut in le
ge pro ſpeciali caſu diſpenſando: ſicut
dicit᷑ deus diſpenſaſſe in lege furti. Exo.
xxij. Quarto aut contra legem priui/
legium concedẽdo ſicut ꝯtra legẽ datã
geñ. x. ſicut de incineratione corpoꝝ hu
manoꝝ dedit priuilegium Enoch ꝛ He
lie. vt habet᷑ geñ. v. ꝛ. iiij. Re. ij. ca. Pri/
mo modo nõ fuit mater chriſti preſerua/
ta. quia tunc poſt ipſaꝫ nullus alius pec
catuꝫ originale contraheret nec cõtraxiſ
ſet. Scđo modo. qꝛ tunc cũ ipſa nul/
lus naſcens ꝯtraheret. ſed tertio vel q̃r/
to modo. quia ſi cũ ipſa fuit diſpenſatuꝫ
aut priuilegium fuit ei conceſſum ne cõ/
traheret nõ tñ ꝯtraxit. ſicut ſi papa diſpẽ
ſaret cum eo qui adhuc eſt in vtero ille/
gittime conceptus nõ naſceret᷑ irregula/
ris. aut ſi impatoꝛ daret amico priuilegi
um vt filius naſciturus ex cõcubina na/
ſceret᷑ legittimus. Duodecima conſi/ XII. cõſi/deratio
deratio eſt. ꝙ ſi mater domini nõ fuiſſet
ſic preſeruata eius virginitas fuiſſet di/
minuta ꝛ hoc quadrupliciter declarat᷑. ꝛ A
Primo qꝛ ſicut anima eſt melior cor/
pore: ita virginitas anime precedit virgi
nitatem corporis: quemadmodum vir/
ginitas corpis humani precedit virgini

tatem bruti: ſed tñc mater chriſti nõ ha/
buiſſet anime virginitatẽ. qꝛ ipa corrũpit᷑ ꝑ
pctm̃ mortale ſicut corpus ꝑ actũ carnis
ꝛ ſic ſolo corpe virgo fuiſſet ꝛ nõ ſimplr
ſed ſm qđ. Scđo qꝛ virginitas ange/
loꝝ ꝗ ſpũalis ẽ de ꝗ loquit᷑ hiero. ad eu/
ſtochiũ. ꝙ ſemꝑ eſt angelis cognata vir/
ginitas cõſiſtit in hoc ꝙ nunꝗ̃ corrupti
fuerunt ꝛ ideo ſi aĩa virginis aliq̃n cor
rupta fuiſſet non eſſet mõ par cũ angelis
in virginitate angelica. Tertio quali
tercũꝗ̃ corruptio ꝓhabita fuiſſet ſubla/
ta anteꝗ̃ renerſa fuiſſet dignitas ꝟginea
ſicut poſt reſurrectionẽ futurũ erit ita in
tegrũ ꝛ ab omni corruptione corpus btẽ
marie magdalene ſicut corpus btẽ aga/
the: ꝛ tñ nõ habebit aureolã virginitatis
ꝓpter ꝓteritũ. Quarto qꝛ nõ ſolũ aliq̃ſ
dicit᷑ pctõr ex pctõ qđ habet de pñti: ſed
etiã de ꝓterito pctõ. alioq̃n nõ poſſet veri
ficari pro oĩbꝫ ſemꝑ illud Jo. in cañ. i.
Si dixerimus qꝛ pctm̃ nõ habemus ꝛc̃.
cũ quandoꝗ̃ aliquis ſit ſine pctõ pñte. et
ideo cũ ꝓteritũ nõ ſit in ptãte noſtra: nec
diua deus nõ poſſet facere btãm virginẽ
omnino ſine pctõ. Iſte rõnes cõfirmant᷑
duplici ſaluatoris actu. Primo. qꝛ vo/
luit ſedere ſuꝑ pullũ ſuꝑ quẽ nullꝰ hoĩm
ſedit Mat. xxi. Scđo. qꝛ fuit ſepultuſ
in ſepulchro in quo nondũ ꝗſquã poſitꝰ
fuerat lu. xxiij. ca. Et multo plus credit᷑
elegiſſe ad habitandũ virginẽ in qua nũ
ꝗ̃ diabolus habitaſſet ipſa in pctõ origi
nali manente. Tertiadecima ꝯſidera
XIII. ꝯſide. tio eſt. Si mater dñi nõ fuiſſet a pctõ ori
ginali ꝓſeruata ipſa fuiſſet maiori detri/
mẽto affectata ꝗ̃ ſit pena inferni eterna
B Et illud qđ taꝫ metuẽdũ eſt ei inferre q̃
druplicit declarat᷑. ꝛ Primo qꝛ cum
deus ſicut quilibet legiſlator ſit fauora/
bilior ad abſoluendũ ꝗ̃ ad puniendũ. et
ipſe dat penã eternã ꝓ pctõ mortali in in
ſtãti habito: maiꝰ malũ oportet eẽ pctm̃
mortale i iſtãti ꝗ̃ illa pena: cũ dei ſit mi
nus malũ ꝓ maiori: ſic ecõuerſo in bono
Scđo. qꝛ pena ſenſus in inferno ẽ mi/
nor pena damni. qꝛ minus bonũ priuat.
ꝛ qꝛ beatitudo eſt cõpoſſibilis cuꝫ pena
ſenſus. ſicut ex ſaluatoris teſtimonio in/
ducit᷑ qđ nullatenus eſt pena damni. Et
ideo cũ ꝓ alio inſtanti peccati originalis
debeat᷑ pena damni. ipſa eſt minus malũ
ꝛ per cõſequens pena ſenſus. Tertio
qꝛ homines iuſti prius vellent eſſe in in/
ferno: ꝗ̃ in ira dei in inſtanti vt. ſ. a. tus
tre. ſicut habet᷑ exemplũ in libro macha/
beoꝝ de Eleazaro qui dixit ſe velle ꝓus
mitti in infernũ ꝗ̃ tranſgredi legem dei
etiã tñ poſt inſtans tranſgreſſionis penite
re potuiſſet Quarto qꝛ illi qui ſunt in
patria prius vellent in infernũ cadere ꝗ̃
in diuinã iracundiã. qꝛ i inferno poſſent
cũ pena damni ꝛ ſenſus eſſe cũ gratia: et
nõ in ira dei: alioq̃n voluntates haberẽt
inordinatas: eo ꝙ deo ꝓcipiente nõ cogẽ
te tenent᷑ ſubire penã eternã. Iſte rões
cõfirmant᷑ ꝑ b. Augu. ꝓ eo ꝙ nulla crea/
tura poterat redimere peccatũ Ade inte
rũt deus homo eo ꝙ malus malũ ſit ꝗ̃
aliqđ peccatũ creatũ ꝛc̃. Quartadeci XIIII.
ma conſideratio eſt. ꝙ ſi mater dñi ante ꝯſide.
mortẽ ſui filij fuiſſet mortua nõ fuiſſet in
paradiſum tranſlata. qꝛ ante mortẽ xp̃i
ianue nõ erant apte. Item xp̃us nõ fuiſ/
ſet primogenitus mortuoꝝ contra Johã
neꝫ euan. ideo dicitur ꝙ anima eius fuiſ
ſet tranſlata ad ſinuꝫ abrae: ſicut anima
Lazari vbi multas cõſolationes habuiſ
ſet. Sed quare fuiſſet ei ianua clauſa cũ
fuerit nobis ex peccato indictum. Dicit᷑
aũt ꝙ beata virgo habuit multas penas
peccatoꝝ ſine ipſo peccato. Dicit᷑ aũt ꝙ K
clauſio ianue erat. quia precium redem/
ptionis nondũ erat ſolutum quo ipa fu/
erat preſeruata ſicut ꝛ ceteri liberati quẽ
admodũ ꝓſeruat᷑ vel redemptus ab aliq̃
malo alio precio adhuc teneret᷑ in erga/ XV. ꝯſi.
ſtulo donec preciũ eſſet ſolutũ. Quin/
tadecima conſideratio eſt ꝙ iſta preſer/
uatio non eſt contra dictum doctorũ ſan
ctorum. quia rationes facte a doctoribꝫ
vtpote de rationibus ſeminalibus ꝛ con
cupiſcentia ꝛ propagatione non conclu/
debant niſi de conceptione prout accipi
tur pro ſeminis effuſione non ꝓ anime i/
fuſione. cum tunc nulla ſit ibi ꝓpagatio

Intelligendū eſt tamē ꝙ quatuoꝛ modis pōt intelligi dei genitrix fuiſſe in peccato oꝛiginali. Et pꝛimo aut ꝑ aliqđ tempus fuit ſub peccato ꝛ in ſequenti tēpoꝛe ſub gratia ſicut fuit Joh. baptiſta. Scđo ꝙ fuerit ꝑ vnū inſtans ſub peccato ꝛ in ſequenti tēpoꝛe ſub grā ſicut ecōuerſo in vltimo inſtāti foꝛma corrumpitur ꝛ in tempoꝛe ꝓcedenti durat. Tertio. aut ꝙ fuerit ꝑ vnum inſtans ſub peccato ꝛ in alio ſub gratia. ſicut vnus radius ſolis ſequit̄ alium. quilibet tamē manet per vnū inſtans ꝛc. Quarto aut ꝙ in eodem inſtanti durationis pꝛo diuerſis ſignis nature fuerit ſb culpa ꝛ gratia ſicut ſi mūdus fuiſſet ab eterno creatus pꝛius natura vt concedunt habuiſſet nō eſſe ꝙ̄ eſſe. Et ſimiliter dñt de ſabe aſcēdēte ꝛ de mola obuiāte. Sꝫ pꝛima op. deficit quia Johanni virginē q̄ntum ad modū ſignificatiōis parificat ꝛ minus ſubiugat virginē ſeruituti. Et ſcđa. qꝛ vt ponunt inſtans ſe tenet cū poſteriori perſona ne ꝛ iteꝝ gratiā non niſi ī inſtanti ꝓduci pōt. Et tertia. quia inter duo inſtantia ſemꝑ cadit tempus mediū: ꝛ tūc non fuiſſet eius anima in gratia nec in culpa. nec duo alij radij īmediate ſubſequentur ſicut nec eſſe merita. Sed quarta declarat̄. quia ſicut de die in diem aer hodie genitus eodem inſtāti quo gignitur illuminat̄: ſed tamen quia de ſe non eſt lucidus: ſed a ſole pꝛius natura eſt ſb tenebꝛa ꝙ̄ ſub luce ita aīa virginis eſt illuſtrata a ſole iuſticie. Sed cōtra illud arguit̄ quia pꝛiuatiua oppoſita non ſunt cōpoſſibilia in eodem inſtanti durationis ꝛ idem eſt de contrdaictoꝛijs. Dicitur aūt ꝙ ꝯtradictoꝛia ꝛ cōtraria pꝛiuatiua poſſunt eſſe in eodem tempꝫ ſimul ſcđm aliud ꝛ aliud ſignū nature ſicut exemplificatum fuit in mundi eternitate.

XVI cōſidera.

Sedecima conſideratio eſt. ꝙ iſta pꝛeſeruatio ſecundum dicta ſanctoꝛum inducta vt in pluribus auctoꝛitatibus comꝓbatur quarum Pꝛima eſt Auguſtini de natura ꝛ gratia circa mediū vbi dicitur Cum de peccatis agitur nullam de maria volo pꝛoꝛſus fieri mentionem ſibi enim collata eſt gratia ad vincendum ex vtraqꝫ parte peccatum: eo ꝙ cōcipere meruit quem conſtat nullum habuiſſe peccatū ꝛ dato ꝙ de peccatis actualibus illa autoꝛitas intelligeretur ꝙ̄tum ad venialia habetur pꝛopoſituꝫ. qꝛ peccatum oꝛiginale cum ſit moꝛtale eſt deteſtabilius ipſis ꝛc Item inducunt̄ ſex auctoꝛitates Auguſtini in ſermone aſſumptionis virginis quarum Pꝛima eſt. ꝙ vbi ſcriptura diuina non commemoꝛat de virgine maria inquerendū eſt ratione ꝙ conueniat veritati fiatqꝫ ipſa veritas autentica ſine qua non eſt nec valet autoꝛitas ꝛc. Secunda eſt ꝙ immerito maria excipitur a regulis generalib⁹ quā hic Auguſtin⁹ tāta ſua gratia attulit dignitas. pꝛerogatiua enim meruit hec ſinglar̄ ſctitas q̄ ſuſceptiōe filij dei effecta eſt digna ꝛc. Tertia ab odpꝛobꝛio humane cōditionis a quo chꝛiſtus excipitur rationabile eſt vt maria excipiatur ꝛc. Quarta eſt ꝙ illud coꝛpus ſacratiſſimū de quo chꝛiſtus carnem aſſumpſit eſcam vermibus traditū eſſe ſentire non valeo et dicere ꝑtimeſco ex quo ſequitur pꝛopoſitum. quia deteſtabilioꝛ eſt coꝛruptio mentis: ꝙ̄ coꝛpoꝛis ꝛc. Quinta eſt ꝙ ſi nullus eccleſiaſticoꝝ dubitare eđ poteſtate xp̄i ꝙ poſſit ꝑpetuū ſine incoꝛruptions matrē ꝯſeruare cui dubitādus eſt voluiſſe donare qđ attinet ad magnā ꝟginitatis gratiā ex q̄ inferi̊ a minori ꝓpoſitum ꝛc. Sexta ē ꝙ nulla coꝛruptio ſeq̇ debuit mariā quā tanta ꝑfudit gratia vt itegraliter vincēs omnium genuerit integram vitam. que ratio magis cōcludit ꝓpoſitū. Iteꝫ ad idem due auctoꝛitates in quodaꝫ ſermone de natiuitate faciunt ad ꝓpoſitū quarum Pꝛima eſt ꝙ mox vt virgo in mūdum ꝑ generationē venit: ꝑfecte omnis boni virtute reſplenduit. Scđa eſt ꝙ puella iſta de peccatrice nata ꝓgenie: ſubito verſa vice maledictionis eue facta eſt benedicta. qđ non pōt intelligi de natiuitate ex vtero. qꝛ tunc non fuit ſm aliquē ſanctificata. Item adducunt̄ alie due auctoꝛitates Aug. quaꝝ. Pꝛima eſt ī libꝛo. v. cōtra iulianū vbi dicitur ꝙ chꝛiſtus nullū peccatū fecit maioꝛ exiſtens. quia nō habuit peccatū oꝛiginale puer exiſtens. ꝑfecto peccatū maioꝛ feciſſet, ſi in parentibus habuiſſet. nam nullus eſt hoim preter ipſum qui peccatum non fecerit grauioꝛis etatis acceſſus. qꝛ nullus eſt preter ipſum hominū q̇ peccaꝫ nō habuerit īfantilis etatis ex oꝛtu Secunda habet̄ in libꝛo. de. v. hereſibus. hereſi. iij. ſic ait in perſona xp̄i Si potui inquinari cum eam facereꝫ: potui inquinari cum ex ea naſcerer. quoꝝ vtrumqꝫ eſt impoſſibile. Iteꝫ due auctoꝛitates anſel. quaruꝫ Pꝛima eſt ad ep̄os anglie Hic nō eſt verus amatoꝛ ꝟginis: q̇ celebꝛare reſpuit effectū redēptiōis ſine feſtū ꝯceptiōis ei⁹ i q̇ q̇dē feſto dicunt̄ q̇dā q̄ q̇dem ſonāt expꝛeſſe ipſam ī peccato oꝛiginali non fuiſſe conceptam Scđa eſt in ſermone eius quem fecit de conceptione que dicit. ꝙ ſicut palaciū luteū quando depingit̄ eſt quidē de ſe turpe ſed pulchꝛum ab extrinſeco: ita mater dei in ſua conceptione de ſe fuit obſcura: ſed a deo fuit donis ſupnaturalib⁹ depicta. Que dona participare velit nobiſcum. Amen

De eodem feſto conceptionis — Sermo. IIII.

Andoꝛ eſt lucis

eterne. ꝛ ſpeculum ſine macula ꝛc. ſap. vij. Sic lux ſenſibilis tanq̄ꝫ pulcherrima creaturaꝝ coꝛpoꝛalium in pꝛincipio vete. teſta. ante oēm creaturā coꝛpoꝛeā in eſſe fuit diſtincte ꝓducta: ſic in no. teſta. exoꝛdio anima ſacratiſſime virginis que eſt vera lux intellectualis tanq̄ꝫ ſpecialiſſima omniuꝫ creaturaꝝ intellectualiū in ſua conceptione cuius hodie memoꝛiam agim⁹ fuit pꝛimo creata ita vt coordinationi reruꝫ ſenſibiliuꝫ que fuit in ſinagoga alludat oꝛdo rerum intellectualium qui ſecutus eſt in eccleſia. et iccirco eccleſie ſurgētis diluculum pꝛeclariſſimū cernens ſapiēs in cōceptione virginis poſt ſinagoge crepuſculum oꝛiri: ſic admirans huius tante luminis claritatem dicit: Candoꝛ eſt lucis eterne ꝛc. Et ſm hoc conceptio ſacratiſſime virginis dupliciter deſcribit̄ in his verbis ꝛ Pꝛimo quantū ad cōſumationem collati muneris: quo fuit ſanctificata cum pꝛemittit̄. Candoꝛ lucis eterne ꝛc. Scđo quantum ad cōſumptionem contrahibilis ſceleris qua fuit a peccato oꝛiginali purgata aut pꝛeſeruata. cum ſequitur ꝛ ſpeculū ſine macula ꝛc. De ipſius plena ſanctificatione illud oꝛaculum ſapientis eccliaſt. xliij. adducitur Pulchꝛitudinē cādoꝛis eius admirabitur oculus in quo quidem verbo ſanctificatio virginis introducitur.

Pꝛimo vt ſerenū ſpectaculum quod habet ſuauitateꝫ anagogice quietantis cum pꝛemittitur pulchꝛitudinem candoꝛis eius. ſicut enim pulchꝛitudo cādoꝛꝭ coꝛpoꝛalis viſum delectat coꝛpoꝛaleꝫ. eo ꝙ perfectiſſime ſaluatur ibi ratio lucis: ſic iſta plena ſanctificatio ſūme delectat intellectum. quia in ipſa ſaluatur ꝑfecte ratio lucis ſpiritualis: que dicit̄ gratia. Secundo introducitur vt ſupernum miraculum quod habet ſublimitatem anagogice tranſcendentis: cum ſequitur. admirabitur oculus. Nouitas enim eſt admirationis pꝛincipium. ſm Augu. ſuper io. ideo intellectus creatus admiratur dum ſingulari pꝛiuilegio retroactis ſeculis non conceſſo. mater domini in matris vtero plene ſanctificatur. De ipſius a peccato pleno ſeparatione introducitur illud oꝛaculum ſapientis cañ. iiij. Pulchꝛa es amica mea ꝛ macula non eſt in te. in quo quidem ſermone

Pꝛimo virginis vere ſplendida perfectio pꝛemittitur. cum dicitur: Tota pulchꝛa es ꝛc. ſicut enim ab eterno fuit virgo pꝛeoꝛdinata ad plenam gratiam: ſic fuit deſtinata ad perfectam naturam. quia capacitas gratie eſt ſecundum perfectionem nature. Secundo iſtius nature ab oꝛiginali peccato elongatio ſupponitur. cum ſequitur: et macula nō eſt in te. ſ. peccati oꝛiginalis qđ in conceptione contrahitur ꝛc. Circa pꝛimam

partem: in qua agitur de virginis plena
ſanctificatiõe ſunt pñtes articuli declarãdi
Lartic' quoꝝ. Primus eſt quid eſt ſãctificatio
⁊ dico. ꝙ ſanctificatio eſt miſſio ſpiritus
ſancti a patre ⁊ filio ad animam ſanctifi
candã inuiſibiliter: ſicut fuit miſſus fili
us a patre ad redimendũ mundũ viſibi
liter. qđ ꝓbat quia licet ſanctitas ſit com
munis tribus perſonis iuxta illud yſa.
Sanctus ſanctus ſanctus dñs deus ⁊c̃.
tamẽ ſpirituiſancto appropriat' ſingulr.
qꝛ ſicut pater habet modũ nature ⁊ mo
dum intelligentie filius: ſic ſpũſſanctus
A habet modũ voluntatis. Quia igit' ſan
ctitas nõ eſt ꝑfectio nature nec intelligẽ
tie: ideo erit volũtatis ⁊ ſic erit a ſpũſan
cto ſanctificatio vera. qꝛ ab ipſo ſicut a
fonte ſanctitatis emanat om̃is ſanctitas
creata. ideo eius ſanctificatio eſt ei⁹ ſum
ma ꝑfectio: qꝛ in ipſa tribuit' donũ infini
te virtutis. iõ dicit apl's Roma. v. Cha
ritas diffuſa eſt i cordib⁹ noſtris ꝑ ſpũm
ſanctuꝫ qui datus eſt nobis: charitas ve
ro dicit' ſanctitas. qꝛ ſm Augu. ipſa ſola
eſt que diuidit inter filios dei ⁊ ꝑditiõis
ideo om̃es ipſam habẽtes dicunt' ſancti
Et ipſa habet' ꝑ ſpũmſanctũ ideo dicit'
i pš. Luc. ſ. ſanctificatiõis orta eſt iuſto
⁊ rectis corde leticia. ſ. ſpirituſſãcti qui ẽ
II. arti. a charitate. Scðs articulus eſt ꝙ ma
ter dñi fuit ſanctificata. numeri. xvij. in
virga Aaron que de tabernaculo ſubla
to inuenta eſt floruiſſe. Iſta virga Aarõ
fuit mater dei que ad lr̃am fuit de ſtirpe
Aarõ. quia cognata eliſabeth. Lu. i. que
ꝑpter ſanctificationis plenitudinẽ in ta
bernaculo. i. in matris vtero gẽmis argẽ
teis id eſt virtutibus refulgentibus dici
B tur floruiſſe. Scðo quia eius ſanctifi
catio fuit per yſ. xi. prenunciata. Egredi
etur inquit virga de radice ieſſe. illa vir
ga eſt linea generationis regie que in ieſ
ſe fuit radicata. ⁊ flos de radice huius ꝓ
ge aſcendet. i. mater domini. ⁊ requieuit
ſuper eam ſpũs domini. ⁊c̃. vbi enume
rat. vij. dona ſpirituſſancti quibus plene
fuit ſanctificata. Tertio. quia eius ſan
ctificatio fuit per hiere. i. ca. reuelata. vbi
dicitur. Quid tu vides ieremia. Reſpõ
dit virgam vigilantem ego video. i. vir
ginem ſanctificatã in vtero. iſta eſt illa
virga de qua dicit' in mat. xiiij. vigilate et
orate ⁊c̃. Et apoc. Eſto vigilans ⁊ cõfir
ma cetera ⁊c̃. Bene vidiſti ait dñs. quia
ego vigilabo ſup verbo meo. i. ſuper filio
meo vt faciã illud. de qua factione dicit'
io. i. Verbũ caro factũ eſt vnde ſicut fuit
reuelata verbi factio poſt vigiliã virge:
ſic xp̃i incarnatio poſt matris ſanctifica
tionem eſt ſubſecuta. Quarto. qꝛ ſan
ctificatio fuit per gabrielem nunciata lu
ce. i. Spirituſſanctus ſuperueniet ⁊c̃. Et
ideo de ipſius ſanctificatione noua dicit'
heſter. viij. ca. Mardocheus loquit' in fi
gura di. Iudeis. i. credentibus noua lux
oriri viſa eſt ⁊c̃. Tertius articulus eſt III. ar.
qualiter fuit ſanctificata. Vbi eſt notan
dum ꝙ ꝗdruplex eſt ſanctificatio. Et
prima vniuerſalis: qua ãia ſanctificat'
⁊ non cõfirmat' quin poſſit a gratia cade
re ꝑ peccatũ mortale põt tamẽ in gratia
ꝑmanere. Et illa ſanctificatio confert' in
baptiſmo ⁊ ceteris ſacramentis de qua
loquit' apl's. i. cor. vi. Sanctificati eſtis
in nomine dñi ⁊c̃. Scða eſt ſpẽalis q̃ C
anima ſanctificat' ⁊ etiã cõfirmatur. ita
vt non poſſit cadere a gr̃a per pctm̃ mor
tale licet peccata venialia nõ excludant'
ſic fuerunt ſanctificati apl'i in receptione
ſpũſſancti de qua ſanctificatione loquit'
io. xiiij. xp̃s di. Ego rogabo pr̃em ⁊c̃. Et
ſequit' vt maneat vobiſcũ in eternuꝫ. Ex
quo hẽtur expꝛ̃ſſe ꝙ poſtea nõ peccauerũt
mortaliter ſed ꝙ venialiter ptꝫ gal'. ij. de
petro quãdo fuit reꝓhenſus a paulo ⁊c̃.
Tertia eſt ſingularis. qua ãia ſctifi
catur ⁊ confirmat' ita vt nec mortaliter
nec venialiter poſſit peccare. Et illa fuit
ſoli virgini in hac vita collata de qua lo
quitur pš. Fluminis impetus letificat
ciuitatem dei cuꝫ ſequit' ſanctificauit ta
bernaculuꝫ ſuũ altiſſimus. Iſta eſt ouis
imaculata. q̃ in figura viſa eſt deo offer
ri deutero. xxvij. ca. Quarta eſt pluſꝗ̃
ſingularis. quia non ſoluꝫ anima ſancti
ficat' vt nullo modo peccare poſſit. ſed ex

nimia etiam ſuperabũdantia illa ſancti
ficatio redundat in alios. Iſta ſanctifica
tione fuit anima xp̃i decorata. ⁊ ab illa
ſanctificatiõe nominatur omnis noſtra
ſanctitas. Et de illa dicitur Io. i. De ple
nitudine eius omnes nos accepimus. ꝓ
pter tertiũ ſcribit' ſap̃. vij. Propoſui ꝓ lu
IIII. ar. ce habere illam. ⁊c̃. Quartus articu
lus eſt. quantũ fuit ſanctificata Et po
nuntur hic quattuor gradus ſanctifica
tiõis quoꝝ. Primus eſt. qui eſt a capa
citate nature. ſ. diminuta. ⁊ im ꝓportiona
ta nature. Et iſta ſanctificati ſunt ceteri
ſancti. quia talibus potuiſſet plus cõfer
re de gr̃a licet abundanter fuerit eis col
lata nec etiã ſm ꝓportionẽ nature. qꝛ nõ
ſemꝑ nobiliores in natura habuerũt ha
bundantiorem ꝑfectionem ſanctitatis.
Et de illo ğdu loquit' apl's. i. cor. xij. di.
Alij quidẽ per ſpũm dat' ſmo ſcientie ⁊c̃
Sequit' hec omnia operat' vnus atꝗ idẽ
D ſpũs. Scðs gradus eſt ſanctificatio
q̃ eſt a capacitate nature diminuta: ſed
ſm naturã ꝓportionata ſicut in angelis
qui abundantiorẽ quidẽ ſanctitatẽ poſ
ſent recipe ſi eis a deo infũderet'. ſed hoc
habent ſm ꝓportionẽ nature. quia qui ꝑ
fectiores ſunt in naturalibus maiorẽ ꝑ
fectionẽ hñt in gratuitis ſm doctrinam
theo. de quo gradu ſanctificatiõis hẽtur
in pš. Qui facit angelos ſuos ſpũs. i. ig
nitos incẽdio charitatis ⁊ ſubtiles inge
nio intellectualis ſm ꝑfectionẽ ſue natu
re. qꝛ ad deũ ſe cõuertũt quantũ natura
potuit. ⁊ nullũ ipedimentũ hñit. Ter
tius gradus ſanctificationis eſt q̃ eſt ca
pacitati nature adequata. ſed nõ ſimplr
in ſe cõſumata. ſicut ſanctificatio virgi
nis q̃ de gr̃a ſanctificatiõis a deo recipit
ſm nature capacitatẽ: ita vt pl⁹ ſcificari
ñ poſſit aliõqn nõ fuiſſet gr̃a plẽa. ſi tota
eius capacitas nõ fuit adequata. iõ dici
tur ab angelo luce. i. Aue gr̃a plena. vbi
hiero. dic̃. Ceteris ꝑ ptes dat' marie aũt
ſe tota gr̃e plenitudo infudit qđ eſt intel
ligẽdũ q̃tũ ad ſui capacitatẽ ⁊c̃. Quar
tus gradus ſctificatiõis eſt. q̃ nõ ſolũ ca
pacitati nature adequata eſt. ſed eſt in ſe
ſimpliciter cõſumata ita vt maior creari
nõ poſſit in vniuerſo: ſicut ſanctificatio
xp̃i anime de qua ait Io. iij. ca. di. Non
enĩ datus eſt ſpũs ad menſuram filio. qꝛ
ſcꝫ conſumate propter tertiũ gradũ ſap.
vij. Super omnem ſtellarum. i. angelo
rum ⁊ ſanctoꝝ diſpoſitionem luci com
parata. ſ. virgo ſanctificata inuenitur pri
or. Quintus articulus eſt. quotiens V. arti.
virgo fuit ſanctificata Dico ꝙ quadru
pliciter ſcꝫ. Primo i eterna dei prede
ſtinatione. qꝛ ſicut ab eterno predeſtina
uit filium ſui incarnari: ſic preordinauit
eius genitricem ſanctificari plene iuxta
illud apl'i ro. i. Qui predeſtinatus eſt fi
lius dei in virtute. Et ibi fuit oppoſitus
modus executionis. quia in iſta. executi
one fuit illud qđ primo fuit animale. et
ſcðo quod eſt ſpũale: ſic ibi modo oppoſi
to pri⁹ eſt puaricatiõe ſctificatio. ſic fi
nis ſp in intẽtione pcedit. De q̃ ſanctifi
catione loquit' aplus. ro. viij. Nam quos
pſciuit ⁊ pdeſtinauit cõformes fieri ima
ginis filij ſui. Scðo fuit ſanctificata E
in ſua ſacra conceptione de qua expreſſe
nõ habetur in ſacra ſcriptura. ſed argui
tur a minori de Hiere. in ve. teſtamento
q̃ ſanctificat⁹ fuit in vtero matris Hie
re. i. Et de Io. bap. in no. te. de quo dicit'
Luc. i. Spirituſancto replebitur ex vte
ro ⁊c̃. Tertio fuit ſanctificata i ſacra
verbi incarnatione. quia ipſum prius cõ
cepit mẽte q̃ȝ corpore vt ait leo in ſermo
ne. de qua ſanctificationẽ ad litteram lo
quitur Gabriel archangelus Luce. i. di.
Spirituſſanctus ſuperueniet. Quar
to fuit ſanctificata in ſua bea. aſſumpti
one. qꝛ ſicut in verbi conceptione ſpũſſã.
ſuperuenit ad gratia pei fundendan: ſic
in aſſumptione ad gloria cõſumandã de
qua ſanctificatione loquit' pe. in ca. i. di.
Euangeliſauerũt aũt vobis ſpiritu ſan.
miſſo de celis ⁊c̃. Et ſequit' in quem deſi
derant angeli proſpicere. quia. ſ. in eius
aſpectu beatificant': ſed plus beata vir
go. quia ſicut ſm totam eius capacitatẽ
recepit eius gr̃am: ſic adequate ſanctifi
cationem iſtam ylamam. De qua ſan

ctificatione fuit primo ꝓphetatū ẏſ.xxx.
vbi dicit. Erit .ſ.lux lune quaſi lux ſolis
id eſt virgis in qua fulget ſpūſſan.ſ.cen/
tialis lucis cū ſole iuſticie.ſ.Jeſu chriſto

II.pars Circa ſcd̄am ꝑtem ſermonis in qua
ſmonis agit de virginis a pctō originali ꝓſerua/
tione ſunt plures articuli declarandi.q̄ꝛ.

I.articl' Primus quid eſt peccatū origiale.Et
dicit ꝙ nō eſt aliqs malus actus.cū inſit
añ oēm actū. Nec eſt aliqs habit⁹ vitio/
ſus. qꝛ cū habito vitioſo nō ē cōpoſſibil'
grā. Nec aliqua infectio carnis morbide
quia peccatū nō eſt formaliter niſi in ani
ma. Nec eſt ſola carentia originalis iuſti
cie q̄ fuit donū ſupnaturale.qꝛ ſi de⁹ cre/
aret ſine ꝓpagatiōe vnū hoiem in puris
D naturalib⁹ careret illa iuſticia. Sed pec
catū illud eſt reatus obligatiōis quo ex
peccato primi hoīs filij eius obligātur
ad mortē eternam.qui quidem reat⁹ eſt
in anima rōnali.ideo fuit dictū ade gen̄.
ij. Quacūqꝫ hora comederis ex eo morte
morieris. non ꝙ tūc in eis fuerit mors ſꝫ
mortis reatus. Sed qualiter eſt iuſtū ta
le reatū extendi ad pueros cū in lege fu/
erit ꝓhibitū ne filij occidant ꝓ pctis pen
tum nec ecōuerſo. ꝛ in ꝓphetis. vt ait eze
chiel.xviij.ca. Filius no portabit iniqui/
tatem pris. Ad oppoſitum eſt in lege
dixit ei Moyſes ď dño. ꝙ eſt viſitās iniq/
tates patrū in filios ꝛc̄. Et in hiere. Pa/
tres noſtri comederunt vuaꝫ acerbaꝫ ꝛ
dentes filioꝝ obſtupeſciit. Ideo duo pri/
ma intelligunt q̄ꝫtū ad peccatū actuale ꝛ
penā eternā. duo vero ſequentia q̄ꝫtū ad
originale ꝛ penaꝫ tꝑalem. Scd̄s arti/
II. arti. cul⁹ eſt. q̄liter pctm̄ origiale ꝯtrahit. Et
dico ꝙ nō ꝯhit ex carnis infectiōe. ita ꝙ
caro imprimat aie aliquā infectionē. nec
aliqualē maculā. quia nihil tale pōt cāre
in ſpūm. Nec ex anie cōſenſione. qꝛ ante
omnē actū cōtrahit. Nec ex ꝑentis crea/
tiōe. qꝛ nō eſt naturalis effectus. Nec ex
diuina creatione. qꝛ deus nō creat. Sed ex
ſnie late incurſione quā incurrit anima ex
vnione cum carne ꝓpagata ex ſemine ad
eos qui cōtrahunt. ſicut ſi aliquis cōtra/
heret matrimoniū cū muliere meretrice

ex ſtatuto eccleſie ipſo facto ſententiā ex/
cōmunicatiōis incurrit. ſic ſnia lata fuit
contra omnē ſpūm q̄ carnē ꝓpagatā ſibi
deſpōſaret. Et ideo anima cū carni vnit
cōtrahit illū reatū. vnde cōtrahim⁹ pec/
catum originale ſic cōtrahit anima pec/
catū irregularitatis. ex hoc ꝙ vnit corpi
illegittime generato. ex ſnia eccl'ie de q̄
ait ſcriptura. Nemo mūdus a ſorde. nec
infans ꝛc̄. In cui⁹ figura fuit lata ſen
tentia cōtra omnes filios iſrael. qui de/
ſponſarēt ſibi mulieres chananeas. Sꝫ
hic ſunt duo dubia difficilia. ꝛ Primū
eſt. qumodo anima ex tali contractu effi/ dubiū.
citur rea cū ipſa non faciat nec cōſentiat
Dicit ꝙ eſt conſenſus naturalis inclina
tionis. ꝛ ꝙ talis vnio cauſat ab anima ſi
cut relatio a ſuo fūdamēto et termino. ꝛ
dato ꝙ nō eſſet ſufficit ille ꝯſenſus. Se
cundū dubiū eſt qualiter caro q̄ ꝑ baptiſ R.
mum eſt abluta illū reatū i currit. Dicit
ꝙ ratio baptiſmatis ꝛ purgatio tota trā
ſit ad aiam remanente corꝑe ſicut prius

Tertius articulus eſt. qualiter pecca III. ar.
tum originale diluit. Et dicit ꝙ q̄dru/
pliciter.ſ. Primo ꝑ ſupnaturalē ſctifi/
cationeꝫ ſicut hiere. i. Prius q̄ꝫ te forma
rem. Scd̄o ꝑ baptiſmalē regn̄ationē
ſicͭ in eunucho quē baptizauit philipp⁹ i
actib⁹ Tertio ꝑ cordis cōtritionē. ſicͭ i
illis quibus ꝑdicante petro ante baptiſ
muꝫ cecidit ſpūſſanctus: qui nō eſt com/
poſſibilis pctō originali ꝛc̄. Quar/
to ꝑ ſanguinis effuſionē. qꝛ in ſanguine
fit baptiſmus ſicut fuit in innocentib⁹ q̄
ꝓ xp̄o fuerīt occiſi. Si tñ circūciſio xp̄i q̄
circūciſioneꝫ coꝝ ꝑceſſit euacuauit vim
circūciſiōis. ſicut baptiſmus xp̄i intulit
vim regeneratiuā aquis de q̄bus hētur.
Mat.i. Quart⁹ articul⁹ eſt. q̄ fuerūt IIII.ar.
illi q̄ pctm̄ origiale cōmiſerūt. vbi q̄tuor
ꝯtinēt ꝟitates q̄ꝝ.ſ. Pria eſt ꝙ null⁹ na F
tus ex ſemie ꝓtho ꝑentū illd̄ pctm̄ cōmiſit
qꝛ omis cōmiſſio eſt volūtaria illud autē
peccatū añ omnē actū volūtatis ineſt id̄
dicit in ezechiele. Patres comederūt ꝛc̄.
Scd̄a eſt ꝙ eua cōmiſit illd̄ pctm̄ mi/
nus principaliter. q̄a fuit ſeducta ꝛ non

adam. ꝛ ideo ipſa peccauit ꝑ ignorantiā
adam vero ex malitia iuxta illud. i.thi.
ij.cap̄.ꝛc̄. Tertia eſt ꝙ adam cōmiſit
illud pctm̄ magis principaliter. qꝛ plus
accepat id̄ dr̄ ro.v. Sicut ꝑ vnū hoiem
pctm̄ introiuit in mundū ꝛc̄. Quarta
eſt ꝙ lucifer non cōmiſit pctm̄ originale
conformiter qꝛ licet pctm̄ alioꝝ aliq̄ mō
originē habuerit ab ipſo tñ quilibꝫ alio/
rum peccauit ꝓpria cōmiſſione nō ꝯſiſtē/
do. vt patꝫ in cano. iude vbi dicit. Ange
V. arti. los vero q̄ nō ſeruauerunt ꝛc̄. Quint⁹
articulus eſt. q̄ fuerūt illi q̄ cōtraxerunt
pctm̄ originale. Et ponunt hic quat/
tuor veritates ſiue quattuor leges cōtra
contractionē pcti originalis ꝛ Prima
eſt generalis.ſ. ꝙ de lege cōmuni quicūqꝫ
de matre cōcipiunt in matre cōtrahunt
originale nec q̄ꝫdiu ſunt in matre ab ipo
mundant. qꝛ ſacramēta eccleſie talibus
nō ꝯferunt i quoꝝ ꝑncipio pctm̄ origina
le diluit. De qua lege loquit pš. Ecce in
iniquitatib⁹ conceptus ſum ꝛc̄. et poſt ba
A ptiſmū. Aſꝑges me dñe yſopo. ꝛc̄. Se
cūda eſt ſpēalis. ꝙ aliq̄ in mr̄e ꝯtrahūt ꝛ
in matre ab originali mundi fiunt ſicut
dicitur de omnibus quorum conceptio
per angelum fuit annunciata vt yſaac
ꝛ ſampſon in teſtamento veteri. ꝛ iohan
nes in no. qꝛ chriſtus nō eſt de lege illa
de qua loquit iob. xiiij. di. Quis pōt fa/
cere mundū de mūdo ꝛc̄. Rn̄det. tu q̄ ſo/
lus es. qꝛ talis purgatio nō pōt fieri niſi
a deo imediate. Tertia lex eſt ſingla
ris coꝝ q̄ in mr̄e nō cōtrahūt ſed in ipſa
mūdi fiūt: ſicut dn̄t aliq̄ de btā virgine.
qꝛ vt dn̄t in primo inſtanti ſue conceptio
nis fuit ſpūſancto ꝑuenta ne cōtraheret
ideo de ipā hētur in figura gen̄.xxiiij. ꝙ
ipā eſt quā ꝑparauit filio domini mei.i.
xp̄o. ante eīn ꝑparauit eam dominus q̄ꝫ
ſordida eſſet Quarta lex eſt ſupſingu
laris eius.ſ. qui in matre nō cōtrahit. nec
ꝯtrahere potuit ſicut fide tenem⁹ de xp̄o
ꝛ hoc eſt eius priuilegiū vltra virginem.
quia illa quantuꝫ erat ex ſe contraxiſſet
xp̄s aūt nō. de q̄ lege loquit aplš ro. viij.
di. Deus filiū ſuū mittens ꝛc̄. Circa
ſcd̄am legē q̄ ad virginē ꝑtinet inducun

tur.xiij. ꝯcluſiones. q̄ ex dictis magni do
ctoris eliciunt ꝛ Prima eſt ꝙ mat dn̄i I. ꝯclu/
contraxit peccatū originale q̄ꝫtuꝫ fuit ex ſio.
ꝑte ſui ſicut omis creatura eſt nihil quā/
tum eſt ex ꝑte ſui iuxta illud. Ecce vos
ex nihilo eſtis omnes niſi ꝑuenta ſit a diuina
virtute creatrice. Sic mater dn̄i fuit pre G
uenta a virtute ſpūſſan. ipſam preſeruan
te. ꝙ aūt illo mō cōtraxerit: patꝫ quia eius
anima carni ex adam ꝓpagate vnita fuit
ꝛ cecidiſſet in penā latā a lege niſi fuiſſet
priuilegiata. de qua pōt intelligi illud
apoſtoli roma.iij. Omnes eīn peccaue/
runt ꝛ egent gr̄a dei. Et ita oportet expo
ni illud apoſtoli. Qui vult omnes ho/
mines ſaluos fieri. Secunda conclu/ II. ꝯcl.
ſio eſt. ꝙ ſi cōtraxiſſet tale peccatū in ma
ius malum incurriſſet q̄ꝫ ſit pena dam/
nandorum eterna. loquendo de pena ſen
ſus tantū. quia ſicut deus dat maius bo
num ꝑ minori electis: ſic reprobis min⁹
malum pro maiori. iuxta illud. xi. ſapiē.
Miſereris omnium deus. ſed pro quo/
cunqꝫ peccato mortali infligit penā eter
nam. ergo ꝛc̄. tum ſm Anſel. pro conſer/
uatione totius vniuerſi non eſt cōmitten
dum peccatum.ſ. mortale. ergo maius
malum eſt peccatum mortale q̄ꝫ ſit bonū
totius vniuerſi. maius autem bonum eſt
vniuerſum q̄ꝫ ſit maluꝫ pena eterna: que
ordinatur ad ipm̄. ergo ſi mater domini
peccatum aliquod contraxiſſet mortale:
maius malum q̄ꝫ pena ſit inferni eter/
na incurriſſet. Tertia concluſio eſt. ꝙ III. con
deus potuit eam preſeruare ne contrahe cluſio.
ret. quia quicūqꝫ legiſlator tulit ſenten/
tiam ex quo ſequitur reatus in illos qui
contrafaciunt ſicut in illos qui cum infi/
delibus contrahunt pōt tñ aliquē priuile
giare vt non incurrat talē reatum ſi con/
trahat ſicut patet ꝙ fuit priuilegiat⁹ da/
uid quando comedit panes ꝓpoſitionis
i. R. xxi. Deus aūt non ſicut iudex: ſed ſi
cut legiſlator tulit hanc ſententiā: vt om
nis anima que vnitur carni ab adam ꝓ/
pagata incurrat peccatum originale. er/
go non potuit ſolum matrem domini:
ſed et quamcunqꝫ aliam priuilegiare. IIII. ꝯ
Quarta cōcluſio eſt. ꝙ ſi fili⁹ potuit h cluſio.

facere qꝛ deꝰ decuit. tū qꝛ ſm Anſel.i lib.
Cur deus homo.decuit vt virgo q̄ xp̄m
cōceptura erat niteret ea puritate q̄ ſub
deo.ſ. nequit maioꝛ intelligi.ſub deo āt
ē puritas āgelica q̄ nūq̄ fuit īfecta ergo
nec ꝟginis natura.tū qꝛ nec decet vt abū
dātioꝛ gr̄ia cōferaꝛ ei i quo inueniꝛ aliq̄
macula q̄ ei q̄ fuit ſēper ſine macula.io
ſingulariter xp̄o placēt virgines vt hēꝛ
in Apo.licꝫ alij habere poſſint equalez
aut maiorē mētis puritatē i p̄ſēti:ſꝫ abū
dātioꝛ gr̄a collata fuit virgini q̄ āgelis
vt tenet eccl'ia. q̄ cū ipi ſp fuerit ſine ma/
V.conſi cula virgo nūq̄ debuit eē īfecta. Qui/
deratio ta conſideratio eſt.ꝙ ſi decuit hoc defa/
cto ita fuit.tum quia xp̄us dedit p̄ceptū
de honore matris.ergo cum ipſe fecerit
qđ docebat.vt habetur in act. honorauit
matrem ſuā vt non contraheret maculā
quia impium eſt vt quis differat indue/
re matrem ne nuda ꝓdeat.tum qꝛ xp̄us
fuit mediatoꝛ ꝑfectiſſimus: ſed ꝑfectioꝛ
eſt ille qui offenſā p̄ſeruat.ideo dicit Au
gu. Cū de peccatis agiꝛ ⁊c̄. Sexta cō/
VI.cōſi ſideratio eſt.ꝙ q̄uis virgo originale nō
deratio contraxerit.adhuc redēptione xp̄i indi/
guiſſet.ſicut patriarche ⁊ ꝓphete q̄ poſt/
q̄ originale ꝑ circūciſionē dimiſſuꝫ fuit
⁊ deletū fuit tamē neceſſaria chriſti paſ/
ſio.qꝛ in virtute eius vt a deo p̄uiſa circū
ciſio a peccato purgabat.⁊ ſic ſanctifica/
tio fuit virgini collata in virtute paſſiōis
xp̄i. Item indigebant oēs xp̄i paſſiōe
ita vt aperiretur ianua.que etiam a pec/
cato mundatis erat.ſ.clauſa.Sed a quo
fuit redempta ſi peccatum nō habuit ⁊c̄.
Dicitur ꝙ ab eo quod contraxiſſet ſi nō
fuiſſet virtus paſſionis xp̄i que eam pre
ſeruauit ſicut i apoca.ſancti dicuntur a
morte eterna redempti ⁊c̄. Septima
VII.ꝯſi conſideratio eſt.ꝙ dato ꝙ nullum pecca
deratio tum habuerit:tamen in aliquā penā pec
cati originalis incidit:ſicut in mortem
⁊ in infirmitatē.quia pena inueniꝛ inſli/
cta in ſacra ſcriptura. Aut pro peccato
cōmiſſo ſicut mors Cayn Aut ꝓ pecca/
to contracto.ſicut mors Abel. Aut pro
nec peccato cōtracto: nec cōmiſſo: ſicut
ſicut mors filioꝝ zorobabel. Iudic.ix.cū
⁊ lepra filiorum iezi.iiij. Re.v.ſic in ꝓpoſi
to.quia puniuntur parētes in filijs ſicut
in aliquo ſui. Octaua cōſideratio eſt VIII.ꝯſi
ꝙ aliquibus penis huius peccati libera deratio
fuit vt a pronitate peccandi ⁊ defectu
virtutis quia ſicut originalis iuſticia tē
q̄ ſupernaturale donum in ſtatu innocē/
tie actibus preſeruabat:ſic ſanctificatio
virginis ipſam perfectam in nobiliori
ſtatu q̄ ſit ſtatus innocentie ſuſtinebat.
Unde in eius figura dictum fuit ſerpen
ti: Ipſa conteret caput tuū. quod. ſcili/
cet eua non potuit conterere in ſtatu in/
nocentie Nona conſideratio eſt.ꝙ nō IX.cōſi/
eſt neceſſe hoc credere quod non eſt in ſa deratio.
cra ſcriptura explicatum:ſicut.xij.articu
li fidei.tum quia nō eſt ab apoſtolis tra/
ditum ſicut iſte articulus.Deſcendit ad
inferos.tum quia non eſt ab eccleſia de/
claratum ſicut eſt ꝙ ſpirituſſanctus pro/
cedit a patre ⁊ filio.quia iſtis tribus mo
dis ad credendum aliquid obligamur.
Decima conſideratio eſt.ꝙ non eſt ne X.conſi
ceſſarium oppoſitum tenere. quia hoc deratio
non eſt in ſcriptura euidenter negatum.
nec ab apoſtolis reprobatum: nec ab ec
cleſia prohibitum. Et ſi dicitur ꝙ ſancti
hoc negant.dicitur ꝙ non eſt neceſſariuꝫ
immo affirmant nec etiam omnia dicta
a ſanctis obligant ad credendum.vt pa/
tet de cipriano martyre non baptiſato.
Et de Augu. qui poſuit matrem domi/
ni colorem virgineum amiſiſſe in ſermo
ne ⁊c̄. Undecima conſideratio eſt. ꝙ XI. cōſi
hoc eſt pium credere ſicut non habemus deratio
certitudinē in ſcriptura de aſſumptione
virginis in corpe.⁊ tñ mens credit dato
ꝙ nō eſſet.vñ Hiero.di.in homel. Non
condempnamus errorem. qui de odio
iudeorum ⁊ fidei pietate procedit.pium
tamen eſt attribuere matri dei quicquid
poteſt ſalua fide credi. magis ei piū eſt
credere q̄ diſcredere ⁊c̄. Duodecima XII.ꝯſi
conſideratio eſt. ꝙ non eſt impium hoc deratio
impugnare.tum quia doctores q̄ hoc ne
gāt faciūt ad magꝫ dclarādū redēptiōis
xp̄i neceſſitatē in ꝟgine ſi pctm̄ hūit.tum

quia ad diſtinguendum priuilegiuꝫ.qđ
ſolum xp̄us habuit ſi virgo contraxit.li/
cet aliꝗ.remoueanꝛ.ꝓpter matrem domi/
ni honorandam. que quidem pia conce/
ptio vel concreatio fuit explicata per illā
quam habebant angeli ad inuicem dañ.
x. vbi dicitꝛ Princeps perſarum reſtitit
XIII. mihi ⁊c̄. Tertiadecima conſideratio
ꝯſide. eſt.ꝙ qualitercunq̄ ſit de iſtis ſolennita
tibus ſolennitas hodierna non eſt refe/
renda ad effectum conceptionis: ſed ad
effectum ſanctificationis.tum quia con/
ceptio fuit naturalis ⁊ ſanctificatio fuit
ſupnaturalis. et de nullo effectu nature
fit in ſcriptura ſolennitas.tum quia per
eius conceptionem fuit anima eius felix
vnita cum carne.⁊ per ſanctificationeꝫ
vnita cum deitate ad quam omnis ſolē/
nitas ordinatur iuxta illud deutero.xvi.
Tibi feſta celebrabitis.vt ꝑ feſta tem/
poralia que hic agimꝰ perueniamus ad
eterna gaudia: Quod nobis concedat
ieſus xp̄us dei ⁊ virginis filius.Amen.

De creatione anime virginis
Sermo.I.

Dixit deꝰ fiat lux
⁊ facta eſt lux ⁊c̄.geñ.i.Or il/
lud eſt primū verbum qđ in/
uenitur deus dixiſſe in tota ſacra ſcriptu
ra.⁊ ideo ſicut primum verbū diuine lo/
cutionis dictū eſt ad lucem creandā: ita
primum verbū euangelice predicatiōis
ad lucem creandā.i.ad gratiaꝫ impetrā/
dam ⁊ idcirco exemplo beati dioniſij in
principio ce.ierar.traditi i noſtri ſermo/
nis principio xp̄m inuocātes vt primuꝫ
lumen qđ illuminat omnē hominem no
bis cōmunicet.genitricem lucis deuotiſ
ſime ſalutemus di. Aue ⁊c̄. Dixit deus
fiat lux ⁊c̄. Sicut in principio no. teſta.
lux fuit primo creata vt habeꝛ geñ.i.tan
quā creaturaꝝ ſenſibiliuꝫ ſpecioſiſſima:
ita in principio no.teſta. aīa beate vir/
ginis fuit primo creata tanq̄ omnium
creaturaruꝫ rationabilium ſeruiſſima
citra animam chriſti:ita vt ordo rerum
ſenſibilium ve. te.alludat ordini rerum
intellectualium no.te. Et idcirco qꝛ p̄ns
ſolēnitas eſt de illiꝰ lucis ſcōe creatiōe:
iō ad p̄ntis ſolēnitatis declaratiōnē ꝯue
nienter aſſumitur verbum illud. Dixit
deus fiat lux ⁊c̄. In quo quideꝫ verbo ſe
renitas virginalis conceptionis declara
tur per luceꝫ:ſcđm quā dignitas alicuꝰ
opationis duplici via monſtraꝛ. Uno/
modo ex ſublimitate principij virtuali/
ter ꝓducentis ſicut opationis creatione
qua mundum creauit declaraꝛ dignitas
ex infinitate diuine virtutis. alio modo
ex nobilitate termini formaliter emanā/
tis ſicut operationis generatione: qua
deum verbū ꝓduxit eternaliter ex infini
ta perfectione verbi ꝓducti:ſic in ꝓpoſi/
to nobilitas actus creatiōis qua ſanctiſ/
ſima anima virginis fuit creata duplici
ter declaratur. Primo ex dignitate p̄n
cipij ꝓducti.cum p̄mittiꝛ dixit deus ⁊c̄.
Scđo ex dignitate termini ꝓducti cū
ſequiꝛ ⁊ facta eſt lux.ſicut enim in artifi/
cialibus ſolēnitas operis declaraꝛ. Aut
quia eſt ab optimo artifice elicita. Aut
quia ad optimum operarium ordina/
ta.ſic eſt in ꝓpoſito. De iſtis aūt laudib⁹
inſignib⁹ induciꝛ illud oraculū tobie.xiij.
Luce ſplendida fulgebis. ecce dignitas
termini ꝓducti. q̄a anima illa fuit mox
illuminata gratia. Et omnes fines ter/
re adorabunt te.ecce dignitas principij
producti quia ſolo ſummo bono vult de/
betur latria. Quia igitur p̄ns ſolēnitas
in verbo ꝓpoſito ſub lucis ſignaculo eſt
inducta.idcirco ad laudem illius lucis
nunc create.ſcꝫ anime virginis benedi/
cte ſunt ſeptem lucis miſteria declaran/
da.quoꝝ ſcꝫ Primum eſt quid eſt lux.
Circa qđ eſt ſciendū ꝙ lux ex ſacra ſcri/
ptura habet quattuor deſcriptiones vir
ginis anime decentiſſime conuenientes
quarum Prima eſt ꝙ lux eſt creatura
rum ſenſibiliū prima.qꝛ primo fuit crea/
ta.vt habetur geñ.i. Iſta eñ deſcriptio
conuenit anime beatiſſime virginis. q̄a
licet non fuerit p̄ma creaturaꝝ intelle/
ctualiuꝫ in executione:fuit tamen prima
in agentis intentiōe que fuit eiꝰ eterna

p̄deſtinatio.primū enim fuit p̄deſtinata
q̄ȝ aliqua creatura aliq̄ citra aniam xp̄i.
q̄ꝛ prior vltimo fini.ideo ſibi cōuenit il/
lud qđ ḃetur.pue.viij.ca. Ab eterno ordi
nata ſum.i.p̄deſtinata nōdū erāt abyſſi.
i.anteq̄ȝ demōes eſſent ad dānationē de/
putati vel p̄ſciti. Nec dum fontes aquaꝝ
erupāt.i.nōdū ſcti angeli fuerāt ad glīaȝ
p̄deſtinati ꝛc. Scđa deſcriptio eſt. ꝙ
lux eſt oim creaturaꝝ ſenſibiliū pulcher
rima ꝛ alioꝝ manifeſtatiua.quia rō lucꝫ
eſt manifeſtatiua cū rō pulcritudinis ſit
manifeſtatiua ēē.n.res pulchra ē cū ſuū
valorē manifeſtat. O ē.n.qđ arguit̄ a lūī
ne mā̄ifeſtat̄ ad Eph.v Iſta aūt dſcptio
ꝯuenit aīe ſacratiſſime v̄gīs q̄ꝛ ſm anſel.
In tm̄ decuit vt illa virgo niteret ea pu/
ritate q̄ maior ſub deo neq̄t intelligi.idō
ſibi ꝯuenit illud eccł.xij. Pulchritudinē
cādoris ei⁹ admirabit̄ ocul⁹.ſ. angelic⁹
ſc cernēs creaturā pulchriorē q̄ nūq̄ȝ cre
ata fuiſſet nouitas q̄ppe admirationem
inducit. Tertia deſcriptio eſt.ꝙ lux ē
oim creaturaꝝ ſenſibiliū nobiliſſima.q̄a
eſt obiectū nobiliſſime p̄ſone ſēſitiue ſicͭ
dina eſſētia nobiliſſie cognitiue ꝙ aūt po
tētia viſiua ſit nobiliſſima.p̄ꝫ.q̄ꝛ ip̄a ſola
p̄t attigere icorruptibilia vt ait Gre.ſup
Io. Iſta aūt deſcriptio ꝯuenit mr̄i xp̄i q̄
nō tm̄ fuit nobilis.q̄ꝛ de ſtirpe regia ꝛ ſa
cerdotali deſcendēs.q̄ꝛ fuit cognata eli/
ſabeth vt p̄ꝫ in luc.i.ſed etiā fuit affinis
vel cōſanguinea oim p̄ſonaꝝ btiſſime tri
nitatis fuit em̄ verbū eternū de ip̄ius pu
riſſimis ſāguinib⁹ genitū p̄ ōlo.de di.no.
ꝛ mater aliquā affinitatē ſingularē hūit
cū pr̄e ꝛ.ſ.ſ.q̄ꝛ ſm Ricar.de tri.inter p̄ſo/
nas dinas eſt ſūma germanitas.p̄ſonaꝝ
aūt germanaꝝ nulla pōt eē alicui⁹ ꝯſan
guinea q̄n cetere ſint affines.idō ſicut vir/
go cōtraxit affinitatē cū p̄ſona filij ſic ne
ceſſario cū p̄ſona pr̄is ꝛ.ſ.ſ. Iccirco illud
ꝯuenit virgini ſap.viij. Generoſitatē il/
lius glificat ꝯtubernīū habēs dei. q̄ꝛ lꝫ
eius nobilitas fuerit a regib⁹ declarata
tn̄ ex diuinaꝝ p̄ſonaꝝ affinitate fuit ſum
me glificata Quarta deſcriptio eſt.ꝙ
lux eſt creaturaꝝ ſenſibiliū maxia. q̄ꝛ ce/
lo empirreo coextenſa qđ ſi eſt maximuꝫ
corpus cōtinet vniuerſū.vt ḃetur.ij.ſnia/
rum.in quo etiā nō inuenit̄ aliq̄ ſenſibi/
lis qualitas cū ſit maximū corpus. Iſta
aūt deſcriptio cōuenit aīe virginis ꝛ eti/
am corpi. q̄ꝛ magnitudo cuiuſlibꝫ rece/
ptaculi declarat̄ ex his q̄ continent̄ in ip
ſo.vt declarat Augu.de quantitate anie
Nunc aūt in corpe virginis bn̄dicte fuit
ſine omni ſue diminutiōe filius dei rece
ptus cum tota ſua infinitate. licet pri/
us in anima ſm btm̄ leonē.ideo dicit̄ re/
cte maria magis cōtentiua q̄ȝ totū celuꝫ
empirreū ſicut de ip̄a teſtat̄ eccl'iaſticus
di. Quē celi cape n̄ poterāt tuo gremio
cōtuliſti.idō ſibi cōuenit illud eccl'iaſtici
xliij. Uas admirabile op⁹ excelſi. Uas
quidē admirabile eſt firmamentū. q̄ꝛ cō
tentiuū omniū viſibiliū.ſed mirabiliuſ
eſt empirreū.q̄ꝛ cōtentiuū oim tā viſibi/
liū q̄ȝ inuiſibiliū. ſed mirabiliſſim⁹ fuit
vter⁹ virginis.q̄ꝛ cōtinuit ens infinitū.
Iſte quattuor deſcriptiones ſunt cui/
libet fideli clerico ad imitationem vir/
ginis decētiſſime cōuenientes. quia q̄libꝫ A
aīa debet eſſe. Primo oim creaturaꝝ
p̄ma.ſ.p̄ innocentiā. q̄ꝛ ſicut bigami nō
ſunt ad eccl'iaſticos ordines ꝛ bn̄ficia et
p̄uilegia clericalia ydonei. nec ad ordi/
nes eoꝝ p̄mouēdi.ita illi qui matrimoni
um qđ fit i baptiſmate aīe cū xp̄o poſtea
vero violauerūt p̄ pctm̄ mortale ne trāſi
rent ad ſcđas nuptias ſunt adhuc ſum/
me ydonei ſicut i ve. te.nazarei ab vberi
bus matꝝ erant cōſecrati dn̄o. Sꝫ proch
dolor hodie omnes ſumus bigami ym/
mo etiā ꝯtragami.ſicut noiat b. Hieroni.
idō dr̄ nobis p̄ p̄phetā. Quā vilis facta es
nimis iterans vias tuas. Hiere. ij. cap̄.
Scđo dꝫ eſſe oim creaturaꝝ pulcher/
rima p̄ caſtimoniam.q̄ꝛ ſi in palatijs re/
guꝫ terrenoꝝ nō admittunt̄ miniſtri ni/
ſi q̄ ſūt ſine macula.vt habet̄ dan̄.i.mul/
to minus in eccl'ia que eſt palatiū regis
eterni nō ſunt admittēdi miniſtri lepro/
ſi.ideo dr̄ apoc.vlti. Foris canes venefici
ꝛ impudici ꝛc. Tertio debet eſſe oim
taliū creaturaꝝ nobiliſſima. q̄a a patre

eterno p̄ducta ad eius ymaginē tanq̄ȝ fi
lia: ꝛ licet ſit nobiliſſimis orta natalibus
tn̄ ignobilitat̄ ſi deſponſat̄ p̄ pctm̄ morta
le ignobiliſſimo beelzebub ſicut filia re/
gis cōtrahēs cū ſpurio talis aūt nobilis
eſt ania ſordida. vt habet̄ in ezechiele. ꝛ
ideo ſequit̄ ip̄ſā grandis interitus vt ibi
p̄ꝫ.ꝛ iactura nimia. Quarto debet eē
oim creaturaꝝ maxima vt in ſua capaci/
tate cōtineat maxima ſcꝫ bona ſpiritua/
lia nō ſicut aliq̄ q̄ nō putāt bona eſſe alia
niſi viſibilia. q̄ꝛ circa ip̄a ponūt omēs ſu
os affectus. ſicut epicuri. de quo dicit̄ in
libro ſapiē. Excecauit eos malitia ipſoꝝ
Quia igit̄ iſte quattuor deſcriptiōes ita
luci cōueniūt ideo ſingulariter p̄ virgi/
ne bn̄dicta inducit̄ illud gen̄.i. Uidit de
us lucem ꝙ eſſet bona ꝛ diuiſit lucem a
tenebris.quia primo iſtam lucē.ſ. animā
virginis bn̄dicte creauit tanq̄ȝ ceteraꝝ
aniaꝝ excellentiſſimā ꝛ cōfeſtim a tene/
II my. bris p̄ grām ſequeſtrauit. Scđm lucꝫ
miſteriū eſt quando lux fuit creata Cir/
ca quod eſt intelligendum ꝙ lux fuit
creata in die primaque fuit dies domi/
nica ſicut dies ſabbati eſt dies.vij. vt ha
betur gen̄.i. Iſta aūt die fuerūt quat/
tuor luci ꝯcreata.ſ. Primo.natura an/
gelica. Secūdo celū empirreū. Ter
tio prima materia. Quarto.tempus.
vt inducit venerabilis Beda. Iſta autē
B quattuor fuerūt aliquo mō cōcreata aīe
virginis i no. te. tanq̄ȝ p̄clariſſime luci. ſ.
Primo natura angelica. q̄ꝛ potētie p̄
quas angelus fuit creatus ad imaginē
dei fuerunt iſti anime cōcreate. vt ipſa
eſſet merito ſoror angeloꝝ q̄ꝛ ab eodē pr̄e
ꝛ de eadē materia ꝛ ad imaginē ei⁹ facta
Scđo natura celi empirrei.quia eius
corpus ſanctiſſimū ita fert̄ fulgidum fa/
ctum. vt doctor egregius ipſam cernens
putauerit ſe diuinitatē vidiſſe niſi fides
ipſum aliter docuiſſet. Tertio natura
prime materie.q̄a iſta portio materie q̄
eque a mūdi principio ad verbi aſſum/
ptionem fuit preordinata que nunc fuit
ſub puriſſimis ſanguinibus virginis col
locata. vt ex ipſis formaretur ſacratiſſi/
mum corpus chriſti. vt habetur per Da
ma. tertio ſententiarum. Quarto na/
tura temporis. quia ſicut prima die fuit
tempus veteris teſtamenti inchoatum
cum luce. ſic cum illa anima tempus no
ui teſtamenti quod dicitur tempus gra/
tie. quia illa anima cum gratie plenitu/
dine melius q̄ȝ cum Iohanne bap. fuit
mutatio habita. Ideo de iſta luce indu/
cit̄ illđ p̄conīū.ij. R.xxij. Sicut lux au
rore oriente ſole mane abſq̄ȝ nubibus ru
tilat: quia anima virginis reſplenduit
in nouo teſtamento vt aurora ſeq̄nte or/ III mi.
tu ſolis iuſticie abſq̄ȝ nubibus peccato
rum. Tertium lucis miſterium eſt.
vbi lux extitit collocata. Dicitur autem
ꝙ ſicut lux fuit in tempore digniſſimo
creata: ſic fuit in loco nobiliſſimo collo/
cata ſcilicet in celo. Unde eccleſiaſticus
loquens in perſona ſapientie increate.
xxiiij. dicit. Ego feci vt in celis oriretur
lumen indeficiens. modo ſimili lux ſpiri
tualis de qua nuc agitur fuit collocata
in celo: quod eſt corpus virginis ſacre
propter magnitudinem ſue capacitatis
ꝛ perennitatis ſue incorruptibilis. No/
tandum eſt tamen ꝙ in celo ſunt quat/
tuor luces ſm ordinem perfectionis ex/ C
emplariter ordinate: quarum. Pri/
ma eſt lux empirrei tranſcendenter co/
ruſcantis de qua eccleſiaſt. xliij. capi. di/
citur Species celi in viſiōe glorie. id eſt
viſio glorie eſt in hoc celo. ſcilicet accipi/
endo continens pro contento. Secun
da eſt ſolis viſibiliter apparentis. de qua
dicitur gen̄.i. ꝙ deus fecit luminare ma/
ius vt preeſſet diei et luminare minus
ꝛc. Tertia eſt lux lune ſenſibiliter re/
fulgentis. de qua ibidem dicitur ꝙ fecit
luminare minus vt preeſſet nocti ꝛc.
Quarta lux eſt ſtelle vniformiter radi/
antis. de qua etiam ibidem. ꝛ ſtellas ꝛc.
De iſtis tribus vltimis ſimul dicitur.
i. corinthioꝝ. xv. Alia eſt claritas ſolis.
alia lune alia ſtellarum. Sed lux empir
rei deſignat deitatem verbi. quia maxi/
ma et perfectiſſima. lux autem ſolis ani/
mam chriſti. quia ſcilicꝫ ſancta et beata

emiſperium noſtrum illuſtrat. ſicut illa
celeſtez ierachiã. Lux quoqꝫ lune animã
virginis que ita immediate illuminat
ab anima xp̃i in patria ſm b. Diony. mẽ
tez. ſicut luna a ſole. lux aũt ſtelle. lux cor
poris matris. que tantum radiabat vt
eius claritate immutaret omnẽ aſpicien
tem. dum xp̃m vt dicitur in ventre gere/
bat. Et ſic patet quomodo in eius corpe
tanq̃ in celo fuerũt iſte quattuor luces
dum diuinitatẽ ꝛ humanitatẽ ꝑfectam
verbi in ſe ſuſcepit: ideo ad eius laudem
inducit illud ſapieñ. vij. ca. Sup omnez
ſtellaꝝ diſpoſitionẽ. i. ſanctoꝝ in patria
ordinẽ luci cõparata inuenit prior digni
or ꝛ p̃clarior. Iſte quattuor. ſ. luces in
ueniunt in homine deuote digniſſimam
euchariſtiã ſũmente quia eſt ibi verbi di
uinitas. que nõ deſerit chriſti corpus. et
xp̃i anima eadẽ ratione poſt glorificati/
onem. ꝛ corpus ꝛ anima virginis. quia
ſm Hiero. contra Iulianũ nuſq̃ vadit
xp̃us quin virgo eum ſequat. ꝛ ꝑ conſe/
quens corpus virginis. qḋ eius anime
eſt vnitum. idcirco vt docet be. dioni. de
eccl'ia. ierarch. eſt cum ſumma reueren/
tia aſſumendũ. quia ſicut dignis confert
ſanctificationem ꝛ gratiaz: ſic indignis
damnationem ꝛ penam. vt ipſe exem/
IIII. mi plificat de iuda. Quartum miſteriũ
ſterium lucis eſt ꝓpter quid lux fuit creata. Et
dicit ꝙ cauſa fuit quadruplex quarũ. ſcꝫ
Prima eſt vt tenebras effugaret. ideo
dicitur geñ. i. ꝙ deus diuiſit lucem a te/
nebris quia ſimul cũ ipſis eſſe non ꝑmi/
ſit. Secunda eſt. vt totum vniuer/
ſum decoret tanq̃ p̃cioſuꝫ ornamentum
quia dat omnibus decorem ꝛ formalem
pulchritudinez cõicando colorem ſm
D Amb. Tertia eſt. vt diua opa mirabi
lia demonſtraret. ſi em̃ lux non fuiſſet cre
ata. nullam de ſupcceleſtibus noticiam ha
beremꝰ. Quarta eſt vt influẽtias ſolis
ad terrã deferret. qꝛ ſm aſtrologos luce
mediante deferunt influẽtie ſolis ad trã
vt germiet ꝛc̃. Iſtiſ occaſiõibꝫ fuit creata
R anima ꝟginis marie. Primo vt tene/
bras effugaret. quia tenebre. i. mali ange
li quos diuiſit dñs a luce in ꝑncipio mũ
di vt dicit geñ. i. fuerunt fugati dum pro
tulit eum qui illuminat omnẽ hominez
venientem in hunc mundũ. Io. i. Se/
cundo vt totum mundũ decoraret. quia
ſicut luna eſt ad decorem celi poſt ſolem
ſic virgo ad decorẽ totius vniuerſi poſt
xp̃m. ideo dicit in cañ. de ea pulchra vt lu
na ꝛc̃. Tertio vt occulta miſteria reue
laret. quia figure ve. te. fuerũt circumuela
te donec venit virgo que omnia velata
reuelaret. ſicut ꝟitas ꝑfigurata declarat
ipſam figurã. ideo ꝑ ipſa clamat dd. di.
Emitte lucez tuã. ꝛ pro eius prole addit
Et veritatẽ tuaꝫ ꝛc̃. Quarto. vt ſolis
iuſticie beniuolas influentias impetra/
ret nobis. quia ſicut aduocatũ habemus
apud patrem ꝛc̃. teſte iohanne: ſic apud
xp̃m virginem matrẽ ſm Berñ. ideo ꝑ
ipſa dicit ꝓpheta Lux orta eſt iuſto ꝛc̃ ꝑ
iſta. ſ. influentia. Quintũ lucis miſte/ V. my.
rium eſt. quare mater dñi dicit illumina
ta. Maria em̃ interpretat illũinata ſm
Hiero. Et dicit ꝙ fuit quadrupliciter
ſanctificata. Primo in ſua conceptio/
ne ad cuius ſanctificationis declaratio/
nem eſt intelligendũ ꝙ in ſacra ſcriptu/
ra inueniunt. v. ſigna ſanctificationis in
vtero matris. quoꝝ. ſ. Primũ eſt ſcri/
pture ꝑlatio. qꝛ ex quo ſcriptura diuina primuꝫ
dicit aliqḋ eſſe ſanctificatũ ſic eo ip̃o cre
dendũ eſt ip̃m eſſe ſctificatũ. maior eniꝫ
huius eſt ſcripture auctoritas q̃ꝫ omnis
humani ingenij capacitas. Et ſm iſtud
ſignum quattuor ſanctificati ſunt. Pri
mo iſaias qui ex vtero fuit formatus ſer
uus dei vt habet. xlix. Scḋo hieremi
as. cui dicit hiere. i. Anteq̃ꝫ exires de vul
ua ſanctificaui te. Tertio Ioh. bap.
de q̃ Luc. i. Spũſan reple. ex vtero mr̃is
ſue. Quarto. xp̃s de quo ibidem: Qḋ
em̃ naſcet ex te ſanctũ vocabit ꝛc̃. Se ſecũdũ
cundum ſignũ eſt. angelica annunciatio
quia non preſumit deus mittere angelũ
bonũ ad annunciandũ alicuius genera/
tionẽ quin ei contulerit ſctificationẽ cũ
ipſi ſint miniſtri iuſticie. ꝛ ſm illḋ ſignũ
fuerũt ſctificati q̃ttuor. ſ. Primꝰ iſaac

de quo geñ. xxi. Secundus ſampſon
de quo in lib. iudi. xiij. Tertius Iohã
nes bap. de quo lu. i. Quartus. Xp̃us
tertiuꝫ de quo Luce. i. Tercium ſignũ eſt ſu/
pernaturalis cooperatio quãdo parẽtes
non erant adhuc validi per naturaꝫ vbi
em̃ interuenit diuinum miraculuꝫ ꝑſu/
mit interueniſſe ſanctificatio. Cum ſm
doctrinam ſanctoꝝ xp̃s nullum ſanaue/
rit corporaliter: quin etiã ſpũaliter. Et ſe
cunduꝫ hoc. Primus fuit yſaac. qꝛ de
patre ſene ꝛ matre ſterili vt habet geneſ
xxi. Scḋs fuit Samuel q̃ de matre
ſterili natus fuit. i. regũ. ij. Tertius fu
it Sampſon. vt apparet in lib. iudi. xiij.
Et ſic iſti quattuor fuerũt ſãctificati ſm
quartũ iſtud ſignum. Quartum ſignum eſt
totalis diuina productio. quia quando
aliquam creaturam rationalẽ facit per
ſe totaliter: tunc rationabile eſt vt primo
ipſi bene velit ſicut omnes diligunt pro/
prios effectus ꝛ ſm hoc ſignum. Pri/
mus fuit lucifer. Secundus Adam.
Tertius Eua. Quartus Xp̃s quẽ
deus totaliter produxit ſupplendo vicez
quintũ patris creati. Quintũ ſignũ eſt diuia
ꝑnominatio. qꝛ cuicunqꝫ a deo nomẽ im
ponit. videt etiã ꝙ ab ipſo ſanctificet. vn
de ait Amb. ſup lucã Habẽt hoc ſctõꝝ
merita vt a deo nomen accipiant ꝛ ſm
hoc Primus fuit yſaac. vt pꝫ in geñ.
xxi. Scḋs fuit Ioſias. vt pꝫ in. iij. li.
R. xiij. In cuius ſignũ ſanctificatus fu/
it in operibus. Tertius fuit Io. bap.
vt pꝫ in notabilibꝫ que fecit in puericia
ſicut ſamuel. Quartus fuit xp̃s. vt pꝫ
luce. i. Iſtoꝝ. iiij. ſigna habuit virgo ma
ria in ſua ſanctificatione. quia ipſa fuit
Primo per ſcripturã ꝓnunciata in li.
F numeroꝝ. Orietur ſtella ex. iacob. nõ fu/
iſſet em̃ nata ſtella niſi fuiſſet i vtero ſan
ctificata ꝛc̃. Scḋo fuit per angelum
nunciata patri ꝛ matri ſicut iohãnes tã/
tum patri. Tertio fuit iſti diuina vir/
tus cooperata. qꝛ ſicut vetꝰ Sara per ꝑ
ces ꝛ ꝓmiſſiones ꝯcepit. ſic b. Anna per
ꝓmiſſiones ꝛ voces ſanctam dei genitricẽ
vt ait dam. iiij. ſaiaꝝ. Quarto fuit di/
uinitus ꝑnominata. qꝛ angelus gabriel
ꝑnunciauit eius nomen ſicut legit de io
hanne bap. ꝛ xp̃o. Et ꝓpter hoc mater eiꝰ
hoc nomẽ impoſuit tribus ſuis filiabus
vt in aliqua ipſarum impleret ꝓmiſſum
Scḋo fuit ſanctificata in verbi incar/
natione. de qua ſanctificatione loquit an
gelus. Luce. ij. di. Spũſſan ſupueniet in
te ꝛc̃. Tertio fuit ſanctificata in ſpũs
ſancti miſſiõe. qꝛ ad ipſam principaliter
credit miſſus fuiſſe. vt habet in actibus.
Quarto fuit ſanctificata i ſua aſſum/
ptione. quia maior charitas reperitur in
patria q̃ꝫ in via. Iſte autez quattuor
virginis ſanctificationes fuerũt figura/
te per quattuor ſingulares illũinationes
lune. quarũ Prima fuit qñ fuit forma R
ta quarta die ꝛ a ſole cõfeſtim illumina/
ta. ſic virgo maria. Scḋa fuit tempe
Ioſue qñ ſtetit ꝑ ſpaciũ vnius diei in ea
dem illuminatiõe ſine diminutione ꝛ au
gmentatione continuata. Tertia fuit
in tempore paſſionis q̃nvt refert Dioni.
ſol cõtra naturã ꝑuenit ab aquilone ad
meridiem ipſo vidente ꝛ ſubmerſit ſe ſo/
li. vt eius radius detineret ne perueniret
ad terrã. Quarta. erit i die iudicij qñ
erit lux lune: ſicut lux ſolis. vt habet yſa.
xxx. Et illa illũinatio eſt ſicut iſta aſſum
ptio virginis benedicte marie ꝛc̃. Se VI' mi.
xtum miſteriũ lucis eſt. quare mater do/
mini fuit appellata. ſcꝫ illuminatrix ſm
Hiero. vbi ſupra. circa quẽ arti. eſt intel
ligendũ: ꝙ ſicut luna imediate ꝛ ordina/
te illuminat quattuor elementa incipien
do a ſpera ignis: ſic virgo illuminat. iiij.
ierarchias ſibi ſubiectas ordinate inci/
piendo ab ordine ſeraphico. Primo ie A
rarchiam angeloꝝ ſupremam. Scḋo
mediam. Tertio infimam. Quar/
to eccleſiaſticam vt patꝫ ꝑ b. Dioni. de
angelica ierarchia que eſt ſupra omnes
ſm Hiero. ad Euſtochiũ. Et iſte quat/
tuor illuminatiões fuerunt figurate per
quattuor fluuios manantes de loco volu
ptatis ad irrigandum oẽm ſupficiez ter
re. i. voluntatis create. ideo matri domi/
ni cõuenit illud pñ. Illuminãs tu mirab.

bſiter a montibus eternis qꝛ ſuam vim
illuminatiuā imediate ſumit a pſonis
VII.mi. altiſſime trinitatis. Septimū miſteri
um eſt quare mater domini fuit appella/
ta ſtella maris ſm Hierony. vbi ſupra.
Circa quē articulū eſt intelligenduz
ꝙ vna ſtella fixa in firmamēto dicit̾ ſtel/
la maris q̄ habet octo priuilegia virgi/
ni decentiſſime cōuenienta idcirco diui/
na faciente ꝓuidentia ſic fuit appellata q̄
I. puile rum Primū eſt ꝙ iſta ſtella habet me/
gium dietatē in ſuo ſitu ſicut centrū eſt in me/
dio celi ita iſta ſtella eſt in medio noſtri
emiſperij ꝛ ideo dicit̾ polus qꝛ diſtat ab
B omni parte emiſperij equaliter Iſtud
priuilegiū cōuenit decentiſſime beate vir
gini qꝛ ſicut filius ſtabat in medio diſci/
puloꝝ poſt reſurrectionē vt hētur in Jo/
hanne ſic ſtat i medio oim ſanctoꝝ poſt
aſcenſionē. ꝛ iō in cardine celi empirrei.
ꝛ qꝛ mater eius eſt circa ipſum colloca/
ta ideo tenet talē locū in empirreo qualē
II. pui. tenet ſtella maris in firmamēto. Se/
cundū priuilegiū eſt ꝙ habet ſublimita/
tem ſup oēs alias in noſtro emiſperio
ꝛ ꝙ plus diſtat ab orizonte ꝛ plus ab in/
feriori emiſperio eleuat̾. Iſtud priuile
B gium decentiſſime virgini attribuit̾ quia
ipſa eſt ſup celſitudinē oim ſāctoꝝ ꝛ an/
geloꝝ ſola ſublimata ſm Hiero. ad eu/
III. pui ſtochiū. Tertiū priuilegiū eſt ꝙ habꝫ
imobilitatē in ſuo ſtatu qꝛ licet oēs alie
ſtelle ſint in cōtinuo motu iſta tñ in eodē
loco manet imobiliter ꝛ ꝓpter hoc dicit̾
cardo celi qꝛ ſicut oſtiū voluit̾ in cardine
ꝑmanente cardine immobili: ſic celū iſta
ſtella quieſcente. Iſtud aūt priuilegiū
decentiſſime cōuenit virgini qꝛ licet alij
ſancti nō ſint ꝑfecte ꝛ ſcđm appetitū na
turalē quietati adhuc ꝓpter inclinationē
ad corpus. virgo tñ in hoc eſt vltimate
quietata ꝛ cōſumata qꝛ vt tenet eccleſia
IIII. p. i ipſa fuit reſurrectio accelerata. Quar
tum priuilegiū ꝙ iſta ſtella habet volubi
litatem in ſuo ambitu. licet eñ non tran
ſeat de loco ad locum tamen voluitur in
V. pui. tra ꝓprium ambitum cū ſit fixa in firma
mento. Quintum priuilegium eſt. ꝙ

habet attractionē in ſuo actu. qꝛ opinio
fuit antiquoꝝ aſtrologorum ꝙ terra ſtet
immobilis in centro vniuerſi ꝓpter ſuaꝫ
attractionē. ita ꝙ ſicut polus atarticus
attrahit eā ne ſurgat ſic polus articus ne
cadat ꝛ iſta eſt ſtella maris. Ad cuiꝰ ex/
emplū mater domini ſuis ꝑcibꝰ retinet
totū mundū ne ꝓpter peccatoꝝ molē ca/
dat in abiſſum ſm Bern. Sextū pri/ VI. pui
uilegiū eſt ꝙ iſta ſtella habet erectionem
in ꝓgreſſu. qꝛ cū ſm aſtrologos moder/
nos ſpera aliquibus ſit recta ꝛ aliqui/
bus ſit obliqua quicūqꝫ gradiunt̾ erecto
capite ad iſtam directe ſtellā habent celū
rectam ꝛ qui nō habēt obliquā ſic quicū
qꝫ habent deuotionē ꝛ intentionē rectaꝫ
directe ad beatā virginem ad celū ſunt
ordinati: ꝛ qui nō: a celo ſunt obliq̄ti ſm
Bern. Septimū priuilegiū eſt ꝙ ſtel/ VII. pri
la iſta habet efficatiā in effectu nam lapi
dem duriſſimū dicitur in ferrū ꝯuertere.
in cuius ſignū nauis ab adamāte attra/
cta ſemꝑ erigit̾ ad iſtā ſtellā tāqꝫ ad ſue
generatiōis principiū: ſic mater domini
miranda virtute ꝯuerſiua peccatoꝝ cor
da lapidea ꝑ impenitentiā ꝯuertit in ar
ma ferrea ꝑ cōſtantie firmitatē qꝛ ſm. b.
Dioni. de angelica ierachia. virtus ſera
phica quā mater miſericordie eminētiſ/
ſime habet eſt cōuerſiua. Octauū pri/ VIII. p
uilegiū eſt ꝙ habet directionē in ſuo du
catu. ipſa eñ dirigit omnes nauigantes
in pelago vt ſciant venire ad portū ꝛ in
omi mortis periculo naute ad ipſius cō
ductionē cōſurgunt ſic ad ꝓpoſitum ma
ter domini nos dirigit in omi ꝑiculo hu
ius mūdi ꝛ ideo ſemꝑ ad ipam ſicut ad
maris ſtellam pro ducatu ꝛ patrocinio
debemꝰ cōfugere ſm Bern. Iſta eſt illa
ſtella q̄ vnicuiqꝫ ꝓmittit̾ apoc. ij. Vincē
ti inquit dabo ſtellā matutinā quia om/
nes ſancti in patria de plenitudine felici
tatis virgīs participāt: vt ptꝫ. Nonū IX. pui
priuilegiū eſt. ꝙ hꝫ minimitatē in aſpe/
ctu: qꝛ ita parua eſt vt vix videri poſſit.
ſꝫ ꝓ ipſa aliā ſignificamꝰ q̄ dicit̾ vltra/
montana cuius curſus ꝑcipit̾. Et ita ma
ria fuit minima ꝓpter ſuā humilitatem.

propter quā deus ipſam ipſa teſte reſpe
xit: ꝛ ꝓpter quā ipſam in matrem aſſum/
pſit. vnde cantat in cantico ſuo. Quia re
X. pui. ſpexit humilitatē ancille ſue. ꝛc̄ Deci
mum priuilegiū eſt. qꝛ habet ſeptiformi/
tatem in habitu. qꝛ ſeptē ſtelle notabiles
voluuntur circa eam. ideo eius regio di/
citur ſeptemtrionalis. ita ꝛ mater domi/
ni dicit̾ habere. vij. angelos notabiles q̄
aſſiſtūt eius throno de quoꝝ numero dr̄
beatus Raphael vt dicit̾ in thob. iuxta
illud apoca. i. Gratia vobis ꝛ pax ꝛc̄. Et
ſequit̾ a ſeptem ſpiritibus qui in conſpe
ctu eius ſunt. ꝛ ꝑ ꝯſequēs in conſpectu
throni matris que ſedet a dextris eius.
VIII. Octauum miſteriuꝫ eſt quare mater
miſte. domini dicitur ſtella matutina. Dicitur
quia iſtius ſtelle quinqꝫ ꝓprietates cōue
C niunt ei quaꝝ. ſ. Prima eſt. quia ſicut
ortus illius ſtelle in aurora diei precedit
ortum ſolis ſic ortus illius virginis in
aurora noui te. ꝑceſſit ortum xp̄i q̄ auro
ra dicit̾ fuiſſe in natiuitate virginis bñdi
cte. Et ſicut in illa aurora icipiūt beſtie
timere ꝛ homines eſſe ſecuri ſic nata be/
ata virgine ceperunt demones timere ꝛ
ſancti confidere. Secunda eſt qꝛ ſicut
illa ſtella dr̄ lucifer. eo ꝙ excedit pulchri/
tudinem creaturarū poſt ſolē ꝛ ſicut ille
lucifer excedebat pulchritudinē angelo/
rum ita anima virginis eſt pulchrior oī
creatura ſpūali poſt xp̄m vel xp̄i animā
qꝛ ornamentis ſublimioribus decorata.
Tertia qꝛ ſicut illa ſtella de nocte ꝑ cetis
illūinat terrā. ita mater domini illuſtra/
uit eccleſiam virtute ſue ſapientie: plus
ceteris ſanctis in nocte huius ſeculi. Fu/
it eñ magr̄a Johannis euange. ꝛ luce
apoſtoli. vnde cūctas hereſes iteremit.
ſacra quippe incarnatiōis ſeu generatio
nis dñice apl̄i ꝛ euāgeliſte ab ipa hauſiſ
ſe credunt̾. Quarta ſicut illa ſtella ha
bet beniuolā influentiā ad generandum
amicitiam: ſic virgo ad concordiam faci
endam inter deum ꝛ hoies ꝛ verā amici
tiam grē. ideo mater grē dicit̾. Quin/
ta ſicut illa ſtella qꝛ regnat in die venerꝭ
ideo dicit̾ venus ita mater dñi die illa re

gnū ſuū accepit. ſ. in annūciatione. qñ an
gelo nunciante filiū ſuū cōcepit: ꝛ tūc fa
cta fuit regina mundi. ideo ſibi ꝯuenit il
lud qđ ſcribitur apoca. Vincenti dabo
ſtellā matutinā: qꝛ poſt temptationuꝫ vi/
ctoriam quilibet ſentit virginē ſibi ꝓpi/
tiam ꝛc̄. Qđ nobis ꝯcedat iuis meritis
ieſus xp̄us eius filius. Amen

In feſto ſancte Lucie vel de
quacunqꝫ virgine.

Quam pulchra
eſt caſta generatio cū clarita
te ſap. iiij. Quia hec virgo in
tegerrima ꝓpter fidē caſtitatis fuit ꝑpeſ
ſa ſupplicia atrociſſima: idcirco ad eius
laudē dicamus. O q̄ꝫ pulchra ꝛc̄. In qui
bus verbis ꝯtinentur octo ꝑconia puri/
tatis. primum eſt de puritatꝭ decore. cuꝫ
dr̄ o q̄ꝫ pul. eſt ca. Dicit̾ aūt res pulchra
quando delectat aſpectuꝫ ꝛ dicit̾ ſapida
quando delectat guſtum. Nunc aūt cuꝫ
triplex ſit rationalis aſpectus. ſ. humanꝰ
angelicus ꝛ diuinus. Primo venu/
ſtas caſtitatis multuꝫ delectat humanū
aſpectum quia ſm Augu. lib. de ci. nul/
lus humanus aſpectus in tantuꝫ poteſt
eſſe deprauatus per intemperantiam et
incontinentiam ꝙ totam amiſerit hone/
ſtatis complacentiam: ꝛ ſibi nō placeat
honeſtatis venuſtas. ꝛ multo magis vi/
ris honeſtis Secūdo magis delectat
angelicū aſpectuꝫ. quia natura angelica
eſt ceteris creaturis puriſſima. ꝛ ideo di
cit Hiero. ꝙ angelis ſemꝑ eſt cognata
virginitas. Tertio maxie delectat di/
uinū aſpectū: qꝛ oclus diuinus eſt ipa pu
ritas in abſtracto: q̄ nō ſolū ipꝫ delectat
ſed etiā ad ꝯcupiſcendum inclinat ideo
dicē ꝓpheta ps̄ xliiij. metro. xiij. Et ꝯcu/
piſcet rex decorē tuū. Et ipam cōmēdat.
a. cañ. iiij. Tota pulchra es amica mea ꝛ
macula no eſt in te. Scđm de puritatꝭ
fulgore cū ſequit̾. ꝛ macl̾a nō eſt i te. q. d.
ꝙ generatio pulchra ꝛ caſta nō valet: niſi
ſit cū claritate. Et iō notandū ꝙ duplici
via ſeruat̾ puritas. Primo ꝑ viā eui/
dentē certā ꝛ manifeſtā: ꝛ iſta eſt clara ꝛ

cerca ſcꝫ fugiendo cōſortiū perſonaꝝ im
pudicaꝝ. puer. v. Fauus diſtillans labia
meretricꝭ ꝛ nitidius oleo guttur eius no
uiſſima aūt illiꝰ amara quaſi abſinthiū
ꝛ ligua eius acuta quaſi gladius biceps
id eſt habēs duo capita. i. coꝝ. xv. Corrū
punt bonos mores colloqᷓ mala. Se
cundo per viam tenebroſaꝫ ꝛ ſuſpectam
ſcꝫ volentiū ꝑtendere puritatē ſolem in
aſpectu ꝛ apparentia nō attendentes ve
ritatē. Eccliaſtici. xi. Malicia hore ob
liuionē facit luxurie magne ꝛ i fine hois
denudacio operum illius. Idem ca. xiij.
Qui tetigerit picē coinquinabitur ab ea
ꝛ qui cōicauerit ſupbo induet ſupbiam.
Et quia intentio ſapientis eſt cōmenda
re caſtā generationē cū claritate. dic ſap.
viij. Habebo ꝓpter hāc claritatē ad tur
bas ꝛ honorē apud ſeniores. Tertiuꝫ
eſt de ꝑhennitate puritatis. memoria em̄
coꝝ q̄ relinquunt̄ ꝑ ꝓpagationē finē hāt.
memoria vero abel in benedictiōe inte
gritatis fuit perpetua. ideo ſtatus virgi
nitatis dicitur celibatus ꝓpter ſui ꝑhen
nitatem. Et notandū ꝙ memoria caſtita
tis ꝓbat̄ imortalis. quadruplici ratione.

Prima qꝛ oīa corꝑa quibꝫ repugnat
generatio ſunt incorruptibilia ꝛ ſempi
terna. patet in corꝑibus ſupcoeleſtibꝫ. ꝛ ꝓ
pter hoc virginitatis ſtatꝰ vocat̄ celiba
tus. Scōa qꝛ oīa corꝑa quibꝫ indita
eſt generatio ſunt corruptibilia. quia nō
poſſunt in ſuo indiuiduo conſeruari. ꝛ ꝑ
petuari pꝫ. ij. lib. de aīa ꝑ cōmentatorē.
Tertia qꝛ oēs creature ratiōales q̄
bus eſt generalis virginitas: vt ſunt an
geli ꝛ anime intellectiue ſunt immorta
les. Quarta quia poſt reſurrectioneꝫ
qñ erimus imortales: erimus etiā virgi
nes quantū ad corporis integritatē cum
deus nō reſuſcitet diminute. Matt. xxij.
In reſurrectione neqꝫ nubēt: neqꝫ nubē
tur ſed erunt ſicut angeli dei in celo. ſ. ꝓ
pter cōſumatā virginitatē. Quartum
de puritatis veritate. Et notandū ꝙ
puritas habet duplicē veritatem. Unā
interiorē que eſt in ordinatiōe ad diuinū
intellectū. Aliā exteriorē q̄ eſt in ordine
ad creatū intellectū. prima eſt ſoli deo co
gnita ꝛ conſiſtit in quadruplici actu. pri
mus eſt imaginari. Scōs honeſta ꝯtem
plari. tertius honeſta eligere. quartꝰ ho
neſta deſiderare. Scōa vero hoībus
cognita etiā cōſiſtit in quadruplici actu.
Primus eſt honeſtꝰ geſtus. ſcōs honeſtꝰ
aſpectꝰ. tertius honeſtꝰ affatꝰ. quartꝰ ho
neſtus effatus. ex iſtis iudicāt homines
probabiliter puritatem interioreꝫ nō de
monſtratiue. qꝛ hoīes iudicāt q̄ foris ſūt
deus aūt intuet̄ cor. i. Re. xvi. Quintū
de puritatis imitabilitate. licet em̄ oīs
virtus trahat ad ſui imitationeꝫ modo
tamē ſinglari virtus caſtitatis eſt ſui ip
ſius multiplicatiua: qḋ pꝫ. quadruplici
ratione. Prima qꝛ caſtitas habet vim E
allectiuā pro eo qꝛ oībꝫ placet. vt patuit
ſupra ꝛ qḋ oībus placet oēs conant̄ ha
bere. Scōa quia habet vim oſtēſiuā
pro eo qꝛ oppoſita iuxta ſe poſita clarius
eluceſcunt. ꝛ ideo decor puritatis oſten
dit quantus ſit error turpitudinis ſibi
oppoſite. Tertia quia habet vim con
ſeruatiuam pro eo ꝙ vniuſcuiuſqꝫ rei cō
ſeruatio ꝛ ſaluatio conſiſtit in eius inte
gritate. ꝛ virtus caſtitatis eſt ad inte
gritatis cuſtodiam. Ideo ſicut natural̄
inclinatio eſt ad vnitatē ꝛ integritatem:
ita eſt etiam ad puritatis imitationem.

Quarta quia habet vim extractiuā
eo qꝛ celibatus eſt virtus quaſi tranſcen
dens ſenſibilem vitam ꝛ quaſi ſequens
angelicā. ꝛ ideo admirabilis valde ꝛ id
cum ponit̄ in exemplū. inſpicit̄ diligēter
ꝛ ꝑ cōſequens attrahit ad ipſius imita
tionem. Sextum de puritatis obſtabi
litate. res em̄ que multū diligit̄ qñcūqꝫ
ſubtrahit̄ deſiderat̄. ꝛ cū ꝑſona tali virtu
te adornata mundo ſubtrahit̄: ab omni
bus deſiderat̄. Eſt em̄ notandū ꝙ ꝑſona
que virtute puritatis eſt venuſtata ſe ſub
trahit ex hac vita quadruplici ratione.

Prima qꝛ eſt acceptabilis illi cui ma
xime cōplacet in veritate. ꝛ ideo feſtinat
talē ꝑſonā ad ſe vocare. ſicut principes q̄
aſſiſtere ſibi volūt illos quibus afficiun
tur. i. Re. xvi. dixit ſaul ad yſa: Stet da

uid in cōſpectu meo. inuenit em̄ grām in
oculis meis. Scōa qꝛ mūdus eſt ſibi
triſtabilis ex eo qꝛ plenus inq̄namētis ꝛ
ſordibꝫ. quibꝫ aīa pura ſolet aliqñ inq̄na
ri. ij. pet. ij. Iuſtū loth oppſſum a nephan
doꝝ iniuria ꝛ a luxurioſa ꝯuerſatiōe eri
puit. aſpectu em̄ ꝛ auditu iuſtus erat hi
tans apud eos q̄ de die in diē aniam iu
ſtam iniq̄s oꝑibus cruciabāt. Tertia
qꝛ puritas in hoc mūdo ꝑiclitat̄ in eo qꝛ
oīa ſenſibilia inclināt ad corruptioneꝫ
ꝯtagij. ij. coꝝ. xi. Timeo aūt ne ſicut ſer
pens euam ſeduxit aſtutia ſua: ita corrū
pant̄ ſenſus vri: ꝛ excidāt a ſimplicitate
q̄ eſt i xp̄o ieſu. Quarta qꝛ iſte mūdꝰ
cū ſit ſordibus plenꝰ priuat̄ ꝑſonā ſic il
luſtri: qꝛ nō eſt dignꝰ ſocietate ꝑſonaruꝫ
incōtaminataꝝ. iō. d. apl's. heb. xi. ꝙ ſub
late ſunt ꝑſone q̄bus dignꝰ nō erat mun
dus. Septimū de puritatis nobilita
te. Et eſt notādū ꝙ in patria ponit̄ vna
corona aurea que eſt ꝑmiū ſubſtātiale. et
triplex aureola q̄ ꝑtinet ad ꝑmiū accidē
tale. ꝑma debet̄ virginibꝫ: qꝛ victoriā ha
buerūt de mūdi blādicijs ꝛ carnis. ſcōa
martiribꝫ qꝛ victoriā habuerūt de hoſtiū
ſeuitijs. tertia doctoribꝫ. qꝛ victoriā hūerūt
de inimici aſtutijs. Et ſic qꝛ ꝟginitas ē in
celis coronata: ita nō ſolū ꝯtīt ad aureā
ſed etiā ꝯtīt ad aureolā: vt dicit̄ Sap.
v. ideo accipiēt regnū decoris ꝛ dyadema
ſpeciei de manu dei ſui. Octauū de pu
ritatis ſubſtātialitate. Et notandū ꝙ q̄
druplex hītudo inuenit̄ in certaminibꝫ
caſtitatis. Prima qñ inſurgētibꝫ paſſi
onibꝫ ꝯcupiſcētie aīus trahit̄ ad ꝯſenſuꝫ
ꝛ iſte ꝯſenſus vocat̄ coinq̄natio. qꝛ indu
cit ꝯſenſū coinq̄natiuū. Scōa qñ inſur
gentibꝫ paſſiōibꝫ aīus trahit̄ ad delecta
tionē. ꝛ iſte ꝯſenſus vocat̄ maculatiuus
qꝛ inducit maculā venialis pcti. Ter
tia qñ inſurgētibꝫ paſſiōibꝫ animꝰ trahi
tur ad ſimplicē ſuggeſtionē. ꝛ iſte cōſen
ſus vocat̄ acceſſio: q̄ nō inclinat ad aliq̄
maculā. qꝛ nō eſt ꝯſenſus: qꝛ ſūt illi ꝑmi
motꝰ de quibꝫ. d. mgr̄. ij. ſniaꝝ. ꝙ nō ſunt
in nr̄a poteſtate. Quarta qñ aliq̄s anius
ita tenet ſubiectas paſſiōes ꝯcupiſcētie:
vt inſurgere nequeāt ad ꝓuocandū ani
mū. ꝛ iſte eſt ſupinus gradꝰ puritatis ꝑ
modū cuiuſdā paſſibilitatis. Quibꝫ nos
alloquit̄ xp̄s di. apoc. ij. Uīcēti dabo mā
na abſcōditū. ꝛ dabo illi calculū cādidū
ꝛ in calculo nomē nouū ſcriptū qḋ nemo
ſcit niſi q̄ accipit. Quod nobis concede
re ꝛc. Amen.

De Sancto Iohanne euan
geliſta. Sermo. IIII.

Quila grādis ma
gnaꝝ alaꝝ longo membroꝝ du
ctu plena plumis: ꝛ varietate ve
nit ad libanum ꝛ tulit medullam cedri:
Sūmitatē frondiū eiꝰ euulſit. ꝛ trāſpor
tauit eā in terrā chanaā in vrbē negocia
toꝝ poſuit illā. eze. xvij. ca. Quia vero
circa deſcriptionē euāgeliſtaꝝ ſcōaꝫ eze.
i. ca. ꝑ facies q̄tuor aīaliū. ꝛ iteratā ꝑ b.
io. apoc. iiij. ipe iohes deſcribit̄ q̄ſi habēs
faciē aq̄le volātꝫ idcirco ad extollēdā lau
dē eius ꝓconia aſſūpta eſt parabola iſta.

Intelligendū eſt tñ ꝙ i hac figura tā
git ꝓpha iſtiꝰ aq̄le decē miſteria ꝯuenie
tia hti iohā. ꝑſone. quoꝝ ſcꝫ Primum
miſteriū eſt de iſtiꝰ aq̄le magnitudie. cū I. miſte
ꝑmitit̄ aq̄la grādis. Et illa ꝓprietas cō rium
uenit. b. io. nō loquēdo. ſ. de magnitudie B
mol̄: ſed de magnitudine virtutis. de qua
magnitudie dixit angelꝰ gabriel ꝓ iohe
baptiſta Erit em̄ magnꝰ corā dn̄o Luce
i. ꝛ itex in eodē ca. de ſaluatore Hic erit
magnꝰ ꝛ filiꝰ altiſſimi. Iſtaꝫ aūt ma
gnitudinē hūit. b. io. euāgeliſta. quia in
ordine apl'oꝝ q̄ eſt maximꝰ fuit vna colū
pna: ꝛ illaꝝ colūnaꝝ magnitudinē expri
mens apl's. ij. Coꝝ. xi. dicit ſic: Eſtimo
nihil me minꝰ feciſſe a magnis apl'is ꝛc.

Scōm miſteriū de illiꝰ aq̄le latitu
dine. qꝛ dicit ꝙ fuit magnaꝝ alarū. Iſte II. my.
ale magne ſignāt illas magnas ꝯtēpla
tiones: q̄s hūit ille apl's. qꝛ de maximis
rebꝫ ꝛ trāſcēdentibꝫ capacitatē intellectꝰ
creati. dicit em̄ btūs Greg. ſup eze. ꝙ ſic
facies ad noticiā ꝑtinet: ita pēna ad ꝯte
plationē. ꝛ qꝛ pēne aīaliū q̄tuor ſunt idē
ꝙ ale ipſoꝝ: vt habet̄ eze. i. ca. iō magni

tudo illarum alarum eſt magnitudo di
III.mi. uinarum contemplationum ſingulariter
refulgentium in iſto apoſtolo. Tertiū
miſteriū eſt de illius aquile longitudine
qꝛ dicit ꝙ fuit longo membroꝝ ductu. q̄
quidē longitudo figurat diuturnitatem
vite quam habuit ille apo. in virtutum
opatione. ꝛ iſta diuturnitas declaratꝰ ī
ſua canonica. ij. qꝛ tantū in. iij. ſe deſcribit
ſeniorē. q. referēdo ſe ad alios apoſtolos
quibꝰ omnibus vixiſſe diutius ꝓhibetꝰ ſe/
cundū illud puer. iij. ca Lōgitudo dierū
IIII.mi i dextra eius. Quartū miſteriū eſt de
illius aquile plenitudine: qꝛ dicit ꝙ erat
plena plumis ꝛ illa plenitudo plumaꝝ
ſignificat abundantiā diuinaꝝ reuelati/
onum multiplicatarum in mente huius
apoſtoli vt ptꝫ in apoc. vbi dicit beatus
Hieroni. ꝙ tot ſunt ſacramenta q̄t ſunt
V.mi. verba ⁊c̄. Quintum miſterium eſt. de
illius aquile mltitudine: qꝛ dicit ꝙ erat
plena varietate que varietas ſignat do/
noꝝ ſpūaliū multiformitatē ꝛ ſupnatu/
raliū cariſmatū quibꝰ aīa huius apoſto/
li fuit ſingulariter adornata vt patebit.
VI.mi. Sextū miſteriū eſt de illiꝰ aqle aduo/
latione qꝛ dicit ꝙ venit ad libanūz q̄
libanus ſignificat xp̄m q̄ interpretatꝰ
cādidatio. ſecundū vtriuſqꝫ nature ꝓpri
etatem repte in ipſa. Primo quidē q̄/
tū ad diuinitatē qꝛ libanus ſm Hiero.
interp̄tatꝰ candor ꝛ diuinitas verbi. ver/
bum aūt ſm ſuā diuinitatē dicitꝰ candor
lucꝭ eterne ſap. vij. ca. Scd̄o dicitꝰ xp̄s
libanus q̄tum ad ſuā humanitatē. quia
libanus interpretatꝰ cādidatio. ꝓ innocē/
tie venuſtatē. Ad illū ergo mirabilē liba
nū venit illa aquila magnifica qn̄ fuit ei
xp̄i incarnatio reuelata qꝛ actus illiꝰ re/
uelationis ſequebatꝰ actū intenſiue dul
cedinis quo amans tendit in amatum.
VII.mi. Septimū miſteriū eſt: de illius aqle
acceptione. qꝛ dicit ꝙ tulit. ſ. medullā ce/
dri que quidē cedrus ſignificat ſuppoſi/
tum verbi exaltatū in libano. i. iunctū cū
hūanitate in xp̄o. Iſta cedrus conſtat ex
diuinitate ſub relatiua ꝓprietate ſicut ce

drus ex medulla ſub cortice. Iſta ergo
aquila tulit medullā cedri. dū ꝑ reuelā
tionē ſupnaturalē accipit noticiā diuini/
nitatis verbi in ſua intelligētia ꝛ poſtea
eam reponit in ſua memoria Octauū VIII.
miſteriū eſt de illius aquile euulſione: qꝛ miſte.
dicit ꝙ ſūmitatē frondiū eiꝰ euulſit. Iſte
ſūmitates frōdiū ſunt flores ipſoꝝ ꝛ iſti
flores ſignificāt reuelationes diuinas q̄
ſunt in verbo. ſ. gn̄o paſſiua. ꝛ actiua ſpi/
ratio: qꝛ dicit dioni. de ſancta theolog. ꝙ
pullulationes dine nature. i. origies ſūt
ſicut flores ꝛ illos flores b. io. euulſit. qn̄
ꝑ noticiam abſtractiuā a verbo illos flo/
res accepit. abſtractio eñ eſt quaſi q̄dam
intellectualis euulſio virtutis agntꝭ ab
obiecto. illius aūt euulſionis ſignū exti/
tit qꝛ miſteriū trinitatis clarius ceteris
expreſſit di. i prima canonica ſua: Tres
ſunt qui teſtimonium dant in celo ⁊c̄.
Nonū miſteriū eſt de illiꝰ aquile trāſ/ IX.mi
portatione qꝛ dicit ꝙ medullā cedri quā
tulit tranſportauit in terrā chanaā. Iſta
aūt tranſportatio tunc fuit facta a beato
io. qn̄ ipſe illā notitiā diuinititatis verbi
quā ipſe potauit dormiēs in pectore xp̄i
manifeſtauit in deſcriptiōe ſimboli apo/
ſtolici exprimens ꝑſonā filij vt infra pa/
tebit. ꝛ illa ad litam fuit facta in hieruſa/
lem in qua deſcriptus fuit ſimbolus apo
ſtoloꝝ in primo concilio de quo hētur in
actibus Decimū miſteriū eſt de illius X.mi.
aquile finali repoſitiōe qꝛ dicit ꝙ medul
lam cedri quā trāſportauit: poſuit in vr/
be negociatoꝝ q̄ ſignificat multitudinē
gentiū negocijs ſecularibꝰ deditaꝝ in q̄/
bus medullam cedri. i. diuinitatē beatuſ
Johannes finaliter poſuit. quia poſt de/
ſcriptionē ſimboli. i aſia ſcripſit euāge/
lium per qđ diuinitatem ipſam maxime
gentibus manifeſtauit vt patet maxime
in eius principio. Quia vero ad extol
lenda preconia. b. io. aſſumpta eſt illa fi/
gura. idcirco eius laudibꝰ inſiſtendo. oc/
currunt. xxij. conſiderationes. quarum
Prima eſt deuotio ſue generationis ꝛ
dicitꝰ ꝙ fuit propagatus de iclita radice

yeſſe: ſicut ꝛ Chriſtus ex parte anne ex q̄
prodierunt quattuoꝛ precioſi rami ſcili/
cet mater domini. maria Jacobi. maria
Salome. de quarum prima fuit natus
chriſtus. de ſecunda ſcilicet Jacobꝰ mi/
noꝛ Symon ꝛ iudas apoſtoli ꝛ Joſeph
qui cognominatus eſt iuſtus De tertia
vltimo Jacobꝰ maioꝛ ꝛ Johannes euan
geliſta qui fuit quartus ramus in illa ꝓ/
genie. Intelligendum eſt tamen ꝙ ex
illa progenie beatus Johannes fuit con
ſecutus quattuoꝛ priuilegia. quoꝝ Pri
mū fuit ꝙ fuit conſanguineꝰ germanus
chriſti ꝛ per conſequens dei ꝛ illa germa
nitas ex hoc probatur: quia matres am/
boꝛum fuerant filie eiuſdem matris ſci/
licet Anne. Secundum ꝙ illa germa
nitas Johannis ad xp̄m nō fuit ſimplex
ſed dupla: ſicut ſi fuiſſent germani tam
ex parte patris q̄ ex parte matris. quia
tantam germanitatem habuit xp̄us ad
matrem ſuam benedictam in conſubſtā
cialitate: quantam habent alij ad vtrū/
qꝫ parentem. Tertium eſt ꝙ illa ger/
manitas non fuit per modum equiparā
tie ſed quaſi diſquiparantia. quia xp̄us
fuit conſubſtantialis ſe toto. quia totali/
ter a maria virgine matre proceſſit.
Quartum eſt. ꝙ ex illa germanitate ſa
ne intelligendo beatus Johannes con/
traxit affinitatem aliquā cum perſona
patris ꝛ ſpiritusſan. quia inter perſonas
diuinas eſt germanitas veriſſima. ideo
cum quacunqꝫ vna diuinarum perſona/
rum habet germanitatē alij. ſ. videntꝰ ha/
bere affinitatem. Et eſt ſciendum ꝙ illa
germanitas adiuuabat beatum Johan
nē ad perfectius diligendum chriſtū
Secunda eſt conſideratio. de ordine
II. cōſi/ ſue vocationis: qua fuit vocatus ad xp̄i
deratio diſcipulatū ꝛ ad ordinem apoſtolatus
in quo quartum locum ſortitus eſt. Pri/
mus fuit Andreas. ſecūdus Petrus. ter
tius Jacobus maioꝛ. quartus Johan/
nes euangeliſta vt patet Johannis. i. ca.
ꝛ ideo poteſt de eo dici illud daniel. iij.
III. ꝯſi/ Spēs quarti ſimilis eſt filio dei Ter
deratio tia conſideratio eſt. de merito ſue proſe/

cutionis. q̄tro ſcꝫ merito beatus Jo. fuit
xp̄um ſecutus. qđ meritū declaratꝰ math.
xix. quando querenti Petro pro omni/
bus apoſtolis. Ecce nos reliquimus
omnia ꝛ ſe. ſumus ⁊c. quid ergo erit no/
bis. Reſpondit ei dominus. Amen di/
co vobis ꝙ vos q̄ ſecuti eſtis me ⁊c̄ No/
tandum eſt tamen ꝙ meritum beati Jo
hannis inſequenti chriſtum argumenta
tur maius eſſe merito beati Petri qua/
druplici ratione. Et prima eſt. quia
citius venit ad chriſtum Petrus vero ꝑ
andream ante fuerat predicatus q̄ per
chriſtum fuerit vocatus. illa fuit prima
exhortatio ſcilicet Johānis vocatio que
inuenitur ad ipſum facta in diuina ſcri/
ptura. Secunda eſt quia Johannes
fuit de maiori genere. vtpote de ſtirpe re/
gia de qua fuit chriſtus: cuius erat ger/
manus conſanguineus. Tertia ratio
eſt. quia in etate florida mundum reliq̄.
erat enim adoleſcens: vt ꝑſtatur mar/
chus in qua etate difficillimum eſt relin
quere mundum: eo ꝙ maxime tunc paſſi
ones vigent. Quarta eſt quia Johan
nes magna bona reliquit. Petrus enim
ſolum reliquit bona fortune: vt nauem
ꝛ retia. Johan. autem bona nature vnde
dicitur. relictis Johannes retibus ꝛ pa/
tre: quod maxime pertinet ad bona na/
ture ſecutus eſt chriſtum. Quarta cō/ IIII.cōſi
ſideratio eſt de matrimonio ſue deſpon/ deratio
ſationis. poſtq̄ enim fuit a chriſto voca/
tus fuit matrimonio deſponſatus: ꝛ de
illis nuptijs ſine corruptione abſtractus
vt dicit Hieronimus i prologo ſup Jo/
hannem. Iſte nuptie creduntur fuiſſe
in quibus dominus aquam mutauit in
vinum. qꝛ nuſq̄ legimus alibi chriſtum
interfuiſſe nuptijs. Et nonnulli arbitrā/
tur mariam magdalenam ibi fuiſſe ſpō/
ſam ꝛ per hoc fuiſſe auerſam. quia ſpon/
ſus fuit ſibi ablatus licet illud ſatis ſit
apocrifum. Et illa beati Johannis de/
ſpōſatio creditur fuiſſe ordinata a chri/
ſto vt eius virginitas cōſecraretur. quia
ſtatim cum virginitas coniungitur cū
ſacramento: conſecratur per ipſum.

Intelligendum eſt tamē ꝙ in diuina
ſcriptura ſm illū modū quattuoꝛ virgi-
nitates inueniunt conſecrate. vt pꝫ in p̄
cedenti ſermone. in articulo: in tertio ſta
V. conſi tu ad litteram. Quinta ꝯſideratio eſt.
deratio de p̄conio ſue puritatis qꝛ dicit b. Greg.
ꝙ ſpeali p̄rogatiua caſtitatis amplioꝛi
ipm fecit dignuꝫ dilectione. qꝛ virgo eſt
electus a deo. ꝛ virgo i euū permāſit ꝛc̄.

Intelligendū eſt aūt ꝙ in ve. te. fuerūt
quattuoꝛ virginitates cōmendate. Pri
ma fuit Abel. ſcda fuit Noe. tertia fuit
Hieremie. quarta fuit Danielis. Pria
quia floꝛida. ſcda qꝛ diu ꝯſeruata. tertia
qꝛ a xp̄o oꝛdinata. quarta qꝛ remūeratio
nibus habundātiſſime remunerata. Et
ſic iſtis quattuoꝛ modis virginitas. Jo.
euangeliſte fuit cōmendata. Sed in no.
teſta. inueniunt quatuoꝛ virginitates ve
nerate. quaꝝ Prima fuit ioſeph. quia
fuit ad matris pudicitiā oꝛdinata. Se
cunda fuit iohannis baptiſte. quia chri-
ſti p̄nunciatiua. Tertia fuit beati ſte-
pha. qꝛ pudicitia ſāctaꝝ mulieꝝ fuit ei cō
miſſa. Quarta fuit beati pauli. qꝛ fuit
doctrina clariſſima illuſtrata. Nunc aūt
celibatus b. iohā. illo quadruplici modo
VI. cōſi fuit venerat9 vt pꝫ. Sexta cōſidera-
deratio tio eſt. de p̄uilegio ſue familiaritatis: qꝛ
fuit xp̄o familiarioꝛ ceteris apl'is. ꝛ illud
fuit p̄pter habūdantioꝛē puritatē. Iſta
aūt familiaritas fuit q̄druplicitet decla-
rata vt patꝫ in p̄cedēti ſermone. in ſexto
VII. ꝯſi ſtatu ad lr̄am. Septima conſideratio
deratio eſt de faſtigio ſue charitatis q̄ xp̄m p̄ ce-
teris diligebat. Et illi9 potuit eſſe cā ſm
naturā p̄cedendo. qꝛ illa etas in qua fu-
it vocatus. ſ. adoleſcētia eſt p̄nioꝛ ad di-
lectionē. Intelligendū eſt tñ ꝙ illi9 di
lectionis ſugbabundātis quattuoꝛ fue-
runt ſigna. Vere in p̄cedenti ſermone in
VIII. ꝯſi ſtatu. v. ad lr̄am. Octaua ꝯſideratio
deratio eſt de miſterio ſue obdoꝛmitiōis qñ ſ. fuit
ſopit9 in ſinu dñi noſtri ieſu xp̄i. Intel
ligendū eſt tñ ꝙ xp̄s fecit in cena q̄ttuoꝛ
actus circa p̄ſonā b. io. euangeliſte. Vere.
in ſermone p̄cedenti q̄ incipit dilect9 me
us in. viij. conſideratione: ad litteram.

Nona ꝯſideratio eſt de ſacramēto ſue IX. cōſi
adoptiōis qñ verbo ſaluatoꝛis fuit fact9 deratio
filius matris xp̄i. dicēte ei dño ihu. Mu
lier ecce filius tuus ꝛc̄. Intelligendū
eſt tñ ꝙ illa mutua recomēdatio facta fu
it q̄druplici rōne. Vere in ſupꝛadicto ſer-
mone. Dilectus meus in. ix. cōſideratio
ne ad litteram. Decima conſideratio X. conſi
eſt de p̄conio ſue intonationis. in deſcri- deratio
ptione. ſ. euangelij demonſtratio in q̄ ſic
intonauit. ꝙ ſi altius intonaſſet tot9 mū-
dus eū capere nō potuiſſet. Intelligē-
dum eſt tñ ꝙ in deſcriptiōe illius euange
lij b. io. tranſcēdit alios euāgeliſtas in q̄
tuoꝛ. Vere in p̄dicto ſermone. dilectus ꝛc̄.
in. x. ꝯſideratione ad lr̄am. Undecia XI. cōſi
cōſideratio eſt: de p̄digio ſue viſiōis cuꝫ deratio
dicit iohānes euāgeliſta deū vidiſſe. qñ
fuerunt ei reuelata ſecreta celeſtia. In
telligendū eſt tñ ꝙ in ſacra ſcriptura iue
niunt tñ quatuoꝛ hoies vidiſſe deū. quo
rum Primus fuit Adam in ſtatu in-
nocentie ꝛc̄. Scd's fuit Moyſes. Ter-
tius fuit yſaias: de quo dicit auguſtinus
ꝙ a iudeis ideo fuit ſectus quia dixit ſe
vidiſſe deum. Quartus fuit paulus de
quo dicit bea. Augu. ſuper gen̄. ad lr̄am
xij. Cur non credimus tanto apl'o docto
ri gentiū rapto vſq3 ad illam excellētiſſi-
mam viſionē intellectualē. voluit ne de9
demonſtrare vitam in qua poſt hanc vi-
tam viuendum eſt in eternum. q. d. imo.

Duodecima cōſideratio eſt. de articu XII. ꝯſi
lo ſue cōfeſſionis quādo fuerūt. xij. apl'i. deratio
cōgregati poſt aſcenſionē domini vt fidē
catholicam deſcriberent. ꝛ tunc fecerunt
ſimbolū in quo fuerūt poſiti. xij. articuli
iuxta numerū apoſtoloꝝ. ꝛ illud fuit pri-
mum cōciliū ſolēne militātis eccleſie ce-
lebꝛatū in hieruſalem. Tredecima cō XIII
ſideratio eſt. de faſtigio ſue p̄feſſionis in ꝯſide.
quo ꝯſideraꝛ de quo oꝛdine fuit reputa-
tus. ad quā dignitateꝫ fuit aſſumptus.
Intelligendū eſt tñ ꝙ xp̄s in celū aſcē
dens diuiſit i eccleſia. v. oꝛdines ꝛ digni
tates vt teſtatur paulus ad eph̄. quarto.
Vere in ſupꝛadicto ſermōe. ſ. dilectus ꝛc̄.
in. xiij. conſideratione ad lr̄am. Quar

XIIII. tadecima cōſideratio eſt. de p̄ſagio ſue
ꝯſide. aſſimilationis. cū eñ quattuoꝛ euange-
liſte ſint aſſimilati p quattuoꝛ animalia
ſicut docet bea. greg. ſup eze. Primū eñ
habet faciē hominis. ſcdm leonis. tertiū
bouis. ꝛ quartū aquile volantis: vt patꝫ
in eodē ca. Intelligendū eſt aūt ꝙ per
aquilam intelligit b. io. euāgeliſta. Ubi
eſt ſciendū ꝙ aquila habet ſeptem p̄prie
tates btō io. apl'o. ꝛ euāgeliſte ſingularit
cōuenientes. quaꝝ Prima eſt ꝙ habet
limpiditatē in ſuo cōtuitu. Aquila eniꝫ
irreuerberatis oculis reſpicit ſolis rotā
hanc habuit beat9 io. eo ꝙ tam luculēter
intuitus eſt diuinitatem verbi. Se-
cunda eſt ꝙ habet ſolēnitatē in ſuo vola
tu qꝛ ſup omnes alias aues volat. ꝛ ſuū
nidum collocat. ita habuit b. io. eo ꝙ fuit
negociatus circa altiſſima miſteria p̄ci-
pue altiſſime trinitatis. Tertia eſt ꝙ
habet arduitatem in ſuo icolatu. qꝛ facit
nidum ſuū in locis difficilimis adeun-
dum ꝛ ita he. io. qꝛ negociatus fuit circa
difficilima videlicet circa incarnationeꝫ
Quarta eſt qꝛ habet velocitatē in ſuo
volatu. qꝛ velocius volat ceteris auibus
ita habuit b. io. eo ꝙ i breuiſſimo ſpatio
ſcripture ſue infinita p̄tranſeat ſcd'ꝫ vir
tutem. Quinta eſt qꝛ habet nouitatē
in ſuo actu qꝛ renouat ne poſſit ſeneſcere
ita habuit b. io eo ꝙ vetuſtatem iudeoꝝ
abijciens: maxime in ſuo euāgelio noui-
tatē mādatoꝝ amoꝛis ſtatuere viſus fuit
Sexta eſt qꝛ habꝫ extrahe[illegible]itatē in ſuo
effectu. qꝛ docet volare ſuos pullos ꝛ ſu
per eos volitat ita b. io. eo ꝙ volitās acti
bus cōtemplationis ſup alios ſurſū tra-
here conabat. Septima eſt qꝛ habet i
certitudinem in ſuo tranſitu qꝛ via aq̄le
trāſeuntis de loco ad locū eſt penitus in-
certa. hanc habuit beatus ioh. eo ꝙ licet
tranſitus eius fuerit notus: tamen quid
factum ſit de eius coꝛpoꝛe difficile eſt in-
XV. ꝯſi. uenire ꝛc̄. Quindecima conſideratio
eſt de obſtaculo ſue retardationis cū eñ
fuerit magis dilectus iter apoſtolos. iō
ſecundum rectam rationeꝫ ſibi debetur
p̄incipatus apoſtoloꝛuꝫ ꝛ tamen nō fuit

factus p̄inceps apoſtoloꝛum ſed petrus
Ubi eſt notandū ꝙ xp̄us obmiſit ei
ꝯferre p̄incipatū quadruplici rōe vt pꝫ
in p̄cedenti ſermone. ſ. dilectus ꝛc̄. in. xv.
cōſideratione. Sed ex illis q̄ttuoꝛ rōib9
accipiunt quattuoꝛ documēta. quoꝛum
Primum eſt ꝙ iuuenes non ſunt aſ-
ſumendi ad ſtatū p̄lationis q̄tumcūq3
p̄fecti: ꝛ in alijs ſufficiētes. Secundū
eſt ꝙ p̄lati non debent rōne conſanguini
tatis inclinari ad dandū eccleſiaſtica bñ
ficia. Tertium eſt ꝙ illis q̄ ſunt ſuffici
enter beneficiati nō ſunt cōferēda vlteri
oꝛa beneficia eo ꝙ debēt ꝯtentari. Se XVI. cō
xtadecima cōſideratio eſt. de iudicio ſue ſidera.
imerſiōis qꝛ eñ noluit x cōſuli iuxta edi-
ctum imperiale obedire: vt negaret xp̄m
ꝛ a p̄dicatiōe ceſſaret: iuſſus eſt in doliū
feruentis olei mergi: de quo nō aduſtus
ſed vnctus exiuit vt teſtat eius ſolēnitas
que legit ante poꝛtā latinā. Et in illo mi
raculo cōcedit coronā martirij meruiſſe
qꝛ meritū martirij conſiſtit in conſenſu
mentis ꝛ nō in paſſione coꝛpis: alioquin Nota
qui inuitus occideretur eſſet martyr. Et
ideo quia ſe expoſuit ſponte moꝛti q̄uis
diuino miraculo fuerit reſeruatus: tamē
merito martirij non fuit p̄uatus. In
telligendum eſt tamen ꝙ in diuina ſcri-
ptura quatuoꝛ modi martirij inueniunt
vt patet in ſermone p̄allegato. ſ. dilectus
meus in articulo. xij. ad lr̄am Decima VII. ꝯſi
ſeptima conſideratio eſt de exilio ſue re-
legatiōis: qñ fuit depoꝛtatus i pathmos.
vt ibi vacaret diuinis reuelationibus: vt
pꝫ in apoca. per totum Intelligendū
eſt tamen ꝙ in ſtatu illo relegationis q̄t
tuoꝛ notabilia circa ipſum euenerunt. D
Primuꝫ fuit ꝙ in illo ſtatu mirabilia
ſcripſit ſcribendo librum apoc̄. vbi dicit
beatus Hieronimus. ꝙ ille liber tot ha-
bet miſteria quot verba: vnde dicunt do
ctoꝛes ꝙ omnia eccleſie ventura ſunt ibi
ſcripta. Secundum fuit ꝙ in hoc ſta-
tu mirabilioꝛa audiuit nō enim ſcripſit
omnia que audiuit. licet in mente ſua ſi-
gnauerit vniuerſa. vnde fuit ei dictum
apoc̄. x. ca. Signa q̄ locuta ſunt. ſeptem

conſterua ⁊ noli ea ſcribere ꝛc. Tertiū
ꝙ in hoc ſtatu eſt: qꝛ mirabiliſſima vidit
quia vidit xp̄m ⁊ angelos ⁊ totā celeſtē
patriam illuminatā ſole diuinitatis qḋ
cernere non potuiſſet niſi illā lucē diuini
tatis vidiſſet. Quartū eſt ꝙ ipſe in h
ſtatu totam diuinā ſcripturā finiuit: ita
vt non credāt aliq̄ doctores aliqū līe ap/
ponere aliq̄d canoni vltra librū apoc. et
ꝓpter hoc credūt beatū io. dixiſſe vltimo
capitulo. Si quis appoſuerit ad hec ap/
XVIII. ponet deus ſup illum plagas ſcriptas in
ꝯſide. libro iſto ꝛc. Decimaoctaua conſide/
ratio eſt de gaudio ſue reuerſiōis. qn̄ em̄
rediit de inſula. tunc facta fuit in epheſo
magna exultatio occurrentiū ⁊ cantātiū
Benedictus qui venit in noīe dn̄i. Et il
la letitia fuit duplicata qn̄ ꝑ ipm druſia/
na fuit reſuſcitata ꝑ tres horas acclamā
te populo Unus eſt deus quē p̄dicat io.
ꝛc. Intelligēdū eſt tn̄ ꝙ pꝰ ſuū regreſ/
ſum de exilio ꝑficiens curſum ſue p̄dica/
tionis tempꝰe longo floruit quadruplici
genere miraculoꝝ vt pꝫ in ſermone qui
incipit Dilectus ꝛc. in. xviii. ꝯſideratiōe
XIX. cō Decimanona conſideratio: eſt de mi/
raculo ſue tranſlationis quo fuit vocatꝰ
a chriſto modo ſingulariſſimo de q̄ dicit
beatus Hieronimus in ꝓlogo ſup iohā/
nem. Hic eſt iohēs: q̄ ſciens ſuꝑueniſſe
diem receſſus ſui cōuocatis diſcipulis. ſ.
in epheſo ꝑ multā ſignoꝝ experientiā ꝓmo
nens xp̄m. deſcēdens in defoſſum ſepul/
ture ſue locū facta oꝛone poſitus eſt ad
patres ſuos. tam extraneus inquit a do/
lore mortis q̄z a corruptione carnis inue
nit alienus. Sed eſt attendendū ꝙ cir
ca tranſlationem bea. io. fuerūt quattuor
E mirabilia celebrata. quoꝝ ſcꝫ; Primū
eſt de xp̄i appꝛitione. quia anteq̄ꝫ diſcipu
los cōuocaret ei apparuit xp̄us cum. xi.
apoſtolis qui iam omnes erant cuꝫ xp̄o
per mortem ⁊ vocauit eum di. Ueni di/
lecte mi tempus eſt vt epuleris cum fra
tribus tuis ad cuius conſpectum incita
ta eſt anima eius eternoꝝ deſiderio. vn/
de poſtea dixit: Uiſus tuus cōcupiſcen

tias in me generauit eternas. Scdm
fuit de lucis apparitione: quia poſtq̄ꝫ in
defoſſum locum deſcendit vt dicit hiero.
lux apparuit miranda. occultans ipſius
corpus ⁊ per ſpatiū trium horarū ſtetit.
Tertium fuit de corꝑis diſꝑitione: qꝛ
poſtq̄ꝫ lux illa diſceſſit nullus mortaliū
corpus illud ſanctiſſimū vidit vbicunq̄ꝫ
fuerit tranſlatū. Quartum fuit de mā
ne ſcaturitione. quia poſt diſparitionem
illius corporis ſanctiſſimi ſcaturiuit mā
na de illa foſſa. Sed occurrit dubiū vbi
fuerit bea. Jo. tranſlatus. Et dicit ad pa
diſum celeſtē ſicut dauid. Uigeſima XX. ꝯſi
conſideratio eſt de argumento ſue reuer
ſionis. Dicunt aliqui ꝙ ſicut ante iudici
um eſt venturus ad prenunciandū xp̄i
aduentū vnus de tempore legis nature
aliꝰ de tempore legis ſcripte: vt Enoch
⁊ Helias. ita conuenit ꝙ veniat vnus p̄
curſor de tempore gratie. Et ad hoc nō
inuenitur ſimilis b. io. euāgeliſte qui ſic
fuit tranſlatus in gr̄a ſicut illi i lege ſcri/
pta ⁊ moſaica: ⁊ naturali. Et iſta ſen
tentia confirmatur quadruplici ratione
⁊ auctoritatate. Require ſupra in ꝓliis
ſupradictis ſermonibus vbi iſta grana
tractatur ꝛc. Uigeſima prima conſi/ XXI. cō
deratio eſt de fulcimento ſue immortali
tatis de qua loquitur bea. Hieronimus
ſuper iohannem dicit ꝙ hic iohannes fa
cta oratione poſitus eſt ad patres. vt di/
ctum eſt ſupra. Et notandum ꝙ ſunt. v.
auctoritates in ſacra ſcriptura probātes
eius immortalitatem: quarū Prima
eſt math. xvi. ca. Amen dico vobis ſunt
quidam de hic ſtantibus qui non guſta/
bunt mortem ꝛc. ſed conſtat ꝙ omnes il
li q̄ ibi erant ſunt mortui ergo ꝛc. Se
cunda eſt mar. ix. cap̄. di. eodem domino
Amen dico vobis: ſunt quidam de hic
ſtā. qui non gu. mor. donec videāt regnū
dei ꝛc. Tertia eſt lu. ix. ca. di. dico aūt
vobis vere ſunt hic aliqui ſtantes qui nō
gu. mor. donec videant regnum dei ꝛc.
Quarta eſt luce. xxi. capi. di. domino.
Amen dico vobis ꝙ nō preteribit gene/

ratio hec donec omnia fiant. ⁊ loquit de
ſignis iudicii ꝛc Quinta eſt io. xxi. ca.
vbi cum dixiſſet dominus petro. Eu eſ
ſes iunior: ⁊ petrus dixit de io. Hic autē
quid. dixit aūt dominus. Sic eum volo
manere donec veniam. Intelligendū
eſt tamen ꝙ theophilus in gloſa ſup Jo.
ſcribit quattuor mirabilia circa illā ma/
teriam. Primum eſt ꝙ be. ioh. nondū
eſt mortuus: ſed moriturus in fine mun/
di: quia omē qḋ naſcitur moritur. Se
cundum eſt qḋ in fine mundi debet mar
tirio coronari ꝑ chriſto. Tertium eſt
ꝙ ipſe cum helia debet predicare contra
antixp̄m. Quartum eſt ꝙ antixp̄us il
los duos occidet in medio platee hieru/
ſalem. Iſtis premiſſis oportet vnam
de quattuor viis eligere. quarum Pri/
ma eſt ꝙ ipſe ſit in anima ⁊ corpore glo/
rificatus vltimate ⁊ per conſequens ſu/
bito mortuus ⁊ reſuſcitatus: ſicut virgo
Maria. Secunda via eſt ꝙ ipſe fue/
rit tranſlatus ad paradiſum terreſtrē: ſi/
ne morte ſicut helias: ⁊ ꝙ ſit moriturus
in fine mundi cum eis. Tertia via ꝙ
ipſe ſit tranſlatus ad paradiſum celeſtē
viuus: ſed tamen moriturus mira celeri/
tate cum illis qui ibunt cum chriſto ob/
uiam in aera. Iſta tamen mors corporis
glorificati erit miraculoſa. quia per diui
nam poteſtatem corpus quodcunq̄ꝫ glo
rificatum poteſt mori. Quarta via eſt
ꝙ ipſe ſit vltimate glorificatus ⁊ nunq̄ꝫ
moriturus. Iſta aūt via videtur: vt alias
dixi nimis dura propter chriſtum ⁊ ipſi/
us matrem. ideo prima via videtur cla/
rior. licet tertia ſit magis conſona au/
XXII. ctoritatibus preallegatis. Uigeſima
ꝯſide. ſecunda conſideratio eſt de documento
ſue felicitatis: qua glorificatus eſt ſubli/
miter ſecundum celſitudinem ſuorum
meritorum: vt ad ordinem ſeraphicum
ſpirituū beatorum credatur eſſe aſſum
ptus. ⁊ illud declaratur quadruplici ra/
tione. Prima eſt. quia chriſtus eum
ſumme dilexit. ideo vocatus eſt diſcipu/
lus ille quem diligebat ieſus ⁊ ordo ſera

phicus eſt maxime a chriſto dilectus: qꝛ
ſibi eſt magis coniunctus. ideo decuit vt
dilectum diſcipulū ibi collocaret. Se
cunda eſt. quia beatus iohannes chriſtū
intenſiſſime diligebat. qꝛ eloquia de eius
dilectione frequentabat. Tertia eſt.
quia ſupremo ordini in eccl. militante re
ſpondet ſupremus i eccleſia triumphā/
te. cum excellentia premiorum ſit ſecun/
dum excellentiam meritorum. ⁊ quia or/
do apoſtolorum fuit ſupremus in eccle.
ierarchia. ideo omnes apoſtoli ad illū or
dinem videntur eſſe aſſumpti in quo or/
dine iſte non fuit de minimis vt eſt oſten
ſum. Quarta eſt. quia multi angeli de
illo ordine corruerunt. ⁊ ideo oportet vt
tot electi aſſumantur ad illum ordinem
⁊ non magnus numerus electorum eſt
qui excedat vt creditur beatū Johan/
nem in perfectione. ⁊ ideo non ſolus ad
ordinem ſeraphycum creditur fuiſſe aſ/
ſumptus: ſed ad ſuperiorem partem illi
us ordinis: cum de ſuperioribus illius
ordinis ſpiritus fuerit lapſi. ⁊ inter excel
lentiſſimos ſanctos ille non immerito
credatur vnus. Unde beatus Johānes
eſt de numero illorum: de quibus dicit
ſaluator ad litteram. Ubi ego ſum illic
⁊ miniſter meus erit vt videat claritatē
meā quā dedit mihi pater Johannis. xii
capi. Cuius claritatis nos participes
faciat ieſus chriſtus meritis beati Jo/
hannis euangeliſte: Qui viuit ⁊ regnat
per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

In feſto ſancti Johannis
euangeliſte.

Je eius: vie pul/
chre ⁊ omnes ſemite illius pa
cifice. prouerbiorum. iii. capt.

In iſtis verbis beatus Johannes com/
mendatur multipliciter. Primo a vi/
ta laudabili: ibi. Uie eius. nam alia via
a virtute nō eſt via ſed deuiū. Scdo
a mūdicia inextimabili. ibi vie pulchre.
Tertio a ſecitate mirabili. ibi ⁊ omnes
ſemite illiꝰ pacifice. i. hōeſte ho accepte

Circa primũ eſt notandum ꝙ be. Jo.
euange. nobis multipliciter cõmendaꝛ.
qꝛ pluraliꝛ dicitꝛ vie eiꝰ vie pulchre. Nam
ſcõm vitã ſuã notanꝛ. xviij. ſigna ꝓpter
que vita eius fuit laudabilis ꝛ accepta
deo. quoꝝ ſex habuit qñ matrẽ dñi cuſto
diuit. alia ſex tpe ſui exilij Et alia ſex tẽ/
pore ſue tranſlationis. Et ſcd̃um iſtos
tres ſtatus oſtenſus fuit nobis in tribus
temporibus inſequendus. Primo tẽ/
pore legis nature in forma arcus geneꝛ.
ix. ca. Arcum meũ ponam in nubibus et
erit ſignum federis inter me ꝛ inter ter/
ram. Secundo tempore legis ſcripte
in forma colũpne exo. xiij. ca. Dominus
aũt precedebat eos ad oſtendendam vi/
am per diem in columna nubis. Ter
tio tempe legis gratie: in forma angeli
mirifice apparẽtis apoc. xxi. ca. Et venit
vnus ex ſeptem angelis habentibus phi
alas plenas ſeptẽ plagis nouiſſimis
ꝛ locutus eſt mecũ dicens Veni ꝛ oſten
dam tibi ſponſam vxorẽ agni. In pri/
mo ſtatu fuit oſtenſus vt ſignũ pctõres
ↄfortãdo. In ſcd̃o eos ↄſolãdo ꝛ vt colũ
pna pregendo. In tertio penitentiãdo ꝛ
a pctis defendẽdo. Sed qñtũ ad tpus q̃
be. Jo. matrẽ dñi cuſtodiuit ſex ſigna ha
buit ꝓpter que vita ſua fuit laudibilis ꝛ
deo accepta. Primũ fuit. qꝛ ſup pectuſ
dñi in cena recubuit. iõ eccl̃ia in eius ho
nore dicĩ. Iſte eſt Jo. qui ſup̃ pectus do/
mini in cena recubuit. Secundũ fuit
qꝛ xp̃us ei in eadẽ cena ſecreta ſua reue/
lauit. ideo dicit eccleſia Beatꝰ apoſtolꝰ
cui reuelata ſunt ſecreta celeſtia. Ter
tium quia virgo electus fuit ab ipſo. vo/
lebat eñ nubere. i. diſpoſuerat. ſed xp̃us
de nuptijs eũ traxit ꝛ apl̃m fecit ſm̃ Hie
roni. ꝛ ideo ſingularem virginitatẽ hũit
Quartũ. qꝛ ꝓpter ſuã ſingularem vir/
ginitatem matrem domini habuit com/
miſſã qd̃ nulli alteri apoſtoloꝝ conceſſũ
eſt Jo. xix. cap̃. Dicit diſcipulo ecce maꝛ
tua. Quintũ. qꝛ om̃es diſcipuli in paſ
ſione domini fugierũt preter Jo. euange
liſtam. Sed dicũt aliqui ꝙ p tempe fuit
ſeparatus licet modico tempe. Sextuȝ
eſt. qꝛ mater domini ſuas neceſſitates de
filio ſuo ꝛ dicebat ꝛ oñdebat. ꝛ iõ in iſtis
ſignis oñſus eſt nobis b. Jo. in forma ar
cus quẽ oſtẽdit deus noe in ſignũ pacis
cuȝ hoie. Et notandũ ꝙ in arcu federis
ſunt quattuor colores. ad denotandum
ꝙ cũ quattuor generibꝰ hominuȝ pacem
fecit. Primo eſt in arcu color liuidꝰ et
ſignificat mũdos corde. Scd̃o eſt co/
lor viridis ꝛ ſignificat mites. Tertio
eſt color croceus ꝛ ſignificat humiles.
Quarto eſt color rubeus ꝛ ſignificat
charitatẽ hñtes. Et iõ b. Jo. i arcu figu/
ratꝰ fuit coloris crocei. i. hũilis. qꝛ hũilitꝛ
ꝛ reuerẽter ꝟgini deſeruiuit. Fuit colorꝭ
liuidi. i. mũdus corde. qꝛ tranquillus in
ſupplicãdo ſibi. Fuit colorꝭ viridis. i. mi
tis. qꝛ puriſſime acceptus erat ei. Fuit co
loris rubei. i. charitatiuꝰ. qꝛ charitatiue
lamẽtabaꝛ paſſionẽ xp̃i. ꝛ iõ q̃rentes hñe
pacem aſpiciãt arcũ. i. b. Jo. de quo dici
põt q̃ntum ad iſtud. Nõ eſt inuentꝰ ſilis
illi. quapropter recte dicitur: vie eius vie
pulchre. Secundo in ſtatu exilij ha/
buit alia ſex ſigna ꝓpter que in cõſpectu
dei totus fuit cõmendabilis. Primuȝ
quia mirabiliter fuit fortis in ſua ꝑſecu/
tione ꝛ patiens. vnde dicitꝛ actuũ. v. cap.
Obedire oportet deo magis q̃ȝ hoibus
Secundum. quia fuit in fide feruens
qꝛ in doliũ feruentis olei miſſus nõ adu
ſtus ſed illeſus exiuit. Tertium quia
in exiliũ miſſus quodã die dñico raptus
in ſpũ futura ꝛ p̃terita ꝛ preſentia deus
ſibi reuelauit. Quartũ. qꝛ m̃ltos mor
tuos ſuſcitauit. Primũ de druſiana. ꝛ de
illo qui portabaꝛ ad ſepulturã. ꝛ de illis
q̃ biberũt venenuȝ. vide in legenda eius.
Quinto. qꝛ bibẽs venenũ nullã leſio/
nẽ aut dolorẽ ſenſit. Sextũ qꝛ multa
miracula fecit non ſolũ ipſe ſed veſtimẽ/
ta ſua poſita ſuper venenatos ꝛ mortu/
os ſtatim ſurrexerũt. vt pꝫ in eius legen
da qua propter ſibi competit quod ſcri/
bitur baruch. Viam prudẽtie quis oſtẽ
dit illi? quaſi dicat ſecreta celeſtia quis
reuelauit ei. ꝛ ideo hea. Jo. tempe legis
ſcripte mõſtratus eſt in columpna ignis

filijs iſrael tranſito mare viroꝝ. que co/
lumna habuit quattuor. Primo quia i
aſpectu mirabilis. Scd̃o qꝛ in clari/
tate ſingularis Tertio qꝛ in protectio
ne ſollicita. Quarto qꝛ in ſignificatio
ne magna. Et a ſimili. b. Jo. Primo ẽ
mirabilis in cõſpectu dei vnde ꝛ ſecreta
rius eius fuit in humanis actibꝰ ꝛ futu
ra ſecreta ꝑuidit Scd̃o i charitate fu
it ſollicitus p̃dicando ambulando ꝛ ſcri
bendo. Tertio ſollicitus in ꝓtectione
ſcȝ nitide puritatis vnde ꝛ virgo electꝰ
eſt ꝛ ꝑmanſit. Quarto ſignificatiõe. i.
reputatione magnꝰ vt de eo dicaꝛ illud
eccl̃i. xliiij. ca. Non eſt inuentꝰ ſimilis il/
li vt de eo dicat deus illud. yſ. lxiiij. capi.
Dedi te in lucẽ gentiuȝ vt ſis ſalus mea
vſq; ad extremũ terre. idõ recte dicitꝛ: vie
eius vie pulchre. Tertio in ſtatu quo
tranſlatus fuit habuit alia ſex Primũ
qꝛ reuelatꝰ fuit ſibi dies ꝛ hora mortis
ſue. Scd̃m. qꝛ xp̃us apparuit ſibi ante
mortem ſuã aut tranſlationẽ. Tertiũ
qꝛ miſſa fuit lux de celo q̃ operuit eũ to
tum ꝛ cũ illa creditꝛ receſſiſſe ꝛ paradiſuȝ
terreſtrẽ intraſſe. ꝛ ibidẽ tranſlatũ viuere
ſicut ponunt aliqui: dicentes ꝙ chriſtus
in finali iudicio debet habere comple/
tuȝ teſtimoniũ. Primo de lege nature
enoch. Scd̃o de lege ſcripture helias
Tertio de lege grẽ ad cõplemẽtũ ſan
ctum Johannẽ euangeliſtã. qd̃ videtꝛ ſo/
nare textus euangelicus Jo. xxi. ca. Sic
eũ volo manere donec veniã. Et hoc vi/
detꝛ ſentire Aug. exponẽs verbũ allega/
tum. nõ tamẽ aſſero ſed recito qd̃ inuenio
Quartũ. qꝛ nõ eſt mortuꝰ ſȝ adhuc eſt
viuꝰ vt ſupra tactũ eſt. Idõ dixit xp̃s. ſic
euȝ volo manere ꝛc̃. Quintũ qꝛ nõ eſt
inuentũ in ſepulchro eius niſi manna qd̃
ſcaturire cernitꝛ. Sextũ ẽ ꝙ ſepulchrũ
eius ꝛ mãna adhuc faciũt miracula mul
ta ꝛ magna. ꝛ idõ rogat eccl̃ia militans
dicẽs cũ ꝓpheta pſ. lxvi. metro. i. Deus
miſereaꝛ noſtri ꝛ bñdicat nobis illuminet
vultũ ſuũ ſup nos ꝛ miſereaꝛ nobis. Et
ſequitꝛ vt cognoſcamus in terra viã tuaȝ
id eſt b. Jo. euãgeliſtã ſic ſublatũ ꝛ illuȝ
imitemur: in omnibus gentibus ſaluta/
re tuũ. ſ. xp̃m quẽ p̃dicauit. ꝛ ideo recte ſe
quitꝛ. ꝛ omes ſemite illius pacifice. hanc
magnitudinẽ. b. Jo. oſtendit in vna viſi/
one mirabili. quã ipſe vidit apoca. xviij.
ca. dicens: Vidi angelũ deſcendenteȝ de
celo habentẽ ptãtem magnã ꝛ terra illu
minata eſt a gloria eius. Adapta vt no/
ſti. Et notãdũ ꝙ b. Jo. ꝓpter ſuã magni/
tudinẽ cõparꝛ. Primo inter luminaria
ſoli radiãti ꝓpter ſapiẽtie claritatẽ. Se
cundo inter elementa igni ardenti ꝓpter
ardentiſſimã charitatẽ. Tertio inter
animalia leoni rugienti ꝓpter p̃dicationis
validitatẽ. Quarto inter volantia aq̃le
volanti ꝓpter ↄtemplationis ſubtilitateȝ
Quinto inter metalla auro fulgẽti ꝓ
pter obie ꝑmptitudineȝ. Sexto inter
inaniata carbũculo lucenti ꝓpter patien
tie ſoliditatẽ. Septimo inter terre na/
ſcentia lilio albeſcenti ꝓpter puriſſimam
virginitatem vt vere ſibi dicaꝛ illud Sa
pientie. vij. ca. Candor eſt lucis eterne ꝛ
ſpeculũ ſine macula. Bene ergo dicitur
vie eius vie pulchre. Cuius pulchritudi
nem nobis tribuat xp̃us. Amen.

De circumciſione domini.

Vocatũ eſt nomẽ
eius ieſus luc. ij. ca. Claret ꝙ
iſtud euangeliũ aliud nõ ↄti/
net niſi impoſitionẽ nois iſtiꝰ benedicti
pueri nati cuiꝰ hodie ſũt octo dies. Ubi
notãdũ ꝙ noia imponunꝛ ſcõm ꝓprieta/
teȝ rei. iõ dicit pho. iiij. methaphi. Noia
imponunꝛ rebꝰ ſm̃ ſignificationẽ ꝛ ꝓpri/
etatẽ illiꝰ. Et iõ dicit ibidẽ. Qui non hñ
diffinit. i. nõ cognoſcit reȝ diffinitiue nõ
imponit ei nomẽ. qꝛ nõ erit ei notũ ſi hñ
impoſuerit. Qua ꝓpter deus tantã grãȝ
cõtulit rõnali creature ꝛ intelligentiã vt
noia ſingulis rebꝰ ſm̃ eius ſignificatum
inponeret. iõ dicit magiſter ſniaꝝ li. ij. di.
xiij. Adã cognouit oẽs creaturas ꝛ oĩa
aĩalia quibꝰ oibus impoſuit nomẽ geꝛ.
ij. ca. Omne eñ qd̃ vocauit adã ipum eſt
nomẽ eiꝰ. appellauitq; adam noibꝰ ſuis
cũcta aĩantia vniuerſa volatilia celi et

omnes beſtias terre. vnde pħs. i. metha
phi. Noīa impoſita ſūt cōueniētia rebꝫ
diffiniēdis nā claret i noībꝫ cōībꝫ ⁊ gñali
bus iō hō vocaꝛ rōnalis. qꝛ ſolꝰ inter ceta
aīantia vtiꝛ rōne pħs. vij. politicoꝝ. Nul
lum aīal vtiꝛ rōne niſi hō. Ouidiꝰ in ꝑn
cipio. ꝑmi libri. Terra feras cepit: volu
cres habitabilis aer Sanctius his aīal
mētiſꝗ capatiꝰ alte. Claret in noīe ceſa
ris. q̇ vocatꝰ eſt ceſar. qꝛ ceſus fuit de vē
tre matris. vel qꝛ interfecit vndecies cē
tena milia de inimicis ſuis in iperio ſuo
vñ ceteri iperatores vocati ſunt ceſares vt
ptꝫ ꝑ Aug. de ci. li. xviij. ca. ij. Et octauia
nus vocatꝰ eſt Aug. qꝛ multū auxit im
periū ſuos inimicos debellando Vñ cete
ri imꝑatores vocati ſūt auguſti vt ptꝫ ꝑ
Aug. de ci. li. iij. ca. xxi. ptꝫ etiā in petro. q̇
dictus eſt a petra Mat. xvi. cap. Tu es
petrus ⁊ ſuꝑ hāc petrā edificabo ecclīam
meā. Et qꝛ deus pater vidit ab eterno ꝙ
filiꝰ ſuus ⁊ nō alius debuit redimere po
pulū ſuū iō in tꝑali eiꝰ natiuitate ꝓuidit
eidē de noīe inponēdo ſm ꝓprietatē ⁊ ef
fectū rei. Nam ihs ſaluator interꝑtaꝛ. et
hoc eſt qđ dicit euāgeliſta. Vocatū ē no
men eius ihs. Hec aūt noīs ipoſitio fie
bat in circūciſiōe q̄ in ve. te. figurā gere
bat noue legis baptiſmi. Et iō circa hāc
circūciſionē tria ſunt videnda. Primū
tꝑis quātitas ⁊ ꝯgruētia ibi poſtꝗ com.
ſunt. Scđm circūciſiōis q̄ditas ⁊ eēn
tia ibi vt cir. puer. Tertiū noīs impo
ſiti dignitas ⁊ magnificētia. ibi vocatuꝫ
eſt nomē eius ihs ab angelo. ⁊c. Cir
ca primū notandū ꝙ octauo die a natiui
tate puer circūcidebaꝛ ⁊ nō añ q̄druplici
rōne. Primā ponit Rabi Moyſes q̇
fuit magnus pħs ⁊ theologus. ſed iude
us. dicēs ꝙ citra octauā diē eſt tāte tene
ritudinis ꝙ tāgere eū eſſet ꝑiculū mortꝫ.
⁊ ideo differebāt vſꝗ ad octauam dieꝫ.
Scđaꝫ ponit hugo de ſctō vi. ⁊ hetur
iiij. ſniaꝝ. di. i dicēs ꝙ octaua dies figu
rat diē reſurrectiōis q̇ erit poſt vitā pñtē
q̄ currit ⁊ fluit in ſeptē diebus ſeptimane
ꝑficiēdo ſeptē etat. et ⁊ in octaua perficiꝛ.
viij. etas in q̄ pꝰ reſurrectionē dabiꝛ glīa

Tertia ſumiꝛ ex dictꝭ ſctōꝝ. q̇ dicūt ꝙ
iſti. viij. dies ſignificāt. viij. fructꝰ q̄s aīa
btā habebit in patria. Primus erit vi
ta ſine morte. Scđs ſalꝰ ſine timore.
Tertiꝰ ſatietas ſine faſtidio. Quar
tus ſecuritas ſine dubitatione. Quin
tus habundātia ſine carētia. Sextus
ſine guerra. Septimꝰ honor ſine inui
dia. Octauꝰ glīa ſine fine. q̇ fructꝰ nu
meranꝛ ab Augu. de ciui. li. xxij. ca. vltio
Quarta eſt ſpūalis. q̇a iſti. viij. dies ſi
gnificāt. viij. gradus in pnia Primus
cognitio peccati. Scđs pudor eiuſdē
Tertius ꝓpoſitū dimittēdi. Quar
tus timor iudicij. Quintus contritio
Sextus cōfeſſio. Septimus ſatiſ
factio. Octauus infuſio gratie ⁊ doni
ſpūalis. Circa ſcđm ꝑncipale notādū
eſt. q̇d eſt circūciſio. Diciꝛ ꝙ eſt cauteriū
in carne factū vñ cognoſciꝛ populꝰ circū
ciſus a nō circūciſo ⁊ nō impmiꝛ in aīa
ſed in carne vnde quattuor diſcutiūtur.
Primū quid eſt caracter. Et diciꝛ ꝙ ē
figura ſpūalis qua diſtinguiꝛ baptiſatꝰ
a nō baptiſato. vnde dicitur ſignaculum
q̄ figura impmiꝛ in aīa inuocato noīe
altiſſime trinitatis i ſacramēto baptiſ
mi facta. Scđm ꝙ baptiſmꝰ ſucceſſit
circūciſiōi duabꝫ de cauſis. Primo. q̇a
maior daꝛ grā in baptiſmo q̄ꝫ in circūci
ſione. qꝛ in baptiſmo abluiꝛ hō ab oī cul
pa ⁊ pena circūciſio ꝟo nō abſoluebat ab
oī pena. Scđo. qꝛ baptiſmꝰ eſt cōior
qꝛ vtriuſꝗ ſexus. ſed circūciſio erat tan
tū maris ⁊ nō femine. Tertio ꝙ circū
ciſio ꝯfert grām ſed nō oēm: qꝛ grā habꝫ
multos effectus. Primus eſt expellere
pctm̄ ⁊ tūc dr̄ ꝑuatiuꝰ ⁊ tūc dr̄ circūciſio
ꝯferre grāꝫ ꝑuatiōis. ſ. pcti origiaꝛ. Se
cūdꝰ ē effectꝰ poſitiuꝰ vt facere aīaꝫ di
gnā vita etna. Tertiꝰ ē prōpte allicere
ad opera miſericordie meritoria. Et q̄ꝫ
tū ad iſta duo ⁊ ſimilia circūciſio nō con
fert grām. Quartū qꝛ circūciſio fuit in
ſtituta ꝓpter ſex. Primū vt circūciſio
exterior eſſet ſignū interioꝝ qđ fit ꝑ grāꝫ
Scđm vt poplꝰs iudeoꝝ cognoſcereꝛ
a populo gētili. Tertiū vt ſicut circū

ciſio fiebat in mēbro in quo viget luxu
ria ita populus circumcideret ſe interiꝰ
a vitio luxurie ⁊ mundaret. Quartū
ꝓpter ſacramentū. fiebat eñ circumciſio
octauo die cultro lapideo in ſignū ꝙ per
xp̄m qui eſt vera petra circumcidemur
ab omni culpa ⁊ pena in generali reſur
rectione que fiet in octaua etate. ſ. glorie
Quintū eſt vt eſſet remediū cōtra ori
ginale peccatū. Sextū vt ꝑ obediētiā
mandati placeat deo ꝑ cuius ꝑuaricati
onem ipſe adam diſplicuerat. Et etiā
notandū ꝙ circumciſio eſt ſacramentuꝫ
veteris legis non ꝙ fuerit inſtituta in le
ge. qꝛ ante dationem legis precepta fuit
abrae: ſed quia currebat tꝑe legis. ⁊ cum
lege ceſſauit. Nec fuit ſuꝑflua tunc circū
ciſio. qꝛ efficatiꝰ mūdabat quādiu fides
ſed fides nunc in baptiſmo ſufficit ad de
lendū origiale pctm̄. Alia daꝛ diffinitio
quia circūciſio eſt inciſio membri q̄ vir a
muliere diſcerniꝛ ſed duplex eſt circūci
ſio ſm hugo. de ſancto vic. li. i. de ſacra
mentis parte. xij. cap. ij. ſ. corꝑalis. ⁊ ſpū
alis. Circa corporalē eſt notandū ꝙ lex
eſt triplex. ſ. nature: ſcripture et grē. Et
in qualibet deus ordinauit ⁊ dedit reme
dium contra originale peccatum vt ex do
no dei ⁊ gratia poſſent homines perue
nire ad vitam eternam. Nam primo i le
ge nature fuerunt ordinata aliqua ſacri
ficia que fuerunt a deo ſanctis pluribus
inſpirata patet geñ. iiij. ca. Abel deo of
ferebat de primogenitis gregis ſui. etiaꝫ
noe poſt diluuium vt egreſſus fuit de ar
cha edificauit altare domino in quo ſa
crificia obtulit de animātibus mundis.
patet geñ. viij. ca. Secūdo in lege ſcri
pture fuit data circumciſio abrae ⁊ po
pulo ſuo pro maſculis ⁊ decimatio ꝓ fe
minis patet geñ. xvij. cap Tertio in
lege gratie datus eſt baptiſmus qui eſt
maioris virtutis ⁊ efficatie q̄ꝫ aliquod
aliud remedium. Et quoniam circum
ciſio euacuabat peccatū originale ⁊ gra
tiaꝫ infundebat in lege ſcripta ſicut nūc
baptiſmus in lege gratie tamen baptiſ

mus multū virtuoſius ⁊ efficatius ope
ratur. quia primo vt dicit magiſter. lib.
iiij. di. i. cap. v. et cum eo ceteri doctores
theologie. circumciſio non aperiebat ia
nuam paradiſi ſicut baptiſmus marci
vltimo ca. Qui crediderit ⁊ baptiſatus
fuerit ſaluus erit. Secundo circumci
ſio licet peccatum originale euacuaue B
rit. ⁊ gratiam infuderit non tamen ſe ex
tēdebat ad opera meritoria ſicut baptiſ
mus. Tertio moriens circumciſus
non ſtatim euolabat ad vitam eternam:
ſed ad ſinum abrae. id eſt ad quietem ſā
ctorum patrum. ſed moriens baptiſatus
ſtatim euolat ad vitam eternam. Soluꝫ
autem in vno circumciſio ⁊ baptiſmus
conueniunt ſcilicet quia ſicut non bapti
ſatus vadit ad in fernum: ita non circū
ciſus ibat ad in fernum ⁊ econtra. patet
iij. ſententiarum. d. xiij. Et libro. iiij. d. p.
Sed queritur hic ſi circumciſio ⁊ baptiſ
mus peccatum tollunt ⁊ remedia: recte
ſunt contra peccatum ⁊ conferunt grati
am quare chriſtus voluit baptiſari ⁊ pri
us circumcidi cum nec peccatum habu
it. ſed quia fuit plenus gratia ab inſtan
ti ſue conceptionis. non debuit ergo cir
cumcidi neꝗ baptiſari Et diciꝛ ꝙ chri
ſtus voluit baptiſari ⁊ circumcidi pro
pter quattuor. Primo vt videatur ve
ram carnem aſſumpſiſſe. quia ſpiritus
carnem ⁊ oſſa non habet luce. xxiiij. Et
hoc contra valentinum dicentem ꝙ chri
ſtus corpus ſuum de celo tulit. Et con
tra appolinarem dicentem corpus chri
ſti fore cōſubſtantiale diuinati quod fal
ſum eſt. quia diuinitas non habet corpꝰ
neꝗ ſanguinem. Secundo vt appro
baret circumciſionem eſſe bonaꝫ ſicut a
deo inſtitutam. Tertio vt oſtenderet
ſe eſſe de genere abrae Quarto vt oſtē
deret ꝙ non venerat legem ſoluere: ſed
adimplere. Mattheī. v. capi. Circa
circumciſionem vero ſpiritualem eſt no
tandum ꝙ cum homo conſtet ex duplici
ſubſtantia corpore ſcꝫ ⁊ anima intellecti
ua oportet ꝙ quelibꝫ pars circūcidatur.

Et ſicut caro circũcidebať in veteri lege
ad auferendũ pctm̃ originale ꝛ mortẽ ſic
oportet vt circũcidamur cõſcia ad aufe/
rendũ pctm̃ veniale ꝛ mortale ideo dicit
xp̃us Matt.xv ca. De corde exeunt co/
gitatiões male. homicidia adulteria for/
nicationes furta falſa teſtimonia blaſſe/
mie. Et iſta oportꝫ ſpũaliter circũcidi iu/
xta illud Mat.xix.ca. Et ſunt eunuchi q̃
ſeipſos caſtrauerũt ꝓpter regnum celoꝝ.
Et notãdũ ꝙ xp̃s ſanguinẽ effudit qn/
ques ꝓ hũano gñe. Primo ſãguinẽ effu/
dit in circũciſiõe ꝓ inocẽtib ꝛ pueris:ꝓp
ſe innocẽs ꝛ ĩfantulꝰ. Scdo in orõe ꝓ
ꝑſecuꝫ martirib:ipe verꝰ martir. Ter/
tio in flagellatiõe ꝓ ꝯfeſſorib:ipe verus
cõfeſſor. Quarto in paſſione pro om/
nib redimẽdis ipe verꝰ redẽptor. Quin/
to in lateris apertiõe ꝓ oim ſacroꝝ robo/
ratiõe: ipe ſacroꝝ inſtitutor vt verificeť
qḋ ꝑdixit in actib aploꝝ. Oportet ip'e i
ſcripturas. Circa tertiũ ꝑncipale no/
tandũ ꝙ dignitas ꝛ magnificẽtia huius
nois ieſu ẽ altiſſima de q̃ dic̃ petrꝰ actuũ
iiij.ca. Notũ ſit oib:qꝛ in nomie ieſu xp̃i
nazareni quem vos crucifixiſtis in h iſte
aſtat corã vob ſanus. Et notãdũ ꝙ q̃qu/
or fuerũt vt legiť noiati iſto altiſſimo noie
Primꝰ fuit ieſus anane filiꝰ: vir ple/
beꝰ ꝛ ruralis de q̃ dicit Joſephꝰ.xxij.anti
quitatũ ꝛ de bello iudaico: ꝛ btũs Am/
broſiꝰ memorat in ſuo cõpẽdio cõtra io/
ſephũ. q̃ predixit futuꝝ excidiũ hierlm ꝛ
ꝓpli ꝑ q̃drienniũ añ. Et pꝰ trienniũ ab i
ceptiõe guerre ĩ illa ꝑte muri ciuitatis ꝑ
quã romani itrauerũt hierlm a fũdibu/
larijs mortuꝰ occubuit. q̃ ex euẽtu fuit ve
rus vaticinator. Scds fuit ihs naue. q̃
alio noie dr̃ ioſue ſucceſſor Moyſi q̃ fuit
magnꝰ ꝑliator: cuiꝰ ꝑcib legiť ſol tardaſ
ſe curſũ ſuũ ꝑ ſpaciũ vniꝰ diei. pꝫ ioſue.
x.ca. de q̃ dr̃ eccl'ia.xlvi.ca. Fortꝭ in bello
ihs naue ſucceſſor moyſi ĩ ꝓphetis q̃ fuit
magnꝰ ſm nomẽ ſuũ maximꝰ in ſalutẽ
electoꝝ. dr̃ expugnare iſurgẽteſ hoſtes vt
ꝯſeq̃reť hereditatẽ iſrl'. q̃ ex occurſu fuit
fortꝭ ꝑliator. Tertiꝰ fuit ihs filiꝰ ioſe
dech q̃ fuit ſũmus ſacerdos antiq̃ legis
ꝛ pro populo deuotus orator zach.iij.ca.
Oſtẽdit mihi ſacerdotẽ magnũ ieſũ ſtã/
tem corã angelo dñi ꝛ ſathan ſtabat a de/
xtris eius vt aduerſareť ei. ſ. in orõe Jdẽ
vi.ca. Facies coronã ꝛ pones ĩ capite ie/
ſu filij ioſedech ſacerdotis magni ꝛ loq̃/
ris ad eos dicens hec dicit dñs exercitu/
um. Ecce vir oriens nomen eius qui in
dignitate fuit dignus orator. Quartꝰ
fuit ieſus q̃ vocať xp̃us hodie circũciſus
qui ex affectu cognoſciť verus redẽptor
dei ꝛ hominũ dignus mediator. Cuius
mediationis ꝛc̃. Amen.

De ſctõ Gregorio vel alio doctore.

Jdi ꝙ tantũ ꝑce
deret ſapiã ſtulticiã quãtũ dif
fert lux a tenebꝛ eccl'iaſtes.ij.

Quia ſm doctrinã b. pauli .ad Ro. xij.
Sicẽ in vno corpore multa mẽbra habe/
mus oĩa aũt membra nõ eundem actũ
habent: ita multi vnũ corpus ſumus in
chriſto ſinguli aũt alter alteriꝰ membra.
habentes aũt donationes ſecũdum gra/
tiam que data eſt nobis: differentes ſiue
ꝓpheciã ſecundũ rõnem fidei ſiue mini/
ſteriũ in miniſtrãdo: ſiue q̃ docet ĩ doctri/
na. Ex q̃b verbis colligiť ꝙ ſicut ĩ corꝑe
xp̃i vero fuerũt membra corꝑalia diſtin/
cta ad diuerſa miniſteria ꝛ officia ordia/
ta: ita ĩ corꝑe xp̃i miſtico qḋ ẽ eccl'ia mi/
litãs ſũt diuerſa mẽbra ſpũalia ad diuer/
ſa miſteria ꝛ officia ordiata ꝛ qꝛ in corꝑe
xp̃i vero ſicut in alijs corꝑib oculi erant
ductores ꝛ directiui aliorum membroꝝ
idcirco doctores militantis eccleſie q̃ fu/
erũt ꝛ ſunt duces directiui populi xp̃ia/
ni in corpore xp̃i miſtico recte tenẽt locũ
oculoꝝ. Et ideo cuilibet iſtorum appro/
priari põt th'a propoſitũ vt dicať: Uidi
quia tantum ꝛc̃. Eſt tamen notandũ ꝙ
cum quattuor ſint doctores principales ec
cleſie. ſcꝫ Gregoriꝰ Ambroſius Augu/
ſtinus Hieronymꝰ. ꝛ q̃ttuor ſunt ſenſus
q̃bus exponiť ſacra ſcriptura ſcꝫ Hyſto/
ricus vl' lralis. Allegoricus vel moralis
Anagogicꝰ vel figuralis. ꝛ Tropologi
cus vel intellectualis: ſicut dicit Augu.

ſup Geñ. ad lr̃am circa ꝑncipium. Sen/
ſus hiſtoricus appropriať btõ Hierony.
Allegoricꝰ Ambroſio. Anagogicꝰ Au/
guſtino. ꝛ Tropologicꝰ Gregorio. et qꝛ
ꝑ ſenſum tropologicũ diſtinguimꝰ inter
prudentiã ꝛ ſtulticiã: idõ poſſumus verba
ꝓpoſita btõ gregorio appropriare: vt dica
tur. Uidi qꝛ tantũ. ꝛ ſm hoc doctrinã be
ati Gregorij dupl'r cõmendať. Primo
quidẽ vt veritatis oſtenſiua per ſapien/
tiam ꝛ lucẽ ibi vidi. quia tantũ ꝑ. ſa. ſtul.
Scdo vt falſitatis expulſiua ꝑ ſtulti/
ciam ꝛ tenebrã. ibi q̃tum differt lux ꝛc.
ſicut eñ lux dirigit ꝛ regulat corporaleꝫ
oculũ: ita ſapientia dirigit ꝛ regulat in/
tellectũ. Et ſicut tenebre impediũt ꝛ ob
nubilant hominis greſſum: ita ſtulticia
impedit ꝛ obfuſcat ciuilẽ ꝓgreſſũ: vt pro
bis dicať qḋ ſequiť iuxta thema. Sapiẽ/
tis oculi in capite eius. ſtultꝰ in tenebris
ambulat. Dicit ergo btõ Greg. quia tan
tum differt. Circa qḋ Primo videndũ
que ſunt ſigna hois ſapientis. Scdo
que ſunt ſigna hois ſtulti. Circa pri/
mũ occurrunt xij. conſideratiões q̃bus
homo cõuincitur eſſe ſapiẽs: accipiendo
hic ſapientiã largo mõ ſicut accipit di/
uina ſcriptura in libris ſapientialibus.
Prima maturitas moderata in geſti/
bus: quia oꝑa ſapientis elicimus ſm re/
ctam rationẽ ꝛ ad rationẽ ꝑtinet mode/
ratio ꝛ modus. ſ. regulando exteriores
paſſiones ꝛ oꝑationes: q̃ moderatio ma
xime cognoſciť in vultu ꝑmo. vulgo eñ
Prima dicif. Jn facie hois ſecreta volũtas oſtẽ/
ditur Eccl'iaſt. viij. ca. Sapiẽtia homis
lucet in vultu eius. Scda grauitas in
morib: qꝛ hoies ſapientes cũ diſcretione
incedũt in diuinis ꝛ mature exercent ſu/
as oꝑationes Eccle. xix. Amictus cor/
poris ꝛ riſus dentiũ ꝛ ingreſſus homis.
enũciat de illo. ſ. ꝙ non ſunt precipites
Et in diuina ſcriptura duplex ſignum
Scda habeť Primũ. quia in lege. vbi dať ꝑce
ptum Deutero xxij. Nõ arabis in boue
ſimul ꝛ aſino. Dicũt cõiter doctores ꝓ/
hibitam eſſe copulam ſapientis et ſtulti
qꝛ hos ꝓpter ſuã grauitatẽ deſignat ſa/
pientiam: ꝛ aſinus ꝓpter ſuã ſtoliditateꝫ
ſignificat ſtulticiã. Scdm quia in no/
uo teſtamẽto. i. Corinth. ix. aplus docet
remunerandũ eſſe hominẽ ſapientem in
doctrina laborantẽ. ꝛ inducit illḋ Moy
ſi Deute. xxv. Non alligabis os bouis
triturantis. ideo dicit. Factus ſum infir
mus infirmis vt infirmos lucrifacerem
ꝛ oibus omnia factꝰ ſum: vt omes facerẽ
ſaluos. ꝛ qꝛ bos ꝓpter ſuã grauitatẽ ſig/
nificat ſapientem: diciť Ezech. x. Uidi
ꝛ ecce quattuor rote iuxta cherubin. Et
infra. quattuor autẽ facies habebat vnũ
ꝛ facies vna: facies cherub. Et facies ſe
cunda facies hois. ꝛ in tertio facies leo/
nis. ꝛ in quarto facies aquile. ita ꝙ che/
rub accipiť ibi ꝓ boue: ſicut patet Ezech
ꝑmo. Facies hois ꝛ facies leonis a dex/
tris ipoꝝ quattuor facies aũt bouis a ſi/
niſtris ipoꝝ quattuor. Et ſm Dioni. li.
de angelica ierar. Cherub interpretatur
plenitudo ſcientie. Jn grauitate ergo bo
uis recte ſapientia denotať. Tertia
ſenſualitas naturalis vel paſſio quieta/
ta. Quia hoies quando ſunt ſtabiles in
ꝓpoſito iudicanť ſapientes: cuius ſignũ
eſt quia ꝓpoſitũ eoꝝ firmať a recta ratio/
ne ſm quã regulanť. ꝛ quia regula recte Tertia
rationis non [illegible] mutabilis: ideo de facili
non mutanť. Et ſunt duo teſtimonia
phoꝝ ad ꝓpoſitum. Primũ quia in na/
turalibus dicať ꝙ anima ſedendo ꝛ qui/
eſcendo fit prudens. nam prudẽtes quie
tas habẽt oꝑationes. Scdm quia di/
citť in moralib ꝙ ſapiẽs eſt ad modũ te/
tragoniſmi. i. corporis quadrati: qꝛ ſtabi
lius ſtat in loco ſuo ꝛ difficilius inde mo
uetur Eccle. xxvij. Homo ſenſatꝰ in ſa/
pientia manet ſicut ſol. qꝛ ſicut ſol ſemꝑ
vniformiter lucet q̃tũ eſt ex ſe: ita homo
ſapiens vniformiter conuerſať. qꝛ regu/
lať a rõne. ꝛ vniformitas idẽ eſt qḋ regu/
laritas. Quarta triſticia manifeſtata
qꝛ hoies ſapientes raro leticiã oſtendũt
in facie. Et ideo licet legamus xp̃m fle/
uiſſe ꝛ triſticiã oſtendiſſe: nunq̃ tamẽ le/
gimus ipm̃ riſiſſe vel ſenſibilẽ leticiam
oſtendiſſe. Et ſunt due rõnes. Pri/

m ꝛ eſt Augu. li. xiiij. de ciui. dei. Triſti/
cia eſt de rebus his q̄ nobis nolentibus
accidūt tā mala ꝙ̄ bona in hoc mūdo: ꝛ
oia mala ſunt a ſapiente nolita. ꝛ iō com
muniter cōcomitaꝛ triſticia. Scḋa ē: qꝛ
homo ſapiens cōiter eſt ad interiora in/
tentus de quibꝫ eſt ſapiētia. Et ideo non
pōt eſſe ad exteriora intētus vt intriſece
delecteꝛ in eis: quia ſicut experientia docet
potentie ſe impediūt in ſuis oppoſitioni
bus. ideo dicit ſapiens Eccleſiaſtes. vij.
Cor ſapientū vbi triſticia eſt ꝛ cor ſtulto
Quita rum vbi leticia. Quinta cōſiliatio ſol
licitaꝫ quia cū in actibꝫ hūanis ſint mul/
te aduerſitates ꝛ ꝯtrarietates ex quibuſ
difficile eſt cognoſcere q̄d agendū neceſ/
ſe eſt multa ꝑſcrutari conſilia: ſicut dicit
Dauid ſalomoni. iij. Regū. ij. vt intelli/
gas vniuerſa que facis ꝛ quocūqꝫ te ver
teris: qꝛ ſapientia eſt habitus actuū hu/
manoꝝ cōſideratiuus vt accipiꝛ h̄ Pro/
uerbioꝝ. xiiij. Sapia callidi eſt intellige
re viā ſuā. Et accipiꝛ hic callidus prout
diſtinguiꝛ ꝯtra ſtultum ꝓ vero ſapiente
Sexta Sexta cōſultatio exq̄ſita. nullꝰ enim
pōt ꝑ ſeipm̄ ſolū cōſulere ad oia. qꝛ intel
lectus nr̄ habet ꝑtutē limitatā: ꝛ quia in
agibilibus ſūt multa ꝑticularia cōſide/
randa. iō neceſſariū eſt in arduis a pluri
bus conſiliū habere Prouer. ij. Cōſiliū
cuſtodiet te ꝛ prudētia ſeruabit te. ꝛ idē
ca. xi. Ubi nō eſt gubernator ꝑplus cor/
ruet: ſalus aūt vbi multa cōſilia. Idē ca.
xv. Diſſipanꝛ cogitatiōes vbi non eſt cō
ſiliū. vbi ꝟo ſūt plures cōſiliarij cōfirmā
tur. Sꝫ reqrere conſiliū tm̄ non ſuffi/
cit ſapiēti niſi ſequanꝛ duo actus. Pri
mus cōſilij ꝑfecta auditio: qꝛ multi non
audiūt qḋ non delectat Prouer. xij. Qui
ſapiēs eſt audit cōſilia. Scḋs conſilij
ꝑfecta executio: qꝛ mlti audiūt ſꝫ mime
adimplēt. Prouer. xiij. Qui agūt oia cū
cōſilio reguntꝛ ſapia. Et infra. Qui cuꝫ
Septi. ſapiētibꝫ gradiꝛ ſapiēs erit. Septima
ꝓuidentia anticipata: qꝛ ad prudētē nō
ſolū ſpectat recordari ꝑterita ꝛ ordinare
ꝑſentia: veꝝ etiā ꝓuidere futura ſic fecit
deꝰ q̄ eſt fons ſapie dicēte aplo Ephe. i.
Elegit nos ante mūdi cōſtitutionē vt eſ
ſemus ſcti ꝛ imaculati in cōſpectu eiꝰ ꝛ
Ro. viij Preſciuit ꝛ ꝑdeſtinauit confor/
mes fieri imaginis filij ſui. Nā ante mū
di ꝯſtitutionē ordinauit oia fiēda. Et
ſūt due rōnes. Prima: qꝛ ſm̄ Greg. ſu
per Lu. Minꝰ iacula feriūt q̄ ꝑuidenꝛ
ꝛ nos tolerabiliꝰ mūdi mala ſuſcipimꝰ:
ſi ꝯtra hec ꝑ ꝓuidētie clipeū munimur.
Criſoſ ſup Mat. Tribulatio cū ſuꝑue
nerit expectantibꝫ nobis leuior inueniꝛ ꝙ̄
ipa futura ſi repētiua veniſſet. Scḋa
rō eſt: qꝛ ſic cōtra mala que ꝑcōſideramꝰ
ponimꝰ ipedimēta ne eueniāt: ita ad bo
na q̄ ꝑconſideramꝰ obtinēda: ꝑponimꝰ
adiutoria vt ꝓſpera ſuccedāt ſm̄ ꝑabolā
ſaluatoris Lu. xiiij. Quis ex vob̄ volens
turri edificare nōne ꝑus ſedens compu
tat ſumptꝰ q̄ neceſſarij ſūt ad ꝑficiendū.
Aut qs rex iturꝰ cōmittere bellū aduer/
ſus aliū regē nō ſedēs ꝑus cogitat ſi poſ
ſit cū decē milibꝫ occurrere ei q̄ cū vigin
ti milibꝫ venit ad ſe? Et hoc ꝙ̄tū de ꝓui
dentia circa bonū ꝛ circa malū. Et ideo
oculi poſiti ſūt in ſupma ꝑte hois ſcꝫ in
capite. ſ. vt ꝑ eos lōge an̄ ſe cernāt. quā/
to em̄ potētia viſiua eſt altior: tāto magꝭ
in lōgū ꝓtendiꝛ. ꝛ ita homo ꝙ̄to ſapiēti/
or tāto hꝫ lōgiorē ꝓuidētiā ad futura re
Oct. mota. Octaua eſt hūilitas radicata.
Radix aūt hūilitatis ē ſeipm̄ cognoſcere
vulgo em̄ dr̄ q ſuꝑbꝫ ſe nō cognoſcit. Et
qꝛ ſapiēs ſe cognoſcit nō ſuꝑbit Prouer.
xi. Ubi fuerit ſuꝑbia ibi erit ꝛ contume
lia. vbi aūt hūilitas ibi ꝛ ſapia. Et cōfir/
maꝛ ꝑmo. qꝛ ſuꝑbia ꝓcedit ex falſa exiſti
matōe ꝓꝑe iactātie Scḋo ex exiſtimatōe
Nona aliene ſubiacentie. Nona locutio ordi
nata. ordinata em̄ locutio ꝛ regulata re/
gulatā ꝛ ordinatam mentē ſignificat. qꝛ
ſm̄ phm̄ ꝑmo ꝑiermenias. Uoces ſūt ſi/
gna eaꝝ q̄ ſūt in aia paſſionū note et ad
hoc ſūt ſermōes inuēti vt ꝑſto fiant mu/
tuo volūtatis indicia Prouer. xvi. Cor
ſapiēs erudiet os eiꝰ: et labijs eiꝰ addet
grām. Ex regulatione em̄ cordis regu/
latur os. Et confirmaꝛ primo per ſapien
tem Prouer. x. In labijs ſapiētis inueniꝛ

ſapia: ꝛ virga in dorſo eius qui indiget
corde. Scḋo ꝑ eundē Prouer. xv. La
bia ſapientum diſſeminabūt ſcientiam
Decia cor ſtultoꝝ diſſimile erit. Decima ta/
citurnitas moderata cōiter em̄ ſapiētes
paꝝ loquunꝛ: ꝛ ſūt due ratiōes. Prima
quia ſapiens non opaꝛ niſi cū deliberati
one rōnis: ꝛ in multiloquio nō poteſt eē
deliberatio Prouer. xvij. Qui moderaꝛ
ſermones ſuos doctus ꝛ prudēs eſt ꝛ ꝑ/
cioſi ſpūs vir eruditus: ꝛ ſequiꝛ. Stultꝰ
quoqꝫ ſi tacuerit ſapiens reputabiꝛ: et ſi
compreſſerit labia ſua intelligēs. Se
cunda quia ſapiens eſt intentus ad iter
nas conſideratiōes: ꝛ ideo raro ad extra
Unde. ſermones ꝓducit Prouerb. xi. Uir pru/
dens tacebit Undecima: clauſa cuſto
dia. Sapiēs em̄ celanda ſeruat in corde
iō dicit ꝓpheta Eſa. xxiiij. ca. Secretum
meū mihi ſecretū meū mihi ꝛ ſūt due rō/
nes. Prima quia ſapiens nouit q in/
ſcrutabile ſit cor homis: ꝛ ideo dubitat
verū ſecretū ſit quod alicui reuelauerit.
Michee. vij. Nolite credere amico: ꝛ no
lite cōfidere in duce. Ab ea que dormit
i ſinu tuo cuſtodi clauſtra oris tui Se
cunda: quia illa que habet homo in eius
poteſtate ſūt ad manifeſtandū: ꝛ ex quo
ſemel ꝓtulerit impoſſibile eſt reuocare.
Prouer. xij. ca. Homo verſutus. i aſtutꝰ
celat ſcientiam. ꝛ ꝓ tali clauſura dicitur
duode. Prouer. x. Sapiētes abſcondūt ſcientiā
Duodecima diſſimulatio occulta: qꝛ
ſapiēs diſſimulat de iniurijs factis: iō diciꝛ
i. Regū. x. Filij belial dixerūt: nū ſaluare
nos poterit iſte? ꝛ deſpexerūt eū. ſ. ſauleꝫ
ꝛ nō attulerūt ei munera. ille ꝟo diſſimu
labat ſe audire ꝛ fuit ſapientiſſimꝰ Pro/
uer. xij. Fatuꝰ ſtati indicat irā ſuā: q̄ aūt
Tertia diſſimulat iniurias callidꝰ eſt. Tertia
decima decima: patia de iniuria eq̄nimit tolera
ta. ſapiēs em̄ eſt patiēs Mat. v. Beati mi
tes qm̄ ipi poſſidebūt terrā. Et ibidem.
Beati pacifici qm̄ filij dei vocabunꝛ: et rō
eſt duplex. Prima: qꝛ ſapiēs aduerſa
tolerare nouit: qꝛ ex impaciētia ſequunꝛ
duo mala. Unū iteriꝰ: aliud exteriꝰ. Ex
teriꝰ. ſ. afflictio i appetitu ſenſitiuo: ꝛ inte/
rius i intellectiuo. ſ. turbatio mentis. Sa
piēs ꝟo licꝫ exteriꝰ affligaꝛ nō tn̄ interiꝰ
qꝛ volūtas eiꝰ talia mala eq̄nimiꝛ portat
Prouer. xvi. Melior ē patiēs viro forti
ꝛ q̄ dn̄aꝛ aio ſuo expugnatore vrbiū. Se
cūda rō: qꝛ ſapiēti notū ē q meliꝰ eſt pati
vnū malū ꝙ̄ plura. Hō aūt ipatiēs inci
taꝛ ad repēdēdū malū ꝓ malo ꝛ tūc for/
tius icitat aduerſariū ad iterādū malū.
ꝑmo illatū Prouer. xiiij. Impatiēs opa/
biꝛ ſtulticiā. qꝛ ipatiēs eſt q̄ſi demens et
ſtultꝰ Prouer. xiiij. Qui patiēs ē multa
gubernaꝛ ſapia. q̄ aūt ipatiens exaltabit
Signa ſtulticiā ſuā: ꝛ h̄ de ſignis ſapiētis. Cir
ſtulti ca ſcḋm ē videre etiā. xiij. ſig ſtulticie ex
q̄bꝫ cōuinciꝛ aliquē eē fatuū. Primuꝫ
Primū ē mutabilitas variata. qn̄ em̄ hō variaꝛ
ſignū a ꝯ oſito ſtati arguiꝛ ſtultꝰ ꝛ fatuꝰ Ec/
cle. xxvij. Stultꝰ vt luna mutaꝛ: ꝛ eſt ra/
tio duplex Prima qꝛ tales regulanꝛ et
mouenꝛ ad modū aſtroꝝ erraticoꝝ q̄ nō
mouenꝛ ꝑ ſapiam q̄ eſt regulatiua actuū
humanoꝝ. Scḋa: qꝛ ſic varianꝛ paſſiꝫ
ita ꝛ diuerſimode de rebꝫ hūanis oppi/
nanꝛ paſſim: ꝛ tales nō ſūt firmi in rōne
Scḋm ſicut illos nō dicimꝰ firmos i ſcia q̄ q̄tti/
die mutāt oppiniōes. Scḋm ē nimia
leticia. Et ē rō: qꝛ leticia exterior de qua
ſmo ē ꝓuenit ex itētōe animi ad bona ſē
ſibilia exteriora. ꝛ iō multū letꝰ nō pōt eſſe
attētꝰ circa interiora in q̄bꝫ ꝯſiſtit ſapia
Eccleſiaſtes. vij. Cor ſtultoꝝ vbi leticia.
ꝛ cōfirmaꝛ dupliciter. Prio: qꝛ talē cōſeqꝛ
triſticia Prouer. xiiij. Riſus dolore mi/
ſcebiꝛ. ꝛ Extrema gaudij luctꝰ occupat
Scḋo qꝛ taliꝭ leticia nō eſt de bono exi
ſtēte ſꝫ apparēte ꝛ ꝑ ꝯñs fallente Eccle.
ij. Riſuꝫ deputaui errorē ꝛ gaudio dixi
q̄d fruſtra decipis. Sꝫ q̄riꝛ q̄re hoies
magꝭ rīdēt de his q̄ ꝑtinēt ad ſtulticiaꝫ
ꝙ̄ de his q̄ ꝑtinēt ad ſapiam. Et ſūt due
rōnes cōpando ad inuicē ꝑtutes. ſ. intel/
lectiuā ad ſenſitiuā. Pria qꝛ iſte virtu
tes hūt intriſecā ꝛ cōſimilē vniōnē ꝛ ex
tali vnione q̄ ſūt radicaliꝛ ideꝫ ꝓuenit q
ſe ipediūt mutuo i ſuis opatiōibꝫ. ſic ea/
dē radix nō pōt eq̄lr nutrire ꝑfecte duos
ramos ſic vnū. vñ exꝑimur q vna illarū

m ⁊ eſt Augu.li.xiiij.de ciui.dei. Triſti/
cia eſt de rebus his q̄ nobis nolentibus
accidūt tā mala q̄ȝ bona in hoc mūdo: ⁊
oīa mala ſunt a ſapiente nolita. ⁊ iō com
muniter cōcomitat̄ triſticia. Scḋa ē: q̄ꝛ
homo ſapiens cōiter eſt ad interiora in/
tentus de quib; eſt ſapiētia. Et ideo non
pōt eſſe ad exteriora intētus vt intriſece
delectet̄ in eis: quia ſicut expientia docet
potentie ſe impediūt in ſuis oppoſitioni
bus. ideo dicit ſapiens Eccliaſtes. vij.
Cor ſapientū vbi triſticia eſt ⁊ cor ſtulto
Quita rum vbi leticia. Quinta cōſiliatio ſol
licita: quia cū in actib; hūanis ſunt mul/
te aduerſitates ⁊ ꝯtrarietates ex quibus
difficile eſt cognoſcere qd agendū neceſ/
ſe eſt multa ꝑſcrutari conſilia: ſicut dicit
Dauid ſalomoni.iij.Regū.ij. vt intelli/
gas vniuerſa que facis ⁊ quocūq̄ȝ te ver
teris: q̄ꝛ ſapientia eſt habitus actuū hu/
manoꝝ cōſideratiuus vt accipit̄ h̄ Pro/
uerbioꝝ.xiiij. Sapia callidi eſt intellige
re viā ſuā. Et accipit̄ hic callidus prout
diſtinguit̄ ꝯtra ſtultum ꝓ vero ſapiente
Sexta Sexta cōſultatio exq̄ſita. nullꝰ enim
pōt ꝑ ſeipm ſolū cōſulere ad oīa. q̄ꝛ intel
lectus nr̄ habet ꝟtutē limitatā: ⁊ quia in
agibilibus ſūt multa ꝑticularia cōſide/
randa. iō neceſſariū eſt in arduis a pluri
bus conſiliū habere Prouer.ij. Cōſiliū
cuſtodiet te ⁊ prudētia ſeruabit te. ⁊ idē
ca.xi. Ubi nō eſt gubernator ꝑplus cor/
ruet: ſalus aūt vbi multa cōſilia. Idē ca.
xv. Diſſipant̄ cogitatiōes vbi non eſt cō
ſiliū. vbi ꝟo ſūt plures cōſiliarij cōfirmā
tur. Sȝ reqrere conſiliū tm̄ non ſuffi/
cit ſapiēti niſi ſequant̄ duo actus. Pri
mus cōſilij ꝑfecta auditio: q̄ꝛ multi non
audiūt qḋ non delectat Prouer.xij. Qui
ſapiēs eſt audit cōſilia. Scḋs conſilij
ꝑfecta executio: q̄ꝛ mlti audiūt ſȝ minime
adimplēt. Prouer.xiij. Qui agūt oīa cū
cōſilio regunt̄ ſapia. Et infra. Qui cū
Septi. ſapiētib; gradit̄ ſapiēs erit. Septima
ꝓuidentia anticipata: q̄ꝛ ad prudētē nō
ſolū ſpectat recordari ꝑterita ⁊ ordinare
ꝑſentia: veꝝ etiā ꝓuidere futura ſicͭ fecit
deꝰ q eſt fons ſapie: dicēte aplo Ephe.i.
Elegit nos ante mūdi cōſtitutionē vt eſ
ſemus ſcti ⁊ imaculati in cōſpectu eiꝰ ⁊
Ro.viij Preſciuit ⁊ p̄deſtinauit confor/
mes fieri imaginis filij ſui. Nā ante mū
di ꝯſtitutionē ordinauit oīa ficḋa. Et
ſūt due rōnes. Prima: q̄ꝛ ſm̄ Greg. ſu
per Lu. Minꝰ iacula feriūt q̄ p̄uident̄
⁊ nos tolerabiliꝰ mūdi mala ſuſcipimꝰ:
ſi ꝯtra hec ꝑ ꝓuidētie clipeū muniamur.
Criſoſ ſup Mat. Tribulatio cū ſuꝑue
nerit expectantib; nob leuior inuenit̄ q̄ȝ
ipā futura ſi repētina veniſſet. Scḋa
rō eſt: q̄ꝛ ſicͭ cōtra mala que p̄cōſideramꝰ
ponimꝰ ipedimēta ne eueniāt: ita ad bo
na q̄ p̄conſideramꝰ obtinēda: p̄ponimꝰ
adiutoria vt ꝓſpera ſuccedāt ſm̄ ꝑabolā
ſaluatoꝝ Lu.xiiij. Quis ex vob volens
turri edificare nōne ꝓus ſedens compu
tat ſumptꝰ q neceſſarij ſūt ad ꝑficiendū.
Aut qs rex iturꝰ cōmittere bellū aduer/
ſus aliū regē nō ſedēs ꝓus cogitat ſi poſ
ſit cū decē milib; occurrere ei q cū vigin
ti milib; venit ad ſe? Et hoc q̄tū de ꝓui
dentia circa bonū ⁊ circa malū. Et ideo
oculi poſiti ſūt in ſupma ꝑte hoīs ſcȝ in
capite. ſ. vt ꝑ eos lōge an̄ ſe cernāt. quā/
to em̄ potētia viſiua eſt altior: tāto magꝭ
in lōgū ꝓtendit̄. ⁊ ita homo q̄to ſapiēti/
or tāto hȝ lōgiorē ꝓuidētiā ad futura re
mota. Octaua eſt hūilitas radicata. Octa.
Radix aūt hūilitatꝭ ē ſeipm cognoſcere
vulgo em̄ dr̄ q̄ ſuꝑb; ſe nō cognoſcit. Et
q̄ꝛ ſapiēs ſe cognoſcit nō ſuꝑbit Prouer.
xi. Ubi fuerit ſuꝑbia ibi erit ⁊ contume
lia. vbi aūt hūilitas ibi ⁊ ſapia. Et cōfir/
mat̄ p̄mo. q̄ꝛ ſuꝑbia ꝓcedit ex falſa exiſti
matōe ꝓꝑe iactātie Scḋo ex exiſtimatōe
aliene ſubiacentie. Nona locutio ordi Nona
nata. ordinata em̄ locutio ⁊ regulata re/
gulatā ⁊ ordinatam mentē ſignificat. q̄ꝛ
ſm̄ phm p̄mo ꝑiermenias. Uoces ſūt ſi/
gna eaꝝ q̄ ſūt in aīa paſſionū note et ad
hoc ſūt ſermōes inuēti vt p̄ſto fiant mu/
tuo volūtatis indicia Prouer.xvi. Cor
ſapiēs erudiet os eiꝰ: et labijs eiꝰ addet
grām. Ex regulatione em̄ cordis regu/
latur os. Et confirmat̄ primo per ſapien
tem Prouer.x. In labijs ſapiētis inuenit̄

ſapia: ⁊ virga in dorſo eius qui indiget
corde. Scḋo ꝑ eundē Prouer.xv. La
bia ſapientum diſſeminabūt ſcientiam
Decia cor ſtultoꝝ diſſimile erit. Decima ta/
citurnitas moderata cōiter em̄ ſapiētes
paꝝ loquunt̄: ⁊ ſūt due ratiōes. Prima
quia ſapiens non oꝑat̄ niſi cū deliberati
one rōnis: ⁊ in multiloquio nō poteſt eē
deliberatio Prouer.xvij. Qui moderat̄
ſermones ſuos doctus ⁊ prudēs eſt ⁊ p̄/
cioſi ſpūs vir eruditus: ⁊ ſequit̄. Stultꝰ
quoq̄ȝ ſi tacuerit ſapiens reputabit̄: et ſi
compreſſerit labia ſua intelligēs. Se
cunda quia ſapiens eſt intentus ad iter
nas conſideratiōes: ⁊ ideo raro ad extra
Unde. ſermones ꝓducit Prouerb.xi. Uir pru/
dens tacebit Undecima: clauſa cuſto
dia. Sapiēs em̄ celanda ſeruat in corde
iō dicit ꝓpheta Eſa.xxiiij.ca. Secretum
meū mihi ſecretū meū mihi ⁊ ſūt due rō/
nes. Prima quia ſapiens nouit q̄ in/
ſcrutabile ſit cor homis: ⁊ ideo dubitat
verū ſecretū ſit quod alicui reuelauerit.
Michee.vij. Nolite credere amico: ⁊ no
lite cōfidere in duce. Ab ea que dormit
i ſinu tuo cuſtodi clauſtra oris tui Se
cunda: quia illa que habet homo in eius
poteſtate ſūt ad manifeſtandū: ⁊ ex quo
ſemel ꝓtulerit impoſſibile eſt reuocare.
Prouer.xij.ca. Homo verſutus. i aſtutꝰ
celat ſcientiam. ⁊ ꝓ tali clauſura dicitur
duode. Prouer.x. Sapiētes abſcondūt ſcientiā
Duodecima diſſimulatio occulta: q̄ꝛ
ſapiēs diſſimulat de iniurijs factꝭ: iō dicit̄
i.Regū.x. Filij belial dixerūt: nū ſaluare
nos poterit iſte? ⁊ deſpexerūt eū. ſ. ſaulē
⁊ nō attulerūt ei munera. ille ꝟo diſſimu
labat ſe audire ⁊ fuit ſapientiſſimꝰ Pro/
uer.xij. Fatuꝰ ſtatī indicat irā ſuā: q aūt
Tertia diſſimulat iniurias callidꝰ eſt. Tertia
decima decima: patia de iniuria eq̄nimit̄ tolera
ta. ſapiēs em̄ eſt patiēs Mat.v. Beati mi
tes qm̄ ipi poſſidebūt terrā. Et ibidem.
Bti pacifici qm̄ filij dei vocabunt̄: et rō
eſt duplex. Prima: q̄ꝛ ſapiēs aduerſa
tolerare nouit: q̄ꝛ ex impaciētia ſequunt̄
duo mala. Unū iteriꝰ: aliud exteriꝰ. Ex
teriꝰ. ſ. afflictio i appetitu ſenſitiuo: ⁊ inte/
riꝰ i intellectiuo. ſ. turbatio mentꝭ. Sa
piēs ꝟo licȝ exteriꝰ affligat̄ nō tn̄ interiꝰ
q̄ꝛ volūtas eiꝰ talia mala eq̄nimit̄ portat
Prouer.xvi. Melior ē patiēs viro forti
⁊ q dn̄at aīo ſuo expugnatore vrbiū. Se
cūda rō: q̄ꝛ ſapiēti notū ē q̄ meliꝰ eſt pati
vnū malū q̄ȝ plura. Hō aūt ipatiēs inci
tat̄ ad repēdēdū malū ꝓ malo ⁊ tūc for/
tius icitat aduerſariū ad iterādū malū.
p̄mo illatū Prouer.xiiij. Impatiens oꝑa/
bit̄ ſtulticiā. q̄ꝛ ipatiēs eſt q̄ſi demens et
ſtultꝰ Prouer.xiiij. Qui patiēs ē multa
gubernat̄ ſapia. q aūt ipatiens exaltabit
ſtulticiā ſuā: ⁊ hoc ſignis ſapiētꝭ. Cir Signa ſtulti
ca ſcḋm ē videre etiā.xiij. ſigͣ ſtulticie ex
qb; cōuincit̄ aliquē eē fatuū. Primū
ē mutabilitas variata. qn̄ em̄ hō variat̄ Primū ſignū
a ꝓpoſito ſtatī arguit̄ ſtultꝰ ⁊ fatuꝰ Ec/
cle.xxvij. Stultꝰ vt luna mutat̄: ⁊ eſt ra/
tio duplex Prima q̄ꝛ tales regulant̄ et
mouent̄ ad modū aſtroꝝ erraticoꝝ q nō
mouent̄ ꝑ ſapiam q̄ eſt regulatiua actuū
humanoꝝ. Scḋa: q̄ꝛ ſicͭ variant̄ paſſiꝭ
ita ⁊ diuerſimode de reb; hūanis oppi/
nant̄ paſſim: ⁊ tales nō ſūt firmi in rōne
ſicut illos nō dicimꝰ firmos i ſcia q q̄tti/ Scḋm
die mutāt oppiniōes. Scḋm ē nimia
leticia. Et ē rō: q̄ꝛ leticia exterior de qua
ſmo ē ꝓuenit ex itētōe animi ad bona ſē
ſibilia exteriora. ⁊ iō multū letꝰ nō pōt eſſe
attēt⁹ circa interiora in qb; ꝯſiſtit ſapia
Eccliaſtes.vij. Cor ſtultoꝝ vbi leticia.
⁊ cōfirmat̄ dupliciter. Prio: q̄ꝛ talē cōſeqt̄
triſticia Prouer.xiiij. Riſus dolore mi/
ſcebit̄. ⁊ Extrema gaudij luctꝰ occupat
Scḋo q̄ꝛ tal̄ leticia nō eſt de bono exi
ſtēte ſȝ apparēte ⁊ ꝑ ꝯn̄s fallente Ecclis.
ij. Riſū deputaui errorē ⁊ gaudio dixi
qd fruſtra deciperis. Sȝ q̄rit̄ q̄re hoīes
magꝭ ridēt de his q̄ ꝑtinēt ad ſtulticiā
q̄ȝ de his q̄ ꝑtinēt ad ſapiam. Et ſūt due
rōnes cōꝑando ad mutuē ꝟtutes. ſ. intel/
lectiuā ad ſenſitiuā. Pria q̄ꝛ iſte virtu
tes hn̄t intriſecā ⁊ cōſimilē vniōnē: et ex
tali vnione q̄ ſūt radicalr̄ idē ꝓuenit q̄
ſe ipediūt mutuo i ſuis oꝑatiōib;. ſicͭ ea/
dē radix nō pōt eq̄lr̄ nutrire ꝑfecte duos
ramos ſicͭ vnū. vn̄ expimur q̄ vna illarū

potentiaꝝ intendit in ſua opatõe et alia
remittit. nunc aũt riſus nobis prouenit
ex delectatõe ſenſitiua que ſurgit ex pfe
ctione opationis ſenſitiue. Et qꝛ in ridi
culoſis non põt ratio delectari pro eo ꝙ
ſunt cõtra ordinẽ rõnis relinqtur ad ope
randũ ſola potẽtia ſenſitiua. Et tũc intẽ
dit ad ſuã opationẽ: ꝛ ſequit delectatio ꝛ
iſta delectatio intenſa parit riſuꝫ. Se
cunda ratio: qꝛ iſte ↄtutes habẽt ad inui
cem cõtrarietatẽ et oppoſitũ ſicut dic aplˢ
Ro. viij. diſtinguẽs interiorẽ ꝛ exteriorẽ
ꝛ oſtendẽs inimicitiã dicens. Vanitati
em̃ creatura ſubiecta eſt non volens ſed
ꝓpter eũ q ſubiecit eã in ſpe: qꝛ ꝛ ipa cre
atura liberabit a ſeruitute corruptionis
in libertatẽ glie filioꝝ dei. Nunc autẽ qꝛ
naturale eſt vt vnus inimicus letet de ir
riſione ꝛ confuſione alteri⁹ ꝛ in fatuita
tibus fit cõtumelia rõni: ideo tũc homo
exterior ꝓrumpit in leticiã ſenſualem et
tũc generat riſum. Eſt tñ notandũ ex
hoc ꝙ cõiter hoies rident de his que ſũt
cõtra ordinẽ rõnis. arguit ꝙ multitudo
hoim eſt ſtulta Eccle. pmo. Stultoꝝ in
finitus eſt numer⁹: qꝛ triſticia ſm rõnem
reprimere deberet leticiã cõtra rationeꝫ.
Tertiũ ſignũ eſt loquacitas immode
III. ſig. rata. loquaces enim ſtulti reputantur.
Et ſunt due rõnes Prima: qꝛ loquunt
ſine ratione ꝛ deliberatione ꝛ ideo cõtra
ordinẽ ſapiẽtie. Prouerb. x. In multilo
quio non deerit pctm̃. Scda ratio qꝛ
loquax videt ſemp ad exteriora intent⁹:
de qbus loquit: non curat de intrinſecꝭ
de qbus eſt ſapientia Prouer. xxix. Stul
tus totũ ſpm̃ ſuũ ꝓfert. Quartũ ſignũ
IIII. ſi. ẽ pſumptio temeraria: certiſſimũ ſignũ
ſtulticie eſt ſe credere ſapientẽ. Et eſt ra
tio: quia ſtulticia eſt quedã ignorãtia ſicẽ
ſapiẽtia quedã noticia. Et ille ignorãtiſ
ſimus eſt q ita ignorat ſeipm̃ vt iudicet
ſe oppoſitũ eius qđ eſt. qđ confirmat du
plici auctoritate. Prima Prouerb. xxvi
Vidiſti hoiem ſapientẽ. ſibi videri ma
gis illo ſpem habebit inſipiẽs. Scda
ibidẽ infra. Sapiẽtior ſibi ſtultus videt
V ſignũ ſeptem viris loquẽtibꝫ ſentẽtias. Qui
tũ ſignũ eſt elatio eleuata: homo em̃ glo
rioſus a ſapientibꝫ pſumit eſſe ſtult⁹: qꝛ
cũ ſapiẽtia de qua hic loqmur conſtet in
recta reꝝ exiſtimatõe iſte exiſtimat rectũ
ꝛ bonũ illud qđ eſt prauũ vł fatuũ: quia
fatuitas dr a fatuitate. Et ideo dicit in
aniter gliari ſicut ſophiſte: qui magꝭ ap
parere qꝫ exiſtere appetũt. iõ dicit Mar
chus catho. Nec te collaudes nec te cul
pauers ipe. Hoc faciũt ſtulti quos glo
ria vexat inanis: Et iõ dicit apſtus cum
ſeipm̃ multuꝫ cõmendaſſet. ij. Corinth.
xij. Factus ſum inſipiẽs laudãs ſcꝫ: vos
me coegiſtis. Iſtud nõ latet in clericis
cũ tanta pompa nõ ꝓbet in alijs nec tã
ta iactantia: qui nõ ad veritatis inqſitio
nem ſed ad fame acqſitionẽ ptendũt. cõ
tra quos dicit ꝓpha Iere. ix. Non glie
ſapiens in ſapientia ſua: ꝛ fortꝭ in fortitu
dine ſua: ꝛ diues in diuitijs ſuis: ſed in
hoc glie q gliat ſcire ꝛ noſſe me: qꝛ ego
ſum dñs ꝛc. quia recta hec eſt gliatio cle
ricoꝝ. Nã omnis doctrina clericalis ſci
entie ad hoc determinata eſt. iõ dic apo
ſtolus. i. Coꝝ. ij. Non eniꝫ iudicaui me
ſcire aliquid inter vos niſi ihm̃ xpm̃ et
hunc crucifixũ. Sextũ ſignũ eſt auda VI. ſig.
cia effrenata: qꝛ nimis audax in piculis
eſt fatuus ꝛ temerari⁹ cõiter reputat: qꝛ
piculũ nõ conſiderat. ꝛ cõfirmat duplici
rõne. Prima habet Prouerb. xxviij.
Qui cõfidit in corde ſuo ſtult⁹ eſt. Se
cunda ratio Eccle. viij. Cũ audace non
eas in via ne forte grauet mala ſua in te
ipe em̃ ſm voluntatẽ ſuã vadit: ꝛ ſimul
cum ſtulticia ipius peries. Et infra paꝝ.
Cũ audace non eas in deſertũ qm̃ nihil
eſt ante illũ ſanguis ꝛ vbi nõ eſt adiuto
riũ elidet te. Quibꝫ addit tertiũ teſti
moniũ Prouer. xvij. Expedit magꝭ vr
ſe occurrere raptis fetibꝫ qꝫ fatuo confi
denti ſibi in ſtulticia ſua. Et ſic patet ſi
gnũ in omibus mũdanis q ꝓpter mũda
na pcipitanter ſe in picula mergũt Iob
xij. Audacter ꝓuocant deũ cum ipe de
derit omia in manus eoꝝ. Septimũ VII. ſig
ſignũ eſt iudiciũ ſine deliberatõe vel cõ
ſultũ. quia q ſine deliberatõe ꝛ audiẽtia

partiũ iudicãt: impij ꝛ ſtulti iudicantur.
Actus em̃ prudentie eſt cũ conſilio iudi
care Prouer. xxix. ca. Vidiſti hoiem ve
locẽ ad loquendũ ſtulticia magis ſperã
da eſt qꝫ illius correctio. Et de oppoſito
dicit paruꝫ ſupra. Rex qui iudicat in ve
ritate thronus eius ineternũ firmabitur
Prouer. xviij. Qui prius reſpondet qꝫ au
diat ſtultũ ſe eſſe demonſtrat ꝛ confuſio
VIII. ſi. ne dignũ. Octauũ ſignũ eſt conſide
ratio breuiata: quia non conſiderans fu
tura ſtultus reputatur. Et ſunt due ra
tiones. Prima: quia prudentia eſt ma
ter ꝓuidentie. Et ideo qui nõ habet pru
dentiã non habet prouidentiã Lu. viij.
Ceteris in parabolis: vt videntes nõ vi
deant. pſ. c xiij. metro. xiij. Oculos ha
bent ꝛ non videbunt. Scda ratio: qꝛ ſi
cut in cuſtodia caſtroꝝ per ſpeculatores
pſima vitant picula: ſic in cuſtodia anie
per ſapientiã. Sap. viij. Signa ꝛ mon
ſtra ſcit anteqꝫ fiant ꝛ euentus temporũ
IX. ſig. ꝛ ſeculoꝝ. Nonũ ſignũ eſt ſpeculatio
non fundata: qꝛ qui iudicat de ſupficiali
bus ſtultus iudicat: quia prudẽs querit
qlis eſt res in ſe ꝛ de radice intriſeca iu
dicat. Et cõfirmat. qꝛ ſm pipathericos
ſilitudo eſt mat falſitatis. Et iõ ſilia ſũt
deceptiua. licꝫ ſupficialr ſilia ſint bona.
iõ dicit ꝓpha i pſ. Quã magnificata ſũt
opa tua dñe nimis ꝓfunde facte ſunt co
gitatiões tue. vir inſipiẽs nõ cognoſcet
ꝛ ſtultus non intelliget hec. ꝛ hoc ſignũ
repitur ſepe in hoibus: qꝛ ſm Dioni. li.
de diui. no. Oia mala ſunt quedã bona
apparentia: ſed in ꝓfundo occultant ſuũ
venenũ ptꝫ de comeſtoribꝫ potatoribꝫ lu
xurioſis ꝛc. Nã in ſupficie apparet dele
ctatio ſed in fine ſeruat mortifera egritu
do. i. Coꝝ. ij. Aialis aũt hõ nõ percipit
ea que ſunt ſpũs di. ſtulticia em̃ eſt illi et
X ſignũ non poteſt intelligere. Decimũ ſignũ
eſt cõtẽtio frequẽtata. cõtẽtioſi em̃ cõiter
reputant fatui. ꝛ rõ eſt duplex Prima
qꝛ cõtentio cũ hoibus ſtultis eſt fatua ex
vtraqꝫ pte qꝛ ſine rõne. Scda rõ qꝛ cõ
tẽtio cũ hoibꝫ prudẽtibꝫ arguit habitũ
ↄtra prudẽtiã ꝛ iſte habitus eſt ſtulticia.
Iſtud claret in contentioſis in quib⁹ eſt
iugis altercatio inter vires aiales et in
tellectuales: de qbus aplˢ Gala. v. Hec
em̃ ſibi inuiceꝫ aduerſant vt nõ quecũqꝫ XI. ſig.
vultis illa faciatis. Undecimũ ſignũ
eſt vagatio inqeta: homo em̃ vag⁹ et in
quietus vel inſtabilis ſtultus iudicatur
Et ſũt due rõnes. Prima ptꝫ p oppo
ſitũ: qꝛ ſicẽ homo qetus dicit tranquill⁹
ꝛ prudẽs ꝛ ſtabilis ſic p cõſequẽs vagus
ꝛ inqetus ſtult⁹ iudicat. Scda rõ: qꝛ
ſicẽ dictũ eſt. Aia ſedendo ꝛ qeſcendo fit
prudens: ſed vag⁹ eſt in cõtinuo motu ꝛ
ideo non põt intẽdere ad prudentiã: vñ
iudicat ſtultus Prouer. xiiij. Vijs ſuis
replebit ſtultus ꝛ ſup eũ erit vir bonus.
Duodecimũ ſignũ eſt credulitas fe XII. ſi.
ſtinata. Nam qui cito credit vulgo dici
tur ſimplex. i. ſtultus. ꝛ ſũt due rationes.
Prima qꝛ prudẽtia q eſt recta rõ agi
biliũ dictat aliqd credendũ. Scda rõ
qꝛ q cito credit de facili decipit: prudẽs
aũt nõ ſic decipit Prouer. xiiij. Innocẽs
credit oĩ vbo: aſtut⁹ aũt cõſiderat greſſ⁹
ſuos. Et accipit hic innocens pro ſtulto
ꝛ aſtutus ꝓ ſapiente Eccliaſtici. xix. Nõ
omni verbo credas. Tertiũdecimũ ſi XIII. ſi
gnũ eſt ipetuoſitas tumultuoſa: qui em̃ gnum
cũ impetu ꝛ tumultu opatur ſtultus iu
dicat: ꝛ ſunt due rõnes. Prima: qꝛ pru
dens opatur opatione recta ſm rectam
rationẽ: ꝛ ideo mẽſurate ꝛ per conſeqns
non cum impetu. Scda ratio: qꝛ ope
rationes incitate a paſſionibꝫ. ſ. concupi
ſcentie vel ire ſunt tumultuoſe ꝛ impetu
oſe niſi refrenent a recta rõne Eccliaſti.
xxi. Fatuus in riſu exaltat vocem ſuam.
vir autẽ ſapiens vix tacite ridebit. Et cõ
firmatur duplici teſtimonio. Primo
Prouer. xvij. Homo ſtult⁹ plaudet ma
nibus ſuis cuꝫ ſpoponderit ꝓ amico ſuo
quaſi dicat quod opatur cum impetu.
Scdo Prouerb. ix. Mulier ſtulta et
clamoroſa. ꝛ infra parũ. Sedet in foribꝫ
domus ſue ſuper ſellã in excelſo vrbis lo
co vt vocaret tranſeuntes. Et ideo dicit
ꝙ anime peccatoꝝ deſcendunt vbi eſt tu
multus clamor ꝛ flet⁹ Math. xiij. Miſ

tet filius hoīs angelos: ⁊ ſequit. Mit
tent eos q̄ opanť iniquitatē in caminū
ignis: vbi erit fletus ⁊ ſtridor dētiū: ⁊ aīe
iuſtorū dicunť qeſcere in pace Sap. iij.
Iuſtoꝝ aīe in manu dei ſūt ⁊ nō tanget
illos tormentū mortis. ⁊ paruū infra: illi
aūt ſunt in pace. Que recte habeť in vi
ta btā Apocal. xxi. Mors vltra non erit
neq̄ luctus: neq̄ clamor: neq̄ dolor erit
vltra Cuius vite nos participes faciat
chriſtus Amen.

De annūciatōe virginis ſermo terti⁹

Ecce ancilla dn̄i

fiat mihi ſm verbum tuū.
Lu. i. vt ex doctoꝝ dictis ⁊
ſacre ſcrīpture teſtimonio habeť in prima
hoīs creatōe fuit ei ꝓpoſita triplex iuſti
cia quā in deū referre debebat. Prima
fuit cordialis amoris Augu. in li. de mo
rib ecclie. Iuſticia eſt amor ſoli amato
ſeruiens. Scđa fuit rectitudinis mē
talis Anſel. li. de conceptu vginali. Iu
ſticia eſt rectitudo volūtatis ꝓpter ſe ſer
uata. Tertia fuit obedientie ſalutaris
i. Regū. xv. Nunqd vult dn̄s holocauſta
⁊ victimas ⁊ nō potius vt obediať voci
dn̄i. melior eſt eīm obediēcia q̄ victime ⁊
auſcultare magis q̄ offerre adipē arietū.
q2 ꝑ pmā iuſticiā homo debebat referri
in deū qm̄ ad ei⁹ ſiītudinē factus ē. Ec
cle. xiij. Omne aīal diligit ſibi ſiīe: ſic ⁊
omnis homo ꝓximū ſibi omnis caro ad
ſimilem ſibi coniungetur: et omnis ho
mo ſiīi ſibi aſſociabiť. Per ſcđam ſimi
liter qm̄ ad ei⁹ imaginē creat⁹ fuerat. pſ.
Rectus dn̄s deus nr̄ ⁊ nō eſt iniqtas in
eo Eccle. vij. ca. Deus fec hoīem rectū
Per tertiā ſiīr ſic creatura in creatorem.
pſ. Nonne deo ſubiecta erit aīa mea ab
ipo eīm ſalutare meū. Et pſ. xcix. metro
iij. Ipſe fecit nos ⁊ non ipi nos: nos aūt
populus eius ⁊ oues paſcue eius. Qua
ꝓpter dedit deus primis parentib illud
donū excellentiſſimū ⁊ ſupernaturale. ſ.
originalis iuſticie in patria eoꝝ creatiōe
non tanq̄ perſone priuate ſed tanq̄ prin
cipiū totius humane nature: ⁊ cum con
dicione q̄ ſi ipam iuſticiā amitterēt om
nes poſteri eorū amitterent. que iuſticia
in tribus cōſiſtit. Primū q̄ caro ſub
iciebatur anime ꝓpter ꝓpinquiorē ſimi
litudinem quā habebat ad diuinam bo
nitatem: et ex hoc ſurgebat iuſticia mo
ris. Scđm q̄ anima erat obediēs ra
tioni ꝓpter diuine imaginis conformita
tem: ⁊ ex hoc ſurgebat iuſticia rectitudi
nis. Tertiū q̄ ratio erat obediēs deo
ꝓpter dependentiam quā habebat et ha
bet ab ipo: et ex h̄ ſurgebat iuſticia obe
dientie. vnde allegať ſupra. i. Regū. xv.
Melior eſt obedientia q̄ victime An
ſel. libro de caſu dya. cap̄ ix dicit. Homo
conditus fuit in originali iuſticia vel re
ctitudine ad hoc q̄ vellet quod debuit.
Et dicit idem in eodem cap̄. xiij. Iuſtū
eſt aliquid additum voluntati pmi ho
minis ⁊ angeli quod temperat illam vt
velit quod velle oportebat ⁊ expedit. Et
ibidem dicit cap̄. xvi. Ad iuſticiā ſemel
acceptam accipiens ſemper tenetur ſiue
habeat ſiue non habeat illam. Et quia
homo ſemel perdidit ipam ꝓpter pecca
tum primi parentis remāſit debitor ip
ſius iuſticie: quoniā peccatum originale
vt dicunt doctores eſt carentia origina
lis iuſticie cum debito habendi. qđ debi
tum non valentes perſoluere oīes de
bebamus in inferno captiuari. Sed no
tandum eſt q̄ tota humana natura non
peccauit: quia nec hūanitas xp̄i: nec hu
manitas beate virginis etiā: quia pena
non debeť alicui niſi ꝓpter peccatū: ſed
iſtis. ſ. xp̄o et beate virgini non debebať
pena peccati: que pena conſiſtit in trib.

Primo in pena damni que eſt carētia
viſionis diuine ⁊ expulſionis de paradi
ſo. Secūdo in pena ſenſus que eſt rea
tus ⁊ perpeſſio tormentorum in inferno

Tertio in pena. ſ. remorſus conſcien
tie: qui remorſus per ꝓphetam vocatur
vermis Eſa. vlti. Vermis eoꝝ non mo
rietur. Et ideo conueniens erat huma
nitatē iſtoꝝ beatificari: ſed cum non eēt
conueniens beatitudinē eſſe particula
riorem morte. ideo ſicut per vnū. ſ. pmū

hominē omnes fuerunt damnati: ſic per
vnū innocentē conueniens fuit vt oēs
poſſent beatificari Roma. v. Si eīm vni
us delicto multi mortui ſunt: multo ma
gis gratia dei ⁊ donū in gratia vni⁹ ho
minis ihū xp̄i in plures habūdauit ⁊ pa
rū īfra. Si eīm vni⁹ delicto regnauit mors
per vnū: multomagis habundantiā gra
tie ⁊ donationis ⁊ iuſticie accipientes in
vita regnabunt per vnū ihm̄ xp̄m: ⁊ ſeq
tur infra. Sicut eīm per inobedientiam
vnius hominis peccatores cōſtituti ſūt
multi: ita ⁊ per vnius obedientiā iuſti cō
ſtituenť multi: lex eīm ſubintrauit vt ha
bundaret delictū. vbi autē habundauit
delictum ſuphabundauit ⁊ gratia: vt ſi
cut regnauit peccatū in mortem: ita et
gratia regnet per iuſticiā in vitam eter
nam per ihm̄ xp̄m dn̄m noſtrū. Unde
extunc determinauit deus hominē redi
mere: in qua redemptione fuit ipa pma
iuſticia renouata tripľr. Prima amo
ris: quia vt dicit Anſel. libro Cur deus
homo. Homo non debebat ad gratiam
recipi niſi ſufficienter peccato ſatiſfeciſ
ſet: ⁊ quia hoc facere non valebat de per
ſe: quia ſatiſfactio debebat eſſe īfinite ho
nitatis ſicut peccatū fuerat infinite offē
ſiōis ⁊ malitie: ſtat q̄ ſol⁹ de⁹ poterat a q̄
ipa iuſticia non exigebat cum ipſe deus
non eſſet debitor: ſed homo. quare de⁹ ꝑ
ſuam infinitam miſericordiā voluit in
hac ſacratiſſima nocte reuolutis annis
humanam naturā in vnitatē ſui ſuppo
ſiti aſſumere: vt ſic in vno homine eſſet
potētia diuina ad redimendū ⁊ debitor
homo ad ſatiſfaciendū: ideo dicit. Pro
pter nimiā charitatem ſuam qua dilexit
nos deus filium ſuū miſit. Scđa re
ctitudinis: quia erat infallibilis verita
tis Iohis pmo. Uidimus gliam eius.
Et paꝝ infra. plenū gratie ⁊ vitatis. Idē
xiiij. Ego ſū via veritas ⁊ vita. Ter
tia obedientie Philip. ij. Humiliauit ſe
metipm factus obediens vſq̄ ad mortē
⁊ quia quantū ad vtrumq̄ ſexum iſta re
demptio apparuit. Nam pro ſexu maſcu
lino in perſona xp̄i diciť Eccliaſtes. vij.
Uirum de mille vnū reperi. Et p ſexu
femineo in perſona beate virginis diciť
Eſa. xxxi. Nouū faciet domin⁹ ſup ter
ram femina circundabit virum. In iſta
ergo ſacratiſſima annūciatione conue
nit iſta triplex iuſticia. Prima amoris
in miſſione angeli Gabrielis ad beatam
virginē: q2 tūc apparuit amor dei ad hu
manā naturā. Scđa rectitudinis in
diſputatione beate virgis cū angelo.
Tertio obediētie in bn̄dicto cōſenſu
btē vginis qn̄ dixit: Ecce ancilla dn̄i ⁊c.

De annūciatione beate virginis
Sermo quartus

Ue gratia plena

dn̄s tecum Luce. i. ca. Tres
artes inuenio in toto orbe ge
nerales. Prima eſt hominū que eſt va
na miſera ⁊ temꝑalis. que circa tria ver
ſať. ſ. opes: honores: ⁊ voluptates. ideo
gloſa ſuper pſ. cxviij. ſ. In quo corrigit
adoleſcentior viam ſuam. ſic inqt. Tria
ſolent homies affectare opes. ſ. honores
⁊ voluptates. Opes auari: honores ſup
bi: voluptates luxurioſi ⁊ guloſi: q̄ tria
non ſatiſfaciunt. Primo q2 deficiunt
⁊ antiquanť Criſ. ſup Mat. Cū cetera
vitia ſeneſcūt ſola auaritia iuueneſcit.

Scđo q2 vana ſunt ⁊ derelinquūt Au
guſtinus libro pmo de contemptu mun
di cap̄. iij. Cur tam ceci ⁊ abſq̄ ratione
ſumus: mūdi pompas ⁊ diuitias totis vi
ribus cōcupiſcētes que vana ſūt ⁊ quod
peius eſt cū his magis indigeas te dereli
quūt. Tertio q2 ꝑturbant ⁊ affligunt
Sene. li. de remediis fortuitoꝝ. Iſte quē
tu felicē cūctis admirātib credis: ſepe do
let ſepe ſuſpirat. Scđa ē demonū que ē
mala et mortalis. que etiam verſať cir
ca. iij. ſcilicet mortem: penam: et diſcor
diam. De primo tam ſpirituali q̄ tem
porali morte operatus eſt demon in pri
mis parentibus Geneſ. iij. caplo. De ſe
cundo Iob primo capitulo. Nonne val
laſti eum ac domum eius: vniuerſamq̄
ſubſtantiam eius per circuitū: operi
bus manuū eius benedixiſti: et poſſeſſio

eius creuit in terra.ſed extende paululū
manū tuā ⁊ tange cūcta que poſſidet:ni/
ſi in faciē benedixerit tibi ⁊c̄.hoc idē di/
cit ibidem.ij.ca. Jō dicit̃ Apocal.ij.cap̄.
Eſto fidelis vſq̧ ad mortem ⁊ dabo tibi
coronam vite. De.iij. Bern̄.ſuꝑ cantica
ſermōe ſeptimo. Hoſtis ille antiquus ſo
lus pater eſt diſcordie zizanie ⁊ diſſenſi/
onis:quā ꝑmo i celo poſuit ⁊ in ꝑmis pa
rentibus ꝓcurauit:⁊ ſequit̃. Non ceſſat
hic nobis ꝓcurare vt a pace ſumma ſcili
cet xp̄i recedentes dānemur. Terna
eſt trinitatis diuinaꝝ ꝑſonaꝝ:que etiā
circa tria verſat̃.vitā:pacem:⁊ gl̃iam.de
ꝑmo Johis.x.cap̄. Ego cognoſco oues
meas ⁊ cognoſcūt me mee: ⁊ ego vitam
eternā do eis. De ſcdo ad Ephe. ij. cap̄.
Ipſe eſt pax noſtra qui fecit vtraq̧ vnū
De quo pſ̄. Saciabor cum apparuerit
gl̃ia tua. Hec aūt tria ꝑdidit genꝰ hu
manū ex demerito primoꝝ parētū. Qđ
conſiderans beatiſſima trinitas conſili/
um fecerunt ad inuicē in celo.ſ.pater fili
B us ⁊ ſpiritusſanctus: in quo tres ꝓpoſite
fuerunt cōcluſiones.quaꝝ Prima eſt:
an genus humanū eſſet recuperandum.
Et huic obſtabat iuſticia di.per ꝓphetā
pſ̄.xlviij.metro.xij ⁊ vltimo. Homo cū
in honore eſſet non intellexit.i. per lapſū
cecidit.cōparatus eſt iumentis inſipien/
tibus ⁊ ſilis factus eſt illis. Et ideo nō
meret̃ recuperationē:ſed ſicut ingratus
ꝑ inobedientiā mortem eternā:⁊ a deo
in perpetuū ſeparari ꝓmeruit. Ex oppo
ſito ſtabat miſcōia ⁊ pax:vt patet ex me
ditationibꝫ ⁊ ex dictis Anſelmi libro.ij.
Cur deus homo di. Homo ex ignoran/
tia ⁊ fragilitate peccauit: ptꝫ ꝑ magiſtꝝ
ij.ſententiaꝝ.diſti.xxij.ca.ij. Et cum pec
caſſet doluit:ḡ ſibi erat remittendū ⁊ re
cuperandū. Scđo homo fuit factꝰ vt
deo ſeruiret:ptꝫ.ij.ſniaꝝ. diſti.i.ca. iij.ḡ
recuꝑandꝰ erat:alit̃ deo ſeruire nō pote
rat ⁊ angeli reſtaurati nō fuiſſet.⁊ di mi
ſericordia:potētia:pax:bonitas:⁊ ſapia:
cognita nō fuiſſent.⁊ iō homo recuꝑan/
dus erat.ꝗ cōcluſio inter patrē ⁊ ſpiritū
ſctm̄ vertebat̃.quā ipſe diuine ꝑſone filio
cōmiſerūt.cui ſapia attribuit̃: ꝗ vna cū
ipſis diuinis ꝑſonis taxauit et ſtatuit vt
genus humanū redimeret̃ poſtq̧ ꝑ ig/
norantiā ſeductū peccauit ⁊ de pctō dole
bat. Sed querit̃ ſi homo erat ſaluandꝰ
debuit ſaluari vel libere vel ꝑ ſatiſfactio
nem. Et videt̃ ꝙ libere.qꝛ magis dei po
tentia benignitas ⁊ miſcōia in hoc cla/
reſceret. Sed iuſticia dicit oppoſitū alle
gans ſummā iuſticiā eſſe in deo ⁊ ſic eſt
homo redimēdus ꝑ ſatiſfactionem. Et
iſtud dicit dñs Bonauentura ſuper. iij.
Senteñ.diſt.ij.queſti.ij. Et ꝑ mgr̃m ha
bet̃ ibidē. Scđa ꝙ cū creatura nulla
poſſet de hoc deo ſatiſfacere ⁊ e ēt impoſ
ſibilis de per ſe quō per ſatiſfactionē ho/
mo eſt redimēdus. Qua ꝓpter diffinitū
eſt vt vna de tribꝫ ꝑſonis diuinis homi/
ni vniret̃ in vna ꝑſona ita vt ibi eſſet de/
us qui poſſet:⁊ homo ꝗ debet deo ꝑ mor
tem ſatiſfacere. Et hec eſt ſententia Anſ/
elmi ⁊ dñi Bonauenture vbi ſ̄. cauſas
autē quare filius qui eſt media perſona
in trinitate debuit carnē ſumere:vt genꝰ
humanū redimeret:vide in.iij.ſniarum
diſti.i.ca.ij. Sed querit̃ de ꝗ dña debu D
it carnē ſumere filius dei. Et dicit̃ de ea
que eſſet tota pulchra et abſq̧ macula.
et aſſignate ſunt.xi.in conſpectu diuine
maieſtatis.de quibus.x.fuerunt repudi/
ate. Prima fuit eua:que fuit formoſa
⁊ pulchra mulier:ſed repudiata fuit: qꝛ
guloſa. Scđa fuit ſara:ſꝫ repudiata fu
it:qꝛ crudelis i agar ancillā abrae Ter
tia fuit Rebecca:ſed fuit repudiata quia
iuida. Quarta fuit Lya:ſed repudia
ta:quia lippis erat oculis. Quinta fu
it Rachel ſed repudiata:quia fur ⁊ latro
Sexta fuit Anna mater Samuelis.
ſed repudiata quia ſterilis. Septima
fuit Berſabee:ſed repudiata:quia mere
trix. Octaua fuit Suſanna: ſed repu
diata:qꝛ vane gl̃ioſa. Nona fuit Ju/
dith:ſed repudiata:quia homicidiaria.
Decima fuit Heſter:ſꝫ repudiata:qꝛ
timida. Undecima ⁊ vltima fuit bea
ta virgo maria:in omnibꝫ ⁊ ſuper omia
puriſſima ⁊ in oibus virtutibus ſingu/

lariſſima.que poſita in conſpectu altiſſi/
me trinitatis reperta eſt in oibus ꝗ ſpe/
ctant ad ꝑfectionem vniꝰ dñe pleniſſime
cōpleta vt merito de ipa dicat̃ Sap̄.vij.
ca. Candor lucis eterne ⁊ ſpeculum ſine
macula.⁊ Canti.iiij.cap̄. Tota pulchra
es amica mea ⁊ macula non eſt in te. Et
ideo taxatum fuit vt ad ipam angelꝰ mit
teret̃ qui primo hec virgini nunciaret.
Scđo vt edoctā ꝑ angelū ſpūſſanctꝰ
totā repleret. Tertio ꝙ filiꝰ dei abſq̧
virili ſemine de ea carnē aſſumeret. Et
ideo Gabriel purpura indutus: corona
florea coronatus:liliū puritatis manu te
nens ad virginē hora cōpletorij veniēs.
quā orantē inueniens reuerenter ſaluta/
E uit di. Aue gratia plena dñs tecū.in qui
bus verbis videamus. Primo qualr
maria per angelū ſalutatur. Secūdo
qualiter dei filius de maria incarnatur.
Tertio quibus gratijs ⁊ dignitatibꝰ
magnificat̃ Circa primū notandū eſt
ꝙ cum beata virgo eſſet annoꝝ.xij. ⁊ de
mandato dei eſſet deſponſata Joſeph ve
nit Nazareth ad domū parentum:ꝗ vna
dieꝝ cum ſola in camera eſſet ⁊ deum ce
li deuotiſſime exoraret:vnam maximā
conſolationē ⁊ preter ſolitū ſenſit. Nam
in ipa conſideratōe exiſtente circa horā
cōpletorij lux ſplendidiſſima apparuit ꝗ
totā cameram illuxit. Et ecce ſtatim angelꝰ
dñi aſſuit ꝗ eam deuotiſſime ſalutādo di/
xit. Aue gratia plena ⁊c̄. Dixit aue qđ
idem eſt quod ſine ve.id eſt ſine peccato
quia ſine peccato mortali veniali ⁊ ori/
ginali fuit. Dicit̃ maria id eſt maris ſtel
la.mundi dña:celi porta:paradiſi regia
⁊ angeloꝝ corōa. Dicit̃ gratia plena.qꝛ
ſm̄ Bern̄ ſuꝑmiſſus eſt Luce ꝑmo cap̄.
Maria plena fuit ſeptuplr̄. Primo i
mente gratia deitatis. Scđo in corde
gratia puritatꝭ. Tertio in anima gra
tia charitatis. Quarto in ore gr̃a affa
bilitatis. Quinto in opere gr̃a largi/
tatis. Sexto in corpore gratia virgi/
nitatis. S.primo in conuerſatōe gra
tia humilitatis. Bene ergo dicit angelꝰ
gr̃a plena:de cuiꝰ gr̃e plenitudine capi/
unt vniuerſi.ſ.captiui redemptōem:ange
li leticiā:triſtes cōſolationē:pctōres ve/
niā:iuſti gr̃am:tota trinitas gl̃iam:⁊ fi/
lius dei carnis ſubſtantiā. Hec Aug.in
ſermone natiuitatꝭ Dñs tecum: ⁊ vere
Primo in ſua conceptōe:qꝛ ab origi/
li pctō ipam ꝑſeruauit. Scđo in vita
⁊ conuerſatione:quia ipam donis ſpūſ/
ſancti dotauit. Tertio in aſſumptōe:
qꝛ ipam ſuper choros angeloꝝ exaltauit
Quarto in remuneratōe:quia ipam i
anima ⁊ corpe ſuper ſanctos coronauit:
vt pie credit̃ a fidelibus. Benedicta tu:
fuit eñ benedicta ſuꝑ omnes.vbi notan
dū ꝙ mulier in lege triplicit̃ maledicta
erat:vel quia ſterilis erat:vel qꝛ in pecca
to concipiebat:vel quia in dolore partu/
riebat:ſed hec fuit benedicta. Primo
quia non ſolum hominē ſed deum conce
pit:⁊ ideo fecundiſſima. Scđo qꝛ nō
ſolum ſine peccato:ſed etiā in plenitudi
ne gratie fuit habundantiſſima. Ter
tio quia non tantum ſine dolore: ſed cum
gl̃ia letiſſima. Ideo dicit Bern̄.ſuꝑ miſ
ſus eſt. Tu ſola mater dei:tu ſola abſq̧
peccato fuiſti:tu ſola mater ⁊ ꝟgo abſq̧
dolore xp̄m vnicū filiū tuū dñm noſtrum
peperiſti. ꝓpter que dicit angelus Aue
gr̃a plena.ꝗ talia ⁊ tāta audiēs admira/
ta tacuit:⁊ cogitabat quō poterat hoc fi
eri qꝛ ꝟginitatē deo ſeruare ꝓmiſerat:ac
etiā ſm̄ Bern̄.vbi ſ̄.ſe dignā matrē eſſe
non reputabat:iō tacuit.⁊ tunc angelus
eā confortās dixit: Ne timeas maria:in/
ueniſti eñ gr̃am apud deū:ecce concipi/
es ⁊c̄. Et maria dixit Quomō fiet iſtud
qm̄ virū non cognoſco:⁊ nec cognoſcere
decreui.et ait angelꝰ. Spūſſctūs ſuꝑue/
niet in te ⁊ ꝟtus altiſſimi obūbrabit tibi
⁊c̄. Et ſic ptꝫ ꝑmū.ſ.quō ab angelo ſalu
tat̃. Circa ſcđm eſt notandū ꝙ beata
ꝟgo fuit cum angelo a tpe cōpletorij vſq̧
ad mediā noctē in diſputatōe ⁊ colloquio
diuine icarnationis ⁊ tūc vidēs omia
deo placere ⁊ ſibi oia poſſibilia eſſe dixit
Ecce ancilla dñi fiat m.h. ſm̄ ꝟbū tuū.
qđ fuit initiū nr̃e ſalutꝭ. Sꝫ q̄rit̃ quō.et
di ꝙ ꝯcito fide credidit ⁊ ore dixit Ec·

ce ancilla dñi.ꝙ fuit formatū corpus xp̄i
integꝝ ꝛ pfectū de carne ꝛ ſanguine bea
te virginis in vtero eius ſpūſſcti virtute
ꝛ anima a deo de nouo creata: ꝛ illo tunc
vnita fuit corpi: ꝛ diuinitas in eodē mo/
mento eis fuit vnita: vt patet per mgr̄m
in.iij. Senten. diſti.ij.ca.vltimo. Et ſūt
verba Auguſti. libro de fide ad Petruȝ.
ꝛ tunc fuit verum dicere quod in corpo/
re beate virginis fuit xp̄s deus et homo
verus ſm Auguſti ꝛ magiſtꝝ vbi ſupra.
ꝛ ſic patet ſcd̄m ſcȝ quomō filius dei in/
carnatus eſt. Circa tertiū notandum
ꝙ in hac ſanctiſſima incarnatione ope/
rata eſt tota trinitas: licet tantū perſona
filij fuerit incarnata ſm magiſtruȝ libro
iij. diſtin.i.cap̄. vlti. Et notandū ꝙ xp̄us
iſte ſm ꝙ deus verus ꝛ homo verus ho/
die de maria incarnatus: eſt liber ille in/
tus et foris ſcriptus: ſeptem ſigillis ſig/
natus: quem Johannes in ſpiritu vidit.
Apocal. v. vbi ſic dicit. Et vidi in dexte
ra ſedētis ſuper thronū: libꝝ ſcriptū in/
tus ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptem quem
nemo dignus inuētus eſt apire: niſi hec
beata virgo que a deo electa eſt digna ſo
ſum recipe: intus ſcriptus quo ad diui/
nitatē ꝛ foris quo ad hūanitatē. Sed
que ſūt ſeptē ſigilla videamꝰ. Primū
eſt diuinitatꝭ hūanitatiſqꝫ vnio. Se/
cundū eoꝝ conſideratio. Tertiū ipa/
rum operatio. Quartum coniunctio.
Quintū ipaꝝ mēſuratio. Sextum
ipaꝝ pportio. Septimū ipaꝝ apertio
In primo ſigillo deficit grāmatica cū
ſua ſcriptura ꝛ loquela In ſcd̄o retho
rica cū ſuis diſtictionibꝫ ꝛ coloribꝫ. In
tertio logica cū ſuo diſtinguere ac argu/
mentare. In q̄rto ariſmetrica ſuo nu/
ſu ꝛ calculatōe. In q̄nto geometria cū
ſuis menſuris ꝛ noticijs. In ſexto mu
ſica cū ſuis melodijs et cōſonātijs. In
ſeptio aſtrologia cū ſuo pvidere ꝛ iudi/
care. Circa pmū notandū ꝙ grāmati
ca neqt intelligere vnū idē verbū eē acti
uū ꝛ paſſiuū neutrū ꝛ deponēs: ſȝ in hac
ſacratiſſima icarnatōe vnū ṽbū eſt acti/
uū p qd̄ facta ſunt oia Joh.i.ca. Omia

p ipm facta ſunt. Idēqꝫ ē paſſiuū Joh.
vbi ſ. Verbū caro factū eſt. Idēqꝫ ē neu
trū qn̄ in ſepulchro qeuit. Idemqꝫ depo
nens qn̄ in reſurrectiōe oēs nr̄as miſeri/
as depoſuit: vn̄ Alanus. Exceptiuā acti
onē verbū pris excipit Dū deludit rōnē
dū naturā decipit. Cauſalē dictionē ab
vtroqꝫ recipit. Actioqꝫ paſſionē i h ṽbo
cōcipit. Circa ſcd̄m notandū ꝙ retho
rica nūq̄ itellexit ꝙ vnꝰ ꝛ idē nobilis ſit
ꝛ vilis diues ꝛ paup iuſtꝰ ꝛ pctōr: ſed in
hac ſacratiſſima icarnatōe hec repta ſūt
Bern̄. Nemo xp̄o nobilior nemo eo vili
or: nemo maior: nemo minor: nemo diti/
or: nemo paupior. Nota ꝙ xp̄s nō dr̄ pec
cator: qr peccauerit. ſed qr carnē ſimulem
carni pcti tulit Ro.v.ca. Miſit deꝰ filiū
ſuū in ſilitudinē carnis pcti: vel quia ſic
pctōr iudicatꝰ ꝛ mortuꝰ eſt p nob Alanꝰ
Peregrinat a natura nois poſitio: Dū i
dei traſit iura hois cōditio. Nouus tro/
pus in figura noua fit trāſlatio. Nouus
color i ſtructura noua fit cōſtructio. Cir
ca tertiū notandū: ꝙ logica nūq̄ intelle/
xit ex duabus diuerſis oimode vnū fieri
ſalua vtriuſqꝫ natura ꝛ ppꝛietate. Iō ſic
arguit. Eſt deꝰ: ḡ nō eſt homo: ꝛ ecōuer/
ſo. Sȝ in hac ſacratiſſima incarnatōe fu
it xp̄s deus ꝛ hō. Et iō fides ſic arguit.
xp̄s eſt deꝰ: igit̄ eſt hō. Alanꝰ. Intra lo/
cꝰ locū neſcit locus a ꝯrijs. Suū locū ex/
ſtupeſcit exceptū ab alijs. Sic ex liguis
obmuteſcit fallit̄ in ppꝛijs Et ex ſuis eru
beſcit logica fallacijs. Circa q̄rtū no/
tandū ꝙ ariſmetrica nūq̄ cognouit ali/
qd vnū exn̄s fore diuerſū. ſed hic ē vnus
in pſona ꝛ diuiſus i natura. Alanꝰ. Dū
ab vno nō recedit alterat̄ vnitas. Dum
in vnū ſe cōcedit vnit̄ alteritas. Indiui/
ſum idē cedit in idē diuerſitas. Suū tū
nō excedit limitē ſimplicitas. Circa
q̄ntū notādū ꝙ geometria nō ꝯḡuit ma
iorē mēſurā claudi ſb miori. ſȝ in hac ſa/
cratiſſima icarnatōe eternū capit̄ ſb tpa
li ꝛ infinitū p finitū. Alanꝰ. Sue artꝭ in
ceſura geometria fallit̄. Dū imēſus ſub
mēſura terrenoꝝ ſiſtit̄. Indirectū cui na
tura circli cōuertit̄. Sperā claudit q̄dra

tura: ꝛ ſub ipſa clauditur. Circa ſex/
tum notandum ꝙ muſica nunq̄ concor/
dauit in proporcione finiti cum infinito.
ſȝ ſacratiſſima hec icarnatio melodioſe
ſe compoſuit. ideo dixerunt angeli letiſſi
me decantando Luce.ij.capitulo. Glo/
ria in altiſſimis deo: ꝛ in terra pax ho/
minibus bone voluntatis. Alanꝰ. Duȝ
factoris ꝛ facture mira fit coniunctio.
Quis ſit modꝰ ligature quis ordo que
ratio. Que ſint vicula que ſtructure: que
gumphi: que vnio. Stupet ſuo fracto iu
re muſica proportio. Circa ſeptimuȝ
notādū ꝙ aſtrologia nō coḡuit ſolē ecli/
pſari ꝛ nō obſcurari. ſed in hac ſacratiſſi
ma incarnatōe ſol diuinitatꝭ eclipſatꝰ eſt
p obiectū hūanitatꝭ ꝛ nō eſt obſcuratꝰ ſȝ
in ſuo fulgore pmāſit. Alanꝰ. Solis lu/
mē nube tectū ſe nubis velamine. Per ſe
claꝝ fert obiectū nec habet i lumine No
ſtrū ṽgit in defectum ſol ortus in ṽgine.
Ineffectū dās effectū lumē in caligine.
Et ſic ſeptē liberales artes: legere intel/
ligereqꝫ nequeūt hūc libꝝ bn̄dictū ſpūſ/
ſcti gr̄a in vtero ṽginali receptū. qd̄ vi/
derat pp̄heta di. Eſa.xxix.ca. Erit vobiſ
viſio ſicut ṽba libri ſignati quē cum de/
derint ſciēti lr̄as dicent lege iſtū. Rn̄de/
bit non poſſuȝ. ſignatus eſt em̄. ſ. ſigillis
ſeptem ſicut dictū eſt. ex quo patet ꝙ ad
iſtum librū non attingūt mundane ſciē/
tie. Ideo dicit pp̄heta vbi ſ. Peribit em̄
ſapientia a ſapientibus eius ꝛ intellectꝰ
prudentiū eius abſcondetur. Et notan/
dum ꝙ vbi mundane ſcientie non attin/
gunt: ſimplices catholici amplexantur.
Nā piſcator petrꝰ hoc cognouit Math
xvi. dicens. Tu es xp̄us filius dei viui:
hoc ideȝ cognouit campſor Mathꝰ et
mercator Franciſcus de quibꝫ ꝛ ſimilibꝫ
dicit xp̄us Mathi.ij.ca. Confiteor tibi
pater domie celi ꝛ terre. quia abſcondi/
ſti hec a ſapientibus ꝛ prudentibꝫ ꝛ reue
laſti ea paruulis. Sed circa tertium
membꝝ. ſ. quibꝫ dignitatibus ꝛc̄. Eſt no
tandū ꝙ beata virgo duodeciȝ gratias a
deo recepit. quas nullus vnq̄ habuit.
Primo deꝰ ipam ab omi peccato pſer

uauit. Scd̄o mater dei omipotentis
eſſe pmeruit. Tertio de ſpūſctō filiuȝ
concepit. Quarto pncipiū noſtre ſa/
lutis fuit. Quinto xp̄m in vtero ſuo
nouēȝ menſibꝫ enutriuit Sexto abſqꝫ A
pena ꝛ dolore filiuȝ pepit. Septimo
virgo poſt partū ꝛ abſqꝫ macula permā
ſit. Octauo mater abſqꝫ homine ꝛ pa
tre humano fuit. Nono in ſe reſpicien
tiū libidines extinxit. Decimo ange/
loꝝ regina ꝛ maris ſtella ꝛ mūdi domi/
na fuit. Undecimo omnes ad eaȝ cla
mātes ſaluat ꝛ exaudit. Duodecimo
ſup omnes choros angeloꝝ ad dexteraȝ
dei eā filius ſuus coronauit. quam ſic ſi
gnificatā Johes vidit dicēs Apoca.xij.
ca. Signū magnū apparuit in celo mu/
lier amicta ſole ꝛ luna ſub pedibus eius
ꝛ in capite eius corōa ſtellaꝝ.xij. Recte
ergo ꝛ bene dicit angelus Aue ꝛc̄. Sȝ
pro concluſione huius ſolennitatis vide
amus vtrum deus potuerit vniri huma
ne nature. Et dicit̄ ꝙ non propter tria.
Primo quia non ſunt pportionabilia
Scd̄o quia plus diſtant q̄ duo con/
traria. Tertio non videt̄ conueniens
vt creator fiat creatura. Ad primū di
citur ꝙ plus poteſt deus facere q̄ nos in
telligere: ꝛ ſicut apud deū eſt pportiona
rum et conueniens: quod apud nos vi/
det̄ oppoſitū quod contingit pter debi
litatem ſenſus igitur ꝛc̄. Ad ſecundū
dicitur ꝙ deus poteſt oīe quod ſibi nō
eſt impoſſibile Luce.i.ca. Non erit im/
poſſile apud deum omne verbuȝ. Ad
tertium dicitur ꝙ ſicut cecus non poteſt
iudicare de coloribus: ſic nec homo que
dei ſunt Mathi.xvi.ca. Non ſapis que
dei ſunt: ꝛ ideo iſte articulus de incarna
tione verbi debet nobis eſſe credibilis p
fidem: quia ſm Gregori. ſuper Joh. Fi/
des nullum habet meritum vbi huma/
na ratio prebet experimentū. ꝛ ideo dicit
Aug. Hoc rōne nō debemus querere ſȝ
fide firmiter tenere: quia iuſtus ex fide
viuit Abacuc.ij. et Marci vlti.ca. Qui
crediderit ꝛ baptizatus fuerit ſaluꝰ erit.
Cuius nos ꝛc̄. Amen.

De annūciatione beate virginis.
Sermo quintus.

Dies primus erit

vobis celeberrim⁹ Leui. xxiij ca. Quia dies annūciationis btē ꝟginis dr̄ fuiſſe p̄m⁹ dies in quo factus ꝛ terminatus eſt mūdus. ſ. dies. xxv. marcij: vt ptʒ ex q̄buſdā hiſtorijs: ſic ē et p̄ma dies in q̄ mūd⁹ eſt renouat⁹: ꝓpter qḋ recte dr̄. Prim⁹ dies erit celeberrim⁹ ꝛ cōuenienter aſſumit ad cōmendationē hui⁹ feſtiuitatꝭ in q̄ excellētia iſti⁹ feſtiuitatis reſpectu aliaꝝ dupliciter declarat.

Primo q̄ntū ad ordinē durationis ſm̄ quē flores p̄cedūt folia cū dr̄ p̄mus dies

Scd̄m q̄ntū ad ordinē ꝑfectionis ſm̄ quē fruct⁹ p̄cedūt flores cū ſeq̄tur erit celeberrim⁹. ſicut eī̄ hec feſtiuitas ē p̄ma ita eſt celeberrima ꝛ digniſſima: ꝓ cuius figura adducit illud Geñ. i. ca. Factū eſt veſpe ꝛ mane dies ſext⁹. Iſte dies ſextuſ ē dies venerꝭ in q̄ xp̄s fuit annūciat⁹: ſic ꝛ crucifixus: ſic dic̄ Augu. de ciui. dei. ꝙ eadē die xp̄s fuit paſſus q̄ fuit annūciatus. In iſta aūt die vt colligit ex diuerſis hiſtorijs ad declarandū ei⁹ ſolennitatem colligunt xij. ſolennia facta ꝛ conſumata in ſacra ſcriptura. Primuʒ fuit de hoīs creatōe: q: tali die fuit adā de limo terre format⁹. Scd̄m de mulierꝭ formatōe: q: eadeʒ die fuit mulier de coſta ade formata vt ptʒ Geñ. ij. ca. Tertiū: q: tali die p̄mus martyr ꝛ virgo fuit coronatus. ſ. Abel ſm̄ Aug. libro de q̄ſtionib; no. ꝛ ve teſt. Quartū: q: tali die melchiſedech obtulit panē ꝛ vinū i ſacrificiū figura dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i q̄ fact⁹ eſt nobis ſacerdos ineternū ſm̄ ordinē melchiſedech. offerens in cruce carnē ſuā ꝛ ſanguinē. Quintū q: tali die abraā filiū ſuū voluit imolare ꝓpter diuinū mandatū: vt patet Geñ. xxij. ca. Sextū q: tali die angelus fuit miſſus ad virginē vt credimus. Septimum quia tali die xp̄us fuit paſſus Marci. xv. ca. Erat paraſceuen qḋ eſt ante ſabbatū. Octauū quia latro eo die miſericordiam conſecutus eſt. Nonū quia tali die Johannes baptiſta natus eſt: vt patet in ordine calendarij: quia ſub eadē lr̄a currit btē virginis annūciatio ꝛ natiuitas btī Johānis baptiſte. Decimū quia tali die gladius doloris ptranſiuit alam btē marie ꝟginis in paſſiōe eius filij: de quo dixerat Symeon Luce. ij. ca. Undecimū q: tali die beatus petrus fuit miraculoſe per angelū a vinculis abſolutus q̄uis in ordine calendarij feſtum ſit mutatuʒ.

Duodecimū eſt quia tali die btūs Jacobus fuit ab herode interfectus. Iſta autē duodecim ſigna ſolennia ſunt quaſi duodeciʒ hore iſtius diei. Et notandū ꝙ iſta dies fuit integrata ex veſpe ꝛ mane vt patet Geñ. p̄mo ca. Factū eſt veſpe et mane dies ſext⁹. Factū eſt veſpe per myſteriū incarnationis: ꝛ mane per myſteriū natiuitatis dies ſextus. quia Primus dies fuit annūciatio Iſmael Geñ. xv. cap̄. Scd̄s fuit annūciatio yſaac ibidem. xvij. cap̄. Tertius fuit annunciatio Sampſonis Judicum. xiij. cap̄.

Quartus fuit annūciatio beate virginis: vt patet in legenda ſue natiuitatꝭ licet non habeatur expreſſe per ſcripturam. Quintus fuit Johannis baptiſte: vt patet Luce p̄mo ca. Sextus fuit annūciatio xp̄i: vt patʒ ibidem: ꝛ ideo bene dicit dies ſextus. Eſt etiā notandū ꝙ veſpere iſtius diei ſacratiſſimi fuit honoratum multiplici honore. Primo quia iſta hora mater domini fuit repleta gratia. Ideo dicit angelus Luce p̄mo. Aue gratia plena. Scd̄o virginalis admiratiōis: vbi ſup̄. Quomō fiet iſtud quoniā virum non cognoſco. Tertio ſpūalis cōmeſtionis: q: iſta hora xp̄s cōſecrans ſuū corpus ſuos diſcipulos ſpūaliter refecit Lu. xxij. ca. Quarto ſpūalis potatiōis cuʒ ſacr̄m ſui ſanguinis ſitiēter ſuis diſcipulis dedit: patet vbi ſupra.

Quinto altiſſime ordinatiōis: q: tūc ordiauit. xij. apl'os ſacerdotes ꝛ confeſſores: ptʒ Lu. vbi ſ. Sexto ſacratiſſime vēditiōis: ptʒ Mat. xxvi. Sic eī̄ mors xp̄i fuit ſacr̄m noſtre reſurrectionis: ſic

eius venditio fuit ſacramentū noſtre redemptionis. Septimo ſctē ablutiōis quia ea hora lauit xp̄s pedes diſcipulorū: vt dr̄ Joh. xiij. ca. Qui lotus eſt non indiget niſi vt pedes lauet p̄bens humilitatis exemplū: cum eſſet dn̄s ꝛ magiſter

Octauo ſacre reuelatiōis: q: Johanni euangeliſte ſecreta ineffabilia in ſuo ſinu recūbenti reuelauit: patet Apocal.

Nono ſacratiſſime allocutiōis predicās vltimā p̄dicationē. in qua maxime eis recōmiſit charitatem. Decimo ſacramēto orōnis. q: eadē hora orauit ad patrē in monte oliueti: patʒ Luce. xij ca.

Undecimo ſacramēto ſue turbatiōis q: tunc incepit pauere ꝛ tedere de morte cernens horribilē paſſionem imminere.

Duodecimo: ſcīſſime ſue paſſiōis: q: licet hora nona ei⁹ paſſio fuerit cōſumata: tn̄ iſta hora fuit incepta. Tertiodecimo: ſacramēto ſue cōditiōis: quia iſta hora ſuū corpus poſitū fuit in ſepulchro ꝛ ideo rep̄hendit dn̄s ſuos diſcipulos: q̄ hanc horā non cōtemplabant di. Math. xxvi. ca. Non potuiſtis vna hora vigilare mecū. Et iō ordiauit eccl'ia vt hac hora ſalutaret ꝟgo maria: licet ꝓpter multa. potiſſime tn̄ ꝓpter iſta predicta: et in particulari aſſignant quatuor rationes

Prima ꝓpter beneficiū dn̄ice incarnatiōis recolendū: de quo habet Jere. i. ca. Uigilabo ego dicit dn̄s ſup verbo meo vt faciā illud: de q̄ Joh. i. ca. Uerbū caro factū eſt ꝛ habitabit in nobis. Secunda ad ſalutis nr̄e ꝑicula precauēda. Math. xxvi. ca. Uigilate ꝛ orate ſcilicʒ iſta hora vt nō intretis in temptationeʒ

Tertia ad nr̄e mortis vmbracla pertimeſcēda Mat. xxvi. ca. Suſtinete hic ꝛ vigilate mecū. Quarta ad dominice paſſiōis ſupplicia deplorāda Math. xxvi. ca. Triſtꝭ eſt aīa mea vſq; ad mortem. Et ideo q: iſta hora eſt tot ſacramētis dignificata ſcti patres multū venerādā p̄tulerunt. Hic eſt ille dies de quo dicitur. iiij. Regū. vij. cap̄. Hec dies boni nuntij eſt de terra longinqua. Bon⁹ nūcius eſt gabriel de terra longinq̄ de celo btē ꝟgini deſtinat⁹ a deo. ſ. iſta hora. Dicitur autē bonus. Primo rōne ſui ꝑſonalis ꝑfectionis: q: cōfirmatus in grā.

Scd̄o ratione ſue alte legatiōis Luce. i. ca. Miſſus eſt angel⁹ gabriel a deo.

Tertio rōne cōmiſſionis: vt ſcʒ filius dei incarnaret. vt ſ. Aue grā plena dn̄s tecū. Et infra: ſpūſſctūs ſuꝑueniet in te: ꝛ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Ideoq; ꝛ quod naſcet ex te ſctm̄ vocabit fili⁹ dei

Quarto rōne nobilitationis: multuʒ eī̄ nobilitat q̄ cōtrahit cū rege: maxime cū imꝑatore: ꝛ angelus cōtraxit cū deo. q̄n verbū aſſumpſit aīam rōnalem: q̄ eſt ſoror angeloꝝ ab eodē patre ad imaginē dei ꝛ de eadē matre ſcʒ ſpirituali natura

Circa ſcd̄m p̄ncipale. ſ. potitatē perfectionis: qua iſta ſolennitas p̄cedit oēs alias in dignitate adducit illud Nume. xxviij. Prima dies venerabilis erit ꝛ ſancta. omne opus ſeruile non facietꝭ in ea. Iſta p̄ma dies eſt annūciatiōis p̄ſentis. nam cū ſeptē ſint articuli ꝑtinentes ad humanitatē xp̄i. Prim⁹ eſt iſte. Qui concept⁹ eſt de ſpirituſctō: in iſto ſeptenario: ꝛ figurat ꝑ primaʒ diē ſeptimane ſicut eſt hodie. Dicit aūt iſta dies p̄ma venerabilis quia tranſcēdit in dignitate oēs alias ſolennitates ad xp̄m ꝑtinētes. Primo quidē ſue natiuitatis. natiuitas eī̄ non eſt magna ſolennitas niſi ꝓpter incarnationē hodiernā q: ſi iſta nō p̄ceſſiſſet deus homo natus non fuiſſet.

Scd̄o tranſcēdit circūciſionē: in qua fuit noiatus noīe ꝑtinente ad humanitatē. hodie aūt noiatur oībus noībus ꝑtinentib; ad diuinitatē ꝛ humanitatem.

Tertio tranſcēdit ſolēnitatē epiphanie: quia tūc oſtendit regib; ſolā humanitatē. ſed hodie exiſtēs in vtero ꝟginali oſtendit angelis homo fact⁹ ſuā diuinitatē. Quarto trāſcendit ſolennitatē regenerationis xp̄i q̄n fuit a Johe baptizat⁹: q: mai⁹ eſt ſacr̄m incarnationis q̄ꝫ regeneratiōis vel baptiſmatis quāto filius naturalis eſt potentior adoptiuo.

Quinto trāſcendit ſolennitatē oblationis: q̄n fuit p̄ſentatus in templo: quia

ſanctioꝛ fuit vter⁹ ꝟginalis: ꝙ templum
ſalomonis. Sexto tranſcēdit ſolēnita
tē tranſfigurationis: qꝛ ibi fuit ſolum coꝛ/
pus ſenſitiuū illuſtratū. in incarnatione
aūt aia fuit illuſtrata itellectualiter ſine
omni compatione lumine ſublimioꝛi.
Septimo tranſcēdit ſolennitatē cōſe/
cratōis ſui coꝛpoꝛis ꝛ ſāguis i cena qꝛ i
cōſecratōe panis et calicꝫ nō fuit diuitas
verbi ex vi verboꝝ ſed ſolū ex cōcomitā/
tia: in anūciatione aūt fuit diuitas ex vi
incarnatōis ꝛ verboꝝ bn̄dictōe vt alibi
patet. Octauo trāſcēdit ſolēnitatem
humane redēptionis q̄ fuit celebrata in
moꝛte xp̄i. qꝛ moꝛs iſta non fuiſſet ſuffici
ens pro redēptione humani generis ni/
ſi diuinitas illi carni p̄ſuiſſet icarnata vt
dicit btūs Anſelmus in libro Cur deus
homo. Nono trāſcendit ſolennitatem
infernalis expoliatiōis facta in ſabbato
ſctō: qꝛ in infernū nō deſcēdit niſi aia cū
diuinitate remanēte coꝛpe in ſepulchꝛo
cuꝫ diuinitate: ꝛ in btē ꝟginis vtero fuit
hodie diuinitas cū coꝛpe ꝛ aia. Deci/
mo tranſcendit ſolennitatē reſurrectōis
qꝛ in reſurrectōe fuit vnita aia cum coꝛ/
poꝛe ꝛ diuinitas cū hūanitate. iſta auteꝫ
vnitas eſt nobilioꝛ: qꝛ habet extrema no
T bilioꝛa. Undecimo trāſcendit ſolenni
tatē aſcenſionis: qꝛ ſicut tunc aſcēdit ad
dextrā patris quaſi localiter: ita nūc pſo
naliter cū humanitas fuit aſſumpta ad
vnitatē pſone. Duodecimo tranſcen/
R dit ſolennitatē ſpūſſcti. quādo ſpūſſctūs
fuit miſſus in ſigno ſenſibili in die pen/
thecoſtes. q̄ non fuit deus ſuppoſitaliter:
nūc autē in ſigno ſenſibili fuit miſſus fi/
lius q̄ fuit de⁹ pſonalr. ꝛ ideo qꝛ ſic tran/
ſcendit iſta ſolennitas alias ſolēnitates:
recte dicit̄ venerabilis ꝛ ſancta. Iſte eſt
ille dies de quo dicit̄ ad lr̄am Malach.
iij. ca. Quis poterit cogitare diē aduen/
tus ei⁹ ſcꝫ in ꝟginē qđ ē myſteriū nob in
cōpꝛehenſibile ꝑ naturā. Iſte dies habet
xij. hoꝛas: iuxta illud Ioh. xi. Nonne du
odecim hoꝛe ſunt diei. Iſte. xij. hoꝛe ſunt
xij. ſacramenta que ſunt hodie cōſuma/
ta. Primū ſupne conſultationis. quā/
do tres perſone conſiliū inter ſe inierunt
qualr̄ poſſent lapſum hūani generis re/
uocare. ꝛ inuenerūt ꝙ nō congrue niſi ſe/
cunda pſona angelo nūciante carnē ſu/
meret de virgine. quod quidē conſilium
inter diuinas pſonas fuit ab eterno ha/
bitū ſed hodie conſumatū: de quo conſi
lio dicit̄ Roma. xi. Quis nouit ſenſū do
mini aut quis conſiliarius eius fuit?
Scđm ſingularis electionis: qua fu/
it ſanctus gabꝛiel inter milia milium: et
decies centena milia: vt patet Dan. vij.
cap. electus ad perficiendū diuinā lega/
tionem. Et conuenienter iuxta ſui nomis
interp̄tationem. Gabꝛiel id eſt foꝛtitudo
dei: quia diuina foꝛtitudo in iſta incarna
tione maxime fuit declarata magiſꝙ in
mundi creatione: quia maius eſt facere
de homine deū aut econuerſo: ꝙ de nihi
lo creare mundū. ſicut maioꝛ eſt diſtātia
extremoꝝ. de qua electione dicit ꝓpheta.
ps. lxxxviij. metro. xix. Exaltaui electuꝫ
de plebe mea. Tertiū diuine accelera
tionis: quia licet angelus aſſecutus fue/
rit diuinū imperiū: tamē velocius deus
ꝑuenit ad virginē: ſed preuenit nunciuꝫ
ſuū deus citius volās ꝙ angelus. eo ꝙ
virgo p̄us concepit deum mente ꝙ coꝛ/
poꝛe vel vētre. ideo dicit ꝓpheta ps. xviij.
metro. vi. Exultauit vt gigas ad curren
dam viam a ſummo celo egreſſio eius.
Quartū angelice ſalutationis in qua
mutauit nomen eue: dicens Aue. quia ſi
cut Eua per ſupbiam mundū interemit
ſic maria per grām mundū viuificauit.
illa vt eſſet dea: hec vt eſſet ancilla. ꝛ ſicē
illa per ſuam inſipientiā fuit a ſerpente
ſeducta credens: ſic iſta per ſuā ſapienti
am fuit ab angelo edocta querēs. Et iō
ſicut illa credente ſerpentem exaltauit.
ſic iſta querente ſerpentē oppꝛeſſit Gen.
iij. Ipſa conteret caput tuū. Quintuꝫ
virginalis ꝑturbationis ſcꝫ cū fuit ſalu/
tata oꝛta fuit turbatio ꝑ̄t duo. Primo
ex ſubita appitōe: qꝛ naturalr̄ īfert turba
tionē in p̄ncipio ꝛ terroꝛē Mar. xvi. ca.
Uiderūt iuuenē ſedentē in dextrꝭ coop/
tū ſtola candida: ꝛ obſtupuerūt. Scđo

ex inſolita ſalutatōe: quia dicit Aue gra/
ti a plena: reputās ſe indignā tanti meri
ti. ideo dic̄ Quomō fiet iſtud. Hui⁹ tur/
bationis figurā geſſit cōmotio aquaruꝫ
piſcine facta per angelū Ioh. v. ca. Ange
lus autē dn̄i ſcḋm tempus deſcendebat in
piſcinaꝫ ꝛ mouebat̄ aqua. Sextū vir
ginalis inclinationis qua conſenſuꝫ pꝛe
buit: vnde dicit Elizabet Luce. ij. cap.
S Beata que crediditi quoniā ꝑficientur
ea que dicta ſūt tibi a dn̄o. Septimuꝫ
ſue ſcđe ſanctificationis. qua fuit ſancti/
ficata in verbi conceptione: dicente an/
gelo. Spiritusſanctus ſuperueniet in te.
Prima quideꝫ eius ſctificatio fuit in
vtero matris ꝑfecta. Scđa fuit in an/
geli annūciatione magꝭ ꝑfecta. Signū
aūt hui⁹ ſanctificatiōis fuit fulgur ꝓgre
diens ab eius facie chꝛiſto poſito in eius
ventre: ita vt eius claritas in reſpicienti
bus ꝓnitatem mali extingueret: vt dicūt
ſancti de qua ſctificatione habet̄ in figu
ra. i. Paralip. ij. ca. de ſcđa vnctione regꝭ
ſalomonis quia in ſcđa vnctione regꝭ fa
ctus eſt rex omniū filioꝝ iſrael: ita beata
virgo in ſecunda ſctificatōe fuit facta re
gina omniū deū videntiū eo quia mater
regis eoꝝ. Octauuꝫ ſupernaturalis
foꝛmationis: quia ſcḋm Damaſce. coꝛpus
chꝛiſti in vtero virginis non fuit foꝛma
tum ſeminaliter: ſed ſupnaturaliter vir/
tute diuina. Sed notandum ꝙ fuerūt
ibi quattuoꝛ opera mirabilia. Primo
quia pſona ſpiritusſancti p̄ueniens om/
nes ſanguines virginis elegit. Secū
do ipos electos vniuit. Tertio in ho/
neſtiſſimo loco repoſuit. Quarto coꝛ/
pus chꝛiſti inde foꝛmauit. ſicut dicit bea
tus Dioni. Nota ꝙ chꝛiſtus fuit ex pu/
riſſimis ſanguinibus beate virginis ge/
neratus: vt apoſtolus dicit ad Roma. i.
ca. Qui factus eſt ei ex ſemie dauid ſcḋm
carnem. quia beata virgo de ſemine Da
uid generata erat. Nonum naturalis
generationis: quia beata virgo natura/
liter egit cooperante ſpiritusancto: vt eſ/
ſet vera mater: licet deus totū potuiſſet
feciſſe. Notanduꝫ tamen ꝙ beata virgo
pꝛe ceteris habuit quattuoꝛ priuilegia.
Primuꝫ quia ſicut mulieres cum ho/
minibus generant: ꝛ tantomagis nobili
tantur quanto cum nobilioꝛib ꝛ dignio
ribus. ꝛ ſic beata virgo cum tota trinita
te concurrit. Secundū ex parte geni/
ti: qꝛ ſicut alij filij ptim ſūt ex pte patrꝭ
ꝛ partim ex parte matris: ſic fili⁹ beate
virginis fuit totaliter de ſubſtantia ma/
tris ſcḋm humanitatē: ſicut totalit̄ de ſub/
ſtantia patris ſcḋm diuinitatē. Tertiū
ex parte germanitatis. nam germanitas
ſumitur penes cōſubſtātialitatē: et tantā
germanitatem habuit beata virgo cum
filio: quantam habent ſimul pater ꝛ ma
ter cum filio: quia tantum recepit filius
de ſubſtantia beate virginis quantū re/
cepit alius filius de ſubſtantia vtriuſꝙ
parentis. Quartum ex parte pꝛolis:
quia non genuit puram creaturam: ſed
illam eandem quam deus pater genuit
eternaliter. ideo beata virgo appellata ē
theotocos id eſt mater dei: vnde apoſto/
lus ad Galath. iiij. cap. At vbi venit ple
nitudo tempoꝛis: miſit deus filium ſuuꝫ
factum ex muliere: factū ſub lege: vt eos
qui ſub lege erant redimeret. Deci/
mū vterine habitationis de qua require
Undecimuꝫ ſupermundialis creatio
nis. quia tūc fuit creata eius anima ſan/
ctiſſima tanꝙ omniuꝫ creaturarum pꝛe/
clariſſima. in cuius creatiōis inſtanti fu
erunt quattuoꝛ mirabilia opera. Pri/
mum ipius anime creatio. Secundū
anime create ſanctificatio. Tertium
ſctificate glificatio. qꝛ ſtatī vidit diuinā
eēntiā ſicē nūc videt. Quartū ierarchi
arū ſublimatio qꝛ mox potuit illuminare
oēs angelos ſicē illuminat nūc. iō dic̄ apo/
ſtolus. i. Coꝛ. xv. Sicut p̄mus adam fu
it factus in animam viuentem: ita nouiſ
ſimus adā in ſpiritū viuificantē. Du/
odecimuꝫ ineffabilis vnionis: que fuit
quadruplex. Prima: quia ſcḋm oꝛdineꝫ
nature: ſunt vnita anime cum coꝛpoꝛe in
vna vnione. Scđa vnio eſt diuinitas
cū aia. Tertia diuinitas cum coꝛpe.
Quarta diuinitas cum tota huma/

ꝟtate:que ſunt facta in eodē inſtanti in
vtero ꝟginis ⁊ in hoc conſiſtit ſacrm̄ in/
carnationis qḋ eſt ſuꝑ oia alia ſacramē
ta. ⁊ ſic patēt.xij.hore huius diei. De qui
bus horꝫ ⁊ die dicit ꝓpheta pſ̄.c.xvij.me
tro.xxij. A dn̄o factū eſt iſtud ⁊ eſt mira/
bile in oculis nr̄is. Hec dies quā fec̄ do
minus exultem⁹ ⁊ letemur in ea. In cu/
ius gaudiū ⁊c̄. Amen.

De inuentione crucis.

Aparebit ſignū
a filij hominis in celo Math
xxiiij.ca. Quia in p̄clara ſa
lutifere crucis inuētōe xp̄i vexillū fuit fi
delibus reuelatū. iō ꝓ declaratōe hui⁹ ſo
lennitatis aſſumit̄ iſtud verbū. Appare
bit ⁊c̄. in quo reuelat̄ miſteriū crucis xp̄i
Primo quidē hiſtorice:⁊ hoc quantū
ad diez iudicij inducit. quo tempꝫ iſtud
ſignū reuelabit̄ oibus ſicut ſignū magni
regis cū ꝟtute magna ⁊ maieſtate ad iu
diciū venientis : patet vbi thema. Eſt
ḡ pmo notandū ꝙ ad exercitū angeloꝝ
venientiū cū xp̄o ad iudiciū ꝑtinet diri/
gi illo vexillo ſicut ſolet exercitus regis
dirigi ſigno ei⁹. Et iō dic̄ Enoch i ep̄la
Iude Ecce venit dn̄s in ſanctis milib
ſuis facere iudiciū. Scḋo reuelabitur
ad electū populū cōfortandū ſicut ſolent
in bello cōfortari tyrones in periculis cō
ſtituti:qn̄ vident ſui regis ſignū cuz au/
xilio ſubuenire. vnde enumeratꝭ ſignis
iudicij dixit ih̄s diſcipulis ſuis Luc.xxi
Leuate capita vr̄a qm̄ appropinquat re
demptio veſtra. ſcz hiis fieri incipientib
Tertio reuelabit̄ ad reproboꝝ exerci/
tum exterminandū:ſicut exterminant̄ ⁊
conterunt̄ inimici deuicti qn̄ vidēt vexil
lum regis aduerſarij potēter venire. In
cuius figura exterriti ſunt Philiſtei vi/
dentes archam dei ꝓ ſigno ꝯtra ſe veni/
entē.i. Regū.iiij.cap̄.que q̄dem archa fu
it figura crucis ſm ap̄lm. Quarto re
uelabit̄ ad dn̄um demonū diſſipandum
ſicut ſolet rex iuſtus ſuū ſignū premitte/
re ad exterminādū malos. pmo ad Co/
rinth.xv.ca. Cū tradiderit regnū deo et
pr̄i:cū euacuauerit omnē pncipatū ⁊ po
teſtatē ⁊ virtutez. In cuius figura dixit
dn̄s ad Noe Gen̄.ix.ca. Arcū meū ponā
i nubib:⁊ erit ſignū federꝭ iter me ⁊ iter
terrā. Scḋo tropologice ꝗtū ad ani
mam noſtrā: vt intelligat̄ ſignū crucꝭ ap
parere in celo qn̄ impreſſum fulget i ani
ma nr̄a:que eſt de natura celeſti:ſic̄ cor/
pus de natura terreſtri: vn̄ Augu. expo/
nēs illud verbū. In pncipio creauit de⁹
celū et terrā. id eſt naturā corꝑalē ⁊ ſpūa
lē.xi. de ciui. dei facta eſt aia de natura
celeſti. qꝛ eiuſdē ſubſtantie cum angelis
vn̄ plato ad ſiltudinez celi diuiſit aiam
in duos circulos pncipales:⁊ alteꝝ vide
licet illoꝝ in ſeptē: vt pmus circul⁹ indi
uiſus rn̄deat firmamēto. Scḋs q̄ diui/
ditur in ſeptē rn̄deat orbib planetaꝝ.
Sic aia nr̄a habet duos circulos. ſ. intel
lectū ⁊ voluntatē ꝑ quos in deū reducit̄
vnde ꝓceſſit ꝑ modū circuli:q̄ termina
tur vbi incipit̄. circulus etiā volūtatꝭ re
manet indiuiſus. ⁊ in illo apparet ſignū
crucis qn̄ voluntas nr̄a non grauat̄ nec
delectat̄ in rebus corruptibilib ⁊ carna
libus:ſed in ſola xp̄i dilectōe. ſicut ap̄ls
quādo dicit ad Galath. vi. Mihi ab/
ſit gl̄iari niſi in cruce dn̄i noſtri ih̄u xp̄i
Circulus autē intellectualis diuidit̄ in
ſeptē circulos ductiuos in deum. Pri
mus eſt credulitas certa ꝑ quam reduci
mur ad illū a quo incipim⁹. idcirco ap/
paret ſignū crucis qn̄ firmiter credimus
qḋ illud eſt in quo fuit xp̄s cōfixus ꝓ no
ſtra redemptōe:qꝛ mors nr̄a nō poterat
expiari niſi ꝑ mortē eius cuius vita erat
melior tota hūana natura ſm Anſhel.
vnde dꝛ Sap̄.xiiij. Benedictū eſt lignū
per qḋ fit iuſticia. Scḋus eſt humili/
atio ꝓfunda ꝑ quā reducimur circulari
ter ad noſtꝝ pncipiū deū:conterendo ſu
perbiā ipſius exemplo ap̄li ad Philip. ij.
Humiliauit ſemetipm̄ ꝓ nobis factus
obediēs vſqꝫ ad mortē Iudith. ix. Hu/
miliū ⁊ manſuetoꝝ ſemꝑ tibi placuit de
precatio. Tertius cōtinua memoria:
ꝑ quā reducimur. ſ. qn̄ paſſionis xp̄i me/
moriā ſolicitamus. illa eni paſſio noſtra
omniū ꝑctā deleuit:cirographum noſtre
obligationis deſtruxit Grego. in p̄fatio.
Qui mortē noſtrā moriendo deſtruxit ⁊
vitā reſurgendo reparauit Eccle. xxix. cap̄
Gratiam fideiuſſoris ne obliuiſcaris. dedit
eni ꝓ te animā ſuā. Quartus ſpes fir
ma ꝑ quā reducimur. ſ. quādo totā ſpez
ponimus in dn̄ica paſſione ita ꝙ non no
ſtris meritis ſed paſſionis xp̄i venimus
ad ſalutē Anſel. Redemptionē in mor/
te docet obicere iudicanti xp̄i crucē Ro.
viij. ca. Spe ſalui facti ſumus. Quin/
tus certa confidencia ꝑ quā reducimur
ſ. qn̄ anima ſe totā cōmittit deo vnde cre
dit omia aduerſa ſuperare:ſicut ſctā Iu
dith confidēs in deo deuicit holofernez
vnde dicit̄ Iudith. ix. Fac dn̄e vt gladio
ſuo ꝓprio eius ſuꝑbia amputet̄. ⁊ parum
infra. da mihi in animo conſtantiā vt cō
tempnā illū ⁊ virtutē eius vt euertā illū
ſic confidens dicebat btūs Martinus.
Ego non galea vel lorica ꝓtectus ſed ſi/
gno crucis munitus hoſtiū cuneos pene
trabo ſecurus. Sext⁹ cognitio grata
ꝑ quā reducimur. ſ. quādo anima recog/
noſcit beneficia paſſionis ⁊ crucꝭ chriſti
quia ꝓprio filio ſuo nō pepercit deus:ſed
ꝓ nobis omībus tradidit illū Phil. iiij.
ca. Cū gratiarūactione petitiōes veſtre
innoteſcant apud deū et ad Ephe. v. ca.
Gratias agentes ſemꝑ ꝓ oibus in nomine
dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i deo ⁊ pr̄i. i. Theſſalon̄. v.
Sine intermiſſione orate: in oibus gra/
tias agite. Fidelis contēplatio per quaz
reducimur. ſ. qn̄ oblitꝭ terrenis amam⁹
celeſtia:⁊ illa ſemꝑ cōtemplamur ſic̄ fa/
ciebat ſctūs Franciſcus q̄ tantū medita
tus eſt ⁊ contēplatus dn̄icam paſſionem
ꝙ meruit crucifigi: vn̄ dicit̄ Galath. vi.
Mihi autē abſit gl̄iari niſi in cruce do/
mini nr̄i ih̄u xp̄i. in cuius laudē dꝛ. Sic
trāſformat̄ cor amātis in id qḋ amatur:
vt ꝑ membra foris ꝟtus ꝓrumpat amo/
ris. in cuius figura di. deus ad Moyſē.
Nume. xxi. Fac ſerpentē eneū. ⁊ pone eū
pro ſigno q̄ ꝑcuſſus aſpexerit eum viuet
quaſi dicēs ꝑ iſtos circulos aia reducet̄
ad intellectū crucis: vn̄ merito viuet ve/
ra vita Ioh. i. Qḋ factuz eſt in ip̄o vita
erat. Sic igit̄ apparet ſignū filij hois in
in celo aie noſtre:ſi p̄dicte circulationes
erūt in mentib nr̄is De iſto ſigno dicit
dn̄s Ezech. ix. Signa thau ſuꝑ frontes
viroꝝ gementiū ⁊ dolentiū. ⁊ ſequitur ꝙ
non ſignati erāt dampnati. Tertio al/ A
legorice. circa militantē eccl̄iam vt intel
ligant ſignū crucis in celo militantis ec
cleſie apparere de qua eccl̄ia dic̄ Grego.
ſuꝑ Math. Regnū celoꝝ p̄ſentis tem/
poris eccl̄ia dicit̄ in q̄ regno ſunt duo cir
culi pncipales. Prim⁹ eſt credēdoꝝ q̄
non diuidit̄ in circulos ſicut firmamētū
ſed ad inſtar ip̄ius habet. xij. ſigna. ſ. xij.
articulos fidei. In iſto celo apparet ſig/
nū crucis: qꝛ vt credit̄ btūs andreas po/
ſuit ibi vnū articulū de cruce. Secun/
dus circulus eſt agendoꝝ qui diuidit̄ in
ſeptē circulos. ſ. ſacramentoꝝ eccl̄ie in q̄/
bus apparet ſignū crucꝭ. qꝛ ſolennitates
illoꝝ ſacramētoꝝ cū ſigno crucis mini/
ſtrant̄ ⁊ in virtute paſſiōis xp̄i habēt effi
caciā. In cuius figura dicit̄ Apocal. xij.
In celo apparuit ſignū magnū ⁊ mirabi
le. magnū: quia ad oīa myſteria ſe extē
dit: mirabile quia ꝑ eius virtutē creatur
gr̄a in ſacramentis: que quidē creatio ē
opus mirabile Eccle. xliij. ca. Uas ad/
mirabile opus excelſi. Quarto ana/ B
gogice ꝗtū ad ſuꝑnam patriā: vt dicat̄
hoc ſignū in celo apparere. ſ. in eccl̄ia tri
umphante in qua oēs bti erūt ſicut an/
geli Math. xxij. ca. In reſurrectiōe illa
neqꝫ nubēt neqꝫ nubent̄: ſed erūt omnes
ſicut angeli dei in celo. In illo aūt celo
ſunt duo circuli pncipales. Unus immo/
bilis. ſ. celū empirreuz ⁊ ſignificat ierar/
chiam ſuꝑceleſtem ꝓpter ſubſtantiaz in/
cōmutabilē in qua eſt ſola trinitas diui/
naꝝ ꝑſonaꝝ ſm Dioni. de ange. ierar. in
quo celo apparebit ſignū crucis in xp̄o:
qꝛ in illo fuit exaltatus ad Phil. ij. Pro/
pter qḋ deus exaltauit illū ⁊c̄. Scḋs
eſt mobilis q̄ eſt ierarchia celeſtis ꝓpter
ſuā mutabilitatē: ⁊ diuidit̄ in. ix. circulos
ſicut ſub celo empirreo ſūt. ix. circuli mu
tabiles: qꝛ inceſſant̄ mouent̄ in deuz. In

pro die Iudicij

quolibet illoꝝ circuloꝝ apparebit ſignū
crucis. qꝛ ad quēlibet circulū aſſumētur
anime ꝑ crucē xp̄i redempte. ſicut de ꝗli
bet ordine ceciderūt angeli. Iſte aie ha/
bebūt ſignū cruc꜕ i frōtibꝫ ſuis: qꝛ ab an
gelꝭ ad h̄ deputat꜕ ſignabunꝭ Apoc. vij
ca. Uidi alteꝝ angelū aſcendentē ab or
tu ſolis ⁊ clamauit quattuor angelis: et
ſequiꝭ: quoadusqꝫ ſignemus ſeruos dei
nr̄i in frontibꝫ eoꝝ. Iſti ſūt illi ſignati ꝗ
cantabant canticū nouū ante ſedem dei
⁊ agni dicentes Apocal. v. ca. Redemi/
ſti nos deus in ſanguine tuo: ex om̄i tri/
bu ꝑ populo ⁊ lingua ⁊ natiōe: ⁊ feciſti nos
deo noſtro regnū. Cu⁹ nos participes
faciat ſua miſericordia Amen.

De ſancta Clara

a Lia eſt claritas

ſolꝭ alia claritas lune ⁊ alia
claritas ſtellaꝝ: ſtella eñ a
ſtella differt in claritate p̄me ad Corint.
xv. Quia beata clara a claritate fuit de/
noīata reuelatōe diuina. ideo ad extollē/
dam eius claritatē cōuenienter aſſumiꝭ
iſtud verbū in quo btūs Paulus de feli/
citate ſctōꝝ qui ſunt in patria ſub nomi/
ne claritatis loquiꝭ. Sed notandū ꝙ in
ꝑadiſo ſunt quattuor gradus felicitatis
quoꝝ. Primus eſt ſm̄ nature redundā
tiā ſicut felicitas aīe xp̄i que redūdat in
omnes ſctōs. Scd̄s ad nature habun
dantiā ſicut felicitas btē ꝟginis: que li
cet non tantū redundet tamē habundat
quantū poteſt de felicitate recipe ſm̄ po
tentiā ordinatam. Tertius ad nature
ſufficientiā: ſicut felicitas ſctōꝝ angeloꝝ
ꝗ licet non habeāt tantā habundantiaꝫ
ꝗn plus cape poſſent cuꝫ ſint capatiores
pluſqꝫ hoīes ⁊ tamē ꝗlibet habet ſm̄ ſuffi
cientiorē naturā maiorē gl̄iaꝫ. Quar
tus ad nature cōtinentiam: ſicꝭ felicitas
ſctōꝝ: ꝗ non ſm̄ maiorē ꝑfectionē in na/
turalibꝫ: ſed ſolū ſm̄ continentiā merito/
rū habēt pl⁹ de felicitate eterna vel min⁹
Nūc autē ad ꝓpoſitū apl̄s volēs nos in
ſtruere de iſto q̄rto gradu felicitat꜕ dicit
Alia eſt claritas ſolis. i. q̄rtū ad p̄mum. i.

xp̄i. cu⁹ felicitas redūdat in oēs beatos
ſicut ſol redūdat in oia corꝑa ſupcceleſtia
ſm̄ btm̄ Dioni. li. iiij. de diui. nomi. de ꝗ
ſole dicit ꝓpheta Malach. iij. ca. Uob
timentibꝫ deū orieꝭ ſol iuſticie. Alia cla/
ritas lune q̄tum ad ſm̄ ſcꝫ btē virginis
que imediate illuminatur a xp̄o ſicꝭ luna
a ſole. de qua dicunt angeli admirantes
Cantico. vi. ca. Que eſt iſta que ꝓgredi/
tur quaſi aurora cōſurgēs ꝑpulchra vt lu
na. Alia claritas ſtellaꝝ q̄tuꝫ ad terti/
um. i. ſctōꝝ angeloꝝ ꝗ dicunꝭ ſtelle: quia
ſicut ſtelle date ſunt ad ornamētum celi
materialis: ita angeli ad ornamentū celi
ſpūalis Judicū. v. ca. Stelle manētes in
ordine ⁊ curſu ſuo aduerſus ſyſarā pug/
nauerꝭ ⁊ Baruch. iij. Stelle dederūt lu
mē i cuſtodijs ſuis ⁊ letate ſūt. Stella a
ſtella differt in claritate. quantū ad q̄rtū
id eſt vna anima btā differt ab alia: qꝛ ſi
cut in ſtellis eſt maior ⁊ minor claritas:
⁊ in angelis maior ⁊ minor felicitas: ſic
eſt in ſctis ſm̄ exigentiā meritoꝝ: de qui
bus ſtellis dictum eſt abrae Gen̄. xv. cap̄
Suſpice celū et numera ſtellas ſi potes
ſic erit ſemē tuū: ⁊ qm̄ ad laudem beate
clare ſub noīe claritatis eius p̄ſentiaꝫ eſt
introductū: notabimus octo ꝓprietates
claritatis btē clare cōuenientes. Pri/ S
ma: qꝛ habet p̄mitatē in ſuo exortu: quia
in mūdi creatiōe primo fuit producta in
ordine ſex dieruꝫ. quia in prima die fuit
lux creata Geneſ. i. cap̄. Dixit deus fiat
lux et facta eſt lux: que idem eſt cum cla/
ritate. Et iſta ꝓprietas fuit in beata cla/
ra que in p̄meua etate florere cepit virtu
tibus ab infantia: que eſt etas prima. ideo
de ea dicit eccleſia. Sacra ſpirat infātia
magni regis connubia: ⁊ talium eſt deo
gratiſſimū obſequiū: qui primū florē ſue
iuuentutis deo offerunt dicente ꝓpheta:
pſ̄. viij. metro. ij. Ex ore infantiū ⁊ lactē
tium ꝑfeciſti laudem. Scd̄a quia ha/
bet velocitatē in ſuo motu: licet eniꝫ mo
tus celi ſit velociſſimus: tamē claritatis
diffuſio eſt magis feſtina cum fiat in in/
ſtanti vel in tempore imperceptibili. qd̄
declarat deus Mathi. xxiiij. cap̄. Sicut

fulgur exit in oriente ⁊ paret vſqꝫ in oc/
cidentem: ita erit aduentus filij hominis.
Iſta ꝓprietas fuit in beata virgine Cla/
ra pro eo ꝙ votuꝫ inſpiratum a deo per
verba beati Frāciſci non obſtātibꝫ qui/
buſcunqꝫ obſtaculis non ꝓlongauit: ſed
ſtatim vouit ⁊ votum ſeruauit. exemplo
illius: de qua Luce p̄mo. Exurgēs ma/
ria abijt in montana cū feſtinatione. vbi
Ambroſius. Neſcit tarda molimina ſpi
ritusſancti gratia. Tertia quia habet
velocitateꝫ in ſuo tranſitu. Nam tranſi/
ens per corpora dyaphona non frāgitur
nec diuiditur: ſed ad modum ſpirit⁹ pe/
netrat: patet de radio ſolis intrante per
vitrū: vnde dicit ꝓpheta pſ̄. xviij. metro
vij. Non eſt qui ſe abſcondat a calore ei⁹
Iſta ꝓprietas fuit in beata clara: in eo ꝙ
ipa actibus deuotiſſimaꝝ orationū ⁊ cō
templationū celum penetrabat: patet in
reuelationibus ſibi factis: vt di. apoſto/
lus. ij. Corinth. iij. cap̄. Nos vero om̄es
reuelata facie gl̄iam dn̄i ſpeculantes: in
eandem imagineꝫ transformamur a cla
ritate in claritatem tanqꝫ a ſpiritu dn̄i.
Quarta quia habet puritatem in ſuo
contactu: quia licet claritas lucis cuꝫ re
bus ſordidis adiungaꝭ: tamen ipa in ſe
nullatenus inquinaꝭ: que eſt contra natu
ram ceteraꝝ rerum corꝑalium di. ſapien
te Eccle. xiij. cap̄. Qui tetigerit picē inq̄
nabitur ab ea. Iſta ꝓprietas fuit in bea/
ta clara: que ſeruans celibatuꝫ ſuū in do
mo paterna: nullatenus a contagijs mū
danoꝝ quibus erat adiuncta fuit coin/
quinata. Ad hanc autē virtutem ſeruan
dam contra delectatiōes que ſolent ani/
mū conturbare exemplum ſue rigidiſſi/
me vite prebens ſororibus innumere au
ſteritatis in cibo: potu: lecto: ⁊ veſtitu di.
cum apoſtolo. i. Corinth. ix. cap̄. Caſti/
go corpus meum ⁊ in ſeruitutem redigo
ne forte cum alijs predicauerim: ipē re/
probus efficiar. Quinta quia habet
euidentiam in ſuo effectu quia omne qd̄
in tenebris ⁊ obſcuritate latet clarificat
⁊ oſtendit: quia qui male agit odit lucē.
Johannis. v. cap̄. Iſta ꝓprietas fuit in

beata clara: quia licet de ſua intentione
merita ſua occultauerit quantum potu/
erit: quia tamen de natura boni eſt vt ſe/
ipſum diffundat: non potuit ſic occulta/
re: quin extra clara fierent ſue ſanctita/
tis ſigna: et euidenter in mūdo clareſce/
rent Mathei. v. Nemo accendit lucer/
nam et ponit eam ſub modio: ſed ſuper
candelabrum vt luceat omnibus qui in
domo ſunt. Sexta quia habet compla
centiam in ſuo affectu: quia viſus cum
claritate naturaliter delectatur: ſicut in
ſuo perfectiſſimo obiecto Eccl̄iaſtici xi.
cap̄. Dulce eſt lumen et delectabile eſt
oculis videre ſolem: cuius oppoſitum di
cit Thobias: Thobie. v. Quale gaudi
um mihi erit qui in tenebris ſedeo et lu/
men celi non video. Iſta proprietas fuit
in beata clara: quia licet duriſſima pro
chriſto ſuſciperet et faceret: tamen om̄ia
ex amore erāt ei dulciſſima propter quē
amorem: vt dicit Hugo de ſancto victo
re libro de arra ſponſe: vt ſi dolor inferni
cum amore poſſet aſſumi non eſſet pena.
et ideo de ipſa dicitur ꝙ quātoplus erat
abſtinētijs attenuata: tantoplus exhibe
bat affectus hilares ⁊ feſtinos. ij. ad Co/
rinth. ix. Hilarem datorem diligit deus
Septima quia habet vtilitatē in ſuo
viſu: quia ſine claritate nemo ſcit opera/
ri aliquid: et ideo omnis operans requi/
rit lucem Johis. ix. caplo. Me oportet
opereri opera eius qui miſit me donec di
es eſt: venit autem nox: quādo nemo po/
teſt operari. Idem caplo. xij. Ambulate
dum lucem habetis vt non tenebre vos
comprehendant. etc. Qui ambulat in te/
nebris neſcit quo vadat. Iſta proprie/
tas fuit in beata Clara in etc: quia cete/
ras virgines docuit et illuminauit qua/
liter agere deberent prebens exemplum
Mathei. v. Sic luceat lux veſtra coraꝫ
hominibus: vt videant bona veſtra ope
ra: et glorificent patrem veſtrum qui in
celis eſt. Octaua quia habet fructum
propriam in ſuo fructu: in eo ꝙ oībꝫ cor/
poribus ſupceleſtibꝫ influētibꝫ ſm̄ Gre/
go. fructificat terra. ideo deus influēdo

ſu i bona in creaturꝫ dicit pater luminū:
eo ꝙ mediantibꝫ luminibꝫ ſue grē fructi
ficare oia facit. Iſta ꝓprietas fuit in bea/
ta Clara: quia fuit ꝛ eſt fecundiſſima in
gignendo filias: vt pꝫ ad ſenſuꝫ: vt dice
re poſſit illud Eccle. xxiiij. ca. Ego qua/
ſi vitis fructificaui ſuauitatē odorꝫ: ꝛ flo
res mei fructus honorꝫ ꝛ honeſtatꝫ. Cu
ius nos inducat ꝛc. Amen.

De ſancto Ludouico archiepō.

Luce ſplendida

fulgebis ꝛ omēs fines ter/
re adorabūt te Thob. xiij
ca. Diuino eñ miraclo fit
vt nomē alicui imponat̃ ſm cōditionem
virtutis: quā habet vel habere debet pa
tet de Iſaac. q̄ riſus interp̄tatur. ꝛ ideo
dixit mater eius Geñ. xxi. Riſum fec̄ mi
hi de⁹: ꝛ q̄cūqꝫ audierit corridebit mihi
Et reuera: gaudiū ꝛ riſus fuit pr̄i: qn̄ de/
buit ipm̄ deo imolare ariete ꝓ eo occiſo.
patet Geñ. xxij. ca. ꝛ de Ioh. bap. qui in
quo eſt grā interp̄tatur: q̄ etiā grā ꝛ gau
diū fuit parentibꝫ ꝛ patrie. Vñ dicit̃ Lu
ce. i. Quis putas puer iſte erit: ꝛ ideo di/
xit angelus Zacharie Luc. vbi ſ. Vxor
tua Elizabeth p̄iet tibi filiū: ꝛ vocabꝫ no
men eius Iohānem: ꝛ erit tibi gaudium
ꝛ exultatio: ꝛ mlti i natiuitate ei⁹ gaude
būt. Et de xp̄o dixit angel⁹ ioſeph Ma/
thei. i. ca. Maria pariet tibi filiū: et vo/
cabis nomē eius ihm̄: ip̄e eñ ſaluū faci/
et populum ſuū a pctis eoꝝ: qꝛ ih̄s ſalua
tor interp̄tat̃. In hoc cōcordat ph̄us q̄
dicit in p̄mo pihermenias. Voces ſunt
note eaꝝ que ſūt in aīa paſſionū. pꝫ etiā
clarius in duodecim lapidibꝫ q̄s porta/
bat aaron in frōte ſm numeꝝ. xij. tribuū:
vbi dicūt doctores qn̄ aliq̄s de tribub⁹
grauiter peccabat: veniebāt tribꝫ ſucceſ/
ſiue ante aarō. Et qn̄ tribus de qua nul/
lus peccauerat erat ante eū: lapis i quo
erat nomē ſuū ſcriptū dabat lucidos ra/
dios. quādo aūt veniebat tribus de qua
q̄s peccauerat ille lapis in quo erat ſcri/
ptum nomē eius nō dabat lucē: ꝛ ſic de/
prehendebat̃ pctōr. Adapta ꝛc. Et qꝛ
Ludouicus ſm ethimologiā noīs dicit̃
quaſi lux dñica. vnde in lucis ꝓprietateꝫ
cōmendari pōt. vñ ꝛ cōuenienter aſſum/
ptū eſt ꝟbum ꝓpoſitum Luce ſplendida
Quod quidē quadrupliciter pōt itelligi
Primo vt ſit verbū xp̄i alloquētis do
mū ꝛ ſtirpē regiā francoꝝ: que per hunc
ſanctū fuit mire illuſtrata dicētis. Luce
ſplendida fulgebis. Et quia etiā in iſto
ſctō fuit multū honorata. ideo dictuꝫ eſt
ei. ꝛ oēs fines terre adorabūt te. Pri/
mo dico ꝙ maieſtas regia fuit illumina
ta: qꝛ multū dubitat̃ a multis vtꝝ poſſi/
dens regnū vel regimē ex iuſticia teneat
Sed hic ſctūs hoc dubiū penitus amo/
uit: dū regnū quod retinere noluit alteri
dedit. Si aute iniuſte dediſſet vtiqꝫ ſan/
ctus nō fuiſſet. Scdō dico ꝙ maieſtas
regia fuit ꝑ hūc ſctm̄ multū venerata: qꝛ
nō ſolū a ſubiectis: veꝝ etiā quātūcūqꝫ
remotis iſta domus in eius membro di/
gniſſimo venerat̃ in omi gēte fidelium ita
vt huic generi di. Eſai. ꝓph̄a. c. lx. Ado/
rabunt veſtigia pedū tuoꝝ oēs q̄ detra/
hebant tibi. Scdō vt ſit verbū xp̄i al/
loquētis ciuitatē marſilie di Luce ſplē/
dida ꝛc. qꝛ ip̄a fuit innumerabilibꝫ mi/
raculis ex p̄ſentia huius ſcti illuſtrata: ꝛ
ideo recte ſequit̃. ꝙ oēs fines terre ado/
rabūt te: quia de vniuerſis fideliū parti/
bus venerūt adorare ad hāc ciuitatem
ſctām hunc ſctm̄ req̄rentes. Tertio vt
ſit ꝟbum xp̄i alloquētis religionē beati
Franciſci q̄ fuit ꝑ hūc ſctm̄ copioſiſſime
decorata. dicētꝫ Luce ſplēdida fulgebis
ꝛc. Si eñ iſte ſtatus nō eſſet ꝑfectionis
hic ſctūs in eo nō ad ſctitatis faſtigium
veniſſet: ꝛ poſtea fuit in eo multiplr ho/
norata. quia ſicut dñs noſter ihūs xp̄us
cū ſit regꝫ eterni filius in eo ꝙ ſemetip̄m
exinaniuit aſſumēdo habitū nr̄e huma/
nitatis ſm aplm̄ nr̄am naturā ineffabili/
ter ſublimauit: ita hic ſctūs cū eſſet fili⁹
incliti regis hiert̃m ꝛ Sicilie. in eo ꝙ ſe
metip̄m hūiliauit aſſumēs habitū fran/
ciſcine paupꝑtatis: ipam religionē mira/
biliter honorauit ꝛ nobilitauit: vt de ip̄o
dicat̃ qđ de xp̄o dicit̃ Philip. ij. Humili

auit ſemetip̄m factus obediens vſqꝫ ad
mortē: mortē aūt crucis ſ. penitētie ꝛ au
ſteritatis: obedientie ꝛ paupꝑtatis: propē
qđ et deus exaltauit illū ꝛ dedit illi no/
men qđ eſt ſuper omne nomē. Quar/
to vt ſit verbū xp̄i alloquentis ꝑſonā be/
ati Ludouici di. Luce ſplen. ꝛc. vbi dñs
duo facit. Primū quia repromittit de
corē noſtre felicitatis. ibi. Luce ſplendi/
da. de qua pulchritudine dicit̃ Mat. xiij
ca. Iuſti fulgebunt ſicut ſol in regno pa
tris eoꝝ. Scdō repromittit honorem
noſtre felicitatis ibi: ꝛ omēs fines terre
adorabunt te. actus eñ orōnis eſt actus
ſupremi honoris: ꝛ ideo deo exhibet̃ pro
ſummo honore: ꝓ quo honore iſti ſctō a
ꝑſonis regalibus: imo a ſex ſuis fratribꝫ
exhibito: cōuenit ei quod dictū fuit Iu/
de Geñ. xlix. ca. Iuda te laudabunt fra/
tres tui ꝛ infra. adorabunt te filij patris
tui. dicit ergo Luce ſplendida ꝛc. Quia
vero ex lucis ſilitudine inchoata ē laus
beati Ludouici: ideo circa lucē inſiſten/
do Primo videbimus de lucis ꝓprie/
tate. Scdō de lucis virtute. Circa
primū inueniunt̃ ſepteꝫ lucis ꝓprietates.
huic ſctō cōuenietes. Pria qꝛ hꝫ ꝓprie/
tatē in ſuo ortu qꝛ ſicut artifex valens ope
rari ante diem lucē querit: ſic et deus in
ꝑncipio creaturaꝝ p̄mo ꝑduxit lucē Ge/
neſis. i. ca. Dixit deus fiat lux ꝛ facta eſt
lux. Et ſicut fuit p̄ma creaturaꝝ ſenſibi/
liū: ſic iſta ꝓprietas cōuenit beō Ludoui
co: q̄ nō ſolū in eo ꝙ fuit p̄mogenit⁹ regꝫ
de filijs viuis. ꝛ iō erat ſibi regnū debitū
ſed etiam in eo ꝙ in ſua primeua etate
virtutibꝫ florere cepit: ꝛ in ſcientia clare/
ſcere ſupra pueroꝝ naturam: vt infra ſe/
ptenniū omniū liberaliū artium carpe/
ret fructum: vt dicere poſſit illud Sapi/
entie. viij. Puer eram ingenioſus: et ſor/
titus ſum animā bonam. Iſtam purita/
tem in tanta ꝑfectione dicit̃ habuiſſe: vt
gratiā baptiſmalem quā a principio ha/
buit vſqꝫ ad mortē ſeruauerit: ꝛ per con/
ſequēs iſta gratia baptiſmalis per reſpe
ctum ad gratiam penitentialē: per quaꝫ
cōmuniter ceteri ſaluant̃: habet quattu/
or p̄uilegia precioſa. Primū eſt digni/
tas in ordine: quia ſicut ſacramentū ba/
ptiſmi eſt efficatius ꝛ dignius ſacramē/
to penitētie: ita gratia que cōuenit in ba
ptiſmo in ordine ad ip̄m videt̃ magꝫ di/
gna. Scdm̄ felicitas in opatione: qꝛ
cum in quolibet pctō mortali acq̄rat̃ in/
clinatio ad malū: ꝛ per conſequens diffi/
cultas ad bonū. ille qui habet gratiā ta/
li difficultate caret: ſed hic ſanct⁹ eſt ille
qui nunq̄ꝫ peccauit mortalr̄ poſt baptiſ/
mū: qꝛ tūc amiſiſſet gratiā baptiſmalē. ꝛ
hoc ſignū: quia actus virtutū ſemꝑ faci
ebat cum leticia. Tertiū eſt ſecuritas
in conſciētia: quia qui poſt baptiſmū de/
um mortalr̄ offendūt: neſciunt ſi legitti/
mā plenitudinē habeāt. ꝛ ideo non ſunt
ſecuri de diuina gratia: cuꝫ cōtritio ſit in
certa. Illi autē qui permanent in grā ba/
ptiſmali: quia deū extunc mortalr̄ nō of/
fendunt: ꝛ baptiſmus non req̄rit neceſſa
rio contritionē: ideo ſtāt ſecuri. Quar
tum eſt ꝟginitas in anima. Nam ſi vir/
ginitas carnis eſt tantū deo grata ſicut
docet ſcriptura in xp̄o ꝛ matre eius ſan/
ctiſſima: multomagis eſt ei cara virgini
tas anime: quia ꝑfectior. ꝛ ideo integri/
tas mentis eſt melior ſicut vas de auro
q̄ꝫ de terra vel de ligno. tunc aūt dicitur
caro ꝟginea quādo non fuit corrupta ex
quo fuit nata. ꝛ ſic anima dicit̃ virginea
quādo poſt baptiſmū non fuit corrupta
per peccatū mortale. ꝛ quia talis grā im
mediate a deo habet̃. ideo dicit ip̄e ſctūs
Iere. iij. Pater me⁹: dux ꝟginitatꝫ mee
tu es. Scdā quia habet pulchritudi/
nem in ſuo aſpectu. et quia pulchrior res
que ſit in mundo eſt rota ſolis ꝓpter ei⁹
claritatē Eccliaſti. xliij. cap. Pulchritu/
dinē candoris eius admirabitur oculus
Habet etiā demonſtrare aliaꝝ rerū pul/
chritudinē cum remota luce non appare
at alicuius pulchritudo: que ꝓprietates
floruerunt in iſto ſancto. Nā caſtitatꝫ ce/
libatum ita ꝑfecte cuſtodiuit vt non ſo/
lum in ſe ſed et in reſpicientibus hone/
ſtatem induceret et iclinaret vt ꝓ tan/
to dicatur de eo illud Sapieñ. iiij. capto

O q̄ pulchra eſt caſta generatio cū cla/
ritate cum p̄ſens eſt imitanť illam ꝛ de/
ſiderant eam cū ſe abduxerit ꝛ in perpe/
tuū coronata triumphat. quia dicit Au/
guſti. libro de ciui. ꝙ null⁹ eſt tā depraua
tus ꝙ totum ſenſuꝫ honeſtatis amiſerit.
Tertia quia habet puritatē in ſuo cō
tactu: quia licet tangat corpa inq̄natiua
non tamē inquinať ab eis: ſicut de alijs
corpibus dic̄ ſapiens Eccle. xiij. Qui te
tigerit picem inquinabiť ab ea: ꝛ qui cō
municauerit ſuperbo induet ſuperbiam
ſed lux ſolis licet cuꝫ immūdiſſimis mi/
ſceať: non tamē inquinať ab illis. Iſta ꝓ
prietas maxime in beato Ludouico flo/
ruit: quia licet in delicijs mundanis nu/
tritus fuerit: tamē aiam ſuā ſeruauit im
munē: vt de eo dicat ſapiens Eccle. xxxi.
cap̄. Qui potuit tranſgredi ꝛ nō eſt trāſ
greſſus: facere mala ꝛ nō fecit. Quar/
ta qꝛ habet velocitatē in ſuo curſu: qꝛ lu/
cis radius tranſit in tempe impceptibi/
li ſm qd dicunt perſpectiui. vel ſm phi/
loſophū in inſtanti: qꝛ non eſt aliqs cor/
poris motus ita velox cū celuꝫ velociſſi/
me moueať: qd declarat dn̄s di. Math.
xxiiij. Sicut fulgur exit ab oriente et pa/
ret vſq3 in occidentem ita erit aduentuſ
filij hominis: ꝛ accipiť hic fulgur ꝓ clari
tate. Iſta ꝓprietate floruit btūs Ludoui
cus: qꝛ velociter pfecit curſum ſuū: quia
iuuenis incepit: imo a primeuo etatꝫ ſue
ꝛ iuuenis curſum ſuū pfecit: vt de eo di/
cať illud Sap̄. iiij. Cōſumatus in breui
expleuit tempa multa. placita enim erat
anima illi⁹ deo ꝓpter hoc ꝓperauit edu/
cere illum de medio iniquitatū. Quī
ta quia habet ſubtilitatē in ſuo tranſitu.
Nam radius ſolis tranſit ꝛ penetrat cor
pora diaphona ſine diuiſione aut fractio
ne: patet nō ſolū in criſtallo ꝛ vitro: verū
in aqua igne ꝛ aere q̄ ſunt elemēta: et trā
ſeunt celos inferiores ꝛ penetrant cū ſo/
lis radijs illuminant mundū: vt pro tan/
to dicat ſapiēs Sap̄. vij. Multiplex ſub/
tilis diſertus mobilis incoinquinatus.
Iſta ꝓprietas fuit in beato ludouico: qꝛ
fuit tante actiuitatis et acutiſſimi inge/
nij vt ſubtilitates altiſſimas theologie
diſcuteret et apperiret: ita vt eius ſcien/
tia potius videreť diuinit⁹ infuſa q̄ hu/
manitus acquiſita: vt pro eo dicat ſapi/
ens Sap̄. viij. cap̄. Iuuenis ꝛ acut⁹ in/
ueniar in iudicio ꝛ in cōſpectu potentū
admirabilis ero ꝛ facies principū mira/
bunť me. Sexta quia habet cōmuni/
tatem in ſuo effectu: quia omib⁹ vniuer/
ſaliter cōmunicať: et cum ſit res precio/
ſiſſima nūq̄ vendiť vel emiť aut diuidi/
tur: nec minus participať. Ideo de ſe di/
cit Eccle. xlij. ca. Sol illuminans p om/
nia reſpexit. Iſta ꝓprietas fuit in beato
Ludouico: quia virtute pietatis ita cō/
munis erat paupibus: vt infatigabiliter
ſua ꝛ ſe eoꝝ obſequijs ſe manciparet. ſcie
bat eñ illud eſſe apli. i. ad Thimo. iiij.
Pietas ad omīa vtilis eſt. Septima
quia habet nobilitatē in ſuo gradu. Eſt
eñ nobilior qualitas ſenſibilis que ſit in
vniuerſo ꝓ eo ꝙ eſt obiectū pfectiſſimuꝫ
potentie ſenſitiue v3 pura viſus: que iter
ceteras potētias felicitabiť i patria Lu/
ce. x. ca. Beati oculi qui vident que vos
videtis: dico eniꝫ vobis ꝙ multi ꝓphete
ꝛ reges voluerunt videre que vos vide/
tis ꝛ non viderunt. Iſtam ꝓprietatē ha/
buit beatus Ludouicus: qui ſm carnem
ex parte patris de nobiliſſimo genere re
gum francoꝝ traxit originē: vnde natus
eſt ſctūs Ludouicus rex. ꝛ ex parte ma/
tris fuit de nobiliſſimo genere regnꝫ vn/
garie: vñ fuit ſctā Elizabeth: que regna
ſunt altiſſima nobilitate ꝛ cōſecrata ſan/
ctitate: fuit etiā initiatū illud regnuꝫ vn
garie a ſanctiſſimis pſonis: quia primuſ
rex ibidem fuit ſanctus ſtephanus. Se/
cundus ſctūs Ladiſlaus. Tertius ſan/
ctus Henric⁹ et cū tāte fuerit celſitudi
nis nō tamē eſt dedignatus in infima ſe
collocare multitudine paupeꝝ. ſ. fratruꝫ
minoꝝ: vt in tāta multitudine de ipo di/
cať Iudicū. viij. ca. Unus ex eis quaſi fi
lius regis. Circa ſcdam ptē inſiſtēdo
. ſ. de lucis ꝟtute. Dr ꝙ eſt multiplex: qꝛ
pmo habet virtutē affecuratiuā: nam ho
mines ſūt multum timidi in nocte ꝓpter

carentiā lucis. vnde rex Salomō ꝓpter
timorē nocturnum cuſtodiri faciebat le
ctum ſuū Canti. iij. ca. Lectulū ſalomo/
nis ſexaginta fortes ambiunt ex fortiſſi/
mis: iſrael omēs tenentes gladios: et ita
reddit cauſaꝫ ꝓpter timores nocturnos
iō dic̄ ꝓpheta ps. ciij. Exibit hō ad opus
ſuū ꝛ ad opationē ſuaꝫ vſq3 ad veſperā.
Hanc virtutē habuit beatus Ludoui/
cus: quia cum de vita cōmuni ꝛ ſtatu re/
ligioſoꝝ et prelatoruꝫ multi vacillarent
iſte omnes affecurauit dum vitam com/
munē habitū religionis: et officiū prela/
tionis in ſe aſſumpſit ꝛ portauit. ij. Para
lip. xx. Credite in dn̄o deo veſtro et ſecu
ri eritis: credite et ꝓphetis eius. i. ſanctꝫ
eius ꝛ cuncta vobis venient proſpera. i.
A Scdo habet virtutem expulſiuaꝫ be/
ſtiaꝝ: vnde dicit ꝓpheta ps. Poſuiſti te/
nebras et facta eſt nox: in ipa ptranſibūt
omnes beſtie ſilue: catuli leonū rugiētes
vt rapiant et querant a deo eſcaꝫ ſibi: or
tus eſt ſol: ꝛ congregati ſunt: ꝛ in cubili/
bus ſuis collocabuntur: et non ſoluꝫ lux
terret beſtias: ſed etiaꝫ homines malos
Iob. xxiiij. Si ſubito apparuerit aurora
arbitranť vmbrā mortis: ꝛ ſic in tenebrꝫ
quaſi in luce ambulant. Hanc virtutem
habuit beatus Ludouicus. quia ſic xp̄s
per miracula ſue reſurrectionis induxit
terrorē incredulis: vt teſtanť euangeliſte
ſic beatus Ludouicus per potentiā mi/
raculoꝝ exterruit infideles Act. v. cap̄.
Ut autē audierunt hos ſermones ma/
giſtratus templi et principes ſacerdotū
ambigebant de illis: quid nam fieret.
Tertio habet vim letificatiuaꝫ: quia
ſine luce non poteſt homo eſſe let⁹ Tho
bie. v. ca. Quale gaudiū mihi erit qui in
tenebris ſedeo: et lumen celi non video:
quia in lumine eſt intenſa delectatio Ec
cleſiaſtes. xi. Dulce eſt lumē ꝛ delectabi/
le eſt oculis videre ſolem. Hanc virtutē
habuit beatus Ludouicus in coruſcati/
one miraculoruꝫ ex quibus non ſolum le
tificauit ſanctam matrē eccleſiam et reli
gionē: ſed etiam ſingulariter domuꝫ re/
giam francoruꝫ vt ei competat quod de
pueris dicitur Danielis. iij. cap̄. Tunc
hij tres. ſ. eccleſia: religio: ꝛ domus fran/
coꝝ: quaſi ex vno ore laudabant ꝛ glori/
ficabant dominū. Quarto habet vim
contriſtatiuā: quia ſicut oculus ſanus le
tificatur ad lucem: ſic oculus eger triſta
tur: patet in debilitate oculoꝝ veſpertili
onis: et noctue ꝓpter viſus debilitatem.
Hanc virtutem habuit beatus Ludo/
uicus qui oculos habentes ſanos et ſa/
nas mentes habentes letificat: ꝛ malos
habentes oculos. ſ. peccatores contriſtat
di. cum apoſtolo. ij. ad Corinth. vij. cap̄.
Si contriſtaui vos: non me penitet.
Quinto habet vim manifeſtatiuam.
Nam que in tenebris ſunt occulta in lu
ce ſunt manifeſta: et ſine lumine nihil cla
reſcit Ephe. v. cap̄. Omnia autem que
arguūtur a lumine manifeſtanť: omē eñ
quod manifeſtatur lumen eſt. Hāc vir/
tuteꝫ habuit beatus Ludouicus in ſua
doctrina et predicatione: quia per clarā
ſapientiam manifeſtabat occulta pecca/
toꝝ tunſione penitudinis Prouer. xiiij.
Teſtis fidelis non mentietur. Et infra:
liberat animas teſtis fidelis. Sexto
habet vim obfuſcatiuam: quia lux eſt ex
cellētiſſimū viſibile: ꝛ iō viſum obfuſcat
patꝫ de reſpiciēte rotā ſolis Eccle. xliij.
Sol exurēs montes radios igneos ex/
ſufflans ꝛ refulgens radijs ſuis obcecat
oculos. Hāc ꝟtutē habuit btūs Ludo.
in eo ꝙ tam excellentiſſima ꝛ ſplendida
ꝟtutis opa faceret vt multos ſanctos in
merito trāſcēderet vt ex pfunda hūilita
te cum ꝓpheta dicat pſal. xxi. Ego ſū ver
mis et non homo obprobrium hominuꝫ
et abiectio plebis cum tantus et talis eſ/
ſet. Septimo habet vim generatiuaꝫ
omnia eniꝫ que in terra fructificant ger
minant virtute ſolis: qui ſuam influenti
am defert per lucem: ꝛ vbi non lucet ſol
non germinat terra Matthei. v. capl'o.
Solem ſuum oriri facit ſuper bonos et
malos. Hanc virtutem habuit beatus
Ludouicus qui propter deuotioneꝫ mi/
raculorum a ſe factorum multos filios
deo in religione fecundauit ꝛ generauit

vt ipſa religio dī. beato Ludouico cum
abꝛaam Geñ. xij. Bene ſit mihi ꝓpter te
vt viuat aīa mea. i. fama ob grām tui et
de his oībus dicit btūs Ludouic⁹ eccle
ſie ſctē dei cū ꝓpha pš. xxiij. Hec ē gene/
ratio querētiū dñm querētiū faciē dei ia
cob: cui⁹ queſitionis nos ꝛc. Amē.

De Angelis.

Laudate eum om

I nes angeli eius ꝛc. ꝓpheta in
pš. c xlij. metro. ij. Volendo
loq̄ de angelis. Primo loquendū ē de
eis ꝙtum ad eoꝝ creationē. Secūdo
ꝙtum ad eoꝝ caſum ſeu cōfirmationez.
Tertio ꝙtum ad cōfirmatoꝝ ordina
tionē. Circa pmū occurrūt octo conſi
I. conſi/ derationes. Prima eſt qñ angeli fuerūt
deratio creati. Dicenduz eſt ꝙ non in tempe: qꝛ
nondū erat temp⁹: ſed fuerūt iſta q̄tuoꝛ
creata ſimul: natura angelica que ſpūa/
lis eſt: celū empirreū: materia pma q̄tu/
oꝛ elementoꝝ ex quibꝰ facta ſunt omnia
corpalia: ꝛ tempus. ꝛ de iſtis intelligiꝰ il
lud Eccle. xviij. Qui viuit ineternū cre/
auit oīa ſimul. i. corpalē ꝛ ſpūalē natu
ram. nec obſtat illud Eccle. i. Prioꝛ om/
niū creata eſt ſapiā: qꝛ intelligiꝰ de natu/
II. con/ ra angelica que pmo creata eſt non tem
ſidera. poꝛe ſed dignitate. Scđa cōſideratio
eſt vbi angeli fuerint creati. Dicendū ꝙ
in celo empirreo ſm Bedā: qđ eſt celuz
ſplendidū ꝛ igneū nō caloꝛe ſed ſplendo
re. Iſtđ celū empirreū factū eſt ſimul cū
angelis in quo ꝛ ipſi facti ſunt nec eſt il/
lud celū qđ videm⁹ in quo ſunt ſtelle qđ
diciꝰ firmamentū: qꝛ illud nō fuit factuz
ſimul cū angelis in pncipio: ſed ſcđa die
vt dꝛ Geñ. i. Nec huic ſnie. ſ. ꝙ angeli fa
cti ſūt i celo empirreo: obſtat illud Eſa.
xiiij. dicēs. Aſcendaz in celū ꝛ ſup aſtra
dei exaltabo ſoliū meū: ſedebo in monte
teſtamēti in lateribꝰ aquilonis aſcendaz
ſup altitudinem nubiuz: et ero ſimilis al
tiſſimo ꝛc. quia celum ibi accipiꝰ p equa
III. cō/ litate dei ad quā lucifer volebat aſcende
ſidera. re. Tertia cōſideratio eſt: quales fa/
cti ſint angeli a principio. Dicendum ꝙ
quattuoꝛ fuerunt eis data. Primo ſim
plicitas in eſſentia: qꝛ non ſunt diuiſibi/
les nec materiales. Scđo diſcretio in
ſubſiſtentia: qꝛ ſingulares ꝛ perſonales.
Tertio intelligētia cū ſapia qꝛ habue
runt intellectū: memoriā: ꝛ volūtatē ſeu
dilectionez. Quarto libertas in arbi/
trio: quia potuerūt ad bonū ſiue malum
ſine coꝛruptōe ꝛ violētia incliari. Quī
to vite imoꝛtalitas qꝛ ſunt incoꝛruptibi/
les p naturaz. Sexto nature bonitas
quā non ex ꝓturibus ſed in ſua creatiōe
acceperūt in qua bonitate omnes fuerūt IIII. cō
creati equales. Quarta eſt ſi fuerunt ſidera.
vniformes in pncipio ſue creatiōis. Di/
citur ꝙ in aliquibus fuerunt vniformes
ꝛ in aliq̄bus difformes. Vniformes fue
runt qꝛ oēs ſpūs immoꝛtales ſunt: ſed
in tribus erāt difformes. Primo quia
alij alijs in eſſentia erant ſubtiliores.
Scđo: qꝛ erāt alij alijs in ſapiā pſpi
catiores. Tertio qꝛ erāt alij alijs in li
bertate honoꝛabilioꝛes nec minoꝛ liber/
tas arbitrii auferebat alicui qn liberuz
arbitriū haberent vt poſſent bonū ꝛ ma/
lū libere opari. Quinta eſt: quā ſcien/ V. cōſi.
tiā in pncipio ſue creationis habuerunt
Dicendū ꝙ ipi ſciebāt. Primo ꝙ facti
erāt. Scđo a quo facti erant. Ter/
tio cū quo facti erant. Quarto ſciebāt
aliqualiꝰ qđ appetendū ꝛ qđ fugienduz
ex quadā impfecta noticia dei ꝛ ſcinuī/
cem diligebāt ſed non meritoꝛie dilige/ VI. con
bāt. Sexta eſt vtrū pfecti vl' impfecti ſidera.
fuerint angeli creati. Dꝛ ꝙ ly perfecti ac
cipiꝰ tripliꝛ. Primo ſm temp⁹. ſ. qđ habꝫ
q̄cq̄d tempus reqrit: ꝛ iſto modo angeli
ante lapſū fuerūt pfecti. Scđo ſm natu/
rā. ſ. ꝙ habeat q̄cq̄d requirit ſua natura
glificata. ꝛ hoc mō fuerūt angeli poſt cō
firmationē pfecti ꝛ ante non. ꝛ hoc mo/
do ſunt pfecti qm̄ ſunt ſcti in pria. Ter/
tio pfectū ſimpliꝛ. ſ. qđ habet oēm perfe/
ctionē: ꝛ q̄cq̄d aliud habet pfectionē ha/
bet ab ipo. ꝛ h̄ modo eſt pfect⁹ ſolus de⁹
Septia eſt ſi angeli mali fuerint pſcij VII. cō/
ſui caſus ꝛ boni ſue cōfirmatiōis. Dꝛ ꝙ ſidera.
boni aliquā pſciam ſue cōfirmatiōis ha/

buerunt: ſed mali ſuū caſum non pſciue/
runt. Vel dicendū ꝛ foꝛte melius: ꝙ neu
VIII cō ter ſuuz euentū pſciuit. Octaua eſt ſi
ſidera. inter creationē angeloꝝ ꝛ confirmatiōez
bonoꝝ ꝛ auerſionē maloꝝ fuit aliq̄ mo/
ra. Dꝛ aūt ꝙ nō ſed ſtatim q̄ fuerūt crea/
ti boni fuerunt cōuerſi ꝛ cōfirmati. mali
aūt auerſi ꝛ puniti: ſꝫ bene fuit aliq̄ mo/
ra: ſed multum breuis inter creationem
angeloꝝ ꝛ auerſionē ꝛ cōuerſionē. Cir
ca ſcđm. ſ. circa cōuerſionē bonoꝝ ꝛ auer
ſionē maloꝝ occurrūt q̄tuoꝛ conſidera
I. conſi/ tiones. Prima eſt qualiꝰ aliq̄ angeloꝝ
deratio pmanſerūt ꝛ aliq̄ coꝛruerūt. Dicendū eſt
ꝙ mox angelicis ſpiritibꝰ creatꝭ ꝛ in ſua
natura nō in alia ſtātibꝰ aliq̄ eoꝝ pueniſ
dei grā nō coopante q̄ iuſtificat impios:
qꝛ impij nō erāt ſed coopante ſine q̄ crea
tura pficere neq̄t: deo p charitatē adhe/
ſerūt qua adheſione cōfirmati ſūt ꝛ beati
cati intantum ꝙ male agere nequeūt: et
ꝓpter hoc ſm btm̄ Greg. liberū arbitriū
nō pdiderūt. Alij autē a deo ſe p odium
auerterūt q̄ auerſiōe facti ſunt dāpnati
et mali: et totaliter dampnati intantum
ꝙ nunq̄ bene agere poſſunt. et non mi/
nus liberū arbitriū pdiderūt. nec valet
excuſatio ſi dicaꝰ ꝙ ipi culpabiles nō fu/
erūt cū eis deus ſuā grām operantē ſine
q̄ nemo pficere pōt nō donaret: qꝛ ꝛ ſi p/
ficere ſine ea nō valebāt: poterāt tñ illi in
II. con/ ſue nature puritate pſiſtere: nec deū odi
ſidera. re ꝛ tandē dei grām expectare: quā deus
penitus cōdonaſſet. Scđa conſidera/
tio eſt de ruina maloꝝ. vbi ſciendū eſt ꝙ
maloꝝ angeloꝝ ruentiū fuit aliqs ma/
ioꝛ alijs: nec eo maioꝛ inter remanentes
q̄ diciꝰ lucifer elatus ſupbia inflat⁹ inui/
dia: ait Eſa. xiiij. Aſcendā in celū ꝛ po/
nā ſedē meaz in aqlone ꝛ illis ero altiſſi/
mo. q̄ ſtatim cū ſuis ſequacibus inter q̄s
ꝛ de maioꝛibꝰ ꝛ de minoꝛibus erāt in iſtū
caliginoſum aerē deiect⁹ eſt nō dimiſſus
ſtare in celo q̄ locus amen⁹ eſt nec in ter/
ra ne nos nimis moleſtaret: ſed in aerem
ipe ꝛ ſequaces ſui deiecti ſūt ꝛ ibi dimiſ
ſi vt nos exercitarent. Nihilomin⁹ certū
aliqui ꝛ foꝛte alternati in infernū ad ani
mas maloꝝ cruciādas deſcendunt. ipſe
vero lucifer primū adam temptando in
paradiſo: poſtea xp̄m in deſerto tempta
uit a quo deuictus: eiectus eſt in inferno
ꝛ diciꝰ ligatus vſq̄ ad tempa antichriſti
quo tempe ſoluendus eſt et ad temptan/
dum hoies vires maximas recepturus.
poſtq̄. ſ. impleti fuerit mille anni de q̄bꝰ
diciꝰ in Apocal. xx. ca. Vidi angeluz de
ſcendentem de celo habentē clauē abiſſi
ꝛ cathenā magnam in manu ſua et ap/
prehendit draconez ſerpentem antiquū
qui eſt diabolus ꝛ ſathanas ꝛ ligauit eū
annos mille ꝛ miſit euz in abiſſuz ꝛ clau
ſit ꝛ ſignauit ſuper illum vt non ſeducat
amplius gentes donec conſumeꝰ anni
mille ꝛ poſt hec opoꝛtet illum ſolui mo/
dico. Et ſciendū: ꝙ ſicut in bonis ange/
lis et hominibus eſt prelatio vſq̄ ad finē
mundi poſt quē euacuabitur oīs prela
tio: quia alij alijs preſunt: ita eſt in de/
monibus prelatio vſq̄ ad tempus illud
. ſ. finem mūdi ꝛ alij alijs ſunt maioꝛes:
ſed maioꝛes de maioꝛibꝰ vitijs temptāt:
ꝛ minoꝛes de minoꝛibꝰ. ſed cum aliquis
eoꝝ a ſancto viro in alicuius vitij tem/
ptatione deuinciꝰ amplius temptādi de
illo vitio non habet poteſtatē. multuz er
go lucranꝰ ſancti homines vitioꝝ tem/
ptationibus reſiſtendo: ex quo de iſto vi/ III. con
tio amplius non temptanꝰ ꝛ auferunꝰ a ſidera.
diaboli poteſtate. Tertia conſidera/
tio eſt quā poteſtatē demones habēt du/
cendi nos ad operandum. Dicenduz ꝙ
ex ſubtilitate nature vel ex tempoꝝ lon/
ga experientia vel ex reuelatione bono/
rum angeloꝝ quam deus aliquādo per/
mittit fieri faciunt opera mirabilia intā
tum ꝙ videntur creare: vt patet in arti/
bus magicis: quas per ipos ad maloꝝ
exitiū et bonoꝝ exercitiū deo permitten
te operantur. Nam magi pharaonis ſer
pentes creare videbātur. nec tamē in ve/
ritate creabant: quia hoc ſolius dei eſt:
ſed rationes ſeminales per ipm̄ deuz in
materijs concreatas per ſui ingenij ſub
tilitatē aſſumentes: ꝛ alijs elementis ra
rioꝛibus. vel ſpiſſioꝛibus vt expedit com

miſcentes videbantur creare ſerpentes:
necnon alias facere operationes ꝛ h̄ deo
pmittente vt dictum eſt: quia ſcinipbes
magi pharaonis facere nequiuerunt: qꝛ
deus hoc demonibus non permittit ꝓpt
quod magi videntes ſcinipbes a deo fa
ctos per Moyſen dixeru nt Exodi.viij.
IIII.cō ſidera. Digitus dei eſt hic. Quarta conſide/
ratio eſt: ſi angeli vel demones habent
corpus. Et dicit Auguſti. ſuper Geneſ.
ꝙ om̄es angeli habent corpora de ſubti
liſſimo aere quibus ad agendū non autē
ad patiendū habiles erant: que corpora
adhuc remanēt in angelis bonis: in ma/
lis autē quia eiecti ſunt in aerē groſſiorē:
groſſiora corpa inde aſſumpſerūt in qui
bus a ſupioribus ꝛ actiuioribꝫ elemētis
cuiuſmodi ſunt ignis ꝛ aer pati poſſunt
Alia opinio ꝛ modernoꝝ doctoꝝ: eſt an/
gelos eſſe incorporeos: ſed cū ad noſtruꝫ
miniſteriū in ſpecie viſibili ꝛ corpea ali/
quādo veniunt: hoc eſt. quia corpus deo
preparante aſſumunt: per iſtum modū de/
us pluribus ſanctis apparuit: ꝛ tamē de
um patet eſſe incorporeū: nec vnq̄ȝ alicui
ſm eſſentiā ſuaȝ apparuiſſe que inuiſibi/
lis ꝛ immaterialis eſt: quia deū nemo vi
dit vnq̄ȝ: vt habet Johis.i. Circa ter/
tiū. ſ. de ordinibꝫ angeloꝝ occurrunt ſep/
tem conſiderationes. Prima eſt: quid
eſt ordo angeloꝝ. Dicendum eſt ꝙ ordo
angeloꝝ eſt multitudo celeſtiū ſpirituuꝫ
qui in aliquo munere gratie aſſimilātur
ſicut in naturalium donoꝝ pticipatione
conueniūt. Scōa eſt: qui ſint ordines
angeloꝝ. Dicit ꝙ tota multitudo ange/
loꝝ diſtinguit in tres partes ſiue ordies
vt in eis ſimilitudo trinitatis exprimat.

Prima ierarchia eſt triū ordinū ſcili/
cet: ſeraphin: cherubin: throni. Scōa
dn̄ationū: pricipatuū: poteſtatuū Ter
tia: virtutū: archangeloꝝ: ꝛ angelorum.
Et notandū ꝙ hec nomina non ad eorū
ſed ad noſtrā noticiā angelis ſm mune/
ra gratiaꝝ ſunt impoſita: vnde ſuperiori
ordini impoſitū eſt nomē a ſupiori virtu
te. ſ. charitate: vnde ſeraphin interpretat
ardor. Scōo ordini impoſituȝ eſt no
men a ſcōa virtute. interpretat em̄ cheru
bin plenitudo ſcientie: ꝛ ſic de alijs ſupe/
rioribus. Throni dicunt ſedes dei: quia
ſm beatū Gregoriū tanta dei gratia im/
plentur: ꝙ in eis ſedere deus dicit: et per
eos iudicia diſcernunt. Dn̄ationes dicū
tur: quia pncipatus ꝛ poteſtates trāſcē/
dunt. Principatus dicunt: quia ſuis ſub
ditis que ſunt agenda diſponūt ꝛ agen/
do diuina miſteria principant. Poteſta
tes dicunt: quia aduerſarias ꝟtutes ſpe
ciali officio expellunt. Virtutes vocant
ſigna ꝛ miracula ſpecialiter faciētes. Ar
changeli dicunt: quia ad maiora nunciā
da mittuntur. Angeli: qui ad minora.
Iſtas gratias licet alij alijs habeant ex/
cellentius: nec tamē taliter quin omnes
ardeant charitate ꝛ polleāt ſcientia ꝛ ſic
de alijs. Nec eſt putādū ꝙ ſupiores in oī
bus donis p̄ ceteris nō polleāt: qꝛ nō di/
cunt cherubin ſciam habere excellētius
q̄ȝ ſeraphin: ſed ecōuerſo: vn̄ nō eſt faciē/
da compatio alicuius ordinis ad ſupio/
res q̄s in oībus donis p̄cedūt p̄cipue in
iſto cuiꝰ vocabulū tenēt qō eſt excellenti
III. con ſidera. us oībus ſequētibꝫ donis. Tertia cō/
ſideratio eſt: ſi erāt iſti ordīes a pncipio
creatiōis angeloꝝ. Dicendū ꝙ nō habe/
bāt adhuc charitatē dei ꝓpter quā fit or/
do ſeraphin: nec ſciam ꝓpter quā fit or/
do cherubin ꝛ ſic de alijs. Nec obſtat ꝙ
aplſ Ephe.vi. aſſignat in reprobis duos
ordines di. Nō eſt nobis colluctatio ad/
uerſus pncipes ꝛ ptātes ꝛ aduerſus mū
di rectores tenebrarū haꝝ cōtra ſpūalia
nequitie in celeſtibꝫ: qꝛ hoc nō dic̄ ꝙ in il
lis ordinibꝫ ſint vel fuerint: ſed qꝛ fuiſſet
ſi pſtitiſſent cū ſue nature ſubtilitate: et
ſui ingenij pſpicacitate eis ordo ꝛ nomē
IIII. cō ſidera. ꝛ grā a qbꝫ ordo dicit ꝛ nomē ordis aſſi/
gnatꝰ fuiſſet. Quarta cōſideratio eſt:
ſi oēs angeli eiuſdē ordinis ſūt equales.
Dicendū ꝙ ſic̄ in ordie aploꝝ alter alte
ro eſt excellētior: ſic in vno ordie angelo/
rū alij alios excedūt. Lucifer em̄ de ſu/
periori ordine erat ꝛ tn̄ ſi pſtitiſſet alios
V. cōſi. eiuſdē ordinis exceſſiſſet. Quita quo
ad extra mittēdos: vtꝝ. ſ. oēs mittantur.

Dicendū eſt ꝙ angeli ſupreme ierarchie
innuūt voluntatē dei illis de media ie/
rarchia: ꝛ illi de media illis de infima: et
illi de infima nobis. ita ꝙ illi ſupremi ab
aſpectu dei nunq̄ȝ recedūt ſm Dioniſiū
iuxta illud Dañ.vij. Decies centena mi
lia aſſiſtebāt ei. Nec obſtat illud Eſa.vi
Volauit ad me vnus de ſeraphin. expo/
nit Dioni. ꝙ iſto nomine vocabat ꝓpter
officiū quod gerebat. ſcꝫ quia venit incē
dere ꝛ inflāmare Iſaiaȝ charitate: quia
ſupremi medijs: ꝛ medij infimis ꝛ infi/
mi nobis miniſtrāt ꝛ nunciāt. Omnes
em̄ ſm apoſtolū ad Hebre.i. ſunt admi/
niſtratorij ſpiritꝰ. Nec hoc obſtat: quia
ex ſpeciali conceſſione ꝛ gratia de maio/
ribus ſunt miſſi quādoq̄ȝ extra. Micha
el em̄ qui interp̄tat vt deus. Gabriel qui
īterpretat fortitudo dei. ꝛ Raphael q̄ in
terpretat dei medicina de maioribꝫ eſſe
dicunt. ꝛ tamen ad extra quandoq̄ȝ ſunt
miſſi: vt patet multipliciter in ſcriptura
VI. con ſidera. Sexta cōſideratio eſt: de cuſtodia quā
habēt angeli de nobis. Ubi ſciendū eſt
ꝙ quilibet homo habet vnū angelū bo/
nū ꝓ cuſtodia ſui ꝛ vnū malū pro exerci
tio: qꝛ licet om̄es angeli nos cuſtodiant:
tn̄ ille qui eſt alicui ſpecialr deputatꝰ ha
bet de eo curā ſpecialē. Et ſilr eſt de de/
monibus ad expugnandū. Et notandū
ꝙ oportet vnū angeluȝ cuſtodire plures
hoies ſimul vel viciſſim vel ſucceſſiue qꝛ
maior eſt numerꝰ hoim q̄ȝ angeloꝝ bo/
noꝝ ꝛ pcōſequēs cū ſolū hoies electi aſ/
cendere debeāt ad numeꝝ angeloꝝ et p
pñs numerꝰ oīm hoim ē maior q̄ȝ nūe/
rus oīm angeloꝝ cū numerꝰ bonoꝝ ex/
cedat numeꝝ maloꝝ: ſic ḡ intelligitur.
Primo ꝙ vnꝰ angelus ſic cuſtodiat plu
res hoies: nec ꝓpter hoc tollit qn̄ qlibet
homo habeat angelū ſpecialē: ſicut licet
vnꝰ abbas dicat pluribus monachis: qlibet
tn̄ monachus dicat habere ſuū ſpecialeȝ
abbatē. Scōo ꝙ vnꝰ angelus cuſtodi
at vnū hoiem tm̄. Et illo mortuo dat al
teri hoi ad cuſtodiā: qꝛ pōt eſſe ꝙ plures
vel tot ſūt angeli boni vel mali q̄ȝ om̄es
hoies in eodē tpe viuētes. Septima
eſt ſi angeli pficiāt in cognitōe. Dicēdū
eſt ꝙ illi quibus datuȝ eſt vacare miſterio
trinitatis nō pficiūt: qꝛ ſm Grego. quid
eſt quod neſciūt q̄ vidente omnia vident
illi autem qui non vacant trinitatis mi/
ſterio: ſicut ſunt minores angeli pficiunt
in cognitione: vt patet de miſterio incar
natiōis: qō angeli minores non perfecte
intellexerūt vſq̄ȝ ad aſcenſionē ꝛ aploꝝ
p̄dicationē: vbi incarnationē iuxta illud
apli ad Ephe.iij. di. que ſit diſpēſatio ſa/
cramēti abſcōditi a ſeculis in deo q̄ crea
uit oia vt innoteſcat pncipatibꝫ ꝛ ptāti/
bus celeſtibꝫ p eccliam multiformis ſa/
pientia dei ſm p̄finitōem ſeculoꝝ. Sup
q̄ dic̄ Augu. Angelice dignitates p̄fatū
miſteriū cōplete nō intellexerūt donec cō
pleret paſſio xpi ꝛ aploꝝ p̄dicatio p gen
tes eſt dilatata: quod Hiero. dicit intel
ligendū eſſe de angelicis dignitatibꝫ in/
ferioribꝫ q̄ non vacāt miſterio trinitatis:
vt dictū ē. Qui iſta voluerit videre pro/
bata ad ſcōm librū ſententiarū recurrat
di.ij. ꝛ cōſequenter vbi magiſter tractat
de angelica natura Amen.

De angelis: Sermo ſecundus

Runt ſicut ange
e li dei in celis Math.i.c. Qui
vult bene loq̄ ꝛ intelligere lin/
nagium aliqō oportet couerſari cum lo/
quētibꝫ tali linguaglo aliter nō poſſet ſci
re linguagiū illud. ideo in Job.di. Quō
hic iraſcit cū non didicerit. Chariſſimi
lingua xnū angeloꝝ eſt ꝟbū dei. iſto eniꝫ
linguaglo vtunt in celo deū laudādo pſ
cxlviij. metro.ij. Laudate eū oēs angeli
eius. Et p ipos deus loquit ꝛ dicit nob
voluntatē ſuaȝ Apocal.i. Significauit
deꝰ q̄ oportet fieri cito loquēs p angeluȝ
ſuū ſeruo ſuo Johāni. Et iō q̄ vult loqui
vtilr ꝛ intelligere ꝟbū dei debet cōuerſa
ri cū angelis. modꝰ aūt cōuerſandi cū eis
ē hre ſcāȝ ad ſupiora affectionē ꝛ deuo/
tā orōnē. ꝛ iō i pncipio nr̄i ſmōis eleua/
bimꝰ mētes nr̄as ad ſctōs āgelos ꝛ loco
orōis reginā āgeloꝝ deuote ſalutabimꝰ
d. Aue ma. ꝛc̄. Erit ſic āgeli i cel vbi ā. dr̄

cõiter ⁊ vidimus frequẽter ꝙ ꝑſone ſimilis conditionis ſũt eiuſdẽ cohabitatiõis ⁊ diſſilis cõditiõis nõ ſũt eiuſdẽ hītationis. Nã Pariſiꝰ ſcolares diuerſaꝝ facultatũ ſeu cõditionũ vt artiſte ⁊ legiſte: boni ſcolares ⁊ mali nõ habitãt libenter in eodẽ hoſpitio. Nõ eñ cõicabit lupus cũ agno: ſic nec pctõr cum iuſto. Deꝰ etiam non libẽter habitat i i corpe ſubdito peccatis: qꝛ deus ⁊ pctm̃ nõ ſunt ſilis cõditionis. que eñ conuẽtio eſt xp̄i ad belial. Rõ vniuerſalis ad oĩa iſta eſt: qꝛ vnũquodqꝫ naturalr̃ trahit̃ ad ſuũ ſimile ⁊ fugit ſuũ diſſile. Eſt igit̃ verum ꝙ ꝑſone ſimilis cõditionis libenter ſũt eiuſdeꝫ cohabitationis. modo ita eſt ſm Greg. in omel. de decem ꝟginibus: ꝙ bone perſone ⁊ ſancte in hoc mũdo habent conditiones ſimiles angelis: quod ſic oſtendit̃ per ip̄m. Nam nouẽ ſunt ordines angeloꝝ teſtante ſacro eloquio. Dicimus eñ vt patet in miſſa in p̄facionib: angelos: archangelos: ꝟtutes: poteſtates: p̄ncipatus: dñationes: thronos: cherubin: ⁊ ſeraphin. Et nota ꝙ ad quẽlibet iſtoꝝ ordinũ aliq̃ homines ſunt deputati ⁊ cõtinue aſſumunt̃ ſm diuerſas conditiones ſeu ꝑfectiones hominũ diuerſoꝝ angelorum diuerſoꝝ ordinũ aſſimilantiũ. Quidam eñ homines ſunt q̃ cuſtodiunt ſeipſos fideliter a peccato mortali: ⁊ non ſolum ſeip̄os cuſtodiunt: ſed ⁊ alios quos ſciũt peccare corrigũt ⁊ inſtruũt: exiſtẽtes etiã in periculo excitant ne labant̃: hanc conditionẽ habẽt cũ angelis: q̃bus etiã hoc officiũ eſt cõmiſſum: ⁊ ideo in ipſoꝝ ordine locabunt̃: ⁊ continue tales conditiones habẽtes collocant̃. vnde Hiero. Singli habemꝰ ſinglos angelos: quoꝝ officiũ eſt excitare nos: ne per pctm̃ cadamus. idõ dr̃. Reuerſus eſt angelꝰ q̃ loquebat̃ in me q̃ſi virũ qui ſuſcitat̃ de ſomno. Itẽ ſũt aliȷ̃ ꝑfectiores q̃ oĩa reliquerũt ꝓpter xp̄m: vt intelligãt ⁊ doceãt verbũ dei: ⁊ tales hñt conditiões ſiles archãgelis: q̃b hoc officiũ eſt cõmiſſuꝫ: vt annũciẽt alta miſteria fidei. ⁊ hȷ̃ in iſtoꝝ ordine locabunt̃: vñ de archãgelis ⁊ de talibus Malach. ij. Legẽ reqrẽt ex ore eiꝰ qꝛ angelꝰ dñi exercituũ eſt. Itẽ q̃dã ſunt ita ꝑfecti ⁊ diuites in fide ⁊ opib ꝙ faciũt in vita ſua miracula: curãt diuerſas infirmitates: ⁊ tales hñt cõditiões ſiles ꝟtutibus q̃bus ſpecialr̃ eſt cõmiſſum: vt diuerſa faciãt miracula ⁊ curẽt diuerſas infirmitates ⁊ languores: vñ Thob. iij. Miſſus ẽ angelꝰ ſctũs raphael vt curaret eos. ſ. thobiã ⁊ ſarã: ⁊ iſti in iſtoꝝ ordine locabunt̃. Itẽ q̃dã ſũt ita feruidi ⁊ deuoti in orõne ⁊ continua contẽplatõe: vt etiã veniã impetrẽt pctõrib ⁊ demones expellãt ab obſeſſis corꝑib. ⁊ hȷ̃ ſilitudinẽ habẽt cũ ꝑtãtib q̃b eſt cõmiſſum vt imperẽt demonib ⁊ ip̄oꝝ cohercẽat poteſtatẽ: vñ Dañ. vi. Deus meꝰ miſit angelũ ſuũ ⁊ cõcluſit ora leonũ ⁊c̃. Et tales in iſtoꝝ ordine locabunt̃. Itẽ ſũt q̃dã q̃ in puritate conſcie ⁊ ſctitate vite: etiaꝫ ceteros bonos tranſcẽdũt. Et hȷ̃ habẽt ſilem cõditionẽ p̄ncipatib p̄cedẽtes virtutes ⁊ ꝑtãtes i ꝑfectõe: vñ dr̃ Exo. xxxij. Angelus meus p̄cedet te. Et hȷ̃ in p̄ncipatꝰ ordie locabunt̃. Itẽ ſũt aliq̃ q̃ cũctis vitijs dñant̃: hñtes plenã de ſeip̄is poſſeſſionẽ: corpꝰ eñ in talib nõ videt̃ reſiſtere rõni. Et tales habent cõditionem ſimilẽ cũ dñatiõib q̃ inferiorib q̃dãmodo dñant̃: vñ dr̃ Judicũ. ij. Aſcẽdit angelus dñi de Galgalis ad locũ flentium ⁊ ait. Eduxi vos de egipto ⁊ introduxi in terrã ꝓ q̃ iuraui p̄trib vr̃is. Et iſti in dñationũ ordine locabunt̃. Itẽ ſũt aliȷ̃ q̃ in cõſcia ſua continue deũ portãt: ita vt nihil cogitare vel agere velit: niſi qḋ eſt placitũ legi diuie. et hȷ̃ hñt cõditionẽ ſileꝫ cũ thronis in q̃b deꝰ reſidet: vñ dr̃ Apoca. vij. Angeli ſtabãt in circũitu throni. Et hȷ̃ in thronoꝝ ordie locabunt̃. Itẽ ſunt aliq̃ ita ſapia diuia repleti ⁊ claritate: ꝙ nullꝰ põt cũ eis cõuerſari: quẽ nõ illuminent. Et tales habent ſimileꝫ conditionem cuꝫ cherubin qui dicunt̃ plenitudo ſcientie: vt dicit̃ Act. xij. Angelꝰ dñi aſtitit ⁊ lumẽ refulſit in habitaculo carceris. ⁊ hȷ̃ in cherubin ordie reponent̃. Itẽ ſũt aliȷ̃ ita ardẽtes in dilectõe dei ꝙ nullũ ſa-

porem inueniũt niſi in deo ⁊ ſemꝑ volũt cõtemplari diuina. Et hi ſunt ſiles ſeraphin q̃ ardẽtes dicunt̃ ⁊ ꝑ deſideriuꝫ in deũ eleuant̃. vt dr̃ Judicũ. xiij. Angelus dñi pariter in flamma aſcẽdit. Et iſti in ſeraphin ordine locabunt̃. Sed heu ⁊ ve illis q̃ nullã iſtaꝝ habent conditionũ: ſꝫ ve illis adhuc magis q̃ nec habẽt nec ſe non habere volũt. Habemus ergo duo.

Primũ eſt ꝙ ꝑſone ſilis conditiõis libenter cohabitãt ſimul. Scdm eſt: ꝙ bone ꝑſone in mundo iſto habẽt conditiones ſiles cũ angelis. Et ideo ſequit̃ ꝙ in alio mũdo erũt ſicͭ angeli dei. Et hoc dicunt ꝟba ꝓpoſita. p̄mo. ſ. Erunt ſicͭ angeli dei in celis: vbi angeloꝝ tangit̃ triplex ꝑfectio. Prima ꝙ ip̄i ſunt in clara cognitõe ibi. angeli. Scda ꝙ ip̄i ſunt de apertiſſima poteſtate: ibi dei. Tertia ꝙ ip̄i ſunt de perfecto opere: ibi in celis. Iſtas autẽ tres ꝑfectiones ꝓmittit deus his q̃ angelis in ip̄oꝝ choris ſociabunt̃: qꝛ ip̄i replebunt̃ ꝟitate ſicut angeli: ip̄i erũt ꝑfecti in charitate dei ⁊ ip̄i nos adducent in ſecuritatem in celis. Nã i mũdo iſto ab angelis aliq̃d vtilitatis habere debemus. Et idõ nota ſm Dioniſiũ. ꝙ ſm eoꝝ triplicẽ conditionẽ ⁊ ꝑfectioneꝫ tria in nobis bona ⁊ vtilia opant̃. ſ. illuminãdo: purgando ⁊ ꝑficiendo. ⁊ hoc ꝑ ip̄oꝝ ſapiam: amicitiã: ⁊ potentiã. Sed quantũ ad primũ ſm Augu. eſt aduertẽdum ꝙ in angelis eſt duplex cognitio. ſ. matutina ⁊ veſꝑtina. Veſꝑtina eſt naturalis cognitio eoꝝ qꝛ naturalr̃ ſunt ſubſtantie cognitiue: eo ꝙ ſp̄uales ⁊ immunes a materia. oẽs eñ ſũt admiſtratorij ſp̄us carẽtes pedib ⁊ manib ⁊c̃. Sp̄us carnẽ ⁊ oſſa nõ hꝫ vt dr̃ luc. xxiiij. Tales autẽ ſunt naturalr̃ cognitiui: qꝛ ois intelligentia ſcit etiã quod eſt ſupra ſe ⁊ infra ſe: vt inq̃t auctor de cauſis: vnde angeli iſta cognitõe ſciũt verba ⁊ opera noſtra: ſed nõ cogitatiões cordis: qꝛ ſolꝰ deus intuet̃ cor. Neqꝫ etiã futura contingẽtia ſicut diẽ iudicij. De die illa nemo ſcit neqꝫ angeli ⁊c̃. vt dicit̃ in euãgelio. Alia cognitio eſt cognitio matutina: ⁊ iſta eſt in eis ꝑfectior: qua cognoſcunt res i verbo ⁊ ip̄am eſſentiã diuinã: qꝛ cognoſcunt ſicͭ volũt ⁊ q̃cq̃d volũt. ãgeli eñ eoꝝ i celis ſemꝑ vidẽt faciẽ patris Math. xviij. Vñ ⁊ iſta cognitõe poſſũt cognoſcere cogitatiões cordis ꝑ reuelationẽ. Sꝫ vide quare iſte cognitões poſſũt ſimul eſſe ratio eſt: qꝛ ſunt ordinate naturalr̃ ad beatitudinẽ. Sed nota ꝙ multi habẽt cognitionẽ ⁊ ſenſum naturalẽ quẽ non ordinãt ad beatitudinẽ: imo habẽt ſenſũ ita ordinatũ ⁊ occupatũ circa tp̄alia: ꝙ nullam aliã cognitionẽ de deo vel ſaltem de ſalute aie habere poſſunt. tales ſiles ſũt talpe: que q̃diu eſt ſub terra optime ſcit ſe regere: ſed ſuper eã ſtari ſuũ regimẽ amittit. ſic iſti ad negotia ⁊ tractatus mũdiales optime ſciũt ſe regere ⁊ oẽm cautelã inuenire. ſed poſitis eis extra terraꝫ neqꝫ de conſciẽtia neqꝫ cõfeſſiõe ⁊ de dilectione dei ſciũt aliqua vt beſtia. ſꝫ ſancte ꝑſone totã ſuã ſciam ⁊ ſenſum naturaleꝫ ordinãt ad btitudinẽ ⁊ ad ſeruitiuꝫ xp̄i ſicut angeli. Angeli eñ acceſſerũt ⁊ miniſtrabãt ei Math. iiij. Quõ autẽ angeli ſuã cognitionẽ ad btitudinẽ ordinent in p̄mo ope qḋ circa nos exercẽt clare patet. Nã tenebras erroꝝ a nobis expellentes de ſacris fidei articulis nos illuminant. ⁊ de hoc habet̃ figura Gen. xxviij. Vidit iacob ſcalã in ſomnis ſtanteꝫ ſuꝑ terrã: ⁊ cacumẽ eius tangẽs celũ ⁊ dominũ innixũ ſcale ⁊ angelos aſcendẽtes et deſcẽdẽtes. Jacob luctator ſignificat hominẽ in lucta fidei exiſtentẽ: ⁊ mundi luctator q̃diu eſt in lucta: nõ reportat triumphũ: ſed poſt luctã ſicut homo q̃diu in mũdo nõ reportat ꝑfectũ triũphuꝫ de diabolo: q̃ ſemꝑ nitit̃ nos tẽptare ſꝫ poſt mortẽ reportabimꝰ ꝑfectã victoriã Gen. xxxij. Luctabat̃ cuꝫ eo vſqꝫ mane. ſ. vſqꝫ ad ortũ ſolis iuſticie. Iſte vidit ſcalam. i. fidẽ qua aſcendimꝰ ⁊ ad deũ acceſſũ habemus. Tot aũt gradus ſũt in hac ſcala q̃t ſunt fidei articuli. hãc vidit Jacob. qꝛ fidelis. nam fidelis credit eis que nobis de fide ꝑ angelos reuelata ſunt. Hec autem ſcala ſtat ſuꝑ terrã: qꝛ fides ẽ de his

que naturali ratione attingi non poſſūt
aliter non eſſet fides. vel ſaltem nō habe
ret meritū vt dicit Gregoriꝰ. Fides non
habet meritū: vbi humana ratio ꝓbibet
experimentum. Cacumen eius tangebat
celū ⁊ nō vltra celū tranſibat: quia fides
in patria euacuabit̄. Et ꝑ hanc ſcalā an/
geli aſcēdētes ⁊ deſcēdētes. angeli enim
aſcendunt portātes orōnes noſtras ⁊ bo
na opera coram deo. ⁊ deſcendūt ad nos
miſteria fidei ⁊ gratie que vidēt in deo
nobis reuelādo. Nam ꝑ hoc ad nos mit
tuntur vt illuminent nos in fide: et i his
que ad noſtrā ſalutem ꝑtinent. Unde ſi
quis de fide temptat̄ vel de his q̄ ad ſuā
pertinent ſalutē: deuote roget deuꝫ vt ſi/
bi mittat angelos ad eum confortandū:
ne a fide totaliter euellat̄. quod ſi deuote
fecerit ſtatiꝫ ſibi mittent̄: vt di. Eſa. xviij
Ite angeli veloces ad gentē euulſā. Se
quit̄. cum eleuatū fuerit ſignū in nationi
bus videbitis ⁊ clangorē tube audietis.
Gens euulſa ſunt qui de fide temptant̄.
Sed nota ꝙ arbor quando ſcindunt̄ ra/
mi circa eam: non ꝓpter hoc morit̄: ſꝫ ma
gis in altum creſcit: quia minꝰ dilatat̄:
ſed quando euellunt̄ radices neceſſario
moritur. ſic homo eſt arbor Marc. viij
Uideo homines velut arbores: nūc au/
tem homo aliquādo temptat̄ tribulatio
ne: quia ſcindunt̄ rami ſui id eſt bona tē
poralia amittit: moriunt̄ amici filij et fi
lie: ⁊ ꝓpter hoc non morit̄ ꝑ deſperationē
ſed frequēter per contemptū terrenoruꝫ
q: ſibi remanent radices fidei creſcit: ſi
bene in fide eſt fundatus: ſed quādo tē/
ptat̄ de fide periculū eſt ne totalr̄ euellat̄
⁊ ideo tali velociter mittuntur angeli ad
confirmandū ipm̄ in fide Eſaie. liiij. dic̄
Paupcula tempeſtate conuulſa. Sequi
tur: fundabo te in ſaphiro. Sed nota ꝙ
ſaphirus lapis eſt habēs celeſtē coloreꝫ:
⁊ ſignificat fidē que eſt de celeſtibꝫ. Iteꝫ
venenoſa interficit: maxime araneam in
pixide. Nā ſi lapis ponat̄ in orificio ara
nea non poterit exire: ſꝫ ibi morieꝰ. ſic fi
des veneno pcti ⁊ tēptatiōis applicata:
hec eſt victoria q̄ vincit mūdū fides no

ſtra. idō dicit: fundabo te in ſaphiro. i. con/
firmabo te in xp̄iana fide ⁊ hoc maxime
in fine mūdi. ſ. in die iudicij. Nam viſq
tūc totū erit abſconditū: ſed tūc totū erit
manifeſtū ⁊ hoc eſt ꝙ dicit. Cū eleuatū
fuerit ⁊c̄. Nota ꝙ ſicut ꝑ ſignū cognoſcit̄
taberna ⁊ ꝑ vexillū rex: ſic ꝑ crucē articu
lus paſſionis. hoc ſignū eleuabit̄. q: Mi/
chael oſtendet in die iudicij crucē fulgē/
tem: ſicut dicit Criſoſ. ⁊ Apocal. vij. Ui
di alteꝝ angelū aſcendentē ab ortu ſolis
habentem ſignū: ⁊ alij angeli portabunt
alia ſigna. ſ. crucē: claues: lanceā: ⁊ xp̄us
erit cū eis reddens vnicuiq ſm̄ merita
Mathi. xvi. Filius hoīs venturus eſt in
gl̄ia pr̄is cū angelis ſuis: ⁊ tunc reddet
vnicuiq ſm̄ opera ſua. Sequit̄ et clan/
gorem tube audient: q: ipe dn̄s in voce
archāgeli ⁊ i tuba dei deſcēdet de celo ⁊
tūc dicet malis. Diſcedite a me maledi/
cti i ignē eternū Math. xxv. O q̄ terri/
bilis tuba: q: tūc dicent mōtibꝫ. Cadite
ſuꝑ nos ⁊c̄. Sꝫ hec chariſſimi debemus
aduertere ⁊ timere ſic̄ dic̄ Hiero. Siue
manducē ſiue bibā ſemꝑ videt̄ reſonare
in auribꝫ meis ⁊c̄. q: tūc ſic de facili non
cademus in pctm̄: ⁊ ad hoc nos iuuant
āgeli ex ꝓprio officio ⁊ idō ſequit̄ ſm̄ ꝙ ſūt
ſ. de magna poēſte dei. Circa qd̄ eſt ad
uertendū ꝙ cuſtodia nobilis domꝰ ⁊ de/
bilis ſed ab hoſtibꝫ obſeſſa nō libēter tra
dit̄ niſi potētibꝫ cuſtodibꝫ: q: cū fortis ar
matus ⁊c̄. Domus aūt nobilis eſt cōſciē
tia nr̄a: regia domꝰ eſt vbi xp̄s remane/
re debet: ſed in conſcia noſtra reſidere de
bet rex xp̄us ꝑ gratiā: ſed hec domus eſt
debilis valde: q: ſolo ipudico aſpectu a
diabolo capit̄. Item eſt obſeſſa Iob. xix.
Obſiderūt in giro tabernaculū meum.
Hāc aūt domū deus cuſtodie angelorū
tradit: vt dꝛ in pſ̄. Angelis ſuis deꝰ mā/
dauit de te ⁊c̄. ſequit̄ ergo ꝙ ſunt fortiſſi/
mi angeli ⁊ potentiſſimi qd̄ patet in oꝑe
qd̄ circa nos exercent. nā tunc gaudent
cum in ſtatu penitētie nos vidēt: vt dꝛ in
euāgelio. Gaudiū eſt angelis ſuper vno
pctōre ⁊c̄. Et vt iſtud gaudiuꝫ obtineat
fortiſſime pugnāt: ſic̄ di. Iob. Apoca. xij.

Factū eſt ꝑliū magnū in celo michael ⁊c̄
viſq nō ꝑualuerūt. Per celū intelligo cō
ſciam vbi deꝰ q̄ſcit ſic̄ in celo. pſ̄. Dn̄s
in celo ſedes eiꝰ. ⁊ rō huius eſt: q: de celo
nihil nouimꝰ: niſi ꝑ ſtellas: ſic de conſcia
niſi ꝑ bona oꝑa. Preliū in hoc celo ē tur
batio conſcie ꝑ cōſenſuꝫ in pctm̄. qd̄ q̄dē
eſt deſtructio ſtellaꝝ hoc eſt bonoꝝ opeꝝ
Uñ dꝛ pauloante in eodeꝫ cap̄. ꝙ draco
habebat capita ſeptē cornua decem: ⁊ in
capitibꝫ ſuis ſepteꝫ diademata: ⁊ cauda
ſua trahebat tertiā partē ſtellaruꝫ celi et
miſit eas in terrā. Septē capita ſunt ſe/
ptem pctā mortalia de q̄bꝫ draco tēptat.
ſed cū iſta capita deſtruunt̄: ſtatiꝫ draco
morit̄ in conſcia ⁊ aīa ab eo liberat̄. Ubi
eſt aduertendū ꝙ iſta capita nō deſtruū/
tur niſi inſpiciendo ad decem p̄cepta dei
Septē diademata ſūt ſeptē victorie q̄s
frequēter diabolꝰ habet de ſeptē peccatis
mortalibꝫ in q̄bus hoīes vincit. Unde
cauda q̄ regit pudēda eſt deceptio q̄ te/
gendo vilitatē pcti trahit tertiā partem
ſtellaꝝ. i. bonaꝝ oꝑationū q: bona oꝑa fa
cta in pctō mortali ſūt ꝑdita: vt elemoſy
na facta ꝓpter inanē gl̄iam. Sequitur
tertiū vbi oſtēdit̄ ꝙ ipi ſūt de ꝑfecto oꝑe
q: adducūt nos ad ſecuritatē ⁊c̄ cū dꝛ in
celis. Et hic ē aduertēdū ꝙ celū eſt iſtiꝰ
ꝓtectis ꝙ ligat elemēta terrā in aquam:
aquā in aerē: aerē in igneꝫ ⁊ trahit vnū/
quodq ad locū ſuū naturalē ⁊ ſibi cōuenié/
tē. ſic recte eſt de angelis. ligāt eniꝫ aīas
cū deo et hoc ꝓbat̄. q: dic̄ Bern̄. ſer. ſuꝑ
can. Diſcurrit angelꝰ mediꝰ inter dilectū
⁊ dilectam: inter ſpōſum ⁊ ſpōſam refert
huic dona. refert huic vota excitat illam
placat iſtū. Itē ducūt aīas ad locū natu/
ralē. ſcꝫ ad ꝑncipiū ſue originis cōducen
do ad celū ij. Coꝝ. v. Scimus em̄ qm̄ ſi
terreſtris domꝰ nr̄a huiꝰ habitatiōis ⁊c̄
viſq in celis. Ad qd̄ celū nos ꝑducat ⁊c̄.

De ſancto Franciſco Sermo primꝰ.

Onuerſus vidi i
c medio ſeptē cādelabroꝝ ſimi
lē filio hoīs Apoca. i. ca. Cō
uerſus ꝓpheta Zacharias leuauit oclos
ſuos ⁊ vidit q̄ttuor q̄drigas egredien/
tes de medio duoꝝ montiū Zach. vi. cap̄
Iſte quattuor q̄drige ſignificāt quattu/
or ordines in eccl̄ia precipuos de medio
duoꝝ montiū egrediētes. Nā in ſe clau/
dunt ſcripturaꝝ obſeruantiā vtriuſq vi
te. ſ. actiue ⁊ contemplatiue: vtriuſq ho/
minis innocentiam ⁊ iuſticiā: ⁊ vtriuſq
teſtamenti. ſ. veteris ⁊ noui. harū autem
quadrigaꝝ quattuor ſunt aurige prudē/
tiſſime. ſ. quattuor ordinum primates.
Baſilius Bn̄dictus Augu. ⁊ Franciſ.
qui figurati ſunt in ſcriptura ꝑ quattuor
pueros ambulantes in fornace illeſos.
Daniel. iij. ca. Et in iſtis quattuor quar
tus figurabat beatū Franciſcū ꝓ quo ac
cedit qd̄ ſcribit̄ Aggei. ij. ca. In diebꝫ il/
lis aſſumā te Zorobabel ſerue meus dic̄
dn̄s ⁊ ponā te vt ſignaculū quia ego ele/
gi te. de quo puero dixit Nabucbodono
ſor Dan̄. iij. cap̄. Spēs. iiij. ſilis eſt filio
dei. Fuit etiā ſilis aquile volanti ꝑ̄ cel/
ſitudinē contēplationis. Iō btūs Io. ſpi
ritu ꝓphetico irradiatus ꝓtulit di. Con/
uerſus vidi ⁊c̄. in q̄bꝫ verbis introducit
btm̄ Franciſcū vt ſequeſtratū a mūdo et
in abdicatione terrena per ſedulitatem
ſpeculatiōis ibi. cōuerſus vidi ⁊c̄. vt con
ſumatū in bono in exercitatōe ꝑfecta per
ꝓprietatē meditatiōis ibi in medio ſeptē
candelabroꝝ: vt configuratū xp̄o in aſſi/
milatione expreſſa per cōformitatem cru
cifixionis ibi: ſilem filio hoīs ⁊c̄. Cir/
ca p̄mū: tūc cōuerſus vidi. quaſi di. agte
tante perfectionis eſt vita bti Franciſci
qui ſic eſt elongatus a ſeculo: ſequeſtra/
tus a mundo. ꝙ non poſſum ipm̄ cōtem/
plari niſi auertam viſum meū a terrenis
⁊ totalr̄ ad ipm̄ ſicut ad quoddā celum
ſpūale me cōuertā cū ꝓpha q̄ dicit Zach.
ij. cap̄. Et leuaui oculos meos ⁊ vidi et
ecce vir ⁊ in manu eius funiculus menſo/
rum viuens caſtitate. i. tenens funiculuꝫ
⁊ offerens nobis cordā reſtrenatiōis. Fu/
niculus corda eſt bti Franſciſci ad refre
nandum corpus proprium. hoc funicu/
lo menſus eſt Iudeam et Hieruſalem.
id eſt viros iuſtos actionis ⁊ contēplati/

onis qui fuerūt in hac religione. Si vis
legere. in libro pfectionis. vide beatum
frāciſcū q̄ fuit ille liber quē vidit Ezech
ij.cap̄. Vidi inquit et ecce manus miſſa
ē ad me in qua erat liber inuolutus qui
erat ſcriptus intus ꝛ foris. Vere beat⁹
Franciſc⁹ fuit liber cōmendā de religio/
nis ꝛ vere pfectiōis ſcript⁹ intus p virtu
tū varietatē ꝛ foris p ſtigmatū impreſſi
onē. In iſto libro erāt ſcripte lamentatio
nes petōib⁹ ꝛ reprobis cōtumacib⁹ pdi/
cate. carmē conuerſoꝝ ꝛ penitentiū diui
na grā coopante. ꝛ ve. ſ. eterne dānatio/
nis p dānatoꝝ tenacitate: ſed proh do/
lor multi ſunt q̄ nolūt auerti a crimine vt
videant celeſtia. ſed cū preſbyteris inue/
teratis in dieb⁹ malis auerterūt ſenſū ſu/
um: ꝛ declinauerūt oculos ſuos ne vide
rent celū vt nō recordarent iudicioꝝ iu/
ſtoꝝ Dan. vlti. ca. Circa ſcōm notan/
dum: q̄ ꝓprietas mediū naturalis ē parti
cipare naturā extremoꝝ. ꝛ btūs Johes
vidit btm̄ Franciſcū in medio ſeptē can
delabroꝝ aureoꝝ tanq̄ ſi ſuā pfectionē
ſumeret ꝛ ſm aliqd ꝓtutū ꝯformis vtri
uſq̄ fieret. Per ſeptē cādelabra aurea
itelligo vniuerſitatē ſctōꝝ q ſeptē ſctōꝝ
ordib⁹ diſtiguunt. Primū cādelabrū
ſignificat choꝝ angeloꝝ. Scōm pro
phetaꝝ. Tertiū pñarchaꝝ. Quar/
tum aploꝝ. Quintū martyꝝ. Sex/
tum confeſſoꝝ. Septimū virginum.
Qui ordies dicunt ſeptē ꝓpter ſui perfe
ctionē: q̄ in ſeptēnario dieꝝ vertit om/
nis orbis: ſed dicunt candelabra ꝓpter il
luſtrationē mundi: aurea ꝓpter dilectio/
nē dei. Et vidit eum moyſes ſicut firma
mentū in medio aquaꝝ. i. temptationū
Gen. i. ca. Et ioſue vidit eū ſicut ſolem i
medio celi ꝓpter virtutū efficatiā Joſue
x. ca. Et Dauid vidit eū pdicantē in me
dio eccl'ie ꝓpter doctrine ſolicitudinē pſ̄
xxi. In medio eccleſie laudabunt te. Et
Ezechiel vidit eū ſicut ſplendorē in me/
dio animalium ꝓpter vite refulgentiam
Ezech. i. cap̄. Et Joh. euangeliſta: vidit
eū tanq̄ alteꝝ filiū hoīs in medio ſctōꝝ
oīm ꝓpter pfectionis eminentiā Apoca.
pmo ca. Conuerſus vidi ſilem filio ho/
minis veſtitū podere ꝛ precinctū ad ma
millas zona aurea. vere btūs franciſc⁹
fuit confirmatus in ope bono. in medio
cādelabroꝝ. i. omniū ſctōꝝ: quia habuit
cū angelis integritatē inocētie. cum pa
triarchis felicitatē obediētie. cū ꝓphetis
ſpm̄ pdicentie: cū aplis copiā paupertatis
ꝛ indigentie: cū martyribus ſoliditatem
patientie: cū confeſſorib⁹ auſteritatē pe/
nitentie: cū virginib⁹ ſinceritatē pudici/
tie. Hec ſunt ſeptē mulieres que apprē/
henderūt virū vnū: ꝛ ſeptē lucerne ſuper
candelabꝝ vnū Zach. iiij. ca. Vidi ꝛ ec/
ce candelabꝝ aureū totū: ꝛ lampas eius
ſup caput ipius: ꝛ ſeptē lucerne ornātes
celū ꝛ ſeptē ſtelle in dextera Apoca. i. ca.
ꝛ hēbat i dextera ſua ſeptē ſtellas. Cir
ca tertiū notāduꝫ q̄ oēs ſcti accedunt ad
deū ſicut mali ab eo recedunt. ꝛ ſm Au/
guſti. li. viij. de trini. Acceſſus ad deum
non fit paſſibus ſed affectib⁹. ꝛ inq̄tum
ſctūs accedit ad deū fit ei ſilis. ſed btūs
franciſcus ſigilla xpī in ſua carne ferens
xpō ſimilis factus eſt: quia non ſolū vul/
neratus fuit ſicut aliq fuiſſe dicunt: ſꝫ cū
xpō corpaliter ꝛ realiter fuit crucifixus.
Charitas eīm ſm Dioniſi. li. de diui. no.
habet virtutē mutatiuā: ꝛ conformatiuā
amantis in id quod amat. hinc dr̄. Sic
trāſformat cor amantis in id qđ amatur
Vt p membra foris ꝓtus ꝓrumpat amo
ris: vt merito ſibi cōpetat illud Gen. pri
mo ca. Faciamus hoiem ad imaginē ꝛ
ſilitudinē noſtrā. Sed magꝭ moraliter
videam⁹ hāc ſilitudinē: dicit eīm Apoc.
pmo ca. q̄ iſte quē vidit Johes euange/
liſta erat veſtitus podere ꝛ pcinct⁹ ad ma
millas zona aurea: caput autē eius et ca
pilli erāt candidi tanq̄ lana ꝛ tanq̄ nix
ꝛ oculi eius tanq̄ flāma ignis: et pedes
eius ſilēs auricalco ſicut i camino ardē/
ti: ꝛ vox illius tanq̄ vox aquaꝝ multaꝝ:
ꝛ habebat in dextera ſua ſtellas ſeptē et
de ore eius gladius acut⁹ ex vtraq̄ pte
exibat: ꝛ facies ei⁹ ſicut ſol lucet in ꝟtu/
te ſua: ꝛ cū vidiſſet cecidit ad pedes eius
tanq̄ mortuus: ꝛ poſuit dexteram ſuā

ſuper eum dicens: noli timere ego ſum
primus ꝛ nouiſſimus ꝛ viuēs ꝛ fui mor/
tuus. ꝛ ecce ſum viuens in ſecula ſeculo/
rum. ꝛ habeo claues mortis ꝛ iferni. Et
in iſtis deſcribit ſimilitudo beati franci/
ſci ad xpm̄. Et primo quantū ad fun/
damentū pfectionis qđ eſt ꝓpoſitum p/
ſeuerandi. ꝛ figuratur in veſte poderis
poderis eīm eſt veſtis que extendit vſq̄
ad extremū corporis ꝛ ſignificat perſeue
rantiam que extendit vſq̄ ad finem vi/
te. ſtatim eīm beatus franciſcus in prin/
cipio ſue cōuerſionis: veſtiuit ſe podere.
quia ꝓpoſuit vſq̄ in finem pſeuerare. ſi/
milis illi qui edificauit domū ſuam ſup
petram. Math. vij. ca. Scđo q̄ntum
ad ligamentū dilectionis cum dicit: q̄
erat pcinctus ad mamillas zona aurea.
aurum eīm eſt ſupremū omniū metalloꝝ
ꝛ ſic charitas eſt corona oīm virtutū. zo/
na aūt ſicut ſtringit oēs veſtes: ita ꝛ cha
ritas omnes virtutes. q̄ eſt vinculū per/
fectionis Colo. iij. ca. Et erat zona circa
mamillas. i. circa cor. q̄ charitas eſt de
corde puro ꝛ conſcientia bona ꝛ fide nō
ficta. i. ad thimo. i. cap̄. Tertio quan/
tuꝫ ad ſinceritatem conſcientie. ideo di/
citur q̄ caput eius ꝛ capilli erāt candidi
tanq̄ lana alba et tāq̄ nix. Caput hoīs
eſt mens eius: capilli deſcendentes: ſunt
cogitationes a mente deſcendētes. ſicut
ꝛ riuulus a fonte. ꝛ tunc caput hominis
ꝛ capilli ſunt candidi ſicut nix ꝛ lana: cū
mens eſt nitida ꝛ munda. ꝛ cogitatiōes
ſunt pure: qualis fuit beatus franciſcus:
qui ad ſtatū innocentie fuit reſtitutus.

Quarto quantū ad ſublimitatē intel
ligentie: cum ſequit: oculi eius velut flā/
ma ignis. Oculi hominis ſuperioris: eſt
rationis perfectio: qua intendit diuinis
cōſiderādis. Inferioris quando intendit hu
mana diſpendēda. Ignis aūt inter oīa
elementa eſt altiſſimus ꝛ magis acutus
ꝛ penetratiuus: ꝛ ita oculi beati franci/
ſci fuerunt vt flamma ignis: penetrātes
non ſolū ſecreta hoīs ſed etiam archana
dei. preuidebat eīm ꝛ pdicebat futura ꝛ ſe
creta penetrabat miſteria: vt merito ſibi
cōpetat illud Luce. i. ca. Propheta altiſ/
ſimi vocaberis. Quinto quantum ad
patientiā in tribulationib⁹ cum ſequit
pedes eius ſimiles auricalcho. i. affectio
nes: quoniam ſicut pedibus corpus gra
ditur: ſic anima affectionibus mouet. et
ſicut auricalcū cū magꝭ ducit: magis luceꝫ
ꝛ nullatenus rubiginē contrahit: ſic beat⁹
franciſcus in camino aduerſitatis exiſtēs
patiens extitit. Et dicitur q̄ lucebat ſi/
cut in camino ignis. ꝛ ſic beatus franci/
ſcus ꝓpter ſuam patientiā fulget in celo
Ideo dicit Aug. de ciui. dei. q̄ ſancti ful
gebūt in celo vt aurꝫ. Ideo cātat eccleſie.
Fulgebunt iuſti ſicut ſol in cōſpectu dei.

Sexto quantū ad efficatiā orōnis ibi
vox eius tanq̄ vox aq̄ꝝ multaꝝ. Clamor
cordis eſt ſicut vox: que ſonat in aure dei
pſ̄. iij. metro. iiij. Voce mea ad dominū
clamaui ꝛ exaudiuit me de mōte ſancto
ſuo ꝛc̄. Et hec vox aquas multas educit
de oculis carnis gratioſe influxionis de
theſauris cordis. talis fuit beatus fran/
ciſcus. Quis eīm poſſet enarrare lachry/
mas: ſuſpiria: ꝛ gemitus: ꝛ chariſmata
gratiaꝝ ſibi a largo datore influxarum
virtute orationis donata. Ergo vox aqua
rum multaꝝ. vt de ipſo dicat illud. i. Re
gum. i. ca. Amaro animo orauit deū flēs
largiter. Septimo q̄tū ad intentionē
ſue gentis. ibi. habebat i dextera ſua ſtel/
las ſeptē per quas intelligo vniuerſitatē
ſanctoꝝ fratrum ſui ordinis. q̄ ſicut ſtel/
le ſunt remote a terra ꝛ i celo ſite ad deco
rem: ſic anie ſanctoꝝ fratꝝ minoꝝ ſunt a
terrenis affectibus aliene ꝛ in celo p con
templationem fixe ꝛ in exemplū alijs at
tribute. ij. thim. ij. ca. Omnia ſuſtineo p/
pter electos: vt ꝛ ipſi ſalutem conſequan
tur ꝛ. ij. Coꝝ. i. Spes noſtra firma eſt p
vobis. ſcientes qm̄ ſicut ſocij paſſionum
eſtis: ſic eritis conſolationum. Octa/
uo q̄tum ad feruorem veteris ac noue
legis predicationis. ibi: De ore eius gla
dius acutus ex vtraq̄ pte exibat. quia be
atus franciſcus viſus fuit cum duobus
enſibus in moduꝫ crucis in ore: ad deno
tandū q̄ pdicatio ſua ꝛ ſermo ſuus ſcin·

debat a dextris.ne proſpera deciperent:
a ſiniſtris ne aduerſa frangerēt deorſuʒ
ne terrena deciperent ꝛ vt ſenſum ad ce/
leſtia diuina alliciant Hiere.i.ca. Ecce de
di verba mea in ore tuo:vt euellas ꝛ de/
ſtruas:ꝛ edifices ꝛ plantes. Viuus eſt
ſermo dei ꝛ efficax ꝛ penetrabilior omni
gladio ancipiti ad hebre.iiij.cap. No/
no' q̄ntum ad exemplarem cōuerſationē.
ibi.Facies eius ſicut ſol lucens in virtu/
te ſua quia eius conuerſatio claruit pec/
catoribus:vt exēplar ad animandū exo.
xxv.ca.Fac ſcdm exemplar qd tibi i mō/
te monſtratum eſt:ꝓficiētibus vt lux ad
ſequendum ꝛ yſaie.xviij.ca.Sicut lux
meridiana clara eſt ꝛ Eccleſiaſtes.xi.
Dulce lumē ꝛ delectabile eſt oculis videre
ſolē. Decimo q̄ntū ad imitationē ꝛ mu
tationē praue cōuerſatiōis in bonā.ibi.ꝛ
cū vidiſſeʒ cecidi ad pedes ei⁹ tanq̄ mor
tuus:ad lr̄am.multi vidētes btm̄ frāciſcū
crucifixum corpe mortuū mundo cade
bāt ad pedes eius:mūdū ꝛ q̄ illius ſunt
ɔtēnēdo:imitātes ſtatū hūilitatis ei⁹ vt
merito poſſit ipe b.fran.illud xp̄o dicere
i.regū.xxiij.ca.Tu regnabis ſup iſrael.
ꝛ ego ero tibi ſecundus ſcilicʒ ad reuocā
dum peccatores. Vndecimo quantū
ad confortandū in via dei puſillanimes.
ibi:ꝛ poſuit dexteram ſuam ſuper euʒ di
cens.Noli timere ꝛ Marci.vi ca.Ego
ſum nolite timere:confidite ego ſum.et
beatus franciſcus dicit cū pſ.Spera in
deo ꝛ fac bonitatem ꝛ paſceris in diui/
tijs eius.Et illud pſ.Iacta cogitatum
tuū in domino.ꝛ ipſe te enutriet.ꝛ non
dabit in eternum fluctuationem iuſto.
Duodecimo quantum ad conſuma/
tionem felicitatis ibi.ego primus ꝛ no/
uiſſimus ꝛ fui mortuus ꝛ ecce ſum viuēs
in quibus verbis cōmendatur quadru/
pliciter. Primo a regule inſtitutione:
ibi.ego ſum primus ꝛ nouiſſimus.qui.ſ.
euangelium xp̄i pure ꝛ ad litterum iure
hereditario meis fratribꝫ dereliq̄.ꝰ. Re/
gula ꝛ vita fratrum minorum hec eſt.ſcʒ
domini noſtri ieſu xp̄i ſanctū euangeliū
obſeruare.Nouiſſim⁹.q: non eſt ſalus ni
ſi in obſeruatione ſacra ſancti euangelij
actuū.iiij.ca.Nec enim eſt aliud nomen
ſub celo datum hominibus in quo opor/
teat nos ſaluos fieri Secūdo a crucis
xp̄i repreſentatione.ibi viuens ꝛ fui mor
tuus.quaſi.d.beatus franciſcus Viuēs
ſum in celo cū xp̄o:cū quo fui mortuus
in mūdo ꝛ crucifixus. Tertio a regu/
le ipſius conſeruatione.ibi.ꝛ ecce ſum vi
uens in ſecula ſe.q: regula beati frāciſci
vſq: ad finē mūdi durabit. Quarto a
corpis xp̄i ɔmunicatiōe.ibi.ꝛ habeo cla
ues mortis ꝛ inferni.ad litteram. multi
ſuis meritis ſunt reſuſcitati et anie eorū
de inferno liberate vnde ſibi cōpetit illō
ezechielis.xxviij.ca.Tu ſignaculū ſimi/
litudinis plenus ſapia ꝛ ꝑfectus decore.
cuius figurā geſſit Iudas machabe⁹.i.
machab.iij.ca.Qui fuit ſimilis leoni in
operibus ſuis:illius dico leoni de quo
Apoc.v cap̄. Vicit leo de tribu iuda ra
dix dauid.Cuius victorie ⁊c̄.Amen.

De ſancto franciſco.Sermo.II.

Tu ſignaculum ſi
militudinis plenus ſapientia
et perfectus decore in delitijs
paradiſi dei fuiſti. omnis lapis precio/
ſus operimentuʒ tuum Ezechie.xxviij.
cap̄.Sicut primus angelus a ſue celſi/
tudinis arce cecidit.yſa.xiiij.cap̄.Quo/
modo cecidiſti lucifer de celo:qui mane
oriebaris:corruiſti in terram qui vulne/
rabas gentes qui dicebas in corde tuo in
celum ɔſcendam ꝛ ſuper aſtra dei exalta
bo ſoliū meū.et concludit.Similis ero
altiſſimo.ꝛ hoc propter ſuam ſuperbiaʒ.
ſic beatus franciſcus per ſuam humilita
tem ad celſam refulgentiā throni aſſum
ptus eſt ſecundum viſionem celitus reue
latam beato Iohanni Apoc.i.ca.Con/
uerſus vidi ſeptem candelabra aurea et
in medio ſeptem candelabroꝝ aureoruʒ
ſimilem filio hominis.Et ideo verbum
aſſumptum quod dirigebatur in laudeʒ
et cōmendationem luciferi pro ſtatu ſue
creationis digne aſſumitur in honorem
humilis franciſci vt ſibi dicatur:Tu ſi/

gnaculum ſimilitudinis ⁊c̄.Vel ſic:Si
cut enim angelus oriens ſignū in ſe dei
viui gerebat Apoca.vij.ca.Vidi alterū
angelum aſcendentem ab ortu ſolis ha/
bentem ſignum dei viui:ſic beatus fran
ciſcus ſignum crucis dei viui baiulabat
factus chriſto crucifixo conformis.ita vt
ei conuenienter dicatur:Tu ſignaculuʒ
ſimilitudinis ⁊c̄.Et ſecundum hoc bea/
tus franciſcus quadrupliciter commen/
datur. Primo vt ſacris ſtigmatibus
ſupernaturaliter transformatus. Se
cundo vt ſpālibus virtutibus ſpēaliter
adornatus. Tertio vt amenis ſurſuʒ
actionibus ſublimatus Quarto vt ſe
licibus finaliter ꝑmiatus. Primo ſti/
gmatū ſupnaturalem conformationem
probat ſimilitudinis ſignaculū.ibi.Tu
ſignaculum. Secundo virtutum ſpū/
alem perfectionē probat ſapie ꝛ decoris
ſpeculū.ibi plenus ſapia ꝛ ꝑfect⁹ decore
Tertio ſurſum actionū ſupnaturalē
ſublimationē ꝓbat deliciarū padiſi ora/
culum.ibi in delitijs paradiſi dei fuiſti.
Quarto felicitatem ꝛ finalem premi/
ationem declarat lapidum precioſoꝝ mi
raculū.ibi omīs lapis ꝑcioſus operimē/
tum tuum.de quo dicit apoc̄.v.ca.Vidi
in dextera ſedentis ſup thronū librū ſcri
ptum intus ꝛ foris:ſignatū ſigillis ſeptē
Iſte liber miſtice deſignat btm̄ fran.q ſi/
gillo dei viui ad ſimilitudinē crucifixi ſu
pernaturaliter fuit deſcriptus vt de tali
deſcriptione dicatur.Exo.viij.ca.Digi/
tus dei eſt hic.Iſte liber erat ſcriptus in
tus ꝛ foris. Prio q: pulcher i mēte gal.
ij.ca.Xp̄o ɔfixus ſuʒ cruci Scdo exte
rius in corpe vt dicit lucas.xxiiij.capi.
Palpate ꝛ videte.q: egoipſe ſum.vt re/
cte dicat xp̄o illud cañ.viij.ca.Pone me
ſicut ſignaculum ſuper cor tuuʒ q: fortis
eſt vt mors dilectio tua.Et liber iſte erat
ſignatus ſigillis ſeptem.quare be.fran.
fuit ſeptem ſignaculis ad xp̄i ſimilitudi
nem decoratus vt recte dicatur ſignacu
lum ſimilitudinis eius Primo fuit de
coratus ſigno crucis in ore ſuo vt vidit
frater ſiluester trina vice.patet in.iij.ca.
legende magne de inſtitutione religiōis
Nam tota ciuitas aſſiſij a dracone videe
batur circundari.ꝛ a b.fran.hñte crucē
auream in ore ꝓcendētem a celo vſq: ad
terram fugebatur ideo dicit beatus An
dreas egee o ſi ſcires miſterium crucis.
Scdo fuit decoratus ſigno thau i frō
te ſicut fratri pacifico fuit diuinitus reue/
latum vt dicit in legenda per oct.diē.q
meruit magnū thau videre in fronte frā
ciſci.quod mira varietate faciē eius de
corabat puer.vltimo.ca.Decor indumē
tum eius. Tertio fuit decorat⁹ ſigno
crucis ſiue vulneris i latere.ideo dicit in
cap̄.de ſtigmatibus dextrū quoq: latus
qn̄ lancea tranſfixum rubra cicatrice ob/
ductum erat q̄ ſepe ſacrū ſanguineʒ effū
dens tunicā ꝛ femoralia ifundebat gal.
vi.ca.Ego em̄ ſtigmata dñi ieſu in corpe
meo porto. Quarto fuit decorat⁹ ſacriſ
ſtigmatibus in duabꝫ manibus ꝛ duobꝫ
pedibus.vnde dicit vbi ſupra Apparēte
ſibi ſpū ſeraphico in monte aluerne ſtati
in manibus eius ꝛ pedib⁹ apꝑere cepe/
runt ſigna clauoꝝ quemadmodū chriſti
ſibi apparentis conſpexerat.Iſtis ſeptē
ſignaculis fuit beat⁹ fran.ad exemplar
xp̄i mirifice conſignatus. Et primo q
dem ſigno thau.qd eſt ſignum pnie.q: lʒ
ipſe tūc pnia nō egeret exemplū tñ pnie
demōſtrauit ꝛ formā pnie ꝑmitut ꝑdi/
cauit.Mat.iij.ca.Pniam agite appropi
quabit em̄ regnū celoꝝ.eze.ix.ca.Signa
thau ſuper frontes viroꝝ gementiū ꝛ do
lentium ſup cunctis abhoiationibus q̄
fiunt. Scdo ſigno crucis in corpore
phili.ij.ca.Humiliauit ſemetipſum fa/
ctus obediēs vſq: ad mortem mortē aūt
crucis. Tertio de ſigno crucis in ma/
nibus ꝛ pedibus Luc.xxiiij.ca.Videte
man⁹ meas ꝛ pedes meos q: egoipē ſū.
Quarto de ſigno crucis in latere dex/
tro.Io.xix.ca.Vnus militum lancea la
tus dñi apuit.ꝛ.ca.xx.Affer manuʒ tuā
ꝛ mitte in latus meum:ꝛ noli eſſe incre/
dulus ſed fidelis.Hinc bene dicitur be
atus fran.ſignaculū ſimilitudis xp̄.Sʒ
iſtis ſeptē ſignis qbus b.frā.fuit ad xp̄i

exemplum ſignatus alludant. vij. miracula que fuerunt facta z oſtenſa b. Johā. in apocalypſi ſeptem ſigillorum libri ſcripti intus z foris prefigurauit beatum. f. de quibus dicit. Primo apoc. vj. ca. Et cum apperuiſſet agnus vnū de ſigillis ſ. primū ecce equus albus z qui ſedebat ſuper eū habebat arcum z data ē ei corona z exiuit vincens vt vinceret. Hoc miraculum huius viſionis impletum eſt in b. fran. conuerſione. Nam equus albus fuit eius caro propter candorē puritatis. ſedens ſuper eum erat beata eius anima. que ſenſibus dominabatur. d. cum apſo. i. Cor. ix. Caſtigo corpus meū z in ſeruitutē redigo. Hic habebat arcū diuine cognitionis. q mediante iſrael. i. videns deum debellauit amorreū. i. carnalitatis ſpūm. Huic aſſeſſori data eſt corona. qa fugauit amorreū. Amorreus interpretatur amarus ptz vbi ſupra. v. ca. iuxta victoriam de tēptatione carnis. Nota quō domabat exteriores ſenſus z familiaritatem mulierū ſentiēs retributionem corone cū apſo d. ij. thi. iiij. In reliquo repoſita eſt mihi corona iuſticie quā reddet mihi dn̄s in illa die iuſtus iudex. Iſte amorreus vincit Primo p carnis purificationem. vt ptz de beata virgine Secūdo per carnis mortificationē. vt patet in hylarione. Tertio p carnis eleuationē apoca. xxi ca. Duxit me in ſpū in montē magnū z altum. vt ptz in Joh. euange.

Quarto p diuine legis emulationem vt ptz in paulo. qui fuerunt quattuor virgines excellentes z p̄clariſſimi. Secūdo dicit vbi ſupra z cum apperuiſſet ij. ſigillū exiuit equus ruffus z qui ſedebat ſuper eū datū eſt ei vt ſumeret pacem de terra. Equ⁹ ruffus opes ſunt terrene. ſedens ſuper eum eſt anima franciſci. qui in habitu ſeculari exiſtens propter ſpiritū paupertatis omnes vilipendit. ptz in legēda magna. ca. ij. de pecunia data ſacerdoti venditis pannis z equo in ciuitate fulginei. d. cū apoſtolo philip. iij. ca. Omnia arbitratus ſum vt ſtercora. Et ideo datum eſt ſeſſori vt ſumeret pacē de terra id eſt amitteret pacem terrenam cū patre amicis z temporalibus omnibus. Intelligens dictū chriſti Mat. x. ca. Non veni pacē mittere in terrā ſed gladium.

Tertio dicit ibidem. Et cum apperuiſſet ſigillū tertium exiuit equus niger: z qui ſedebat ſuper eum habebat ſtateram in manu ſua qd̄ verificatū eſt in mortificatiōe corporis beati franciſci. Equus niger eſt caro mortificata. ſeſſor ſpiritus rationalis corpus gubernans: hn̄s in manu ſtateram iuſticie z equitatis monaſtice per quā regunt vires corporis vt ſubiiciantur viribus rōnis z anime. vide de carnis mortificatione quintū cap. p totum ideo dicere poterat corpus eius. apoc. i. ca. Cecidi ad pedes eius. ſ. anime p mortificationē tanq̄ mortuus. Quarto dicitur ibidem. z cū apperuiſſet ſigillū. iiij. Exiuit equus pallidus. z q ſedebat ſuper eum nomē illi mors z infernus. qd̄ impletum eſt in franciſci predicatione. Equ⁹ pallidus ſūt peccatores ſuper quē ſedēs clamabat b. fran. in ſua predicatione per cōminationē mortis eterne. ideo. d. in regula ſua annunciando vicia z virtutes. penam z gloriam. vt ptz in ipo de gedeone p̄bendario in legenda magna. ca. xi. Circa principium. mors ſedebat ſuper equum z infernus ſequebat eum. qd̄ demonſtrans bea. fran. ſ. mortem peccatorū peſſimā quā ſequit infernus p penā multos cōuertebat. implens mandatum dn̄i ij. Thim. iiij. ca. Tu vero vigila in omnibus labora opus fac euangeliſte: miniſterium tuū imple: ſobrius eſto. Quinto dicit ibidem. z cū apperuiſſet ſigillum. v vidit ſub altare dei animas interfectorū propter verbū dei z date ſunt illis ſtole albe qd̄ impletum eſt in beato franciſco in deſiderio martirij. Nam trina vice nō ſine magno agone ad infideliū partes trāſiuit vt palmā martirij conſequeret. quas in re licet gladius p̄ſecutoris animā nō abſtulit tamē palmā martirij nō amiſit. Nam totum martirij meritū eſſe cōſtat in electione volūtaria: que libera eſt iuoluntate noſtra. vnde effectū martirij ſicut

mater domini promeruit. non quidem p torturam carnis: ſed per incendium mētis. Sexto dr̄ ibidē z cum apperuiſſet ſextum ſigillū terremotus factus eſt magnus z ſol factus eſt niger tanq̄ ſaccus cilicinus z luna facta eſt ſicut ſanguis z ſtelle ceciderunt ſuper terram quod impletū eſt in deuota cōtemplatione. b. frāciſci. cuz em̄ dina beneficia meditaretur z maxime circa incarnationē z paſſionē verſaret primo ſol. i. diuinitas facta eſt nigra qn̄ fuit hūanata: formā ſui accipiēs z ſaccū noſtre carnis iduens. Et luna. i. humana natura in paſſiōe facta eſt ſicut ſanguis p mortē crucis z ſtelle ceciderūt ſuper terrā. i. apli per defectum fidei. Et tunc terremotus fact⁹ eſt magnus. i. liq̄facta eſt anima b. fran. ex cōpaſſione dominice paſſionis. Et ideo ſequit parum infra. ſ. in principio. vij. ca. q vidit angelum habentē ſignū dei viui. i. beatū franciſcū qui propter memoriā huius paſſiōis fuit ſacris ſtigmatibus ſignatus. Septimo dicit in pncipio. ij. ca. Cū apperuiſſet ſigillum ſeptimū factū eſt ſilentiū in celo z vidit ſeptē angelos in cōſpectu dei z date ſunt eis ſeptē tube. qd̄ impletū eſt in inſtitutione regule. Nam de cetero nō fiet regula cum ſint quattuor: ſed ſilentium erit in eccleſia vt non fiat regula noua. Septē tube ſeptem angelorū ſunt ſeptem preconia regule z doctrine. b. fran. que totius noui teſtamenti doctrinam proclamauerunt. Continentur em̄ Primo in regula. b. fran. precepta dominica

Secundo conſilia euāgelica. Tertio charitas pauli. Quarto obedientia petri. Quinto humilitas iacobi.

Sexto puritas Johannis. Septimo paupertatas voluntaria vt recte ſint ille ſeptem ſpice quas vidit pharao: que totum regnuz egypti habūdare fecerunt id eſt eccleſiam militantem virtutibus.

Circa ſecundū principale. ſ. vt ſpūalibus virtutibus ſpēaliter adornatus. ibi. plenus ſapia z pfectus decore. vbi notādū q quedā ſunt virtutes itellectuales q̄ pficiūt rōnē. z quedā morales q̄ pficiunt voluntatē. Et ideo q̄tū ad itellectuales dicit plenus ſapia. z quantū ad morales dicit z pfect⁹ decore. Decor em̄ ſm Aug. de ciui. dei. ptinet ad iuſticiā q̄ quidē eſt preclariſſima virtutū moralium: vt dicit phs. v. ethicorū. De perfectione virtutuz intellectualium dicit in figura eccle. ix. ca. Ciuitas parua z pauci in ea viri venit contra eaz rex magnus z vallauit eā per circuitum z extruxit munitiones z pfecta eſt obſidio. inuētus quoq eſt in ea vir paup z ſapiens q liberauit p ſapiam ſuam z nullus deinceps eſt recordatus hois illius paupis. Iſta parua ciuitas eſt eccleſia militans. in qua ſunt pauci vt electi Math. ij. ca. Multi ſunt vocati pauci vero electi. cōtra quā venit rex potens. ſ. hoſtis antiquus. qui eſt rex. Job. xli. cap. Ipſe eſt rex ſup vniuerſos filios ſupbie. ſ. ad expugnandū eam. Eph. vi. ca. Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnē z ſanguinē ſʒ aduerſus pncipes et ptātes z aduerſus mūdi rectores tenebrarū harū: Et vir paup iuentus eſt in ea ſcʒ b. fran. ſapiēs. de cui⁹ ſapia dr̄ in legēda magna ca. de intelligētia ſcripturarū. quō rn̄dit ſubtiliter cuidā mgr̄o in theologia. Iſte p ſapiam ſuā liberauit vrbez vt ptz in viſione de lateranenſi eccl̄ia. z de expulſione demonū de ciuitate aretij. ptz in legenda magna cap. vi. de humilitate z obedientia z condeſcenſionibus dinis ad nutū circa finez. Et nullus eſt recordatus hois huius. q2 beneficia cito obliuiſcunt. De pfectione virtutū moralium que pficiunt voluntatē habet figura de tyro. Eze. xxvij. ca. Dixit dn̄s o tyre tu dixiſti pfecti decoris ego ſum z in corde maris ſita. ita pōt dicere anima beati franciſci. Perfecti decoris ego ſuʒ. iſte eſt decor virtutū moraliū que adornant animā bea. fran. iuxta illud apo. c. xix. ca. Datum eſt ei vt iduat ſe biſſino ſplēdēti z candido. Iſtius pfectionis ſunt quattuor gradus. Primus perſeuerantia. q̄ non vincitur a paſſionibus ſed tantum reſiſtit. Secundus continentia: que vincit cum moleſtia. Tertius tempe-

rantia que delectabiliter vincit Quar
tus heroica. contra quam paſſiones non
queūt inſurgere ſicut i intelligētijs. Et
ideo dicit' diua virtus. vij. ethicoꝝ. Hijs
perfectionibus floruit. b. fran. ſingulari'
ter. in corde maris ſita. ſ. anima be. fran.
in medio eius qui dicitur ſubſtantie pe'
lagus infinitus ſm damaſ ⁊ hoc per po'
tentiaꝫ volitiuā que trāſit de obiecto ad
intellectū. Tertio introducit'. b. frā. vt
ſurſum actionibus ſupmūdialiter ſubli
matus. ibi in delitijs paradiſi dei fuiſti ⁊
ſicut colligit' ex dictis beati dionyſij ⁊ cō
mentoꝝ ſuoꝝ ſeptē notant' ſurſum actio'
nes quibus ſancti homies extollunt' ad
ſuperna per doctrinam ſacre ſcripture.

Prima vocatur theoſophica: qua ani
ma perficitur ſapia ſicut apollo. Se
cunda vocatur theophica. que erigit per
purgationem a rebus ſenſibilibus vnde
theophargis dicit' principium purgatio'
nis. Tertia dicitur theologica: qua
mens eleuatur a terrenis. Quarta di'
citur ſimbolica. qua ex figuris ſenſibili'
bus erigitur anima ad intellectualia. ſi'
cut fuit illuſtratus ezechiel. Quinta
dicitur anagogica. que fit per illapſus in
mediate. ſicut dicitur prophetia dauid
reuelata Sexta dicit' cherubica. qua
ex plenitudine ſapiētie quis aſcēdit ad
indaginem charitatis. ſicut Thomas
qui poſt cognitioneꝫ veritatis confeſſus
eſt. Septima dicitur ſeraphica. qua
ex plenitudine amoris aſcendit qs ad di
uinam cognitionem. ſicut Johan. euan'
geli. cui poſt charitatis incendium fue'
rūt dei magnalia reuelata. Beatus autē
franciſcus fuit ſublimatus. Primo
ſurſum actione theoſophica. quia licet
per doctrinam ſacrarum ſcripturarum
non habuerit peritiam ⁊c. Secundo
ſurſum actione theophica. quia ſicut
paulo: ſic dicitur chriſtus ei apparuiſſe.
Et in ſecunda apparitiōe. ſcilicet impreſ
ſione ſacrorum ſtigmatum ei ineffabi'
lia reuelaſſe. Tertio ſurſum actione
theologica. Et ideo Johan. baptiſta in
deſerto ꝯuerſatus fuit. ⁊ a ſimili beatus

franciſc' i heremo trāſformat' Quar
to ſurſum actiōe ſimbolica miſterio an'
gelico. qꝛ ex ſenſibus de regula intellexit
in viſione. Quinto ſurſum actiōe ana'
gogica. qua crebris in deum rapiebatur
exceſſib'. vt pꝫ in legēda magna. ix. cap.
iuxta pncipiū qñ iuit ꝑ burguꝫ ſancti ſe'
pulchri irruentib' in ſe turbis raptus cō
templatione: oīno nō ſenſit Sexto ſur
ſum actiōe cherubica. qua in ſua inchoa
tione flāma celeſtis deſiderij i eo fuit ac'
cēſa. Septimo ſurſū actiōe ſeraphica
q̄ ſuis ꝑfectꝫ ardorib' celeſtiū deſiderioꝝ
ſuccēſus ad archana diue ſapie eſt ꝑdu'
ctus. Sed iſta ſurſū actio vt pꝫ in textu
dioni. de angelica ierar. hꝫ duodecim ꝓ'
prietates nobiliſſimas. quaꝝ. Prima
eſt inceſſabilitas. qꝛ ſine interruptiōe cō'
tinuat'. Scda caliditas. qꝛ nō amittit
cōmixtionē ꝯtrarij ſicut tepiditas ꝓpter
ſuā intēſionē. Tertia acuties. q̄ nō ſo
lū ꝯtraria depurant' ſed in virtute ꝓpria
incendunt' ſicut acuta Quarta ſupfer
uiditas q̄ ſup omnē affectū ⁊ feruorē na'
turalē ex ſua ſupnaturalitate transfert'.

Quinta intimiditas. qꝛ vbi ſapientia
foris ſtat affectus ſubintrat. qꝛ mouet' ad
obiectuꝫ. Sexta inflexibilitas. qꝛ tan'
te virtutis eſt obiectū imprimens illā for'
mam vt nullus inferior poſſit talem po'
tentiam ad ſe cōuertere qd eſſet flectere.

Septima actiuitas. qꝛ cū oīme bonuꝫ
ſit ſui cōicatiuū: talia incēdia in alijs ge
nerat qualiter ipſum eſt formaliter in ſe.

Octaua exēplaritas. qꝛ ad ſui imitati
oneꝫ ceteros allicit ⁊ inclinat. Nona
purgabilitas. qꝛ ſicut holocauſtū purgat
ab omi diſſimilitudine quos inflāmat.

Decia inextinguibilitas. qꝛ lux nō pt
extingui inillūinabilr imediate lumini
pncipalis approximato. niſi lūinoſitas ī
fonte deſtrueret' qd eſt ipoſſibile. Un
decia, vniformitas. qꝛ maxime ſic ſe būti
appropinquat vt extrahat a minoritate
rerū inferioꝝ. Duodecima claritas q̄
cōtinet' in virtute perfectionis omniū in
feriorum de quoꝝ numero eſt cherubica
illuminatio que eſt ꝯſecutiua ipſius ob'

ſcuritatis. ⁊ manifeſtatiua ſine circūue'
latione ſui obiecti. Que ꝓprietates cōue
niunt b. fran. ſurſum actionem. vt de ipo
dicatur. yſ. li. ca. Ponet deſertum eius q̄'
ſi delitias ⁊ ſolitudinem eius quaſi ortū
domini. propter circumactiōes quas ex'
pertus eſt in huiuſmodi deſerto habitās

Quarto introducitur beatus franciſ'
cus vt beatificis felicitatibus finaliter
premiatus ibi. oīs lapis precioſus ope
rimentum tuum. Ubi notandū q̄ Eze'
chiel in loco iſto numerat nouem ordies
lapidum precioſorum: quibus ornatur
princeps tyri per quem intelligitur luci'
ferum alloqui. quia ſecundum beatum
Iſido. i. de ſummo bono. Perfectiones
omniū ordinum angeloꝝ habuit ꝑ hos
lapides deſignatoꝝ pro ſtatu nature in'
ſtitute ⁊ ſic b. fran. pricipabit ꝑfectiones
omniū ordinuꝫ ſpūum beatoꝝ pro ſtatu
gratie conſumate ideo dicit': Et omnis
lapis precioſus operimentum tuum.

Primo enim oſtendit perfectionem ⁊
ornamentum angelorum quorum eſt di
uina eloquia nunciare: per ſuam fructu'
oſam predicationem. de qua ſatis patet
in legenda per totum. Secundo ha'
buit ornamentū archangeloꝝ. quia non
ſolum per ſemetipſum nunciauit diuina
eloquia: verum etiaꝫ per fratres ſuos ad
omnes mundi partes in modum crucis
eos dirigens. Tertio habuit ornamē
tum virtutū. quia fuit potentiſſimus in
miraculis. vide in legenda per totum. et
ordini virtutum ineſt miracula facere.

Quarto habuit ornamentuꝫ pncipa'
tuum quib' ineſt purgare. Hanc virtu'
tem hūit b. fran. ſuos purgās ꝑ correctio
nem: illūinās ꝑ pdicationē. ⁊ edificās ꝑ
exemplū Quinto hūit ornamentū po
teſtatuū. quibus ineſt demonib' impare
Hanc aūt virtutē hūit b. fran. pꝫ in tur
batione ciuiū de aretio. vide in legenda
magna. ca. vi. circa finem. ⁊ de demonio
cuꝫ puluinari electo. vide ſupra ca. v. cir
ca principium. Sexto ornamentū do'
minationum. quibus ineſt dominiū pro
uinciarum terraꝝ ⁊ caſtroꝝ. Et b. fran.

omne dominiū ſuper terrā funditus ab'
negauit vt pꝫ in regula. ⁊ ideo dñationē
in celo promeruit Math. v. ca. Beati pau
peres ſpū quoniā ipſorum eſt regnum ce
lorum. Septimo ornamētum throno
rum: in quibus dñs ſedet iudicans iudi
tia ſua. Hanc virtutē hūit b. fran. ⁊ ꝑ di'
uinoꝝ iudiciorum cognitionem ⁊ pronū
ciationē ⁊ effectū. pꝫ in legenda magna
capi. ix. circa medium de gedeone prebē
dario. Octauo ornamentuꝫ cherubin
quibus ineſt ſumma claritas intelligen'
tie. Hanc virtutē hūit b. fran. vide ſupra
ca. ix. de milite cui pdixit mortem. ⁊ quō
ſubtiliter reſpondit viro religioſo de q̄'
ſtionib' theologie ſenis. Nono orna'
mentū ſeraphicū. qbus ineſt ardor ſūme
charitatis. Quā virtutē habuit b. fran.
pꝫ ſupra ca. ix. de feruore charitatis. cir'
ca mediū quō ſubuenit nautis pluribus
dieb' de elemoſina ſibi facta. Et ideo ad
ſimilitudinē illi' ſeraphin meruit tranſ'
formari. De qbus felicitatib' di' de b. frā
eccl. l. ca. Quaſi vas auri ſolidū ornatū
omi lapide pcioſo vt Primo b. fran. di
cit' vas auri ꝗtū ad btitudinē celeſtialē
q̄ dicitur aurea. Secundo ornatū om
ni lapide precioſo propter felicitates ac'
cidentales quas habuit ſm nouem ordi
nes lapidum precioſorum. Ad cuius cō
ſortium ⁊c.

Sermo de ſancto Luca.

Ego ſum raphael

angelus vnus ex ſeptem qui
aſtamus ante dominum. To
bie. xij. cap. Quia ſm doctrinam beati
Hieronymi Raphael interptat' medicia
dei ⁊ btūs Lucas fuit medic' do accepti
ſim' Col. iiij. ca. Salutat vos lucas me'
dic' chariſſim'. idcirco ad ei' laudē aſſu
mit' verbū iſtud. in q̄ ei' ꝑſona venerabil'
dupliciṫ cōmendat': ſcdm duos ordines
angeloꝝ diſtictos. quoꝝ vn' di miniſtrā
tiū: ⁊ alius aſſiſtentiū. que duo officia ha
buit b. Lu. i hac vita. Primū quidē q̄
ad actū euāgelice pdicatiōis. Scdm
vero quo ad actū ierarcice ꝯtēplatiōis.

Primum notatur cum dicitur: Ego
ſuȝ Raphael angelus. Thobie .i.ca. Nō/
ne omnes ſunt adminiſtratoꝝ ſpiritus
in miniſterium miſſi. Secundum no
tatur cum ſequitur: vnus ex ſeptem qui
aſtamus ante dominū. fuit eīm b. lucas
vnus de ſeptem notarijs: qui dictante
ſpiritu ſancto ſcripſerunt nouū teſtamen
tum ⁊ qui viderunt chriſtum in carne.
Siquidem quattuor euangeliſte ⁊ tres
apoſtoli .ẜ. petrus iacobus ⁊ iudas. pau/
lus enim nō adheſit chriſto in carne. Et
quia iſti chriſto inerant aſſiſtentes recte
ſunt figurati in ſeptem ſtellis quas xp̄s
tenebat in dextera ſua: patet apoc̄. i. cap̄.
Et habebat in dextera ſua ſeptē ſtellas.
Nam iſtis ſtellis micantibus in ſaluta/
ri doctrina nox iſtius ſeculi fuit illumina
ta. Quia ergo beatus. Lucas in verbo ꝓ
poſito ſicut Raphael angelus vt ſpūalis
medicus cōmendat̄. idcirco ad declaran
dam ſui officij dignitatem introducunt̄
duodecim artis medicine documenta.

Primum ꝙ medicus cognoſcat quid
ſit ſanitas ⁊ egritudo. q2 intentio medi/
cine eſt fugare egritudinem ⁊ introduce
re ſanitatem. Sanitas corꝑis eſt paſſio
num equalitas ⁊ proportio ꝓueniens ex
humorum ꝓportione. ⁊ infirmitas proue
nit ex eorum alteratione. qui ſunt colera
ſanguis fleuma ⁊ melancolia. ⁊ ita quat
tuor notiſſime paſſiōes ſe habent ad ani
mam .ẜ. ira ꝯcupiſcentia timor ⁊ triſticia
quarum paſſionū adequatio per ſedatio
nē introducit̄ ſpūalis ſanitas. qḋ cogno
ſcens b. lu. d. Lu. v. ca. Non egent q̄ ſani
ſunt medico ſed q̄ male hn̄t. Scḋm ē
ꝙ medicus debet cauſas ſanitatis ⁊ infir
mitatis inueſtigare. Nam manēte radi/
ce nō extirpat̄ herba nociua. ⁊ p̄ciſa ra/
dice areſcunt arboris rami. Cauſa ⁊ ori
go corporalium egritudinum eſt habun
dantia quatuor qualitatum que ſunt ca
liditas frigiditas ſiccitas ⁊ humiditas
que dominant̄ in quatuor p̄nominatis
humoribus. Iſto aūt mō oportet vt ſpū/
alis medicus inueſtiget ſpūalis egritu/
dinis cauſam ⁊ radicē que ſunt quatuor
qualitates que predominant̄ in quatuor
paſſionibus que ſunt radix ⁊ cauſa ſpūa
lis infirmitatis .ẜ. ꝑ ſuꝑhabūdantiā hūi/
ditatis ꝯcupiſcentie vel caliditatis ira/
cūdie vel frigiditatis timoris aut ſicci/
tatis triſticie. ⁊ ſic oportet inquirere a q̄
qualitate radicē debeat p̄ſcindere. Hoc
cognouit dn̄s di. phiſeis. lu. xiij. ca. Hāc
aūt filiā abrae quaȝ alligauit ſathanas
ecce decem ⁊ octo annis nō oportuit ſol/
ui a vinculo iſto die ſabbati. vnde cuilibȝ
medico male perito dr̄. Lu. iiij. ca. Me/
dice cura te ip̄m. Tertiuȝ. ꝙ cognita
radice egritudinis debet eam medicus
per ꝯtraria extirpare. quia ꝯtraria non
corrumpunt̄ niſi a ꝯtrarijs ꝑ naturam.
qḋ etiam debet facere ſpūalis medicus
ſm Greg. ſuꝑ Mar. ⁊ allegat ſniam ſal
uatoris .d. celeſtis medicus ſingulis qui
buſqȝ vitijs obuiantia adhibet medica
menta. Nam ſicut arte medicine calida
frigidis ⁊ frigida calidis curantur: ita ⁊
dn̄s noſter ꝯtraria appoſuit medicamen
ta peccatis. vt lubricis ꝯtinentiā: tenaci
bus largitatem: iracundis manſuetudi/
nem: elatis p̄ciperet hūilitatē. qḋ cogno/
uit aplus quādo .d. hebreoꝝ. xij. ca. Om
nis aūt diſciplina in p̄nti quidē videtur
non eſſe gaudij ſed meroris. poſtea autē
fructū pacatiſſimū exercitatis ꝑ eā red/
det iuſticie. Ideo dicit. i. coꝝ. ix. ca. Caſti
go corpus meū ⁊ in ſeruitutē redigo ne
forte cū alijs p̄dicauerim ipſe reprobus
efficiar. que redactio in ſeruitutē eſt do/
matio paſſionū ꝑ ꝯtrarietatē. Quar/
tum. ꝙ poſt inductā ſanitatē debet eā ab
egritudine ꝯſeruare. q2 ad eandē curā ꝑ
tinet in eſſe ꝓducere ⁊ in eſſe ꝯſeruare.
Et ideo q2 medicine ſanitatē inducere
eiuſdē eē videt̄ eā habitā ab egritudine
cōſeruare. Iſta aūt ꝯſeruatio fit q̄drupli
citer. Primo per ſanoꝝ ciboꝝ cōmeſti
onem. Scḋo ꝑ ꝯuenientiū potuū bi/
bitionem. Tertio ꝑ nociuoꝝ in cibo
potuqȝ euitationē. Quarto ꝑ puri ae/
ris reſpirationē. Sicut docent phici. et
ita ſpūalis ſanitas ꝯſeruat̄ qn̄ quis ſe ꝑ/
cipit eſſe ſanū. Primo quidē honeſta

cōmedendo ꝑ modū maſticationis ⁊ ru/
minationis in ſua imaginatiōe. Scḋo
ſana .i. honeſta bibēdo in ſua itellectuali
cōſideratione. Tertio a nociuis cauē
do in ſua locutione. q2 corrūpunt bonos
mores colloquia mala .i. Coꝝ. xv. capi.

Quarto honeſta aſpirando in ſua af/
fectione. ij. coꝝ. vij. ca. Mūdemus nos
ab omi inquinamēto carnis ⁊ ſpūs ꝑfi/
ciētes ſanctificationē in timore dei. De
iſtis quattuor loquit̄ b. Hieronimus in
epl̄a ad euſtochiū .d. Ille vere p̄dicat̄ be/
atus q̄ vt ſtatim ceperit cogitare allidit
cogitatū ſuū ad petrā. Quibus adiūgit̄
exercitiū qḋ ſm phos eſt ſanitatis ꝯſer/
uatiuū. Et iſtud eſt ſpūaliter bonoꝝ ope
ruȝ exercitatio Hiero. Semꝑ aliqḋ bo/
ni facito ne diabolus inueniat te ocioſuȝ
Hinc ſeruus piger fuit reprobat̄. matt.
xxv. Serue male ⁊ piger ſciebas. q2 me/
to vbi nō ſemino ⁊ colligo vbi nō ſparſi.
Et parū infra. tollite itaqȝ ab eo talentū.

Quintū ꝙ ſtatim vt apparet infirmi/
tas debet medicus adhibere remediū. ⁊
nō expectare egritudinis curſum. phs ei
dic̄. Paruus error in p̄ncipio magn9 erit
i fine ⁊ infirmitates inueterate cū difficul
tate curant̄. Fluuius eīm in origine ſtati
diuertit̄ ⁊ cum ſuccreuerit totum euertit
Iac̄. i. ca. Unuſquiſqȝ tēptat̄ a ꝯcupiſcē
tia ſua abſtractus ⁊ allectus: deinde con
cupiſcentia cū ꝯceperit parit pctm̄: pec/
catū vero cū ꝯſumatū fuerit gn̄at mortē
vnde b. fran. dicebat fratribus ſuis. Si
diabolus pōt ponere capillū in homine
ſtatim facit in trabē creſcere. Sextuȝ
ꝙ medicus debet ſigna egritudinis q̄re/
re .ẜ. pulſum aquā ⁊ cetera. Sed notā/
dum ꝙ quattuor ſunt infirmitatis ſigna
p̄ncipaliter. Primū qn̄ q̄s cibū ſibi cō
petentē ſumere nō pōt. q2 natura eſt gra
uata. Scḋm qn̄ pōt ſumere ſed nō re/
tinere. q2 natura eſt debilitata. Terti/
um qn̄ ſumit ⁊ retinet ſed nō digerit. q2
natura eſt ꝓſtrata. Quartū qn̄ nō pōt
niſi nociua appetere. q2 natura eſt leſa et
viciata. Sic ſpūalis medicus dȝ ſigna
pctī q̄rere. q2 pctm̄ latēs in aīa nō cogno
ſcit̄ iuxta illud hiere. xvij. Prauū eſt cor
hoīs ⁊ inſcrutabile quis cognoſcet illud
Sȝ illud quattuor ſigna demonſtrant.

Primū qn̄ nō pōt cibū cōpetentē ſibi
ſumere: q̄ eſt ſalutaris doctrina Math.
iiij. ca. Non in ſolo pane viuit hō. Se
cundū qn̄ ſumptū reijcit. Lu. viij. ca. Hi
ſunt qui audiunt deinde venit diabolus
⁊ tollit verbū de corde eoꝝ ne credentes
ſalui fiant. Tertium qn̄ ſumptū ⁊ re/
tentū nō digerit. Lu. ſupra. Hi ſunt qui
audierunt ⁊ a ſolicitudinibus ⁊ diuitijs
⁊ voluptatibꝫ euntes ſuffocant̄. Quar
tum. qn̄ ꝯtraria appetit iſaie. v. ca. Ue q̄
dicitis bonū malū: ⁊ malū bonū ponen/
tes tenebras lucē: ⁊ lucē tenebras. Se
primū ꝙ medicus debet exquirere ſigna
ſanitatis. q2 ſanitas eſt qualitas intrinſe
ca. Et huius ſunt ſigna q̄ttuor. Pri
mū eſt habere appetitū ⁊ appetere cibum
hora congrua. Scḋm eſt cū ſapore he
ne comedere Tertiū eſt bene digerere

Quartuȝ eſt debita purgatio ventris
Et eo modo ſunt quatuor ſigna ſpūalis
ſanitatis in anima. Primum eſt cibuȝ
ſalutaris doctrine ardenter appetere. pſ.
xli. metro. ij. Sitiuit anima mea ad deū
fontem viuum. Secundū eſt cū ſuaui
tate guſtare pſ. cxviij. metro. vij. Quaȝ
dulcia faucibꝫ meis eloquia tua ſuꝑ mel
ori meo Cant. ij. ca. Fructus eius dulcis
gutturi meo Tertiū ē qn̄ bene digerit
Luce. xv. ca. In ſe aūt reuerſus .d. Quos
ti mercenarij in domo patris mei habū/
dāt panibus ego autem hic fame pereo.

Quartū eſt debita purgatio ꝓuer. xv.
ca. Per miſericordiā ⁊ fidem purgantur
pctā. Octauū ꝙ medicus nō bene pōt
egritudies ſine pena curare: qḋ declarat̄
q̄druplicit̄. Primo in febribꝫ q̄ꝝ medi
cina eſt arta dieta. Scḋo in tumoribꝫ
q̄ꝝ medicina eſt inciſio violenta Ter
tio in vulneribꝫ quaꝝ medicina eſt abſter/
ſio noxia. Quarta in potionibꝫ q̄ꝝ me
dicina eſt ſirupus vel tiriaca amariſſima
Et ſic omīs egritudo ſpūalis curat̄ ꝑ tē/
porales penas. ad Ro. viij. Eſtimo enīȝ
ꝙ nō ſunt cōdigne paſſiones huius tpis

ad futurã gliam que reuelabit in nobis.
Nonũ ꝙ medic⁹ vȝ corpus infirmi ar
tificioſe purgare. qđ fit q̃drupl'r. Pri/
mo euomẽdo ꝑ ꝓuocationem. Scđo
emittẽdo ꝑ potionẽ. Tertio amittẽdo
ꝑ diminutionẽ. Quarto cauterio ꝑ ab
ſciſionẽ. Et ſic purgant pctõres ſpũalit.
Prio euomẽdo ꝑ verã ꝯfeſſionẽ. Ja. v
ca. Cõfitemini alterutrũ pctã vr̃a ꝛ orate
ꝓ iuicẽ vt ſaluemini. Scđo emittẽdo
ꝑ verã ꝯtritionem pš. Dixi ꝯfitebor ad
uerſũ me iniuſticiã meã dño ꝛ tu remiſi/
ſti ĩpietatẽ pcti mei. Tertio amittẽdo
ꝑ elemoſinarum largitionẽ. eccl'. iij. cap̃.
Ignẽ ardentẽ extinguit aqua ꝛ elemoſi/
na reſiſtit pctis. Quarto cauterio. i. ꝑ
sciſionẽ ꝑ ieiuniũ. ſ. orõnẽ ꝛ flagellationẽ
Gal'. v. ca. Qui xp̄i ſunt carnẽ ſuã cruci/
fixerũt cũ viciis ꝛ ꝯcupiſcentiis. ꝓ quoꝝ
ꝯcordia dr̄ Malach. iij. cap̃. Et ſedebit
ꝯflans ꝛ emũdãs argentũ ꝛ purgabit fi/
lios leui. ꝛ colabit eos quaſi auꝝ ꝛ q̃ſi ar
gentũ ꝛ erũt dño offerẽtes ſacrificia i iu/
ſticia. Decimũ ꝙ medicus debet ſuc/
ceſſiue remedia adhibere in egrotãte ꝛ
nõ repente. Sic ſpũaliter dñt pctõres in
duci ad pniam gradatim i cuius figura.
dr̄. ij. R. iij. ca. ꝙ domus ſaul erat decre/
ſcens ꝛ dom⁹ dauid ꝓficiẽs inde d. apl's
i. Coꝝ. ij. ca. Non in ꝑſuaſibilib⁹ hũane
ſapientie verbis ſȝ in oſtenſiõe ſp̃e. ꝛ ca.
iij. d. Tanq̃ paruulis in xp̄o lac potũ vo
bis dedi non eſcã. Undecimuȝ ꝙ me
dicus debȝ ſigna mortis ꝓuidere ꝛ egro
tanti indicare vt egrotus ſe prepararet et
diſponat. Sic ſpũalis medicus debet ꝓ
dicere preſagia mortis peccatoribus: vt
valeant ſe diſponere. Sunt aũt quatuor
mortis ſigna ſpũalia. Primum eſt q̃n
do infirmus nõ ſentit. quia tunc natura
eſt mortificata. Scđm q̃ndo non eru
beſcit. Tertium quãdo nõ cognoſcit.
Quartum quando eſt freneticus. Et
ſic eſt ſpũaliter in pctõribus. Primuȝ
eſt quando non curat de ſpiritualibus.
Secundum quando non cõfunditur
correptus. Tertiũ. q̃n deſpicit ſe corri
gentem. Quartum qñ ꝑponit tp̃alia
ſpiritualibus. eze. xviij. ca. Cũ vniuerſa
hec deteſtanda fecerit morte morietur ſan/
guis eius in ipſo erit. Duodecimũ q̃a
medicus debet ſigna vite annunciare: vñ
egrotus citius liberatur ꝛ ſunt quatuor.
Primũ ẽ q̃n egritudo remittit. Scđȝ
q̃n natura inuat. Tertiũ q̃n materia
egritudinis digerit. Quartũ q̃n cauſa
egritudinis expellit. Sil'r ſunt quatuor
ſigna vite ſpũal'r in pctõre penitẽte. Pri
mũ eſt q̃n pctõr cedit pctõ. Scđm q̃n
volũtas firmat in ceſſione. Tertiũ q̃n
ꝯſiderat offenſã in quẽ offẽdit. Quar
tũ q̃n ſtatus pcti oĩno ſibi diſplicet. Eze
chiel. xviij. Si impi⁹ egerit pniam ab oĩ
bus peccatis ſuis q̃ opatus eſt oĩm iniq̃
tatũ eius q̃s opatus eſt nõ recordabor i
iuſticia ſua quã opatus ẽ viuet. In cui⁹
figura. d. apl's. i. Coꝝ. xiij. ca. Cum eſſeȝ
ꝑuulus loquebar vt paruulus: ſapiebam
vt paruulus cogitabã vt ꝑuulus. q̃n autẽ
factus ſuȝ vir euacuaui que erãt paruulĩ.
Iſta. xij. documenta docet nos ſpũalis
medicus. b. lucas in ſuis ſcripturis pro/
pter qđ di. ſapiens. eccl'. xxxviij. ca. Ho/
nora medicũ ꝓpter neceſſitatẽ etẽm illuȝ
creauit altiſſimus. ſ. ad nr̃aȝ vtilitatẽ ꝛc.

In feſto oĩm ſanctoꝝ. Sermo. II.

Videns ieſus tur
bas aſcẽdit in montẽ. Mat. v
ca. Apl's dic̃ eph. iij. Flecto ge
nua mea ad p̃rẽȝ dñi mei ieſu xp̄i. ex quo
oĩs p̃rnitas i celo ꝛ in terra noiat vt det
vobis ſm̃ diuitias gl'ie ſue virtutẽ corro
borari ꝑ ſpm̃ ei⁹ in interiori hoĩe hitare
xp̄m ꝑ fidẽ in cordib; vr̃is i charitate ra
dicati ꝛ fũdati vt poſſitꝭ cõprehẽdere cũ
oĩb; ſcĩs q̃ ſit latitudo ꝛ lõgitudo ſubli/
mitas ꝛ ꝓfundũ. ſ. dĩ. Ex q̃b; ꝓbis ptȝ ꝙ
ſcĩ in celo cõprehendũt ꝛ intuitiue ꝛ ꝑfe/
cte cognoſcũt dei latitudinẽ: q̃ oĩa replet
ſua maieſtate. dei lõgitudinẽ: q̃ oĩa pce/
dit ſua eternitate. dei ſubtilitatẽ: q̃ oĩa
excedit ſua dignitate. Et dei profundita
tem qua omnia penetrat ſua ſubtilitate.
Hanc aũt vniuerſitateȝ ſanctoꝝ omniũ
ſic deũ cõprehendentiũ poſſumus redu/

cere ad triplicem chorum. ſ. ſanctaꝝ vir/
ginum pudicitia virentiũ. Sanctoꝝ pa
triarcharum cultum dei fundantium.
Sanctoꝝ xp̄m ꝑfecte imitantium. ꝛ in
quolibet choro eſt triplex ordo. ꝛ tripli/
ces principes ipſos choros regẽtes. ꝛ ſic
in vniuerſo ſunt nouem ordines. ꝛ. ix. ſan
ctoruȝ principes iuxta. ix. beatitudines i
hodierno euangelio noiatas. Prim⁹ cho
rus eſt ſanctarum virginum ꝓpter reue/
rentiam. bea. virginis. que eſt non tantũ
virginum veruȝ etiam omnium ſanctoꝝ
corona gloria ꝛ ꝓncipiſſa. In q̃ ſunt tres
ordines. Primus eſt ſanctarum virgi
num que in carne ꝛ preter carnem viuen
tes vitam celeſtem ꝛ non terrenam duxe
runt. De quibus dicit in euangelio. Bti
mundo corde q̃m ipĩ deũ videbũt. Mũ/
dicia enim cordis continet eſſentialiter
effectũ virginitatis. talis vere eſt beatus
q̃r cordis mũditia ꝯiungit vltimo fini. ꝓ
uer. xxij. Qui diligit cordis mũditiã ꝓp̄t
grãm labioꝝ ſuoꝝ hẽbit amicũ regẽ. Et
ideo querit ꝓpheta. pš. xxiij. metro. iij. d.
Quis aſcendet in montẽ dñi aut q̃s ſta/
bit in loco ſancto eius. ſ. ad videndũ ꝓmã
veritatem ꝛ diligendum ſummam boni
tatem. Et r̃ndet cũ ſequit. metro ſequẽti.
Innocens manibus ꝛ mundo corde qui
non accipit in vano animam ſuam: nec
iurauit in dolo proximo ſuo. ꝛ tales deũ
videbunt recte hic per meritũȝ. ꝛ ibi per
premium. quia q̃to mundicia oculi eſt
purior: tanto potentia viſiua eſt virtuali
or ꝛ limpidior. Scđs eſt ſanctoꝝ ange
lorum. quoꝝ eſt pacẽ ꝛ trãquillitatẽ ꝓcu/
rare. de quibus dicit in euãgelio. Beati
pacifici quoniam filij dei vocabunt: ipſi
angeli dñtur pacifici. quia ad paceȝ faci/
endam ferendã ꝛ ꝯſeruandaȝ inuigilãt
diligentius. ꝛ ideo in chriſti natiuitate
diuinuȝ ꝓconiũ intulerunt ſcȝ cantando
letiſſime. Gloria i excelſis deo: ꝛ in terra
pax hominibus bone volũtatis. Luc. ij. ca.
De cuius oppoſito triſtant. ie. xxx. Ange
li pacis amare flebũt. ſ. cũ viderint diſcor
dias. Et q̃r filius dei venit in hũc mũdũ
vt pacem faceret inter deum ꝛ hominem
inter angelum ꝛ hominem inter hominẽ
ꝛ hoĩem: ideo ipſi ãgeli ꝛ q̃libet qui talẽ
affectum exercet filius dei vocat. Ter
tius eſt ſanctorum innocentum. quorum
innocentiam per mititatem ꝛ manſuetu
dinem demonſtrat: de quibus in euan/
gelio dicitur. Beati mites quoniam ipĩ
poſſidebunt terrã. Mitis eſt ille ſecun/
dum gloſam quem amaritudo non affi/
cit rancor vel ira nõ deijcit: non nocet al/
teri nec nocere intendit quod recte com/
petit innocentibus. nam innocens quaſi
nulli nocens dicitur. De quibus prophe
ta pš. xxxvi. metro. xi. Manſueti aũt he/
reditabunt terram. ꝛ que ſit illa denotat.
d. pš. cxli. Portio mea dñe in terra viuẽti
um. Iſtũ choꝝ regit ꝛ gubernat regina
virginum quia ſuo exemplo omnem in
mundiciam ꝛ carnis impudicitiam ſper
nunt beati. q̃r ipã eſt que neſciuit thoruȝ
in delicto habebit fructum in reſpectio/
ne animaꝝ ſanctaruȝ. ſapi. iij. Prerogati
ua aũt huius chori eſt pre omnibus ſan/
ctis. quia ſequũtur agnum quocunq̃ ie/
rit. Apoc. xiiij. Qui igitur volunt in iſto
choro chriſtum ſequi: debent triplicem
ſtatũ habere. Primo puritatis ꝛ mũ/
ditie cum virginibus. Secundo tran
quillitatis ꝛ concordie cum angelis.
Tertio manſuetudinis ꝛ innocentie
cum innocentibus. Et ideo ab iſto cho/
ro excluduntur. Primo luxurioſi mũ/
diciam inficientes. Secundo contu/
melioſi concordiam dirũpentes. Ter/
tio malicioſi innocentiam opprimentes.
Scđs chorus eſt patriarcharum qui/
bus infuit pietas ꝛ miſericordia. ꝛ pro/
phetaꝝ quibus infuit veritas ꝛ iuſticia:
ꝛ anachoritaꝝ quib; infuit auſteritas et
pnia. Prius eſt ordo p̃triarchaꝝ. q̃ fue/
rũt viri religioſi in vita ſua p̃res ꝓpharũ
ꝛ apl'oꝝ hoſpitalitate ꝓcipui: fide ꝓclari
obia ꝓmpti. ꝛ in ꝓmiſſionib; fidiſſimi. quẽ
ordinẽ regit ſumus p̃triarchaꝝ abraã. p̃r
fidei noſtre. geñ. xv. Credidit abraã deo
ꝛ reputatum eſt illi ad iuſticiaȝ. De qui/
bus in euangelio dicitur: Beati miſeri/
cordes q̃m ipĩ miſericordiã cõſeq̃nt. Sȝ

ad futurā glīam que reuelabiť in nobis.
Nonū ꝙ medic⁹ dꝫ corpus infirmi ar
tificioſe purgare. qđ fit q̄drupľr. Pri/
mo euomēdo ꝑ ꝓuocationem. Scđo
emittēdo ꝑ potionē Tertio amittēdo
ꝑ diminutionē. Quarto cauterio ꝑ ab
ſciſionē. Et ſic purganť pctōres ſpūaliť.
Prio euomēdo ꝑ verā ꝯfeſſionē. Ja. v
ca. Cōfitemini alterutrū pctā vrā ⁊ orate
ꝓ iuicē vt ſaluemini. Scđo emittēdo
ꝑ verā ꝯtritionem pš. Dixi ꝯfitebor ad
uerſū me iniuſticiā meā dño ⁊ tu remiſi/
ſti ipietatē pcti mei Tertio amittēdo
ꝑ elemoſinarum largitionē. eccľ. iij. cap̄.
Ignē ardentē extinguit aqua ⁊ elemoſi/
na reſiſtit pctis. Quarto cauterio. i. ꝑ
íciſionē ꝑ ieiuniū. ſ. orōnē ⁊ flagellationē
Gal. v. ca. Qui xp̄i ſunt carnē ſuā cruci/
fixerūt cū vicijs ⁊ ꝯcupiſcentijs. ꝓ quoꝝ
ꝯcordia dī Malach. iij. cap̄. Et ſedebit
ꝯflans ⁊ emūdās argentū ⁊ purgabit fi/
lios leui. ⁊ colabit eos quaſi auꝝ ⁊ q̄ſi ar
gentū ⁊ erūt dño offerētes ſacrificia i iu/
ſticia. Decimū ꝙ medicus debet ſuc/
ceſſiue remedia adhibere in egrotāte ⁊
nō repente. Sic ſpūaliter dñt pctōres in
duci ad pniam gradatim i cuius figura.
dī. ij. Re. iij. ca. ꝙ domus ſaul erat decre/
ſcens ⁊ dom⁹ dauid ꝓficiēs inde d. apľs
i. Coꝝ. ij. ca. Non in ꝑſuaſibilib⁹ hūane
ſapientie verbis ſꝫ in oſtenſiōe ſp̄e. ⁊ ca.
iij. d. Tanq̄ꝫ paruulis in xp̄o lac potū vo
bis dedi non eſcā. Undecimuꝫ ꝙ me
dicus debꝫ ſigna mortis ꝓuidere ⁊ egro
tanti indicare vt egrotus ſe preparet et
diſponat. Sic ſpūalis medicus debet ꝑ
dicere preſagia mortis peccatoribus: vt
valeant ſe diſponere. Sunt aūt quatuor
mortis ſigna ſpūalia. Primum eſt q̄n
do infirmus nō ſentit. quia tunc natura
eſt mortificata. Scđm q̄ndo non eru
beſcit. Tertium quādo nō cognoſcit
Quartum quando eſt freneticus. Et
ſic eſt ſpūaliter in pctōribus. Primuꝫ
eſt quando non curat de ſpiritualibus.
Secundum quando non cōfunditur
correptus Tertiū. q̄n deſpicit ſe corri
gentem Quartum q̄n ꝑponit tꝑalia
ſpiritualibus. eze. xviij. ca. Cū vniuerſa
hec deteſtanda fecerit morte morieť ſan/
guis eius in ipſo erit. Duodecimū q̄
medicus debet ſigna vite annunciare: vñ
egrotus citius liberatur ⁊ ſunt quatuor.
Primū ē q̄n egritudo remittiť. Scđꝫ
q̄n natura iuuať Tertiū q̄n materia
egritudinis digeriť Quartū q̄n cauſa
egritudinis expelliť. Siľr ſunt quatuor
ſigna vite ſpūaľr in pctōre penitēte Pri
mū eſt q̄n pctōr cedit pctō. Scđm q̄n
volūtas firmať in ceſſione. Tertiū q̄n
ꝯſiderat offenſā in quē offēdit. Quar
tū q̄n ſtatus pcti oino ſibi diſplicet Eze
chiel. xviij. Si impi⁹ egerit pniam ab oi
bus peccatis ſuis q̄ opatus eſt: oim iniq̄
tatū eius q̄s opatus eſt nō recordabor i
iuſticia ſua quā opatus ē viuet. In cui⁹
figura. d. apľs. i. Coꝝ. xiij. ca. Cum eſſeꝫ
ꝑuulus loquebar vt paruulus: ſapiebam
vt paruulus cogitabā vt ꝑuulus. q̄n autē
factus ſuꝫ vir euacuaui que erāt paruulī
Iſta. xij. documenta docet nos ſpūalis
medicus. b lucas in ſuis ſcripturis pro/
pter qđ dī. ſapiens. eccľ. xxxviij. ca. Ho/
nora medicū ꝓpter neceſſitatē etenī illuꝫ
creauit altiſſimus. ſ. ad nr̄aꝫ vtilitatē ⁊c.

In feſto oīm ſanctoꝝ. Sermo. II.

Videns ieſus tur

bas aſcēdit in montē. Mat. v
ca. Apľs dīc eph. iij. Flecto ge
nua mea ad p̄reꝫ dñi mei ieſu xp̄i. ex quo
oīs p̄rnitas i celo ⁊ in terra noiať vt det
vobis ſm̄ diuitias glīe ſue virtutē corro
borari ꝑ ſpm̄ ei⁹ in interiori hoīe hītare
xp̄m ꝑ fidē in cordib⁹ vr̄is i charitate ra
dicati ⁊ fūdari vt poſſitꝫ cōprehēdere cū
oīb⁹ ſcis q̄ ſit latitudo ⁊ lōgitudo ſubli/
mitas ⁊ ꝓfundū. ſ. dī. Ex q̄b⁹ ꝓbis ꝙ ꝙ
ſcti in celo cōprehendūt ⁊ intuitiue ꝑfe/
cte cognoſcūt dei latitudinē: q̄ oia replet
ſua maieſtate. dei lōgitudinē: q̄ oia pce/
dit ſua eternitate. dei ſubtilitatē: q̄ omīa
excedit ſua dignitate. Et dei profundita
tem qua omnia penetrat ſua ſubtilitate.
Hanc aūt vniuerſitateꝫ ſanctoꝝ omniū
ſic deū cōprehendentiū poſſumus redu/

cere ad triplicem chorum. ſ. ſanctaꝝ vir/
ginum pudicitia virentiū. Sanctoꝝ pa
triarcharum cultum dei fundantium.
Sanctoꝝ xp̄m ꝑfecte imitantium. ⁊ in
quolibet choro eſt triplex ordo. ⁊ tripli/
ces principes ipos choros regētes. ⁊ ſic
in vniuerſo ſunt nouem ordines. ⁊. ix. ſan
ctorū principes iuxta. ix. beatitudines i
hodierno euangelio noiatas. Prim⁹ cho
rus eſt ſanctarum virginum ꝓpter reue/
rentiam. bea. virginis. que eſt non tantū
virginum veruꝫ etiam omnium ſanctoꝝ
corona gloria ⁊ ꝓncipiſſa. In q̄ ſunt tres
ordines. Primus eſt ſanctarum virgi
num que in carne ⁊ preter carnem viuen
tes vitam celeſtem ⁊ non terrenam duxe
runt. De quibus diciť in euangelio. Bti
mundo corde q̄m ipi deū videbūt. Mū/
dicia enim cordis continet eſſentialiter
effectū virginitatis. talis vere eſt beatus
q: cordis mūditia ꝯiungit vltimo fini. ꝓ
uer. xxij. Qui diligit cordis mūditiā ꝓꝑť
grām labioꝝ ſuoꝝ hēbit amicū regē. Et
ideo querit ꝓpheta. pš. xxiij. metro. iij. d.
Quis aſcendet in montē dñi aut q̄s ſta/
bit in loco ſancto eius. ſ. ad videndū ꝓmā
veritatem ⁊ diligendum ſummam boni
tatem. Et r̄ndet cū ſequiť. metro ſequēti.
Innocens manibus ⁊ mundo corde qui
non accipit in vano animam ſuam: nec
iurauit in dolo proximo ſuo. ⁊ tales deū
videbunt recte hic per meritūꝫ. ⁊ ibi per
premium. quia q̄ꝫto mundicia oculi eſt
purior: tanto potentia viſiua eſt virtuali
or ⁊ limpidior. Scđs eſt ſanctoꝝ ange
lorum. quoꝝ eſt pacē ⁊ trāquillitatē ꝓcu/
rare. de quibus diciť in euāgelio. Beati
pacifici quoniam filij dei vocabunť: ipſi
angeli dñtur pacifici. quia ad paceꝫ faci/
endam ferendā ⁊ ꝯſeruandaꝫ inuigilāt
diligentius. ⁊ ideo in chriſti natiuitate
diuinuꝫ ꝓconiū intulerunt ſcꝫ cantando
letiſſime. Gloria i excelſis deo: ⁊ in terra
pax hominibus bone volūtatis. Luc. ij. ca.
De cuius oppoſito triſtanť. ie. xxx. Ange
li pacis amare flebūt. ſ. cū viderint diſcor
dias. Et q: filius dei venit in hūc mūdū
vt pacem faceret inter deum ⁊ hominem
inter angelum ⁊ hominem inter hominē
⁊ hoiem: ideo ipſi āgeli ⁊ q̄libet qui talē
affectum exercet filius dei vocať. Ter
tius eſt ſanctorum innocentum. quorum
innocentiam per mititatem ⁊ manſuetu
dinem demonſtrat: de quibus in euan/
gelio dicitur. Beati mites quoniam ipi
poſſidebunt terrā. Mitis eſt ille ſecun/
dum gloſam quem amaritudo non affi/
cit: rancor vel ira nō deijcit: non nocet al/
teri nec nocere intendit quod recte com/
petit innocentibus. nam innocens quaſi
nulli nocens dicitur. De quibus prophe
ta pš. xxxvi. metro. xi. Manſueti aūt he/
reditabunt terram. ⁊ que ſit illa denotat.
d. pš. cxli. Portio mea dñe in terra viuētī
um. Iſtū choꝝ regit ⁊ gubernat regina
virginum quia ſuo exemplo omnem im
mundiciam ⁊ carnis impudiciciam ſper
nunt beati. q: ipa eſt que neſciuit thoruꝫ
in delicto habebit fructum in reſpectio/
ne animaꝝ ſanctaruꝫ. ſapi. iij. Prerogati
ua aūt huius chori eſt pre omnibus ſan/
ctis. quia ſequūtur agnum quocunq̄ ie/
rit. Apoc. xiiij. Qui igitur volunt in iſto
choro chriſtum ſequi: debent triplicem
ſtatū habere. Primo puritatis ⁊ mū/
ditie cum virginibus. Secundo tran
quillitatis ⁊ concordie cum angelis.
Tertio manſuetudinis ⁊ innocentie
cum innocentibus. Et ideo ab iſto cho/
ro excluduntur. Primo luxurioſi mū/
ditiam inficientes. Secundo contu/
melioſi concordiam dirūpentes. Ter/
tio malicioſi innocentiam opprimentes.
Scđs chorus eſt patriarcharum qui/
bus infuit pietas ⁊ miſericordia. ⁊ pro/
phetaꝝ quibus infuit veritas ⁊ iuſticia:
⁊ anachoritaꝝ quib⁹ infuit auſteritas et
pnia. Prius eſt ordo p̄riarchaꝝ. q̄ fue/
rūt viri religioſi in vita ſua p̄ceſ ꝓphaꝝ
⁊ apľoꝝ hoſpitalitate ꝓcipui: fide ꝓclari
obia ꝓmpti. ⁊ in ꝓmiſſionib⁹ certiſſimi. quē
ordinē regit ſumus p̄riarchaꝝ abraā. p̄r
fidei noſtre. gen̄. xv. Credidit abraā deo
⁊ reputatum eſt illi ad iuſticiaꝫ. De qui/
bus in euangelio dicitur: Beati miſeri/
cord es q̄m ipi miſericordiā cōſeq̄nť. Sꝫ

duplex eſt miſcđia. Prima que ſubue/
nit alterius indigentie. que minuēdo pe
nam in indigentia ꝓximi merec̄ ꝑtē pe
ne diminutionem. Scđa eſt in cōpaſ/
ſione alterius miſericordie. qui compati
tur infirmitatibus ⁊ indigentijs viſcero
ſa compaſſione. vbi non poteſt manū ad
iutricem porrigere. eccl. xxix. Conclude
elemoſinā in corde pauperis ⁊ hec ꝓ te ex
orabit ⁊ liberabit ab omni malo. ⁊ quia
ſancti patriarche ⁊ ꝓphete ⁊ anachorite
fuerūt viri miſericordie ⁊ pietatis ideo
miſericordiā ſunt ꝯſecuti i diminutione
pene ⁊ adeptione glie. puer. xxij. Qui ꝓ/
nus eſt ad miſericordiā bn̄dicec. de pani
bus em̄ ſuis dedit pauperi. Scđs or/
do iſtius chori eſt ꝓphetarum cum quibus
locut⁹ eſt deus ꝙ ⁊ aſſidua meditatione
mortis intrepidi fuerūt: ⁊ in ꝑſecutione
ſtrenui. Mat. xxiij. Hierlm hierlm que
occidis ꝓphetas ⁊ lapidas eos qui ad te
miſſi ſunt q̄tiens volui cōgregare filios
tuos. ſ. ꝑ eos ⁊ noluiſti: ſed perſecuta es
eos. ⁊ ideo. d. euan. Bti ꝙ ꝑſecutionē pa
tiunc̄ ꝓpter iuſticiā qm̄ ipoꝝ eſt regnū ce
loꝝ ⁊ iō. d. b. pe. i. pe. iij. Si quid patimi/
ni ꝓpter iuſticiā bti timorē aūt eoꝝ ne ti/
mueritis vt non ꝯturbemini ⁊c̄. Et qꝛ i
hac vita iuſticiā ſunt ſecuti. iō in pn̄ia ea/
dem ſunt remunerati. ſap̄. v. Accipient
iuſti regnum decoris ⁊ diadema ſpēi de
manu dn̄i. Iſtū ordinē regit ꝓpheta dđ.
deq̄uo d. Hiero. in ꝓlogo ſuꝑ yſay. ꝙ nō
ſolum ꝓpheta ſed ⁊ euangeliſta dn̄dus ē
ita em̄ vniuerſa xp̄i acta ceteraq; cuꝫ iu/
ſticia ad loquendū ꝓſecutus eſt. vt nō pu
tes eū de futuro vaticinari: ſed de p̄nti hi
ſtoriā texuiſſe. Tertius ordo iſti⁹ cho
ri ſunt anachorite. ꝙ ciboꝝ delitias ſper/
nentes: pōpas ſecli calcātes mltis virtu/
tibus ⁊ ꝓdigijs floruiſſe ꝓhanc̄. Iſtū or/
dinem regit Io. bap. qui viam dn̄o p̄pa/
rauit in heremo luce. i. Ipſe p̄cedet ante
illū in ſpū ⁊ virtute helie. Ad hunc ordi
nem reducunc̄ om̄es regulares mūdū ꝓ/
pter xp̄m relinq̄ntes ⁊ ad heremū religi/
onis cōuolantes ꝓpria ⁊ alioꝝ crimina
deplorantes Iohel. ij. Inter veſtibulū et
altare plorabūt ſacerdotes miniſtri dn̄i
dn̄tes. parce dn̄e parce populo tuo matt.
v. ca. Beati qui lugent qm̄ ipi cōſolabū/
tur. Viri aūt religioſi anachorite q̄nq;
de cauſis plorant. Primo propter pec
cata propria. Secundo propter pctā
aliena Tertio pro incolatu huius mi
ſerie. Quarto pro dubio ⁊ periculo ꝑ/
petue pene Quinto pro dilatione eter
ne glorie. Et ſic pro contrario conſola/
buntur. Primo propter propriorum
peccatorum remiſſionem. Secundo
propter proximorum ſaluationē. Ter
tio propter exilij liberationem. Quar
to propter gehenne euaſionem. Quin
to propter future glorie adeptionem. Et
ideo quilibet eoꝝ poteſt d. cuꝫ propheta
illud pſ. Secundum multitudinē dolo/
rum meoꝝ in corde meo conſolationes
tue letificauerunt animam meam. Qui
enim volunt iſtum chorum ſequi ⁊ xp̄m
in ipſo imitari oportet triplicem virtu/
tem habere. Primo cum patriarchis
pietatis ⁊ miſericordie. Secundo cuꝫ
ꝓphetis veritatis ⁊ iuſticie Tertio cū
anachoritis auſteritatis ⁊ pn̄ie. Et ideo
ab iſto choro excluduntur Primo im/
pij ⁊ duri. eccleſiaſtici. iij. ca. Cor duruꝫ
male ſe habebit in extremo. vbi Bernar
dus. Cor durum eſt quod nec compun/
ctione ſcindic̄ nec pietate mollitur nec p̄
cibus mouetur. ingratum eſt ad bn̄ficia
inuerecundum ad turpia: impauidum
ad pericula: ſeuum ad iudicia. quid eſt
hoc cor quod nec deum timet nec homi/
nes reueretur. Secundo falſi detra/
ctores ⁊ inuidi Hieronym⁹ in epiſtola
ad Nepotianuꝫ. Caue ne alijs detrahas
nec alios audias detractores: quoniam
cuncta que aduerſus alios loqueris pro
pria ſententia iudicaberis. Tertio cō
meſtores ⁊ pompatici phili. iij. Quorū
finis interitus: quorum deus venter eſt
et gloria in confuſione eorum qui terre/
na ſapiunt. Tertius chorus eſt ſan/
ctorum apoſtolorum: martirum ⁊ cōfeſ/
ſorum. quia doctores cōprehendunc̄ ſub
confeſſoribus. Primus ordo iſti⁹ cho

ri eſt apoſtolorum qui fuerunt euangeli
ce paupertatis ſectatores digniſſimi: de
quibus in euangelio. Beati pauꝑes ſpi/
ritu quoniā ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Non
dixit xp̄us ſimpliciter ⁊ abſolute. Beati
pauperes: ſed cū determinatiōe. ſ. ſpiritu
quoniā non om̄es pauperes beatificanc̄
Eſt em̄ paupertas triplex. Prima volū
taria. que eſt laudabilis. ſ. xp̄i apoſtoloꝝ
⁊ pauperꝝ de quibus Matt. xix. Si vis
ꝑfectus eſſe vade ⁊ vende omnia que ha
bes ⁊ da pauperibus ⁊ habebis theſau/
rum in celo: ⁊ veni ſequere me. Secū/
da coacta. ſ. pauperꝝ: que eſt tollerabilis
De qua d. Thobias filio ſuo Thobie.
iiij. Quomodo potueris: ita eſto miſeri/
cors. q. d. de paupertate tua benefac. ido
ſequic̄. Si exiguū tibi fuerit: etiā exiguū
libenter impartire Tertia ſimulata q̄
eſt deteſtabilis q̄ eſt cuꝫ hypocriſi Mat.
xxiij. Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei ypocri/
te qui decimatis mentā ⁊ anetū ⁊ ciminū
⁊ reliquiſtis que grauiora ſunt. legē iudi
cium ⁊ miſericordiā: ⁊ fidem. Et infra
ypocrite qui mundatis qđ de foris eſt ca
licis. intus aūt pleni eſtis rapina ⁊ imū/
dicia. De prima. ſ. laudabili dicic̄ Ia/
co. ij. Nonne deus elegit pauperes in h̄
mundo diuites in fide: ⁊ heredes regni
qđ repromiſit deus diligentibus ſe. Be/
ati ergo pauperes ſpū ⁊ vere beati quoni
am paupertas. tria bona facit Primo fa
cit hominē habilē ad ſequendum xp̄um
ideo ꝓ ſe ⁊ ſimilibus. d. petrus Matth.
xix. Ecce nos reliquimus om̄ia: ⁊ ſecuti
ſumus te. quid ergo erit nobis. Scđo
facit hominē habilem ad intranduꝫ in pa
radiſum ptꝫ a ſuo contrario. Math. xix.
Facilius eſt camelū ꝑ foramen acus trā
ſire q̄ꝫ diuitem intrare in regnum celoꝝ.
qđ nō intelligic̄ de om̄. hus diuitibus: ſꝫ
de poſſidentibus ꝑ inordinatū affectum
Tertio facit hominē habilem ad emē/
dum regnum eternū. Math. xix. Om̄is
qui reliquerit domū vel fratres: aut ſoro
res: aut patrē: aut matrē: aut vxorē aut fi
lios aut agros ꝓpter nomē meū cētuplū ac
cipiet: ⁊ vitā eternā poſſidebit. Vbi aug.
in ꝑſona xp̄i. d. Venale aliquid habeo
paupertate regnū. labore requiem. vili/
tate gloriam: morte vitam. Iſtum ordi/
nem regit xp̄s qui paupertatē regiā apo
ſtolorum ⁊ verbo docuit ⁊ exemplo mon
ſtrauit. Verbo Mat. xix. Si vis perfe/
ctus eſſe vade ⁊ vende omnia que habes
⁊ da pauperibus: ⁊ habebis theſaurum i
celo: ⁊ veni ſequere me. Exemplo. Luc.
ix. Vulpes foueas habent ⁊ volucres ce
li nidos: filius aūt hominis non habet
vbi caput reclinet Secund⁹ ordo iſti⁹
chori eſt ſanctoꝝ martyrū qui plantaue/
runt eccleſiam ſangu.ne ſuo: in quibus
viguit ardentiſſima charitas. qꝛ maiorē
charitatē nemo habet: vt animā ſuā po/
nat quis pro amicis ſuis. Mat. v. de q̄/
bus in euangelio. Beati eſtis cuꝫ male/
dixerint vobis homines ⁊ ꝑſecuti vos
fuerint ⁊ dixerint omne malū aduerſum
vos mentientes ꝓpter me. i. in odiū mei.
Ideo ſequitur. Gaudete ⁊ exultate: qm̄
merces veſtra copioſa eſt in celis. de qua
mercede ei. dominus ad abraaꝫ gen̄. xv.
Noli timere abraam. ego protector tuus
ſum. ⁊ merces tua magna nimis. ideo
Aug. loquens de mercede ſanctoꝝ. xxij.
libro de ciui. dei. cap̄. vltimo. replicans
verbum ꝓphete hiere. xxxi. Ego ero illo/
rum deus ⁊ ipſi erunt mihi plebs d. ibi.
Ego ero vnde ſacientc̄. ego ero quecunq;
ab hominibus deſideranc̄. ſ. vita ⁊ ſalus
victus ⁊ copia: gloria ⁊ honor: pax ⁊ oia
bona ⁊ ſic intelligic̄ illud apoſtoli. roma.
xi. In ipſo ſunt om̄ia: quia ipſe erit finis
deſiderioꝝ noſtroꝝ: qui ſine fine videbic̄
⁊ ſine fatigatione laudabic̄. Iſtum ordi/
nem regit bea. Stephanus ꝓthomartir
plenus gratia ⁊ fortitudine qui faciebat
prodigia ⁊ ſigna magna in poplo. Actu/
um. vi. Tertius ordo iſtius chori eſt
ſanctoꝝ confeſſorum ⁊ doctoruꝫ. hij ſunt
viri ſancti: quorum doctrina fulget eccle
ſia vt ſol ⁊ luna. qui in ſe habuerūt luci/
dam veritateꝫ. de quibus in euangelio:
Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiā. qm̄
ipſi ſaturabunc̄. Iuſticiā ſitire ⁊ eſurire
eſt cū cordis deſiderio alios docere. Sā

cti vero cõfeſſores ⁊ doctores per verita/
tem ſacre ſcripture cũ magno cordis de
ſiderio viam iuſticie alios docuerũt. Nã
per eorum doctrinaʒ clare nouimus red
dere vnicuiqꝫ quod ſuum eſt. Primo
deo cui tria debemus. ſcilicet laudẽ glo/
riam ⁊ honorem. Secundo proximo
cui tria debemus. ſcilicet amorem: male
ablatum ⁊ famã. Tertio proprio cor/
pori cui tria debemus. ſcilicet mundici/
am cordi. cuſtodiam ori. diſciplinam car
ni. Et ſancti doctores qui ſic iuſticiaʒ
eſuriunt in docendo dicuntur beati. quo
niam ipſi ſaturabuntur. nam eorum eſu/
ries ſaturabitur tripliciter. Primo in
intellectu viſione. Secũdo in affectu
fruitione. Tertio in corpore glorifica
tione. Iſtum ordinem regit beatus
Auguſtinus qui inter doctores eleuatũ
habuit intellectũ. ⁊ precipue circa trini/
tem diuinarum perſonarũ. Sic ergo in
iſto choro ſunt apoſtoli martyres ⁊ con/
feſſores de quibus. i. pe. ij. Uos autẽ ge/
nus electum: regale ſacerdotium: gens
ſancta: populus acquiſitiõis. Qui ergo
volunt iſtum choruʒ intrare oportet eos
conſiſtere in triplici ſtatu. Primo euã
gelice paupertatis cũ apl'is. Scd'o ſerui
de charitatꝫ cũ martyrib'. Tertio luci
de ꝑitatis cũ ꝯfeſſorib'. Et iõ ibidẽ nõ i
trabũt. Primo diuites ſupbi. Scd'o
cupidi auari. Tertio mendaces falſi
Iſti ſunt ergo nouem ſanctorum ordies
qui cum chriſto exultant ad quorum cõ/
ſortium vt nos alliciat bea. Anſelmus
ſic. d. Ama vnum bonũ in quo ſunt om/
nia bona ⁊ ſufficit: deſidera ſimplex bo/
num ⁊ ſatis eſt quod eſt omne bonum.
Quid enim amas caro mea: quid d:ſi/
deras anima mea. ibi eſt quicquid ama
tis quicqd deſideratis. Si delectat pul/
chritudo fulgebũt iuſti ſicut ſol in regno
patris eorum. Si velocitas aut fortitu/
do corporis cui nihil poſſit reſiſtere erũt
omnes ſicut angeli dei. ſi longa ⁊ ſalubrꝫ
vita. ibi eſt ſana eternitas ⁊ eterna ſuauitas
quia iuſti imperpetuum viuent. ſi ſacie/
tas ſatiabuntur cum apparuerit gloria
tua domine. ſi melodia ibi ſunt angelorum
chori qui concinunt ſine fine deo. ſi ebrie
tas: inebriabuntur ab vbertate domus
domini. ſi quelibet nõ immunda ſed mũ/
da voluptas torrente voluptatis ſue po/
tabit eos deus: ſi ſapientia ipſa dei ſapi/
entia oſtendet ſe eis. ſi concordia omni/
bus illis erit vna voluntas. ſi poteſtas
omnipotentes erũt ſic ꝙ poterunt illud
quod volunt per ipſum deum. ſi honor ⁊
diuitie deus ſeruos ſuos bonos ⁊ fideles
ſupra multa bona ſua conſtituet immo
filij dei vocabunt. ⁊ erunt vbi erit filius.
ibi ipſi heredes quidem dei: coheredes
aũt xpi. ſi vera ſecuritas: ita erunt certi
ꝙ iſta nunqꝫ amittent ſiue certi erunt ſe
nõ ſua poteſtate hec amiſſuros gaudiũ
vero quale ⁊ quantum eſt: vbi tale ac tã/
tum bonuʒ eſt. Quod nobis ⁊c. Amen.

In commemoratione omnium de/
functorum. Sermo. IIII

Idi mortuos ma/

gnos ⁊ puſillos ſtantes in con/
ſpectu throni. Apoc. xx. ca. Sa/
cra ſcientia diuinitus inſpirata ⁊ natura
lis philoſophia humanitus inuenta in
vna conueniunt veritate: que eſt ex cogi/
tatione mirabilium effectuum cum ſur/
gimus ad cauſas eorundeʒ diligentius
inquirendas. Et ideo dicit ph's in. i. me
thaphiſice. ꝙ ex amirari ceperunt homi/
nes philoſophari. Et ꝓpheta pſ. cxviij.
metro. i. di. Mirabilia teſtimonia tua. i.
opera. ideo ſcrutata eſt ea aia mea. De/
claratio ſermonũ. ⁊. illuminat ⁊ intellectũ
dat paruulis. Et ratio eſt q2 in cognitio/
ne noſtra ab imperfecto ꝓcedimus ad ꝑ
fectum. Ex iſta ergo veritate per vtram
qꝫ ſcientiam approbata ſumit illud com
mune dictũ. ſ. ꝙ ſtupor admirationis ma/
teriam ſuſcitat queſtionis. ſed inter cete
ra opa que deus fecit ab initio hominem
creauit. qui quantum ad eius duplicem
ſtatum fuit opus mirabile ⁊ ſtupendum
quantũ em̃ ad ſtatũ nature integre fuit
ꝓculdubio opus mirabile ⁊ ſtupendũ ꝓ
eo potiſſime q2 ad imaginẽ dei fact' cla/

ra ſcientia preditus delitijs inexplicabi/
libus potitus ⁊ omniũ creaturarum ⁊ repti
lium dñs conſtitutus. Quapropter ſtu/
peſactus propheta ex tot prerogatiuis ⁊
excellentijs motus eſt ad querendũ. di.
pſ. viij. metro. v. Quid eſt homo ꝙ me/
mor es eius: aut fi. ho. quo. viſi. eum. i. for
mando eum in ꝓpria ſimilitudine. ⁊ ſeq/
tur. Minuiſti eum paulominus ab an/
gelis. i. ipſum illuſtrãdo plenitudine ſci
entie: gloria ⁊ honore coronaſti eum. ſ.
collocando ipſum in paradiſi dulcedine
⁊ conſtituiſti eum ſuꝑ opera manũ tuarum.
ſcilicꝫ ipſum extollendo in doni celſitudi
ne. Et q2 tãti beneficij extitit igratus: in
magnã decidit calamitatem. qd conſide
rans idem ꝓpheta di. pſ. xlviij. Hõ cũ in
honore eſſet non intellexit. comparatus
eſt iumentis inſipientibus: ⁊ ſimilis fa/
ctus eſt illis. ſcꝫ quando tanta dignitas
fuit multiplici vitio deturpata. tanta mẽ
tis ſerenitas fuit ignorantie nubilo offu
ſcata. tanta delitioſitas fuit penali tedio
aggrauata. ⁊ tanta domini ſublimitas
fuit mortis excidio inclinata. Et q2 iſta
duo ſic contraria vicinitatẽ maximã ha
buerũt: q2 poſt breuem momentulũ de ſũma
glorie ſublimitate trãſiuit ad tantã mi/
ſeriã ⁊ calamitatẽ. ideo ſanctus Iob ſtu
pefactus de ipſo. d. Iob. xiiij. ca. Homo
cũ mortuus fuerit denudatus: atqꝫ con/
ſumptus vbi q̃ſo eſt. Termini em̃ ſunt h
oppoſiti a pmis. Que q̃ſtio de terminis
ita mutatis a primis fuit multũ dubita/
bilis ⁊ ꝓtenſa apud antiquos. q̃ fuit ꝓꝑ
quattuor terminos q̃s cõtinet quib' qua
tuor opiniões erronee quas habebãt an/
tiqui de morte hoĩs correſpõdent. Pri
ma opinio erronea fuit platonis quã re/
citat Aug. li. x. de ci. ca. iij. q cũ ſuis ſeq
cibus ponit animaʒ tranſire de corpe in
corpus. ⁊ animã humanaʒ reſolui aliqñ
ad corpa aĩaliũ. ⁊ ideo in q̃ſtione ponit.
Hõ cũ mortu' fuerit. difficultas magna
orit vbi eſt. Scd'a fuit Auerrois q cũ
ſuis ſequacibus poſuit vnũ intellectũ in
omibus: ⁊ ſm hoc nõ potuit ſaluare q̃lit
poſt hanc vitã diuerſis meritis diuerſa
pmia reſponderent. ⁊ ideo cũ in queſtiõe
ſequit denudatus atqꝫ cõſumptus carne
mortali in qua. ſ. quilibet põt mereri. ori
tur difficultas. ſ. vbi eſt. ⁊ quale ſibi gau/
diũ correſpõdet. Tertia fuit epicuri
⁊ ſaduceorum qui nõ credebãt reſurrectio/
nem: ſed dicunt animã cũ corpore mori.
ideo cũ in queſtione ponit atqꝫ ꝯſumpt'
orit difficultas. vbi queſo eſt. Quarta
fuit quorũdã q dixerunt eccleſiã nõ poſſe
iuuare defunctos. ⁊ ideo negãt purgato
riũ poſt hanc vitã. ⁊ q2 aliqui decedunt i
charitate quib' debet regnũ paradiſi: et
tñ non ſunt totaliter purgati ⁊ ꝑfecti. vn
de ſtatim non poſſunt intrare illã ciuita
tem celeſtẽ hieruſalem: in quã nihil coin
quinatuʒ intrare põt vt pꝫ apoc. xxi. ca.
nec etiam merent ꝑpetuo recludi in car/
cere infernali cũ ſint in gratia. ideo pro
pter tales dicit in fine q̃ſtionis. vbi q̃ſo
eſt. Hanc itaqꝫ queſtionẽ ⁊ errores cir
ca eaʒ ꝯtingẽtes. b. Io. euãg. diuinorum cõ
ſcius ſecretorum in verbis ꝓpoſitꝫ ſoluit. d.
Uidi mor. ma. ⁊ pu. in q ſolutiõe ponit.
Primo repugnãtia terminorum: vt exclu/
dat pmus error platonis de aiarum circu
latione ibi Uidi mortuos. Scd'o aſſe
rit differẽtia meritorum. vt deſtruat ſcd's er
ror Auerrois de vna oim informatione.
ibi. ma. ⁊ pu. Tertio deſinẽtia repelli
tur mortuorum. vt euellat terti' error. ſ. epi/
curi ⁊ ſaduceorum de aĩe corruptiõe. ibi. ſtã
tes qd em̃ omino eſt corruptũ nullo mõ
ſtat. Quarto indigẽtia exꝓmit ſuffra/
giorum cõtra. iiij. errorẽ. ſ. eorum q dicũt eccle
ſiam nõ poſſe iuuare defũctos ⁊ purgato
rij negationẽ. ibi in cõſpectu throni. Nã
illi q mouent in circuitu throni. ſicut. d.
b. dio. li. de angelica ierar. ſunt deũ felicit
ꝯtẽplãtes ſed q ſtant in cõſpectu throni
ſunt miſericordiã expectãtes. In iſtꝫ ita
qꝫ verbis ſic ad noſtrũ ꝓpoſitũ adaptatꝫ
Primo matris eccl'ie cõpaſſio deſcri/
bit cum aſpicit equale ſupplicium filiorum. ibi
Uidi mortuos. Scd'o huãne vite elatio
ꝯtẽnit: dũ gñale excidiũ vniuerſis ꝑdicit
ibi. magnos ⁊ pu. Tertio mẽtis nr̃e tre
pidatio inuit dũ penale exiliũ conſpicit

tur purgandorum.ibi flentes. ſcilicet in
exilio purgatorij. Quarto nobis ma/
gna conſolatio opponit dum attenditur
ſubſidium electorum.ibi in cōſpectu agni.
ſcʒ miſericordie ⁊ gratie:vbi omnes ele/
cti aduocant pro ipſis. Hebreos.iiij.cap.
Adeamus ergo cum fiducia ad thronū
gratie: vt miſericordiam cōſequamur ⁊
gratiam inueniamus in auxilio oportu/
no. Sed notandū ꝙ noſtra intētio nō
eſt loqui de mortuis qui ſunt in inferno:
quia de quibus eorum.d.ſancta mater eccle/
ſia per ꝓphetam pſ.xxx. Obliuioni dat⁹
ſum tanꝗ̄ mortuus a corde.nec de hijs
qui ſunt in paradiſo. quia dicit Grego
ſup.i.Job.vij.ca. Nec aſpiciet me viſus
hominis.viſus eſt miſericordia redēpto
ris que poſt mortē neminem liberat quē
ante mortem gratia ad veniā non refor/
mat. Eſt itaqꝫ pñs intentio de illis mor/
tuis loqui ſolū qui in purgatorio tempo/
raliter emendant. de quibus ſancta mat
eccleſia dicit. Vidi mortuos.⁊c.ſ. ocu/
lo cōpaſſionis ⁊ in perſona eccleſie. dicit
ꝓpheta Baruch.iij.ca. Domine omni/
potens deus iſrael audi nunc orationeʒ
mortuorum.iſrael.⁊ filiorum ipſorum qui pecca
uerunt ante te. In quibus verbis ſancta
mater eccleſia. Primo diuinā captat
beniuolentiā ex ſumme dignitatis ꝓco/
nio ibi.Domine omnipotens deus iſra/
el. Secundo imenſam flagitat clemē
tiam cum ſūme humilitatis ſuſpirio ibi
Audi nunc orationem. Tertio extre/
mam allegat indigentiā quaſi non poſ/
ſit ꝓprio auxiliari ſubſidio ibi.mort.iſ. ⁊
fi.ip. Quarto declarat promptaʒ eſſe
iuſticiam qua tanto puniunt ſupplicio.
ibi:quia peccauerūt ante te. Auctorita/
tis ꝓſecutionē omitto cauſa breuitatis.
ſed vna figura adducit ad ꝓpoſitū: que
habetur.ij. Regum:xiiij.ca.vbi dicitur
ꝙ poſtꝗ̄ Abſolon occidit fratrem ſuum
Amon ꝓpter inceſtum ſororis ſue ⁊ Da
uid fugiſſet cum longo tempore ꝓſecutus
Joab miſit thecuā ⁊ tulit inde mulierem
ſapientem: vt ipſa mediante ad patris
gratiam filium reuocaret.⁊ inſtruxit eā

dicēs:Lugere te ſimula ⁊ indue te veſte
lugubri. ⁊ ne vngaris oleo:ſed ſis quaſi
mulier plurimo iam tēpore lugens mor
tuum ⁊ ingredieris ad regeʒ ⁊c.vſqꝫ ibi
que non reuertant. Sed notanduʒ ꝙ
Joab interpretat de patre vel ex matre
⁊ ſignificat ſpiritūſanctū qui cum ſit cō
ſolator poteſt dici pater orphanorum.⁊ prin/
ceps viduarum. Thecua interpretat tu
ba vel bucina vel ſonit⁹.⁊ ſignificat ſan/
ctam eccleſiam que patiens eſt dum ma
la pñtis vite equanimiter tolerat:ſemet/
ipſam macerans ⁊ per predicationē om
nes ad celeſtem patriam vocās. Dauid
manufortis interpretat ⁊ decorus aſpe/
ctu ⁊ ſignificat deum patrem a fortitudi
ne manus ſue qui in preſenti electos ſu/
os protegit ⁊ ad aſpectum ſue pulchritu
dinis introducit. Et ponitur in iſta fi
gura ex pte ſancte matris eccleſie. Pri/
mo digne ꝑparatio ꝓfecte ſāctitatis.ibi
lugere te ſimula ⁊ iduere veſte lugubri ⁊
ne vngaris oleo vt ſis qſi mulier iam plu
rimo tempore lugens mortuū ⁊ ingredi
eris ad regem ⁊ loqueris ad eū ſermōes
huiuſcemodi. Scdo grata ſupplica/
tio vere hūilitatis. ibi: itaqꝫ cū ingreſſa
fuiſſet mulier thecuites ad regeʒ cecidit
coram eo ſuper terraʒ ⁊ adorauit ⁊ dixit
ſerua me rex. Tertio prudens explica
tio ꝓprie neceſſitatis ibi.heu mulier vi/
dua ego ſum.mortuus eſt eīm vir meus ⁊
ancille tue erant duo filij qui rixati ſunt
aduerſum ſe in agro nulluſqꝫ erat, q eos
ꝓhibere poſſet ⁊ percuſſit alter alterum
⁊ interfecit eum. ⁊ ecce conſurgens vni/
uerſa cognatio aduerſum ancillam tuā
dixit trade eum qui percuſſit fratrem ſu/
um vt occidamus eū pro anima fratris
ſui quem interfecit ⁊ deleam⁹ heredem
⁊ querūt extinguere ſcintillam meā que
relicta eſt vt non ſupſit viro meo nomen
⁊ reliquie ſuper terrā. Quarto ꝯgrua
adaptatio noſtre vilitatis: ibi.q̄re cogita
ſti huiuſcemodi rem contra populū dei.
⁊ locutus eſt rex verbum iſtud vt peccet
⁊ non reducat eiectū ſuū.omnes morimur
⁊ quaſi aqua dilabimur in terraʒ q̄ non

reuertātur. Circa primū per ioab in/
telligitur ſpūſſanctus qui ſanctam eccle
ſiam inſtruit di.lugere te ſimula ⁊c. ⁊ in/
ſtruit eam pro tanto q̄ ſicut dicit Greg.
iij. libro moraliū.ca.xiiij. Vt ad preceʒ
ſine macula facies lauetur ante orationis
tempora ſemꝑ debet ſollicite conſpici ꝙ
quid pōt in oratione reprobari. Sunt
aūt quattuor ex parte orōnem facientis ꝓ
pter que pōt orō reprobari. Primū eſt
ſi nō ſit humilitas in mō. ⁊ ideo ſpūſſan/
ctus eccleſiaʒ hortat di.lugere te ſimula
⁊c.vſqꝫ mortuū. Iſte luctus ſancte mřis
eccleſie quē aſſerit hodie ꝓ fidelibus videt
ſimulatus ꝓpter vicinitatē ymo ꝓpter im
poſſibilitatem quā habet cū gaudio pre
cedente.iuxta illud Ro.xij.ca. Gaudere
cum gaudentibus ⁊ flere cum flentibus
Heri eīm gauiſa eſt mater eccleſia cum
omnibus ſanctis ⁊ hodie velle flere cuʒ
flentibus videt luctus ſimulatus. Se
cundū ſi non ſit benignitas in voto. ⁊ idō
hortat ſpūſſanctus.vt aſſumat habitū di
ulcitatis qui eſt teſtis amoris ad ſponſū
d. Induere ve.lugu.⁊c. Tertiū ſi non
ſit indigentia rei poſtulande.⁊ ideo hor
tat ſpūſſanct⁹ vt eccřia abijciat a ſe oēs
carnales delectationes. d.⁊ ne. vn.oleo.
⁊c. Quartū ſi nō ſit ꝯfidentia apud eū
quē rogat.⁊ ideo dat ei anulū fidelitatis.
di.⁊ ſic ingre.ad regē.⁊c.vſqꝫ ſermones
huiuſcemodi. Hec aūt omnia libenter
facit ſancta mater eccleſia vt ꝓ filijs poſ/
ſit veniā impetrare Circa ſcdm.ſ.vere
humilitatis ſupplicatio eſt notandum ꝙ
apud deū tm̄ eiſ grata ⁊ accepta alicui⁹
deprecatio:q̄ntū eſt ei grata offerētis cō/
uerſatio.gen.iiij.ca. Reſpexit dñs ad abel
ſcʒ ꝑmo ⁊ ad mūera eius.ſ.ſcdo. vñ Gre.
in paſtorali. Talis requirēd⁹ eſt ad orā/
dum qui ſit idoneus ad deprecandū. q̄a
cū is qui diſplicet ad intercedenduʒ mit/
titur:irati iudicis animus ad deteriora
ꝓuocat. Hoc aūt eccřia cū ꝯfidentia fa/
cere nō potuiſſet ſi conſiliū Joab.i. ſpūſ/
ſancti non audiuiſſet Greg.iiij.li. dialo/
gorum ca.xliij. Diffidit mens accipere qd
per orationē petit:que ꝑfecto cōmiſit vel

ſeſe feciſſe qd diuinitus audit. Et notan
dum ꝙ tāta eſt matris ad filios dilectio
naturalis vt interdū ſi pater iratus per/
cutiat:mater ſuꝑ eū ſe ꝓijciat: ⁊ ictus q̄s
filius reciperet mater in ſeipſa recipit.
Et ſic a ſimili hodie ſancta mater ec/
cleſia.i.vniuerſitas fideliuʒ ſe affligit ſic
vt motus pat miſericordia ⁊ pietate ceſ/
ſet ꝑcutere filios eccleſie qui ſunt ſcilicet
fidelium anime que in purgatorio ſunt.
Circa tertium.ſ.prudēs explicatio ꝓ/
prie neceſſitatis ibi.heu mulier.⁊c. Eſt
notandū ꝙ ſancta mater eccleſia allegat
quattuor ꝓ ſuis filijs in purgatorio exi/
ſtentibus cōtra quattuor que patiunt in
comoda. Primo quia fideles videntur
captiui dum in purgatorio detinent. Et
ideo allegat eccleſia.di. Heu mu.vi.ego
ſum ⁊ mor.eſt vir meus.q.d. Ecce quale
ꝑcium ꝓ eis datuʒ eſt. q̄ vir meus.i.xp̄s
ieſus ꝓ eis eſt mortuus:⁊ ego facta ſum
vidua ꝓpter eos.hāc allegationē facit cū
offert deo ſacrificiū. vñ Gre.ſuꝑ illo ꝟbo
Luc.xiiij.ca. Si quis venit ad me.d.ſin/
gulariter ad oblationē paſſionis illi⁹ re/
ꝑamur. Preciū aūt ꝯſueuit dupliciter re
putari:vel q̄ alias debitum:vel q̄ valori
rei inadequatū. Iſtud aūt ꝑciū fuit inde
bitū. ⁊ ideo ſumme gratioſitatis. Grego
li.xvij.mora.c.xviij. Dñs noſter ꝓ nobis
ſoluit mortem indebitā: vt nobis mors
debita nō noceret. Et iſtd debitū nō ſolū
eſt adequatū verū etiā exceſſiuuʒ. Nam
gutta vna ſanguinis ieſu chriſti ſatiſfe/
ciſſet ꝓ mille mūdis redimēdis. ⁊ nihil/
ominus tanta fuit habūdās ⁊ copioſa re
demptio. Vñ ꝓpha pſ.cxxix.metro. vij.
Apud dñm miſericordia ⁊ copioſa apd
eum redēptio. Ber:ñ. Non ſolū gutta ſed
ſanguinis vnda ꝑ ſex partes corꝑis eius
emanarūt. Scdo q̄ reputant ſuꝑati:
q̄ꝺdiu nō coronant. vñ eccřia allegat.d. ⁊
ancille t.e.du.fi.⁊c. Vbi notanduʒ ꝙ ſan
cta mater eccleſia ꝓ iſta muliere cuius fi
guram tenuit:fecundiſſimā rebeccam in
ducit q̄ duos filios hūit.ſ. Jacob ⁊ Eſau
quorum alter poteſtatē alteri⁹ tenuit quem
⁊ pater dñm alterius fecit. Hi eīm duo fi

gurant hominẽ interioꝛem ꝛ ſpũalem ꝛ
exterioꝛẽ ꝛ carnalez. ꝛ hij cõtinuo rixant
nec eſt q̃ diuidere poſſit qñ hic q̃ ſm car/
nem natus eſt p̃ſequebat illũ q̃ ſm ſpũm
nõ ſolũ in diuerſis ſuppoſitis. ſed in eodẽ
ſuppoſito Gal.v.ca. Caro ꝯcupiſcit ad/
uerſus ſpm̃: ſpũs aũt aduerſus carnem.
Modo aũt eccl̃ia rogat ꝑ filio ſuo. ſ. vni
uerſitate fideliũ quã credit fratrẽ ſuũ. i. ꝓ
pꝛium coꝛpoꝛis ꝑ pniam moꝛtificaſſe. ta
li em̃ victoꝛie eſt vita eterna in p̃miũ re/
pꝛomiſſa Ro. viij. capi. Si ſpiritu facta
carnis moꝛtificaueritis viuetis. Petit er
go eccl̃ia ꝑ filio ſuo coꝛonã vite. q: in iſta
rixa victoꝛ extitit ꝛ fratrẽ ſuum. ſ. coꝛpus
carnale per penitentiã edomuit ꝛ moꝛti/
ficauit. Tertio q: extimant cõdemna/
ti: dum grauiter cruciant. vnde di. ꝛ ecce
cõſur. vniuerſa cogna. ꝛc̃. Eſt notanduz
ꝙ non eſt mirum ſi vniuerſa cognatio ſi
deliũ reputat damnatos exiſtentes i pur
gatoꝛio: ſi eoꝛum penaz conſideret: quia
ſicut dicit Augu. libꝛo de vera penitẽtia
Ille ignis ꝛ ſi etern⁹ non ſit: tamen miro
modo grauis eſt. excedit enim omnẽ pe/
nam quã vnq̃ paſſus eſt aliquis in hac
vita. nunq̃ in carne inuenta eſt tanta pe
na licet mirabilia toꝛmẽta paſſi ſint mar
tyres. Et cõtra iſtos allegat mater eccle
ſia ꝙ ſcripta eſt pꝛo filio ſuo firma ſtipu/
latio. Et notandum ꝙ ſtipulatio ſm iu/
ra eſt pꝛomiſſio facta pꝛemiſſa interro/
gatione. Iſtud aũt vocabuluz ſtipulatio
dicitur eſſe ſumptuz ex eo. quia antiqui/
tus quando aliqui duo volebant inter ſe
aliquem contractuz firmare ꝛ perpetuo
roboꝛare ſtipulam inter ſe diuidebant et
i ꝑpetuã rei memoꝛiã illi⁹ ſtipule mediã
ꝑtem q̃lbet retinebat. Deus itaq̃ oĩpo/
tens cũ ſctã matre eccl̃ia fecit pactũ qñ
eã filio ſuo deſpõſauit: ꝙ ipa ꝑpetuo re/
gnaret: ꝛ ꝙ filij ſui hereditarẽt in regno
dñi nr̃i ieſu xp̃i. ꝛ ſuꝑ hoc ſcripſit nomen
eius i libꝛo vite: ꝛ firmauit hoc firma ſti
pulatione. vnde ſancte eccleſie dedit gr̃az
ꝛ ſibi retinuit gloꝛiaz. Et ideo allegat ec
cleſia ꝑ mulierem ſibi eſſe datã gratiam
d. volunt extin. ſcintillã meã. ſ. gr̃e q̃ reli/
cta eſt mihi ſuꝑ terrã inquantũ docet fili
os defunctos matris interceſſionibꝰ non
iuuari. ꝛ ꝑ conſequẽs volunt interficere
heredẽ vt nõ ſupſit no. v. meo. ſ. domino
ieſu xp̃o. De quo nomine dicitur. pſ. lxv.
ca. Seruos ſuos vocabit alio nomine: in
quo qui benedictus eſt ſuper terram: be/
nedicetur in deo Amẽ. Quarto quia
arbitrantur deſperati quia tantuz retar/
dãtur: ꝛ allegat eccleſia ꝙ data eſt bone
fidei iuſſio. quia dicit rex. Ego iubebo ꝓ
te ꝛ vi. do. q: nõ ca. de ca. ſi. tu. ſu. ter. Hac
fidei iuſſionem quatuoꝛ conditiones cõ/
mẽdant. Pꝛimo ſpõdẽtis ſublimitas
cuius verbuz non debet mutari. q: dicit
rex ꝛc̃. Ecce q̃ nobilem fideiuſſoꝛem ha
bet eccleſia in hac parte. Secundo iu/
ris auctoꝛitas. quam non licet abrogari.
Ego inquit iubebo ꝓ te. ꝛc̃. id eſt meipm̃
ſtatuo aduocatum Tertio iuramenti
ſolẽnitas qꝺ nõ licet violari. viuit inquit
dominus ꝛc̃. Iſta ſolẽnitas iuramẽti nõ
eſt niſi pacti ꝓmiſſi imobilitas Quar
to totalis imunitas quã nõ licet cõdem/
nari. q: non ca. de ca. ꝛc̃. q. d. licet illa bo/
na tm̃ retardent: tamen ego pꝛomiſſum
complebo Luc. xxi. ca. Et capillus de ca
pite veſtro nõ ꝑibit qꝺ erit qñ vt d. ap̃ls
Phili. iij. ca. Refoꝛmabit coꝛpus hũilita
tis noſtre ꝯfiguratũ coꝛpi claritatis ſue.
Quarto ꝛ vltimo ꝯcludit in hac figu
ra noſtre vtilitatis cõgrua adaptatio. ſꝑa
mulier illa ſapiens couertit figurã huiuſ
modi ſermõis ad noſtrã vtilitatẽ. d. oẽs
moꝛi ꝛc̃. In quibus verbis mater eccle/
ſia filios ſuos in ꝑegrinatiõe vite pñtis
poſitos ſollicitos reddere volens ꝛ ſciẽs
q: ad hoc eſt vtile iugis memoꝛia moꝛtꝭ
dñte. Hiero. Faciliter ꝯtẽnit oĩa q̃ ſe ſꝑ
cogitat moꝛituꝝ. reducit ad memoꝛiã il/
lam ſniam ꝓpter quã petm̃ pꝛimi parentis
pariter oẽs incurrerũt. d. om̃es moꝛi. ꝛc̃.
Ubi q̃tuoꝛ facit Pꝛimo ſniam magne
latitudinis ꝛ generalitatis. q: compꝛhen
ſiua vniuerſoꝝ ſine exceptione. ibi. om̃es
Scđo ſniam dure amaritudinis ꝛ ca
lamitatis. q: afflictiua peccatoꝝ ſine ex/
timatiõe. ibi. moꝛimur. Tertio ſniam

ſumme rectitudinis ꝛ eq̃tatis. q: ꝯſum/
ptiua ſingulo ꝝ ſine retardatione. ibi. ꝛ q̃
ſi aqua. di. ſu. ter. Quarto ſniam alte
foꝛtitudinis ꝛ auctoꝛitatꝭ. quia termina/
tiua meritoꝝ ſine reuocatione. ibi. q̃ non
reuertit. Circa pꝛimum. ſ. ſnie genera
litatem eſt notanduz ꝙ iſta generalitas
debet noſtram cõpꝛimere ſuperbiam. q̃a
nullus eximitur. q: oẽs. Pꝛopoſitio aũt
vniuerſalis nõ terminatur niſi in oĩbus
niſi in aliquo ſingulari inſtãtia detur. ſʒ
in nullo dari põt. q: nullũ excipit potẽtie
dignitas. q̃a hodie rex eſt. ꝛ cras moꝛit
hõ. eccl̃. x. ca. Rex hodie ẽ. ꝛ cras moꝛiet
cũ em̃ moꝛiet hõ hereditabit ſerpentes.
Non iuuat ſcie claritas eccl̃s. ij. ca. Mo
ritur doct⁹ pariter vt indoctus. Nec foꝛ/
titudinis validitas. Iob. xxi. ca. Iſte mo
ritur robuſtus. Nec ꝑſone ꝓſperitas iob
ſuꝑ. Moꝛit diues ꝛ felix. ꝛ ali⁹ moꝛit in
amaritudie anie ſue. ꝛ tñ ſimul in pulue
re doꝛmiẽt ꝛ vermes operient eos. Et q̃u
tum ad moꝛtem nulla eſt differentia iter
diuites ꝛ pauperes albos vel nigros ꝛc̃.
dicente Auguſtino. Nudi naſcimur om
nes nudati moꝛimur. nulla eſt diſtinctio
inter cadauera moꝛtuoꝛum ꝛ certe nulla
niſi q: foꝛte grauius fetent coꝛꝑa diuitũ
ꝓpter craſſi habũdãtiã. ꝛ q: nõ põt dari i
ſtantia q̃n oẽs cõpꝛhẽdat ſnia gñalis q̃ ꝛit
ꝓpheta. pꝰ. di. Quis eſt homo qui viuet
ꝛ non videbit moꝛtem. quaſi dicat null⁹
Scđo acerbitas dure ſnie amaritudi
nis ꝛ calamitatis debet nr̃am cõpꝛimere
laſciuiã ꝛ hoꝛtari ad ꝯtinẽtie ꝑparũ. dic̃
em̃ moꝛimur. Moꝛs em̃ eſt vltimũ terri
biliũ ꝛ maxime illis qꝰ põt multũ noce
re. ſ. peccatoꝛibꝰ qui dicũt eccl̃. xli. ca. O
moꝛs q̃ amara eſt memoꝛia tua hoi pa/
cẽ hñti in ſubſtantijs ſuis viro quieto ꝛ
cuius vie directe ſunt in oĩbus ꝛ adhuc
valẽti accipere cibũ. Et rõ eſt. q: ſeparat
coniuncta quatuoꝛ. Pꝛimo animam
a coꝛpoꝛe Secundo mẽtem a diuitijs
Tertio carnez a delitijs. Quarto
vitã mundanã a carnalibus amicis. Et
facta hac ſeꝑatione tali mõ diuidit iſtas
ꝑtes. Pꝛimo aĩam tradit igni ꝛ demo
nibus. Secundo coꝛpus putredini et
vermibus. Tertio delitias parẽtibus
Quarto lucrũ amicꝭ carnalibꝰ. Quas
ſeꝑatiões ſentiens ille pigwiſſim⁹ agag.
i. R. xv. ca. dixit: Siccine ſeparat amara
moꝛs. Bern. O hõ cur teipm̃ ꝯtinue nõ
p̃paras cogitãs te moꝛituꝝ quẽ ſcis d̃ ne
ceſſitate moꝛituꝝ. diſtingue q̃liter oculi
vertent in capite: vene rũpent in coꝛꝑe ꝛ
ipm̃ coꝛ ſcindet in doloꝛe. Sʒ multi hanc
memoꝛiã nõ faciũt. q: credũt eã i delitijs
fugere ꝛ euadere. Hui⁹ figura ponit Iu
dic. iiij. ca. vbi dr̃ ꝙ ſizara fugiẽs barach
ſe ꝑſeq̃ntẽ ad moꝛtẽ ꝑuenit ad iael vxoꝛẽ
aber cinei. q̃ dixit ei. Intra ad me dñe mi
ne timeas ꝛ recipiẽs eũ operuit palio ꝛ
apꝑuit vtrẽ lactꝭ ꝛ dedit ſibi bibere. Po
ſtea tulit clauũ tabernacli aſſumẽs ꝑiter
malleũ ꝛ abſcõſe cũ ſilẽtio poſuit ſuꝑ tẽ/
pus capitis ſizare doꝛmiẽtis ꝑcuſſumq̃
malleo defixit in cerebꝛũ vſq̃ ad terrã q̃
ſopoꝛẽ moꝛti ſociãs defecit ꝛ moꝛtuus eſt
Sizara interpꝛetat excluſio gaudij. Ba/
rach interp̃tat fulgur vel ꝑcutiens. Iael
interp̃tat aſcẽdẽs. Applica vt libet Gre.
vi. li. moꝛa. ca. vltimo. Nichil inquit ſic
ad exopinandum deſideria carnalia va
let q̃tuz vnuſquiſq̃ hoc qꝺ diligit viuũ
quale ſit moꝛtuum pꝛeſentet ꝛ ſic cogno/
ſcitur ſeperatio anime ꝛ coꝛpoꝛis ꝑ acer/
bam ſniam que habꝫ nr̃am cõpꝛimere la
ſciuiã. Tertio ꝯtinuitas ſine retarda/
tione recte ſnie debet nr̃am arguere inſi/
pientiam. quia dicit ꝛ quaſi aqua dilabi
mur ſuꝑ terram Reuera talis eſt noſter
defectus qualis eſt aque fluxus: q̃ ſemꝑ
tendit ad ima. Aug. Nihil eſt aliud pñ/
tis tꝑis dilatio niſi q̃dã curſus ad moꝛ/
tem. in quo nemo vel paululum ſtare vel
tardius ire permittit. licet em̃ aliq̃n no/
bis videat ꝙ hoies in honoꝛe huius mũ
di cũ gradu ſublimi currant tardius ad
moꝛtem q̃ ceteri ſimplices q̃ habundãt
diuitijs: fruũt delitijs ꝛ oĩa eis ſuccedũt
ad votũ tñ ad moꝛtẽ ꝑueniũt eos iterdũ
Hui⁹ figura ponit. Io. xx. ca. Currebãt
duo ſimul ꝛ ille ali⁹ diſcipulus p̃cucurrit
citius petro ꝛ venit pꝛioꝛ ad monumẽtũ

⁊ cum ſe iclinaſſet vidit lintheamina po
ſita:non tñ introiuit. venit ergo ſimō pe-
trus ſequens eū. Et introiuit in monu/
mentum. applica. Sed notandū ꝙ ꝓpter
bona temporalia nō debemus arbitrari:
ꝙ ad mortẽ tardius veniamus. qꝛ recte
ſicut homines nauigantes ſiue dormiāt
ſiue vigilēt: vel ludant fluxu aque ducūt
ſic reuera fluxu mortalitatis ducimur in
ceſſanter Greg. li. viij. moraliū ca. xij.
Quia tempus deficiens indeſinēter cō/
ſumit:ad finē noſtri itineris ⁊ quieſcēdo
puenimus ⁊ per curſum noſtri tranſitus
etiā dormiētes imus. Quarto ſnie ex/
tremitas ⁊ irreuocabilitas debet noſtrā
pigritiā excutere ⁊ hortari ad bene ope/
randū. qꝛ nullus inde regredit vñ d. que
non reuertunt. nullus eñ de cōi lege poſt
mortem reuertit ad meritorie operandū
⁊ ideo pctōres deſiderant viuere ne in il
lo ſtatu mortis ſnia feriant. qꝛ ſicut dicit
Gre. li. viij. moraliū. ca. xiiij. Quecunqꝫ
ſemel culpa ad penā ptrahit mie vlteriꝰ
ad veniā nō reducit. Et ibidem exponit
illud eccl'e. xi. capi. Si ceciderit lignum
ad auſtrū aut ad aquilonē. in quocunqꝫ
loco ceciderit ibi erit. Et iō valde metu/
endus eſt iſte tranſitus a quo non eſt re/
greſſus. in quocūqꝫ eñ ſtatu quemcūqꝫ
inuenerit ſuus nouiſſimus dies: in h̄ euꝫ
cōphendet ſtrictiſſimus iudex. vñ ſcri
bit. vbi te inuenero ibi te iudicabo. i. ſecū
dum ſtatum in quo erit. Rogabimus er
go ⁊c. Amen.

Sermo de domina. III.

Que eſt iſta q̄ aſcē

dit de deſerto delitijs affluens
innixa ſup dilectū ſuū. Cant.
viij. De magnis rebus ſiūt magne q̄ſtio
nes: ⁊ magni ſapiētes diſputāt eas. ⁊ qꝛ
aſſumptio beate virginis fuit mirabilis
⁊ inſolita: ſapiens Salomon ſub qōne
ſoluēda d. Que eſt iſta ⁊c. In qua qōne
facit tres ꝯcluſiōes. Prima eſt ſui aſcē
ſus. qui eſt virtuoſus. ibi. q̄ eſt iſta q̄. a. de.
d. Scḋa eſt ſui ornatꝰ. qui eſt p̄cioſus
ibi. deli. afflu. Tertia eſt ſui geſtus q̄
eſt glorioſus. ibi innixa ſup. di. ſuū. Rñ/
dentes aūt ad q̄ſtionē ſunt. viij. valentes
quattuor de veteri teſtamēto: ⁊ quattuor
de nouo. Et ꝓpter reuerentiā nō determi/
nant relinq̄ntes eam maiori arbitrio de
terminandā ſcilicet deo Primo rñdet
angelus q̄ eam annūciauit. d. ꝙ eſſet ma/
ter dñi qui vitam eius cuſtodiuit ⁊ ſciuit
eam gratia plenā. Scḋo rñderunt pa/
triarche. a quibus corporaliter deſcēdit.
quibus fuerat ꝓmiſſa ⁊ ipſam ſanctā co
gnouerunt. In cuius ſignū ſe ſanctifica/
bant in ſuo matrimonio lauātes ſe ⁊ ſua
veſtimēta ante ⁊ poſt. Tertio reſpon
derunt pontifices ⁊ ſacerdotes. q̄ in eius
⁊ filij ſui figuram omnia ſacrificia facie/
bant ſcḋm ꝙ videbant in eis multas ꝑfe
ctiones ſanctitatis multiplicādo ⁊ diuer
ſificando ſacrificia. Quarto rñderūt
ꝓphete. qꝛ omēs ꝓphetie ⁊ laudes a ꝓpleu
debant ad eam ⁊ ad filiū. Quinto rñ/
derunt apl'i qui cū ea fuerūt ꝯuerſati. qa
in ordine aploꝝ ipſa fuit p̄ma apoſtoliſ/
ſa. Scḋa fuit magdalena. Tertia Mar
tha. Sexto rñderūt martyres qui i ci/
uitate ſua celeſti hieruſalem portauerūt
vexillū ſui martyrij. i. in aīa ſicut ꝓphatuꝫ
ei fuerat. ⁊ ideo ſicut dies veneris vene/
ratur ꝓpter martyriū xp̄i in eius paſſiōe:
ſic dies ſabbati virgini aſſignat propter
eius tranſgladiationeꝫ. Septimo rñ/
derunt ꝯfeſſores q̄ ſanctitatē eius ⁊ glo
riā ꝯtemplati ſunt cū gaudio ⁊ eiꝰ exem
plo mundū vicerunt ⁊ diabolū. Octa
uo rñderunt virgines. quaꝝ ipſa eſt regi
na: que eius amore virginitatē ſeruaue/
rūt. Et primo dicūt angeli ꝙ ipſa eſt
finis et terminus eoꝝ reſtaurationis.
Scḋo patriarche. di. ꝙ. ipſa eſt funda
mentū ⁊ origo oīs beatitudinis. Ter
tio pontifices ⁊ ſacerdotes d. ꝙ ip̄a eſt re
gula ſancte ꝯuerſatiōis. Quarto pro/
phete. di. ꝙ ipſa eſt ſpeculū ⁊ exēplar cla/
re reuelationis. Quinto apoſtoli. d.
ꝙ ip̄a eſt alpha ⁊ o chriſtiane religionis.
Sexto martires. d. ꝙ ip̄a eſt remediū
⁊ medicina humane afflictionis. Septi
mo confeſſores. di. ꝙ ipſa eſt manna diue

contemplationis. Octauo virgines.
di. ꝙ ipſa eſt lilium ⁊ roſa virginalis per
fectionis. Sed vltimo ip̄a trinitas. di
ꝙ ipſa eſt imperatrix. ⁊ dn̄a vniuerſalis
creationis. qḋ audiens Salomon admi
rans dicit. Can. vi. Pulchra es ⁊ ſuauis
⁊ decora filia hieruſalem terribilis vt ca
ſtrorum acies ordinata. Dictum ſuū ꝓ/
bant angeli tripliciter. Primo ex par/
te nature. ipſa eñ voluit ⁊ angeli volue/
runt ꝙ ipſa ſemꝑ eſſet ꝑfecta. Canti. iiij.
Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula
non eſt in te Secundo ex parte gratie
ſanctificationis. Aug. libro. de natura ⁊
gratia. Cum de peccatis agitur: nullam
fieri prorſus volo de virgine mentionem
Tertio ex parte gratie ſuperabundā/
tis Lu. i. Aue gratia p. d. t. Bernardus
Puto ꝙ copioſior ſanctificationis gra/
tia in ipſam deſcenderit: que non ſolum
eius ſanctificaret ortum: ſed ⁊ vitam de/
inceps ab omni peccato cuſtodiret imu/
nem. Item probant angeli dictum ſu/
um. Primo ex parte nature ſic. quia p̄
mo inuenit homo qui habet potentiam
⁊ inclinationem ad bonum ⁊ ad maluꝫ
indifferenter vt adam. qui libere poterat
vtrumqꝫ. Primo in bonū. quia nō ha/
bebat corpus inclinans ad malū. cū non
haberet fomitem peccati originalis.
Scḋo in malū. quia non habebat ad/
iutorium gratie confirmantis in bonum
Scḋo inuenitur homo qui habet ma
iorem inclinationē ad malū q̄ꝫ ad bonuꝫ
ſicut nuper baptiſatus: in quo remanet
radix ⁊ fomes in corde. ⁊ ideo data ſunt
iſti multa remedia ad reſiſtendum. ſ. ſa/
cramenta eccleſie ⁊ meritum paſſionis
xp̄i. Tertio inuenit hō qui habet ma/
iorem inclinationē ad bonū q̄ꝫ ad malū.
ſicut ſanctificatus in vtero. ſicut Iohā.
bap. Hiere. ꝓpheta: Sāpſon ⁊ multi alij
Et hoc eſt: qꝛ fomes peccati originalis
in eorum carne fuit ſopitꝰ. Et erant ple/
ni gratia inclinante ad bonū tñ. ⁊ quia
fomes peccati non plene fuit ſopitꝰ i eis
potuerūt peccare venialiter ſꝫ mortalit
non. Quarto inuenit homo qui nō ſo/
lum habet potentiā ad malū verum etiā
habet neceſſitatem. ſicut non baptiſatus.
Et hoc. qꝛ regnat in corde eiꝰ fomes pec
cati inclinans ad malum. nec refrenatur
aliquo adiutorio ſacramēti vel paſſiōis
xp̄i. Oportet ḡ vt detur vltimꝰ modꝰ ꝙ
ſit aliq̄ pura creatura q̄ habeat non ſolū
potentiā nō peccādi: ſed etiā neceſſitatē.
Et iſta fuit. b. virgo in qua non ſoluꝫ fo/
mes peccati fuit extinctus: ſed etiam fuit
eradicatus. ⁊ ideo nullam pronitateꝫ ha
buit ad peccādū: qꝛ fuit gratia plena dī/
te. Aug. in ſermone de natiuitate. b. vir/
ginis. Ceteris p̄ſtat ꝑ partes marie aūt
in ſe tota infudit gr̄e plenitudo. ⁊ ſic ptꝫ
quomodo habuit ſuam perfectionē quo
ad naturā corporis purgati ab originali
pctō. Scḋo ex pte aīe purgate ꝓbāt ſic
Primo quia inuenit hō qui nō potuit
peccare venialiter ſꝫ mortaliter: qui fuit
adā ⁊ eua. Scḋo inuenitur homo qui
nō potuit peccare mortaliter: ſed veniali
ter qui fuit Io. bap. ⁊ hieremias. Ter
tio inuenit homo qui pōt peccare morta
liter ⁊ venialiter. qui fuit lapſus poſt ba/
ptiſmum. Reſtat quartus qui nō poſ
ſit peccare venialiter nec mortaliter que
fuit beata virgo ⁊ eius filius. recte ergo
eſt in ſūmo apice ꝑfectionis. Tertio
ex parte gr̄e ꝓbant ſic. Primo ſicut illi
qui magis appropinquāt ad xp̄m: qui ē
fons gratie magis recipiūt de gr̄a. ſed ta
lis approximatio fit tripliciter. Pri
ma fit cognitione vt hieremias Secū
da cognitiōe ⁊ demōſtratiōe. vt Io. bap.
Tertia cognitione ⁊ demōſtratione ⁊
portatione. vt. b. virgo. Prima cogni/
tie ſ. hieremie fuit clariſſima qui clarius
alijs ꝓphetis dixit: ⁊ hoc quia magis de
gratia recepit. fuit eñ i vtero matris ſan
ctificatus. Hiere. i. Priuſq̄ꝫ te formareꝫ
in vtero noui te ⁊ anteq̄ꝫ exires de vulua
ſanctificaui te ⁊ ꝓphetam in gentibus de
di te. Scḋo cognitio ⁊ demonſtratio
Iohan. baptiſte ampliori gratia meruit
habundare. ⁊ ideo de futuro p̄dixit ⁊ de
preſenti monſtrauit di. Ioh̄. i. ca. Ecce
agnus dei. ec. qui tol. pecca. mū. hic eſt de

quo dixi: poſt me venit vir: qui ante me
factꝰ eſt. quia prior me erat. ⁊ ideo de eo
di. dominꝰ: Math. vltimo. Inter natos
mulierum non ſurrexit maior Ioh. bap.

Tertio cognitio ⁊ demõſtratio ⁊ por/
tatio beate virgini fuit non ſolũ qꝛ mul/
tum haberet de gratia. ſed quia fontem
gr̃e in ſe cõtulit. ⁊ ideo in eius laudẽ de/
uote h. eccl'ia. Quẽ celi cape nõ poterant
tuo gremio ꝯtuliſti. Scd'o ſic exẽpla/
riter. Dicitꝰ eñ a ph'is ⁊ hñ ꝙ illa elemen
ta q̄ ſunt altiora ſunt nobiliora. q̄ magis
ſunt ꝓxima luci. vt aqua q̄ꝫ terra. ⁊ aer q̄ꝫ
aqua ⁊ ignis q̄ꝫ aer. Et ſic ſancti illi qui
magis appropinquant ad diuinitatem dei
plus hñt de beatitudine ſed b. vir. trãſcẽ/
dit omnes angelos: ⁊ ſanctos vt tenet ca
tholica fides. ideo plus habet de beatitu
dine. ⁊ magis ꝑticipat de gl'ia diuinaꝝ per
ſonaꝝ. ⁊ idõ dicit eccl'ia. Exaltata eſt ſan/
cta dei genitrix ſuper choros ãgeloꝝ ad
celeſtia regna. ⁊ ſic ꝓbãt angeli dictũ ſuũ

Sꝫ queritꝰ cũ quibꝰ veſtimẽtis fuit aſ/
ſumpta. Et dicitꝰ ꝙ induta erat radijs ex
ip̃a ꝓcedẽtibꝰ. ⁊ ſic ꝓpter claritatem nõ po
tuit corpus eius videri. q̄ claritas in mu
liere fuit materia querẽdi. vnde ſalomõ
querit. di. Que eſt iſta ⁊c̃. Patriarche
probant dictum ſuum etiam tripliciter.

Primo ſic om̃is benedictio ſuꝑ h'oies
⁊ mulieres: aut datur in morte: aut in vi
ta. Primo in vita omnis mulier erat
maledicta qꝛ ſi erat fecunda ꝓpter amiſ/
ſionem virginitatis geñ. iij. Multiplica
bo erumnas tuas ⁊ ꝯceptus tuos. in do/
lore paries filios. Et ſi iſecũda erat etiã
maledicta ꝓpter carentiã poſteritatis. ſꝫ
expectabant vnã que eſſet mater ⁊ virgo
que hanc maledictionẽ mutaret dñtes:
Deus fecit hominẽ ſine patre ⁊ ſine ma
tre. vt adam ⁊ fecit hominem de patre ſi
ne matre vt euam. ⁊ fecit hominẽ de p̃re
⁊ matre vt abel. Faciet etiam neceſſario
hominẽ de matre ſine patre: qđ erit xp̃s
⁊ ſic maledictio in benedictione compẽ/
ſabitur. ⁊ ideo dicit Aug. in ſermone de
natiuitate virginis. Maledictio eue in
benedictiõẽ cõmutatꝰ marie. Secun/
do in morte nota eſt hominis ⁊ mulierꝫ
maledictio. ij. Reg. xiiij. Om̃s morimur
et quaſi aqua dilabimur in terrã. Hebr.
ix. Statutũ eſt hominibꝰ ſemꝫ mori. Eccl.
ix. Quid ſuperbis terra et cinis. Et ad
mortẽ currimus cũ horrore demonũ: cũ
dolore ſenſuũ: ⁊ cũ ſubiectione vermiũ ꝫ
beata aũt virgo hãc maledictiõẽ in bñ/
dictionẽ cõmutauit vt ſine horrore tran
ſiret: ⁊ dolorẽ euaderet: ⁊ corruptiõẽ nõ
ſentiret. Tertio poſt mortẽ fuit bene/
dicta. gloria eñi angelorũ nõ eſt talis nec
tãta ꝙ ꝓpter eam augmẽtetur gloria ali
orũ. nec ſufficit ad cõplemẽtũ gloria pa
radiſi: ſed ꝑ aduentum btẽ virginis fuit
augmẽtata gloria btõrũ ⁊ cõpleta glo/
ria celeſtis. eo qꝛ in paradiſo erat ſol ſine
luna: rex ſine regina: ſpõſus ſine ſponſa.
Et ſic patet ꝙ paradiſus erat diminuta
nec potuit ꝑfici per aliã purã creaturã ꝫ
ergo ſuꝑ omnes benedicta. Pontifi/
ces ⁊ ſacerdotes probant dictũ ſuũ tri/
pliciter Primo ſic om̃is ſanctitas aut
fuit ante eam aut cũ ea aut poſt eam. ſãc
titas aũt beate virginis fuit ſupra ſãcti/
tatem ꝓcedentiũ cõcomitãtiũ ⁊ ſubſeq̄n/
tium. Primo de ꝓcedentibus probatꝰ
ſic. Dicunt quidam ꝙ in adam reman/
ſit quedam particula non infecta nec fer
mentata. que per generationem tranſi/
uit ad beatam virginem ⁊ tranſmiſſa eſt
in eã ⁊ de illa fuit formata caro xp̃i. ⁊ ex
hoc factum eſt quod ſancti patres ⁊ ſan/
cte perſone hoc non ignorantes ſanctifi/
cabant ſe ratione illius ſanctitatis. ⁊ in/
de ſperabant redemptionem habere di/
uina gratia cooperante. quod eſt termi/
natum in beata virgine. Scd'o de cõ/
comitãtibꝰ ſic. nullꝰ aliꝰ ſctũs fuit ita cõ/
pletꝰ virtutibꝰ ſicꝰ ip̃a nã ſctitas eiꝰ redũ
dabat i alios ⁊ alias ꝑꝫ i ſalutatiõe ſctẽ
eliſabeth qꝛ ſctitas ſua trãſiuit ꝑ corpus
ſctẽ Eliſabeth ⁊ repleuit aiam. vñ exulta
uit iſans i vtero mrĩs. ⁊ de illo redũdauit
in matrẽ idõ di. lu. i. Btã q̄ credidiſti q̄ñ
am perficientur in te ea que dicta ſunt ti
bi a domino. Et ſupra parum. Ecce vt fa
cta eſt vox ſalutationis tue in auribus

meis exultauit in gaudio infans in vte/
ro meo. ⁊ ideo ſicut anima chriſti in inſtã
ti ſue creationis fuit plena gratia ⁊ ſan/
ctitate: ſic anima bea. virginis in inſtan/
ti cum facta fuit mater chriſti plena fuit
gratia Luce. i. Aue gratia plena. Ter
tio de ſubſequẽtibus ſic. ipſa fuit media
trix inter deum ⁊ hominem. ⁊ nullus re/
cipit ſanctitatem niſi per ipſam. Iohan.
i. De plenitudine eius nos omnes acce/
pimus. quia chriſtꝰ eſt fons ſanctitatis
⁊ ipſa riuulus. ceteri ſancti ſunt vine ⁊ va
ſa. Non enim poſſunt habere gratiam a
fonte niſi per riuulum. quia de per ſe at/
tingere non poſſunt. Iohan. i. Accepimꝰ
gratiam pro gratia. Prophete ꝓbant
dictum ſuum tripliciter ſic. Omnis co/
gnitio aut eſt ꝓph'ie: aut ph'ie. aut natu
re. cognitio autem bea. virginis fuit ſuꝑ
omnes. Primo quia ꝓph'ie ꝓphe/
tarum fuerunt de xp̃o venturo. ⁊ iohan.
baptiſta omnium ꝓphetaruꝫ maximꝰ
chriſtum venturũ predixit. ⁊ adeſſe mõ
ſtrauit digito. di. Ioh. i. Ecce agnus ⁊c̃.
Beata autem virgo omnium ſapientiſ/
ſima. ipſum portauit peperit ⁊ lactauit
manibus contrectauit. ⁊ omnibus demõ
ſtrauit di. Ioh. xix. Ecce homo. fuit eniꝫ
terminus omnium ſcripturarum ⁊ com
plementum. Secundo ſuper intelle/
ctum omnium philoſophorum. quia nõ
potuerunt cognoſcere ꝙ deus fieret ho/
mo ⁊ econuerſo. ſic arguentes: Infinite
diſtantes non poſſunt vniri: ſed creator
⁊ creatura infinite diſtant. ergo ⁊c̃. Sꝫ
beata virgo arguit contra di. Deus non
facit aliquid incomplete vel ſine perfecti
one. ⁊ illud ſolum eſt completum cuius
finis ⁊ principium vniuntur ſicut patet
in figura circuli. ſed deus eſt omniũ ꝓn/
cipium ⁊ homo eſt finis. ergo habent vni
ri cuius vnionis ipſa fuit maxima cauſa

Tertio ſuper intellectum nature qui
intelligere non poteſt ꝙ virgo ſit mater.
⁊ arguit ſic. Duo contraria non poſſunt
ſimul eſſe, ſed maternitas ⁊ virginitas
ſunt contraria. ergo ⁊c̃. Beata autẽ vir/
go arguit contra. di. ꝙ verum eſt niſi ha
beant vnum pacificans. Nam elementa
cũ ſint contraria poſſunt ſimul eẽ in cor/
pore mixto. ſic deus in virtute vere exiſtẽ
tie qui eſt lux pacificans maternitatem ⁊
virginitatem potuit in maria eſſe ſimul
ſpirituſſancti operatione. Ideo dicit An
gelus luce. i. Spirituſſanctus ſuperueni/
et in te. ⁊ vir. alti. obum. tibi. qđ enim ex
te naſcetur ſanctum vocabitur filius dei
Et ſic beata virgo anteceſſit intellectum
nature. Apoſtoli probant dictum ſuũ
tripliciter. d. in ipſa incepit chriſtiana re/
ligio ⁊ fides ⁊ in bea. vir. fuit conſeruata
⁊ conſumata. Primo enim beata vir/
go fuit inchoatiua catholice fidei. ſicut
enim aurora eſt terminus ⁊ finis noctis
⁊ principium diei. ſic bea. virgo fuit ter/
minus veteris legis ⁊ principium noue

Sed queritur hic quare non offerun
tur nunc animalia in ſacrificio. Et dicitꝰ
ꝙ beata virgo pro nobis obtulit filium
ſuum qui plus placet deo q̄ꝫ omnia ani/
malia mundi. Math. xvij. Hic eſt filꝰ
meus dilectus in q̄ mihi hñ cõplacui ip/
ſum audite. Et idõ di. ap'ls heb. ix. Si eñ
ſanguis hircoꝝ aut vituloꝝ ⁊ cinis vitu
le aſperſus inq̄natos ſanctificat ad emũ
dationẽ carnis. q̄nto magis ſanguis xp̃i
q̄ ꝑ ſpm̃ ſanctũ ſemetip̃m obtulit imacu/
latũ deo emũdabit ꝯſciam nr̃am ab opi/
bus mortuis ad ſeruiẽdũ deo viuẽti. q. d.
magis. ⁊ idõ eſt magis potẽs ad obtinẽ/
dũ gratiã ⁊ veniã ꝓ peccatis q̄ꝫ aliqđ ſa
crificiũ veterꝫ teſtamẽti. cuiꝰ finis fuit b.
vir Secundo fuit inchoatiua diei gra
tie. ſicut enim interpolatis vicibus fiunt
ſigna in nocte ſic a ſimili facta ſũt ſigna
noctis tranſeũtis ſeculi. Et ſicut contici
niũ noctis ſeculi cantauerũt patriarche:
medium noctis prophete: matutinũ ſa/
cerdotes ⁊ leuite: laudes reges ⁊ iudices
preco fuit Io. baptiſta. aurora vero que
ſolẽ parit eſt b. virgo. Et ita ip̃a fuit ꝓn/
cipium diei gratie. in qua ipſa lex gratie
fuit reſeruata tempore paſſiõis xp̃i. quo
tempore nullus remãſit fidelis ipſa exce
pta. In cuius preconiũ. d. eccleſia. Sola
ſine exẽplo placuit virgo chriſto. ⁊ ſic ec/

deſie: ꝓpter hoc ordinauit vt ter cū ſono
campane ſalutet̄ b. virgo in pͥncipio no/
ctis cuius finis ipſa fuit. ⁊ ter in aurora.
⁊ ter in pͥncipio diei cuius pͥncipium ipſa
fuit. Tertio fuit inchoatiua ꝑdicatio
nis legis gr̄e Luc. ij. Maria aūt ꝯſerua
bat omīa verba hec ꝯferens in corde ſuo
Jo. ij. Quodcunq; dixerit vobis facite. ⁊
btūs Lucas euāge. ſciuit miſſionē ange
li a deo. ⁊ multa alia que b. virgo reuela/
uit ſibi. Et ſic ſolauit fideles ⁊ cōfudit
hereticos. ⁊ iō d. eccleſia. Gaude maria
virgo: cunctas hereſes ſola interemiſti.
Martyres ꝓbant dictū ſuū tripl̄r. d̄i.
Primo qꝛ mūdana afflictio aut eſt ex
penurijs: aut ex iniurijs: aut ex paſſiōibꝰ
⁊ ſupplicijs. beata aūt virgo a pͥncipio vſ
q; ad finem vite ſue fuit paſſa penurias
paupertates imo ⁊ ꝑſecutiōes. Nam filiū
ſuū in publico peꝑit ⁊ in pꝛeſepio reclina/
uit. in egyptū fugit. manibus ꝓprijs ſibi
tunicam fecit. ⁊ victū ꝓpꝛiū manibus ſu/
is lucrabat̄ ⁊ in paſſiōe peplū ꝓpꝛiū filio
dedit. Naꝫ chꝛiſtus ad hoſpiciū marthe
declinauit qꝛ beata virgo pauperrima fu
it. theſauꝝ regū pauperibus diſtribuit. ⁊
ſic pꝫ quō vitam tenuē duxit. Si ergo
te oppꝛimaſit inopie reſpice reginā celi ⁊
certe ⁊ erit tibi remediū patientie Se
cūdo afflicta fuit in coꝛꝑe. Nōne ioſeph
voluit eā occulte dimittere. Nonne cum
grandi dolore filiū requiſiuit Luc. ij. di.
Ego ⁊ pater tuus dolentes querebamꝰ
te ⁊ Matt. xij. Ecce mater tua ⁊ fratres
tui foris ſtant querentes te. Nunq; legi/
tur ꝙ xp̄us fecerit vnā curialitatem ma/
tri niſi in fine quando pendens in cruce
eam recōmiſit iohanni euangeliſte. ⁊ iō
pōt dici ꝙ ſemꝑ fuit afflicta in mūdo. vt
ſemꝑ letaret̄ in futuꝝ. vt de ea ⁊ ſimilibꝰ
di. xp̄us Joh. xvi. Triſticia veſtra vertet̄
in gaudiū. Tertio afflicta fuit in mē/
te maxime. qꝛ qñ filiū ſuū obtulit in tem/
plo a Simeone audiuit. Lu. ij. Ecce po/
ſitus eſt hic in ruinam. et ſequit̄ ⁊ tuam
ipſius animam ꝑtranſibit gladius. ⁊ ex
tunc nunq; habuit animā letam. cū cer/
ta facta fuerat de paſſione filij. ⁊ inſuꝑ

paſſiones pregnantis ⁊ parturientis q̄s
euaſit in puerperio renouata ſunt ei i do/
minica paſſione. Et notandū ſm ꝑhi
loſophum ꝙ potius eligēda eſt mors q̄
portare dolores pregnantis ⁊ parturien/
tis. Et ideo dicere potuit cū filio. Mat.
xxvi. Triſtis eſt anima mea vſq; ad moꝛ
tem ⁊ Tren. i. O vos omnes qui tranſi
tis per viam attendite ⁊ videte ſi eſt do/
lor ſicut dolor meus. Confeſſores pro
bant dictum ſuum tripliciter. di. ꝙ in ea
fuit ſanctitatis fundamentū: honeſtatis
incrementū. ⁊ charitatis complementuꝫ
Primo ſanctitatis fundamentum ſcꝫ
humilitatis. Nam ſi humilitas fuit in
dauid ⁊ i magdalena: neceſſaria fuit eis
ꝓpter delicta eorum. ⁊ ſi fuit in Johanne
baptiſta merito fuit. qꝛ d. ſe eſſe preconeꝫ
Sed beata virgo fuit ſine crimine ⁊ pec
cato cum mater domini eſſet electa. ⁊ tā/
ta humilitas in ea fuit vt ſumme infimā
creaturaꝝ rōnabiliū ſe exprimeret. d. Lu
ce. i. Ecce ancilla domini. vnde ⁊ ſemper
cum reuerentia loquebat̄ filio attēdens
illud eccl. iij. Quanto maior es humilia
te in omnibus. Scḋo honeſtatis incre/
mentum. Primo in lingua. vix enī lo/
quebatur. nec inuenitur ꝙ locuta fuerit
niſi quinq; vicibus. bis cum angelo. bis
cum filio. ⁊ ſemel cum miniſtris. vel ad
plus ſepties Scḋo in geſtu. non enim
reperit eam angelus in platea. non in fo
ro vel in triuio ſed in domo ⁊ orantem. qꝛ
ſemper aut orabat: aut operabatur. ſed
quid faciebat poſtq; mater domini fuit
electa. ⁊ quid poſt filij aſcenſionem ſi an/
te talia exercebat. Et dicitur ꝙ in came/
ra ſemper erat in contemplatiōe. in qua
Joh. euange. venerabiliter ei ſeruiebat ⁊
reuerenter. Tertio in conuerſatione.
nam ſꝑ aut cū filio: aut cuꝫ apl̄is vel cū
eliſabeth: aut cū angelo cōmorabat̄. vt
dīe poſſet cū apl̄is. philip. iij. Noſtra autē
cōuerſatio in celis eſt. Tertio charita
tis complementum. qꝛ pro vtilitate mū/
di filiū ſuū obtulit paſſioni. qñ ipm̄ pre/
ſentauit ſimeoni. ſciens ꝙ niſi per filium
non poterat fieri redemptio generis hu/

mani. ⁊ ideo plus fuit gauiſa de morte fi
lij mentaliter q̄ contriſtata corporaliter
Virgines probant dictum ſuum tri/
pliciter. d. ⁊ bñ. quia prior. quia purior. et
quia firmior Primo quia prior. nam
tempore legis omes mulieres matrimo
nio tradebantur: ⁊ ſic virginitas matri/
monio poſtponebatur. Inuentrix ergo
virginitatis fuit b. virgo ⁊ laudanda. qꝛ
prior. Secundo qꝛ purior quo ad cor/
pus ⁊ quo ad mentē ⁊ q̄ ad incorruptionē
vtriuſq; hominis. nunq; enim ſenſit vel
leuiter motum carnis: aut mentis. fuit ei
ſanctificata ⁊ ab originali purgata vt. d.
Augu. in libro de natura ⁊ gratia. Cuꝫ
nulla alia creatura ſe excuſare poſſit a ꝑ
mis motibus qui non ſunt in noſtre po/
teſtate: vt d. magiſter ſententiarum in ſe/
cundo. ex habundantia em̄ gratie interi
oris redundabat quedam conuerſatio ho
neſtiſſima exterius. ita vt aliquos ⁊ ali/
quas caſtas faceret. Tertio quia fir/
mior. nam tantum mundiciam dilexit vt
pro aliqua re corporali aut mentali non
commutaret. Et iō ab angelo ſollicita
queſiuit quomodo generaret ſine violen
tia ſue firmiſſime mundicie. ⁊ quia im/
poſſibile erat vt ſuum conſenſum alicui
homini conſentiret. d. luce. i. Quomodo
fiet iſtud quoniam virum non cognoſco
q. di. cui conſenſum poſſem ꝑſtare. Sed
queritur quare ergo deſponſari cōſenſit.
Et dicunt ſancti ꝙ diuina diſpenſatione
hoc factum eſt propter infame dedecus
precauendum. ⁊ vt iſtud ſacramētum in
carnationis dei diabolo celaretur. Et vt
inde fides augeretur. Vltimo deus
trinitas auditis rationibus dixit ſalomo
ni. reſpondens ad queſtionē ꝙ ipſa eſt di
gna corona vt ſit imperatrix in celo ⁊ in
purgatorio ⁊ i inferno. qꝛ ad omes iſtas
ꝑtes ſentit̄ eius auxiliū Aug. i ſermone
de nati. btē virginis d. O beata virgo ſe
culum oīne captiuū tuum deprecat̄ aſſen
ſum: te domina mūdus ſue fidei obſidē
fecit. Et concludit Sentiāt omnes tuū
iuuamen quicunq; celebrant tuaꝫ cōme
morationeꝫ. Figurata eſt eſt in heſter q̄

obtinuit pro populo ſuo gratiam ⁊ ſuſpē
diū aman huꝫei hoſtis iudeoꝝ. vt pꝫ he
ſter. ix. Cuius honorē ⁊ exaltationem vi/
dens b. Joh. di. apoc. xij. Signū magnū
apꝑuit in celo mulier amicta ſole ⁊ luna
ſub pedibus eius ⁊ in capite eius coro/
na ſtellaꝝ duodecim Et ideo poſſumus
nos reſpondere ſalomoni querēti: Que
eſt iſta ⁊c. ꝙ ipſa eſt regina celoꝝ dña an/
gelorum aduocatrix peccatoꝝ ⁊ impera
trix omniū creaturaꝝ. Cuiꝰ gratie nos
participes faciat ieſus xp̄us dei ⁊ eius
filius Amen.

De ſacerdote nouo. Sermo. I.

Sto mihi parēs

⁊ ſacerdos. Judicū. xvij. Iſtō
verbū licet lr̄aliter fuerit Mi
che ad leuitam de bethleem ipſum ad ſa
cerdotale miniſteriū inuitantis: tñ pōt eſ
ſe verbū xp̄i ad vnūquemq; diaconē be/
ne diſpoſitum ad ſacerdotale ſacrificiuꝫ
exhortantis. Et ſm hoc ſacerdotale offi
cium in iſtis verbis dupliciter deſcribit̄.
Primo quidē vt hñs poteſtatē aucto/
ritatis inſupabilis ibi. Eſto mihi parēs
ex ꝑſona xp̄i. Scḋo vt hñs ſublimita/
tem dignitatis incōꝑabilis ibi. ſacerdos
Magne quidē auctoritatis eſt eſſe parē
tem. i. patronū. ſed maioris eſt eſſe xp̄i ſa
cerdotē ⁊ miniſtrū. ⁊ ꝓ magna dignitate
attribuit̄ ſanctis in patria. apoc. xx. Ipſi
erunt ſacerdotes xp̄i ⁊ dei. qꝛ ergo ſacer/
dotij dignitas ⁊ auctoritas eſt hic deſcri
pta: ideo Primo inſiſtendum eſt circa
auctoritatem ſacerdotalem Scḋo cir
ca dignitatem. q̄tum ad primū qḋ nota
tur cum dicit̄ eſto mihi parens. eſt notā/
dum ꝙ quattuor perſone inueniunt̄ i di/
uina ſcriptura quibꝰ xp̄s dīe potuit eſto
mihi parens. Prima fuit ſua beatiſſi/
ma mater: que ipſum vere peperit. vnde
ſibi canit eccleſia. Salue ſancta parens.
Secunda fuit ioſeph qui fuit eius ba
iulus ad modum patris vnde pro ipſo ⁊
b. vir. dicit̄ luce. ij. Remanſit puer ihs in
hieruſalem ⁊ nō cognouerunt parentes
eius Tertia fuit iuſtus ſimeō qui fuit

xp̄i patrinus i eo ꝙ ip̄m in tēplo p̄ſētauit
Sicut vocanſ patrini q̄ itromittūt in ec/
cleſiā aliquē nouiter. iō de eo. d. euā. lu. ij
Et venit in ſpū in templū. ſequit. ⁊ ipſe
accepit eū in vulnas ſuas ⁊ benedixit de
um. ⁊ dixit. nunc dimittis ſeruum tuum
⁊c. Quarta fuit Joh. bap. qui fuit xp̄i
patrinus: in eo ꝙ chriſtum baptizauit.
Mar. i. In diebus illis venit ieſus a na/
zareth. galilee ⁊ baptizatus eſt in iorda/
ne a iohanne. quia in ſacramento baptiſ/
mi quod dicitur regeneratio acquiritur
ſingulariter ſpūalis cognatio ſecundum
quā baptiſans dicit patrinus ⁊ baptiſatꝰ
filiolus. Et ſm iſtas q̄ttuor pſonas acci
piunſ quattuor rationes quibꝰ xp̄us pōt
dīc cuilibet nouo ſacerdoti. Eſto mihi
parens. Prima ratio. quia ſicut ſpiritꝰ
ſctūs ꝯtulit. b. vir. virtutē generatiuā vt
ex puriſſimis eius ſanguinibꝰ fieret xp̄i
caro: ita virtus diuina datur ſacerdoti vt
p verba ſacramentalia ex puriſſima fru/
menti ſubſtantia conſecretur xp̄i corpus
Et ideo ſicut bea. virgo fuit xp̄i parens.
q2 ſibi dedit eſſe naturale: ita ſacerdos
ſuo modo quia dedit ei eſſe ſacramenta/
le. Iſta aūt deductio quadrupliciter de/
claraſ. Primo q2 ſicut opante. be. vir.
ſanguis virginalis in corpus xp̄i verꝫ cō
uertitur. ita opante ſacerdote panis i cor
pus xp̄i verꝫ conuertiſ. ⁊ ſicut. b. virgo ꝓ
tūc in ſuo vtero xp̄i corpꝰ pfecit: ita nunc
in altari ſacerdos corpus chriſti conficit
Secundo quia ſicut ibi virtus ſpiri/
tuſſancti operata eſt principaliter ⁊ vir/
tus virginalis miniſterialiter. ita in ſa/
cramento virtus dei operaſ ad tranſub/
ſtantiandū pncipaliter ⁊ virtus verboꝝ
ſacerdotaliū inſtrumētaliter. Tertio
quia ſicut ibi ſubito ⁊ ſine mora fuit fa/
cta ſanguinis in carnē ꝯuerſio ſm dam/
ſij. ſniaꝫ. ita in ſacramento fit in inſtanti
tranſſbatio. vt nō ſolū opatio ſit ſimilis
ſed etiā modus operandi. Quarto q2
non fuit maius mirabile ſanguinē in ve
ram carnē ſubito conuertere: q̄ꝫ panem
in corpus xp̄i. imo videſ minus difficile.
q2 maior eſt diſtācia iter iſta. ⁊ iō nō mi/
noris admiratiōis eſt cōſecratio ſacerdo
talis q̄ꝫ fuerit gnātio virginalis. vñ ſicut
illa laudaſ: ex eo ꝙ ibi deus gignitur: ita
iſta ex hoc ꝙ deus hic ꝯſecraſ. Scđa
q2 ſicut ſanctus Joſeph diciſ parens xp̄i
q2 ip̄m nutriuit ſedule miniſtrādo. vt pa
tet ex euangeliſtis. ita ſolius ſacerdotis
eſt officiū xp̄o imediate miſtrare. q2 oēs
alij eccleſiaſtici ordines mediāte ſacerdo/
tio reducūſ in xp̄m. Eſt tñ notādū ꝙ i
miſterio ſacerdotali ꝯſumiſ eucharíſtia
p modū cibi: ſed nō conuertiſ cibus in ci
batum. immo ecōuerſo cibans in cibum
⁊ ſic ſacerdos ſumens duꝫ in xp̄m ꝯuer
titur: p modū nutrimēti ſe habet ad euꝫ.
⁊ ſic videtur nutritius. Tertia q2 ſicut
ſanctus ſymeon poteſt dici xp̄i fuiſſe pri/
nus. q2 xp̄m in tēplo detulit ⁊ retulit oſtē/
dendo ⁊ alijs manifeſtando. ita ſacerdo
tis officiū eſt xp̄m in manibꝰ ſuis deferre
in eccleſia. ⁊ ſoli ſacerdoti licitū eſt corpꝰ
xp̄i proprijs manibus contrectare. ⁊ ſic po
teſt dici ſacerdos xp̄i patrinus dum ip̄m
manibꝰ proprijs reponit in ſacrario ex offi/
cio. Quarta q2 ſicut Joh. baptiſta per
quē xp̄us renatꝰ eſt ſacramentis ſm am
broſiū fuit xp̄i patrinus: q2 xp̄m regene/
rauit in baptiſmo: ita q̄libꝫ ſacerdos ſuo
mō pōt dici xp̄i patrinus in eo ꝙ ip̄m in
eucharíſtie ſacramento cōſecrat dans ei
eſſe ſacramētale miniſterialiter. Nec mi
rum ſi ſacerdotes poſſunt dici chriſti pa/
rētes. vt quilibet eoꝝ dicat. eſto mihi pa
rens quia homines ſancti ſunt de q̄bus
di. ſaluator Matt. xij: Quicunq̄ fecerit
voluntatem patris mei q̄ in celis eſt ipſe
meus frater ſoror ⁊ mater eſt. Circa
ſecundam partē. ſ. ſacerdotis dignitateꝫ
eſt notandum ꝙ iſtud nomen ſacerdos
habet interpretationem quadruplicem
⁊ ethymologiam dictis diuine ſcripture
conuenientem. Primo enim ſacerdos
dicitur ſacratꝰ domini quia ſcilicet a do/
mino conſecratur dum ei in conſecratio
ne ſacerdotali caracter inprimitur. queꝫ
caracterem vocat beatus dionyſius ſan/
ctum ſignum. Eſt etiam notandum ꝙ
caracter iſte qui dicitur ornatus ſpūalis

decorat mirabiliter animā ſacerdotis q̄/
niam qui intuitiue videret ip̄m p̄exiſten
tem in fronte anie. i. in ſuperiori vel emi/
nentiori portiōe. mirabiliter videret illā
illo caractere decoratam qui caracter ha
bet quadruplicem virtutem annexam.
Prima eſt: ad conficiendum q2 om̄is
habens hunc caracterem habet poteſta
tem cōſecrandi corpus xp̄i. ⁊ non hñs nō
pōt. q2 imprimitur tantum in ordine ſa/
cerotali. ideo nullus poteſt conficere ni/
ſi ſacerdos. Secūda eſt ad abſoluendū
quia virtute huius caracteris ſolus ſa/
cerdos in foro penitentiali poteſt abſol/
uere a peccatis. q2 ſolis ſacerdotibus di/
ctum fuit. Jo. xx. Quoꝝ remiſeritis pec/
cata remittuntur eis. Tertia ad obli/
gandum. quia cum in foro penitētiali ſa/
cerdos habeat auctoritatē mutādi penā
eternā i penā tpalēꝫ. iō di. eidē ſaluator
ſupra. Quoruꝫ retinueritis retenta ſunt
ſcꝫ quantum ad penam. Quarta ad
benedicēdū. q2 quicquid ſacerdos bñdi/
cit eſt benedictū virtute caracteris huiꝰ.
ideo diciſ. gen. xiiij. Melchiſedech rex. ſ.
⁊ ſacerdos dī altiſſimi bñdixit abrac qđ
non feciſſet niſi virtute ordinis ſacerdo/
talis ptātem habuiſſet. Scđa ethimo
logia eſt ſacrans dñm. q2 in ſacramento
eucharíſtie ꝯſecratio ſacerdotalis termi
naſ ad xp̄m. ⁊ ex tanta dignitate accipiū
tur quattuor iſtius ſacerdotij preconia.
Primuꝫ ꝙ dignitas ſacerdotalis trā/
ſcendit omnem temporalem dignitateꝫ
in mundana politia. quia cum dignitas
regia in temporalibꝰ ſit ſuprema: digni/
tas ſacerdotalis eſt ſuper eam. cuius ſi/
gnum eſt quia in veteri lege reges ſubij/
ciebātur ſacerdotibus. ⁊ per ſacerdotes
reges conſtituebrntur. ptꝫ de ſaule. i. R.
xij. Dixit ſamuel ad vniuerſum iſrael. ec
ce audiui vocem veſtram. iuxta omnia q̄
locuti eſtis ad me ⁊ conſtitui ſuper vos
regeꝫ ⁊ de dd. i. R. xvi. Tulit ergo ſamu
el cornu olei ⁊ vnxit dauid in medio fra/
trum eius ⁊ directus eſt ſpiritus domini
in dauid a die ille. Et tamen regia digni
tas non eſt mutata cum ſacerdotium fit
melioratum ſicut ⁊ lex dicente apoſtolo
hebreoꝝ. x. Vmbram habens futuroruꝫ
bonorum lex: non ipſam imaginem rerū
Et infra. Aufert primum. ſ. ſacrificiuꝫ vt
ſequens ſtatuat. ſtatuat. ſ. melius vide h̄
capitulum apoſtoli ⁊ precedēs circa ma
teriam. Secundum ꝙ dignitas ſacer
dotalis tranſcendit omnem dignitatem
ſpiritualē i ſupceleſti ierarchia. q2 cū epī
ſcopatus ſit ordo ſupremus ⁊ maxime ꝓ
ximus deo inter ordines ⁊ dignitates ec
cleſiaſticas ſm beatū dionyſium li. de ec
cleſiaſtica ierarchia tamē ep̄us eſt digni
or inq̄ꝫtum ſacerdos q̄ꝫ inq̄ꝫtum ep̄s. q2
inquantum epiſcopus nō habet dignita
tē niſi ſupra corpus xp̄i miſticū qđ eſt ec/
cleſia in conferendis ordinibus. inquan/
tum aūt eſt ſacerdos habet poteſtatem
ſupra corpus xp̄i verum ⁊ ideo ſicut hoc
corpus eſt venerabilius: ita iſtud officiū
dignius. ⁊ confirmatur quia eucharíſtia
eſt finis omnium ſacramentoꝝ ⁊ ordinū
ſm bea. diony. libro. vt ſup̄. ⁊ patet. quia
cum ordines celebrantur conſumatio fit
in miſſa. epiſcopatus autē reſpicit ordi/
nes ⁊ ſacerdotium eucharíſtiaꝫ. Ter
tium ꝙ dignitas ſacerdotalis tranſcen/
dit omneꝫ dignitatem ſpiritualem in ce/
leſti ierarchia. quia poteſtas ierarchica
ſpirituum beatoꝝ non ſe extendit vltra
fines celeſtis ierarchie. poteſtas vero ſa/
cerdotalis attingit vſq̄ ad fines ierar/
chie ſuperceleſtis. dum perſona que hic
conſecratur eſt in ſuperceleſti ierarchia:
vt perſona media collocata ⁊ ꝯfirmatur
deductio. quia ſicut corpus chriſti veruꝫ
ratione vnionis ypoſtatice excedit corpꝰ
chriſti miſticum. ita ⁊ totam celeſtem ie/
rarchiam circa quam verſantur dignita
tes angelice. ideo propter iſtum exceſſuꝫ
di. apoſtolus hebreorum. vltimo. Habe/
mus altare de quo edere non habent po/
teſtatem qui tabernaculo deſeruiunt.
Quartū ꝙ dignitas ſacerdotalis at/
tingit ad ſupremam dignitatē ierarchie
ſuperceleſtis. quia ſicut laudatur mater
xp̄i ineffabiliter ſublimata. eo ꝙ eundē fi
lium ⁊ tante dignitatis genuit tpaliter

quez pater celeſtis genuerat eternaliter:
ita quilibet ſacerdos noui teſtamẽti ſuo
modo laudari poteſt: qꝛ illud idez verbũ
qḋ pater genuerat eternaliter idẽ hic cõ
ſecrauit ꝛ conſecrat temporaliter. ꝛ ideo
eius actio ratione termini aliquo mõ eſt
dignitatis infinite. ꝛ ideo pro eis intelli/
gitur illud ſ̃ppoſi exo. xxij. Dijs non de
trahes ꝛ principẽ populi tui non maledi
ces Tertia ethimologia eſt ſacra dãs:
3 Ethim°
quia ipſe eſt ꝓprius miniſter ſacramẽto
rum noue legis in quibus gratia cõtine
tur. ꝛ idõ dat ſacra. Et notandũ ꝙ ſeptẽ
ſacramẽta ſũt noue legis: que a ſacerdo/
tibus miniſtrant̃. Primũ baptiſmus.
qḋ niſi neceſſitas ſit ab alio miſtrari ñ de
bet. Scõm penitentia qꝛ nullus ali⁹
abſoluere põt Tertiũ eucbariſtie quã
nullus preſumere debet miniſtrare ꝑter
ꝙ̃ ſacerdos. Quartũ matrimoniũ. qḋ
licet poſſit fieri ſine foro eccleſie tñ nõ de/
bet fieri ſine ſacerdote. Quintũ extre
mavnctio. qḋ ꝯferre nõ põt niſi ſacerdos
Jaco. vltimo. Infirmat̃ quis in vobis in
ducat ꝑſbyteros eccleſie: ꝛ orent ſup eum
vngẽtes eũ oleo in noĩe dñi. Et ſic dicit̃
ſacerdos q̃ſi ſacra dans: qꝛ quinqꝫ ſacra i
quibus ꝯfert̃ grã adminiſtrat. Alia aũt
duo. ſ. confirmationẽ ꝛ ordinẽ miniſtrat
epũs. Et ideo. qꝛ ꝓpter miniſteriũ ſacroꝝ
iſtud officiũ eſt ſũme vtile hoĩbus. d. mi/
chas vbi thema. Nunc ſcio qꝛ benefaciet
mihi deus habẽti leuitici generis ſacer/
dotẽ. Quarta ethimologia eſt ſacris
4° Ethimologia
dedicat⁹. qꝛ ſacerdos dedicat̃ ꝛ ꝯſecratur
vt ſit ſacris dedit⁹ ꝛ nõ ſecularibꝫ. Eſt tñ
notandũ ꝙ ſacerdos eſt ſacris dat⁹ ſin/
gulariter in celebratione diuine eucbari
ſtie. q̃ celebratio ſublimat̃ ſolẽnitate qua
druplici Prima quidẽ diuinaꝝ ꝑſona
rum. qꝛ ſicut tota trinitas xp̃m incarna/
uit vt d. Aug. i. de trinitate: ſic tota trini/
tas xp̃um ꝯſecrauit. quãuis ſola verbi ꝑ
ſona ſit hic ꝯſecrata ſicut ibi incarnata.
opa aũt trinitatis ſunt indiuiſa. qꝛ diue
ꝑſone ſunt vbi opant̃. idõ hic eſt ſũma ſo
lennitas p̃ñtia diuaꝝ ꝑſonarũ. Scḋa
eſt ex p̃ñtia ſctõꝝ angeloꝝ. q̃ ſe aſſociant
corpori xp̃i dñice Grego. in omelia paſce.
Quis fideliũ dubiũ habere poſſet ad ſa/
cerdotꝭ vocẽ celum apiri ꝛ angeloꝝ cho
ros adeẽ in illo diuo miſterio. Tertia
eſt ex p̃ñtia bẽaꝝ aiaꝝ. dicit em̃ hieroni
mus ꝯtra vigilantiũ ꝙ aĩe ſctõꝝ quoꝝ
reliquie ſũt i eccl̃ia comitant̃ xp̃m i hũc
mundũ q̃tidie veniẽtẽ. qḋ nõ fit coiter
niſi in altari. ꝛ ſic. d. ꝙ ſciũt honores qui
eis deferunt̃. Quarta eſt ex p̃ñtia. be.
virginis q̃ filiũ ſuũ hic credẽda eſt ſocia
re ex quo ceteri ſancti ipm non deſerũt. ꝛ
ipa eſt regina virginũ de quibꝫ apoc. xiiij
Hij ſunt qui cũ mulieribꝫ nõ ſunt coin/
q̃nati virgines em̃ ſunt ꝛ ſequuntur agnũ
quocunqꝫ ierit. ꝛ ſi iſtud eſt virginũ pri/
uilegium beata virgo nõ debet eo carere
que quattuor ſolemnitates inducunt no/
bis quattuor munitiones. Prima ꝙ fi
deles debent in ſumma reuerentia habe
re ſacerdotes ſicut et. b. franciſcus. ꝑſby/
teros monuit pre cunctis reuereri quia
ipſi ſunt tantaꝝ rerum adminiſtratores
Secunda ꝙ fideles cum magna reue
rentia ꝛ timore debent audire miſſas ꝓ/
pter reuerentiam diuinarum ꝛ ſanctarũ
perſonarum. Tertia ꝙ ſacerdotes de
bent cum mira contritione ꝛ deuotione
ad iſtud miſterium accedere. i. Corin. xi.
Qui enim manducat ꝛ bibit indigne iu
dicium ſibi manducat ꝛ bibit. Quar/
ta ꝙ ſacerdotes debent libenter frequen/
tare iſtud miſterium. quia dicit beatus
dionyſius. libro ð eccleſiaſtica ierarchia
ꝙ dignis iſtud miſterium confert ſancti/
ficationem. Cuius nos ꝛc̃. Amen.

De ſacerdote nouo. Sermo. II.

Nterroga ſacer/
dotes legez. Aggei. ij. ſm ſen
tentiam Hieronimi ad pauli
nũ offm̃ ſacerdotis eſt qꝛ iterrogat⁹ de le
ge r̃ndere dꝫ. ꝛ idõ in hoc verbo ꝓphetico
ſacerdotalis ꝑfectio eſt dupl̃r deſcripta.
Primo vt illuſtrata veritate ſapiẽtie
inobfuſcabiliter refulgentis. quia inter/
rogat⁹. Nullus em̃ dubius querit certi/
ficari circa difficilia niſi a ſapientibus.

deutero. xxxij. Interroga patrẽ tuũ ꝛ an/
nunciabit tibi maiores tuos ꝛ dicẽt tibi.
Scḋo vt decorata equitate iuſticie in
obfuſcabiliter regulantis: qꝛ legẽ. lex em̃
diuina eſt quedã rectiſſima regula vt di/
cit Aug. li. de vera religione. ideo dicitur
de leui q̃ fuit patriarcha ſacerdotũ vete/
ris teſtamẽti. Lex veritatis fuit i ore ei⁹
Malachie. ij. Quia vero circa ſacer/
dotale officiuꝫ verſat̃ ſermo noſter. idõ de
eo ſunt. xij. miſteria ꝯtemplanda. Pri/
mũ q̃d eſt ſacramentũ. Et dicit̃ ꝙ eſt or/
do primus in om̃i ierarchia ſm ordineꝫ
dignitatis qḋ declarat̃ quadruplicitur.
Primo in humana policia. Antiq̃ em̃
ꝑhi in ciuitatibꝫ diſtribuentes aliq̃d ſm
ordinẽ a natura inducti ꝓpoſuerũt ſacer
dotes. qꝛ naturalis ratio dictabat. ꝙ pri/
mũ oportet vnũquemqꝫ bene eſſe ordina
tũ ad deũ qḋ fit ꝑ ſacerdotis officiuꝫ. vt
pꝫ. i. politicoꝝ. Scḋo in eccl̃iaſtica ie
rarchia. qꝛ in diſtributiõe eccl̃iaſticoꝝ or
dinũ iſte ceteris anteponit̃ imediate poſt
epõs. pꝫ ꝑ Dioni. li. de eccl̃iaſtica ierar/
chia ad hebreos. v. Omis nanqꝫ põtifex
ex homibꝫ aſſumpt⁹ ꝓ hoĩbus ꝯſtituit̃ in
his q̃ ſunt ad deũ. Tertio in celeſti ie/
rarchia vbi primi angeli qui deo aſſiſtũt
imediate ſunt ibi loco ſacerdotũ. q̃ ime/
diate ꝑ ſeipſos ad deũ accedũt ꝓ populo
orare vt dicit Dioni. li. de angelica ierar
chia. Et ideo dicit aplus ad hebreos. i.
Omnes ſunt adminiſtratorij ſpũs i mi/
niſteriũ miſſi: ꝓpter eos q̃ hereditatẽ ca/
piunt ſalutis. Quarto in ſupceleſti ie
rarchia que eſt thearchica. in qua ſunt tan/
tum tres perſone diuine. quaꝝ ſa habet
dignitatem ſacerdotalẽ. ſ. ꝑſona filij. qꝛ ꝑ
ſona patris eſt conſecrans. ꝛ non ꝯſecra
ta. perſona filij eſt conſecrans ꝛ cõſecra/
ta. perſona ſpũſſancti eſt conſecrata ꝛ nõ
ꝯſecrans. ꝛ ideo qꝛ ꝑſona ſecunda habꝫ
ꝙ ſit cõſecrans ꝛ ꝯſecrata di. ꝓpheta. ps.
cix. metro. v. Jurauit dñs ꝛ nõ penitebit
eum. tu es ſacerdos in eternũ ſm ordinẽ
melchiſedech. Et ideo qꝛ iſte ordo in ſu/
perceleſti ierarchia eſt primus dicit̃ Jo/
ſue. vi. ꝙ ſacerdotes ꝓcedebãt populum
cũ archa teſtamenti dñi. vt ſcꝫ oſtenderẽt
populo viam terre ꝓmiſſionis. Et a ſimi
li debent ſacerdotes euangelice legis cũ
archa ſacraꝝ ſcripturaꝝ ꝛ fide ꝓcedere
populũ xp̃ianũ ad terram viuentiũ quã
petebat ꝓpheta d. ps. cxli. Portio mea in
terra viuentiuꝫ. Scõm quid eſt ſacer
dotij ſignaculum Et dicit̃ ꝙ eſt caracter
in anima ſacerdotis a deo impreſſus cũ
ordinatur in calicis oblatione. quia chri
ſtus dando calicem ſuis diſcipulis ordi/
nauit eos ſacerdotes. Marci. xiiij. Eſt
tamẽ notandũ ꝙ iſtud ſignaculũ hꝫ qua
5.+
tuor preclara inſignia Primũ eſt deco
ris inobfuſcabilis. quare ornat animam
ſpiritualiter. qḋ fuit figuratum in lamia
aurea que fuit appoſita capiti ſacerdotꝭ
ſtantis ante altare dei zacharie. iij. Po/
nite cydarim ſuper caput eius. Secũ
dum eſt valoris impreciabilis. quia iſtḋ
ſignum non poteſt comparari alicui rei
temporali propter eius valorem. ideo in/
crepãtur ſymoniaci circa hunc ordinem
iiij. ſniaꝝ. diſtin. xxv. Tertiũ eſt vigo/
ris inſeparabilis. quia habet vim tranſ/
ſubſtãtiandi panez in veꝝ corpus chriſti:
ꝛ vinũ in ſanguinẽ eius. in quo ſacramẽ/
to tranſcendit potentiam rationalis cre/
ature. patet. iiij. ſniaꝝ. diſt. xiij. Quar/
tum eſt tenoris indelebilis. quia non po/
teſt deleri aliquo ſcelere vel peccato h̃ ca
racter. nec etiam in inferno quãuis de/
gradatus. Et ideo notandum ꝙ ſi ſacer
dos mortuus reſurgeret: ſacerdos eſſet ſi
ne noua ordinatione. patet. iiij. ſniaꝝ. Jõ
dicit yſa. vltimo. Uidebunt gloriam me
am ꝛ ponam in eis ſignum. Terti/
um. quia eſt ſacerdotis officium. Et di/
citur ꝙ eſt officium angelorum. ſicut em̃
angeli in celeſti ierarchia deo miniſtrãt
ꝛ aſſiſtunt: ſic ſacerdotes in eccleſiaſtica
ierarchia. vt multipliciter patet in ſacra
ſcriptura. ideo dicitur Malachie. ij. La
bia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam ꝛ le
gem ex ore eius exquirent: quia angelus
domini exercituum eſt. Eſt tamen notã
dum ꝙ quattuor angeli ſignanter nomi
nantur in ſacra ſcriptura. Primus eſt

michael: cuius officiũ eſt pro fidelibus
decertare. Apoca. xij. Factum eſt preliuȝ
magnum in celo michael ꝛ angeli prelia
bantur cum dracone: ꝛ draco pugnabat
ꝛ angeli eius ꝛ non preualuerunt: neqȝ lo
cus eorum inuentus eſt amplius in celo.
ꝛ proiectus eſt ille draco magnus ſerpẽſ
antiquus qui vocatᷣ eſt diabolus. Se
cundus eſt Raphael: cuius officium eſt
populum ſanare. qui tobiã antiquũ a ce/
citate ꝛ vxorẽ Tobie iuuenis a demõio
liberauit. pꝫ Tobie. viij. ꝛ vltimo capi.
Tertius eſt vriel cuius officiũ eſt fu/
tura annũciare: et pro bonis operibus an/
nũciare vitaȝ eternã ꝛ pro malis ſuppliciũ
eternũ. Math. xxv. Ibunt hij in ſupplici
um eternum. iuſti aũt in vitam eternam
Quartus eſt gabriel: cuius officiũ eſt
fidei miſteria declarare. pꝫ luce. i. vbi de
fide incarnationis mariã ꝛ totã ecclſiam
inſtruxit. Iſta quatuor officia cuilibet ſacer

Offm. Sacerdotis

doti ꝛ maxime curato iniuncta ſunt. qꝛ
primo debet habere officiũ michaelis. ſ.
populũ ſibi creditum defenſare. Io. x.
Bonus paſtor aiam ſuam dat pro ouibus
ſuis. Secũdo raphaelis. ſ. populũ ſa/
nare per deuotam ſacramentoꝝ admiſtra/
tionẽ. Iacobi vltimo. Infirmatᷣ quis in vo
bis, introducat pſbyteros eccl̃ie ꝛ orẽt ſu
per eũ vngentes oleo in noĩe dñi ꝛ orõ fi/
dei ſaluabit infirmũ ꝛ alleuiabit eũ dñs
ꝛ ſi in peccatis ſit remittẽtᷣ ei. Tertio
vrielis. ſ. futura pdicendo. i. penã ꝛ glo/
riam luce. x. Deſignauit dñs ꝛ alios ſe
ptuaginta duos ꝛ miſit illos in omnẽ ci/
uitatem ꝛ locum quo erat ipſe venturus
Et parũ infra In quacũqȝ ciuitatẽ intra
ueritis ꝛ ſuſceperint vos mãducate q̃ ap
ponuntᷣ vobis: ꝛ curate iſirmos qui in illa
ſunt ꝛ dicite illis: appropinq̃bit in vos
regnum dei. Quarto Gabrielis. ſ. de fi
de informando mar. vlti. Euntes in mũ
dum vniuerſum predicate euangeliũ om
ni creature: q̃ crediderit ꝛ baptizatus fu
erit ſaluᷣ erit: q̃ vero nõ crediderit ↄdem
nabitᷣ ꝛ Io. iij. Niſi quis renatus fuerit ex
aqua ꝛ ſpũſancto non põt introire in re/
gnum dei. Quarta quãta eſt ſacerdo/
tis dignitas. Et dicitur ꝙ in celeſti ierar
chia ordo ſeraphicᷣ eſt digniſſimus ſm
Diony. libro. de angelica ierarchia. Et
ſic ſacerdotalis dignitas pꝫ. vt dĩ etiam
iiij. ſniarũ. diſtin. xxv. Et poteſt oſtendi
quadrupliciter. Primo ex habitudine
ad ordines inferiores. quia epiſcopus cõ
ferens ordines ſacros incipit ab ordini/
bus infimis vſqȝ ad ſupremos gradatiȝ
ꝛ vltimo tanq̃ȝ in digniori in ſacerdotio
cõſumatᷣ. Secundo ex habitudine ad
ordines ſuperiores. ſ. epiſcopatum ꝛ ar/
chiepiſcopatum quia non eſt dignior ſa/
cerdos q̃ȝ epũs: ſed econuerſo. inquantũ
preciſe epũs. in eo eñi ꝙ eſt epũs habet
poteſtatem ſuper eccleſiam militantem
in conferendo ordines ſacros. ꝛ in hoc ſo
lum excedit epũs ſacerdotem: ſed vt ſa/
cerdos habet poteſtatem ſupra corpus
xp̃i verum conſecrando eucharitiaȝ. pꝫ
iiij. ſniaꝝ. diſtin. xxiij. Et in hoc ſacerdos
excedit epiſcopum. Tertio ex ordine
ſacramentoꝝ. quia illa dignitas vel ordo
qui verſatᷣ circa nobilius vel dignius ſa/
cramentum eſt maior. ſed pontificalis di
gnitas verſatur circa ordines: ꝛ ſacerdo/
talis circa eucharitiam. ergo maior. pꝫ
per Diony. libro de angelica ierarchia.
ca. iij. Quarto ex ordine ſacramento/
rum. quia xp̃s tanq̃ȝ caput eccl̃ie debuit
poni in ſupremo eiᷣ ordine. deus aũt pa/
ter conſecrauit eũ in ſacerdotẽ eſt eñi ipe
noſter ſacerdos ꝛ hoſtia. ꝓpter que cõpa/
rans Petrus hanc dignitatem regie ma
ieſtati. d. i. pe. ij. Uos aũt genus electuȝ:
regale ſacerdotium: gens ſancta: populᷣ
acquiſitionis. Quintũ q̃ta eſt ſacer/
dotis poteſtas. ꝛ dicitur ꝙ eſt infinita. qꝛ
ſm dicta ſanctorum virtus infinita non
ſufficeret ad conficiendum eucharitie
ſacramentũ. Sed notandũ ꝙ ſacerdotis
ptãs declaratᷣ ſm quadruplicẽ gradum.
Primo poteſtas ſacerdotis eſt maior
q̃ȝ poteſtas demonum: qui quidem ha/
bent poteſtatem incomparabilem. Iob.
xli. Non eſt poteſtas ſuper terram que
comparetur ei: qui nituntur claudere ce
lum propter peccata. Et ſacerdos po/

teſt aperire per penitentie ſacramentuȝ.
Et ideo datur ei poteſtas clauium in
ordinatione cum caractere ſacerdotali
dum ab epiſcopo ordinatur. patꝫ. iiij. ſen
tentiarum. diſtin. xix. Scd̃o eſt maior
ptãte angelorum. quamuis enim vnus
angelus poſſit mouere celũ ſm ſanctos.
ij. ſniaꝝ. diſt. xiiij. non tñ poſſet vnum celũ
ad terram trahere ꝛ tam cito ſicut radiᷣ
mittitur a ſole. ſacerdos aũt in ſuo miſte
rio transfert verum corpus xp̃i glorioſũ
de celo empirreo ad altare ꝛ ita cito ſicut
radius procedit a ſole ꝛ magis patet. iiij
ſententiarum. diſtin. xiij. Et eſt quid ma/
ius ducere xp̃m ad altare q̃ȝ trahere vnũ
celum. Tertio eſt maior poteſtate ar/
changelorum. poſſunt enim archangeli
angelos mittere ſm dioniſium libro de
angelica ierarchia. ſed ſacerdos celebrã/
do diuina: diuinam maieſtatem trahit
ad altare cũ comitiua angeloꝝ ꝛ archan
gelorum immo multoꝝ ſanctorum ꝛ ſan
ctarum ſm Greg. in omelia paſcali. Et
pꝫ. iiij. ſniaꝝ. diſtin. xl. Quis fidelium
dubium habere poſſit in ipa immolatio
nis hora in vocem ſacerdotis celum ape
riri: ꝛ angeloꝝ choros adeſſe: ꝛ eodẽ mo
mento in celum raptũ ſacramentũ mini
ſterio angeloꝝ. hec Greg. Quarto po
teſtas ſacerdotalis eſt ſicut poteſtas di/
uinarum pſonaꝝ. quia tanta virtus re/
quiritᷣ in tranſubſtãtiatiõe: q̃ta in mũdi
creatiõe: vt pꝫ in allegata diſtin. ꝛ apl̃s
extollens hanc poteſtatem. d. hebre. xiij.
Habemus altare de quo edere non ha/
bent poteſtatem qui tabernaculo deſer/
uiunt. i. angeli. Sextum quanta debȝ
eſſe ſacerdotiſ puritas. Et dicitur ꝙ ſum/
ma in cuius ſignum lauantur acceſſuri
ad altare vt di. Diony. libro de angelica
ierarchia. ca. iij. Et dicit ibi etiaȝ ꝙ ſum
ma purgatio eſt eis neceſſaria. quia deᷣ
videt cui ſecreta cordis patent. Sȝ ma/
xime debet habere ſacerdos quadrupli/
cem gradum humilitatis. Primo i co
gitatu. vnde Diony. ſupra Accedentes
ad eucharitiam purgandi ſunt a leuia/
ribus fantaſijs. ꝛ ſequitur. Homines in
quinari ſordidis cogitationibus ad hoc
ſacramentum digne non veniunt. Se
cundo in aſpectu. vt. ſ. inhoneſte nõ aſpi/
ciant. Ideo di. apoſtolus. i. coꝝ. xi. Debȝ
mulier velamen habere ſuper caꝑ ut pro/
pter angelos. i. ꝓpter altaris miniſtros.
quibus non licet talia aſpicere. Ter/
tio in affatu. quia illo ore de quo verba
ineffabilia procedunt. ſcilicȝ conſecratio
nis non debet aliquid dehoneſtari ver/
bo turpi. quia de eodeȝ fonte nõ emanat
aqua dulcis ꝛ amara. i. coꝝ. xv. Corrum
punt bonos mores colloquia mala: ꝛ idõ
diſſolutus locutor in ſacerdotio ↄſtituᷣ
dicere poteſt illud. yſa. vi. Ue mihi. quia
vir pollutis labijs ego ſum. Quarto
effectu. nam panis propoſitionis erat il
licitus inquinato cum mulieribus. i. Re.
ij. dixit ſacerdos Abimelech ad dauid:
Habeo panem ſanctum ſi mundi ſunt
pueri: maxime a mulieribus ſcȝ ſumãt.
Et multomagis corpus chriſti: qui eſt
panis vite. Iohannis. vi. Et quia talis
puritas non habetur niſi a deo dicitur
Malach. iij. Purgabit filios leuiᷣ ꝛ cola
bit eos quaſi aurum ꝛ quaſi argentum.
ꝛ erunt dño offerẽtes ſacrificia i iuſticia.
Septimum quanta debet eſſe ſacer/
dotis veritas. Et dicitur ꝙ cum veritas
ſit quedam lux ſpũalis ſm ꝓphetam pſ.
xlij. metro. iij. d. Emitte lucẽ tuam ꝛ veri
tateȝ tuã: ipſa me deduxerunt ꝛ adduxe/
runt in montem ſanctũ tuũ ꝛ in taberna
cula tua: ſic ſacerdotalis ordo ſm diony.
libro de angelica ierarchia ca. v. eſt illu/
minatiuus ꝛ lucidus: ideo in cunctis ſa
cerdotibus debet eſſe veritas pura. Et idõ
notandum ꝙ fides catholica que eſt ve/
ritas pura in quolibet ſacerdote debet
fulgere quadrupliciter. Primo vt ip/
ſam fidei veritatem diſtincte cognoſcat.
quia licȝ ſimplicibus fidelibus ſufficiat
que ſunt fidei credere vt tenet eccleſia.
non tamen ſacerdotibus ſufficit. ſed ex
plicite tenentᷣ ſcire articlos fidei. ꝛ idõ eis
dĩ. Oſee. iiij. Quia tu ſciẽtiã repuliſti: re
pellã te: ne ſacerdotio fungaris mihi ꝛ
obliᷣ es legis dĩ tui: obliuiſcar filiorum

tuoꝝ ⁊ ego. Scḋo vt ipſam firmiter
credat.q̈a niſi credant non intelligunt.
yſaie.vij. Si non credideris non perma
nebis. Tertio vt ardēter ꝓ ipa pugnet
īpugnādo ſortilegia ⁊ auguria. ſicut fecit
mathathias.d.i.mach.ij. Et ſi oēs gētes
regi antiocho obediūt.vt diſcedāt vnuſ/
q̈ſq; a ſeruitute legis pr̄um ſuoꝝ.⁊ ꝯſenti
ant mādatis eius.ego tñ ⁊ filij mei ⁊ fra
tres mei obediemus legi pr̄um nr̄oꝝ.ꝓpi
tius ſit nobis deus:nō eſt nobis vtile re/
linq̄re legē ⁊ iuſtitias dei ⁊ infra. Et ze/
latus eſt legem ſicut fecit Finees filius
zambri. Quarto vt ipſam fideliter do
ceat.q̄ tenent̄ ex debito de fide inſtruere
populū ſibi cōmiſſum. Cuius figuram
tenuit Ezechias:qui reduxit populum
ad cultum dei deſtructa ydolatria. de q̄
dicitur.iiij. R.xviij. Fecit qḋ bonum erat
coram domino:iuxta omnia que fecerat
dauid pater eius ipſe diſſipauit excelſa ⁊
contriuit ſtatuas ⁊ ſuccidit lucos confre
gitq; ſerpentem eneū quem fecerat moy
ſes. Octauum q̄nta debet eſſe ſacerdo
tis charitas. Et dicitur q̄ ſicut ordo ſe/
raphicus in eccleſia triumphante eſt ſu/
premus:ſic in eccleſia militante ordo ſa/
cerdotalis eſt ſupremus.et ideo ſicut or/
do ſeraphic⁹ ardet charitate:ſic ⁊ ſacer/
dotalis ardere debet. Et notandum ſe
cundum Auguſtinum libro de doctrina
chriſtiana q̄ quattuor tenemur ex chari
tate diligere. Primo.deum qui ſupra
nos eſt. Secundo noſtram animam
que eſt intra nos Tertio noſtrum cor
pus quod eſt circa nos. Quarto no/
ſtrum proximū qui eſt iuxta nos. Pri
mo ſacerdos ⁊ ſuper omnia debet dilige
re deum vt de multis beneficijs ſit grat⁹
dicente Grego. ſuper Math. Cum em̄
augentur dona:rationes etiam creſcunt
donorum. Secundo.animam ſuam.
vt ipſam non ledat alicuius ſorde pecca
ti.ſed multi cum caractere ſacerdotis ſu
ſcipiunt caracterem beſtie. Apoca. xiij.
Faciet vt quicunq; non adorauerit ima
ginē beſtie occidat̄:⁊ faciet oēs puſillos
⁊ magnos diuites ⁊ paupes ⁊ liberos ⁊
ſeruos hic caracterē. Tertio ſuū cor/
pus.vt ip̄m ſeruet imaculatū. i.coꝝ.vi.
Neſcitis q̄m corpa vr̄a templū ſunt ſp̄us
ſancti.⁊ qui maculāt corpus inde deum
expellunt.i.coꝝ.iij. Qui vulnerat tēpluz
diſperdet eum deus. Quarto ſuum ꝓ/
ximum.quia bonus paſtor animam ſu/
am dat pro ouibus ſuis. Joh.xix. No
num q̄nta debet eſſe ſacerdotis equitas.
Et dicitur q̄ eq̄tas eſt virtus que debet
dirigere in iudicio ⁊ quia ſacerdotes de
bent ſeruare eq̄tatem iuſticie in foro pe/
nitentie.q̄ iudices ſunt animaꝝ ſm̄ illḋ
morale dictū. Juſte iudica ꝓximuz tuū.i.
de proximo tuo. Jo.vi. Nolite iudicare
ſm̄ faciem ſed iuſtum iudiciuz iudicate.
Eſt notandum q̄ ſacerdos in tali iudi/
cio debet agere ſm̄ parabolam ſaluato/
ris Luce.xx. vbi dicitur q̄ ſamaritanus
appropians vulnerato alligauit vulnera
eius infundens oleum ⁊ vinum.ſic ſimi/
liter ſacerdos debet vulneribus peccato
ris infundere Primo vinum increpa/
tionis:exprimendo diuinam iuſticiam.
Secundo oleum ſuauis conſolatio/
nis enumerando diuinam benignitatez.
Tertio vinū diuine cōminatiōis ſi re
cidiuauerit in peccatis. Quarto oleū
eterne retributiōis ſi pſeuerauerit. Et q̄
iſta ad ſacerdotē ſpectāt dicit domin⁹ le
proſo luce.v. Uade oſtende te ſacerdoti.
Sed notandum ſm̄ Gregoriū libro pa/
ſtoraliū. Neceſſe eſt vt manus mūda eſſe
ſtudeat que ſordes lauat ⁊ ideo miniſtrā
tes ſacramenta in peccato mortali:pec/
cant mortaliter patet.iiij. ſententiarum.
diſtinctione. viij.capitu. de penitentia.
Decimum quanta debet eſſe ſacerdo
tis pietas. Et dicitur q̄ iſtud declarat
apoſtolus.i. Thimo.iiij. Exerce autē te
ipſum ad pietatem.quia ad omēs vtilis
eſt. Sed notandum q̄ q̄ttuor ſunt opera
pietatis:circa q̄ ſacerdos ſe exercere dꝫ.
Primuz eſt ſacramentoꝝ diuinorum
ſpōtanea adminiſtratio prece vel precio
nullo interueniente Mat.x. Gratis ac/
cepiſtis gratis date. Secundū ſuffra
giorū ſpiritualium voluntaria cōmuni/

catio:q̄ ſi in talibus ocurreret preciuz
lepram iezi ſibi adaptaret:de qua dr̄.iiij.
Regū.v. Nunc igit̄ accepiſti argentum
⁊ accepiſti veſtes:vt emas oliueta et vi/
neas oues ⁊ boues:ſeruos ⁊ ancillas:di/
xit Helizeus ad iezi: ſꝫ ⁊ lepra Naamā
adherebit tibi ⁊ ſemini tuo que peior eſt
hereſi Symonis:de qua Act.viij. Cuz
vidiſſet Symon quia ꝑ impoſitionem
man⁹ apl̄oꝝ daret̄ ſpūſctūs obtulit eis
pecuniā dicens: Date mihi ⁊ hanc pote/
ſtatem:vt cuicunq; impoſuero man⁹ ac
cipiat ſpiritūſctm̄: ⁊ dixit ei Petr⁹. Pe/
cunia tua tecū ſit in ꝑditionem. Ter/
tiū infirmoꝝ ſedula viſitatio:q̄ tempo/
re infirmitatis ſunt introducendi Jaco.
vlti. Infirmat̄ q̄s in vobis ⁊c̄. Require
ſupra miſterio tertio diuiſiōe ſcḋa pede
ſcḋo. Ideo in ꝑſona ſacerdotis dic̄ apl̄s
ij. Coꝝ.xi. Quis infirmat̄ ⁊ ego non in/
firmor. Quartuz mortuoꝝ viſceroſa
ſepelitio:q̄ eccl̄iaſtica ſepultura ordina
ta eſt ꝓpter ſpem future reſurrectiōis:vt
tangit Dyoni.li. de eccl̄iaſtica ierarchia
ſed dubiū eſt ne aliq̄ ſacerdotes vera pie
tate careant ſicut ille qui viſo vulnerato
abijt Lu.x. Undecimuz quāta debet
eſſe ſacerdotis ſanctitas? Et dr̄ q̄ ſi ſa/
cerdotes q̄ comedere debebāt panes ꝓ/
poſitionis:habebant eſſe ſancti:vt patet
i. Regū.xxi. Req̄re ſupra miſterio. vi. pe
de.iiij.multomagis catholici ſacerdotes
quottidie angelicū panē ſumētes.ſ.xp̄m
in eucharíſtie ſacramento: de quo Joh.
vi. Ego ſuz panis viuus q̄ de celo deſcē/
di. Sed notandū q̄ ſacerdotes vete.te/
ſtamēti q̄drupl̄r ſctificabant̄. Primo
quantū ad vnctionē Exo.xxix. Tolle vi
tulū de armento ⁊c̄. Et paꝝ infra. Oleū
vnctionis fundens ſuꝑ caput eius atq;
hoc ritu conſecrabit̄. Scḋo q̄tum ad
cibationē:q̄ coꝝ cibaria dicebant̄ ſācta:
vt dicit̄ in Leuit. Tertio q̄tum ad in
duitionez:q̄ veſtis ſacerdotalis dicebat̄
ſctā Exo.xxviij. Faciesq; veſtē ſanctam
aaron fratri tuo in gloriam ⁊ decorem.
Quarto q̄tum ad habitationē:quia
ſoli ſacerdotes ingrediebant̄ ſctāſctoruz
in tabernaculo federꝭ Nume.iiij. Et ſic
ſacerdotes noue legis ſpūalr̄ debent ſan
ctificari. Primo q̄tu ad vnctionez:vt
ſpū ſctō repleant̄. Scḋo q̄tū ad cibati
onem vt amenitatibꝫ celeſtibꝫ ꝑfruantur
Tertio q̄tū ad induitionē vt honeſtꝭ
moribus decorent̄. Quarto q̄tum ad
habitationē:q̄ ſicut celeſtia tractant ita
⁊ celeſtem habitationez habere debent.
Philip.iij. Noſtra aūt cōuerſatio in celis
eſt. Jō dr̄ eis Exo.xix. Sacerdotes q̄q;
qui accedūt ad dn̄m ſctificent̄ ne percuti
am eos.i. Coꝝ.xi. Itaq; q̄cūq; māduca
uerit panē hunc vel biberit calicē dn̄i in
digne:reus erit corꝑis ⁊ ſanguinis dn̄i.
Duodecimū quanta eſt honoꝝ ſacer/
dotū felicitas. Et dr̄ q̄ ſicut ſūt ſacerdo/
tes in eccl̄ia militāte:ſic erunt in trium/
phante Apocal̄.vij. Sūt ante thronum
dei.ſ.ſacerdotes ⁊ ſeruiūt ei die ac nocte
in templo eius. Et notanduz eſt q̄ in
coꝝ felicitate notant̄ quattuor inſignia.
Primū dignitas incōparabilis.quaz
extollēs Petrus di.i. Pe.ij. Uos aūt ge
nus electū:regale ſacerdotiū:gens ſctā:
populus acq̄ſitionis. Scḋm claritas
inobfuſcabilis: q̄ loti ſunt in ſanguine
agni.⁊ iō clariſſimi Apocal̄.i. Qui dile
xit nos:⁊ lauit nos a pctis nr̄is in ſang/
uine ſuo ⁊ fecit nos regnuz ⁊ ſacerdotes
deo ⁊ patri ſuo. Tertiū iocūditas ine
narrabilis Apocal̄.v. Cantabāt cāticū
nouū dicētes. Dign⁹ es dn̄e accipe libꝝ
⁊ ſoluere ſignacula eius. Et paꝝ infra:⁊
feciſti nos deo nr̄o regnū ⁊ ſacerdotes ⁊
regnabim⁹ ſuper terrā. Quartū ſecu/
ritas immortalitatis Apocal̄.vlti. Nox
vltra nō erit:⁊ nō egent lumine lucerne
neq; lumine ſolis q̄m dn̄s deus illumi/
nabit illos ⁊ regnabūt in ſecula ſeculoꝝ.
Idē ca.xx. In his ſcḋa mors nō hꝫ pta/
tē ſed erūt ſacerdotes dei ⁊ xp̄i ⁊ regnabūt
cū illo mille annis.i.ꝑpetuo ſm̄ qḋ expo
nit Auguſti. ij. de ciui. dei. Ad quā.⁊c̄.

De apl̄is Philippo ⁊ Jacobo.

Ac tibi duas tu
ſ. bas argēteas ductiles quib
C

cõgregare poſſis multitudinẽ Numeri.x
ca. Sciendũ ꝙ antiq̃tus tubis vtebanꝛ
in quatuor.ſ.in bellis aggrediendis:in
populis cõuocãdis:in caſtris mouẽdis:
in feſtis ſolennizãdis. De his quattuor
dicitur Nume.x. Ideo qꝛ fili⁹ dei venerat
in mundũ ad iſta q̃ttuor ſ. Ad expug
nãdũ hoſtes fidei. Ad cõuocandũ po
pulum ad cultũ dei. Ad mouendũ ca
ſtra per viã charitatis. Ad premiũ fe/
ſti eterne iocunditatis:merito igitur vti
voluit tubis.i.apoſtolis ꝛ apl'icis viris
inter quas tubas duo fuerũt Philippus
ꝛ Jacobus de q̃bus ait pater filio verba
ꝓpoſita. Fac tibi duas tubas argenteas
ductiles q̃bus cõuocare poſſis multitu/
dinẽ. In quibus quidẽ verbis iſti duo ꝑ
cioſi apoſtoli cõmendanꝛ a quattuor ſm
quadruplex genus cauſe.ſ. Ab efficien/
Primũ principale. te. A materia. A forma. Et a fine. Pri
mo ab efficiẽte ibi. Fac tibi.vbi notaꝛ in
ipis officij auctoritas. Secũdo a ma
Scdm teria.ibi.tubas argenteas:in quo notaꝛ
in ipis eloquentie claritas:in tuba ſon⁹
terribilis ad mouendũ affectũ:in argen
to ſonus lenis ꝛ facilis ad docenduꝫ in/
tellectum. Tertio a forma:quia duas
ductiles. in quo notatur in ipis vite ſan
ctitas.in dualitate gemina charitas:qua
bonũ inchoet:in ductilitate patientie fir
mitas que inchoatũ cõtinuet. Quar/
to a fine.ibi.q̃bus cõuocare poſſis mul/
titudinẽ.in quo ipoꝝ vtilitas ꝛ vtilitatiſ
generalitas deſignaꝛ.nã in cõuocatione
vnitatis fidei vtilitas: in multitudie vti
litatis generalitas deſignaꝛ. Hec em̃ ſũt
quattuor que pficiũt ꝛ cõmendabilẽ red
dunt predicatorẽ:auctoritas ꝓpter offici
um:eloquentia ꝓpter documentũ: ſcitas
ꝓpter exemplũ:vtilitas ꝓpter meritũ et
premiũ eternũ. Quantũ ad tertiũ ꝑn/
Tertiũ cipale.vbi duo ꝑcioſi apl'i cõmendanꝛ a
forma:qꝛ duas ductiles in q̃ notaꝛ i ipis
ſcitas.Eſt ſciendũ ꝙ iſte numerus duo
charitatẽ ſignificat: qꝛ dic̃ Greg.ꝙ dñs
miſit ad ꝑdicandũ binos apl'os: ad de/
notandũ ꝙ min⁹ q̃ inter duos charitas
haberi nõ põt:nemo em̃ ad ſeipm chari/
tatẽ habet:ſꝫ ꝑ charitatẽ in alteꝝ tendit:
vt charitas eſſe poſſit.Jdõ iſti duo apl'i in
vita ꝛ in morte ꝑfecta charitate cõiuncti
fuerũt: vnde bene miſtice deſignanꝛ per
duo luminaria magna Geñ.ij.cap. Per
duos pullos colũbaꝝ Leuit.v.cap. Per
duos cherubĩ Exo.xxv.ca. Per duas oli
uas Zach.iiij.cap. Per duas columnas
ij.Regũ.vij.cap. Per duo candelabra
Apocal.xi.cap. Quia in luminarib⁹
illuminatio claritatis:in pullis albatio
puritatis:in cherubin cognitio veritatꝭ
in oliuis compaſſio pietatis: in colũnis
ſupportatio penalitatꝭ:in cãdelabrꝭ edi/
ficatio ſctitatꝭ. Primo igiꝛ dico ꝙ iſti Primũ
duo apl'i deſignanꝛ ꝑ duo luminaria ma
gna: de q̃bus diciꝛ in figura Geñ.ij.ca.
Fecit deus duo luminaria magna:vbi
duo ponunꝛ.ſ.ex ꝑte efficiẽtis nobilitas.
ibi.Fec̃ deus.ex ꝑte effectus bonitas.ibi
Duo:ecce charitas:qꝛ minus q̃ inter du
os charitas eſſe nõ põt ſm Greg.ecce ſo
cietas amoroſa ꝛ grõſa: in qua fulgebat
charitas ad deũ ꝛ ad ꝓximũ.magna ec/
ce ſctitas:qꝛ fuerũt magni ſctitate ꝛ ꝑtu
te ꝛ ꝑfectione.ſed mõ ſũt magni glĩfica/
tione. Luminaria:ecce claritas:fuerunt
em̃ clari ꝛ luminoſi ꝓpter ſuaꝫ ſciam: qꝛ
licet ante aduentũ ſpũſſcti fuerit homi/
nes idiote: tamẽ poſt fuerũt illuminati
in fide omni ſcia neceſſaria ad ſaluteꝫ:q̃
et alios illuminauerunt. Scdo dico Scdm
ꝙ iſti duo apl'i deſignanꝛ per duos pul/
los columbaꝝ:de quibus diciꝛ in figura
Leuiꝛ.v. Anima que peccauerit ꝛc.ꝛ ſe/
quiꝛ:offerat duos turtures vl' duos pul
los colũbaruꝫ. In turture em̃ que habet
planctum ꝓ cantu ſignificaꝛ cõtritio: in
pullis columbaꝝ q̃ non habent fel:ſigni
ficaꝛ innocentia ꝛ puritas. Qꝛ autẽ iſti
duo apl'i habuerit iſtã puritatẽ: patet ex
hoc qꝛ fuerũt apl'i xp̃i ꝛ tenuerũt vitam
euangelicã:q: vt diciꝛ Lu.vi.ca. Relictꝭ
oĩbus ſecuti ſunt eũ.i.xp̃m.ꝛ optime dic̃
Relictis oĩbus que.ſ.poterant animas
deturpare eoꝝ que ſunt:ſuperbia:auari/
cia:luxuria. ſciebant em̃ illud veruꝫ eſſe
quod diciꝛ Eccl'iaſtici.xiij. Qui tetigerit

Tertiũ rit picẽ coinq̃nabiꝛ ab ea. Tertio dico
ꝙ iſti duo apoſtoli deſignanꝛ ꝑ duo che/
rubin: de quibus dꝛ in figura Exo.xxv.
Facies duos cherubin aureos ꝛc. Che/
rubin interpretaꝛ plenitudo ſcie ꝛ deſig/
nat apl'os plenos ꝟitate ſcia et ſapiẽtia.
Cherubin em̃ ſũt in ſuprema ierarchia
angeloꝝ qui imediatiſſime ꝛ itime aſpi
ciũt diuinã eſſentiã:ꝛ per illos reuelatur
ipſa eſſentia alijs:quare deſcribunꝛ ala/
ti ſex alis i Eſaia. Sic em̃ iſti beati apo
ſtoli fuerũt pleni veritate ſcia et ſapien/
tia cognoſcendo deũ xp̃m ꝛ hominem:ꝛ
eius veritatem ꝛ doctrinã habentes ſex
alas.duas reſpectu dei.dilectionis.ſ.et
cognitiõis:duas reſpectu ſui.ſ.cognoſcẽ
do bona nature in q̃bus creauit eos ad
imaginem et ſilitudinem ſuam: ꝛ bona
gratie in q̃bus recreauit per paſſionem
Quartũ Quarto dico ꝙ iſti duo apoſtoli deſi/
gnantur per duas oliuas:de q̃bus dꝛ in
figura Zacharie.iiij.ca. Ecce due oliue
ꝛ duo candelabra a dextris lampadis:ꝛ
alia a ſiniſtris ꝛc. Expone:iſte due oliue
ſunt iſti duo apl'i:ꝛ comparanꝛ oliue: oleũ
em̃ habet naturã conditiui ſaporis:ꝛ le/
nitiui dulcoris:due ergo oliue ſignificãt
in iſtis duob' apl'is duas ſpecies pietatꝭ
ſ.corꝑalis ꝛ ſpũalis:ſicut em̃ oleũ ſupna
tat alijs liquorib':ſic pietas in iſtis. De
pietate corꝑali patet: qꝛ pauꝑibus om/
nia reliquerũt ꝛ dederũt ſm conſiliũ xp̃i
De ſpũali patet: ſi reſpicias vitam eoꝝ
Quĩtũ quomodo cõſolabanꝛ deſolatos:ꝛ inſtru
ebant indoctos. Quinto dico: ꝙ iſti
apl'i deſignanꝛ ꝑ duas colũnas:de q̃bus
diciꝛ in figura.iij.Regũ.vij. Decẽ ꝛ octo
cubitoꝝ altitudine ꝛ duodecim cubitorũ
latitudine aderat colũna vtraq̃.duo q̃q̃
capitella fecit:que ponerenꝛ ſuper capita
columnaꝝ.ꝛ ſequiꝛ. Statuit duas colũ/
nas in porticu templi:expone. Templũ
iſtud eſt regnũ celoꝝ: porticus eſt eccl'ia
militans in qua ſunt due colũne.id ẽ iſti
duo apoſtoli. Altitudo.xviij.cubitoꝝ ſi/
gnificat ꝙ iſti duo apoſtoli ſemꝑ erigebã
tur verſus celum per.x.precepta legis ꝛ
octo ꝟtutes q̃bus debenꝛ octo btitudies
de q̃bus diciꝛ Mathi.v. Bti pauperes
ſpiritu:qm̃ ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ. videas
omes ſicut continenꝛ ibi.ſ.v.cap. Linea
xij.cubitoꝝ latitudinis ſignificat.xij.ar/
ticulos diuinitatis ꝛ humanitatis xp̃i:
quos iſti firmiter crediderũt. Et dicunꝛ
colũne:quia ſicut columne ſuſtinent do/
mũ:ita iſti eccl'iam:ꝛ ſicut columne mul
tum laborãt edificiũ ſuſtentãdo: ſic iſti
ſuſtendando fidem xp̃i multos labores
habuerunt ꝛ ſuſtinuerunt in perſecutio/
nibus: in aſperitatibus ꝛ in tormentis:
ſed ſicut caput vbi ſũt quinq̃ ſenſus ha
bet regere totum corpus: ita duo capitel
la erant in columnis : que quidem capi/
tella ſignificant in iſtis apoſtolis duas
virtutes.ſ.temperantiam ꝛ patientiam:
ita ꝙ temperantia eſt neceſſaria in ꝓſpe/
ris:et patientia in aduerſis. Et iſte due
colũne erant fortes quia cree:ſic iſti apo
ſtoli fuerũt fortes:ꝙ nec ꝓſperis nec ad/
uerſis potuerũt frãgi. Et de hac fortitu/
dine cõtra omẽ malũ vide in vita eoruꝫ. Sextũ
Sexto dico ꝙ iſti duo apl'i deſignanꝛ
ꝑ duo cãdelabra:de q̃bus dꝛ Apocal.xi.
Dabo duob' teſtibus meis et propheta/
bunt amicti ſaccis. Hij due oliue ſunt ꝛ
duo candelabra lucentia in cõſpectu dñi
terre: ſi q̃s voluerit eis nocere:ignis exi
bit de ore eoꝝ ꝛ deuorabit inimicos eoꝝ
ꝛ ſequiꝛ. Hij hñt ꝑtãtem claudere celuꝫ
nubib' ne pluãt:ꝛ ſequiꝛ. et ꝑcutere ter/
ram omni plaga:expone et nota ꝑfectio
nẽ magne ſanctitatis in iſtis duob' apo/
ſtolis. In hoc ꝙ vocanꝛ teſtes laudanꝛ
de veritate:vnde ad litterã iſti fuerũt te/
ſtes vite xp̃i ꝛ mortꝭ ꝛ reſurrectiõis ꝛ do
ctrine euãgelice. In hoc ꝙ dicit ꝓpheta/
bunt laudantur de magna ſapientia ꝛ co
gnoſcibilitate:vnde in lege prophete vo
cabantur videntes deum:vnde ad lr̃am
Iſti viderunt ſecreta dei ꝛ reuelauerunt
ea dãdo conſilia populis:quomõ decli/
narẽt a maloꝝ facerẽt bonũ. In hoc ꝙ di
cit.amicti ſaccis:laudanꝛ de humilitate
contra diaboluꝫ:de paupertate ꝯtra mũ
dum:de auſteritate ꝯtra carnẽ. In hoc
ꝙ dic̃ due oliue laudantur de pinguedie

⁊ dulcedine deuotiõis mentalis ⁊ orati/
onis vocalis in hoc ꝙ dicit: duo cãdela/
bra lucentia: laudant̃ de honeſta cõuer/
ſatõe: ita ꝙ cõuerſatio eoꝝ lucebat ⁊ da/
bat exemplũ om̃ibus eos aſpicientibus
⁊ bene vocant̃ candelabra: vides eniȝ ꝙ
cãdela ponit̃ ſuꝑ candelabꝝ: vnde de cã
delabris dicit̃. ij. Paral. iiij. ca. Salomõ
fecit candelabra ex auro puriſſimo cum
lucernis ſuis: vt lucerẽt ante oraculũ. In
pede candelabri tripartito ſignificat̃ fi/
des trinitatis quã iſti glorioſi apl̃i ita for/
titer habuerũt ꝙ pro ea morti ſe expoſue
runt. In haſtili candelabri ſignificatur
ſpes: vnde in ſpe remunerationis eterne
oꝑabant̃ opera virtuoſa. In auro puriſſi
mo ſignificatur puritas mentis ⁊ operũ
ipoꝝ ꝓpter xp̃m. Lucerne que erant ſuꝑ
haſtis ſignificãt ꝙ opera bona debẽt eẽ
publica. candelabra eñ aploꝝ erant ſep/
tem: vt dicit̃ Zach. iiij. cap. que ſũt ſeptẽ
opera miſcdie corꝑalia vel ſpũalia facta
in charitate. Sed in hoc ꝙ di. Si qs vo
luerit eis nocere: ignis exibit de ore ipſo
rũ: laudant̃ de amore quẽ habebãt ad in
uicem. iuxta conſiliũ xp̃i. Diligite inimi
cos veſtros: ⁊ ille ignis ſic comburebat
eos ꝙ eos nõ ꝯſumebat ꝗnimo efficiebã
tur amici. In hoc ꝙ dicit ꝙ habẽt pote/
ſtatẽ claudere celũ: laudant̃ de ſanctita/
te vel dignitate ſacerdotali quia ipi ha/
bebant ꝑtãtem ligãdi atꝗ ſoluẽdi. ipis
eñ fuit dictũ illud. Quodcũꝗ ligaueri
tis ſuꝑ terrã erit ligatuȝ ⁊ in celis: ⁊ qd/
cunꝗ ſolueritis ſuper terrã erit ſolutum
⁊ in celis. In hoc ꝙ di. ꝙ habent poteſta
tem ꝑcutere terrã ſignificat̃ poteſtas iu/
dicialis: quã habebũt in die iudicij ipis
eñ dictũ fuit: Sedebitis ſuꝑ ſedes iudi
cantes. xij. tribꝰ iſrael. De ſctitate potes
ſatis inuenire in vita eoꝝ.

De virtute humilitatis ſermo.

D Iſcite a me quia
mitis ſuȝ ⁊ humilis corde: et
inuenietis requiẽ aiabꝰ vr̃is
Math. xv. ca. Quia ꝓo xp̃us ꝑdie q̃
pateret̃ dedit ꝑceptuȝ hũilitatis exẽplũ
in eo ꝙ diſcipuloꝝ pedes lauit. Iõ ad de
clarationem huius ſolennitatis conue/
niẽter aſſumit̃ verbũ iſtud in quo ſalua/
tor noſter duo facit. Primo iducit vir/
tutis meritũ ad oꝑandũ cũ dic̃. Diſcite
a me: qꝛ mitis ſũ ⁊ humilis corde: vñ ad
Philip. ij. ca. Semetipm̃ exinaniuit for/
mam ſerui accipiẽs. Scd̃o promittit
ꝟtutis premiũ ad ꝑcipiendũ. cũ ſequit̃:
Et inuenietis requiẽ aiabus vr̃is. vnde
dicit̃ Apocal. xiiij. ca. Amodo iam dicit
ſpũs: vt requieſcant a laboribꝰ ſuis: quia ĝ
humilitatis ꝟtus eſt illa ſm̃ btm̃ Aug.
in ſermone de pluribꝰ martyribꝰ: in qua
debemus dñm ꝑcipue imitari: ideo cir/
ca iſtã virtutẽ ſunt. xij. articuli declaran
di quoꝝ Primꝰ eſt: qd eſt humilitas.
Et dr̃ ꝙ q̃ttuor ſunt modi ꝟtutũ. quoꝝ
Primo ꝙ aliq̃ ſunt ad bonũ ꝓſequen/
dum vt pietas: quia bonũ facere querit
Scd̃o alique ſunt ad malũ fugiendũ:
vt caſtitas: quia malũ vitare intendit.
Tertio alie ad vtrũꝗ vt eq̃tas: quia
ꝑ hanc ſubiecti a malo ruent̃ ⁊ ad bonũ
ꝓuehunt̃: iuxta dictum ꝓphete pſ̃. xxxiij.
metro. xiiij. Declina a malo ⁊ fac bonuȝ
Quarto ſunt alie ad neutrũ: vt paciẽ/
tia: qꝛ non cõſentit in actus ſequẽdi aut
fugiendi: ſed in actũ tantũ patiendi ma
lum. nũc aũt humilitas non eſt ad proſe
quendũ bonũ: nec ad fugiendũ maluȝ ſe
extẽdit: ſed reſiſtendũ circa honores ad
quos animꝰ hoim eſt nimis ꝓnus ſic̃ ſu
ꝑbia eſt vitiũ talia ꝓſequẽs. Vñ q̃ttuor
ſũt ꝟtutes tales fugiẽtes ea ad q̃ ſumus
ꝓni. Prima eſt pauꝑtas voluntaria q̃
dimittunt̃ facultates. Scd̃a eſt conti/
nentia rõnalis q̃ abijciunt̃ voluptates.
Tertia eſt abſtinẽtia q̃ reprimunt̃ gu
ſtus delectatiões. Quarta eſt humili/
tas qua paruipẽdunt̃ honores: vnde dr̃
ij. Regũ. vi. cũ Michol filia Saul argu
eret Dauid de contẽptu ſui honoris: qꝛ
luſerat ante archã federꝭ dñi. Rñdit Lu
dam ⁊ vilior fiam plus q̃ factus ſum et
ero humilis in oculis meis. Et iõ di. pſ̃
c xxx. metro ꝑmo. Dñe non eſt exaltatuȝ
cor meũ neꝗ elati ſũt oculi mei neꝗ am

bulaui in magnis neꝗ in mirabilibꝰ ſu/
II. arti/culus. per me. Scd̃s articulus eſt: vnde ori/
tur humilitas. Dr̃ aũt ꝙ ſicut ſuꝑbia ori
tur ex ſtultitia: pro eo ꝙ ideo ſuꝑbus q̃li
bet eſt: quia neſcit noſce ſuos defectꝰ: ita
humilitas orit̃ ex ꝓuidentia: qꝛ pru/
dens cũ bene ⁊ recte iudicet in agibilibꝰ
nouit ꝓprios defectus: ⁊ ſic tenet ſe in hu
militate: vnde Prouerb. ix. Ubi humili
tas ibi ⁊ ſapia. Sed attendenduȝ eſt ꝙ
homo ſapiẽs habet quadruplicẽ actum
ex quo cauſat̃ in eo virtus iſta humilita/
tis. Primus eſt ꝙ ſuos defectus ſapiẽ
ter cognoſcendo recogitat. qꝛ prudẽs nõ
errat. Scd̃s eſt qꝛ ex talibꝰ defectibus
ip̃m ſe idignuȝ honore iudicat: qꝛ nouit
ꝙ honor eſt ꝟtutis premiũ: ⁊ iudicat nõ
eſſe ſibi debitũ. Tertius eſt: ꝙ talẽ ho
norem nõ affectet niſi ſit ſibi conueniens
bonũ: qꝛ nullus affectat nõ ſibi conueni
ens bonũ. Iſte autẽ iudicat iſtud nõ eſſe
ſibi cõueniens bonũ: igitur non appetit.
Quartus actus eſt qꝛ talẽ honorẽ re/
cuſat: quia eſt ei diſcõueniens ſicut con/
trariũ ⁊ om̃e tale eſt nociuũ. Et ſi dicat̃
ꝙ hoc ꝑtinet ad vitioſũ ⁊ non ad virtuo
ſum cui eſt cõueniens ꝟtus: qꝛ honor eſt
teſtis ꝟtutꝭ occurrit illud Eſa. lxiiij. ca.
Quaſi pannus menſtruate vniuerſe iu/
III. ar/ticulus ſticie nr̃e. Tertius articulus eſt q̃ ſũt
hũilitatis gradus: ⁊ ponunt̃ duo. Pri
mus quo ad defectus conſiderationem.
Scd̃s quo ad honoris declinationeȝ.
Primus gradus q̃ eſt quo ad defectꝰ cõ
ſiderationẽ conſiſtit in q̃ttuor. Primꝰ
eſt: ſuos defectus recognoſcere in intelle/
ctu: ſicut dicit propheta pſ̃. l. metro. iiij.
Qm̃ iniquitateȝ meam ego cognoſco et
peccatũ contra me ⁊c̃. Scd̃s eſt ipſos
deteſtari in affectu poſt noticiã: ſicut dic̃
idem ꝓpheta pſ̃. xxi. metro. iiij. Ego aũt
ſum vermis ⁊ non homo: obprobriũ ho/
minũ ⁊ abiectio plebis. ⁊ idẽ. Iniq̃tateȝ
odio habui ⁊ abhominatus ſũ. Tertius
eſt ipſos nõ occultare in effectu: ſicut ideȝ
ꝓpheta dicit pſ̃. xxxi. metro. v. Delictuȝ
meũ cognitũ tibi feci: ⁊ iniuſticiã meam
nõ abſcondi. Quartꝰ eſt ipſos maniſe/
ſtare in affatu: vt ait idẽ ꝓpheta pſ̃. xxxi.
metro. vi. Dixi cõfitebor aduerſũ me in
iuſticiã meã dño. ⁊ tu remiſiſti impietatẽ
pcti mei. ⁊ pſ̃. xxxvij. metro. xix. Qm̃ ini
quitatẽ meã annũciabo: ⁊ cogitabo pro
pctõ meo. Scd̃s gradus iſtius virtu/
tis ponit̃ q̃ ad honoris declinationẽ qui
conſiſtit in q̃ttuor. Primꝰ eſt honoreȝ
nõ deſiderare ſic̃ deſiderãt pompatici et
ambicioſi vel phariſei q̃ optabãt ꝑmos
accubitus in mẽſa ⁊ vocari ab hominibꝰ
rabi: vt dr̃ in euãgelio Math. xxiij. cap̃.
Scd̃s eſt honorẽ fugere: ſic̃ xp̃us fecit
qñ iudei volebant eũ facere regẽ q̃ fugit
in montẽ: ſic etiã xp̃i diſcipuli. ſ. Barna/
bas ⁊ Paulꝰ: vt habet̃ Act. xiiij. qñ pro
miraculo facto recuſabãt honorẽ di. Et
nos mortales ſumus ſiles vobis hoies
annũciantes vobis ab his vanis cõuer/
ti ad deũ viuũ. Tertius eſt dedecus
⁊ inhonorẽ ſuſtinere: ſic̃ apl̃i Act. v. qui
ibãt gaudẽtes a cõſpectu cõcilij: qm̃ dig
ni habiti ſunt ꝓ nomine ieſu contumeliã
pati. Quartus eſt inhonorẽ ⁊ vilipen
diũ querere ſicut ipe dñs: ꝓ quo dicit ꝓ/
pheta pſ̃. lxxxiij. metro. xi. Elegi abie/
ctus eẽ in domo dei mei magꝭ q̃ habita
re in tabernaculis pctõꝝ. i. in ſynagoga. de
quo Luce. xviij. Ecce aſcendimꝰ hiero/
ſolymã ⁊ conſumabũtur oia que ſcripta
ſunt ꝑ ꝓphetas de filio hois. tradet̃ eniȝ
gentibus ⁊ illudetur ⁊ flagellabit̃ ⁊ con
ſpuet̃: ⁊ poſtꝗ flagellauerint occidẽt eũ. IIII. ar/ticulus
Quartus articulus: quot ſũt humili/
tatis maneries. Et dicit̃ ꝙ diſtinguũtur
ſicut diſtinguũtur honores qui exhibent̃
vel bonis interioribꝰ vel exterioribꝰ. Bo
na aũt interiora ſũt q̃ttuor. Primo ſũt
potẽtie naturales: de q̃bus eſt humilitas
cũ qs cõcedit ꝙ ꝑ ꝓpriũ ingeniũ non po/
teſt qs noſce ſeip̃m duplr̃ dicendo: quia
ignoro ingreſſũ ⁊ egreſſũ meũ. Scd̃o
ſũt ꝟtutes itellectuales de q̃bꝰ eſt hũili/
tas cũ qs cogitat ꝙ ꝑ nullã ſciẽtiã poſſet
ꝑfecte ſcire vnuȝ miliũ granũ. Tertio
ſunt virtutes morales: de q̃bus eſt humi
litas: cum quis cogitat ꝙ omnes denĩ/
grantur per vnũ defectum ſicut diſſamã/

tia ꝑ vnicā vocē: ⁊ tamen nullus inueni/
tur ſine aliquo defectu. Quarto ſunt
virtutes ⁊ paſſiones ſupnaturales: et de
talib⁹ eſt humilitas. cū quis cogitat ꝙ ta
lia a ſe nō habet nec de talib⁹ eſt deo gra
tus vt deberet. S; bona exteriora ſūt
quattuor. Primo bona corpis vt forti
tudo ⁊ pulchritudo: de qbus nō eſt glori
andum: qꝛ corpus nr̄m eſt corruptibile.
Scḋo bona generis: de qbus non eſt
gl̄iandū: qꝛ oēs pceſſim⁹ a pmis agri/
colis. Tertio bona dignitatū de qui/
bus nō eſt gl̄iandū: qꝛ illa videnꝛ eſſe cō
munia bonis ⁊ malis. Quarto ſūt bo
na diuitiaꝝ de qbus non eſt gl̄iandū: qꝛ
illa ſunt minima bona ⁊ cōmunia quan/
to magis exteriora. Et qꝛ contingit cir/
ca oīa illa ſupbire: iō circa oīa iſta hu/
militas eſt obſeruāda: ſicut dicit ſapiēs
Eccle. iij. ca. Quanto maior es humilia
V. articulus te in oibus. Quintus articul⁹ eſt que
ſunt humilitatis ꝓprietates. ⁊ ponuntur
q̄ttuor. Prima eſt ꝙ illa ꝟtus eſt com/
muniſſima: qꝛ ſicut in omni ꝟtute cōtin/
git ſupbire: ita ⁊ hūiliter agere q̄uis in
ſupbiendo nō ſit vera ꝟtus. Scḋa eſt
ꝙ illa ꝟtus eſt acceptiſſima qꝛ cū in aliis
ꝟtutib⁹ ſit odiū inter ꝟtutes ⁊ vitiuz op/
poſitū ſicut crudeles odiūt mitē: ⁊ auari
liberalē: luxurioſi caſtū: tn̄ hic ſuperbi di
ligūt humilē magis q̄ ſuperbū. Ter/
tia ꝙ illa ꝟtus eſt ſecuriſſima quia tenet
affectū hoīs in infimo ſicut ſuperbia in
ſummo. ⁊ ideo qꝛ de infimo nō pōt quis
cadere: iō pōt ſecurus ꝑmanere: ſicī in ſen/
ſibilib⁹ non piclitaꝛ cadere: niſi q ſtat in
alto. Quarta eſt ꝙ hūilitas eſt virtus
ſumme neceſſaria: qꝛ ſm Greg. in dialo/
go. ipa eſt cuſtos oīm ꝟtutū: ⁊ iō deus ꝑ
mittit in pfectꝭ viris nōnullos defectus
vt ex ipis accipiāt hūilitatis occaſionez
ad ꝟtutē cuſtodiendā ſicē exemplificat de
illo ſctō qui a riſu cōtinere ſe nō poterat.
Et inducit ad hoc ꝙ filij iſrael debellarꝭ
chananeis q erāt fortiores non potuerūt
expugnare phyliſteos q erant infirmio/
res: vt animaduerterent illos non virtu
tibus ſupaſſe ꝓprijs: vt habeꝛ. i. Re. xxxi.

VI. articulus Sext⁹ articul⁹ q̄ ſūt hūilitatꝭ cauſe ⁊
ponunꝛ q̄ttuor. q̄ꝝ Pria ē timor dnī: qꝛ
ſicē audacia inducit ſupbiā: ita timor dnī
īducit hūilitatē: vn̄ hoīes timorati nō ſūt
elati Eccl'ia. i. c. Timor dnī expellit pec
catū. Scḋa eſt paruipenſio ſui: qꝛ ſicē
hoīes q ſeipos exiſtimant: honores ſibi
appropriāt: ſic q ſe non exiſtimant: de ho
norib⁹ non curāt q debenꝛ hoibus mag/
nis Math. xxiij. ca. Qui ſe humiliauerit
rit exaltabitur. Tertia eſt exiſtimatio
proximi: qꝛ ille q aliū exiſtimat ſeipm hu
miliat: ⁊ aliū dignū honore iudicat Lu.
xiiij. ca. Non diſcūbas in primo loco ne
forte honoratior te ſit inuitat⁹ ab eo. Et
in hoc ꝙ ei honorē defert ſeipm humili/
at: ſicut ſuperbi alios paruipendūt. Et
ꝓpter iſtas duas cauſas: dicē apoſtol⁹ ad
Phil. ij. In humilitate ſupiores ſibi inui/
cem arbitrantes: ⁊ illa arbitratio proue
nit ex eo ꝙ qs cōtēnit ſeipm: ⁊ exiſtimat
aliū. Quarta eſt contemptus mundi:
qꝛ ille q contempnit mundū: non curat
de illis ad que mūdus eſt intentus q̄ ſunt
eius pompe ⁊ honores. vnde Joh. xv. ca.
Si de mundo fuiſſetꝭ mundus qḋ ſuuz
erat diligeret: ſed qꝛ non eſtꝭ de hoc mū/
do ꝓpterea odit vos mundus. ⁊ iteꝝ Jo
hannes in canonica ſua dicē ꝙ qcquid in
mūdo eſt: aut eſt concupiſcentia carnis
aut cōcupiſcētia oculoꝝ: aut ſupbia vite
VII. articulus quoꝝ. Primū militat cōtra caſtitatem
Scḋm cōtra paupertatem. Tertiuz
cōtra humilitatē. Septim⁹ articulus
eſt: q ſunt humilitatis effectus: ⁊ ponunꝛ
q̄ttuor. Primus eſt indulgentia: quia
offenſus placari nō pōt niſi ꝑ humilita/
tem offendentis. Ideo dicebat angelus
ad Agar Gen̄. xvi. Reuertere ad dn̄am
tuā: ⁊ humiliare ſub manu ei⁹. Scḋa
eſt obedientia: qꝛ obediētia facit eſſe ſub
iectū ſupiori: humilitas autē portat ſub/
iectionē: non ſolū ad ſupiorē ſed etiaz ad
equalē ⁊ inferiorē ſm triplicez eius gra
dum: vt vult apl'us ad Phil. ij. cap̄. Hu
miliauit ſemetipm formā ſerui accipiēs
quemadmoduz inobedientia eſt filia ſu
perbie: vt dicitur in lege Nume. xv. cap̄.

Anima per ſuperbiam peccans ſiue pe/
regrin⁹ ſiue ciuis peribit de populo ſuo
et hoc eſt: quia eſt rebellis contra deum.
Tertius eſt patientia: quia ſicut ho/
mo ſuperbus cito ꝓuocatur ad rixam cū
ei reſiſtiꝛ eo ꝙ ſuperiorem ſe reputat: ita
humilis firmaꝛ ad patientiaz eo ꝙ ſe re
putat inferiorē. Et ideo ſic humiliati fi/
lij iſrael patienter portabāt iugū Phili/
ſtinoꝝ: vt habeꝛ in libro Judicum: ⁊ ſic
Dauid iniurias portabat Semei. ij. Re
gum. xvi. ca. Egredere egredere vir ſan/
guinū ⁊ vir belial reddidit tibi dn̄s vni
uerſum ſanguinez domus ſaul qm̄ inua
ſiſti regnum pro eo et dedit dn̄s regnum
i manu abſalon filij tui: ⁊ ecce premūt te
mala tua. Quart⁹ eſt pax: quia ſicē di/
cit ſapiens Prouer. xiij. Inter ſuperbos
ſemper iurgia ſunt: pro eo ꝙ vnus appe
tit ſuper alium extolli. Et ideo inter hu/
miles eſt pax quia vn⁹ appetit alteri ſub/
ici ſm illud apoſtoli Roma. xij. Hono/
re inuicem ꝓuenientes: modeſti: humiles:
VIII articulus ⁊ iſte ſunt quattuor humilitatis filie.
Octauus articulus eſt: que ſunt hu/
militatis ſigna cū ſit virtus in corde la/
tens ⁊ dicꝛ ꝙ quattuor. Primū eſt in
geſtu: quando quis compoſite inclinaꝛ.
quia ſignū ſuperbie eſt nimis erectū in/
cedere quaſi geſtiat eleuari: ſicut dicitur
Eſa. iij. contra filias ſyon que ambula/
bant extento collo eleuate: et nutib⁹ ocu/
loꝝ ibant ⁊ pedib⁹ compoſito gradu in/
cedebāt. Scḋm eſt in affatu: quia ad
humiles pertinet loqui cum modeſtia: ſi
cut ſuperbi loquunꝛ grādia: ſm illḋ pro/
pheticum pſ. xi. metro. x. Qui dixerunt
linguā noſtrā magnificabim⁹ labia no/
ſtra a nobis ſunt. Tertiū eſt in habi/
tu: quia ſicut ſignū ſuperbie eſt veſtiri pre
cioſe: vt patet Math. xxiij. cap̄. Dilatāt
enim philateria ſua et magnificant fim/
brias ⁊c̄. ita ſignum humilitatis eſt ve/
ſtiri humiliter ad abiectionem. ſicut rex
Niniue volens ſe humiliare abiecit a ſe
veſtimentum ſuum et indutus eſt ſacco.
Jone. iij. cap̄. In Niniue ex ore regis et
principum eius dicens: homines et iu/

menta et boues et pecora non guſtent
q̄cq̄ꝭ nec paſcanꝛ et aquā nō bibāt ⁊ ope
rianꝛ ſaccis hoīes et iumēta clament ad
dn̄m. Quartū ſignū hūilitatꝭ ē in exe
cu quādo qs exercet opera humilia: ſicē
chriſtus lauit pedes diſcipuloꝝ ſuoꝝ in
cena Johannis. xiij. Iſta quattuor ſigna
habuit Achab rex in ſua conuerſione. iij
Regum. xxi. ca. vbi dicitur ꝙ ambulauit
dimiſſo capite: quantum ad ſignum ge/
ſtus: et indutus eſt ſacco quantū ad ſig/
nū amictus: et dormiuit in cinere quan
tum ad ſignū effectus: et ſcidit veſtimē/
ta ſua vbi creduntur fuiſſe dicta verba hu
milia quantuz ad ſignū affatus. Et ibi/
dem dicitur ꝙ deus reuocauit ſententiā
mortꝭ latam contra ipſum dicēdo helye
Nonne vidiſti Achab humiliatum co/
IX. articulus. ram me. Nonus articul⁹ que ſunt hu
militatis figmenta: ⁊ ponunꝛ quattuor.
Primū quando quis pretendit ſignū
humilitatis ꝓpter ſuperbiam: quia om/
nes appetunt humilē exaltare: ſm illud
Eccle. xi. Sapientia humiliati exalta/
uit caput eius. Et ideo vt exaltenꝛ tales
humilianꝛ. Scḋm eſt quādo quis p̄/
tendit talia ſigna ꝓpter inanē gl̄iam: qꝛ
hūiles laudanꝛ: iō ipe vult laudari tāq̄
humilis: cū ſit vere ſupbus: ſicē de ypocri
tis dicit dn̄s in euangelio Math. vi. ca.
Exterminant eñ facies ſuas vt pareant
hoibus ieiunātes. Idē. xxiij. Oia opera
ſua faciūt vt videanꝛ ab hoibus. Ter
tiū eſt qn̄ quis pretendit talia ſigna hu/
militatis ꝓpter auaritiā quia ꝑ talē mo
dum tpalia acq̄runꝛ ⁊ non cōſumunꝛ: et
talis non eſt humilis: ſed auarus cum
act⁹ morales ſpecificenꝛ a fine. Iō dixit
Heliſeus iezi. iiij. Regū. v. Accepiſti ar/
gentū ⁊ veſtes: ⁊ ſequiꝛ: ſed ⁊ lepra Naa
man adherebit tibi ⁊ ſemini tuo i ſempi/
ternū ⁊ ⁊ egreſſus eſt ab eo leproſus q̄ſi
nix ⁊ Judas ꝓpter auaritiā xp̄m vendi/
dit di. Math. xvi. Quid vultis mihi da
re ⁊ ego eum ⁊ cetera. Et ponit beatus
Auguſtinus de ciuitate dei. ꝙ romani
ſubiugauerunt omnes virtutes ſuper/
bie. Quartuz figmentū eſt quādo qs

pretendit talia ſigna humilitatis ꝑ frau
dulentiã: qꝛ ſub humilitatis ſpecie cõtin
git decipe aliũ: ꝑ eo ꝙ homo humilis re
putaẜ ꝟtuoſus: ⁊ ſic crediẜ ei. Vñ Sapi
ens Eccle. xix. Eſt qui neqter ſe humili/
at: interiora autem eius plena ſunt dolo
X. arti/ Decimus articul⁹ eſt: q̃ ſunt humili/
culus tatis fomẽta: ⁊ diciẜ ꝙ quattuor. Pri/
mũ eſt paupꝫtas: qꝛ ſicut diuitie habẽt ex
tollere: ita paupꝫtas ad ima declinare: vñ
quia cõtra naturã eſt paupis ſuperbire:
ideo dicit ſapiens Eccle. xxv. ꝙ aĩa eius
odiuit paupe. ẽ ſuperbũ: qꝛ dicit: tres ſpe
cies odiuit aĩa mea et aggrauor valde
anime illoꝝ. paupem ſuperbũ. diuitẽ mẽ
dacem. ⁊ ſenem fatuũ ⁊ inſenſatũ. Se
cundũ eſt corꝑalis tribulatio: qꝛ hõ dum
affligiẜ naturaliẜ humiliaẜ: ſic in pſperi/
tate eleuaẜ. ideo dꝛ Prouerb. xvij. ꝙ ſicut
igne pbaẜ auꝝ ⁊ argentũ: hoĩes vero ca/
mino tribulatiõis. Tertiũ eſt menta/
lis temptatio. qꝛ ideo de⁹ immittit tem/
ptationes ſcis: vt cuſtodiantẜ in humili
tate: vñ dicit aplus. ij. ad Coꝝ. xij. Da/
tus eſt mihi ſtimulus carnis mee ange/
lus ſathane q̃ me colaphizet. i. ſtimulet
⁊ affligat: ne magnitudo reuelationũ ex/
tollat me. ⁊ paꝝ infra. Virtus in īfirmi/
tate perficiẜ. Quartũ fomentuꝫ eſt di/
uerſoꝝ euentuũ cõſideratio: quia futura
ignorantẜ ⁊ euentus cõtrariantẜ: ideo dicꝫ
ſapiẽs Prouer. xxvij. Ne glieris in craſti
nũ: ignorãs quid ſuꝑuẽtura pariat dies.
Undecim⁹ articulus eſt: q̃ ſunt hũili
XI. ar/ tatis motiua que ꝓbent cuilibet cauſam
ticulus humiliandi in iſta vita mortali: ⁊ ponũ/
tur inter alia q̃ttuor. Primũ eſt ꝙ ho/
mo eſt limus a ſua ꝑma creatõe: qꝛ deus
creauit hoĩem de terra que eſt ignobiliſ/
ſimũ elementũ: vt ſciret ſe eſſe infimũ in
genere oĩm creaturaꝝ rõnabiliuꝫ et non
ſuperbũ: ẜm illud Eccle. x. Quid ſuper/
bis terra ⁊ cinis. Scõm eſt: ꝙ homo ẽ
fedus in ſua naturali generatõe q̃ proue
nit ex humani ſeminis feditate: ꝑ qua di
citur. Homo putredo: ⁊ filius hoĩs ver/
mis: vt diciẜ Job. xxv. Homo putredo: ⁊
filius hoĩs vermis. Quia ſicut vermes
generantẜ ex putredine: ita homo genera
tur ex corruptõe. Tertiũ eſt: ꝙ homo
eſt fumus in ſua duratõe: ꝑ eo ꝙ tranſit
de iſta vita velociter ſicut fum⁹ ẜm illud
ꝓpheticũ pſ. c i. metro. iiij. Quia defece/
runt ſicũ fumus dies mei: ⁊ iõ in vita illa
non debet alta querere Jaco. iiij. c. Que
eſt vita veſtra: vapor eſt ad modicũ pa/
rens. Quartũ motiuũ eſt: ꝙ homo eſt
fimus in ſua conſumatõe. Mors eñ fu/
neſta reſoluit corpus humanũ in horren
das corruptiões ẜm illud Eccle. x. Cuꝫ
morietur homo hereditabit beſtias ſer/
pentes ⁊ vermes ⁊ ſic non debet ſuperbi
re ⁊c̃. Duodecim⁹ articulus eſt: q̃ ſũt XII. ar/
humilitatis ꝑuilegia: ⁊ ponũtur q̃ttuor ticulus
quoꝝ. Primũ eſt ꝙ illa ꝟtus. ſ. humili/
tas eſt nobiliſſima: qꝛ eſt ꝟtus angelica.
cũ eñ virtutes morales nõ ſint cõiter in
angelis vt fortitudo ⁊ temꝑantia: iſta tñ
eſt in angelis: qꝛ oppoſita circa idem hñt
repugnãtiã. ⁊ qꝛ in malis angelis fuit ſu
perbia: ſic in bonis hũilitas. Scõm ẽ
ꝙ iſta ꝟtus eſt pulcherrima cui⁹ ſignũ ẽ
ꝙ oculus diuinus libẽter reſpicit ipſam.
Tũ quia regius ꝓpha dicit pſ. c xxxvij.
metro. iiij. Quia excelſus dñs et hũilia
reſpicit. tũ qꝛ alibi ſcꝫ Eſa: lxvi. Ad quẽ
reſpiciã niſi ad hoĩem ⁊ trementẽ verba
mea. Et ideo dꝛ pulcherrimũ: qꝛ delectat
viſum. Tertiũ eſt qꝛ ipſa eſt ꝟtus opti
ma: qꝛ tã in moralib; q̃ in naturalib; pe/
ius meliori opponiẜ: qꝛ adimit mai⁹ bo/
nũ: humilitas autẽ opponiẜ ſuꝑbie q̃ di/
ciẜ peſſimũ vitiũ: vñ dicit Augu. ꝙ nul/
lum eſt vitiũ cui magis reſiſtit lex diuia
q̃ ſuꝑbia. Quartũ priuilegiũ eſt: ꝙ il
la virtus eſt ꝑma: qꝛ ſicut ſuꝑbia fuit pri
mũ vitiũ a quo ſumpſit initiũ omĩs ꝑdi/
tio: vt ſcribiẜ Thob. iiij. Jſtud autẽ fuit
in ꝑmo angelo cũ fuit per ſuꝑbiam auer
ſus a deo: ⁊ ita ꝑncipiũ omĩs ſaluationis
fuit humilitas cũ ſctũs Michael et an/
geli eius cõtradicentes diabolo ꝑ humi
litatẽ fuerunt ad deũ conuerſi: vnde ſicẽ
ſuperbia fuit primũ peccatũ: ita humili/
tas eſt virtus prima: vnde diciẜ Judith
ix. Nec ſuperbi ab initio ſcꝫ mundi pla/

cuerunt tibi: ſed humiliũ ſemper et man
XIII. ar ſuetoꝝ tibi placuit deprecatio. Terti/
ticulus udecimus articulus eſt: que ſunt humi
litatis beneficia: et ponuntẜ inter cetera
quattuor. Primũ eſt diuinaꝝ ꝑſonaꝝ
habitatio: quia dñs habitat in eis: vnde
diciẜ Eſa. lvij. Deus in excelſo habitat
⁊ cum contrito ⁊ humili ſpiritu vt viuifi
cet ſpiritũ humiliũ. Scõm eſt diuino
rum donoꝝ largitas que copioſe ſolũ hu
milib; dantur: qꝛ Jacobi iiij. diciẜ. De⁹
ſuꝑbis reſiſtit: humilib; autẽ dat grãm.
Tertiũ eſt peccatoꝝ noſtroꝝ remiſſio
tũ quia dicit ꝓpheta pſ. xxiiij. metro. xix.
Vide humilitatẽ meã ⁊ laborẽ meum ⁊
dimitte omnis peccata mea. Jdem pſ. l.
metro. xviij. Cor contritũ ⁊ humiliatuꝫ
deus non deſpicies. Quartũ eſt bono
rum opeꝝ acceptatio: qꝛ nulla oꝑa meri
toria ſunt accepta: ſꝫ ipa hũilitas fecẽ ea
acceptabilia: ſicut ſcribiẜ in Daniele. Jn
animo contrito ⁊ ſpiritu humilitatis ſu
ſcipiamur a te ⁊ ſic fiat ſacrificiũ noſtruꝫ
acceptabile in cõſpectu tuo. Decimuſ
XIIII. quartus articul⁹ eſt q̃ ſunt humilitatꝫ ex
articu. altationes. Et diciẜ ꝙ in quattuor ſtati/
bus cõtingit hominẽ exaltari per humi/
litatẽ. Primo in mundi politia: quia
naturalis ratio dictat qui gubernaẜ ta/
lis pluralitas ꝙ ſicut ſuꝑbi ſunt humili
andi: ita hũiles exaltãdi: vnde Prouer.
xviij. Anteq̃ cõteraẜ exaltaẜ cor homis
⁊ anteq̃ glificeẜ hũiliaẜ. Scdo in ſub
celeſti ierarchia que eſt eccleſia: quia in
eccleſiaſtico ordine debent ſuꝑbi abici: ⁊
humiles exaltari ẜm illud ſaluatorꝫ do/
cumentũ Luce. xiiij. Omnis qui ſe exal
tat humiliabiẜ: ⁊ qui ſe humiliat exalta/
bitur. Tertio in ſuꝑceleſti ierarchia:
que diciẜ angelica: quia ibi aſſumentẜ ad
ſuperiora qui habent corda humilia: ſi/
cut ibi corruerunt a ſuꝑioribus magꝫ ſu
perbi ẜm illud virginis verbuꝫ Luce. i.
Depoſuit potẽtes de ſede ⁊ exaltauit hu
miles. Jdeo Mat. xviij. dꝛ. Quicũq; er
go humiliauerit ſe ſicut paruul⁹ ille hic
maior eſt in regno celorũ. Quarto in
ſupraceleſti ierarchia: quia domin⁹ no/
ſter ihũs xp̃us ex humilitate fuit exalta/
tus ſicut fuit inclinatus: vnde dicit apo/
ſtolus ad Phil. ij. Humiliauit ſemetipꝫ
factus obediens vſq; ad mortem: ꝓpter
qđ ⁊ deus exaltauit illum ⁊ dedit illi no
XV. ar/ men qđ eſt ſuꝑ omẽ nomẽ. Decimuſ/
ticulus qntus articul⁹ eſt que ſũt humilitatꝫ in/
clinationes. Et diciẜ ꝙ humilitas eſt in/
clinatiua quadrupliciter: quia de⁹ incli/
nauit filiũ ſuũ quadrupliciter. Primo
inclinauit eum ad ierarchiam celeſtem:
quia cum ab initio: ſuꝑbientibus malis
angelis boni angeli fuerunt humiliati:
dei filius fuit ad eos inclinatus: in eo ꝙ
fuit ad eos poſt ſuã conuerſionẽ inuiſibi
liter miſſus per nouã illuminationẽ que
fuit ꝑmiſſio verbi ſicut noua inflamma/
tio ꝑmiſſio ſpiritusſancti. Scdo incli/
nauit eum ad ierarchiam ſubceleſteꝫ: qꝛ
virtus humilitatis attraxit ad virgineꝫ
verbũ: cum ipa dicat Luce ꝑmo. Quia
reſpexit hũilitatẽ ancille ſue ⁊c̃. Ter/
tio inclinauit eum ad carcereꝫ ſubterre/
ſtrem quo ad locũ qui diciẜ ſinus abrae:
ſiue limbus ſanctoꝝ patꝝ: vt diciẜ in ſim
bolo apoſtoloꝝ: Deſcẽdit ad inferos: qꝛ
ad illum locũ deſcendit poſt ſuã morteꝫ:
ex maiori humilitate cum potuiſſet vin/
ctos diſſoluere ſolo verbo: ſicut rex mini
ſtrum. Quarto inclinauit eũ ad miſe
riam ſubterreſtrẽ quo ad purgatoriuꝫ vt
illoꝝ penas remitteret ẜm illud Act. ij.
Quem deus ſuſcitauit ſolutis dolorib⁹
inferni: quia ſicut deſcendere ad terram
fuit humilitas: ad infernum ſuꝑiorem ſ.
limbũ fuit maior: ⁊ maxima ad hunc in
feriореꝫ. ſ. purgatorium. qꝛ dicit aplus ꝙ
XVI. ar deſcẽdit ad inferiores ꝑtes terre. De/
ticulus cimuſſextus articul⁹ eſt: q̃ ſũt humilita/
tis ſolennia. Et dꝛ ꝙ attenduntẜ q̃ ad ſo/
lennitates ꝑſonaꝝ que ſunt note in ſcri/
ptura de humilitate: quaꝝ. Prima eſt
Moyſes: quia dũ grandis eſſet effectus
negauit ſe eſſe filiũ filie pharaonis mal/
lens affligi cũ populo dei q̃ temporalis
peccati iocunditatẽ habere: maiores di/
uitias eſtimans theſauro egyptioꝝ im/
properiũ xp̃i. aſpiciebat eñ in remunera

tionē ſm apl'm ad Hebre. xi. de quo dicit
ſcriptura: q erat vir mitiſſimus ſug ter/
ram que mititas ſoror eſt ꝓtutis humi/
litatis. Scda pſona fuit Dauid q cū
peccauerat mox ſe humiliabat: z ſemper
ſepm deſpiciebat dicens. ij. Regū vlti.
ca. Ego ſum q peccaui ego q inique egi.
iſti qui oues ſunt qd fecerūt vertatr oble/
cro manus tua contra me z cōtra domū
patris mei. z in pſ. xxi. metro. vi. Ego ſū
vermis z non homo obprobriū hominū
z abiectio plebis. Tertia fuit Jo. bap.
qui cū eſſet pluſq̄ ꝓpheta phariſeis de
ipo querentib' humiliter rndit Joh. i. cap
dicens: Ego vox clamantis in deſerto:
vbi ſancti notāt ſuā humilitatē: cum no/
men ꝓpheticū recuſauit. Quarta pſo/
na fuit mater dñi benedicta que dixit an
gelo nuncianti Luce. i. cap. Ecce ancilla
dñi fiat mihi ſm verbū tuū. In quo no/
tauerunt ſancti ſigna mire humilitatis:
vt alibi patet Et quia iſte quattuor pſo
ne ſunt in ſcriptura pre oibus aliis ſolē/
niſſime cōmendate. ideo in eis cōmenda
tur z declarat ſolennitas huius virtutis
cui ſupadditr humilitas xpi q fuit oim ꝓu/
cū exēplar: quia humiliauit ſe vt ſup. vſq
ad mortē z hec humilitas fuit maxima.
Quā nob cōcedat ihs xps marie filius.

Sermo in feſto ſancti Johis baptiſte.

Fuit homo miſ-
ſus a deo cui nomen erat Jo
hannes. Johis. i. ca. Circa
decurſum vite beati Johis baptiſte et
eius laudis preconiū occurrūt. xxx. con
I. conſi/deratio ſideranda. Prima conſideratio eſt de
eius pnūciatione. Circa qd notandū q
btūs Johes fuit in veteri teſtamēto ſub
qdruplici typo pnūciatus. Primo ſub
typo vocis pclamātis Eſa. xl. Vox cla/
mātis in deſerto pate viā dñi. Iſta enī
vox ſm lrālem ſenſū fuit btūs Johes q
in deſerto pdicauit xpm eſſe ventur: z di
ſpoſuit ad eius aduentum: z ideo dictus
fuit vox: quia vehiculum verbi incarna
ti: ſicut noſtra vox eſt vehiculū verbi co
gitati ſm Auguſti. ſuper Johem. vnde

Johes reſpōdens phariſeis dixit: Ego
vox clamantis in deſerto Johis primo.
Scdo ſub typo preconis euangelizā/
tis Eſa. xl. Super montē excelſū aſcen
de tu qui euangelizas ſyon: exalta in for/
titudine vocem tuam. Et q beatus Jo/
hānes ad litterā fuerit iſte preco: probat
quia aduentū ſaluatoris euangelizauit
hieruſalē z ciuitatibus iude concurren/
tibus ad ipm populis Math. iij. Tunc
exibat ad eū hieroſolyma z oīs iudea
z omnis regio circa iordanē z baptiza/
bantur in iordane ab eo confitentes pec/
cata ſua. Tertio ſub typo helye ꝓcur/
rentis dicente dño Malach. iiij. Ecce
ego mittā vobis Helyā ꝓphetā anteq̄
veniat dies dñi. Dies dñi accipitur du/
pliciter in diuina ſcriptura. Aut pro die
aduentus dñi in carnem: z tunc accipit
helyas p Johe bap. de quo Luce primo
ca. Ipſe precedet ante illum in ſpiritu et
virtute helye. Aut pro die aduētus ſcdi
.ſ. ad iudiciū. z tūc accipitur helyas pro
perſona helye ꝓphete veteris teſtamenti
de quo Marci. ix. Helyas cum venerit
pmo reſtituet omnia: quia ſicut Johan/
nes preceſſit primū ſaluatoris aduentū
ita helyas precedet ſcdm: z q illa ꝓphe/
tia intelligatur ſm aliquem ſenſum de
beato Johe ipe ſaluator inſinuat Mar
ci. ix. Dico vobis quia et helyas venit et
fecerunt in eo quecunq̄ voluerunt.
Quarto ſub typo angeli nunciantis.
Malach. iij. Ecce ego mittam angelū
meū. et ſequitur. et angelus teſtamenti
quem vos vultis. Iſtorū duorū angelorū
ſcds fuit xps qui angelus teſtamenti fu
it dictus. primus fuit beatus Johānes
baptiſta: qui precuit ante faciem domini
parare vias eius: z q ille fuit pmus ad
litteram teſtatur dñs Luce. vij. Hic eſt
de quo ſcriptum eſt Ecce ego mitto an/
gelum meum zc. qui preueniet ſcdm Lu/
ce pmo ca. Preibis ante faciem domini
ſ. ſcdi angeli parare vias eius. Sed oc/
currunt difficultates. Prima quia ta/
lis pnūciatio figuratiua nō videt fuiſſe
pꝛiuilegiū bti Johis vltra ceteros ſctōs: cū

doctores nri alios ſctōs ſepe laudantes
applicēt ipis figuras vete. teſta. Dr aūt
q verum eſt cōmuniter ſm ſenſum alle/
goricum: ſed de Johanne eſt verū ſcdm
ſenſum lrālem. Secunda difficultas
quare dicit angel' cū fuerit pur' homo
Dicitur q duplici ratione Prima: qr
officium angeli dicitur eſſe annunciare.
Angelus em interpretatur nuncius: et
ille prenunciauit xpi aduentum. Se/
cunda ratio: quia viuēs inter homines
fuit imitator puritatis angelice. hec ra/
tio ponitur in ſermone aſſumptiōis bea/
te virginis. In carne preter carnem vi/
uere non terrena vita eſt ſed celeſtis: vt
infra patet. Scda conſideratio eſt de
II. con/ſidera. eius origine quo ad tribum. Ubi notan
dum q ſicut xpus fuit de tribu regia. ita
Johannes de tribu leuitica que erat ſa/
cerdotalis z nobiliſſima poſt tribum re/
giam. Et circa hoc notant quattuor ca/
tholice veritates. Prima q pater ei'
fuit non ſolum de tribu Leui: ſed etiam
de ſtirpe Aaron de qua erant omnes ſa/
cerdotes incenſum offerētes: vt patet in
Leuitico z Numeri. xviij. Et ideo dicit
Luce pmo. Fuit in diebus herodis regis
Judee ſacerdos quidam zc. Secūda
eſt: quia mater eius fuit de eadem ſtirpe
ſacerdotali: quia dicit q vxor eius eliza/
beth fuit de filiabus Aaron. z ita Johā
nes fuit de ſtirpe ſacerdotali ex vtroq̄
parente. Tertia q mater Johis bap/
tiſte fuit conſanguinea germana virgis
glorioſe. qr angel' ſic eā vocat in euāgelio
Lu. i. Et ecce elizabeth cognata tua. Co
gnati dicunt illi q ex ex duob' fratribus vel
duab' ſororib' ſūt geniti ſm expoſitionē
grāmaticorū: q̄uis aliter accipiant in di
uina ſcptura. Quarta q xps fuit con/
ſanguineus ſcds btī Johis baptiſte Luce
.i. cap. Et ecce elizabeth cognata tua z
ipa cōcepit filium in ſenectute ſua: quia
filij germanorū vel germanarū ſic vulgo
vocant. Iſta tñ cōſanguineitas excellit
germane in eo q totā germanitatē habe
bat xps ad ſuā matrē benedictā p quā at
tinebat Joh. bap. quantā habēt ceteri ſi/

mul ad prem z ad mr[illegible] totalis.
Sz occurrit difficultas quō xp[illegible] Jo
hānes erāt cōſanguinei cū non eſſent de
eadē tribu ſm apl'm ad Hebre. z in lege
ſcriptū erat ne trib' ad inuicē miſcerent.
Dr q i h dr fuiſſe diſpēſatū q̄tū ad tribū
regiā z ſacerdotalē: vt pz ex teſtimonio
vtriuſq̄ teſtamēti. Primo in ve. teſta.
accepit aarō vxorē heli filiā aminadab
ſororem Naaſon: de tribu iuda: ex qua
pceſſerunt oēs ſacerdotes Exo. vi. ca.
Scdo in teſta. no. qr mr bndicta xpi ex
pte pris fuit de tribu iuda: z ex pte mris
de tribu leui: cū eliſabeth eſſet ei' cognata
z ipſa fuit ioſeph nupta q erat de domo
dauid Lu. i. ca. Tertia conſideratio eſt III. con/ſidera.
de ei' annūciatōe p angelū. Circa quā
cōſiderandū q ei' annūciatio fuit qdru
plici pꝛiuilegio ſublimata. Primū fuit
ex pte pſone annūciātis: qr ab eodē ange/
lo a q xps. vñ angel' zacharie dicēti. vñ
hoc ſciā: rndit. Ego ſū gabriel zc. Lu. i.
ca. Et qr tāto nūcio nō credidit mox pla
ga mutitatis pcuſſus fuit: vñ addidit an/
gel': eris tacēs z nō poteris loq vſq̄ i diē
q hec fiāt. Scdm fuit ex pte loci in q
fuit annūciat': qr credit fuiſſe annūciat'
i loco ſacratiſſimo q dicebat ſcā ſctōꝝ qd
erat itra tēplū ſacratiſſimū ſāctuariū in
q erat archa teſtamēti Exo. xxvi. vt nul/
lus in ipm niſi pōtifex itroiret: z h argui
tur dupl'r: tū qr ſol' itrauit cū ad alia tē/
pli loca ſimul admitterent plures ſacer/
dotes: tū qr vices miſterij ſacerdotal' ſor
te diuidebant p annos q̄tū ad ſolos pō/
tifices q ſimul plures ee nō poterāt: Et
hic dr q forte exijt vt incēſū poneret. in/
greſſus tēplū dñi. Tertiū fuit ex pte
tpis in q fuit annūciat'. qr cū ſemel tm
i anno pōtifex itraret locū iſtū ſm apl'm
ad Hebre. ix. ca. z Exo. xxvi. ſic ille loc'
erat ſctiſſim': ita eadem rōne fuit dies z
hora illa ſctiſſima. de q Lu. i. dr q omis
multitudo ppli erat orās foris hora icēſi
Quartū ex pte pſone cui facta fuit an
nūciatio illa: qr digniſſima oim pſonarū
vete. te. erat ſūm' ſacerdos: q pmo pfere
bat pncipi Deu. xvij. z ij. Re. exēplū d ſa

...mel ... compationē ad ſaulē.ij. Regū.
Jſte autē Zacharias cui fuit hec annun
ciatio facta arguit̃ fuiſſe ſummus ponti
fex: tum q2 ſolus intrauit ſctāſctōꝝ: tum
q2 ei⁹ ſacerdotiū fuit deſcriptū ſimul cū
rege Lu.i. Fuit in dieb9 herodis regꝫ iu
dee ſacerdos qdā noīe zacharias. ex quo
habet̃ documentū ꝙ beato Johanni iure
legis diuine debebat̃ ſummū ſacerdotiū
q2 tūc ſūmi ſacerdotes ꝓdibāt ꝑ ſucceſ/
ſionem: vt p3 mltiplr in libro numeroꝝ.
Sciendū tñ ꝙ hec annūciatio non ſo/
lum fuit ꝓuilegiata ex pte annūciantis
ꝛ tempis ꝛ loci ꝛ eius cui fuit facta: ſed
etiā ex pte modi annūciatiōis quia licet
plures alij vt yſmael Jſaac ꝛ Sampſon
fuerint annūciati ꝑ angelū: null⁹ tamen
ita modo ſublimi: vnde in hac annūcia/
tione fuit btūs Johes ſeptēplr cōmenda
tus. Pmo vt gaudioſus in ſuo ortu: vñ
dr̃ ꝛ erit tibi gaudiū ꝛ exultatio: ꝛ multi
in natiuitate eius gaudebūt Lu. i.cap.
Scdo vt ꝓtuoſus in ſuo gradu. cū ſe/
quit̃. erit em̃ magn⁹ corā dño. Tertio con
ſecratus legis miſterio. q2 ſequit̃ vinū et
ſicerā nō bibet. iſte em̃ erat ritus nazare/
orū q̄ ſm legem erāt dño conſecrari Nu/
meri.vi. Quarto vt ſctificatus in ma
tris vtero. cū ſequit̃. ꝛ ſpūſctō replebitur
adhuc ex vtero matris ſue Luce.i.cap.
Quinto vt fructuoſus in p̄dicationis
officio. cum ſequit̃: Et multos filioꝝ ꝛc̃.
Sexto vt vigoroſus in ſuo p̄ambulo:
quo fuit xp̄i p̄curſor. cū ſequit̃: ꝛ ipſe p̄ce/
det ante illum in ſpiritu ꝛ virtute helie.
Septimo vt copioſus in ſuo miniſte/
rio. cū ſequit̃: vt cōuertat corda patrū in
filios ꝛ incredulos ad prudentiā iuſtoꝝ
parare dño plebē perfectā. Jſta aūt p̄pa
ratio fuit ei⁹ ſedula ammiſtratio in ſua
p̄uia p̄dicatione. Sed occurrunt diffi
cultates. Prima eſt quare btūs Johā
nes ſingularit̃ fuit compatus helye. Dr̃
ꝙ ipſe erat ad modū helie flāma charita
tis tot⁹ accenſus: vñ fuit a xp̄o de ardore
charitatꝭ cōmendat⁹ ad modū helie ſeu
in ſilitudinē helie. Scda difficultas:
quare dr̃ vt conuertat corda parꝫ in fili
os. Dr̃ ꝙ cū tempib9 illis iudei degene/
rarēt a fide ſctōꝝ parꝫ: ꝛ a pia deuotiōe
eoꝝ in xp̄m btūs Johes ꝑ ſuā p̄dicatio/
nē cōuertit deuotionē ꝛ fidē ſctōꝝ p̄triar/
chaꝝ in ip̄os filios eos ad corda ſilia in
ducēdo: ꝛ ſic conuertit corda parꝫ in fili
os vt talia corda filij haberēt q̄lia habu
erūt p̄res ip̄oꝝ. Tertia difficultas de
Zacharie orōne ꝓ qua dixit angel⁹: Ne
timeas zacharia qm̄ exaudita eſt oratio
tua. Dr̃ ab aliq̄bus ꝙ tūc orabat ꝑ prole
ſuſcipienda: qđ non videt̃: q2 angel⁹ co/
pulatiue adiūxit: Et elizabeth vxor tua
pariet tibi filium. copulatiua autem ad/
ditio ſicut coniungit voces: ita diſtīgit
ſignificata vt ad aliud dicatur pertine/
re quod ſequitur. Ideo dicit̃ melius ꝙ il
la deprecatio non fuit de aliquo ptinen/
te ad bona fortune qualis eſt proles: ſed
de re alicuius ſupnaturalis boni: q2 dece
bat vt bona precipua dedicarentur preci
puo bono: et quia preſtantiſſimū3 boni
apud ſanctos patres erat xp̄i aduentus
ſumme deſideratus: ideo credit̃ ꝙ tunc
pro xp̄i miſſione feſtinanda exoraret de
uotiſſime: ꝛ ideo dicit ei angelus qui mi
ſterium incarnationis xp̄i in breui erat IIII. cō/
tractaturus exaudita eſt ꝛc̃. Quarta ſidera.
conſideratio eſt de ei⁹ conceptione a ma
tre ſterili ſupernaturali virtute. Ubi ſci/
endum ꝙ quattuor ſunt impedimēta ne
fetus naturaliter concipiat̃. Primum
eſt: viri infecunditas: quia ſunt aliqui q̄
ex nimia frigiditate generare non poſſūt
Secundū eſt mulieris ſterilitas: quia
ſunt alique que non poſſunt concipere ex
naturali nimia debilitate. Tertiū eſt
mulieris antiquitas: quia vltra q̄nqua/
geſimū annū3 de cōmuni lege mulieres
non cōcipiūt. ideo dicit Sara Geñ.xviij
Poſtq̄3 cōſenui ꝛ dñs meus vetulus eſt
voluptati operā dabo. q̄ſi di. Fruſtra fie/
ret ꝓpter potentiā nature. Quartū eſt
viri decrepitas: q2 licꝫ antiq̄ hoīes poſſit
gignere ex iuuenib9 mulierib9 non tamē
ſi ſūt ambo cōmuniter ꝓuecti ſm Aug.
de ciui. dei de cethura nouiſſima abrahe
vxore. In cōceptōe aūt Johis ha pluſe
fuerunt tria impedimēta: ꝛ ꝑ cōſequens
tria miracula. Primū impedimentu3
fuit de matris ſterilitate: de qua angel⁹
Lu. p̄mo. Hic mēſus eſt ſextus illi que
vocat̃ ſterilis. Scdm̄ de matris anti/
q̄tate: dicēte angelo Lu. p̄mo Jp̄a conce
pit filiū in ſenectute ſua. Tertium de
p̄ris vetuſtate: qua3 inducit Lu. primo
Non erat illis filius ꝛ ambo ꝓceſſerāt in
dieb9 ſuis: ꝛ in hoc triplici miraculo fuit
aſſimilata cōceptio Johis conceptioni
Jſaac patriarche q̄ fuit cōceptus de ſte/
rili matre Geñ.xvij. ꝛ qñ fuit conceptus
pater ſuus erat centū annoꝝ. ꝛ mater ei⁹
nonaginta Geñ.xvij. Putas ne centena
rio naſcet̃ filius ꝛ ſara nonagenaria pa/
riet. Quinta cōſideratio eſt de ei⁹ ſan
V.cōſi. ctificatōe: q2 cito ſctificatus fuit poſt ſu/
am cōceptionē dicente angelo: Spiritu
ſancto replebit̃ adhuc ex vtero m̄ris ſue
cōſtat autē ꝙ ſpūs.ſ. alicui nō datur ſine
grã que eſt idem cū charitate ꝛ inſepa/
bilis ab ea: ꝛ qñ ſpūs.ſ. dat̃ per infuſionē
charitas ſilr̃ datur: dicēte aplo ad Ro.
v. Charitas dei diffuſa eſt in cordib9 no/
ſtris ꝑ ſpm̄.ſ. qui dat⁹ eſt nobis. vbicūq3
autē eſt grē infuſio: ibi eſt ſanctificatio.
Ubi eſt ſciendū ꝙ quattuor ſigna ſan
ctificationis inueniunt̃ in ſacra ſcp̄tura.
Primū eſt diuina p̄nominatio ꝛ iſtud
fuit in Jſaac Geñ.xvij. Sara vxor tua
pariet tibi filiu3 vocabiſq3 nomen eius
Jſaac cui bñdicturus ſum eritq3 in nati/
ones: ꝛ reges populoꝝ orientur ex eo.
Scdm̄ angelica annunciatio ſicut in
Sampſone Judicū.xiij. Erat aūt vir q̄/
dam de ſaraa ꝛ de ſtirpe Dan noīe ma/
nue habens vxorē ſterilē cui apparuit an
gelus dñi ꝛ dixit ad eā ſterilis es ꝛ abſq3
liberꝭ ſed cōcipies ꝛ paries filiū. Ter
tiū miraculoſa cōceptio: vt in Samuele
i. Regū.i. Dñs aūt cōcluſerat vuluā an/
ne affligebat quoq3 eam emula ei⁹ ꝛ ve/
hemēter angebat intātū vt exprobraret
ꝙ dñs ꝯcluſiſſet vuluā ei⁹ ꝛ infra. Ego ſū
mulier illa que ſteti corā te hic orans do
minū ꝓ puero iſto oraui ꝛ dedit mihi do
min⁹ petitionē meā quā poſtulaui eum.

Quartū feſtinata deuotio ſicut in Jo
ſia.ij. Paralip.xxxiij. Poſtq̄3 coanguſta/
tus eſt manaſſes orauit dñm deum ſuū ꝛ
egit pniam valde corā deo patru3 ſuoꝝ
dep̄catuſq3 eſt eū ꝛ obſecrauit intente et
exaudiuit orōnem eius. Primū ſignū
fuit in Johanne: q2 ipſe fuit a dño p̄nomi
natus: q2 non ſolū ab angelo annūciat⁹
fuit patri ſed ſpūſctō dictante matri no/
men ipſius claruit Luce. i.ca. Scdm̄
etiā ſignū fuit in eo: quia per angelū Ga
brielē fuit annūciatus eodē ca. Terti
um etiā ſignū fuit: q2 ſupnaturalr̃ conce
ptus de parētibus infecundis eodē cap̄.
Quartū etiā ſignū habuit: q2 fuit de/
uotione preuētus in etate. ſ. annoꝝ q̄nq3
ꝛ in vtero matris: vt infra patebit. Sed
occurrūt quattuor difficultates. Pria
eſt ſi fuit ſctificatus in p̄mo inſtanti ſue
conceptiōis. Dr̃ ꝙ non: q2 ipſe contraxit
maculā pcti originalis in p̄mo inſtanti
ſue conceptiōis ſm omnes: ꝛ in eodem
inſtanti non ſe cōpatiunt̃ grã ꝛ origina/
lis culpa. Scda difficultas: quādo fu
it ſctificatus. Dr̃ ꝙ hora ſue ſctificatiōis
nō eſt nobis nota q̄uis ſit ſatis clarū ꝙ
ante fuit ſctificatus in vtero matrꝭ q̄3 ꝑ/
ueniret ad menſem ſeptimū: q2 in men/
ſe ſexto exultauit in vtero repletus ſpiri/ VI. con
tuſancto: vt patebit infra. Sexta con/ ſidera.
ſideratio eſt de matrꝭ occultatōe q̄ poſtq̄3
cōcepit occultauit ſe mēſib9 q̄nq3 di. cap.
ſupradicto Quia ſic fec̃ mihi dñs in die
qua reſpexit auferre obprobriū meū inter
homines. Jſtius aūt occultatiōis p̄ōt
quadruplex ratio aſſignari. Prima ꝙ
iſtā occultationē fec̃ ad ꝟecūdiā fugien/
dā q2 dicūt aliqui ꝙ erubeſcebat q2 i ſe/
nectute cōcepat quaſi dādo operam vo/
luptati ſicut dicebat Sara Geneſ.xviij.
Poſtq̄3 dñs meus vetul⁹ eſt ꝛ ego ſenui
voluptati operā dabo. Scda ratio eſt
ad inanem glīam detegendam q2 oīb9
notū erat ꝙ illa cōceptio naturalis eē nō
poterat. Et ideo videri poſſet ꝙ oſten/
ſio ſui fuiſſet quedā3 oſtentatio ꝓ meriti
miraculi: ꝛ iſtā rōnem videt̃ tāgere euā/
geliſta: cū dic̃. Quia ſic fec̃ mihi dñs ꝛc̃.

quaſi diceret: quia dñs me honorificauit auferendo obprobriū meū: non decet ꝙ ego meipſam oſtentando honorificem.

Tertia ratio eſt ad diuinā grām recognoſcēdā: qꝛ ꝑſone ſolitarie ſūt magꝭ in ſeipſis recollecte: vt poſſint deo grās agere de beneficijs ſibi collatis: iuxta illud Math. vi. Tu autē cum oraueris intra cubiculū tuū ⁊c. Quarta ratio eſt ad ſolennitatē ꝟginis augmentandā: quia ꝓſentiebat ſpūſctō edocta: ꝙ mater xpi ad ipſam viſitandā erat ventura: ⁊ ideo volebat eſſe occultata vſqꝫ ad eius aduētum: vt eius manifeſtatio tūc tempis eſſet magis gaudioſa: ſicut iocalia que aliqn̄ diu occultanᷓ poſtea cum maiori gaudio videnᷓ: ⁊ illā rōnem tāgit euangeliſta cū dicit: ꝙ occultabat ſe mēſib⁹ qnqꝫ: quia in ſexto menſe ꝟgo ad ipſam perueniit: ⁊ tūc ſancta elizabeth ſeipſam totalr

VII. cō ſidera. manifeſtauit. Septima cōſideratio ē de Johis exultatione in matrꝭ vtero ad ꝓſentiam dñi ſaluatoris: de qua Luce. i. Abijt in mōtana cū feſtinatiōe ⁊c. In q̄ exultatiōe euangeliſta narrat quattuor oꝑationes ordinate. Prima fuit virginis allocutio grata: qꝛ intrauit in domuꝫ zacharie ⁊ ſalutauit elizabeth. q̄ ſalutatio feſtina declarat nobis in virgine exēplum benignitatis immēſe qua perſone beniuole ſolent ꝑuenire alios in ſalutando: ſm̄ illud apoſtoli ad Roma. xij. Honore inuicē preuenientes. Secūda fuit ipſius elizabeth auditio intenta: qua dulciter auſcultauit virginis ſalutationem deuotā: ideo ſubdiᷓ Et factū eſt: vt audiuit ſalutationem marie elizabeth. ⁊ cetera.

Tertia fuit bti Joh. s reuelatio clara qꝛ ad auditū ſue matrꝭ fuit puero adhuc in vtō clauſo reuelata xpi pñtia: quia cū act⁹ exultatiōis ſit act⁹ volūtatis neceſſario reqrit actū ꝑuie cognitiōis: ⁊ nō potuit exultare niſi reuelatio preceſſiſſet

Quarta oꝑatio fuit ipſius Johis exultatio deuota: qꝛ ſequiᷓ. Exultauit infans in vtero ei⁹: nō ꝙ ipſe audiuerit illā ſalutationē corꝑaliᷓ: cū organa ad audiēdū nō haberet diſpoſita: ſꝫ ad mētis auditū fuit ei īfuſa exultatio ſuꝑnaturalᷓ. Ex iſtis ꝓmiſſis oꝑationib⁹ ſequiᷓ ꝙ repleta eſt elizabeth ſpūſctō ⁊ exclamauit voce magna. Ubi duo notanᷓ. Primuꝫ eſt ſpūſcti īfuſio plena. Repleta eſt ſpūſancto: qꝛ ſpūſctūs ꝑfecte fuit ſibi tūc collatus. Scdo notaᷓ eiuſdē ſpūſan. redūdantia mira: qꝛ ſicut vas qn̄ eſt ſuꝑplenū non pōt cōtinere qn redundet: ita ex ſuꝑabundātia ſpūſan. q̄ſi redundās exclamauit voce magna. Sicut eñ ſuꝑabundē dolentes nō pñt cōtinere ſe a clamore triſtitie. ita ſuꝑabunde gaudētes nō poſſunt ſe cōtinere a clamore leticie. Un̄ in iſto clamore poſuit q̄tuor dicta elizabeth

Primū fuit debite veneratiōis in laudem ꝟginis ⁊ filij eius: cū ꝓmittiᷓ. Bñdicta tu in mulierib⁹ ⁊ bñdictus fructuſ vētris tui. Scdm̄ fuit cōgrue humilitatis in ſeipſa. cū ſequiᷓ: ⁊ vnde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me: q̄ſi diceret ꝙ non erat digna tā imēſo honore.

Tertiū dictū fuit veridice narratiōis in ſcda ꝑſona. cū ſeqniᷓ. Ecce vt facta ē vox ſalutationis tue in aurib⁹ meis exultauit ⁊c. Quartū dictū fuit duplicꝭ ꝓphetatiōis. ſ. de preterito ⁊ de futuro in ipſa virgine ſacra. cum ſequiᷓ. Et beata que credidiſti: quoniā perficienᷓ in te q̄ dicta ſunt tibi a dño. q̄tum ad preteritū dicit. Beā que credidiſti q̄tum ad futurū: qm̄ ꝑficienᷓ in te ⁊c. Sed occurrunt difficultates due. Prima eſt: ſi beatus Johannes exiſtens in vtero matris ſenſit xp̄m aliquo ſenſu corꝑali. Diciᷓ ꝙ nō videᷓ: qꝛ organa ſenſuū corꝑaliū ante natiuitatem fuerunt impedita: ⁊ ideo quādo diciᷓ ventris obſtruſo recubans cubili ſenſeras regem thalamo manentē videſſe intelligendū de ſenſu experimentalis noticie ꝑtinente ad aīam intellectiuam. Scda difficultas quo ſenſu potuit ꝑcipere elizabeth exultationē infantis in vtero ſuo. Diciᷓ ꝙ non aliquo ſenſu corꝑali. cū nullus motus corꝑalis in vtero matris ſit ſignū exultationis ſer⁹. ⁊ ideo videtur ꝙ ſenſu mentali ⁊ ꝓpheti co. VIII cō Octaua conſideratio eſt de Johā ſidera.

nis aſſociatione cum xp̄o: vtroqꝫ exiſtente in vtero per tres menſes. manſit autē maria apud elizabeth quaſi mēſib⁹ trib⁹ Luce ꝓmo ca. Dicit autē quaſi: qꝛ tantū defuit q̄tū maria tardauit venire a Nazareth in domū zacharie poſt angelicaꝫ ſalutationē. vnde illa aſſociatio fuit integra ex conſortio quadruplici: quattuor ſcꝫ ſanctiſſimaꝝ ꝑſonaꝝ ſibi inuicem ꝑbentiū inenarrabiles conſolatōes. Prima fuit ꝑſona xpi in vtero virginis iam quieſcēs. Scda fuit ꝑſona Johis baptiſte iā in vtero matris creſcēs. Tertia fuit ꝑſona dei genitricis verbū continens. Quarta fuit ꝑſona elizabeth ꝑcurſorē xpi ferens. Et ſm̄ hec iſtis trib⁹ menſibus credunᷓ fuiſſe quattuor cōmunicationes delectationū ſpiritualiū inter iſtas ſacras perſonas. quarum Prima fuit inter chriſtum ⁊ ſuam benedictam matrem que ipſum ſentiebat non ſolum corporaliter: ſed etiam mentaliter ſibi viſceraliter influentem diuinas immiſſiones: patet in cantico virginis cum dicit: Eſurientes impleuit bonis. Et iterum. Exultauit ſpiritus meus ⁊ cetera.

Scda cōicatio fuit inter Johem ⁊ ſuam genitricē: que fetus ſui non ſolū corporales ſed etiā mentales ſentiebat ſurſum actiones in deū. vnde ſenſit eius exultationē ſpiritualem quā habuit de exultatōe virginis benedicte. Secunda cōmunicatio fuit inter xp̄m ⁊ Johannē qui eius preſentiā ſpūaliter ſentiebat: et ꝑ conſequens xp̄s ex vtero matris iterattice ipſm illuminabat ⁊ ꝑficiebat: vt ei⁹ ꝑfectio redundaret in matrē. Quarta cōicatio fuit inter matrem dñi ⁊ eliſabeth: iſta autē non erat immediate intellectualis: ſed ſenſibilis ⁊ vocalis ꝑ quā tribus menſib⁹ vacauerunt non mundanis verbis ⁊ inanib⁹: ſed diuinis laudib⁹ ⁊ collocutionib⁹: vt a ſe ⁊ a ſuis conceptibus cōtractabanᷓ. Et ideo accipiᷓ documētum ꝙ beata dei genitrix interfuit in natiuitate bti Johis: qꝛ in menſe ſexto ab ei⁹ conceptione ſuſcepit ſalutationē angelicam Luce ꝓmo. ⁊ ſtatim abijt in montana: ⁊ manſit ibi menſib⁹ tribus: ⁊ ſic fuerunt completi nouem menſes in quoruꝫ IX. con fine eſt tempus partus. Nona conſi ſidera. deratio eſt de eius parturitione Luce. i. Elizabeth impletū eſt tēpus pariēdi: ⁊ peperit filiū. Ubi notandū ꝙ iſta impletio poteſt intelligi q̄tuor modis. Uno modo incipiendo a conceptione bti Johannis a qua impleti ſunt noueꝫ mēſes vſqꝫ ad eius natiuitatē ſm̄ cōmuneꝫ curſum in partub⁹ mulieruꝫ: ⁊ ita intelligit euangeliſta ad litterā ꝙ impletū eſt tempus pariendi ⁊c. Alio modo incipiēdo ab incarnatione xpi: qꝛ preordinatū erat a deo ꝙ btūs Johes naſcereᷓ ex vtō matris trib⁹ menſib⁹ poſtq̄ xp̄us fuit incarnatus ⁊ ita impletū eſt tempus pariēdi ſm̄ ꝑordinationē diuinā. Tertio modo pōt intelligi iſta impletio: quia preordinatuꝫ erat a deo. vt btūs Johānes naſcereᷓ ſex menſib⁹ ante xp̄m: ⁊ ita fuit tempus pariendi preordinatum impletum. Quarto modo poteſt intelligi: ꝙ preordinatū erat a deo: vt reuoluto circulo natiuitatis Johis baptiſte ſequereᷓ natiuitas xpi ſex mēſibus: vt natiuitas vtriuſqꝫ diuidereᷓ ⁊ per annū mediū ſicut alie capitales ſolennitates totius anni. Unde ſciēduꝫ ꝙ ſicut chriſtus fuit natus in ſolſticio hyemali vltra quod ſol non poteſt deſcendere ſm̄ cōmunē doctrinā ſanctoꝝ. ita eadem ratione beatus Johannes fuit natus in ſolſticio eſtiuali: vltra quod ſol non poteſt aſcendere: ⁊ ſm̄ hoc intelligiᷓ illud verbū Johis. iij. ca. Illū oportet creſcere: me autem minui. quia a natiuitate chriſti dies creſcit: ſed a natiuitate Johannis decreſcit. Eſt etiam ſciendum ꝙ beatus Johānes fuit natus feria ſexta: ſicut chriſtus eodem die fuit incarnatus: et illa dies eſt ſacratiſſima: quia altiſſimo omniuꝫ ſacramentorum. ſ. incarnationis fuit conſecrata: ꝙ auteꝫ natiuitas illa fuerit tali die. probaᷓ quia chriſtus tali die fuit incarnatus: vt dicit Auguſtinus. iiij. de trinitate et eadem die qua incarnatio celebratur tali die et natiuitas Joh. bap. i ordie ſeptimāe: tū

quia xp̃s natus eſt ĩ die dñico ꝛ qñcũq̃
xp̃i natiuitas celebratur tali die natiui/
X. conſi tas Johis precedit in feria ſexta. De
deratio cima conſideratio eſt de Johis circũciſi
one:de qua dicit Luce.i. Factũ eſt in die
octaua venerũt circũcidere puerum ꝛc.
Ubi eſt ſciendum ꝙ in die circũciſions
ipſius fuerũt q̃ttuor miracula. Primũ
eſt ꝙ nũcupatio Johis fuit matri ipſius
diuinitus reuelata:qꝛ cũ in circũciſione
in qua cũ imponebat nomẽ puero volue
runt hũc puer̃ nominare noie patris ſui
Zachariã:rñdens mater eius dixit Lu/
ce p̃mo. Nequaq̃ ſed vocabit Johãnes.
Uñ Ambro. dicit ꝙ elizabet ꝑ reuelati/
onem didicit qḋ non didicerat a marito
Scḋm miraculũ fuit ꝙ Zacharie pa
tri ſuo fuit loquela reſtituta qua carue/
rat a die annũciatiõis ſaltẽ ꝑ nouẽ men/
ſes qꝛ innuebant patri eius quem vellet
vocari eũ ꝛ poſtulans pugillarẽ ſcripſit
dicens: Johãnes eſt nomẽ eius:ꝛ mirati
ſunt vniuerſi. Apertum eſt autẽ illico os
eius ꝛ loquebat bñdicens deũ. Terti/
um miraculũ ꝙ ipi Zacharie fuit xp̃i in
carnatio ꝑ ſpm̃ ꝓpheticũ de futuro reue/
lata ꝑ modũ p̃teriti. tum quia ſic incar/
nato xp̃o dixit. Bñdictus dñs de9 iſrael
quia viſitauit ꝛ fecit redẽptionez plebis
ſue. Et erexit cornu ꝛc̃. tum qꝛ in eodem
cãtico adiunxit. Juſiurandũ qḋ iurauit
ad abraã patrẽ noſtr̃ daturũ ſe nobis.
Quartũ miraculũ ꝙ ipi Zacharie fu
it ꝑ ſpm̃ ꝓphecie de futuro bti Johãnis
baptiſte conerſatio inſpirata. tũ quia in
eodẽ caplo dicit. Tu puer ꝓpheta altiſſi/
mi vocaberis p̃ibis eñ ante faciẽ dñi pa
rare vias ei9. tũ quia adiũxit. Illumina/
re his q̃ in tenebr̃ ꝛ in vmbra mortis ſe
dent ad dirigẽdos pedes nr̃os in viã pa
cis. Eſt aũt ſciendũ ꝙ in enarratõe mi/
rabiliũ que acciderũt in hac circũciſione
narrat euãgeliſta ſex mirabilia vel nota
bilia Primũ eſt ꝙ nemo erat in cogna
tione parentũ:qui hoc nomie vocaret ex
quo oſtendebat ꝙ eius generatio magis
erat ſm ſpm̃ q̃ ſm carnẽ. Scḋm nota
bile ꝙ audito hoc noie a p̃re ſcribente
adhuc muto:mirati ſũt vniuerſi qua.ſ.ꝑ
penderũt ꝙ eodez ſpiritu pater ꝛ mater
loquebant. Tertiũ notabile ꝙ factus
eſt timor ſuꝑ oẽs vicinos eoꝝ:nõ q̃dez
ſeruilis cũ illis nullus eſſet terror:ſꝫ ini/
tialis vt ex diuinis beneficijs ſibi colla/
tis incitarent ad deũ finaliter timendũ.
Quartũ notabile ꝙ ſuꝑ oia montana
Judee diuulgabant oia verba hec.i. qui/
bus.ſ. montanis btũs Johannes fuerat
natus:ſicut ſolent noua notabilia celeri/
ter diuulgari: ꝛ illa fuerũt notabilia q̃ a
creatione mũdi in natiuitate alicui9 ho
minis:imo in circũciſione accidiſſent.
Quintũ notabile ꝙ oẽs qui audie/
rũt poſuerũt in corde ſuo dicẽtes. Quiſ/
putas puer iſte erit: q̃ſi arguẽtes a mio/
ri. Si tanta mirabilia eueniũt in iſti9
pueri inchoatõe:quãta poterunt eſſe illa
que euenient in ſue etatis perfectione.
Sextũ notabile:etem̃ manus dñi erat
cũ illo.i. ꝟtus dei omnipotẽtis erat ad ꝑ
ficiendũ miracula que in eius exordijs
multiplicabant. Undecima conſide/ XI. con
ratio de ipius annũciatõe:qꝛ fuit Johan ſidera.
nes nuncupatus qḋ quidẽ eſt nomẽ he/
breũ ſm Hiero. ꝛ habet q̃ttuor interpre
tationes ſm eundẽ que conueniũt beato
Johanni. Primo eñ interp̃tatur dñi
gr̃a:ꝛ hoc cõuenit btõ Johãni quia cum
ſcti diſtinguant tria tp̃a.ſ. tempus natu
re:tempus legis ſcripte: ꝛ tempus gr̃e.
iſtud tempus dicit incepiſſe ab ortu bea/
ti Johis. Scḋo interpretat in quo eſt
gr̃a ꝛ hoc cõuenit Johanni:qꝛ gr̃a noui
teſtamenti ꝑ qua dr̃ Joh.i. Gr̃a ꝛ ꝟitas
ꝑ ihm xp̃m facta eſt: ſingulariter fuit in
eo infuſa ꝛ ita internalr radicata: vt ab
ipa nunq̃ excideret in qua principales
ſctõs noui teſtamẽti oẽs.ſ. apl̃os exceſſiſ
ſe videt Tertia interp̃tatio cui dona/
tum eſt:ꝛ illud etiã cõuenit ſibi:quia do/
na ſpũſſcti etiã in vtero matris copioſe
ſuſcepit:inter q̃ dona ſpũſſan. ꝓphetie ab
aplo numerant alia dona in Apo. cũ de/
ſcribunt cũ dixit angelus teſtimoniũ Je/
ſu cũ ſpiritu ꝓphetie: quez ſpm̃ habuiſſe
in vtero matr̃ teſtat Ambro. ſuꝑ Lucã.

Quarto interpretat cui donatio a do
mino facta eſt:ꝛ hec conuenit ſibi: quia
ipe non ſolũ fuit ꝑfecte ſanctificatus:ſed
etiã vt credit in gr̃a confirmatus ſic apo
ſtoli in ꝑceptione ſpũſſancti ſm cõia di/
cta doctoꝝ ꝛ ſctoꝝ: vt ex tunc non poſſet
peccare mortalr: vñ ſicut dictum fuit de
apoſtolis: Repleti ſunt oẽs ſpirituſancto
ita de illo dictũ eſt. Spũſctõ replebitur
adhuc ex vtero matris ſue. Et hec cõfir/
matio denotat ꝙ donatio ſibi facta eſt a
dño: qꝛ donatio ꝓprie ſumpta eſt rei da/
XII. cõ/ tio irreuocabilis. Duodecima conſi/
ſidera. deratio eſt de iſtius pueri acceſſiõe ad de
ſertũ. vñ Lu.i. dicit. Puer autẽ creſcebat
ꝛ cõfortabat ſpiritu ꝛ erat in deſert̃. Ex
quo habet q̃druplex documentũ. Pri
mũ ꝙ ille felix puer in etate puerili auge
bat corꝑaliter:qꝛ puer creſcebat quaſi ex
primens ſingularẽ modum ſui corꝑalis
augmenti. Scḋm ꝙ ille felix puer in
etate puerili fugit ad deſertũ celeriter. qꝛ
erat in deſertis. Tertiũ qꝛ ille felix pu
er ne leui pctõ pollueret mundo abdica/
uit. Quartũ ꝙ ille felix puer intrauit
deſertũ in etate q̃nq̃ annoꝝ:qꝛ cum etas
infantie terminet ad quintũ annũ.ſ. ad
primũ luſtrũ ꝛ in ipo anno etas puericie
incipiat in ꝑncipio huius etatis:vt paru
it:voluit cõfugere ad deſertũ. Quã q̃dẽ
tranſlationẽ fecit q̃druplici rõne. Pri/
ma ratio ad mũdi renunciationẽ initiã/
dam:qꝛ cum multi ſcti noui teſtamẽti in
puerili etate cõſtituti ad mũdi renuncia
tionẽ totalem aſpirauerint: vt patet in
Martino ꝛ Benedicto ꝛ Nicolao. iſte
ꝑmus hanc renunciationẽ inchoauit cu
ius exemplo ceteri fuerũt vocati. Se
cunda ratio ad ꝟginitatẽ corꝑis ꝑfecte
ſeruandã. nam iuuenilis eſt etas lubrica
Eccliaſtes. xij. Adoleſcentia ꝛ voluptas
vana ſunt. quia cũ mũdi ꝯuerſatio in pu
erili etate incipiat declinare ad incendi/
um libidinis ſm dictũ ſapientis Eccl̃ia.
xiij. Qui tetigerit picẽ coinq̃nabit ab ea
ideo ad ſeruandã ſuũ eximiũ celibatũ ſic
deſertus eſt mundũ:vt preeligeret he
remũ. Tertia ratio ad ꝟginitatẽ ani/
me integre cuſtodiendã: qꝛ cũ ex mutua
hominũ conuerſatiõe ſit impoſſibile ho/
minẽ euitare ſaltem pctã venialia q̃ diſ/
ponũt ad aie corruptionẽ: ideo ad tales
maculas fugiẽdas in ſolitudinẽ ſe tran/
ſtulit in ꝑmitiua etate: ideo canit eccl̃ia
Antra deſerti teneris ſub annis ciuium
turmas fugiens periſti:ne leui ſaltẽ ma/
culare vitã famine poſſes. Quarta ra
tio ad paupertatẽ voluntariã ꝛ altiſſimaꝫ
cõmendandam:quia cum agens vitam
ſolitariã in deſerto nullaꝫ poſſet habere
rerũ tempaliũ diuiſionẽ aut cõionem: ꝑ
aliq̃ qualis eſt in paupertat̃ vltimo termi
no:quia cuꝫ nullo diuidit nec cõicat illa
bona circa quoꝝ carentiã conſiſtit pau/
pertas vera:ꝛ ibi cõprobat vera pauper/
tas Math. viij. ca. Uulpes foueas hñt
ꝛ volucres celi nidos: filius aũt homis
nõ habet vbi caput reclinet. Decima/ XIII. cõ
tertia cõſideratio eſt de temꝑe habitati/ ſidera.
onis ipius in deſerto: qꝛ dicit euãgeliſta
Lu.i. ꝙ erat in deſertis vſq̃ in diẽ oſten/
ſionis ſue ad iſrael. Sed occurrunt ſex
difficultates. Prima que fuit illa dies
oſtenſionis ſue ad iſrl̃. Dr ꝙ illa dies de
qua dr̃ Lu. iij. ca. ꝙ factũ eſt verbũ domi
ni ſuꝑ Johem zacharie filiũ in deſerto ꝛ
venit in oẽm regionẽ iordanis: p̃dicans
baptiſmũ pñie in remiſſionẽ pctoꝝ: quia
tũc fuit populo iſraelitico manifeſtatus.
Scḋa difficultas que fuit dies iſti9 re
uelatiõis ꝛ aduentus in regionez iorda/
nis. Dr ꝙ iſta dies fuit anno q̃ntodeci/
mo imperij Tiberij ceſaris q̃ ann9 cre/
dit fuiſſe triceſim9 a natiuitate ſaluator̃
Tertia difficultas ſi ex iſtis haberi po
teſt q̃ntum ſteterit in deſerto. Dr ꝙ ſic. ſ.
xxv. annis: quia annus triceſimus ſalua
toris: fuit etiaꝫ triceſimus iohãnis cũ in
eodẽ anno fuerint ambo nati. Et iõ trice
ſimo etat̃ ſue anno de deſerto exijt. ꝛ q̃n
to anno illuc intrauit: ꝛ per cõſequẽs. xxv.
annis ibi fuit. Quarta difficultas: q̃re
tantũ ibi ſteterit. Dr ꝙ non decuit inde re/
cedere donec inciperet xp̃m prenunciare: ꝛ
non decuit ꝙ officiũ p̃dicatiõis ꝛ doctri/
ne p̃ſumeret exercere anteq̃ etatem ꝑfe/
D

etiam.ſ.xxx. annoꝝ haberet: qꝛ ipſe domi/
nus officiū p̄dicationis nō aſſumpſit do
nec xxx. annos pfecte habuit Lu.iij.ca.
Quinta difficultas: ſi btūs Johānes
conſcijs ſuis parentibꝫ in deſerto pman
ſit. Dr̄ q̄ nō apparet inconueniēs: qꝛ fu/
ga ei⁹ ꝛ manſio parentes eius non latu/
it: tum qꝛ ſpm̄ ꝓphetie habebāt: tū quia
eius virtutes non impedire ſed augmē
tare ꝛ pmouere ſatagebant: niſi forte di
cat: q̄ ſic xp̄s inſcijs parētibꝫ remanſit in
templo: ita ille ignorantibꝫ genitoribꝫ p/
manſit in deſerto vt eſſet magis ſolitari/
us. Sexta difficultas: ſi ī iſtis.xxv an
nis fuit btūs Johannes viſitatus ab ali
quo in deſerto. Dr̄ q̄ in ſcriptura non ha
betur talis viſitatio: nec apparet neceſſi/
tas cū in vita ſua humano auxilio ꝗtuꝫ
ad victū neceſſaria nō egeret ſicut nec fe
re ſiluaꝝ vt infra patebit. Et apparet: qꝛ
heremitica vita in pfectiori gradu perfi
citur: qn̄ omni ſocietate humana priuat
ſicut parꝫ in paulo p̄mo heremita: q.xxx
annis ſine hoim cōſortio vixiſſe phibet.
Vn̄ in diuina ſcriptura repiunt quattu
oꝛ heremi cultores q̄ fuerūt ſingulariter
in miraculis potentes. Primus fuit
Moyſes q̄ in deſerto habuit ſuas reue/
lationes in mōtibꝫ ſacris oreb ꝛ ſinay: vt
habet per totū Exodū Leuiticū et libꝝ
Numeroꝝ. Scd̄s fuit Helyas cuius
habitatio fuit in ſolitudine mōtis Car/
meli: vt habet in.iij. Regū.xviij. Ter/
tius fuit Heliſeus cu⁹ habitatio fuit in
eodem montis deſerto vt in.iiij. Reg.iij.
Quartus fuit Johes baptiſta cuius
habitatio fuit in deſertis: vn̄ accipit ar/
gumentū q̄ vita ſolitaria eſt ſumme deo
accepta eo q̄ maxime contēplatiua. Iſti
eniꝫ q̄ ſoli inueniunt in diuina ſcriptura
cōiter in ſolitudine cōmorantes fuerunt
notabilr̄ in diuinis miraculis ꝛ mirabi/
libus pre ceteris puilegiati. Et ſi dicat
q̄ Johes nullū mirabile fecit vt dic euā
geliſta. Dr̄ q̄ circa ipm fuerunt maxima
miracl'a ꝛ nobiliſſima facta. Decima
XIIII. quarta cōſideratio eſt de ipſius exitu de
cōſide. deſerto q̄ non fuit ex ꝓprio ꝓpoſito ſꝫ a di
uino precepto ſibi ſupnaturalr̄ reuelato
Et hoc eſt qd̄ dr̄ Lu.iij.ca. Factū eſt ver
bum dn̄i ſup Johem zacharie filiū in de
ſerto: ꝛ venit in omnē regionē iordanis:
ꝛ iteꝝ. venit incitatus a ꝓphetico oracu/
lo: quia ſciebat eſſe ſcriptū de ſeipō Eſa.
xl. Vox clamantis in deſerto. vnde acci/
pit argumentū q̄ ipſe prius p̄dicauit exi
ſtens in deſerto veniētibꝫ ad ipm ꝗ ipſe
veniret ad alios. Unde ſciendū q̄ ipſe
fuit iuſſus a deo exire de deſerto q̄dru/
plici rōne. Prima fuit ad conferendū
baptiſmi lauacꝝ Luce.iij. Quia venit p̄
dicans baptiſmū pnie in remiſſionē pec
catoꝝ. ꝛ Mar. p̄mo. nō q̄ ille baptiſm⁹
ex natura ſua peccata aboleret niſi ex cō
tritiōe cōcomitante. Scd̄a ratio ē ad
penitentie lamentū excitandū: qꝛ indu/
cebat nō ſolū ad baptiſmi regenerationē
ſed etiā ad petōꝝ confeſſionē Mar.i. et
Lu.iij. Baptizabant confitentes pecca
ta ſua. Tertia ratio eſt ad xp̄i aduen/
tū p̄nunciandū. vnde dicebat Math.iij
Ego q̄dem baptiſo vos in aqua in peni
tentiā: qui aūt poſt me venturus eſt forti
oꝛ me eſt. Quarta ratio eſt ad ei⁹ con/
uerſationis meritū exemplandū: qꝛ ſm
euangelicū dictū Math.v.ca. Neqꝫ ac/
cendunt lucernā ꝛ ponūt eaꝫ ſub modio:
ſed ſup candelabꝝ: vt luceat oibus q̄ in
domo ſunt. Quītadecima conſidera/ XV. con
tio eſt de xp̄i baptizatione facta a Johe ſidera.
Math.iij.ca. Venit ih̄s in galileā i ior/
danē ad iohannē vt baptizaret ab eo: et
Math.i. Venit ih̄s a nazareth galilee
ꝛ baptizatus eſt in iordane a Johanne.
Vn̄ in illo baptiſmo legimus quattuor
miracula ppetrata. Primū fuit de ce/
li apertione quia duꝫ xp̄m baptizabat celi
aperti ſunt ſup eum Lu.iij. Factū eſt au
tem dū baptizaret omis populus: ꝛ ieſu
baptizato ꝛ orante apertū eſt celū: ex quo
accipit documentū q̄ illi q̄ moriunt ſta/
tim poſt baptiſmū confeſtim euolant ad
paradiſum. Scd̄m fuit de dei p̄ris te
ſtificatione qꝛ vox de celo audita ē. Hic
eſt filius meus dilect⁹ in quo mihi bene
cōplacui. Tertiū fuit de ſpūſcti appa/

ritione: de quo Lu.iij. Deſcēdit ſpūſſan/
ctus corpali ſpecie ſicut colūba in ipſuꝫ
ꝛ Math.iij. q̄ vidit ſpm̄ſctm̄ deſcendē/
tem ſicut columbā ꝛ venientem ſuper ſe
Quartū fuit de xp̄i manifeſtatiōe: qꝛ
cum Johes baptiſta non poſſet xp̄m no
ſcere ſm faciē quē nunq̄ viderat ex q̄ na/
tus erat corpalr̄: tn̄ fuit ei ſupnaturalr̄
reuelatus duplici modo. Uno modo p
ſpiritū: qꝛ qn̄ venit ad eius baptiſmū p/
hibebat ipm Johannes dicēs: Ego a te
debeo baptizari: ꝛ tu venis ad me. Vn̄
patet q̄ tūc cognoſcebat ipm eſſe chriſtū
Alio modo p ſignū datū: qꝛ dicebat Jo/
hannis.i.ca. Vidi ſpm̄ deſcēdentem q̄ſi
colūbam de celo ꝛ manentē ſup eū: ꝛ ego
neſciebā eū.i. ſm faciē: ſed q̄ miſit me ba
ptizare in aqua: ille mihi dixit ſup queꝫ
videris ſpm̄ deſcendentē ꝛ manentē ſup
eum: hic eſt q̄ baptizat in ſpiritu ſancto ꝛ
ego vidi: ꝛ teſtimoniū phibui quia hic ē
filius dei. Sed occurrit difficultas in
qua forma baptizauit iohes xp̄m. Dr̄ q̄
non in noie venturi: qꝛ tūc baptizaſſet in
noie ipſius xp̄i: ꝛ ideo illa forma non ſibi
cōpetebat: ꝛ iō forte nullā formaꝫ ſibi te/
nuit: ſed ſolū impleuit preceptum xp̄i: vt
ipm baptizaret corpali ablutōe: cui for/
te aliqua dixit que ſūt nobis ignota. Vn̄
ſciendūꝫ eſt q̄ in iſto baptiſmo quattu/
oꝛ notabilia ſumuntur. Primū eſt: de
chriſti humilitate quia voluit baptizari
a ſuo ſubdito ſiue inferiori ꝛ hoc reputa/
tur humilitas in principe quando vult
militari a ſuo ſubiecto: et quod maius
ſignū humilitatis eſt cū ille baptiſmus
daretur pro penitētia in remiſſioneꝫ pec
catorū non dedignatus eſt ille q̄ ſine pec
cato erat ſe exhibere in remiſſionē pecca
torū. Secundū documentū eſt: de Jo/
annis humilitate cōuenienti quia Joan
nes recuſauit primo hāc dignitatem vt
xp̄m baptizaret ꝛ fieret eius quaſi pater
ſpūalis dicens ſic. Ego a te debeo bap/
tizari ꝛ tu venis ad me: quaſi diceret: nō
ſū dignus q̄ te baptizem ſed a te debeo
baptizari. Et fact⁹ ē cōpater ꝟginis ſic
habet in ſacramētis. Tertiū documē
tū eſt de xp̄i equitate: quia dicit in eodē
capitulo q̄ xp̄s reſpondit ſine modo ſic
decet nos iplere oēm iuſticiā. Quar
tum documentū eſt de Johis obediētia
quia mox vt chriſti rationē audiuit ꝛ vo
lūtatem firmatā vidit: nō plus ei reſtitit
ſed ſtatim dimiſit eū facere quod voluit
vnde ſequitur q̄ tūc eū dimiſit ex quo cō XVI. cō
cluditur q̄ fuit ei patrinus. Decima/ ſidera.
ſexta cōſideratio eſt de Joānis exempla
ri conuerſatione toti mundo ſpecialiter
ꝗtū ad virtuteꝫ auſteritatis. Unde no/
tandū q̄ in quattuor rebus cōſiſtit virt⁹
auſteritatis. Primo in his q̄ pertinēt
ad cibū. Secundo in his que ptinent
ad potum. Tertio in his que pertinēt
ad veſtitū. Quarto in his q̄ pertinēt
ad ſtratū. Quia in his quattuor conſue
uit caro homis recreari. et ideo qui mili
tāt ſtrennue cōtra carneꝫ cōſueuerunt in
iſtis quattuor affligere corpus ſuum ad
calcandas ipſius corpis paſſiōes. Nāc
beat⁹ Johānes tenuit virtutē auſterita/
tis. Primo in cibo quia eius eſca erāt
locuſte ꝛ mel ſilueſtre Mar.i.ca. Se
cundo in potu qꝛ erat aqua pura. Unde
cantat eccliā. Cui latex hauſtuꝫ ſociata
paſtū mella locuſtis. Tertio in veſti/
tu: qꝛ veſtimentū eius erat ciliciuꝫ de pi/
lis cameloꝝ cōtextū Math.i. Erat Jo/
hānes veſtitus de pilis cameloꝝ et zona
pellicea circa lūbos eius: que.ſ. erat ad/
ſtringendū cilicīū vt carni ꝓpinqui⁹ ad
hereret. Quarto in ſtratu: qꝛ lect⁹ ei⁹
erat ſolū antra et ſaxa: qꝛ erat in deſerto
ſolitarie habitans ſm illud de quo canit
ecclīa. Antra deſerti. Decimaſeptima XVII.
cōſideratio eſt de ipſius feruētiſſima p̄di ꝯſidera
catōe: qꝛ fuit feruētiſſimus p̄dicatoꝛ: ꝛ vt
dn̄s ſuā p̄dicationē autenticaret: ab eo/
dem themate voluit incipe p̄dicationeꝫ
ſuā. vn̄ q̄libet dixit. Agite pniam Mat.
iij. ꝛ Lu iiij.ca. In ſua predicatōne dedit
quattuor regulas q̄ttuor maneriebꝫ gen
tiū ad ipm ordinate venientiū. Primi
fuerūt religioſi.ſ. phariſei q̄ venientes ad
eius baptiſmū petebant ab eo quid face
rent vt ſalui fierēt: quibus dedit hāc re

gulam: q.ſ.facerēt dignos fructus pnie
et ne gliarent quaſi ſupbientes de ſtatu
ſuo Math.iij. Videns aūt multos pha/
riſeoꝝ z ſaduceoꝝ q.ſ.erant religioſi ve/
nientes ad baptiſmū ſuū dixit. Progeni
es viperaꝝ qs oſtēdit vobis fugere a vē/
tura ira. Scdi fuerūt populares om/
nes q venientes ad eius baptiſmū dice/
bāt qd facerēt:qbꝫ ipe dedit hāc regulaȝ
vt exercerēt opa miſcdie(culpaꝝ abſterſi
ua) vñ Lu.iij.dr q interrogabāt eū turbe
qd facerēt. Rñdens autē dicebat:q hꝫ ha
bet duas tunicas det non habenti:z qui
habet eſcas ſilr faciat. Tertij fuerunt
publicani publicoꝝ negociorū execato
res z exactores iuriū impialium dicti a
pu. Ceſare:vel a repub. qbus ipſe dedit
hanc regulā:q nihil facerēt ampli9 niſi
qđ erat eis cōſtitutū: z illa regula poteſt
intelligi dupłr. Uel q̄tū ad iudices im
periales z tūc erat illa regula q nihil ali
ud facerent q̄ꝫ qđ erat eis conſtitutū per
leges que erant cōſtitutiōes imperiales
Alio modo poteſt intelligi q̄tū ad exa/
ctores fiſcales: z tūc erat ſūma hui9 regu
le.nihil aliud q̄ꝫ qđ cōſtitutū eſt vob.fa/
ciatis.i.nullā exactionē nouā: z in inſti/
tutis pcij̄s non inuentā peuretiꝭ: vt pa/
tet Luce.iij. Quarti fuerunt milites:
qbus ipe dedit regulā tripticam. Pri/
mo indicens eis q nulli facerēt violenti
am. Scđo q nulli facerēt iniuſticiam
Tertio q eſſent contēti ſtipēdijs ſuis
aut ſupple redditibꝫ ſuis:patet Luce.iij.
Vñ in pdicatōe ſua habuit quadrupli/
cem modū pcedendi. Primo per viaȝ
reprehenſionis: vñ dicebat Genimina vi/
peraꝝ qs oſtendit vobis fugere a ventu
ra ira. Scđo p viaȝ cōminationis de
penis eternis pctōribꝫ infligendis Mat.
iij. Jam eīn ſecuris ad radicē arborꝫ po/
ſita eſt: Omnis arbor q non facit fructū
bonū excidet z in ignē mittet. Tertio
p viā exhortationis incitando ad bona
opa Luce.iij. Multa qdem z alia exhor
tans euangelizabat. Quarto p viam
pmiſſionis pmittēdo celeſtē patriā ope/
rarijs bonis Math.iij. z Luce.iij. Cu9

ventilabꝝ in manu eius loquēs de xpo:
z purgabit areā ſuā z cōgregabit triticū
in horreū ſuū:paleas aūt comburet igne
inextinguibili. Decimaoctaua cōſide XVIII. cōſide.
ratio eſt de teſtimonijs platiōe erga xp̄m
Nam multa teſtimonia protulit de xpo.
Primū eſt: Qui poſt me venturus eſt
ante me factus eſt:q prior me erat. Se
cundū eſt: De plenitudie eius oīes ac/
cepimus grām p grā. Tertiū eſt: Lex
p Moyſen data eſt: grā z veritas p ihm
xp̄m facta eſt. Quartū eſt. Nemo vi/
dit deū vnq̄ꝫ niſi filius hoīs qui eſt in ſi/
nu patris. Sed occurrūt q̄tuor diffi/
cultates. Prima eſt quare dicit in pri
mo teſtimonio de xpo. Ante me fact9 eſt.
Dicit q loquit de humilitate non prio/
ritate durationis:ſed dōitate poſteriori
tatis ſm quā loquit aplus.i.ad Thimo
theū.i. Jeſus xps venit in hūc mundum
vt pctōres ſaluos faceret:quoꝝ pm9 ego
ſum.i.potiſſim9. Scđa difficultas eſt:
quare dicit in ſcđo teſtimonio q de ple/
nitudine eius oēs accepim9 zc. Dicit q
grā fuit in tanta plenitudine in aīa xpi
q inde redundauit in oīa membra eius
q acceperūt grām acceptatiōis diuine p
grā felicitatis eterne:que dicit grā conſu
mata. Tertia difficultas: quare dicit
i tertio teſtimonio Lex p moyſen zc. Di
cit q lex Moyſi ſm dicta apli non pote/
rat impiū iuſtificare nec p conſequēs gra
tiam ſua ḃtute conferre. Lex aūt xpi nō
ſolū a peccato iuſtificat: ſed etiā gratiaȝ
efficaciter impetrat. Quarta difficul/
tas: quare dicit in q̄rto teſtimonio. Deū
nemo vnq̄ꝫ vidit. Dicit q licet forte aliq
vidiſſent deū p eſſentiā ſicut de Moyſe
z Helya dicit:tñ nullus vidit ipm viſio/
ne adequata z pfecta reſpectu talis obie
cti ſm quem modū dicit apoſtolus pri/
ma ad thimoth.vi. q deum nullus ho/
minū vidit:ſed nec videri poteſt. qđ non
poteſt intelligi niſi de viſione adequata:
quia de viſione ſimplici conſtat q videt
in patria ſicuti eſt ſm Johannē in cano XIX cō
nica ſua. Decimanona conſideratio ē ſidera.
de queſtionibus ſibi factis. vbi eſt notan

dum q bea. Johāni fuerūt facte quattu/
or queſtiones ſm quattuor oppiniones.
Prima opinio fuit q ipe erat xpus: qr
eo tempe venit quo daniel pphetauerat
xp̄m eſſe venturꝝ. Et pter ſublimitateȝ
ſctitatis ſup omnes alios ſanctos preteri/
tos. Et ſublimitas ſctitatis eius fidem
faciebat:ideo querunt iudei Joh.i.cap.
Tu quis es ſcꝫ ſi es xps:z cōfeſſus eſt z
non negauit. Et rñdit:quia nō ſum ego
xps. Scđa opinio fuit:q ipe eſſet He
lyas ſicut dicitur de helya Eccle.xlviij.
Surrexit helyas pꝑheta q̄ſi ignis z ver/
bum eius quaſi facula ardebat. Et ideo
ſequit:ſi ipe eſſet helyas: z dicit q non.ſ.
ſm pſonam:ſed bene ſm ſpiritū. Ter
tia opinio eſt q ipe eſſet vnus de pphetiꝭ
prioribꝫ:qr venerat ad pnunciandū xpi
aduentū. Et ideo querit: ſi eſſet pꝑheta
z dicit q non.ſ.talis qualē ipſi putabāt.
Quarta opinio fuit qr ipe nō erat bo/
nus homo:ſed demoniacus dicēte ſalua
tore Luce.vi. Venit Johes non mandu
cans:z dicitꝭ demoniū habet. Et iō que/
rebant quis es tu: vt reſponſum demus
his q miſerunt nos: quid dicis de teipo
quaſi p modū contentionis? Et rñdens
dixit. Ego vox clamātis zc. Vñ iſti qui
miſſi fuerant erāt ex phariſeis: z iō emu/
labant volentes videri perfectiores. Et
pꝑter hoc inuidebāt eius baptiſmo. Et
ideo querūt cōſequenter: qd ergo bapti/
ſas ſi tu non es xps zc. Rñdit. Ego bap
tizo in aqua.i.nō eſt magnū ſi ego mini/
ſtro corpi ablutionē baptiſmi ex pcepto
ſupioris mei qui eſt medius.i.mediator
inter deū z vos quē vos neſcitis.ſ. xp̄m
XX.cō/ q ſtetit in hoc mihi pcipiendo. Vige
ſidera. ſima conſideratio eſt de Johis reſponſi/
one ad queſtionē ortam inter diſcipulos
xpi z ſuos de purificatiōe.ſ.baptiſmi Jo
hannis z xpi:de qua habet Johis.iij.ad
quā rñdet per octo rationes. Prima
ratio eſt iſta. Jlle q accipit pfectionē ſue
vite z ſue conuerſationis ab aliquo: ē in
ferior eo: ſed ego et quicunq̄ꝫ alius non
poſſumus a nobis ipis quicq̄ꝫ accipere
perfectionis niſi fuerit datum nobis a

xpo qui eſt de celo ergo zc. Et illa ratio
tangit cum dicit:non poteſt homo acci/
pere quicq̄ꝫ zc. Scđa ratio ille qui pre
mittit ante aliquem ad prenūciandū ei9
aduentum eſt minor illo ſicut nunci9 eſt
minor illo qui miſit ipm:ego ſum huiuſ
modi:ergo zc. Et hec ratio tangit cum
dicit:ipi vos mihi teſtimoniū perhibe/
tis zc. Tertia ratio quandocunq̄ꝫ fit
aliqua ſolennitas nuptialis illa ſolenni
tas principalius reſpicit ſponſuȝ qui ha
bet ſpōſam q̄ꝫ amicuȝ ſponſi qui gaudet
ad vocem ſponſe:ſed in ſolennitate triū/
phātis eccleſie eſt xps ſponſus q ſibi illā
celeſtem patriā deſponſauit: z ego ſum il
lius ſponſi amicus: ergo ſolennitas cele
ſtis ipm reſpicit principalius. Et hanc
rationem tangit cum dicit: Qui habet
ſponſaȝ ſponſus eſt zc. Quarta ratio
eſt:ille qui pcedit ad augmentū eſt meli
or illo qui pcedit ad decrementū. ſed illū
oportet creſcere:me autē minui ergo zc.
minor iſtius rationis pbat per beatum
Auguſti. ſuper Mathm dicentem q be
atus Johānes fuit iminutus in capite z
xps creuit in cruce: pꝑter eīn reuerentiaȝ
corpori xpi fuit preordinatū a deo patre
vt non mutilaret nec frangeret Joh.xix.
cap.ergo zc. Os non comminuetiꝭ ex eo
Jtem ibidem. Videbunt in quem tranſ
fixerunt. Quinta ratio: ille cuius ori/
go pncipalis eſt de celo eſt maior illo cu/
ius origo principalis eſt de terra. ſed ori
go pncipalis xpi eſt de celo: z mea eſt de
terra:ergo zc. z hanc ponit cū dicit. Qui
de terra eſt de terra loquit:qui de celo ve/
nit ſuper omnes eſt. Sexta ratio: ille
eſt preſtātior doctor qui teſtat hoc quod
vidit z audiuit immediate: q̄ꝫ econtra q
habet per relationem ab alio:ſed xps eſt
huiuſmodi:ergo zc. Hanc rationem tā/
git cum dicit. Qui vidit et audiuit teſta
tur hec et teſtimonium eius nemo acci/
pit zc. Septima ratio ille qui vere te/
ſtificatur ſe eſſe verum deum eſt preſtan/
tior omnibus alijs:ſed qui accipit xpi te
ſtimonium credit in corde ſuo ipſuȝ eſſe
verum deum:ergo omnes alios ipe trā/

ſcendit. Et hanc rationem tangit cū di-
cit. Qui autē acceperit eius teſtimoniū
ſignauit. ſ. in corde ſuo: quia deus verax
eſt: quem em̄ miſit deus verba dei loqui
tur ⁊c. Octaua ratio: ille cui datus eſt
ſpiritus ad menſuram non debet cōpa-
rari illi cui non dedit deus ſpiritum ad
menſurā: ad eſt non ſm aliquam portio-
nem determinat in aliquoꝝ donoꝝ ſup-
naturaliū: ſed deus non dedit ſpiritū ad
menſuram filio: ergo ⁊c. ⁊ hanc rationē
tangit cum dicit. Non em̄ ad menſuraꝫ
XXI. cō dat deus ſpiritū. ſ. filio. Uigeſimaprī-
ſidera. ma conſideratio eſt de filij dei oſtenſione
quia ipſe indicauit filium dei digito ad
oculū: ⁊ hoc duabus vicibꝫ Johis p̄mo.
Primo quando xp̄s venit ad eius ba-
ptiſmū: vnde dicit in eodem ca. Altera
die vidit Iohānes ihm venientem ad ſe
⁊ ait. Ecce agnus dei ecce qui tollit pec-
cata mundi. Iſtud tollere ſignificat duo
ſ. auferre ⁊ portare. vnde iſte agn⁹ vno
modo tollit auferendo: vnde ſibi dicitur
Oſee. xiiij. Omnem aufer iniquitatem.
Alio modo pferendo in ſemetipo: ⁊ iſto
modo dicit Eſa. liij. Et ip̄e multoꝝ pec
cata tulit. Scd̄o dixit idem verbū in
eodem cap̄. q altera die iterꝫ ſtabat Jo-
hannes ⁊ ex diſcipulis eius duo: ⁊ reſpi-
ciens ihm dixit. Ecce agnus dei: vnde
xp̄s dicitur agnus dei in quattuor locis
in diuina ſcriptura. Primo Eſaie. liij.
Quaſi agnus coram tondēte ⁊c. Se
cundo Eſa. xvi. Emitte agnum dn̄e ⁊c.
Tertio Apocal. v. Et vidi ⁊ ecce in
medio throni quaſi agnum. ⁊ paꝝ infra.
⁊. xxiiij. ſeniores ceciderūt corā agno ⁊c.
Quarto Apocal. xiiij. Et vidi ⁊ ecce
agn⁹ ⁊c. Sed occurrit difficultas q̄re
dicit agnus ſm ſimilitudinem: maxime
inter alia animalia. Dicit q ꝓpter q̄nqꝫ
agni ꝓprietates. Prima eſt innocētia.
Exo. xij. iuſſi ſunt filij iſrael agnū immo
lare anniculum in holocauſtum domini
Secunda patientia. Tertia miti-
tas. Quarta mutuitas. De his tribꝫ
dicitur Eſa. liij. cap̄. Sicut ouis ad oc-
ciſionem ducetur ꝓpter patientiam ⁊ q̄ſi
agnus coram tondente ſe obmuteſcet et
non aperiet os ſuū. Quinta q eſt ani-
mal imolaticiū Exodi xij. vbi ponit fi-
gura xp̄i imolatio agni paſcal. Tollat
vnuſquiſqꝫ agnum per familias: et erit
agnus abſqꝫ macula ⁊c. imolabit edum
⁊c. Uigeſimaſecūda conſideratio eſt XXII. conſide
de ip̄ius comparatione facta a xp̄o ceteris
oibus precellēs: vnde fuit comparatus du-
pliciter. Uno modo particulariter in or-
dine ꝓphetarum: ⁊ ſic fuit ſuperpoſitus
omnibꝫ ꝓphetis dicente dn̄o Math. xi.
Quid exiſtis in deſertuꝫ videre ꝓphetā.
etiam dico vobis et pluſqꝫ prophetam.
Alio modo veriſimiliter in ordine om-
niū ſanctorum tanq̄ꝫ omniū altiſſimus.
Math. xi. Dico vobis non ſurrexit ma
ior inter natos mulierum Johanne ba-
ptiſta: qui autē minor eſt in regno celoꝝ
maior eſt eo. Sed occurrit difficultas
quia inter natos mulieꝝ dicit fuiſſe xp̄s
qui eſt maior Johanne baptiſta. Dicūt
aliqui q ſaluator loquebat de mulieribꝫ
corruptis: ſed quia nullus cōmuniter ſe
ipſum laudat: adeo ſaluator de ſe tacet.
Sed etiā remanet alia difficultas: q
mater xp̄i fuit nata de muliere corrupta
⁊ tn̄ ſm Hiero. ip̄a fuit maior Johe ba-
ptiſta de q nulli dubiū ē. Dicūt q null⁹ ſur
git niſi qui cecidit: ⁊ q virgo non cecidit
p lapſum venialis aut mortalis: ideo nō
ſurrexit: ⁊ ideo videt q nō cōtraxerit ori-
ginale. Alia difficultas: quare adiūx-
it ſaluator: qui autē minor eſt in regno
celoꝝ ⁊c. Dicit q iſtud teſtimoniū ſalua
toris poteſt intelligi quattuor modis.
Uno mō accipiendo regnū celoꝝ p cele
ſti patria: ⁊ tunc eſt ſenſus q minor an-
gel⁹ q tūc erat i pr̄ia erat maior q̄ntū ad
ſtatū quē Johes habebat in via ſic infi-
mus hō eſt ſupior nobiliſſimo iumento.
Scd̄o accipiēdo regnū p pn̄ti pr̄ia ⁊
referēdo dictū ad humilitatē btī Johā-
nis. Et tunc eſt ſenſus q ille qui erat mi-
nime pfectus in eccleſia erat maior Jo-
hanne baptiſta in reputatōe ꝓpria q̄ꝫ eēt
bea. iohannes in ſua. Tertio mō acci-
piendo regnū celoꝝ p preſenti eccl̄ia: et

referendo dictū ad humilitatem xp̄i: et
tunc eſt ſenſus q xp̄s q erat oibus hūili
or erat btō Johanne maior. Quarto
mō accipiendo regnū celoꝝ p preſenti ec
cleſia ⁊ referendo dictū ad perfectionem
virginis marie: et tunc eſt ſenſus q ille
ſexus q eſt minor in regno celoꝝ eſt ma-
XXIII. ior illo in aliquo ſui ſuppoſito. Uige-
ꝯſidera ſimatertia cōſideratio eſt de eius deten-
tione ab Herode vbi q̄ttuor fuerunt fa-
cta. q Primo fecit eū capi. Scd̄o fe
cit eum ligari. Tertio poſuit eum in
carcere. Quarto q voluit eum occide
re. Unde eſt notandū q in veritatꝫ p-
ſecutiōe quadruplici modo ſe cōtingunt
homines habere. Primo a facie tribu
latiōis aliqui cadunt a ſuo ꝓpoſito ⁊ iſti
ſunt mali q a veritate ceciderunt q̄uis im
pulſi. Scd̄o alij a facie tribulationis
fugiūt dubitantes ne ſuccumbāt ⁊ a ve-
ritate excidāt. Et iſti ſunt boni q̄uis im
perfecti quia pfecta charitas foras mit-
tit timorem ſm Johem. i. cano. iiij. cap̄.
Tertio alij tribulationem nō fugiūt:
ſed in ip̄a perſiſtunt expectantes ipſam
afflictionem. Et iſti ſunt pfecti: q non
timent. Quarto ſunt aliq qui tribula
tionē nō expectant ſed ip̄am inueſtigāt:
vt ad ip̄am poſſint attingere ſicut ſalua
tor iudeis obuiam proceſſit: ⁊ tales ſūt pfe
ctiſſimi: eo q non ſolū pſecutionem tole
rant: ſed etiam ip̄am deſiderant. Et illo
modo ſe habuit Johannes qui accedēs
ad herodem Mar. vi. cap̄. di. Non licet
XXIIII cōſide. tibi habere vxorē fratris tui. Uigeſi-
maquarta cōſideratio eſt de miſſione di-
ſcipuloꝝ Johānis ad xp̄m Math. xi. c.
Quia miſit duos de diſcipulis ſuis ad
xp̄m dicens. Tu es qui venturus es an
alium expectamus? Et illa queſtio fuit
valde mirabilis quadruplici ratione.
Primo quia ip̄m in vtero matris cog
nouit ſpiritu ꝓphetico q ipſe erat xp̄us.
Scd̄o q ip̄m precurrendo predicaue
rat eſſe venturū. Tertio quia in iorda
ne baptizauerat. Quarto quia ipſuꝫ
digito oſtenderat ⁊ mirabiles de eo lau-
des protulerat. Et ideo ad declaratōem
hui⁹ dicti ſunt quattuor modi dicendi.
Prim⁹ eſt btī Grego. in li. dialogorū:
q ſpūs ꝓphetie nō eſt pmanēs ſed tran-
ſiēs: ⁊ ipo trāſeunte remanet ꝓpha carēs
illa viſiōe ſiue cognitōe ſibi ſupnaturalr
reuelata. Et illo modo btūs Johānes q
ſpū ꝓphetico nouerat xp̄m trāſeunte illo
ſpū ad ſeip̄m reuerſus potuit habere il-
lud dubiū. Iſtud aūt nō videt cōſonū: q
btūs Johes nō ſolū nouerat xp̄m p pro-
phetie actū tranſeūtē ſed etiā p fidei ha
bitū pmanentē ſicut ceteri q̄bus pnūcia-
uerat ip̄m. Scd̄s mod⁹ dicēdi eſt btī
Ambroſij: q dic̄ q Johes nō dubitauit:
ſed ex dilectōe dulcedinis xp̄i ſic voluit
colloq cū xp̄o mediātibꝫ duobꝫ diſciplis
ſic̄ mater ex teneritudine affectiōis ma-
terne ſolet q̄rere a filio: nunqd tu es fili⁹
meus: in nullo dubitās de eius filiatiōe
Terti⁹ mod⁹ eſt btī Aug. q dic̄ q iſti
duo diſcipuli dubitabant de fide xp̄i. Et
iō btūs Johes volens eos certificare de
ip̄a fide miſit eos ad xp̄m: vt hāc queſti-
onē faciēdo certificarent non ſolū p eius
rñſum: ſꝫ etiā p miracla: iō dixit. Eūtes
renūciate Johi q̄ audiſtis ⁊ vidiſtis ceci
vidēt: claudi ambulāt ⁊c. Et ille modus
eſt magis lr̄alis. Quart⁹ eſt expſſe btī
Greg. q exponēs iſtū textū dic̄: q btūs io
hānes nō dubitauit de aduētu xp̄i i hūc
mūdū nec hoc q̄ſiuit: ſꝫ de deſcenſu eius
ad infernū: vtꝝ p ſemetip̄m ad infernuꝫ
deſcēderet: an aliū illuc mitteret p libe-
rādis pr̄ibus ſctis: vt ip̄e Johes q ad in
feros cito itur⁹ erat pnūciaret illis eius
aduētū ſic̄ pnūciauerat ip̄m i mūdū hūc
iō dicebat. Tu es q vētur⁹ es an aliū ex
pectam⁹: ⁊ iſte mod⁹ importat mai⁹ mi
ſteriū: q tāgit fidei articulū. Uigeſi- XXV. cōſide.
maquīta ꝯſideratio ē de ip̄i⁹ cōmēdatōe
a xp̄o ſinglarit ſub ſilitudine lucerne ar-
dētꝫ ⁊ lucētꝫ di. Joh. v. ca. Uos miſiſtis
ad Johem. Et ſequitur: ille erat lucerna ar
dēs ⁊ lucēs. Ex q dicto accipiunt q̄tuor
catholica documēta. Primū ē q btūs
Joh. fuit a ierarticꝫ pfectiōibꝫ diminut⁹
q dr̄ lucerna ⁊ nō lux: q̄lis em̄ ē lucerna
p participatōem tal eſt lux p eēntiā. ſ. clara

de Roma. Scõm preambulũ: ꝙ ani/
ma beati Johannis poſt regreſſuȝ ab in
feris fuit quadraginta diebꝰ in hoc mũ/
do: qꝛ tot diebus xp̄s ꝯuerſatus eſt poſt ſu/
am reſurrectionẽ cũ diſcipulis ſuis Act
p̃mo ca. Tertiũ preambulũ: ꝙ iſtis.xl
diebus dicit̃ ꝑmanſiſſe cũ ceterꝭ ſanctis
in paradiſo terreſtri: qꝛ ille locus videba
tur conuenientior oibus ſanctis iam cla
rificatis q̄uis iſtud non ſit autenticum
ex canone ſacro. Quartũ p̄ambulũ ꝙ
toto iſto tempe anima Johannis fuit ꝑ/
fecte beata in contẽplatione diuinitatis:
qꝛ btitudo non eſt actus raptim tranſiẽs
ſed imobiliter ꝑmanens. Et ideo ſemel
beatus nunq̃ efficiet̃ non btũs ſm Au/
guſti. Ex his ergo ſequit̃ ꝙ ipe fuit aſſũ/
ptus in die aſcẽſionis xp̄i. Sed occur
rit difficultas: quare nõ ſolennizamꝰ in
tranſitu beati Johis: ſicut ſolennizamꝰ
in tranſitu ceteroꝝ ſanctoꝝ notabiliter.
Dicit̃ ꝙ ceteri ſancti in ſuo tranſitu aſcẽ
derunt in celum ⁊ ille deſcendit in infer/
nũ vt patuit: ⁊ iterũ iſte nõ fuit ſtati glo/
XXX. conſide rificatus. Trigeſima conſideratio eſt
de ipius mirabili collocatione in celũ fa/
cta a xp̄o in celum aſcendente: ⁊ cuilibet
ſctõꝝ locũ ſibi debitũ diſtribuente: et ꝙ
ipe fuit collocatus in throno luciferi: qꝛ
multa licet mortalibꝫ ꝓbare que non li/
cet ipis determinare: ⁊ ad hoc ꝓbanduȝ
quattuor p̄ambula p̄mittunt̃. Primuȝ
ꝙ quando celũ empirreũ fuit creatũ: fue/
runt in eo determinate certe manſiones
ab eo diſpoſite ſm p̄finitũ numeꝝ electo
rum: de quibus manſionibꝫ Johis.xiiij.
In domo patris mei mãſioes multe ſũt
Et iſte manſiones vocant̃ ſedes. Se
cundũ ꝙ omnes manſiões fuerũt plene
angelis ſanctis in ſingulis manſionibus
collocatis. vnde Beda. Celũ empirreũ
mox vt fuit creatuȝ: fuit ſctis angelis re
pletũ: ſm illud. Implete ſunt nuptie diſ/
cumbentiũ. Tertiũ ꝙ alique iſtarum
manſionũ fuerunt euacuate per ruinam
quorundã angeloꝝ: ſm illud quod dicit̃
Apocal.xij. ꝙ cauda draconis traxit ter
tiã partẽ ſtellaꝝ celi ⁊ miſit eas in terrã.

Quartũ p̄ambulũ ꝙ ille ſedes que fu
erant euacuate a ſpiritibꝫ malis per luci
ferum: ſunt adimplende ꝑ glificationeȝ
hominũ electoꝝ a xp̄o: ſm ꝙ dicit̃ in can
tico Moyſi Deutero.xxxij.ca. metro.xi.
Conſtituit terminos populoꝝ. i. numeꝝ
hoim electoꝝ: iuxta numeꝝ filioꝝ iſrael
ſ. dei. i. angeloꝝ lapſoꝝ vt dicit alia trãſ/
latio. Ponunt̃ autẽ ⁊ alia quattuor p̄/
ambula magis ꝓxinqua. Primũ eſt ꝙ
lucifer fuit in ſupmo throno oim ange/
loꝝ a p̄ncipio collocatus: qꝛ ſibi fuit di/
ctum Ezech.xxviij. Tu ſignaculũ ſimi/
litudinis plenus ſapientia ⁊ ꝑfectus de/
core in delicijs paradiſi dei fuiſti: omis la/
pis p̄cioſus ornamentũ tuũ: ſardius: to/
pazius: ⁊ iaſpis criſolitus: ⁊ onix: ⁊ beril
lus: ſaphyrꝰ: ⁊ carbũculus: ⁊ ſmaragdꝰ.
Auruȝ opus decoris tui: ⁊ foramina tua
in die qua cõditus es preparata ſunt. Tu
cherub extentus: ⁊ ꝓtegens ⁊ poſui te in
monte ſctõ dei in medio lapidũ ignitoꝝ
ambulaſti ꝑfectus in vijs tuis a die con
ditionis tue donec inuẽta eſt iniq̃tas in
te: vbi deſignat̃ ꝙ nouẽ ordines angelo/
rum ſibi fuerũt ſubiecti ſm Iſidõ. li. de ſũ/
mo bono ca.x. Scõm ꝙ de illa manſi
one lucifer fuit expulſus Eſa.xiiij. Quo
modo cecidiſti lucifer de celo qui mane
oriebaris: corruiſti in terrã q̃ vulnerabat̃
gentes: q̃ dicebas in corde tuo in celum
conſcendã: ſup aſtra dei exaltabo ſoliuȝ
meũ: ſedebo in mõte teſtamẽti in lateribꝫ
aqlonis aſcendã ſup altitudinẽ nubium
ſimilis ero altiſſimo ⁊c̃. Tertiũ ꝙ ali
quis ſanctus eſt ad illam ſedem vñ cor/
ruit lucifer aſſumptus vel aſſumendus:
alioqn remaneret vacua. Et cõfirmatur
duplici rõne: p̃ũ qꝛ Paulus ad Roma. xi
loquens de electõe gentiũ ⁊ reprobatiõe
iudeoꝝ ſuppoſit iſtã regulã: ꝙ qñcunqꝫ
aliq̃s ramus a felicitate excidit̃ aliq̃s lo
co eius inſeritur. Nam ſic eſt textꝰ ſi ali/
qui ex ramis fracti ſunt tu autem cũ ole/
ſter eſſes inſertus es in illis ⁊ ſocius ra/
dicis ⁊ piguedinis oliue factꝰ es: ⁊ tum qꝛ
Joh. Apocal.iij. dictũ fuit. Tene qđ ha
bes vt nemo accipiat coronã tuã: vñ vi/

det̃ accipi documentũ: ꝙ ſi aliq̃s amitte
ret gl'iam que ſibi eſt preparata oporte/
ret ꝙ alius ſubſtitueretur: ne numerus
electoꝝ variaretur. Quartum pream
bulum ꝙ ille ſanctus qui eſt ad iſtam ſe
dem aſſumptus vel aſſumendus eſt ſan
ctoꝝ omniũ eximius: quia cum ſancti aſ/
ſumuntur inter ordines angeloꝝ ſicut cõ
ciues: ſm Grego. ſuper Math. talis eſt
ordo ierarchicus inter ſanctos qualis ẽ
inter angelos: et ideo ſicut lucifer ſi ſte/
tiſſet fuiſſet omniuȝ angelorum ſupre/
mus: ita ille aſſumendus debet eſſe om/
niũ ſanctoꝝ ſummus. Iſtis autem p̄miſ
ſis ſequit̃ cõcluſio manifeſta ex dicto ſal/
uatoris Mathi.xi.ca. Inter natos mu/
lierũ non ſurrexit maior Johe baptiſta.
Si ḡ btũs Johes fuit ſctõꝝ eximius ſi/
bi debet̃ ille thronus. Sed contra dicit̃
quadrupliciter: p̃ũ Primo: qꝛ diceret̃ ꝙ vir
go Maria que eſt omniũ ꝑfectiſſima in
hac ſede fuit collocata. Scda via eſt:
ſi dicat̃ ꝙ licet inter natos mulierum nõ
ſurrexit maior: forte tamẽ ſurrexit equa/
lis. Tertia via ſi dicat̃ ꝙ beatus Jo/
hannes fuit maioris meriti q̃ fuiſſet lu/
cifer: ⁊ ideo fuit amplius ſublimandus.
Quarta via: quia licet tũc non ſurrex/
iſſet maior: tamẽ non dixit ſaluator quin
maior ſurrecturus eſſet fuit enĩ de prete/
rito loquutus licet non de futuro: et tũc
illi ille thronus eſſet ſeruandus. Con
tra primã viã eſt dictum beati Hierony
mi ad Paulam ⁊ Euſtochiũ: ꝙ ipſa ſup/
excellit omnia merita angeloꝝ: ⁊ per co/
ſequens tranſuolauit omnia premia ip/
ſoꝝ: ⁊ ideo canit eccleſia. Exaltata ẽ ſan
cta dei genitrix ſuper choros angelorum
ad celeſtia regna. Confirmat̃ per beatũ
Gregoriũ qui dicit in ꝑſona omniũ ſan/
ctoꝝ. Illic regina oim trãſcendit culmẽ
ordinũ. Contra ſcdam viam eſt dictũ
beati Dioniſij de angelica ierarchia vbi
intendit oſtendere: ꝙ ſinguli angeli in ce
leſti ierarchia aut illuminant alios: aut
illuminant̃ ab alijs mediate vel imme/
diate: ⁊ ſicut cũ illuminãs ſit ſupius illu
minato non eſt inuenire ibi duos totali/

ter pares. Contra tertiam viam eſt di
ctum eiuſdem Hiero. vbi ſup̃. ꝙ non eſt
fas credere de aliquo alio ſanctoꝝ ſcilicꝫ
preter virginem benedictã ꝙ aliq̃s tran
ſcenderit merita omniũ angeloꝝ. Et ſic
iſte non potuit aſcendere vltra iſtam ſe/
dem: vt per hoc itelligat̃ illud prophete.
pſ.ciij. metro.x. Terminũ poſuiſti queȝ
non tranſgredientur. Contra quartã
viam eſt beatus Dioni. de eccl'iaſtica ie/
rarchia: ꝙ apoſtoli ſunt perfectionis du
ces ceteris ſequentibꝫ eos. Et ſic cuȝ du/
ces ſint meliores in cõmunitate optima
nõ eſt expectandũ ꝙ poſteriores excedãt
meritũ apłoꝝ. Iſtis ergo p̄ſuppoſitis eli
ciunt̃ due concluſiones. Prima eſt ꝙ
btũs Johes eſt ierarcha omniũ angelo/
rum in celeſti patria: qꝛ in tali gradu eſt
cõſtitutus ſm p̄miſſa in quali fuiſſet luci
fer ſi ꝑmanſiſſet: ipe autẽ fuiſſet p̄nceps
omniũ ſi ſe conuertiſſet ad bonũ ſm Iſi
doꝝ de ſummo bono: ⁊ ꝑ conſequẽs bea
tus Johes tenet locũ eius vt ꝑ hoc dicat
ꝓpheta pſ.c viij. metro.xvi. Dilexit ma
ledictionẽ ⁊ veniet ei ⁊ noluit bñdictõeȝ
⁊ elongabit̃ ab eo ſcȝ lucifero: ⁊ eodẽ pſ.
Et epiſcopatũ eius accipiet alter. ſ. bea.
Joh. Scđa concluſio ꝙ ipſe eſt ierar
cha omniũ ſanctoꝝ in ordinibus ange/
licis conſtitutorum: quia in tali gradu
eſt quilibet ſanctus in quo fuiſſet ſi per/
manſiſſet: ⁊ preuaricator angelus ſi ſe cõ/
uertiſſet ad bonũ. Sed omnes illi ange/
li fuiſſent lucifero ſubordinati. ergo ⁊c̃.
Ex illa magnificentia ſequuntur octo p̄i
uilegia. Primum eſt: ꝙ ipſe eſt omni/
bus alijs potentior: ⁊ ideo habet omnes
alios regere: quia cũ ierarcha tus ſit fa/
cer principatus: ſm Dioniſium omnis
principatus eſt quidam potentatus. Et
ideo omnis princeps quanto maior tan
to potentior: iſte autem princeps eſt in ce
leſti ierarchia maximus: ergo eſt poten/
tiſſimus. cuius poteſtatis ſignum eſt,
quia ipſe poteſt mittere alios cum ſupe/
rioris ſit mittere inferiorem ſecundum
Dioniſium de angelica ierarchia.
Secundũ ꝙ ipſe eſt omnibus alijs ſa

perioꝛ: ꝛ ideo habet om̄es ſurſum agere
in deū: qꝛ ſm Dionyſi. vbi ſ. in celeſti ie/
rarchia ſupioꝛes habent virtutem ſurſū
actiuā ſibi ſubiectoꝝ ad eleuandū ipſos
ſupra ſemetipſos id eſt ſupra ſuam facul/
tatem intrinſece virtutis. Tertiuꝫ ꝙ
ipſe eſt omibus alijs dignioꝛ: ꝛ ideo ha/
bet a ceteris venerari: quia cum princi/
patus ſit quedam dignitas: in quolibet
ordine ille qui eſt pnceps principum eſt
dignioꝛ oibus alijs pncipātibus: talis
autē eſt ille qui principal' in ordine ſupre
mo: cum ſit ierarcha omniū vn⁹. Quar
tum ꝙ ipſe eſt omibus alijs pulchrioꝛ: et
ideo habet illā totam eccl'iaſticam deco/
rare. cum ēm pulchritudo ſpiritualis cō
ſurgat ex ſpūalibus ornamētis ſicut cor/
poralis ex coꝛpalibus: precioſiſſimi orna
tus inueniūtur in illo qui eſt ceteroꝝ ie/
rarcha cum ipſe tranſcēdat ceteros in ſpi
ritualibꝫ bonis ſm Dioni. vbi ſup̄. quē/
admodū ſcribentes libros ponunt in ca/
pite iſtarum pulchrioꝛem. Quintuꝫ ꝙ
ipſe eſt oibus alijs purioꝛ: quia ſpiritus
quanto fuerit ab infimis eleuatus: tan/
to eſt magis ab iſtis depuratus. Et ideo
cum ierarcha ſummus ſit ab infimis elō
gatiſſimus opoꝛtet ꝙ ipſe ſit puriſſimus:
vnde habet om̄es inferioꝛes purgare per
primū actum ierarchicū quē ponit Dio
niſius vbi ſup̄. Sextū priuilegium ꝙ
ipſe eſt oibus alijs ſplendidioꝛ in lumine
vere ſapiētie: ꝛ ideo habet alios illumina
re: reuelando eis occulta miſteria et in/
veſtigabilia ſacramenta diuina: cū enim
ſupioꝛes ſuos inferioꝛes illuminent per
actus ierarchicos ſm beatū Dioni. vbi ſ
ille qui eſt ſupremus omniuꝫ: opoꝛtet ꝙ
ſit omniū illuminatiuus. Septimum
eſt ꝙ ipſe eſt oibus alijs ardentioꝛ in flā/
ma ſincere dilectionis: ꝛ ideo habet alios
incendere: quia cū ſpiritus ſeraphici ſint
alioꝝ incentiui: vt habet' in libro celeſtis
ierarchie. vij. ca. ille qui eſt in hoc ordine
ſupremus eſt maxime oim incētiuus: ta/
lis aūt eſt q̄ eſt ierarcha qui eſt princeps
ordinis hui⁹. Octauū p̄uilegiū ꝙ ipſe
eſt oibus alijs cōpletioꝛ: ꝛ iō habet alios

pficere ſm Dioni. vbi ſ. In ordi̇ ꝛ ibꝫ an
gelicꝫ ſupioꝛ habet pfectionis quicquid
habet iferioꝛ ꝛ vltra: ꝛ ideo ierarcha om
niū cum ſit oibus ſupioꝛ: cōtinet in ſe om
niū perfectiones ꝛ vltra. Sed occur/
runt difficultates. Prima eſt: qꝛ ſm
Hierony. non eſt fas vt aliquis homo ex
cedat merita omniū angeloꝝ: ſi autē ho/
mo eſſet ierarcha tunc manifeſte excede/
ret ſm premiſſa. Dicunt ꝙ iſtud dictum
debet intelligi tam de angelis ruentibꝫ
ſi permanſiſſent q̄ꝫ de pmanentibus qui
pmanſerunt. Et ſicut nullus citra virgi
nem excedit meritū quod lucifer habuiſ
ſet: alioqn ſi nullus excederet angelos q̄
remanſerunt nunq̄ꝫ repararet' ruina luci
feri. Scda difficultas: quia reuelatio
dicit' fuiſſe facta de quodam alio ſancto.
Dicit' ꝙ per illa que dicta ſunt non fuit
intencio mea preiudicare laudi alterius
ſancti cū iſtud ſit nobis totaliter incertū
tamen ꝓbabiliter dicta ſunt om̄ia: et non XXXI.
determinate. Trigeſimaprima conſi/ cōſide.
deratio ſcꝫ quantā gratiā habuit beat⁹
Johannes in ſtatu eccl'ie militantis. Et
dicit' ꝙ gratia eſt q̄drupliciter in nouo te
ſtamento p̄uilegiata. Prima fuit gra
tia infinita que fuit ipſius xp̄i ſm diuini/
tatem: quia tantam gratiā et charitateꝫ
quam habuit pater ab eterno ei commu
nicauit Johis p̄mo ca. Vidimus gloꝛi/
am eius gl'iam quaſi vnigeniti a patre
plenū gratie ꝛ ꝟitatꝫ. Scda fuit nō in
finita ſed tāta quāta potuit cōmunicari
que fuit ipſius xp̄i ſm humanitatē: qꝛ vt
dicūt pie plerīq̄ꝫ doctoꝛes: maioꝛē gratiā
deus non potuit creare q̄ꝫ ſit gr̄a aīe xp̄i.
Joh. i. ca. De plenitudine eius accipiūt
cūcti: ꝛ gr̄am pro gr̄a. Tertia fuit nō
tanta quāta potuit in tali anima recipi:
que fuit anima beate virginis que non
tanta fuit quanta creari potuit: ſed quā/
ta recipere potuit: vt vltra nequeat ſan/
ctificari: ſicut nec aqua feruentiſſima ca
leſieri pōt ꝛ feruere ꝛ ignitiſſimū nō pōt
igniri ꝛ caleſieri magis: ideo dr̄ Lu. i. ca
Aue gratia plena: qꝛ eius capacitas tota
eſt adimpleta: tū non fuit tāta gratia aīe

beate virginis quanta aīa xp̄i. Quar
ta fuit non tanta: ſed maioꝛ oibus alijs
poſt p̄mas que fuit gr̄a aīe Johis bapti
ſte. qꝛ licet plus potuerit de gr̄a recipere:
tū non pluſq̄ꝫ alij recepit: dicēte domino
Math. xi. ca. Inter natos mulierū non
ſurrexit maioꝛ Johe baptiſta. ſcꝫ in gr̄a:
ꝛ per ꝯñs nec equalis. qꝛ ſm Dioniſiuꝫ
Duo non erūt equales in patria. Et no/
tandū ꝙ gr̄a beati Johis nō ſolū eſt pri/
uilegiata rōne quātitatis: ſed etiam rati
one feſtinationis: quia licet oim ſctifica
toꝝ in vtero ſit gr̄a feſtina tū ſm grad⁹.
Primo quia aīa xp̄i habuit gratiā in
inſtanti ſue creationis. Scdo qꝛ ani/
ma btē virginis poſt primū inſtans ſed
cito ſm antiquos docto. qꝛ ſm eos mo/
dicū in originali culpa ſtetit. tū vert⁹ di/
citur pro nullo inſtāti fuiſſe ſed a deo fu/
iſſe ab originali p̄ſeruatā. Tertio ani
ma beati Johis in ventre ſed longe an/
te natiuitatē habuit gr̄am ſcꝫ qñ Eliza/
beth ſimul cū filio implera eſt ſpūſancto
Luce. i. ca. Vt audiuit ſalutationē ma/
rie elizabeth ꝛc̄. Quarto qꝛ aīa Iere/
mie in ventre ſed paululum ante oꝛtum
ideo ſibi dicit' Iere. i. cap̄. Anteq̄ꝫ exires
de ventre ſctificaui te ꝛc̄. Eſt etiā no/
tandū ꝙ duo ſunt tempa imperite etatꝫ:
ſcꝫ ante natiuitatē ꝛ poſt natiuitatem in
pueritia in q̄bus non vtit' homo ratione.
Aliq̄ ſancti ſunt q̄ neutro tempe habue/
runt gr̄am: nec ea vſi ſunt ſicut beatus
Martinus q̄ fuit cathecumin⁹ vſq̄ꝫ ad
annū. xviij. Aliq̄ ſunt q̄ habuerūt in alte
ro ſcꝫ Ieremias q̄ ante oꝛtū ſanctificat⁹
fuit ꝛ gr̄am habuit vt dictū eſt ſup̄. Aliq̄
qui in altero ſcꝫ in infantia ſcꝫ btūs Ni/
colaus q̄ ſtatim oꝛtus ieiunauit quarta
ꝛ ſexta feria ſed btūs Johes ſuper alios
floꝛuit in hac duplici etate. Primo flo
ruit gr̄a: ꝛ fuit vſus ipſa in matris vtero:
vbi exultauit cū p̄ſentiaꝫ ſaluatoꝛis ſen/
ſit: vnde dicere potuit Lu. i. ca. Exulta/
uit ſpūs me⁹ in deo ſalutari meo. Se
cūdo gr̄a floꝛuit ꝛ vſus eſt ea ī infātia qñ
ī pueritia deſertū petijt vt colligit' ex euā
gelio ſcꝫ ī q̄nquēnio: vbi ꝛ merito reuela

tiōes ꝛ ꝯſolatiōes āgelicas admirabiles
habuit vt colligit' ex euangeliſtis ꝛc̄.

Incipit tractatus ſup Pater noſter.

Voluntas dei ſan
ctificatio vr̄a. p̄ma ad Theſſa
lonicen. iiij. ca. Non pōt bene
ſeruiri pſone niſi ſciat' eius volūtas: ſic
nec deo. iō Paulus vocatus ad xp̄i offici
um ſtatim queſiuit Act. ix. ca. Dn̄e quid
me vis facere? Ideo volentibus ſeruire
deo: cōſulit Ephe. v. Nolite fieri impru/
dentes: ſed intelligentes q̄ ſit voluntas
dei. Quia ergo nō poteſt ſeruiri deo niſi
prius ſciat' eius volūtas. iō vt melius ſi/
bi ſeruire valeam⁹ apſus in ꝟbo p̄libato
eius voluntatem nobis inſinuat dicens:
Volūtas dei ſctificatio vr̄a: vbi duo iue
niunt' ꝓpter que obediendū eſt voluntati
diuine. Primo qꝛ eſt quedam regula
ad nr̄m intellectū dirigendum ꝛ affectuꝫ
dirigendū. Et hoc tangit' cū p̄mittit' vo
luntas dei Eccl'iaſtes. vij. Inueni ꝙ fece
rit deus hoiem rectuꝫ ꝛ ipſe ſe infinitis
miſcuerit queſtionibꝫ: ita ꝙ om̄es p pec/
catū hāc rectitudinē pdiderūt Michee
vij. Perijt ſctūs de terra ꝛ rectus in hoi/
bus non eſt. Rō eſt: non eſt ēm rectus ſa
gittarius niſi recte ſignum ad qḋ trahit
aſpiciat: vnde eſt ꝙ ipſe q̄nq̄ꝫ claudit vnū
oculū: vt aliū meli⁹ figat in ſignū. ſignū
autem ad qḋ ſemp in omni tractu debe
mus attēdere nobis Eſa. lv. oſtēdit di.
Erit dn̄s nominatus in ſignū eternū qḋ
non auferet'. Ideo ad iſtud ſignuꝫ debe/
mus ſemp oculos dirigere ꝛ oīa in glori
am eius facere. Sed deus ꝓpter pecca/
tum oculos pctōꝛis ab iſto ſigno auertit
quia ſm Auguſti. Pctm̄ eſt auerſio a bo
no incōmutabili: in cui⁹ figura dr̄. i. Re/
gum. xviij. ca. Non rectis oculis aſpicie/
bat Saul dauid. Et ſubdit: Inuaſerat
ſpūs dei malus Saul. Vnde in hoc pec
catoꝛ ſilis eſt aſpidi: de quo legit' ꝙ non
directe tendit ad terminū: qꝛ non habet
oculos recte in frōte: ſed ex tranſuerſo in
tempibus: ſic pctōꝛ: qꝛ oculū coꝛdis. i. in
tentionē tranſuerſam habet ad mūdana

ideo in ſuis opibus nunq̃ recte tendit
ad deū. Indigemus ergo regula dirigē-
te: hec autē regula eſt volūtas diuina: q2
ſ.n Auguſti. ipa eſt regula totius crea-
ture. Hāc autē regulaȝ in pſona cuiuſli-
bet peccatoris petebat pmo Dauid di-
cens in pſ. Eripe me de inimicis meis de
us meus dñe ad te confugi doce me face
re volūtatē tuā: q2 deus me⁹ es tu. Spi-
ritus tuus bonus deducet me in terraȝ
rectam. Nota q ista auctoritas tangit
quattuor que facit nobis volūtas dei: et
que facere debet q ad eum vult dirigere.
Primū eſt liberare a piculo ibi. Eri-
pe me de inimicis meis deus me⁹. Non
poteſt homo melius liberari de carcere
hoſtis q̃ ſoluēdo cathenas z vinculum
frangēdo qbus tenebat ligat⁹. In figu-
ra huius angelus liberans Petꝝ de He
rodis carcere: fecit cadere cathenas de
manibꝫ eius: tūc Petrus dixit. Nūc ſcio
vere: q2 miſit dñs angelū ſuū: z liberauit
me de manu herodis Act. xij. Cathene
autē qbus peccator vincit in carcere de-
monis ſunt pctā Prouer. v. Iniquitates
ſue capiūt impiū z funibꝫ peccatoꝝ ſuoꝝ
conſtringit: modo peccata ſoluuntur in
cōfeſſiōe: ideo de⁹ peccatorē eripit ab ho
ſte vt dicat regratiādo illō pſ. xvij. Eri
puit me de inimicis meis fortiſſimis. Sȝ
nota q ſicut liberatus de carcere in me-
moria miraculi cathenā affert ad eccleſi
am ſuſpendens corā ſctō qui eum libera
uit z faciens oblationē: ſic in ſignuȝ ve-
re liberationis a demone vincula pecca-
toꝝ qbus ligat⁹ fuiſti: modo debes por-
tare ad ecctiam z appendere coram deo
vel eius vicario in cōfeſſione z te offerre
ad ſatiſfactionē. Sequit ad te confugi.
non em̄ ſufficit eripi ab hoſte ſed oportet
longe fugere: alioqn homo non eſt in tu-
to: ſicut em̄ auis que iā tenuit z momor-
dit predam ſi euadit: acrius eam inſeq-
tur. Et ſicut pda poſtq̃ ſenſit morſuȝ ca
nū citius fugit: ſic demō q ſemel momor
dit z tenuit aiam p pctm̄ quādo euadit
p penitentiā auidius eā inſequit z conat
cape. iō non debet aie ſufficere q euaſit
ſȝ debet lōge fugere: maxie poſtq̃ ſenſit
morſū demōis. Et de hoc habet figura
pmo Regū. xix. ca. Niſus eſt ſaul cōfige
re dauid lancea in pariete. Et declina-
uit dauid a facie ſaul zc. z ſaluat⁹ ē. Un
de legit de elephante q fugiēs venatorē
ſciens cauſam ſue inſecutionis eſſe pul-
chritudineȝ ſuoꝝ dentiū: de qbus fit ebur
dentes ſuos frangendo deturpat: z ſic de
turpatos z fractos venatori oſtēdit: mox
venator ceſſat eū perſequi: ſic venator in
ferni quoſdam inſequit peccato luxurie
pter pulchritudinē corpis alios pecca-
to auaritie: alios vero peccato ſuperbie:
pmi debēt corp⁹ frangere p pniam. ſcōi
auaritiā p largitatē. tertij ſupbiā p hūi-
litatē reliquēdo illud qō in nob demoni
placet. Et de hoc figurat. i. Machab. ij.
de Mathathia z filijs eius qui relique-
runt quecunq̃ habebāt in ciuitate z fu-
gerunt ad montē. Dicit de ceruo q con-
tinuans fugam z curſum canes euadit.
ſed ſiſtens in latratu canū in quo delecta
tur: quādoq̃ ita capit cantu canū: quod
oblitus fugere capit z occidit: ſic perſo-
na fugiens peccatū quādoq̃ in cantu ſi-
ſtit z verbis z actionibꝫ q capit z occidi
tur a demonibus ſpūaliter per peccatuȝ
Tertio dirigens debet bonā vitā oſtē
dere: ibi doce me facere voluntatē tuam.
Uadens em̄ viam ignotaȝ eget doctore
z ductore ac tutore. Uia autē celi nobis
ignota eſt: iō indigem⁹ doctore z tutore
ſ. deo de quo Eccle. xviij. Docet z erudit
quaſi paſtor gregeȝ ſuū. Sed nota q pa
ſtor ouē errantē: primo dirigit z reuocat
verbo clamādo. Et niſi verbuȝ ſufficiat
virgā ꝛ baculū adhibet verberando: ſic
deus viā celi pmo docet: verbis ſcriptu-
re: clamando: pdicando: ſed q2 q̄ſi ſper-
nunt vba: deus addit vbera ſcȝ morbos
pſecutiones: z flagella diuerſa. vn̄ Gre-
gori. Nulla nocebit aduerſitas: ſi nulla
dñet iniqtas. Exēplū i natura. pſitacus
docet loq ſicuti homo habet tn̄ caput ita
durū q nūq̃ bene loquit niſi caput eius
baculo ferreo vberet: ſic qdaȝ habēt cor
da adeo dyra q nunq̃ loquūtur rōnabi

liter de ſalute: niſi pmo morbo pſecutio-
nis verberent. Et de hoc habet figura
Dañ. iiij. de Nabuchodonoſor rege cui
cōſuluit daniel. Pctā tua elemoſynis re-
dime: q ſpreuit donec eiect⁹ eſt de regno
z cum feris demoratus eſt z fenum qua
ſi bos comedit: tunc ait. Oculos meos
ad celū leuaui. z ſenſus meus reddit⁹ eſt
mihi z altiſſimo benedixi. z pſ. xvij. Di-
ſciplia tua ipa me docebit: ergo doce me
facere voluntatē tuā. Non em̄ auis ptin
git ad predam cantando: garriendo: ſed
forte aues plus garrientes minus volāt
Applica ſic: ad regnū non intrat non lo-
quendo ſed opando: non em̄ q dicit mihi
dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ: ſed q fe-
cerit voluntatē patris mei qui in celis ē.
Quarto dirigens debet ad bonū por
tum ducere ibi. Spūs tuus bon⁹ dedu-
cet me in terram rectaȝ. Terra illa dicit
recta in qua redditur cuilibet quod ſuū
eſt: z addit quod meruit. Sic fit in para
diſo Apoca. xxij. Merces mea mecum
eſt reddere vnicuiq̃ ſm opera ſua. Non
ſic in mundo: vbi ſepe plus dat min⁹ me
rito z indigno Amos. iij. Neſcierunt fa
cere rectum. Ratio eſt: quia q ſoluendo
mercedem attendit ad genus: veſtē: ad
pulchritudinem corpalem operari non
ad opus ſepe plus dat z minus merito.
Sic facit mundus dando honores z bo
na mūdana. ideo de mōo dicit Michee
iij. Omnia recta puertitis. Sed tu ſolu
tor mercedis celi deus non attendis ge-
nus: veſtem: nec aliquod impertinēs zc.
Mathi. xxij. Non eſt tibi cura de aliquo
ſed ſolū ad penitentie meritum reſpicis
ideo iuſte retribuis Prouerb. xij. Iuxta
opera manuū ſuarum retribuet ei. ideo
dicit pſ. Iuſticie dñi recte letificātes cor
da zc. Magna leticia cordibus paupe-
rum xpi quia expectant mercedem in re
gno celi: de quo dicit Auguſti. Nulli ne-
gabitur digno nulli conferetur indigno.
Tertio voluntas dei eſt ſpeculuȝ mū-
dificandū qō manifeſtat cum addit ſan
ctificatio veſtra perſona volēs videre et
tollere a ſe oēm maculā in qbuſdā ptibꝫ
corporis ſicut in manibus pedibus z ce-
teris non tamen vbiq̃. Oculus em̄ qui
non videt ſe non videt maculā in ſe nec
in partibus ſibi nimis ppinquis ſicut in
facie: quia illas non videt. Speculuȝ ſi
ſit verum oſtendit oculo omnē maculaȝ
z ipſius oculi z partiū ſibi ppinquarum.
Sic pſona volens videre et tollere a ſe
omnē maculam peccati debet ſe reſpice-
re in ſpeculo vero: perſona em̄ quantum-
cunq̃ prudens z cauta maculā ſeu defe-
ctum non videt in ſe nec in pſonis ſibi p-
pinquis pter amorem: in pſonis auteȝ
longe diſtantibus pter odiū vel ſaltem
pter indifferentiam bene videt defectū.
Et de hoc figurat. i. Reguȝ. iij. Hely cu-
ius oculi caligauerant non poterat vide-
re lucernam dñi donec extingueretur. ita
quidam non videntes caligmē oculoꝝ
ſuoꝝ oportet q ſe reſpiciant in ſpeculo.
Et de hoc habetur figura Exo. xxxviij.
Moyſes em̄ de mandato dei fecit labiū
eneū de ſpeculis: in quibus miniſtri ta-
bernaculi maculas ſuas videbāt: vt eaſ
abſtergeret. ſpeculū verū quod ſine om
ni palliatione oſtendit cuilibet ſuas ma
culas volūtas dei eſt: ideo iſtud ſpeculū
petebat Dauid dicens. Unā peti a do-
mino hanc requirā zc. vt videā volunta-
tem dñi pſ. xxvi. Sed iſtud ſpeculū pfe-
cte nobis oſtendit Mathi. vi. in domi-
nica oratione. ſ. Pater noſter. circa quod
ſm Auguſti. eſt aduertendum q oratio
dñica pro nobis pfectiſſima eſt: quia in
ipa continet quicqd a deo petere poſſu-
mus z qcqd nobis deus dare vult. Sed
pcipue a nob deſiderād⁹ eſt dei honor z
reuerētia qō in pma petitōe tangit. Sā-
ctificet nomē tuū. Sȝ ad ſufficietē decla
rationem totius orōnis pdicte eſt notā-
dū q hec ſacra oratio pma ſui diuiſione
diuidi pōt in duas ptes ſm q duo ibidē
pncipalr petim⁹. Nā pmo petim⁹ bo
na nob dari. Scdo petim⁹ mala a no
bis remoueri. Pria ibi. Adueniat reg
nū tuū. Scda ibi. Dimit. no. debi. nřa.
Pria adhuc in tres ſm q tria bona da
ri petim⁹. Primū z maximū bonū qō

petim⁹ eſt bonū gl'ie qđ petit ibi. Adue
niat regnū tuū. Scđm bonū eſt gra/
tie qđ petimus ibi. Fiat voluntas tua.
Tertiū eſt bonū terrenū qđ petimus
p ſuſtentatōe vite ibi. Panē nr̄m quoti
dianū da nobis hodie ⁊c̄. Non eñ poſſu
mus plura bona petere: niſi terrena ad
ſuſtentandū bona gr̄e ad merendum: ⁊
bona gl'ie ad fruendū. Scđa pars in
qua mala a nobis remoueri petim⁹ etiā
diuidit in ptes tres: ſm etiā q ſunt tria
que a nobis amoueri poſtulam⁹. Pri
mū eſt pctā pterita que petimus condo
nari: ibi. Dimitte nobis debita nr̄a ⁊c̄.
Scđm eſt pctā futura que petimus: ⁊
debēt vitari ibi. Et ne nos inducas in tē
ptationē. Tertiū eſt pena p pctis de/
bita quā petimus relaxari: ibi. Sed libe
ra nos a malo. Ecce q iſta oro conti/
net oia nobis neceſſaria bona que volu/
mus habere: ⁊ mala qbus volumus ca/
rere. Primo ergo petimus honorem ⁊
reuerentiā diuini nois. Scīficet nomen
tuū. id eſt ſctē ⁊ reuerēter loquamur de
deo. Hoſtiū eñ camere dñi debet eē mū
dum: maxime ſuptus q: ſi hoſtiū eēt fe/
datum: dñs nō libēter per illud intraret
Sed hoſtiū cordis noſtri qđ eſt camera
dñi: ē os. Et ideo cū omnes ptes corpo/
ris noſtri debeāt eſſe mūde magis tamē
os ſuptus loquēdo de deo ſcʒ et de ſctis
eius: alioqn xp̄s nō libenter intrat came
rā ſuā cor ſcʒ tuū p hoſtiū fetiduʒ qđ eſt
os immundū. ſicut eñ apis deferēs mel
nō intrat domū ſuā inueniēs in eius ho/
ſtio telam aranee venenoſaʒ: ſic xp̄s mel
diuinitatis deferēs non intrat pſonā: in
cuius hoſtio. i. ore inuenit verba blaſphe
mie venenoſa mendacia et detractoīa.
Debet igit labiū eſſe ſctm̄ in loquendo.
Leuit. viij. Labꝫ altaris cū baſi ſcīfica
uit oleo. Et nota q ſm ſctōs Judas ſu/
ſpenſus crepuit medius: ⁊ effuſa ſunt vi/
ſcera eius ⁊ hoc ne ſtercora exirēt per os
id eſt aia pcti fece maculata q xp̄m licet
pditioſe fuerit oſculatus. Et per os tuū
exit ſtercus blaſphemie ⁊ ois immundi/
cie. Exemplū in Brabātia nobilis qui/
dam nocte paſcales vadēs ad matuti/
nas trāſiuit p tabernā in q erāt iuuenes
ludentes ⁊ xp̄m blaſphemātes de q do/
luit: ſed cū vltra pceſſiſſet vidit populuʒ
lugentē in platea hoiem extraneū totū
plagatū totū cruētatū ⁊ occiſum ab illis
de taberna: vt aſſiſtētibus viſuʒ fuit. In
greſſus aūt nobilis tabernā cum minis
iuuenes illos dure redarguit: q attoniti
negāt hoiem ad ſe ingreſſum: ⁊ ſe nulluʒ
vidiſſe nec aliquē verberaſſe: q mox ſur/
gentes cū illo nobili querūt hoiem mor/
tuū ⁊ nihil inueniūt. Tūc in ſe reuerſi p/
penderūt hoiem illū fuiſſe xp̄m quē ſuis
blaſphemijs cruentabant. Quo viſo ta/
bernarius q erat vſurarius: oia plene re
ſtituit: ⁊ dimidiū bonoꝝ ſuoꝝ dans pau/
peribꝫ ſctē obijt: ergo ſctm̄ ⁊ terribile no
men eius ad Philipen. ij. In noie iheſu
omne genu flectat celeſtiū terreſtriū ⁊ in Scđa
fernoꝝ. Scđo petim⁹ bonū glorie ibi petitio.
Adueniat regnū tuū Math. vi. dicitur.
Ubi eſt theſaurus tuus ibi eſt ⁊ cor tuū
erit. Peccatores autē theſaurizant in ter
ra: ideo coꝝ cor ⁊ deſideriuʒ eſt in terra
dicitur: ſed ſcti theſaurizant in celo ⁊ pru
dentius. Ratio eſt: mercatores mare trā
ſituri in quo ſunt multa picula non por/
tant ſecū pecuniam: ſed emūt merces ab
eis q bona ſua habent vltra mare portā
tes certas lras quas cuʒ attigerint vltra
mare oſtendūt: mox eis dant merces q̄s
emerunt. Nūc autē paupes xp̄i habent
ſuas merces ⁊ theſauꝝ in eccl'ia Lu. vi.
Beati paupes quoniā veſtꝝ eſt regnuʒ
celoꝝ: ⁊ ideo ſcti cū tranſeunt mare: hoc
eſt piculū huius mūdi: nō portāt ſecum
theſauꝝ bonoꝝ tempalia: ſed dādo pau
peribꝫ cōparant ſibi theſauꝝ in celo por
tantes ſecū certas lras euangelij dicen
tis. Da pauperibus ⁊ habebis theſauꝝ in
celo Math. xix. Et ideo iuſti ſcti et bo/
ni viri q: iā ſuū theſauꝝ habent in celo
qđ iam emerunt petūt. Adueniat regnū
tuū: ⁊ hoc ſecure petūt ſperātes dulciſſi/
mā xp̄i inuitationē dicētis Math. xxv
Uenite benedicti patris mei poſſidete Tertia
regnū ⁊c̄. Tertio petim⁹ bona virtu/ petitio.

tum ⁊ gratie. ibi Fiat volūtas tua ſicut
in celo ⁊ in terra. Circa quod eſt aduer/
tendum q ſancti in patria ita obediunt ⁊
ſequuntur voluntatem diuinam vna cū
angelis q nihil omnino faciunt volunta
tis proprie. Modo petimus ita eſſe in
nobis quod quidem eſt neceſſarium ad
vitandum peccatum. cuius ratio eſt. Ui
demus eniʒ q nubes a ſole eleuata a ter/
ra ⁊ aqua quamdiu ſequit motuʒ ⁊ vir/
tutē ſolis non cadit: ſed aſcendit ſurſum
ſed quando ſequitur ſuam propriam cō/
ditionem refrigeratur: fit grauis ⁊ cōuer
ſa in niuem vel pluuiam cadit et mixta
terre fit lutum: qđ quidem ſibi accidit ex
ſpo ſcʒ medio interſtitio aeris: ſic recte
perſona a deo eleuata a terra cupidinis
⁊ aqua voluptatis q̄diu ſequitur motuʒ
⁊ virtutem diuine voluntatis: non cadit
in peccatum: ſed aſcendit ſurſum verſus
gloriam. quia. lxxij. pš. dicitur. In volun
tate tua deduxiſti me ⁊ cum gloria ſuſce/
piſti me. Econtra pſona ſequens ꝓpriaʒ
voluntatem ⁊ motum. primo refrigerat
a dei amore. deinde fit grauis ⁊ pondero
ſa in dei ſeruitio ⁊ ſic cadit in lutum pec/
cati. Et ſic quandoqʒ accidit paulo qui
ad ephe ſios. ij. ait. Conuerſati ſumus in
deſiderijs quaſi facientes voluntatem
carnis. Sed hoc ſepe contingit ex loco
⁊ ſocietate quam perſona frequētat. Ad
vitandum igitur caſuʒ peccati petimus
Fiat voluntas tua: exemplo xp̄i dicentis
Math. xxvi. Non mea voluntas ſed tua
IIII.pe. fiat. Quarto petimus bona tempo/
ralia ſuſtentationi neceſſaria non ſuper/
flua. Panem noſtrum quotidianum da
nobis hodie. Et hic petimus panem qui
ordinatur ad neceſſitatem ⁊ non alium
cibum qui ſepe queritur ⁊ procuratur p
pter voluptatem ⁊ ad ſuperfluitatē. Do
cemur ergo petere neceſſaria: non ſuper/
flua. Ratio eſt infirmus enim modicam
habens virtutem debet cibum tempera
te ſumere: ⁊ ſolum ad ſuſtentationē alio/
quin virtus non ſufficit cibum conuerte/
re ⁊ digerere ⁊ tunc ex nimio cibo ⁊ ex ſu/
perflua indigeſtione generatur apoſte/
ma ⁊ morbi inflatiui. ⁊ ſic recte eſt ad p/
poſitū. quia hodie quaſi q modicum ha/
bēt de prudentia in vtendo ⁊ diſpenſan/
do temporalia cadunt in apoſtema: ⁊ in
tumorem grauiſſimi peccati. debemus
ergo ea vti ⁊ ſumere ſolum ad neceſſita/
tem. exemplo Salomonis prouerbioꝝ
xxx. Mendicitatem ⁊ diuitias ne dede/
ris mihi. ſed tantuʒ tribue victui meo ne
ceſſaria. Superfluitas enim diuitiaruʒ
iflat cor: generat apoſtema ſuperbie ⁊ cō
temptus pauperum. ideo pſona tali apo
ſtemate ſentiens ſe grauatam debet face
re ſicut aial de quo legitur q ſentiēs ſe
grauatū apoſtemate cōfricat ſe ad arborē:
donec rupto, apoſtemate ſanies defluat.
ſic recte talis perſona debet ſe confricare
ad arborem crucis ad paupertatem ſcʒ ⁊
nuditatem quam xp̄us in mūdo ⁊ in cru
ce ſuſtinuit. vt videlicet ſanies diuitiarū
fluat in elemoſinas paupeꝝ. petimus er/
go victum neceſſarium ⁊ non ſuperfluū
qđ ſi facіemus obtinebimus. ij. ad corin.
ix. Panem ad manducandum preſtabit V. peti.
Quinto petimus veniam de peccatis
preteritis. Dimitte nobis debita noſtra:
ſic ⁊ nos dimittimus ⁊c̄. Math. vi. Si
enim nō dimiſeritis hominibus nec pa/
ter veſter dimittet vobis peccata veſtra.
non enim debet veniam petere a patre p/
ſona q vellet ei⁹ filium occidiſſe. ſed om/
nes filij dei ſumus per gratiam ⁊ ideo in
uicem fratres: odium aūt eſt homicidiū
ſpūale. i. Joh. iij. Qui odit fratrem ſuum
homicida eſt. nō ē ergo dignus venia pa
tris qui non dimittit fratri ex corde. vnđ
Math. xviij. de ſeruo tradito tortoribus
ſic dicit ibi xp̄us. Sic ⁊ pater meus cele
ſtis faciet vobis: ſi non dimiſeritis vnuſ/
quiſqʒ fratri ſuo de cordibus veſtris. ita
q quilibet leſus rancorem cordis admi
nus tenet dimittere ⁊ ſigna reconciliati/
onis oſtendere inimico. ſed non tenetur
dimittere damna: maxime ſi offendens
habet vnđ poſſit reſtituere qđ ſi facit me
retur intenſiſſime ⁊ de hoc exempluʒ ma
nifeſtum. Nobilis quidam fratrem ſuū
a quodam ruſtico occiſum amiſit qui ex

doloꝛe quaſi peregre pꝛofectus eſt qui cū
iter faceret cū magno comitatu homi/
cidam ſolū in agro inuenit. qui extracto
gladio cum vellet eū occidere. ille in ter/
ram pſtratus clamauit Domine nobiliſ
ſime miſerere mei amoꝛe xp̄i ieſu qui tui
miſertus eſt ꝛ omnē mundū ſua moꝛte
redemit. Moꝛ nobilis verſus in lachꝛi/
mas manum retraxit. Sed ne hoc igna
uie reputaretur a ſocijs: iterum man⁹ ex/
tendit in pꝛoſtratū. ꝛ iterum reus ob re/
miſſionem peccatoꝝ miſericoꝛdiam pe/
tēs ſecundo manū depoſuit. tertio incre
patus a ſocijs: iterum manum vt ipſum
interficeret leuauit. Et reus ob euaſi/
onem anguſtie quam omnis caro mali
in futuro iudicio perpeſſura eſt miſerere
mei. Reſpondit nobilis: mente ꝛ genere
Ego moꝛtem mei fratris tibi indulgeo.
ſed quid poſtea. Moꝛ eadem die eccleſi/
am intrās pꝛo miſſa audienda: coꝛā ima
gine crucifixi ter genua flectēs viſus eſt
a quodam ſancto viro ad ſingulas genu
flexiones nobilis crucifixus inclinare ca
put. Uocans aūt ſanctus nobilem ad p/
tem: interrogauit quis eſſet. cui ille: Mi/
les ſum i terra mea. Et ſanctus. Dicas
chariſſime ꝛ nihil celes. in quo magis cō
fidis miſericoꝛdiam dei meruiſſe. cui ille
ait. Miles ſum et ſeculo deditus: nihil
apud deū merui niſi foꝛſitan hodie ꝛ fa/
ctum retulit. Tunc ſanctus narrans ei
qd̄ viderat hoꝛtat⁹ eſt eū ad bonū. Ma
la eſt igit̄ vindictā expetere maxime tur/
batione durāte. Unde Tharētinus ille no
biliſſim⁹ ph̄s inueniēs villicū q̄ ſua ma/
le diſpēſauerat ait. Uindictā de te ſume/
rem niſi tibi iratus eſſem. maluit eīn ipū
inultū dimittere q̄ per irā nimiū punire.
Sexto petimus pſeruari a malis fu/
VI. peti turis. Et ne nos iducas in temptationē.
Et nota q̄ nō dicit. ne tēptemur: ſꝫ ne in
ducamur in tēptationē. pſona eīn nō eſt
in periculo ſubmerſiōis niſi inducat̄ itra
aquam. ſic etiā niſi inducat̄ q̄s intra tem
ptationē per peccatū. Et hec eſt rō: qua/
re multe pſone nō curāt tēptatiōes vita/
re. q̄ ꝯfidūt i magnas tēptatiōes q̄ſi nō
poſſe induci. ſed bene volunt tēptationē
circuire appꝛopinqndo ꝛc̄. Sed attēdāt
q̄ periculoſū eſt valde perſone habēti ca
put debile ire pꝛope ripā aque pꝛofunde.
ꝛ nimis appꝛopinquare. q̄ꝛ perſona vn̄q̄
ſtupet ꝛ turbat̄ imaginando. in tantū q̄
pes deficit ꝛ ſic in aquam cadit ꝛ ſubmer
gitur. nunc aūt omnes habemus caput
debile ꝛ infirmū contra peccatum. yſaie.
i. Omne caput languidum et ꝛc̄. Jdeo
nō eſt bonum peccata appꝛopinquare co
gitādo ꝛc̄. Turbatio eīn tantū aliqn̄do
inualeſcit: q̄ ſtupefacit perſonam. turbat̄
tunc ratio: ꝛ ſic totus ſubmergitur. Et
contra ſic appꝛopinquantes dicitur Hie
remie. xi. Jnducam ſuper eos mala: de q̄
bus exire non poterunt. Septimo pe VII. peti
timus liberari a penis: ꝛ miſerijs quas
patimur pꝛopter peccata. Sꝫ libera nos a
malo poſtq̄ eīn febꝛis reliquit infirmū
adhuc remanēt reliquie moꝛbi: ſcꝫ ama/
ritudo guſtus: debilitas pedū: ꝛ diu ſtat
anteq̄ recuperet pꝛiſtinum guſtū ꝛ foꝛti/
tudinē: ſic recte ad ppoſitū pſona poſtq̄
dimiſit peccata adhuc habet guſtū inſi/
pidum ad ſpiritualia. manus ꝛ pedes de
biles ad opa meritoꝛia. Et ð hoc habet̄
figura. ij. Reg. ix. Supereſt fili⁹ Jonathe
debilis pedib⁹ ſcꝫ miphiboſeth. quia de
manib⁹ nutricis iuuenis ceciderat. Et ab
iſta debilitate petimus liberari a deo. de
quo dicitur ſapiē. xvi. Tu es qui liberas
ab oīni malo. Sed quomodo hoc poteſt
fieri. Ecce nam perſona recuperat guſtū
ꝛ foꝛtitudinem poſt moꝛbum ſumendo
cibum leuem ꝛ confoꝛtatiuum ſimilimū
nature: non groſſum: naturam ſuffocan/
tem. cibi autem groſſi anime ſunt verba
diſſoluta delitie. ꝛc̄. Dilata materiam.
Caro eīn concupiſcit aduerſus ſpūm ad
Gal. v. Unde iſta ſpiritum non foꝛtificāt
ſed debilitant. econtra deuotio. oꝛatio. ie/
iunium. verba ſancta miſſe ꝛc̄. Unde de
perſona talia frequētante dicitur ad Ro/
ma. viij. Creatura liberabitur a ſeruitu/
tute coꝛruptionis in libertatem glorie fi
liorum dei Ad quam nos perducat ihe
chꝛiſtus dei ꝛ virginis filius. Amen.

Jncipit tractatus de penitentia.

Enitentiā agite
appꝛopinquabit enim regnū
celoꝝ. Math. iij. ca. Quia be
atus iohannes conuocās populū ad ba/
ptiſmū fluminis idē verbū aſſumit. q̄ſi p
thematę Math. iij. ca. Et iterum ſalua
toꝛ noſter inuitans populū ad baptiſmū
flaminis idem verbum reaſſumit Mat.
iiij. ca. idcirco ſancta mater eccleſia ſan/
ctoꝛum patrum ſequens veſtigia. iſto ſa/
cro tempoꝛe vocat fideles ad lamentum
penitentie. vt ex perſona eccleſie verbū
a nobis pꝛolatum pꝛoponatur. cum dici
mus. Penitentiam agite. in quo quidē
verbo diuino oraculo Pꝛimo aliqd
pꝛecipitur: ſcilicet penitentiam agere.
Secundo aliquid pmittit̄. ſ. regnū ce/
loꝛum poſſidere ꝛc̄. Preceptū nanq̄ ptī/
net ad meritum qd̄ in via eligit̄. Pꝛomiſ
ſum vero ad pmiū qd̄ in patria recipitur
Et ſm̄ illa duo pcepta hic indiget gra/
tia cooperante. ꝛ pꝛomiſſam gloria bea/
tificāte. de peccato aūt qd̄ hic inducitur
cum pꝛemittitur: Penitentiā agite. Lo
quitur autem chꝛiſtus expꝛeſſe ſub foꝛ/
ma pꝛecepti. Luce. xiij. di. Niſi penitenti
am egeritis ſimul omnes peribitis. Un
de acquirit̄ argumentum q̄ actum peni
tentie deus non pꝛoponit per modū con/
ſilij ſed per modū ſimplicis pcepti qd̄ pꝫ
quia eterna dānatio que hic non penitē/
tibus cōminat̄: non debet̄ alicui niſi pꝛo/
pter tranſgreſſionem pꝛecepti. De pmiſ/
ſione que exprimit̄. cum addit̄: Appꝛopi
nq̄bit regnū celoꝝ. habet̄ dan̄. ij. Suſcita/
bit inquit deus celi regnum: quod ineter
num non diſſipabitur ꝛ illud regnum de
lege communi ingredi non poſſunt niſi
pꝛeceptum de hoc dictum perficiant. ſcꝫ:
Penitentiam agite ꝛc̄. ꝛ ideo ſubdit dan̄.
Et regnum eius populo alteri non tra/
detur. quia vero ſtatus vite pꝛeſentis ita
eſt circa meritum qd̄ nondum circa pꝛe/
mium idcirco ad pꝛeſens circa pꝛimam
partem thematis que eſt Penitentiam
agite. eſt inſiſtendum. circa quā aū̄ oīa
eſt ſciendū q̄ penitentia accipit̄ quadru/
pliciter q̄ꝛ Pꝛimo modo accipit̄ p vir/
tute. q̄ꝛ vnuſquiſq̄ ſe punit de pctīs ꝛ ex/
ercet debitam ſuiipſius vindictam ſm̄
exigentiā culpe cōmiſſe. ꝛ illud pertinet
ad iuſticiam diſtributiuā cuius eſt mala
punire ꝛ bona remunerare. Et iſto mō lo
quit̄ de penitentia. Luc. iij. Facite fruct⁹
dignos penitentie quos fructus explicat
beatus Gregoꝛius di. q̄ ſm̄ quantitatē
culpe debꝫ eſſe acerbitas pene aſſumpte.
Secūdo modo accipitur pꝛo actu: ſm̄
q̄ actus penitendi eſt diſplicentia cōmiſ/
ſi mali qualitcūq̄. ſiue bene ſiue male: he/
retici ſiue dānati. dānati eīn penitere di/
cunt̄ pꝛopter ſuppliciū inflictū: de qua infru/
ctuoſa penitētia dicit̄. ſapiē. v. Turbabū
tur timoꝛe hoꝛribili di. intra ſe pniaꝫ agē/
tes. ꝛ pꝛe anguſtia ſpiritus gemētes. Et
de Juda poꝛditoꝛe dicit̄ i euāgelio q̄ pe
nitentia ductus laqueo ſe ſuſpendit ꝛc̄.
Tertio modo dicit̄ penitentia pꝛo ſta
tu. ſcilicet religionis vel religioſoꝝ q̄ di/
cuntur in pnia permanere. ꝛ ſic videtur
penitentia accipi. luce. iij. ca. vbi dicit̄ q̄
venit Johānes in omnē regionem ioꝛda
nis pꝛedicans baptiſmū penitentie. Jſte
baptiſmus non erat verus baptiſmus:
nec moꝛalis. nec verum ſacramentū: ſed
quidam actus diſponens ad chꝛiſtianā
religionē aſſumendā in illo. ꝛc̄. Quar
to modo accipitur pꝛo ſacramento. ſecun
dum q̄ commendatur cum baptiſmo et
euchariſtia baptiſmum ſequēs ꝛ eucha/
riſtiā pꝛecedens. Et illo modo videtur
loqui apoſtolus. ij. coꝛinth. vij. di. Que
enim ſecundum deum triſticia eſt peni/
tentiam in ſalutem ſtabilem operatur. eo
q̄ contritio pꝛeuenit illud ſacramentum
quia tamen tempoꝛe quadrageſime in/
tentio fidelium circa iſtō ſacramentum
penitentie verſatur pꝛecipue. idcirco cir/
ca illud ſacramentum noſtra intentio eſt
firmanda. Et ſm̄ hoc ſunt hic pꝛecipue
quattuoꝛ facienda. ꝛ Pꝛimo inſiſtem⁹
circa iſtius ſacramenti diffinitionem vt
appareat quid ſit. Scdō circa eius in
ſtitutionē: vt videamus a q̄ ſit pꝛicipalr.

Tertio circa eius ſuſceptionē vt vide
atur cuius eſt. Quarto circa eius per
fectionem vt declaretur propter quid eſt

Quantum ad primū eſt ſciendum ꝙ
diffinitio huius ſacramēti habetur in li/
bro de regulis theologie. cap̄. cix. qui li/
ber aſcribitur beato clementi vbi dicitur
ꝙ ſicut baptiſmus eſt remedium contra
originale peccatum: ita ſacramentū pe/
nitentie eſt ſecunda tabula poſt naufra/
gium circa cuius diffinitionis declarati/
onem ſunt q̄tuor inueſtiganda. ꝛ Pri/
mo quid eſt illud naufragium qđ prece/
dit iſtam tabulam penitentie. Secun
do qualiter iſta tabula ſequit̄ poſt nau/
fragium. Tertio que ſit iſta prima ta
bula q̄ ſequit̄ illud naufragiū. Quar/
to qualiter penitentia eſt ſecūda tabula.

Quantum ad primā particulā huius
diffinitionis. quid ſit illud naufragium.
Dicitur ꝙ prima ratio naufragij prece/
dentis tabulam eſt primū peccatū mor
tale qđ cōmittit̄ poſt ſuſceptum baptiſ/
mum. quia peccatū illud ſpecialiter nau
fragium appellat̄. eo ꝙ ſicut in naufragijs
deſtruit̄ integritas nauis: ita in peccato
corrumpit̄ virginitas anime que eſt inte
gritas illius. quia ſicut in muliere ſemel
corrupta non poteſt virginitas reparari
ita nec poſt tale peccatum gratia baptiſ/
malis que tunc amittit̄ recuperari. omis
enim gratia poſtea data eſt penitētialis
non tamen baptiſmalis. qꝛ hō nō poteſt
amplius rebaptiſari. ſed penitentiam fa/
cere. Iſta aūt integritas mētis tanto eſt
ſuperior integritate carnis: quanto aīa
preeſt corpori: ſicut enim virginitas ho/
minis prefertur virginitati bruti: ſic na/
tura humana nature brutorum. Et ideo
ſicut aureola dabitur virginitati carnis
multo magis anime. Dicit em̄ bea. Au/
guſtinus de ciuitate dei ꝙ pauci reperiū
tur illius felicitatis digni vt. ſ. ꝙ retine/
ant iſtam virginitatē. Et ideo dicit. Cū
maxima diligentia eſt cauendum ab in/
nocentia cadere in mortale peccatum.

Intelligendum eſt tamen ꝙ anima q̄
eſt in ſtatu baptiſmalis gratie candida/
ta habet q̄tuor priuilegia. quoꝝ Pri/
mum eſt ꝙ ipſa habet ſecuritatē in ſuo
ſtatu quam ſine baptiſmo obtinere non
poteſt. Unde dum mortaliter nō peccat
eſt ſecura de diuina gratia. Secundū
eſt ꝙ habet facilitatem in ſuo actu. quia
cum ſit ſine vicijs acquiſitis nōdum ha/
bet pronitatē malam ad multiplicāda
peccata. ꝛ ideo faciliter operatur bonū.

Tertium eſt ꝙ habet velocitatem in
ſuo curſu. quia penas purgatorij veloci/
ter tranſit: cum non habeat purgari niſi
a venialibus peccatis que ſm̄ apoſtolū
ſicut palea comburunt̄. Quartum eſt
ꝙ habet amenitatem in ſuo affatu. quia
ſicut in ſtatu innocentie vbi non erat pec
catum aliquod: erat delectabiliter benefa
cere: ita ꝛ in baptiſato habente gratiam
baptiſmalem. ꝛ ideo modo hic appropin
quat gratia originali iuſticie cum ſit in
anima innocente. Et iſta quattuor pri/
uilegia amittit̄ i naufragio peccati mor/
talis ſm̄ Auguſtinū vbi ſupra. quia ſicut
poſt naufragium homo Primo nō ha
bet ſecuritatem de ſuo ſtatu in aliquo li/
gno. ita ꝛ anima poſt baptiſmū minime
eſt ſecura. Secundo homo non habet
facilitatem in ſuo actu. quia cum diffi/
cultate magna poteſt venire ad portum
ita homo poſt peccatum acquirit inſani/
ma pronitatem ad peccandū. ꝛ ideo cum
difficultate eſt habilis ad reſiſtendum.

Tertio homo in naufragio nō habet
velocitatem in ſuo tranſitu. velocius enī
cū naui veniret ad portū. ita poſt pecca/
ti lapſum anima tardius tranſit penas
ꝛ purgatoriū quia peccata mortalia gra
uiſſime puniuntur Quarto in naufra
gio habetur triſticia magna eo ꝙ cū ma/
gna pena aliquis ſaluat̄: ita poſt peccati
ſcꝫ mortalis lapſum cum magna pena
anima poteſt venire ad ſalutem. ꝛ hoc ꝓ
pter originalis iuſticie diſtantiam que eē
delectabilia reddebat oīa. Et propter
iſta lapſus iſte recte naufragium dici po
teſt. Quantum ad ſecundam particu
lam: ſcꝫ qualiter tabula penitentie ſequi
tur illud naufragium. Dicit̄ ꝙ licꝫ nulla

tabula ſeperata ſit homini neceſſaria aū
naufragiū vt in ea ſaluet̄. ita poſt baptiſ
mum ante peccatū mortale nō ſtatim p⁹
ſacramentū penitentie eſt de neceſſitate
ſalutis. qꝛ peccata venialia q̄ p̄cedūt ho/
minē: dānare nō pñt: ſed ſtatim iſto nau/
fragio vt dictū facto illud ſacramentū eſt
de neceſſitate ſalutꝭ. qꝛ nō aliud eſt reme
diū hoī p⁹ .ſ. naufragiū. q̄ ſine aliq̄ ligno
diuiſo ſaluari poſſit. Quātū ad tertiā
ꝑticulā. q̄ ſit prima tabula poſt illđ nau/
fragiū neceſſaria. Dicit̄ ꝙ pnia .ſ. interior
q̄ cōſiſtit i attritione ꝛ contritione. quia
illud eſt primū refugiū. poſt talem lapſū
qꝛ ſm̄ Aug. ſine interiori pnia nullū pōt
dimitti pcīm. ꝛ iſta eſt penitētia mētalis
pniaqꝫ ſpūalis. Quantū ad quartam
particulā q̄ ſcꝫ eſt ſcđa tabula dicit̄ ꝙ eſt
pnia exterior dicit̄ aūt ſcđa tabula. qꝛ nō
valet ad ſalutē niſi cū pnia prime: niſi ei
quis mente peniteat fruſtra ore confitet̄.
que vocalis cōfeſſio dicit̄ exterior pnia. et
qꝛ prima pnia poſt naufragiū dicit̄. ij. ta/
bula ꝛ hinc eſt ꝙ ſacramentū pnie qđ cō
ſiſtit in cōfeſſione vocali recte dicit̄ ſcđa
tabula poſt naufragiū. cū ſint due tabule
ad naufragiū ꝛ pniam pertinentes. Iſte
aūt due tabule fuerūt figurate in lege ꝑ
duas tabulas legis antiq. q̄ dicte ſunt ta
bule teſta. de quib⁹ dicit̄ exo. xxxiiij. qꝛ ſic
prima tabula erat reſpectu bonoꝝ ſpūa/
lium ꝛ ſupnaturaliū: ita ſcđa tabula re/
ſpectu naturaliū. ita hec prima eſt in ſpū
alibus ꝛ ſcđa in ſenſibilibus. Intelli/
gendum eſt tamen. ꝙ quattuor ſunt que
requirunt̄ ad iſtius ſacramenti integri/
tatem. vt declarat̄ in libro. iiij. ſacre theo
logie. ſ. Cauſa efficiens Cauſa ma
terialis. Cauſa formalis. Cauſa
finalis. Cauſa efficiēs iſtius ſacramē
ti quantū ad miſterium eſt ſacerdos rite
cōſecratus. qꝛ nullus carens tali ordine
pōt illud ſacramentū cōferre. quia ſolum
illi ordini date ſunt claues ligandi ꝛ ſol/
uendi. Unde confeſſio facta layco i mor
tis articulo ꝓpter defectū ſacerdotis nō
eſt ſacramentū: ſed humiliatio. Si autē
per modū ſacramenti intenderet̄ magis
obeſſet q̄ꝫ prodeſſet. Cauſa aūt materi
alis eſt omne peccatū: tam obmiſſionis
q̄ꝫ cōmiſſionis: tam veniale q̄ꝫ mortale:
tam cogitatū q̄ꝫ cōſumatū vnde merita
non ſunt huius ſacramenti materia cū
de ipſis non ſit pnia facienda. Cauſa
formalis eſt: Abſoluo te quantū ad oīe
abſolubile. quia ſic ab apoſtolis tradita
inuenitur. Signū aūt trinitatis ſꝫ perti
nere ad bene eſſe ſm̄ illa que inueniūtur
tradita a beato petro. Cauſa vero fina
lis eſt intentio debita. ſm̄ ꝙ intentio req
ritur in omni ſacramento. vt. ſ. cōferens
intendat facere qđ facit eccliā. qꝛ ſacra/
menta ſm̄ bea. Aug. non habent virtutē
in fide vnius perſone. ſed in fide vniuer/
ſalis eccleſie. Circa tertiam partem III. pa
ſermonis negociandū eſt circa iſtius ſa/ ꝑncipa
cramenti inſtitutionem: vbi quinqꝫ ſunt
videnda. Primo a quo ſit inſtitutum.
Scđo quibus ſit inſtitutū. Tertio
qñ fuit inſtitutū. Quarto quare fuit i/
ſtitutum. Quinto vbi fuit inſtitutum

Quantū ad primū. ſ. a quo fuit inſtitu
tum. Dicendū ꝙ de cōfeſſione peccatoꝝ
mentionē faciūt ſcripture in locis mani
feſtis ꝛ Primo in pſ. xxxi. Dixi cōfite/
bor aduerſum me iniuſticiā meam dño.
Iſta aūt cōfeſſio nō ꝑtinet ad ſacramen/
tū pnie. qꝛ nō fiebat homini ſed ſoli deo

Scđo dan. ix. dicit̄ ꝙ dan. in ore cōfite
bat̄ peccata ſua ꝛ populi ſui nec illud ꝑti
nebat ad cōfeſſionē ſacramentalem. qꝛ in
hac ſolū peccata populi ꝛ venialia confi/
teri debēt. Tertio eccleſiaſticus dicit.
Non confundaris confiteri peccata tua
eccle. iiij. ꝛ illa confeſſio nō erat ſacramē
talis. quia ibi videtur eſſe intentio eius
de confeſſione publica que fit zelo verita
tis ꝛ humilitatis Quarto bea. Mar.
iij. ca. deſcribit di. de baptiſmo Iohānis
quia tunc exibat omnis hieroſolyma et
omnis iudea. omniſqꝫ regio circa iorda/
nem: ꝛ baptiſabātur ab eo in iordane cō
fitentes peccata ſua. Et illa confeſſio nō
erat ſacramentalis: ſed ſicut baptiſmus
eius erat quoddam preambulum ad ba/
ptiſmū xpi: ita ſua cōfeſſio erat ꝑambula

ad vere penitentie ſacramentū. De hijs
premiſſis teſtimonijs nullus vere ptine
bat ad vere penitentie ſacramentū. licet
illud figurarent. Jacob etiam in cano.
ſua.ca.v.vi. Confitemini alterutrū pec/
cata veſtra. Et Jo.in prima ſua canoni.
ibi Si confiteamur peccata noſtra fide/
lis ꝛ iuſtus eſt vt remittat nobis. Nec
tamen ꝑ hoc qs credere debet ꝙ iſti apo
ſtoli illud ſacramentū inſtituerint ſ; tan
tum predicauerunt ſicut ſacramentū ba
ptiſmi.qꝛ lex per moyſen data eſt. gratia
ꝛ veritas ꝑ ieſum xp̄m facta eſt. io.i.qꝛ a
xp̄o facta eſt lex noua cum oībus ſacra
II. parſ mentis ſuis. Quantū ad ſecundum
queſitum.ſ. quibus illud ſacramentū in
ſtitutum eſt. Dicit̄ ꝙ omībus de cōmu/
ni lege qꝛ omēs ſunt peccatores.iuxta il/
lud.i.Johannis.i. Si dixerimus ꝛc. Et
iacob[9] In multis offendimus omēs ia/
cobi.iij.ꝛ non eſt remediū contra pecca/
tum poſt baptiſmū niſi iſtud. ideo dicit
xp̄us Luc.xiij.ca. Niſi penitentiam ha/
bueritis omēs ſimul ꝑibitis. Intelligen
dum tamen eſt ꝙ in ſacra ſcriptura quat
tuor modi ſūt ſacramentoꝝ q̄ntū ſpectat
ad propoſitum ꝛ Primus eſt quia q̄/
dam complectunt̄ omnē ſexum ꝛ etatē;
ſicut ſacramentum baptiſmi qꝺ obligat
vtrumq; ſexū ꝛ omnē; etatem. vt docet
Aug.de fide ad petrū. Scd̄s eſt quia
quedam complectunt̄ omnē etatem ſed
non ſexum ſicut erat in lege veteri circū/
ciſio que non niſi maſculis debebat̄.illis
tamen ſecundū omnē etatē; vt legit̄ gen̄.
xvij.ca. Tertius eſt illoꝝ qui comple
ctunt̄ vtrūq; ſexum:ſed nō etatē ſicut ſa/
cramentū diuine eucharíſtie inſtitutum
eſt vniuerſaliter ꝑ viris ꝛ mulieribus:tū
nullus de neceſſitate tenet̄ vſq; ad ānos
diſcretionis. qꝛ hoc ſacramentū eſt reme
diū contra actuale peccatū tm̄.qꝺ nō cō/
mittit̄ donec diſcretio habeat̄. Quar/
tus modus eſt illoꝝ q̄ nō complectuntur
vtrumq; ſexum:nec omnē etatē ſicut ſa/
cramentū ordinis ſolū ꝑ hoībus ꝛ in eta
te perfecta conſtitutis:ſicut patet ꝑ ſcd̄z
membrum quibus hoc ſacramentū fuit

inſtitutum. Sed aduertendū eſt ꝙ in
uenit̄ quadruplex ſtatus hominū quan/
tum ſpectat ad ꝑpoſitū; ꝛ Primus ſta
tus eſt in quo potuerunt peccare morta/
liter ꝛ non venialiter ſicut in ſtatu inno/
cētie.dicit̄ aūt peccatū fuiſſe mortale.qꝛ
ibi peccatū; non poterat cōmitti: niſi ex
certa malicia cum ibi non eſſet ignoran/
tia:ſed gratia accepta cū originali iuſti/
cia: ꝛ ibi non debuit eſſe ſacramentū. qꝛ
peccatum mortale illud obruebat totali
ter. Secundus fuit ſtatus in quo po/
terant peccare venialiter ꝛ non mortali/
ter ſicut ſtatus apoſtolorum poſt confir/
matione ſpiritusſancti. tunc illud ſacra/
mentū erat neceſſariū. vñ bea. Joh.in ca
nonica ſua in loco preallegato confeſſio/
nem peccatoꝝ ſibi ipſi indicit. tamē tali/
bus hoc ſacramentū nō omnino erat de
neceſſitate ſalutis vt periclitarentur ſine
eo. Tertius ſtatus fuit in quo poteſt
peccari mortaliter ꝛ venialiter ſicut eſt
ſtatus communiter credentiū ꝛ in hoc ſta/
tu hoc ſacramentum eſt de neceſſitate ſa
lutis. vnde ſimoni mortaliter peccanti:
dixit petrus actuum. viij. Penitentiam
age a nequitia tua. Quartus ſtat[9] eſt
in quo nec mortaliter nec venialiter pec/
cari poteſt ſicut fuit ſtat[9] in quo fuit ma
ter domini ꝛ eius filius ꝛ hoc ſacramen/
tum ad illos nullatenus pertinebat. ideo
dicit Azarias in oratione ſua.daniel.iij.
Tu domine iuſtorum non poſuiſti peni
tentiam iuſtis hís qui tibi non peccaue/
runt. Quantum ad tertiū; queſitum III. pars
quando ſc; illud ſacramentum ſit inſti/
tutum eſt aduertendum ꝙ in euangelio
quattuor tempora nominantur in quibꝫ
chriſtus tradidit quadruplicem poteſta
tem. Prima fuit vniuerſalis ꝛ publi/
ca ſicut illa quam tradidit bea. Petro.
Math. xvi.ca. Quodcunq; ligaue/
ris ſuper terram. Secunda fuit parti
cularis ꝛ publica ſicut ibidem. Quecū/
q; ligaueritis. ſicut enim epiſcopi habēt
poteſtatem particularem ꝛ publicā; ſub
romano pontifice. ita alij.ſ.apoſtoli dei
habuerunt ſub petro Tertia fuit pote

ſtas charitatis in foro priuato. ꝛ illā po/
teſtatem tradidit xp̄us apoſtolis: quan/
do ipſos i ſacerdotes ordinauit: qꝛ ptās
ligandi ꝛ ſoluendi ordini ſacerdotali eſt
ānexa ꝛ illa ptās fuit collata ꝑ omībus
ſacerdotibus:qn̄ xp̄us inſtituit eucharí/
ſtie ſacramentū.qꝛ tunc dixit: Hoc facite
in meam cōmemorationem. Luce. xxij.
Quarta fuit poteſtas iuriſdictionis
priuate ꝛ non publice:quam xp̄us dedit
ad relaxandū ꝛ dimittendū peccata Jo.
xx. Quoꝝ remiſeritis peccata ꝛc. Et in
illo verbo dicitur ſacramentū pñie inſti/
tutum.qꝛ in eo datur auctoritas dimittē
di peccata. Si aūt queriť que dies erat
illa. Dicit̄ ꝙ fuit in die dominice reſurre
ctionis inſtitutū: ſicut die illa xp̄us fuit
a mortuis reſuſcitatus. ita in hoc ſacra/
mento anima a morte ſpirituali ſuſcitat̄
dum tranſit de peccato mortali ad gr̄am
IIII. ps quā cōſtituit illud ſacramentū. Quā/
tum ad quartū punctum vbi illud ſacra
mentū fuit inſtitutum. Dicit̄ ꝙ in hieru
ſalem.qꝛ ibi apparuit xp̄us aplīs qn̄ dixit
eis verba in quibꝫ inſtituit hoc ſacramē/
tum. Intelligendum eſt tamen ꝙ in
hoc loco fuerūt inſtituta quattuor ſacra/
menta habentia connexionē ad inuicē;
quoꝝ.ſc; Primū eſt ſacramētū bapti
ſmi.qꝛ licet math. vltimo fuerit data for
ma baptiſmi in mōte galilee. vltimū tū
preceptū de baptiſmo datū fuit marci vl
timo ante aſcenſionem imediate in mō/
te oliueti qui eſt iuxta hieruſalem vñ luc.
vltimo. dicitur ꝙ locutus eſt cum eis pri
mo.poſtea duxit eos foras hieruſalem.
Secundum fuit ſacramentum eucha
riſtie. quia in hieruſalem fuit facta cena ī
qua chriſtus inſtituit eucharíſtiam ſicut
quattuor euangeliſte teſtantur. Ter/
tium fuit ſacramentū ordinis. quia chri/
ſtus dixit eis in eodem loco vbi cenabat
porrigens eis calicem bibite ex hoc om/
nes.in qua quidem oblatione dicitur ca
racter infundi ſacerdotalis. quia tunc
dixit: Hoc facite in meā cōmemoratio/
nem Luce.xxij. Quartum fuit ſacra/
mentum penitentie. quia ibi dictum fuit

Johannis.xx. Quorum remiſeritis ꝛc.
Et habent illa ſacramenta connexionē;
quia nullus poteſt recipere ſacramentū
penitentie:niſi prius baptiſetur. quia ba
ptiſmus eſt ianua ſacramentorum vnde
primo ordinatur poſt baptiſmum. vt pa
tuit. Nec ſacramentum eucharíſtie po/
teſt digne ſumi ſine penitentia. nec po/
teſt perfici niſi prehabito ſacramento or/
dinis. Et ideo quia ſic connexa: fuerunt
conuenienter in eodē; loco inſtituta. iſte
eſt ille locus penitentie quē; non potuit
ille eſau ſpiritualiter inuenire ꝛc. vt ha/
betur hebreoꝝ.xij.ca. quia non attentus
ſed turbatus erat. Quantum ad quin V. pūct.
tum punctum.quare ſcilicet illud ſacra/
mentum fuit inſtitutū: introducunt̄ hu/
ius ſacramenti inſtituendi quinq; con/
ditiones ꝛ Prima eſt. ꝙ penitentia eſt
ad peccatorum patrocinium acquiren/
dum. ſicut enī nos videmus ꝙ in cauſis
ciuilibus homines cōmuniter indigent
patrocinijs vel iudicibus:qui ſint iuris
periti: vt penes iuris poſſint euitare ꝛ ta
les oportet ordinate in ſuis cauſis proce
dere. ita in ſpūalibus multo magis. ꝛ ſō
expediens eſt ſacerdoti peccata ſua reue
lare qui ad ea vitanda ſanum conſilium
dare poſſit. propter qꝺ eligendus eſt ſa/
cerdos doctus qui ſciat ꝛ poſſit inter le/
pram ꝛ lepram diſcernere. quia illud eſt
eius officium. vt habetur in libro leuiti.
per totum Secunda ratio fuit ad pec/
catorum purgationem faciendam. ſicut
enim quando ſumptus eſt cibus vene/
noſus niſi euomatur ledit cor: ſuffocat
hominem: et moritur homo. Ideo vo/
mitus eſt optimum remedium ſi con/
uenienter aliter curari non valeat. ita cū
peccatum ſit anime mortiferum vene/
num cum intrauerit ad eam conuenien/
tiſſime curetur per vomitū qui fit pleniſ
ſime in confeſſione vnde de illis qui quo
tidie peccata ſua iterant cum ſpe confeſ/
ſionis dicit Petrus.ij.canoni. capitu.ij.
Canis reuerſus ad vomitū ꝛ ſus lota in
volutabro luti Tertia rō fuit ad petōꝝ
multitudinē ꝑhēdā. qꝛ cū; ſit difficile/

mum pctã ꝓpꝛia ꝯſummaciõꝫ turpia q̄ na/
tura abboꝛret detegere ⁊ alteri reuelare.
cũ ꝗlibet cogitet ꝙ alteri opoꝛtet de neceſ/
ſitate reuelare ſicut ſacerdoti timet ea ꝑ/
petrare:ſicut in manifeſto turpia natura
liter refugimus facere. Unde ꝓpheta da
uid.q.ꝑ modũ cõminatiõis ſibi ipi iter/
dicens peccatũ di. Quõ iniquitatẽ meaꝫ
ego cognoſco ⁊c̃. Quarta rõ fuit.ad
medicinã ꝓpꝛiã recipiendã qꝛ pena eſt q̄/
dam medicina ſpũalis.⁊ per ipſam infir/
mitas anie noſtre curaꝭ.ſm Aug.illa au
tem infirmitas nõ curaꝭ ꝓꝑꝛie:niſi ꝑ me/
dicinã ꝯtrariam.⁊ idõ ſic pctã ꝑ magna
delectatione degluciunꝭ ita opoꝛtet vt ꝑ
magnã penã euacuenꝭ.nulla aũt pena i/
poni potuit contra peccata q̃ꝫ illa. qđ pꝫ
qꝛ hoies frequenter exponũt ſe damnati
oni eterne pꝛiuſq̃ꝫ velint ſua turpia reue
lare. Unde ibi. doloꝛ eſt medicina dolo/
ris. Uñ ſaluatoꝛ nr̃ ꝑ modũ medicie idu
cens ait Luc.v. Non egent qui ſani ſunt
medico:ſed qui male habent. Ideo dicit
Mat.ix. Non veni vocare iuſtos: ſed
peccatores ⁊c̃. Quita ratio eſt.ad pla
candũ diuinã iracundiã que cõcitaꝭ per
peccatũ. qꝛ nullus actꝰ eſt ita placatiuꝰ
ſicut actus humilitatis extreme. vñ qui
volũt iras hoim placare ſolent ſe deijce/
re ⁊ humiliare ſe vilificando. vnde ſerui
Benedab volentes placare regẽ iſrꝭ po/
ſuerunt ſaccos in lumbis ſuis ⁊ funicu/
los in capitibus ſuis:quia actus ille in q̊
homo nõ ſolũ vult vilitatẽ ſuã recogno/
ſcere:ſed etiã manifeſtare eſt ſumme hu/
militatis ⁊ abiectionis.etiã eſt cõuenien
tiſſimus ꝑ actu remiſſiõis. Et ideo bea.
pe.loquẽs de illo ſacramẽto in cano ſua.
ij.ca.iij.dicit ꝙ deus nõ vult aliquẽ ꝑire:
ſed ad pniam ꝯuenire ne peat. Circa
III. ps. pncipa tertiã partẽ ſermõis negociandũ eſt cir/
ca illꝰ ſacramenti ſuſceptionẽ. Et quan
tum ad hoc ſunt alia quinq̃ꝫ inueſtigan/
da.quoꝝ Primum eſt quot modis po
teſt illud ſacramentũ ſuſcipi. Scđum
eſt qualiter debet ſuſcipi. Tertiuꝫ eſt
quomodo debet ſuſcipi. Quartuꝫ eſt
quotiens debet ſuſcipi. Quintum eſt

quomodo ſeruatur iam ſuſceptũ. Quã
tum ad primũ cõuenit penitentẽ ꝯtrictum
ad illud ſacramentũ ſe habere quadru/
pliciter. Primo mõ vt recipiat ſacrm
⁊ rem ſacramẽti.ſicut quãdo accipit cuꝫ
bona cõtritione ⁊ accipit illud ſacramen
tum in ſancte trinitatis noie abſoluiꝭ. et
rem ſacramẽti.qꝛ ſuꝑple gr̃a que dicitur
res illius ſacramenti infundiꝭ. Scđo
vt recipiat ſacramentũ ⁊ non rem ſacra/
menti:vt quis fictus aut ſine cõtritione
accipit.tunc eñ ſacramentaliter abſolui
tur ⁊ tamẽ ei gr̃a nõ infundiꝭ ſed acquiri
tur ſibi culpa ⁊ peccat moꝛtaliter. qꝛ ois
q̄ accipit vel accedit ad ſacramentũ ꝯtra
naturã illꝰ ſacramenti cõmittit ſacrile/
gium. Tertio modo vt accipiat rem
ſacramẽti ⁊ nõ ſacramentũ:ſicut ille q̄ ac
cedit ad illũ:qui nõ põt eũ abſoluere cre/
dens ipſuꝫ eſſe qualis nõ eſt ex ignoran/
tia inuincibili:vt pote ſi aliquis nõ ſacer
dos: ⁊ tñ fungereꝭ officio talis. recipiet
gr̃am ⁊ abſolutionẽ ſine ſacramento. qa
deus ad impoſſibile nullum obligat. ſm
Hiero. Quarto mõ vt nõ accipiat ſa/
cramentũ nec rem ſacramẽti:ſicut cũ q̄s
fictus vadit ad nõ hñtem poteſtatem: talis
non recipit gratiã cũ obicẽ ponat.nec ſa/
cramentũ cũ nõ ad debitã ꝑſonã que mi
ſteriũ cõferre nõ põt ſic cauſa illꝰ quatu/
oꝛ in ſacramẽto bapti ſmi ⁊ eucbariſtie di
ſtinguimus. Et iſta quarta atq̃ꝫ ſcđa in/
fructuoſa eſt pnia: qꝛ ſicut illa iude de q̄
diciꝭ Math.xxvij.ꝙ pnia ductus retu/
lit.xxx.argenteos. Quantũ ad ſcđum
punctũ eſt aduertendũ ꝙ illud ſacramẽ/
tum accipi debet mõ ꝯditionato. ſm q̄/
druplicem cõditionẽ ⁊ qualitatem. qꝛ cõ
feſſio pnialis debet eſſe Primo amara
amaritudine triſticie. qꝛ ſicut culpa per
delectationem cõmittiꝭ:ita ꝑ triſticiã tã/
q̃ꝫ ꝑ oꝑpoſitã pena diluiꝭ. Uñ i perſona
hominis penitentis di. Hiere. treñ. iij.
Repleuit me amaritudinibꝰ: inebꝛiauit
me abſinthio. Scđo debet eſſe ſana ⁊
plena ne palliẽnꝭ neq̃ꝫ circũduciꝭ pctã.
ſed aggrauenꝭ. qꝛ ſicut bonaꝝ mẽtiũ eſt
ibi culpã agnoſcere: vbi culpa nõ eſt. ſm

Greg:ita ⁊ culpã reputare ſicut faciebat
ille qui dicebat. Iniq̃tates mee ſuggreſ/
ſe ſunt caput meuꝫ. Tertio debet eſſe
verecunda:qꝛ naturalis erubeſcentia eſt
de omni re turpi: vt in primis parentibꝰ
patuit.qꝛ moꝝ vt turpia perceperũt eru/
beſcere ceperunt. Sed nullus poteſt eſſe
contritus niſi de turpitudine ſuoꝝ pctõꝝ
erubeſcat ⁊ doleat vñ dicit Hiere.in ꝑ
ſona hois penitentis. Confuſus ſum et
erubui vnde ſuſtinui obpꝛobꝛium adole
ſcentie mee. Hiere.xxxi. Quarto debꝫ
eſſe integra ⁊ perfecta vt non ſolũ oĩa
pctã ſed etiaꝫ circũſtantias peccatoꝝ ag
grauantes ꝑ poſſe exprimat.qꝛ deus nũ/
q̃ꝫ fecit aliq̃d imperfecte. vñ treñ.ij. diciꝭ
anima penitenti. Effunde ſicut aquam coꝛ
III. pñ. tuũ ante cõſpectũ dei. Quantũ ad ter
tium punctũ.intelligendũ eſt ꝙ illud ſa/
cramentũ debet accipi cum quatuoꝛ con
ditionibus ſpũm ꝑficientibꝰ quia Pri
mo accedẽs ad pniam debet habere ꝓpo
ſitũ obediendi.qꝛ ex quo aliquis in aliq̄
cauſa eligit aliquẽ iudicẽ ꝓpꝛiis iudicꝫ
debet parere. vnde deutero.xvij. Qui ſu/
perbierit nolens parere ſacerdotis im/
perio moꝛiaꝭ. Item peccatũ moꝛtale cõ/
mittit qui ſacerdoti in his que ptinẽt ad
ſacramentũ nõ obedit ſm rectã regulaꝫ
rationis. Scđo debet habere ꝓpoſituꝫ
nõ peccandi.qꝛ nullus recipit veniam de
peccatis que ꝑpetrare intendit. tales eñ
ſimiles ſunt illis.quibꝰ diciꝭ.ij.pe.ij. Ca/
nis reuerſus ad vomitũ ⁊c̃. Tertio de
bet habere ꝓpoſitũ non ſolũ dimittendi
peccata:ſed etiam agẽdi bona.quia mi/
nus eſt mala nõ agere: niſi quis ſtudeat
bonis operibus inſudare. ſm Gregoriũ
Quarto debet habere ꝓpoſitum ſati/
faciendi.quia ſatiſfactio eſt vna ps pnie.
vt ait pã. Quõ ego in flagella paratꝰ ſuꝫ
IIII. pñ Quantum ad quartum punctũ. quo/
tiens illud ſacramẽtum eſt ſuſcipienduꝫ
Dicitur autem ꝙ quatuoꝛ ſunt caſus i
quibus de neceſſitate ſalutis eſt ad ſacra
mentum penitentie recurrendum: quoꝝ
Primus eſt in die eucbariſtie ſumen/
de. quia neceſſarium eſt ꝙ anima ſit pur/

gatiſſima ſm bea. Diony. de angelica ie/
vnde pro illo ſacramento di. apoſtolus.
Pꝛobet aũt ſeipm homo ⁊c̃. Iſta aũt ꝓ/
batio fit quando conſcientia diligenter
diſcutitur ⁊ per confeſſionem purgatur.
Secundus eſt in precepti tranſgreſſi/
one.quia ſtatim.ſ. vt anima habet cõſci/
entiam de peccato moꝛtali: debet ad pe/
nitẽtiam recurrere:aliter periculo dam/
nationis eterne ſe diſponit:quia ſi ſubi/
to moꝛeretur:ſtatim dãnatus eſſet. Et tõ
talis periculoſa expectatio nõ videꝭ ſine
moꝛtali peccato. Et ꝓpter hoc dicit Gre
go. ꝙ peccatũ qđ per penitentiam nõ di/
luitur:moꝝ ſuo pondere ad aliud trahit
Tertius eſt in mortis articuli expe/
ctatione quando eſt in moꝛtis articulo
qualitercunq̃ꝫ ad illud ſacramentum tã
q̃ꝫ neceſſariũ debet recurrere anteq̃ꝫ ſibi
vltimum tempus penitentie claudatur.
eccli.xvij. Ante moꝛtem confitere pecca/
ta tua ⁊ quia talis finalis pnia eſt nimis
dubia:ſemꝑ ſanus ⁊ viuens confiteberꝭ
domino. Quartus eſt in anni circula/
tione.quia nullo predictoꝛum caſu exiſtẽ
te ante circulum anni quilibet teneꝭ ſua
peccata confiteri. quia non minus obli/
gant precepta noue legis q̃ꝫ antique ⁊ in
illa tenebantur que pertinebant ad pec/
catoꝛum emundationeꝫ per ſingulos an
nos implere emundationem peccatoꝝ
vt patet in leui. ⁊ deutero. Quantum V. pñct.
ad quintum punctum.ſ. qualiter illud ſa
cramentum ſuſceptum debet ſeruari:in/
telligendum eſt ꝙ homini per ſacramen
tum penitentie a moꝛtuis reſuſcitato de/
bet occurrere illud verbum apoſtoli.i.ad
coꝛin.x. Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne
cadat. Sꝫ attẽdẽdũ eſt ꝙ caſus talis
damnabilioꝛ eſt quadruplici ratione.
Prima eſt quia culpa eſt tanto deteſta
bilioꝛ:quanto caſus ſublimioꝛ ⁊ frequen
tioꝛ. vnde ij.petri.ij. Canis reuerſus ⁊c̃.
Secunda eſt quia pena potentioꝛ: q̄n
to eñ peccatum magis cauſatur tanto
maioꝛi pena puniꝭ. vt patet in iuribus ci
uilibus ⁊ canonicis. vnde dicitur deute/
ro.xxviij. Augebit dominꝰ plagas tuas

Tertia eſt. quia vita eſt inferior. ex
tunc poteſt minus reſiſtere. ideo inimi/
cus poteſt eũ ſuperare ⁊ ſic tota die ſtat
in miſeria ⁊ ſeruitute ſubiecti ſui. Quar
ta eſt. quia indulgẽtia eſt difficilior poſt
iſtam renouationem. vt patet in ciuilib⁹
⁊ canonicis extra. de qua difficultate di.
apoſtolus. vi. ad hebreos. Impoſſibile
eſt eos qui ſemel ſunt illuminati ⁊c̃. ⁊ ſe
quitur rurſus renouari ad penitentiam.
Quod nobis concedat chriſtus ieſus
dei ⁊ virginis filius: qui cum patre ⁊ ſpi
rituſancto viuit ⁊ regnat. Amen.

Incipiunt quedam pulchra
de ieiunio ſecundum iura.

Eiunium vt ait

Auguſtinus Purgat mentẽ
ſubleuat ſenſum: carnem ſpi
ritui ſubijcit: cor contritum facit ⁊ hu/
miliatum: concupiſcentie nebulas diſp/
git: libidinum ardores extinguit. ⁊ caſti
Lõſtio. tatis lumen accendit. Quis primo ie
iunium inſtituit. Dicitur q beatus pe/
trus ab vniuerſo populo celebrari conſti
II. qõ tuit. vt colligitur ex geſtis ipſius. Se
cunda dubitatio eſt ad quid valet ieiu/
niũ Dico q valet ad ſeptem neceſſaria
nobis ⁊ Primo ad culpã expellendã
Math. xvij. Hoc genus demonioꝝ non
eijcitur niſi in ieiunio ⁊ oratione. Se
cundo ad gratiam ꝓmerendam ⁊ procu
randam. vt patet in apoſtolis qui ieiunã
tes meruerunt habere ſpiritumſanctum
in penthecoſtẽ. Tertio ad veniã pro/
merendam. exemplũ de niniuitis Ion.
iij. ca. Quarto ad penam euitandam
exemplum de heſter: que ieiunauit trib⁹
diebus. poſtea ingreſſa eſt ad regem ⁊ re
uocauit ſententiam latã contra iudeos
heſter. iiij. Quinto ad cordis ⁊ corpo/
ris medicinam obtinendam. exemplum
in dan. cum ſocijs eius qui noluerunt co
medere de cibis regijs. dan. i. Sexto
ad victoriam exequendam: ⁊ ſpũalem et
corporalem. exemplũ in filijs iſrael qui
poſt ieiuniũ vicerunt filios Beniamin
exemplum de ſpirituali in xp̃o qui poſt
ieiunium vicit diabolum. Mat. iiij. cap.
Septimo ad animam illuminandã
exemplum in dan: qui poſtq̃ ieiunauit
vidit viſiones dei. danielis. iiij. Exem/
plum in Anna propheteſſa. Exemplũ
in Paulo qui poſt ieiunium raptus fuit
vſq ad tertium celũ ⁊ vidit ⁊ audiuit ar
chana dei: act. ix. Sic ſpiritualiter per/
ſona ieiunans illas gratias promerebit.
Tertia dubitatio eſt quare ieiunam⁹ III. que
xl. diebus. Reſpõdeo q propter octo cau ſtio
ſas. ⁊ Primo quia corpus noſtrũ cõpo/
ſitum eſt ex quattuor elementis: in quo
debemus motus ſenſuales reſtringere q̃
terdecies propter legem quattuor euan/
geliorum ⁊ obſeruantiam. x. preceptorũ.
Secundo quia. xl. diebus inundauit
diluuium qđ deleuit omnem carnem. ita
⁊ nos quaterdecies debem⁹ ieiunare vt
omnis vitioſa carnalitas in nobis ſub/
mergatur. Tertio quia. xl. annis filij
iſrael ſteterũt in deſerto anteq̃ intrarẽt
terram promiſſionis: ita ⁊ nos ieiunam⁹
vt ingrediamur terram viſionis diuine.
Quarto q. xl. diebus Moyſes ieiu/
nauit bis cum debuit legem accipere ita
⁊ nos vt lex diuina in cordibus noſtris
inſcribatur. Quinto quia. xl. diebus
helyas ieiunauit ⁊ poſtea aſcendit in mõ
tem: ita ⁊ nos ſi volum⁹ aſcendere in mõ
tem domini. Sexto quia. xl. dies fue/
runt dati niniuitis ad penitendũ: ita et
nobis dati ſunt. Septimo quia. xl. die
bus xp̃us ieiunauit ⁊ temptatorem vicit
ita ⁊ nos vt diabolũ ſupemus Octa
uo quia. xl. horis xp̃us ſtetit mortuus: ⁊
tot diebus poſt reſurrectionem ſtetit cũ
apoſtolis anteq̃ celum aſcenderet: ita ⁊
nos tot diebus ſimiliter moriamur pec/
cato vt ad ſtatum glorie aſcendamus.
Nono. xl. diebus purgabatur mulier.
⁊ nos ſimiliter in quadrageſimo die pur
gati eſſe debemus. Quarta dubitatio IIII. qõ
eſt. quare ieiunium incipit feria quarta.
⁊c̃. Reſpondeo q propter duo. Primo
quia chriſtus natus die dominica. ince/

pit ieiunare quarta feria trigeſimi pri/
mi anni etatis ſue ſcilicet ſtatim poſt ba
ptiſmum. Secundo quia tali die vo/
luit vendi ad mortem nature. et nos
tali die debemus vendere propoſitum
ad mortem culpe. Et hec eſt ratio quare
multi quarta feria ieiunant. ⁊ a carnib⁹
abſtinent. Notandum q ieiunium eſt
parſimonia victus. ⁊ abſtinentia ciboꝝ.
Unde dicitur ieiunium. Reſpondeo
q a quodã inteſtino: quod vocatur ie/
iunum. quia ſemper eſt vacuum. Notan
dum q ieiunium eſt triplex. Primo q̃/
V. qõ dem generale ⁊ magnum: vt ab iniqui/
tatibus ⁊ voluptatibus ſeculi. Et illud
eſt perfectum. ⁊ tale dixit domin⁹ de cõ/
ſecratione diſtin. v. Secundo eſt ieiu/
nium cuiuſcunq diei. ⁊ cuiuſcunq rei. a
cibis ſcḋm ꝓpriã volũtatẽ ſtatutũ ſcriptũ
vl' conſuetudinariũ. ſecundũ q aliquis
abſtinet a ſuperfluo cibo. ⁊ pluries non
comedit in die. ⁊ vocatur moderata refe
ctio. ⁊ hec duo omni tempore ſeruanda
ſunt. Tertio ieiunium eſt abſtinentia
victus ſecundum ordinationem eccleſie
ſiue ſcripto ſiue conſuetudine approba/
ta. ⁊ ſic dicitur ſubtractio prandij. id eſt
ſemel tantum in die comedere Sexto
VI. qõ queritur. quando eſt ieiunandum. Et re
ſpondeo. quedam enim ieiunia ſunt in/
dicta ab eccleſia ⁊ neceſſaria vt q̃tuor tẽ
pora: tota quadrageſima, omnium apo/
ſtoloꝝ vigilie. in vigilia natiuitatis do
mini. beati iohannis baptiſte. aſſumptio
nis domine ⁊c̃. Quedam ſunt indicta
ab eccleſia. ſed non neceſſaria. vt ſexta fe/
ria et ſabbato. quia ſi eſſent neceſſitatis
nõ liceret mutare: ſed licet comedere car
nes die veneris ſi natiuitas domini ve/
nerit tali die niſi ex voto vel obſeruantia
regulari eſſent aſtricti. in rogationibus
in vigilijs pent. ⁊ in vigilijs ⁊ dieb⁹ qui/
bus communiter ieiunatur de conſuetu/
dine approbata. ite͂ in aduentu ⁊ in mul/
tis alijs vt patet. Quedam autem ſunt
voluntaria. ⁊ neceſſaria ad q̃ voto vel pro
poſito homines ſe aſtringunt vel per ſa/
cerdotem vel per iura ex magnitudine
delicti. Quedam autem ſunt totaliter
voluntaria ⁊ non neceſſaria ⁊ tale poteſt
fieri omni die ⁊ tempore ⁊ die dominica
ex deuotione Si quis autem ieiunet ra/ Que/
tione febrium ⁊ ſacrilegij ſanandoꝝ pec/ ſtio
cat ⁊ excommunicari debet. Et ſciendũ
eſt q omnes qui ſunt ſane mentis ⁊ doli
capaces cũ peccare poſſint ⁊ peccata de
flere tenentur ieiunare. Sed in qua qõ
etate tenentur ieiunare. Dico q mulier
in. xij. ſcilicet anno. ⁊ maſculus in etate
quattuordecim annorum. Sed querit
vtrum vxor teneatur frangere ieiunium
ex precepto mariti. Reſpondeo q ſi ieiu/
nium eſt indictum ab eccleſia q non. ſi
autem eſt voluntarium poteſt ⁊ tenetur
Queritur vtrum ieiunia poſſint redi/ qõ
mi pecunia vel aliquo modo. Dico q in
dicta ab eccleſia redimi non poſſunt niſi
cauſa vel neceſſitas ſit in ieiunante. Sꝫ
voluntaria ieiunia redimi poſſunt aucto
ritate ſuperioris ⁊ non poſſunt commu/
tari. Queritur vtrum vnus poſſit ie/ qõ
iunare pro alio. Dico q ſic. quia ieiuniũ
viui liberat mortuum. Queritur vtrũ qõ
ieiunium valeat factum in peccato mor/
tali. Dico q non ad vitam eternam: ſed
tamen ad diſpoſitionem gratie recupe/
randam valet. Queritur vtrum medi qõ
cina ſumpta pro infirmitate remouenda
vel euitanda frangat ieiunium. Dico q
non licet pro ſanitate conſeruanda ſic.
Queritur vtrum bibens ante pran/ qõ
dium ſoluat ieiunium. Dico q ſic pro/
pter conſuetudinem eccleſie. Queri/ qõ
tur vtrum comedentes carnes in locis
non conſuetis ſcilicet ciuitatibus caſtris
vel villis die ſabbati peccent. Dico q ſic
de conſecratione diſtincti. v. Queri/ qõ
tur vtrum vouẽs in vigilia alicuius ſan
cti vtputa in vigilia beati franciſci nõ co
medere panem vel poſtea vel ante vouit
die veneris vel die ſabbati non comede/
re niſi panem et aquam. accidit autem
q vigilia venit illa die. queritur ad qđ
votum tenetur. an ad primũ vel ad ſcḋm
ꝓſoluendũ vel ad vtrumq. Dico q ante
in vouendo ſecundo nõ recolit de primo

ſi recordatus fuiſſet nō excepiſſet: tunc te
netur tantum ad primum. aut recoluit
ſed non excepit. ꝛ ſi recoluiſſet non exce/
piſſet. Et tunc dico ꝙ ſi poteſt perſoluat
vtrunqꝫ. quia que ſine conditione vouē/
tur ſine conditione ſoluunt. Aut non po
teſt vtrunqꝫ perſoluere. ꝛ tūc dico ꝙ ſo/
lum tenetur ad primum: ꝛ non ad ſecun
dum. Queritur que perſone excipiun/
tur a ieiunio. Dico ꝙ omnes oppreſſi la/
boribus: mendicantes ſi non habent ad
ſufficientiā: in infirmitate laborantes: pe
regrinantes: pregnantes: ꝛ lactantes:
vbi eſſet periculū ꝛc. vide in. iiij. ſniaꝝ.

Tractatus de articulis fidei.

Irca articulos fi

dei ſciendum eſt ꝙ in exordio
ſurgentis eccleſie duodecim
apoſtoli congregati conſcripſerunt duo/
decim articulos fidei in primo concilio
de quo habet̄ act. xv. cuius prima diffini
tio data fuit p̄ Petrum ꝛ vltima p̄ Jaco
bum in quibus duodecim articuli habē
tur continētes principales fidei catholi/
ce veritates: qui articuli continentur in
I. artic' petrus — ſymbolo q̄ dicit̄ Credo ita ꝙ. Primū
articulum deſcribit beatus Petrus: tan
quā princeps apoſtolorum omnium di.
Credo in vnum deum patrem omnipo/
tentem creatorem celi ꝛ terre: in quo ar/
ticulo continentur tres catholice verita/
tes quarum Prima eſt de diuina vni/
tate cum dicitur: Credo in vnum deum
ꝛc. Secunda eſt de diuina omnipotē/
tia cum dicitur: patrem omnipotentem.
Tertia eſt de mundi creatione: cum
dicit̄ creatorē celi ꝛ terre. Et iſte tres ve/
ritates ſunt diſtincte. ꝙ philoſophi cre/
diderunt deum cōmuniter: ſed non poſu
erunt eum omnipotētem vt fides catho
lica docet. vt poſſet producere ſibi eq̄lē
in omni pfectiōe. Et iterum aliqui here/
tici dixerūt ſic eſſe omnipotentem: ſed nō
creatorem celi ꝛ terre. quia omnia corru
ptibilia a deo malo eſſe dixerunt. Sed
attendendum eſt ꝙ iſtas tres veritates
dixit bea. petrus ad delendum tres here
ticas prauitates: quas ſpiritusſanctus p̄
uiderat futuras ſicut patet per bea. Au/
gu. in libro de origine hereſum. ita ꝙ
Prima veritas que eſt de diuina vni/
tate eſt contra errorem manicheoꝝ: qui
poſuerunt duos deos: vnum bonum ali
um malū: dicētes ꝙ a bono deo ſunt om
nia ſpiritualia. ꝛ a malo ſunt omnia cor/
ruptibilia. contra quos clamat bea. pet.
di. Credo in vnum deum. ꝛc. Scda
veritas que eſt de diuina omnipotentia
eſt contra errorem arrianorum qui nega
uerunt deum patrem ita eſſe omnipoten
tem ꝙ poſſet producere filium ſibi equa
lem. vnde poſuerunt filiū minorē patre.
et ideo beatus Hilarius in libro ſuo de
trinitate per totum ipſos proſequitur
per omnipotentiam diuine perfectionis
quia inſufficiens eſſet ſi ſibi equalē pdu/
cere non poſſet. Contra hos dicit beatus
Petrus: Patrem omnipotentem ꝛc.
Tertia veritas eſt de mundi creatione
contra hereſim ſaturnorum poſuerunt ei
ſeptem angelos preter preſcientiam dei
patris creaſſe huiuſmōi vniuerſa ſicut re
fert Auguſtinus de origine hereſum.
ideo dicit bea. pe. Creatorem celi ꝛ terre
Intelligendum eſt tamen ꝙ in illo ar
ticulo poſſunt accipi. iij. moralia docu/
mēta: iuxta tres creditas veritates per
homines qui hāc fidem profitent̄ quaꝝ
Prima eſt vt imitetur diuinam vnita
tem in pacis federatione. ſicut enim diſ/
ſenſio eſt principium indiſpoſitionis et
multiplicis cōtrarietatis: ita pax eſt ma
ter vnitatis ꝛ conformitatis ꝛ quietis
d. apoſtolo ad eph. iiij. Solliciti ſeruare
vnitatē ſpūs in vinculo pacis. Et iō diui
nam vnitatem imitantur qui pacem et
concordiam ponunt inter fideles de qui
bus Math. v. Beati pacifici ꝛc. Illi au
tem qui machinant̄ ad diſſenſiones et
rixas faciēdas iſti ſunt filij manicheis
qui diuine vnitati contrariant̄ pernicio/
ſis erroribus: ita iſti cōtradicūt diuine ma
ieſtati peſſimis moribus: de quib' apoſto/
lus Romanoꝝ. ij. Propter quod inexcu/
ſabilis es o hō omnis qui iudicas: in q̄

enim alterum iudicas teipſum condem/
pnas ꝛ infra. His aūt qui ſunt ex conten
tione ꝛ qui non acquieſcunt veritati: cre
dunt aūt iniquitati ira ꝛ indignatio tri/
bulatio ꝛ anguſtia. ira ꝛ indignatio q̄tū
ad diuinam offenſam. ꝛ tribulatio maxi
ma q̄tum ad penam. Secundum do
cumentum eſt vt imitemur diuinam om
nipotentiam in temptationis ſuperatio/
ne. quia ſicut dominus per ſuam omīpo
tentiam poteſt quamcunqꝫ virtutē ſibi
contrariam ſine difficultate ſuperuince/
re cum ſit virtutis infinite: ita homo vir/
tuoſus ad excellentes operationes virtu
tis heroice ſine omni moleſtia et difficul/
tate ſibi ſubijcit inſurgentes quaſcunqꝫ
temptationes. ꝛ ratio eſt. quia talis a pn
cipio viriliter dimicando contra paſſio/
nes domat eas. ꝛ ideo ſicut fera domata
cito compeſcit̄: ita ꝛ paſſiones cum mira
facilitate ſedantur. quando aūt quis nō
domat paſſiones a principio: ſed debilit̄
reſiſtit: talis non poteſt diuinam poten/
tiam imitare. quia eius paſſiōes ſunt fe/
re indomite ꝛ non acquieſcunt volunta/
ti. vnde in pſona hominis imperfecti di/
citur Roma. vij. Non qđ volo bonum h̄
facio: ſed qđ nolo malū hoc ago. Si aūt
aliquis dicat ꝙ non poſſit reſiſtere tem/
ptatiōibus. contra illum eſt imitatio di/
uine omnipotentie in comparatione ad
intra. ſicut eñ diuina omnipotētia eſt in
productione filij adequata ꝛ non ſupera
ta: ita ſemp̄ noſtra tēptatio eſt noſtre vir
tuti cōmenſurata. i. coꝛ. x. Fidelis aūt de
us eſt qui non patiet̄ vos temptari ſupra
illud quo poteſtis ꝛc. Tertium docu/
mentum eſt vt imitemur efficaciā in bo
noꝝ operum occupatione ꝛ execution e.
quia potiſſima cauſa condendi mundū
fuit vt ad honorem dei bona opera fierēt
vt dicit Augu. xi. de ciuitate dei. di. a pla
tone. ita iuſtiſſima cauſa operādi aſſidue
ſecundum virtutem vt a bono homine
bona opera fiant ne ſit eius bonitas cir/
ca ocioſa. ſicut dicit̄ iacobi. ij. in canoni/
ca. Fides ſine operibus mortua eſt cum
tres ſint pp̄ter operationes. iac. ij. Quis
ſapiens ꝛ diſciplinatus inter vos oſtēdat
ex bona conuerſatione operationem ſuā
Secundum articulum deſcribit. bea. — II. arti. iohānis euāgeli
iohannes euangeliſta. qui poſt dictum
petri adiunxit. Et in ieſum chriſtū filiū
eius vnicum dominū noſtrum. Et con/
uenienter deſcriptio huius articuli fuit
ſibi data cui maieſtas verbi fuerat in ce/
na reuelata: vt perſonam eius explicaret
in ſecundo articulo fidei chriſtiane: qui
poſtea dixit. In principio erat verbū ꝛc.
Et in illo articulo ponit duas credi/
tas veritates quarū Prima eſt de p/
ſonali chriſti diſtinctione. cum dicit. ꝛ in
ieſum chriſtum filium eius vnicum nul/
lus filius poteſt eſſe idem cum ſuo patre
perſonaliter. Secunda eſt de filij vni/
tate ꝛ diuiſiōe. cum adiungit vnicum do
minum noſtrum. Iſte aūt veritates ſunt
diuiſe. quia multi heretici confitentur in
diuinis filium a patre eſſe diſtinctū ꝛ ta
men non confitentur vnicū filium ſicut
patet per Auguſtinū de origine hereſū
Iſtas veritates dixit beatus Johan/
nes ad abolendas duas hereſes. quarū
Prima fuit Sabellianoꝝ qui confun
debant perſonas diuinas: dicendo patrē
ꝛ filium eſſe vnam perſonam ſecundum
rem. diſtinctam ſolum ſecundū appellati
onem contra quos dicit Johannes. Et
in ieſum chriſtum filium eius ꝛc. Se
cunda fuit ad eliſdendum duplicem erro
rem. Primus fuit ſethianoꝝ qui po/
ſuerunt non ſolum xp̄m ſed etiam ſeth
fuiſſe filium dei. vnde filij eius vocati ſūt
filij dei in ſcriptura geñ. vi. ca. Et errorē
melchiſedechianoꝝ qui poſuerunt mel/
chiſedech filium dei propter hoc ꝙ dicit
apoſtolus ꝙ eſt ſine analogia. Ad hoc di
cit Johannes contra illos: Unicum do/
minum noſtrum ꝛc Sed attendendū
eſt ꝙ circa illum articulum poſſunt acci/
pi duo moralia documenta. quoꝝ Pri/
mū eſt de filij adoptione. quia ſicut xp̄us
eſt filius dei naturalis: ita ꝛ nos ſumus
filij eius per adoptionem di. apoſtolo
Roma. viij. Accepiſtis ſpiritum adopti
onis in quo clamamus abba pater. Et i

fra Ipſe ei ſpūs teſtimoniū reddit ſpūi noſtro ꝙ ſumus filij dei. Et ideo ſicut filius vere dȝ diligere p̄rem ſuū intimaliꝰ ⁊ nō ſeruiliter. ita bona oꝑa debemꝰ pfi‑cere in diuinis p̄ceptis nō in timore ſuuli ꝙ bȝ penā ſm Jo. in cano. ſua. ſȝ amore filiali qui habet dilectionē magnā. Sunt tamē nōnulli degeneres filij qui amore ⁊ timore diuino poſtpoſitis cum effrenata audacia tranſgredi p̄cepta dñi paruipē‑dunt. de quibus dñs conqueritur nos in‑merito Malachie. i. di. Filius honorat p̄rem ſuum ⁊ ſeruus dominū ſuū. ſi ergo ego paꝫ ſum: vbi eſt honor meus ⁊ ſi dñs ego ſum. vbi eſt timor meꝰ di. dñs. exerci‑tuū ⁊c̄. Scdm documētū eſt de plitatis euitatione. qꝛ ſicut fides vera euitat pli‑tatē in diuinis: ne ſit diuina generatio imo derata ſm Augu. ita etiā de iſtis iferiori‑bus vitanda eſt pluralitas operationū ⁊ occupationum diſtrahentiū animam noſtram ab vnione contemplationis eter‑ne quia quando homo tantum vnum in‑tendit: pfectius operatꝰ. pro eo ꝙ omnis virtus vnita: fortior eſt ſeipſa diuiſa. Et ideo religioſi ⁊ clerici ad ſtatū pfectionis vocati: vt pfectius exerceantur circa vnū actū debent ſemꝑ eſſe intenti. vnde dñs diſcernens inter ſtatū ſecularē ⁊ regula‑rem di. luc. x. Martha mar. circa multa es occu. porro vnū eſt neceſſarium. Circa vnum ergo debemus occupari: qꝛ vni‑tas vite contemplatiue regularibus eſt de neceſſitate ſalutis: quam vnitatē ple‑riꝗ abijciētes duabus quaſi vijs ingre‑diuntur ꝯtradicente apoſtolo. ij. ad Ti‑mothe. ij. ca. Nemo militans deo impli‑cat ſe negocijs ſecularibus. Nam vide‑mus ad ſenſum ꝙ raro aliquis artifex i‑tentus pluribus generibus artium ſi‑mul ditatur: nec in varijs ſcientijs inue‑nitur raro aliquis perfectus ⁊c̄. Ideo dicit ſapiens. eccli. xi. Fili ne in multis ſint actus tui.

III. ar. Jacobi mino. Tertium articulum deſcribit beatus Jaco. frater Johan euan. qui appellatur Jacobus minor ⁊ Jaco‑bus zebedei. di. Qui cōceptus eſt de ſpi‑ritu ſancto: natus ex maria virgine. In ꝙ poſuit duas diſcretas veritates. Pri‑ma eſt de xp̄i cōceptiōe ibi. Qui ꝯceptꝰ eſt de ſpū ſancto. Secunda eſt de eiꝰ benedicta natiuitate cum adiungit. Na‑tus ex maria virgine. Iſtarum autē ve‑ritatum diſtinctio declaratur. quia alia ſolennitas fit in eccleſia de chriſti conce‑ptione alia de eius natiuitate. Per iſtas autem duas veritates excludit duas peſ‑ſimas hereſes futuras ſcilicet. Primā veritatem conceptionis contra hereſim neſtorianorum qui neſtorius. vt di. Au‑gu. de origine hereſum cum eſſet conſtā‑tinopolitanus epiſcopus non matrē dei virginem eſſe: ſed tantum diē hominis. alteram faciens perſonā carnis. alterā deitatis contra quem Hierony. non ſolū xp̄otocon. ſed etiam theotocon. i. dei genitricem ipſam fatetur ſcribēs ad pau‑lam ⁊ euſtochium. Et ideo b. Jacobꝰ re‑ferens iſtum articulum ad dictū b. Joh. precedens di. filium eius qui. ſcȝ filius dei cōceptus eſt de ſpiritu. ſ. intendēs di‑gitū quaſi ꝯtra neſtoriū. Scdm veri‑tatem deſcribit cōtra hereſim valentino‑rum qui dixerūt filium dei de natura ce‑li corpus aſſumpſiſſe ⁊ per virginem ꝗſi per fiſtulam tranſiſſe: ⁊ non nature par‑tum extitiſſe. contra quos di. Jacobus: Natus ex maria virgine. Sed attenden‑dum ꝙ in deſcriptiōe iſtius articuli acci‑dit vnum notabile. ꝙ cum ante domini‑cam reſurrectionē ⁊ miſſionē ſpūſſan. ꝑ euāgeliſtas ſp fuerit ꝓpoſitꝰ iacobꝰ Jo‑hāni. tū h̄ fuit b. Jo. aſſūptus: ita ꝙ aū Jo‑hānes fuit q̄rtꝰ apl's. hic aūt ſcd's. Ex ꝙ accipiūꝰ q̄tuor moralia documēta. Pri‑mū eſt. ꝙ in eccl'iaſticis ꝓmotiōibꝰ nō eſt reſpiciendum ad nobilitatem. quia cū illi eſſent germani ⁊ eq̄ nobiles. ⁊ nullus nobilitate poterat alteri preferri tamen vnꝰ alteri ꝓpoſitꝰ fuit. Scdm eſt ꝙ nō eſt reſpiciendū ad etatē: qꝛ licet Johes fuerit poſterior tñ ꝑ dictū ſpūſſan. fuit al‑teri p̄latꝰ. Tertiū eſt. ꝙ nō eſt reſpiciē‑dū ad ordinē. ſicut in ꝗbuſdā religioſis reſpicitꝰ ad eū ꝙ p̄mo intrat. qꝛ lȝ Jacobꝰ fuerit. iij. in vocatiōe: ⁊ Johes. iiij. tñ poſt

cōfirmationē ſpūs. ſ. fuit ſcd's. Quartū eſt. ꝙ ſp reſpiciendū eſt ad virtutē: qꝛ vi‑derūt apl'i pl'es reuelatiōes Johi factas i cena ⁊ donū ſpūs. ſ. magis accepit. idō fa‑ctus fuit prior alijs. ⁊c̄.

IIII. ar. andree Quartū arti‑culū deſcribit b. Andreas d. Paſſus ſub pontio Pilato crucifixus mortuꝰ ⁊ ſepul‑tus. In ꝙ articulo deſcribit quattuor cre‑ditas veritates quaꝝ. Prima eſt de xp̄i paſſiōe put ante crucifixiōnē fuit flagel‑latus: illuſus: ⁊ alapis ceſus ⁊ ſpinis co‑ronatus ⁊ hoc notatꝰ cū dicitꝰ. Paſſus ⁊c̄. Scd'a ē. de xp̄i crucifixiōe. ibi. Cruci‑fixꝰ Tertia eſt de morte. ibi mortuus. Quarta eſt de ſepultura. ibi ⁊ ſepultꝰ. Et ꝙ iſte veritates ſint diſtincte. pbatꝰ ꝗa hora matutinali fuit paſſus vſꝗ ad tertiā. hora ſexta fuit crucifixus. hora no‑na mortuꝰ. ⁊ hora cōpletorij ſepltꝰ. Has aūt q̄tuor v̄itates deſcribit b. Andreas ꝯtra q̄tuor ꝓuitates hereticas ⁊ Pri‑ma fuit hereminoꝝ qui dicūt xp̄m fuiſſe i paſſibilē: nec paſſū eē oio in ſe niſi ſm ap‑parentiā ſicut notat dam. ca. de hereſibꝰ ⁊c̄. Scd'a fuit ſergianoꝝ ꝙ ſergiꝰ dixit tm̄ verbū xp̄i fuiſſe crucifixū: vt habetꝰ in eo‑li. Tertia fuit agarenoꝝ: ꝙ dixerūt xp̄ȝ nō poſſe mori. qꝛ fuit genitus ſine corru‑ptiōe. Quarta fuit bordianiſtaꝝ ꝙ di‑xerūt ꝙ oīa ꝙ facta fuerūt per xp̄um eſſe fantaſtica: ⁊ oīno nō fuiſſe vera: nec vere ſepultū ⁊c̄ ⁊c̄. Sȝ attēdendū eſt ꝙ cir‑ca iſtas q̄tuor veritates accipiūtꝰ q̄tuor documenta moralia. Primū eſt ꝙ oīs ꝙ credit xp̄i xp̄i paſſionē dȝ in aduerſita‑tibꝰ ad patientiā aīari: ſi em̄ filiꝰ dei regꝰ eterni iniuſte patiens tantam habuit pa‑tientiam quāto magis peccator. quia ip‑ſe peccatū non fecit: nec inuentus eſt do‑lus in ore eius: qui cum malediceretur non maledicebat. cum pateretur nō com‑minabatur: qui autem in aduerſis pro‑rumpunt in impatientiam habent dupli‑cem penā cum ira ſit cauſa triſticie que eſt pena penarum. ⁊ ideo iracūdi ſunt in continua pena: qui aūt patienter tolerāt minuunt ſuam penam: quia ſm Aug. de ciui. dei. Sicut nolitio parit triſticiā: ita volitio parit delectationem: que expellit non ſolum oppoſitam: ſed etiā cōtingen‑tem triſticiā. in patientia aūt ē volitio: ſi‑cut in ipatientia nolitio: vnde ex h̄ ſalua‑tor ait. In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Secūdum eſt ꝙ om‑nis credens xp̄i paſſionem debet anima‑ri ad penitentiam: quia ſi xp̄us ꝓ nobis expiandis elegit durtiſſimum ſponte qḋ inueniri pōt cum tamē minimū ſupplici‑um ſuffeciſſet ad nos deo reconciliandū ⁊ redimendum: ita quilibet pro proprio peccato debet aſſumere penitentiam gra‑uem ⁊ condignam ad puniendum. ⁊ ex‑piandū pfectꝰ ꝓpia peccata ſicut facie‑bat paulꝰ qui dicebat Semꝑ mortifica‑tionem ieſu xp̄i in corpore veſtro circum‑ferentes. ij. ad corinth. iiij. Nam qui pro peccatis penitentiam ſubire noluerit nō vult affectare affectione iuſticie: ſed ma‑gis cōmodi: cum iuſticia velit penitenti‑am ꝓ culpa rependere: ⁊ idō in ſeipſum ſi‑cut vellet in alio ⁊ illi qui hoc nolunt nō ſunt bene contriti: cum cōtritio ſit opus iuſticie. Tertium documentum eſt. ꝙ credens xp̄i mortē debet animari ad mo‑riēdum in hoc mūdo. qꝛ mortuus in hoc mūdo nō hȝ aliquid agere: ita deo dica‑tus non habet aliquid mundanum fa‑cere. vnde apoſtolus roma. vi. Exiſtima‑te vos mortuos peccato viuētes aūt deo.
Quartum documentum eſt. ꝙ creden‑tes xp̄m ſepultum debēt claudi intra lo‑cum proprium. ⁊ non debet deo dicatus eſſe vagus. quia cui placet domus ſua: non multum vagatur. ⁊ ſicut locatum ni‑ſi violenter impediatur ſemper mouetur ad locū ſuū ſic debet deuotꝰ ad clauſtrū qꝛ ſm ph'm. Locus habet locatū conſer‑uare ⁊ ſicut clauſtrum religioſum cōſer‑uat: ſic conſcia habet animam immacu‑latam cuſtodire. Sapiē. viij. Intrans in domum meam conquieſcam cum illa. Non enim habet amaritudinem cōuer‑ſatio illius: nec tedium conuictus illius ſed leticiā ⁊ gaudiū. ⁊ iuxta pā. Hec reꝗ‑es mea in ſeculū ſecli hic habitabo qm̄ ⁊c̄. V. arti. philippi
Quintum articulum deſcribit btūs

Philippus ðı. Deſcendit ad inferos. Et
in illo articulo vnica veritas continetur
que non habetur explicite ex ſcriptura ſi
cut alie veritates illius ſimboli niſi forte
accipiat̃ illud qđ ðı. apoſtolus .ad ephe.
iiij. Xp̃us primum deſcendit ad inferio/
res partes terre. vbi ſcilicet eſt infernus.
ſm dictum zacharie.ix. ⁊ oſee xiij. ⁊ pſ.
lxvj. Superiores vero partes terre ſunt
vbi nos ſumus. Iſtam aũt veritatem diẽ
contra prauitatem innominatoꝝ de qui
bus dicit. Augu. de origine hereſum qui
dicunt xp̃m deſcendiſſe ad inferos ⁊ edu
xiſſe ⁊ tũc icredulos crediſdiſſe qđ ſi ðı. b.
Philippus imo ſcriptura Mat. cõtradi
cit. Ex qua veritate accipiuntur duo do
cumenta Primum eſt ꝙ quanto aliqs
eſt magis altus: tanto debet eſſe magis
condeſcenſiuus .quia ſi filius dei nobis
condeſcendendo non ſolũ voluit ad iſtũ
mundum deſcendere ſed etiam pro ani/
mabus vſqꝫ ad infernũ ire ergo ⁊c̃. Se
cundum documentuꝫ eſt ꝙ q̃ntumcunqꝫ
homines ſint ſublimes non debent dedi/
gnari humilia reſpicere ſicut chriſtus fe
cit ⁊ etiam docuit luc. xiiij. vbi dicit Va/
VI. arti. de ⁊ recumbe in nouiſſimo loco. Sex/
Tho. tum articulũ deſcribit bea. Thomas ðı.
Tertia die reſurrexit a mortuis. Et con
uenienter deſcribit illum articulũ: quia
in illo dubitauit. ⁊ certificatus fuit plene
ſicut habetur Iohannis. xx. Unde acci/
pitur documentum ꝙ circa illam mate/
riam circa quam cõmittit̃ culpa: debet fi
eri emenda: ſicut iſte apoſtolus in fide in
qua dubitauit prius: ſicut qui peccãt cõ/
tra honoris elationem debent emendaꝫ
facere per honoris deiectionem. ⁊ qui cir
ca delectationem emendare debet circa
vitationem earum: ſm illud. Sapiẽ. xi.
Per que peccat quis per hec ⁊ torquetur
Hunc aũt articulum deſcribit apoſtol9
contra errorem Euticioꝝ qui euticius
vt refert papa Gregorius. xiiij. mora. exi/
ſtens conſtantinopolitane eccleſie patri
archa aſſeruit. poſt reſurrectionem xp̃m
carnẽ aſſumpſiſſe fantaſticam non ad ve
re reſurgenduꝫ: ſed ad diſcipulos inſtru/
endum de veritate reſurrectionis. Con/
tra quem Gregorius miſſus a papa an/
teq̃ eſſet ſummus pontifex preſente Ti/
berio imperatore cõſtantinopolitano ſic
arguit. Nulla veritas confirmatur ꝑ il/
lud qđ non eſt verum: immo magis oriẽ
dubietas: ſed veritas fidei confirmatur
per illud ꝙ xp̃us diſcipulis apparuit. ⁊
eos de reſurrectiõe ſua informauit. ergo
iſte apparitiones fuerunt vere ⁊ non fan/
taſtice. qua ratione euticius ſupatus cõ/
ceſſit vt eius libellus cõbureretur ⁊ ſic cõ
uerſus fuit qua de cauſa vterqꝫ eoꝝ infir
mitatem mortalem incurrit ſed beatus
Gregorius fuit liberatus ⁊ euticius vt
ibi habetur bene cõuerſus fuit mortuus
Ratio fundamentalis Euticij fuit. quia
apoſtolus dicit ꝙ caro ⁊ ſanguis regnuꝫ
dei non poſſidebunt. Cui reſp̃dit Gre/
gorius ꝙ ſcriptura aliquãdo accipit car/
nem pro natura ſicut eſt hic: Hoc nunc
os ex oſſibus meis ⁊ caro de carne mea
vt dicitur ġeñ. ij. ca. Aliquando ſecundũ
culpam ſicut illud geñ. vi. Non permane
bit ſpiritus meus in homine in eternum
quia caro eſt. Et illo modo loquit̃ apo/
ſtolus. Iuxta hoc accipitur documen
tum vnum morale. q2 ſicut xp̃us accelera
uit ſuam reſurrectioneꝫ: ita debet hõ mo
quando ſcit ſe eſſe in peccato accelerare
per confeſſionem exire de peccato. quia
iſto ſacramento anima ſuſcitat̃ de ſepul/
chro diaboli ad vitam eternam ne dicat̃
ſibi illđ qđ de negligentib9 ⁊ differentib9
dicit̃ iobelis. i. Computruerunt iumẽta
in ſtercore ſuo ⁊c̃. Septimum articu/
VII. ar. lum deſcribit b. Bartholomeus d. Aſcẽ
Barth dit ad celos ſedet ad dexteraꝫ dei ⁊c̃. In
quo eſt vna veritas totalis aut due par/
tiales vt vna referatur ad motum q̃ aſcẽ
dit ad celũ: ⁊ altera ad ſitum. quia ſedet
ad dexteram dei patris. Et ideo poſſunt
poni in articulo reſurrectionis due verita
tes ⁊ p̃ma ſit de reſurrectione. q2 ſurrexit
alia de tempore. q2 tertia die. Iſtam aũt
totalem veritatem hic deſcribit apoſtol9
contra hereſim Euſtolitarũ: qui dicunt
xp̃m poſt reſurrectionem ſuam corpus

reliquiſſe ⁊ cum nuda deitate aſcendiſſe
ſecundum Auguſti. de origine hereſum.
Secundam aũt partem illius articu/
li ponit cõtra errorem ſeluciãnoꝝ. qui di
cunt chriſtum cuꝫ humanitate aſcendiſ/
ſe. ſed eam in ſole reliquiſſe: iuxta illud
pſ. In ſole poſuit tabernaculuꝫ ſuũ. Cõ/
tra quos dicit apoſtolus. Sedet ad dex/
teraꝫ dei patris. Sed circa hec ſunt duo
documenta. ⁊ Primũ eſt ꝙ deo dedica
ti debent ſurſum aſcendere per diuinaꝝ
ſcripturarum continuam lectionem. q2
talis lectio eſt ſurſum latiua ſcđm Dio/
ny. de angelica ierarchia. Secunduꝫ
ꝙ tales debent ſurſum aſcendere per di/
uinoꝝ contemplationẽ ſicut eñ deuotus
lector ſurſum fertur: ita deuotus contem
plator ſurſum feratur ſm illud philip. iij.
VIII. ar Noſtra ꝯuerſatio in celis eſt ⁊c̃ Octa
matth. uum articulum ponit beatus Matthe9
ðı. Inde venturus eſt iudicare viuos et
mortuos in quo eſt vna veritas de finali
iudicio quam deſcribit beatus Matth.
contra errorem origenianoꝝ qui orige/
nes dixit ſm Aug. de ciui. dei. ꝙ in fina/
li iudicio poſtq̃ mali erunt condemnati
rogabunt electi ꝓ ipſis. ita ꝙ om̃es fina/
lit̃ ſaluabunt̃ iuxta illud Homines. i. iuſtos
⁊ iumẽta. i. pctõres ſaluabis dñe ⁊c̃. Cõ/
tra decretũ ⁊ ſententiã ſaluatoris math.
xxv. Ibunt hi in ſupplicium eternũ. Sꝫ
notandum eſt ꝙ ex hoc poteſt accipi mo
rale documentũ ſcꝫ ꝙ q̃libet debet ſuos
actus moderare ſicut etiã deberet i pub
lico examinari. q2 tunc oĩa publicabunt̃
ſicut dicit ſibilla Eritrea. Act9 inquã
occulti quos nunc tegis tunc vnuſquiſqꝫ
loquetur ſecreta ſicut dicit Augu. de ea/
dem ciuitate dei de q̃ dicit ap̃ſ. i. coꝛ. iij
Uniuſcuiuſqꝫ opus manifeſtũ erit. Di/
es eñ dñi declarabit: quia in igne reuela
bit. Et lu. xij. Nihil opertũ qđ nõ reuelet̃
neqꝫ abſconditũ qđ nõ ſciat̃. Luc. xij. ca.
Que in tenebris dixiſtis in lumine dicẽ
tur. Et qđ in aure locuti eſtis i cubilib9:
IX. arti p̃dicabit̃ in tectis. Nonũ articulũ de/
iacobi ſcribit bea. Iacobus minor. q̃ dictus eſt al/
mino. phei frater ſymonis ⁊ iude ⁊ nepos mr̃is
xp̃i ex altera ſorore dicta Cleophe q̃ dix/
it. Credo in ſpũmſanctũ. In quo cõtinet̃
vna veritas credita de ꝑſona ſpũſſancti.
Contra queꝫ militat hereſis donatiſtaꝝ
qui poſuerũt ſpiritũſanctuꝫ minorẽ filio
ſicut arriani filium minorẽ patre. vt nar
rat Augu. de ori. hereſum. Iuxta qđ ac/
cipitur documentũ ꝙ qui credit ſpm̃ſan
ctum debet ad libertatẽ ⁊ pietatem eſſe
promptiſſimus. q2 procedit per modum
doni ſm Aug. v. de trinitate. ⁊ apoſtolũ
ij. corint. iij. Ubi ſpiritus domini: ibi li/
bertas. Qui aũt ſunt auari in ſeruituteꝫ
mãmone traditi non videntur eſſe parti
cipes ſpiritusſancti. Intelligenduꝫ eſt
tamen ꝙ apoſtolus deſcribens hunc arti
culum: factus fuit per omnes apoſtolos
epiſcopus hieroſolymitanus: ad deno/
tandum ꝙ idoneus miniſter eccleſie de/
bet inſtitui per viam ſpiritusſancti non
per viam pecunie ⁊ inuentionis huma/
ne. Decimum articulũ deſcribit bea/ X. arti.
tus Symon q̃ dictus eſt chananeus fra ſimonis
ter illius Iacobi ⁊ conſanguineus domi
ni ſaluatoris ðı. Sanctam eccleſiam ca/
tholicam. In quo vnica credita veritas
continetur ſcilicet de eccleſie vnitate ſum
pta in ſui generalitate ⁊ auctoritate quã
ſcribit contra errorem Nouatianorum
qui nouatianus ſecundum Auguſtinuꝫ
de origine hereſum ſciſma in hereſim cõ/
uertens auctoritatem negauit eccleſie ca
tholice. vnde fertur ſeipſum epiſcopum
ordinaſſe contra apoſtolum ðı. Nemo aſ
ſumat honorem ſibi: ſed qui vocat̃ a deo
tanq̃ aaron. hebreo. v. Sicut xp̃us non
ſemetipſum glorificauit: vt pontifex fie/
ret. ſed de9 pater. Io. xij. Pater clarifica
nomẽ tuuꝫ venit ergo vox de celo ðı. Et
clarificaui ⁊ iterꝫ clarificabo. Iuxta queꝫ
articulũ accipit̃ vnũ documentũ. ſ. ꝙ au/
ctoritati eccleſie in oĩbus eſt credenduꝫ
⁊ obediendũ alis non ſoluꝫ ſciſmaticus:
ſed hereticus cenſeretur. Sciendũ tamẽ
eſt ꝙ illi qui nõ obediũt tamẽ obediendũ
eſſe credunt: ſunt ſciſmatici non heretici.
Undecimũ articulũ deſcribit bea. Iu XI. arti
das frater Iacobi qui ſcribit vltimã epi iudas

ſtolam canonicam dicens: Sanctoꝝ cō/
munionē: remiſſionē peccatoꝝ. In quo
ponit duas credēdas veritates ⁊ Pri/
ma eſt de ſacramēto eucbariſtie cum di/
cit: Sanctoꝝ cōmunionem ita em̄ voca/
tum fuit a principio illud ſacramentum
vt pʒ ꝑ Dionyſiū de angelica ierarcbia
Scđa eſt de ſacramento penitentie cū
addit. Remiſſionē peccatoꝝ. quas deſcri
bit: cōtra duas bereſes. Prima fuit ca/
tbafrigarum qui vtriuſ ſexui cōiunxerūt
cōſecrationē illius ſacramenti ⁊ oībus
credentibus in deū cōtra quos dicit apo
ſtolus ille ſanctoꝝ cōmunionē. quaſi di/
cat ꝙ nō oīm eſt cōſecrare: ſed eoꝝ ſoluʒ
qui ſūt ſanctificati ꝑ ſacri ordinis ſuſce/
ptionem qꝛ nō quilibet: ſed ſanctus debʒ
conſecrare. Scđa fuit Catinoꝝ ꝗ bi/
gamos ad pniam nō recipiūt. ſm̄ Aug.
vbi ſupra. Ex quibus accipiunt duo do/
cumenta. Primū eſt ꝙ ſacrm̄ eucbari
ſtie ad ſui frequētationē requirit boīes
deificos ⁊ ꝑfectos ad ſui cōſecrationeʒ ⁊
frequentationē. qꝛ dicit ſanctoꝝ cōmuni
onē. Scđm eſt ꝙ ſacrm̄ pnie ſemꝑ dʒ
iungi ſacro eucbariſtie. ſicut dicit aplus
qꝛ bec duo ſacra b. Iudas in eodē articu
lo adiunxit cuꝰ rō eſt. quia ꝑ ſacrm̄ pnie
mundat conſcia: vt efficiat digna eucba
riſtie ſacro. i. coꝛ. xi. Qui em̄ manducat ⁊
bibit indigne iudicium ſibi manducat ⁊
XII. ar. bibit nō diiudicās corpꝰ dn̄i. Duode/
matbie cimum articulū deſcribit bea. matbias
di. Carnis reſurrectionē ⁊ vitā eternam.
In quo cōtinent due credēde veritates ⁊
Prima eſt de vniuerſali reſurrectione
Scđa de eterna gloꝛificatione. Pri
mam deſcribit contra errorē ſaduceoꝝ
qui negant reſurrectionē vt bētur matt.
xxij. de muliere que būit. vij. viros di/
cētes in reſurrectiōe ergo cuiꝰ erit de. vij.
viris vxoꝛ ⁊ actuū. xxiij. De ſpe ⁊ reſurre
ctione moꝛtuoꝝ ego iudicoꝛ Scđam
deſcribit contra bereſim bernicianoꝝ ꝗ
ponunt felicitatem futuram in volupta/
tibus carnis contra ſententiā ſaluatoꝛis
mat. xxij. vbi dicit. Nec nubent nec nu
bentur: ſed erunt ſicut angeli dei in celo.

Sed circa hoc accipiunt duo catholi
ca documenta ⁊ Primū eſt ꝙ coꝛpus
noſtrū reſurrecturū ſperamus in illa gl'ia
ideo debet cuſtodiri cū magna reuerētia
vt non inquinet quēadmoduʒ cuſtodiri
ſolent regū veſtimenta cū diligētia. vnde
aplus ad Ro. i. Immūdi boīes cōtume/
lijs afficiūt coꝛpa ſua i ſemetipis. Se
cundū eſt qꝛ futurā vitaʒ eſſe credimus
ſempiternam: ideo debemus totū ſpaciū
pn̄tis vite ad ipſam cōparare: quaſi mo/
mentum vnius boꝛe qꝛ plus excedit vitā
noſtrā ꝙ̄ mille milia anni: milleſimā ꝑ/
tem vnius momenti. ij. pe. iij. ca. Unꝰ di
es apd dn̄m ſicut mille anni ⁊ mille anni
ſicut dies vnus Inſanus ergo iudicat il
le qui tantā diuturnitateʒ pro tam breui
momento ⁊ tantā felicitatē ꝑ tam breui
⁊ putrida conſolatione perdere vult ſed
viriliter cū ſapiente dicamus illud eccl'e
ij. ca. Riſum. ſcʒ mundi reputaui errorē.
gaudio. ſ. mūdāo dixi ꝙ fruſtra deciperiſ
Cuius veri gaudij nos participes faci/
at deus ⁊c. Amen.

Tractatus ſuper magnificat.

Magnificat anima

mea dominum. luc. i. ca. Hoc
eſt canticuʒ leticie qđ beatiſſi/
ma virgo ad dei magnificentiā decanta
uit. ⁊ iđo Primo vt dulciſſima filia ad
laudandā deū excitat ſuaʒ ardentiſſimā
affectionem cum dicit: Magnificat ani
ma mea dominum. ⁊ exultauit ſpūs meꝰ
⁊c. Scđo vt deuotiſſima famula expli
cat ſue laudis efficaciſſimā rationē cum
dicit: Quia reſpexit bu. an. ſue. ⁊c. Et qa
fecit mibi magna ꝗ potēs eſt. ⁊c. Ter
tio vt diſcretiſſima femina conſiderauit
diuine laudis ampliſſimā miſericoꝛdiā
⁊ rōnem cōmunē q̄ruʒ ad oēs ibi. Et
miſericoꝛdia eius ⁊c. Cōſiderās primo
opus incarnatiōis eſſe declaratiuū diuine
pietatis ꝓpter releuationē boīs lapſi: ma
gnificat deū in ipſo ꝓpter plenitudinem
pietatis dicēs. magnificat. Cōſiderās. ij
ipm̄ opus eſſe declaratiuū diuine poteſta/
tis ꝓpter deiectionē inimici magnificat

deum in ipſo ꝓpter celſitudinē ptātis di/
cens. Fecit po. in bra. Conſiderās. iij. ip/
ſuʒ opus eſſe declaratiuū diuine largitatiſ
ꝓpter diffuſionē doni magnificat deū in
ipſo ꝓpter amplitudinē largitatis dicenſ
Eſurientes imple. bo. Conſiderās. iiij. ipm̄
opus eſſe declaratiuū diuine veritatis ꝓpt
adimpletionē ꝓmiſſi magnificat deū in
ipo ꝓpter rectitudinē veritatiſ dicēs. Su
ſcepit iſrael ⁊c Magnificat aīa mea
I. pſus dominū. boc eſt exoꝛdiū cantici virgina/
lis. in quo beata virgo duo facit. Prio
exprimit ſue ardētiſſime charitatis affe/
ctum dicēs: Magnificat anima mea ⁊c.
Scđo innuit ſue gratiſſime laudatio
nis obiectū. ibi. dn̄m di. em̄ magnificat ex
primit bic ſue ardentiſſime deuotiōis af
fectū. que oꝛtū babet ex conſideratiōe bn̄
ficij ſingularis. vnde gloſa Tanto mūe/
re me dn̄s ſublimauit vt nullo officio lin
gue poſſim explicare. ſed totū animi inte/
rioꝛis affectum in agendis gratiarū lau/
dibus offero: totum quod viuo totum
quod ſentio totuʒ quod diſcerno in eius
magnitudine cōtemplanda in eius pre/
ceptis obſeruandis impendo. qꝛ em̄ ip/
ſe deus altiſſimus magnificauit eā ꝑ bn̄
ficiū gr̄e ſingularis iō poſſumus ſibi di/
cere illud Iudith. xiij. ca. Benedictus
dn̄s qui fecit celū ⁊ terram. Et parū in/
fra. qꝛ bodie nomen tuum ita magnifi/
cauit vt nō deficiat laus tua de oꝛe biom
Ideo maria dominum magnificat. Hu/
ius aūt magnificentie ratio poteſt mul/
tipliciter aſſignari. Magnificandus eſt
enim deus Primo propter ſublimita/
tem excellentie incomparabilis. in ipſo
enim eſt regalis excellentia ⁊ inextima/
bilis Tobie. xiij. ca. Magnus es domi/
ne in eternū ⁊ in omnia ſecula regnū tuū
⁊ yſaie. xxxiij. ca. Magnificatꝰ eſt domi/
nus qm̄ babitauit in excelſo. ij. R. vij. ca.
Magnificatus es domine deus. qꝛ non
eſt ſimilis tui. Scđo ꝓpter immenſita
tem potentie inſuperabilis quam babet
in preualēdo exo. xv. ca. Cantemus dn̄o
glorioſe em̄ bonoꝛificatꝰ eſt equū ⁊ aſcē/
ſoꝛē piecit in mare. ⁊ infra. Dextera tua

domine magnificata eſt in foꝛtitudine.
pſ. xxiij. metro. viij. Dominꝰ foꝛtis ⁊ po
tens dn̄s po. in prelio. Hiere. x. ca. Ma/
gnus es tu ⁊ magnū nomen tuū. Ter
tio ꝓpter ꝓfunditatē ſapiētie imperſcru/
tabilis quaʒ babet i cognoſcendo lu. vij.
ca. Accepit aūt omnes timoꝛ ⁊ magnifi/
cabāt deū dicentes: quia ꝓpbeta magnꝰ
ſurrexit in nobis. in ipſo em̄ eſt altitudo
ſapie. pſ. cxlvi. metro. v. Magnus dn̄s
noſter ⁊ magna virtꝰ eius ⁊ ſapie eiꝰ nō
eſt numerus que ſignificat ꝑ ſalomoneʒ
de quo in figura dꝛ. iij. R. x. ca. Magni/
ficatꝰ eſt rex ſalomon ſuꝑ oēs reges ter
re diuitijs ⁊ ſapiētia ⁊ omnis terra deſi/
derabat vultū ſalomonis: vt audirent ſa
piam eius quā dederat deus i coꝛde eiꝰ.
Quarto ꝓpter benignitatē clemētie i/
enarrabilis quā bʒ in miſerādo. apo. xv.
ca. Quis nō timebit te domine ⁊ magni
ficabit nomē tuū. qꝛ ſolus pius es. iđo ꝓ
pbeta. pſ. xxxiij. metro. iiij. Exquiſiui do
minuʒ ⁊ exaudiuit me. ⁊ ex oīb9 tribu.
me. eri. me. Nūe. xiiij. ca. Magnificet foꝛ
titudo domini ſicut iuraſti domie deus
patiēs ⁊ multe miſericoꝛdie auferēs ini/
qtatē ⁊ ſcelera. eccle. xvij. Quā magn̄ mia
dn̄i ⁊ ꝓpitiatio eius conuertentib9 ad ſe.
Quinto ꝓpter veracitatem ſnie imꝑ/
mutabilis quā babet in adimplendo. ij.
R. vij. cap̄. Nūc ḡ dn̄e deus verbū qđ lo/
cutus es ſuſcita in ſempiternū ⁊ fac ſicut
loquutus es vt magnificet nomē tuū. In
ipſo em̄ eſt imutabilitas veritatis. Nu/
meri. xxiij. cap̄. Non eſt deus quaſi bō vt
mentiatur nec vt filius bominis vt mu/
tetur dixit ergo ⁊ non faciet: loquutus eſt
⁊ non adimplebit. Roma. iij. ca. Eſt aūt
deus verax omnis aūt bomo mendax ſi/
cut ſcriptum eſt vt iuſtificeris in ſermo/
nibus tuis ⁊ vincas cū iudicaris. Se
xto ꝓpter arduitateʒ efficientie admirabi
lis quā babet i efficiēdo deutero. xxxij. ca
Date magnificentiā deo nr̄o dei ꝑfecta
ſunt opa ⁊ oēs vie eiꝰ iudicia. Matt. xv.
ca. Uidētes mutos loq̄ntes: claudos am
bulātes: cecos vidētes magnificabāt de/
um iſrael. Ipſe eſt em̄ de quo Iob. v. ca.

Qui facit magna ⁊ inſcrutabilia ⁊ mira
bilia abſq; numero. Septimo ꝓpter
equitatẽ iuſticie indeclarabilis quã ha/
bet in retribuẽdo ꝓpter qḋ dĩ dañ.iiij. ca.
Laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifico regẽ celi
q2 omĩa opa eius vera ⁊ oẽs vie eius iu/
dicia. In ipſo eñ eſt rectitudo iuſticie in
flexibilis. Ideo dĩ ſap.xviij.ca. Magna
ſunt iudicia tua dñe ⁊ inenarrabilia ver
ba tua pš.x.metro vltimo. Iuſtus dñs ⁊
iuſticias dilexit: equitatẽ vidit vult⁹ ei⁹.
Idem pš.cxviij.metro.i. Iuſtus es dñe ⁊
II. ver. rectũ iudiciũ tuuz. Et exultauit ſpũs
meus: in deo ſalutari meo. Luc.i. In hoc
ꝟſiculo.ij. cãtici virginalis exp̃mit beata
virgo exultatiõꝫ ſue mentis: q ortũ habꝫ
ex nobilitate bñficij iam ſuſcepti. ideo di/
cit ibidez glo. Sola illius memoria me
delectat a quo ſalus p̃parat eterna. illius
diuitate letor ex cuius temporali conce/
ptione mea caro letaf. In iſto verſiculo
b.virgo duo facit. Primo eñ indicat
mentalis exultationis ſuauitatem. ibi ex
ultauit ſpũs meus. Scḋo explicat ex/
ultatiõis materie congruitatẽ. ibi in deo
ſa.me. Erat eñ deus ſue exultatiõis ma
teria iuxta illud pš.xxxiij.metro.x. Ani/
ma aũt mea exultabit in dño ⁊ delectabit
ſuper ſalutari ſuo. dicit ergo: Exultauit
ſpũs meus. Sed quare exultas o virgo
benedicta. Rñdet. Primo ꝑ copioſita
te ſuſcepte grẽ.i.R.ij.cap̃. Letata ſum in
ſalutari tuo. Idḋ dḋ. in pš.xij. Cantabo
dño qui bona tribuit mihi ⁊ pſallaꝫ noi
dñi altiſſimi. fuit eñ ſingulariter grã ple/
na lu.i.ca. Aue grã ple. Scḋo ꝑ fecun/
ditate nature virginee. yſ.xxxv.ca. Leta/
bitur deſerta ⁊ inuia ⁊ exultabit ſolitudo
⁊ florebit quaſi liliũ Germinans germi/
nabit ⁊ exultabit letabũda ⁊ laudãs. Glo
ria libani datã eſt ei ⁊c̃. Deſerta ⁊ inuia
eſt beatiſſima virgo propter receſſum ab
humanis amplexibus ⁊ floruit q̃ſi liliũ
per virginitatis ꝓpoſitũ: germinabit ꝑ/
letabunda partum. Tertio pro ſuaui
tate diuine preſentie yſ.xij.ca. Exulta ⁊
lauda habitatio ſyon. q2 magnus in me/
dio tui ſanctus iſrael. Abacuc.iij. Ego
aũt in dño gaudebo ⁊ exultabo in deo ie/
ſu meo. Ad hanc exultationẽ inuitat caꝫ
zach.ix. Exulta ſatis filia ſyõ iubila filia
hieruſalem ⁊c̃. Et iõ ipſa põt dicere illḋ
cũ ꝓpheta pš.lxxxiij.metro.ij. Cor meuꝫ
⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuũ. Et
infra metro.iij. Paſſer inuenit ſibi domũ
paſſer.i.xp̃s.pš. Factus ſũ ſicẽ paſſer ſoli
tarius in domo.b.virginis ꝓuer.ix. capi.
Sapientia edificauit ſibi domũ. Fuit be
ata pre omnib⁹ ⁊ benedicta Iudith.xiij.
ca. Benedicta es tu filia a domnino deo
excelſo pre omnibus mulierib⁹ ſuper ter
ram ⁊. Lu.i.ca. Benedicta tu inter muli
eres ⁊ infra. Ecce enim ex hoc beatã me
dicent omes generationes Quarto pro
laudabilitate obtente victorie. q2 nõ po/
tuit poſt ſanctificationẽ inclinari ad ali/
quod peccatũ yſa.xli.ca. Triturabis mõ
tes ⁊ cõminues: ⁊ colles quaſi puluereꝫ
pones. ventilabis eos ⁊ vẽtus tollet ⁊ tur
bo diſperget eos. ⁊ tu exultabis in dño et
in ſancto iſrael letaberis. Ipſa enim con
triuit inſidias diaboli. Bernard⁹ ſuper
miſſus eſt. Ipſa ꝑculdubio caput contri/
uit venenatum quo omnimodã ſuggeſti
onem maligni tam de carnis illecebris
q̃ꝫ de mentis ſuꝑbia reduxit ad nihilum
Quinto ꝑ terminabilitate hũane mi
ſerie ſecunduꝫ vaticiniũ ꝓphete pš.xiij.
metro vltimo. Cũ auerterit dñs captiui
tatem plebis ſue exultabit iacob ⁊ letabi
tur iſrael.i.beata virgo vita actiua ⁊ con
templatiua. iohãnis. viij.ca. Abraã pat
veſter exultauit vt videret deũ meuꝫ: vi/
dit ⁊ gauiſus eſt ⁊ ſap.xix.ca. Tã q̃ꝫ agni
exultauerunt magnificãtes te domine q
liberaſti eos ⁊ Mat.i.ca. Ip̃e ei ſaluũ fa
ciet populũ ſuũ a peccatiſ eoꝝ. Sexto
ꝑ copioſitate ꝑmiſſe glorie. math.v.cap̃.
Gaudete ⁊ exultate: quoniã merces vr̃a
copioſa eſt in celis. Erat eñ exaltanda.
Bernardus vbi ſupra. Quantũ in terris
p̃ ceteris adepta eſt grẽ plenitudo tñ i ce
lis obtinuit p̃miũ glorie ſingulariſ. Re/ III. ver.
ſpexit humilitatẽ ancille ſue ⁊c̃. In hoc
tertio verſiculo recognoſcit beata virgo
circa ſe diuine miſeratiõis effectũ et hoc

dupliciter. Primo ex parte dei effect⁹
clementie ibi reſpexit. Scḋo ex parte
ſui effectus reuerentie profundiſſime. ibi
humilitatem. Primũ eſt exultatiuum
pietatis diuine Scḋm eſt indicatiuum
ſanctitatis virginee dicit ergo reſpe. hu/
militatẽ an. Sed ad qḋ ⁊ ꝓpter qḋ te re/
ſpexit o beata virgo. Et notandũ q re
ſpectus diuine maieſtatis ⁊ miſeratiõis
eſt ꝓpter multa Primo ad fecundãdũ
ꝑ hñnciũ gratie ſicut petebat ꝓpheta. pš.
lxxix. Reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſita vi/
neã iſtam. Scḋo ad gubernandũ per
p̃ſidiuꝫ cuſtodie. ꝓpheta in pš. Deus ne
elongeris a me: deus meus in auxilium
meũ reſpice. Tertio ad illuminandũ
ꝑ radiũ ſapie. eccle.xlij.ca. Sol illũinãs
per omĩa reſpexit. Quarto ad rectifi/
candũ in rectitudine vie. ꝓpha pš.lxxxix
Reſpice in ſeruos tuos dñe ⁊ in opa tua
⁊ dirige. Quinto ad releuandũ de mi
ſeria. pš. Dñs de celo in terrã aſpexit vt
audiret gemitus compeditoꝝ ⁊ ſolueret
filios interemptoꝝ. Sexto ad exaltã/
dum in p̃ſta eccl.xi.ca. Oculus dñi reſpe
xit illũ in bonũ. Et q2 hec omĩa cõſecuta
eſt bea. virgo dixit: Reſpexit humilitatẽ
⁊c̃. Sed ꝑ quid meref homo reſpectũ di/
uine clemẽtie. Dicif q per multa. Pri
mo ꝑ aſperitatẽ pnĩe luc.xxij.ca. Cõuer/
ſus dñs reſpexit petrũ yſaie.xlvi.ca. Ad
quẽ reſpiciã niſi ad pauꝑculũ ⁊ contritũ
ſpũ ⁊ trementẽ ſermones meos Scḋo
ꝑ humilitatem obediẽtie. vñ ꝓpheta pš.
cxij. Excelſus dñs ⁊c̃ hũilia reſpicit in ce
lo ⁊ in terra Iudith.vi.ca. Dñe deus rex
celi ⁊ tre intuere ſuꝑbiã eoꝝ ⁊ reſpice ad
humilitatem nr̃am vñ dicit ꝓpheta i pš.
ci. Reſpexit in orõnẽ humiliũ ⁊ nõ ſpre/
uit p̃ces eoꝝ. Tertio ꝑ delectationem
indigẽtie dḋ in pš.x. Oculi ei⁹ in paupe
rẽ reſpiciũt. Idẽ ꝑ ha i pš.xxiiij. Reſpi/
ce in me ⁊ miſerere mei. Quarto ꝑ ve
ritatem iuſticie geñ.iiij.ca. Reſpexit dñs
ad abel ⁊ ad munera ei⁹. q2 dĩ eccl.xxxiiij
ca. Dona iniquoꝝ nõ ꝓbat altiſſim⁹ nec
reſpicit in oblatiões iniquoꝝ. nec in mul
titudine ſacrificioꝝ eoꝝ ꝓpitiabif peccatis.
Sexto ꝑ firmitatẽ amicitie eccle. iiij.
ca. Grã dei ⁊ munera eſt in ſctõs ⁊c̃. Et
q2 hec oĩa fuerũt in beata virgĩe iõ dicit.
Reſpexit. Quia fecit ⁊c̃. In hoc.iiij. IIII. v.
ꝟſiculo recognoſcit b. virgo bñficiũ ſibi
exhibitũ nõ ſibi aſcribẽdo ſed diue boni/
tati ⁊ poñti dicens: Q2 fecit mihi magna
q po. eſt: ⁊ ſan. no. ei⁹. vbi glo. Quia mi/
hi dignatus ẽ magna facere: nihil meis
meritis attribuo: ſed meã magnitudinẽ
ad illũ refero q eſſentialr potẽs eſt. q de ꝑ
uis ⁊ infirmis magnos facit ⁊ fortes. Et
facit duo. Primo bñficiũ ſue fecundi/
tatis attribuit diue bonitati ⁊ potentie.
ibi. Quia fe. mi. ma. q. po. eſt. Scḋo re
gratiaf diue clemẽtie. ibi. ⁊ ſctũm nomẽ
ei⁹. Hec aũt ſunt quattuor Primũ ſan
ctificatio in vtero materno. Hiere.i.cap̃.
Priuſq; te formarẽ in vtero no. te. ⁊ añq;
exires de ventre ſanctificaui te Bernar/
dus. Fuit ꝑculdubio mr̃ dñi ante ſctã q̃ꝫ
nata pš. Sctificauit tabernaculũ ſuum
altiſſimus vt cõpetat ſibi qḋ de Moyſe
dĩ eccl.xlv.ca. Sctũm fecit eũ ⁊ elegit eũ
ex omĩ carne. Scḋum ꝯceptio filij in
vtero ꝓpꝰio hiere.xxxi.ca. Nouũ creauit
dñs ſuꝑ terrã: femina circũdabit virũ. q2
eius vterũ elegit fili⁹ dei in tabernaculũ
ſuũ. eccl.xxiiij.ca. Qui creauit me requi/
euit i tabernaclo meo. Et Eſa.xij. Exul
ta ⁊ lauda habitatio ſyõ. q2 magn⁹ in medio
tui ſctũs iſrael ⁊ pš.xcvij. metro.i. Canta
te dño canticũ nouum. q2 mirabilia fecit.
Tertiũ amplificatio meriti i exercita
tione meritoria geñ.xvij.ca. Faciã te cre/
ſcere vehemẽtiſſime dictum eſt abrae. qḋ
ꝯpetit beate virgini de qua ꝓuer. vlti. ca.
Multe filie congregauerũt diuitias: tu
vero ſupgreſſa es vniuerſas. Quartũ
dilatatio p̃conij in mũdo iſto ſm illḋ qḋ
dictũ eſt dḋ.i.ꝑalip.xvij.cap̃. Fui tecũ q/
cunq; pꝛexiſti. interfeci omes inimicos
tuos corã te: feciq; tibi nomẽ q̃ſi vni⁹ ma
gnatoꝝ q colebanf in terra. Ruth.vi.ca.
Faciat dñs hãc mulierẽ ſicut fec̃ rachel ⁊
lyã vt ſit exẽpluꝫ virtutis. Et infra hẽat
celebre nomẽ. Et miſcḋia ei⁹. In iſto. V. ver.
v. ꝟſiclo. b. virgo duo facit. Primo ex/

plicat dulcedinē pietatis ex pte dei miſe
rētis ibi: Et miſcdia eius a pgenie in p
v.ver. genies. Scđo indicat aptitudinē con
gruitatis ex pte hominis ſuſcipiētis. ibi
timentibꝰ eū. Cōſiderans eñ bea. virgo
dulcedinē diuine pietatis in ope incarnati
onis oſtenſam dicit. Et miſcdia eiꝰ. Ue
re deꝰ eſt de miſcdia colendus z collau
dādus. qz effectū miſcdie ſue multiplicit̄
manifeſtauit. Jō dicit ꝓpha. pš. lxxxviij.
metro. i. Miſcdias dñi in eternum cāta
bo. et pluralit̄ loquit̄ miſericordias ꝓpter
multiplices effectꝰ eius Primꝰ eſt redē
ptio ꝑditoꝝ. exo. xv. ca. Dux fuiſti in mi
ſericordia tua ꝑplo quē redemiſti lu. i. ca
Ad faciendā miſericordiā cū patribꝰ no
ſtris z memorari. Et Ephe. ij. ca. Deus
q̄ diues eſt in miſcdia ꝓpter nimiā chari
tatem ſuā qua dilexit nos z cuz eſſemus
mortui pctis conuiuificauit nos in xpo.
Scđs reuocatio pctoꝝ. Roma. ix. ca.
Uocabo nō plebē meā: plebez meā: z nō
dilectā meā dilectā meā z nō miſcdiaz cō
ſecutā: miſcdiā ꝯſecutaz q̄ vocatio eſt ad
pniam Luce. ix. ca. Non veni vocare iu
ſtos: ſz pctōres ad pniaz. Tertiꝰ iuſtē
tatio aduerſoꝝ Tren. iij. ca. Miſericor
die dñi: qz nō ſumus cōſumpti: qz nō defe
cerūt miſerationes eius. Quartus ex
pectatio ꝯuerſoꝝ ſapie. xi. ca. Miſereris
oim dñe. qz oia potes z diſſimulas pctā
hoim ꝓpter pniam. Quintus redem
ptio couerſoꝝ. luce. xv. ca. Surgēs venit
ad pr̄em ſuū. cū aūt adhuc lōge eſſet: vi
dit eū pater eius z miſcdia motꝰ cecidit
ſup collū eius z oſculatus eſt eū. Hiere.
iij. ca. Reuertere ad me z ego ſuſcipiam
te. Sextus remiſſio delictoꝝ. eccl. xvij
ca. Quā magna miſericordia dñi z ꝓpici
atio ipſius ꝯuertentibꝰ ad ſe. ꝓpheta pš.
lxxxv. metro. v. Quoniā tu dñe ſuauis et
mitis z multe mie oībus inuocātibꝰ te
Septimū cōmunicatio donoꝝ oſee. ij
ca. Spōſabo te mihi i iuſticia z iudicio
z miſcdia z miſerationibꝰ z ſpōſabo te mi
hi in fide z ſcies: qz ego dñs. eccl. xxxvi ca
Miſerere nři deus omniū z reſpice nos.
Octauū ꝓtectio infirmoꝝ pš. Miſe
ricordia mea z refugiū meum ſuſceptor
meus z liberator meus. Nonū cōſola
tio afflictoꝝ. ij. coꝝ. i. ca. Benedictꝰ deus
z pater dñi nři ieſu xpi z deꝰ totiꝰ ꝯſolati
onis q̄ conſolat̄ nos in omi tribulatione
nřa. Decimū glorificatio electoꝝ. pš.
Miſcdia edificabit̄ in celis ꝑparabit̄ ve
ritas tua in eis. Cū ergo tantū ſit effectꝰ
diue miſericordie: cōgrue magnificauit
eū beata virgo dicens: Et miſcdia eius
zč. Oſtenſa aūt dulcedine ex pte dei mi
ſerentis: nūc oſtendit aptitudinez ex pte
hois ſuſcipiētis. iō dicit timentibꝰ ſe. ipſe
eñ miſeret̄ Primo reuertētibꝰ ꝑ ama
ritudinē pnie yſa. lv. ca. Derelinquat im
pius viā ſuā: z vir iniquus cogitationes
ſuas z reuertat̄ ad dñm z miſerebit̄ eius
z ad deū nřm qm̄ multus eſt ad ignoſcē
dum. Scđo ꝯfitentibus ꝓpter magni
tudinē erubeſcentie ꝓuer. xxviij. ca. Qui
abſcōdit pctā ſua non dirigeſ. qui aūt cō
feſſus fuerit z reliquerit ea miſcdiam cō
ſequet̄. Tertio ſatiſfacientibꝰ ꝓpter te
neritudinē iuſticie. Thobie. xiij. ca. Cō
uertimini peccatores z facite iuſtitiam.
Quarto obedientibꝰ ꝓpter ſubiectionē
reuerētie deutero. xxxij. ca. Judicabit de
us ꝑplm ſuū z in ſeruis ſuis miſerebitur
pš. Et miſericordia eius ab eterno vſq3
in eternū ſup timētes eū. Item pš. Quō
miſeret̄ pater filioꝝ miſertus eſt dñs ſup
timētes ſe qm̄ ipſe cognouit figmentum
nřm. Quinto cōfidentibꝰ ꝓpter certitu
dinē fiducie vō in pš. Bñplacitū eſt do
mino ſup timentes eū z in eis q̄ ſperant
ſup miſericordia eius. Sexto diligen
tibus ꝓpter teneritudinē amicitie deuto.
v. ca. Ego dñs deus tuus emulator zč. et
faciēs miſcdiam in multa milia diligen
tibus me. Septimo cōpatientibꝰ pro
pter dulcedinē clemētie Matth. v. capi.
Bti miſericordes quoniā ipſi miſcdiam
conſequent̄. Octauo ſuſtinētibꝰ pro
pter longitudinē ꝑſeuerātie. Mar. viij.
ca. Miſereor ſuper turbā. qz ecce iam tri
duo ſuſtinēt me. Nono indigentibus
ꝓpter certitudinē inopie pš. Reſpice in
me z miſerere mei. da imperiū tuū puero

tuo z ſaluuz fac filiū ancille tue. Deci
mo indulgentibꝰ ꝓpter relaxationē iniu
rie Mat. xviij. Serue neq3 oīe debituz
dimiſi tibi quoniā rogaſti me. nōne ergo
oportuit z te miſereri cōſerui tui ſic z ego
tui miſertus ſum. Idem. vi. ca. Si dimi
ſeritis hominibꝰ pctā eoꝝ z pater veſter
celeſtis dimittet vob̄ delicta veſtra. z qm̄
iſta excitat timor iō. b. virgo dicit: z miſe
ricordia eius a progenie inpgenies timē
VI. ver. tibꝰ eum. Fecit potentiā zč. In hoc ſex
to verſiculo. b. virgo magnificat deū pro
pter beneficiū incarnationis: ſcđm q̄ eſt
declaratiuū diuie poteſtatis. Supplicat
aūt celſitudinē poteſtatis paterne. Pri
mo ꝑ comparationē ad filiū cū dicit: Fe
cit po. in bra. ſuo. i. potenter ꝑ filiū ſuum
egit: vel filio cōmunicauit potentiam vel
potentiā manifeſtauit in icarnatiōe filij.
Scđo ꝓpter cōparationē ad cōtrariū.
i. ad diabolū. ibi. diſpſit ſuperbos mente
cordis ſui. di. ergo fecit potentiā. Rōna
biliter aūt magnificat deū rōne potentie
Primo qz miſerabilis eccle. xliij. Ipſe
eſt omnipotēs ſup oia oꝑa ſua. terribi
lis dñs z magnus vehemēter z mira
bilis potentia eius. Eſt aūt admirabilis
ꝓpter quatuor. Primo qz inſuperabi
lis. i. pal. vltimo ca. dicit dd. Tua eſt dñe
magnificētia z potētia z gl'ia atq3 victo
ria z tibi laus. cūcta eñ q̄ in celo ſunt z i
terra tua ſunt. Scđo qz incōparabilis
ij. paral. xx. ca. dicit ioſaphat: Dñe deus
patꝝ nřoꝝ tu es deꝰ i celo z dñaris cūctis
regnis gētiū. in manu tua eſt fortitudo z
potentia nec quiſq3 poteſt tibi reſiſtere.
Tertio quia inenarrabilis pš. cv. me
tro. ij. Quis loquet̄ potētias dñi auditas
faciet omnes laudes eiꝰ eccl'. iij. ca. Ma
gna eſt potentia dei ſolius zč. Unde in
ps. Ut notā faceret filijs hoim potentiā
ſuam z gloriam magnificentie regni ſui
Quarto qz interminabilis. Dan. iij.
Poteſtas eius poteſtas ſempiterna z re
gnum eius in generatione in generatio
nem. Idem. ca. vij. Poteſtas eius pote
ſtas eterna: que non auferetur z regnum
eius quod non corrumpetur. hanc poten
tiam admirabilem oſtendit dñs multi
pliciter. Primo in ꝓductione vniuer
ſoꝝ. ſapientie. xi. ca. Nō eñ erat impoſſi
bilis omnipotens manus tua que crea
uit orbem terrarum ex materia inuiſa. et
ephe. iij. ca. Ei aūt qui potens eſt om
nia facere ſuperhabundanter q̄ petimꝰ
aut intelligimus quia intellectus noſter
non capit. Secundo in diſpoſitione ꝓ
ductorum ſapientie. xij. ca. Tu autez do
minator virtutis cum tranquillitate iu
dicas z cū magna reuerētia diſpōis nos
ſubeſt eñ tibi cū volueris poſſe pš. Pre
parās mōtes in ꝟtute tua accinctꝰ potētia
q̄ ꝯturbas ꝓfundū maris ſonū fluctuū
eiꝰ Tertio in reparatiōe deꝑditoꝝ. heb.
xi. ca. de abraam arbitrans qz z a mortu
is ſuſcitare potens eſt deus z mat. iij. ca.
Potens eſt deus de lapidibus iſtis ſuſci
tare filios abrae z actuū. xx. ca. Potēs eſt
deus edificare z dare hereditatem i ſan
ctificatis oibꝰ. Quarto in gubernatio
ne famulorum. hebreoꝝ. ij. ca. Potens eſt
z eis qui temptantur auxiliari. z daniel.
iij. ca. Ecce deus noſter quem colimus
potens eſt nos eripere de camino ignis
ardentis z de manibus tuis o rex libera
re. Quinto in debellatione aduerſoꝝ.
pš. xxiij. metro. viij. Dominꝰ fortis z po
tens dominus potens in prelio. ſapiētie.
x. ca. Certamen forte dedit illi vt vince
ret. Danielis. iij. cap. Qui oſtendunt ſer
uis tuis mala confundantur in omni po
tentia z robur eorum conteratur. Se
xto in conculcatione ſuperborum yſa. x.
ca. Detraxi quaſi potens in ſublimi reſi
dentes. danielis. iiij. ca. Ego nabuchodo
noſor laudo z magnifico z gl'ifico regez
celi. qz oia oꝑa eius vera ſunt z oēs vie
eius iudicia. z gradientes in ſupbia pōt
humiliare. Septimo in relaxatiōe de
lictoꝝ. marci. ij. ca. Quis pōt dimittere
pctā niſi ſolus deus. Mat. ix. ca. Ut aūt
ſciatis qz filiꝰ hois habet ptātem i terra
dimittēdi pctā ait paralitico: ſurge quia
fides tua te ſaluum fecit. dimittere pecca
ta eſt actus potentie infinite. z non fit ni
ſi per gratiam quam ſolus deus creat.

Decimo in multiplicatiõe beneficioꝝ
ij.coꝝ.ix.ca. Potens eſt aūt deus omnez
gratiā habundare facere in vobis. Et id
quicq̄d ꝓmittit põt implere. Ro.iiij.ca.
Pleniſſime ſciens quia quecunqꝫ ꝓmiſit
deus potens eſt ⁊ facere. Nono in cõ/
dempnatione impioꝝ. ⁊ ideo formidan/
dum mat.x. Potius hūc timere qui põt
animā ⁊ corpus ꝑdere in gebennā. eccl.
i.ca. Unus eſt altiſſim⁹ creator oim om
nipotēs ⁊ rex potens. ⁊ infra. ſedēs ſuper
thronū ⁊ dñans deus. Decimo in ex/
altatione electoꝝ. pš.cv.metro.viij. Sal
uauit eos ꝓpter nomē ſuū vt notā faceret
potentiā ſuaꝫ ⁊ dañ.iij.ca. Non eſt alius
deus qui poſſit ita ſaluare ⁊.i.petri.v.ca.
Humiliamini ſub potenti manu dei vt
vos exaltet in tꝑe viſitatiōis. Hanc po/
tentiā q̄rebat ꝓpheta dicens in pš.lxxix.
metro.iij. Excita potentiā tuā ⁊ veni vt
facias nos. qđ factū fuit in incarnatione
filij dei. Scđo qꝛ triūphāti apoc.xvij.ca
Hi.ſ.decem reges ꝑnoiati cuꝫ agno pu/
gnabūt ⁊ agn⁹ vincet illos qm̄ dñs dño/
rum eſt ⁊ rex regū. Jdeo dicit b.virgo fe
cit potentiā in bra.ſuo. ⁊c̄.i.in filio ſuo i/
carnato q̄ dicit̄ brachiū p̄me virtutꝫ yſa.
liij. Brachiū dñi cui reuelatū eſt. ⁊ dꝛ ꝙ
quatuor. Primo ꝓphetica ꝑnūciantio/
ne reuelatū pš.lxx.metro.xx. Donec an/
nūciē brachiū dñi generatiōi oi q̄ ventura
eſt. Scđo gratuita incarnatione ma/
nifeſtatum yſa.lij.cap̄. Parauit dñs bra/
chiū ſanctū ſuū in oculis oim gentium.

Tertio humana redemptione exerci
tatum pš.lxxvi.metro.xiij. Redemiſti i
brachio tuo populū tuū filios iacob ⁊ io
ſeph. Quarto ardua ſublimatiõe glo
rificatū. eccl.xxxvi.ca. Glorifica manū et
brachiū dextrū. Que glīa maxime mani
feſtabit̄ in iudicio yſa.iij.ca. Auditā faci
et dñs glīam vocis ſue ⁊ terrorē brachij
ſui oſtendet. hoc etiā brachiū eſt ꝑmo cõ
firmatiuū infirmoꝝ. pš. lxxxviij. metro
xxi. Manus eñ mea auxiliabit̄ ei ⁊ bra/
chiū meum confortabit eū. et pš.lxxviij.
Scđm magnitudinem brachij. tui poſ/
ſide filios mortificatoꝝ. Eſt ſcđo ſugati/
uum aduerſoꝝ. pš. Jn brachio virtutis
tue depoſuiſti aduerſarios meos yſa. xl.
Ecce dñs de⁹ in fortitudine veniet ⁊ bra/
chiū ei⁹ dñabit̄ ⁊ exo.xv.cap̄. Jrruat ſup
eos formido ⁊ pauor in magnitudie bra
chij tui. Eſt t̄cio liberatiuū oppſſoꝝ deut.
v.ca. Memento ꝙ ſeruieris in egypto et
eduxit te deus i manu forti ⁊ brachio ex/
tēto. pš.cxxxv.metro.x. Qui pcuſſit egy/
ptum cū ꝑmogenitis eoꝝ qui eduxit iſrl̄
de medio eoꝝ in manu potenti ⁊ brachio
excelſo. Eſt q̄rto cõgregatiuū diſꝑſoruꝫ
yſa.xl.ca. Jn brachio ſuo ꝯgregabit ag/
nos.ſ.ad glīam de qua dđ. in pš. Cõgre
ga nos de nationibus ⁊c̄. Jtem ꝓphe/
ta in pš. Saluauit ſibi dextera ei⁹ ⁊ bra/
chium ſanctum eius. huic brachio deus
pater potētiā cõmunicauit. ideo dī. v.bñ
dicta. Fecit potentiam. Depoſuit. ⁊c̄. VII.ver
Jſte eſt ſeptimus verſiculus i quo b.vir.
magnificat deum ex cõſideratiõe p̄tātis
quam exercet in depreſſione ſuperboꝝ et
exaltatione humilium. ideo dicit: depo/
ſuit ⁊ facit duo. Primo declarat diui/
nam potentiā vt humiliatiuā ſublimiū. ibi
depoſuit po. de ſe. Scđo vt clarificati/
uam humiliū. ibi ⁊ exaltauit hūiles. Cir
ca hoc vltimū eſt notandū ꝙ ad exaltati
onem glorie diſponūt oꝑa virtuoſa eccl.
xi.ca. Facultates ⁊ virtutes exaltant cor
ſcꝫ ſpūaliter. Primo auſteritas penitē
tie. eccl.xi.ca. Eſt hō marcidus egens re
cuperatione plus deficiens virtute ⁊ habū
dans paupertate ⁊ oculus dei reſpexit illū
in bono ⁊ erexit illum ab humilitate ip/
ſius ⁊ exaltauit caput eius. Scđo cla
ritas ſapientie puer.iiij.ca. Jn omni poſ
ſeſſione tua acquire prudentiā ⁊ arripe
illam ⁊ exaltabit te. Jdem ca.lij. Ecce i/
telliget ſeruus meus. Tertio veritas
iuſticie. eccl.xx. ca. Qui opat̄ terrā ſuam
inaltabit aceruum frugū ⁊ qui operat̄
iuſticiam ipſe exaltabitur. Firmitas pa/
tientie. eccl.xv.cap̄. Firmabitur in illo ⁊
non flectetur ⁊ continebit illum ⁊ nõ cõ/
fundetur ⁊ exaltabit illum apud proxi/
mos ſuos. Quarto aſſiduitas violen/
tie pš.lx.metro.ij. A finib⁹ terre ad te cla

maui dum anxiaretur cor meuꝫ in petra
exaltaſti me. Quinto profunditas re/
uerentie. luc.xviij.ca. Omnis qui ſe exal
tat humiliabitur ⁊ qui ſe humiliat exal/
tabitur. Jdeo b.vir.di. ⁊ exaltauit humi/
VIII.v. les. Eſurientes impleuit ⁊c̄. Jſte eſt
octauus verſiculus in quo. bea. vir. ma/
gnificat deum ex conſideratione diuine
largitatis: que oſtenditur in diffuſione
doni. Et facit duo. Primo explicat lar
gitatem magnificentie ex parte dei iſtu/
entis. ibi impleuit bonis Secundo in
dicat idoneitatem ex parte hominis ap/
petētis. ibi eſurientes. cõmendat primo
affluentiam largitatis ⁊ merito. qꝛ ipſe
replet animam Primo claritate ſapiē
tie q̄tū ad intellectuā. eccl.xvij.ca. Sē
ſu impleuit cor illorum ⁊ mala ⁊ bona oñ
dit illis. Jdem ca.xv. Adimpleuit eū ſpi
ritu ſapientie ⁊ intellectus exodi.xxxi.ca
Ecce vocaui ex nomine beſeleel de tribu
iuda ⁊ impleui eum ſpiritu dei ſapientia
⁊ intelligentia ⁊ ſcientia in omni opere.

Secundo ſuauitate letitie q̄tum ad
effectiuam pš.lxij.metro.vi. Sicut adi/
pe ⁊ pinguedine repleatur anima mea ⁊
labijs exultatiōis laudabit os meū eccl.
xxiiij.ca. Tranſite ad me omnes qui cõ/
cupiſcitis me ⁊ a generationibus meis
implemini. ſpiritus enim meus ſup mel
dulcis. Tertio bonitate iuſtitie q̄tum
ad operatiuaꝫ. yſa.xxx. ca. Jmpleuit ſyon
iudicio ⁊ iuſtitia ⁊ erit fides in tempori/
bus ſuis. Quarto generoſitate loque/
le q̄tum ad interpretatiuam pš.lxxx.me
tro.ix. Dilata os tuum ⁊ implebo illud.
actꝫ.i.ca. Repleti ſunt omnes ſpūſancto
⁊ ceperunt loqui. Quinto copioſitate
gratie quantum ad totam animā. puer.
iij.ca. Honora dominum de tua ſubſtan
tia ⁊ de primitijs omnū fruguꝫ tuarum
da pauperibus ⁊ implebunt̄ horrea tua ſa
turitate pš.cxliiij.metro.xvi. Apis tu ma
nū tuaꝫ ⁊ imples omne animal bñdictio
ne ⁊ prouerbioꝝ.viij.ca. Jn vijs iuſticie
ambulabo in medio ſemitarum iudicij:
vt ditem diligentes me ⁊ theſauros eoꝝ
repleam. eccleſiaſt.i. Omneꝫ domum il
lius implebit a generationibus: ⁊ rece/
ptacula a theſauris illius. Sexto pre/
cioſitate glorie q̄tum ad totam naturaꝫ
pš.lxiiij.metro.v. Replebimur in bonis
domus tue: ſanctum eſt templum tuum
mirabile in equitate. Jtem pš.xv.metro
vltimo. Adimplebis me leticia cū vultu
tuo delectatiōes in dextera tua vſqꝫ in fi/
nem. Hanc largitatem cõmendans bea
ta virgo dicit: Eſurientes impleuit ⁊c̄.
Jllos ſcilicet qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſti/
ciam de quibus Math.v.capi. Beati
qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiam quoniaꝫ
ipſi ſaturabuntur pš.cvi.metro.ix. Ani/
mam eſurientem ſatiauit bonis. Su/ IX.ver.
ſcepit iſrael ⁊c̄. Jſte eſt nonus verſiculus
in quo beata virgo magnificat deum ex
conſideratione diuine promiſſionis ⁊ ve
ritatis: que oſtenditur in adimpletione
promiſſi ⁊ facit duo. Primo explicat ⁊
declarat diuine promiſſionis adimpleti/
onē iam factam. ibi. ſuſcepit iſrael. p. ſuū.

Secundo manifeſtat huius promiſſi/
onis impletioneꝫ ⁊ preteritatem ibi. ſicut
loquutus eſt ad p. noſtros ⁊c̄. Primuꝫ
eſt declaratiuum veritatis. Secun/
dum eſt inſinuatiuum pietatis. Quod
enim impleuit promiſſum veritatis fuit.
quod autēꝫ fuit dignatus promittere pi/
etatis fuit. magnificans autem beata vir
go dominum in opere incarnationis ex
conſideratione dominice veritatis. dicit
Suſcepit iſrael. ⁊c̄. Notandum ꝙ deus
ſuſcipit animā multipliciter. Primo
ad purificandū immundam. pš.cvi.me
tro.xvij. Suſcepit eos de via iniquitatis
eorum. Jtem pš.lviij.metro vltimo. Ad
iutor meus tibi pſallam. quia deus ſuſce
ptor meus es. deus meus miſericordia
mea ſcilicet ad purgandum. Secun/
do ad viuificandum mortuam. pš.cxxxi
metro. iiij. Suſcipe me ſecundum elo/
quium tuum ⁊ viuam. quia peccatum
animam occidit. Tertio ad liberan/
dum oppreſſam ſapientie.ij.ca. Si eſt ve/
rus dei filius ſuſcipiet illum ⁊ liberabit
eum de manibus contrariorum pš.xxix.
metro.i. Exaltabo te domine quoniam

ſuſcepiſti me.nec delectaſti inimicos me/
os ſup me. Quarto ad rectificandum
ignaram eccl'.iiij. Sapientia filijs ſuis
vitam inſpirat.⁊ infra qui tenuerint illā
vitam hereditabūt ⁊ quo introibit bene/
dicet deus. Quinto ad conſolandū aſ
flictam pſ̄.lviij.metro.xix. Factus es ſu
ſceptor meus ⁊ refugiū meum in die tri/
bulationis mee Item pſ̄.lvi. In vmbra
alarū tuaꝝ ſperabo donec tranſeat iniq̄/
tas. Sexto ad defenſandū infirmam
Hiere.i.ca. Ne timeas a facie eorum qꝛ
ego tecum ſum vt eruā te dicit dominus
nam ⁊ ipſe deus meus ſalutaris me⁹ ſu/
ſceptor meus nō emigrabo. Item in pſ̄.
xvij. Dediſti protectionē ſalutis tue ⁊ dex
tera tua ſuſcepit me. Septimo ad recō
ciliandum auerſam hiere.iij.ca. Fornica
ta es cum amatoribus multis:tamen re
uertere ad me dicit dominus ⁊ ego ſuſci/
piam te. Octauo ad ſatiandum fame
licam act.vij.ca. Domine ieſu accipe ſpi
ritum meum ezechiel.xx.ca. In odorem
ſuauitatis ſuſcipiam vos cum eduxero
vos de populis ⁊ congregauero vos de
terris in quibus diſperſi eſtis ⁊ ſanctifi/
cabor in vobis Et cum ad hanc gloriaꝫ
educitur anima tota ſatiatur pſ̄. Satia
bor cum apparuerit gloria tua. Ad cu⁹
participationeꝫ ordinata eſt incarnatio
filij dei. Ideo dicit beata virgo. Suſce/
pit. Et notanduꝫ ꝙ deus ſuſcipit animā
propter quattuor. Primo propter pul
chritudinem innocentie decorantis. pſ̄.
Me aūt propter innocentiam ſuſcepiſti
⁊ cōfirmaſti me in conſpectu tuo in eter/
num. Secundo propter amaritudinē
pñie amaricantis danielis.iij.ca. In ani
mo contrito ⁊ ſpiritu humilitatis ſuſci/
piamur domine a te ſicut in holocauſtū
arietum ⁊ thaurorum Tertio propter
māſuetudinem clementie miſeratis. pſ̄.
cxlvi.metro.vi. Suſcipiens manſuetos
dominus humilians autem peccatores
vſqꝫ ad terram. Quarto propter forti
tudinem conſtantie roborantis pſ̄. For/
titudinem meam ad te cuſtodiam. quia
deus ſuſceptor meus es deus meus miſe
ricordia eius preueniet me. Et ideo bea
ta virgo dicit Suſcepit iſrael puerū ſu
um ⁊c. Cuius ⁊c. Amen.

Tractatus de corpore xp̄i.

Emoriā fecit mi
rabilium ſuorum miſericors
et miſerator dominus eſcā de
dit timentibus ſe pſ̄.cx. Tria ſunt preco
nia de quibus ſolent principes cōmen/
dari principaliter. Primum eſt poten
tia.quia principatus non eſt niſi quidaꝫ
ciuilis poteſtas.vnde prouerbiorū.xiiij.
In multitudine populi dignitas regis ⁊
in paucitate plebis ignominia principis
Secundum eſt clementia principis.
quia poteſtas ſine clementia vertit verū
principem in tyrannū.ideo dixit ille rex
maximus artharxerſes.heſter.xiij. Cuꝫ
gentibus plurimis imperarem ⁊ vniuer/
ſum orbem mee ditioni ſubiugaſſem ne/
quaqꝫ volui magnitudine potentie abu/
ti ſꝫ clemētia ⁊ lenitate gubernare ſubie
ctos. Tertiū eſt magnificētia que eſt
virtus cōueniens ſolis principibꝰ.ide dr
heſter.i.ꝙ imperator aſſuerus fecit cenam
magnā principibus ſuis.⁊ eam fecit habū
danter ⁊ precepit omīa miniſtrari ſm ꝙ
magnificētia regia dignū erat. Et quia
xp̄us dñs eſt princeps omniū. ⁊ rex regū
⁊ dominus dñantiū apoc.i.idcirco pōt
excellenter ab hoc triplici preconio com/
mēdari. Et ſpecialiter in digniſſimo eu/
chariſtie ſacramento. Primo namqꝫ oñ
dit in eo ſuam potentiā.qꝛ non eſt maio/
ris virtutis mūdū de nihilo creare qꝫ ſub
ſtantiam totam panis in ſuū corpus ſub
iecto conuertere incorruptibile. Et ideo
premittit in verbo ꝓpoſito. Memoriam
fecit ⁊c. Opera enim mirabilia declarāt
diuinam potentiam pro quibus prophe
ta in pſ̄.cxxxviij. Confitebor tibi domi/
ne.qꝛ terribiliter magnificat⁹ es.⁊ Mi/
rabilia opera tua ⁊ aīa. m.co.ni. Se/
cundo xp̄us in eo ſuam clementiā oſten/
dit.quia ibi ſemetipſum totū dedit: tam
indignis qꝫ dignis.⁊ ideo ſequitur. Mi
ſericors ⁊ miſerator dominus de qua cle/

mētia dicit propheta pſ̄.cxliij. Suauis
dñs vniuerſis ⁊ miſerationes eius ſuper
omnia opera eius ⁊c. Tertio oſtendit
ibi ſūme ſuam magnificentiā. qꝛ ibi ſta/
tuit dare vnū ferculū qd̄ habet in ſe plus
de precioſitate qꝫ valeat totū ſuū regnuꝫ
ideo ſubiungit. Eſcam dedit timentibꝫ
ſe.vnde idem ꝓpheta in cxliiij. pſ̄. iſtam
dinam magnificentiaꝫ extollendo dicit.
Oculi omniū in te ſperant dñe ⁊ tu das
illis eſcaꝫ in tempore oportuno. Et quia
apertio manus in principe deſignat ma/
gnificentiā adiungit. Aperis tu manuꝫ
tuā ⁊ imples omne animal benedictione
Quia ergo ſolēnitas pñs eſt circa eucha
riſtie ſacramentū.idcirco ad illius ſacra
menti miſterium declaranduꝫ occurrūt
quattuor cōſiderationes ſeu contempla/
tiones.quarum ſcꝫ Prima eſt de iſti⁹
ſacramenti entitate. Secunda eſt de
I. ꝯtem ipſi⁹ vnitate Tertia eſt de eius ꝟitate
plario. Quarta eſt de ei⁹ bonitate. Quan/
tum ad primam contemplationem que
eſt de illius ſacramenti entitate eſt intel/
ligenduꝫ ꝙ ſicut dicit beatus Gre/
go.in omelia paſchali. In hoc ſacramen
to aliud eſt quod cernitur. ⁊ aliud quod
creditur.illud qd̄ cernitur eſt ſpecies pa/
nis ⁊ vini in hoſtia ⁊ calice. Sed illd̄ qd̄
creditur eſt veritas carnis ⁊ ſanguinis
xp̄i. Intelligendum eſt tamen ꝙ ſub
ſpecie panis que videntur in hoſtia quat
tuor eſſe creduntur.quia ſcilcꝫ Primo
creditur ibi eſſe corpus xp̄i ex vi verboꝝ
quia verba conſecrationis de ſolo corꝑe
faciunt mentionem. Secundo eſt ibi
ſanguis xp̄i.ex concomitantia immedia
ta.quia ſanguis immediate diſponit cor
pus ad vitam. Tertio eſt ibi anima
xp̄i ex concomitantia propinqua. quia li
cet anima non viuificaret niſi ſanguine
mediante tamen pertinet ad eandem na
turam.⁊ ideo concomitatur ipſum pro/
pinque. Quarto eſt ibi diuinitas ver/
bi ex concomitantia remota. quia licet
diuinitas cum tribus precedentibus fa/
ciat vnum ſuppoſitum non tamen perti/
net ad eandem naturam. Sed ex iſtis
accipiuntur duo catholica documenta.
Primum eſt ꝙ ſanguis xp̄i non ſoluꝫ
eſt in calice ſicut aliqui imaginantur: et
corpus tantum in hoſtia.imo totus ſan/
guis xp̄i eſt vere in hoſtia.quia ex quo re
ſurrexit ſanguis ſuus non fuit niſi infra
corpus. Secundum eſt ꝙ talis inſtitu
tio eſt in eccleſia moderna.cum eñi in p̄/
mitiua eccleſia ſacramentū hoc ſub eadē
ſpecie miniſtrabatur populo:tamē quia
circa ſpecies vini multa pericula accide
runt effuſſionis.inſtitutū eſt vt ſub ſpecie
panis tantuꝫ cōmunicetur.quia ſub vtra
qꝫ ſpecie tam corpus qꝫ ſanguis ſuſcipit
Intelligendū eſt tamē ꝙ in calice cre/
dunt eſſe illa eadē quattuor q̄ dicta ſunt
licet alio ordine.qꝛ Primo eſt ibi ſan/
guis ex virtute verboꝝ.p eo ꝙ verba con
ſecrationis calicis de ſolo ſanguine faci/
unt mentionē. Scdo credit corp⁹ xp̄i
ibi eſſe ex cōcomitantia imediata.quia
eſt ibi corpus imediate receptū. Ter
tio creditur ibi eſſe anima ex concomitā
tia propinqua.quia pertinet ad eandem
naturā humanaꝫ. Quarto credit eſſe
ibi diuinitas ex concomitantia remota.
quia non pertinet ad eandem naturā qꝫ/
uis bene ad idem ſuppoſitū. Sed hic
accipiuntur duo alia documenta. Pri
mum eſt ꝙ cuꝫ ſit aliud qd̄ cernitur ocu/
lis corporis:⁊ aliud qd̄ credit oculis mē/
tis in hoc ſacramēto oratio nō eſt dirigē
da ad illd̄ qd̄ cernit.ſꝫ tm̄ ad illd̄ qd̄ cre/
ditur quia illud eſt dignum adoratione
Secundum eſt ꝙ verba conſecratio/
nis ſecrete proferuntur a ſacerdote. ante
eleuationem nō debet a populo adorari.
qꝛ nondum conſtat ibi eſſe corpus xp̄i.p
pter periculū idolatrie. Qd̄ aūt illa q̄
tuor que dicta ſunt in hoc ſacramento di
gniſſimo ſint probatur per beatum am/
broſiū in libro de ſacramentis: qui dicit
ꝙ illa que fuerunt in vtero virginis inue
niuntur in illo digniſſimo ſacramento.
Qr vero illa fuerint in vtero virginis p
batur per anſel.in libro de ꝯceptu virgi/
nali. Et illa quattuor ſaluator oñdit ibi
eſſe io.v.dicēs Ego ſum panis viuus q̄

de celo deſcendi. Per hoc enĩ ꝙ dicit pa/
nis dat itelligere corpꝰ. qꝛ ibi dic̃. Caro
mea vere eſt cibꝰ. Per hoc ꝙ dicit viuus
dat itelligere aiam ꝑ quã corpꝰ viuificat
Et quia anima ſine ſanguine corpꝰ non
poteſt viuificare. ideo ſubiungitur. ⁊ ſan/
guis. Dicit aũt. Qui de celo deſcendi ꝓ
pter diuinitatem. Sed circa iſta dicta
accipiuntur quattuor veritates. quarũ
Prima eſt ꝙ in hoc ſacramento ꝓpꝛie
non videtur xp̃us oculo corporali. quia
aliud eſt ibi qđ cernitur ⁊ aliud qđ credi
tur ſm Greg. ⁊ hoc ideo. qꝛ ſi ibi xp̃s cer
neretur. idem eſſet qđ cernitur ⁊ creditur.
Ratio aũt quare non cernitur ibi xp̃us ē
quia accidentia que ibi cernuntur non ſunt
in corpore chriſti ſicut in ſubiecto Se
cunda veritas eſt ꝙ licet ibi ꝓpꝛie non vi
deatur xp̃us tamen non errant fideles q̇
dicunt ſe videre xp̃m in manibus ſacer/
dotis. qꝛ nullus errat cuiꝰ verba poſſunt
verificari eo modo q̇ verificatur diuina ſcri
ptura: in qua dicitur ꝙ aliqui viderunt
deum oculo corporali ſicut Moyſes vi/
dit dñm cernẽdo corporaliter rubũ exo.
iij. non ꝙ videret ibi diuinitatẽ: ſed quia
diuinitas aſſiſtebat illi rubo. Et ita cor/
pus xp̄i ſuo modo aſſiſtit ſpeciebus que
in hoc ſacramento cernuntur. Tertia
veritas eſt ꝙ ſi beatus Petrus celebraſ/
ſet miſſam in triduo mortis xp̄i. cũ in ce/
na ſacerdos fuerat ordinatus. tũc in ho/
ſtia non fuiſſent credita niſi duo. ſ. corpꝰ
xp̄i ⁊ diuinitas eius. qꝛ tunc caro xp̄i erat
mortua. ⁊ tunc anima eaꝫ non cõcomita/
batur: nec ſanguis. quia iaꝫ erat effuſus
ſuper terram. ⁊ corpus in ſepulchro ⁊ ani
ma in inferno. Et ideo cũ ſanguis ⁊ ani/
ma non ſint in hoſtia niſi per concomitã/
tiam tunc ibi non fuiſſent. Tamen quia
diuinitas remanſit in morte vnita cum
corpore. ideo fuiſſet ibi ex tali concomitã
tia. Quarta veritas eſt. ꝙ ſi beatꝰ Ja/
cobus qui miſſam ordinauit primo dixiſ
ſet miſſaꝫ in hoc triduo tunc in calice nõ
fuiſſet niſi ſanguis. quia non eſt ibi corpꝰ
⁊ anima niſi per concomitantiaꝫ: ⁊ tunc
corpus erat a ſanguine ſeparatum. ⁊ ani
ma ſimiliter ſeperata. nec diuinitas fuiſ/
ſet ibi ſic vnita ſanguini ſicut carni. quia
non remanſiſſet cõmunicatio ydiomatũ
que prouenit ex tali vnione. vt habetur.
i. de trinita. vnde non erat verum dicere tũc
hoc ſanguine demonſtrato. iſte ſanguis
eſt deus ſicut ꝓpter ſepulturam corporis
dicimus deum eſſe ſepultum ⁊ non i cru/
ce remanſiſſe. ſicut remanſit ibi ſanguis
Et ratio eſt. quia corpus eſt principalis
pars: ⁊ non ſanguis hominis. Intelligẽ
dum tamẽ eſt ꝙ quando ſacerdos defert
corpus domini ad cõmunicandum fide/
lem dicit. Credis hoc eſſe corpus domi/
ni de virgine natum et in cruce paſſum.
Reſpondit vtiqꝫ tunc et ſacerdos inter/
rogans ⁊ fidelis profitens debet dirige/
re intentionem ſuam ad illud qđ creditur.
⁊ non ad illud qđ cernitur. qꝛ tunc verũ/
qꝫ crederet cum illud qđ cernitur non ſit
corpus xp̄i ſm bea. Grego. Intelligẽ/
dum eſt inſuper ꝙ ſimplices proni ſunt
niſi inſtruantur ad dirigendum ſuuꝫ in/
tentum in illud quod cernitur. Et tuti/
us videretur dicere. ſ. credis hoc eſſe cor/
pus xp̄i. ⁊ tunc bene poſſet ferri intentio
ad illud quod cernitur. quia in ſpeciebꝰ
illis quas cernimus eſt vere corpus xp̄i
tamen quando quis dirigit intentionem
ſuam ad fidem eccleſie in tantum nullũ
videtur periculũ. Sed remãet adhuc
dubium. Si ſanguis eſt venerandus in
aliquibus reliquijs que ſunt preter eu/
chariſtiam. Dicunt aliqui ꝙ non. quia
xp̃us totum ſanguinem reaſſumpſit. ta/
men non videtur inconueniens ſi aliqua
eius portio remanſit: cum tanto ſangui/
ne corpus glorificatum non indigeret. et
ideo venerari poteſt. Secundo dubi/
tatur. Si talis ſanguis eſt venerandus
ſicut in euchariſtia. Dicitur ꝙ non. quia
talis ſanguis non eſt vnitus diuinitati
ſicut nec in triduo mortis xp̄i. Unde ſi/
cut in triduo nullus debuit adorare ca/
licem ſecundum latriam: eo ꝙ non erat
ibi deitas. ita nec ſanguinem illum qui
eſt ſeparatus a corpore chriſti. Tamen
quia ſanguis in euchariſtia eſt ibi con/

iunctus. ideo calicis ſacramentum ſicut
II. ꝯtẽ. hoſtiam adoramus ſm latriam. Cir/
ca ſecundam contemplationem que eſt
de illiꝰ ſacri vnitate eſt aduertendum ꝙ
vnitas illiꝰ ſacramẽti nõ eſt vnitas ſim/
plicitatis ſed vnitas itegritatis cũ in eo
ſm premiſſa contineãtur aliqua infinite
diſtantia ſibi inuicem. Intelligenduꝫ
eſt tamẽ ꝙ ſicut quattuor cauſe ſolent re
quiri in quolibet naturali effectu. ſcilicet
Materialis. Efficiens. Formalis. Fina
lis: ita ad integritatem illius ſacramen/
ti quatuor concurrunt. ita ꝙ materia illi
us ſacramenti eſt panis in hoſtia ⁊ vinũ
in calice. forma aũt ſunt verba conſecra/
tionis. Efficiens eſt ſacerdos ordinatus
loquendo de efficiẽte miſteriali. quia ꝓn/
cipale conſtat eſſe deum verum. Finis au
tem eſt intẽtio debita proferentis. Et q̇a
iſta quattuor ibi requirũtur: cum altero
eorum deficiente ibi nihil fiat: idcirco di
citur in libro de regulis theologie regula. ſ.
cxiij. ꝙ ad h̃ ꝙ panis conuertatur in corpꝰ
xp̄i. tenetur ꝙ in pane ſit materia. In ver
bis forma. In agente miniſteriali inten/
tio. ⁊ in ꝓncipali ordinatio. Et ſm iſta q̃/
tuor occurrunt hic quatuor conſiderati/
ones. Prima eſt de cauſa efficiente.
Secunda de cauſa materiali. Ter
tia de cauſa formali. Quarta de cauſa
finali. Quantũ ad cauſam efficienteꝫ
miſterialẽ de q̃ nunc hic loquimur: nullꝰ
habet poteſtatem illud altiſſimuꝫ ſacra/
mentum cõficiendi niſi ſacerdos ordina
tus per ep̃um. qꝛ paulus apoſtolus cum
ordinaſſet titum ep̃um ex hoc dedit ſibi
auctoritatem ordinandi ſacerdotes di/
ctum. i. Huius rei gratia te reliqui cre
te vt ea que deſunt corrigas ⁊ conſtituas
preſbyteros qđ fruſtra factuꝫ fuiſſet ſi ſi/
ne ep̃o ſacerdos ordinari potuiſſet. Ex q̃
excluditur error valdenſium. q̇ conſecra/
tionem huius ſacramenti omni fideli
⁊ vtriuſqꝫ ſexui cõmittebant. Sꝫ circa
illam cauſam efficientẽ ſolent fieri quat/
tuor queſtiones. quarum Prima eſt ſi
ſacerdos hereticus põt conficere. Et di/
citur ꝙ ſic. qꝛ illud ſacramentũ fit in fide
Eccleſie. ⁊ nõ in fide vnius ſingularis ꝑ/
ſone ſm beatum Aug. vnde licet diſcre/
dat euchariſtiam cõficit nihilominus eã
ꝓpter predictam cauſam. Secunda q̃
ſtio eſt ſi ſacerdos ſciſmaticus vere con/
ficiat. Dicitur ꝙ ſic multomagis. qꝛ ſi ex
contumacia ad xp̃m non impeditur illud
ſacramentũ in ſacerdote malo nec ex cõ/
tumacia ad eccleſiam. Tertia queſtio
eſt. ſi ſacerdos irregularis põt conficere.
Dicitur ꝙ ſic. qꝛ irregularitas eſt pena iu/
ris humani. ⁊ auctoritas ⁊ poteſtas con/
ficiendi eſt iuris diuini. ⁊ illa nõ põt iſtã
auferre: ſicut nec ius humanũ põt aufer/
re ius diuinũ Quarta queſtio eſt ſi ſa
cerdos degradatus põt conficere. Et di
citur ꝙ non de iure: licet tamen de facto.
Oppoſituꝫ videtur. qꝛ caracter ſacerdo
talis in quo conſiſtit poteſtas conficiẽdi
eſt indelebilis: alioquin ſi deleatur per de/
gradationem ⁊ talis ſacerdos abſoluere
tur a pena degradationis: poſſet iterum
ordinari cum tamen nõ ſit iterabile ordi
nis ſacramentũ ⁊ tunc verba degradati/
onis de ablatione poteſtatis eſſent referẽ
da ad poteſtatem ordinatam. ⁊ nõ ad po
teſtatem abſolutã. Unde ſi dominus pa
pa preciperet vni degradato ꝙ celebra/
ret ſine vlteriori ordine putaretur ꝙ confi/
ceret. qꝛ ſacramentũ ordinis eſt a deo in
ſtitutũ ⁊ pena degradationis ab hũano iu
re. Sed remanet dubiũ. Si ſacerdos
malus celebrans eſt audiẽdus. Dicẽ/
dum eſt ꝙ ſi conſtaret ipſuꝫ eſſe in pecca/
to mortali ꝙ non. qꝛ celebrando peccat
mortaliter. ⁊ ideo nõ eſt ei conſentiendũ
in tali actu. Sed quia cõtritio cordis in
terior eſt occulta ⁊ repentina: ideo ꝓpter
peccã manifeſta nõ eſt cauendum niſi de
ſcandalo dubitetur Secunda dubitatio
eſt. Si ſacerdos excõmunicatus eſt au/
diendus. Dicitur ꝙ non quia contri/
tio occulta penam iuris extrinſecam in/
flictã non poteſt euacuare. corpus enim
chriſti ſic eſt venerandum in manu ſua
ſicut in manu alterius. quia ita verũ cor
pus chriſti conficitur a malo ſicut a bo/
no miniſtro. Quantũ ad cauſam ma/

terialem illius ſacramenti. Primo vi/
dendum eſt de materia in hoſtia. Se/
cundo de materia in calice. Circa pri
mum eſt ſciendum ꝙ materia illius ſa/
cramenti eſt panis triticeus. Unde ſi cō
ficeretur in pane ordei ſiue ſpelte nihil fi/
eret. quia vnius ſacramenti vna eſt ma/
teria in ſpecie. Sed nullus poteſt bapti/
zare in vino vel aceto. iſti aūt panes diffe
runt in ſpecie ſicut ſemia ex quibus fiūt.
Unde materiā illius ſacramenti zacha.
ix. ca. nobis pulcherrime indicat cum di
cit loquens de eccleſia illo ſacramēto ve/
nuſtata. Quid bonū eius eſt ⁊ quid pul/
chrum eius niſi frumentum electorum ⁊
vinum germinans virgines. Sic circa
illam materiam accipiuntur quattuor
documenta. quorum Primum eſt ꝙ
chriſtus conſecrauit illud ſacramentum
conſtituens in azimis. vt declaratur. pri
mo auctoritate veteris teſtamenti. quia
ſcribitur exodi. xij. ꝙ deus precepit come
di paſcha cum azimis. ⁊ chriſtus come/
dens pacha in cena in azimis inſtituit il
lud ſacramentum. Et confirmatur tum qꝛ
Leui. xxiij. ca. ꝙ. xiiij. die menſis primi ꝗ
ſcꝫ xp̄us cenauit ad veſperam paſcha do
mini eſt. ⁊ ſic paſcha comeſtum tunc cuꝫ
azimis comedebatur. tum quia Math.
xiiij. habetur ibidem. Dicunt tamē gre/
ci ꝙ in vtroqꝫ textu habetur ꝙ in craſti/
num. ſ. xv. die incipiebat ſolēnitas azimo
rum. ⁊ ideo cum xp̄us. xiiij. die cōfecerit
non ꝯfecit niſi in fermētato. Iſtud tamē
dato ꝙ fuerit faciliter excluditur. qꝛ xp̄s
propter iminentem paſſionem preoccu/
pauit comedere paſcha qḋ. xv. die come/
debatur ⁊ tunc obſeruauit ritum legalē.
Sed auctoritate noui teſtamenti illa ve
ritas magis roboratur. tum qꝛ Math.
xxvi. dicitur ꝙ prima die azimoꝝ paraue
runt diſcipuli paſcha. tum quia luce. xxij
dicitur ꝙ venit dies azimorum qḋ dici/
tur paſcha: quando deſcribitur tempus
cene ⁊ ſic videtur xp̄m feciſſe pro quo tē/
pore prohibitum erat eſſe fermentum in
lege Dicunt tamen greci ꝙ beat⁹ Mar
cus eſt ad oppoſitum qui dicit ꝙ erat pa/
ſcha ⁊ azimum poſt biduum ⁊ addunt
ꝙ in hoc alios euāgeliſtas correxit. Iſtḋ
tamen non eſt ad propoſitum. quia ꝙ di/
cit beatus Marcus poſt biduum tunc
chriſtus erat in domo Symonis leproſi
⁊ nondum tamen vſqꝫ ad biduum ſeque
batur cena. Sed beatus Iohānes. xviij.
cap̄. dicit ꝙ in die paſſionis xp̄i iudei nō
introierunt pretorium vt nō contamina/
rent ſed manducarent paſcha. Ex quo
hēur ꝙ xp̄us cenā preoccupauit ꝓpter im
minentem paſſionem ⁊ tunc comedit pa
ſcha ſicut preceptuꝫ erat in lege cum azi
mis. quia non fuit preceptum quin azi/
ma poſſent accipere: ante ſolennitatem
azimorum. ſicut fuit prohibituꝫ eſſe fer/
mentatum poſt. Iſta omnia confirman/
tur quia xp̄us ſumpſit fermentuꝫ in euā
gelio in mala ſignificatione ſemper. At
tendite inquit a fermento phariſeorum
qḋ eſt ypocriſis Mathei. xvi. Et Mar.
viij. Et Lu. xij. tum quia apoſtolus pau
lus codeꝫ modo loquens. i. Corinthioꝝ.
ix. dixit. Non in fermento veteri neqꝫ in
fermento malicie ⁊ nequitie: ſed in azi/
mis ſinceritatis ⁊ veritatis. Secun/
dum documentum eſt ꝙ lingua latina
vere conficit in azimis. Quia dicit bea/
tus Cyprianus martyr ꝙ in hoc ſacra/
mento nihil aliud facimus niſi qḋ xp̄us
fecit qui vt patuit in azimis conſecrauit

Tertium documentum eſt: ꝙ eccleſia
greca vere conficit in fermentato. quia
azimum et fermentatum non differunt
eſſentialiter. et vtrumqꝫ eſt vera illius ſa
cramenti materia. Unde latini eucharí
ſtiam grecorum adorant ꝗuis ipſi tur/
piter errent noſtram non adorando.

Quartum documentum eſt ꝙ latini
conuenientius conficiunt in azimis ꝗ̄
greci in fermentato. quia magis confor/
mantur chriſto: dicente beato Iohanne
in canonica ſua. ꝙ qui dicit ſe in illo ma/
nere debet ſicut ille ambulauit ⁊ ipſe ſci/
licet ambulare. omnis autem qui ſumit
hoc ſacramentum in illo dicitur manere
ſicut dicitur Iohannis. vi. capitu. Cir
ca materiam calicis Dicitur ꝙ materia

iſtius ſacramenti eſt vinum de vite. vnde
ſi quis conficeret in alio liquore vtputa
in vino malogranatorum vel pomorum
nihil faceret. quia vnius ſacramenti vna
eſt proprie materia ſecundum ſpeciem:
vt ſupra patuit. et ideo in hac materia
chriſtus hoc ſacramentum inſtituens di
Mathei. xxvi. offerens calicem cōſecra/
tum. Non bibam amodo de hoc genimi
ne vitis. ⁊c. Sed circa hanc materi/
am accipiuntur quattuor documenta.

Primum eſt ꝙ chriſtus in calice con/
ſecrationis aquam miſcuit. quia tali vi/
no mixto propter ſobrietatem creditur
vſus fuiſſe. et ad hoc eſt auctoritas bea/
ti Cypriani martyris quam recitat bea
tus Auguſtinus. iiij. de doctrina chriſtia
na. vbi dicitur ꝙ chriſtus calicem mix/
tum obtulit. Secundum ꝙ nullus de
bet conficere ſine aqua. quia ad illud pro
poſitum dicit beatus Cyprianus ꝙ non
aliud facimus in illo ſacramento ꝗ̄ il/
lud quod chriſtus fecit. Luce. xxij. Hoc
facite in meam commemorationem. ⁊c.

Tertium eſt ꝙ illa aqua mixta nō eſt
de neceſſitate ſacramenti. ſed de congrui
tate: vnde ſine ea poſſet ſacerdos confice
re de potentia abſoluta. ꝗuis non de po/
tentia ordinata. quia ſic̄ panis in hoſtia
eſt propria materia: ita vinum in calice.

Quartum eſt: ꝙ illa aqua ſignifi/
cat incorporationem eccleſie in ſangui/
ne chriſti dedicatam quia dicitur in apo/
calip. xvij. ꝙ ſunt populi quemadmoduꝫ
in huiuſmodi coniunctionis ſignum de
latere chriſti dormientis ſompno mor/
tis in cruce exiuit ſanguis et aqua. Ioh.
xix. capitu. Sed ſolent hic fieri due q̄/
qõ ſtiones. quarum Prima eſt. ſi aqua
mixta cum vino tranſubſtantiatur cum
ipſo vino in ſanguine chriſti. Dicitur ꝙ
ſi aqua eſt virtute vini ante verba conſe/
crationis reſoluta in vinum tranſubſtā/
tiatur tota iſta materia in ſanguinem
chriſti. quia iam eſt vinum. ⁊ conſtat ꝙ
vinum tranſubſtanciatur totum ſicut to
tus panis. Si autem nondum eſt tota re
ſoluta: tunc non tranſubſtanciatur. quia
nullum ſacramentum habet efficatiam
niſi ſupra materiam propriam. materia
autem propria illius ſacramenti non eſt
aqua: ſed vinum. et tunc remanet ipſa
aqua ſpeciebus vini circumfuſa. Se/ qõ
cunda queſtio eſt. ꝙ ſacerdos poſt ſum/
ptionem dominici ſanguinis non eſt ie/
iunus cum aquam mixtam ſumpſerit.
Utrum in vno caſu vel alio poſſit cele/
brare ſecundo. Dicitur ꝙ illa modica a/
qua non impedit celebrationem ſecun/
dam. quia cito eſt reſoluta. Et tunc acci/
piuntur hic duo ſaluberrima documen/
ta. quorum Primum eſt ꝙ parum de
aqua debet miſceri in calice: vt poſſit ci/
to reſolui in vinum. aut vinum virtuteꝫ
habere quod valeat cito aquam reſolue
re. Secundum eſt. ꝙ ſi ſacerdos ex re
uerentia ante celebrationem os ſuum la
uans modicum preter intentionē deglu/
tiat de aqua. nō prohibetur propter hoc
celebrare quia talia faciliter reſoluuntur

Quantum ad cauſam formalem eſt cā. for/
videndum. ⁊ primo quantum ad formaꝫ malis.
verboꝝ in hoſtia. Dicit̄ ꝙ ſunt quattuor
expſſa. ſ. corpus: aīa ſanguis: ⁊ deitas ꝗ
entitatē illius ſacramēti ꝯficiūt. iſta ſūt
quattuor verba ꝑ que hoſtia ꝯſecrat̄. qꝛ. ſ.
Primū eſt ꝓnomē demōſtratiuū. ſ. hoc
Secunduꝫ eſt verbū ſubſtantiuū. ſ. eſt
Tertium eſt nomē ſubſtātiuū. ſ. corp⁹
Quartū. eſt ꝓnomē poſſeſſiuū. ſ. meū.
Iſtam aūt formam ꝯſecrationis tradidit
xp̄s Mat. xxvi. ⁊ Mar. xiiij. ⁊ Luc. xxij.
ca. Sed quantum ad iſtam formā ac/
cipiunt̄ hic ꝗttuor catholica documēta.
quoꝝ Primum eſt ꝙ iſta ꝯſecratio ſm
formā facta fuit i lingua hebraica qꝛ ſm
illā xp̄s loquebat̄. Scd̄m eſt ꝙ deide
illa ꝯſecratio i lingua greca fuit facta vt
eſt dictuꝫ qꝛ poſt hebreos greci conuerſi
ſunt vt habet̄ in acti. de viduis grecoruꝫ.

Tertium eſt ꝙ deinde fuit facta i lin/
gua latia. qꝛ beatus Petrus ſic eā roma
nis tradidit. Unde in iſtis trib⁹ linguis
ſcriptus fuit titul⁹ crucis. ſicut dicit Au
guſti. de ciuit. dei. Et confirmatur, quia
Mattheus ſcripſit in lingua hebraica.

Lucas in greca. Marcus in latina. Jo
hannes vero noſtram formam expſſit. ꝛc.
Quartum eſt ꝙ illa ↄſecratio fieri po
teſt in omni lingua eadem ratione qua ꝛ
in iſtis. vñ apli habentes donũ linguaꝝ
potuerũt formã tribuere. Sꝫ adhuc re/
manet dubiũ. qꝛ in canone tradito eccle
a b. Petro ponit̃ vnũ verbũ. ſ. illa cõiun/
ctio enĩ. ꝛ ſic nõ ſunt quatuor verba ſolũ
Dicit̃ ꝙ illa coniunctio non pertinet ad
formã ↄſecrationis: ſed tñ cõtinuat ꝑce
dentia. vnde ſi obmittatur: adhuc conſe
craret̃ quãuis obmittens ſcienter pecca/
ret mortaliter. Scðm dubiũ eſt. Si ꝑ
illa verba fieri poſſit ↄſecratio ſine alio ꝑ
miſſo. Dicit doctor ſubtilis ꝙ nõ: qꝛ vt
ſic abſolute dicta ac ꝓlata dãt ſenſuꝫ: ac
ſi cõficiẽs vellet ↄficere corp⁹ ſuũ ꝓpriũ
ſicut ꝛ xp̃s expſſit ea. Et ideo dicit. ꝙ ſũt
neceſſaria verba ꝑambula ꝑ que ſignifi/
cet̃ ſacerdos hoc dicere nõ i ꝑſona ꝓpria:
ſed xp̃i recitãtis. Et illud fit ab illo loco
vt nobis corpus ꝛ ſanguis dilectiſſimi fi
lij tui. Circa ↄſecrationẽ calicis ẽ ſciẽ
dũ ꝙ ſicut ꝑ quinqꝫ vulnera ſanguis ex
iuit de corꝑe xp̃i ꝑncipaliter ſic̃ habet̃ in
Circa calicem Johẽ: ita ꝑ quinqꝫ verba fit cõſecratio
iſta. ita ꝙ Primũ eſt ꝓnomẽ demõſtra
tiuum. hic non ſumendo aduerbialiter:
ſed pronominaliter ſicut i hoſtia. hoc ꝛc.
Secundum eſt verbum ſubſtantiuũ:
ſcꝫ eſt. Tertium eſt nomen ſubſtanti/
uum in recto. ſ. calix. Quartum eſt no
men ſubſtantiuuꝫ in obliquo. ſ. ſanguis.
Quintum eſt pronomen poſſeſſiuum
ſcꝫ mei. Iſta forma habetur in xx. Mat
xxvi. Marci. xiiij. ꝛ Luc. xxij. ca. tamen ſi
cut iacet in miſſali noſtro ad litterã non
habetur ab aliquo euangeliſta. Sed be.
Petrus illam formam eccleſie tradidit
ꝛc. Sed aduertendum eſt. ꝙ poſt verba
illa conſecrationis calicis ponũtur in ca
ne beati. Petri quattuor verba que deſi/
gnant virtutẽ ſanguinis chriſti. Pri/
mum deſignat virtutem quam habet ad
dedicationem noui teſtamenti. quod in
eius ſanguine fuit dedicatuꝫ ſm apoſto/
lũm. ad hebreos. ꝛ ideo dicit no. ꝛ ve. te/
ſtamenti. Secundum deſignat virtu/
tem quam habet ad confirmationẽ fidei
chriſtiane que in xp̃i ſanguine eſt radica
ta. ideo addit miſterium fidei. Terti/
um deſignat virtutem quam habet ad
redemptionem generis humani: ideo di/
cit qui pro vobis ꝛ ꝓ multis effundetur
Quartũ deſignat virtutẽ quã hꝫ ad
ablutionem peccati. ideo dicit̃ in remiſſi
onem peccatorum ſm illud qð ſcribitur
apoca. vij. Iſti ſunt qui venerunt ex ma/
gna tribulatione ꝛ lauerunt ſtolas ſuas
in ſanguine agni ꝛc. De iſtis aũt quattu
or utrum pertineant ad formam cõſecra
tionis magiſtri doctores dubitauerunt.
ꝛ ideo non eſt tutum determinare ſe ad
quinqꝫ verba precedentia in conſecran/
do. quia tunc nihil faceret ſi aliqua illaꝝ
pertineat. ſicut nec ille qui conficere intẽ
deret per mediaꝫ partem verboꝝ. In ta
libus aũt dubijs tutiſſimuꝫ eſt tenere in
tentionem ſuam in generali ad intentio
nem eccleſie licet intuitum appareat ra/
tionabile ꝙ illa verba non ſunt de forma
ſed ſolum quinqꝫ. ꝛ prima ſicut in hoſtia
quattuor alia. Quantum ad cauſam cã finalis
finalem. Dicitur ꝙ finis nunc hic accipi
tur pro conſecrantis intentione. vt inten
dat facere quod fecit chriſtus ieſus. ꝛ qð
facit eccleſia. qꝛ dixit Hoc facite in meã
commemorationem. Sed circa iſtum fi/
nem accipiuntur quattuor catholice ve/
ritates quarum Prima eſt ꝙ ad con/
ficiendum illud ſacramentum non tene/
tur intentio actualis. quia ſecundũ Hie
ronimum Deus nullum obligat ad im/
poſſibile. non eſt autem in poteſtate no/
ſtra non ſubito diſtrahi: quando profe/
runtur conſecrationis verba. vt experi/
mur. ꝛ ille qui eſt ad illa diſtractus non
poteſt actualiter illa cogitare: nec per cõ
ſequens intendere. Secunda veritas
eſt. ꝙ nec ſufficit intentio. ſcilicet habitu/
alis: quia cum illa remaneat in homine
dormiente: ſicut ꝛ habit⁹ tunc homo dor
miens poſſet conficere verba debita pro
ferendo. Tertia veritas eſt ꝙ ad con/
ſecrationem tenetur: et ſufficit intentio

virtualis vt. ſ. intendat quãdo ſe mouet
ad celebrandũ conficere ꝛ tranſeunte il/
la actuali intentione diſpoſitio debita ex
ipſa moueat inferiores potentias ad exe
quendũ illa que ſunt rei neceſſaria ſic̃ va
dens ad eccliam mouet̃ ad eã ꝗuis non
ſemꝑ de itinere cogitet. Quarta veri/
tas eſt ꝙ ad illã conſecrationẽ non refer
tur intentio ſpũalis vt cõficiens intẽdat
ſpũale ꝓpter qð illud ſacrm̃ eſt inſtitutũ
ſm Dioni. de eccleſiaſtica ierarchia. iij. ca.
Unde ſi intendit cõſecrare vere conficit
ꝗuis mortalr̃ peccet. Cui dicat dñs per
pſ. xlix. Quare tu enarras iuſticias me/
as: ꝛ aſſumis teſtamentũ meũ ꝑ os tuũ.
III. cõſideratio Circa tertiã conſiderationẽ que ẽ de
huius ſacramenti ꝟitate: eſt ſciendum ꝙ
huius ſacramenti veritas eſt euidentiſſi
ma cũ pre ceteris ſacramẽtis in ſcriptu/
ra ꝟitas ſit expreſſa tñ eſt oculis nr̃is val
de occulta pre ceteris eccle ſacramentis.
Et ad hoc inducit̃ ratio ꝛ exemplum.
Ratio quia ꝓpter ſuam ſubtilitatẽ tran/
ſcẽdit intelligẽtiã noſtrã: ꝛ ideo nõ eſt in
telligibile ſibi ꝓportionatũ. Exemplum
ad ꝓpoſitũ: qꝛ ſicut ſe habet ocul⁹ noctue
ad lucẽ ſolis: ita intellect⁹ noſter ad ma/
nifeſtiſſima nature ſm Ariſto. Et qꝛ ſm
illud ſacramentũ eſt occultiſſimũ nobis
idcirco ſancti multũ ſunt conati ad ipm
declarandũ vt euacuarent dubia q̃ circa
illã materiam excecant inſipientes. Cir/
ca illud faciendũ occurrũt quattuor con
ſiderationes: quaꝝ Prima eſt de illi⁹
ſacramenti conuerſione. Scða eſt de
eius extenſione. Tertia eſt de eius lo/
calitate. Quarta eſt de eius impaſſibi
litate. Quantũ ad primã ſunt q̃ttuor
obſtacula inſipientiũ excecatiua. Pri
mũ eſt: qꝛ aliq̃ non poſſũt videre quomõ
ſubſtãtia panis corruptibilis poſſit con/
uerti in corpus xp̃i incorruptibile. Sed
huic obſtaculo occurrit cõſideratio bea/
ti Ambro. in li. de ſacramẽtis: qui volẽs
oſtẽdere ꝙ deus põt cõuertere qðlibet in
quolibet ꝑ ſuã omnipotentiã per multa
exempla diuie ſcripture: vt qñ mulier de
viri coſta ſubito fuit facta: ꝛ quando vir/
ga Moyſi in ſerpentẽ ſubito fuit muta/
ta. Et confirmat̃ illud ꝑ rõnem: qꝛ plus
diſtat ens ꝛ non ens q̃ꝫ duo entia diſtent
abinuicẽ ſm diſtantiã eſſentialẽ: ſed de⁹
ſm oẽm fidem põt de nihilo aliq̃d facere
ergo multomagis vnuꝫ ens ex alio ente
quocũqꝫ. Scðm obſtaculũ eſt: qꝛ infi/
deles non poſſunt intelligere ꝗuis cre/
dãt ꝙ ex aliquo põt fieri qðlibet quõ ali/
quid couertat̃ in ꝑexiſtens ſicut corpus
xp̃i preexiſtit huic cõuerſioni. Sed huic
obſtaculo occurrit cõſideratio bti Aug.
in libro confeſſionũ q̃ dicit in ꝑſona xp̃i.
Manducabis me ꝛ nõ ego mutabor in
te: ſed tu mutaberis in me. In ſumptio/
ne cibi corꝑalis ita eſt: ꝙ qñ cibus ſumit̃
conuertit̃ in ꝑexiſtens ſuppoſitũ. Et ideo
nõ eſt mirũ ſi in ꝓpoſito diuina ꝟtute fi/
at conuerſio in ꝑexiſtens ꝑ diuinã potẽti
am. Tertiũ obſtaculũ eſt ꝙ inſipien/
tes nõ credũt niſi qð ꝑcipiunt ſenſu: et tã
cum xp̃s hic nullo ſenſu percipiat̃ ibi eſſe
ab eis nõ credit̃. Sed huic obſtaculo oc/
currit cõſideratio Grego. in dialogo. vbi
loquẽs petro diſcipulo ſuo q̃ mirabatur
aiam exeuntẽ de corꝑe quã nõ videbat i
morte. Aitq̃ ait: qꝛ aiam meam nõ vi
des me exanimem eſſe credis? Si ergo
anima dicit̃ eſſe in nobis ex talibꝫ actib⁹
quos ꝑcipimus: ita concimus corp⁹ xp̃i
eſſe in hoſtia qð percipit̃ ex actibus eius
viuificantibus eos qui digne ſumunt.
Quartũ obſtaculũ eſt: ꝙ ignorantes
nõ capiũt quomõ facta cõuerſione panis
in corpus xp̃i accidẽtia panis poſſunt ibi
remanere ſine ſubiecto: cũ per naturam
ſubſtãtia alicui inherere nõ ſit poſſibile.
Sed huic obſtaculo occurrit conſidera/
tio bti Hilarij in li. de trini. q̃ dit ꝙ de⁹
poteſt plura facere q̃ꝫ intellectus nr̃ intel
ligere. Et ideo cũ intellectus poſſit intel/
ligere accidens ſine ſubiecto: imo etiam
ſenſus videt accidentia nunq̃ꝫ videndo
ſubſtantiã: ergo multomagis ꝟtus diui/
na põt vnũ ab alio ſequeſtrare. Et cõfir/
mat̃ illa deductio ꝑ rõnem: qꝛ idcirco di/
cit̃ ꝙ intellect⁹ põt multa ſequeſtrare que
non põt ſenſus: qꝛ eſt potẽtia magis im/

materialis ꝛ ſpūalis.ſ. Sed potentia di
uina eſt adhuc magis imaterialis ꝙ in
tellectiua noſtra: ergo eſt magis ſeque
ſtratiua: vt poſſit iſta abinuicem ſepare.
II. conſidera. Quantū ad ſcđam conſiderationē de
iſtius ſacramenti extenſione occurrunt
duo obſtacula. quoꝝ Primū eſt: quia
non poſſunt infideles hoīes intelligere:
quō corpus xp̄i ita magnū poſſit eſſe in
tra tam paruā hoſtiā totum contentum
cum imaginatio non capiat maius itra
minus corpus totaliter contineri. Sꝫ hu
ic obſtaculo occurrit cōſideratio Augu.
in libro de ꝙtitate anime qui pbat ani
mā maiorē eſſe ꝙ corpus: quia totā mag
nitudinem mundi intra ſe cogitare pōt:
ꝛ ita infra ſe continere: ꝛ ſic cum anima
ſit maior corpe: tota eſt intra corpꝰ: mo
do conſimili corpus xp̄i cum ſit maius
hoſtia totū eſt intra ipam non coartatū:
ſed ita magnū ꝛ pfectum ſicͭ eſt in celo:
quēadmodū viſio cuꝫ ſit in pupilla ocu
li in ea maximi montes videntͬ. Se
cundū obſtaculū eſt ꝙ non poſſunt intel
ligere tardi cum hoſtia fractione frāgatͬ
qn corpus intra eam exiſtens frangatͬ ꝛ
diuidatͬ ſicut ad diuiſionē cuiuſlibet cor
poris ſequitͬ diuiſio ſue formitatis. Sꝫ huic
obſtaculo occurrit conſideratio bti Au
guſti. in li. de ſpiritu ꝛ aīa: qui probat ꝙ
anima eſt tota in qualibet parte corporꝭ
ꝛ non diuiditͬ ſm diuiſionē corporis. Et
ita: quia corpus xp̄i eſt totuꝫ in qualibet
parte hoſtie ꝛ eius pticula: ipa diuiſa nō
diuiditur ſed totuꝫ remanet in qualibet
particula quemadmoduꝫ cum vna ſola
ymago apparet in ſpeculo: ꝛ tamen quā
tumcūqꝫ ſpeculū frangatur non diuiditͬ
ymago: ſed remanet in qualibet particu
la integra: ꝛ ſic cum hoſtia diuiditur in
plures partes: vt inde cōmunicentͬ fide
les quilibet integre accipit corpus xp̄i.
Intelligendū eſt tamē ꝙ quattuor ſūt
que habent eſſe in aliquo vniformiter. ſ.
Primo deus in vniuerſo: quia habet
eſſe totus in qualibet mundi pticula cū
non habeat partes ꝛ omnia eius diuini
tate ſunt plena ſm quamcūqꝫ fidē et ri
tum: vnde pagani dicebāt omnia plena
iouis: ꝛ recitatͬ in libro de tri. ꝛc. Se
cūdo angelꝰ i corpe aſſūpto: qꝛ nō poteſt
eſſe ſm aliā ꝛ aliam partem cum partes
non habeat in alia ꝛ alia parte corporis
aſſumpti: ſed eſt ſm totum in q̄libet par
ticula. Tertio anima rationalis i cor
pore organico: quia cū ſit ſpiritualis ſub
ſtantia ꝛ indiuiſibilis tota eſt in in qua
libet parte corpis non in maiori maior:
nec in minori minor ſicut dicit Auguſti.
Quarto ſicut habet corpus xp̄i in hoc
ſacramento eſſe: ita vt ſicut tota aīa eſt
in qualibet parte corpis: ita corpus xp̄i
eſt in qualibet parte hoſtie. Et per iſtuꝫ
modum ſoluūtur dubia de eucariſtia.
Quādo enim dicunt: quomō corpꝰ mag
nū in tam paruo corpe poteſt contineri.
Dicitͬ ꝙ habet ibi eſſe modo ſpirituali:
quēadmodū deus cum ſit infinite mag
nitudinis: totus tamē continetͬ infra ce
lum: imo totus in qualibet minima cre
atura. Et cum dicitͬ: quomodo non diui
ditur ex fractione hoſtie. Dicitͬ ꝙ habet
eſſe modo ſpūali ſicut angelus in aſſum
pto corpe: et ideo licet ſcindatͬ illud cor
pus ꝛ diuidatur: non tamē diuiditͬ ange
lus ſic nec ex fractiōe hoſtie corpus xp̄i. III. cōſideratio
Quantum ad tertiā conſiderationeꝫ
de illius ſacramenti localitate occurrūt
quattuor obſtacula ignorantiā impedi
tiua ab illius ſacramenti cognitione. q̄ꝝ
Primū quia non poteſt talis intelli
gere chriſtū ad altare de celo deſcenden
tem niſi celum deſerat: cum tamē dicat
Auguſtinus ꝙ donec finiatur ſeculū ſur
ſum eſt dominꝰ. Sed huic obſtaculo oc
currit conſideratio Origenis ſup Ma
theum. qui dicit ꝙ dei filius veniens in
virginē totus remāſit apud patrem: ita
vt non dimidius apud patrē ꝛ dimidiꝰ
eſſet in virgine: ſed totus deſcēdit in vir
ginem ꝛ non dimidius. ſicut veritas quā
mente conſpicimus cū eam docemus to
ta remanet apud nos ꝛ tota trāſit inde i
addiſcentē: Sic eſt in ꝑpoſito de xp̄i cor
pore benedicto qđ eſt in ſacramento ſi
cut virtus in anima. Secundū obſta

culum eſt ꝙ inſipientes non poſſunt ca
pere quomodo in tam breui momēto ſi
cut verba conſecrationis pferuntur xp̄s
poſſit tranſire de celo empirreo ad altare
quod ineſtimabiliter diſtat. Sed huic
obſtaculo occurrit conſideratio bti Au
guſtini ſuper Gen̄. ad lram: qui dicit ꝙ
ſubito cum oculus noſter aperitͬ viſibile
quantūcunqꝫ diſtans tranſitu velociſſi
mo tranſit vſqꝫ ad oculū: vt non citiꝰ vi
deantͬ ſidera pxima ꝙ diſtantia: et ideo
non eſt mirandū ſi corpus xp̄i virtute di
uina tranſit ſubito in tanta diſtantia: cū
ſol in inſtanti mittit radios ſuos ab oriē
te in occidens ꝛ econuerſo. Cum etiam
agens quanto ſit maioris virtutis velo
cius mouere poſſit ꝛc. Tertiū obſta
culum eſt: quia nō poſſunt intelligere ca
liginē patientes: quomō vnū corpus poſ
ſit eſſe in diuerſis locis: cum corpus xp̄i
ſit in tot altaribꝰ ꝛ tantum diſtantibus.
Sed huic obſtaculo occurrit conſidera
tio Hugonis in libro de ſacramentis: q̄
pon it in deo idē corpus non poſſe eſſe in
diuerſis locis ſimul: quia deus conditor
nature talem corporibus dedit legem. Et
ideo q̄libet legiſlator cum poſſit diſpen
ſare in lege quā ipſe ſtatuit: immo oppo
ſitū ordinare: ideo deus hoc poteſt in to
to vniuerſo qđ condidit. Quartū ob
ſtaculum eſt: quia.ſ. inertes non poſſunt
cogitare quomō duo corpora poſſunt ſi
mul eſſe in eodem loco: vt corpus xp̄i ſit
infra dimenſiones hoſtie niſi forte ponatͬ
ibi in aliqua cōcauitate. Sed huic obſta
culo occurrit Damaſ. cōſideratio in ſen
tentijs: qui ponit ignem ferro intimatū
cum ignis ſit corpus valde ſubtile ꝛ fer
rum durum. Ita corpus xp̄i cum ſit cor
pus ſubtilius igne: per dotē ſubtilitatis
ſue reſurrectionis poterit melius telibꝫ
intimari. Nec debet ymaginari ꝙ ſit in
aliq̄ cōcauitate: qꝛ ſi hoſtia eſſet cōcaua i
illa cōcauitate nō eſſet corpus xp̄i: ſicͭ in
cōcauitatibꝫ corpis nīl non eſt aīa intel
lectiua. Et vlterius omīa iſta magis pa
tent ſi recurratͬ ad modos eſſendi in ali
quo q̄ dati ſunt in pcedenti cōſideratōe:
ſm quos dici poſſunt eſſe in eodē loco ſi
cut angelus ꝛ ſuū corpus et vnum in di
uerſis: vt tota anima in diuerſis mēbris.
Quantū ad quartaꝫ conſiderationē
de illius ſacramenti impaſſibilitate oc
currunt duo obſtacula que retardāt mi
nus intelligentem ab illius intelligētia.
quoꝝ Primū eſt: quia non poſſunt in
telligere ꝙ corpus xp̄i non patiatur cum
hoſtia frangitͬ ꝛ videtͬ ꝛ alteratͬ. Huic ob
ſtaculo occurrit cōſideratio ſapiētis apo
ſtoli. ij. Corinth. xi. vbi dicit ꝙ ipe ſatha
nas trāſſigurat ſe in angelum lucis: iſta
trāſſiguratio pōt fieri p aſſumptionē cor
poris luminoſi ꝛ decori: ꝛ tunc ſi tale cor
pus ſcindatͬ vel diuidatͬ: aut quōcunqꝫ
patiatͬ: ex hoc nullatenꝰ angelꝰ bonꝰ vel
malꝰ patitͬ: ita nec corpꝰ xp̄i ſb hoſtia ꝛc.
Scđm obſtaculū eſt. qꝛ nō pñt pcipe
re q̄n corpus xp̄i ex frequēti ſumptōe cō
ſumatͬ ſucceſſiue: ſicut ꝛ ipe ſpecies con
ſumuntͬ. Sꝫ huic obſtaculo occurrit cō
ſideratio ſapiētis Eccleſiaſtes. xij. ca. vbi
loquēs de conſūptiōe corpis humani: ex
aīa non conſumptibili dicit. Reuertatͬ pul
uis vn̄ venit: ꝛ ſpūs redeat ad deū q̄ de
dit illū. Sicͭ eīm cū homo comeditͬ a leo
ne aīa nō cōſumitͬ ſed ſolū corpꝰ: ita duꝫ
hoſtia ſumitͬ a ſacerdote: xp̄i corpus non
cōſumitͬ: ſed ſpēs panis. Vn̄ ſicut corpe
hoīs corrupto aīa īntegra ſepatͬ: ita corru
ptiōe facta circa ſpēs deſinit eſſe corpus
xp̄i i loco: vn̄ btūs andreas dicebat egee
ꝙ agnꝰ ille poſtq̄ꝫ a fidelibꝫ ē comeſtꝰ re
manet iteger atqꝫ viuꝰ ꝛc. Circa q̄rtā IIII. cōſidera.
cōſiderationē q̄ eſt de illiꝰ ſacri bonitate
occurrūt q̄tuor ꝯſideratōes ex q̄bꝫ decla
ratͬ iſtiꝰ ſacri bonitas. q̄ꝝ Pria eſt de
illiꝰ ſacri celebratōe. Scđa ē de eiꝰ iſti
tutione. Tertia eſt de eiꝰ ſumptione.
Quarta eſt de eiꝰ pfectōe. Quātū
ad pmā conſiderationē de illius ſacri ce
lebratōe: eſt itelligēdū ꝙ illđ eſt celeber
rimū ſup oīa ſacra noui teſta. iđ eiꝰ offi
ciū celebratio vocatͬ: i hō eīm officio eccl̄ia
militās triūphantē eccl̄iam marie imi
tatͬ: qꝛ ſicut in hac vita ſunt ad miniſte
ria ſacerdotꝭ ſex ordines inſtituta: ita in

celeſti ierarchia ſunt inſtituti. vi. ordines
angeloꝝ miniſtrantiū xp̄o. Tres p̄mi or
dines .ſ. ſupremi nō ſunt miniſtrātes ſed
aſſiſtentes ſm̄ Dioni. de angelica ierar/
chia. Et ideo quantū ad illā cōſiderati/
onem. Primo inſiſtendū eſt circa illi⁹
ſacramenti ſolennitatem. Scd̄o circa
eius ſiſitudines. Quantū ad p̄mū ē
ſciēdū q̄ ſūt q̄tuor ſolēnitates iſtā ſolēni
tatē declarātes. q̄ꝝ ſcʒ. Pria eſt p̄ſētia
diuinaꝝ pſonaꝝ. Eſt eīm trinitas p̄ſens
huic conſecrationi modo ſingulari rōne
tanti miraculi qđ non pōt effici niſi a tri
bus perſonis diuinis modo mirabili: q̄ꝛ
ſicut pater ⁊ filius ſunt vnū principium
ſpūſſancti: ſic trinitas eſt p̄ncipiū creatu
re ex. v. de trini. Scd̄a ſolennitas ē ex
p̄ſentia ſctōꝝ āgeloꝝ: q̄ꝛ ſancti doctores
non dubitāt ibi eſſe p̄ſentiā angelorū de
celo aduenientiū: vnde dicit btūs Greg.
in omel. paſchali. Quis fideliū dubium
habere poſſit in ipā modica hora celum
aperiri ⁊ angeloꝝ choros ad vocē ſacer/
dotis adeſſe. Tertia ſolennitas eſt ex
p̄ntia ſctāꝝ animaꝝ: q̄ꝛ ſicq̄ angeli ſic ſan
cti xp̄m concomitant. Ideo dicit beatus
Hiero. contra Julianū. Sanctoꝝ reliq̄
as reprobant: q̄ aīe ſanctoꝝ in hoc mū
do concomitant xp̄m: vbicūq̄ fuerit in/
ducens illud Apocal. Hi ſequunt agnū
quocūq̄ ierit. Et ideo cū vere veniat ad
illud ſacramentū ſequunt eū ibi: ergo ⁊c̄.
Quarta ſolennitas eſt p̄ſentia matꝛ
xp̄i que eſt regina virginū. ⁊ ſicut dic̄ be/
atus Hiero. vbi ſ. illud officiū aſſocian/
di xp̄m fuit priuilegiū virginū. dicit eīm
v̄gines ſunt ⁊ ſequunt agnuʒ quocunq̄
ierit Apocal. xiiij. Et q̄ꝛ mater dñi cū ce
teris v̄ginibꝫ maxime habet hoc priuile
gium maxime ei conuenit hoc officium.
Circa ſcd̄am particulā illius cōſide/
rationis q̄ eſt de ſiſitudinibus eſt ſcien/
dum q̄ illud ſacr̄m fuit q̄druplr̄ in diui/
na ſcriptura p̄figuratū. et Primo in ſa
crificio melchiſedech Geū. xiiij. q̄ꝛ ſicut
ille offerebat ſacrificiū in pane ⁊ vino: ſic
xp̄s ſb̄ ſpecie panis ⁊ vini iſtituit hoc ſa/
cramentū. Ideo dicit p̄pha. Tu es ſacer
dos ieternū ſm̄ ordinē melchiſedech ⁊c̄.
Scd̄o fuit figuratū in manna deſerti
Exod. xvi. q̄ꝛ ſicut ille cibꝫ fuit indignis
abbominabilis dī. Aia noſtra nauſeat.
Et dignis ſumme delectabilis. quia dic̄
Sapiēs q̄ habeat omnē ſuauitatem: ita
iſte cibus eſt indignis mirabiliter noxi⁹
⁊ dignis ſumme p̄ficuus. q̄ꝛ dicit Dioni.
tertio de eccleſiaſtica ierarchia q̄ cōfertur
iuſtꝭ in ſcrificationē ſicut indignis in cō
dēnationem: vt iude. dicit eīm in Joban
ne q̄ poſt buccellā ſtatī intrauit in eū ſa/
thanas: ſed tū in illa buccella fuit corp⁹
xp̄i. Tertio fuit figuratū in imolatiōe
agni Exo. xij. quia ſicut ibi. ſ. agnus fu/
it imolatus p̄ ſalute populi iſraelitici: ita
hic agnus p̄ ſalute populi xp̄iani Joh. vi.
Quarto fuit figuratū in panibꝫ p̄poſi
tionis Exod. xxv. q̄ꝛ ſicut illi panes non
q̄tidie miniſtrabant niſi a ſacerdotib⁹:
ita eucbariſtiā q̄tidie ſumere non con/
uenit: niſi ſolis ſacerdotibꝫ: ⁊ ſicut tem/
pore neceſſitatis fuerūt miniſtrati illi pa
nes ceteris: p̄requiſita corpis puritate: ſic̄
dixit Abimelech ſacerdos ipſi Dauid
i. Regū. xxi. Si mūdi ſūt pueri maxime
a mulieribꝫ anteq̄ daret eis illos panes:
ita hoc ſacramētū in ceteris articulis mi
niſtrat fidelibꝫ cōiter: ſed ante oia requi/
ritur in eis cordis et corpis puritas ſm̄
Dioni. vbi ſ. Sed ex iſtis dictis acci
piunt duo vtilia documēta. et Primū
eſt q̄ ille q̄ accedit ad illud altiſſimū ſa/
cramentū debet accedere cū ſumma pre
parationis diligētia: q̄ꝛ tāta ſunt de hoc
ſolennia. Scd̄m eſt q̄ illi q̄ aſſiſtūt de
bent aſſiſtere cū ſumma reuerētia: quia
tanta dicunt de hoc ſacramēto preconia
Quantū ad ſcd̄am conſiderationem
de illius ſacramenti inſtitutiōe occurrūt II. con/
quatuor inq̄renda. ⁊ Primū eſt qualr̄ ſidera.
illud ſacr̄m fuit inſtitutuʒ. Scd̄m eſt
quādo fuit inſtitutū. Tertiū eſt vbi fu
it inſtitutū. Quartū eſt quare fuit in/
ſtitutū. Quantū ad primū eſt ſciendū
q̄ fuit a dño inſtitutū q̄ncuplici circum/
ſtantia modificāte ſicut habet in cano/
ne btī Petri. quaꝝ Prima fuit oculoꝝ

eleuatio eleuatis inq̄t oculis in celū: ex q̄
accipit documentū: q̄ illi q̄ accipiūt hoc
ſacramentū debent habere oculos men/
tis eleuatos in deū ⁊ non in infernū de/
preſſos. Scd̄a fuit gratiarūactio tibi
inquit deo patri gratias agēs: ex quo ac
cipit documentū q̄ circa illud ſacramen
tum verſantes debēt eſſe deo grati de be
neficio tam ineſtimabili. Tertia fuit
benedictio: benedixit inq̄t: ex quo accipi
tur documentū ab aliquibꝫ q̄ xp̄us bene
dicendo cōſecrauit: ⁊ facta conſecratiōe
dixit. Hoc eſt corpus meū ⁊ ſic non con/
fecit p̄ verba p̄ que nos conficimus ſm̄
Innocentiū. tamē ad oppoſituʒ videtur
Ambro. ⁊ Cyprianus martyr qui dixit
q̄ eadem facimus: ⁊ non alia q̄ʒ qđ xp̄s
fecit. Quarta circūſtantia fuit panis
diuiſio: fregit inq̄t: ex quo accipimus do
cumentū q̄ ſi xp̄s tempe quo habuit cor
pus paſſibile ⁊ mortale: ⁊ tale quale ha/
buit dedit apl̄is: fregitq̄ ſpecies panis
ſine ſui corpis leſione: q̄ multomagꝭ poſt
ſuam reſurrectionē cū habeat corp⁹ im/
paſſibile nō patit ex taliū ſpecieꝝ quali/
cunq̄ attritione. Quinta circūmſtan
tia fuit liberalis cōſecratio: dedit inq̄t diſ/
cipulis ſuis: ex quo accipit documentuʒ
q̄ illud ſacramentū cum ſumma libera/
litate eſt miniſtrandū dicente dño. Gra/
tis accepiſtis gratis date: q̄ꝛ vt vt patuit
fuit cum ſumma liberalitate collatum.
Unde ſymonia circa illud ſacr̄m eſt val
de deteſtabilis: q̄to eīm excellentius eſt
donū dei: debem⁹ velle ſine pecunia mi/
niſtrare di. Petro apl̄o Act. viij. ſymoni
mago. Pecunia tua tecū ſit in p̄ditionē:
q̄ꝛ exiſtimaſti donū dei pecunia compa
rari. De ſcd̄a particula illius conſide
rationis. ſ. qñ illud ſacramentū fuit inſti
tutū: ⁊ conſtat q̄ in cena dñi que q̄nta fe
ria fuit ante paſceuē vt q̄tuor euange/
liſte teſtant. Intelligendū eſt tamē q̄
illa dies inuenit in ſacra ſcriptura q̄dru/
plici miſterio conſecrata: et Primo mi
ſterio creationis auiū: quia illa die fuerūt
aues create et a deo formate: ſicut habe/
tur Geū. p̄mo. Ex quo datur intelligi q̄
homines qui habent alas contemplatio
nis ſm̄ beatū Grego. ſuper Ezech. ſunt
idonei ad percipiendū illud ſacramen/
tum. Scd̄o fuit conſecrata miſterio
creatiōis piſciū: q̄ꝛ eodē die fuerūt piſces
a deo in mari creati: quia piſces in ama
ritudine maris viuentes ſignificant ho
mines in amaritudine cordis ⁊ contriti/
onis p̄manentes: qui ſunt idonei ad illđ
ſacramentū percipiendū. Tertio fuit
conſecrata miſterio dñice oblationis: q̄ꝛ
feria q̄nta fuit xp̄s a matre in templo ob
latus cum fuerit in die dñico nat⁹ vt ali/
bi patet. Et ita ſacerdos offert xp̄m in
hoc ſacramento inuiſibiliter ſicut mater
tunc obtulit viſibiliter. Quarto fuit
cōſecrata miſterio dñice aſcenſionis: q̄ꝛ
illa die fuit in celum aſſumptus: vt habe
tur ex apl̄oꝝ actibus. Et idem dicit in
omelia paſchali beat⁹ Greg. Sed q̄d
de hora? Dicit q̄ illud ſacramentū fuit
hora completorij inſtitutū: quia veſpere
facto in cena diſcubuit Math. xxvi. cap̄.
Et illa inſup hora inuenit quadrupli
ci miſterio cōſecrata. Primo miſterio
mundialis creatiōis: iſta eīm hora dicūt
aliqui ⁊ credunt q̄ mūdus fuerit creat⁹:
quia p̄ p̄mo dic dñica ſcribit Geū. ij. Fa/
ctum eſt veſpere ⁊ mane dies p̄mus id ē
incipiendo a veſpa ſm̄ Augu. iiij. de tri/
nita. Scd̄o fuit cōſecrata miſterio paſ
chalis comeſtiōis quia illa hora fuit ce/
lebratū paſcha in egypto: vt habetur in
Exo. vt v̄itas reſpōderet figure. Ter
tio fuit conſecrata miſterio angelice an/
nunciationis: iſta eſt hora vt creditur in
qua angelus dicit virginē ſalutaſſe. Et
ideo ſm̄ traditionē patrū illa hora a fide
libus mater dñi in eccl̄ia per Aue maria
ſalutat. Quarto fuit conſecrata miſte
rio dñice ſepulture: iſta eīm hora corpus
xp̄i fuit clauſum in ſepulchro: vt habet
ex ordine euangelico: ſic in hoc ſacramē/
to eſt xp̄i corpus infra ſpecies occultatū.
De tertia parte illi⁹ conſecrationis ſcʒ
vbi hoc ſacramentū fuerit inſtitutū. Cō/
ſtat q̄ fuerit inſtitutum in ciuitate hieru
ſalē: in qua xp̄s cenauit teſtimonio qua/

moꝛ euangeliſtaꝝ. Sed attendendū
eſt ꝙ in hoc loco fuerūt inſtituta q̄ttuoꝛ
ſacramēta que habēt adinuicē connexio
nem: quoꝝ. Primū eſt ſacr̄m baptiſmi
Math. xxviij. Euntes docete om̄es gen
tes baptiſantes ꝛc. Scdm̄ eſt ſacramē
tū oꝛdinis qꝛ in cena xp̄s oꝛdinauit apo-
ſtolos ſacerdotes dans eis poteſtatē cō-
ficiendi di. Hoc facite in meā cōmemo-
rationē Lu. xxij. Tertiū eſt ſacramen
tū penitentie qn̄ Joh. xx. dixit. Quoꝝ re-
miſeritis peccā remittunť eis ꝛc. Quar
tum eſt ſacramentū eucbariſtie vt patu-
it in cena dn̄i: ꝛ illud habet oꝛdinē ad p̄-
cedentia: quia ꝓpter delicta quotidiana
non debet illud celebrari ſine penitentie
ſacramento: adminus certo tempe: nec
illud poteſt conferri niſi ꝑ ſacr̄m oꝛdinis
nec oꝛdo poteſt ſuſcipi niſi ab homie ba-
ptiſato. De quarta ꝑticula quare illō
ſacr̄m fuit inſtitutū: dicendū eſt ꝙ apſto-
lus. i. Coꝛinth. xi. aſſignans rationē illi-
us inſtitutiōis dicit. Quocienſcunq̄ mā
ducaue. panem hunc ꝛ calicē bibe. moꝛ-
tem dn̄i annunciabitis donec veniat.

Sed aduertēdū eſt ꝙ in diuina ſcrip
tura q̄ttuoꝛ aſſignanť ſpeciales rationes
quaꝝ. Prima eſt ad fidē catholicā ex-
tollendā: quia cū iſtud ſit de bono ꝛ diffi
cili quāto difficilioꝛ tanto laudabilioꝛ: ꝛ
quia illud eſt arduū ad credendū digni-
ficat fidem credentis ꝛ eius exaltat me-
ritū. Scda eſt ad memoriā de preteri
tis retinendā vt non obliuiſcamur tan-
toꝝ meritoꝝ quoꝝ illud ſacr̄m eſt ſignū
memoꝛabilexet ideo dicit. i. Coꝛinth. xi.
Hoc facite in meam cōmemoꝛationē ꝛc̄

Tertia eſt ad ſpem de futuro confitē
dam: quia ſpes proximi boni maxie con
firmať per arrā: illud aūt ſacramentū eſt
pignus ꝛ arra future beatitudinis quaꝫ
expectamus: vnde non eſt ſignū ſolum
memoꝛatiuū: ſed etiam pronoſticuꝫ ſm
Dioni. de eccl'iaſtica ierarchia. Quar
ta ratio fuit ad charitatem nobis inten-
dēdā: quia naturaliter quilibet inclinať
ad diligendū quemlibet ſe diligentem.
Et ideo chriſtus vt nos ad charitateꝫ ꝛ

eius dilectionē maxime incitaret in hoc
ſacramento voluit ſuam dilectionē ma-
ximam demonſtrare: in quo non ſua; ſed
nobis tradidit ſemetipm̄: et illud eſt ſa-
cramentum quod maxime tenet eccleſiā
in ſanctitate et puritate: vt docet Dioni
ſius de eccliaſtica ierarchia. Quantū
ad tertiā conſiderationem. ſ. de illius ſa-
cramenti ſuſceptione quattuoꝛ ſunt vidē
da. ſcꝫ Primo quot modis ſumitur.

Secūdo qui ſint admittēdi. Ter-
tio qui ſint excludendi. Quarto quo-
tiens eſt ſumendū. Quantū ad p̄maꝫ
particulam eſt intelligendū ꝙ ſm docu
menta apſti. i. Coꝛinth. xi. iſtud ſacramē
tum poteſt quattuoꝛ modis ſumi: quia
ſcꝫ Primo ſumiť ab aliquibus nec ſa-
cramentaliter nec ſpiritualiter ſicut ab
illis qui ſpeciebus illis vtuntur: ſicut cō-
muni cibo ad ſacietatem ꝛ ebrietateꝫ: de
quibus dicit apoſtolus. Alius q̄deꝫ eſu
rit alius autē ebrius eſt. Scdo aliqui
ſumunt ſacramentaliter ſed non ſpiri-
tualiter ſicut illi qui ſumunt in peccato
moꝛtali: de q̄bus dicit apoſtol9. Qui em̄
manducat ꝛ bibit indigne iudicium ſi-
bi māducat ꝛ bibit. Tertio aliqui ſu-
munt ſp̄ualiter ſed non ſacramentaliter
ſicut illi qui fide ꝛ deuotiōe ad illud fla
gitant ſacramentū exiſtentes in grā: ſed
ꝓpter aliquod impedimentū non poſſūt
ipm̄ recipere: de quibus dicit Auguſti.
Crede ꝛ manducaſti. Quarto aliqui
ſumunt ſacramentaliter et ſpiritualiter
ſicut illi qui cū debita pꝛeꝑatione de ſa-
cto ipm̄ percipiunt: de q̄bus dicit idem
apoſtolus. Pꝛobet autē ſeipſum homo ꝛ
ſic de pane illo edat ꝛ de calice bibat ꝛc̄.

De ſcda particula eſt intelligendum:
ꝙ ad illud ſacramentū obligantur fide-
les ſm quadruplicem gradum: qꝛ Pri
mo aliqui obligantur ſolū ad credenduꝫ
ꝛ amandum ſicut illi qui taliter ſtant in-
ter infideles: vt nullo modo poſſint ha-
bere copiam de eo: ꝛ ſm Hieronymū ad
impoſſibile nemo obligať: et Auguſtin9
dicit ꝙ ſeruū pigꝝ domin9 non dānaret:
ſi ea que nullo mō fieri poterāt: imparet

Secundo aliqui obligantur non ſo-
lum ad credendū et diligendum: ſed eti-
am ad venerandum: ſicut inter fideles
quilibet non impeditus in diebus domi
nicis adminus ad ecclīam vadat ꝛ miſ-
ſam audiat obligať: quia de ſabbati ob
ligatione preceptum in iſtuꝫ cultum eſt
tranſlatum. Tertio aliqui obligantur
non ſolum ad venerandū: ſed et ad aſſu
mendū: ſicut omnis perfecte etatis circa
dominicā reſurrectiōis: et eo tempe quo
hoc ſacramentū inſtitutum fuit: vt patu-
it. Quarto aliqui obligantur non ſo-
lum ad venerandū et ſumendū: ſed etiaꝫ
ad conficiendum ſicut om̄es ſacerdotes
non impediti in ſolennitatibus magnis
Jlli em̄ qui nunq̄ celebrant tenent ocio
ſam diuinaꝫ poteſtatē quibus inuite ac-
cedentibus ad illud iocundiſſimū ſacra
mentum: dicit Malach. p̄mo. Quis in
vobis qui claudat oſtia ꝛ incendat alta-
re meum gratuito? De tertia particu-
la eſt intelligendum ꝙ beatus Dioniſi9
in p̄allegato capitulo de eccliaſtica ierar
chia ponit quattuoꝛ genera perſonaruꝫ
que in p̄mitiua eccleſia ab hoc ſacramē-
to excludebanť: ꝛ Primo cathecumi-
ni q̄ non erāt renati ex fonte baptiſmali.

Scdo energumini. i. apoſtate: qui ab
hoc ſacr̄o fuerunt alienati. Tertio tē-
ptationibꝫ vexati. Quarto ab iſtis pur
gati ſed nondū ꝑfecte. Jſtis aūt excluſis
di. ꝙ admittebať vere digniſſime deo va
cans ꝛ rebꝫ ſenſibilibꝫ ſolū in nature ne-
ceſſitatibꝫ vtens. Sed remanet dubiū
ſi miniſtrās q̄litercūq̄ circa illud ſacr̄m
in pctō moꝛtali: peccet moꝛtalr̄. Dicit ꝙ
non: vtpote ſubdyaconus ſeu dyaconus:
qꝛ iure diuino illud non eſt explicite ꝓhi
bitū. Scda dubitatio ē. Si q̄s indig
ne ſumēs ſic peccat moꝛtalr̄. Dr̄ ꝙ ſic: qꝛ
illa eſt determinatio apſti. i. Coꝝ. xi. Qui
em̄ manducat ꝛ bi. indi. iudi. ſibi mā. et
bibit. Tertia dubitatio eſt ſi cōſecrās
indigne ſemꝑ peccet moꝛtalr̄. Dr̄ ꝙ ſic ꝑ
locū a minori qꝛ plus eſt coꝛpus cōficere
q̄ ipm̄ ſumere cū illud ſit oim̄: hoc ſoluꝫ
ſacerdotū. Quarta dubitatio eſt cum

ſm p̄miſſa oīs indigne celebrans cōmit
tat duplex pctm̄ moꝛtale in q̄ grauí9 pec
cat vel in cōſecrādo vel in ſumēdo. Dr̄ ꝙ
cū pctm̄ illud ꝑueniat ex irreuerētia q̄n-
to eſt maioꝛ dignitas: tanto maioꝛ irre-
uerētia. Et ideo cū dignius ſit cōficere:
videť tūc magis peccare. De tali cōque-
riť domin9 ꝑ pſ̄. xlix. Quare tu enarras
iuſticias meas et aſſumis teſtamentum
meum per os tuū. De q̄rta ꝑticula. ſ.
quotiēs ſumi debet: q̄tuoꝛ v̄itates occur
rūt. Prima eſt ꝙ nō debet in die freq̄n
ter iterari ſine neceſſitatis cauſa cōiter: qꝛ
ex frequētia nimia ſolet oꝛiri contēptus.

Scda eſt: ꝙ ab hac regula natiuitas
dn̄i eſt excepta: qꝛ tunc ſine aliq̄ neceſſita
te poſſunt dici tres miſſe ſm bt̄m Greg.

Tertia v̄itas eſt ꝙ cū neceſſitate poſ-
ſunt dici due miſſe in die alijs tempibus
vt qn̄ ꝓpter inopiā ſacerdotū vnus ſacer
dos adſeruit duab9 parochijs. Aut qn̄
venit magna ꝑſona que non pōt eſſe ſine
miſſa vt. ſ. notať in. iiij. ſententiaꝝ. Quar
ta veritas eſt ꝙ nunq̄ licet iterari niſi in
p̄cedenti celebratione ſe obſeruauerit a
purificatiōe vini ꝛ aque: qꝛ tunc non eſſet
ieiunus: ꝛ nulli non ieiuno licet accedere
ad hoc ſacr̄m. Sꝫ remanet dubitatio.
Si quotidie ſumere eucbariſtiam ſit
conueniēs. Vn̄ reſpondēs Auguſti. dic̄
Quotidie ſumere nec laudo nec vitupe
ro: vn̄ dicunt doctoꝛes ꝙ ſi ex tali frequē-
tia augeať deuotio eſt iteranda: ſi aūt di-
minueretť eſt dimittenda. Scda dubi
tatio eſt: ſi xp̄us dedit illud ſacr̄m ante
alium cibū. Dicit ꝙ non: immo poſt ce-
nā: vt habeť Math. xxvi. ꝛ Lu. xxij. hoc
aūt fec̄ vt ſacr̄m datū vltima hoꝛa artius
in eoꝝ coꝛdibus impꝛimereť ſm Grego.

Tertia dubitatio eſt quare mutat9 eſt
ille mod9. Dicit ab Aug. ꝙ placuit ſpiri
tuiſctō vt in honoꝛe tāti ſacramēti ante
oēs alios cibos illud in os fidelium intra-
ret. Quarta dubitatio eſt Si in peri
culo moꝛtis illud q̄libet debet recipe ꝛ re-
q̄rere ſacr̄m. Dr̄ ꝙ ſic: qꝛ eſt viaticū i trā
ſitu: qꝛ ſm Amb. ꝑducit aiaꝫ vſq̄ ad vi
te potū. Vn̄ fuit bene ꝑ illū panem ſub-

cinericiũ figuratũ:in cuius virtute am/
bulauit Helyas vſq; ad monté dei oreb
xl. diebꝰ ⁊ xl. noctibus. iij. Regũ. xix. cap.
Quantũ ad quartã conſiderationem
que eſt de illius ſacramẽti ꝑfectione tria
ſunt videnda. Primo que ſunt illiꝰ ſa
cramenti ſublimia. Scdõ que ſũt eiꝰ
priuilegia. Tertio que ſũt eius bene/
ficia. De ꝑma ꝑticula eſt ſciendũ ꝙ
ſublimitas illiꝰ ſacri ex parte cauſe qua/
drupliciter declaratur ⁊ Primo ex parte
cauſe efficiẽtis miſterialis quia eandem
cauſam ꝑncipalẽ efficientẽ habent om̃ia
ſacramẽta qꝛ ordo ſacerdotalis ẽ digniſ/
ſimũ:licet eñ btũs Dioni. ponat epiſco/
patũ:vt includit ſacerdotiũ eſſe ordinem
maxime deo ꝓximũ:in libro de eccl'iaſti/
ca ierarchia:tñ ſacerdotiũ ꝑ ſe acceptũ
vt diſtinguit̃ cõtra epiſcopatũ eſt incom
ꝑabiliter digniꝰ epiſcopatu:qꝛ plus ẽ cõ
ſecrare xp̃m ꝙ̃ cõſecrare quẽcunq; aliũ:
nobiliſſimus aũt actus ep̃alis inquãtũ
talis eſt cõferre ordines in q̃bus homi/
nes conſecrant̃:hic aũt conſecrat̃ ille qui
eſt verus deus. Et ideo btũs Franciſcꝰ
admirans illã excellentiſſimã dignita/
tem preſbyteros monuit pre cunctis re/
uereri:⁊ ex tanti ordinis reuerentia renu/
nuit eſſe ſacerdos. Scdõ declarat̃ illa
ſolennitas ex parte cauſe materialis:cir/
ca quam ſicut omnia alia ſacramẽta ver
ſatur circa corpus xp̃i miſticũ:ita illud
immediate circa corpus xp̃i verũ quod
hic conſecrat̃. Et ita ſicut corpus xp̃i ve/
rum eſt digniſſimũ vltra miſticũ:ita et
hoc ſacr̃m queadmodũ theologia prefer
tur ceterꝭ diſciplinis:qꝛ circa digniſſimũ
ſubiectũ verſat̃. Tertio declaratur ex
ꝑte cauſe formalis qꝛ illa forma ĩ q̃ exce/
ditur nobiliſſima creatura:oportet vt ſit
nobiliſſima: ſicut homo excedit bruta ꝑ
illud ſolũ in quo natura humana eſt no/
biliſſima:ꝑ illud autẽ ſacramentũ ſolum
hoies precellunt angelos ſcḋm apoſtolum
ad Hebre. xiij. Habemus altare de quo
edere non habent poteſtatẽ q̃ deſeruiũt
tabernaculo corꝑis. Quarto declara
tur ex ꝑte cauſe finalis: qꝛ cũ finis ſemꝑ
ſit melior his q̃ ſunt ad finẽ: iſtud autẽ
ſacr̃m eſt finis oim ſpũaliũ ꝑfectionũ:ſic
declarat btũs Dioni. ij. ca. de eccl'iaſtica
ierarchia:vñ dat iſtud ſignũ:cum cetera
ſolenniter celebrent̃ cõſumatio fit in miſ
ſa vt patet in ſacris ordinibꝰ. De ſcḋa
particula dr̃ ꝙ ſunt q̃tuor ꝑuilegia iſtiꝰ
ſacri. quoꝝ Primũ eſt de illius ſacri fi
gura:quia ſacr̃a noue legis ſignificant
gratiã directe:illud aũt habet de directo
ſuã ſignificationẽ ⁊ gl'iam:quia dic̃ bea
tus Dioni ca. i. de eccl'iaſtica ierarchia:
ꝙ ſicut noticia diuinaꝝ ſcripturaꝝ eſt no
bis imago future contẽplationis in pa/
tria : ita ſumptio digniſſime eucharíſtie
eſt imitatio illius fruitionis beatifice q̃
ſaciabimur cũ apparuerit eius gl'ia: ideo
dicit ſaluator Lu. xxij. Dico enĩ vobis
qꝛ ex hoc non mãducabo illud donec im
pleat̃ in regno dei. Scḋm priuilegiũ
eſt de illius ſacri natura:qꝛ cũ ꝑmanen/
tia habeãt ꝑfectiorem naturã ꝙ̃ ſucceſſi
ua:cetera autẽ ſacr̃a habent naturã ſuc/
ceſſiuã cũ tranſeant cũ vſu: illud autẽ eſt
ꝑmanens cũ tam diu ꝑmaneat ſacramẽ
tũ iſtud q̃diu ſpecies durare poſſunt: vt
notat̃ in. iiij. li. ſententiaꝝ. Tertiũ pri
uilegiũ eſt de illius ſacri veritate : qꝛ in
ceteris inuenit̃ ſacr̃m ſine re ſacri:vt cum
quis accedit ficte:hic autẽ res ſacramen
ti eſt cũ ſacramento q̃ntũcunq; quis fi/
ctus conficiat quia vere corpus chriſti ẽ
ibi vt patuit : vnde illud eſt verius quia
ſemꝑ efficit quod figurat. Quartum
ꝑuilegiũ eſt de illiꝰ ſacramẽti cauſalita/
te:quia cetera ſacramenta habent cauſa
litatẽ reſpectu vnius gratie inherẽtis: il
lud reſpectu duplicis gratie ſcꝫ inheren/
tis ⁊ ſubſiſtẽtis:qꝛ ita confert:imo perfe
ctius ꝙ̃ cetera ſacr̃a gratiã:⁊ iterꝝ ibi effi
cit conuerſionẽ in verũ corpus xp̃i:et idõ
per ſingula priuilegia excedit omnia alia
ſacramenta. Et ideo dicit btũs Dioniſi.
iij. de eccl'iaſtica ierarchia ꝙ eucharíſtia
eſt perfectio perfectionũ ſpiritualiũ ⁊ nõ
eſt vltra ipam laudandũ aliquod ſacra/
mentũ. De tertia ꝑticula:que ſunt illi
us ſacramẽti beneficia:⁊ eſt ſciendum ꝙ

ſunt q̃tuor:quoꝝ Primũ eſt gratiarũ
augmẽtatio qꝛ cũ requirat hoiem in gr̃a
exiſtentẽ: gr̃am primã non donat ſꝫ ipſã
datã augmẽtat:et ideo dicit̃ eucharíſtia
id eſt bona gr̃a quia ꝑficit gratiã colla/
tam ſicut dic̃ Dioni. in ca. preallegato.
Scḋm eſt vite conſeruatio:ſicut enĩ
alimentũ corꝑis habet vitã corꝑis cõſer
uare:ita illud ſacr̃m cũ ſit cibus aie ha
bet gr̃am conſeruare que eſt vita ipſius
aie:⁊ ideo datũ eſt ſub ſimilitudine cibi et
potus:vñ Joh. vi. Niſi mãducaueritis
carnẽ filij hoīs ⁊ biberitis eiꝰ ſanguinẽ
non habebitis vitã in vobis. Et iterum
Qui manducat me viuit propter me ⁊c̃.
Tertiũ eſt pctõꝝ remiſſio:quia habet
omnia pctã venialia delere:ſicut aggra/
uare mortalia qñ inuenit ea vt notat̃ in
iiij. ſententiaꝝ. Et ideo ſaluator inſtitu/
ens illud ſacr̃m poſt formã conſecratio/
nis adiũxit: In remiſſionem peccatoꝝ.
Quartũ bñficiũ eſt premioꝝ ꝓmiſſio
qꝛ ſaluator noſter Joh. vi ca. certitudina
liter ꝓmiſit q̃tuor ꝑmia digne ſumenti/
bus ipm:et Primũ eſt reſurrectio cer/
taxa inq̃t. Reſuſcitabo eũ in nouiſſimo
die ⁊c̃. Scḋm eſt immortalitas ſem/
piterna. Hic inq̃t eſt panis de celo deſcẽ
dens:ſi quis ex eo manducauerit nõ mo
riet̃ ineternũ ⁊c̃. Tertiũ eſt ſocietas ꝑ
clara:vnde ait. Qui mãducat carnẽ me/
am ⁊c̃. ⁊ ſequit̃. in me manet ⁊c̃ Quar
tum eſt ſacietas ꝑfecta : vñ accedẽtibus
digne ad ipm dicit idem. Qui venit ad
nõ eſuriet neq; ſitiet vnquã. Cuiꝰ ſacie/
tatis nos ꝑticipes faciat xp̃s ihs dei et
virginis filius. Amen.

Tractatus de ſeptem donis
ſpirituſſancti.

In principio crea
uit deꝰ celũ ⁊ terrã ⁊c̃. Gen. i.
cap. Nota ꝙ ſicut deus maiorẽ
mundũ creauit ꝑ opa ſeptẽ dieꝝ: ſic etiã
minorẽ mundũ id eſt hominẽ per ſeptẽ
dies opatus eſt filius dei: vt per ſpiritũ
ſctm̃ ſoluant̃ ſeptẽ opa diaboli. Et ideo
ꝑma die fecit lucẽ deus. i. quandã nebu/
lam lucidã Gen. i. Fiat lux ⁊ hoc eſt pri/
mũ opus qḋ ſpũſſctus ꝑmo facit in aia.
Ante ſiquidẽ aduentũ ſpũſſcti in animã
ſũt nebule ſuꝑ faciẽ abiſſi. i. cordis hũa/
ni:vñ de pctõribus dr̃ Sap. vij. Una ca
thena tenebraꝝ oẽs erant colligati: pec/
catores eñ de pctis faciũt vnã cathenã:
vt. ſ. de pctõ cogitationis in pctm̃ cõſen/
ſus:⁊ de conſenſu in locutionẽ:⁊ de locu/
tione in opationem:⁊ de opatione in cõ/
ſuetudinẽ ⁊ tandẽ in contemptũ ⁊ deſpe
rationem. Sed ꝑ aduentũ ſpũſſancti
cathena illa tenebrarũ diſſoluit̃ et noua
lux introducit̃ Judicũ. xiiij. Irruit ſpiritꝰ
dñi in ſampſonẽ:⁊ ſicut ſolẽt arbores ad
ignẽ conſumi : ita vincula q̃bus anima
ligat̃. i. peccata deſtruunt̃ ⁊ diſſipãtur ꝑ
aduentũ ſpirituſſcti. Hoc autẽ facit ſpi/
rituſſctũs per donũ timoris quod eſt fun
damentũ omnis boni ſpũalis ſicut enĩ
euerſo. ſ. fundamento euertit̃ domus:ita
niſi timor dñi tenuerit te cito euertet̃ do/
mus tua: vnde Eccle. i. Qui ſine timore
eſt non poterit iuſtificari: timor eñ facit
q̃dam illuminationẽ : licet non plenam
in aia: ſicut eñ lima purgat ferrũ:⁊ ſplẽ/
didũ reddit ⁊ mola cultellũ ſic timor pur
gando aiam illuminat ipam ad cogniti
onem ꝓprie fragilitatis ⁊ ꝑuitatis pecca/
ti:⁊ firmitatis ſeu ſerenitatis iudicij Ec
cle. ij. Qui timetis dñm diligite illũ:⁊ il/
luminabit cor veſtrũ. Sed ſicut ille qui
nimis limat ferrum vel acuit cultellum
deſtruit cultellũ: ſic nimius timor in ani
ma curuat animã: quia qui nimis emũ/
git elicit ſanguinem Per hoc autẽ pri
mũ opus ſpũſſancti deſtruit̃ primũ opus
diaboli in anima. ſ. ſupbia:mens eñ illu
minata ex cognitione ⁊ conſideratione
ꝓprie fragilitatis ⁊ vilitatꝭ peccati ⁊ po/
tentie diuine humiliat̃ ⁊ illuminat̃ ſicut
timens ꝑcuti demittit caput. i. Petri vi.
Humiliamini ſub potẽti manu dei: ⁊ idõ
Eccle. i. Timor dñi expers eſt peccati. Scḋa
Scḋa die fecit deꝰ firmamentũ Gen. dies
ꝑmo. Fecit firmamentũ in medio aq̃ruꝫ
Hoc eſt ſcḋm opus qḋ facit ſpũſſctũs
in aia. Nã ipa inſtabilis eſt ante aduẽtũ

ſpūſſancti: ꝛ in aduerſis ventis mouetur
modo eñ aduerſitatibꝫ deprimit̃: modo
pſ͡paritatibus eleuat̃ Trenoꝝ. i. Peccatū
peccauit hierlm ꝓpterea inſtabilis facta
eſt: ſed ſpūſſctūs adueniens eam ſtabilit
ꝛ confirmat Hebre. xiij. Optimū ē gra
tia ſtabilire cor. Hāc confirmationē pe/
tebat pſ. li. Et ſpiritu ꝑncipali cōfirma
me. Et in miſſa de ſpūſctō petit ꝑncipa/
liter hanc confirmationē ſacroſctā mat̃
eccl'ia di. Cōfirma hoc deus quod ope/
ratꝰ es i nobis ꝛc̃. Hoc aūt ſcōm opꝰ fac̃
ſpūſſctūs in aīa ꝑ ſcōm donū ſcꝫ ꝑ donū
pietatis Eccle. iij. Ignē ardentē extinguit
aq̃: ꝛ elemoſina reſiſtit pctīs ꝛ deꝰ ꝓſpe/
ctor eſt eius q̄ reddet grām. ꝛ Eccle. vij.
Nō te pigeat viſitare infirmū ex ōgibus
eñ pietatis in dilectione dei firmaberis
Sed nota ꝙ non ſolū eſt opus pietatꝭ
ad proximū: ſed etiā ad ſeipm̄: dicit̃ enīꝫ
Eccl'. xxx. Miſerere aīe tue placens deo
ꝛ Eccle. xiiij. Qui ſibi neq̄ꝫ eſt: cui boꝰ
erit. In habentibꝫ eñ cor lapideū nō eſt
ſenſus doctoris nec metus timoris ideo
auferā a vobis cor lapideū ꝛ dabo vobiſ
cor carneū. i. dulce benignū ꝛ compatiēs
ꝛ faciā vt in ꝑceptis meis ambuletꝭ que
ſūt: Que tibi nō vis fieri alteri ne fecerꝭ
vñ pſ. Flauit ſpūs tuus. i. ſpūſſctūs ꝛ flu
ent aque. ſ. compaſſionis. Per hoc do
nū ſpūſſcti in anima diſſipat̃ ſcōm opus
dyaboli. ſ. inuidia que gaudet de alieno
malo: ꝛ triſtat̃ de alieno bono: ꝛ ideo re/
ducet eos deꝰ ad iuſtū metū. ſ. ad iſernū.
vbi cor eius cruciabit̃ malis: ꝛ bonis qui
bus noluit gaudere ꝑuabit̃ ꝛ iꝑroperiū ꝛ
Tertia dies contumeliā hereditabit malus. Ter/
tia die ꝓduxit deus herbā virentē: et hoc
eſt tertiū opus qd̄ facit ſpūſctūs in aīa.
ante autē aduentū ſpūſſancti in animaꝫ
ipa eſt quaſi herba vel arbor mortua et
arida ꝛ ſine humore gr̃e: ꝛ ꝑ cōſequēs ſi/
ne fructu: ideo non eſt apta niſi incendio
infernali: q2 omnis arbor que non facit
fructū excidet̃ ꝛ in ignem mittet̃ ꝛ ardet
ſed adueniente ſpūſctō viuificante red/
ditur ei gratia humoris Eſa. xliiij. Effū
dam ſpiritūꝫ meū ſuper ſemen tuū: ꝛ be/
nedictionē meam ſuper ſtirpē tuā ꝛ ger/
minabit inter herbas quaſi ſalices iux/
ta pretereuntes aquas ꝛ ſic anima fit ar
bor fructifera cuius folia ſunt bona ver/
ba: fructus bona opera: odor vero bona
fama: talis arbor erat illa anima que di
cebat. Ego ſicut oliua fructificaui in do
mo dn̄i: oliua eñ ſicut in ſe pinguis eſt ꝛ
in aliis medicinalis: ſic anima debet ha
bere in ſe pinguedinem deuotionis ꝛ ali
os ſuſtentare ꝛ ſanare verbis ꝛ exemplis
cōſolatoriis: vt ſint folia eius ad medici
nam: ꝛ fructus eius in cibum Ezechiel.
xlvij. ca. Per hoc autē tertiū donū ſpi
rituſſancti ſoluit̃ tertium opus dyaboli.
Hoc autē tertiū opus facit ſpirituſſan/
ctus in anima. ſ. donū ſcientie: que docet
hominē gratioſe cōuerſari in medio na/
tionis praue ꝛ ſe amabilē exhibere: et ir/
reprehenſibilē: omnibꝫ quod ſpecialiter
fit per manſuetudinē ꝛ patientiā idō dicit̃
ad Gala. v. Fructus autē charitatis eſt
gaudiū: pax patientia: longanimitas et
bonitas. Per hoc auteꝫ tertiū donum
ſpirituſſancti ſoluit̃ tertiū opus dyaboli
in anima ſcꝫ ira: que hominē impedit ne
aliis fructificet per exemplū: conuerſati/
onē eius odibilē reddēdo Prouer. xviij.
Spiritū ad iraſcendū facilem quis pote
rit ſuſtinere: ꝛ Eccle. xviij. Nonne ardo/
rem iracundie refrigerabit ros. ſ. gratie.
Galath. vi. Uos q̄ ſpirituales eſtis hu/
iuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis.
Quarta die fecit deus luminaria ſolē Quar/
lunā ꝛ ſtellas: que quottidie curſum ſuū ta dies
perficiūt. Et per hoc intelligit̃ continui/
tas pſeuerantie in bono: ante eñ aduen/
tum ſpūſſancti licet homo bonū ꝓpoſitū
concipiat ꝛ aliqua de genere bonoꝝ faci
at ſtatim deficit ꝛ infirmat̃ manus poſt
factum ꝛ ad modicum temptationis im
pulſum reddit ſe victum: ſed adueniēn/
te ſpirituſancto fortificatur ꝛ roboratur
et que prius erant importabilia tunc vi/
dentur leuia: exemplum eſt de beato Pe/
tro qui ante receptionem ſpirituſſancti
ad verbum ancille dum mori timuit vi/
tam negauit: ſed poſtea virtute indutus

ex alto pro xp̄o mori leue reputauit: nec
per aliquam temptationem a bono pro/
poſito auerti potuit: ideo dicit̃ de anima
ſctā. Jere. ij. In deſiderio anime ſue at/
traxit ventum amoris ſui ſcꝫ ſpirituſſan/
cti donū quod eſt amor: nullus auertet
eam. ſ. nulla temptatio. De iſtis viris
ſpūalibus dicit̃ Judicū. v. Stelle manē/
tes in ordine ꝛ curſu ſuo aduerſus ſyſa/
ram pugnauerunt. i. aduerſus dyaboluꝫ
Milites ſic ordinati horribiliores ſunt
demonibꝫ vt caſtroꝝ acies ordinata: ita
Judicū. xiiij. Irruit ſpiritus in ſampſo/
nem ꝛ lacerauit leonē. i. diabolū q̄ edum
in fruſta decerpſerat. Hoc autē opus
fac̃ in anima ſpūſſctūs ꝛ eius donū. ſ. for
titudinis: qui eñ ſperant in domino mu
tabunt fortitudinem. ſ. carnalem in ſpiri
tualem. current et non laborabūt: ambu
labūt ꝛ nō deficiēt Eſa. xl. Sed de forti
bus in ſeruitio diaboli dicit Jere. xxiij.
Factꝰ eſt decurſus eoꝝ malus: ꝛ fortitu/
do eoꝝ diſſimilis qui. ſ. ſūt debiles in ſer
uitio dei Eccl'. v. Ne ſequaris in fortitu/
dine tua concupiſcentias cordis tui.
Per hoc donū quartum ſpirituſſancti
deſtruitur in anima quartū opus diabo
li. ſ. accidia que eneruat vires hominis ꝛ
Quinta dies facit laborem in preceptum. Quinta
die fecit deus piſces ꝛ aues: ꝑ aues que
mediantibus alis volant intelligunt̃ cō/
templatiui qui deſiderio eternoꝝ et con/
temptu mundanoruꝫ a terra ſe eleuant.
Per piſces qui mediantibus pēnulis in
aqua natant ꝛ non ſubmergunt̃ boni di/
uites qui ſunt in aqua temꝑalis affluen
tie: ꝛ tamen in ea nō ſubmerguntur ꝑ ni
miū amorem: de quibus dicit pſ. Diui/
tie ſi affluāt nolite cor apponere: licet eñ
ſe non ſeparent corꝑe: ſeparantur tamen
mente. Non eñ omnes piſces ſunt im/
mundi: nec omnes diuites reprobandi.
Illi eñ qui ad modum piſcium natant
per opera miſericordie ſunt mundi: ſed
illi qui ſicut anguille ſe abſcondunt in lu
to ſunt immūdi: de quibus dicit̃. i. Thi.
vi. Nam qui volūt diuites fieri incidūt
in laqueum ꝛ temptationem diaboli: et
in deſideria praua mergunt̃. Hoc eſt q̄n
tum opus quod facit ſpirituſſanctus in
anima. Ante aduentum eñ ſpirituſſan/
cti cor ad terrena deprimebat̃ ꝓpter nimi
um amorem: vnde de peccatoribus dicit
pſ. Oculos ſuos ſtatuerunt declinare in
terram: quia vbi. ſ. amor ibi oculus. Sꝫ
adueniente ſpirituſancto cor de terrenis
ad celeſtia eleuatur Ezech. ꝑmo. Cum
eleuaretur cherubin. ſ. de terrenis eleua/
bantur pariter et rote id eſt viri perfecti
volubiles ad modum rotarum ex parui
tudine obiecti. Spiritus eñ vite erat in
rotis ꝛc̃. Hoc autem opus facit ſpiri/
tus in nobis per ſpirituſſancti donum. ſ.
conſilij: conſilium autē eſt. Uade et ven/
de omnia que habes ꝛ da pauperibꝰ ꝛc̃
Per hoc autem donū ſpirituſſancti in
anima deſtruitur quintū opus diaboli. ſ.
auaritia que eſt idolorum ſeruitus: quia
vbi eſt ſpiritus domini ibi libertas. ij. Sexta
Corinth. iij. Sexta autem die deus dies
fecit hominē ad imaginem et ſimilitudi
nem ſuaꝫ Gen. ꝑmo. Faciamus ꝛc̃. Nūc
enim homo ſiue anima in ſe imaginem
et ſimilitudinem dei gerit et exprimit:
quando ad eternorum contemplationeꝫ
ſe conuertit. Hoc autem eſt ſextum opꝰ
quod facit ſpirituſſanctus in anima. ele/
uat enim ipſam ad contemplanduꝫ eter
na et hoc per donum ſpirituſſancti. ſ. in/
tellectus. Eſt enim intellectus donum
interius ꝛ ſuperius. i. Corinth. ij. qd̄ ocu
lus non vidit ꝛc̃. ſequitur. Nobis autem
reuelauit per ſpiritūſanctum ſuū. Spiri
tus eniꝫ omnia ſcrutatur id eſt facit ſcru
tari profunda: vt dicitur. ij. Corinthioꝝ
iij. Nos vero omnes reuelata facie glo/
riam domini ſpeculantes in eādem ima
ginem transformamur a claritate in cla/
ritatem tanq̄ꝫ a ſpiritu domini. Per h̄
opus ſextum deſtruitur ſextum opus dia
boli in anima noſtra. ſ. luxuria que maxi
me in homine imaginem dei deprauat.
Hoc enim peccatum aſſimilat homineꝫ
brutis que ſunt ſine intellectu: vt dici/
tur in pſ. Homo cum in honore eſſet nō
intel. ꝛc̃. Cōtra tales dicit̃ in pſ̄. Noli/

te fieri ſicut equus ⁊ mulus ⁊c̃. Spirit⁹
em̃ ſctũs non cõpatiť ſecũ hoc pctm̃: imo
ipm̃ deſtruit ⁊ diſſoluit Geñ. vi. Nõ
pmanebit ſpũs meus in homie ineternũ
qꝛ caro eſt .i. carnaliter viuit maxime in
pctõ carnis in quo homo totus efficitur
caro Job. xxxiiij. Si direxerit ad domi/
nũ cor ſuũ p feruorẽ ſcꝫ deſiderij: ſpm̃ il/
lius ⁊ flatum ad ſe trahet. Deficiet om/
nis caro ſimul ⁊ homo in cinerẽ reuerteť
ex ꝓpria ſcꝫ fragilitatis ⁊ carnalitatꝭ cõ/
Septima die ſideratione humiliando ſe. Septima
die requieuit deus ab omni ope quod fe
cerat: hec em̃ cõſumatio poſt laborẽ pre/
teritoꝝ eſt ſeptimũ quod facit ſpũſſctũs
in anima: quia poſt laborẽ actionis va/
cat ad contemplationẽ quietis Apocal.
xiiij. Amodo iam dicit ſpũs vt requieſcãt
a laboribꝫ ſuis. Hec autẽ requies ha/
betur p donũ ſapiẽtie in quo iam pregu/
ſtatur cena eterne btitudinis: vbi erit re
quies Eſa. xxxij. Huiuſmõi aũt dulce/
dinẽ facit ſentire ſpũſſctũs Sap. xij. O
q̃ bonus ⁊ ſuauis eſt dñe ſpũs tu⁹ in oĩ/
bus. ⁊ Eccle. xxiiij. Spũs me⁹ ſup mel
dulcis ⁊ hereditas mea ſup mel ⁊ fauũ.
huius autẽ hereditatis pignus eſt ſpiri/
tuſſctũs Ephe .i. Signati eſtis ſpiritu p
miſſionis ſctõ qđ pign⁹ qui habet in ma
iori quiete expectat ꝓmiſſionẽ q̃ eſt eter/
ne hereditatis licet pfecte nõ quieſcat ⁊c̃

Per hoc aũt donũ deſtruiť ſeptimum
opus diaboli .ſ. gula: qꝛ guſtato ſpũ deſi/
pit omnis caro ⁊ ſapores mundi inſipi/
di fiunt: qui aũt hunc ſaporẽ bibit et dul
cedinẽ ei⁹ ſapit: de nihilo curat quouſq̧
poculo pleno bibat in regno dei. Sic er/
go apparet quõ ſpũſſctũs mittiť ad curã/
dum: ⁊ quõ ſeptẽ diebus .i. ſeptem donis
creat oĩa que ſunt neceſſaria homini. Et
quõ per illa ſeptẽ dona ſeptẽ opa diabo/
li in aĩa diſſipanť. Spũs em̃ ſctũs adue/
niens in anima creationẽ operať qꝛ facit
de nihilo aliquid: homo em̃ peccãdo fit
nihil: quia a vero ente ad terram ſe ver/
tit ſiue ad terrena que de ſe non ſũt Je/
remie. iiij. Aſpexi terram ⁊ ecce vacua
erat ⁊ nihil. ⁊ pã. xiij. Ad nihilũ dedu/
ctus eſt in conſpectu eius malignus: li/
cet in aſpectu hoĩs aliquid videať: et iõ
diciť. Ecce factus es ⁊ non eris in perpe
tuũ. .i. ad Corinth. xiij. Si charitatẽ non
habuero nihil ſum. Sic igiť apparet mo
dus per quẽ mittiť ſpũſſctũs ad creãdũ
Quẽ nobis concedat qui viuit ⁊c̃. Amẽ.

Tractatus de vltimo iudicio.

E vltimo dei iu/

D dicio mihi conſideranti oc/
currunt p ordinẽ duodecim
inquirẽda vicꝫ ſex ex parte iudicis: ⁊ ſex
ex pte iudicãdoꝝ. Ex parte iudicꝭ que/
rendũ eſt. ſcꝫ Primo quis erit iudex.
Scdo quãdo iudicabiť. Tertio vbi
iudicabit. Quarto que erit eius fami
lia. Quinto qui erunt teſtes ſententie
Sexto qui ſunt iudicandi. Septi/
mo de quibus ſunt iudicandi. Octa/
uo qui erunt accuſantes. Nono q̃ erũt
teſtes delicti. Decimo ſi erũt ibi aduo
cati. Undecimo que erit accuſatio.
Duodecimo que erit ſentẽtia. Quã/
tum ad primũ eſt dicendum q̄ iudex vl
timi iudicij erit xp̃s ieſus .ſ. ſecunda per
ſona in trinitate. Et obmiſſis multꝭ ra/
tionibus hoc probantibus in nouo teſta/
mento ponã duas rationes Auguſti. de
ciui. dei vltimo fundatas ſupra vetus te/
ſtamentũ. quaꝝ Prima ratio eſt ⁊ fun/
dať ſuper illud Eſa. xlviij. Ego primus ⁊
ego nouiſſimus ⁊ ero in ſempiternũ: ma
nus em̃ mea fundauit terram ⁊ dextera
mea firmauit celũ: vocabo eos ⁊ ſtabunt
ſimul: ⁊ congregamini omnes vos ⁊ au/
dite ⁊c̃. ⁊ infra. Nũc dñs deus miſit me
⁊ ſpũs eius. Hoc em̃ ſm formã ſerui di/
de re futura vtens tempe preterito p fu/
turo: ſed alibi ꝓpha diċ. Sicut ouis ad oc/
ciſionẽ ductus eſt: non em̃ ait: duceť: ſed
pro eo q̄ futuruꝫ erat preteriti temporis
poſuit verbũ ſicut alibi facit ſepe. Se
cunda ratio fundať ſuper dictũ zacharie
ꝓphete: ⁊ hoc pbat .ſ. valde euidenter di.
Omnipotentem miſit omnipotens id ẽ
deus pater miſit filiũ: ⁊ plures alias rõ/
nes fecit Augu. hoc pbantes .ſ. q̄ xp̃s le/

ſus debet viuos ⁊ mortuos iudicare. hoc
habito occurrũt tria cõſiderare: et Pri
mo ſi xp̃s veniet glioſus an nõ. Scdo
ſi veniet cũ ſignis paſſionis ei⁹. Ter/
tio ſi veniet benign⁹ vel ſeuer⁹. Quã/
tum ad primũ eſt notandũ q̄ ſicut diciť
Math. xvi. Fili⁹ homis venturus eſt in
glia patris ſui cũ angelis ſuis: ⁊ tũc red
det vnicuiq̧ ſm opera ſua. vbi diċ Hie/
ronym⁹. Prouocatꝭ aũt diſcipulis: vt ab
negarent ſe ⁊ tollerẽt crucẽ ſuam: gran/
dis fit error audientiũ: idcirco triſtibꝫ le
ta ſuccedũt. Et dicit filius hoĩs ventu/
rus eſt in glia patris ſui cũ angelis ſuis
Si times mortẽ audi gloriã triumphan
tis: ⁊ vere crucis audi ⁊ cõſidera angelo
rũ miſteria. quaſi diceret. nũc filius hoĩs
venit: ſed nõ in glia: non em̃ decebat euꝫ
in glia conſtitutũ pctã noſtra portare et
ignominiã crucis. tunc autẽ veniet glo/
rioſus ⁊ diſcipulos ſuos faciet vt ſint cõ
formes glie ſue. Itẽ Criſoſ. Non em̃ dix
it in tali glia in qua eſt pater ne alterita/
tem glie ſuſpicaremur: ſed ait. in gloria
patris vt eadẽ glia oſtendať: ſi autẽ glia
vna eſt: manifeſtũ eſt q̄ ſubſtãtia vna eſt.
Quid eſt ergo timẽs Petr⁹ mortẽ audi
ens qꝛ tunc me videbitꝭ in glia ⁊c̃. ⁊ vos
Sed ↄtra illã concluſionẽ arguiť ſic: ex
aſpectu glie ſurgit fruitio: ſed cũ xp̃m vi
ſurus ſit oĩs oculus iuxta illud Apoca.
Uidebit eũ oĩs oculus ⁊c̃. tunc ſi veniet
in glia omnes fruenť: ⁊ p cõſequẽs nõ ti/
mebũt: patet per illud qđ ſubdit ibidem
⁊ qui eum pupugerunt plangent ⁊c̃. Re/
ſpondeo ⁊ dico q̄ dãpnati nõ fruenť illa
glia ſed magis dolebũt de ea iuxta glo.
ſup eodẽ verbo di. q̄ nõ tam dolebũt de
ipo tormẽto q̃ quia repellenť a tali con/
ſortio: vel forte ita terrebunť vt non vide
Scdo ant dictã gliam qđ nõ credo. Quan/
tũ ad ſcdm: in qua forma apparebit xp̃s
vicꝫ ſi cũ ſignis paſſionis aut non. Dico
q̄ apparebit ſimplr vt deus: ergo nõ por
tabit ſigna ſeruitutis cuiuſmõi ſũt ſigna
paſſionis cũ in eis xp̃us aſſumpſerit for/
mam ſerui ⁊ ſũme ſe humiliauerit: iuxta
illud apli ad Philip. ij. Humiliauit ſe
metipm̃ ⁊c̃. Rñdeo et dico q̄ illa ſigna
nõ ptendũt ſeruitutẽ ſꝫ gliam ⁊ triũphũ
vñ Criſo. ſup Math. diċ. q̄ crux illa ⁊ ci
catrices ille erũt ſolis radijs lucidiores:
⁊ idẽ ait. Cõſidera quãta ſit virtus crucꝭ
ſol obſcurabiť: ⁊ luna nõ dabit lumẽ ſuũ:
vt diſcas q̄ luna tũc erit lucidior: et ſole
clarior. Et ratio redditť: qꝛ vbi ſũt ſigna
cauſe magis apparet effectus: ſed cicatri
ces ſunt ſigna paſſionis q̃ eſt cauſa exal/
tationis ⁊ dãpnationis xp̃i iuxta qđ in/
fert oppoſitũ auctoritas allegata dicens
ꝓpter qđ ⁊ deus exaltauit illuꝫ. Item ad
Hebre. v. Exauditus eſt p ſua reuerẽtia
Quantũ ad tertiũ vtꝝ xp̃s veniat ad Tertio
iudiciũ ſeuer⁹ vel benignus. Dico q̄ bo
nis apparebit benignus ⁊ malis ſeuer⁹:
vnde Math. xxv. dicet bonis: Uenite
benedicti pr̃is mei ⁊c̃. malis vero dicet.
Ite maledicti ⁊c. Sed quõ vtriſq̧ cũ
benignitas nõ ſepeť a iudice. Dicendũ
q̄ mali magis ſcient eã cõtra ſe q̃ pro ſe
cũ ſumme dolebũt de tãto bono quo ſen
tient ſe ppetuo priuatos. Quantuꝫ ad Scda ps pncipalis.
ſcdm pncipale quãdo .ſ. veniet xp̃s ad iu
diciũ. Dicendũ eſt ad hoc volendo tute
rñdere cum Aug. ij. de ciui. dei. q̄ ſi neceſ
ſariũ eſſet hoc ſcire dñs diſcipulis nõ dix
iſſet: Non eſt veſtꝝ noſce tempa vel mo/
menta q̃ pater poſuit in ſua ptãte. Sed
volendo p aliq̃s cõiecturas circũloq: de
hoc iudicio occurrũt tria conſideranda.
et Primo qua hora dñs ad iudiciũ ve
niet. Scdo quo die ⁊ quo menſe veni
et. Tertio quo anno ⁊c̃. Quantuꝫ
ad primũ dicitur q̄ media nocte veniet:
iuxta illđ Math. xxv. Media nocte cla
mor factus eſt ecce ſpõſus venit: vbi diċ
Hierony. Traditio iudeoꝝ eſt xp̃m me
dia nocte ventuꝝ in ſilitudine egiptij tẽ/
poris qñ paſcha celebratũ eſt: ⁊ extermi/
nator venit ⁊ dñs ſup tabernacula tran/
ſijt: ⁊ ſanguine poſtes noſtroꝝ frontium
cõſecrate ſunt: vñ reor ⁊ traditionẽ apo/
ſtolicã pmanſiſſe: vt die vigiliaꝝ paſche
ante noctꝭ mediũ domini populũ dimit
tere non liceat expectãtes xp̃i aduentum
ſecuritate pſumpte poſtq̃ illud tempus

ſcti cuncti agant dic: vñ pſ. Media no
cte ſurgebã ad confitendũ tibi. vbi glo.
hies dñi. i. aduẽtus dñi qui dicitur dies nõ
pro tempore diei: ſed qꝛ tunc omnia erunt
aperta: vt patet ex textu qꝛ implicaret a
poſtolo dicẽti ꝙ dies veniet de nocte ⁊c̃.
II. cõſi. Quantum ad ſcd̃m. ſ. quo die veniet.
Dicendũ ꝙ veniet. xxiiij. die Marcij. et
hoc ꝓbatur tripliciter. et Primo qꝛ ſicut
iudei arguũt horã ex celebratione paſce:
⁊ tranſitu ſup tabernacula in egypto ita
ego arguo diẽ cum tali paſcha ⁊ tal' trã
ſitus fuerit illa dies. ſ. xxiiij. die Marcij
Scd̃o quia tali die iudicatus fuit xp̃s
iniuſte ſm Auguſti. ij. de ciui. dei: ergo eodẽ
die videtur conueniens ꝙ veniat iudicatu
rus mundũ iuſte. Tertio qꝛ figura et
motus circularis ⁊ opatio ſm geometri
cos eſt ꝑfectiſſima: qꝛ finit vbi incipit: ſꝫ
dei opatio quecunqꝫ eſt ꝑfectiſſima: quia
dei ꝑfecta ſunt opera: ergo eſt circularis ꝯfi
niens vbi incipit ſi finiri debeat: ſed mũ
dus incepit tali die. ſ. xxiiij. marcij: ergo ibi
debet finiri. Et ſic ex hoc patet etiam de
menſe. ſ. ꝙ tali menſe mũdus finiri debet
III. con ⁊ xp̃s ad iudicandũ venire. Quantũ
ſidera. ad tertiũ. ſ. quo anno. Dico ꝙ ſi non tran
ſiſſet ſextus millenarius annorũ a mũdi
creatione forte haberẽ opinionẽ cũ Au
guſtino. ij. de ciui. dei. vij. ca. vbi videtur
opinari ꝙ debet venire antixp̃s octauo
millenario. Vñ verba Auguſti. ſũt hec
ptractãs illud Apocal. ij. Vidi angelũ
deſcẽdentẽ de celo habentẽ clauẽ abyſſi ⁊
cathenã in manu ſua: ⁊ tenuit draconẽ il
lum ſerpentẽ antiquũ q cognominatus eſt
dyabolus ⁊ ſathanas ⁊ alligauit illũ mil
le annis ⁊ miſit illũ in abyſſum ⁊ clauſit
⁊ ſignauit ſup eum vt non ſeduceret gẽ
tes donec conſumentur mille anni: vbi dicit
Aug. Hic enĩ ptãtem habet ſeducẽdi ⁊
poſſidẽdi q fuerãt liberati cohibuit atqꝫ
frenauit ⁊c̃. Mille anni vt mihi occur
rit duobꝰ modis põt intelligi: aut quia i
vltimis annis mille illa res agitur ⁊ in ſe
xto millenario annoꝝ tanqꝫ ſexto die cu
ius nũc ſpacia poſteriora voluuntur ſecutu
ro: deinde ſabbatũ qd̃ nõ habet veſperã
requiẽ. ſ. ſctõꝝ que non habet finẽ: vt hu
iuſmõi millenarij tanqꝫ diẽ nouiſſimam
partẽ q remanebit vſqꝫ ad terminũ ſecu
li mille. ſ. annos appellauerit: eo mõ quo
pars ſignatur a toto: aut certe mille anni p
annis oĩbus huiꝰ ſeculi poſuit: vt ꝑfecto
numero vocaretur tempis plenitudo. III. ꝑ
Quantũ ad tertiũ ꝑncipale vbi iudi ꝑncipa
cabitur: tria breuiter ſunt iudicanda. ſ. lis.
Primo vbi ſtabit iudex. Secũdo
vbi ſtabũt mali iudicãdi. Tertio vbi
ſtabũt boni acceptãdi. Quantum ad
primũ eſt dicendũ ꝙ xp̃s iudex ſtabit in
aere ſupra montẽ oliueti: qꝛ ibi a diſcipu
lis viſus eſt qñ aſcẽdit: ſed ſic debet veni
re ſicut aſcendit: iuxta illud Act. i. Viri
galilei qd ſtatis ⁊c̃. vſqꝫ ibi. Sic veniet
Qñ autẽ ihs aſcẽderit de monte oliueti
patet eodẽ cap. cum dicit. Tunc reuerſi
ſunt hieroſolymã a mõte q vocatur oliueti
Hoc etiã cõfirmat gloſa Rabani. cũ dicit
de monte. ſ. oliuaꝝ aſcendit xp̃s: vbi xp̃i
morte ſathanas eſt confuſus. Iſtã cõ
cluſionẽ aſſerit glo. ſup illo verbo Ioe
lis. iij. Cõgregabo omnes gẽtes: ⁊ dedu
cam eas in vallẽ Ioſaphat. vbi glo. Hic
quidã intelligũt ꝙ in valle q eſt in latere
montis oliueti deſcenſurus eſt dñs ad iu
diciũ: qd̃ friuolum eſt. Non enĩ in terra
ſed in ſpacio huius aeris ſedebit: cõtra
montẽ oliueti de quo aſcendit. Quã Scd̃o
tum ad ſcd̃m: vbi ſtabunt mali iudican
di. Dicendũ ꝙ in valle ioſaphat Ioelis
iij. Cõgregabo inqt oẽs gẽtes ⁊ deducã
eas in vallẽ ioſaphat ⁊ diſceptabo cũ il
lis. Sed h nõ intelligitur de bonis qꝛ erũt
in aere vt patebit: ergo intelligitur de malis.
Itẽ mgr hiſtoriaꝝ vt recitat Hiero. dicit
In valle Ioſaphat iudicabitur oĩs homo
iudicantibꝰ angelis illos. Sed ꝯtra nõ
videtur ꝙ in tã parua valle poſſit ſtare tan
ta multitudo. Sꝫ rñdeo ꝙ ille q põt ho
minem de puluere ſuſcitare põt multos
in vna vallecula collocare vel aliter ſicut
dicit Hiero. poterunt ſtare in locis circũ
ſtantibus vt iudicem videant illi quorũ
vallis non eſt capax. Quantũ ad ter Tertiũ
tiũ: vbi ſtabunt boni. Dicitur ꝙ ſtabunt in

aere ⁊ obuiam xp̃o: iuxta illud apoſtoli
i. Theſſalo. iiij. Mortui qui in xp̃o ſunt
reſurgent p̃mi: deinde nos q viuimus q
relinqmur ſimul rapiemur cũ illis in nu
bibus obuiam xp̃o in aera ⁊c̃. quem paſ
ſum pertractans Auguſti. in libro de ci
uitate dei li. ij. cap. ij. dicit ſic. Queri ſolet
verũ illi quos viuentes inuẽturus eſt do
minus ieſus xp̃s quoꝝ perſonas atqꝫ il
los qui tunc ſecum viuebant transfigu
rauit amplius nũqꝫ morituri ſint an ip
ſo temporis puncto que cum reſurgenti
bus rapientur in nubibus obuiã xp̃o in ae
ra: ad immortalitatẽ per mortẽ mira ce
leritate tranſibunt. Neqꝫ enĩ dicendum
eſt fieri non poſſe: vt dum per aera in ſub
lime portantur in illo ſpacio cõmoriantur
⁊ reuiuiſcant. Item glo. ſuper eodẽ paſ
ſu dicit: deinde nos qui viuimus qui re
linqmur. i. illi de nobis qui viui erimus
⁊ reſidui cum xp̃o rapiemur ab angelis
ſimul cum illis qui nos ꝑceſſerunt ad re
quiem in nubibus: quia nubes ſuſcipiẽt
eos vt xp̃m in aſcenſione nubes ſuſcepit
Ideo glo. ſup illo verbo Ioelis. iij. Con
gregabo omnes gentes ⁊c̃. dicit in valle
Ioſaphat. ſ. ad iudiciũ domini: ad quod
congregabuntur non ſolũ iudei qui cre
dere noluerunt: ſed etiã omnes impij: q
ab initio mundi fuerunt: iſti autem non
aſcendent in valle iudicis. i. damnatio
nis: ſed eleuabuntur in nubibus obuiam
IIII ꝑn chriſto. Quantum ad quartũ princi
cipale pale ſcilicet: que erit familia iudicis in
dicantis. Dicendũ eſt ꝙ ſicut habent do
mini temꝑales triplicem familiã: ſic ip̃e
habebit ſcꝫ Primo minorẽ ad ſentẽti
am preparantẽ. Scd̃o maiorẽ in ſen
tentia aſſiſtentẽ. Tertio minimã ſen
tentiã exequentẽ. Primo dico ꝙ xp̃s
iuſtus iudex i iudicio vltimo habebit fa
miliam minorẽ ſicut angelos: de quibus
dicitur Dañ. vij. Milia milium miniſtra
bant ei ⁊c̃. Et Auguſti. de ciui. dei libro
ij. cap. ij. dicit ꝙ hec congregatio per mi
niſterium angeloꝝ fiet: de quibus dicitur
pſ. xlix. Congregate illi ſanctos eius ⁊c̃.
Secundo habebit familiam maio
rem. ſ. illos qui in ſententia aſſiſtent: de
quibus vbi ſupra. Et decies cẽtena mi
lia aſſiſtebant ei. Et Auguſtinꝰ de ciui
tate dei. Deſcendet cum angelis ⁊ alios
euocabit de ſupernis locis ad faciendũ
iudicium ⁊c̃. Tertio etiam habebit
inimicos qui ſententiam exequantur: et
hij erunt demones qui malos ſecũ ad in
fernum deducent. Vnde Auguſti. libro
ij. de ciuitate dei cap. vij. de dyabolo lo
quens ait. Nam ſeducere gentes nunc ⁊
ſecum trahere in eternam penam poteſt
Poſſunt etiam tales executores eſſe bo
ni angeli: vnde Auguſti. Separabunt
impios a pijs per bonos angelos: quia
officia vindicte poſſunt implere boni bo
no animo: ſed officia miſericordie nõ poſ
ſunt implere mali angeli id eſt dyaboli. V. ꝑnci
Quantum ad quintuꝫ principale. ſ. pale
qui erunt teſtes ſententie iudicis. Dicen
dum eſt ꝙ triplex genus teſtium erit ibi
ſcilicet Primo vniuerſitas angeloruꝫ
de quibus dicitur Math. xxv. Cum ve
nerit filius hominis in ſede maieſtatis
ſue et omnes angeli cum eo. Secun
do vniuerſitas beatorum de quibus eti
am vbi ſupra. Cum venerit filius homi
nis ⁊c̃. Et ſequitur. Sedebitis et vos ſu
per ſedes duodecim ⁊c̃. Et non ſolum
duodecim vt dictum eſt: ſed Tertio
vniuerſitas ſanctorum ſm Auguſtinuꝫ
ij. de ciuitate dei cap. v. qui verbum pre
dictum pertractans ait. Nec quoniam
ſuper duodecĩ ſedes ſeſſuros eſſe ait du
odecim homines ſolos cum illo iudica
turos putare debemꝰ: duodenario enĩ
numero vniuerſa quidem ſignatur iudi
cantium multitudo: propter duas par
tes numeri ſeptenarij: que ſignat ple
rumqꝫ vniuerſitas: que due partes in
tres et in quattuor multiplicate duode
cim faciunt. Nam quater ter et ter qua
tuor duodecim faciunt. Item Zacharie
xiiij. Veniet dominus deus meus om
neſqꝫ ſancti cum eo ⁊ cetera. Quarto
vniuerſitas populorum. Vnde Mat
thei. xxv. vbi ſupra. Congregabuntur
ante eum omnes gentes ⁊ ſ. ⁊ cetera.

Sexto ꝑncipaliter

Quantũ ad ſextũ ꝑncipale.ſ. q̃ erunt teſtes delicti. Dico ꝙ erũt in triplici differentia. qꝛ Primus erit ſupra ſe.ſ. deus q̃ omnia intuetᷣ q̃ ait Iere. xxix. de ſeipſo. Ego iudex ꝛ teſtis dicit dñs. Secundus erit intra ſe.ſ. ꝓpria conſcientia. vnde Auguſti. Quiſq̃s iudicem times preſentem conſcientiã corrige: ſenſus eñ teſtimoniũ cõſcientie tue eſt: dabit enim teſtimoniũ de operibus nr̃is bonis conſcientia: iuxta illud apli. ij. Coꝛ. i. di. Nam glia noſtra hec eſt teſtimoniũ cõſcientie noſtre ꝛc̃. Tertius erit iuxta ſe.ſ. angelus cuſtos: iuxta illud Iob. xx. Reuelabunt celi iniquitatẽ eius. Itẽ Criſo. ſup Math. omel. xxv. Omnes angeli aderunt teſtantes, ꝛ ipi quantũ adminiſtrauerint miſſi a dño ad hominũ ſalutem.

Quantũ ad ſeptimũ q̃ ſunt iudicãdi. Dico ꝙ iudiciũ tripliciᷣ accipiᷣ.ſ. Primo modo ꝓ dãnatiõe ꝛ illo modo accipit ſaluatoꝛ Ioh. v. ca. di. Amen amen dico vobis. quia qui verbũ meũ audit et credit ei qui miſit me habet vitã eternam: ꝛ in iudiciuꝫ non venit ſed tranſiet a morte in vitã: qđ verbũ ptractans Augu. in libꝛo de ciui. dei li. xx. cap. v. ait Ecce hic dicit fideles ſuos ad iudiciũ non venire quomõ ergo ꝑ iudiciũ ſeꝑabunᷣ a malis ꝛ ad eius dexterã ſtabũt niſi quia hoc loco iudiciũ poſuit pro dãpnatione: in tale quippe iudiciũ non venient: qꝛ audierũt verbuꝫ eius ꝛ credũt ei qui miſit eũ: illo iudicio iudicabunᷣ mali: vnde Eſa. liiij. ca. Omnẽ linguã reſiſtentẽ tibi in iudicio iudicabis ꝛc̃. Scđo modo pro ſententie ꝓmulgatione: ꝛ illo modo accipiᷣ illud apli. Surgite moꝛtui venite ad iudiciũ. i. ad ꝓmulgationẽ ſententie: ideo iſto iudicio iudicabunᷣ nõ omnes beati Ad oẽs eñ malos diceᷣ. Ite maledicti i ignẽ eternũ: ꝛ bonis econtra. Venite benedicti: ſed non ad btõs: qꝛ non diceretᷣ venite his q̃ iam venerũt: nec ꝑcipite his qui iam ꝑceperũt: ſed ſcti qui iã perceperunt gl̃iam in iudicio illã tenebunt: cum hec ſit vita eterna vt cognoſcãt te ſolum deũ verũ ꝛ quẽ miſiſti ihm xp̃m Ioh. xvij cap. Et ideo nõ accipiẽt: qꝛ iã acceperũt ſicut nec venient qꝛ iam venerũt. In dãpnatis autẽ nõ ſic: qꝛ aliqui ibunt ad penam in qua nunq̃ fuerunt ꝛ aliqui redibunt ad penã qui ad eã ſaltem quo ad locum vocati fuerãt ad iudiciũ. Ideo bene diciᷣ his q̃ de nouo vadũt ꝛ his q̃ iterum redeunt. Ite maledicti ꝛc̃. Tertio modo accipiᷣ iudiciũ nõ ꝓ actu iudicandi: ſed ꝓ effectu.ſ. iudicij.ſ. ꝓ retributione que eſt duplex.ſ. in malis pena ꝛ in bonis gl̃a de qua ſaluatoꝛ loquiᷣ in Iohanne di. Filius quidẽ hois venturꝰ eſt in gl̃ia patris cũ angelis ſuis: ꝛ tũc reddet vnicuiq̃ iuxta oꝑa ſua: iſto iudicio iudicabũt etiã oẽs ãgeli: vñ apl̃s. i. Coꝛ. vi. Neſcitis quia angelos iudicabimus qđ non põt intelligi nec de ꝑmo mõ iudicij nec de ſcđo: vt ex iam dictis patet: ergo de tertio: qꝛ omnis creatura rationalꝭ vel habebit penã vel gl̃iam que eſt effectus iudicij: ꝛ illo modo accipiᷣ iudiciũ in tertio membꝛo. Quãtũ ad octauũ ſ. de qbus debet iudicare eſt ſciendũ ꝙ.ſ. aliqui accipient iudiciũ dãpnationis de multis malis ſine vllis bonis: ꝛ hij accipiunt iudiciũ ſine miſcđia de q̃ dicit Iacobus in canonica. ij. ca. Iudiciũ ſine miſericoꝛdia illi qui non facit miſericoꝛdiam ꝛc̃. Aliqui accipient iudiciũ dãpnationis de multis malis cum aliq̃bus bonis: ꝛ iſti accipient iudiciũ illud cũ miſericoꝛdia: de quo ſaluatoꝛ ait Lu. x. Dico vobis: quia ſodomis in die illa remiſſiuſ erit q̃ꝫ illi ciuitati. Aliqui accipiẽt iudiciũ de multis bonis ſine vllis malis: et hij accipient gl̃iam ſine defectu. Quãtum ad nonũ ꝑuilegiũ.ſ. qui erunt teſtes delicti ſiue accuſatoꝛes. Et eſt ſciendum ꝙ erunt ibi tres accuſatoꝛes ſiue teſtes. quoꝝ ſcꝫ Primus erit diabolꝰ: vñ Auguſti. Preſto tunc erit diabolus recitans ꝟba nr̃e ꝓfeſſionis ꝛ obijciẽs nobis quecunq̃ fecimus ꝛ in quo loco ꝛ in qua hora: ꝛ q̃d boni tunc facere debuimꝰ. Tũc etiã dicturus eſt ille aduerſariꝰ: equiſſime iudex iudica illũ eſſe meũ ob culpam q̃ tuus voluntate eſſe noluit ꝑ gratiam:

tuus eſt per naturam: ſed meus eſt per miſeriã. tuus ob paſſionem meus ꝑ ſuaſionẽ. ille fuit tibi inobediẽs ꝛ mihi obediens: ergo iuſte ꝛ equiſſime iudex iudica hunc meũ eſſe vt cũ diabolo iuſte dãnetur. Scđs accuſatoꝛ eſt ꝓpriũ ſcelꝰ. vnde Sap. iiij. ca. Venient in cogitatione pctõꝝ ſuoꝝ timidi ꝛ traducẽt illos ex aduerſo iniq̃tates eoꝝ ꝛc̃. Item Bern. Tunc eloquentia ſimul cũ oꝑa dicent: tu nos feciſti: oꝑa tua ſumus non te deſeremus ſed ſemper tecũ erimus: ꝛ tecum ad iudiciũ pergemus: ꝛ ſic peccatoꝛem oĩa eius crimina accuſabũt. Tertius accuſatoꝛ erit totus mundus: vñ Criſo. In illa die nihil eſt qđ reſpõdeamus vbi celũ terra aqua ſol ꝛ luna dies ꝛ noctes ꝛ totus mũdus ſtabit aduerſum nos in teſtimoniũ pctõꝝ nr̃oꝝ: etiã ſi oĩa tacerent ipẽ tamẽ cogitationes nr̃e ꝛ oꝑa ſtabunt aduerſum nos ante deũ foꝛtiter accuſantes. Quantũ ad decimũ ꝑuilegiũ.ſ. ſi erunt ꝓ nobis aduocati tempoꝛe iudicij ꝛc̃. Dicendũ ꝙ non ſi diſcurrimꝰ per illos qui poſſunt eſſe.ſ. quia Primo non angeli: ſi eñ aliq̃s angelus deberet eſſe ille qui eſt cuſtos aĩe nr̃e eſſet: ſꝫ hic non erit: imo erit teſtis contrarius cõtra peccatoꝛẽ. Scđo non beati: quia erũt vt dictũ eſt teſtes contrarij cõtra peccatoꝛẽ. Tertio non iudex ipẽ xp̃s. qꝛ nullo iure iudex videri debet eſſe aduocatꝰ.

Quarto non dãpnati quia ſunt inimici dei ꝛ ideo non habent bonũ aduocare ꝓ aliquo corã tali iudice: qꝛ non exaudiᷣ aduocatus qui oditur: imo ex hoc iudex potius ꝓuocaᷣ: talis etiã aduocando derogat ſm iura cauſe.

XI. cõſideratio

Quantũ ad vndecimũ ꝑncipale que ſcꝫ erit ſententia. Dicendũ eſt ꝙ iuſti habebunt illud vbi eſt omne bonũ.ſ. vitã eternã: mali autem illud vbi eſt omne malũ ſcꝫ penã eternã: Math. xxv. Ibũt hi ſcꝫ mali in ſupplicium eternũ: iuſti vero in vitã eternam.

Sed notandũ eſt ꝙ maloꝝ duplex eſt pena: inter quas ſcꝫ Prima eſt ignis eternus: iuxta illud Math. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ ꝛc̃. Scđa eſt tenebꝛa ꝑpetua. Tertia eſt fletus infinitus: de qbus duobꝫ ſimul habeᷣ Math. xxij. ca. Mittite eum in tenebꝛas exterioꝛes ibi erit fletus ꝛ ſtridoꝛ dentiũ. Qui de cecitate oculi gaudebãt illic defleãt: q̃ circa illicitas concupiſcẽtias verſabanᷣ q̃tenus ſingula mẽbꝛa ſupplicio ſubiaceant: que hic ſingulis q̃buſq̃ vicijs ſubiecta ſeruiebant.

XII. cõſidera.

Quantũ ad duodecimũ qđ eſt vltimũ ſcꝫ ſi erit ibi aliq̃ excuſatio. Dicendũ ꝙ non: qꝛ nullus ſe excuſat de crimine obiecto niſi pctm̃ abſcondendo: vel iudicẽ fallendo: vel teſtis blãdiendo: ſed ibi illa eſſe non poterũt ꝓpter tria: nam Primo peccatũ iudici nõ poterit occultari: qꝛ vt ait apl̃s Hebꝛe. iiij. Omnia nuda et aperta ſũt oculis eius. ꝛ Hiero. ait. Aderit dies illa in qua facta nr̃a quaſi in quadã tabula picta demonſtrabunᷣ. Scđo iudex non poterit falli: qꝛ ipẽ eſt ille de q̃ diciᷣ ꝙ nouit in tenebꝛis cõſtituta. Vñ Leo papa. Iſta ẽ ſententia ſcꝫ ſũmi iudicis: iſte tremẽdus aſpectus cui ꝓuiũ eſt omne ſolidũ ꝛ apertum omne ſecretũ: ꝛ muta reſpondent: ſilentiũ confiteᷣ: ꝛ ſine voce mens loquiᷣ.

Tertio nec blandimentis poterit inclinari: qꝛ vt dicit pš. xcv. Iudicat orbẽ terre in equitate. Item etiã Aug. Expectatur dies iudicij vbi aderit ille iudex equiſſimus: q̃ nullius potentis perſonã accipiet. Item Bern. Venit dies illa in qua plus valebunt pura coꝛda q̃ꝫ aſtuta verba: ꝛ plus conſciẽtia bona q̃ꝫ marſupia plena. Ibi eñ erit iudex q̃ non falleᷣ verbis: nec flecteᷣ donis ꝛ intantũ appa rebit turbatus ille iudex ſcꝫ xp̃s: ꝙ etiaꝫ iuſti timebunt: ſed illius audita voce benigna.ſ. Venite bñdicti patris ꝛc̃. tunc gratulabunᷣ in infinitum. Quod nobis concedat ieſus xp̃s. Amen.

Tractatus ſuper Miſſus eſt.

In menſe autem ſexto miſſus eſt angelꝰ gabriel Lu. i. ca. Quia inſtante deuotiſſimo tp̃e aduentus dñi ꝛ ſaluatoꝛis nr̃i ihu xp̃i conſueuerũt mentes fideliuꝫ

aſpirare ad laudes ſacratiſſime m̄ris eiꝰ
idcirco in p̄ſenti aliis occupationibꝫ re/
ſecatis ad hiſtoriā annūciationis ange/
lice que hoc tempe legitur ad laudē vir/
ginis ſupradicte perurgens, animū dil/
poſui auxiliante eius filio lectionē hanc
iuxta modicitatē ingenij mei more ſoli/
to commendare. Nunc igit̄ ad ꝓpoſitū
accedendo eſt notandū q̄ in hac lectione
duo p̄ncipaliter deſcribunt̄. Primo q̄/
dem euāgeliſte narratio quaſi: loco pro/
hemij vſqꝫ ad locum illuz incluſiue. In/
greſſus angelus ad eā dixit. Secūdo
deſcribit̄ angeli ꝛ virginis mutua collo/
cutio: quaſi loco tractatꝰ ab eo loco: vbi
dicit̄ Aue gratia plena. vſqꝫ ad illum lo/
cum: ꝛ diſceſſit angelus ab ea. Circa
primā partē ſunt duodecim miſteria cō/
ſideranda. Primū de tempis oportu/
nitate: ibi. In menſe autez ſexto. Se/
cundū de nūcij ſingularitate: ibi: miſſus
eſt angelus gabriel. Tertiū de mitten
tis auctoritate: ibi: a deo. Quartū de
ciuitatis congruitate: ibi: in ciuitatē ga/
lilee. Quintū de ciuitatꝭ ꝓprietate: ibi
cui nomen nazareth. Sextū de puel/
le integritate: ibi ad virginem. Sep/
timū de iſtius virginis ſocietate: ibi: de/
ſponſatam viro. Octauū de illiꝰ ſpō/
ſi vocalitate: ibi: cui nomē erat Joſeph.
Nonū de vtriuſqꝫ coniugis nobilita/
te: ibi: de domo dauid. Decimū de iſti
us ſponſe vocalitate: ibi: ꝛ nomen virgi/
nis Maria. Undecimū de iſtius an/
geli introceſſione: ibi: ꝛ ingreſſus ange/
lus. Duodecimū de angeli locutione:
I. miſterium. ibi: dixit. Primū miſteriū eſt de tem/
poris oportunitate cū p̄mittit̄: in menſe
autē ſexto. Et dicit̄ iſte menſis ſextus nō
quidē in anno ſed iſtius annūciatiōis.
ī numero em̄ mēſiū paganoꝝ iſte mēſis
erat tertius. ꝛ in numero iudeoꝝ erat p̄/
mus. Sed dicit̄ ad l'ram menſis ſextꝰ a
cōceptione bti Johis baptiſte: de qua in
p̄ncipio capituli facta eſt mētio. Et ideo
dic̄ angelꝰ ad v̄ginē paꝝ infra: ꝛ hic mē
ſus eſt ſextus illi que vocat̄ ſterilis: de q̄
eſt intētio euāgeliſte aſtruere q̄ttuoꝛ cre/
ditas v̄itates. Prima q̄ inter cōceptī/
onē Joh. bap. ꝛ xp̄i fluxerūt. vi. mēſes: qꝛ
dicit: in mēſe autē ſexto referens hoc ad
tempus conceptiōis ſctē elizabeth ime/
diate p̄cedens. Scd'a q̄ inter tempus
cōceptionis dn̄i ꝛ natiuitatē bti Johan/
nis fluxerūt tres mēſes: qꝛ. ix. mēſes po/
nunt̄ cōiter inter cuiuſlibet conceptionē
ꝛ natiuitatē. Et iſta māſio bti Johis in
vtero materno habuit ſex mēſes an̄ xp̄i
cōnceptionē: poſtea tres. Tertia q̄ a
natiuitate bti Johis vſqꝫ ad natiuitatē
xp̄i fluxerūt. vi. menſes: quia cum nouez
ſint menſes habitationis hūane in vte/
ro materno: ꝛ ſicut xp̄s habuit tres ante
Johis natiuitatē; ita habuit ſex poſt ip/
ſam. Quarta q̄ xp̄i habitatio in vte/
ro matrꝭ fuit cōmenſurata inhabitatio/
ni alioꝝ hoīm naturalr̄ cōceptoꝝ vt oſtē
dat̄ q̄ xp̄s verā carnē de ſua matre ſume
bat: in cuius vero augmentū ſucceſſiuꝫ
ſumebat in decurſu nouē menſiuꝫ: ꝓpter
integrā cōſubſtantialitatē p̄fectā xp̄i ad
ſuā btām matrē in tāto cṗis augmento:
iō dicit ap'ls Gala. iiij. ca. Factū ex muli/
ere factū ſub lege. Iſte etiā mēſis de quo
hic loquit̄ euāgeliſta cū dicit: In menſe
aūt ſexto eſt mēſis marcij q̄ ad nos: qui
mēſus fuit illuſtris. de q̄ regre ſ̄. in ſmo/
ne annūciatiōis incipiētis. Annūciaui
ꝛ locutꝰ ſum cōſideratōe. iiij. Et ideo cū
iſte mēſis ſit ita ſolenniter illuſtratus ꝛ
ſup alios mēſes: voluit oſtēdere ſic etiaꝫ
tempis oportunitatē. ſ. in in mēſe et quo.
id eſt in marcio. Et ſi dicat̄ quō p menſ/
ſem ſextū itelligat̄ mēſis marcij. Rn̄det̄
q̄ cōceptio bti Johis bap. ad quā redu/
cit̄ iſte numerus ſenalis facta fuerat die
xxiiij. mēſis ſeptēbris vt p̄bat̄ ex eiꝰ nati/
uitate compata ad eiꝰ ꝯceptionē: ſic cō/
parat̄ natiuitas xp̄i ꝛ eiꝰ matris ad ſuas
cōceptiones: ꝛ iō p mēſem ſextū dat itel/
ligere marciū a conceptiōe bti Johis: ſic
numerādo. Sꝫ notandū q̄ habita certi/
tudine de mēſe fuerūt q̄ttuoꝛ queſtiones
de breuiori tempe. Prima de ſeptima/
na. ſ. qua ſeptimana iſtiꝰ mēſis facta fuit
iſta annūciatio. Et dr̄ q̄ incipiēdo quālꝫ

bet ſeptimanā a dn̄ica ſic̄ docet lex diuia
Gen. i. cap̄. Factū eſt veſpe ꝛ mane dies
vnus: ꝛ tūc currēte. b. p dn̄ica vt p̄bat̄ ex
ordine kalendaꝝ. iſta annūciatio fuit fa
cta in tertia ſeptimana marcij: vt patꝫ ex
dictis bea. Aug. iiij. li. de tri. ad denotan
dū q̄ xp̄s icarnatꝰ eſt i tertio qd̄ tēpꝰ dr̄
tempꝰ eſſe grē. Eſt em̄ triplex tempus.
Primū nature qd̄ durauit ab adā vſqꝫ
ad moyſen. Scd̄m ſcripture qd̄ dura/
uit a moyſe vſqꝫ ad xp̄m. Tertiū grē
qd̄ durabit a xp̄o vſqꝫ ad finē mūdi. cum
em̄ ſm Aug. vbi ſ̄. tria tempa diſtiguat
diuina ſcriptura. ſ. p̄mū ante legē qd̄ dici
tur tēpus nature. Scd̄m ſub lege qd̄
dicit̄ tēpus legis ſcripte. Tertiū poſt
legē qd̄ dicit̄ tempus grē in q̄ xp̄s fuit in
carnatus ſic̄ in tertia ſeptimana menſis
marcij. Scd'a queſtio de die. ſ. qua die
ſeptimane facta fuit hec annūciatio. Et
dicit̄ cōiter q̄ feria ſexta: quia eadeꝫ dies
annūciatiōis que ꝛ paſſionis dr̄ fuiſſe: ſi/
cut p̄bat̄ p dicta Augu. vbi ſ̄. q̄uis p ſe
iſta nota ſufficiāt tn̄ cōis ſentētia ita ha
bet: q̄ ſexta feria q̄druplici priuilegio eſt
ſublimata. Primū qꝛ iſta die fuit p̄mꝰ
homo factꝰ de terra imaculata: ita ꝛ ſcd'o
ea die de v̄gine intemerata ſm deductio
nē bti Andree ad Egeam. Scd̄m qꝛ
populꝰ hebreoꝝ a ſeruitute iſta die exi/
uit liberatus: qꝛ feria q̄nta ad veſpeꝝ cre/
dimꝰ imolaſſe paſcha ꝛ ſabbato tranſiſſe
mare rubruꝫ ſm dicta bti Grego. ꝛ ſexta
feria receſſiſſe poſt paſcha celebratum.
Tertiū qꝛ feria ſexta fuit xp̄s a magiſ
veneratꝰ: conſtat em̄ ipm natū fuiſſe die
dn̄ica: ꝛ per conſequēs in. xiij. die ſequē/
ti celebrat̄ epiphania in ſexta feria qua
die fuit veneratus. Quartū quia tali
die fuit mortuus ꝛ ſepultus: vt patet Jo
hānis. ix. ca. Tertia queſtio eſt de die
menſis. Et dicit̄ q̄. xxv. die menſis: quia
tunc dicit̄ eſſe. viij. kalendas aprilis: quo
die ſm Augu. vbi ſup̄ xp̄s fuit annūcia
tus ꝛ paſſus: ꝛ iſta dies credit̄ a nonnul
lis eſſe illuſtrata illo ſublimi miraculo q̄
deus mūdū creauit: quia tali die qualis
eſt. xxv. die menſis marcij mūdꝰ fuit cre
atus: ꝛ nō pōt intelligi niſi de p̄ma die q̄
mūdi creatio fuit incepta qua. ſ. deꝰ crea
uit angelos ꝛ lucē colorē corpalē quia in
ſex diebꝫ fuit p̄fecta creatio mūdi ꝛ nō in
vna die tm̄. Et iſtud miraculū fuit ad p
poſitū: quia iſta die fuit aīa xp̄i non ſoluꝫ
creata ad ſiītudinē angeloꝝ: ſed illumi/
nata vltra p̄fectionem ipoꝝ. Quarta
queſtio de hora: ꝛ dicit̄ cōiter q̄ hora cō/
pletorij qua dies adueſpaſcit ſic̄ fuit de/
claratū ſup Gen̄. q̄uis non ſit claꝝ p ſcri
pturas; hoc etiā dicit. d. Bonauentura
de balneo regio: hoc etiā tenet ritus ec/
cleſie in pluribus ptibus pulſando aue
maria: illa hora. ſ. completorij que hora
eſt quadruplici honore illuſtrata. Pri
mo quia hac hora fuit ſol creatus: qꝛ in
die creationis p̄mittit̄ veſpe ante mane
ſm quandam opinionē ſup Gen̄. recita/
tam: vt ibi dicit̄. Factū eſt veſpe ꝛ mane
dies vnus: ꝛ iſtud fuit cōueniēs vt ea ho
ra q̄ fuit formatꝰ ſol lucis corpee ex p̄ma
materia ita formaret̄ etiaꝫ ſol iuſticie ex
v̄gine illibata. Scd'o qꝛ hac hora fuit
xp̄s cōſecratꝰ in ſacro eucharīſtie cenan
te xp̄o in veſpe: vt patet Math. xxvi. ca.
Tertio qꝛ agnꝰ paſchalis hac hora fu
it imolatꝰ: patꝫ Exo. xij. ca. i ritu paſce et
eiꝰ mēducatōe ꝛ fuit figura p̄cedētꝭ mā/
ducationis. Quarto qꝛ hac hora fuit
xp̄s ſepultꝰ ꝛ lamētatꝰ: patꝫ Math. xxvij
ca. ꝛ iō iſta hora eſt nobis inter ceteras
deuotiſſima. Sꝫ occurrit difficultas.
qꝛ dicit̄ Sap̄. xviij. ca. Cum em̄ quietuꝫ
ſilentiū tenerent omnia ꝛ nox in ſuo cur
ſu mediū iter haberet omnipotēs ſermo
tuus dn̄e de celo a regalibus proſiluit:
ex quo dicto accipit̄ q̄ xp̄s fuit incarna/
tus in media nocte: ꝛ ſic cū hora annun/
ciationis prebente virgine conſenſuꝫ dei
filius fuerit incarnatus ſcd̄m dicta ſan/
ctorum: videtur q̄ iſta annunciatio non
fuit facta hora completorij: ſed hora ne/
ctis media que dicit̄ hora matutina. Et
dr̄ ſm iſtā opinionē q̄ hec annūciatio fu
it icepta hora ꝯpletorij ꝛ hora matutinali
fuit icarnatio celebrata: ꝛ ſic oꝫ dici q̄ lo
cutio angli cū v̄gine venerāda durauit ab

bora completoriȷ vſqꝫ ad mediã noctem
ꝛ ſufficit ſub breuitate ſcribere ꝟboꝝ ſen
tentiã ſicut in multis exemplis ſacre ſcri
pture habem⁹ ꝙ illa que lõgiſſimo tem/
pore ſunt patrata breuiſſima pagina ſũt
deſcripta. Aliȷ dicũt ꝙ ꝑma hora fuit an
nunciatus ꝛ hora tertia fuit cõceptus ſi/
cut illa hora ꝑmus homo fuit product⁹.
Sed hec opinio nõ videt̃ bene poſſe ſal/
uari in auctoritate ſupra dicta. Cũ me/
diũ ſilentiũ ꝛc. in qua videt̃ ꝙ in media
noctis hora fili⁹ dei venit in ꝟginẽ ꝛ tũc
fuit incarnatus ꝛ cõceptus: ſed forte di/
cet̃ ꝙ illa auctoritas intelligit̃ de aduen
tu ex vtero ꝟginis in mũdũ ꝛ non in vte
rũ ꝟginis ex ſinu patris. Et dicit̃ ꝙ au/
ctoritas videt̃ ſonare oppoſitũ: qꝛ dicitur
de celo a regalibꝫ ſedibꝫ venit. i. a ſedibꝫ
trinitatis ꝛ forte dicet̃ ꝙ vterus virginis
fuit ſedes filiȷ dei: de iſtis opinionibꝫ tol
lite quã vultis. Scðm miſterium de II miſterium.
nunciȷ ſingularitate: cũ ſequit̃: miſſus eſt
angelus gabriel: eſt notandũ ꝙ angelus
tenebraꝝ aliquãdo transfigurat ſe in an/
gelũ lucis. ii. Coꝛ. xi. ca. Sathanas trãſ
figurat ſe in angelũ lucis. Ad intelligen
tiam ergo iſtius dicti eſt notandũ ꝙ oĩa
noĩa angelica in diuia ſcriptura expreſſa
ſctis pñibꝫ reuelata terminant̃ in el ad de
notandũ vltimatã cõiunctionẽ quã ſan/
cti angeli habent cum deo in vnione bea
tifica. Iſtud eñ nomẽ el in hebreo idem
ſignificat qð deus in latino. Et notandũ
ꝙ q̃ttuor noĩa angeloꝝ regiant̃ in ſcrip/
tura ſacra. Primũ michael qð interp/
tat̃ quis vt deus q̃ſi per modum admini
ſtrãtis vel operantis ſm exceſſum. ꝛ iſtud
nomẽ habet̃ Dañ. x. ca. Michael vnus
de ꝑncipibꝫ ꝑmus venit in adiutoriũ me
um. Scðm eſt Raphael qð interꝑtat̃
medicina dei et habet̃ Thobie. xiȷ. cap̃.
Ego ſum raphael vn⁹ ex ſeptẽ qui aſta/
mus ante dñm. Tertiuz eſt Uriel qð
interꝑtatur agnus dei ꝛ dei incendiũ qð
eſt ab vr quod ẽ ignis. Et iſtud nomẽ nõ
inuenit̃ in ſcriptura canonica tñ ponit̃ in
iiȷ. Eſdre. quẽ regitur btũs Ambro. alle/
gaſſe. Et btũs Hiero. iſtud nomen po/
nit in ſuis interꝑtationibus et Papias.

Quartũ eſt Gabriel qð interpretatur
fortitudo dei: de quo Dañ. viiȷ. cap̃. Ga/
briel fac intelligere iſtũ viſionẽ. Et notã
dum de iſto nuncio: qꝛ ꝑmo conueniens
fuit deo mittenti qui eſt rex regũ et dñs
dominantiũ Apocal. xix. ca. ꝛ ideo dicit̃
pſ. c iiȷ. metro. v. Qui facis angelos tu/
os ſpũs ꝛ miniſtros tuos ignẽ vrentem.
Scðo fuit conueniẽs virgini ſuſcipien/
ti: eo qꝛ ꝑmo virginitatem vouerat: ꝛ ſic
angelicã in terra inchoauerat vitã. Hie
ronym⁹ ſuꝑ Lucã. Bene angel⁹ ad vir/
ginẽ mittit̃: qꝛ angelis ſemꝑ eſt cogna/
ta ꝟginitas: in carne eñ eſſe ꝛ preter car
nem viuere angelica vita eſt ꝛ nõ huma/
na. Et notandũ ꝙ iſte nuncius venit ad
annunciandũ diuinũ miſteriũ ſcrutiniũ:
conſiliũ: ſtudium: ꝛ modũ: vnde iſte nũ/
cius diuinit⁹ non eſt quicunqꝫ ſed ille de
quo Prouer. xxv. c. Aqua frigida aie ſi/
tienti: ꝛ nuncius bonus de terra longin/
qua vere longinq̃ qꝛ de terra viuentium
ad terrã morientiũ verba vite portauit:
vt ſibi dicat̃ Ioh. vi. ca. Uerba vite eter
ne habes ꝛ fuit aqua frigida aie ſitienti.
quia ſitiẽtibus ſalutẽ fontem aque vive
nũciauit Ioh. iiiȷ. ca. Aqua quã ego da/
bo ei fiet in eo fons aque ſalientis in vi/
tam eternã. Iſtud autẽ nomẽ Gabri/
el habet quadruplicẽ interꝑtationez ſm
btm̃ Hiero. Prima fortitudo dei que
huic annũciationi cõuenit: qꝛ cõceptio fa
cta in annũciatione beate ꝟginis nõ fu/
it facta ꝟtute humana ſicut cetere annũ
ciatiões ſed ꝟtute diuia qð poteſt duo/
bus modis intelligi. Primo ꝙ virtus
que eſt in deo formalr̃ ꝑegit hanc conce/
ptionẽ. Secundo ꝙ virtus a deo infu/
ſa cauſaliter in ꝟgine iſtud opus ꝑfece/
rit. Et iſto modo dicit Damaſ. in ſuo. iiȷ
ſententiaꝝ. ꝙ ſpũſſanctus cõtulit ſancte
dei genitrici virtutẽ conceptiuaz verbi
ſm illud ꝓmiſſum angeli. Spũſſanctus
ſuꝑueniet in te: quantũ ad primũ modũ
ꝛ virtus altiſſimi obumbrabit tibi: quã/
tum ad ſecundũ q̃uis melius intelliga/
tur hoc factũ fuiſſe per virtutẽ diuinam

aſſiſtentem virgini q̃ꝫ per inſiſtentẽ for/
maliter in corꝑe virginis. Scða ẽ vir
tus mea deus: q̃ etiã huic annũciationi
cõuenit: quia magis videt̃ fuiſſe oſtenſa
dei fortitudo ꝛ oĩpotentia in iſta annun/
ciatione q̃ꝫ in mũdi creatõe: eo quia pluſ
diſtant deus ꝛ homo q̃ꝫ vniuerſum et ni
hil: eo ꝙ ibi eſt infinita diſtãtia poſitiua
ꝛ hic finita ꝓpter finitatẽ poſitiue entita
tis: ideo plus eſt facere de hoĩe deũ: q̃ꝫ ꝙ
nihil ſit ens: ꝛ tñ homo fuit factus deus
in miſterio incarnationis: ſicut illud qð
erat nihil fuit factũ vniuerſuz miraculo
creationis: vnde ꝓ reuelatõe iſti⁹ miſte/
riȷ dicit̃ Dañ. x. ca. Uerbũ reuelatuz eſt
danieli cognomento balthaſar: ꝛ verbũ
verũ ꝛ fortitudo magna. Tertia eſt cõ
fortauit me deus. ꝛ cõuenit etiã huic: qꝛ
ſacramentũ incarnationis eſt archanuz
omni rationi ꝛ ignotũ oĩ menti et ine/
narrabile oĩ ꝟbo etiã ſummo ſeraphi/
co. ſicut dicit btũs Dioni. li. de diui. no.
ca. iiȷ. Et ideo ſacratiſſimus gabriel ad
apprehendendũ tantã celſitudinẽ ſacra/
menti tranſcendentis ipſius intellectum
indiguit fortitudine diuina: vt dicat cũ
propheta pſ. cviiȷ. metro. xiiȷ. Fortitudo
mea ꝛ laus mea dñs ꝛ factus eſt mihi in
ſalutẽ. Quarta eſt cõfortatio mea de/
us: ꝛ conuenit etiã huic: qꝛ ſicut iſtud ſa/
cramentũ ineffabile tranſcẽdit mentẽ an
gelicã: multomagis trãſcẽdit mentem
humanã. Et qꝛ hoc habebat addiſcere
btã virgo angelo docente: idcirco virgo
adhuc ignara celeſtis archani indiguit
diuia ꝟtute ipſius mẽtẽ cõfortãte: vt poſ/
ſet ꝑcipere tam altiſſimũ ſacramentum.
Iõ dicĩ Grego. ſuꝑ Lu. Confortatũ eſt cor
ꝟginis in q̃ diuina miſteria angelo nun
ciante ſuſcepit. ſ. ipa virgo. Sed querit̃

Primo vtrũ iſtud nomẽ gabriel ſit no
men ꝑſone vel officiȷ: ꝛ dicũt aliq̃ ꝙ offi/
ciȷ tantũ ſicut angelus: qꝛ miſſus. aut ar/
changelus: qꝛ ꝑnceps angeloꝝ. Iſtud
tñ non videt̃ cõueniẽs qꝛ btũs Augu. di
cit. iiȷ. de tri. ꝙ ab eodẽ angelo fuit annũ
ciata natiuitas bti Iohis baptiſte ꝛ xpi
qð nõ haberet̃ ex textu niſi gabriel eſſet
nomẽ perſone. Querit̃ ſcðo: vtruz iſte
angel⁹ fuit de ſuꝑmis mediȷs aut de in/
fimis. Et dicit̃ ſm Bern. ꝙ magis vi/
det̃ fuiſſe de ſuꝑmis: cũ miſſus fuerit ad
tam altũ negotiũ ꝑtractandum: ꝛ ſolen
niores nuncȷ ſolent mitti ad ſolenniora
ꝑtractanda negotia. Et iſtud fuit mai⁹
negotium qð vnq̃ꝫ fecit deus ſm Augu.
xiȷ. de trini. ergo ꝛc. Et Greg. in omelia
Ad mariã virginẽ non q̃libet angel⁹ ſꝫ
gabriel archangel⁹ mittit̃. Ad hoc q̃ppe
miſteriũ ſummũ angelũ venire dignum
fuit qui ſummũ oĩm nũciauit. Que/
ritur tertio: in qua effigie iſte angel⁹ ap/
paruit. Et dicit Criſoſ. ſuꝑ Math. ꝙ in
effigie humana di. Non autem angelus
poſt partuz annũciat ꝟgini: ne nimiũ ex
inde turbaret̃: ꝛ ideo ante cõceptionẽ il/
lam alloquit̃ non in ſomnis: imo viſibilr̃
aſtitit. Nam quaſi valde magnã relatio
nem acciptẽs egebat ante rei euentũ viſi
one ſolenni illa. Et ſic patet ꝙ in ſpecie
humana ꝛ viſibili apparuit ꝛ locutus eſt
virgini. Querit̃ quarto: quare in vigi
lia apparuit ꝟgini ꝛ ioſeph in ſomnis et
dicit̃: quia oportebat ꝙ ꝟgo conſenſum
daret. Ioſeph autẽ ſuffecit ille cõſenſus
quẽ habuit poſt ſomnũ in exequendo vi
ſa angeli. Querit̃ q̃nto: quare zacha/
rie in vigilia apparuit ꝛ ioſeph in ſom/
nis. Et dicit̃ qꝛ zacharias non habebat
tantã fidẽ ſicut ioſeph: ꝟgo aũt bene tã/
tam ſicut ioſeph: ſed oportebat ꝙ conſen
tiret ꝛ verbo exprimeret. Et notandũ
ꝙ iſte gabriel dicit̃ feciſſe quadruplicem
annũciationẽ exemplificando a poſteri/
ori. Primo quidẽ annũciationẽ domi
ni: vt patet hic. Scðo Iohis baptiſte
vt patet in ꝑncipio iſtius cap̃. Tertio
btẽ ꝟginis ad ſanctã Annã. Quarto
eiuſdẽ ad ſuũ patrẽ ſctm̃ Ioachim. Iſte
autẽ due vltime non ꝓbant̃ in ſacra ſcri/
ptura ſed argumentant̃ ex hoc: quia ma
ior fuit cõnexio miſterioꝝ que fuerũt in
generatione ſancte dei genitricis ad mi/
ſteria generationis xpi q̃ꝫ cõnexio miſte
rioꝝ Iohis baptiſte ꝛ xpi: ꝛ ideo cuz ex
iſta cõnexione hic fuerit idẽ angel⁹ mul/

tomagis in illa. Eſt etiam notanduꝫ
ꝙ hic gabriel inuenit̃ in quattuoꝛ locꝫ ſa/
cre ſcripture noiatus expreſſe. Primo
Dañ. viij ca. Gabriel fac intelligere iſtū
viſionem in quo loco prenunciauit anti/
chriſtū ſine manu conterendū. Scđo
eiuſdem. ix. cap̄. Ecce vir gabriel quē vi/
derā in viſione a principio cito volās te/
tigit me in tempe ſacrificij veſpertini et
docuit me: in quo loco prenūciauit xp̄m
occidendū ⁊ ab eius populo abnegandū
Tertio Luce. i. ca. Ego ſum gabriel
qui aſto ante deū: in quo loco prenuncia
uit Joh. baptiſtā precurſorē ante xp̄m.
Quarto. vbi thema. Miſſus eſt an/
gelus gabriel: in quo loco prenunciauit
xp̄m in virgine cōcipiēdū. Et notādū
ꝙ angeli grece malaoth latine nūcij di/
cunt̃. Angelus eſt nomē officij: ſpiritus
nomen nature. Angeloꝝ quidā ſunt aſ/
ſiſtentes ⁊ quidā miniſtrantes Dañ. vij
ca. Milia miliū miniſtrabant ei et deci/
es centena milia aſſiſtebant ei. Illi q̄ mi
niſtrant de cōi lege mittuntur: alij ad cu
ſtodiam perſone. Hiero. Magna dig/
nitas animaꝝ vt vnaqueqꝫ ab ortu nati
uitatis ſue habeat angelū ad ſuaꝫ cuſto
diam delegatū. Alij ad cuſtodiā ciuita/
tis Eſa. lxij. ca. Super muros tuos hie/
ruſalem cōſtitui cuſtodes. Alij ad cuſto/
diam regni vt Dañ. x. ca. Princeps reg/
ni perſaꝝ reſtitit mihi. Aſſiſtentes vero
pro magnis ⁊ arduis negotijs aliquan/
do tranſmittunt̃: ſicut patet hic de gabri
ele. Tertiū miſteriū de mittentis au/
III. miſteriū ctoritate: ibi: a deo. ſ. immediate: quia cō
muniter angeli ab archangelis trāſmit/
tunt̃ ⁊ archangeli a p̄ncipatibus imme/
diate: ⁊ ſic deinceps ſm beatū Dioni. li
bro de angelica ierarchia. ⁊ ſm Grego. in
moꝛa. Ex iſta autē immediatōe accipiū
tur q̄ttuoꝛ catholica argumenta. Pri/
mū ꝙ iſte angelus videt̃ eſſe deo imme/
diatus: qꝛ talis eſt oꝛdo in ꝑfectionibus
angeloꝝ: p eo ꝙ inferiores mittunt̃ ꝑ ſu/
periores ſm Dioni. li. de angelica ierar/
chi): cuius ratio eſt: qꝛ oꝛdo diuine ſapi/
entie req̄rit vt vltima diſponant̃ ꝑ me/
dia ⁊ illa ꝑ ſup̄ma: ⁊ ideo cum iſte fuerit
imediate a deo miſſus videt̃ ꝙ in oꝛdine
ſeraphico q̄ eſt ei imediat⁹ ſit ipi locus.
Scđm qꝛ iſte angel⁹ videt̃ eſſe ſimpli
citer oim ſup̄mus qꝛ cū omes angeli ſint
imediate ſuboꝛdinati vſqꝫ ad p̄mū queꝫ
appellat btūs Dioni. ſummū ſeraph. li.
de diui. no. ſolus ſup̄mus eſt deo imedia
tus: qꝛ a ſup̄mo vſqꝫ ad nouiſſimū ſuboꝛ
dinate extendit claritatis ſue radiū cele
ſtis pater. Tertiū ꝙ iſte angel⁹ eſt ie/
rarcha in oꝛdie ſeraphin. quia cū ſit de il
lo oꝛdine ex p̄cedenti miſterio: ille eſt ie/
rarcha in q̄libet oꝛdine q̄ in q̄libet oꝛdi/
ne eſt ſup̄mus. Niſi foꝛte dicat̃ ꝙ nullus
angel⁹ in hoc oꝛdine eſt ierarcha: qꝛ nul
lus attingit ad tantā ꝑfectionē quantā
lucifer habuiſſet in illo oꝛdine: ⁊ ideo il/
la dignitas eſſet foꝛte domini reſeruata.
Quartū ꝙ iſte angel⁹ videt̃ ierarcha
vniuerſalis in tota ierarchia celeſti fuiſ/
ſe: qꝛ cum oꝛdo ſup̄mus ſeraphin p̄ncipe
tur oibus alijs oꝛdinib⁹: vt patet ꝑ Dio/
niſiū li. de ange. ierar. Ille q̄ principatur
in ſup̄mo oꝛdine oibus ſimpliciter p̄nci
pat̃. Iſta tamē argumēta nō concludunt
euidēter niſi p̄mo ſuppoſito vt angeloꝛū
merita ſint nobis ignota. Sꝫ ꝓpter inten
ſam affectionē pure mētis ad xp̄i p̄conia
iſtū celeſtē nunciū quātuꝫ valemus alijs
nō p̄iudicādo nec determinādo efferim⁹
Sed p̄mo querit̃ Thobie. xij. ca. dici
tur. Nunc miſit me dñs vt curarem te: ⁊
ſic eadē ratione diceret̃ ſup̄mus: qꝛ ime/
diate a deo miſſus. Et dicit̃ ꝙ quādoqꝫ
dñs dicit̃ ſupioꝛ angelis: vt videt̃ dicere
btūs Auguſti. nec eſt ibi tantū argumē/
tum ꝙ illa miſſio imediate fuerit a deo
facta ꝓpter iſti⁹ miſterij incōꝑabilē cel
ſitudinē. Querit̃ ſcđo ſm btm̄ Dioni
ſiū lib. de ange. ierar. Illi de oꝛdine ſera/
ph. non mittuntur ad exterioꝛa officia vt
declarat̃ ex intentōe expreſſa. Et dicit̃ ꝙ
iſtud eſt verum de lege cōmuni nō tamē
eſt cōtra coꝝ dignitatē: ſed ex priuilegio
ſpeciali qn̄qꝫ mittunt̃. cū perſona verbi q̄
in infinitū eſt eis nobilioꝛ fuerit in h̄ mi/
ſterio miſſa. Querit̃ tertio volēs bea/

tus Grego. in moꝛa. oſtēdere ꝙ archan/
geli angelis p̄ſint: inducit illud Zach. ij
ca. Angelus q̄ loquebat̃ in me egredie/
bat̃ ⁊ alius angelus egrediebat̃ foꝛas in
occurſum eius ⁊ dixit ad eū. Curre ⁊ lo/
quere ad pueꝝ iſtū. Ex quo dicto accipit
Grego. ꝙ ille angel⁹ qui alteri impabat
archangel⁹ erat. Et ſm iſtū modū argu
endi pōt deduci ꝙ btūs Gabriel habuit
archangelū ſupra ſe q̄ ei impauit di. Ga
briel fac intelligere huc viſionē: vt habe
tur Dañ. viij. Et dꝛ ꝙ verba impatiua
aliqñ accipiunt̃ ꝑ modū optatiuū ſic di/
cit ꝓpheta pš. cxxxij. metro. iiij. Fac cum
ſeruo tuo ſm miſcdiam tuaꝫ. ⁊ pš. lxxxv
metro vltimo. Fac mecū ſignū in bonū.
Et iſto modo pōt intelligi in propoſito.
Querit̃ q̄rto Dañ. vij. ca. diſtinguunt̃
duo modi angeloꝝ. ſ. aſſiſtentiū ⁊ mini/
ſtrantiū cū dicit̃: Milia miliū ⁊c. in p̄n/
cipio p̄cedentis colūne illi q̄ ſunt aſſiſtē/
tes ſemꝑ ponunt̃ nobiliores: ⁊ tñ ſanctuſ
Gabriel ponit̃ vnus de miniſtrātib⁹ cuꝫ
fuerit ſepe miſſus. Et dicit̃ ſm p̄miſſa ꝙ
iſtud nō fuit ex oꝛdine: ſed ex ſinglari diſ
penſatione ſic ſaluatoꝛ accipit officiū mi
niſtrantiū di. Lu. xxij. ca. Ego aūt in me
dio veſtrū ſum ſicut q̄ miniſtrat. Et no/
tandū ꝙ dicit a deo in ſingulari Deute.
vi. cap̄. Audi iſrael dñs deus tuus deus
vnus eſt. Item. xxxij. cap̄. Videte ꝙ ego
ſum ſolus ⁊ non ſit alius deus p̄ter me.
IIII miſteriū Athanaſius in ſymbolo. Et tamen non
tres dij: ſed vnus eſt deus. Quartum
miſteriū de ciuitatis cōgruitate: ibi: in ci
uitatē galilee. Notanduꝫ ꝙ hec ciuitas
congrue dicit̃ ſituata in galilea: que fuit
confinis iudeoꝝ ⁊ gentiliū: quia ille nun
ciabatur venturus qui tanq̄ꝫ lapis angu
laris duos parietes coniūgeret. ſ. iudeos
⁊ gētiles ⁊ ipos in ꝯfeſſiōe ſui nois adu/
naret Joh. do bap. ecōtra: qꝛ cōcept⁹ eſt
in iudea ⁊ moꝛtu⁹ eſt in galilea. Galilea
eñ fuit regio feliciſſima: ibi eñ dñs icar
natus eſt. Inde maioꝛ pars apl'oꝛuꝫ vo/
cata eſt Act. ij. ca. Nonne ecce oēs iſti q̄
loquūtur galilei ſunt. Et notanduꝫ ꝙ
galilea quadrupl'r interp̄tat̃ ad cōuenīē
tiā incarnationis. Primo galilea rota
interp̄tat̃ que cōuenit miſterio incarna/
tionis in q̄ rota deitatis fuit vnita q̄dra
to nr̄e hūilitatis. Vñ quidā doctoꝛ dicit
In hac verbi copula fallit oīs regula.
Nam circul⁹ q̄drat̃ cū deitas humanat̃
Circulus ſignificat deitatē: quia figura
circularis non habet p̄ncipiū neqꝫ fineꝫ
Vñ quidā ph'us deū diffiniēs. ſ. mercu/
rius trimegiſtus libro diffinitionū. quid
eſt de⁹. di. De⁹ eſt circul⁹ cuius cētrū eſt
vbiqꝫ circumferētia nuſq̄ꝫ. Quadratus
eſt hūana natura. ſ. ex q̄ttuoꝛ elemētis cō
poſita que in q̄libet angulo finit̃. Et tūc
circul⁹ fuit q̄dratus qñ deus fuit hūana
tus. Scđo interp̄tat̃ volubilis ⁊ cōue
nenit qꝛ in q̄libet motu naturali coniun
git̃ finis cū ſuo p̄ncipio: vt patet in celo.
ſilr ad ꝓpoſitū Prima natura. ſ. diui/
na q̄ eſt p̄ncipiū oim cū vltima. ſ. hūana
in genere itellectualiū eſt copulata: iđ di
cit Dioni. de di. no. ꝙ in iſto miſterio no/
ſtrā extremitatē reduxit ad ſuū p̄ncipiū.
Tertio interterp̄tat̃ trāſmigrās ⁊ cō
uenit qꝛ in hoc natura hūana trāſmigra
uit ad ſuppoſitū aliene nature. ſ. diuie ad
Hebre. ij. ca. Nuſq̄ꝫ angelos apprehēdit
ſꝫ ſemē abꝛae apprehēdit: vñ debuit per
oīa fratrib⁹ aſſilari. Quarto interp̄tat̃
tranſmigratio mea ⁊ cōuenit: qꝛ fili⁹ dei
ſeip̄m exinaniuit foꝛmā ſerui accipiens.
Joh. i. ca. Verbū caro factū ē ⁊ hitabit
in nob. In q̄ factione natura hūana fuit
exaltata ⁊ diuia inclinata: ⁊ iđ filius dei
dict⁹ eſt viatoꝛ Iere. xiiij. ca. Quare q̄ſi
colon⁹ futur⁹ es in terra ⁊ q̄ſi viatoꝛ de/
clinās ad manēdū. Sꝫ occurrūt diffi/
cultates. Prima q̄re dix eſt iudei nico
demo Joh. vij. ca. Scrutare ſcp̄turas ⁊
vide qꝛ ꝓpha a galilea nō ſurgit: ⁊ ſic nō
fuit cōſonū ſcp̄turis vt iſtud miſteriū fie/
ret ibi Et dꝛ ꝙ fuerit in h̄ excecati eſtimā
tes oēm regionē p̄ter iudeā ꝑpetuo a di
uinis b̄ñficijs eē repellēdā. Scđo q̄re
dixerit phariſei Joh. vij. c. Nūq̄d a gali/
lea xp̄s veit: nōne ſcp̄tura dic̄ qꝛ ex ſemie
dauid ⁊ d̄ bethleē caſtello vbi erat dauid
veit xp̄s. ⁊ dꝛ qꝛ i h̄ ꝺcipiebat̃ qꝛ putabāt

xp̄m a nazareth natū vbi fuerat educatꝰ
cū tamē natus eſſ;t in bethleē vt ptꝫ Lu
ce.ij. Notandū autē ꝙ ſi iudei attendiſ/
ſent mente ſana ⁊ fideli: non autē obſti/
nata ⁊ dura poterāt informari ꝑ vatici/
niū ꝓphe di. Eſa.ix.ca. Primo tempe al
leuiata eſt terra zabulon ⁊ terra neptali:
et nouiſſimo aggrauata ē via mariſ trās
iordanē galilee gentiū: populus q̄ ambu
labat in tenebris vidit lucē magnā habi
tantibꝫ in regione vmbre mortis lux orta
V. miſterium. eſt eis. Quā ꝓphetiā adducit euāgeliſta
Mathi.iiij.ca. Quintū miſteriū de ci
uitatis ꝓprietate: ibi: cui nomē nazareth
Hec eſt illa ciuitas p̄clara in qua xp̄i in/
carnatio celebrata eſt. Et notandum ꝙ
nazareth q̄ntupliciter interp̄taſ ad ꝓpo/
ſitū. Primo interp̄taſ flos: ad ꝓpoſitū
flos gigniſ ex ſubtiliſſimis humoribus
virgule: ⁊ xp̄s fuit generatꝰ ex puriſſimis
ſanguinibꝫ btē ꝟginis ſm Dioni.iiij. ca.
li. de diui. noibus Eſa.xi.cap̄. Egredieſ
virga de radice ieſſe: p virgine intemera
ta ⁊ flos de radice eius aſcendet p ipius
feliciſſima prole. Scd̄o interp̄taſ ſan/
ctitas ad ꝓpoſitū licet beata virgo fuerit
ſanctificata in vtero materno vt alias di
ctū eſt. requre ſupra in ſermonibꝫ de domi
na: tamē ſanctificatio prima non fuit ita
plena ſicut ſcd̄a quādo xp̄m concepit: de
qua dicit angelus Lu. pmo. Aue gratia
plena. ⁊ pax infra. Spūſſanctus ſuper/
uiet in te ⁊ ꝟtus altiſſimi obumbrabit ti
bi. Tertio interp̄taſ conſecratio ad ꝓ/
poſitū res diciſ ſacra quādo per aliquod
ſacramentū dicaſ deo. Et iſta ciuitas fu
it deo dicata ꝑ ſacramentū ſue altiſſime
incarnatiōis quod fuit digniſſimū inter
omnia ꝑtinentia ad ꝑſonam xp̄i ſm tem
pus: eo modo quo ſacramentū diciſ ſacꝝ
ſecretū: et iſto modo iſta ciuitas fuit ſa/
cratiſſima: quia ſummo ſacramēto iūcta
Quarto interp̄taſ vnctio ad ꝓpoſitū
fuit eñ tunc illa vnctio celebrata: de qua
Dañ.ix.ca. Deleaſ iniq̄tas ⁊ adducatur
iuſticia ſempiterna: ⁊ impleaſ viſio ⁊ ꝓ/
phetia ⁊ vngatur ſcīſſctōꝝ. Et xp̄s fuit
vnctus in hac ciuitate: quia in pmo inſtā
ti ſue conceptiōis ſpūſancto ſine menſu/
ra fuit repletus: dicente Petro Act.x.ca
pi. Jeſum a nazareth quō vnxit eum de/
us ſpūſctō ⁊ virtute. Quinto interp̄ta
tur mundicia ad ꝓpoſitū. Et de puritate
btē virginis dicit Anſhel. li. de conceptu
virginali. Tāta puritate nituit qua ma
ior ſub deo nequit intelligi dempta. ſ. xp̄i
Sed queriſ hic cū tanta puritate nite
ret q̄d eſt q̄d diciſ Math.i.cap̄. Anteq̄
conuenirent inuēta eſt in vtero habēs de
ſpūſctō. Qui fuerūt inuētores? Et diciſ
ꝙ ab angelis eā obſeruātibus ad hono/
rem eius q̄ naſciturus erat ex ea. Et no/
tandū ꝙ xp̄s diciſ fuiſſe de multiplici ci/
uitate ſm diuerſas ꝓphetias: de quibus
require ſ. in ſermonibꝫ de natiuitate xp̄i
inter quas nazareth obtinuit p̄ncipatū
ꝓpter quattuor. Primo ꝙ in ſolennita
te palmarū a populo inde vocatus eſt
Math.xxi.ca. Hic eſt ihs ꝓpheta a na/
zareth galilee. Scd̄o quia in nocte ca
ptionis ſue omēs vocauerūt eum naza/
renū Joh.xviij.c. Quē queritis? illi au
tem dixerūt. Jhm nazarenū. Tertio
ꝙ in titulo triūphali poſuit pylatꝰ Joh.
xix.ca. Scripſit aūt ⁊ titulū pylatꝰ et po
ſuit ſup crucē: erat aūt ſcriptū. Jhs naza
renus rex iudeoꝝ. Quarto quia credē
tes in xp̄o in pmitiua eccl̄ia vocabantur
nazarei. Act xxiiij.ca. Auctorē ſeditiōis
ſecte nazareoꝝ q̄ etiā templū violare co/
natus eſt. Sextū miſteriū de puelle in VI. miſterium
tegritate ad virginē: ⁊ queriſ vtrū ange
lus accedēs ad virginē debuerit genua
flectere. Et videſ ꝙ non: ꝙ nobilior non
debet minori: imo potius econuerſo. Et
ꝙ angelus eſt nobilior femina: ergo ⁊c̄.
Sed diciſ ꝙ ſic nouerat ex impoſitione
diuina ipam futurā matrē dñi. Et pro/
pter dominū ſuū ipam tenebaſ reuereri.
Bern. Audeo dicere ſine hūilitate deo
nec maire virginitas placuiſſet: melius
eſt enim virginē non eſſe q̄ de virgini/
tate habita ſuperbire: decuit eñ vt illo q̄
angelo nūciante concipiebat mundi ſal/
uatorem foret integerrima virgo et con/
gruū fuit quadruplici ratione. Prima

ad primariā hominis originem imitan/
dam in ſtatu innocentie vt ſicut primus
adam fuit formatus de terra immacula
ta et virgine: ita ſcd̄s adam id eſt chriſtꝰ
i. Corinth.xv. Primꝰ homo de terra ter/
renus: ſcd̄s homo de celo celeſtis. Se
cunda ad labem peccati tegendam: licet
eñ congrua fuerit filij dei incarnatio ad
ſuſcipiendū noſtras paſſiones penales:
nullatenus congruū fuit vt ſuſciperet no
ſtras culpas carnales: ⁊ quia actus car/
nis non ſit ſine peccato: ideo ibi fuit ne/
ceſſaria indulgentia in actu matrimoni/
ali q̄d ſi contrahaſ ſine peccato non ta/
men ſine turpitudine patet de legali im/
mundicia. Et ideo fuit conueniēs vt dei
filius conciperef de ꝟgine abſq̄ carnis
contagione. Tertia ad nouitatē mira
culoſam perficiēdā: quia decuit vt per/
ſona ſupnaturalis ſupernaturaliter con
ciperetur et modo miraculoſo vt a noui/
tate miraculi legis nouitas inciperetur
Et ideo beatus Dioni. loquens de iſto
miſterio in libro de diui. noibꝫ di. ꝙ ipm
eſt oibus nouis magis nouū. Quar/
ta ad virtutē pudicitie multiplicandā:
quia ſi filius dei nō fuiſſet de virgine ge
neratus affectus ad puritatē et virgini/
tatem cuſtodiendam non fuiſſet infideli
bus ita multiplicatus nec ita nobis con
ſtaret quātum ſit deo grata ꝟtus caſtita
tis ⁊ execrabilis turpitudo immundicie
ꝓpter cuiꝰ deteſtationē filiꝰ dei deuiauit
a cōi via nature. Notandū aūt ꝙ ꝟgini/
tas Primo aſſilaſ colori albo ⁊ lucido
de cuiꝰ laude dič Ciprianꝰ. Virgines in
hoc mūdo ſunt flores eccliaſtici: germia
eccl̄iaſtice fertilitatiſ: decꝰ eccl̄iaſtice ſan/
ctitatis ⁊ ſpecioſitatiſ: ⁊ illuſtrior portio
gregis xp̄i. Scd̄o potiꝰ exaudiſ virgo
q̄ polluta patet de beata lucia ⁊ matre.
Tertio deus reuelat ſua ſecreta potiꝰ
virgini q̄ deſponſato: patet de Johanne
et Petro. Quarto in patria ſequūtur
agnum: patet Apocal.xiiij.ca. Quin
to cantant canticum quod nullus alius
poteſt cantare: patet ibidem.xiiij. capi.
Eſt etiam notandū ꝙ virginitas pōt
accipi quattuor modis. Primo pro in
tegritate corporis tantum et iſto modo
eſt bonū corporis et non anime: et inue/
nitur in brutis ſicut in rationalibus: et
ideo non pertinet ad virtutē ſm Augu
ſtinū de ciui. dei. Secūdo pro integri
tate mētis quantū ad ꝓpoſitū perpetue
virginitatis et ſic eſt virtus anime que
amitti non poteſt violenter quantum/
cunq̄ corpus violetur: ſicut determinat
Auguſti. vbi ſup̄. Tertio pro incorru
ptione mentis quantū ad peccatū mor/
tale. Et iſto modo illa anima diciſ ꝟgo
que nunq̄ peccauit mortaliter ſicut ea/
rū virginea que nunq̄ fuit corrupta cor/
poraliter ſicut Johannis baptiſte ⁊ euā/
geliſte ⁊ multoꝝ alioꝝ ſanctoꝝ ſeruatoꝝ
in gratia baptiſmali: inter quos claruit
beatus Ludouicus archiepiſcopus.
Quarto pro incorruptiōe mentis q̄n/
tum ad peccatum veniale. Et iſte modꝰ
eſt in ſpiritibus angelicis et non in alijs
ſanctis. i. Johis pmo ca. Si dixerimus
quia peccatū non habemus noſipos ſe/
ducimus et veritas in nobis non eſt. Et
hec quadruplex virginitas fuit in beata
virgine poſt ſ̄ctum ſm Auguſti. libro de
natura ⁊ gratia. Cum de peccatiſ agitur
nullam prorſus fieri volo de virgine mē
tionem. Et iſtud dicitur eſſe priuilegiū eius
inter omnes ſanctos: ⁊ eſt ſupremꝰ vir/
ginitatis gradus. Et dicunt aliqui ꝙ ſi/
cut virginitas anime eſt optabilior cor/
poris virginitate quēadmodū virgini/
tas humana preferſ virginitati brutorū
ex nobilitate ſubiecti: quod. multo magiſ
ſit in ea requiſita virginitas ſpiritualis
q̄ corporalis ⁊ iſtud dictum eſt ſat. ꝯſo/
nū ad oſtendendum ꝙ ipa non habu/
it plagam originalis peccati vel culpe.
Sed queritur qualis etatis erat bea/
ta virgo quando fuit ei annunciatio do/
minica facta. Et dicitur ꝙ de hoc nō ha/
betur explicitum per ſcripturam: tamen
ſm relicta a prioribꝫ ſunt due vie. Pri
ma dicentium ꝙ erat annoꝝ.xiiij. quia
tunc natura mulieris cōpleta eſt ad por/
tandum perfectum partum: vt proles nō

ſit defectuoſa ⁊ etate nimis feſtiata: cor/
pus autē dominicū debuit eſſe comple/
tiſſimū. Scḋa via eſt dicentiū ꝙ fuit
annoꝝ duodecim: quia tunc mulier inci
pit habere aptitudinē ad generandum:
⁊ xp̄s domin⁹ accelerabat introire thala
mū ſibi acceptiſſimū ſicut ⁊ poſt natiui/
tatē accelerabat ad paſſionē Luce. xij. c.
di. Baptiſmo autem habeo baptiſari et
quomodo coartor vſq̧ dum ꝑficiatur: ⁊
iſta via videt̄ eſſe magis pia. Primo
quia corpus quantomagis iuuenile tan/
tomagis habet puram carnē vt gignat̄
ꝓles. Scḋo quia ipſa optata copula fu
it ex deſiderio accelerata Sap. xviij. ca.
VII. mi ſterium Omnipotens ſermo tuus dn̄e ⁊c̄. in me
diam exterminij terram ꝓſiliuit. Se/
ptimū miſteriū de iſtius virginis ſocie/
tate: ibi: deſponſatam viro. Et ſi querat̄
que fuit neceſſitas vt deſponſaret̄ virgo
ſemꝑ manſura: ⁊ aſſignant̄ ſeptē rōnes.
Prima ad vitandā matris ipſius infa
miā. Primo ſm̄ Ambro. ſuꝑ Lu. q̄a
ſciebat ipſe dn̄s teneram eſſe ꝟginis vere
cundiam: ⁊ lubricam famā pudoris id ē
velociter diſcurrentē. Scḋo dic̄ ipſe ꝙ
maluit dn̄s de ſuo ortu q̄ȝ de matris du/
bitare pudore. Nec putauit ortus ſui fi/
dem matris iniurijs aſtruendam: et iſta
fuit immenſa dn̄i reuerentia ad ſuā ma/
trem vt p̄eligeret homines opinari ipm̄
natū ex corruptione q̄ȝ matrē diffamari
de pudoris offenſione. Tertio idē di/
cit ꝙ videret̄ culpam obumbrare voluiſ
ſe mendatio innupta pregnās. Quar
to idem dicit. Seruat̄ ſancte marie ſicut
pudore integritas: ita inuiolabilis opi/
nione fecunditas. Scḋo ratio ad ſimu
latam excuſationē excludendā quā habu
iſſent in poſteꝝ ꝟgines infames. Et eſt
Ambro. dicētis. Nec decuit ꝟginibꝰ ſini
ſtra opinione viuētibus velamē excuſa/
tionis relinqui ꝙ infamata quoq̧ mater
dn̄i haberetur. Tertia ad exceptionē
maliuolā euitandā vt inde inimici et ꝑ/
ſecutores velamen ſue malitie non acci/
perent: vnde dicit. Quid em̄ iudeis q̄d
herodi poſſet aſcribi ſi natū ex adulterio
viderentur perſequi: cum partus intu/
pte lege damnetur: eſt ⁊ Ambro. vbi ſup̄
Quarta ad decipiendā hoſtis aſtutiā
⁊ eſt Origenis di. Que fuit neceſſitas
vt deſponſaret̄: niſi quatenus hoc ſacra/
mentum diabolo celaretur vt ille mali/
gnus aduerſus virginē deſpōſatā frau/
dis ſue cōmenta nulla prorſus inueniret
quā rationē ſequens Ambro. vbi ſupra
dicit. Non mediocris ratio fuit fallendi
ꝑncipem mundi qui cum cerneret deſpō
ſatam: partū nō potuit habere ſuſpectū.
Sed querit̄ ꝑmo quō iſta ratio poteſt
eſſe valida cū angelus ex puris natura/
libus poſſit faciliter deuenire in noticiā
omniū ſenſibiliū: et in demonibus ſplen
dida naturalia remanſerunt ſm̄ Dioni.
quō ergo virginitas matris que fuit cor
poralis integritas latere principem mū
di potuit. Et dicitur ꝙ licet noſſe potuiſ
ſet ſi fuiſſet ꝑmiſſus: ſed fuit impeditus
aut imediate a deo: aut ab angelis eius
cuſtodientibꝰ eam: ne ad ipſam ſic fami/
liariter appropinquare valeret. Scḋo
querit̄ eodē modo potuiſſet impediri ſi
non eſſet deſponſata. ſ. per diuinā poten/
tiam ⁊ neſciret diabolus vnde hoc eſſet.
Et dicit̄ ꝙ per noticiā argumētatiuam
nouerat diabol⁹ virginis ſanctitatē: ⁊ ſi
concepiſſet ſine ſponſo ſtatim ſuſpectum
habuiſſet partū de celo eſſe: talē autē de/
ductionē facere poterat ſine appropinq̄ti
one a qua impediebat̄ per angelos vt eſt
dictū. Et notandū ꝙ caſtitas eſt quadru
plex. Prima matrimonialis: cū quis
matrimonialiter alteri coniungit̄ dimiſ/
ſa carnali copula: ⁊ ſequit̄ xp̄m per igreſ
ſum religionis ſicut fecerunt quidā apo
ſtoli qui relinquentes om̄ia ſequebantur
xp̄m. Secunda vidualis mortuo alte
ro coniugū ꝑſeuerat in caſtitate. Ter
tia eſt voti ſanctimonialis: et hec cū q̄s
vouit caſtitatem ⁊ ſeruat. Quarta eſt
vteri et dicitur virginalis: que omnes
intuenti probant̄ fuiſſe in beata virgine.
Quinta ratio ad virginis pudicitiā
comprobandā teſtimonio ſponſi cum il
la familiariter ⁊ inſeꝑabiliter conuerſan

tis Ambro. vbi ſupra. Quin etiam locu
pletior teſtis pudoris maritus adhibet̄
qui poſſet doloris iniuria vindicare ob/
probriū ſi non agnoſceret ſacramentum
Sexta ad ſedulitatē virginis perfici
endam: q: mulieres non poſſunt ſine ſo/
cietate viroꝝ ſecure et honeſte incedere
per regiones ⁊ fugere tribulationes: eſt
enī ſecuriſſima ſocietas viri: ideo dicit
Ambro. vbi ſupra. Ideo deſpōſata eſt vt
curam videret̄ gerere ioſeph: ſiue in egy
ptum tens: ſiue inde denuo rediens.
Septima ad ipſius matris virginita
tem conſecrandā: tunc em̄ virtus conſe/
crat̄: quādo cū ſacramento adiungit̄: cū
conſecratio non ſit niſi adiūctio cum ſa/
cramēto. Et quia ſacramentū matrimo
nij eſt verum ſacramentū ſignificās cō/
iunctionē xp̄i cum eccl̄ia ſm̄ apoſtolum
ideo virginitas que erat virtus matris
tūc fuit conſecrata quādo fuit cū h̄ ſacra
mento coniuncta. Hanc rationē nō tan/
git Ambro. Sed ꝑmo querit̄ verū in/
ter virginē ⁊ ioſeph fuit verū matrimo/
nium. Et dicit̄ ꝙ ſic per doctores ⁊ patet
iiij. ſententiaꝝ. quia veꝝ matrimoniū cō/
trahit̄ in mutuo conſenſu coniugū q̄ dici
tur fuiſſe inter eos: ⁊ ideo coniuges ſunt
ab angelo appellati Math. i. c. Ioſeph
fili dauid noli timere accipe mariā con
iugem tuā. Scḋo querit̄ quō potuit
inter iſtos coniuges talis conſenſus eſſe
cum ꝓpoſito ꝟginitatis ꝑpetue? Et dici
tur ꝙ fuit conſenſus in vnionē ſacramē/
talem ⁊ non in copulam carnalē ſtante
immobiliter vtriuſq̧ par[illegible] ꝓpoſito ꝟgi
nali. Tertio querit̄ talis cōſenſus vi/
det̄ eſſe ſolū ad cohabitationē honeſtam
ſicut eſt fratr̄ ⁊ ſororis habitatio. Et ſic
nō apparet verū matrimoniū. Et dicit̄ ꝙ
cōſenſus ad ſolā habitationē nō faceret
verū matrimoniū ſed cōſenſus in mutu
am poteſtatē corpoꝝ. Quarto querit̄
ad q̄d ſit talis cōſenſus poteſtatꝭ mutue
corpoꝝ cū actus iſtius ꝑtātis totalr̄ ab/
neget̄. Et dicit̄ ꝙ nō niſi ad veꝝ ſacramē
tū ꝑficiendū ex tali cōſenſu ſine contagi
one nec eſt ocioſum poſſe in nobis: ſicut
deus multa poſſet ⁊ poteſt que non vult
Octauū miſteriū de iſtius ſponſi vo/ VIII mi ſterium
calitate: ibi: cui nomē erat Ioſeph. iſtud
nomen ſm̄ Hiero. habet quadruplicem
interpretationem. Primo em̄ interpre
tat̄ dn̄a iuſtus: ex habundantia enī ſue
iuſticie ita fuit dn̄o appropinquatus vt pā/
ter eius diceret̄ Luce. ij. ca. Ecce pater tu
us ⁊ ego. Scḋo interpretat̄ dn̄s iuſti/
ficatus: ſicut em̄ mater ſanctificata eſt vt
dn̄m pareret ſic et iſte vt dn̄o nutrimētū
pararet vt pater Luce. iij. ca. Ieſus erat
incipiens quaſi annoꝝ. xxx. vt putabat̄ fi
lius ioſeph. Tertio interpretatur aug
mentū. in ceteris enī deſpōſationibꝰ ꝟgi
nū de cōmuni lege fit diminutio integri
tatis in propoſito copule carnalis et in
iſta fuit augmentum: quia virginitatis
ꝓpoſitū ꝟgo cōfirmauit puritatꝭ affectū
occurrente obiecto ⁊ materia caſtitatis.
Quarto interpretat̄ ꝓpoſitio: in cete
ris deſponſationibus cōmuniter a ſpon/
ſo auffertur integritatis propoſitum: in
iſtis a ſponſo non fuit moleſtatum pro/
poſitum: immo confirmatum puritatis
veſtigium Math. ꝑmo cap. Ioſeph ac/
cepit coniugē ſuam ⁊ non cognoſcebat
eam. Et notandū ꝙ in iſta ſacratiſſima
copula fuerunt quattuor actus ad eius
integritatis perfectā cuſtodiam. Pri/
mus fuit votum virginis in templo de
virginitate ſeruanda anteq̄ȝ ioſeph inde
tulerit eam. Et in. iiij. ſententiaꝝ decla/
rat̄ ꝙ gratius eſt deo cum talis puritas
ſeruat̄ cum voto q̄ȝ ſine voto. Secun/
dus ꝙ Ioſeph virginitatē perpetuā dn̄o
cuſtodire ꝓpoſuit: ⁊ ideo dicit euāgeliſta
Math. ꝑmo ca. Ioſeph aūt vir eius cū
eſſet iuſt⁹ ⁊ nollet eam traducere. i. carna
liter cognoſcere ſm̄ Aug. q̄ traducere vo
cat generare: ⁊ virginitatē ioſeph ꝑpetu
am aſſerit Aug. in li. de ſancta virginita
te: vt eſſet dignus ſponſus bt̄e virginis.
Tertius ꝙ propoſitum virginitatis
ioſeph irreuocabiliter fuit firmatū diui/
na volūtate ⁊ reuelatū ꝟgini: alias nō ꝑ
buiſſet cōſenſū dādo poteſtatē corporis
ſui alteri. ſ. Ioſeph: niſi cognouiſſet ipm̄

in propoſito virginitatis firmiſſimum.
Quartus ꝙ votum virginis fuit reue/
latum ipſi Joſeph diuinitus: et ideo vir
ginem deſponſauit quia non intendebat
contrahere cum muliere que ſuū propo/
ſitū poſſet infringere: et iſtis viſis vtercꝫ
iſtorum ſanctorum coniugii prebuerunt
in ſeinuicem conſenſum: nimiruꝫ ſine vl
lo preiudicio eoꝝ integerrime puritatis
a deo preordinate vt eſſet grata ſocietas
IX. miſteriū et floridus aſpectus ſm Hierony. No
nū miſterium de vtriuſcꝫ coniugis nobi
litate ibi: de domo dauid. Iſtud probat
quadruplici veritate: quarum eſt Pri/
ma ꝙ Joſeph fuit de domo dauid id eſt
de ſtirpe regali per rectam lineam de ſe/
mine dauid: et ideo ſacer euangeliſta de
ducit lineam rectaꝫ regum a dauid vſcꝫ
ad ioſeph virum marie Math. pmo ca.
Liber generatiōis ihu xpi filii dauid ⁊c.
Secunda ꝙ mater domini fuit de ea/
dem ſtirpe regia ſm carnem de recta li/
nea procreata. Nam ex lege quilibet co/
gebatur accipere coniugeꝫ de ſua ſtirpe:
ob quam cauſam debuit ioſeph beatam
virginem habere: iſtud tangit Hierony
mus ſuper Math. Tertia ꝙ xp̄s fuit
de ſtirpe regia dauid ꝓductus totalr ſic̄
ille qui eſt de ſtirpe regia ex vtrocꝫ parē/
te ne nobilitas claudicaret in eo qꝛ tan/
tum ſuſcepit de ſubſtantia a ſola matre:
quantū alii ab vtrocꝫ parentuꝫ Roma.
pmo ca. Qui factus eſt ei ex ſemine da/
uid ſm carnem. Quarta quia ꝑus no
bilitatur progenies a perſonis ꝙ̄ a perſo
na: prius eniꝫ fuit nobilis progenies da
uid ex eo ꝙ eius perſona ad regnum fuit
aſſumpta. Secundo perſona verbi deo
promittente. pſ. cxxxi. metro. xi. Jurauit
dominꝰ dauid veritatem et non fruſtra/
bitur eum: de fructu ventris tui ponam
ſuper ſedem tuam. ſ. chriſtū ꝓpter quem
fuit ineffabiliter exaltata: ꝙ̄uis multum
ante eſſet nobilis in celebri antiquitate
patriarcharum et multorum ſanctorum.
Et notandum ꝙ nobilitas iſtius ge/
neris quadruplici via demonſtratur.
Prima quia regia dignitas a deo fu/
it collata ipſi Dauid. pſ. lxxvii. metro
lxxvi. Elegit dauid ſeruū ſuū et ſuſtulit
eum de gregibus ouiuꝫ de poſt fetantes
accepit eum. Iteꝫ pſal. lxxxviii. metro. xx
Jnueni dauid ſeruuꝫ meum oleo ſancto
meo vnxi eum. Secunda quia digni/
tas regia fuit ei iurata a deo. pſ. cxxxi.
metro. xi. Jurauit dominus dauid veri/
tatem ⁊c. paulo ſupra. Tertia quia di
gnitas regia fuit ei perpetuata. pſalmo
lxxxviii. metro. xxxvi. Thronus eius ſi/
cut ſol in conſpectu meo et ſicut luna per
fecta ineternum et teſtis in celo fidelis.
Quarta quia hoc regimē et dignitas
regia a ſemine dauid nunꝙ̄ auferet nec
minuetur Daniel. ii. cap. Suſcitabit de/
us celi regnum quod ineternū non diſſi/
pabitur et regnum eius populo alteri nō
tradetur: cōminuet autē ⁊ conſumet vni
uerſa regna hec: et ipſuꝫ ſtabit ineternū.
Apocal. xix. cap. Rex regum et dominꝰ
dominantiū eſt. Et notandum ꝙ ex aſ/
ſumptione humane nature xpi ad copu/
lationem verbi per modum matrimonii
ſm dicta ſanctorum: natura humana et
angelica fuit nobilitata premaxime ſi/
cut ſi domicella infimi generis copulare
tur filio regis: eius generatio eſſet nobi/
liſſima: nunc autem caro xpi eſt ſoror no/
ſtre carnis: quia ab eodem prothoplaſto
ſimiliter iſta alma anima eſt ſoror ange/
lorum quia ab eodem patre creata: et ad
imaginem dei ſimul facta. Et ideo quā/
do anima fuit aſſumpta a verbo natura
angelica fuit nobilitata ſicut in aſſump/
tione carnis noſtra natura. Sed que
ritur primo quomodo generatio iſtius
virginis pertinet directe ad regiam line
am cum numeratio euangeliſte ad ipām
non extendatur vt dictum eſt ſupra. Et
dicitur ꝙ creditur ipa fuiſſe cognata ger
mana ipſius Joſeph: quia iſte gradus
fuit licitus Primo ſm legē que intēde
bat propinquoruꝫ coniunctionem: ⁊ tūc
a Nathan a quo dirigit linea regia vſcꝫ
ad chriſtum Mathi pmo cap. duos fi/
lios credit habuiſſe. ſ. Jacob ex quo na/
tus eſt Joſeph: ⁊ Joachim ex q̄ nata eſt

beata vgo: vt dicunt ſctoꝝ hiſtorie ſed p̄
termiſit euangeliſta deducere Mariaꝫ
ꝑ Joachim: quia ſm Hiero. non ē mos
ſcripturaꝝ generationis texere mulierū.
Scdo quare deducit ꝑ euangeliſtā ꝙ
Joſeph fuit de bethleē Luce. ii. ca. Aſcē
dit autē ⁊ Joſeph a galilea de ciuitate
nazareth in iudeam ciuitatē dauid que
vocat bethleem eo ꝙ eſſet de domo ⁊ fa/
milia dauid: ⁊ ſic non videt ꝙ eſſēt de do
mo ita ꝓpinqua. Et dicit Jacob fuiſſe
pmogenitus mathan ⁊ Joachim ſecun/
dogenitus: qui Joachim credit accepiſ
ſe vxorē de nazareth. ſ. Annā: ratione cu
ius habuit incolatū in nazareth: et ideo
ibi fuit nata beā virgo rōne matris ⁊ nō
ex parte patris de bethleem ſm pmiſſa.
Tertia ſi iſta vgo beatiſſima fuit de
ſtirpe regia vt patet quō ſctā Eliſabeth
mater beati Johis bap. fuit eius cogna/
ta. i. conſanguinea: qꝛ dicit Lu. pmo ca.
Ecce eliſabeth cognata: cū ipa fuerit de
filiabꝫ aaron ⁊ non de tribu iuda. Et dr
ꝙ ſctā Anna mater dn̄e fuit de tribu le/
ui ⁊ ſic de filiabꝫ aarō ſicut eliſabeth vt
eſſet ſoror patris aut matris: ⁊ tūc mater
dn̄i fuit de ſtirpe regia ex patre: ⁊ de ſa/
cerdotali ex matre. Et zacharias ꝓphe/
ta econuerſo fuit de ſtirpe ſacerdotali ex
pre ioiade et de regia ex matre ioſabeth
filia regis iuda vt patet in. iiii. Regū: nā
tribꝫ regia ⁊ ſacerdotal interdū miſcebā
tur. Quarto querit di. aplo Hebre. vii
ca. Manifeſtū enī eſt ꝙ ex iuda ortus ſit
dn̄s noſter in qua tribu nihil de ſacerdo
tibus Moyſes locutus eſt: ⁊ in iſto ca/
pitulo oſtēdit aplus ꝙ ſacerdotiū legis
ad xp̄m non ptinebat ex genere. Ex quo
patet ꝙ non fuit ex aliqua pte de tribu ſa
cerdotali. Et dicit ꝙ illi q̄ erant de tribu
ſacerdotali ſolū a matre nihil iuris habe
bant in ſacerdotio: ſicut nec zacharias ꝓ
pheta ex patre in regno: ⁊ ideo ad xp̄m
illō ſacerdotiū ex genere nō ptinebat. Et
ſi dicat ꝙ ſoluꝫ ex matre xp̄s fuit de ſtir/
pe regia ⁊ ſic rōne ꝓdicta nihil iuris ha/
bebat in regno. Dicit ꝙ mater dn̄i tenu/
it cōſubſtātialitatē vtriuſcꝫ parētis vñ
tactū eſt. Et ſic deuenit ꝑ dignitatē regi
am ad xp̄m quantū potuit patre ⁊ mat
in ceteris. No ſic aūt ſctā Anna ad vgi/
nem ꝙ ꝓualuit ſubſtātialitas pris ipaꝫ
trahens ad tribū regiā. Decimū mi/ X. miſterium.
ſteriū de iſtius ſpōſe vocalitate: ibi: ⁊ no
men vginis maria. Maria eſt magiſtra
vginitatis: ara charitatis: regula hūili/
tatis: ianua ſupne felicitatis: archa toti/
us trinitatis. Maria eſt māſuetudo affli
ctis: altitudo directis: rectitudo deuiis:
introductio excluſis: apertio cūctis. Ma
ria eſt mamilla cōſolatiōis: arma protecti/
onis: regula directiōis: incendiū dilecti/
onis: aula contemplationis. Iſtud no
mē cōuenit matri dn̄i ꝓpter ſeptē eiꝰ in/
terp̄tationes: interp̄tat enī Primo illu
minata ⁊ cōuenit ei ꝓpter ſctificationeꝫ
i materno vtero: vbi i inſtāti facta fuit il
luminatio: ſi enī btūs Johes bap. exñs
in vtero materno cognouit preſentiā ſal
uatoris exiſtentē in alio vtero ex lumine
ſibi infuſo: ꝑ locū a minori credendū eſt
genitricē dei futurā in vtero matris illu
minationes ꝓpheticas habuiſſe: ideo pu/
tant nōnulli ꝙ in inſtāti ſue ſctificatiōis
fuerunt ei reuelata miſteria incarnatio/
nis filii dei ⁊ paſſionis: ⁊ iſtud dictū vi/
det ſupabundare: qꝛ tūc fruſtra fuiſſet
in hac annūciatione ꝑ angelū ſic illuſtra
ta. Scdo interp̄tat illuminatrix ⁊ cō/
uenit ei ꝑ actū ſue eruditiōis: vnde docu
it aplos ⁊ euāgeliſtas ⁊ potiſſime Johā
nē euāgeliſtā de incarnatiōis miſteriis.
et bea. Lu. de ſacris hiſtoriis: vt patet in
exordio euangelii ſui. Tertio interp̄/
tatur ſmirna maris ſm Papiā. i. canti/
cum eoꝝ q̄ ſunt in mari: ⁊ cōuenit ꝓpter
leticiā in annūciatiōe: quia ꝑ modulatio
nem dulciſſimi cantus di. angelus. Aue
gra plena dn̄s tecū: qđ canticū predictū
eſt ꝑ quattuor genera ꝑſonaꝝ ante tem/
pus. Primo a patriarchis Gen. xlix. ca.
Nō auferet ſceptrū de iuda ⁊c. Scdo
a ꝓphetis Eſa. vii. ca. Ecce vgo concipi
et ⁊c. ⁊ cap. xi. Egredietur virga de radice
ieſſe ⁊c. Tertio a ſibillis patet de Ti
burtina q̄ Octauiano imperatori di. Hec

eſt ară celi. Hic deū adora. Quarto a
poetis dicente marone. Iā redit ⁊ virgo
redeunt ⁊ ſaturnia regna ⁊c̄. Quarto
interp̄tat̄ ſtella maris: nā ſicut ſtella ma/
ris que vulgo vltramōtana dicit̄ nauigā
tes dirigit in fluctibus marinis: ita mat̄
dn̄i fideles cuſtodit in pelago fluctuante
huius mūdi: ideo dicit quidā. O maria
virgo pia ſtella maris nominaris: ⁊ ec/
cleſia dic̄: Aue maris ſtella dei mat̄ alma
Quīto īterp̄tat̄ illumināns: ⁊ cōuenit ꝓpt̄
ſtatum ſue exaltationis: ideo dicit eccle/
ſia Exaltata eſt ſctā dei genitrix ſup̱ cho
ros āgeloꝝ ad celeſtia regna ⁊ ſm̄ Hie/
ronymū ⁊ beatū Dioni. Supiores an/
geli illuminant inferiores: ⁊ ſic cum ipa
ſit ſuper omnes honoratiſſima ſic latiſſi/
me inferiores letificat. Sexto interp̄/
tatur mater amoris ⁊ conuenit propter
actū ſue conceptionis in qua cōtinuit in
ſe illū amatorē: qui ꝓpter nimiā charita/
tem ſuā ad hoīes voluit incarnari: apl's
Ephe. ij. Propter nimiā charitatē ſuam
qua dilexit nos deus miſit filium ſuū ⁊c̄
Septimo interpretat̄ dn̄a: ⁊ conuenit
quia genuit dn̄m: ⁊ ideo fuit eius mater
cum relatio maternitatꝭ conſequat̄ actū
vere generationis in muliere: ⁊ ſicut fu/
it mater regis omniū: ita eſt dn̄a omniū
ſubditoꝝ illius regni: ⁊ cōfirmatur iſta
deductio. quia magni reges ſui regni cō
ſortiū appropriant vxoribus: ſicut claret
Heſter. vij. c. vbi magn⁹ rex arthaxer/
ſes conſortē regni ſui appellabat reginā
heſter. Ex quo conſortio om̄es q̄ ſunt de
tali regno habēt reginā pro dn̄a ſicut re/
gem pro dn̄o. applica: ideo dicit eccleſia.
O glorioſa dn̄a excelſa ſuper ſidera ⁊c̄. ⁊
alibi. Aue regina celoꝝ: aue dn̄a angelo
rum ⁊c̄. Et notandū ꝙ in ſacra ſcriptu
ra ſeptē mulieres reperiunt̄ que vocate
ſunt Marie. Prima maria fuit ſoror
moyſi que ſupnaturali illuſtratiōe ꝓphe
tauit Exo. xv. ca. Cātemus dn̄o glorio/
ſe ⁊c̄. cuius illuſtrationis claritas habū/
dantiori plenitudine: patet in matre do
mini di. Magnificat anima mea dn̄m.
Scđa maria ſoror lazari: q̄ ardētiſſi/
me dn̄m dilexit Lu. vij. ca. Dimittuntur
ei pctā multa qm̄ dilexit multū. Cui⁹ di
lectionis feruor ſpūaliter non carnaliter
patet in matre dn̄i Cant. ij. ca. Ordina/
uit in me charitatē. Tertia maria ma
ter iacobi que opera miſcđie ſolicitauit
Mar. xvi. ca. Maria magdalene ⁊ ma
ria iacobi ⁊ ſalome emerunt aromata: vt
veniētes vngerēt ihm. Et valde ma. ⁊c̄.
Cuius ſolicitudinis p̄ienſiaꝝ fuit mater
dn̄i Luce. ij. ca. Fili quid feciſti nobis ſic
ego ⁊ pater tuus dolētes querebam⁹ te.
Quarta maria vxor zebedei q̄ ſm̄ Jo
hannē os auri in ſermone vocat̄ vere pa
cifica: qꝛ filiū pacis genuit. Cuius pacꝭ
ſummū gradū tenuit mater dn̄i dum fili
um nobis ꝓtulit q̄ pacē inter deum ⁊ ho
minē ꝓmeruit. Quinta maria mater
iacobi minoris que fuit in orōne aſſidua
Act. xij. ca. patet. Cui⁹ orōnis nō mino/
ris efficacie fuit mater dn̄i Luce. ij. cap̄.
Maria autē conſeruabat oīa verba hec
conferens in corde ſuo. Sexta maria
deuota pauli que multū ꝓ fidelib⁹ labo/
rauit Roma. vlti. ca. Salutate mariā q̄
multū laborauit in vobis. Cuius laborꝭ
⁊ pfectus non minus pfecit mater domi
ni. Et ideo ꝓpter opus dicere poteſt in
Canti. Manus mee diſtillauerunt mir
ram. Septima fuit ipa mater dn̄i que
fuit pfectiſſima in v̄tute humilitatꝭ Lu.
p̄mo Ecce ancilla dn̄i. Et quia vltra om
nes alias creaturas ſe humiliauit: vltra
omnes: imo ſup̱ omnes alias creaturas
deus ipam btificauit Luce vbi ſ. Ecce
em̄ ex hoc beatā me dicent omnes gene/
rationes. Et quia inter ceteras interp̄ta
tiones quadruplicit̄ ſolenizat̄ ab eccl'ia
vnde cantat omni die di. Aue maris ſtel
la: ideo ad eius conuenientiā notanduꝫ
videamus ꝓprietates iſtius ſtelle: ⁊ ſunt
decem Prima qꝛ habet ſublimitatem
in ſuo exceſſu: eſt em̄ altiſſima oim ſtella
rum que ſunt in noſtro emiſperio: quod
patet ex duob⁹ Primo qꝛ q̄nto ſol ad
iſtam ſtellam in zodiaco plus appropin/
quat tanto plus dicit̄ aſcendere: ⁊ idē di/
citur de luna ⁊ ceteris planetis. Se/

cundo quia in receſſu ſolis ab hac ſtella
quāto plus diſtat ab eo: tanto magis di/
citur deſcendere donec puenia a ſolſti/
tio eſtiuali vſqꝫ ad ſolſtitiū hyemale. hāc
ꝓprietatē attribuit beatus Hiero. matri
dn̄i in celeſti patria: quia ſicut hec ſtella
in firmamento ſup̱ om̄es eſt eleuata: ita
mater xp̄i in celo ſup̱ omnes ſctōs eſt ex
altata: ⁊ ad dexteram filij collocata. ps̄.
xliiij. metro. xi. Aſtitit regina a dextris
tuis in veſtitu deaurato circūdata varie
tate. Item Eccl'. xxiiij. ca. Ego in altiſſi/
mis habito ⁊ thronus me⁹ in colūna nu
bis. Tota em̄ celeſtis ierarchia eſt diſpo
ſita ad modū colūne. cuius baſis eſt ie/
rarchia infima: haſtile ierarchia media
⁊ capitellū ierarchia ſup̄ma ſm̄ be. Dio
ni. in cui⁹ ſūmitate collocata eſt btā vir/
go. Ad cuius altitudinē ſi nō corpore ta
men mente contēplando aſcendere debe
mus vt cū apoſtolo di. Philipē. iij. Nr̄a
autē conuerſatio in celis eſt. Secūdo
quia habet medietatē in ſuo ſitu quia eſt
in medio noſtri emiſperij: ſicut centꝝ in
medio circuli. cū em̄ orizon ſit circul⁹ di/
uidens duo emiſperia omnes linee duc/
te ab iſta ſtella vſqꝫ ad orizontē eoꝝ qui/
bus eſt ſpera recta ſunt equales ſicut eſt
de cētro reſpectu circuli in cuius medio
eſt. Hanc ꝓprietatē habet mater dn̄i: qꝛ
ſicut hec ſtella eſt in medio noſtri emiſpe
rij: ita xp̄us credit̄ eſſe in medio celi em/
pirrei: vt ibi a ſanctis melius poſſit intu
eri Gen̄. ij. ca. Lignū vite in medio para
diſi. Et quia mater dn̄i eſt iuxta filiū col
locata: vtpote ad dexteram eius. iij. Re/
gum. ij. ca. Poſituſqꝫ eſt thronus matri
regis que ſedit ad dexterā eius: vbi
eſt mater gratie: ibi eſt fōs miſericordie
vnde om̄es haurire poſſumus. ps̄. xlvij.
metro. viij Suſcepimus miſericordiaꝫ
tuā in medio templi tui. Ad quā deuote
ſupplicantes om̄es recurrere debem⁹: vt
ipa di. filio. iij. Reguꝫ. iiij. ca. In medio
ꝓpli mei habito. ſ. per deuotionē. Ter
tio qꝛ habet imobilitatē in ſtatu ſuo: om
nes em̄ ſtelle de nr̄o emiſpio circulariter
mouent̄ de loco ad locū in pegre: ipſa p/
manente in eodē loco fixa: ⁊ id̄ dr̄ cardo.
Ois em̄ motus circl'aris fit circa aliqđ
mobile ⁊ illđ dr̄ cardo Iob. xxij. c. Circa
cardies celi pambulat. Quarto qꝛ hꝫ
mobilitatē in ſuo circūitu qꝛ licet nō trā
ſeat de loco ad locū currēdo ſicut alie tñ
voluit̄ infra ambitū ſuū cū ſit fixa in fir/
mamento qm̄ voluit̄ firmamentū voluit̄
ipa: ſic ad reuolutioneꝫ rote voluit̄ clau⁹
fixus in cētro rote. Iſtā ꝓprietateꝫ habet
mater dn̄i in patria licet em̄ in felicitate
ſua vt dictū eſt ſit imobilr̄ collocata: tñ
ex magnitudine ſue clemētie ſe benigne
cōuertit ad quācūqꝫ partē fuerit inuocata
Prouer. vl. ca. Manū ſuā aperuit inopi
⁊ palmas ſuas extēdit ad pauperem. Hāc
ꝓprietatē debet imitari q̄libet aīa deuo/
ta btē vir. vt vocata per indigētes miſe/
ricordit̄ ſe cōuertat Math. v. Bti miſe/
ricordes qm̄ miſcđiaꝫ cōſequent̄. Quī
ta qꝛ habet ſempiternitatē i ſuo aſpectu.
ſunt em̄ aliq̄ ſtelle ſempiterne apparitio/
nis ⁊ aliq̄ ſempiterne occultationis ſm̄
aſtrologos ꝓpter proximitateꝫ ad polos
mūdi. ſ. articū ⁊ antarticū. ſed iſta ſtella
de q̄ fit ſermo nō tm̄ videt̄ omni nocte ſꝫ
etiā om̄i hora noctis. Et ſilr̄ vident̄ ille
q̄ paꝝ diſtāt ab ea. Iſtā ꝓprietatē habet
btā v̄go: eſto ꝙ ceteri ſcti appareāt p effe/
ctū ſui auxilij q̄nqꝫ inuocāt̄ ſe: ſemp̱ tñ
btā virgo q̄ncūqꝫ inuocat̄ adeſt ſm̄ Ber.
Ideo dic̄. Ille a laudib⁹ ei⁹ deſiſtat qui
ipam inuocatā ſenſerit in ſuis eā neceſſi
tatib⁹ defuiſſe. Et qꝛ ſcti veterꝭ teſtamen
ti tali p̄tocinio caruerūt di ſapiēs Eccl'.
xxxvi. ca. Ubi non eſt mulier ingemiſcit
eger. Ratio autē ſue miſerationis erga
nos eſt duplex. Prima quia care nos
emit. ſ. ſanguine filij ſui quē plus dilige/
bat q̄ ſeipam. Scđa qꝛ ſuam felicita
tem ꝓpter nos habuit cū ꝓpter peccato/
res dei fili⁹ de ipſa naſci voluerit. Se
xta qꝛ habet minimitatē in ſuo aſpectu:
licet em̄ in ſe ſit multū magna: tñ quo ad
nos eſt quaſi minima ſtella reſpectu no/
tabiliuꝫ ſtellarum: quia vix videt̄ ꝓpter
paruitatem. Iſtam proprietatem habet
mater domini que ſm̄ quantitatē virtu/

tis licet fuerit p̄marima poſt filium ſuū:
tū ꝓpter humilitatē fuit minima. cuius
hūilitatis in ſcriptura nr̄a habetꝰ vnū te/
ſtimoniū ꝛ vnū ſignū. Teſtimoniū quia
ſpūſſanctus ꝑ os ipſius reddit rationem
q̄ digna fuit eſſe mater dn̄i Lu. i. ca. di.
Quia reſpexit hūilitatē ancille ſue: ecce
enī ex hoc bea. me di. oēs ge. Signū q̄
cū p̄buiſſet aſſenſum ꝛ mater dn̄i iam fa/
cta poſſeſſiue non more potentū terre di.
Ecce regina mūdi: ecce mater dei: ecce
mater regis eterni: ſed more humiliū et
māſuetoꝝ di. Ecce ancilla dn̄i. Hāc pro
prietatē imitari debēt q̄ huic regine pla
cere deſiderant: que p̄uidens di. filio eiꝰ
Judith. ix. ca. Nec ſuꝑbi ab initio placu/
erunt tibi: ſed humiliū ꝛ māſuetoꝝ ſem/
per tibi placuit deꝑcatio. Septima q̄
habet inuiſibilitatē in ſuo aſpectu. Dici
tur enī q̄ illa ſtella quā vltramōtanā vo
camus nō eſt vere polus patet enī ad ſen
ſum q̄ vere mouetꝰ q̄ modicū circulū fa/
cit. Sed marime eſt ꝓpinqua polo: vnde
recipit nomē ꝓpter inuiſibilitatē poli ip/
ſius. Iſtā ꝓprietatē habuit mater dn̄i per
ꝓpetuitatē ſolitudinis q̄ neceſſaria ē cōtēplā/
ti: ita enī fuit ab aſpectibꝰ hominū ſeque/
ſtrata vt eſſet cōiter inuiſa: cuius occul/
tationis ſunt duo nobiliſſima ſigna.

Primū q̄ qn̄ fuit ab angelo ſalutata:
nō in publico ſed in abſcōdito fuit inuen
ta: vn̄ hic dicitꝰ ingreſſus angelꝰ ad eam.
vbi Ambro. i. in penetralibꝰ. Secūdū
quia qn̄ habuit ex officio ad publicū pro/
cedere vtpote in viſitatōe eliſabeth cum
feſtinatōe tranſiuit: ſicut in diſplicentibꝰ
feſtinanꝰ quelibet q̄tum pōt: ideo dicitꝰ in p̄/
ſenti caplo. Abiit in mōtana cū feſtina/
tione. Iſtā ꝓprietatē debent imitari ma/
rime religioſi quoꝝ ſtatus eſt in vita cō
tēplatiua Sap. viii. ca. Intrās in domū
meā conquieſcā cum illa Math. vi. ca. Ne
videaris hoībus ieiunās ſed patri tuo q̄
eſt in abſcōſo ꝛ pater tuꝰ q̄ videt te in ab/
ſconſo reddet tibi. Octaua q̄ habet
rectitudinē in ſuo aſpectu: quia cum ſpe
ra celi aliquibus ſit recta aliquibus obli
qua. Illis ſolis eſt recta qui habēt caput
erectū ad iſtam ſtellam ꝛ oībus aliis eſt
obliqua. Et ideo qui non habēt recte ca
put ad iſtam ſtellam celū eſt eis obliquū
ſicut dicunt aſtrologi. Iſtam ꝓprietatē
habet beata ṽgo nam q̄ caput habēt ere
ctum verſus eam ꝑ veram fidē ꝛ puram
deuotionē: illis ſpera celi eſt recta: quia
recto itinere gradiūtur ad celum: ꝛ econ/
uerſo aliis Dan. xiii. cap. Auerterunt ſen
ſum ſuū ꝛ declinauerunt oculos ſuos vt
non viderent celū neq̄ recordarentꝰ iudi
cioꝝ iuſtoꝝ. pſ. xvi. Statuerūt declina/
re oculos ſuos in terrā. Ex iſta ꝓprieta/
te accipitꝰ documentū q̄ homines q̄ ha/
bent rectā intentionē finaliter ſaluabunꝰ
q̄ ipſius paradiſuꝫ habēt rectū aſpectū: qḋ
figuratū eſt per feneſtrā arche Noe quā
ipſe aperiēs intromiſit columbaꝫ Gen.
viii. ca. Nona habet ſcintillationeꝫ in
ſuo cōtuitu: ideo planete dicunꝰ nō ſcin/
tillare quia ſunt ꝓpe ſm̄ phos: ꝛ ſtelle fir
mamenti ſcintillāt: quia ſunt longe: ꝛ idō
tremit viſus ꝛ non pōt eas ſtabiliter at/
tingere: ſed quaſi interrumpitꝰ actus vi
dendi ſm̄ peripartheticos. Et quia iſta
ſtella eſt altiſſima ꝛ ſūme diſtans a pla/
na ſuꝑficie terre quēadmoduꝫ pūctꝰ me
dius centri ſperici plus diſtat a ſole: ido
magis videtꝰ ex tali diſtantia ſcintillare.
Iſtam ꝓprietatē habet beata virgo: quia
myſteria que ſunt in ea perfecta a tota tri
nitate ſunt ita ſublimia: vtpote incarna/
tio et generatio verbi q̄ viſus noſtre ge/
nerationis non ad ea attingere poteſt: et
ideo tremit ꝛ quaſi interrumpitꝰ Prouer.
xxv. cap. Sicut qui mel multū comedit
et non eſt ei bonū: ita curioſus ſcrutator
maieſtatis opprimetur a gloria. Deci
ma quia habet ſeptēplicitatē in ſuo am/
bitu. quia circa illam ſemper vertunꝰ ſe/
ptem ſtelle notabiles que a vulgo dicun/
tur currus heuils: ſm̄ vero aſtrologos
vocanꝰ vrſa minor: et ꝓpter iſtas ſeptem
ſtellas tota illa plaga que eſt huic ſtelle
vicina: dicitur ſeptentrionalis: vnde di/
cit deus Jacob Gen. xxviii. cap. Dilata/
beris ad orientem et occidentem ſepten/
trionem ꝛ meridiē. Iſtam ꝓprietatē ha/

buit mater dn̄i in ſua dilatatione dupli/
citer in hac vita Primo ꝓpter. vii. dona
ſpūſſancti quibus beata virgo quaſi cir/
culariter fuit illuſtrata pluſq̄ alia crea/
tura ſicut p̄dirit ꝓpheta. yſa. xi. ca. Egre
dietꝰ virga de radice ieſſe ꝛ flos de radice
eius aſcendet: ꝛ requieſcet ſuꝑ euꝫ ſpūs
dn̄i ſpūs ſapie ꝛ intellectus: ſpūs ꝯſilii et
fortitudinis ſpūs ſcientie ꝛ pietatis ꝛ re/
plebit eā ſpūs timoris dn̄i. Iſta. vii. dona
quaſi. vii. ſtelle decorauerūt beatā virgi/
nem qn̄ dixit illi angelus: Spūſſanctus
ſuꝑueniet in te ꝛ virtus al. ob. ti. Luce. i.
ca. Scḋo ꝓpter. vii. gaudia p̄ncipalia
que habuit b. vir. de ſuo filio. Primū
in angeli annūciatione Scḋm in eiuſ
natiuitate. Tertiū in regū adoratiōe.
Quartū in xp̄i reſurrectiōe. Quin
tum in eius aſcenſione Sextū in ſpūſ
ſancti miſſione. Septimū in ꝑpria aſ/
ſumptione. Iſte ſunt. vii. ſtelle de qui/
bus. Apoc. i. ca. dicitꝰ. Et habebat in dex
tera ſua. vii. ſtellas. moraliter. i. vii. gau/
dia a tota trinitate determinata pro vir/
gine glorioſa iam memorata. Item vi
dendū eſt que ſunt iſtius ſtelle virtutes
Et dicitꝰ q̄ ſunt decem quaruꝫ Prima
eſt. quia iſta ſtella habet virtutē ꝛ dn̄iuꝫ
ſupra naturam lapidis duriſſimū. quia
duriſſimū omnium corpoꝝ dicitꝰ eſſe la/
pis. Non enī poteſt mollificari ſicut fer/
rum prius enim incineratur. ꝛ inter om/
nes lapides duriſſimus eſt adamas ſiue
calamita ezechielis. iii. capi. Domus iſ/
rael attrita fronte ꝛ duro corde: ꝛ ſequi/
tur. ecce dedi frontem tuā duriorem fron
tibus eorum. ꝛ vt adamantem ꝛ ſilicem
dedi faciem tuam. Super iſtam duriſſi/
mam petram habꝫ dominiū iſta ſtella q̄
dicitur ſtella maris. quia dat ei vim fer/
ri attractiuam. Cuius ſignum eſt quia
hic lapis ferrum attrahens ſemper con/
uertit ipſum verſus iſtam ſtellam. Iſta
virtus eſt in beata virgine quia habꝫ do
minium ſupra corda duriſſima hominū
obſtinatoꝝ in malo. qui frequenter fle/
ctuntur dulcedine deuotionis ad ipſam
vt patet in multis exemplis. Et ideo po
teſt dicere ezechielꝰ xxvi. Auferaꝫ cor la/
pideū de carne veſtra: ꝛ dabo vobis cor
carneum. De quibus dicit deus ob reue
rentiam matris ſue. ezechielꝰ xviii. ca. Si
impius egerit penitentiam ab omnibus
peccatis ſuis que operatus eſt. ꝛ cuſtodie/
rit vniuerſa precepta mea ꝛ fecerit iudi/
cium ꝛ iuſticiā: vita viuet ꝛ nō morietur
omniū iniquitatū eius non recordabor.
Scḋo quia habet dn̄iuꝫ ſupra naturā
grauiſſimā ferri. qḋ eſt grauiſſimū. eo q̄
ibi dominatꝰ terre elementū inclināns de/
orſum. qḋ aūt dominetꝰ dictum eſt ſupra.
Nam ferrum non verteretꝰ ſemꝑ verſus
ſtellam niſi ſtella aliqḋ dominium habe
ret in ferrum. Et ſi dicatꝰ q̄ adamas ꝛ po
lus ſint cauſa. Reſpondetꝰ q̄ adamas
eſt cauſa ꝑticularis ꝛ polus eſt cauſa vni
uerſalis. Iſta virtus eſt in beata virgine
conuertendo corda humana ad pietatē
ab impietatibꝰ ſuis: que corda ſunt gra/
uia duplici ratione. Primo q̄ inclina
ta deorſum in malū gen. viii. ca. Senſus
ꝛ cogitatio cordis humani ad malū ꝓna
ſunt ab adoleſcentia ſua. Scḋo quia
ſunt difficilia ad motum ſurſum dicente
ꝓpheta pſ. iiii. metro. iii. Filii hoīm vſq̄
quo graui corde. Sed dicit beata virgo
cū ſuo filio Jo. xii. ca. Ego ſi exaltata fu/
ero a terra omnia traham ad meipſum.
Tertio q̄ habet frigiditatē in ſuo na/
tura ꝛ iſtius frigiditatis ſunt duo ſigna
Primū q̄ regiones ꝓximiores iſtius
ſtelle ſunt magꝭ frigide. vt alemania ma
gis q̄ affrica. Scḋm q̄ ventus qui ꝑ
uenit a regione iſtius ſtelle eſt magis fri
gidus q̄ ꝓueniēs aliunde eccliaſt. xliii.
ca. Frigidus ventus aquilo flauit ꝛ ge/
lauit criſtallus ab aquis. Et ideo in eſta
te quando eſt aer ſuccenſus ſolis ardori
bus ſummū remediū eſt iſte ventus. Iſta
virtus eſt in beata virgine. q̄ ardorē cō/
cupiſcentie noſtre mentis refrigerat ꝛ ex
tinguit dupliciter. Primo eiꝰ puritatē
mente deuota cogitando. q̄ ſecundum
Auguſtinum libro de ciui. dei. Nullus
eſt ita depꝛauatus q̄ totum ſenſum amit/
terit honeſtatis. Can. iiii. cap. O q̄ pul/

chra eſt. caſta generatio cum claritate.
Scđo eius auxiliū implorādo dicēte
Alchbicio i li. de aſtris ꝙ tota armonia
ↄcurrit ad cauſationē etiā minimi indi/
uidui. ita ꝙ officis ſtella ſemꝑ influit. ita
ꝗlibet ſtella in patria hꝫ appropriatā vir
tutē. Et ſic implorādo auxiliū in b. vir.
cauſant effectū. Jō de ſe dicit eccl. xxiiij.
Ego mater pulchre dilec. ci. ꝛ agni. ꝛ ſctē.
ſpei. ꝛ itez eccl. xxiiij. Uenite ad me oēs
qui ↄcupiſcitꝭ me ꝛ a generatiōib⁹ meis
adimplemini. Quarta q̄a habet ſere/
nitatē in ſuo afflatu. qꝛ ſpirāte vento iſti
us ſtelle ſerenū facit. puer. xxv. ca. Uent⁹
aquilo diſſipat pluuias. Jſta virtus eſt i
beata virgīe. quia pietate turbata ꝑpter
peccatū ipſa ſpirante. Lorante nobis red
dit gr̄a. Hiero. Jnde cuncti dat venia.
oſee. ij. ca. Dicite ſorori veſtre miſcoꝛdiam
ↄſecuta. Ber. O homo ſecurꝰ habes ac/
ceſſuꝫ ad deū: vbi habes matrē ante fili/
um ꝛ filiū ante pr̄em. mr̄ oſtdit filio pect⁹
ꝛ vbera. ꝛ filius pr̄i latus ꝛ vulnera. nul/
la ergo ibi poterit eſſe repulſa: vbi tot oc
currūt charitatis inſignia. Quinta q̄a
hꝫ ſanitatē i ſuo effectu. qꝛ aer iſti⁹ ſtelle
eſt ſereniſſimus ꝛ ſaniſſimus ꝛ ſunt duo
ſigna: Primū qꝛ regiones iſtius ſtelle
ſicut ſunt ei vic. niores: ita dicunt ſanio/
res Scđm qꝛ ꝑa in quib⁹ flat ventus
aquilonaris dicunt ſaniora. Jſta virtus
eſt in b. vir. nā ante ortum eius. qꝛ remo/
ti a deo infirmi eramus. ſed ipſa ſtante. i.
parturiente partus eius factus eſt nobis
ſaniſſimus. yſa. liij. capi. Uere languo/
res noſtros ipſe tulit ꝛ doloꝛes noſtros ip
ſe portauit. Jdeo dicit chriſtus Marci.
ij. ca. Nō egent qui ſani ſunt medico: ſed
qui male habēt. Sexta quia habet pu
ritatē in actu. qꝛ aura eius eſt puriſſima
Et ſunt duo ſigna. Primū qꝛ ſpirāte
auſtro piſces ꝛ carnes corrumpunt citi⁹.
ſed ſpirante aquilone diutius ↄſeruātur
Scđm ſpirante auſtro loca fetida ma
xime exalant fetores. ꝛ ſpirante aquilone
reprimunt. Jſta virtus eſt in bea. vir. tra/
dunt ſancti qui eā viderūt ꝙ nullus quā
tumcunqꝫ ad inhoneſtatem inclinatus
poterat eam videre quin ſtatim per aſpe/
ctum virginis talis turpitudo ſepararetur
cuius ratio eſt. qꝛ feditas appoſita iuxta
decorē magis cadit i abominationē. yſa.
vi. ca. Ue mihi qꝛ tacui qꝛ vir pollutꝰ la/
biis ego ſum ꝛ in medio popli pollutia la
bia hntis habito ꝛ regē dn̄m exercituum
vidi oculis meis. nā pollutionē ꝓpriā nō
fuiſſet abhoiatus niſi vidiſſet decorē dei
tatis. Septima qꝛ habet fecunditatē
in ſuo effectu. nā regiones ei ꝓpinque ſūt
fecūdiſſime ꝛ probat dupliciter. Primo
qꝛ iſta regio eſt maxime hoīm generati/
ua. Scđo qꝛ in illa regiōe eſt maxime
generatio ꝓcioſoꝝ ꝛ potiſſime auri Job.
xxxvij. ca. Ab aquilone aurū venit. Jſta
virtus eſt in b. vir. fuit eñi fecūdiſſima ſu
ꝑ alias fecūditates. genuit eñi vnū hoīeꝫ
qui regñauit oēs homies. i. pe. i. ca. Qui
regenerauit nos in ſpē viuā ꝑ reſurrecti
onē ieſu xp̄i ex mortuis ꝛ ſapie. vij capi.
Oīne auꝝ in cōparatiōe illius arena eſt
exigua ꝛ tanq̄ lutū eſtimabit argentum
in ↄſpectu illius. Octaua qꝛ habꝫ pul
chritudinē in ſuo aſpectu cuius ſūt duo
ſigna. Primū qꝛ hoīes regiōis illi⁹ ſūt
albi ꝛ decori aſpectu Scđo qꝛ aialia
in illa regione ſunt multū alba vt vrſi eq
lepores ꝛ vulpes. ꝛ albedo eſt coloꝛ pul/
cherrimus. Jſta virtus eſt in b. vir. naꝫ q̄
magis appropinquant ſibi ꝑ fidē ꝛ deuo
tionē decorant venuſtate virtutū qꝛ dicit
cant. vi. Pulchra vt luna. electa vt ſol. et
iiij. capi. Tota pulchra es amica mea ꝛ
macula non eſt in te. Nona qꝛ habet
fortitudinē in ſuo contactu. qꝛ habet vim
congelatiuā ꝛ ꝑ ↄñs cōpaginatiuā mē/
broꝝ ex frigiditate. ꝛ iſta cōpago eſt cau/
ſa fortitudinis in corꝑe organico qđ pro
batur dupliciter Primo qꝛ dicit in ar/
te phiſonomie ꝙ homines aquilonares
ſunt fortes ſimiles vrſis ꝓpter ꝓpinqui/
tatē ſtelle. Scđo dicit in eadē ſnia ꝙ
hoīes meridionales ſunt imbecilles pro
pter diſtantiā a polo ꝛ ab iſta ſtella. Jſta
virtus eſt in bea. vir. qꝛ fideles ſuos foꝛ/
tificat cant. vi. ca. Terribilis vt caſtroꝝ
acies ordinata. Decima qꝛ regulat na

uigantes. nam cognita iſta ſtella per ada
mantem ꝛ ferrū in circulo cognoſcūt ho/
mines in qua plaga orbis ſunt aere quā/
tumcunqꝫ nebuloſo vt poſſint dicere. yſa.
ix. ca. Habitantib⁹ in regiōe vmbre mor/
tis lux orta eſt eis. Jſta virtus eſt in bea/
ta virgine. qꝛ hoīb⁹ peregrinantib⁹ in
via mūdi oſtendit vbi ſunt ꝛ in qua pla/
ga vt nō errent in via peccati vel erroꝛis
Hieronymus. qꝛ cūctas hereſes ſola in
teremiſti in vniuerſo mūdo. vt di. ſibi ꝓ/
phetā yſa. lx. ca. Ambulabunt gētes i lu/
mine tuo ꝛ reges in ſplendoꝛe ortus tui.
ideo ꝑ eaꝫ in terra ambulabūt hoīes in
XI. mi. ſalutionē Undecimū miſteriū de iſti
us angeli introceſſiōe ibi. ꝛ ingreſſus an
gelus ad eā. Dicit quidā doctoꝛ. O q̄
honeſta viſitatio vtilis ꝛ iocunda nā q̄d
honeſtius q̄ ꝙ virgo ingrediat ad virgi
nē. qđ vtilius mun⁹ q̄ offerre ſibi dono/
ruꝫ plenitudinē. q̄d iocūdius q̄ viſitare
ad ſaluandū ꝑditū hoīem. Ex quo actu
accipiunt quatuoꝛ catholica documēta.
Primū ꝙ hec alma ꝛ regia virgo dili
gebat incluſionē. ideo dicit ingreſſus an
gelus. nō eñi reperit eā in platea aut i fo/
ro. ꝛ bene qꝛ locus clauſus eſt locus orō/
nis Math. vi. ca. Tu aūt cū oraueris in
tra cubiculū tuū ꝛ clauſo hoſtio ora prēꝫ
tuū in abſcōdito ꝛ pater tuus q̄ videt in
abſcōdito reddet tibi mercedē tuā ſicut
Judith manebat clauſa vt patet eiuſdē.
viij. ca. Scđm ꝙ diligebat ſolitudinē
Nam vita ſolitaria eſt apta ↄtemplatiōi
q̄ ab angelis ſolis inuenta eſt. Et iō xp̄s
volēs exaudiri in ſua orōne nō ſolū a tur
bis verū etiā a diſcipulis receſſit. Lu. xxij.
Orate ne intretis in temptationē ꝛ ipſe
auulſus eſt ab eis quantū iactus eſt lapi
dis. ideo di. he. Anthonius abbas arſe/
nio ꝛ machario: Non eſt hic locus quie/
tis. f. patres vadamus ꝛc̄. Secunduꝫ
ꝙ vita clauſtralis que habet incluſioneꝫ
ꝛ ſolitudinem reſpectu mundi eſt ſimi/
lis conuerſationi angelice qui ſemper va
cant circa diua. Hieronimus de aſſum.
Jn carne preter carnem viuere non hu/
mana ſed angelica vita eſt. Quartuꝫ
ꝙ vita clauſtralis eſt ſimilis conuerſati/
oni beatifice. licet eñi ſancti ſint beati in
patria tamen quādoqꝫ mittunt huc. pa/
tet de ſancta agnete que ſuis parentibus
apparuit ꝛ de multis. ſic clauſi contem/
platiui interduꝫ ſed raro de celis pro ali/
quali ↄſolatione ꝛ exēplo dando. Sꝫ
queritur quid faciebat virgo quādo ab
angelo fuit ſalutata. Et dicitur ſecundū
quandam reuelationem factam ſancte
eliſabeth ꝙ beata virgo cum litteras di/
diciſſet cum aliis virginibus in templo
ſub diſciplina ſancte anne propheriſſe
legebat yſaiam prophetam in. vij. capi.
vbi dicitur. Ecce virgo concipiet ꝛ pari/
et filium ꝛc̄. Et tunc intellexit ꝙ quedā
virgo dei filium erat conceptura ꝛ pari/
tura. Et ſic deſiderabat tantum viuere
vt poſſet illius virginis eſſe ancilla. et ſic
duꝫ iſta tractaret angelus aduenit. ſicut
eunucho eandem propheciaꝫ legenti ap
paruit philippus actu. viij. ca. Duode XII. mi.
cimum miſterium de angeli locutione.
ibi dixit. Et notandum ꝙ angelus non
poteſt mentiri cū ſit confirmatus in gra/
tia. ꝛ ideo cum quis credit angelum de/
bet credere que dicit vera eſſe ꝛ non reſi/
lire ſicut zacharias propter quod muti/
tatem incurrit. Circa declarationem hu
ius miſterij notandum ꝙ quadruplex
dictio habetur in ſacra ſcriptura. Pri/
mo verbi ſupernaturalis geneſis. i. capi.
Dixit deus fiat lux. quam dictionem re/
fert Auguſtinus ad verbi generationeꝫ
eternam vt fuit oſtenſum. Secunda
verbi intellectualis ſecundum quā vnus
angelus loquitur alteri angelo. ꝛ ad inui
cem inter alas ſeparatas. de ꝑmo zacha.
ij. ca. Curre ꝛ loquere ad puerum iſtum.
De ſecundo yſaie. vi. cap. Duo ſeraphin
clamabāt alter ad alteꝝ. Oīnis eñi cla/
mor eſt locutio. Tertia eſt imaginabil'
ſcḋm quā angel⁹ loquit in ſomnis mat.
ij. ca. Angelus dñi apparuit i ſomnis Jo
ſeph dicēs ſurge ꝛ tolle pueꝝ et matrem
eius ꝛ fuge in egyptum ꝛ eiuſdem. ij. ca
pi. Defuncto herode ecce angelus domi
ni apparuit in ſomnis Joſeph in egy/

pro.vi. Reuertere in iudeã: defuncti ſunt
enim qui querebãt aiam pueri. Quar
ta vocalis que ſenſu auditus percipitur
de qua dicitur. act. x.ca. de cornelio qui
vidit in viſu manifeſte hora nona ange/
lum dei introeuntem ad ſe z dicentẽ ſibi
zc. Nunc ad ꝓpoſitum dictio Gabrielis
conſtat ꝙ non fuit verbi ſupernaturalis
quia illud verbum non eſt dicibile niſi ſo
lo eterno patri ſecundũ dyoniſiũ libro. de
diui.no. Nec fuit dictio intellectualis vt
creditur. qꝛ licet angelus eſſet aptus loq
intellectualiter. tamen beata virgo de le
ge cõmuni pro ſtatu iſto non erat diſpoſi
ta habere auditionẽ intellectualẽ cuꝫ in
telligere ſit ꝑ cõuerſionẽ ad fantaſmata
niſi ſicut ceteri viatores. Nec videt̃ fuiſſe
viſio imaginaria: quia illa non requirit
talem preſentiã corporalem qualis fuit oſ/
ſa per ingreſſum angeli. z ideo relinquit̃
ꝙ fuit dictio vocalis ad ſenſum particu/
larem auditus. ſicut ipa reſpõſio virgis
erat vocalis. Et fuit congruum vt in iſta
beatiſſima collocutiõe eſſet verboꝝ ꝯfor
mitas inter colloquẽtes. Sed querit̃
primo. Iſta dictio vocalis z auditio vo/
calis ſibi oppoſita ſunt ignobiliſſime in/
ter ꝑmiſſas z tñ iſta collocutio videt̃ fuiſ
ſe maxime venerabilis inter oẽs collo
cutiones diuine ſcripture. Et dicit̃ ꝙ licꝫ
iſta collocutio ſit maxime materialis: eſt
tñ certiſſima. qꝛ auditio ſibi oppoſita eſt
noticia intuitiua. z talis certitudo mag̃
fuit conueniens in ꝓpoſito ꝙ̃ gradus no
bilitatis. Scḋo querit̃ ſi auditio vir/
ginis fuit tantũ vocalis z non intellectu
alis vt eſt dictũ tunc beata virgo non in
tellexit que dicebãt̃ ab angelo: z ſic aſſen
ſum voluntatis dare nõ potuit. Et dicit̃ ꝙ
ipſe optime intellexit verba vocalia an/
geli ad ſe loquẽtis eo mõ quo fantaſma/
ta impreſſa mouent intellectũ poſſibilẽ
ad intelligendũ ex auditu verboꝝ. non tñ
illa motio dicit̃ itellectualis locutio: nec
paſſio auditio ſibi oppoſita. Tertio q̄/
ritur in qua lingua locutus eſt angelus
verba iſta. Et dicit̃ ꝙ in lingua hebraica
qꝛ illã ſolã b. virgo didicerat. z in eadem

meruit filiũ ſuũ ad loquendũ in ſua in
fantia. Et ideo nimirũ iſta lingua eſt om
niũ ſacratiſſima. Quarto querit̃ quõ
angelus potuit ſibi loqui linguã hebrai/
cam cũ nõ haberet organum corporale z
cũ ſit natura ſpiritualis. Et dicit̃ ꝙ ange
lus nõ apparuit ſibi i ꝓpria natura ſcḋm
quã eſt inuiſibilis corporaliter. ſed in aſſum
pto corpore in ſpecie viri. ſicut idem gabri/
el apparuit danieli tñ ſic diſpoſitus ex vē
nuſto aſpectu. ſ. facie rutilãs z veſte coru
ſcans vt nullã beate virgini ſuſpitionem
ingerere potuiſſet zc. Sequitur ſcḋa
pars iſtius lectionis. zc. Circa ſcḋam
partem ꝑncipalẽ. ſ. de angeli z b. vir. mu/
tua collocutione notantur ſex particule.
Prima de angeli inceptione ibi Aue
gratia plena dominus tecũ be. tu in mu.
Secunda de virginis alteratione ibi:
que cum audiſſet turbata eſt zc. Ter/
tia de angeli replicatione ibi: z ait ange/
lus ei ne timeas zc. Quarta de virgi
nis interrogatiõe. ibi dixit aũt maria ad
angelum quomodo fiet zc. Quinta de
angeli ſolutione. ibi reſpõdens angelus.
zc. Sexta de virginis conceſſione. ibi
dixit aũt maria zc Circa primã partẽ I. ꝑticla
ſcꝫ de angeli inceptione: quomõ incepit
iſtam collocutionẽ que cõtinet quattuor
miſteria. Primum de angeli ſalutati/ I. miſte/
one cum dicitur aue. qḋ eſt verbum ſalu rium.
tatiõis. Et notandũ quomodo iudei fin
gentes ſe xp̃m ſalutare. di. Aue rex iude
orum Mat. xxvij. ca. A aliqñ eſt lra. ſcꝫ
prima alphabeti. aliquãdo ſillaba. aliqñ
eſt dictio. vt ibi A dño factũ eſt iſtud pſ
cxvij. metro. xxij. Et notandum qñ iſtud
verbũ a eſt dictio z ſillaba accipit̃ quat/
tuor modis in ſcriptura. Primo vt ſit
nota cauſatiõis. vt in pſ. vbi ſup̃. eſt eniꝫ
ibi nota cauſe efficiẽtis. Scḋo mõ vt
ſit nota largitiõis ſicut in. iij. regũ. ij. ca.
d. Adorãs berſabee tranſlatũ eſt regnuꝫ
z factũ eſt fratris mei a dño eñ ꝯſtitutuꝫ
eſt. Tertio mõ vt ſit nota inceptionis
ſicut canti. vi. Auerte oculos tuos a me.
Auerſio eñ deſignat viſionis detractio/
nem. Ad ꝓpoſitum iſtud. A. poſitum in

ſalutatiõe põt intelligi iſtis quattuor mo/
dis. Primo vt ſit nota cauſationis vt
intelligat̃ aue. i. a maledictione. qꝛ male/
dictio fuit cã felicitatis. b. vir. ex eo qꝛ ꝓ/
pter peccatores redimẽdos filius dei ex ipa
voluit incarnari. vnde maxima culpa ade fi
at maxima felicitas be. vir. vñ dicit ei ec
cleſia frequẽter. Sumat ꝑ te preces q̃ pro
nobis natus tulit eſſe tuus. Scḋo vt
ſit nota largitiõis. iuxta apl̃m. Ro. v. ca.
Vbi habundauit delictũ ibi habũdauit
z gr̃a. Ideo dicit Hiero. ſup Matth. qꝛ
ꝓpter peccatores venerat de peccatricib
naſci vt oim peccata deleret. z ideo. b.
virgo ꝓpterea peccatũ occaſionalit̃ me
ruit tale habere filiũ. Tertio vt ſit no/
ta inchoationis. tp̃s eñ legis reſpectu ad.
tempus gratie fuit temp̃ maledictiõis.
Et ſic tp̃s gratie icepit a tpe legis ſicut
dies a nocte in incarnatiõe verbi iõ dicit
angelus aue. quaſi dicat hic incipit gr̃a
z finit maledictio Aug. in ſermõe Ma/
ledictio eue in benedictiõꝫ mutat̃ marie.
Quarto vt ſit notã remotionis. aue. i.
ſine ve. qꝛ eua cum ſuis ſequacib habuit
tria ve que maria terminauit apoca. viij.
ca. Ve ve. ve habitantib in terra. Pri
mum fuit. qꝛ cum corruptione concepit.
Scḋm qꝛ cũ lãguore portauit Ter
tium qꝛ cũ dolore peperit. a quibus trib
ve fuit imunis. b. vir. Primo qꝛ conce/
pit ſine corruptione. Scḋo qꝛ ꝯceptuꝫ
portauit ſine afflictione. Tertio pepit
ſine dolore. yſa. vlt. ca. Anteq̃ parturiret
peperit. Et notandũ ꝙ in iſto aue mu
tatum fuit nomen eue ab angelo mõ con
trario litteras ordinando. qḋ factũ eſt cã
ſeptuplici. Prima qꝛ ſicut eua corruit
ꝑ ſtulticiã credens ſerpenti in ꝑuaricati
one ſeducenti: ita maria erecta ꝑ ſapien/
tiam in cõceptione credidit annuncianti
vt infra patebit differẽs cũ angelo. Se
cunda qꝛ ſicut eua cecidit ꝑ ſupbiã cum
deitatem petijt: ita maria inclinata ꝑ hu
militatẽ verã ancillã dñi ſe cognouit di.
ecce ancilla dñi zc. Tertia quia ſicut
eua ꝑ inobedientiam tranſgreſſa eſt: ita
maria ꝑ obedientiaꝫ mater dñi facta eſt

di. fiat mihi ſcḋm verbũ tuum. Quar
ta. qꝛ ſicut eua ratiocinanti ſerpenti cre/
didit ita maria benigniſſime angelo cre
didit. Ideo eliſabeth exclamauit vbi the
ma. z beata q̃ credidiſti. ita zc. Quin
ta qꝛ ſicut eua cecidit ꝑ incõtinentiã: ita
maria erecta eſt per cõtinentiã. di. Quõ
fiet iſtud qm̃ virum nõ cognoſco. Se/
xta qꝛ ſicut eua fuit principiũ z cã mortis
ita maria eſt principiũ z cauſe vite. Io. i.
ca. Ego ſuꝫ reſurrectio z vita. Septia
qꝛ ſicut eua ſerpentẽ credendo exaltauit:
ita maria cõtemnẽdo diſſipauit Aug.
in ſermone natiuitatis b. vir. Aue inquit
angelus ad eam gratia plena dñs tecum
Impleta eſt ergo maria gratia z eua eua
cuata eſt a culpa. maledictio eue in bene
dictionẽ mutat̃ marie. De iſta muliere
dicit dñs ad ſerpentem geñ. iij. cap̃. Ipſa
conteret caput tuũ. z nomẽ eue a contra/
rio angelus mutauit vertendo litteras z
dicendo aue. Sed querit̃ iſtud aue fu
it prolatum ab angelo locutione intelle/
ctuali aut ſenſibili. Et dicit̃ ſicut appari/
tio angeli fuit corporalis: ita z locutio fu
it vocalis. licet cũ intellectualis locutio
ſit altior: nõ tamen ita cõueniens ꝑ ſtatu
in quo erat b. vir. Scḋm miſteriũ de/ II. mi.
virginis cõmendatione. ibi gratia plena
Cõmendatio eſt laus: laus vero ſermo
elucidans magnitudinẽ virtutis. gratia
vero virtus ſuprema. z ideo iſta cõmen/
datio fuit ſuprema z alta. z cum dicit ple
na: quadrupliciter dicitur vas plenum.
Primo ſcḋm ſue capacitatis augmen
tum. qꝛ habet de ꝯtento nõ quantuꝫ põt
capere: ſed quãtum ꝯgruit eius capaci/
tati vt patꝫ in naui onerata z plena mercã
tijs nõ quãtũ põt ſed quantũ debet ꝓpter
periculũ maris. z in curru onerato z ple
no non quantũ poteſt ſed quantuꝫ debet
pro labore bouum. Scḋo ſecunduꝫ ſue
capacitatis ſufficientiã vt patꝫ in omni
menſura quando vas eſt plenuꝫ vſqꝫ ad
ſignũ tunc habet ad ſufficientiam ꝑ illa
menſura. Tertio ſecundum ſuam to/
talem continentiã. z ſic eſt plenũ vas qḋ
plus capere non poteſt. Quarto ſecun

dum ſue capacitatis redundantiã. vtputa quando vas eſt plenũ quantũ capere non põt quãdo totũ ſupfluũ extra emittit. De cuius cõtraria dĩ eccl. i. ca. Omnia flumina intrant in mare z mare non redũdat. Nunc ad ppoſitũ quattuor ſunt gradus ſpũum creatoꝝ: qui dicunt̃ vaſa in ordine ad gratiã diuinam cuius ſunt receptacula. Prim⁹ gradus eſt de ſanctis animab⁹ que replent̃ gratia ſcðm ſue capacitatis congruentiã. qꝛ habẽt de gratia quantũ congruit ſed nõ quantũ capere poſſunt. ſcðm iſtũ modũ dicit̃ actu. vi. ca. Stephanus plenus gratia zc. z. ij. corinth. xij. ca. Sufficit tibi gratia mea.

Scðs gradus eſt de ſanctis angelis qui repleti ſunt ſcðm ſue capacitatis ſufficientiã. ſic qꝫ illi qui ſunt natura pfectiores: ſunt potentiores in gratia. Tertius gradus habet̃ in virgine glorioſa que fuit repleta gratia ſcðm ſuã totalẽ ꝯtinẽtiã vt plus capere nõ poſſet Hiero. Ceteris pſtat̃ p partes: maria aũt totius grẽ in ſe habuit plenitudinẽ. z ideo dicit̃ plena. Quartu3 gradus fuit in ſacratiſſima aĩa xpĩ que fuit plena ſcðm ſue capacitatis redũdantiã. qꝛ redundat in totaꝫ eccliam. Joh. i. ca. De plenitudine eius nos omnes accepimus z grãm p gratia.

Notandũ circa tertiã repletionem qꝫ vas illud qð eſt plenũ quãtũ capere põt nõ põt ita leuiter inclinari qn ſtati emittat de ſua repletione. z iſto modo be. vir. cum ſit plena grã nõ põt ita paꝝ inclinari ad preces clamantiũ quin ſtatim redũdet in nos ſua grã. Et potiſſime eſt plena beata virgo Primo candore virginali. Scðo odore virtuali. Tertio ſplendore ſapiẽtiali. Quarto dulcore clementiali. Quinto vigore ꝯſtantiali. Sexto amore ſeraphicali. Septimo herede imperiali. De primo ſapientie. vij. ca. Candor eſt lucis eterne ſpeculũ ſine macula. De ſcðo can. i. ca. Duꝫ eſſet rex in accubitu ſuo nardus mea dedit odorem ſuũ. De tertio abacbuch. iij. ca. Splendor eius vt lux erit: cornua in manibus eius. De quarto dicit eccleſia:

O clemens o pia: o dulcis maria. De quinto puerb. xxxi. ca. Fortitudo z decor indumentũ eius z vltimo ca. Mulierẽ forteꝫ quis inueniet. z can. vi. ca. Terribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. De ſexto hugo libro de cõiugio b. vir. qꝛ in corde ei⁹ amor ſpũſſancti miracula faciebat. De ſeptimo Auguſtinus Filius dei adimplet mentẽ adimplet z ventrem. Sed primo q̃ritur: Angelus primo ptulit aue grã plena poſtea dicit ſpũſſanctus ſuperueniet in te. iſte aduentus ſpũſſancti non fit ſine grẽ infuſione. z ſic nõ fuit plena in prima ꝓlatione qñ dixit Aue gratia plena: ſcðm ſuã totã capacitatẽ. Et dicit̃ aliter ſcðm ſuã ſanctificationẽ fuit plena gratia ſcðꝫ dum ſue capacitatis cõtinentiã. z poſtea ſcðm ſuã totalem continentiã. qꝛ pro illo primo tpe ſcðm pmiſſa fuit dictũ aue zc.

Scðo querit̃. qꝛ mater dñi fuit cũ aliĳs quib⁹ datus fuit ſpũſſanctus in die penthecoſtes. z ſic videt̃ ipſum accepiſſe. z p ꝯñs creuiſſe in grã que eſt donũ pcipuũ ſpũſſancti. quõ ergo plena qñ audiuit grã plena. z qñ audiuit ſpũſſanctus ſuperueniet in te z virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Et dicit̃ licet forte ſpũſſanctus nõ fuerit ei datus ſcðm affectionẽ habitualẽ. tũc eo qꝛ vltimate fuit gratificata in ſecũda ſanctificatione: tamen hñ ſcðm appoſitionẽ actualẽ que nihil auxit i gratia: qꝛ vltimate erat aucta. Tertiũ miſteriũ III. mi de diuinali cõiunctiõe. ibi dñs tecũ. Iſta dictio tecũ eſt nota cõiunctiõis ſcðo nõ dicit in te ſed tecũ: vt nõ inhabitationẽ ſed magis cooperationẽ ſignificare videret̃ quã tota trinitas in incarnationis miſterio ſancte dei genitrici fuit cooperata. qð tecũ ſignificat̃ p illud dicente petro Vado piſcari: Reſpõderũt aliĳ diſcipuli Jo. i. ca. Venimus z nos tecuꝫ. Eſt tamẽ notanduꝫ qꝫ tota trinitas ſingulariter et miraculoſe fuit opata in bea. vir. quadruplici operatione quã pficere nõ potuiſſet p ſemetipſam ſine tali miraculoſo concurſu. Prima opatio fuit corpis xpĩ conceptio. conſtat eñ xpm conceptũ ex puriſſimis ſanguinib⁹ be. virgis ſcðm dionyſ.

ſiũ. de di. no. qð fieri nõ potuit per virtutem virginalem: ſed operante deo in b. vir. talem materiã miniſtrando vt trãſferendo ad locũ generationis ibi reciperet̃ in vaſe in quo ſolet corpus humanũ formari que receptio dicitur eſſe proprie cõceptio. quia talis tranſlatio z receptio de cõmuni lege non fuit ſine pollutione. et ideo miraculum fuit ad vitandã taleꝫ cõtagionem. Scða fuit generatio corporis xpĩ poſtq̃ꝫ materia illa fuit in loco cõuenienti repoſita. qꝛ potẽtia generatiua mulieris non ſufficit ad formationẽ humani corpis niſi ꝯcurrẽte virtute ſemis humani hoĩs vbi loco illi⁹ virtutiſ interuenit ſpũſſcti virtus. Tertia fuit corpis xpĩ augmentatio in ipo vtero. quia etiã xpus fuit conceptus naturaliter: beata virgo potuiſſet ſibi miniſtrare materiã alimenti ſicut alie matres fetibus ſuis. z anima xpĩ glorioſiſſima iam infuſa corpori ſuo poſſet ex tali materia illud corpuſculum vegetare: tamen ad moderandum illud augmentum ne procederet vltra debituꝫ terminum quantitatis: eo quia chriſtus plus ſtetit in vtero matris q̃ꝫ ceteri: fuit in ea virtus ſpiritusſancti. Quarta fuit exhibitio corporis chriſti per partum. quia licet virgo ſuper naturalem conceptionem potuiſſet parere per naturã. nõ tamen virgo permanens cum perfecta integritate. z ideo ad hoc vt xpĩ corpus exiret de virgine ipſa integra permanente non potuit fieri niſi concurrente virtute ſpiritusſancti cum ipſa beata virgine actu miraculoſo: et propter iſtuꝫ concurſum quadruplicem quo fuit a domino adiuta di. ei angelus: Dominus tecum. iuxta illud pš. ex. metro. iiij. Tecum principium in die virtutis tue. quia virtus primi principĳ fuit cum beata virgine in die iſtius benedicte incarnationis i qua eius virtus fuit mirabiliter executa ſcðꝫ dum premiſſa. Sed queritur primo. prima enim cauſa concurrit in actione cuiuſlibet cuꝫ ſecunda cauſa ſcðm regulam theologorum z ideo non videtur fuiſſe miraculum qꝫ concurrit in iſtis acti

bus cum beata virgine. Et dicitur qꝫ in ceteris actionibus communiter concurrit prima cauſa per modum agentis vniuerſalis. hic aũt concurrit non ſolum p modum agentis vniuerſalis: ſed etiam per modum agentis particularis z hoc fuit miraculum vt ſuppleret vicem ſecunde cauſe. Secundo queritur quomodo concurrebat per modum cauſe particularis ipſa prima cauſa z quare. Et dicitur quia deficiebat altera cauſarum pticularium z ideo ſupplebat vicem deficientis. quia ad hominis generationem naturaliter non ſufficit mulier ſine viro ſicut i gñatiõe diei nõ ſufficit aer ſine ſoleꝫ tñ ſi de⁹ faceret diẽ ſine ſole i aere tũc ageret p modũ cauſe pticularis ſupplẽdo vicẽ ſolis ſic in ꝓpoſito formauit corp⁹ xpĩ ſine homine. Quartum miſterium de ſingulari benedictione. ibi: benedicta tu in mulieribus. non dicit benedicta tu ſuper mulieres. quia tunc eſſet clarum qð dicitur: ſed in mulieribus: ad denotandum miſterium. Eſt tamen notandum qꝫ iſta dictio in habet in diuina ſcriptura ſeptemplicem intellectuꝫ. Primus eſt nota cauſalitatis. ſicut fuit promiſſum abrae geñ. xxij. cap̃. In ſemine tuo benedicentur omnes gentes terre. quia. ſ. ſemen abrae fuit cauſa benedictionis omnibus gentib⁹. ſ. in chriſto ſicut dicit apoſtolus. Et iſto modo poteſt intelligi benedicta tu in mulieribus. quia ipſa fuit cauſa benedictionis omnibus mulieribus quemadmodum eua fuit cauſa maledictionis Auguſtin⁹ in ſermone. Maledictio eue mutatur in benedictionem marie. Scðus eſt nota effectualitatis ſicut dicit ſanctus Raphael Thobie. vi. capi. Accipies virginem cum timore domini amore filiorum magis q̃ꝫ libidinis ductus: vt in ſemine abrae benedictionẽ conſequaris in filĳs. quemadmodum patres ſolent benedicere filios. Et ſecundũ iſtum modum beata virgo eſt benedicta in mulieribus. id eſt in ſacris virginibus quarum ipſa eſt mater virtutis: ſicut laudatur doctor in optimis diſcipulis.

Tertius eſt nota remotionis.ſap.viij.
ca. Cum eſſez magis bonus perueni ad
corp⁹ icoinq̄natū.i.nō coinq̄natuz. vt ſit
ſenſus:bñdicta tu i mulierib9.i.ꝑter cete
ras mulieres q̄ ita ſūt maledicto eue ſb/
iecte:vt nulla poſſit concipere ſine male/
dictione corruptiōis nec parere ſine ma/
ledictione afflictionis:ſed beata virgo ſe
cundum Aug.in leticia dn̄m parturiuit.
Quartus eſt nota appoſitionis. Apo/
ca.xvij.ca. Mulier erat circundata pur/
pura ꝛ coccino ꝛ inaurata auro. Et eſt
ſenſus in mulierib9.i. vltra mulieres ali/
as. Aug. O femina ſup femias bñdicta.
Quintus eſt nota ſingularitatis. i.re/
gum.xxij.ca. Quis in oibus ſeruis tuis
ſicut dd̄ fidelis ingrediēs ꝛ egrediens et
pergēs ad imperiū regis. ꝛ ſic eſt ſenſus
in mulierib9.i.ſingulari mō inter ceteraſ
mulieres.q2 ex ſingularitate fuit mater ꝛ
virgo. Sextus eſt nota mediationis.
gen.xiij.ca. Ne queſo ſit iurgiū inter me ꝛ
te.iiij. Re.iiij.ca. In medio populi mei ha
bito. Et eſt ſenſus benedicta tu in mulie
ribus.i.medio mulieꝝ.q2 ſcꝫ om̄es muli
eres ſunt benedicte ꝑpter iſtā benedictiſ/
ſimā tanq̄ꝫ a medio. ſicut de⁹ poſuit cor
in medio animalis ad influendum vitaꝫ
om̄ib9 mēbris ꝛ ſolē in medio planetaꝝ
ad illuminandū vniuerſa. Septimus
eſt nota intimitatis Jo.xiiij.ca. Ego ſuꝫ
in patre meo ꝛ vos in me ꝛ ego in vobis.
Et eſt ſenſus in mulieribuſ.i.in intimis
mulieꝝ ꝑcordijs duꝫ ꝓcipiūt tanti hono
ris bñficiū vt ſit relatio ad maternitateꝫ
filij dei ſublimantis.ꝛ hec potiſſima cau
ſa.q2 mulieres venerantꝛ ab hoibus. In
cu⁹ figura eṁ honorauit virgā zacu ..xi
ca. Tuli virgā meā que vocabatꝛ decus ꝛ
abſcidi eam vt irritū facerē fedus meuꝫ
qd̄ ꝑcuſſi cum oib9 populis. Sed que
ritur ꝑmo.quare in ſalutatione angelica
non ꝑficitꝛ illa ſalutatio quā frequentat
eccl̄ia.in q̄ adiungitꝛ ꝛ bñdictus fructus
ventris tui. Et dicitꝛ q̄ iſtō appoſuit ſctā
eliſabeth quādo fuit a b.vir.ſalutata. Et
vtraq̄ꝫ ps ſalutatio ſcꝫ ab angelo inchoa/
ta ꝛ a ſancta eliſabeth eſt perfecta. ꝛ ſic
hec oratio eſt deuotiſſima. Scd̄o que
ritur que portio iſtius ſalutationis fuit
precipua ab angelo vel ab eliſabeth pla/
ta. Et dicitꝛ de appoſito ſancte eliſabeth
q̄ cōtinet laudes xp̄i. Et ſalutatio ange/
li continet laudes ipſius bea.vir. ꝛ ideo
quanto ꝑfectius eſt laudare filiū q̄ꝫ eius
matrem:tanto portio ſcd̄a eſt melior. Et
ſi dicitꝛ q̄ ab excellētiore ꝑſona debent eē
laudes ſblimiores. Dicitꝛ q̄ laus ſancte
eliſabeth debet referri ad perſonā ſpūſ/
ſcti qui in ipa loquebatꝛ. Circa ſecun/ II. pti.
dam particulā que eſt de virginis altera
tione ibi que cum audiſſet turbata eſt no
tantur duo miſteria. Primū eſt de be. I. miſte
vir.turbatione ibi.que cum au.tur. eſt in rium.
ſer.e. Et ſi dicatꝛ q̄ angelica ſalutatio nō
ꝑſtitit ei materiā turbatiōis cū eſſet gra/
tiſſima:idō fruſtra fuit turbata. Dicitur
q̄ non fuit turbata turbatione ire.q2 hic
nullū erat turbationis obiectuꝫ.nec odi/
bile ſed turbata.i.alterata ꝛ in admira/
tione ſuſpenſa.q2 angelus in ſalutatione
ita laudabat eaꝫ.audit tacēs ꝛ moleſtia
turbatꝛ ex verecundia:cogitat ex diſcreta
prudentia. Eſt aūt notandū q̄ quatu
or ſunt animi ꝑturbationes quas deſcri/
bit beatus Aug. li. de ciui.dei. Prima
eſt metus hō ei in timore poſitus nō pōt
eē mente quietus pſ.liiij.metro.v. Timor
ꝛ tremor venerūt ſup me.ꝛ cōtexerūt me
tenebre. Scd̄a cupido. Nam cupidus
nō pōt eſſe in orōne regulatus Mat.vi.
ca. Ubi eſt theſaurus tuus ibi eſt ꝛ cor tu
um. Tertia eſt gaudiū.q2 hoīes gau/
dioſi nō ſunt in ſe recollecti. Et idō riſus
qui eſt nota gaudij eſt etiā nota ſtulticie.
ꝓuer.xiiij.ca. Extrema gaudij luctus oc/
cupat. Quarta eſt dolor.q2 homo i do
lore poſitus non eſt compos ſue mentis.
i. Re.i.ca. Mulier infelix nimis ego ſum
ex multitudine doloris ꝛ meroris mei.
Ad propoſitum beata virgo. Primo
non fuit turbata ratiōe doloris. quia ibi
nullum triſtabile. Scd̄o nec propter
gaudium interius. quia nō eſt diffuſiuū
ſicut de ſenſibilibus.ꝛ ideo nō eſt turbati
uum. Tertio nec ꝑpter cōcupiſcentiā.

quia concupiſcentia cariſmatum reſpe/
ctu obiectorum eſt directiua. Quarto
nec metus vel timor.quia perfecta cha/
ritas qualis fuit in bea. vir.foras mittit
timorem.i. Jo.iiij.cap. Niſi forte quis di
cat q̄ mens virginea ex ſtatu ſue innocē/
tie eſt formidoloſa.et ideo repentina ꝛ al
ta allocutio fecit eam pauidā ante conſi/
derationē profundā. Et ideo dicit ange/
lus: Ne timeas ꝛc̄.i.nō ſis alterata ex ad
miratione. Iſtis ꝑmiſſis vt clare ſtat
ortus iſtius turbationis:eſt notandū q̄
quattuor fuerūt cauſe ſubordinate ex qui
bus orta fuit hec turbatio. Prima fu/
it nouitatis repſentatio. q2 iſta ſalutatio
fuit ei noua ꝛ incogitata. cū cogitaret de
famulatu ſe humiliādo:ꝛ audiret de ma
ternitate deū generādo: Ecce concipies
in vtero ꝛ paries filiū. Scd̄a fuit vehe
mens attentio ex nouitate audita. ideo
dicit. Quō fiet iſtud quoniā viꝝ non co/
gnoſco? Tertia fuit ꝓfunda admira/
tio ex nouitate incōſueta. Spūſſanctus
ſupue.in te.ꝛ vir.al.ob.t. Nam in eccliſi
ſolari admiratꝛ natura. Quarta fuit
ſubita ſtupefactio in tam varia mutatio/
ne: Quod naſcetꝛ ex te ſanctum:vo.fi.dei.
Nam admiratio rei trāſcendētis gignit
ſtuporem. ex quib9 dictis ſecuta fuit tur/
batio in anima bea.vir.per modū ſtupo/
ris. Stupefactio eṁ mouet mentē vt nō
ſit in ſe ſedata. ideo dicitur: Que cū au.
tur.eſt in ſermone eius ꝛ co.q̄.eſ.iſta ſalu
tatio. Uel quia laudes de ſe nō libenter
audiebat:quia erat ad humilitatem ꝓna
II. mi. Scd̄m miſteriū de bea. vir.conſidera
tione.ibi:cogitabat.q̄.eſ.illa ſalu. in quo
notatur bea.vir. prudentia. ꝛ confirmatꝛ
Luc.ij. ca.in quo viſis miraculis factis
in xp̄i natiuitate dicitꝛ de be.vir. Maria
aūt conſeruabat om̄ia verba hec cōferēs
in corde ſuo. ex quo elicitūtur quattuor de/
uota documēta. Primum eſt q̄ be.vir.
fuit multū meditatiua.cogitabat eṁ q̄liſ
eſſet iſta ſalu. ꝛc̄. Et iſtud eſt primum
ſignum ſapientie.quia frequens medita/
tio circa diuina generat ſapientiaꝫ. ſicut
frequens meditatio circa humanā pru/
dentiam.cum frequentia actuū circa ſuū
obiectum generet habitum. Scd̄um
q̄ erat multum ratiocinatiua.quia dicitur
vbi ſupra erat ꝯferens in corde ſuo. Iſta
enim collatio fit per rationis diſcurſum
inueſtigando que conſiderantꝛ. Et iſtud
eſt ſecundū ſignū ſapiētie: quia frequēs
meditatio non eſt virtuoſa niſi ſit adiun
cta rebus ſuperioribus de quibus eſt ſa/
pientia. Tertiū q̄ erat multū memo/
ratiua vbi ſupra cōſeruabat omnia. con/
ſeruare eṁ pertinet ad memoriā. Et iſtō
eſt tertiū ſignum ſapientie quia vt patet
homines ſapientes ſunt meditatiui.ꝛ q̄/
libet meditatio actualis dimittit diſpoſi
tionem in memoria ꝑ quā fit recordatio.
Quartū q̄ fuit multū effectiua. q2 fer/
uentiſſima ꝛ puriſſima dilectione ferebā
tur ad omnia. vt ſupra: Conferens i cor/
de ſuo. Cor eṁ i ſcriptura ſacra habetur
pro effectu. iudicum.i.capit. Cor meum
diligit principes iſrael. Et iſtud eſt quar
tum ſignum ſapientie. quia bona cerne/
re ꝛ non diligere eſt inſipientia. Et no/
tandum q̄ beata virgo licet multum ha/
bundauerit in verbis mentalibus ſecun
dum premiſſa:fuit tamen parciſſima in
verbis vocalibus. vnde ad ſalutationeꝫ
angeli non ſtatim prorupit in reſponſio/
nem vocalem ſecundum cōmunem mo/
dum:ſed in mente cogitabat qualis eſſet
iſta ſalutatio. Conſtat enim q̄ homines
meditatiui parum loquūtur.et econuer/
ſo Et hoc quia operatio exterior impe/
dit interiorem et econuerſo. Circa ter III. pti.
tiam particulam de angeli replicatione
ibi:et angelus ei: Ne timeas ſunt. v. mi/
ſteria. Primum de angeli confortatio/ I. miſte
ne ꝯfortauit enim beatā virginē ſtupefa rium.
ctam di. Ne timeas ꝛc̄.q.di.q̄ rationabi/
liter non debet timere:aſſignando ratio/
nem di. Inueniſti enim gratiam apud
deum. et hic fuit beata virgo de diuina
gratia certificata per angelum:qui non
poteſt mentiri.quia confirmatus in gra
tia. Et notandū q̄ ex deductione an/
geli eliciuntur duo catholica documen/
ta. Primum ſi aliquis eſſet certifica/

tas ſicut fuit hic mater domini.non de/
beret timere ſed ſecuriſſimus eſſe. quia
per iſtud medium voluit angelus hic
excludere omnem timorem. Secun/
dum ꝙ certificatus de tali gratia non de
bet triſtari ſed gaudere ſimpliciter.quia
ſecundum idem medium per quod an/
gelus excludit timorem: potuiſſet et tri/
ſticiaꝫ repuliſſe:ſi dixiſſet ne triſteris ma
ria. Sed queritur primo quare dicit:
Inueniſti gr̃am cum ipſam nunq̃ ami/
ſiſſet. Et dicitur ꝙ gratia quam amiſe/
rat eua:maria inuenit.quia ſicut amiſ/
ſio gratie per euam fuit cauſa vniuerſa/
lis damnationis:ſic inuentio gratie per
mariam fuit cauſa vniuerſalis ſaluatio/
nis. Secundo queritur iſta inuentio
gratie eſt deſiderabiliſſimum bonũ iſti/
us vite? Et dicitur ꝙ ſic.quia cum gratia
conſtituat amicum:hic intelligitur ma/
ximum bonum eſſe deo acceptum. quod
bonum contulit deus Moyſi. di. exodi
xxxiij.capitulo. Noui te ex nomine:et in/
ueniſti gratiam coram me.ita ꝙ eſſe in
gratia dei eſt ſummum deſideriorum.

Tertio queritur quid eſt optabilius
menti fideli.aut eſſe in gratia dei.aut eſ/
ſe in gloria dei? Et dicitur eſſe in gratia
conſiſtit in hoc ꝙ eſt diligi a deo. eſſe ve/
ro in gloria in hoc ꝙ eſt deum beatifice
diligere.melius autem videtur a deo di/
ligi q̃ deum diligere qualitercunq̃. Et
ideo melius videtur deo eſſe acceptum
q̃ eſſe beatuꝫ. Quarto queritur.quia
acceptatio diuina eſt in ipſa gratia in or
dine ad vitam eternaꝫ.et ſic dicitur deo
gratus:qui pro vita eterna eſt ſibi acce/
ptus. Romanoruꝫ.viij.capitulo. Quos
predeſtinauit hos et vocauit et quos vo/
cauit hos et iuſtificauit.ſcilicet ad vitaꝫ
eternam. Et ideo cum vita eterna ſit fi/
nis talis acceptationis:multo melior vi/
detur ipſa vita eterna q̃ gratia. Et dici/
tur:ꝙ ſicut pater acceptat filium in ſe pri
us quantum ad hereditatem ſuam: ita
deus prius acceptat homines in ſe q̃ ꝓ
vita eterna. Et ideo licet ſecunda acce/
ptatio ordinetur ad vitam eternam non
tamen prima:ſecundum ꝙ currit argu/
mentum. Sed volens loqui de bea/
ta virgine plena gratia: debet habere
tria ſcilicet ſapientiam propheticam: lo/
quelam euangelicam:et vitam angelicã
de iſtis procede vt ſcis. Secundum
miſterium de angeli promiſſione.ibi: ec/ II. mi
ce concipies in v.et pa.fi.ꝛc̃. quod miſte/
rium continet duas veritates. Prima
de conceptione.in qua fuerunt quattuor
actus. Primus fuit materie deciſio.
ſcilicet de qua fuit corpus chriſti forma
tum.quia ex puriſſimis ſanguinibus be
ate virgis ſecundum dionyſium libro de
diuinis nominibus. et ſic oportuit ꝙ iſti
ſanguines a locis proprijs deciderentur.

Secundus fuit iſtius materie collo/
catio in loco conuenienti humane gene/
rationi intra beate virginis corpus quia
in vtero eſt ſita illa cellula in qua debet
humanum corpus formari. Tertius
fuit corporis chriſti de illa materia for/
matio ſic locata:in loco generationis.
quia exquo materia eſt in tali loco eſt na
ta organizari:vt ſit in potentia propin/
qua ad animam ſuſcipiendam. Quar
tus fuit anime chriſti infuſio in corpus
ſic formatum. quia exquo corpus eſt
ſic ſufficienter organizatum regulariter
deus infundit animam intellectiuam.

Sed primo queritur vtrum iſte quat
tuor operatiões fuerint ſimul facte? Et
dicitur ꝙ materie deciſio et eius colloca/
tio non fuerunt facte ſimul.quia tũc ideꝫ
ſimul corpus fuiſſet in duobus locis:ni/
ſi forte quis dicat ꝙ per diuinam poten/
tiam tranſlatio localis poteſt fieri in in/
ſtanti:ſicut abacuh in inſtanti fuit in iu/
dea ꝛ in babilone. Danielis.xiiij.capitu
lo.et per eandem potentiam poteſt fieri
vt idem corpus ſit ſimul in diuerſis lo/
cis. Cetere autem due operationes ſcili
cet corporis formatio et anime infuſio.
quia mox vt corpus eſt organizatum ani
ma infunditur potuerunt eſſe facte ſimul
quando autem fit comparatio inter du/

as operationes non ſunt ſimul.quia for/
ma organizationis et forma ſanguinis
que fuit materia corporis chriſti ſunt in/
compoſſibiles forme. Secundo queri
tur: vtrum omnia iſta quattuor fuerint
facta in eodem momento. Et dicitur cõ/
muniter ꝙ ſic. quia iſta fuit incarnatio/
nis hora. Et dicit Damaſcen⁹ ꝙ ſimul
fuit caro ꝛ animata dei caro.quia mox vt
fuerunt producta iſta fuerunt verbo vni/
ta.et ſic actus vnionis immediate fuit
conſecutus iſtas quattuor operationes.

Tertio queritur vtrum omnia iſta fu
erint in hora annunciatiõis facta? quia
tunc beata virgo fuiſſet eadem hora ita
pregnans ſicut mulier que habet fetum
in vtero formatum perfecte et animatuꝫ
tale tunc fuerit corpus chriſti. Dicunt
aliqui ꝙ corpus chriſti non fuit formatũ
tante quantitatis ſicut cetera corpora:vt
illud miraculum occultaretur ad temp⁹
Et dicitur ꝙ iſtud dictum non apparet
conſonum.quia fuit formatum in cellu/
la beate virginis ſicut in fiſcella que non
fuit minor ceteris mulieribus. Et ideo
dicitur ꝙ corpus cuiuſlibet eſt ita modi/
cum cum animatur ꝙ per ſe non faceret
tumorem in vtero matris perceptibilem
ſed propter humores creſcentes in mulie
ris vtero intumeſcit corpus illud virtu/
te ſeminis humani.et a talibus humori/
bus fuit ita ſegregatus vterus beate vir
gis ꝙ nõ intumuit ita repente moderãte
ſpũſctõ.aggregationem illorum humo/
rum virtute diuina. Quarto queritur
quia ſecundum premiſſa fetus iſte glo/
rioſus perfecte formatus plus fuit in vte
ro matris q̃ aliquis alius. cum per.ix.
menſes fuerit ibi homo perfectus et ſic
veniſſet ad maiorem tumorem vterus be
ate virginis per prolixius augmentum.
Et dicitur ꝙ iſtud augmentum fuit con
temperatum diuina virtute:vt perueni/
ret ad aliorum fetuum conformitateꝫ be
ate virgi. partus ſicut ſupra de generati/
one humorum eſt tactuꝫ. Sed rema/
net dubium. vtrum in omnibus iſtis be
ata virgo fuerit actiue cooperata? Et di
cunt cõmuniter doctores theologie. ꝙ ip
ſa vere fuit mater chriſti.et quicquid fa/
ciunt cetere matres ad prolis ſue genera
tionem vt ſint vere matres totum ipſa fe
cit. Item querit̃ quid fecit beata vir/
go.ſi cetere matres cooperantur actiue
ad ſue prolis formationem. Et dicũt ali
qui ꝙ non:ſed ſolum miniſtrãt materiaꝫ
tota vero actiuitas eſt in ſemine patris
iſtud tamen non videtur rationabile. q̃a
cum anime viri et mulieris ſint eiuſdem
rationis.eo ꝙ conſtituunt formaliter in/
diuiduum eiuſdem ſpeciei oportet ꝙ ha
beant potentias eiuſdem rationis. Et
ideo cum potentia generatiua pertineat
ad animam vegetatiuam ſicut anima ve
getatiua eſt vtrobiq̃ eiuſdem rationis:
ita potentia generatiua eiuſdem ratiõis.
potentia autē actiua ꝛ paſſiua non ſunt
eiuſdem rationis. Secunda de partu
ritione: in iſto ſacratiſſimo partu conſi/
derantur quattuor actus. Primus fe/
tus maturatio que facta fuit virtute ve/
getatiua chriſti eius corpus vegetantis
et augmentantis:donec veniret ad vlti/
matam in vtero perfectioneꝫ que eſt ma
turitas fetus. Secundus. fetus expul
ſio que fuit per virtutem expulſiuam ani
me virginis facta:que ſemper eſt ad ex/
pellendum omne maturum in corpore.

Tertius fetus egreſſio. et iſta fuit to/
taliter ſupernaturalis. quia tamen fuit
egreſſus clauſo beate virginis vtero:ibi
oportuit duo corpora eſſe ſimul in codeꝫ
loco.et ideo cum ad iſtud non attingat
virtus creata:ibi non videtur aliquid fe
ciſſe nec anima prolis nec parentis acti/
ue. Quartus fetus ſeparatio cum pre
fuerit adiunctus cum materia iſta ſepa/
ratur non videtur fuiſſe facta miniſterio
alicuius obſtetricis:quia ibi ſolã beataꝫ
virginem talium ignotam innuit euan/
geliſta. Et ideo videt̃ virtus diuina talẽ
ſeparationẽ feciſſe vt iſta ſeparatio fieret ſine
dolore. Sed queritur primo ſi iſte par
tus fuit effuſus ſine omni dolore? Et di
citur ꝙ ſic ſecundum iſtud yſa vltimo ca
pitulo. Anteq̃ parturiret peperit. id eſt

anteq̃ dolores partus ſentiret peꝑit. Si
cut eñ conceptus fuit ſine libidine: ita
eius partus debuit eſſe ſine omni dolore
Scđo queritur quõ potuit fieri ſine
dolore reuolutio partus ĩ vtero: cũ talis
cõmotio naturaliter inſligat doloreʒ? Et
dicitur ꝙ in eſſentialiter ordinatis et re/
aliter diſtinctis deus poteſt facere pri/
us ſine poſteriori. ⁊ ideo cũ dolor ſit effe/
ctus leſionis in carne: poſſet facere leſio
nem ſine omni dolore: ⁊ circa quantãcũq;
cõmotionẽ. Tertio querit. ꝙ licʒ egreſ
ſio corporis xp̃i ex vtero virginali clauſo fu
erit facta ſola diuina virtute: cuʒ parere
ſit fetum emittere: tunc beata virgo non
peperit: ſed ſola diuia virtus. Et dicitur
ꝙ non videtur inconueniens: vt virtus
creata concurrat ad miraculũ ꝓueniente
diua ꝟtute ad remouendũ impedimentũ
Quarto queritur. ſi b. vir. fuit vera mr̃
ex iſto partu? Et dicitur ꝙ non videt fuiſ
ſe mater niſi ex preuia generatatione na
tiuitatis in vtero. quia cum maternitas
ſit res ꝯñs actum generationis: ipõ com
pleto ſtatim influit. ideo dicit ſancta eli/
ſabeth xp̃o adhuc manente in vtero vir
ginali. Luc. i. ca. Unde hoc mihi vt ve/
niat mater dñi mei ad me? Tertium
III. mi. miſteriũ de xp̃i nuncupatione ibi: ⁊ voca
bis nomen eius ieſum qđ nomen non ſo
lum beate virgini ſed etiam ipſi Joſeph
fuit predictum. Mat. i. ca. dicit angelus
Joſeph de beata virgine Pariet aũt fili/
um ⁊ vocabis nomen eius ieſum. Et
notandum ꝙ nomẽ iſtud ſanctiſſimum
quadruplicẽ habet ſignificationẽ Pri
ma ſaluator. ⁊ conuenit paſſioni. q̃ tunc
ſaluauit genus humanũ per mortẽ ſuam
hebre. ix. ca. Noui teſtamẽti mediator eſt
vt morte intercedente in redẽptionẽ eaꝝ
preuaricationum que erant ſub priori te/
ſtamento ⁊c. Secunda ſalutaris. ⁊ cõ
uenit incarnationi quia per actum ſalu/
tationis conceptus fuit. ⁊ in primo inſtã
ti ſue cõceptionis anima ſua fuit beata
Tertia ſalus ⁊ conuenit ſue eterne ge
nerationi quia ex ipſa habet nõ ſolum ꝙ
ſit beatus: ſed etiam ꝙ ſit ipſa beatitudo

Et idem eſt hic ſalus et beatitudo ſicut
idem eſt ſaluare et beatificare. Quar/
ta ſalutare. et ꝯuenit noſtre beatificatio/
ni: in qua ipſe ieſus eſt obiectum noſtre i
terioris beatitudinis dupliciter. Pri/
mo interioris ſecundum ſuam deitatem
Secundo exterioris ſecundum ſuaʒ
humanitateʒ. Jo. x. ca. Ingredietᷣ ⁊ egre/
dietur ⁊ paſcua inueniet. De hoc nomi/
ne poteſt dici illud. i. Re. xviij. capitu. Ce
lebre factum eſt nomen eius nimis.
Quartum miſterium de iſtius filij con
mendatione ibi: hic erit magnus et fili/ IIII. mi.
us altiſſimi vocabitur. quod miſterium
continet duas veritates. Prima de cõ
mẽdatione abſoluta. ibi: hic erit magnꝰ
Et notandum ꝙ quinq; modis dici/
tur aliquis magnus. Primo ſecun/
dum poteſtatem. ſicut dictuʒ eſt Dauid
ij. Re. vij. capitulo. Feci tibi nomen gran/
de iuxta nomen magnorum qui ſunt in
terra. Secundo ſecundum dignitateʒ
ſicut dicitur de Abraam eccleſiaſt. xliiij.
capitulo. Abraam magnus pater mul/
titudinis gentium. Tertio ſecunduʒ
facultatem Job. i. capitulo. Eratq; vir il
le. ſ. Job magnus inter omnes oriẽtales.
Quarto ſecundum ſolennitateʒ. ſicut
dicit de Moyſe exo. xi. ca. Fuitq; Moy/
ſes vir magnus valde in terra egypti co
ram ſeruis pharaonis et omni populo.
Quinto ſecundum veritatem. ſicut di
citur de Johanne bap. Luce. i. ca. Erit
enim magnus coram domino vinum et
ſiceram non bibet Ad propoſitum fili/
us beate virginis fuit magnus. Pri/
mo ſecundum poteſtatem. Athanaſius
in ſimbolo. Omnipotens pater omnipo
tens filius ⁊ ſap. xviij. ca. Oipotens ſer/
mo tuꝰ dñe de celis a regalibꝫ ſedibꝫ ve/
nit. Scđo ſm dignitateʒ apoc. xix. ca.
Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. Et ſm dignita
tem pontificaleʒ. heb. iiij. ca. Habentes
pontificem magnum qui penetrauit ce/
los ieſum filiuʒ dei. Tertio ſm facul
tatem ſpũalis theſauri. collo. ij. In quo
ſunt omnes theſauri ſapientie dei abſcõ
diti. Quarto ſm ſolẽnitatẽ lu. vij. ca.

Propheta magnꝰ ſurrexit i nob. Quin
to ſm virtutẽ heb. i. ca. Tanto melior an
gelis effectꝰ q̃to differẽtius pre illis no/
mẽ hereditauit. vbi Aug. In ſpũalibꝫ h̃
eſt maius qđ eſt meliꝰ. Scđa veritas
eſt de cõmendatiõe reſpectiua ibi: ⁊ filiꝰ
al. vo. Ex iſta veritate excutit documen/
tũ cõtra neſtorianos. qui dicunt ꝙ b. vir.
nõ ſolũ fuit xp̃otochocon. i. genitrix xp̃i ſed
etiã fuit theotocon. i. genitrix dei. q̃ cum
dixiſſet angelus. Ecce ꝯcipies ⁊ pa. fi. et.
vo. no. eꝰ. ie. adiūxit: hic erit ma. ⁊. fi. al.
⁊ ſic pʒ ꝙ idem numero filiꝰ eſt quẽ pe/
perit b. vir. ⁊ quẽ genuit altiſſimꝰ. Sʒ
ꝓmo querit quõ põt eſſe idẽ numero filiꝰ
dei pr̃is ⁊ filiꝰ b. vir. matris cũ generatio
paterna ſit terminata ad deitatẽ ⁊ mater
na ad humanitatẽ. Et dicit ꝙ licet diſti/
cte nature ſint termini iſtaruʒ generatio/
nũ. q̃ tamẽ vtraq; iſtaꝝ naturaꝝ gñatio
eſt in eodẽ ſuppoſito ideo iſtud ſuppoſitũ
ꝑ vtramq; naturã dicit gñari. Scđo
querit ſi eadẽ filiatio xp̃i eſt ad be. vir. et
ad deũ prẽm. Et dicit ꝙ cũ vna ſit eterna
⁊ alia tp̃alis ꝓ eo ꝙ ab eterno filꝰ pr̃is. ⁊
ex tp̃e filiꝰ m̃ris ẽ: nõ põt capere rõ ꝙ fi
liatio ſit vna lʒ filꝰ ſit vnicꝰ. Quintũ
V. mi. miſteriũ de iſtius filij ꝓmotione ibi. Da
bit illi dñs d. ſe. d. p. e. Et continet tres ca
tholicas veritates. Pria de regia ma/
ieſtate. ibi. ſedẽ dđ. p. e. Scđa de regni
ꝓtetate ibi: ⁊ regnabit i domo Jacob i
eternũ. Tertia de ipſius regni ꝑpetui/
tate. Et regni eiꝰ nõ erit fi. Sʒ querit
ꝓmo q̃ fuit iſta ſedes dđ dãda xp̃o? Et di
ꝙ fuit ptãs regia ꝯferẽda ipi xp̃o vt hoi
q̃ fuit de domo dđ ſm rectã lineã ꝓgeni/
tus. ſicut debet filio regis dignitas regia
in regnis in quibꝫ reges ex gñe ꝓdeunt.
Scđo querit quõ iſta ſedes q̃ fuit iu/
riſdictio regni tp̃alis fuit xp̃o data. cum
ipe recuſauerit fugiẽdo regnũ terrenũ d.
Jo. xviij. ca. Regnũ meũ nõ eſt de h̃ mũ/
do. Et dicit lʒ ius habuerit in iſto regno
mũdano: tamẽ illud ius exercere noluit.
q̃a venit Primo iudicari Scđo ve
nit iudicare. Tertio querit. q̃ regnuʒ
qđ iure debet: ſcđm nõdũ ex ptãte habet

⁊ ideo ſi pro ſcđo aduentu differtur tunc
verbũ angeli nondum fuit adimpletum.
Et dicit ſicut dauid fuit vere rex ex quo
fuit vnctus dicente ſamuele. i. Re. xv. capi.
Scidit dñs regnum iſrael a te hodie: et
tradidit illud ꝓximo tuo meliori te. non
tamen regnauit dauid niſi mortuo ſaule
ita xp̃us fuit rex ab origine vnctus gra/
tia ⁊ virtute. act. ij. ca. Jeſum nazarenũ
virum approbatũ a deo in vobis virtuti/
bus ⁊ prodigijs ⁊ ſignis que fecit deus
per illũ in medio veſtri vnctus dico i re/
gem ⁊ ſacerdotẽ. tamen regnare diſtulit
vſq; ad ſecundũ aduentũ mortuo ſ. anti/
xp̃o. Quarto querit iſta maieſtas re/
gia ſecundũ quã expectat regnaturus in
ſecundo aduentu nõ videt eſſe eiuſdẽ ra/
tionis cum illa quã habuit: ⁊ ſic nec eiuſ
ſedes. Et dicit licet non ſit eiuſdem ſpe/
ciei tamen poteſt dici dauid. q̃ ipſi pro/
miſſa in ſemine ſuo. Quinto queritur
quõ regnabit in eternũ. cũ iſta domus ſit
deſinitura. Et dr̃ licʒ ſit deſinitura ſcđm
curſuʒ naturalis ꝓpagationis: non tñ ſe/
cundum remunerationẽ finalis reſurre/
ctionis in electis illius generis in quibꝫ
regnabit chriſtus perpetuo. Sexto q̃
ritur ſecundũ predictum modum nõ ſo/
lum regnabit in domo iacob: ſed etiaʒ in
õmnibus electis. Et dicitur ꝙ prophete
xij. apoſtoli mater domini ⁊ Joh. bap. fu
erunt de iſta domo. ſed principalis inter
eos erit xp̃s. ſicut dicitur francorum rex
qua mais in pluribus nationibus maio/
ribus ipſa francia regnet. Quarta pti/ IIII. p.
cula de bea. virgi. interrogatione ibi. Di
xit aũt maria ad an. quomodo fi. i. q. vi.
nõ. co. in qua bea. vir. tria facit. Primũ
q̃ verbũ auditũ angeli verũ ſupponit di.
fiet iſtud. Scđm. q̃ iſto ſuppoſito tan
q̃ vero: modũ quomodo perficietur iſtõ
queſiuit di. quomodo. Tertium aſſi/
gnat rationem quare di. quoniam viruʒ
non cognoſco: vt oſtenderet ꝙ iſta dubi/
tatio de modo ⁊ non de facto rationabil
erat cum dixiſſet concipies ⁊ paries. fi. ⁊
in ea ſemper manebat virginitatis inte/
grum propoſitum. cum quo adhuc igno

rabat quomodo poſſet habere filiū pro/
miſſum. Et notandum ꝙ cauſa iſtius q̃/
ſtionis hic poſita a b. vir. non eſſet multū
euidens ſi ibi poneret̃ iſtud verbū cogno
ſco pro preſenti tpe. q: licet ſit aliqua vir/
go in p̃ſenti non tñ repugnat ei in futurū
parere partū per naturā. ⁊ hic partus in
futurū ꝓmittebat̃. Et ideo oportet dicere
ꝙ li. cognoſco accipit̃ ꝓ tpe futuro. i. non
cognoſcam. quia certificata erat ꝑ diuinā
reuelationem ꝙ ipſa ⁊ ſponſus eius Jo/
ſeph permanerent perpetuo in virginita
te. Sed notandū ꝙ iſta ſumptio p̃ſen/
tis tpis pro futuro declarat̃ quintuplicit̃
in ſacra ſcriptura. Primo numeri. xvi
ca. vbi dathan ⁊ abiron dixerunt Moy/
ſi: Non venimus. i. non veniemus cū ad
conſiliū vocarent̃. Scdo. ij. mach. vij.
ca. vbi adoleſcens ſitiens martyrium di/
xit: Non obedio p̃cepto regis ſed prece/
pto legis que data eſt nobis per moyſen.
Tertio lu. xiij. ca. Ubi miſit xp̄us he
rodi. di. Ecce demonia eijcio ⁊ ſanitates
perficio hodie ⁊ cras. ⁊ die. iij. cōſumor.
Quarto apoc. i. ca. Ecce venit cū nu/
bibꝰ ⁊ videbit eū oīs. Quīto apoc. vl.
Ecce venio cito. di. dñs ⁊ clarū eſt ꝙ ac/
cipitur hic preſens pro futuro ⁊ ſimiliter
V. gtl. accipitur in ꝓpoſito. Quomodo fiet iſtō
q. vi. n. co. i. non cognoſcam. Quinta
particula de angeli reſponſione ibi. ⁊ re/
I. miſte ſpondens angelus di. ei. in qua notātur
rium. duo miſteria Primū de angeli ad que
ſtionem bea. vir. ſolutione. ⁊ aſſignat du
plicem modū. Primus per ſpūſſancti
operationē ibi. Spūſſanctus ſuꝑue. in te.
ſcꝫ ad cooperandum iſtud. Secūdus
per totius trinitatis ab omni infectio/
nis p̃ſeruatione. ibi: ⁊ virtus altiſſimi ob
umbrabit tibi. ⁊ iſti duo modi reſpondē/
di dati fuerūt ab angelo duobꝰ motiuis
que habuit bea. virgo in iſta felici dubi/
tatione. Primū motiuū fuit. q: iſta cō/
ceptio fieri nō poſſet ſolius mulieris cau
ſatione. Jdeo dicit ſpirituſſan. ſuꝑue. in
te. q. di. Tu non eris ſola: quia tecū erit
concurrens virtus infinita ſpirituſſan.
Scdm. q: iſta conceptio fieri poſſet ſi
ne carnis concupiſcentia. ideo dicit ⁊ vir
tus al. ob. ti. ſicut eñ vmbra cōtegit ab ar
doris inflāmatione: ſic diuina ꝓtectio h̃
cuſtodiuit bea. vir. a cōcupiſcentia inflā/
mante. Sed primo querit̃ quare. di. h̃
angelus ſpūſſan. ſuꝑue. in te. et non dicit
de patre vel de filio. cum deitatis opa ad
extra ſint indiuiſa. et tota trinitas xp̄m
incarnauit ſcdm beatū Augu. i. de trini/
tate. Et dicit̃ ꝙ licet nulla productio ad
extra ſpūiſancto ſit attributa: tñ bene in/
uenit̃ aliqua appropriata. ſicut in ꝑfectio
nibus intrinſecarū charitas appropriat̃
ſpirituiſancto. ſicut ſapientia filio. ⁊ quia
magis iſtud miſteriū. ſ. actus incarnati/
onis ex ſumma dei charitate ꝓceſſit: ideo
ſpirituiſancto conuenienter appropriat̃.
Scdo queritur quare magis iſtō mi/
ſterium fuit appropriatū ſpūiſancto qꝫ fi
lio. cū filiꝰ fuerit incarnatus ⁊ nō ſpūſſā.
Et dicit̃ ꝙ incarnatio ſecundum aſſum
ptionem fuit ꝓpria filij: qui ſolus aſſum/
pſit humanitatem. tamē per factionē ta/
lis vnionis fuit magis appropriata ſpiri
tuiſancto ratione pretacta. Tertio q̃/
ritur quare dicit angelus: Spirituſſan/
ctus ſuperue. in te ⁊ non dicit ad te: ſicut
dic̃ ſaluator apl̃is Jo. xv. ca. Cū venerit
ꝑaclitꝰ quē ego mittā vobis. idē. xvi. Si
eñ nō abiero ꝑaclitus nō veniet ad vos
ſi aūt abiero: mittā eū ad vos actu. ij. ca.
Repleti ſunt oēs ſpūſancto. Et dicit̃ ꝙ
iſtō dictū fuit ad declarandū excellentiā
ſpūſſancti in b. vir. vt ꝯciperet verbū dei
q: qō eſt ſuꝑ totū: ambit qō eſt infra ⁊ nō
ecōuerſo. Similiter habet̃ quando apo/
ſtoli ſpm̄ſanctum receperunt act. vbi ſu/
pra. repleuit totam domū vbi erant ſedē/
tes. i. oēs qui erant in domo. Et ſequi/
tur. ⁊ apparuerūt illis diſꝑtite lingue ſe/
ditqꝫ ſupra ſingulos eoꝝ. Quarto que
ritur ſi in iſto verbo ſpirituſſanctus ſuꝑ/
ueniet i te. datur intelligi ſpirituſſan. co/
operatio quomodo datur hic intelligi ſe/
cunda beate virgi. ſanctificatio que fuit
preuia illi ſanctificationi. Et dicitur ꝙ
vtraqꝫ datur intelligi. quia ſpirituſſan/
ctus non venit in quemqꝫ ſine infuſio/

ne gratie modo perfecto. ⁊ infuſio gratie
nunqꝫ eſt ſine ſanctificatione. Quinto
queritur quare adiunxit angelus dicens
⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi: cum
vmbra dicat lucis carentiam. ⁊ iſtud mi
ſterium fuit totum luminoſum. Et dici/
tur ꝙ vmbra habet vnam habitudinem
ſecundum quam eſt lucis priuatio. ⁊ ſic
eſt mala ſignificatio. Aliam ſecundum
quam eſt ab ardore protectio. ⁊ ſic eſt bo
na ſignificatio. ⁊ ſic ſumit̃ vmbraculū in
ſcriptura. Et iſto modo ſumit̃ hic obum
bratio pro protectione incendij concupi/
ſcentie ſecundum premiſſa. Sexto q̃/
ritur quare dixit obumbrabit tibi: ⁊ non
dixit te ſecundum cōmunem conſtructio
nem accuſatiui caſus Dicitur ꝙ i iſta
obumbratione nō fuit aliqua exuſtio ac/
ceſſibilis quā refrigeraret talis vmbra
ſed ſecuta fuit acquiſitio gratie ⁊ ideo cō
ſtructio datiui caſus acquiſitiua fuit ibi
conuenientiſſima. ſicut dicitur in pſ. xc.
metro. iiij. Scapulis ſuis obumbrabit ti
bi. Jſtis p̃miſſis infert angelus duo co/
relaria ex premiſſis. Primum de pro/
lis concipiende ſanctitate ibi: Jdeoqꝫ et
quod naſcetur ex te ſanctum. Secun/
dum de prolis concipiende maieſtate.
ibi: vocabitur filius dei. Sed primo
queritur quomodo ſequitur correlariū
ex premiſſis. Et dicitur ꝙ iſte fructus q̃
concipitur virtute ſpirituſſancti ⁊ virtu/
te altiſſimi protegēte a peccato nō poteſt
eſſe niſi ſanctus: cum manifeſtiſſimum
ſignum ſit ſanctificationis talis miracu/
loſa conceptio. Secundo queritur ſe/
cundū correlarium. Et dicitur ꝙ aliud
eſt vocari ⁊ aliud eſt eſſe. Non fuit filius
dei. quia ſic conceptus: ſed econuerſo. fu
it aūt iſte fructus vocatus filius dei. quia
in eius generatiōe carnali dominus ſup/
pleuit vicem patris per modum cauſe ſu
perioris concurrens cum beata virgine
non tamen dicitur pater. quia non genu/
it nec per modum nature egit: niſi forte
ſicut dicitur pater angelorum: quia cre/
ator eorum ſicut habetur Job. xxxviij. ca
pi. Cum me laudarent aſtra matutina ⁊
iubilarent omnes filij dei. Secundū II. mi.
miſterium de ſolutionis confirmatione.
quando angelus confirmauit ſuam re/
ſponſionem per exemplum manifeſtum
dicit. Et ecce eli. co. tua. ⁊ ponit hic qua/
druplicem confirmationē: vt poſtea om
nium iſtorum inferat cauſam ⁊ rationē
Prima confirmatio fuit per euidenti/
am facti cum premiſit dicens: Ecce eli/
ſabeth cognata tua: exempla enim que
dantur circa propinquos ſunt clariora
qꝫ illa que dantur circa ignotos. ⁊ forſitā
beata virgo iam viderat beatā eliſabeth
concepiſſe. Secunda fuit per inducti
onem miraculi ibi: ⁊ ipſa concepit filiū
in ſenectute ſua. quia dicitur in iſto capi
tulo: ꝙ ambo proceſſerant in diebus ſuis
ſcilicet zacha. ⁊ eli. ſ. vltra etatem gene/
randi. Tertia fuit per mirationem
modi. ibi: ⁊ hic mēſis eſt ſex. il. quia poſt
ſextum menſem eſt manifeſtata conce/
ptio ex tumefactione ventris. Quar/
ta fuit per appoſitionem ſecundi prodi/
gij. ibi: que vocatur ſterilis. quia aliud
eſt miraculum ſterilitatis et aliud ve/
tuſtatis. hec autem non ſolum erat vetu
la: ſed etiam ſterilis ſicut ſara. Sed
queritur primo: quare fuit ſancta eliſa/
beth dicta cognata beate virginis? Et
dicitur: quia licet ſecundum vſum no/
ſtrum dicatur cognata q̃ eſt vxor fratris
tamen ſecundum veram germanitatem
cognata dicitur germana conſanguinea.
et ideo ex iſto loco colligitur: ꝙ ſancta eli
ſabeth fuit conſanguinea germana bea/
te virginis. Unde creduntur fuiſſe filie
duarum ſororum. aut melius beata vir/
go ex ſorore: et eliſabeth ex fratre: vt
chriſtus dicatur de tribu regia ⁊ ſacer/
dotali. Secundo queritur quid ad ꝓ/
poſitum iſtius vetule ⁊ ſterilis cōceptio
cū beata virgo cui iſta exempla ſunt ad
ducta antiqua ſcꝫ non eſſet nec ſterilis?
Et dicitur ꝙ ſicut virginem parere eſt
ſupra naturam: ita ſterilem aut vetulam
concipere: ⁊ ideo ad oſtēdendū quō deꝰ
p̃t facere illa. ſ. q̃ ſunt ſuꝑ naturā: idux
it angelꝰ illō duplex miraculū iā factum.

Tertio querit̄.quia nō videt̄ tantum
miraculū ſterilem ⁊ vetulā concipere cū
aliquotiēs hoc fuerit factū patet de ſara
vxore abrae.gen̄.xviij.ca. Erant em̄ am-
bo ſenes ⁊ deſierant ſare fieri muliebria.
⁊.i.regū.i.habetur de anna matre ſamu-
elis de qua dicit̄. Affligebat quoq̄ eam
emula eius ⁊ vehementer angebat in tā-
tum vt exprobraret ei ꝙ concluſiſſet do-
minus vuluā eius. ⁊ ſic patet ſare antiq-
tas ⁊ anne ſterilitas. Sic virginē parere
qđ a ſeculo nō eſt auditū.⁊ ideo nō videt̄
fuiſſe ſufficiens argumentū angeli proce
dens a minori ad maius affirmādo. Et
dicitur ꝙ angelus nō ꝓceſſit a minori: ſ;
tantū a ſimili arguendo.⁊ vlterius oīa
ſupernaturalia ſunt equaliter poſſibilia
deo. Quarto querit̄.aſſignant̄ duo mi
racula in cōceptione ſancte eliſabeth. et
non niſi vnū in cōceptione bea.virgi. Et
dicit̄ ꝙ ibi fuerūt duo miracula in eo ꝙ
ſterilis ⁊ vetula genuit.hic aūt alia duo
preſtantiora.quia virgo concepit ⁊ pepe
rit.⁊ poſt partū virgo ꝑmanſit partus au
tē ſterilis vel antique nō eſt miraculoſus
ſed ſupernaturalis ex quo ꝑ miraculū eſt
conceptio facta. Iſtis aūt p̄miſſis ſeq̄-
tur cauſa oim̄ p̄dictoꝝ ſup̄ quā aſſignat
angelus.di.q2 nō.e ipo.a.d.oīe verbū.
Et ideo nō miꝝ ſi pōt facere vt ſterilis
ꝯcipiat ⁊ vetula pariat. Et per eundem
modū de cōceptione ⁊ partu virginis ap
probat̄. Sꝫ querit̄ q2 multa verba poſ
ſunt dici vocaliter quoꝝ ſignificata ſunt
deo īpoſſibilia vtputa ꝙ faceret aliū deū
ita perfectū ſicut ipſe eſt. Et dicit̄ ꝙ non
fuit intentio angeli vt apparet loq̄ de ver
bo vocali.ſed de verbo itellectuali.q2 ſm̄
beātum hylariū.x.de trinitate. Plus deus
pōt facere q̄ꝫ intellectus noſter capere vl̄
intelligere ⁊ nō eſt impoſſibile aliqđ ver
bū intellectuale.ergo. Scđo querit̄ q2
multa intelligimus verbo mentali vtpu
ta entia ꝓhibita.quēadmodū chimera ⁊
veritatē contradictorioꝝ que nō ſunt deo
poſſibilia alioquin nō eſſent ꝓhibita. Et
dicitur ꝙ licet talia aliquo modo intelli-
gantur:tñ de ipſis nō format̄ verbū intel-
lectuale prout verbum accipitur ſtricte ꝑ
notitia declaratiua que eſt diffinitiua.q2
non eſt diffinitio entium prohibitorum
que in nullo genere collocantur. Se- VI.gti.
xta particula de bea.vir.conceptione ibi.
Dixit aūt maria vſq;:diſceſſit angelus
ab ea vbi notant̄ tria miſteria. Primū I. miſte-
qualiter bea.vir.ſe humiliauit in ſua vl- rium.
tima reſponſione ibi. Ecce ancilla domi-
ni. Ubi notandum ꝙ bea.vir.habuit ad
dñm q̄druplicem habitudinē dignitatꝭ.
Prima quia eius fuit mater.na; ab ip
ſa fuit humanatus chriſtus vel eius hu-
manitas generata Secunda quia ei⁹
fuit filia. quia ab ipſo ſupernaturaliter
et miraculoſe patrata. vt claret ſupra.
Tertia q2 fuit eius ſponſa. na; fuit ꝑ
votum perhennis celibatus conſecrata.
Quarta q2 fuit eius ſoror in eo q2 chri
ſti humanitas fuit ei aſſimulata mō val-
de ſingulari ⁊ conſonali. Nā totaliter de
natura ipſius humanitatem tulit. De.i.
⁊.iij.habetur Math.xij.capi. Ipſe me⁹
frater ſoror ⁊ mater eſt. De ſcđo. Mat.
ix.capi. Confide filia. De tertio canti.v
capitu. Ueni in ortum meum ſoror mea
ſponſa ⁊c. Iſtis premiſſis dignitatis ha
bitudinibus bea.vir.ſumme humilis re
ſpondens angelo dixit: Ecce ancilla do-
mini.in quo actu omnē humilitatē trāſ-
cendit ꝓpter quā humilitatē placuit dei
filio de ipſa humanari ideo dicit luce.i.
ca. Ecce enim ex hoc beatā me di. o.ge.
Et quare? Quia reſpexit hu.an.ſue. ⁊c.
Sed primo queritur quare tantū pla
cuit deo reſpectu humilitatis:cum mul-
te virtutes ſint ſublimiores.i.corint.xiij.
ca. Si linguis hoim̄ loq̄r ⁊ angeloꝝ.cha
ritatem autem non habeam:factus ſum
velut es ſonans aut cimbalum tinniēs.
et ita manēt fides ſpes charitas tria hec
Et dicitur ꝙ ſicut principiū humane dā
nationis fuit ſuperbia:ita fuit cōueniēs
a ꝯtrario ꝙ initiū noſtre ſalutis eſſet hu
militas. Ideo docens thobias filiū ſuū
di. Thobie.iiij.ca. Superbiā nunq̄ꝫ in
tuo ſenſu aut in tuo verbo dñari ꝑmittas
ab ipſa em̄ initiū ſumpſit omnis ꝑditio.

Secūdo queritur ſi plus placuit deo
virtus humilitatis q̄ꝫ caſtitatis in bea-
ta virgine. Et dicitur ꝙ ſic ſm̄ Bernar-
dum ſup miſſus eſt. Cuius ſignum eſt.
q2 verbū nō fuit incarnatū quando bea.
vir.di. Quō fiet iſtud qm̄ virum non co-
gnoſco ꝓpter ꝫelū virginitatis.ſed qñ di.
Ecce ancilla dñi ex affectu hūilitatꝭ. Et
ſi dicat̄ ꝙ virtus caſtitatꝭ eſt nobilior. q2
circa meliora bona vtputa corpis q̄ꝫ for-
tune.cum hoies ſint bona fortune in qui
bus conſiſtit humilitas. Et dicat̄ ꝙ ſicut
obedientia ponit̄ i bonis aie:ita humili-
tas iſta pōt poni que fuit mater obedien
tie.⁊ in iſto actu notant ſancti obediētiā
ꝑfectam Et notandū ꝙ illa obediētia
habuit triplicē conditionē que cōueniūt
in ꝑfecta obedientia. Primo.quia fuit
ꝓmpta ecce. Scđo quia fuit humilis.
Ancilla. Tertio q2 fuit deuota.dñi.
Ex quib⁹ colligitur.ꝙ bea.virgo fuit or-
dinata. Sed notandū primo de hūili
tate b.vir.di. Bernardus ſup miſſus eſt
Quō fortiter occurrebat ſaul cū eſſꝫ par
uulus in oculis ſuis.i.humilis q̄ꝫ ta phi-
liſtinoꝝ agmina ꝓſternebāt:quantis vi-
ribus exerebat gladiū.poſtq̄ꝫ aūt tenuit
eū ſupbia tranſiuit in affectū cordis de-
bilis ⁊ īpotēs factus incircūciſoꝝ armis
faciliter proſtratus occubit. Scđo de
obediētia di.idē Berñ.vbi ſupra Si tri-
bulatio ſe opponat:ſi perſecutio reſultat:
ſi peccātes tibi laqueū ponāt: ſi maligni
iter tuū impediāt tu obedientie viam nō
deſeras:ſed dic paratus ſum ⁊ non ſum
turbat⁹ vt cuſtodiā mādata tua. Ter
tio dicit idē vbi ſup̄ de gradib⁹ obediētie
Fidelis obediēs neſcit moras fuge. cra-
ſtinū ignorat:tarditatē ꝓpellit:p̄cedit p̄
cipientē:parat oclos viſu:aures auditu:
linguā voci:manus operi:pedes itineri:
totū ſe colligit vt imperantis colligat et
ꝑficiat volūtatē. Et notandū ſm̄ gloſā
Non eſt credendū ꝙ b vir.iſtud verbū le
uiter dixerit:ſꝫ ꝙ ſolēniter ꝓtulerit ⁊ ge-
nua in terrā fixerit:terrā oſculata fuerit
⁊ oculos ad celū leuauerit:⁊ brachia ad
celū extenderit: ⁊ ſic cū magno gaudio
di.ecce ancilla dñi.f.m.ſ.v.t. Scđum II.mi.
miſteriū qualiter ꝯſenſum p̄buit in iſta
reſponſiōe ibi.fiat mihi ſcđm ver.tu. qđ
pōt intelligi dupliciter. Primo ſi ſen-
ſus accipiat̄ noialiter vt ſit ſenſus ꝙ an-
gelus dixerit duo ꝟba. Primū ſaluta-
tiōis ⁊ laudis ibi.aue gr̄a plena dñs tecū
⁊c. Scđm annūciationis ⁊ prolis ibi
Ecce ꝯcipies ⁊ pa.fi. ⁊c.et ſic bea.virgo
ad laudē nō intendēs ſed ad deuctionē
affectū dirigēs ai.fiat mihi ſcđm ver.tu.
Scđo ſi ſenſus accipiat̄ vt eſt prepoſi
tio vt intelligat̄ ſcđm verbū tuū.i.eo mō
quo verbū tuū expſſit.⁊ iſte ſenſus eſt ma
gis cōmunis. Et iſto mō dicit ſapiens
eccl.xvij.ca. Deus creauit hoiem ſcđm
ſe.i.mō ſuo veſtiuit illū virtute. Sed no-
tandū antequā b.virgo ꝓferat verbū ꝯſen
ſus.q2 dicit ſctūs Berñ.ſuper miſſus eſt
omel.iij. Audiſti virgo q2 ꝯcipies ⁊ pa-
ries filiū. Audiſti q2 nō ꝑ hoiem ſed per
ſpūm ſan.expectat angelus rñſum.tēpus
eſt enī vt reuertat̄ ad deū q̄ miſit illū.ex-
pectamus ⁊ nos o dña verbū miſeratio-
nis,quos miſerabiliter p̄mit ſnia dānati
onis. Et infra hoc totus mūdus tuis ge
nibus ꝓuolut⁹ expectat nec immerito: qm̄
ex ore tuo pendet ꝯſolatio miſeroꝝ.redē-
ptio captiuoꝝ:liberatio dānatoꝝ:ſal⁹ de
niq; vniuerſoꝝ filioꝝ adā totius generꝭ
tui. da virgo rñſum feſtināter o dña rñde
verbū qđ terra qđ inferi qđ expectāt ⁊ ſu
peri. Aug. Audiſti ꝟgo imaculata quō
ſis ꝯceptura.q2 ſpūſſctūs ſupueniet in te
vt prolē gignas ⁊ virginitatē nō amittas
filiū ꝓferas ⁊ poſt partū incorrupta per-
maneas.ſeculū oīe captiuū tuū depcat̄
aſſenſum.ex ore tuo pendet cōſolatio mi
ſeroꝝ:redēptio captiuoꝝ:liberatio dam
natoꝝ:ſal⁹ deniq; vniuerſoꝝ filioꝝ adā.
feſtinanter ergo reſpōde verbū et ſuſcipe
filiū:da fidem ⁊ ſenties virtutē. Quidā ex-
poſitor dicit in ꝑſona angeli. Ecce virgo
tu cognouiſti modū:prebe aſſenſū: cur
differs ꝯſentire que facta es ſpeculū deo
angelis ꝓphetis ⁊ patriarchis ⁊ ſanctis
hoibus. Filius dei di. O virgo maria be
nedicta in me conſenti.⁊ ecce iam venio

in te. quia te ⁊ mundū intendo ſaluare ꝑ
te. Angeli dicāt. Noli morari maria pre
be aſſenſuʒ. q2 oriet̄ ex te qui fecit te. Ipſe
em̄ nos reſtaurabit ⁊ reformabit. ne er/
go nr̄a curia ſuoꝝ ciuiū nūeroſitate fru/
ſtretur dic cito qḋ dictura es vt ipſum pa/
rias qui hoc implere debet. Eua. v. O fi
lia beatiſſima imo mater reuerēdiſſima
ſaluationē da qbꝫ dānationeʒ reperi. hec
om̄ia ex tuo ſolo pēdēt aſſenſu. noli ergo
plus morari: ſed aſſenti. Adā di. O bea/
tiſſima virgo in te tota natura ſperat hu
mana vt deformatā reformes: deſtitutā ʒ
reſtaures vt proſtratā ꝑ meā ſupbiā rele
ues per tuam humilitatem. ⁊ pro mea in
obedientia tua obedientia compenſetur
quibus reſpondet bea. vir. hi. Ecce an/
cilla dn̄i ſi. mi. ſ. v. t. vbi Ber. ſup miſſus
eſt. Plus placuit deo marie hūilitas q̄
eius virginitas: q̄ duxit eū de celo ⁊ veni
re fecit in vteꝝ virginis. ideo de ſe di. lu.
i. ca. Quia reſpexit hūilitatē ancille ſue.
⁊c̄. Et notandū ꝙ in iſta riſione be. vir.
Ecce ancilla. ⁊c̄. fuerūt. iiij. oppoſita trāſ
greſſiōis eue. Prima trāſgreſſio fuit i/
obediētia. q2 comedit fructū ligni vetiti.
⁊ in maria fuit obediētia ꝓmpta ibi ecce
Scḋa tranſgreſſio fuit ſupbia. Ma/
gnū ſignū ſupbie fuit appetere deitatem
dixerat enim ſerpens: eritis ſicut dij. ⁊ in
maria fuit hūilitas ꝓfunda. ibi ancilla.
Tertia trāſgreſſio fuit ſeruitus mala
Jo. viij. Om̄is qui facit pctm̄ ſeruus eſt
peccati ⁊ in maria fuit libertas bona: dn̄i
Quarta trangreſſio ꝓmiſſio falſe. q2
di. ſerpēs nō moriemini. ⁊ i maria fuit ꝓ
miſſio vera. cū dicit ei angelus. ecce ꝯci/
pies ⁊ paries ⁊c̄. ⁊ fuit impletū cū maria
di. fiat mihi ſcḋm verbū tuū. Aug. xiij. de
trini. In rebus per tp̄a ortis illa ſumma
gr̄a eſt qua in vnitate nature hō piūctus
eſt deo. Et notandū ꝙ iſtḋ verbū. b. vir.
quadrupliciter pōt ꝯſiderari. Primo
vt fuit ore ꝓlatū. Scḋo vt fuit interio/
ri ſenſu imaginatū. Tertio vt fuit i in
tellectu formatū. Quarto vt fuit in vo
luntate affectatū ⁊ volitū. Et ſicut ima/
ginatio eſt melior ꝓlatione: et intelle/
ctus eſt melior imaginatione: ita affect⁹
eſt melior cognitione. ita ⁊ conſenſus be/
ate vir. reſidēs in voluntate fuit precioſior
⁊ ſalubrior ceteris actib⁹ p̄cedentib⁹ ipſm
Sed p̄mo querit̄ ſi iſte ꝯſenſus b. vir.
fuit cauſa illius ineffabilis incarnatiōis.
Et dicit̄ ꝙ ſic ſicut meritū dicit̄ cā p̄mij.
aut ſicut ſacramēta dicunt̄ eſſe cā gr̄e ſuo
mō. q2 ad effectū iſtius ꝯſenſus de⁹ ordi/
nauit mox efficere iſtā bn̄dictā aſſumpti/
onē. Scḋo querit̄ ſi iſtud verbū b. vir.
exterius ꝓlatū ſenſibiliter fuit cā totalis
effectus cū dicit fiat mihi ſcḋm ver. t. Et
dicit̄ ꝙ ſi i inſtanti ꝯſenſus virginalis fu
it facta mira copula verbi ſicut cōiter ſā/
cti docēt. tunc non potuit ſenſibile ꝙ ſeq̄
bat̄ forte ipſius cā cū nulluʒ poſterius ſit
cā prioris. q2 tn̄ ſupra patuit ꝙ om̄ia non
potuerūt fieri in eodē inſtanti q̄ ꝑtinebāt
ad incarnationē. ideo oppoſitū poſſet dici
ſicut in eucharīſtia verba ſenſibilia ſunt
cauſa tranſlatiōis inſtātanee ſuo modo.
Sed notandū ꝙ dixerūt aliqui ſapiē/
tes ⁊ phi mūdani difficile eſſe ſcire mo/
tus ſideꝝ ⁊ planetaꝝ. ſcire naturas reꝝ
ſcire virtutes herbaꝝ ⁊ lapidū. Sʒ dicūt
theologi. Primo ꝙ ſup om̄ia difficili/
mū ē ꝑſcrutari deitatꝭ trinitatē. Scḋo III. mi.
⁊ hūanitatꝭ vnionē ⁊ deitatis Tertio
dei ⁊ hoīs maternitatē vel ꝟginis mr̄ni
tatē. Tertiū miſteriū qualit̄ angel⁹ ab
ea diſceſſit ꝯſumata collocutiōe. ibi. ⁊ di
ſceſſit angelus ab ea. in quo diſceſſu cre/
dit̄ ꝙ b. vir. remāſerit in pleniſſima ꝯſo/
latione. q2 ſicut angel⁹ mal⁹ in ſuo receſ/
ſu habet ꝯtriſtare. ſic angel⁹ bonus in ſu/
o receſſu hʒ letificare. Notandū vero
ꝙ in acceſſu ⁊ receſſu bonoꝝ ⁊ maloꝝ an
geloꝝ accipiunt̄ quattuor theologice ve/
ritates Prima ꝙ angelus malus i ſuo
aduētu ſe habet ꝑ modū blādiētis. ⁊ hoc
mō ſe transfert in angelū lucis. ij. coꝝ. xi.
ca. Ipſe em̄ ſathanas transfigurat ſe i an/
gelū lucis. Exemplū pꝫ. iij. Re. xxij. cap̄.
vbi dicit̄ ꝙ ſpūs qui miſſus eſt ad deci/
piendū achab pceſſit ꝑ modū blādimen
ti mentiens ꝓſperitatē in ore omniū pro/
phetaꝝ eius. Scḋa ꝙ angelus bonus

in ſuo ꝯcurſu ſe habet per modū exterrē
tis. ſicut patet in ꝓpoſito. que cū audiſſet
turbata eſt in ſermone eius. exemplū pꝫ
danielis. viij. ca. quādo gabriel venit ad
danielē. vbi ſic pauens inquit daniel. cor
rui in faciē meaꝫ. ⁊ parum infra. Cumq3
loqueret̄ ad me collapſus ſum pronus in
terrā Tertia ꝙ angelus malus in ſuo
receſſu habet ꝯtriſtare ſicut recedens a
primis parētib⁹ ipſos triſtes ⁊ deſolatos
in paradiſo dereliquit. vt pꝫ geṅ. iij. ca.
Exemplum iſtius patet Math. iiij. cap̄
vbi dominus in fine temptatiōis diabo/
lice ꝓuocationē nimiꝝ oſtēdit quā ante
oñdebat. Quarta ꝙ angel⁹ bon⁹ i ſuo
receſſu hʒ letificare ſicut tactuʒ eſt ſupra
Exemplū iſtius pꝫ act. viij. ca. vbi dici/
tur ꝙ ſpūs dn̄i rapuit philippū. i. angel⁹
bonus. ⁊ nō vidit eū amplius eunuchus
ſequit̄ Ibat eunuchus ꝑ viam gaudēs.
Sed querit̄ primo quare angel⁹ ma/
lus in ſuo aduentu letificet. Et dicitur ꝙ
ſpūs malus eſt caput peccati ⁊ ꝑ modū
peccati procedit. quia peccatuʒ in ſuo ꝓn
cipio delectabiliter inclinat. Scḋo q̄/
ritur quare angelus bonus in ſuo acceſ/
ſu moleſtat.. Et dicitur ꝙ procedit ꝑ mo
dum virtutis. que in acquiſitione habet
in principio laborē triſticie ſʒ in fine fru/
ctuʒ leticie pſ̄. cxxv. metro. vi. Qui ſemi/
nant in lacrymis in exultatione metēt.
et ſic virtus circa principiuʒ eſt difficilis
Tertio queritur quare angelus mal⁹
in ſuo receſſu contriſtat. Et dicitur ꝙ ſu
us decurſus eſt per modum vicij qḋ poſt
q̄ꝫ conſumatum eſt mentem mordendo
cmentat. Quarto querit̄ quare bonus
angelus in ſuo receſſu letificet. Et dicit̄
ꝙ eius proceſſus eſt per modū meriti. qḋ
poſtq̄ꝫ actum eſt animam reficit ⁊ quie/
tat hic per gratiam ⁊ in futuro per glori
am Ad quam xp̄us benedictus nos per
ducat qui cū patre et ſpiritu ſancto viuit
et regnat per infinita ſecula ſeculorum.
Amen. Finis.

Laus optimo maximo.

Sermones Franciſci Maronis de
ſanctorum laudibus finiunt feliciter cuꝫ
tractatibus ſubtiliſſimis ſparſim anne/
xis et ab eo editis impreſſi Baſilee per
magiſtrum Jacobum de Pforczen poſt
partū virginis ſalutiferū Anno Mille
ſimo q̄drīgēteſimo nonageſimo octauo.

BIBLIOTECA
DE ZARAGOZA

[illegible]